

SIGNATURA: I 274

7-48

[Faint, illegible handwritten text]

I⁴⁸
274

Est igitur sc̄sus. Primū quod a deo separat ē peruersa cogitatio. id est affectio cogitatiois. per quā de⁹ nō diligit nec adoraf nec in eū credit. probata autē virtus. id est fides op̄as p dilectionez corripit isipietes. id est arguēdo cōsc̄entiā de errore et igratitudie erga deum. Et sic corripēdo suadē amare et timere deū quod ē vera sapia. Cā autē quare cogitatioes ifidelitatis separant a deo ē. q̄a tales hoies sūt in mēte maliciosi et in corpore voluptuosi et in illos nō pōt sapia introuere. sapia. i. v̄bū dei. Eccl. i. Fōs sapie verbū dei in excelsis. Vel sapia id est collectio virtutū moralium et intellectualium quia si v̄nū cōtrariorū fuerit in sūmo nihil secū cōpatitur de suo cōtrario. De⁹ autē ē summa bonitas et ideo nullo modo cohabitāt cū malicia. et ideo ī maliuolam aīā nō introibit sapia. Et nota q̄ dicit in maliuolā animā: nō solū inhabitabit sed nō introibit ī eā. De corpore autē subdito pctis. dicit q̄ in isto nō inhabitabit: quā tamē aliqui introeat in eam nō negat. Huius dicti ratō pōt esse vt ondat differētiā inter pctā carnalia et sp̄alia. et maxie malicie peccata cuiusmōdi sūt ira inuidia et huiusmodi quia ista sūt maioris verecūdie et maioris culpe s̄m gregoriū. e contrario carnalia sūt maioris verecūdie et minoris culpe. et ideo vt cōmuni facili⁹ p̄terūt hoies de pctō carnali et cum maioris verecūdia satiffaciūt q̄ de pctis sp̄alib⁹. Vnde pctā sp̄alia sicut odium inuidia supbia magis in hoib⁹ cōtinuant q̄ pctā carnis et ideo dicit q̄ ī maliuolā animā et c̄. S; in pctōres et reos pctōry carnaliū bene intrat aliqui sed tamen nō inhabitat in eis. Vnde gre. dicit. Maliuola aīa ē que ī corde

odiū tenet vel rācorē. Corp⁹ autē subiectū pctis ē qd̄ secūdm̄ ap̄lz fornicatio nō nō dño serunt. Sūt autē quatuor gr̄a malarū cogitatioū. maliciose. ambiciose. voluptuose et infructuose. Cogitatio primo mō maliciofa q̄ procedit ex aīo offendēdi vel nocēdi. cui cōtradicit ps̄. Quid gloriaris ī malicia qui potēs es iniquitate tota die iniustiaz cogitauit ligua tua. Talis fuit cogitatio saul contra dauid. i. re. xviii. Saul cogitauit tradere dauid in manus philistinorū. Et cogitatio fratry p̄tra ioseph Gen. xxxvii. Qui cū vidisset eū proclanq̄ accederet ad eos cogitauerūt euz occidē. ¶ Nota de malicia ip̄iq̄ cocodrillū adduxit vt germanū suū deuorasset. et iō de teste maliciofo dedit deus legē talionis. Deu. xix. Reddet ei sicut fratri suo cogitauit. De cogitatione ambiciofa scribit luce. ix. Intrauit cogitatio in eos quis eorū maior esset. Vbi notandū q̄ ambicio ē simia caritatis sicut dicit petrus blefēsis ī q̄dā ep̄la ad clericos de capella regis herici directa. Ambicio dicit ip̄e Iest que dā simia caritatis. Caritas enī patiens ē p̄ eternis abicō patiē omia p̄ caducis Caritas benigna ē paupib⁹. abicio v̄o ditib⁹. Caritas oīa suffert p̄vitate. abicio p̄vitate. Vtraq̄ oīa credit omia sperat. sed lōge dissili mō. hec ad gl̄āz h̄vite. illa ad gl̄āz s̄n̄e. Et ifra. Oēs qui militāt ī castris abiciois capti sūt a naas amonite. Dextros q̄ oculos amiserūt. Prospiciētes ei sūt ī acq̄sitione tp̄aliū. iacturā v̄ovite q̄ preterit et iminentia mortis etne supplicia non attendūt. Et par. sup̄ in eadē ep̄la. p̄phanif sima v̄aitate militāt hodie nostri curiales in labore in erūna ī vigiliis multis et periculis magnis. periculis ma

b. i.



B. D. L. O. L. D. 26

ris piculis fluminū. picul potū. picul
mōtiū. piculis in falsis frīb. in mortu
b^o frequēter. in p^o fractione. in lassitudi
ne corporis atq^{ue} in alijs vite discrimi
nib^{us} in qb^{us} gliaz martini merent^{ur} si
hec p^{ro} xpi noie sustinerēt nūc aut^{em} mar
tres sūt mūdi. secti p^{ro} fessores. discipu
li curie. milites vel armigeri herlecoi
per multas sigdē tribulatōes intrāt iu
sti in regnū celoz. hi aut^{em} p^{ro} multas tri
bulatōes p^{ro} mēntē infernū. Tertiū gē
malarū cogitationū sūt cogitationes
voluptuose. Gen. viii. Sēsus ei et cogi
tatio humani cordis p^{ro}ni sunt ad ma
lum ab adolescētia sua. ex qua corrupta
fuit iⁿ p^{ro}mis p^{ro}ntib^{us} certe modicum
meliorata iⁿ suis posteris. Albert^{us} tra
ctatu ii. li. de causis p^{ro}pnietatū elemēto
rū c. ii. dicit q^{uod} si sup carbonē candele
extincte nō tamē sic oīno mortificate
quā ibi aliq^{uod} ignis remaneat sup picu
atur tenuis puluis sulphuris candela
reaccendit^{ur}. Moralit^{er} q^{uod} tūcūq^{ue} hō in se
flāmas voluptatis extinxerit. semper
tū manet ignicul^{us} nō mortificat^{us}. si ē
fomes carnal^{is} cōcupie q^{ue} invita ista to
taliter extingui nō pōt. Et ideo sūmo
pere cauēdū est ne picia^l sup talē sciu
tillulā tenuis puluis sulphuris. Sul
phur ē calid^{us} fetid^{us} et tenax: et desig^{nat}
luxuriā Et puluis tenuis h^{ic} sulphuris
ē cogitatō morosa de circūstāntis hu
ius act^{us} et delectatōib^{us} eiusdē. Vnde
gre. fr. illd iob. xviii. Aspergat^{ur} in tab
naculo est sulphur. dicit sulphur. sic ig
nē nutrit vt iⁿ se sit grauissimū fetoris
iō in eo pctm caris itelligi^{tur} quod dū p
uerfis cogitatōib^{us} q^{uod} iⁿ fetorib^{us} mētē i
plet. et na icēdia fouet. Vñ dñs iⁿ sodo
ma pluit ignē et sulphur. Cauēdū est
ig^{it} ancūq^{ue} penitētī de p^{ro}teritis. ne de
eis dē cogitatōes recordatias admittat

qa fm gre. iii. mor. c. v. Sepe mēs ita i
culpe recordatōe p^{ro}cutiē vt ad p^{ro}peratō
nē illi^{us} lōge gram^{us} q^{ue} p^{ro} capta fuerat
vrgeat^{ur}. Et ideo signē d^{omi}ni. xv. Caue
ne subrepat tibi impia cogitatō. Sicut
ei p^{ro} latrucul^{us} per fenestrā imittit^{ur} vt
maiorib^{us} latromib^{us} seras apiat. ita dia
bolus paruas cogitatōes imittit. et si
ille p^{ro} negligētīā admittat^{ur} trahit mē
tē ad cōsēsu. Vñ sext^{us}. Iulius strage
li. iii. c. ix. Gneius pōpeius cū suspec
tos habēt haucēses vl cretēses et verē
tur ne p^{ro}idiū recipent. petiit ab eis vt
egrositeri apud se refici paterēt. for
tissimis deide hūtu lāguētū missis ci
uitatē occupauit. Cōtigit^{ur} isto mō di
abol^{us} p^{ro} pedēs aliq^{uod} viros scōs nolle re
cipe suggestiones iⁿ grossa matia sicut
iⁿ ope extiori. suadz eis saltē cogitare
de illecebris. fingēs nō eē picl^{us} iⁿ debi
lib^{us} cogitatōib^{us}. s^{ed} certe mēdax ē qa s^{ed}
ifirmis cogitatōib^{us}. fortissimas delec
tatōes imittit. et sic mētē ad cōsēsu de
ducit. Etiō statū sūmavigilāna et pru
dētia examianda est cogitatō q^{ue} occur
rit et si ē noxiavel imūda expellēda ē
a corde. et p^{ro}ueniēda ē ne fiat morosa
p^{ro} quod desig^{nat} d^{omi}ni. Iere. iii. Vsq^{ue} q^{ue}
morabū^{nt} ante cogitatōes noxiē^{nt} quā
auctoritatē p^{ro}ctās beat^{us} gre. xvii. mo
ra. c. x. dicit sic. Nō rephēdit curvem
unt sed cur morā^{nt} eteni iⁿ bona corda
cogitatōes illicite veniūt s^{ed} morari p^{ro}
hibētur. Vñ hiero. ad eustochiū. dū p^{ro}
u^{er}ē hostis iterfice vt ei^{us} neq^{ue}ta elidat^{ur}
in semie. ille p^{ro}dicat^{ur} btūs q^{ue} statū vt cep
it cogitare it^{er}ficiat cogitat^{ur} ei^{us} et allidit
ad petrā. Et cassiodor^{us} exponēs illud
ps. Filia babilōis misera. et c. filia iⁿ
q^{ue} babilōis ē caro qa p^{ro}fusioēz pctōz in
gerit cui digna cōp^{ro}latio dat^{ur}. vt sicut
p^{ro}catat aduicia. ita rep^{ro}ssa sut dat^{ur} v^{er}itū.

b^o. vii. subdit. Btūs q^{ue} retribuet tibi re
tri. tu. quā re. no. quā carnē retribue
re bonoz. ē. q^{ue} etiā puulos q^{ue} ex carne
nascū^{nt}. i. malos mot^{us} atēq^{ue} crescāt reti
nēt. ne sint liberi et allidūt ad petram
x^{pi} vt p^{ro} fracti dispereāt. cogitatōes id
est facti^{us} vicūtur cū pue sūt. Et notan
dū q^{ue} nō solū apud catholicos imo a
pud gētiles mūdicia mentis virgītatē
corpis p^{ro} ferebat^{ur} in tm^o q^{ue} vbicūq^{ue} potu
erūt h^{ic} p^{ro} pēdere q^{ue} aliq^{uod} virgo cōsec^{ra}
ta corrupta erat mēte ip^{so}z a sacerdotio
repulēt sacrificio. Narrat feneca l. vi
declamatōnū. declamatōe. viii. de vir
gine vestali qa scōpsit hūc versū. Feli
ces nupte moriar vbi nubē dulce ē. Et
ob hāc cāz voluerūt eā sacerdotio p^{ro}uas
se. ysa. i. Auferte malū cogitatōnum
vestrarum ab oculis meis dicit domi
nus Et ysa. lv. Dereliq^{it} impi^{us} viā suāz
et vir iniq^{ue} cogitationes suas. Quartū
gen^{us} malaz cogitationū sūt cogitatio
nes ifructuose et vane q^{ue} sūt fructu et v
tilitate sūt. de quib^{us} in ps. De^{us} scit co
gitatōes hoīz q^{ue} vane sūt. Et alibi. In
illa die idest iⁿ die mortis peribūt om
nes cogitationes eoz. Vbi notādum
q^{ue} oīs cogitatō mūdanoz. vel ē de ter
renoz. p^{ro}uidētia. vel est de differenda
penitētia. et certevtraq^{ue} istaz cogita
tōnū perit iⁿ morte vl iⁿ die mortis. q^{ue} li
ter at perit p^{ro}ma cogita^o ps. lu. xii. de
dite q^{ue} cogitabat horrea sua dilatare.
q^{ue} lit at cogitatō scdā perit ex p^{ro}se nar
ra^o. iiii. re. xxi. de amō filio manasse
qvītā malā pris sui cogitās et miam
dei fial^{is} sibi p^{ro}cessā. deliberaunt q^{ue} in
pctis more pris iuuetūtē suā ducēt et
postea fial^{is} sicut pat^{er} fecēat peitēt. sed
illa cogitatō perit qa iⁿ medio malicie
sue appriis suis iterfect^{us} ē. De talib^{us}
p^{ro}sumptuosis d^{omi}ni iⁿ ps. Qm^o declauerūt in

te mala cogitauerūt cōsilia q^{ue} nō potue
rūt stabilire. si ē permittēte te. qa ma
licia p^{ro}ceperūt tua boitate et mia et sic
mala sua iⁿ te dediauerūt iō iusto tuo
iudicio cogitauerūt cōsilia q^{ue} nō potue
rūt stabilire. Cogitatō fm gre. p^{ro}paraf
radici. xii. mor. c. xviii. qa qd radix
arbori. s^{ed} vnicūq^{ue} hoī sua cogitatio est
Rō ē qa sicut radix occdat^{ur} sub t^{er}ra s^{ed}
iⁿ plāta fr^u t^{er}ra manifestat^{ur}. sic cogitatio
latz sub t^{er}ra corporis. iⁿ p^{ro}nti. s^{ed} iⁿ opera
tōe patz. s^{ed} iⁿ futuro erit sicut iⁿ corpore
vitreo. nō aut^{em} ē iⁿ corpore luteo. xviii.
mora. c. xxxiiii. q^{ue} aut^{em} radix deficca
tur. tota plāta deficit fm gre. xiiii. mo
ra. c. viii. v^{er} dic. Oīs inq^{ue} p^{ro} cogitatōib^{us}
arescit. et postea a bois actib^{us} deficit.
Et iō sic ille q^{ue} vult arborē h^{ic} bñ cre
scētē et fructiferāz sūme curare d^{omi}ni q^{ue}
radix nō arecat p^{ro} siccitatē. ita q^{ue} vult se
metip^{so} fructifery reddē iⁿ opib^{us} v^{er} tuoz
curet oīo q^{ue} nō sit arid^{us} iⁿ cogitatōib^{us}
suis qa nihil ita fuaat hoīez iⁿ mēte nec
ieiuniū nec ciliū nec vigilie. sicut scā
p^{ro}teplatōvl cogitatō cōteplatia et sicut
illa duo maxie humectāt radicem ne
arefiat. s^{ed} si^{us} et sāgnis hūan^{us}. si cali
d^{us} apponat ita duplex cogitatōvz de
morte n^{ost}ra et de xpi passiōe p^{ro}cipue in
oib^{us} opib^{us} nos fecūdat. i. pe. iiii. Xpo
iⁿ carne passo et vos eadē cogitatōe ar
mami. Itē eccl^{us}. vii. Meli^{us} ē ire ad do
mū luat^{ur} q^{ue} ad domū p^{ro}nuui. iⁿ illa ei cū
ctoz sis amone^{nt} hoīz et viuēs cogitat
qd futur^{us} sit. Scdā cogitatō p^{ro} pat^{er} tunc
ē. fm eūdē. ii. mora. c. xxi. qa sicut ti
nea s^{ed} s^{ed} soitu penēit vestimētū. ita cogi
tatō trāssig^{it} mētē anq^{ue} p^{ro}pendat. iob.
xiii. q^{ue} iⁿ putredo p^{ro}sumēd^{us} s^{ed} s^{ed} q^{ue} iⁿ vesti
metū qd comedit^{ur} a tinea. Tertō cōpa
tur ori. xv. mora. c. iiii. Os q^{ue} p^{ro}pe cogi
tatio cordis est. omīs hō nitatur habe
b. ii.

re os suū mūdū et sūme cauet aliquid
ponere fetidum in ore suo. puer. xv.
Abhomatio dñi cogitationes male.
Quarto pilis carnis cōparat. v. mora
liū. xxviii. Pili carnis sunt vite vetis
cogitatōes. Vñ bñ p moysē dī. Nūeri
viii. Leuite radāt ōs pilos carnis sue.
ga is q̄ i dūmū obsequiū assumit de
bet an̄ dei oculos a cūctis carnis cogita
tionib⁹ mūd⁹ appere. Vt nā sic esset
modernis t̄pibus. Sed notādū q̄ta est
fragilitas n̄ra si cōparemur apl̄is q̄ in
p̄mutua ecclā fuerūt. Apostol⁹ ei q̄rit
q̄si p̄ mirabili. Ro. viii. Quis nos se
pabit a caritate xpi. et̄. Et reuera ta
les derici q̄ successerūt in locū eorum
possūt r̄ndere. Non mors nō gladius
sed puerse et voluptuose cogitationes
separāt nos a deo et fuit hodie in ec
clesia tales p̄bri de qb⁹ dī. Dan. xiii.
Venerūt duo p̄bri pleni iniq̄ cogita
tione aduers⁹ susānā q̄ noluerat eis
cōmisceri. Vos enī nō sic carissimū s̄
iuxta cōciliū. Ihere. xxv. Reuertatur
vnusq̄sq̄ a via sua mala et a cogitatio
nib⁹ suis pessimis. ¶ De sc̄do aut̄ p̄n
cipali qd̄ vt p̄missū est tangit. Nec ha
bitabit in corpe subdito pctis Quāuis
sedes dei et p̄ p̄ns sc̄i sp̄s sit p̄ncipalit̄
aia tamē etiā in corpe dicit̄ habitare.
ga corp⁹ accipit̄ p̄ toto p̄posito sepius
in scripturis sc̄is vt cū dixit x̄pus h̄ est
corp⁹ meū. Aut cū dī hō ē corp⁹ s̄si
tiū. et sic de filib⁹. Et ē filis ratio hu⁹
sicut p̄mi. Nā opposita nō sūt in eodē
Et maxie hoc apparet in opatōib⁹ cor
poralib⁹ sicut p̄mū in pueris cogitati
omb⁹. Nā sicut ignis in sinu nō absco
ditur. Et ex vultu anim⁹ hois cogno
scit̄. Ita qualis quisq̄ est int⁹ sic loquit̄
iudicat et opat̄ p̄batio enī dilectionis
id est amoris qui sp̄s est/ exhibitio est

operis teste. Greg. in omelia. penthe.
Assit ergo mūdicia corpis. i. vitemus
pctā carnalia vel corpalia. Et non re
gnet i cogitatu p̄noiaa mltiplex ma
licia. Et remota sūt a nobis duo sapie
diuine obstacula. ¶ LEC. VI.
¶ Spirit⁹ enī sc̄is discipline effugi
et fictū et auferet se a cogitatio
nibus q̄ sūt sine intellectu. et corripiet̄
a sup̄uente iniquitate. ¶ Postq̄ ostēsu
est q̄ per duplicē id̄spositionē hō ipe
dī ne sapias p̄sequat̄ videlz per mē
tis maliciā et carnis imūdiciā. In ista
parte vtriusq̄ rationē assignat ostēde
do q̄ peccatū duo mala hōi facit. Nā
aufert gratiā et affert penā et sic i ista
lectōe tria facit. Primo ondit quō pec
cator quodā mō necessitat̄ deū ad euz
relinquēdū. Sc̄do ondit q̄ hoc non est
simplicit̄ sentiēdū imo de⁹ iuste et s̄i
cōpulsionē se subtrahit peccatori. ibi.
Et aufert se. Et tertio subiūgit q̄ hō p̄
peccatū velit nolit obligat se finaliter
puniēdū. ibi. Et corripiet̄. Dicit ḡ pri
mo sic. Sp̄s enī sc̄is discipline effugi
et fictū ista l̄ra duplicē legi. v. nō mō
vt ille genitiū discipline cōstruat̄ cuz
eo qd̄ p̄cedit. sic sp̄s sc̄is discipline id
est dator vt i spirator discipline. effugi
et fictū. id ē ypocritā q̄ bonū p̄tēdit ex
teri⁹ et maliciā gerit interi⁹. Vñ non
est mirū si sapiētia in maluolā aiām
nō introibit q̄ sp̄s sc̄us q̄ est auctor
et dator sapie effugiet talem fictum.
Et sic in isto assignat̄ ratio q̄re in ma
luolā aiām nō introibit sapia. Cōseqn
ter subdit rationē q̄re nec habitabit in
corpe subdito pctis q̄ aufert se a co
gitationib⁹ libidinosi et bestialib⁹ cū
sit sp̄s mūdicie et honestatis. Vñ q̄
est sp̄s veritatis effugiet fictiones: h̄
q̄ est sp̄s honestatis effugiet bestia

les cogitatōes. Et hoc ē q̄ dicit. aufert
se a cogitatōib⁹ q̄ sūt sine intellectu.
Aliē expoīst̄ ista l̄ra vt ille ḡt⁹ discipli
ne cōstruat̄ cū h̄ qd̄ dī fictū. Et ē s̄s⁹
Sp̄s ei sc̄us effugiet fictū discipline.
id est illū q̄ fingit se habere disciplinā
cū nō habeat. S̄ p̄m⁹ mō⁹ legēdi p̄cor
dat cū glo. sic ḡ nemo pōt deo ipone
re q̄ ipe sp̄te hoiez dereliq̄t. imo per
maliciā fugat̄ ab eo. Et ideo dicit spi
ritus sc̄us et̄. Nec iterū potest hō ipone
re deo qd̄ cōsentit et fauet volupta
tib⁹ bestialib⁹ et repugnātib⁹ rōi quia
statim aufert se a cogitatōib⁹ q̄ sūt sine i
tellectu. cū enī intellect⁹ sit hois natu
ralis p̄fectio et sup̄ma nobilitas p̄ quē
p̄fescere debz mot⁹ irracionales car
nis q̄ ita est q̄ aliqs carnalib⁹ cogita
tionib⁹ subdit̄. talis cogitatōes h̄ sine
intellectu: totalit̄ s̄suales et bestiales
Cōtra q̄les loq̄t̄ p̄s. Nolite fieri sicut
eq⁹ et mul⁹ qb⁹ n̄ ē intellect⁹ q̄ a talib⁹
se aufert sp̄s sapie. ¶ Notādū ē
fm̄ arif. vii. ethi. c. iii. Tres sūt sp̄s fu
giēde circa mores. videlz icōtinētia
malicia et bestialitas. In cōtinētia ē se
cūdū arif. q̄ ita ē q̄ aliqs h̄z r̄ctāz est
mationē et sufficiētē iformationē qd̄
deberet facere et qd̄ vitare. passio ta
mē tēptatōis ē ita vehemēs in appeti
tu s̄sitiō q̄ ipse succūbit passiōi et re
cedit a s̄nia sui iudici et p̄prie cōscie
faciēdo illud qd̄ scit sibi esse prohibi
tū. et iōvocat̄ incōtinēs q̄ nō contiet
se infra limites p̄prie cōscie sed p̄pter
passionē egredit̄ et r̄cedit a iudicio cō
scie. et hec est prima species fugiēda.
circa mores. Sc̄da est malicia. Et ē se
cūdū eū hit⁹ mal⁹ genit⁹ ex assuefacti
one sequēdi passiones. p̄ quē malū ha
bitū recta estuatio siue bona conscien
tia iam est corrupta in tātū q̄ iudicat

oē illud esse bonū et persequendū ad
quod appetitus s̄sitiuus inclināt. et
ideo talis iam ex electiōe et nō ex pas
sione opatur puerfa. et iste multo pe
ior est q̄ incōtinēs. Vñ talis apud arif
totelēvocat̄ intemperatus sicut p̄s. c.
x. eiusdē libri. Vñ seneca de copia v̄
borum pene ante finem. Tūc ē p̄sum
mata ifelicitas vbi turpia nō solū dele
ctat sed etiā placēt et desinit esse s̄me
dio loc⁹. vbi q̄ fuerāt vicia mores sūt.
Tertia species fugiēdoz circa mores
vocat̄ bestialitas. Sicut at̄ malicia ex
cedit icōtinētia ita bestialitas excedit
maliciā. vnde q̄n malicia ē tāta q̄ ex
cedit limites humane affectiōis circa
materiam irevel libidinis vel aniscai
q̄ peccati. tunc dicitur talis hō bestial
et malicia suavocat̄ bestialitas. sicut
enim quando affectiones partis intel
lectiue. assimilantur in claritate et ho
nestate cogitationib⁹ et affectionibus
intelligentiarum siue angelorum vo
catur virtus diuina siue heroica. ita p̄
oppositum quando per affectiones p̄
tis s̄sitiue corrumpuntur et depri
muntur ad similitudinē bestiarum
malicia talis persone vocatur bestiali
tas. Homo enim i quodam medio cō
fimo constituitur inter substantias di
uinas et bestias: et ideo si sapiat natu
ram alterius extremi ab illo denomi
natur. Et ideo viri excellētes in contē
platōne et honestate: vocantur diuini
viri et excedētes in malicia vocantur
bestiales sicut ibidez dicit. aritoteles
Et a talibus cogitationib⁹ tam videlz
incontinētie q̄ malicie et bestialitatis
aufert se spiritus sanctus et eas dilige
tem proicit in infernum. Cōtra quod
signant̄ petit̄ p̄s. Ne proicias me a fa
cie tua et spiritum sanctum tuum ne
b. iii.

auferas a me. Sequitur in littera. Et corripies a supueniente iugitate. i. fictio talis q per sua malicia fugat a se spūs sanctū certe nō euadet finaliter impūe imo corripies. i. per rationē iuste dānabit et hoc a supueniente iniquitate id ē ppter iniquitatē q ei cōsciaz oppmet sicut onus graue. iuxta illud ps. Iniquitates mee supergressae sūt caput meū et sicut onus graue grauatae sūt sup me. Et nota q aliter corripit penitēs de pctō et aliter ipenitēs. nā in correptione penitēs superueniet mansuetudo et misericordia p quā pctm dimittit et hō deo reconciliat. Vñ ps. Quoniā superueit mansuetudo et corripiemur. S3 certe i correptione impenitētis finaliter superueniet ira dei ex vna parte et propria iniquitas ex alia parte. a ¶ Baruth iiii. Ignis enī superueniet ab etno in lōgiturnis dieb. ¶ Dubitatio pōt eē an spiritus sanctus detestetur et fugiat omnem fictionem Et probatur q nō quia lu. vi. dicit de christo q longius se fixit ire et tamē pposuit cū eis manē ergo simulabat vnū exteri⁹ et aliud i tendebat interi⁹. Preterea lu. ix. legit et math. xvii. q xpō trāfigurato corā discipul⁹ apparuerūt moyses et helias. Quero ergo an apparuerūt ibi vere an ymaginarie. si ymaginarie tūc fuit fictio. si vere tūc moyses fuit ibi suscitatus et helias de paradiso translatus. sed hoc nō appretueb. quia bñs augustin⁹ h̄y pro icōueniēti q aia samuelis fuit resuscitata qñ samuel mortuus videbat apparere sauli. Et dicit q fuit illufio ymaginaria diaboli et nō spūs samuelis a rege sua suscitatus. Preterea glo. luce ix. super illud apparuerūt moyses et helias dicit. Sciēdū ē nō corpora vel animas moyfi et helie

ibi apparuisse sed i subiecta creatura illa corpora fuisse formata. potest etiam credi q angelico ministerio vt angeli eorum perſōas assumerēt. Propterea illa claritas trāfiguratiois aut fuit vera et in christi corpore realiter vel ymaginarie tantū. Si secūdu habetur propositū. Si primū. Cōtra corp⁹ christi in reueritate fuit opacū et terminatū et coloratū. Glo. bede lu. ix. super illud. Nō gustabūt mortē dōc viderūt regnū dei. i. glorificationem corporis in imaginaria representatione ergo illa claritas fuit imaginaria tantum. Preterea i corpore christi p resurrectionē apparuerunt cicatrices imo discontinuatio carnis quia thōas misit manū in latus christi: quero ergo aut apparuit ymaginarie tantum. et sic fuerunt apostoli delusi et nō fuit probatio resurrectionis vā vñ fuit illa apertura vulnerum vera et realis et sic. Contra in corpore glorioso nullus manebit defect⁹ nature. vel corruptio vel deformitas. sed cicatricis apertura. vel discontinuatio partium corporis christi fuit deformitas et defect⁹ nature ergo nihil tale ibi fuit quia corpus christi fuit tunc ita gloriosū sicut est modo. Ad oppositū est scriptura sacra hic. Item gregorius in omelia. Nichil per duplicitem simplex veritas fecit sed talem se foris exhibuit eis in corpore qualis erat eis in mente. Hoc enim egit foris dominus in oculis corporis. quod apud illos agebatur in oculis metis. apud semet ipsos ius eum amabāt et dubitabāt. Et dñs eis pñs aderat propt hoc q amabant sed aberat propter hoc q dubitabant ¶ Ad istā qōne aliter rōndēdū ē secūdu vsum loquēdi modernorum et

aliter secūdu modū loquēdi sanctorū Apud modernos namq ex cōi v su loquēdi. Iste termin⁹ fictio importat deordinationē et falsitatē et secūdu hoc manifestū est q spūs sanctus effugiet omnem fictionem. Sed secūdu modū loquēdi sanctorū ille terminus fictio non necessario importat siue connotat falsitatē siue deordinationē. sed possibile est q fictio significet sicut ē. et tūc fictio nō est falsa. Vñ aug. i li. de questionib⁹ euangelii. Non omne quod fingimus mendaciū est sed quādo illud fingim⁹ quod nichil significat tunc mendaciū est. Cum autē fictio nostra referat ad aliq significatiōne non est mendaciū sed aliqua figuraveritatis sic enim domin⁹ finxit se longius ire quia pposuit motū suum quasi volens ire ad aliquid significandum. Itē damascen⁹. iiii. sniarū. c. x. Eorum que post resurrectionem xpō ifuerunt mōi sūt diuersi. Nā hec qdē nature sed nō secūdu naturā. sed secūdu dispensationē ad certifiandū vel credi faciēdu quoniā ipsū quod passū est corp⁹ resurrexit vt cicatrices. Potatio cibatio post resurrectionē. Alia at vere et secūdu naturā vt transire de loco ad locū infatigabiliter et per clausas ianuas intrare. Alia autē secūdu fictionē vt illud finxit se lōgi⁹ ire. Ex istis patet q non ois fictio cōuoluit se cum maliciā vel deordinationē. Et dicēdū est ad questionē q spūs sc̄t̄s q̄libet fictionē deordinatā detestatur et nō aliā. Per hoc ad primū argumētū q illa nō fuit deordinata. sed fuit figura significans quales fuerunt illi discipuli amando et dubitando secūdu gre. Ad secūdu dicēdū. Quod i transfiguratione dñi moyses et helias vere

realiter et personaliter apparuerūt ibi ¶ Sicut docet aug⁹ de mirabilib⁹ diuinarū scripturarum c. ix. ¶ Circa quorum apparitionem notāda sūt quatuor. Primo q in suis vcris corporib⁹ ibi fuerunt. Secūdo q in moyse nō fuit finaliter resurrectio completa sed corp⁹ suū iterato i terrā seu puluere est reuersū. Tertiū est q corpora sc̄torū istorū nō perfecte sed similitudinariē habuerūt resurrectionis future gloriā pro tunc. Vnde luce ix. dicitur q moyses et helias visi erant in maiestate et glia. Quātū ad hoc dicit fact⁹ thōas q claritas in moyse et helia nō fuit eiusdē gñis cū claritate corporū i patria sic claritas xpī fuit. s3 fuit qdā claritas sic se hñs ad illā sicut fides i vi ad visionē i patria et iō aspectū aplōrū nō offēdebat qd nō fuit de claritate xpī. Et h̄ rō ē q aia xpī glificata fuit nō autē aia moyfi. Et iō corpi ei⁹ potuit cōueniēt attribui claritas gliosa. nō at corpi moyfi ne pri⁹ esset glia in corpore q in aia et h̄ videtur mihi rōnabilē dētū. Quartū ē q aliē fuit de apparitione samuel q̄ ibi fuit vnū corpus formatū ex aere qd appuit eē corpus samuel p op⁹ diaboli. Ad secūdu argumētum aliter respondz sanctus thomas super. iiii. sententiarum. distinctione. xvi. qo. iiii. ar. v. vbi dicit q glōsa que allegatur in tertio argumēto ē a magistris suspecta et subdit. Vnde dicendum est q vterq̄ illorum ibi apparuit. sed helias in corpore et anima moyses in aia tantū que apparere potuit vel per corp⁹ assumptū sicut angeli apparent vel poterat anima speciem causare in oculis vidētū representantem hominem cuius erat illa anima. Sed hec responsio videtur dicit oppositū b. iiii.

Nā dicit q̄ moyses et hehas ibi v̄e ap-
paruerūt et tamē tñ fuit ibi alter eo-
rū et similit̄. Augustin⁹ dicit opposi-
tū de mirabilib⁹ diuinarū scripturarū
ca. ix. Et text⁹ euāgelii idē sonat. Et si
militer dicit. Albert⁹ sup. Luc. ca. ix.
videlz q̄ ibi moyses apparuit in ppria
p̄sona q̄ alit̄ ei⁹ testimoniū parū valuit
set et tamē null⁹ erat ibi in pprio cor-
pore sed in corpore sibi ab āgelis ap-
tato nec est credēdū q̄ corp⁹ suū putri-
dū resurrexit ad hāc visionē pagendā
aīa tñ sua de limbo venit. Penā tamē
videlz carētiā diuine visionis nō ami-
sit. Vñ⁹ venit de inferno, ali⁹ de padi-
so. vñ⁹ de mortuis. alter de viuis. vt il-
le oñderet de quo sapie. xvi. Tu es do-
mine q̄ vite et mortis habes p̄tatem.
Sed tā Albert⁹ q̄ sc̄is thomas vident̄
sic dicere diminute sine p̄iudicio. Te-
xt⁹ ei dicit. Luce. ix. exp̄lle q̄ duoviri
loquebant̄ cū illo. Erant autē Moyses
et hehas visi in maiestate. ¶ Itē Criso-
stom⁹ dicit q̄ vñ⁹ de mortuis alius de
viuis adducti sūt ad testificandū. Et la-
tis credibile et rationale est q̄ corp⁹
moysi resuscitati fuit pp̄ idē testimoni-
um pagēdū sicut mlti alii resurrexe-
rūt xp̄o resurgēte q̄ postea obiit̄ fm
aug. de mirabilib⁹ diuinarū scripturarū
vbi sup. Ad tertiū argumētū dicēdū ē
q̄ Glo. illa ē suspecta et ab antiq̄s ma-
gistris negata. Ad q̄rtū de claritate fa-
ciei dñi in trāfiguratiōe dicēdū q̄ fuit
in ea vere et realit̄. tñ p̄ miraculū et n̄
p̄ aliquā formā imanētē corpi xp̄i sic
erit in corpib⁹ gl̄ificatis post resurre-
ctionē. et fuit ille fulgor eiusdē speci-
ei cū fulgore corporū gl̄ificatorū. nō
tamē ita p̄fectus. sicut claritas vie alli-
mulat̄ claritati patrie. nō tamē fuit in
toto p̄fūdo corporis sed in sup̄ficie tñ

et sic nō est impossibile idē corp⁹ fore
opacū intrinsec⁹ et lucidū insup̄ficie.
Quod autē dicit glo. Bede q̄ fuit yma-
ginaria representatio. dicit p̄ tāto q̄a fu-
it ymago et figura gl̄ificatiōis future.
Ad q̄ntū de vulnerib⁹ et cicatricib⁹ in
corpore xp̄i post resurrectionē. dicēdū q̄
aliud est loqui de cicatricib⁹ et aliud de
vulnerib⁹ siue de discont̄inuatōe carnis
in corpore xp̄i. nā q̄ fuerūt cicatrices
oēs doctores concedūt. Sed de vulne-
ribus vel discont̄inuatōe plane hoc ne-
gat Albert⁹. imo hoc repugnaret glo-
rificationi que nō erit sine integritate
nature. Nec est credēdū q̄ thōas mi-
serit man⁹ suas intra latus xp̄i q̄a hoc
fuisset temerariū in ap̄lo et īfirmū in
dño sed verū est q̄ latus tetigit et cica-
trices vidit vnde ad aspectū vulnerū
credidit et nō ad tactū et ideo dictū est
ei q̄a vidisti me etē. Et addit albertus
q̄ cicatrix nō affert difformitatem ni-
si q̄ mutat situm vel figurā mēbri s̄
cicatrices in xp̄o fuerūt ita subtiles q̄
hoc nō fecerūt. Vñ fm Aug. vi. de ci-
dei. c. xix. huiusmodi cicatrices vulne-
rum manebūt in martyrib⁹ siue qua-
cunq̄ difformitate. imo ad decorē q̄si
quedā īsignia victorie sue. Et sic p̄ba-
biliter tenet̄ q̄ cicatrices sūt et semp̄
manebūt in corpore xp̄i sicut dicit sc̄us
thomas sup tertiū sententiarū distin.
xxi. articulo penultimo q̄ aut vulne-
ra ibi nō fuerūt dicit beatus Aug⁹. li.
vi. questionū cōtra pelagianos. Sciāt
inquit q̄ has questiones p̄posuerunt:
xp̄m nō vulnera. sed signa vulnerū, ci-
catrices discipulis demonstrasse que tūc
falsē essent. si nulla vulnera p̄cessisset
Sc̄us thōas sup q̄rto q̄stōe. xxiiii. artu-
culo aut ultimo in solutiōe sc̄di argu-
mēti tenet. q̄ in xp̄o fuit aptura vul-

nerū et solutio p̄timitatis recōp̄elata
per maiore decorē glorie et q̄ Tho-
mas tetigit vulnera. ¶ LE. VII.

Benign⁹ ē enī sp̄s sapiētie et nō
liberabit maledictū a labiis suis
qm̄ renū illi⁹ testis ē de⁹ et cordis il-
lius sc̄ritator est verus. et lingue illi⁹
auditor. Qm̄ sp̄s dñi repleuit orbes
terrarū et hoc qd̄ cōtinet oīa sciētiā ha-
bet vocis. ¶ Hucusq̄ docuit sapiēs qua-
liter hō virtuos⁹ ordinare debet in de-
um suas affectōes. Hic autē exegit in
formare quō debet ī deū ordinare su-
as locutiōes. Et circa hoc sic procedit
Primo docet vitare maliciā loq̄ndi in
generali. ¶ Sc̄do qd̄a vicia loquendi
disiudat in speciali. ibi Custodite igit̄
vos. Circa p̄mū duo facit. Primo oñ-
dit q̄ maliloqu⁹ nō pōt euadere ipuni-
tus in iudicio p̄ culpe sue tergiver-
sationē. Sc̄do q̄ nō pōt euadere impuni-
tus per culpe sue occultationē. ibi p̄-
pter hoc q̄ loquē. ¶ Circa p̄mū duo
facit. Primo oñdit q̄ iudex su⁹ habet
de eo plenariā cognitionē. Sc̄do siue tā-
te noticie assignat ratioēz ibi. Qm̄ spi-
rit⁹ dñi. etē. Circa p̄mū adhuc duo fa-
cit. Nā p̄mo ostendit q̄ iudex p̄ctōris
maliloq̄ habet ad bonos sūmā pietatē
¶ Sc̄do q̄ seruat ad malos iustā eḡta-
tē. ibi. et nō liberabit maledictū. Dicit
ergo p̄mo sic. Benign⁹ ē sp̄s sapiētie et
pōt li sp̄s accipi duplici p̄mo nociōa
liter p̄d̄ sp̄i sc̄o iuxta illud. Iohānis
xv. Sp̄s veritatis q̄ a patre p̄cedit ille
testimoniū phibeat de me. sc̄do essenti-
aliter p̄ tota trinitate q̄ est de⁹ iuxta il-
lud io. iiii. Sp̄s ē de⁹ et eos q̄ adorāt
eū in sp̄i et veritate oportet adorare.
Et siue vno modo accipiat̄. siue alio
mō. benign⁹ ē sp̄s sapiētie. ¶ Est
enī benign⁹ iustos exaudiēdo. malos

reducēdo. c̄ictos recte regēdo de pri-
mo in psalmo. Exaudi me dñe qm̄ be-
nigna est mīa tua Et etiā benign⁹ ma-
los reducēdo. Iuxta illud Romanos
sc̄do. Ignoras q̄ benignitas dei ad pe-
nitētiā te adducit. De tertio lu. vi.
Benign⁹ est sup ingratos et malos. Et
Mathei. v. solē suū oriri facit sup bo-
nos et malos. Sic igit̄ iste sapiē sp̄i-
tus habet ad bonos sūmā pietatem. et
tamē non ideo p̄sumat peccator mali-
loquus q̄ se finaliter nō emēdat q̄ sit
euasur⁹ ip̄ne q̄a nō liberabit maledi-
ctū id est maledicentē vel detractorē a
labiis suis id est a pena sibi debita pro
p̄ctis labiorū suorū q̄a dicit ps̄. labor
labiorū ip̄orū operiet eos. etē. v̄s q̄ vir
linguos⁹. Et q̄a posset aliq̄s q̄rere quō
puniet sp̄s sc̄is malos hoies cū non
oñdat se modo nosse eorū p̄ctā. Ideo
cōsequēter oñdit q̄ iudex ille oīm pec-
catorū plenariā habet cognitionē. Et
subdit qm̄ renū illius testis est de⁹.
¶ Tria ei sūt que vellet peccator ma-
xime latere. videlz delectatiōez siue vo-
luptatis. cogitatiōez cōcepte vanitatis.
locutiōez cōmunicate puerfitatis. et
tamē oīa ista de⁹ nude videt. Ista autē
tria tangit sapiēs per tria corporis or-
gana videlz. renes. cor. et linguā. In
renibus viget voluptas. in corde vani-
tas. et in lingua puerfitas. ¶ Et res-
pectu istorū triū tres actus deo attribuit
nā respectu voluptatis ipse est testis.
et de hoc dicat voluptuosus in celis ē
testis meus respectu vanitatis ipse est
scrutator. Scrutari enī est ad interiora
et latentia penetrare. in psalmo. scru-
tans corda et renes deus. sed respectu
puerfitatis seu falsitatis ipse est audi-
tor. ps̄. nō videbit dñs nec intelliget de-
us iacob qui p̄lāuit autē non audiet

ergo habem⁹ q^o deus p^ot esse iudex et testis. Testis: q^o videt et audit. iudex q^o scrutator et iuestigator est cordis. Iherc. xxix. Ego sū iudex et testis dicit dñs ergo patet cū sit sūme iustus. non liberabit maledictū a labiis suis. Sed q^o posset eē dubiū vnde habet ille spūs sapientie q^o videat et audiat et scrutet oīa. ideo cōuenienter assignat sue cognitōis rationē Est aut ratio q^o spūs ille est vbiq^o p^ontialit. et potētiater. et essentialit. et hoc est q^o subdit qm spūs dñi repleuit orbē terrarum. Et p^ot legi li dñi vel intransiuevt sit sensus spūs dñi. id est spūs qui ē dñs vel trāsitiue id est qui ē a deo patre et a deo filio iste repleuit orbē terrarū. Iheremie. xxiii. Celū et terrā ego impleo. Et aug. vbiq^o est de⁹ inter omnia nō inclusus extra oīa nō exclusus. super oīa nō elatus. infra oīa nō dep^ossus. Et hī quod continet oīa. id est idē spiritus qui oīa continet. id est gubernat et seruat oīa scientiā habet vocis id est noticiāz oīm que ab hoīe dici possunt quacūq^o v^otal lingua. Et ideo cauere debem⁹ in quib⁹ delectemur. que meditemur. et qualia loq^omur quia iudex noster videt et audit quicq^o homo cogitat vel dicit. Et hoc est quod cōcludit boecius. vl. li. conso. suarū. Aduersamini inquit vicia. colite virtutes ad rectas spes animū subleuate. Humiles p^oces in excelsa porrigite. a **M**agna vobis si dissimulare non vultis in dicta est necessitas p^obitatis cū oīa ante oculos agitis iudicis cūcta cernētis **N**otandū q^o hic tangit sapiens tria corporis organa que difficilimū est regere ratione. Renes. cor. et linguā. nā in renibus voluptas. in corde vanitas. in lingua falsitas dominatur. Et ideo

difficilimū est etiam factis q^o se regāt perfecte in delectationibus que per renes signantur. in cogitationibus que per cor in locutionib⁹ que per linguā nominant. dicit Aristoteles. xiii. de animalibus infirmitas renum in homie est difficilis curationis. Moralit⁹ q^o in renibus dominatur voluptas ideo infirmitas renū carnalē nominat cōcupiscentiā que vocatur langor nature. In psalmo. Miserere mei deus: quoniam infirmus sū. hec infirmitas est difficilis curationis sicut patuit in paulo et in aliis sanctis. Vnde mitigari potest: tolli nō p^ot citra mortē oīno. scilicet Augustinū de p^ofectione iusticie hūane. Et Bernar. Siue vehimus siue noli mus zebuseus iste in finibus nostris habitat sup^oprimi p^ot extingui nō p^ot Vnde narrat Grego. iiii. dyalogorū. ca. xiii. de vrsino. p^obro qui sic cōuixerat sue p^obitere tanq^o frater cum sorore cōtie a tempore ordinationis sue. ille cum esset cōfectus etate et iaceret infirmatus ad mortē. et in tantū inuallisset infirmitas q^o dubitabat aliqui an spiritus exiisset an nō. accessit ad eum p^obitera sua et narib⁹ suis aures apposuit vt sciret si corpori suo aliq^o vitalis spiritus inesset. quod ille iam semimortu⁹ sentiens recolletis virib⁹ q^os habebat erupit in vocē. et ait Rece de a me mulier adhuc ignicul⁹ viuit tolle paleā. Et cito post veniēb⁹ ad sepulchro et paulo ap^olis sicut sibi videbat spiritū exalant. Ille potuit deo regratari et dicere cū ps. Benedicā dñm q^o tribuit mihi intellectū isup vsq^o ad noctem increpuerūt me renes mei. id est vsq^o ad mortē fm glo. increpuerūt id arguerūt vel tēptauerūt me renes mei. Dicitur ei cōmuniter q^o infirmitas re-

nā est difficilis curationis que nō recipit curam sine adustione. talis est fomes carnis p^opt q^o petiit psalmista signat⁹ Proba me dñe et tēpta me: vrenes meos et cor meū. Glo. p^oba me id est indica me esse p^obatū. nō tibi qui oīa nosti sed mihi et hominib⁹ ne q^o delicti maneat Ideo dicit tēpta me quia nisi tēptares negligētes essem⁹ Et vrenes tribulationis renes meos et cor meū id est adhibe medicinalē purgationē tribulationis delectationibus meis ne q^o mali delectet me et cogitationib⁹ ne q^o mali cogitē. Cor nāq^o pro cogitationib⁹. renes p^o delectationib⁹ posunt hec glosa. **S**cdm organū corporis q^o nimis est difficile regere rōe ē cor vñ Grego. iiii. moralū. facile est p^ouerfa opa vitare. Sed nimis difficile est ab illicita cogitatione corrigē. Quia sicut Bernar. dicit in meditatioib⁹ suis. Nihil in me corde meo fugaci⁹. q^o quotiens me deserit et p^o p^ouas cogitationes defluit: totiens deū offēdit. Cor meuz: cor vagū: instabile dū suo ducit arbitrio et diuino caret cōsilio in semetipso nō p^ot p^osistere. sed oī mobili mobilius p^o infinita distrahit. Et ideo signat⁹ d^o p^ouer. iiii. Omī custodia sua cor tuū q^o ex ipso vita p^ocedit. Est autē de corde hūano sicut de argēto vituq^o ē sp^o in motu. sicut tñ aliq^olit et mortificatur p^o odorē hī ē p^o fumū sulphuris sicut docet Aristoteles in q^orto metheororū Moralit⁹. Si sistere et domare velim⁹ cor n^oz a vagis motib⁹ supbie et elatōis adhibeā ei odorē sulphuris id ē ymaginatōez pene et^onal^o vs^o iehēnal cur^o vna porco d^o eē sulphur **B** **I**uxta illā ps. Ignis sulphur sp^o p^ocellary ps calicis cor. et Apoc. xxi. ps illorū erit i stagno ardēte et sulphure et stati p^oapiē⁹ tiorē et p^o tiorē p^oiebum⁹ et p^ogre-

gabim⁹ cor n^oz. Ecē. xxx. Cōtie p^ogre ga cor tuū i scitate ei⁹ et efficiā lōge expelle a te. Refert Girald⁹ cābrēsis i libro suo de topographia hānie q^o quōdā in mari p^ope hāniā appuit subito q^o dā isula. iuuenes ū de hānia ascēdētes scaphas et naues nitēbantur ad istā isulā applicare. Cū at ita p^ope isulā nauis eēt q^o eorū iudicio ponē possēt pedes suos descēdē⁹. stati isula ab eis fugit et se ad aliū locū mouit. cū q^o hī mirabile frequē tēptasset et sp^o mō p^odicto delusi fuisset tadē dixit eis vn⁹ senex. Audiui inq^o q^o ignis valz p^o fatasmata Accipiat q^o aliq^o sagittā ignitā et sagittet i isulā et stati fatasmata cessabūt. et scō ē iuxta psiliū eius dē scēsz isula stabilita ē q^o p^ope suā mirabile fugā vocata ē deiceps isula fugitia cor desigt hūanū. q^o sp^o mutabile variis fatasis fatigat nisi dīna grā stabiliat. Ecē. i. xxxiii. sicut pturiens cor tuū fatasis patit nisi ab altissio missa fuerit visitatio stablit at p^o ignitā sagittā v^obi dei de q^o ps. Sagitte potēt acute cū carbōib⁹ desolatoris et alibi. Ignitū eloq^o tuū vehemēt Et istā ē optimū stablimentū hūani cordis Iux illā Heb. xiii. optimū ei ē grā stabilire cor. Gre. xxviii. mora. ca. xviii. Quid ē inq^o mare nisi cor n^oz furore turbidū. rixis amary. elatōe supbie tumidū fraude malicie obscary. Q^o d^o mare q^otu seuiat attēdat q^o se occitas tēptatōnū cogitationes itelliget **T**ertiu organū corporis q^o difficile ē regē ē lingua de q^o Ia. 3. Ligua modicū mēbyz et mag^o exaltat Et cito p^o ligua p^ostituit i mēb⁹ q^o maclat totū corp⁹ et issāmat rotā natitātē n^ore issāmata a iehēna. Et i fra Ligua at null⁹ hō dōare p^ot Quā auctoritatē p^otractas Aug⁹. de nat⁹ a et grā dic⁹ Nō ait: ligua null⁹ dōare p^ot

sed null'hois vt cū domaf dīno adiu-
torio et gratia fieri fateamur. Vnde
nō est ex p̄ssio ipossibilitat sed magne
difficultat. In cū figurā natura ordia
nit circa linguā q̄ duplici muro clau-
dere' osse et carneo ad docēdū q̄ du-
plex examiatō fieri debet. anteq̄ ling-
ua opus suū exerceat. Primo enī dē-
bet cōsiderari. an sit licitū, scdō an sit
expediēs et iste sūt due vie p̄ quas ser-
mo debet trāsire. de qb' p̄s. Dixi custo-
diā vias meas vt nō deliq̄ in ligua me-
a. Posui ori meo custodias etc. Vn-
de abbas Paph' sicut narrat libro ix.
historie triptite cū esset sū lris accessit
ad quēdā vt addisceret et cū deieisset ad
istū versū. Dixi custodiā vias. etc. dix-
it se satis didicisse nec oportere vteri-
us addiscere si istā lēōz possz bñ scire
Eccī. xxv. Beat' vir q̄ habitat cū muli-
r. sc̄ata et qui i ligua sua nō ē lapsus
Et licet iustus aliqñ corripiat hz tamē
mel et lac sub lingua. Bern. mala lin-
gua est que aut puerfa laudat aut re-
cta rep̄hēdit

LEC. VIII

Prop̄ hoc q̄ loquit' iniq̄ nō potest
latere nec p̄teriet illuz corripies
iudiciū i cogitatōib' ipii interrogatio
erit sermōnī aut illi' iudicio ad deū
veiet. z ad correptionē iniq̄tatū illi'. q̄
niā auris zeli audit oīa et tumult' mur-
murationū nō abscondet. ¶ Postq̄ sapi-
ēs declarauit q̄ viciosa locutio nō trā-
sibit ipunita p̄ aliq̄ tergiuerlationē vel
cauillationē. Hic p̄sequē' oñdit q̄ nec i
iudicio poterit impunita transire per
occultationē. Et circa h' duo facit. Pri-
mo p̄pōit quod intēdit. scdō illud p̄bat
ibi. in cogitatōib'. Circa p̄mū duo fa-
cit. Primū ē q̄ maliloqu' nō poterit se
in iudicio occultare. Scdm ē q̄ nec iu-
dex volet circa eū dissimulare. ibi nec

p̄teriet. Dicit ḡ primo q̄si cōcludēs ex
p̄cedentib' p̄p̄ hoc. s. q̄ spirit' dñi re-
pleuit orbē terraz et exiit vbiq̄ p̄sē
tialit' potētiat' et eēntialit'. Ideo p̄ue-
niēs ē q̄ ille q̄ loquit' iniqua q̄cūq̄ se
creta q̄tūcūq̄ occulte. non potit latere
finalit' etiā hoies. denūvero nec ad t̄p̄s
pōt latere. ¶ **LEC. IX.** Que in te
nebris dixistis i lumine dicēt. Et quod
i aure locuti estis et i cubicul' p̄dicabit
in tectis. Huius exēplū habem' de da-
uid exp̄sse qui tā adulteriūz q̄ homici-
diū occultissime p̄petrauit cū berfabee
vxore vrie et statū misit ad eū dñs per
nathan. ii. re. xii. d. Tu fecisti abscondi-
te ego vero faciā v̄bū istud i conspectu
oīs israel et i conspectu solis hui'z sic
per penā manifestā declarabo culpaz
tuā. Et sic quocūq̄ in p̄ntu lateat pec-
cator saltē in iudicio nō potest latere
iniq'. Vñ anselm' in meditationibus
suis. Latere erit impossibile. appare-
re intollerabile. h' est p̄mū quod p̄po-
nit. Scdō ē q̄ iudex nolet circa eū dissim-
ilare. Et ideo dicit. nec p̄terit illum
corripies iudiciū. Ecc̄s. vi. in sic Cūc-
ta que fiūt adducet deus in iudiciū
siue bonū siue malū sit. Cōsequēt' ibi
In cogitatōib' probat ista duo q̄ p̄posu-
it. Et p̄mo p̄mū. scdō scdōz ibi. Qm̄ au-
ris zeli. Primū sic latēiores sūt cogi-
tatōes q̄ verba. s. i iudicō cogitationes
discutiēt' z p̄mēt' ḡ a multo fortiori
f̄mōnes et hoc ē qd dicit In cogitatio-
bus impii cogitatio erit idest inquisi-
tio et discussio. Et exponitur sic litte-
ra q̄ interrogatio fiet a dño i cogitatio-
nib' h' est de cogitatioib' iuxta illā p̄s
Dñs interrogat iustū et impiū. vel q̄ in-
rogatio fiet sibiipsis a seipsis. Sic enī
dicit infra. c. v. Impii in iudicio que-
rent a seipsis. Quid nob' p̄fuit supbia

CA. I.

aut dicitur iactantia qd ptulit nob. Ad
roma. ii. Testioniū reddete ill' p̄scā ip-
sōz et it' seiuicō cogitationū accusatiū
et defēdētū f̄mōnū at illi' auditio ad
deū veiet Posito at antedēte pōit' p̄s
q̄ auditio f̄mōnū ad deū veiet ex q̄ co-
gitatiōes veniēt ad noticiā di Et quōz
certe nō ad approbatōez s. ad p̄ntiōez
et vltionē. Et iō subdit. Et ad correpti-
onē iniq̄tatū illi'. Hāc correptiōez ti-
muit p̄s. cū dixit. Dñe ne in furo. etc.
Cōsequēt' ibi. Qm̄ auris. p̄bat f̄m qd
sup̄ p̄posint videt' q̄ iudex i iudicio nō
p̄cet nec dissimilabit. et p̄bat sic. Iudex
q̄ sūme zelat p̄ obf̄uatōē legis sue. nō
p̄teribit in iudicio qn̄ p̄muet trāsgres-
sōes sed deus est talis iudex. q̄ sūme
zelat p̄ lege sua. igit'. etc. Et hec ratio
innuit' cū dicit' qm̄ auris zeli. i. dei ze-
lātus audit oīa et tumult' murmura-
tionū nō abscondet. zelus in sacra scri-
ptura accipit' qnq̄ modis. Primo mo-
do pro inuidia et sic accipit' ecc̄i. xxx.
Qui docet filiū in zelū hoc est in iu-
diam mittit iūmicā. et in eodē. zel' et
iracūdia minuēt dies. Scdō accipit' p̄
ira. p̄s. Accēdet' velut ignis zel' tūus
Tertio mō accipit' p̄ imitatioē. in p̄s.
Noli emulari in malignatib' neq̄ ze-
laueris faciētes iniq̄tatē. id ē imitat'
fueris. Quarto accipit' p̄ rigore et iu-
sta affectione vlciscēdi. puer. vi. zelus
et furor viri non p̄cet in die vindicte.
Et sapie. v. Accipiet armaturā zel' il-
lius et armabit creaturā ad vlcionem
inimicōz. Et sic accipitur hic. Quito
vocal' feruēs amor. Vnde zelotip' et
zelotes dī ille q̄ feruētē amat et talit'
vult readamari. Exodi. xxxiiii. Dñs
zelotes nomē ei'. ¶ Dubitatio littera
lis eē pōt. Vtrū p̄ctā p̄ p̄nīaz p̄donata
sunt reuelāda in iudicio generali. vide

LEC. IX.

tur q̄ nō. ga quod tectū est videri non
pōt s. p̄ctā p̄ p̄nīaz p̄donata: sūt tecta sic
dicit glo. sup̄ illud p̄s. Bñ quoz re. sūt
inu. et. q̄. te. sūt p̄ctā. Itē. iiii. sētētariū.
di. xlii. c. vii. Nō irrationabilē puta-
ri pōt p̄ctā hic p̄ p̄nīaz tecta et deleta.
illic etiā tegi aliis ergo. Itē. Ia. v. Ca-
ritas operit multitudinē p̄ctōrū sed h'
nō ē dictū q̄ ad hoies ga operiūt apd
hoies occulta sine caritate ḡ in p̄p̄ctū
dei. et p̄ p̄sequēs mltomagis in p̄spe-
ctu oīm hoim in iudicio. ¶ Ad oppo-
sitū est glo. sup̄ illā. p̄. Corint. iiii. Ma-
nifestabit p̄silia cordiū dicēs. q̄ gesta
et cogitata bona et mala nota tūc erūt
oibus hoib'. Itē bñs Bernar. tractās
idē verbū dicit. Cūctaz cūctoz cūctis
archana patebūt. Ad istud p̄cordant.
Bernar. et Anselm' de silitudinibus.
c. vi. Et text' apli cū glo. scūs thomas
et aliū mlti catholica tenēt q̄ sic. ga oīa
tā bona quā mala nota erūt oibus Ra-
tio est ad manifestā eq̄tatē iudiciū de-
clarandā ga ostēsiō malorū in bonis ē
ad manifestatōē mie pri' ip̄se ostē-
siō vō bonoz. ad manifestatōez iusticie
et eōuerfo i mal' erit ostēsiō malorū
ad manifestatōez iusticie dei tūc pu-
niētis oñsiō vō bonoz. ad manifestati-
onē dīne mie p̄cedētis. Hec tñ oñsiō nō
cedit in ifamiā nec in v̄cūdiā sed ad
ḡrāz actōez i bonis et ad dei glīaz sal-
uātis et liberātis et sic verificat' illud.
Aplī. ii. Corin. v. Oēs ei nos oportet
manifestari an̄ tribunal xp̄i vt referat
vnusq̄q̄ p̄p̄a corpis put gessit siue bo-
nū siue malū ¶ Ad p̄mū p̄ctā dicunt'
tecta quātū ad erubescētā nō quantū
ad scientiā. et quātū ad punitionē nō
quātū ad cognitionē ¶ Ad secūdū de
magro patet p̄ idē. Vel dicēdū q̄ fuit
illius opinionis et in hoc nō tenetur.

Ad tertium p idē qā nō reuelabunt ad penā s; ad dīne mie et iusticie euidentiā. Istud p̄uadet qdam doctor sic Si rex remisisset tibi centū libras pro vno obolo. nōne si gratus esses narrares bñficiū regis oibus amicis tuis et diceres eis. Regratiami regi p me in tanto sibi tenebar et p tāto mihi remissit. Cū ḡ pro pctō mortali merebaris penā etnā et remisit tibi de pro pena tpali q̄ nullā p̄portionē ad penā etnāz habet mltomagis debes illud bñficiū velle māifestari. Itē ex q̄ qlibet bonū gaudebit de liberatiōe sua et pximi magna materia bonis gaudii subtraheret si ignoraret grāz sibi factaz nec oportet de erubescētia p̄timeſcē qā si cut de pot ignē facē appropiāre p̄bustibili sine p̄bustōe sic pot facere noticiā pctōry tuory in aliis. Et q̄ tu illud scias sine erubescētia qā cālitates rexy suspēdit qñ vult. Itē si noticia mltorū hoīz causaret i te erubescētia ergo noticia vni causaret in te similit̄ aliqua tam. Sed p̄stat q̄ de et aia xpi āgel q̄ fuit castus tu sciēt pctā tua ḡ noticia pctōrū tuorū causaret i celis erubescētia. p̄sequēs falsū ignē aīcedēs. **N**otandū est sup illud quod in lra dī. qd in iudicio in cogitationib; ipii interrogatio erit q̄ de tūc interrogatiōes tibi faciet de trib; maxie. si fueris dñs siue prelatus. vel in honore vel dignitate cōstitut;. Interrogabit te qlit̄ tu vixeris. qliter subiectos rexeris. et qlit̄ bona tibi cōcessa expēderis qā ipē est a quo nulla pot fieri appellatio. qā altissim;. Corā eo nulla pot fieri aduocatio. qā iustissimus Et nulla recipiet excusatio. qā sapiētissim; est. nulla suinet dilatio. qā strictissim; est. nulla p̄fone v̄l muneris acceptatio. qā fide

lissim;. Igit̄ iterrogabit te. **P**rimo qliter vixeris sapie. vi. p̄bete aures vestras vos q̄ p̄tinetis mltitudines et placetis vobis in turbis nationū qm̄ data est vobis ptās a dño et v̄ ab altissio q̄ interrogabit opa v̄ra et cogitātes scrutabit;. **I**nterrogabit scdo qliter subditos rexeris. Nā malicia subiectorum vertel; pro magna pte in caput malorū dñorū. Vñ Sapie. iiii. Ex iniqs; eni oēs filii q̄ nascenē testes sūt nequicie aduersus parētes in interrogatiōe sua id est tam in interrogatiōe parentū q̄ filiorū. i. subiectorū et prelatorū. Et iō notabilē bñs Aug. nō solū prelatos sed dños laicos monet curare v̄ tuose de subiectis i qdā epistola ad Comitē Bonifaciū ita dices. Queso mi frater queso oibus subiectis et bonevolūtatibus i domo tua a maiore v̄q; ad minū. amorē et dulcedinem regni celestis. amaritudinē et timorē iehēne annūcies et de eorū salute sollicit; ac vigil existas qā poib; tibi subiectis que in domo tua sūt rationē dño reddes. hec ille. Interrogabit etiam de tertio qliter tua expēderis. Luce. xvi. de villico diffamato apud dñz suū qñ dissipasset bona sua. Quid inq; hoc audio de te redde rationē villicatiōis tue Et ideo p̄uidēdū ē nob̄ diligētē p̄ istū cōpotū quē reddem;. qā Iob. ix. Si repēte interroget q̄ rñdebit ei. Quasi diceret null;. De eq̄tate iudicis et diaboli p̄ nos allegatōib;. deuote scribit beatus Aug. ad comitē sup dictū. Expectat; inq; dies iudicii. Aderit eq̄ssim; iudex q̄ nulli; potentis p̄sonā accipiet cui; palatiū auro argētoq; null; epus nec abbas nec cōes corrupē pot. Asta bñt oēs aie vt referat vnaq; fm̄ illud qd i corpe gessit siue boni siue malū.

CA. I.

p̄sto etiā erit diabol; aduersari; et recitabit v̄ba p̄fessiōis n̄re et obiciet nob̄ in faciē q̄ die peccauimus et q̄ loco et qd bōi opis tūc t̄pis facē debebam; et si tales inuenti fuerim; exultabit ille aduersari; i p̄spcū p̄ssimi iudicis superiorē se eē nob̄ damās agēs talē cāz apd talē iudicē. hēt ei tūc dicē ipē diabol;. Eq̄ssime iudex. iudica istuz esse meū ob culpā qā tu; noluit eē p̄ grāz. tu; ē p̄ naturā. me; p̄ miserā. tu; ob passionē me; ob suasionē. tibi iobediens mihi obediēs a te accepit immortalitatis stolā a me penosā q̄ x̄dus est tu nicā; tuā vestē amisit cū i ea veste hic aduenit. qd apd eū ipudicia faciebat qd itēperātia qd avaricia. qd ira qd supbia. qd cetera mēbrav; vicia. dimisit te p̄fugiū fecit ad me et meas sorores i deo cōitari cū illo Eq̄ssie iudex iudica illū qā iusticia et iudiciū p̄p̄atio sedis tue iudica ihū eē meū et meū eē dānādū. Hec oia q̄ huc attulit mea eē cognosco me eē voluit et me occupiuit. iō meū p̄iri debet. hec Aug. igit̄ nō p̄teriret illū corripēs iudiciū. **N**otandū q̄ iudiciū istd; p̄p̄at; arcui sicut dicit Glo. sup illd; psal. Dedisti metuētibus te significationē vt fugiāt a facie arc;. Primo qā anq; feriat tiorē icurrit Vñ glo. Arc; me; extel; iā mial; sed nōdū ferit qā iudiciū nos t̄ret s; nōdū dānat. In ps. A iudicis ei tuis timui Nota de illo q̄ fuit t̄ritus p̄ sōniuz in iudicio. Nota q̄ duo milites ex deuotione iuerūt vltra mare visitare loca scā. Accidit q̄ itraueit vallē iosaphat Vñ; at ex solatio posuit et adaptauit vñū magnū filicē. et ait socio suo. volo mihi parare sedē pro iudicio Et volēs p̄bare si bñ eēt apd; fessiōi. posuit se ad sedendū. sedit et ad celū vbi dñs

LEC. IX.

debet appere aspexit Cui subito tantior et tremor in mēbris ei; miss; ē q̄ vix p̄ sociū suū potuit inde leuari atq; abduci. Asseruit postea q̄ ex tūc nūq; fuit q̄ audito iudiciū iocari t̄reor i of sib; ei; n̄ irruēt. **S**cdō p̄p̄at; iudiciū arcui qā corda arc; q̄tomagis r̄trahit; tāto gū; p̄cuss; ledit;. sic certe q̄tū iudiciū legis differē a pctōre et q̄to diuti; expectat; tāto duri; feriet. Ro. ii. Scd; duritiā tuā et cor ipeitēs thesauris tibi irā i die ire et fuelatōis iusti iudicii dei. Et sicut vidē q̄ tētio arc; reflexio ē a sua naturali hitudine et rectitudine. ita xps in iudicio cū sit naturalit̄ misericors qā filius matris mie ex vna pte et fili; patris miary; ex alia scde ad cori. p̄. Flectet; qdāmō p̄ arcū rigoris et iusticie et emittet sagittas dire snie Ite maledicti i ignē etnū. Math. xxv. **T**ertio p̄p̄at; iudiciū arcui. Arc; fm̄ yhidory. xviii. ethiologiary. c. ix. dī. qā curuat; arc; vt arceat hostē. Sic fiet in iudicio Vñ; āselm; i meditatiōib; suis O angustie. hic erūt pctā accusātia. In de t̄rens iusticia. sub; horrēdū cahos ifermi patēs. desup iudex irat; it; p̄scia viēs. foris mūd; ardens. pctōr sic dep̄ hēsus i quā pte se p̄met; strict; vbi latebit; Hec ibi Et ideo ante iudicium para iusticia. eccl. xviii. **LEC. IX.** **N**otodite ḡ vos a murmuratiōe q̄ nihil p̄dest. **P**ostq; sapiēs dīf sual;it dēz locutiōis maliciā ḡnalit̄ Hic p̄ticularit̄ descēdēdo dissuadet qdā lingue malicias specialit̄ Et sūt tria murmuratio. detractio et mēdaciū. Et fm̄ h̄ lectio diuidit̄ in tres ptes sicut patz intuēt. dicit ḡ inferēs p̄disionalit̄ ex p̄cedētib; . Ex quo sic est q̄ peccator maliloquus nullomō pot euadere im punitus sed iudicabitur et corripietur

a deo. ergo custodite vos a murmuratione que est spes vna locutionis q̄ multū deū offēdit. et nō solū cauēda ē pp̄t dei iudicantis seueritatē imo pp̄t sui iutilitatē et iō subdit q̄ nichil p̄dest. duplex est malū cuius quo viuere moleste ferim⁹ vt dicit varro ¶ Et ē notādū circa istud uiciū quid sit et q̄te grauitatis apud deū. Est enī querela cū impaciētia in his que hō debet ferre patiēter vel sustinē. Et cōmittit q̄q̄ cōtra deum p̄ displicētiā. q̄q̄ cōtra platū per inobediētiā. q̄q̄ cōtra proximū per inuidētiā. Primo enī iueniūt quidā qui murmurāt contra deum per displicētiā quā hnt de suo regimie et ad ministratiōe quā facit circa homines Et hoc est multū irrationabile. Vnde seneca. Optimū ē pati quod emendare nō possis. et deū quo auctore cūcta p̄ueniūt sine murmuratione comitari. Mal⁹ enī miles ē qui imperatores gemēs sequit⁹. Seneca i epistola. xiiii. vbi nulla prudētia ē. subtiles et artifices multū indignat⁹ et merito: q̄n corripit⁹ et instruit⁹ ab insciis et ignaris artis sue. Certe de mūdi regimine nos sum⁹ ignari. Deus autē sol⁹ scit qd oib⁹ expediat. Et ideo quicūq̄ p̄tra diuinitas ordinatiōes et dispositiōes murmurat ondit se esse fatuū et idiscipliatum. Eccl. x. Vir prudēs et disciplinatus non murmurat. Murmurāt tamē mundiales contra deū propter quatuor. Primo de hoc q̄ temperiē et tempestates non tribuit eis semp̄ secundū eorū uolūtates. Secūdo de hoc q̄ p̄speritatem et aduersitatē non tribuit invita ista iuxta merita et d̄merita hoim Tertio de h̄ q̄ deus eis frequēt imittit tribulationes et infirmitates Quarto specialiter murmurant pauperes i

uolūtarii contra deū de eo q̄ non ita abundat tribuit eis sicut q̄dā ditibus Primi hoies multū faciūt contra seip̄s q̄a impediūt propriā tranquillitatem et pacem. non p̄for mado se diuine uolūtati: imo si sic esset sicut uellet mundus periret quia talis tēperies q̄ lem vnus homo uellet p̄ olerib⁹ suis v̄ pagro suo displiceret vel noceret uicino suo imo sibi p̄i displiceret vel noceret postea. quia homo nescit quid sibi vel suis expedit. Tales uidēt confirmari his affectionis qualis fuit pheton secundum fabulas de quo ouidius. ii. methamor. qui fuit fili⁹ phebi. sed quia de hoc dubitatur petit q̄ pater sibi aliquid daret quo hoies certificari possent super hoc pat̄ iussit q̄ petēt et ab eo imperaret. Petiit igit⁹ q̄ posset regere currū solis. Rexit igit⁹ iste puer inscius et inexpertus aliquā duxit solē ita p̄cul a terra q̄ oia perfrig⁹ p̄gela bantur. Aliq̄n ita prope terrā q̄ omnia a comburebantur propt̄ quod a ioue fulmiat⁹ internit. Ita p̄tugeret de istis fatuis et p̄suptuosis q̄ de diuina gubernatione murmurāt. Sed si fm̄ eos fieret gubernatio. tota mūdi machina solueretur Vnde narraf de quodā heremita qui seminauerat olera et petiuit pluuiā a deo et optinuit Postea serētatē et optinuit iterū pluuiā et habuit et quale tēpus uoluit petere breuiter de⁹ dedit et tamē nec unū olus excreuit. cogitauit ergo hereita q̄ esset uniuersalis defectus olerū in toto mūdo et patiēter sustinuit. Cū tamē contingēte diuertit ad locū alterius heremite et uidit ibi olera pulcherrima Quo modo inquit habes tu olera illa pulchra ego seminavi olera et pluuiā a deo postulauit sicut michi uidebat⁹ ex

pedire et optinui et tamē nihil habeo Certe nō dicit alius hoc iuste et rōnabiliter tibi accidit. putabas te sapiētiorē deo: et ip̄e tibi ondit fatuitatē tuam: Vnde etiā de q̄dā agricola narratur qui coiter habuit in agris i vineis et pascuibus beriores fructus et herbas q̄ uicini sui. Requisit⁹ autē quare. Rōndit q̄ semper habuit talē tēperie quāle uolebat. Req̄sit⁹ quare? Rōndit ego nūq̄ aliud tēp⁹ appeto q̄ de⁹ dat Vnde murmuratores ex cā tali sunt similes Gaio cesari. De q̄ narrat seneca li. i. de ira. et Suetoni⁹ in li. de uita. xii. celsa. Iste gai⁹ ordinauit facere solēnissimum festū suis nobilib⁹ Cōtigit ergo ip̄so die festi tonitrua fulmia et pluuias maxias fieri. Rex fatuus indignatus dixit bellū cōtra iouē et iussit balistarios suos et sagittarios et magistros machinarū suarū sagittas et tela iacere p̄tra iouē. isti fatui obedienter suo principi sagittauerunt tela et iecerunt lapides contra celū que oia in pplz de scēdētia magnā ptē populi peremerūt Reuera sic ē de illis q̄ murmurāt de diuinis dispōib⁹ iaciūt v̄ba impatientie contra deū que deo nocere nō p̄nt sed p̄cise in dānū prop̄ū retorquēt. Sic murmurauerūt filii israel in deserto contra deū et perierūt. nec intrare potuerūt in terrā promissionis. Vnde numeri. xiiii. Oēs qui numerati estis a viginti annis et sup̄ murmurastis contra me nō intrabitis terrā super quā leuauit manū meā ut hitare uos facerē preter caleh filiū iePHONE et iosue filiū num. Et ideo signat⁹ dicit. i. cor. x. Neq̄ murmuraueritis sicut quidā eorū murmurauerunt et perierūt ab exterminatore ¶ Secūdo iueniuntur hoies q̄ murmurāt cōtra deum

eo q̄ p̄speritatē et aduersitatē non distribuit invita p̄nt. iux̄ merita et demerita personarū et hec ē antiq̄ssimā que relata gētū philosophorū cōtra deū. et cāppē quā pleriq̄ dixerūt mūdū nō regere a deo sed a cau. Iuxta illd Claudia ni i primo. m. a. sue i principio. Sepe mihi dubiā traxit snia mētē. Curaret superi terras aut nullus inesset. Rector et incerto fluere moralia casu. Et boeci⁹ de p̄so. li. i. metro. v. O stelliferi cōditor orbis. et postea circa medium metri. Oia certo s̄ie gubernas hominē solos respicis actus. Merito rector cohibere modo. nā cur tātas lubrica uersat fortūa uices. premit insōtes. debita sceleri noxia pena. Ac peruersi residēt celfo. mores folio sancta q̄ calcāt iniustitiae colla nocētēs. Latet obscuris condita uirtus Clara tenebris iustus q̄ tulit crimē iniqui. nil p̄iuria. nil nocet ipsis fraus mēdaci. cōpta colore. etc. Sed posito sicut ueritas se habet q̄ deus regit mūdū tūc apparet magis mirabile quare mali reportāt p̄mia iustorū et sc̄i aliq̄do lauit et puniūt loco malorū. Vñ dicit boeci⁹ loquēs ad phiaz. p̄sa. v. li. iiii. Cur ergo hec uice uersa mutet scelerosorū supplicia bonos premat. Premia uirtutū mali rapiēt uehemēt ammiror. q̄ taz iniuste cōsufiois ratio uideat. ex te scire desidero. min⁹ ei mirarer si miseris oia fortunatis casib⁹ credere. nūc stuporē meū deus rector exaggerat. quicū sepe bonis iocūda. malis aspera. cōtraq̄ bonis dura tribuat. mal⁹ optata cōcedat nisi cā de p̄hedat. quid ē q̄ a fortunatis casib⁹ differre uideatur. non solū at gētes ph̄. s̄ sc̄i dei p̄phete uident⁹ deū murmurasse s̄ nō murmurauerūt. s̄ pot⁹ amirantes exclāuerūt q̄lit

incomprehensibilia sunt iudicia dei et inuestigabiles viae eius. Ad romanos. xi. Vnde de iob. xxi. Quare impij uiuunt sublimati sunt confortatiq; in ditibus. et Iher. xii. Quare uia impij prosperat bene est omnibus q; p'uaricat et iniqui agunt. Itez ps. Vsq; dñe pctores: vsq; pctores gloriabunt. Et abacuck. i. Quare respicias sup p'tetatos: et taces cōculcate impij iustiore se. Sed certe istud murmur est irrationabile si cā p'ses Medici prudēs et fidelis egro de q; desperat oia idifferēt pcedit q̄cūq; desidēat Egro uero de cuius salute spēs h̄z multa negat. dietas et abstinentias ordiat et amaras potiones. tamē salubres ei p'pinat. Isto mō de reprobis in hac uita abūdantiā t'paliū bonorū tribuit ut pro paucis bonis opib; paucis dieb; in hac uita p'miēt. Et hoc ē qd dicit btūs greg. xx. i. mor. c. iiii. si illud Iob. xxxi. Nūqd nō ē p'dicio iiquo. Dicit greg. r. Inuit ad debitū mortis currēs et frenatis uoluptatib; uitē q̄a et uitali q; mactadi sūt i uerioribus pascuis relinquit. At cōtra iustus a delectationis trāsitorie iocūditate restringit q̄a et nimis uitali ad laboris uī uite deputat subiuigo detinet. Et consequēt poit exēplū de egro desperato et de ista matēria loq; idē gre. vi. mora. c. iiii. quasi p' amena prata i carcerē uēit qui p' p'ntis uite p'spa ad iteritū tēdit. Tertio iueniūt qdā mūdiales murmurātes p̄ deū qñ eos flagellat uel p' tribulationes uel p' infirmitates. et hoc fatuum ē et irrōabile: cū frequēter infirmitas sit uiliior hoī q; sātas. Vñ in uitas patry legiē q; cū qdā petit liberari a t'ciana a iohāne heremita rñdit. rē tibi necessaria cupis abicē. Dicit arif. iiii. topicorū. Illud qd est effectiuū beati-

tudis magis ē cligēdū q; quod sātatis sed tale ē frequēter infirmitas Vñ eccle siastici. xxxi. Infirmitas grauis sobriam facit aiaz. flagella etiā et tribulationes et tedia faciūt nos fugere ad deum. Et iō cōsiderato q; pater noster ē q; nos flagellat et u'berat. et q; nob; hereditatē seruat patiēt debem; sustinere q̄cūq; nobis irrogat Vnde greg. vi. mora. iiii. c. Quidā tūc p'speritatem despiciūt cū malū eius exitū cernunt s; p'fecti eō uerfo. Vñ tūc ē p'speritas p'fada q̄uis nihil sit. cū se supra ceteros successib; extollit. Narrat seneca vi. declamationū. c. i. q; quidā abdicauit filiū suū ad quem frater suus accessit rogans q; patri suo nullo modo dure responderet. sed abdicacionem patiēter sustineret sub quo pacto cirographū suū sibi dedit. p'mittēs se daturum sibi dimidiā partē hereditatis sue ille tacuit et frater ali; abdicatur. tunc declamatiōe facta super casū. fr̄ ille gratus dicit germano suo. In oēs me fortunā frater tibi iungā comitez si militādū ē uia militabi; si p'grinādū uia p'grinabimur. si quotidianā rogauero stipē illā tecū didā. nolui recētē patris irā exagitare. malui tacendo patre uincere mee partis heres erotue custos. Moraliter loquēdo. Frat̄ iste carissim; xpm significat q; nos fratres suos uocat. Ad hebreos. v. Nō cōfrūdiē fratres eos uocare pater noster deus. Deutro. xxxii. Nunquid nō ipse est pater tuus. Iste pater unūquēq; de nobis totiēs abdicat quociens euz ad ueritate flagellat Quid igit; dicit xps frat̄ noster tali homini a deo tribulato. Certe sic dicit ille frat̄ gratissim;. sustineas patiēter et patri nrō nihil dure r'spōdeas et dabo tibi medietatē he-

reditatis mee. et simul cū hoc i omni fortuna stabo tecū. nec te deserā nec dimittā dūmodo hoc unū cōcedas q; patri nō remurmures. Et iō treno. iiii. scribit. Quid murmurabit hō uiuens nisi pro peccatis suis. Scrutemur uias nostras et querām; et reuertemur ad dominū. quia gre. v. mo. c. xiii. q; qui in penis murmurat iusticiā ferientis accusat et deum postponit. Vnde arifoteles dicit. vi. topicorū q; pro uere spondens est cā quare frequēter non bene disputat. Et secūdo ele nchorū dicit q; si rñdens cōtra argumētē cū debeat soluere peccat p'tra leges bene r'spōdēdi. Moraliter disputatio ē int̄ deū et hoīem. De; habet opponere et arguere. Apoc. iiii. Ego quos amo castigo et arguo. et hoīs est i ista disputatione r'spōdere. Iob. xxx. Disputare cū deo cupio. si igit; ille rñdēs p'terue et contra argumētādo et remurmurādo rñdeat. Reuera nō bene disputabitur a pte sua. sed si patiēt sustineat et gratias agit deo. disputatio bene finietur. Sic rñderūt scī martires. de quib; cauit eccia. nō murmur resonat non q̄rimonia: et est abrosii Quartū gn̄s murmuratiū p'tra deū sūt pauperes i uolūtarij qui non u'tute s; necessitate ad paupertatē cogūt. et isti sūt ualde fatui. q̄a si de sua necessitate u'tute facerēt i dubitat; eligerēt ad regnū celorū. Ia. ii. Nōne de; elegit pauperes i mūdo. diuites i fide et heredes regni. Multos tñ iuuat paupertas ad uitā et nā p'sequēdā. scī q; paup; scolaris deficiētib; uicualib; suis plus appetit r'patriari q; ille q; abūdat. et pegrin; i t'ra extranea deficiētib; expēsis facit maiores dietas. et falco famelic; audi; uolat ad p'dā Et reuera isto mō pauperes mlti qui sūt i ista uita sicut scolares q; uictua-

lia q̄tidie deficiūt sicut pegrini q; pual expēsas hnt. et sicut falco famelic; mltito audi; desiderat celestē patriā et u'p eā pegrinat; q; diuites ipiguati et abūdātes i sclo. Et hic ē notādū q; horror paupertatis uolūtariē q; ita detestā; homines his dieb; pcedit ex defectu fidi q̄a nō credūt deū uelle sufficēt subuere his qui sūt pauperes p amore suo et nō aduertūt fatui q; p' h̄is mltos filios p' de illo sollicitat; q; m' pōt seip sū iuuare et cū nōdū uisū ē u' possit uiuē et m' p' sollicitat; arcavnu filiū i firmū q; circa multos sanos. ita de; circa pauperes uolūtarios q; p' aore suo sūt pauperes p' sollicitat; q; circa dices uñ i ps. Ego uo ege; et pau. sū do. sol. ē mi. De istis paupib; murmurātib; dicit ps. Ipi disp'gēt ad māducādū. si uo nō fuerit saturati et murmurabunt nō sic uos carissimi s; sic ad phil. scribit. Oia facite sñ murmuratiōe.

Qua detractiōe p'ate lig **L. X.** que qm sermo obscur; i uacuis n̄ ibit. i. i. obscuro u' i occiso plat. i. im puē. P' q; sapiēs diuasiū p'mū gn̄ p' uēse locutois qd sit directe p̄ deū uide s; murmuratōez. hic dissuad; scd; gen' p' uerse locutois qd p'itit; p' p'is uide s; detctōez. Et circa h̄ duo facit. nā primo poit p'suasiōe ad uitādū detractō nē. 2. afflig; p'suasiōis rōez ibi. qm sermo obscur;. Dicit g; sic a detractiōe p'cite ligue q; dicit laboriosū ē si bñ cōfideret uexare ligua i detctōe. Oē qd ē inat; ale r' uolētū exerce; cū labore et fatigatiōe. **A** **U**mo ligua data ē hoī ad duo officia. et soli hoī iux illud ii. de aia. ligua p'gruit i duo opa. s. gustū et loq̄lā. i. gustū p'p' eē aial. i. locutō nē p'p' bñ esse Est enim homo animal politicum hoc ē ciuile cōmunicatiuū naturalē cōceptuū et affectōnū suar. c. ii.

et desideras amare et amari. Et ideo ad istud bene esse et ad istud bonum effectum qui est amare et amari. dedit deus linguam homini. In cuius etiam figuram spiritus sanctus qui est amor patris et filii in tali organi effigie voluit apparere non in specie manus nec auris nec oculi. sed appuerunt apertis dispartite lingue tamquam ignis etc. Actum. ii. Et ideo naturale officium lingue est multiplicare amorem et benivolentiam inter homines. Et hoc est quod dicitur ecclesiastici. vi. Verbum dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos et lingua eucharis id est gratiosa in bono homine abundabit. Pfitacus est avis quedam que potest doceri ad loquendum vocibus humanis. Et de ista dicunt doctores quod nihil novit naturaliter loqui nisi verbum salutandi unde impator dicitur naturaliter salutare iuxta illud marcialis epigramatum xiii. Pfitacus avobis aliorum nomina dicitur. Hoc didici per me dicere cesar aue. Unde in historia karoli magni narratur quod cum errasset per desertum grecie obvium ei fuerunt aves que pfitaci nuncupantur que statim cum lingua greca salutaverunt damantes cherkaia amichos hoc est dicitur aue cesar inuicte. que fuit prima propheta sibi facta de imperio. Nam cum tunc non foret nisi rex francie factus est postea imperator. Istud aliquando figurat quod proprium et naturale officium est lingue loqui bona et amabilia. Et quia innaturale fit cum labore et fatigatio ideo innuit sapiens quod homo maledicendo detrahendo potest de laborat et innaturaliter vexat linguam iuxta psalmum. Cuius maledictione os plenum est sub lingua eius labor et dolor. Dicitur quod aves habentes linguas pfitas nunquam bene loquuntur. et beati dicuntur habere linguas pfitas. et ideo male loquuntur. Et ideo a detractioe parte lingue. Alia ista habet

parte lingue id est diuisive duplicis lingue. Et est sicut. Custodite vos a detractioe parte lingue. a. Quod omnis est detractor parte lingue sua. Tu quia in eadem narratione verborum de eadem persona dicit bona quedam et quedam mala. Mala autem profert per se et principaliter. Bona per accidens et secundario ut mala conexaverit similia videantur. Tu quia communiter omnis detractor est adulator blandus in presentia et mordet in absentia et ideo de eorum linguis notabiliter dicit in psalmo. Sepulchrum patens est guttur eorum linguis suis dolose agebant. Ille qui in ludis scacorum novit bene ludos pfitos de facili circumvenire potest socium suum et mactare. Revertitur ista dolosi detractores a tergo adulatorem in facie facillime circumveniunt etiam prudenter. Isti portant partem robam diaboli cum una medietas de adulatione et alia de detractioe est. Hec sunt robam quam diabolus induit quando eum decipit Genesim. iii. Neque moriemini scit enim deus quod in quo die comederitis ex eo aperientur oculi vestri et eritis sicut dii scientes bonum et malum. Ecce robam partem cum una medietas est detractio contra deum imponens sibi invidiam et alia adulatio mulieri permittens immortalitatem omnium scientiam ysaie. lxi. per os fusionem vestra duplici et rubore laudabunt partem eorum. Isti figurantur per amonitorem regem amonitorem De quod. ii. Reg. x. quod tulit suos dauid et rasit dimidiam partem barbe eorum et percudit vestes eorum usque ad nates et dimisit perfusos turpiter valde. Isto modo detractores unam partem radunt per adulationes suas et aliam dimittunt reservantes in memoria et vestes percidunt usque ad nates vestis hominis est eius bona fama et honesta. Isti vestes percidunt usque ad nates. i. usque ad denudationem illorum de quibus homo habet verecundiam et pudorem.

Et ideo satispuerit describit eos psalmus. Sepulchrum patens etc. Vbi describit eos esse receptivos invidie. quia sepulchrum patens effectuos in iusticie. quia linguis suis dolose agebant et infectivos omnis neicie. quia venenum aspidum sub labiis eorum. De primo videtur quod sepulchrum patens recipit indifferenter corpus mortuum cuiuscumque et non est clausum ideo fetores et horrores illius quod recipit omnibus ostendit omnes accedentes inficit et corrumpit. Isto modo certe quod sunt exploratores criminum et defectuum proximorum suorum. et eorum quod eis perveniunt quocumque siue iusti sint siue iniusti quia nec sine crimine vivunt. Defectus quos notaverunt omnibus publicat ubi possunt nocere. Et quia caret opculo nil possunt celare. Vnde in lege veteri. Vas quod caruerat opculo inmundum fuit. Nume. xix. Et per oppositum viri sancti et electi defectus fratrum suorum quantum bona conscientia permittit sepeliunt occultant apponentes mirram passionis involutes illud syndone caritatis quia caritas operit multitudinem peccatorum. Iacobi. v. et invigentes illud balsamo honeste excusationis quantum bona conscientia permittit. Genesim. xxiii. In electis sepulchris nostris sepeliunt mortuum tuum. Secundo sunt effectivi iusticie quia linguis suis dolose agebant quia communiter sub specie pietatis et passionis et passionis proponunt venenum maliciose intentionis. Vnde de illis dicit psalmus. Os tuum abundavit malicia etc. Tertio sunt infectivi omnis neicie quia venenum aspidum sub labiis eorum. Istud venenum est valde nocivum quia sic intoxicat quod nullo remedio sanari potest. homo nascitur in fama levis vix vel cum difficultate sanat. Deuteronomio. xxxii. venenum aspidum insanabile. Quod Notandum quod detractor assimilatur vrsi. per illam bestiam figuratur quia vidit daniel quod

similis erat vrsi et tres ordines dentium erant in ore eius et dicitur ei Surge come de carnes plurimas Danie. vii. In tribus ordinibus dentium figurantur tres modi artificialiter detrahendi. Primo modus est bona quod homo facit diminuit vel male exponere tam corrupta intentio fit factum vel ex preparatione ad alium ostendere quod non sit tuum factum vel excellent sicut decebat. Secundus modus est defectus veros occultos tamen de lege caritatis celados publicare et proponere sub intentione ledendi famam. Tertius modus est pessimus quod est falsa crimina fingere in nocentibus imponere. Isti sunt tres ordines dentium quod quibusdam abundant. Contra quos petrus in canonica sua prima. c. ii. Deponentes omnes malicias omnes dolus et simulationes et invidias et omnes detractioes quasi modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac percipite. Signantur docet primo deponere omnes detractioes id est tres modos predictos quia omne et totum super tria ponimus. Que designantur per tres ordines dentium in ore vrsi Et persequitur illis dentibus depositis maliciose esse debemus sicut infantes quod carentes dentibus mordere non possunt et lac dulcis et suavis affabilitatis sine dolo desiderare ut de vno quoque nostrum verificetur illud Cant. iiii. Favus distillas labia tua mel et lac sub lingua tua. Sed notandum quod contra istud viciu debemus nos disponere. triplicitate tuose videlicet contra detractioem. Primo ne ea aliquo modo faciamus Secundo ne ea facilliter audiamus. Tertio ne ea pusillanimitate timeamus. De primo. Iacobi. iiii. Nolite detrahere alterutrum fratres. Vnde Ihero. epistola. xiiii. Nulli detrahas nec in eo te scilicet pates si ceteros lates accusamus sepe quod facimus. Et contra nosmetipsos districti in vicia nostra iuehimus. muti de eloquentibus iudi

cantes. De istis detractorib⁹ loquitur. Bernar. sup cātica fmōe. xxiii. Ois q detrahūt hic p̄mū qdē seipsū pditvacu um a caritate. demū qd aliud detrahē do intendit nisi vt is cui detrahūt ve niat in odiū siue p̄ceptum ipsis apud quos detrahūt. Ferit igit^r caritatē i oī bus q se audiūt lingua maledicta. 7 q̄ tū in se est necat fundit^r et extinguit. Et ifravn⁹ loq̄. vni v̄bū dicit v̄l p̄fert et tamē illud vni v̄bū i vno monnen to audiētū aures ificit. aias int̄ficat. hec ber. Oēs enī discordie lites 7 odia q̄ sūt in mūdo fere hūt originē vel ad minus augmētū p detractōes vel p ter tiam linguā. In cui⁹ figurā fungūt po ete q̄ cadm⁹ rex grecorū semiauit in terra dētes serpētinos ex qb⁹ succreue rūt milites armati. q̄ statī seiuicē irru entes acerrime cōfixerūt 7 se mutuo peremerūt. hec Ouidius meth. li. iii. Isto modo detractor semiat dētes ser pētinos id est verbavenenose detracti onis: int̄ illos q̄ debēt eē amici: q̄ qdē dētes statī crescūt in milites armatos qa v̄ba detractoris cōcepta in cordib⁹ hoīz ad effect⁹ hostilitatis et iuicicie p̄cedūt. q̄nq̄ ad pugnā. Iste semiator est septim⁹ eorū q̄s odit de⁹ q̄ videlicet semiat discordias int̄ fr̄es prouer. vi. Et de istis dētib⁹ in armatos pugnato res crescētib⁹ d̄r in ps. Dētes eorū ar ma et sagitte. Nec legim⁹ q̄ de⁹ aliqd̄ viciū exp̄ssius odiat v̄l p̄sequat^r q̄ de tractionē. Vñ ad Ro. p̄. Detractores deo odibiles. 7 de ip̄emet i ps. Detra hētē secreto pximo suo hūc p̄seq̄bar. De hoc vicio. Grego. ix. mora. super illd. Iob. xix. Quare p̄seq̄mī me sicut de⁹ 7 carnib⁹ meis saturamī. Sciēdūz inquit est q̄ hi q̄ aliene vite detractōe pascunt^r: alienis p̄cudubio carnib⁹ sa

tiant^r. Vñ p salomonē d̄r. Noli eē in cōmūis potatorū nec comedas cū eis q̄ carnes ad vescēdū p̄ferūt Carnes qp̄ pe ad vescēdū p̄ferre est in collocatōe derogatōis vicissim pxiorū vicia dice re. De quorū pena mox subdit^r qa vacātes potib⁹ 7 dātes simbola p̄sumētur Potibus vacāt q̄ de opprobrio aliene vite se iebriāt. Symbolū ū dare est si cut vni v̄l q̄s solet pro pte sua cibos ad vescēdū. ita in cōfabulatiōe detractōis v̄ba cōferre. S3 vacātes potib⁹ 7 dātes simbola cōsumētur. qa sicut scriptū ē Ois detractor eradicabitur. hec greg. Scdō p̄udēdū ē ne detractōes faci liter audiam⁹. vnde Ber. sup cātica. f. lxiii. Porro detrahē aut detrahētē au dire qd eorū dānabili⁹ sit nō facile di xerim. Abhoiabile ē audire vel cōfer re cū hoīe cui⁹ dentes sūt corrupti vel stomachus repletus fetidis hūoribus Quia talis hēt anhelitū fetidū nimis grauē Et dicit naturalis q̄ oēs bestie vescētēs crudis carnib⁹ habēt ora feti da abhoiabilia. Et certe mltomagis morali⁹ deberēt nobis eē fetētia 7 ab hoiabilia ora detrahentiū. iuxta illud puer. xxiiii. Cogitatio stulti p̄ctm̄ est abhoiatio hoīz detractor. Tercio ca uendū ē nobis ne detractōne pusilla nimit̄ timeam⁹ Multi ei propt̄ oblo qa detractorū a bono p̄posito retardā tur. 7 h̄ ē valde fatuū. imo fm̄ doctnā Grego. vi. mora. c. xvii. Detractōnes hoīz despiciēdoz cōtēnēdo supare de bēmus. Expediit enī nobis scire q̄ aliq̄ nobis detrahūt. c. Vñ greg. xxii. mora. c. xii. Sed inter hec sciēdū ne imoderatis laudib⁹ efferamur ple rūq̄ miro rectoris nr̄i moderamīe et detractōib⁹ lacerari p̄mittimur vt caz nos vox laudātis eleuat. lingua detra

hētis hūiliet. Et eadē snia ponit̄ in ca no. vi. q. p̄. sūt plurimi. Vñ Boeci⁹. p̄. de cōso. Pro tertio alliḡt causā q̄re os philosophi verit̄ etiā apparētes p̄secu tōez a reprobis passi sūt. q̄s inq̄t nihil aliud in dadē detraxit nisi q̄ nr̄is mo ribus istituti studis reprobiorū disti nullimi videbat^r. Ita nihil ē qd̄ admi retis si in hū⁹ vite salo circūstātib⁹ agi temur p̄cellis qb⁹ h̄ maxie p̄positū est pessimis disp̄cere. Itē Seneca de copia v̄borū. Sit tibi tā triste laudari a turpib⁹ q̄ laudari ob turpia. letior esto quotiēs disp̄lices malis. et malorū de te existimatōes malas verā tibi lauda tionē ascribe Et ps. Detrahebāt mihi q̄n̄ seq̄bar bonitatē. Isti sūt tonfores vel falsarii monete legalis Impedito res legati regalis Exhumatores cada ueris fr̄nalis. Est enī p̄sona dare fa me sicut moneta legalis quā null⁹ p̄t̄ refutare sed si fuerit deformata v̄l at tonfata pdit p̄d⁹ 7 ymaginēz iā nō re recipi^r loco p̄ci sicut prius. Eodē mō detractores nitunt^r cōfūdere bonos vi ros diffamando eorū merita p̄ depua tionēz attenuādo circūstātiās. et attō sando p̄ dimnutōez vt op⁹ eorū nō ap pareat v̄tuose factū sicut circūstātie si gnāt. Et ideo tales possūt vocari tōso res monete legalis. Musce sicut dicit aristoteles quarto de aialib⁹. ca. p̄. hnt aculeū loco armorū per quē extrahūt sāguinē Eodē mō simplices mordaces quātūciq̄ sint pui valoris detrahē bñ sciūt 7 extrahē sāguinē cooptū. i. defe ctus occultos: nesciētibus diuulgare. Exodi. v. venit musca grauis sima in domo pharaonis. Scdō sūt ipeditores legati regalis Rex ei xps̄ moritur. Ita tuit xp̄ianis oib⁹ testamētū pacis dicēs

Pacē reliquo vobis pacē meā do vobis. Io. xiiii. h̄ testamētū ipediūt potissie detractores Tertio sūt exhūatores ca daueri fr̄nal. Dicit ei Arif. vii. de aia lib⁹. ca. iiii. q̄ hyena ē aial mltū ferox sile lupo in tm̄ diligēs carnes hūanas q̄ frāgit int̄dū sepulchra mortuorū. 7 exhūat corpavt eorū cadauerib⁹ fatu res. Ista bestia aptissime gerit figurā de tractorum. homo per peccatum mor tale moritur sepelitur a bonis quan do quantū iusticia p̄mittit ei⁹ p̄ctā oc cultatē 7 corrigi^r p̄scia fama itegra per manētē S3 qd̄ facit detractor. violat se pulturā 7 iō ē ifamis s3 iura. vi. q. p̄. c. Infames extrahit carnes fetidas 7 co medit 7 aliis ad comedēdū distribuit cū defect⁹ occultos 7 lapsos a mēoria ad mētē eis reducit. De talib⁹ d̄r. Ihe. xii. s3 aliā trālatōez Nūqd̄ spelūca hy ene hēditas mea mihi? Et p̄mittit^r pa rū añ. Fcā ē mihi hēditas mea q̄si leo i spelūca dedit p̄ me vocē suā iō odiui eā. Hēditas xp̄i sūt gentes xp̄iane ps. Dabo tibi gētes hēditatē tuā. s3 hec hē ditas dat vocē p̄ xp̄s̄ 7 sit q̄si hyena p̄ de tractōez sic sup̄ exp̄positū ē. LE. XI

Os at qd̄ mētē occidit aiaz Postq̄ sapiens dissuasit duo pessia vicia loquēdi videlicet murmuratōez p̄ deū. 7 detractōez p̄ pximū. Hic p̄seq̄nt̄ dissu adet etiū q̄ hō peccat sp̄aliter p̄ seips⁹. viz mēdaciū. Est ei mētari p̄ mētē dicere. Homo est quodāmodo intellectiū fm̄. Aristotelē h̄ ē intellectuē nobilissimūz dignissimū qd̄ possit i hoīe repiri. Et iō hō q̄ p̄tra mētē dicit facit p̄ seips⁹. Et istud viciū dissuadet tali rōe. Illud qd̄ aiam occidit sp̄aliter hoc est ad mor tem eternā adducit et gratia priuat q̄ est vita aie: illud oī no est cauendū. sed

B. D. L. O. L. D. 2

tale ē mēdaciū g̃ rē. **¶** Notādū ē hic q̃ mōstruosū et inaturalē est q̃ os fit cā instrumētū vel occasio occasiois aie. quia illud instrumētū precise ordinat̃ a natura ad cōseruādū vitā aie sicut i operib⁹ suis patet. nā p̃ os respiram⁹ et inspiram⁹ s̃n̄ q̃ opatōe vitā aie in corpore nō saluatur. Per os alimētū recipim⁹ masticam⁹ et trahimus. Per os affectiones aie expmim⁹. p̃ os pacē aie: aicitā et beniuolētā i oscul s̃n̄ macula designam⁹. Est g̃ mirabiliter pdigiosū et cōtra naturā q̃ os aiaz occidat. Et iō signat̃ d̃r puer. x. Vena vite os iusti. os aut̃ impiorū opit̃ iūquitatē. Et puer. xxi. Qui custodit os suū et ligat̃ suā. custodit ab angustiis aiaz suā. **¶** Notādū q̃ mēdaciū dedec⁹ hoiez propter tria specialit̃. Est ei hō dei rōal̃ indago. filialis ppago. dei natural̃ imago. Est p̃mo hō dei rōalis indago hoc ē iuestigatio et igitio et propter hāc cāz fact⁹ ē intelligibil̃ a deo. et iō sibi repugnat falsitas mēdaciū. Cuz eni veritas fit bonū itellect⁹. cōstat q̃ falsitas ē ei⁹ malū et ei⁹ corruptō. vñ aug⁹ in encheridion. xxiii. Vis naturalis refugit naturalit̃ falsitatē et q̃tū pōt deuitat errorē. vnde et falli nolūt etiā q̃ amat fallere. hec aug⁹. Et iō sic ois creatura rōalis appetit veritatē et sciaz naturalit̃ ita ois creatura rōal̃ de testari debz mēdaciū. In canis figurā legi⁹ gen. iiii. q̃ q̃n̄ diabol⁹ mēturi p̃mo cogitauit. nolunt i aliq̃ effigie rōal̃ creature apparuisse vñ p̃piq̃ effigie. quasi nobilitati sue nature. p̃ quanto rōalis erat: mendaciū displiceret: s̃z bestie talis formā accepit q̃ nature hūane magis iimicat̃ et repugnat. in signum q̃ mēdaciū est venenū hūane nature. Si cut ei venenū corp⁹ occidit: ita mēda-

ciū alaz vt ps hic in lra et q̃to aia nobilior ē corpore tāto videt̃ deterior mēdax venefico. et iō rōaliter simul cōbinabūt̃ in die iudicii et societate dei et sanctorū expellēt̃. apōc. xxii. et vltimo. foris canes et venefici: et ois q̃ amat et facit mēdaciū. Foris igit canes Nūciū vel alii quicūq̃ morātes i curia pape. p̃ negociis expediēdis accedunt ad palaciū et iter fores seu portas expectāt donec possit ad camerā itroduci ad papā. sed q̃n̄ pulsatur foras cum cāpana pape: oēs recedūt tristes et certū p̃ illo die q̃ pape colloquū nō habebūt et iō statū egrediūt̃ palaciū et ad hospicia sua vacū reuertūt̃. Sūm⁹ pōtifex xp̃s est ad hebre. ix. Xp̃s assistēs pontifex futurorū bonorū. Ad hūc curiaz veniūt̃ in die iudicii oēs hoies ii. cori v. Oēs nos oportet ante tribunal xp̃i manifestari et tūc certe dicef̃ aliquib⁹ q̃ intrēt ad christū. Nā vnicūq̃ iusto dicef̃. Intra in gaudiū dñi tui. Math. xxv. Et cito p̃trabūt̃ hi i vitā etnā. s̃z aliis cāpona pulsate. hoc ē tuba sonante clamabit̃ per angelos. Math. xiii. Exhibūt̃ angeli et separabūt̃ malos de medio iustorū et mittēt̃ eos i caminū ignis ibi erit flet⁹ et stridor dētū. et ibi dē. malos aut̃ foras miserūt̃. sic erit i cōsumatione seculi. Exhibūt̃ rē. Et nō misz: si mēdax eicief̃ a xp̃o q̃a naturalit̃ vñ cōtrariorū expellit̃ reliquū. mō xp̃s ē veritas. io. xiiii. Ego sū via veritas et vita. ergo necessario hō falsus et mēdax eicief̃ a xp̃o. math. xxv. Inuitē seruū eicite in tenebras exteriores. Dicef̃ q̃ si fiat circūl⁹ a terra hybernica tāte potētie ē terra illa q̃ nullū ammal venenosū poterit illū circūlū intrē. vel si fuerit indusū nō poterit exire nisi aliū deuiolēt̃ eicaf̃. Terra ista

veritatē designat. i ps. Veritas de terra orta ē. Ista veritas potētissima circum et munit vndiq̃ xp̃m in ps. Potēs es dñe et vitas tua i circumtu tuo. modovsq̃ ad diē iudicii hoies infecti veneno mēdaciū p̃tinēt̃ a dinavitāte. sic q̃ impossibile ē eos euadere: cū sit nemo q̃ de māu eius possit eruere. Iob. x. Sed certe tūc iudicabūt̃ et eiciūt̃ ex circūlū istū tradēt̃ passioib⁹ eterni ignis. Ro. i. mutauerūt̃ veritatē dei imēdaciū. propterea tradidit eos deus in passiones et c. Secūdo est hō dei filial̃ ppago. p̃me io. iiii. Videte qualē caritatē dedit nobis de⁹ vt filii dei nomia remur et simus. Ergo sum⁹ generosi valde. Dei ei gen⁹ sum⁹ sic actū. xvii. dicitur ip̃s eni et gen⁹ sum⁹. Si vero ita cōtingeret q̃ fili⁹ nobilissimi regis cui preparata esset hōcēstia virgo et nobilissimi generis i spōsā illā r̃pudiaret et vilissimi r̃baldi filiā acciperet in vxorē: ip̃s fatue eligeret et turpiter degnaret et tā se q̃ suū gen⁹ mirabiliter dehonestaret. Sed hō xp̃ian⁹ est ille q̃ gen⁹ dei p̃ fidē et baptismū intrauit. Io. i. Dedit eis p̃tātē filios dei fieri. Ista p̃parata ē veritas seu sapia in vxorē naturaliter: quia oēs hoies scire de siderāt. i. meth. et sap. viii. dicef̃ vice et p̃sōa nature hūane hanc amari et exglui a iuuentute meaz quesiui eā mihi assumē spōsā et amator factus suz forme illius. Ista vitas ē filia dei fm bern. **¶** Mēdaciū vō filia diaboli. Io. viii. Mēdax ē et pater eius. glo. sa id est mēdaci. Si ergo hō relictave ritate dei filia copulet sibi in vxorem mēdaciū filia diaboli turpiter degenerat et magnā ṽcūdiā sibi ip̃si facit. Et iō signat̃ amor ist⁹ spōse nobis iudicaf̃. Eccl. vii. Noli amare mēdaciū

aduersus fratrem tuū neq̃ in amici similit̃ facias. Scit̃ q̃ de iure cōi disparcultus inter p̃trahētes impedit matrimonū p̃trahēdi et dirimit iā cōtractū. mō hō et ois rōnal̃ creatura colere debet deū. Anselm⁹. c. ii. cur deus homo i p̃cipio dicit̃ rōnalē creaturam a deo factā eē iustāvt illo fruēdo beata esset dubitare nō debem⁹. Et catho Si de⁹ eai⁹ no. rē. Hic tibi p̃cipue et c. Sed cōstat q̃ mēdaciū colit̃ diaboli sicut filia patrē q̃a patrē sequitur suaples et ideo de iure matrimonium tenere nō debet. tamē si de facto teneat quid cōtinget. sine dubio q̃ accipit filia a patre debet et dotem cōsequēter accipere ab eodē et certe dos quā diabolus dat cum filia sua ē infern⁹. Apoc. xxi. Oib⁹ mēdaciū ps illorū ē i stagno ignis. Osee x. ferietis fed⁹ cū mēdacio et germiabit quasi amaritudo iudicium. et ideo tales p̃nt dicef̃. Illud ysaiē xviii. Percussim⁹ fed⁹ cū morte et cū inferno feci⁹ pactū. Scitis q̃ de iure cōi q̃ cōtrahit primo cū vna. et postea cum aliavocal̃ bigam⁹ et afficitur talis corā iudice si agat̃ cōtra eū ad mortem quantūcūq̃ sit lrāt⁹ nō euadit. Sic christian⁹ p̃mo cōtrahit cū vitate filia dei. Osee. ii. Sponsabo te mihi in iudicio et iusticia. Et infra. Spōsabo te michi in fide si postea p̃bit̃ cū mēdacio efficit̃ bigam⁹ et in iudicio g̃nali euadere nō poterit. Nota q̃ posset p̃babilit̃ dici de ista sponsa que est veritas q̃ satis est formosa et amabil̃ i tñ q̃ vitas p̃ se odiri nō poterit nō tñ est bñ fecūda q̃a nō parit bonā plē. Nā fm salustiz veritas odiū parit et iō dicit̃ hoies vitatē cōit. q̃a p̃ eā icurrerēt odiū. s̃z illd nō ē rōabile imo amico socrate et acavitate sc̃m̄ ē p̃honorare veritatē. vt

dicit in ethicis. Sed mendacium multo
peioré generat prole q̄a mēdaciū est
peccatū et peccatū cū p̄sumatū fuerit
generat mortē. Ia. i. Mors at̄ inferna
lis ē peior p̄les q̄ odiū malorū homi
nū. Similiter nō p̄siderat tales q̄ ē de
veritate sic fuit de rebecca. Gen. xxv
que habuit geminos in vtero. iacob ⁊
esau. sic veritas duos filios simul pa
rit. s. dilectōez dei et odiū malorū hoīz
Malach. i. Iacob dilexi esau odio ha
bui. Lu. vi. Beati eritis cū vos oderit
hoīes. Et ideo deponētes mēdaciū lo
quimini veritatē vniūsq̄ cū proximo
suo. ad eph. iiii. Tercio ē hō dei na
turalis ymago. Vnde aug. xiiii. de
trinitate. c. xv. Eo q̄ppe mens ymago
dei est quo etiā capax est eiusq̄ parti
ceps esse potest et ideo sicut in trini
tate paterna mēoria gignit verbū qd̄
est veritas ita mēs hūana nullū aliud
verbū gignere debet nisi verax. Eccl.
xxxvii. Ante oīa verbū verax p̄cedat
te. p̄fōe diuersorū regnorū et diuer
sarū terrarū faciliē ab inuicē discernū
tur per diuersitatē ydiomatū et lingua
rū vt cōit. quia q̄ gallicū loquit̄ galli
cus ē vel estimat̄: et q̄ anglicū anglicū
sic enī arguebat̄ cōtra pet̄rū q̄ es̄z ga
lile⁹ et xp̄i discipul⁹. Math. xxvi. Ve
re et tu ex illis es nā et loq̄la tua mai
festū te facit b. Sūt aut̄ moraliter
loquēdo duo regna ad inuicē in hac vi
ta cōmixta: videlz regnū dei et regnū
mundi. regnū xp̄i et regnū diaboli.
regnū celeste et regnū terrestre. Et si
cut ista distāt in regib⁹ et legib⁹ ita in
ydiomate nō cōcordat Nā ydioma re
gni celestis ē veritas. i. ps. Dñe in celo
mia tua ⁊ veritas. ⁊c ydioma vō regni
terrestris siue mundi ē falsitas. Osee.
iiii. Non est veritas nō mia. nō ē scia

dei i terra. maledictū et mēdaciū. hoi
cidiū et furtū. et adulterū inundaue
runt. Si ergo homo velit p̄pēdē ad qd̄
regnū p̄tineat videat cū regno i ydio
mate cōcordat. Narrat̄ hystorie q̄ cū
vulhelm⁹ dux normanorū regnū an
glie p̄fississet: deliberauit quō ligua
saxonica posset destrūē et āglia ⁊ nor
manā i ydiōate p̄cordare. ⁊ iō ordia
uit q̄ null⁹ i curia r̄gis placitarz nisi i
gallico. et itē q̄ puer q̄libz ponēdus
ad lras addisceret gallicū et p̄ gallicū
latinū q̄ duosq̄ hodie obseruāt Isto
mō moralit̄ p̄iceps hūmūdi diabo
l⁹ est. Io. xvi. p̄ncips hūmūdi iā iudi
cat⁹ ē. Sed ver⁹ ē q̄ p̄ncipatū suū i mū
do nō hz hereditaria successiōe. sed vi
olēta oppressiōe ⁊ iō nō ē heres s̄z cō
q̄stitor ydiōa vō suū pp̄ū i p̄uicia isēra
hī ē mēdaciū. Ioviii. Cū loq̄r mēdaciū
ex propriis loq̄r et ideo vt concordet
mūdū cū p̄uicia isērali in ydioma
te ordinavit q̄ oīa secularia in cōuēti
omb⁹ et mercatōib⁹ et cōmutatōibus
vtat̄ mēdaciis et sicut puer docēdus i
scola p̄mo addiscit gallicū ita iuuenis
seculo applicādus cum studeo et labo
re addiscit loq̄ mēdaciū. Ihere. ix. do
cuerūt ligua suā loqui mēdaciū. Vn
de gre. xii. moralit̄ exponēs illā iob.
xv. Terrebit eū tribulatio et āgustia
vallabit eū. probat q̄ omē illud q̄ ma
lus homo perpetrat relicta v̄itate val
latur tribulationib⁹ et āgustis et la
bore Et hoc p̄bat sp̄alit̄ de mendace
sic. Mēdax relicta v̄itate mēturi deli
berat vt audientū aīz fallat. Sed quā
labor ē sollicitate custodire ne ip̄a et
fallatā dephēdi queat? Ponit quippe
ante oculos quid sibi a veritate scien
tib⁹ responderi possit ⁊ cū magno cōa
tu p̄tractat quō p̄ argumētūz falsitatis

documentaveritatis exsuperet. Hinc in
de dicta circūtegit. et cōtra hoc vbi de
prehēdi poterit veritati silēz r̄fionez
querit q̄ si vellet ver⁹ dicere vt q̄ s̄n la
bore potuisset. Plana nāq̄ ē veritatis
via: et graue est iter mēdaciū. Vnde p̄
prophetā dicitur. Docuerūt ligua suā
loqui mēdaciū. Hec. gre. Et notādū q̄
uis boni mētiores p̄nt se arguere seu
iactare igeniosos nō tñ sapiētes. Nā
duplex est opatio scientis et sapiētis.
sicut dicit̄. i. elēchorū. videlicet nō mē
tiri de qb⁹ nouit et mētientē posse ma
nifestare. et quicūq̄ mētū arguit se nō
esse sapiētē. Et ideo eccl. vii. Noli vel
le mētiri omne mēdaciū. assiduitas e
nim illi⁹ nō ē bona. (LEC. XII.)

Nolite celare mortē in errore vi
te vestre neq̄ acq̄rat̄is p̄ditionē
i opend⁹ manū vestrarū qm̄ de⁹ n̄ fe
cit mortē nec delectat̄ i p̄ditione viuo
rū (Postq̄ sp̄s sanctus declarauit q̄
liter hō tenetur ordinare v̄tiose suas
affectiones. Primo cogitādo. Secūdo
suas locutiones fermocionādo. Hic vl
ten⁹ docet quō homo debet ordinare
suas operationes p̄ctm̄ detestādo. Et
circa hoc duo facit. Nā p̄mo suadēz ho
mini detestari p̄ctm̄ trēdo p̄uā timo
ris. Scdo suadet illud idē alliciēdo per
viā amoris. ibi. Creauit enī de⁹. Circa
p̄mū duo facit. Quia p̄mo dissuadet
p̄ctm̄ p̄tē pene cōsequētis acerbitatez
Secūdo p̄pter dei p̄hibētis volūtatem
ibi. Quoniam deus nō fecit mortē. Di
cit enī primo sic. Nolite zelare. i. dili
gere mortē. i. p̄ctm̄ mortale qd̄ est cā
mortis. Ia. i. Peccatū cū p̄sumatū fue
rit generat mortē (In errore vite ve
stre. i. erronee cōtra dei p̄cepta viuēdo
puer. xiiii. Errat q̄ operat̄ malū. Au
gust⁹. ench. v. Nonnullis errasse pro
fuit aliquando sed iruia pedis nō iuia

morū A. Et ecce primū motiū
q̄re nō debetis amare p̄ctm̄: videlz pe
ne sequētis acerbitas q̄ est infernalis
pena. Ipsa solavocat̄ p̄pē p̄ditō. puer.
xv. Infern⁹ et p̄ditio corā dño q̄to ma
gis corda filiorū hominū? Vnde di
cit. Neq̄ acquiratis p̄ditionē in opib⁹
manū vestrarū quasi diceret nisi per
opera propria acquireritis miq̄ icur
retis p̄ditionē. vitā nō possū⁹ habe
re nisi p̄ deū. sed p̄ditionē acquire
re possū⁹ per opera manū nostra
rū. Vñ signāter dī. Osee. xiiii. p̄ditio
tua israel ex te tātū i me auxiliū tuū
(Secūdū motiū. quare non debe
m⁹ amare p̄ctm̄: est dei prohibētis vo
lūtās. Quoniam deus mortē nō fecit. i.
nō ordiauit nos ad mortē eternāz sed
magis ad vitā qui vult oēs homines sal
uos fieri hoc est leges dedit per quas
oīs hō saluari pōt̄ si velit. Vel sic. de⁹
mortē n̄ fecit. i. p̄ctā n̄ approbat nec
diligit. De quo tñ dī. Nihil odisti eo
rū q̄ fecisti. Nec letat̄ i p̄ditōe viuo
rū. i. nō ordiat p̄mo ⁊ p̄ncipalit̄ q̄ homi
nes p̄dāt. s̄z ip̄i p̄ maliciā p̄dūt se ip̄os
Io. xii. Qui amat aīz suā p̄det eā. lu
ce. ix. Fili⁹ hoīs n̄ uenit aīz p̄dē s̄z sal.
Nolite ḡ zelare mortē. a. Notād
q̄ methaphorice loq̄ndo p̄ctm̄ satis cō
ueniēt vocat̄ mors p̄tē tres ratōes vi
delz p̄tē silēz defectū. p̄tē cōsimilē ef
fectū. ⁊ p̄tē p̄silēz aspectū. De p̄mo q̄a
moriēte corpe tñ ē p̄cēss̄i deficiē. p̄
corp⁹ distpat̄ ⁊ distrafiat̄. 2. ifirmaf
3. morif. quarto. portat̄ eā domum
quīto sepelit̄. sexto avermb⁹ p̄sumit̄
Isto aīa p̄mo distpat̄ ⁊ distrafiat̄ p̄ tē
tatōez ⁊ cogitatōez de p̄ctō. Scdo ifir
maf p̄ p̄comitātē delectatōez. Tertio
moritur per consensū. Quarto aspor
tatur de domo et elongatur ab hoīb⁹
p̄ d̄pe sue abhoiatōez apud homines

Quito sepeliť p malā cōsuetudinē sic enī terra vel lapis supposit⁹ onerat et opprimit corp⁹ ne resurgat etiā si posset. Ita mala cōsuetudo est q̄i quedam moles grauissime opprimēs et necessitans hoiez ad peccādū. Vñ aug. viii cōfessionū. v. c. Lex pcti est violentia cōsuetudinis q̄ trahit⁹ ⁊ tenet⁹ etiā iuit⁹ arum⁹ eo merito quo in eā nolēs illabī. Et in eodē. c. cito post p̄mū. loq̄ns de seipso p̄ statu pcti añ bap̄tismū suū Inspirabā inq̄t ligat⁹ nō ferro alieno sed mea ferrea volūtate velle meū tenebat iimic⁹ ⁊ ide mihi catherā fecerat⁹ p̄strinxerat me q̄ppe ex volūtate puerfa scā ē libido et dū fuit libidini scā ē cōsuetudo: et dū cōsuetudini nō resistit⁹ scā est necessitas. Hec aug⁹. Et hec cōsuetudo peccādi cōpat⁹ lazari sepulture fm̄ eundē in fm̄oc dñi in mō te. li. p̄. c. xiii. Et sicut videtis istis magnis nobilib⁹ sūt sepulchra honestissima. de marmore. vel de aliis honestis lapidibus. seu lignis cū figuris et picturis q̄ sūt ornāt⁹ ⁊ onerāt⁹ honestatē Ita istis magnis ⁊ potētib⁹ mortuis p̄ pctm̄ faciūt adulatores sepulchra dealbata ⁊ depicta pigētes ⁊ palliātes. di minuētes vel excusātes imo cōmēdātes pctā potētū. q̄a laudat⁹ pctōr i de fideris aie sue ⁊ iniqu⁹ bñdicit⁹ ⁊ istu videt⁹ eos honorare. ⁊ ornare Et ita faciūt. s̄ tñ fil cū hoc onerāt⁹ opprimūt miseros ne resurgāt p̄ p̄nias de pctis. Vñ narrat gre. iiii. mo. ca. xix. q̄ xp̄s tres mortuos suscitauit. puellā in domo. iuuenē i porta. lazari i sepulchro Quartū vō mortuū discipulo nūciāte cognoscat. s̄ tñ nō suscitāt q̄ualde difficile est vt is quē post vsū male cōsuetudinis et adulatū lingue excipiūt a mētis sue morte reuocet⁹. de quo bñ dī. Sinite mortuos sepelire mortuos

suos. Mortui enī mortuos suos sepe liūt cū pctōres fauorib⁹ p̄mūt. Erat at lazari mortu⁹. s̄ nō a mortuis sepultus. sed a fidelib⁹ mlierib⁹ cū pietate sepult⁹. Quarto corp⁹ mortuū a verbis p̄sumit⁹ ⁊ sic mēs p̄ua vita gratie a v̄mub⁹ p̄scie desperatōis ⁊ finalis ipnie corrodit⁹ ⁊ mordet⁹. Sic igit⁹ p̄ueniēt pctm̄ dī mors. p̄p̄ simile defectū vel p̄cessū deficiēdi. sic ei irat in aiaz sicut mors in corp⁹. Ad ro. v. peccatū irat in mūdū et per pctm̄ mors. ¶ Scđo vocat⁹ pctm̄ mors p̄p̄ simile effectū. mors nāq̄ facit corp⁹ rigidū ⁊ frigidū. fetidū ⁊ putridū horridū et terreū et p̄derosū. Isto mō moraliter pctm̄ facit aiaz rigidā p̄ supbiā et inobediētā ad deū. puer. xviii. cū obsecratiōib⁹ loq̄t⁹ paup et diues effabit⁹ rigide. diues id ē supb⁹ fm̄ glo. et efficit aiaz frigidā p̄ iudiā quā vocat propheta maliciā. Ihere. vi. sicut frigidā facit cisterna aquā suā sic frigidā facit malicia aiaz suā. Fetidā per luxuriā. ysaie. xxxiii. De cadauerib⁹ eorū a scē det fetor. Putridā p̄ gule imoderatā per quā sesus et rō sepeliūt⁹ et operiuntur et hō i asinū cōmutat⁹ Ihere. xxii. Sepultura azini sepeliēt⁹ putrefactus et p̄iectus extra portas hirlz. Horridā p̄ iracūdiā. Gen. xv. Horror magn⁹ et tenebrosus iuasit abrahā. Terreā per auariciā q̄a nihil sapit nisi terrenū vt dicat⁹ tali aie sicut talpe dixit natura ⁊ de⁹ sp̄eti. Gen. iiii. Terrā comedes cū ctis dieb⁹ vite tue Pigrā p̄ accidiā q̄ hō nihil boni opatur puer. xiii. vult et nō vult piger aia at opantiū i piguabitur: et cōueniēter pctm̄ vocatur mors p̄p̄ simile effectū Ad Roma. vii. pctm̄ vt appareat pctm̄ per bonū opatū est mihi mortem vt fiat supra modum peccans peccatum per mandatū. ¶ Ter-

cio p̄pter cōsimilē aspectū quātūamq̄ enī fuerit homo amabilis et pulcher et delicatus statū post mortē est horribilis turpis ⁊ abhoiabilis et a cōmuni one hoim̄ seq̄strabilis et separādus ē. sic aia ante peccatū pulcherrima ⁊ formosa videt⁹ Iuxta illud Cāticorū. iiii. Tota pulchra es amica mea et macula nō est in te. ¶ Per peccatū vero spoliatur gratuitus et vulnerat⁹ in naturalibus. fit feda et abhominabilis corā deo vt dicat ei deus illd. Eze. xvi. Ad om̄e caput vie edificasti signū p̄tutū om̄s tue et abhoiabilē fecisti decorez tuū. Et tūc p̄ peccatū aia misera separatur a cōmuniōne fidelū ⁊ amicitia dei et angelorū bonorū. puer. xiiii. in fine. Miseros facit p̄p̄os peccatum. Fatuissim⁹ operari⁹ est ille q̄ difficillimis laboribus se fatigat ⁊ tamē nihil stipēdiū vel mercedis reportat in fine Qd laborib⁹ difficultatib⁹ et pctis se exponūt hoies p̄ pctō. isti p̄ voluptatibus isti p̄ cupiditatib⁹ isti p̄ vanitatib⁹ iexplicabile dictū et qd erit stipēdiū? Certe mortū stipēdiū et ifernale stipēdiū. Ad ro. vi. in fine. stipēdia pcti mors. ¶ Et ideo postq̄ p̄misit sapiens nolite zelare mortē. Signant⁹ subiūgit neq̄ agratis p̄ditionē in opibus manū v̄rarū quasi diceret. nullū aliū lucrū habebitis per peccatū. Et quia manus est organū organorū hominis. sicut dicit⁹ tertio de aia. Ideo male operationes quāq̄ possunt exerceri per opam manū phubent⁹. ¶ Secūdo notādū qd de triplici morte legim⁹ in scriptura. B ¶ Est enī mors claustralis cōuersationis. mors carnalis resolutionis. et mors infernalis cruciationis. Prima mors est volūtarie venerāda. Secūda est multipharie meditāda. ⁊ tertia est

quotidie detestāda De p̄ma scā religio vocat⁹ mors figuratiue. Vnde vulgarter regulares dicunt⁹ mortui. et seculares viuētes. Et tamē mal⁹ secularis vere mortu⁹ est et bon⁹ regularis vere viuēs. nā malo sedari dicit⁹. Apoc. tertio. Nomē habes vt viuas ⁊ mortuus es. Et de sc̄tis dicit⁹. ii. ad corin. vi. Quasi moriētes: ecce viuim⁹. Mortui enī sūt pctō: viuētes autē deo Iuxta illud ad Ro. vi. Existimate vos quidē mortuos eē peccato viuētes autē deo in xp̄o iesu. Quare autē religiosi mortui dicunt⁹ p̄nt aliq̄ agritates adduci Primo. n. moritur⁹ cōdit testamētū suū in q̄ legat aiaz suā deo et corp⁹ tumulto facultates amicis et sup his executores assignat et p̄statuit. Isto modo religiosus p̄fitendo dat aiam suā deo corp⁹ assignat monasterio: facultates habitas et habēdas resignat mundo. ¶ Executores illi⁹ testamēti cōstitunt prelatos suos. quorū custodie tā corp⁹ q̄ aiam suā tradit. Itē moritur⁹ incipit amittere calorē naturalē postea sensu um vsū exteriorū. sicut visus auditus et huiusmodi. tādē vltimo motū suū p̄p̄riū ita qd si moueri debeat de loco ad locū: oportebit qd hoc p̄ alios nō p̄ seipsū. Deinde amittit loq̄lā pann⁹ ei tribuit⁹ breuis et in certa mēsurā ⁊ sic finalit⁹ abscondit⁹ in sepultura. Isto mō moraliter igrediēs religionē. Primo amittit calorē. hoc ē oēs calorē carnalē v̄l mūdialē amicorū v̄l parētū q̄ posset a mūdī p̄tēptū: sc̄ap̄tēplatoe retar dari. Scđo amittit q̄si vsū sensuū extiorū p̄ honestā ⁊ religiosā custodiā. visus audit⁹ ⁊ gust⁹. Tertio p̄dit q̄si loq̄lā p̄ silētū locis ⁊ t̄p̄ib⁹. p̄ueniēt⁹ fruatū ¶ Silētū nāq̄ mltū iuuat ad mētis recollectionē ⁊ gr̄as p̄sequēda. In cū⁹

figurā zacharias mut⁹ genuit iohēm
.i. g⁹az. Luce. i. Quarto pdit motū p-
priū. i. ppriā volūtātē qā nūq̄ se mo-
uet vel vadit nisi p obediētiā vel licen-
tiā platorū. Quinto tribuit sibi pann⁹
modi⁹ qā habi⁹ vilis ad necessitatez
nō ad supfluitatē. Et sexto tādē abs-
cōdit in claustrō q̄si in sepulchro suo: ne
p sc̄i tumult⁹ a sc̄is occupatōib⁹ p̄tur-
bef. Vñ istis sic mortuis d̄r ad Colo.
iii. in p̄ncipio. Mortui eī estis vitave
stra abscondita est cū xp̄o. b Sc̄da
mors est carnalis resolutōis et hec est
m̄lpharie meditāda. ecci. xiiii. Me-
mor esto qm̄ mors non tardabit. Et si
cut idē cibus ē ifirmo amar⁹ sano su-
aus: ita mēoria mortis sc̄is et v̄tuosis
hoib⁹ ē valde delectabilis. sic ip̄is autē
et pctōrib⁹ mirabilī amara. Ec̄. xli.
i p̄ncipio. O mors q̄ amara ē mēoria
tua hoī iusto: pacē h̄ntis i substātis.
id ē diuinitis suis. Et ifra. O mors q̄ bo-
nū ē iudiciū tuū hoī idigētī et q̄ m̄iora
tur virib⁹. Ista meditatio facit mūdū
ptēnere. Ihero. ad paulinū. Facile ptē-
nit oīa. q̄ cogitat se q̄tidie eē moritur⁹.
Facit hoiez carni resistere iuxta illud.
v. Nō aliū meli⁹ poterit caro viuā do-
mari. Mortua q̄lis erit q̄ sp̄ p̄medita-
ri. Itē facit hoiez pctāvitare. Ec̄i. vii.
in fine. In oib⁹ opib⁹ mēorare nouissi-
ma tua et in etnū nō peccabis. De hac
meditatioē. Seneca de copia v̄borū.
Cū rerū natura delibera hoc medita-
re q̄tidie vt possis equo aiovitā relin-
q̄re. ¶ Tertia mors est ifernalis cru-
ciationis. et hec ē q̄tidie detestāda. de q̄
in ps̄. Quasi oues i iferno positi sunt
mors depascet eos. Ouis ē stolidissi-
mū pec⁹ et int̄ alias pditiōes h̄tēt q̄ si
fit i domo accēsa nō exit ab igne s̄ ma-
gis igerit se igni sic dānati in iferno.

ita effecti stolidi et p maliciā obstinati
q̄ de iferno q̄ eis q̄si don⁹ accēsa nū
q̄ exhibūt. Et hec est mors sc̄da de qua
apoc. xxi. Et de h̄i ps̄. Mors pctōru
pessia. huic p̄ria illa vita de q̄ loquēs
ābrosi⁹ ita ait. Est vita s̄i morte certē
sine forte dies s̄i nocte. gaudiū s̄i me-
rore. trāq̄litas s̄i labore. fortitudo si-
ne debilitate. rectitudo s̄i puerfiteate.
pulchritudo sine deformitate. veritas
sine falsitate. caritas sine inuidia. felici-
tas sine miseria. h̄c nobis p̄cedat. zc̄.

LECTIO. XIII.

Creant eī de⁹ vt eēnt oīa et sana-
biles fecit natōes orbis terrarū. nō
eī ē illis medicamētū ext̄minii. nec in-
ferorū regnū i t̄ra. ¶ Postq̄ sp̄s sc̄us
dissuasit peccatū iū opatōis icntiēdo
timorē per penā q̄ seq̄t̄. Hic dissuadet
idē aliciēdo p amorez recitādo diuina
b̄nficia q̄ hoī p̄ferūt. ¶ Et circa h̄ duo
facit. nā p̄mo de d̄arat q̄les deus fecit
hoies q̄tū ad naturalia. Sc̄do excludit
tria p q̄ hoies se excusat a pctis q̄tū ad
mortalia. ibi. nō enī illis. Circa p̄mū
duo facit qā p̄mo oñdit q̄lit̄ deus crea-
uit oīa ḡnālī. Sc̄do q̄le fecit gen⁹ hu-
manū specialit̄ ibi. et sanabiles fecit.
Quātū ad p̄mū pt̄nuz̄s se ad p̄ceden-
tia dicit sic. Iō de⁹ non fecit mortē id ē
peccatū qd̄ ducit ad mortē. qā de⁹ cre-
auit vt eēnt oīa. mors autē et pctm̄ facit
hoiez nō eē. Trenorū. iiii. p̄res nostri
peccauerūt et nō sūt. Et. p̄. ad Cori. xiiii
Si liguis hoīz loq̄r. caritatē aut nō ha-
buero nihil suz. Et Aug⁹. sup iohēm.
Peccatū nihil estz nihil fiūt hoies dū
peccāt. Ex quo ḡ de⁹ non solū creauit
hoies vt eēnt s̄ etiā oīs res vt eēnt vna
q̄q̄ i sua natura. manifestū ē q̄ de⁹ nō
fecit peccatū. et iō nō approbat pctm̄ p
qd̄ peccātes a p̄fectōe sue nature defi-

CA. I

ciunt. Dicit ḡ. Creauit enī de⁹ vt essēt
oīa. creauit sc̄ls per potētiā. oīa in sa-
piētia ps̄. oīa in sapia fecisti. vt essent
A. ¶ Ecce bōitas siue demēta Aug⁹.
xi. de ci. dei. ca. xxi. tria maxie sc̄da
sunt de creatura. q̄s eā fecit p quid eā
fecit et quare eā fecerit. Et hec tria insi-
nuat scriptura cū dicit dixit deus: fiat
lux et facta est lux et vidit deus lucez
q̄ esset bona. Si ergo querimus quis
fecerit deus est. Si per quid fecerit di-
xit fiat et facta ē. Si q̄re fecerit quia
bonus est hec ille. Vnde damascenus
libro sc̄do. c. sc̄da. oga bon⁹ supbon⁹
est de⁹. nō ē cōtent⁹ s̄i ipsi⁹ p̄tēplatiōe
s̄ supabūdātia bonitatē acceptauit ge-
nerare quedā quib⁹ b̄n̄ faceret et p̄ci-
pata sua bonitate ex nō eē ad eē dedu-
cit et pdidit vniuersa. Et Plato in thi-
meo optim⁹ erat ab optimo porro in-
uidia religata ē. Ita q̄ p̄sequēt sui simi-
lia cūta put auisq̄ natura capax b̄n-
tudinis eē poterat effici voluit. quā q̄-
dem volūtātē dei originē rerū certissi-
mā si quis ponat. recte eū putare p̄se-
tā hec. Plato Ex q̄b⁹ forma⁹ talis ra-
tio. Amor et gratitudo p̄pellūt hoiem
cauere offēsa b̄nfactorū et amicorū. sed
deus est benefactor et amic⁹ hoim p̄ci-
pius q̄ creauit hoiez et alia oīa pp̄ ho-
minē. ergo oīs hō vitare tenet ne euz
offēdat. et hec ratio inuntur in l̄ra. Cre-
auit de⁹ vt essēt oīa. Cōsequēt p̄ b̄nfi-
ciū creatōis s̄biūgit b̄nficiū r̄creatōis
seu refoātōis. Et d. q̄ n̄ solū de⁹ crea-
uit hoies int̄ oīa alia imo fecit eos ta-
les q̄ si laberent̄ in pctm̄ s̄i man pos-
sūt p̄ sua sacramēta. Et hoc est q̄ dicit
Et sanabiles fecit natōes orbis terrarū
hoc ē hoies q̄ nascūt̄ de t̄ra Et h̄ ē spe-
ciale b̄nficiū qd̄ solis hoib⁹ est collatū
Angeli ei ifanabilit̄ peccauerūt. Vñ
damascen⁹ li. ii. c. iiii. Sc̄re oportet qm̄

LEC. XIII.

quod hoib⁹ est mors hoc est āgelis ca-
sus et p̄sequēs sicut homo mortuus
est ifanabilis per naturā ita angel⁹ p̄
casū. sed hoī est hoc collocatū q̄ licet
m̄ltoties ifirmet̄ per peccatū. s̄n̄p̄ t̄n̄
manet sanabilis citra mortē et hoc est
q̄ deuote recolit ps̄. B̄ndicā aīa mea do-
mino. et noli obliuisci oēs retributōes
eius. Qui p̄piciat̄ oibus iniquitatibus
tuis qui sanat oēs ifirmitates tuas. Ex
istis recolligit̄ talis ratio. Amor et gra-
titudo p̄pellūt hominē vitare offēsa
illius qui sanat et curat omīs infirmi-
tates suas. sed deus hoc facit hoī si ve-
lit ergo zc̄. Et hec ratio inunt̄ in hac
littera. Et sanabiles fecit nationes or-
bis terrarū. Nō nationes celorū videlz
angelos. sed specialit̄ nationes xp̄ia-
norū in ps̄. Nō fecit taliter omni na-
tionū. Nobis autē tā in noua lege. p̄u-
dit de tot remediis tot sacramētis tot
idulgētis quib⁹ sanari possum⁹ si veli-
mus. Sed heu. Ihere. li. dicit̄. Curauit
mus babilonē et nō est sanata. ¶ Cō-
sequenter cū dicit. Nō enī est illis. zc̄.
Excludit triplicē excusatiōez quā etiā
sollet pctōres allegare. Ad excusādas
excusatiōes i pctis dicit̄ ei q̄ speciositas
bōitas rerū creaturarū allicit ho-
minē et icitat hoiez ad p̄cupiscētā oculo-
rū p̄ legē dei. Sc̄do addit̄ dicit̄ carnis
fragilitatē necessitare hoiez ad pctm̄.
Ter⁹ dicit̄ q̄ demōes hoies decipiūt et
peccare faciūt qd̄ violētia extrīseca.
S̄ istas tres excusatiōes irratiōabiles
tollit sp̄s sc̄us p̄ duas negatias. Primo
duas. Prias s̄i p̄ istā negatiā. n̄ ē ei ill⁹
medicamētū ext̄minii. Ill⁹ id ē creatu-
ris oib⁹ q̄s de⁹ posuit i mūdo. nō ē in-
fectio ad causādū pctm̄. Tertiā ū excu-
sationē tollit p sc̄dā negatiōez ibi nec
iferorū regnū in t̄ra. Cōt̄ duas p̄mas
ḡ dicit̄. non est illis. i. oibus rebus q̄s

creavit de^o posuit in mūdo medicamē
tū exterminii: hoc est non est necessa
ria imutatio vel infectio ad cāndū ex
terminiū id ē pctm̄ p̄t quod hō exter
miatur id est incurrit exterminii et
nūvel extmiat id est e^x terminos ec
desievtiusq̄ ponit. Et ē methapho
ricus mod^o loquēdi quasi medic^o dicēt
infirmitate sibi aliq̄e abū ext
neū comedas secure de isto: modera
te tñ. quia nihil periculi nihil mali in
eo est: nisi tu facias excessū. Et vult di
cere q̄ hoc nullo mō ē imputandū bo
nitatis res; vel speciei vel forme q̄ ho
mines in amore mūdanoꝝ contra a
morē dei fingūt. sed tñmō puerfita
ti hoīz q̄ malevūt reb^o bñ creatis. Et
sic tollit prima excusatio. Vñ aug^o d
vera religiōe. c. xxxviii. Nec aq̄ malū
nec aial quod i aere viuit. Nā iste subē
sūt. sed malū ē volūtaria p̄cipitatio i a
quam et suffocatio quam submersus
patitur. Stulus ferre^o alia parte q̄ scri
bam^o: alia qua de leam^o fabricatus est
in suo genere pulcher et ad vsū nostꝝ
accomodatus et si q̄sq̄ ea parte scribet
q̄ deletur et eavelit delere qua scribit
nullo mō stulū malū fecerit sed ip̄s fac
tū iure vituparet. hec aug^o. Secūda ex
cusatio pctōꝝ qua dicūt fragilitatem
carnis ad peccandū i pellere. excludit
per illud idē. Nō enī est ill^o medicamē
tum extm̄ni hoc est cōcupia necessi
tans vel extm̄nās sed excitās tantū
quā hō peccādo habere meruit et de q̄
si velit p̄ficiat si resistit. Vñ gre. ix. mo
ra. c. xxxvi. Superna disp̄latio idcir
co nos tota sibi intentione seruientes
carnē nostram p̄mittit impugnationi
bus cōcuti. ne mēs nrā audeat in sup
biā p̄sūptione sue securitatis eleua
rivi dū pulsata trepidat. in solo aucto

ris adiutorio pedē robust^o spei figat
Item ibidē libro. ix. c. iii. dicit sic. Ad
ima quippe trahit caro ne extollatur
spiritus et ad sūma trahit sp̄s ne pro
sternat^o caro: sp̄s leuat ne iaceamus
in imis: caro aggrauat ne extollamur
ex sūmis. Et sic fm̄ gre. q̄dā certo mo
deramine fit vt carne dep̄mēte sed nō
p̄ster mente: hō desperatōis lapsū caue
at. et sp̄s eleuante et tamē tētatōes sen
tēte sup̄bie casū euadat. et sic dū sp̄s
sursū trahit et caro retrahit subtilissi
mo interni iudici moderamine infra
sūma et supra infima in quodā medi
o aia liberatur. Et sic p̄ q̄ nō ē i hoīe
medicamētū exterminii. Sapie. iii.
Deus creavit hoīez inextermiabilez
et ad imaginē similitudis sue fecit il
lū. Tertia excusatio peccatorū ē p̄t
demonū infestationes. sed excusatio i
sta excludit^o per tertiā negatiā que ē
ista Nec inferoꝝ regnū i terra id est
regnū vel dominiū. infernoꝝ id est
demonū nō ē in terra id est i hoīb^o vi
uentib^o in terra et de terra ex n̄tibus
et ideo licet hoīb^o p̄nt malū suggē et
temptare sed nullo modo violētare p̄
mittuntur hoīez et iō dominiū nō ha
bēt in homine nisi hō sp̄te per liber
arbitriū eis subdi velit. Vñ bern. sup̄
cāti. f. lxxxvi. Impulsor hoīs diabol^o
est impulsor mūd^o. impulsor hō. Quis
iste hō sit q̄ris: q̄sq̄ hō fin: | noli mira
ri vsq̄ a deo impulsor sibi est et suimet
precipitator vt non sit qd̄ in altero im
pulsore formides. si ip̄s a te propria
contineas manus: manus tua cōsēsuf
tu^o B^o | Nota super illā Creavit de
us vt essent omnia q̄ cōsideratio crea
turaz; p̄t hoīez factarū mouet ho
minē erga deū ad quōq̄ laudabiles di
sp̄ositiones mouet enī hoīez ad amo

rē ad honorē. ad stuporē. ad tiorem: et
ad laborē. De p̄. aug^o. x. cōfessionū. c.
xviii. Celū et terra et oīa q̄ in eis sunt
ecce vndiq̄ mihi dicit vt te amez. nec
cessent dicere omnib^o vt sint inexcusa
biles. et ifra. c. vii. Quid at amo cū te
amo nō sp̄s corporis nō dec^o i creatu
ris nec cādorē lucis nec dulces melo
dias cātulenaz; nō floꝝ et vnguētōrū
et aromātū suauitatē. n̄ māna et mel
la nō mēbra acceptabilia carnis am
plexib^o. nō hec amo cū amo deū meū
et tñ amo quandā lucē et q̄daz vocē et
quēdā odorē et quēdā cibū et quēdaz
amplēxū interioris hominis mei. v.
bi fulget aīo meo qd̄ nō capit locus et
vbi soat qd̄ nō capit tps et vbi olet qd̄ n̄
spargit flat^o. et vbi sapit qd̄ nō minuit
edactas et vbi heret qd̄ nō diuellit fa
cietas hoc ē qd̄ amo cū deū meū amo
De isto amore hugo de arra anie lo
quēs aīe sue dicit. Magno debito ob
ligata es aīa mea et multū accepisti
habuisti et p̄ his oīb^o nō habes quid r̄
tribuas nisi vt tātū diligas. Nā quod p̄
dilectionē datū ē nō meli^o nec decēti^o
q̄ per dilectionē rependi potest. Sapie
xi. in fie. diligis oīa q̄ sūt et nihil odi
sti eoꝝq̄ fecisti. Ex q̄ p̄t dilectionē
hoīs oīa fecit. rōabile ē q̄ super omnia
ab homie diligat imo sicut a deo per
amorē p̄cedūt ita p̄ amorē regunt^o et
p̄ amorē in deū redeūt q̄tū possūt se
cū dū boeciū. iiii. de p̄so. metro. vi. Vñ
de oīs res nitif^o facē orbē sun id est cir
culū. vñ dicit hic ē cūctis p̄is amor Se
cūda cōsideratō creaturaz; monet ho
minē ad honorē debitū deo impēden
dum. oīs enī creatura p̄ sue nature po
tētia deū nitif^o honorare nec ē aliq̄ r̄s
corporea q̄ suis legib^o nitif^o obuiare.
Vñ boe. iiii. de cōso. p̄sa. xxii. p̄bat q̄

oēs res a deo q̄si volūtarie regūt seq̄
ad disponētis nutū p̄ueniēt et p̄tepe
rate cōuertūt. nec bonū regimē foret
si foret iugū detractiū nō obtanti
um sal^o. iō cōcludit q̄ nihil naturā su
am seruās deo cōtrariari conat^o et hoc
ē qd̄ dicit sap. viii. in p̄cipio. attigēs
a fine vsq̄ ad finē fortiter et disponēs
oīa suauiter. De isto honore loq̄t an
selm^o primo. cur de hō. c. xii. Sic oīs
volūtas rōalis creature subiecta debz
esse volūtati dei. et hoc ē debitū qd̄ de
bet angel^o et hō deo. quod soluēdo ul
lus peccat et q̄ oīs q̄ nō soluit peccat
Hec ē iusticia siue rectitudo volūtatis
q̄ iustos facit siue rectos corde id ē vo
lūtate. hic ē sol^o honor et tot^o quē debe
m^o deo et a nobis exigit de^o. h̄ ansel.
Hanc cōsiderationē ceaturaz; habue
rūt illi tres pueri in fornace qui omīs
creaturas sigillatū ad deū laudandū
et honorādū et inuocādū induxerunt
Dan. iii. Bñdicite oīa opa domini do
mio. i. pe. iiii. In omnib^o honorificē
de^o | Tertia cōsideratio creaturaz;
monet ad stuporē. Nō enī ē tā par
ua creatura in hoc mūdo cū^o naturā
cōpositionē et virtutē possit p̄phēdere
intellect^o sed magis stupere et mirari
Ihere. v. in fie. stupor et mirabilia fa
cta sūt in terra. Eccl. xi. mirabilia opa
altissimi soli^o et glōsa et abscondita et
immesa opera illi^o | Quarta p̄side
ratio creature monet hominē ad tiō
rē Omnis ei creatura triplicivoce al
loquit^o hominē sicut dicit hugo de ar
cha noe. In hoc enī genere cōtempla
tionis andruini^o oēm creaturā tribus
vocib^o nobis loquētē b^o | Prima vox
dicit. Accipe. Secūda dicit. Redde. Ter
tia. Fuge. Accipe beneficiū: redde de
bitū: fuge supplicii. Prima vox est fa
d. i.

mulatis. scda e amonētis. tertia cōmi-
nantis. Vox famulantis ē. Celū dicit
ego mīstro tibi lucē i dievtvigiles. te-
nebras in noctevt paufes: ego ad ob-
lectationes tuas gratas tpm vicissitu-
dines paro et tēporeveris et estad fer-
uorē: autāni plenitudinē: aliorē hē-
mis et ego alternatūb⁹ incremētis die-
rū et noxiū spacia similitū rōe dissimili-
ter extendo. vt etvarietas tollat fasti-
diū et noua oblatio pariat oblectamē-
tū. Aer dicit. vtilē tibi prebeo flatū et
omēgen⁹ aialiu ad tuū nutto obsequi-
um. Aq̄ dicit. potum tibi pbeo sordes
purgo arētia rigo et diuersa genera pi-
sciū ad tuūv sū mīstro. Terra dicit.
ego te porto pane cōforto vino letifi-
co oī gnē fructuū oblecto diuersis aia-
lib⁹ menfas tuas impleo. Secunda vox
admonētis ē. mūd⁹ dicit vide hō quō
amauit te qui propter te fecit me. ser-
uio tibi quia fact⁹ sū ppter te. vt tu ser-
uias illi qui fecit te et me. me prop-
te. te. ppter se. si fētis beneficiū redde-
debitū Accipis benignitatē redde cari-
tatē hoc tribuit de⁹ si exigit de⁹. Ter-
tia vox cōmanād ē ignis dicit a me cō-
bureris. aq̄ dicit i me submergeris. ē-
ra dicit a me absorberis. ifern⁹ a me
deglutieris. quia ois creatura sicut ex
cōditione homini famulat. sic etiam
peccatorib⁹ p malorū suorū cōscia cō-
minatur vt in singulis creaturū se pui-
re timeāt qd se meruisse cogscūt. hec
ille. Et iō signat dicit ecci. xxv. timor
domini super oīa se supposuit. q̄a ex
ex omni creatura hō debz cōcipere ti-
morē dei. Quāta cōsideratio creatu-
rarū seu vniuersi monet hoīem ad la-
borē. Omis ei creata natura habet ali-
quā vtilē opationē. vñ comētator. no-
no meth. c. vii. Qui aufert. pprias op

ationes a reb⁹ aufert reb⁹ essētias. ho-
mo autē ad laborē nascit. Iob. v. Et iō
cauēdū ē sibi ne ociosus et inutilis ha-
beat. Et rogād⁹ ē deus vt nobis coop-
ari dignetur. q̄a ipse est de q̄ scribit⁹ ysa-
ie. xxvi. Oīa opa nostra opat⁹ es in no-
bis dñe.

LEC. XIII

Iusticia ei ppetua ē et immortalis
iniusticia autē mortū acq̄sitio. Im-
piū autē manib⁹ et verbis accersierit il-
lam et estimantes illam amicam de-
fluxerunt spōsiones posuerūt ad illaz
quomā morte digni sūt qm sūt ex pte
illi⁹. Postq̄ spūs sanct⁹ rationabilē re-
probauit triplicē iniustorū hominū
excusationē. In ista pte solunt quādas
incidētē dubitationē et incidit dubita-
tio ex imediate predictis. Nā declara-
tū ē. q̄ pccōres se nō pnt excusare p re-
rū sc̄sibilitū delectatiōes nec per caris
indinationes nec per demonū intrinse-
cas suggestiones et certū ē q̄ de⁹ ab i-
tūo creauit hominē iustū in statu ino-
cētie. **¶** Est ergo dubitatio vñ p-
mo pueniat iniusticia i genere humāo
ex quo hō creatus ē iust⁹ et se potuit
se si voluisset in iusticia cōseruasse. et
circa hāc dubitationē sic procedit. Pri-
mo enī premitit qd dubitatio suppo-
nit. Secūdo dubitationē soluit. ibi im-
pii. Premittit duo. Primū est q̄ iusti-
cia hoīs quātū in se est vel fuit potuit
fuisse perpetua. q̄a de⁹ nō potuit eā se
parare a volūtate ipsa nolēte. fm arg.
de libero ar. c. viii. Similiter iusticia ē
ppetua et immortalē effectiē. quia facit
homines perpetuos et immortales.
Sap. v. Iusti autē i ppetuū viuēt. Iniu-
sticia vero est acq̄sitio mortū quia i ps.
Virū iniustū mala capiēt in interitu
Est ergo dubitatio. Vñ prouenit in-
iusticia et mors i genere humano ex

CA. I.

q̄ creat⁹ fuit homo iust⁹ vel sine iusti-
tia hōis immortalitē in sua ptate q̄a ni-
si fuisset iniusticia precedēs: nūq̄ fuisset
mors subsecuta. ad ro. v. Peccatū in-
it in mūdū et per peccatū mors. nū-
qd pnt dicere impiū q̄ de⁹ fecit eos in
iustos probatū ē enī in lectione pre-
cedēte q̄ nulla creatura alia a volūta-
te pōt facere volūtate iniustā et constat
q̄ facta ē iniusta ḡ religē q̄ vlt a deo vlt a
se ipsa facta sit iniusta. Cōsequēt ibi Im-
pii. soluit istā dubitationē. et i solūdo
dicit tria. Primū ē q̄ pmi parētes spō-
tanee peccauerūt. secūdo q̄ erronee
iudicauerūt. tertio q̄ suā prolē ex pac-
tione dānauerūt. Dicit ergo p⁹ sic. Im-
pii at. i. pmi parētes a pietate q̄ ē cult⁹
dei recedētes maib⁹. i. opcrib⁹ cōdē-
do pomūvetitū et verbis colloquēdo
serpētū accersierit illā. i. iniustitā. et e-
stimātes illā. s. i. iustitāz vlt trāsgressio-
nē dīni precepti aicā. i. vtilē et expedi-
ētē eis. q̄a putauerūt q̄ iuxta promissi-
onē facti fuisset sciētes. sicut dii. gen.
iii. Defluxe r. i. spōte p̄cipitauerūt i il-
lā trāsgressionē siue iniustitiam: vel de-
fluxerūt. i. pdiderūt stabilitatez iustitie
originalis. Et spōsiones. i. pacta vlt p̄-
fioēs seu federa posuerūt ad illā. s. i. i-
ustitāz et mortē. et q̄le pactū ē. Certe tale
qm̄ digni sūt morte q̄ sūt a pte illi⁹. i.
oēs q̄ de ill⁹ p̄mis pntib⁹ obligatis i i-
usticie descēderūt. Adā enī p̄sistit crimen
lese maiestāt iō p̄uiri debuit tā i se q̄
i suis filiis. ad eph. ii. Eram⁹ filii ire.
¶ Hic at incidit duplex dubitatio lra-
lis. P̄ia ē vt vtutes cardiales mane-
būt i patria. Istā q̄stionē ptractat bea-
t⁹ aug⁹ xiiii. de tri. c. ix. de magnis vbi
recitat opionē tullii i hordēfio dicētis.
vtutes quatuor cardiales nō manere p⁹
hāc vitā. Si autē esset p⁹ hāc vitā imorta-

LEC. XIII.

liter liceret viuere in insul sanctorum
vt fabule referūt. Quid ei indigerē⁹
fortitudie: cū null⁹ labor futur⁹ sit vel
piculū vel de q̄ seruet iustia cū nullus
appetet alienū. Ad quid tēpantia. quā-
do nulla ē libido: sic qd esset prudētia
cū nulla sit electio boni vel mali? Vñ
subdit. Si sic viuere m⁹ essem⁹ beati: so-
la cognitione nature q̄ nihil ē melius
ac amabili⁹. sed hāc viā nō tenet aug⁹
sed plane dicit q̄ iustitia manebit. de
aliis q̄ fortassis manebūt. s. tā iustia
q̄ prudētia habebūt alios act⁹ q̄ mō ha-
bēt. Quid enī nūc agit iusticia i sub-
ueniēdis miserū. qd prudētia i p̄cauē-
dis ifidiis. qd fortitudo i p̄ferēdis mo-
lestis. qd tēpantia i coherēdis delecta-
tionib⁹ prauis. nō ibi erit oīo vbi ni-
hil oīo mali erit. s. tūc erit op⁹ prudē-
tie nullū bonū deo p̄ponere vel equa-
re. fortitudis ei firmissie coherere. tē-
perantie nullo noxio delectari. iusticie
subiectū eē deo. hec ē s̄ua aug⁹. Ali⁹
dicit sanct⁹ thōas. secūda. sede. q. vi. ar.
vii. Dicit enī q̄ in istis vtutib⁹ aliquid
ē materiale et aliquid formale. Ma-
teriale est quedam inclinatio part⁹ ap-
petitiue ad passiones vel operationes
secundum aliquē modū. Formale au-
tem est ordo rationis det̄minās mod-
illū. Dicit ergo q̄ vtutes iste nō mane-
bunt quātū ad suū materiale. quātūz
autē ad suū formale manebūt. S. iste
mod⁹ dicēdi nō apparet clar⁹. tū quia
vtus ē h̄it⁹ simplex nec potest cōponi
ex inclinātiōe i appetitu et alio ex̄ite i
ratione. et maxie secūdu eum q̄a po-
nit q̄ fortitudo et temperantia sūt i
concupiscibili et irascibili quas ponit
potētias irracionales affixas organif
corporeis. prudētiā pōit i ratōe. et i-
ustitāz i voluntate. Ratio autē secūdu eū
d. ii.

differt ab appetitu sensitivo et p[ro]p[ri]o e[st] ymaginabile q[uo]d aliq[ui]s h[ab]et p[ro]ponat ex re existente i[n] r[ati]o[n]e et ex re existente in appetitu sensitivo. Vn[de] facili[ter] videt[ur] dicend[um] q[uo]d maneb[un]t ibi h[ab]it[us] illi s[ed] h[ab]eb[un]t alios act[us]. Iusticia at[que] plen[us] manebit q[uam] alie. q[uia] p[ri]ncipalior[um] act[us] h[ab]ebit q[uam] n[un]c. s[ed] red derevnu[n]c[us] q[uo]d su[m] e[st] deo amore sup[er] o[mn]ia: et p[ro]xio sc[ilicet] m[es]urā volūtat[is] d[omi]ne et i[n] de eo signat[ur] d[omi]n[us] q[uo]d e[st] p[er]petua et imortalis. P[otes]t t[ame]n saluari dict[us] sc[ilicet] Thome vt s[ed] dicat n[on] itellig[er]e de p[ro]positio[n]e reali alicu[us] v[er]tutis de n[um]ero istar[um]. sed de cōnotatiōe termini q[uia] iste termin[us] t[em]peratiōe formalit[er] e[st] hitus p[ro]p[ri]o pas sionū gust[us] et tact[us] et sic in recto dicit ha bitū et in obliq[uo] passio[n]es et sic de aliis.

Scd[us] d[ub]itatio litteralis e[st] an iusticia originalis icludat aliq[ui]d donum sup[er]naturale. Et dicend[um] q[uo]d si iusticia ori ginalis dicat p[er]fectā a[n]i[m]e ad deū subiectionē et corp[or]is ad a[n]i[m]a[m] cū a[n]i[m]a sine g[ra]tia p[er]fecte n[on] possit subdi deo patet q[uo]d sic. S[ed] si p[ri]ncipue corp[or]is ad a[n]i[m]a[m] sic n[on] oportet. Sic eni[m] vocat[ur] naturalis rectitudo vel iusticia q[uam] a[n]i[m]a corp[or]i p[ro]ficiat i[n] statu inocētie iuxta ill[ud]. Iusticia eni[m] p[er]petua e[st]. Notādū q[uo]d iusticia e[st] munimētū p[ro]p[ri]o. ornāmētū triūphātis et instru mētū iudicātis. Prop[ter] p[ri]mū p[ro]p[ri]o lori ce. ad Ephe. vi. et vltimo state iduti lori ca iusticie r[ati]o[n]e. Est eni[m] lorica gen[er]is armorū def[en]siuorū et n[on] inuasiuorū et disponit ipsū ho[m]i[n]em ad sustinendū iuasi ones alior[um] sine lesione vulneris. Isto modo iusticia munit ho[m]i[n]em int[er] p[er]secu siones vt nihil ei noceant si iusticiam habeat. Mathei. v. Beati qui p[er]secutio nem patiunt[ur] p[ro]p[ter] iusticiā. Ista lori ca debet homo indui vt o[mn]e opus suū iusticia reguletur sic arma lorice va lent ad caput tibias et pedes et ad to-

tum corpus sic iusticia. Et ideo signa ter dicit[ur] de iusto. Indutus est iusticia vt lorica et galea salutis in capite ei[us].

Scd[us] iusticia e[st] ornāmētū triūphātis. et ideo comparat[ur] corone in ludis agonisticis sicut in palestra vel cursu preponitur brauiū in fine stadii et il lud est p[ri]mū certātis sicut t[er]git Ap[osto]l[us] p[er] ad Corin. ix. Stadiū in quo currim[us] est vita p[ro]p[ri]o cui[us] termin[us] est mors. in isto termino reponit[ur] merces n[ost]ra final iuxta illud Eccl[esiasticus]. iii. p[ro]p[ter] finē vsq[ue] ad mortē certa p[ro] iusticia. Sed certe p[ro]t[er]git ho[m]i[n]ib[us] impedimētū in currēdo p[ro]p[ter] quod deficiūt a triūpho. sicut p[ro]t[er]git atalante virgini per ypomenē. De q[uo] narrat ouidius. x. Metha. p[ro]p[ter] finē q[uo] tante agilitat[is] fuit in currēdo q[uo]d a nullo viuēte vinci potuit nec aliq[ui]e virū dignabat[ur] habere nisi qui eā p[ri]mo cur su vicisset et simul cū hoc fuit t[em]p[or]e venustatis et pulchritudinis q[uo]d ab o[mn]ibus nobilib[us] amabat[ur] et currebant multi: eius nuptias affectantes sed o[mn]es defe cerunt et capitibus plectebant[ur]. Tandem iuuenis quidā informat[us] a vene nere nuptias eius postulauit et atalante offert se certami. Cui iuueni uenus tria poma aurea dedit vt ea iuxta stadiū proiceret et a cursu suo faceret virgine deuiare. Currūt agilime hic inde incipit ypomenes fatigari pro iecat pomum aureū. Illa vidēs pomū diuertit a stadio ypomenes preterit eam et precucurrit. illa deuiationem velocitate comp[er]fens celeriter eū at tungebat proiecit secūdū de quo cōsimiliter fecit. illa tandē cum essent p[ro]pe metā fortiter proiecit tertū et lon gius a stadio q[uam] prius fecerat illa cupi ditate allecta cucurrit ad pomū et inte rim ypomenes metā atugit et sic de

virgine victoria reportauit. Virgo ista velocissima e[st] aia humana q[uo]d est mire venustatis q[uia] creata ad dei ymagines et nimie agilitatis quia affectionibus et cogitatio[n]ib[us]. n[un]c e[st] rome n[un]c est parisus n[un]c i[n] celo n[un]c i[n] terra n[un]c i[n] i ferno. Ista habet currere per stadium vite p[er]f[ec]tis ad brauiū finalis iusticie. Synus agilim[us] q[uo]d simul cū ea conatur currere videlicet diabolus qui cur sor velocissim[us] e[st]. Iob. xv. Currit adu[er]sus deū erecto collo: iste videt q[uo]d virtute et velocitate n[on] potest e[st] vincere et ideo cautelis vitur p[ro]v[er]tute. Habz tria poma aurea. i. tres p[ar]t[es] delectationes quas proicit iuxta viā huius vite. Vnā quasi cito p[ro]p[ri]o p[ri]ncipii. secūdā in medio. tertā prope methā. Primā iu uemib[us]. sc[ilicet] d[omi]n[us] vii. tertiā semib[us]. Primū pomū e[st] delectatio lasciuie. sc[ilicet] super bie. tertiū auaricie. Et si cōt[ra]gat q[uo]d ali q[ui]s n[on] ipedia[ur] p[ro]p[ri]o duob[us] vix tertiū euadere poterit et sic perdit corōa iusticie finalis. Et iō necesse habet certa reuoluit et p[ro]v[er]tuosa cōt[ra]t[us] a talibus abstinere. Iuxta illud apli. i. ad corin. ix. Ois q[ui] in agone cōt[ra]dit ab omnibus se abstinet: supple istis trib[us]. Et eccl[esiasticus]. xv. Qui cōt[ra]nes est iusticie apphēdet illā. Sic eni[m] certauerat et cucurrerat paul[us] sicut ipemet recitat. ii. ad thimo theū iiii. dicēs bonū certamen certavi cursū cōsummaui fidē seruauim[us] de reliq[ui]s reposita e[st] michi corona iusticie. Tertiū iusticia e[st] instrumētū iudicātis. Sine ei iusticia null[us] superior indicat nec bene disponit et iō cōparatur regule. Si cut eni[m] latom[us] lapidē cedens et cōplanas duo semper h[ab]z i[n] p[ro]p[ri]o. videlicet regulā et martellū et cū martello per cutit. cū regula dirigit et exinat plai cā ita bon[us] iudex vel plai[us] q[ui] debet

duo habere in maib[us]. Malleū ad cor rigēdū delicta. et regulā legis et iusticie ne fiat excess[us] i[n] iudicia. ysa. xxviii. Poma iudiciū i[n] pondere et iusticiaz i[n] m[es]ura. Gre. xix. mora. c. xi. Ille iustitia sicut vestimēt[us] vestit[us]. q[uo]d se vndiq[ue] bo no ope p[ro]tegit et nullā p[ar]t[em] actionis sue nudā reliquit. Nā q[uo]d in aliq[ui]b[us] actionib[us] e[st] iustus et in aliq[ui]b[us] iniustus. n[on] e[st] p[er]fecte vestitus. Iob. xxix. Iusticia idut[ur] suz vestim[en]tu me. sicut vestimēt[us]:

DCA. II. LEC. XV. Dixerunt ipii cogitantes ap[er]te se n[on] recte. Exiguū et cur tedio e[st] temp[or]e vite nostre et n[on] e[st] refrigeriū i[n] fine hois et n[on] e[st] q[uo]d agnitus sit reuers[us] ab inferis. Postquā sp[iritus] sanctus capitulo precedēti p[ro]suasit ho[m]i[n]ib[us] euare iustiaz t[em]p[or]e mediū ne cessariū ad acquirēdā sapiētia iuxta illud eccl[esiasticus]. i. Fili cōcupiscēs sapiāz serua iustitia et deus p[ro]bebit tibi illā. In hoc secūdo capitulo reprobat q[uo]d dā detestabile opimōnē tā iusticie q[uam] sapie cōtraria. Et circa hoc sic p[ro]cedit Primo ponit reprobor[um] erroneā opimōnē Scd[us] opimōis originē et occasionē. ibi. hec cogitauerūt. Circa p[ri]mū duo fac. Prio ponit malor[um] p[ro]p[ri]o opimōnē. Scd[us] describit iuxta illā illor[um] cōuersationez ibi uenite. Circa p[ri]mū adhuc duo facit q[uo]d p[ri]mo opinio ponit. secūdo opinio nis p[ro]batio. ibi quia ex nihilo nati sūt.

A Circa p[ri]mū sciēdū q[uo]d opinio e[st] ista breuē q[uo]d vita ista corp[or]ali finita. n[on] la restat alia nec in glia nec i[n] pena. s[ed] sicut bestie moriunt[ur] total[iter] in corpore et aia. ita ponit hec opinio de ho[m]i[n]ib[us] q[uo]d penitus moriunt[ur]. Vnde hec opinio negat immortalitātē aie et penas et premia post hanc vitam durare Sic ergo dicit. Dixerūt impii id est cogi d. iiii.

differt ab appetitu sensitivo et per se est
ymagiabile quod aliqui habent propter ex re
existente in re et ex re existente in appe-
titu sensitivo. Vnde facilius videtur dicendum
quod manebunt ibi habent illi sed habent alios
actus. Iusticia autem plenus manebit quod alie.
quia principalior actus habet quam nunc. sed
derevnicuique quod sum est deo amore sup-
oia: et proxiimo sed mensura voluntatis divine
et ideo de eo signatur dicitur quod est perpetua et imor-
talis. Potest tamen saluari dicitur sancti Thome
ut scilicet dicatur non intelligit de proposito rea-
li alicuius virtutis de numero istarum. sed de
connotatione termini quia iste terminus tem-
perantia formalis est habitus propter se pas-
sionum gustus et tactus et sic in recto dicitur ha-
bitus et in obliquo passiones et sic de aliis
B Secunda dubitatio litteralis est an ius-
ticia originalis includat aliquid donum
supernaturale. Et dicitur quod si iusticia ori-
ginalis dicatur perfecta ante ad deum subie-
ctionem et corpus ad animam cum anima sine gratia
perfecte non possit subdici deo patet quod sic.
Sed si principaliter corpus ad animam sic non oportet.
Sic enim vocatur naturalis rectitudo
vel iusticia quod anima corpori perficiebatur in sta-
tu innocentie iuxta illud. Iusticia enim prope-
tua est. Notandum quod iusticia est munimentum
placitum. ornamentum triumphatum: instru-
mentum iudicatum. Propter primum propter lori-
ce. ad Ephe. vi. et ultimo state iduti lori-
ca iusticie etc. Est enim lorica genus armorum
defensivorum et non inuasivorum et disponit
ipsam hominem ad sustinendum inuasiones
aliorum sine lesione vulneris. Isto modo
iusticia munit hominem in persecutiones ut nihil
ei noceant si iusticiam habeat. Mathei. v. Beati
qui persecutionem patientur propter iusticiam. Ista
lorica debet homo indui ut omne opus suum
iusticia reguletur sicut arma lorice valent
ad caput tibias et pedes et ad to-

tum corpus sic iusticia. Et ideo signa-
ter dicitur de iusto. Indutus est iusticia
ut lorica et galea salutis in capite eius.
S Secundo iusticia est ornamentum triumphatum.
et ideo comparatur corone in ludis
agonisticis sicut in palestra vel cursu
preponitur brauium in fine stadii et il-
lud est primum certatis sicut dicitur Aplos
per ad Corin. ix. Stadium in quo currimus
est vita presentis cuius terminus est mors. in
isto termino reponitur merces nostra finalis
iuxta illud Ecclesi. iii. prope finem versus ad
mortem certa pro iusticia. Sed certe pertin-
git hominibus impedimentum in currendo propter
quod deficiunt a triumpho. sicut pertingit
atalante virgini per ypomenem. De qua
narrat Ovidius. x. Metha. prope finem que
tante agilitate fuit in currendo quod a nul-
lo vivente vinci potuit nec aliquem virum
dignabatur habere nisi qui eam primo cur-
su vicisset et simul cum hoc fuit tante ve-
lustatis et pulchritudinis quod ab omnibus
nobilibus amabatur et currebant multi:
eius nuptias affectantes sed omnes defe-
cerunt et capitibus plectebantur. Tan-
dem iuuenis quidam informatus a ve-
nere nuptias eius postulavit et atalante
te offert se certam. Cui iuueni venus
tria poma aurea dedit ut ea iuxta sta-
dium proiceret et a cursu suo faceret
virginem deviare. Currunt agilissime hic
inde incipit ypomenes fatigari pro-
iecit pomum aureum. Illa videns pomum
diuertit a stadio ypomenes preterit
eam et precucurrit. illa deviationem
velocitate compensans celeriter eam at-
tingebat proiecit secundum de quo confi-
militer fecit. illa tandem cum essent pro-
pe metam fortiter proiecit tertium et lon-
gius a stadio quam prius fecerat illa capi-
tate allecta cucurrit ad pomum et inte-
rim ypomenes metam attingit et sic de

virgine victoria reportavit. Virgo ista
velocissima est anima humana que est mire-
venustatis quia creata ad dei ymaginem
et nimie agilitatis quia affectionibus
et cogitationibus. nunc est rome nunc est pa-
risius nunc in celo nunc in terra nunc in i-
ferno. Ista habet currere per stadium
vite presentis ad brauium finalis iusticie.
Synus agilissimus qui simul cum ea cona-
tur currere videlicet diabolus qui cur-
sor velocissimus est. Iob. xv. Currit adue-
sus deum erecto collo: iste videt quod virtute
et velocitate non potest evincere et
ideo cautelis vitatur pro virtute. Habet tria
poma aurea. i. tres partem delectatio-
nes quas proicit iuxta viam huius vite.
Vna quasi cito propter principium. secundam in
medio. tertiam prope metam. Primam in
uembus. secundam in senibus. Primum
pomum est delectatio lascivie. secundam super-
bie. tertium auaricie. Et si contingat quod ali-
quis non impediat presentis duobus vix tertium
evadere poterit et sic perdit coronam ius-
ticie finalis. Et ideo necesse habet certa
reviviscere et pro virtute constantiam a talibus
abstinere. Iuxta illud apostoli. i. ad corin-
ix. Omnis qui in agone contendit ab omnibus
se abstinere: supple istis tribus. Et ecci-
xv. Qui continentis est iusticie apprehendet
illam. Sic enim certauerat et cucurrerat
paulus sicut ipsemet recitat. ii. ad thimo-
themum iii. dicens bonum certamen certavi
cursum consummavi fidem servavi de reliquo
reposita est michi corona iusticie. Ter-
tio iusticia est instrumentum iudicatum. Sine enim
iusticia nullus superior iudicat nec bene
disponit et ideo comparatur regule. Si-
cut enim latens lapidem cedens et complanans
duo semper habet in promptu. videlicet
regulam et martellum et cum martello per-
cutit. cum regula dirigit et exinat plani-
tatem ita bonus iudex vel placidus debet

duo habere in manibus. Malleum ad cor-
rigendum delicta. et regulam legis et iusti-
tie ne fiat excessus invidicta. ysa. xxviii.
Ponam iudicium in pondere et iusticiam in
mensura. Gre. xix mora. c. xi. Ille iusti-
tia sicut vestimentum vestitus. quod se vndeque bo-
no opere protegit et nullam partem actionis sue
nudam relinquit. Nam quod in aliquibus actioni-
bus est iustus et in aliquibus iniustus. non est perfecte
vestitus. Iob. xxix. Iusticia iduti vestitus
vestium me. sicut vestimento:

CA. II. LEC. XV.

Dixerunt ipsi cogitantes apud
se non recte. Exiguus et cur-
tedio est tempus vite nostre et
non est refrigerium in fine huius et non est qui ag-
nitus sit reuerteretur ab inferis. Postquam
spiritus sanctus capitulo precedenti perua-
sit hominibus suare iusticiam tamquam medium ne-
cessarium ad acquirendam sapientiam iuxta il-
lud ecci. i. Filius concupiscens sapiam serva
iusticiam et deus prebebit tibi illam. In hoc
secundo capitulo reprobat quoddam detesta-
bile opinionem tam iusticie quam sapie contra-
riam. Et circa hoc sic procedit. Primo ponit
reprobam erroneam opinionem. Secundo
opinionis originem et occasionem. ibi. hec
cogitauerunt. Circa primum duo facit. Prius
ponit malorum suam opinionem. Secundo de-
scribit iuxta illam illorum conversationem
invenite. Circa primum adhuc duo facit
quia primo opinio ponitur. secundo opinio-
nis probatio. ibi quia ex nihilo nati sunt.

A Circa primum sciendum quod opinio est
ista brevis quod vita ista corporali finita. nisi
la restat alia nec in gloria nec in pena. sed
sicut bestie moriuntur totaliter in corpore
et anima. ita ponit hec opinio de homini-
bus quod penitus moriuntur. Vnde hec opi-
nio negat immortalitatem anime et penas
et premia post hanc vitam durare. Sic
ergo dicit. Dixerunt impium id est cogi-
d. iii.

tauerūt occulte et vba mētis dixerunt
credendo et asserendo. in ps. Dixit in
sapiens in corde suo non est deus. Et
hoc nō recte q̄ falsū est i reueritate
et similit̄ hominib⁹ p̄cipit̄ credere cō
trariū: Sed quid dixerūt? Exiguū et
cū tedio. etc. Et nota q̄ tres propositi
ones dicit̄ quas prima e vera et due
q̄ sequūt̄ sūt false quia nulla doctria
est q̄ non aliquo vera habeat admixta
Ois p̄d̄itor et deceptor opit̄ falsitatez
suā aliquo colore et opione boni sicut
ille q̄ uidit̄ p̄pinare venenū nō exhibet
illud in propria forma nec cū aliquo
amaro. s̄z magis cū aliq̄ dulci et delec
tabili iux̄ illud metricū. Sepe venefi
cium solet inter dulcia poni. Vt late
atviciū p̄ximitate bōi. Et sic isti impii
tres p̄p̄oes p̄ponūt quarū p̄ma e veris
sima et certissima. Secūda falsissima
Tertia est flā sed nō ita maifeste falsa
Prima propositio e hec. Exiguū et cū
tedio est tēp⁹ vite nostre. Sc̄da e q̄ p̄
mortē nō e tēp⁹ p̄mū et quietis Vnde
dicit sic. Et nō e refrigeriū in fine ho
minis. hoc e q̄ tūcūq̄ hō bñvixerit ⁊ in
ste ⁊ a delectatiōib⁹ irrōabilib⁹ se absti
nuerit nihil sibi p̄mortē tribuet̄ pro
merito. quia nō e r̄frigeriū in fine. i.
qui es p̄mortē. et istud e falsū. q̄a dici
tur Ihe. vi. Ambulate i via bona et in
uenietis regē aiab⁹ vestris. Et Ihe. vii
Ambulauit in oīvia quā mādam vob
ut bñ sit vobis. et Sap. iiii. Iustus si in
morte p̄occupat⁹ fuerit i refrigerio e
rit. Itē ps. Trāsiūm⁹ p̄ ignē et aquaz
et induxisti nos i refrigeriū. Tertiap
positio dicit q̄ p̄ mortē hoīs null⁹ erit
loc⁹ tormētī vel pene. Vñ dicit̄ n̄ est
q̄ agnit⁹ sit reuersus ab inferis. q̄ si di
cerēt si esset aliq̄s talis loc⁹ tormētōrū
illi q̄ sūt ibi puniti accederēt aliq̄n ad

nos et nobis de suis penis nūciarent.
S̄z isti fatue et falsi loquūt̄. Fatue: nō
aduertētes illud. Lu. xvi. Chaos ma
gnū firmatū e iter nos ⁊ vos ⁊ qui vo
lunt trāsire hunc ad vos nō p̄nt neq̄ in
de huc trāsire neq̄ et hoc de lege com
muni. Falsē loquūt̄ q̄a et x̄ps ab ife
ris resurrexit. Io. xx. et lazarus simi
lit̄. io. xi. a. Circa istā l̄rāz sūt duo q̄
rēda. Pr̄ imūvtrū aia sit immortal̄. et se
cūdo dato q̄ sic. An hec possit p̄bari e
uidēt̄ rōne naturali. Quantū ad p̄mū
e sciēdū q̄ aiaz humanā immortalē esse
a potissimis phis estiatū e: a scriptori
b⁹ catholicis p̄dicat̄ et q̄si ifinitis mi
racul⁹ approbat̄ Primū p̄ p̄ phiaz pla
tonis in thimei. c. iiii. vbi inter multa
erronea q̄ de aia dicit hūana hoc vnū
verū int̄ferit q̄ aia e immortal̄ et fm q̄
passioēs vicerit vel ab eis dēvicta fuēit
p̄nuabit̄ vel p̄mēt̄ p̄ mortē. Vnde
ponit q̄ si aia ex̄ns i corpore virili vin
catur a corporis passionib⁹ p̄ sepatio
nē a corpore virili i corpus muliebre
mittet̄ et si se ibidē male habuerit in
corp⁹ pecoris trāsibit p̄ mortē i penā
et secūndū q̄ male vel pei⁹ se habue
rit i deteri⁹ pec⁹ v̄tetur. finalit̄ tñ om
nes redibūt ad originalē inocētiā et di
gnitatē cū fuerit p̄ penā sufficiēt̄ ex
piate. Itē in li⁹ que de aia cōposuit et
fedon⁹ vel fredonis noie intitulauit
rōes adducit ad immortalitatē aie cō
probandū vbi plane dicit. q̄ supueniē
te nece in hominē q̄a mortale est ipi⁹
defūgitur q̄d v̄o imortale integrū et
imortale euolat abiēs cedēsq̄ loco. de
quo s̄z eū hesitare nō p̄ueit alicui mē
tē hñtivbi etiā poit q̄ qñ hoies defū
gūt̄ ducūt̄ in chaos et q̄ scē deguerūt
p̄miat̄ q̄vero iuste puniunt̄. imo hoc
ait Q̄ viri iustū e itelligē q̄nqdē si aia

imortal̄ e sollicitudinē idiget nō p̄ isto
tpe solū in q̄vitiq̄ vocam⁹ viuerē verūz
p̄vniuerso. si ei esset mors vniuersi li
beratio. iuentio eēt malis certe moriē
tib⁹ a corpore pariter liberare ⁊ ab ip
soriū malicia cū aia nūc sane quoniaz
imortal̄ apparet ess̄z i nulla p̄fecto erit
ipi⁹ alia fuga maloz neq̄ saluatio q̄v
optia atq̄ prudētissima fiat. et ifra di
citi maloz aias ingressuras tartarū vn
de nūq̄ egrediēt̄ et hoc e cōtrariū illi
dicto supi⁹ i Thimeo. sc̄do patz hoc i
dē per pictagorā quod recitat ovidius
v. metha. vbi dicit sic. Morte carētaie
semp̄q̄ priore relicta Sic de nouis do
mib⁹ viuit habitāzq̄ recepte. S̄z meli
us dicit pictagoras i v̄ sib⁹ aureis sicut
allegat calcid⁹ i comēto thimei plato
nis vbi dicit. Corpe de poito cum liber
ad ethera perges. Euades hoiez fact⁹
deus ethera alti. Itē hermes trīsme
gest⁹ ad asdepiū p̄p̄ p̄ncipiū. O asde
pi ois hūana aia immortalis e. s̄z nō vni
formit̄ cūcte sed alie alio more Et in
fra p̄mediū libri Cū fuerit aie e cor
pore egressio tūc examē merit⁹ eius
arbitriū q̄ trāsiet in sūmi demois po
testatē. sicq̄ eā (cū piā iustāq̄ p̄uiderit)
i sibi p̄petētib⁹ locas manē p̄mittit. Si
at delictoz illā macul⁹ viciisq̄ obliga
tū viderit desup ad yma deturbās pro
cellis aeris ignis et aq̄ sepe discordan
tib⁹ tradet. et sic int̄ celū et terrā mun
dais fluctib⁹ in diuersa semp̄ eternis
penis agitata raptabit̄. vñ in hoc ani
me obsit eētūtas q̄ sit immortal̄ snia eē
no supplicio subiugata. Ad idē e arif.
xvi. de aialib⁹. c. iiii. Intellect⁹ sol⁹ est
ab extri seco et sol⁹ habet esse diuinūz
Itē. ii. de aia vbi dicit q̄ aia intellecti
ua est alterum gen⁹ aie vegetatiua ⁊
sensitiua et q̄ ip̄sā solā p̄tiget separari i

a corpore sicut p̄petū a corruptibili.
Idē in libro de pomō. Itē seneca eplā
lxxi. Mors quā p̄timecim⁹ et recusa
m⁹ intermittit vitā nō eripit. veniet ite
rū q̄ nos in lucē reponet dies. Itē epi
stola. xiiii. que tamē p̄munit nō habe
tur q̄a ego iueni. xxxvi. eplās p̄ct̄ il
las lxxviii. que cōmunit̄ habent. di
cit enī sic vbi supra. Iuuabit de aiarū
eternitate aliqd̄ querere imo credere
Credebaz me enim facilem opinioi
b⁹ magnorum virorū rem gratissimā
magis p̄mittētū q̄ probantium da
bam me spei tāte. Q̄d aut̄ hec sc̄tā fi
des sit catholicis demulgata ⁊ multis
miraculis p̄dicata p̄bare nō oportz q̄a
satis cōstat. Secūdo p̄suadet̄ istā ad p̄
ses tripliciter. Primo ex diina boitate
sic Cū de⁹ sit bon⁹ singularit̄. maxime
tñ e bō⁹ amicis suis. s̄z aicorū p̄p̄ e cō
uiuere. viii. ethi. et aic⁹ saluat vitā aici
si pōt̄ ḡ de⁹ cōfert amicis suis imorta
litate. i. ad cori. xv. Si i hac vita tantūz
sperantes essem⁹ miserabiliores esse⁹
omib⁹ hominib⁹. Secūdo ex dēi equi
tate. Iusticia enī dei regit q̄ oib⁹ red
dat̄ secūdū merita sua et demerita. p̄
miū p̄ meritis. pena p̄ demeritis. s̄z h̄
nō sit invita ista in qua mali letit̄ ⁊ p̄
sperāt̄ bōi dep̄mūt̄ et tribulāt̄. ḡ ne
cesse est vt hoc fiat i futuro. Tertio p̄z
idē ex diuina veritate. q̄a de⁹ nullū fal
lit. sed p̄misit nobis vitā etnā. si bñ fe
cerim⁹ et penā etnā si male. ergo ita
fiet. Et licet forsitā nō possit naturali
rōe p̄bari. sicut p̄z satis p̄ debilitatē ra
tionū que ad hoc tā a sanctis q̄ a phis
adducūt̄. Sūme tñ cōuenit hoc crede
re sicut multa alia sunt vera que pro
bare nescim⁹. Alterz enī istorū est vñ
mūdus incipit eēvel mundus nō ince
pit esse. tamen neutrum istorū p̄p̄
d. iiii.

bari demonstratiue fm aristotelē. iiii. topico. Sicut quadratura circuli certa est tamē ei demonstratio tpe aristotelē inuēta nō fuit sicut ipemet dicit in pdi- camētis. c. de adaliq. d. Et nihilominus sciuit aristoteles qd si scibile fuit. Vñ cōueniēter dicit de quodā religioso q quēdā philosophū redarguit de eo q negauit aiāz eē immortalē. Quero inquit a te aut aiā ē mortalis aut imortalis. Si mortalis nullū incomodū infliget credētibz eā eē immortalē. si imortalis eā credim⁹ esse mortalē ali quod incomodū inde sequit⁹. ergo melius est credē aiāz eē immortalē q mortalē. **B** Circa p̄mū verbū qd ipii in sua opinione pponūt. istā scz. Exiguū et cū tedio erit tps vite nrē. est sciendū q est verissimū. In quo vita nostra a tribz describit⁹ a breuitate sue durationis. exiguū: a penalitate grauis afflictiois. cū tedio: ab instabilitate seu labilitate p̄tinue mutatiois. tps vite nostrae. De quo. Sapie. ix. Homo ifirm⁹ et exigui tps. De scdo Iob. c. x. Tedet aiāz meā vite mee. De t̄tio Eccl. xviii. De mane vsq ad vesperā immutabit⁹ tps. Istā breuitatē vite hūane simul cū penalitate ptractās. Seneca ep̄la. ii. dicit sic. p̄pone tps p̄fidi vastitatēz vniuersū p̄lectere. deinde qd etatē vocamus hūanā compa vniuerso videbis qd exiguū sit quod optem⁹ qd expēdimus. et hoc tā lacrimē q sollicitudines occupāt: q̄tū mors anq̄ optata veniat. q̄tū valitudo. q̄tū timor. q̄tū tenēt iusti les anni. dimidiū ex h̄ edormiē adice labores. luct⁹ piculaz itelliges in lōgā sima vita minimū eē qd viuē. **E**x istis tribz patet triplex fatuitas hoim mūdānorū p̄sumētū lōgitudinē non obstāte breuitate. diligētū amaritudi-

nem nō obstāte penalitate differētūz morū rectitudinē nō obstāte tps labilitate. **C**ōtra istos vltios Seneca ep̄la lxxxviii. Nulli⁹ vita expectat in crastinū qd hoc sit mali queris. Non enim viuūt sed victuri sūt. oīa differūt. Et si attēderim⁹ cū nos vita p̄curreret. Nūc vero cūctantes id est morātes q̄si aliena trāscurrūt et vltimo die finit⁹ oī tpe perit. Et iō iux cōsiliū Apli ad Galat. sexto et vltimo. Dū tps habem⁹ ope mur bonū ad oēs maxime aut ad domesticos fidei Senes. debiles. ipotentes. nō habēt tps sed habent⁹ a tpe. Infirmi et grauit patētēs nō habēt tps cū nō sūt sui cōpotes. Mortui trāscurrūt tps suū et ideo nec senect⁹ nec morbus. nec mors. expectāde sūt ad bene viuēdū. Sz statū icipiēdū est dū tps nostrū est. Sed quod plāgēdū est mlti inueniūt et cōmunit⁹ oēs de quorū q̄libet v̄ificat⁹ illd. Iob. xxiii. Dedit eis tps p̄nē et ipsi abutūtur eo ad supbiā Et p̄s. Tēpus faciēdi dñe dissipauerūt legē tuā Augustin⁹ de disciplina xp̄iana. Peruerse plus amas mortē q vitā Absit inqt. q̄s est homo q plus amat mortē q vitā. Forte cōuinco te q plus amas mortē q vitā. Ecce vnde te cōuico. tu amas tunicā tuā. bonā eam vis. amas villā tuā. bonā eā vis. amas filiū tuū. bonū eū vis. amas donū tuū bonā eā vis. Quid est q etiā bonā vis habere mortē. bonā mortēz dicis det mihi de⁹. etiā auertat a me malā mortē. plus ergo amas mortē tuā q vitā tuā male mori times. male viuere nō times. corrige male viuē tie male mori sz noli timē. Nō pōt male mori q bñ vixerit hec ille. Vñ virg. i Eneydorū libro decimo itroducēs. Mezētū cantra Eneā et verbis et facto resistētē sic

CA. II.

inquit. Nec mortē horrem⁹ nec diuū parcim⁹ vlli. Et cōcurrūt ad eādē sententiā eiusdē poete versus: ex sexto. Enei. v. dicit facilis descēsus auerni. Noctes atqz dies patet atrī ianua ditis Sed reuocare gradū: supera qz euadē ad auras. Hoc opus hic labor est. Pauca q̄s equ⁹ rē. Ille autē q pōt dicere. tñ vixi et tñ viuā de futuro felicissim⁹ e Vñ Seneca ep̄la. xvii. Ille b̄tissimus et secur⁹ sui possessor ē qui crastinū fine sollicitudine expectat q̄sqz dixit vixi quotidie ad lucrū surgit. Talis sententia fuit quidā religiosus qui q̄tū vixisset introgat⁹ a quodā. nihil r̄spondit ei nisi vixi fuit enim in religione xvii. ānis. et cū alius diceret quero nō anxixisti. sed quātū r̄spondit. Dū dixi vixi q̄tū vixi tibi dixi. Voluit enī dicere q p tantū tps vixerat q̄tū significat l̄re m̄erales in hac dictione vixi et ille significat. xvii. annos sicut patz Vñ marcialis epigramatū. xvii. li. c. p̄mo. Nō est crede mihi sapiētis dicē viuā. sera nimis est vita crastina viuē hodie. Et hoc est quod docuit aug⁹. de verbis dñi omel. xv. Age sp esto correctus. lōge qd est dies iudicii sz vniuersūqz dies vltima longe eē nō pōt test quia breuis ē vita et ipsa breuitas semp incerta. res ipsa est q mltos occidit dū dicūt cras cras. et subito ostūz claudit⁹. remansit cū voce corinna. qā nō habuit gemitū colūbinū. Hec ille. Est ḡ sūma stulticia iuuetūte vel tps presens expēdere in peccatis et de tpe futuro quod nō est nr̄m spare Et ideo signatē dicit Eccl. vii. Ne ipie agas. multū. et noli esse stultus ne moriaris in tpe nō tuo. Et ad Gala. vi. et vltimo Bonū aut faciētēs non deficiam⁹. tpe enī suo metem⁹ nō deficiētēs. qā vita

LEC. XVI.

breuis casus leuis nec spes remeandi Quāta serēs hinc tanta serēs sit cura parandi Plura serasvt plura seras ne nō fuisse. Peniteat dū nil valeat iam penituisse. **L**ECTIO. XVI. **Q**uia ex nihilo nati sum⁹ et post qm fuh⁹ afflatus est in naribz nr̄is et sermo scintille ad p̄mouēdū cor nr̄m qā extinct⁹ cinis erit corpus nr̄z sp̄s diffundetur tanqz mollis aer **P**osita erronea opinione. Hic exegit⁹ de ei⁹ insufficienti p̄batiōe. Et est p̄batio talis Nulla res q̄ moriēdo perit et annihilat⁹ premia⁹ vel p̄mū post mortē. sed ois homo est talis. ḡ rē. **I**stū rōnis solū ponit minore et p̄bat eā. videlz q post hec. s. vitā p̄ntē erim⁹ tāq nō fuerim⁹ id est nec corp⁹ viuēt nec aiā. et ita hō moriēdo perit totalit⁹ **C**irca p̄bationem istī minoris duo facit. Primo p̄bat q homo totalit⁹ peribit scdm rē. Scdo p̄bat q fm nomē. ibi. Et nomen nr̄m **C**irca primū duo facit. qā primo p̄uadet hec opinio naturaliter et philosophice. Scdo exēplariē et rethorice. ibi. Trāfiet. **C**irca primū duo facit. Primo p̄bat hoc ex hoīs p̄ductiōe. Scdo ex hoīs resolutōe ibi extinctus **C**irca p̄mū duo facit. Primo p̄bat hoc ex parte termini a quo. Scdo ex parte termini ad quē p̄ductōis humane. ibi. Qm fuh⁹. Est ḡ p̄ma ratō talis. Productō et corruptio sūt mutationes oppositēz int̄ terminos oppositos. sed p̄ductio nr̄a est ex nihilo sicut a termino a quo: ad esse sicut ad nihil sic ad terminū ad quēz ab eē sicut a termino a quo. Dicit ḡ qā ex nihilo nati sumus. iō p̄ns estz h̄ q stat it̄ p̄secutive q̄si inuēret istā p̄sequētā. Ex nihilo

nati sumus. ergo post hec enim quasi non fuerim. sed ista ratio nihil valet quia productio anime est ex nihilo. sed productio corporis ex alio est scilicet ex semine viri et mulieris. Anima vero corrupti non potest. sed si corrumpere corrumpere in nihil / corpus vero corrumpitur in illa ex quibus generatur vel componitur. et ideo hec est falsa productio hominis est ex nihilo quia corpus a parentibus participat et anima a deo creatur et infunditur. Et ideo in corruptione hominis corpus resoluitur et anima separataviuit. Consequenter ibi. Quomodo fuit mus. Ponit secundam rationem ad istam falsam opinionem et sumit ista ex parte termini ad quem in productione hominis terminatur ad quem est homo viuis. In isto autem termino quatuor sunt in quibus videtur vita perpetua. videlicet respiratio et inspiratio: scilicet calor et motus. Vnde anima nihil aliud est nisi aliquid quod istorum finem eos. sed quodlibet istorum ambulat ergo anima. Quantum ad primum dicit. Quomodo fumus et status est in naribus nostris. in corpore nostro et ponitur pars pro toto: quia ibi patet sensibilis egressio spiritus de corpore. Quantum ad secundum videlicet quantum ad sensum dicit. Et sermo Sermo enim non est sine ymaginatioe: nec ymaginatio sine sensibus. Sicut patet. ii. de anima. scilicet constat quod sensus perit corpore mortuo. Quantum ad tertium dicit. Scintille. i. calor naturalis quia calor similiter perit. Quantum ad motum dicit ad commouendum corpus nostrum. i. calorem qui est in corpore nostro ad ministrandum motum in corpore nostro quod motus derivatur a corde. sicut docet Aristoteles. in de motu cordis et sic tangit quatuor falsas opiniones de anima: quas reprobatur Aristoteles. prima fuit Eraditi quod posuit animam esse vaporem quem ipsi vocant fumum vel flatum. Secunda fuit dyogenis quod posuit animam esse aerem quem ipsi vocant sermonem quia sermo est vox significatiua articu-

lata et vox est aer percussus secundum Pristinum. Tertia fuit quondam antiquorum quod anima est ignis quem ipsi vocant scintilla. Quarta fuit Mellissi ytalici quod anima est quoddam motuum corporis et illa tangit cum dicitur ad commouendum corpus nostrum. Consequenter ibi. Quomodo extinctus cinis probatur quod homo totaliter moritur ex hominis resolutione. Et quia in positiones que ponuntur animam esse de natura alicuius elementi: ille sunt probabiliores que ponunt eam esse de natura ignis vel aeris. De natura enim terre nullus simpliciter ponit propter eius grossitatem nec de natura aquam nisi valde grossi philosophi. Sic dicit Aristoteles. de anima. Et ideo tamen dicitur has opiniones exequi. Et arguitur primo sic secundum primam opinionem. Sicut enim quando ignis extinguitur nihil remanet nisi cinis extinctus ita quando anima moritur nihil remanet nisi extinctus cinis. Et sicut cinis totaliter extinguitur non accedit iterum: ita nec corpus nostrum iterum accedit per resurrectionem resurrectionem secundum istos. Iuxta secundam opinionem arguitur sic. Quando vas repletum aere euacuat ab aere nihil remanet ibi nisi vas repletum alio alio. Sic quando homo moritur aer a corpore expellitur et nulla alia vita manet. Et sunt iste rationes stolidae ininites totaliter sensu nec aliqua re creduntur tales esse nisi que possit videri vel tangi. Secunda ratio tangit cum subditur Et spiritus. i. anima diffunditur. id est in nihilum de facili resoluitur tanquam mollis aer id est tenuis vel humidus quia dicitur in littera quod corpus humanum est cinis extinctus. Et videtur inuere istum impium quod hec est generalis condicio humani generis quod corpus resoluitur in cineres. vnde potest esse dubium. **¶** Vnde ostenditur corpus humanum sit de lege communi in cineres redigendum. Et videtur quod non quia aliquid homines mori est immediate ante iudicium ante resurrectionem. scilicet corpus hominis non incineratur nisi

per magnam tempus post mortem. ergo saltem corpora talia non incinerabuntur. Et de aliquibus dicitur quod sunt rapiuntur in nubibus obuiam christo in aera. per ad Tessalios. iiii. quasi omnia corpora redigerentur in cineres. tunc non foret maior incineratio in cineribus petri ad animam petri quam pauli. quia per quod omnes cineres istorum corporum sunt eiusdem rationis. scilicet rationis falsum quia si nulla incineratio foret in illis cineribus ad animam petri. nulla dominica foret ex quibus cineribus corpus petri forma res. scilicet si est falsum. quia sic non foret idem homo quod prius. per. Si sic tunc omnia corpora hominum essent combusta autem burda. scilicet si est falsum. quia per quia nihil resoluitur in cineres nisi combustum. **¶** per de multis scriptis legitur quorum corpora non incinerantur quorum relique habentur. **¶** Ad oppositum est quod dicit haimo quod omnes natos in originali tenet hec sententia. tra es et in terra ibis. Et gen. iii. puluis es et in puluerem reuertetur. Pro isto dubio notanda sunt tria. Primum est quod ad virtutem vocis loquendo corpora humana non sunt in cineres redigenda. Secundum est quod ad intentionem scripturarum loquendo: hec est sententia generalis. quod corpora de lege communi sunt in pulueres vel cineres redigenda Tertium est quod virtutem scripti isto modo loquendi. Primum per breuiter ex tertio argumento. quia cineres non vocantur nisi combusta per ignem. Secundum per sic sententia lata a deo per peccatum originale circa penam corporis tenebit de lege communi vsque ad resurrectionem. scilicet illa sententia non fuit soluta de morte sed etiam de resolutione in elementa. Gen. iii. Puluis es et in puluerem reuertetur. ergo illa tribit sic illa de morte sed sententia mori transit in omnes in quos transit peccatum originale. ergo et sententia in cinerem rationis. ad Hebr. ix. Statutum est hominibus semel mori. Et per ad Corin. xv. In adam omnes moriuntur. De tertio hec est ratio quod resolutio corporis humani in illa ex quibus

componitur vocatur incineratio apud sanctos. primo propter antiquam consuetudinem que humana corpora comburebatur. et maxime nobilium ne in elementa viliora reuerteretur et postea cineres conservabatur in memoria in urnis: ideo mos inoleuit dicere quod illa in que resoluitur corpus humanum dicitur cineres. Secundo propter causam resolutionis corporis humani que est ignis percipientie carnalis que vocatur fomes que de lege communi corpus humanum continue accedit propter quem fomite corpus humanum in elementa resoluitur ad huiusmodi purificationem. **¶** Illud autem quod per accessionem ignis resoluitur si combustum fuerit dicitur in cineres resolui. **¶** Ad primum dico quod tales resoluentur per ignem quod mundum ante iudicium cremabit. et sic resoluentur et cito reparabuntur. **¶** Ad secundum dico quod nulla est naturalis incineratio in cineribus petri ad animam petri. scilicet ordo puritatis diuine si faciet quod illi cineres magis viuuntur anime petri quam alterius idem homo resurgat. **¶** Ad tertium dico quod scriptura loquitur figuratiue ut iam dictum est. Ex his patet quod corpus virginis benedictae resoluentum non fuit. quia in eo fomes extinctus extitit. Similiter est de aliis si qui alii sunt huiusmodi quod eis est concessum ex privilegio speciali. Id est de reliquis dicitur scriptura quod de lege communi ante resurrectionem communem incinerabuntur vel si non hoc eis erit concessum ex privilegio speciali. **¶** Notandum est hic quod contra materiam vane glorie de aliquo cuius delectatio mouet in presentia valde expedit precogitare quod de illo delectabili eueniet in futuro sicut legitur in diuersis tractatibus. Et in vita beati Iohannis elemosinarii habetur quod mos erat antiquus apud grecos quod statim imperatore electo et coronato edificatores monumentorum

rū. quatuor genera marmorū ei afferētes sibi dicerent isto modo. De quali marmore iubet imperium turū sibi fieri monumētū: ne p gloriā imperialis dignitat in vanā gloriā efferretur. Similiter dicitur fieri in cōsecratione papali stappa corā oculis ei? accēdit et cōburit et sic sibi dicit Sic trā fit glia mūdi. Similiter legitur in hystoris romanorū q triūphāt i curru asfidebat quidā ribaldus q ei ipime conuicebatur et interdū colaphisabat ne excessus honoris illo die collati. eum super homines transmūtaret. Sūmū vero accēsiū vane glorie est nobilitas iumentutis humani corporis cōtra quod et ad quod reprimēdūz metricedicitur. Forma genus mores sapientiauis et honores. Nō retinēt homiez quin redit in cinerē Vñ satis admiratiue dicitur. Eccī. decimo. Quid supbis cinis et terra? et iōvnicūq nostrū expedit cōmemorari pluries hoc verbū. Extinctus cinis erit corp? nostrūz. Potest etiam hocvbu? dici delicate et sūptuose nutrientib? corp? suū. nūc calidis specieb? nunc electissimis caribus tā domesticis q ferinis. nunc vestibus mollissimis et suauib?. ac si putarent q calorem et ignē vite naturalis. perpetuare possent sed valde decipiū? q iob. xxxiiii. Omnis caro deficiet z homo in cinerē cōuertet. Itē hoc pōt dici pigris remissis et ociosis quia si a corpora tātū appciā? q nulli penitētie se volūt exponere et tñ p modicūz nihil aliud erit q extinctus cinis. et iō in signū istorum dicit vnicūq nostrū in die cinerū i capite ieiunii a sacerdote. Memēto hō q cinis es z in cinerē reuertet. Dicam? ergo et mēte sentiamus: qa extinct? cinis erit corp? nostrūz Duo sūt in quib? laus corporalis confi-

stit. scilicet pulchritudo et fortitudo. Pulchritudo cōsistit in quadā pportio nabili claritate bone cōplexiois et iō vere pulchri desiderant esse in lumie vt videat? ab hominib?. Vnde corpus aialū ē qsi quedā lucerna q nō est pulchra nisi aia lucēte et ipz viuificāte refulget. et iō mali hoies quādo moriūtur pulchritudinē totā pdūt. puer. xiiii. Lucerna ipiorū extinguet. Scdo fortitudo cōsistit i qdam naturali ptāte facilis operationis: Hec autē ptās resultat ex solida z cōpacta connectione ofsum z neruorū. Sz hec fortitudo q tū cūq sit valida sialiter dissoluet et erit cinis. ysa. xxxiii. erūt ppli qsi de icēdi o cinis. Sit g rēcordatio nostra freqns et assidua q extict? cinis erit corp? nostrū. **B** Et ē notādū q iste cinis i tēse recogitat? tria facit. Fugat tēptationē. seruat deuotionēz. ornatorationē. Primo dico. fugat tēptationē. Expimētū esse dicit? . et ipoif? alberto libro suo de vegetabilib? q si coru? nidi ficauerit i arbore. z oua posuerit p talē cautelā p? faciliē ipediri ne de ouis valeat pullos pcreare. accipiat? cinisvtri et pōat? subtilit? i lignū z cortices arborū portāt nidū z qdiu cinis ibi durabit coru? nūq pullificabit. Coru? dia bolū signat. Theodol?. Coruū pfidie dānat aialia qq. Hō ē moralit? arbor. sic dicit saluator math. vii. Arbor bona fruct? bonos facit. In ista arbore diabol? p tētātōem nitit? midificare. oua ponē z p ea pullos pducē Nidos facit de ramuscū? diuersarū cogitatōnū. o va poit de ramuscū? puerfarū delectatōnū sz pullos pducit p p sefū. Si g istū coruū ipedire veli? etiā si nidū fecerit p aduēticias cogitatōes. etiam si oua posuerit p surrepticias delectatōnes. ne pullos producat per assensiuam

electionē accipiam? cineres vitri. Vitruū qd est fragile: est caro nra q frāgitur oī icu. Cinis hui? vitri est mēoria status quē caro nra hēbit post mortēz q erit ad litterā stat? cineris. Iob. xiiii. Mēoria nra p? pabi? cineri. Ponam? ergo istū cinerē sub cortice. id est sub nra exteriori puerfatōe p puatas z ocultas meditatōes mortis z infallibiliter nūq cōsentiam? suggestiōes dyaboli per cogitatōes z delectatōes pceptas. Et hoc est qd dicit? Eccī. vii. Memorare nouissima tua et in etnū non peccabis. Iste est cinis vacce imolate id est carnis mortificate vel in forma mortis recogitate quē vir mūd? colligere iubet? in loco nudissimo ponet? Nūeri. xix. De q apls etiā ad heb. ix. Cinis vitule asplius ingnatos scificat ad emūdatiōē carnis. **S** Scdo cinis iste p? seruat deuotōez. Ignis enī cinerib? cooptus optime suat maxime iuniperi dic? ei. I si. xvii. ethimo. c. vii. q Iuniperus arbor sic vocat? ideo qa gignēs pir. i. ignē qa cōceptū ignē adeo diu cōseruat q si prume ex ei? cinerib? fuerint coopte. vsq? ad annū pdurat. Iuniper? qsi gignēs pir id ē ignē debz eē hō moralit? q ignē feruetis z deuote deuotōis in altari sui cordis iugit? pseruare tenet. Iuxta illd. Leuiti. vi. Ignis i altari meo sp ardebit. Si ergo istū ignē deuotiōis z dilectōis dei per totū annū vite nre suare velim?. iuol uam? eū in cinerib? carnis nre. In altissimis mōtib? iuenuit? cineres incōuulse p annū sic i mētib? scōry iugis ē mēoria mortis cū deuotōez pnia z reprehēsiōe suorū viciorū. Exēplo Iob q dixit Me ipsū rephēdor ago pniām in fauilla z cinere. Iob. xlii. **T** Tertio iste cinis ornat orationē. Quante enī

pauper se magis hūiliat? necessitates suas declarat tāto facili? ipetrat quod implorat. Sic nos qn fragilitatē nraz corā deo fatemur facili? expēdimus. Exēplū habet? de habrahi. Gen. xviii. Qui dno supplicare pponēs pmissit. loquar ad dnz meū cū sum puluis z cinis Et in hui? figurā iudei deū orare volētes capita sua cinerib? p? pfererūt. sic in mltis locis scripture sacre dicit? vñ si sic fecerim? dabit? nob corōa p cinere. Sicut dē ysa. lxi. vii. v? Dic hō vas cinerū qd p? fert flos facierū? Copia qd rerū mors vltima metha dierū? Flos es marcesces cadēs i morte nigresces Audis surdesces formides nulla p? uesces. Hec lege lecta tene lacrimis laxent? habene. Ne pateat pene tibi ianua tpe cene. Forma gen? mores sapientiauis z hōres. Nō retinēt hoiez qn redit in cinerē. Itē. Ort? cūcta suos repetūt matrēz regrūt. Et redit in nihilū qd fuit ante nihil. **L** **E** C. XVII **E** T transiet vita nra tanq? vestigiū nubis z sicut nebula dissoluet? q fugat? a radiis solis z a calore illius aggrauata. Postq? sapiēs posuit opiniōē ipiorū z totaliter pctō ditorū de morte hois q opimo posuit hoiem sicut brutū oīno resoluī in elemēta. Posuit etiā ad hoc pbādū rōnes quib? arguūt naturalit? et phisice. Hic pñr ponit rōes quib? hoc psuadet exēplarit? z rethorice. Et sumunt? ista tria exēpla de qbusdā imp?siōib? q generant? in sublimi videlz de nube et de nebula. **A** Est aut? generatio nubis de vapore eleuato de aqs z tra vsq? ad mediū intersticiū aeris vbi ē loc? frigid?. Eleuat? enī talis materia nubiu? vtute solis z corporū celestiu? immisso vapori quodā calore accidētali p quē ascēdit.

Cū autē puenerit ad mediū intersticiū aeris ubi ē loc⁹ valde frigid⁹ tam ppt distantia areflectioe radiorū solarū a terra q̄ r̄flectio calefacit aerē que nos ihibitam⁹. tū ppt p̄similē distātia a corporib⁹ celestib⁹ ⁊ spera ignis calor i cō pactus nubi p̄ que ascēdebat deficit et corrūpit p̄ circūstātē frigiditatē et pit nubes ⁊ resoluit in plūniā v̄l in niues seu gradines fm potestātē fortitudinē frigiditatis p̄primētis. Sic igit̄ generat nubes de vapore ⁊ corrūpit p̄ resolutionē Nebula at̄ fm q̄ dicit Aris. ii. metheo. Est reliq̄ nubes vel nubiū resolutarū aq̄ pluētē ⁊ ideo nebula signat serēnitātē. Cōparat̄ ḡ vitā nr̄am vestigio nubes qd̄ ē. nebula fm aristo. Et sicli ⁊. tenet̄ expositiue. p. i. Velle stigiū nubes dicit̄ p̄ cōtrariū. q̄si diceret nullū ē vestigiū nubes. sed tota disparet. Sic nulla erit nr̄a mēoria s̄z oī no peribim⁹ in corpeꝝ aīa. ¶ Sed sūt hic due dubitatiōes lr̄ales. Prima est quō dicit̄ q̄ nubes siue nebula p̄ calore sol̄ aggrauat̄. cū calor nō sit causa grauitat̄ nec descēsus sed magis causa leuitat̄ ⁊ ascēsus sicut. i. ⁊. ii. methe. satis patet. Ad hāc dubitatiōē r̄ndē possum⁹ multiplicat̄. ¶ Primo qā mali et impii loquūt̄ ⁊ nō est incōueniēs q̄ a philosophia aberrēt. qā euauerūt in cogitatōibus suis ⁊ obscuratū est in s̄p̄iēs cor eorū. dicētēs ei se eē sapiētēs stulti facti sūt. Roma. p̄. Itē in fine istī⁹ capituli. Hec cogitauerūt et errauerūt excecauerūt ei eos malicia eorū. Scdo potest dici sic q̄ cū nubes fuerit eleuata ad mediū intersticiū aeris calore solis recedēte. nō accedente et radiis nō agētib⁹ s̄z deficientib⁹ nubes aggrauatur p̄ frigiditatē circūstātē ⁊ sic descendit rediēs ad naturā aq̄ de q̄ fiebat et

sic volūt dicere q̄ nubes fugat̄ radiis solis deficientib⁹ ⁊ aggrauat̄ calore illius deficientē. ¶ Tertio pot̄ dici q̄ nubes vel nebula q̄nq̄ a radiis ⁊ a calore solis rarefcit. ⁊ q̄n est rarior tūc frigid⁹ circūstās eam magis penetrat ⁊ ifrigidat ⁊ facit redire ad naturā ppriam qā oīs vapor est essentialit̄ frigid⁹ cū oīs vapor sit aque⁹ vel terre⁹. ¶ Scda dubitatio est de modo loquēdi ipiorū q̄ videt̄ q̄ sacra scriptura eodē mo loquēdi vtaf̄ tanq̄ vita corpis hūani nō sit denuo reparāda ⁊ arguit̄ si mltipli ceter primo sic in ps̄ Remitte mihi vt refrigerer p̄s q̄ habeat̄ apli⁹ nō ero. Scdo sic Iob. vii. Sicut p̄sumit̄ nubes et p̄trāsit sic q̄ descēdit ad ifernū non ascēdet vt reuertat̄ vltra in domū suā Itē Iob. x. Vadā ⁊ nō reuertar ad trā tenebrosā. ⁊ op. mor. ca. Itē. ii. Re. xii Vadā ad illū ille ū n̄ reuertet̄ ad me. Itē Eccl. iii. Vn⁹ ē interit⁹ hoīs ⁊ iumētōrū ⁊ equa vtriusq̄ cōditio sicut morit̄ hō sic et illa moriūt̄. Itē in ps̄. Sepulchra eorū dom⁹ illorū inētum. Itē sapie. xvi. Homo qd̄ p̄ maliciā occidit animam suā ⁊ cum exierit spiritus non reuertetur nec reuocabit animam q̄ recepta est. Itē. ii. Re. xiiii. Oēs morimur et q̄si aq̄ delabimur in terrā q̄ vltra nō reuertet̄. Itē Algazel v. metha. sue. c. iiii. dicit q̄ aīa q̄ est ex pers sciētarij ⁊ sordida ppt̄ p̄suetudinē voluptatū cruciat̄ qā amissū est in strumētū. s. corp⁹ sine q̄ nō pot̄ p̄sequi illud ad quod eā reuocat p̄cupiscētia. Et dicit ibidē q̄ illa ē maxia pena et̄na. sed et̄na nō foret si corp⁹ eēt reparandū. Itē. p̄. Corin. xv. Caro ⁊ s̄gūns regnū dei nō possidebūt. In oppositū est illd̄. Iob. xix. Scio q̄ redēptor me⁹ viuit ⁊ in nouissio die de terra surre-

CA. II.

ctur⁹ sū ⁊ rursū circūdabor pelle mea et in carne me videbo deū saluatore meū. Itē Ezech. xxxvii. Ego aperia tu mulos ⁊ vfos ⁊ adducā vos de sepulchris v̄s ⁊ ibi dicit dñs O s̄sib⁹ aridis dabo vobis sp̄m ⁊ viuetis. Itē danie. xii. Et ys̄a. xxvi. Et multis locis scripture facte. ¶ Ad q̄stionē Credēdū est ⁊ asserendū oīno q̄ vita hūana est denuo reparāda. Aīa ei hūana naturalē hēt inclinationē ad corp⁹ suū et̄nalit̄ administrādū. Naturalis at̄ inclinatio nō est frustra ergo cū cōstet oēs mori. necesse est ponere corpora eorū q̄nq̄ ad vitā reditura. ¶ Ad p̄mā auctoritatē de ps̄. sic exponit̄ glo. Remitte mihi peccata mea vt refrigerer p̄ mīaz ab estu viciorum priusq̄ habeam et amplius nō ero id ē si non dimittis ibo de hac vita et amplius non ero in vero esse quod est esse cū deo. ¶ Ad scdm̄ dicēdū ē q̄ Iob loquit̄ de reuersiōe ad vitā istā mortalē. ¶ Et eodē mō dicitur ad t̄tiūz ad q̄rtū. ¶ Ad q̄ntū dico q̄ Eccl. loquit̄ more cōcionatoris: nūc in p̄sona fatui: nūc in persona sapiētis. Vel equa vel equalis est quātū ad apparētā exteriorē. ¶ Ad sextum respōdet Glofa in eternū hui⁹ secl̄. vel in eternū scd̄z opinionē eorū falsā. ¶ Ad septimū loquit̄ de reuersiōe ad vitā p̄ntē. ¶ Ad octauū s̄ilitudo est Vnde sicut aque fluūt in terrā ⁊ reuertent̄ ad mare vt iterū fluūt. sicut dicit̄. Eccl̄s. p̄mo Ita corpa redeūt ad terrā et resoluūt̄ vt iterū v̄tute diuina resurgāt. ¶ Ad nonū Glofa exponit̄ sic caroz s̄gūns ⁊ c̄. id est homines dedit vitis que ex carne et sanguine oriuntur. ¶ Ad de cimum negandus est qā infidelis nec probat quod dicit. Et Auicenna magister suus dicit oppositum. Dicit enī

LEC. XVII

ix. metha. ca. vii. q̄ aīa habebit corp⁹ apud resurrectionē B ¶ Trāsiēt vitā nostra ¶ Notādū q̄ scriptura sacra vitā humanā comparat multis rebus. sed nunq̄ vel raro alicui rei p̄manenti vel stabili sed semp̄ rebus caducis et transeūtibus. Comparatur autē q̄nq̄ vitā hūana herbe. q̄nq̄ flori. q̄nq̄ nubi. q̄nq̄ rori. q̄nq̄ hōi p̄iti. quādo q̄ cursori. oīa ista at̄ trāsiōria sūt ⁊ momentanea et caduca. P̄rio mō loquit̄ de homine et de vitā hūana. ps̄. Mane sicut herba trāseat mane flore at et trāseat. vespere decidat ⁊ arefcet et induret. In isto v̄su sic dicit Glofa Vitā hūanā in tria tempora diuidit s̄z p̄uenciā. adolescentiā ⁊ senectutē. T̄pe p̄uenciē p̄parat̄ hō herbe nondū florenti In adolescentiā cōparat̄ herbe florenti. Vn̄ sic vulgarit̄ dicit̄ hōi. q̄ est in florib⁹ suis ppt̄ p̄mas duas etates. Dicit enī ps̄. bis. mane. Tertiū ū tēpus quod est senectus vocat vespere Dicit ḡ mane. i. i. p̄uenciā sicut herba trāseat. mane. i. in adolescentiā sua floreat et trāseat. sed vespere. i. in senectute decidat vel infirmitate iduret. p̄ mortem arefcet per resolutionē in puluere ¶ Tertio vitā nr̄a p̄parat̄ nubi sicut habet̄ Iob. vii. Sicut nubes p̄trāsit et cōsumitur. sic q̄ descēdit ad ifernū nō ascēdet. Sicut enī nubes de inferioribus eleuatur calore celesti et ascendit volatq̄ in altū ad t̄ps ⁊ q̄nq̄ in sua altitudine circūferē ⁊ agitat̄ cōtinue sine quiete et tandē iterato in terrā resolutō descendit. ita hoīes in vitā p̄nti oriūt̄ de terra eleuantur ad dignitates ⁊ honores vbi circūagitant̄ et fatigant̄ et inquietant̄ et tandē de dignitatib⁹ decidunt et cōuertunt̄ i terrā. Iob. xxx Abstulit q̄si vent⁹ desiderū meū. ⁊ ve-

lud nubes p̄trāsūt salus mea. Qualit̄
vero in nullo statu. in nullo gradu vel
dignitate ē q̄nes perfecta: pulchre de
terminat. Boe. ii. de p̄so. p̄sa. iiii. Quis
ē inq̄t tam copiose felicitatis vt nō ex
aliq̄ parte cū status sui qualitate rixet̄
Anxia enī res est humanorū cōditio
bonorū: et q̄vel nunq̄ tota pueniat vel
nunq̄ perpetua subsistat Hinc sēs̄ exu
berat et est pudore degener. sanguis
hunc notū facit. sed āgustia rei fami
liaris inclusus esse mallet ignot̄. ille
vtrorū circūfluus vitā celibē desiet. ille
nuptiis felix. orbat̄ liberis censū alie
no nutrit heredi. Alius prole letatus
filiū filieue delictis mēsis illacrimat̄
Idcirco facile nemo cū fortune sue cō
ditione cōcordat. Inest enī singul̄ qd̄ ī
exptus nesciat et expertus horreat. h
ille. Quarto cōparat̄ rori vita nostra
Osee. viii. de vita nostra. Quasi nubes
matutina et quasi ros mane p̄trāsies
Anf. ii. methororū dicit. q̄ permanē
tia roris non est nisi vni diei. Quinto
comparat̄ hospiti. Eccī. xxix. Transi
hospes et orna mēsa et que ī māu ha
bes ciba ceteros. quilibet enī nostruz
stat invita ista: sicut in hospicio non si
cut in domo Vñ tuli de senectute Sa
piēs de hac vita discedit tāq̄ ex hospi
cio: nō ex domo cōmorādi ei diuerso
riū natura nobis dedit. nō habitādi lo
cum. recept̄ in hospicio vsum habz do
mus. lecti vasorū et huiusmodi. sed nō
dominium. Vnde nihil secum aufe
ret. sed emit libere et expēdit et tadē
in fine pro omib̄ tenet̄ cōputare. Sic
est de nobis invita ista sum̄ in hospi
cio mundi. Vsum mundanorū habe
re possum̄ sed nihil asportare nobis
cum in morte. Vnde iob. xxvii. Di
ues cum dormierit nihil secum aufēt

Vñ mund⁹ silis Busiridi: de quo r̄fe
runt fabule q̄ hoies solebat recipere
sub specie pietatis et postea explora
ta oportunitate eosdez occidere. Isto
mō mund⁹ sub specie favoris et ami
cicie admittit et aduocat hoies ad di
uitas et dignitates vt eos per gulas
libidines et cōcupiscētiās occidat. Se
xtovita nostra p̄parat̄ cursori. Iob. ix
Dies meivelociore fuerunt cursore
trāsierunt et nō viderunt bonum. Sic
ergo patet quomodo vita nostra reb⁹
trāsitoris cōparat̄ iuxta respōsionez
quā quoddā vetus palatiū dicitur re
spondisse. Vnde aristoteles ī poetria
inducit fabulā cuiusdam poete quod
dam palaciū desertū deplorantis ī his
verbis. Domus egregia cōpungor ad
lachrimas: tuā inspiciēs solitudinē. at
illa cōtremuit cōpassa mihi prop̄ la
chrimaz multitudinē Cui inq̄no. vbi
q̄sūt qui quodā in te habitauerūt et
iocūdā vitā cū securitate et tēporis a
menitate duxerūt. At illa Tēporales
inq̄rit existētes. temporalit̄ trāsierūt
cū tēpore et me quoq̄ sub sorte tem
poris transitorā dimiserunt. res nāq̄
nulle stabiles que cum fluxu huius tē
poris fluxibiles fluunt. hec respōsio
huius palaciū. Cōcordat huic r̄sioni
illd. i. io. ii. mūdus trāsīt et cōcupia ei⁹
Quod exponēs aug⁹ dicit sic. ecce in
q̄ mūd⁹ trāsīt et cōcupia ei⁹. quid vis
ergovtrū amare tpalia et trāsire cū tē
pore an christū amare et ineternū vi
uere. rerū tpaliū fluunt̄ transit sed tan
quam iuxta flumiū nata ē arbor dñs
iesus christus. raperis ī p̄ceptis tene li
gnū voluit te amor mundi tene chri
stum q̄ si amatis istam miseram flu
idāq̄ vitam vbi cum tanto labore viu
tis quanto magis amare debetis illaz

vitā et nā vbi nullū laborē sustinebit.
Nota q̄ vulpecula trāsitura glaciē ap
poit aurē ad glaciē et si audit aq̄ currē
tē et fluētē fortit̄ sub glarie nullo mō
cōfidit de illa glacie timēs q̄ sit nimis
tenens ad portā dē eā. Ista cautela de
bem⁹ nos vti. Glia mūdi ē q̄si quedam
pulchra et splēdēs glacies quā delce
tabile ē honorari ab hoib⁹ p̄ci pota
riet vestiri delicate et habere magnaz
familiā cū possit impari Sed cauēdū
ē quia glacies ista est valde fragil̄. Au
sculta diligēt̄ et audies murmur aq̄
rū trāsēntiū sub ista glacie. ap̄c. xvii
Aque multe populū multi. Aduertat̄
et audies q̄a mō trāsīunt vñ rex ī mor
tē. mō vñ comes. mō ep̄s. mō miles
et sic de aliis. et ideo de ista glacie nō
est p̄fidēdū Raban⁹ legēda de omni
bus sanctis Trāsēūt cū cū q̄ tpaliē fe
stīue celebrantur. ¶ LEC. XVIII.
Et nomē nostrū obliuionē accipi
am operū nostrorū. ¶ Postq̄ impii de
darauerūt q̄ totū genus hūanū perit
post mortē q̄tū ad corp⁹ et q̄tū ad aīz
ita q̄ nihil hoīs māebit secūdū rē. hic
intendūt probare vltē q̄ totū gn⁹ hu
manū peribit etiā secūdū opinionem
ita q̄ oīs homo p̄ibit nō solū secūdū
p̄sonā s̄ etiā fm̄ famā. Circa istā que
stionē duo fac̄. q̄a p̄ p̄p̄oīē. sc̄do p̄bat̄
ibi. vmbre trāsīt. ¶ Circa p̄mū
ē sciēdū q̄ fama hoīs duplicit̄ diuul
gat̄ ad m̄stos. Vno mō p̄ altitudinē
magnorū statūū Alio mō p̄ magnitu
diez bonorū operū. Prop̄ p̄mū r̄ges
et principes et oēs generalit̄ potētes
magis sūt notī q̄ p̄sone p̄uate. p̄p̄ fm̄
legim⁹ apud veteres q̄ p̄sōe q̄ magna
et mira fecerūt vel multū vtilia repu
blice. successores eorū nō solū mēorie

cōmēdauerūt. imo sicut deos colere ī
et̄na mēoria statuerūt. Sicut dionisi⁹
q̄a p̄mō vitē colere docuit. liber p̄ vi
ni appellat⁹ ē et apd grecos deificatus
ē. Sic minerua: q̄a p̄mō docuit v̄sū ole
i sicut docet aug⁹ xviii. de cita. dei. ca.
xiiii. Sic ysis et sarapis apud egiptios
colebāt̄ sicut ps. c. vi. e. et eiusdē libri.
Sic hercules et vlixes aīax et hector et
multi corpore strenui nomē et famā
p̄ opa bellica p̄petuare conati sūt. Sic
etiā poete metris et carmib⁹ tā se q̄ a
lios in et̄na mēoria apud homies cō
mēdare satagerūt. Vñ ovidi⁹ in fine
meth. dicit sic. Iāq̄ opus exegi qd̄ nec
ionis ira nec ignis. Nec poterit ferrū
nec edax abolere vetustas. Cū volet il
la dies q̄ nil habet corporis huius. Ius
habet incerti spacium mihi finiat eui
Parte tamē meliore mei sup̄ alta per
ānis Astra ferar nomēq̄ erit idelibile
n̄z. Quāq̄ ps domitis romana potē
tia terris. Ore legar p̄p̄i p̄q̄ oīa secu
la fama. Si qd̄ habēt veri vatus p̄sagia
vita. Vult dicere q̄ tale et tm̄ op⁹ ego
p̄pleui q̄ p̄ illud habebō et nā mēoriā
ī ore hoīz q̄a op⁹ istud nec fulmē nec
ignis nec ferrū ī bello nec obliuio tē
poris poterit abolere et iōveniat mors
q̄n̄ sibi placuerit q̄a nō curo de ea p̄p̄
duo. Primo q̄a nō habet ius nisi ī cor
p⁹ meū ego fact⁹ sū p̄hēnis fm̄ aīz q̄ ē
ps melior mei: ferar sup̄ astra ī celum
empireū q̄ nulla mors pōt attingē. Se
cūdo q̄a l̄ mors possit delere et destru
ere corp⁹ meū nomē tm̄ meū delere nō
poterit q̄a p̄ totū mūdū vibiget hūa
na potētia legar ore p̄p̄i et sic l̄ nō cor
pore viuat tm̄ ī noīe et fama. Iste fuit in
hoc bōe spei et sac̄ opiois p̄te. S̄z nō
sic isti ipii q̄ sume desiderauerūt et̄ni
tātē sui noīs et mēoriā suorū opm̄ et t̄i
e. i.

desperates dixerunt. Et nomen nostrum non obstatu statu et dignitate quam habuimus. Oblivione accipiet per tempora. i. per lapsu temporis. omnia ei tabescunt et corrumpuntur in tempore et oblivio fit pro tempore. iiii. phi. c. de tempore a. ¶ Est etiam ista lectio ne notanda. quod circa nomen celebritate et fama diversissime se disponunt homines in presenti. Quidam enim nomen suum ambiciose magnificat ad ostentationem. Quidam nomen suum scandolo se vilificat in detestationem. Et quidam nomen suum virtuose dignificant ad edificationem. Primum nomen suum et fama excellenter appetunt. Secundum nomen suum negligenter aspernant. Tertium nomen suum convenienter venerant. Primum sunt homines vani et mundani qui nihil aliud in suis operationibus appetunt nec intendunt nisi quod sint magni nominis et famose opinionis apud homines et isti scribunt nomina sua in cineribus hoc est in vanis memoriis hominum quod non sunt nisi terra et cinis. Eccl. vii. in fine. Omnis homo terra et cinis. De quibus loquitur beatus Gregorius. ii. morum. c. xviii. Omnes qui huic seculo cogitatione terrena conformantur per omnia quae agunt huic mundo reliquere sui nominis memoriam contra. Alii bellorum titulis. Alii edificiorum mensuris. Alii disertis doctrinarum secularium libris instanter elaborant sibi memorie nomen edificat. hec ille. Et quod fatue aures hoc fiat ostendit paulo per subdolum quodlibet in de quisque per faciendam gloriam sui nominis laboravit memoriam suam quasi cinerem posuit. quia hanc civitatem mortalitatis rapit. et epistola de iustis dicitur. In memoria eterna erit iustus. Contra tales qui sic nimis appetunt tantam summam negocium fame gloriam et nominis celebritatem. Arguit boetius de consolatione. li. ii. psalm. vii. declarans fame vanitatem per quatuor rationes. primum ex tremo spacia civitatis sic. Tota terra non habet nisi rationem puncti respectu celi sic probat ptholomeus in sua almagesti di. i. c.

ix. Et alphorabi de differentiis astrorum differentia. iii. Sed de superficie terre tantum quod terra pars est habitabilis nec tamen illa tota. Tamen propter partes appropinquans equinoxiali ex una parte ubi est nimis calor. tamen propter partes prope quas polo artico ex parte boreali. ubi est rigor et frigus. Quid igitur magnus est dato etiam quod homo per totum mundum qui non est nisi pars puncti possit nomen suum divulgare. Iob. xx. Gaudium hypocrite ad instar puncti. Secundo sic. Impossibile est quod divulgetur nomen suum ubique per mundum et hoc propter difficultatem itineris et defectum comitatus et vicinorum. quia non omnes homines sibi invicem comitant. Tertio quia dato quod possit non procederet ubique ad gloriam quia illud quod una gens approbat et commendat alia deridet et dant. Quarto quia homines moriuntur et memoria nominis tamen prohibet. Unde dicit quod habet modum memoriam fidelis fabricii vel cathois vel bruti. iacent utique nomina eorum in pauculis literis nec cum legimus litteras habemus notitiam personarum. Quinto sic. Ille qui intendit vivere in nomine suo in memoriam hominum. facit sibi duas mortes. unam corporis et aliam postea sui nominis quia necessario a memoriam hominum cadet. Ad idem adducit duas rationes. li. iii. psalm. viii. Primum sic quod falsa opinione profertur non debet esse de iure magni ponderis apud homines. sed plerique nomen suum vulgi opinionibus obtulerunt. Sed secundo sic illud quod falso iudicio. datur vel sivero iudicio desinit non diu perseverat non debet esse magni ponderis apud amentios homines. sed favor populi non debet homines multum movere. per quod valetas hominum nomen suum ambiciose magnificant ad ostentationem. Et de talibus invenimus scriptum. gen. xi. de filiis noe post diluivum. qui dixerunt celebremus nomen nostrum antequam didicimus in

universas terras et ceperunt edificare turrim cuius culmen attigeret ad celum. Et quod accidit. Certe volebat sibi facere nomen honoris. et fecerunt sibi nomen confusiois. Et idcirco vocatum est nomen eius babel. i. confusio. De talibus etiam hemus ex epistola. i. machabe. v. per iosephum et azarias principes iudeorum dixerunt. Faciamus et ipsi nobis nomen et eam per pugnare contra gentes. Et sequitur. Et ceciderunt illa die de populo ad duo milia virorum. ¶ Secundo sunt alii qui scandolo nomen suum vilificat. nomen suum negligenter aspernant. huiusmodi sunt isti notorii peccatores qui per dicitur vecordia ingerunt aliis exemplum maleviventium et peccatum sine freno. et isti prope loquendo scandolo fatentur ecclesiam dei. peccatores infirmis occasione peccandi et ruine per se exemplum Naturale est enim homini cum sit animal politicum conformare se senioribus eorum cum quibus convenit saepe vivit. Unde de talibus per quod iacobus in ca. sua. c. ii. Nonne ipsi blasphemant nomen bonum quod invocatum est super vos bonum enim nomen quod vocatum est super vos est nomen iesu christi. ¶ Tertio sunt alii qui nomen suum virtuose dignificant ad edificationem et sunt tales qui honeste et laudabiliter in exteriori homine perseverant. dantes aliis sanctum exemplum vivendum. de quorum quibus potest dici illud. Hester ix. Fama nominis eius crescebat quotidie. ¶ Nota quod est de fama hominis sicut de paratura piri vel pomi. illa paratura si deleatur a pomo paucum valet. et quando tamen est cum pomo bene perseverat pomum. et quando auferatur pomum statim corrumpitur. Isto modo est de fama quod diu habet famam integram. cohibetur et perseverat per eam a multis partibus. Sed reuera per dicitur fama hominum unum de maxis refrenatur a peccato est perditus. et ex tunc persona putrescit continue sicut pomum putrescit cortice de nudatum. per ex. x. Memoria iusti cum lau-

dibus et nomen impiorum putrescet. Nota quod iter illud quod scribitur in celatura domus. et illud quod scribitur in pavimento magister domus est. quia illud quod scribitur in pavimento domus potest videri nisi a paucis et non ab omnibus qui sunt in domo. quod autem in celatura scribitur ab omnibus videtur potest. Moraliter celatura mundi est celum et pavementum est terra. in hoc pavimento homines mundani qui quibus potest dicere. Adhesit pavimento anima mea. Scribunt nomina sua et perpetuare contra. iuxta illud per. vocaverunt nomina sua in terris suis. Et iherem. xvii. Recedentes a te terra scribitur. Et certe dupliciter fraudatur ab intentione sua. Tamen quia pauci legunt famam nominis eorum quod vicini et temporanei eorum tum quia illi qui peccaverunt et multi qui succedunt nihil sciunt de eis. Item ex alia parte histriones et diuites et raptores quibus dederunt bona sua ut multiplicarent nomen eorum morientur et per consequens nomen eorum delebitur. In psalmo. Nomen eorum delebitur in eternum et in seculum seculi. Sed viri sancti scribunt nomina eorum in celatura mundi hoc est in celum ubi est libervite. et sicut celum est incorruptibile ita nomen indelebile. Apoc. iii. Non delebo nomen eius de libro vite. unde ab omnibus videbitur in die iudicii et ideo signatur de libro. x. Gaudete et exultate quia nomina vestra scripta sunt in celum. Figura est ad hoc quod christus narrat historia de lazaro et diuites. lu. xvi. Nomen diuitum non lunt memorari insignum quod fuit deletum. in per. Nec memor ero nominis eorum per labia mea. nomen autem pauperum signum expressit. Eccl. xv. Nomen eterno hereditavit illum. ¶ Tertio notandum quod nomen cuiuslibet virtuosum tria debet habere. videlicet honorem honestatis. tenorem veritatis et favorem pietatis. ¶ Primus est. e. ii.

fama nra fit honesta ⁊ munda. Scdo q
fit vera et q nomē cordat cū re iuxta
illud ps. fm nomē tuū fit et laus tua:
sed timēdū ē q multi magnū nomen
habēt et nihil de re. imo habēt noia p
antifrasim sic bos niger vocat cign⁹ ⁊
sicut qdā appellant pastores ⁊ sūt lupi
dispētores appellant ⁊ sūt dissipato
res. appellant rectores ⁊ sūt destructo
res de quorū qlibet dī. Apoc. iiii. No
mē hēs q viuus et mortu⁹ es. Hi sunt
similes pomis q nascunt iuxta mare
mortuū q vsq ad maturitatē sūt colo
ris honesti sed si ea matura icidas ni
hil int⁹ iuuenies nisi cineres ⁊ fauillas:
ita qdā nomē hnt in statu ⁊ fama: s; si
intrinsic⁹ aperiant turpib⁹ ⁊ vilib⁹ ab
hoiationib⁹ sūt repleti. Vñ talis caret
tenore vitatis in noie suoz vificat⁹ de
eo qd scripsit qdā cleric⁹ de abbacia q
vocat vallis dei: cū denic⁹ qdā fuisset
ibi exiliter hospitat⁹ sūmo mane re
cedēs scripsit hos v sus in porta. Val
lis dicta dei dom⁹ ē mire speciei. Ma
gnū nomē ei gratia nulla rei. ¶ Ter
tio debet vtuosus pudere q nomē su
um habeat fauorē pietat⁹ nā si fama
hois spsa fit crudelitatib⁹ ⁊ in mia ne
cessario erit odios⁹ ⁊ p oppositū si fa
ma pietat⁹ de aliquo diuulget fiet di
ligibilis vniuersis. Canti. p. Vngentū
effusū nomē tuū. ideo adolescētule id
est pfone pficiēs ⁊ honeste dilexerūt
te nimis. ¶ Dubitatio pōt eē Vtrū sit
hoi vtuosū negligere famā suaz. Q d
sic videt⁹ qa fama hois ē de bonis for
tune. sicut patz p Boeciū. ii. ⁊. iii. de cō
sola. s; bona fortunalia videt⁹ eē vtuo
sum ptēnere. sic faciūt scī q oia ppter
xp̄s reliquūt. ¶ pp illud est cōtēnēdū
cū cōtēptus ducit ad pfectionē. s; ta
le est nomē vel fama Vnde Matī. v.

Beati eritis cū vos oderint. ⁊c. et eie
cerint nomē vrm tanq malū ⁊c. ergo
infamia nomis facit beatū esse ¶ pp
ii. ad Corin. vi. In oib⁹ exhibeam⁹ nos
sicut dei ministros ⁊c. ⁊ ifra p ifamiā ⁊
bonā famā Glo. Exhibeam⁹ nos deo
vt nec bōa estumatōe supbiam⁹ nec de
mala doleam⁹ ergo si nō debem⁹ do
lere de infamia nec debem⁹ curare de
fama. ¶ Ad oppositū dicit. Eccl. xli.
Curā habe de bono noie. si enī magis
pmāebit tibi q mille thesauri magu
⁊ p̄ciosi. Et puer. xxii. Meli⁹ ē nomē
bonū q diuitie mlte. ¶ Respōsio q si
cū dicit Aug. de cōi vita clericorū. Et
allegat. xi. q. iii. nō sūt audiēda. Et. xii
q. p. Nolo. Due res sūt p̄cia et fama.
Cōficiētia est nobis necessaria propter
nos fama ppter pximos. et ideo cōtē
nere propriā famā pctm mortale est.
et negligere est pctm vel veniale vel
mortale scdm q negligētia est maior
vel minor. ¶ Cū ratio est qa est dire
cte cōtra caritatē cū est proximiū edi
ficare per bonā edificationē vel bonā
pueruationē. Vnde ois hō triplex te
stimoniu tene hē. videlz a supiore.
ab interiore ⁊ ab exteriore A supiore
scz a deo. ad Roma. viii. Ipse aut sp̄s
testioniu reddit spiritui nro q sum⁹
filii dei. Ab interiore scz p̄cia nra. ii.
ad Corin. i. Gloria nostra hec est testi
moniu cōscie nostre. Ab exteriore scz
proxio. p̄me ad Thimo. iiii. Oportz at
scōs testioniu hē ab his qui foris sūt.
Duo p̄ma testionia necessaria sunt ad
salutē. Tertiu est vtile. tamē sine hoc
est salus. ¶ Ad p̄mū dico q bona for
tunalia nō sūt negligēda nisi pro qto
dant impedimētū vtuti. Bona aut fa
ma nō impedit sed magis promouet
ad virtutē. amor tamē siue cupiditas

bone fame pōt esse nimia. sic amor
cibivel potus vel vestis quibus vtrūq sit
necessariū ad vitā ¶ Ad secūdu dicēd
q benedictio illi beatitudis refertur
ad patientiā ifamie iniuste illate. nō
aut ad negligētā bone fame. sicut si
oculi hois eruerēt ppter xpm laudabi
lis eēt patiētia. et tamē negligētia pa
tiēdi vel custodiēdi oculū in nullo de
bet p̄mēdari. imo iste term⁹ negligē
tia exp̄sse importat defectū virtut. vñ
i nulla materia est negligētia bona
Ad tertiu dicēdu q glosa vult dicere
q de infamia de nobis iniuste suscita
ta nō dolere debem⁹ sed patiēter susti
nere. nullo tamē mō occōnē dare de
bem⁹ q de nobis fama mala iuste va
leat suscitari. ¶ LEC. XIX

Umbre transitus ē tēpus nostrū
q nō ē reuersio finis nostri qm
p̄signata ē et nemo reuertit. In parte
precedēti p̄posita ē vna cōclusio p̄ban
da secūdu opinionē impiorū et est
conclusio ista q totū genus humanū
ānichilabit⁹: destruet et p̄bit nō solū
secūdu rē sed etiā secūdu nomē ⁊ me
morā aliorū ita q nec hō erit i re nec
i opinione ¶ Posita aut hac opinioē
i lectione hodierna subiūgat⁹ eis pro
batio que talis est. Inter omnia q sen
su distinguim⁹ illud qd min⁹ imanet
memorie nostre est vmbra corporis
moti continue nam talis vmbra con
tinue variatur. sed vita nostra est sumi
lis p omia talivmbre. ergo oio neces
se est q eius memoria oio deleaf.
Posset ad questioē rāderi q s; peat
mēoria istorū hoiz pro certo tempore
alias tamē renouabit⁹ p corporis re
surrectionē. Et iō hanc rātionē cōse
quēt impi excludūt per modū istum
Illud quod ē prohibitū et qsi per con

signationē nature firmatū. nō p̄ mu
tari: qa cursus nature ē imutabilis in
hoc q a priuatione inhabitū impossī
bilis et regressio. sed reuersio p mor
tē q ē finis nra est a natura prohibita ⁊
quasi per signationē nature firmata:
quia natura nō vit⁹ isto mō producen
di vel reparādi hoies q eos de morte
reducat ad vitam. s; cursus vite nostre
est talis q de nō esse producit⁹ ad eē ⁊
i tēp p vitā ad nō esse ducit p mortē
⁊ de isto gradu nūq reducit⁹ per natu
rā ad eē: ⁊ hec ē snia lre ¶ Circa
istā lectionē quero istā q̄stionē. Vtrū
resurrectio oim generalit⁹ sit futura:
excepto tamen a titulo q̄stionis xp̄o ⁊
sua matre b̄dicta de qua pie credit ec
clesia q sit in ea resurrectio completa
Et arguo ad q̄onē q nō: primo per il
lud dan. xii. Multi de his q dormie
rūt i puluere terre euigilabūt. Ista lo
cutio partitionē qdā iportat. ergo nō
omnes resurgēt Itē i ps. Nō resurgūt
impī i iudicio sed oēs qui resurgēt
ad iudiciū resurgēt. g impī nō resur
gēt Itē iob. xiiii. Hō cū dormierit nō
resurget donec atterat⁹ celū. s; hoc nū
q̄ erit. Item illi qui cum christo resur
gētē resurrexerūt simul cū xp̄o. ascē
derūt in corpore et aia. ergo in eis est
resurrectio cōpleta. Añs patet per ra
banū et habetur i glosa cōmuni Qui
resurgētē dño resurrexerūt a mortu
is etiā ascēdētē ad celos simul ascēdēt
se credendi sunt. nec vlla rātionē eorū
temeritati fides accomodāda est qui
eos postea reuersuros in cinerē ac de
nuo in monumentis (qui triduo pate
fcā sūt ab eis quib⁹ paulo āte apparue
rūt viui) more mortuorū putāt esse cō
uersos. hec ille. Itē si iterū moriebant⁹
cū aia nō separaret⁹ a corpore sñ pena

bis passi sunt penam mortis. sed hoc est iustum: quia ad hebreos. ix. Statutum est hominibus semel mori et postea per unam penam mortem est debitum pene solutum. Item ipsi resurrexerunt et esset socii et testes resurrectionis christi. sed christus resurgens ex mortuis iam non moritur. quia eius resurrectio fuit ad vitam eternam. ergo et eorum consimilitudo aliam non erant testes sufficientes per totum. Ad oppositum sunt verba saluatoris. Io. v. Oes qui in monumentis sunt audierunt vocem filii dei et qui audierunt viuunt. Item. p. ad cor. xv. Omnes quidem resurgemus. Item ait apostolus ad rom. v. quia si per unum et mors pertransiit in oes homines per unum sive propter culpam originale ergo multo magis resurrectio ad vitam dabitur a christo in omnes homines. Ad ista quoniam sine scrupulo est dicendum quod sic. sicut euangelium et apostolica doctrina testatur tam in locis ad oppositum allegatis quam in multis aliis. Ratione ista resurrectio assignat sanctus thomas super. iiii. sententiarum dist. xliii. ar. i. et. ii. tale. Oes homines appetunt beatitudinem. Iste appetit non completur in vita ista nec in vita alia potest impleri in sola anima ergo necesse est quod propleatur in vita alia ubi anima corpori sit coniuncta. Sed cum doctor reuerentia hec ratio nihil facit pro resurrectione dantorum in quibus oportet concedere quod appetit beatitudinis frustrabitur in eternum. Et ideo alii assignant aliam rationem sicut richardus de media villa dist. pallegata. quod est talis. [Natura] naturalis inclinatio est frustra sed ois anima rationalis habet naturalem inclinationem ad regendum et gubernandum corpus. ergo ois anima rationalis corporivnicat. Sed nec ista ratio cogit intellectum ad ascensum quia naturalis inclinatio voluntatis omnium hominum est ad benevivendum. secundum aug. xiiii. de trinitate et in multis aliis locis. et tamen constat secundum fidem quod appetitus frustrabitur in multo

tis. quia multi sunt vocati. patrum vero electi. et ideo tenendum est quod sic. quia hoc sonat sacra scriptura expresse. Item etiam est factis prius reuelatum: quod istud miraculum declaratum est quod est illud d. vii. dormientibus. ut patet in legenda scriptura. Ad prima potest dici quod ad litteram auctoritas potest exponi de pueris. dantur in libro. quia illi proprie non euangelizabant. quia cum vigilia sit proprie resolutio et usus sensuum. et ipsi non resurgent ad sentiendum penam vel gloriam. ideo potest li multo teneri ibidem partitue. Aliter exponit aug. multi. i. oes. Sic enim loquitur scriptura frequenter. Ad secundum dicendum quod ipsi non resurgent in iudicio id est ad iudicandum sicut sancti iudicent sed resurgent ut iudicent. Ad tertium sensus est donec atterat celum id est donec a celo per quod te auferat motus. per quem quidem motum celum causat generationem et corruptionem in istis inferioribus. Ad quartum quod est de illis resurgentibus cum christo et primo videndum est quid dicat. Iheronimus. postea quod magister in historiis. 3. quod sentiat aug. De primo Iheronimus se serone. Cogitis me o paula. et dicit sic. quod cum domo resurrexisset legimus utrumque redierunt in pulvere certum non habemus melius de deo totum committere quam aliquid temere diffinire. et hec sententia mihi placet. Eadem est sententia magistri in historiis super euangelium. Recitat tamen quod quidam opinantur quod aliqui de illis qui cum christo resurrexerunt sepulti sunt in iherusalē. Sententia vero beati aug. desimilabilibus diuine scripture. plane diffinit quod iterum mortui sint. ix. c. et est prope finem libri. Sicut enim in resuscitatis mortuis similitudo tantum non mors continua fieri cernitur. ita et in his similitudo resurrectionis non ipsa resurrectio ostenditur de continua enim morte nullum ad

vitam indiuiduam nisi dominus vivet in die nonissimum reuertitur. Vnde dicitur est secundum mentem augustinum quod apparet per babile in hac parte quod illi qui cum christo resurrexerunt iterum mortui sunt quorum corpora iterum ad monumenta reuertebantur nam et verisimile est quod inter eos fuisse debebat sancti patres. moyses et dauid et quidam alii quorum fidem maximam commendat apostolus ad hebreos. xi. et in fine subiungit. Hi omnes testimonio fidei probati inuenti sunt non acceperunt repromissionem: deo pro nobis aliquid melius providente ne sine nobis consummarentur. Et hec ratio mouet aug. ad sic dicendum. Ad rabanum dicitur quod non bene considerauit apostolus nec aug. qui satis eum precessit. Ad quintum vero constat quod moriebantur sicut de iohanne euangelista dicitur quod dolore in moriendo non sensit. Vnde non sequitur quod si iterum moriebatur: moriebatur cum penam vel sentiret etiam penam. potest enim deus et cum statuto pro dispensare et eis pro pena gloria recompensare. Ad sextum dicendum quod resurrexerunt per testimonio resurrectionis phibendo absolute et non quantum ad omnes resurrectionis circustantias. Ad vmbre transitus. Notandum quod vita naturaliter conuenienter vmbre comparatur. Est enim in vmbra idigentia luminis. assistentia frigoris. et apparentia corporis. Primum dico quod in vmbra est idigentia luminis quia in vmbra est lumen diminutum. Isti modo licet in ista vita sit aliud lumen cognitionis naturalis et etiam fidei de deo. ista tamen cognitio non est nisi in vmbra respectu illius cognitionis et scie quia summi patri habituri. Sic enim lex atiqua vmbra fuit fidei que nunc est. ad hebreos. x. Ita fides moderna non est nisi vmbra respectu notitie beatorum cum quidam desiderii

obtinendis. Ceterum. ii. Subvmbra illius quia desiderabam sedi. Ista autem vmbra fidei et notitia scripturarum tate virtutum quod purgat mentem ab infirmitatibus et est auicuis et pectus. In cuius figuram legimus act. v. Quod vmbra petri sanauit infirmos. Virtute etiam vbre fidei christus specialiter participat sic fecit vgo benedicta carnalis. Lu. i. Spiritus sanctus fruetur in te et vltimissimi obumbrabit tibi. Sed vbra patris propter vmbre propter assistentia frigoris. Est enim frigiditas vmbra que extra. Isti modo in pntiuita est torpor et caritia caritatis. et sicut vmbre sunt longiores et frigidiores versus vespam quam in meridie ita defectus caritatis cordium humanorum versus finem mundi augebitur quoniam supra dabitur imitas refrigeret caritas. math. xxiiii. Et iher. vi. Ve vobis quoniam dediauit dies et longiores facte sunt vmbre vespere. Tertio copas vita nostram vmbre. In vmbra enim est apparentia corporis et non exntia ita in pntiuita est apparentia soliditatis in diuinitis dignitatis et honoris et non existentia. promittunt satietatem et affectum egestatem. promittunt beatitudinem et afferunt sollicitudinem. et ideo metuitur nobis iste vmbre et nos fallat. Ecclesiastici. xxxiiii. in principio. Quasi quod apprehendit vmbra et persequitur veterum sic quod attendit ad vna medatia. Et sicut videtis quando homo habet solem pre oculis et ante faciem suam tunc picit vmbra a tergo. quoniam autem sol est a tergo tunc habet vmbra suam ante et coram oculis suis ita quod sol et vmbra non copatiuntur se ex vna parte. Isti modo est moraliter de delectationibus temporalibus vite que sunt quasi vmbra et de sole iustitie que est christus. nam ille que habet christum coram oculis cordis sui pntem illuminatam per fidem et inflamantem per amorem. talis indubitanter proicit vmbra. e. iiii.

brā a tergo id est respuit et p̄ternit et
p̄cipēdit illecebras huius vite. sed certe
hoies mūdani q̄ xp̄s tradiderūt obli-
uioni et p̄cecerūt. ipsi h̄nt v̄mbra in
p̄spectu suo. et q̄to xp̄s magis distat et
elōgat̄ ab eis. tāto eis v̄mbra vanitat̄
mundane maior apparet cū nihil sit.
¶ **Causa** q̄re luna eclipsat̄ in v̄itate ē
qā itrat v̄mbra t̄re. sol vero nūq̄ itrat
v̄mbra t̄re ideo nūq̄ edipsat̄ realit̄ sed
apparēter t̄m. sic hoies f̄uictes mūdo
imergūt se vanitati mūdane. ideo ne-
cesse est vt̄ p̄uent̄ luie gr̄e p̄ pct̄m mor-
tale. Iob. iiii. Obscurent̄ euz tenebre et
v̄mbra mortis. ¶ **LECTIO. XX.**

Uenite ergo et fruamur bonis que
sunt et vtamur creatura tanq̄ in
iuuētute celerit̄ ¶ **Posita** ip̄or̄ erro-
nea opinōe. Hic p̄sequēter agit̄ de eo
r̄uicioſa cōuerſatōe. Quales enī opi-
niones h̄nt hoies in moralib⁹ tales s̄t
electōes eor̄ in moribus. Electio enī
sequit̄ p̄ cōſilationē. vt̄ pat̄. iiii. Ethic.
ca. vi. et. vii. et ideo in quā cōſiliū et su-
per falsis p̄ncipiis f̄udatū seu radicātū
sequit̄ vicioſa electio et p̄uersa et ideo
in pte ista ponit̄ cōclufio totū negocii
p̄cedētis. et est practica et valde mala
fm̄ quā ip̄i ducūt vitā suā. Et est ista
cōclufio vna cōspiratiua cōuocatio fm̄
quā ip̄i alliciūt et inuitāt se inuicē ad
peccādū. Et diuidit̄ ista cōclufio in mlt̄-
tas ptes. qā est vna copulatiua ex mlt̄-
tis p̄tib⁹ aggregata. Vñ p̄mo animāt̄
seip̄os ad pct̄ā lasciuie corp̄alis. Sc̄do
ad pct̄ā iusticie gr̄ialis. ibi. opprima-
mus. ¶ **Circa** p̄mū tria faciūt. Primo
se exhortant̄ ad peccādū in gr̄e. Sc̄do
materiā delectatōnū emmerāt̄ iducti-
ue. ibi. vino p̄ciosō. Tertio q̄ hoc expe-
diat̄ cōfirmāt̄ rōe. ibi. qm̄ hec ē ps̄ n̄ra
A ¶ **Dicit̄** ḡ p̄mo sic. Venite ḡ et fru-

amur bonis q̄ sūt q̄si dicerent. ex quo
sic est q̄ nō restat̄ hōi post hāc vitā nec
pena nec p̄miū s̄z ois hō p̄ suo p̄petuo
corrūpit̄ in morte sicut fm̄ eos sup̄
est p̄batū. ergo venite id est socialiter
et a pari cōueniam⁹ et fruamur bonis
que sūt id est istis bonis t̄palib⁹ qā alia
sp̄are nō possum⁹ post hāc vitā et vtamur
sicut nobis placet creatura. i. ōni
re creata tanq̄ in iuuētute. id est tēpe-
stiuē et sine freno auide et voluptuo-
se et hoc celeriter id ē statū qā t̄ps bre-
ue est. Hec est cōclufio. cū nō sit p̄miū
post hāc vitā p̄ bonis opib⁹ nec pena p̄
malis. indulgēdū est oī ei qd̄ in hac vi-
ta delectat̄. ¶ **De** ista cōclufione p̄mo
vidēdū est de cōsequētia et sine dubio
videt̄ bona et satis cōſulte et prudētē
illata. qā si in hac vita t̄m sperātes esse
mus misabilioreſ oibus hōib⁹ essem⁹
vel sum⁹ sicut dicit̄ ap̄t̄s. i. ad Cor. xv.
Vñ dato q̄ nō foret p̄ca futura vel p̄-
miū nō video qm̄ fruēdū eēt illecebr̄is
et delectatōib⁹ huius vite. s̄z si āns ē fal-
sū et datō vno incōueniēt̄ mlt̄a sequū-
tur sicut dicit̄ Aris. p̄. phis̄. S̄z qā ista
tuati fuerūt in āncedēte illi⁹ p̄sequētie
viz̄ aīe ip̄onēdo huāne mortalitatē iō
ml̄ta incōueniēt̄a p̄ceſſerūt et est illa
ps̄ cōclufiois plena fatuitatib⁹. ¶ **Pri-**
mo in hoc q̄ dicit̄ q̄ debeam⁹ frui tē-
poralib⁹. Nā sicut dicit̄ aug. p̄. de doct̄
na xp̄i. c. vii. Ille res qb⁹ fruēdū ē nos
bt̄os faciūt qd̄ nō possūt facere t̄palia
¶ **Sc̄do** qā franco ē iherere alicui rei
p̄t̄ seip̄s̄ s̄z oē t̄pale factū ē p̄t̄ aliā
s̄z p̄t̄ deū. puer. xvi. Vniuersa p̄pter
seip̄s̄ opat̄ est d̄ns. Fatue ergo dicit̄
Fruamur bonis q̄ sūt s̄z t̄paliter et nō
p̄manēter. Et t̄m hec p̄sequētē alio-
rū malor̄ hōib⁹ sn̄ia ē. hac sam⁹ qd̄ ha-
bem⁹. ne sam⁹ qd̄ habebim⁹ in futuro

et ideo ducam⁹ letos dies. ¶ **Tertio**
fatue dicit̄ qā imēdiate post p̄mū p̄po-
ſitiōē cōcessā cōcedūt eis cōtrariā qm̄
dicit̄. Vt̄amur creatura Nā vt̄ ē ali-
quid diligēdo referre in deū sicut i si-
nē. et ideo nullo modo stat q̄ hō eadē
re simul vtat̄ et fruāt̄: sicut pat̄. p̄. s̄tē.
dist. p̄. Vñ in h̄ q̄ dicit̄ respectu ei⁹
dē fruamur et vtamur dicit̄ cōtradi-
ctiōē ip̄licite ¶ **Quarto** fatue loquū-
tur i hoc q̄ se det̄minat̄ a iuuētute ta-
libus mācipare. qā hoc nihil aliud est
m̄h̄ in pct̄is p̄seuerare. Cui⁹ ratio est
qā illud qd̄ hō assueſcit̄ in iuuētute nō
pōt̄ facili⁹ deserere. et ideo dicit̄ Aris.
ii. Ethic. q̄ nō parū differt̄ sic vel sic ex
iuuētute cōfestū assueſieri. Et cōmēta-
tor sup̄ plogū. iii. phisicor̄. Cōsuetu-
do hēt maximā vim que a iuuētute cō-
trahit̄. Et puer. xxi. Adolescēs iuxta
viā suā etiā cū seruerit̄ nō recedet ab
ea. Vñ cōclufio eor̄ plena ē fatuitate
a ¶ **Sup̄** ista litterā pōt̄ eē dubiū Vt̄
homo ex caritate teneat̄ plus diligē-
deū q̄ seip̄s̄. Qd̄ nō videt̄. qā diligit̄
se q̄tū pōt̄. ḡ nō pōt̄ deū plus diligere
q̄ se. ergo ad hoc nō tenet̄. Qd̄ aut̄ hō
diligit̄ se q̄tuz pōt̄ patet̄ quia diligit̄ se
naturalit̄. sed natura agit̄ fm̄ vltimū
potēte sue. qā natura nō agit̄ libere.
ergo si diligit̄ se naturalit̄ diligit̄ se q̄-
tū pōt̄. Preterea. Illud qd̄ ē rō diligēdi
alterū plus diligit̄ illo altero. qā vnū
qd̄q̄ p̄t̄ qd̄ et illud magis. p̄mo poste-
riorū. Sed ratio q̄re de⁹ debet ab ho-
mine diligi est: qā est bonū suū p̄priū
ḡ diligit̄ se magis. Preterea. ix. Ethic. c.
iiii. Amicabilia q̄ sūt ad alterū veniūt
ex amicabili⁹ q̄ sūt ad seip̄s̄. Itē aug⁹
x. p̄f̄. Qm̄cūq̄ aliqd̄ amat̄ qd̄ nō p̄t̄
te amat̄ min⁹ te amat̄. s̄z q̄ amat̄ deū
p̄t̄ bonū p̄priū min⁹ amat̄ deū. ergo

cū amore dei statvsus dei ¶ **Ad** oppo-
ſitū est Aug. ii. de doct̄na xp̄iana. ca.
vii. Teip̄s̄ p̄t̄ te non debes diligere
vel amare sed p̄t̄ ip̄m q̄ dilectōis tue
rectissimus finis est. sed vnūqd̄q̄ p̄t̄
qd̄z. ḡ tenet̄ magis diligere deū q̄ se
ip̄m. Ad q̄stionē dicēdū q̄ sic. Ratio ē
qā de⁹ ē b̄tudo nō solū p̄pria vnū ho-
minis sed qd̄dā totū cōitat̄ ip̄s̄. ideo
diligi debet p̄t̄ se t̄m et p̄ cōsequēs ma-
xime ¶ **Propt̄** rōes est notādū q̄ dile-
ctio q̄ hō diligit̄ aliqd̄ p̄fat̄ ex duob⁹
Ex seruoze seu intētiōe actus et ex q̄li-
tate boni volitū illius que diligit̄. qm̄ ḡ
dicit̄ q̄ homo tenet̄ diligere deū plus
q̄ se. nō hēt h̄ itelligi de intētiōe vel ser-
uore act⁹ sed de q̄titate boni volitū. nā
debeo deo velle summū hōrē et sumā
b̄tudinē nō autē hoc mihi. Aliud est
q̄ in hoīe ē duplex dilectio Natural̄ q̄
nō elicit̄ libere avolūtate sed natura-
liter. et est semp̄ in volūtate. Alia est
rationalis cōsequēs rationē et de hac
dilectōe habet̄ itelligi q̄stio. et nō p̄ma
per hoc ad rōes ¶ **Ad** p̄mā minor ne-
gat̄ et ē falsa. p̄f̄ado dilectiōē ex ho-
no volito et loquēdo de dilectōe ratio-
nali. Vñ plus boni posset homovelle
sibi q̄ facit̄ si rationabil̄ it̄ diligit̄ se. nā
posset appetere bonū inf̄initū. Ratio
vero concludit̄ de dilectōe naturali.
¶ **Ad** sc̄d̄z minor negat̄. nō ei qui ra-
tionabiliter diligit̄. deū diligit̄ p̄cipue
qā bonū suū p̄priū s̄z qā bonū cōmu-
ne est totū vniuersū. ¶ **Ad** tertiuū itel-
ligēdū est illud de bonis q̄ sūt bona p̄-
ticularia: nō de illo qd̄ est bonū oim̄.
¶ **Ad** q̄rtum dicēdum q̄ peccās mor-
taliter deum amat̄ non tamē vt̄uose.
qā vult eum esse deū sed nō sic amat̄
deum q̄ seruat̄ ei⁹ p̄cepta. nec ois qui
amat̄ deum ē in caritate. et qā q̄ diligit̄

deū n̄ pp̄t se amat deū et tamē peccat mortali. ¶ Venite ergo ⁊ fruamur bonis in actu siue belli siue pacis genere. Ratio dicit mltus iuuat q̄a fm̄ verba sua et cōsilia tot⁹ exercit⁹ regu lat⁹ ⁊ ideo ois ductor sibi puidet de ali quo iuitatorio suis cōplicib⁹ faciendo. ¶ **Q**uod duplex igit⁹ iuitatoriu iuenio in scriptura sacra a quatuor gnibus cantorib⁹ cantati. Primū cātāt voluptuosi. Scd⁹ maliciosi. Tertiu ambiciosi. et Quartū sc̄i ⁊ religiosi. Et tres p̄mi cātāt in choro diaboli. Et q̄rti solūmō in choro xp̄i. Iuitatoriu voluptuoso rū ponit⁹ ibi. Venite fruamur ⁊c. q̄n sic est q̄ hō intrat eccl̄as cathedralē vt audiat matutinas de aliquo scō stati p iuitatoriu pōt discernere in q̄ta veneratione sc̄is ille habet ibidē. q̄a in ferialib⁹ dieb⁹ sufficit tātūm ⁊ q̄to festū celebrat solēn⁹. tāto plures iuitatorio deputant⁹. Moralit⁹. Inter nos in vita p̄nti diu mlti colūt. Ad corin. viii. Siquidē diu mlti et dñi mlti. mūdus caro. demonia. deus. Videam⁹ ergo q̄s istorū habeat in choro plures ad cātandū iuitatoriu et inueniam⁹ q̄ deus habet pauciores. Oēs alii habēt iuitatores in magna copia Si loq̄mur de mūdo. Nōne senes et iuuenes et pueri a curabul suis extracti stati alliciūt statim iuitant⁹ et animant⁹ ad colēduz mūdū. iste vt fiat mercator. iste vt fiat miles. alius vt fiat diues rector. Et sic de aliis q̄ oēs vna voce dicūt Venitez fruamur boīs q̄ sūt ⁊ sic illi q̄ sūt magis vicini cātōrib⁹ magis excitant⁹ ad cātandū. ita hoīb⁹ accidit qui familiariter magis tractant cū mūdialib⁹ vt carnalib⁹ q̄ nullo modo possūt euadē quin eis in morib⁹ conforment⁹. Vñ ysidor⁹. iiii. de sumo bono Rarū est in

quit vt q̄s inter seculi voluptates positus. a vicis maneat illibatus. in qb⁹ ⁊ si nō cito iplicet. aliquid tamē attrahit nec diu pōt eē secur⁹ q̄ p̄cto fuerit p̄ximus. Quot sūt q̄ his dieb⁹ iuitant hoies ad mūdū p̄ceptū: ad pp̄ria relinquēdū: ac se p̄ suis pctis totalit⁹ cōtēdū. Certe vel nulli: vel pauci ymo tantus strepit⁹ est cantorū mūdū: q̄ illi qui dicunt iuitatoriu cristi vix in aliq̄ p̄nti audiri. ¶ Scd⁹ iuitatoriu cātāt maliciosi vt scribit⁹. Ihere. xviii. Vēite cogitem⁹ p̄tra. Iheremiā cogitātes. nō enī pibit lex a sacerdote: neq̄ p̄siliū a sapiētē neq̄ sermo a p̄pheta. Et nota te: quales hoies maliciosi ponūt p̄ pte sua videlz sacerdotes sapiētes: p̄phās Sacerdotes sunt magni plati moralit⁹ sapiētes iusticiarii: p̄phete sūt religiosi. Et nūq̄ videbit⁹ i re publica magnā iusticiā seu maliciā fieri: nisi vñ ab oibus istis. vel ab aliquo istorū p̄cedat. Vñ ist tres p̄fecte cātant iuitatoriu malicioforū. et isti sciūt facere cōspirationē contra optimū hominē dicētes. illud Ihere. xviii. Venite partiamus eū lingua ⁊ nō attēdam⁹ ad vniuersos sermones ei⁹ Percutere hoies lingua: est precludere eivā respōdēdi vt nihil possit dicere pro seip̄o. Vel p̄cutere hoies lingua est falsū conspirare falsū testimoniū cōtra hoies phibē ¶ Et nota q̄ isti maliciosi triplex habent iuitatoriu scz pp̄riu. quo se iuuicē ad maliciā animāt et instigāt. Primo enī se colligūt ad conspirādū subtilit⁹: dicentes illud Ihere. xviii. Venite cogitemus contra Iheremiā cogitationes. Secundo recolligūt se ad accusādū cū iuliter et sub iuris colore dicētes illud Ihere. xviii. p̄sequēter Venite partiam⁹ eum lingua et non atten

damus ad vniuersos sermones eius. Tertio Recolligūt se ad occidēdū hostiliter. dicētes illud. Math. xxi. Venite et occidam⁹ eū et n̄ra erit hereditas. Et hec est cōclusio malicie vltimā ¶ Tertiu iuitatoriu qd̄ ponit⁹ in scriptura: cātāt isti ambiciosi ⁊ scribit⁹ Gen. xi. Venite faciam⁹ nobis ciuitatē et turrim cui⁹ culmē p̄tingat ad celū: celebrem⁹ nomē n̄r̄z. ¶ Et notandū q̄ ois ambiciosi exponūt se maxis periculis et laborib⁹ pro honorib⁹ cōsequēdis in tantū: q̄ si tertiā partē laborum facerent: propter deū maximū meriti essent. Vnde istu ad edificandū: ad fo diendū et construēdū se applicāt exponūt. Quātā estimatis vexationē sustinent. qui carnis pape: regū et ep̄orū se macipāt. Dant munera: dissimulat adulat. mentūtur et se nequū hūliant quibuscūq̄. Vñ Innocēt⁹ de vilitate hūane cōditionis sic dicit. Ambiciosus semp est pauidus semper attētus ne dicat qd̄ displiceat ⁊ humilitatem simulat. honestatē mentitur affabilitatē exhibet. benignitatē ostendit subsequit⁹ ⁊ obsequit⁹: cictos honorat vniuersis inclinat. frequentet curias: vsitat optimates. assurgit et amplexatur: applaudit et adulatur: ⁊ bñ nouit illud poeticum oindū de arte amādi primo. Et si nullus erit pulvis tamen excute nullū. hec ille. Et ideo talibus curialibus qui castra regum sequuntur. dixit quidam sunt qui non dicuntur miseri quia castra sequuntur. ¶ Quartū iuitatoriu quod ponitur in sacra scriptura cantant boni christiani et religiosi et ponitur in ps̄. Venite exultemus domino iubilemus ⁊c. et istud iuitatoriu cantant valde familiariter his diebus imo tantus est stre

pitus in choro mundi q̄ istud iuitatoriu nō auditur in choro xp̄i quod dolendū est. Sed qualiter isti iuitatores se expediūt satis declaraf. Math. xxi. Vbi habetur de homine rege q̄ fecit nuptias filio suo ⁊ misit suos suos dicere iuitatis omnia sunt parata venite ad nuptias. quod cū factū fuisset iuitati totalit⁹ neglexerūt et abierūt: alius in villā suā. alius ad negotiationem suā. Sed caueant sibi. iōtingit at aliquid q̄ facies festum magnū iuitat multos diu ante vt illis ordinate feruiatur ⁊ sine pressura. habet fortes cū stodes in igressu portarū q̄ deuote recipiant iuitatos qui p̄miserūt venire et sūt amici faciētis festū. et alios nō iuitatos excludat. Iste mō fac xp̄s. Modo mittit seruos suos p̄dicatores ad iuitādū ad cenā agni. sed in die iudicii soli illi recipient q̄ suā iuitatōez admittūt. alii excludent⁹ dicēte dño: bonis illud dulce iuitatoriu. Venite benedicti patris mei p̄cipite regnum quod vobis paratū est ab origine mūdū. Et dicit reprobis. Ite maledicti in ignē eternū qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. ⁊ ideo dū tēpus habem⁹ venite adoremus et procidamus antedem ploremus coram dom̄o qui fecit nos. in ps̄.

LECTIO. XXI.

¶ Ino p̄cioso ⁊ vnguetis nos i pleatamus ⁊ non p̄tereat nos flos t̄pis. ¶ Posita iuitatiōe q̄ i probi seiuiat alliciunt ad fruendū illecebris in generali. Hic incipiūt enumerare in speciali. Et circa hoc tria faciūt quia primo enumerant excitamēta gula. Secūdo ostensua superbie. ibi Coronem⁹ nos Tertio cōtentiua luxurie. ibi nullum pratum. Primo ergo euumerat dele-

ctabilia gustu pferētia Scāo tactui cō
ferētia. Tertio olfactui pferētia Vi
nū enī delectat gustū Vnguētū emol
lit ad tactum ⁊ flos redolet ad olfactū
Dicit ergo Vio p̄ciso et vnguētū nos
impleam⁹ In q̄ duplicē excessū expmūt
euidēt in suo appetitu. Appetunt in
vino maxie raritatē et mēsure nimie
q̄tatem. ¶ Pro p̄mo dicūt vino
Nō quolibz. sed p̄ciso id ē care em
pto. Oē rarū carū. 2^o addūt. Implet⁹
Nō sufficit intempat et gulosis dice
re vinū p̄cisū nec absolute. vinū bi
bam⁹. sed vino p̄ciso nos impleam⁹.
cū tamē natura hūana modico sit con
tenta. Vnde boe. ii. de cōso. profa. v.
Paucis minimū sup̄ natura cōtēta ē ar
ius satietatē si sup̄fluū vrgē velis auti
iocūdū qd sup̄ effuderis fiet. aut noxi
um. ⁊. i. ad thimo. vi. Habētes alimen
ta et quibus tegamur his contēti firm⁹
Secūdo ad vinū addūt vnguēta id ē e
lectuaria ad iocūde bibēdū et secūdo
hoc vnguētū pertinet ad gustū q̄ ad
tactum. Aliter exponit devnguētū ad
vngēdū corpora et facies vt magis re
splēdeāt et suau⁹ redoleāt et mollius
tangi possint. et sic pertinet ad delici
as tam visus q̄ tactus ¶ Tertio q̄tū ad
olfactū subinferūt. Et nō p̄tereat nos
flos tēporis. quin de florib⁹ singul iu
xta tēp̄ suū nrās delicias habeamus.
Aliū flos t̄p̄ vocat⁹ flos iuuetutis no
stre. et tunc est sēsus. Nō p̄tereat nos
flos. i. temp̄ iuuetutis nostre. quin frua
mur q̄tū possibile ē omni genere vo
luptat⁹ ¶ Hic ē vna dubitatio l̄sal vt
vsus vini sit hōi licitus. Et videt⁹ q̄ nō
ecōs. ii. Cogitavi avino abstrahere a
nimā meā vt trāfferrē eā ad sapiētias
Sed sine sapia hō nō potest saluari. q̄

sap. i. Neiem diligit de⁹ nisi qui cū sa
piētia i habitat. et iō necessariū ē hōi
q̄ aia sua avino abstrahat. Secūdo q̄
ad ro. xiiii. dicit. Bonū est nō mādu
care carnē et nō bibere vinū: sed cessa
re a bono virtutis. est viciōsū ⁊ illicitū
¶ Tertio q̄ ihero. dicit. q̄ vinū cum
carnib⁹ p̄ diluūū est dedicatū: dicit⁹
autē venit in sic seculorū et extremi
tem retraxit ad principiū ergo t̄pe le
gis xp̄i est illicit⁹ vsus vini. Ad opposi
tum est ap̄s. i. ad thi. v. Noli adhuc a
quam bibere. sed modico vino vtēre.
prop̄ stomachū tuū et frēntes infir
mitates. Itē ecōs. xxxi. Exultatio anie
et cordis vinū temperate potatū. Ad
q̄stionē siue dubitationē dicēdū q̄ p
se loquendū vsus vini est hōi licitus. p̄
t̄n p̄tigere p̄ accidēs q̄ alicui hōi sit il
licit⁹. vel ex conditione bibētis q̄ for
te alii ex suo facto scandalizant⁹ vel
forte qui avino de facili leditur. ⁊ per
dit caput linguam et pedes. vel quia
pervotū avino se abstinere alitrixit
¶ Ad primū dicendū. q̄ licet hoc
sit perfectionis et consilii. nō tamē est
vsus vini ideo illicit⁹. Aliter potest di
ci q̄ sapientia est duplex. Vna que a
deo infunditur. alia que per doctrinā
et studium acquiritur. Et certe respec
tu prime disponit abstinētia a vino.
non autem respectu secunde. ita quin
liceat vinū bibere ¶ Ad secūdū dicitur
q̄ illa auctoritas allegata ē trunca
te. q̄ itētiō apl̄i ē psuadere rōanis cō
uersis ad fidē q̄ nec carnib⁹ nec vinov
tāf in scādalum christianorum de no
uo cōuersorū. Vnde subditur neq̄ in
quo frater tuus offenditur aut scāda
lūsal. ¶ Ad t̄tiū dicēdū q̄ ihero. vult
dicere q̄ xp̄s avino retraxit se tanquā

ab ipedimēto pfectōis si excessiue su
matur. ¶ Circa p̄mū notandū q̄
vsus imoderat⁹ vini mltipliciter nocet
hōi. Est enī detrimētū libertatis. At
tramētū honestatis. cōplēmētū volu
ptatis et expimētū fatuitatis. Est enī
detrimētū libertatis. Vñ p̄ma radix
seruitutis ⁊ ignobilitatis fuit pervinū
legim⁹ i Gen. ix. q̄ noe p̄mo plātavit
vineā. Nam atē diluūū vinū nō fuit i
vsu nec hoies vinū bibebāt bibēs er
go vinū iebriat⁹ est et dormiēs iacuit
in tabernaclo posteriora nudat⁹. Ac
cessit filius suus cham ⁊ patris verēda
nuda cōspiciēs derisit eū nūciatū est h̄
postea patri ⁊ filiū fuitute dānavit et
hec fuit p̄ma origo fuitutis. sicut dicit
Aug. xix. de. ciui. dei. c. xv. B ¶ In
hoc autē satis innūū q̄tuor mala que
ebrietas solet hoibus inferre. Primo
nāq̄ priuat hoiez vsu sensus et ratiōis
et facit eū deteriorē bestia ⁊ hoc signi
ficat. Noe dormito. Scdo spoliat ho
minē diuitis suis. Vñ frequēter ma
gni potatores fiūt paupes finalit. q̄
qui amat vinū et pingua non ditabit
Et hoc significat noe denudatio. Ter
tio reddit hoiez derisibile nō solū ini
micis imo amicis. et hoc significat q̄
filiū derisit eū. Quarto q̄ noe puniuit
filiū suū significat q̄ potatores filios
suos et prolē suā mēdicatati ⁊ seruitu
ti exponūt frequēter ¶ Scdo vinum
imoderate sūptū est attramētū hone
statis. cōfūdīt ei ⁊ deturpat hois hone
statē et nobilitatē tā corporis q̄ aie. Vñ
Innocēt⁹ de vilitate cōditōis hūane
Quid turpius ebrioso cui fetor i ore:
tremor in corpe promit stulta. pdit oc
cultā. cui mēs alienat. facies trāffor
matur. Nullū enī secretū. vbi regnat
ebrietas. Vñ Seneca epla. xii. Nō est

ammus in sua ptate deuict⁹ ebrietate
quē admodū musto dolia ipsa rūpūt
et q̄qd in ymo iacet in sūmū vis calo
ris eructat. Sic vino estuāte q̄qd i cor
de latet abditū. effert⁹ ⁊ pdit i mediū.
Et ifra dicit. q̄ turpe sit tibi pl⁹ igere
re q̄ vēter capiat et stomachi nō eē mē
suram. quod multi ebrii faciunt de q̄
bus sobrii erubescunt. Vnde dicit ni
hil aliud esse ebrietatem q̄ voluntari
am ifaniā extēde in plures dies illū
ebrii habitū. nūc qdē de furore dubi
tabis ⁊c. Refert alexā. macedonis ex
emplū q̄ clientulū sibi carissimū ac fi
delissimū inter epulas trāffodit et in
tellecto facnore mori voluit hec. Se
neca. Fingit⁹ a quodā ymaginē ebrie
tatis sic fuisse depictā vt ymago pue
rilis cornu habēs in manu et in capi
te coronā de vitro. Puer erat in signū
q̄ facit hoiez elingūē insensatū more
pueri. cornu habebat i manu in signū
q̄ nullum celat secretū s̄ clamādo et
clangēdo reuelat. coronā habet vitre
am q̄ reputat se gl̄iosū et diuitē q̄ est
ebri⁹ cū nihil hēat. b ¶ Et iō iuenū⁹
vinū fuisse phibitū trib⁹. s. v̄gib⁹ facer
dotib⁹ et regib⁹ puer. xx. Luxuriosa
res ē vinū et tumultuosa ebrietas. Ibe.
Epla. xcv. Si expto credit h̄ p̄mū mo
neo vt spōsa xp̄i vinū fugiat pro vene
no. Vñ ap̄ atiquos vinū vocabat⁹ ve
nenū. Leui. x. Sacerdotib⁹ igressū ta
bernaculū phitū erat ne biberēt vinū
Regib⁹ etiā erat phibitū prouer. xxxi
Noli dare regib⁹ vinū o lamuel. Va
le. li. ii. c. p̄. Vñ vimi romāis feis erat
ignot⁹. Tertio vinū cōplēmētū volu
ptatis. Verecūdia nāq̄ bōa mltos cohi
bet a pctis: et iō vbi illa p̄ vinū aufert
voluptas q̄ latunt i corde se detegit vñ
fene. i epla. Vbi sup̄. Plures pudore

peccādi q̄ bona volūtate phibiti sūt a
scelere. Vbi autē possedit aim nimia
vis vini: quicqd mali latebat emergit
Et ideo ad Ephe. v. scribit̄. Nolite ine
briari vino in quo ē luxuria. sc̄z esse
ctine. Exēplū de loth. Gen̄. xix. & Ec̄c̄i
xxx. Multos enī exēminauit vinū.
¶ Quarto vinū ē expimētū fatuitat
qa hō fit disposit̄ ad q̄cūq̄ malū in
ebrietate: potest de eo capi expimētū
Ec̄c̄i. xxxi. Vinū corda supbor̄ argu
it et oñdit et pdit. LEC. XXII
¶ Coronem⁹ nos rosis an̄q̄ marce
scant: nullū p̄tū sit q̄ nullū p̄rā
seat luxuria n̄ra. Nēo n̄z expers sit lu
xurie n̄re. Vbiq̄ relinq̄m⁹ signa leti
cie. qm̄ hec est ps n̄ra & hec ē fors n̄ra.
¶ Poita inuitatōe q̄ reprobī seinuicē
inuitāt ad potus ebrietatē. hic ponit̄
inuitatio qua se alliciunt ad supbie va
nitatē et ad carnis voluptuositatē. Et
in hoc textu tria fiūt. Nā p̄mo se inui
tant ad supbievanitatē. Sc̄do ad luxu
rie voluptatē. Tertio vtriusq̄ ponūt li
bertatē. Sc̄da ibi. nullū pratū. Tertia
ibi. Qm̄ hec ē ps n̄ra. Primo ḡ aimāt
seiuicē ad ornatū supbie & luxurie di
centes. Coronem⁹ nos rosis. ¶ Nota
q̄ reprobī in p̄nti coronāt̄ corona la
sciuie: sed in futuro coronabūt̄ coro
na miserie. Vñ cuiq̄ eor̄ dicēt ys̄aie
xxii. Coronās coronabit de tribulati
one et tūc lugebūt & plāget de eo de q̄
modo ridēt dicētes illud Treno. iiii.
Defecit gaudiū cordis n̄ri: versus est
in luctū chorus n̄ri: cecidit corona capi
tus n̄ri: ve nobis qa peccauimus Et iō
puenient dicūt. q̄ volūt coronari rosis
ad sciendū q̄ ois mūdi lasciuia breuis
est et trāsitoria. ¶ Rosa enī habet odo
ris iocūditatē. decoris speciositatē. et
vioris breuitatē. Inter spinas crescit

et sic lasciuia mūdi. nō est sine pūctu
ra cōsciētie. Licet ei gaudētes in odo
ribus rosar̄: nō dicam⁹ intēperatos si
cut dicit Arif. iiii. Eth. c. xiiii. Tamen
delicat⁹ ornat⁹ satis idicat mētus lasci
uā. Ec̄c̄i. xix. Amic⁹ corpis: risus dē
tiū: igr̄essus hoīs anūciāt de illo. Vñ
Seneca epla. lxxxviii. Oim̄ res: si ob
seruētur iudicia sūt in argumēta mo
rū ex minimis licet capere ipudicū et
incessus oñdit et man⁹ mota et intēdū
vnū respōsū: & relatus ad caput digit⁹.
r̄flex⁹ oclor̄ iprobū. risus isanū vul⁹
habitusq̄ demōstrabit. Illi enī in ap
tū per notas exeūt qualis qlibet fit sci
es si quēadmodū laudes aspexeris. De
sc̄o Lodouico legim⁹ q̄ sexta de ro
sis seu alios capellos phibuit sue pro
li portari feris sextis p̄tē coronā im
positā spineā tali die capiti saluatoris
Sequē nullū pratūz. Vbi se inuitāt
ad luxurie voluptatē. Hanc autē volu
ptatē integrare nitūt̄ur ex trib⁹ causis
seu circūstantiis videlz ex locali ame
nitate ex sociali cōitate qa nullū sine
socio iocunda est possessio & dissoluta
iocūditate. Quātū ad p̄mū dicūt nllz
pratū sit. id ē nullus locus sit delecta
bilis in quo non luxuriemurvt ame
nitas lociferat delectationē. Quātū
ad sc̄dm dicūt nēo exfors sit id ē exps
sit luxurie. q̄si dicerēt luxuria n̄ra cō
munis sit oib⁹ ita q̄ sit libētās & licētā
ḡnālis peccādi: alios ad p̄ctm̄ trahēdi
¶ Nota q̄ luxuria est q̄si morb⁹ cōta
giosus sicut lepravl scabies. Si hō m̄
tū tractat cū leproso de facile inficiē. &
ideo solēt leprosi expelli de ciuitatib⁹
Sic est de libidinosis si fuerit vnus ta
lis in vna societate vel familia ipse so
lus decē alios attrahit ad p̄ctm̄. Quā
tū ad tertiuū videlz dissolutā iocūditatē

dicūt vbiq̄ relinq̄m⁹ signa leticie n̄re.
videlz in cantu tripudio festis & ludis
Vltimo subiūgit causā hui⁹ libertatē
peccādi videlz qa hō nō pōt plus habe
re in hac vita nec restat aliq̄ alia in fu
turo. Et notate q̄ isti sūt pseudeo p̄di
catores: deo cōtrarij. Nā sicut dicitur
ys̄aie. xxi. vocat̄ dñs ad fletū et ad plā
ctū et ad caliciū et angulū sacri & isti
per cōtrariū vocāt ad leticiā dissoluti
onē deordinatū ludū. a ¶ Dubita
tio litteralis Vtrū fornicatio simplex
sit peccatū mortale. videt̄ q̄ nō Pecca
tū mortale nō cadit sub dnico pre
cepto. sed fornicatio cadit sub dnico p̄
cepto. qa Osee. p̄. p̄ceptū fuit p̄phete.
Vade et sume tibi vxorē fornicariā.
¶ p̄p̄ aūtiq̄ patres hoc fecerūt sine re
prehēsiōe Gen̄. xxi. Abrahā igr̄essus
est ad agar ancillā suā. Iacob ad ancil
las vxorū suar̄: balā & delfā. Et Gen̄.
xxxviii. Iudas accessit ad thamar quā
esumabat meretricē. ¶ p̄p̄ sup̄ illud.
Deu. xxiii. Nō erit meretrix de filia
bus israel. Glo. dicit ad eas phibet ac
cedere q̄rū est venialis turpitudine er
go fornicatio nō est nisi venialis tur
pitudine. p̄p̄ sup̄ illud: p̄me ad Thimo
iii. Exercete ad pietatē dic̄ glo. Am
brosij ois sūma discipline xpiane in
mia et pietate est quā si aliq̄s sequens
lubricū carnis patiat̄ sine dubio vapu
labit sed non pibit. ¶ Ad oppositū est
Ap̄ls ad Gal. v. Manifesta sūt opera
carnis que sūt fornicatorz. qui talia
agunt regnū dei nō possidebūt sed ni
hil excludit a regno dei nisi peccatūz
mortale ¶ p̄p̄ deu. xxxiii. Nō erit for
nicator de filiis isrl̄ ¶ p̄p̄. xxxii. q. iiii
fornicatio enūerat̄ int̄ vicia crimia
lia. Itē. Ad Heb. xiii. Fornicatores et

adulteros iudicabit deus. Glo. in iudi
cio ḡnāli et̄ne dānatiōis Ad q̄stionez
dicendū q̄ sic qa phibet̄ sub vitatione
pene eterne sicut iā allegatū est. Ratō
quare debet inhiberi est qa p̄trariatur
bono finis potētie ḡnatiue collate ho
mini a deo. Bonū ei generatōis hūa
ne ē duplex. Corpale & spirituale. Cor
porale est p̄seruatio speciei sicut dicit̄
secūdo de aia. Spirituale est impletio
numeri elector̄. Ad p̄mū requir̄ cor
poralis educatio filior̄. Ad sc̄dm in
formatio in fidez in bonis morib⁹ et
illud est bonū prolis quod cōnumera
tur ad sūmū bonū matrimonij. Mo
do tā ad educationē corpālē q̄ ad ifor
mationē moralez duo requir̄tur certa
cognitio prolis. que haberi nō posset
nisi mulier esset appropriata vni viro
vel saltē nullo modo haberi posset ita
bene in diuina cōhitatōe. ad quā requir̄
tur inseparabilis viri cōiūctio & mulier̄
iō lex matrimonij requir̄ in hoib⁹ ad
p̄sequēdū debitū finē ḡnatiōis hūane.
et iō Aug. dicit q̄ p̄cubit⁹ p̄ caritatē ē:
quā hō debet pli generāde. ¶ Ad p̄i
mū dicēdū de p̄pheta q̄ disp̄satio dei
fecit nō eē p̄ctm̄ qd̄ alias p̄ctm̄ fuisset
sicut de homicidio qd̄ Abrahā i filio
suo voluisset p̄mississe. Ad sc̄m dicēdū
q̄ Abrahāz Iacob plures habuerūt vxo
res vñ nō fuit fornicatio Vocabat̄ tñ
p̄cubine. qa cū duo pueniat̄ i vxore viz
inseparabilis p̄iunctioz familiaris coad
mistratio in q̄tū est socia Prima habu
erunt p̄cubine & sc̄daz nō. Prima faci
ebat matrimonij. sc̄da nō. Vñ fuerūt
vxores quo ad thōz nō quo ad regi
mē familie. sc̄m q̄ vxores n̄ras matres
familias vocam⁹. ¶ De iuda vero cō
cedēdum est q̄ peccauit mortalit̄ Ad

tertium dicendum quod vera lex est venalis non venialis ita etiam. xxxii. q. iiii. Meretricios. Ad quartum dicendum quod pietas inuadit hominem ut liberetur a morte eterna si tamen desistat et peniteat. **B.** Notandum est hic quod non solum consensus in actu peccati mortalis est peccatum mortale. sed etiam consensus in delectatione peccati mortalis est peccatum mortale. et ideo oscula amplexus et tactus que fiunt propter delectationem inordinatam sunt peccata mortalia et vocantur oscula libidinosi vel tactus libidinis. **C.** Circa materiam presentis leonis que est tota de voluptate carnali est notandum breuiter quod ipsa est multipliciter nocua. Nam ipsa est effeminata vigoris potestate militaris. accumulatiua doloris et displicentia singularis. ofuscata decoris et sapientie salutaris. **C.** Primo est effeminata vigoris et potestate militaris. In cuius figuram scripto dicitur dormiunt in sinu dalide stremutate solita extitit spoliata. Iudic. xvi. Persona que cum dormit in sinu dalide que se negligenter confortat voluptuose vite. spoliatur vigore fortitudinis. Vnde fingit ovidius. xv. metha. de forte silmatore quod tulerat viri quod sexum abstulit viro. qui se balnearet in eo. Isto modo euenit de voluptate. Nam si homo militaris se balneat in deliciis voluptatis: effemiabitur et mollietur et animositate amittet. Vnde narrat valerius. li. i. quod cornelius scipio missus in hispaniam eo momento quo castra intravit: edixit ut omnia que voluptatis causa comparata erant auferentur. et submoueretur vnde simul duo milia scortorum leguntur abesse ab exercitu romanorum. Et notandum quod nobilissimi principes qui nec bellis nec armis vincere potuerunt pro luxuria occiderunt sicut narrat valerius li. ix. c. i. de hanubale duce cartaginense

si que mulier quedam proditose romanis tradidit occidendum. capana inquit luxuria sua inuictum hanubale armis suis illecebris amplexata videndum romano militi tradidit. Vnde fingit ovidius de arte amandi. li. ii. quod mars quod deus bellatorum captus est cum venere vxore vulcani inuisibilibus catheris ligatus et omnibus diis celestibus in derisionem ostensus est Cuius historie alludens valerius ad ruffinum de vxore non ducenda dicit sic. Mars qui est deus bellatorum demeruit triumphorum familiarium frequentiam in quibus expedit maxime propterea strenuitas nihil sibi metuens a vulcano ligatus est cum venere inuisibilibus catheris sensibilibus tamen hoc autem et ad applausum satirorum et derisionem celestis curie. Vult dicere quod vulcanus fecit catheras inuisibiles et posuit eas in lecto veneris in quibus dum mars intrasset lecto veneris captus et detentus donec tota celestis curia cum conspexisset. Exemplum de holoferne. Iudic. xii. De talibus dicit iob. xxxvi. Morietur in tepeste anima eorum et vita eorum inter effeminatos. Sed voluptas est accumulatiua doloris vel meroris et displicentia quia naturaliter post voluptatem sequitur displicentia. Vnde boetius. iii. de personis. psal. vii. Quid autem de corporis voluptatibus loquar quantum appetentia quidem plena est anxietatibus. satietas vero penitentie quos ille morbos que intollerabiles dolores quasi quedam fructum nequitie fruentium solent inferre corporibus. quorum motus quid habeat iocunditatis ignoret. tristes vero esse voluptatum exitus. quosque reminisci vult libidinum suorum intelliget que sibi beatos explicare. id est efficere possunt nihil cause est quin pecudes quoque beate esse dicantur quarum omnis ad explendam corporalem lasciuam festinat

intentio hec. ille. Et infra metro sequenti comparat voluptatem apud que in eodem loco. primo fudit mel sedendo: et infigit aculeum recedendo. Vnde dicit. Habet hoc omnis voluptas stimulis agit fructes apiumque parvolantum. Vbi grata mel la fudit fugit et minus tenaci ferit icutu corda morfu. Hec prudenter aduertat. Demostenes prius ille famosus que tays solennis meretrix de corintho cetera talia petiit pro concubitu. at ille in celum suspiciens ait. Non emo tanti penitere id est pro tanto precio non emo penitere. quod tamen necessarium foret si tua fruerer voluptate. In cuius figuram fingit ovidius metha. li. x. quod virgo quedam nomine mirta prius desiderauit iocundum et desideratum inpetrauit adiunxerat nupte. tandem cum esset conceptum fugat a patre et in tanta tristitia incidit quod fletu suspiriis et gemitibus alterata conuersa est in arbore sui nominis que adhuc guttas amarissimas quasi lacrimas de se fudit in signum quod voluptatem illicitam corporis perpetuus sequitur dolor mentis. **C.** Tertio voluptas carnalis est ofuscata decoris et sapientie salutaris. hoc exemplum habet salomone rege que femora sua incurruunt mulieribus et posuit maculam in gloria sua. Cuius historie valerius ad ruffinum sic alludit. Sol hominem salomone thesaurum deliciae domini sapientie singulare domicilium. crasso tenebrarum fuscatur attramento. luce aime sue. odore fame sue. gloria domus sue. amore mulieris amittit. et postremo incurruunt coram baalym et ecclesiastico dono mutat est in membris zabuli. id est ex concione natore dei mutat est in membris diaboli. **O**LECTIO. XXIII. **O**pprimamur pauper iustus et non percamur vidue nec veterano nec reueremur canos multi temporis. fit autem fortitudo

in nostra lex iusticie. Quod enim infirmum est iusticie inuenitur. **C.** Posita inuitatio pro qua reprobis et peruersis alliciuntur propter se ipsos ad peccata lasciuie corporalium. Hic posuit eorum inuitatio qua se inuicem animant et inuadunt ad peccata iniusticie fraternalis. Et circa hoc duo fiunt. Nam primo loquitur impius generaliter. Secundo crucifixores christi specialiter. ibi. Circumueniamur. Circa primum duo fiunt. Nam primo se hortatur ad iustos oppressionem. Secundo legem quam faciunt statuit ad sui defensionem. ibi. Sit autem fortitudo nostra. **A.** Circa primum sciendum quod quatuor generibus horum solent homines peccare etiam valde mali. videlicet pauperibus propter inopiam. Iustis propter innocentiam. Viduis propter demeritum. et senibus propter reuerentiam. Hec enim omnia dicitur ratio naturalis passionis. scilicet istiusmodi homines contra tales intra se respiciunt. Vnde dicitur. Opprimamur paupere quantum ad primum. Iustum quantum ad secundum. Et non percamur vidue quantum ad tertium. nec reueremur canos multi temporis quantum ad quartum. Sit autem fortitudo nostra lex iusticie. Horum opposita docetur ratio que scriptura ysaias. i. Querite iudicium subuenite oppresso iudicate pauperem defendite viduam. Quantum ad quartum. Leui. xix. Coram cano capite assurge et honora personam senis. Vnde poeta. Magna fuit quondam hominis reuerentia canis. Neque suo precio ruga senilis erat. Non sic sensit ovidius de arte amandi que dicit li. iiii. de caluis. Turpe pecus mutulum turpis sine gramine campus. Et sine fronde frutex et sine crimine caput. **C.** Vnde notandum quod signanter in textu connectit pauperem et iustum. quia raro inuenitur aliquis diues quin aliquo modo sit iustus. Vnde diligenter notandum an hec sit sententia hominum modernorum qui nec pauperi

B. D. L. C. L. L. 2.

bus nec iustis nec viduis. nec senibus vl
lis parcunt Amouent a se hoies mū-
daniviscera cōpassionis oio et induūt
se viscera crudelitatis vt nulli parcant
de cuius dāno lucrū expectāt Dicit o-
uidius. xv. metha. q̄ est flum⁹ quidāz
cuius aq̄ bibita reddīt viscera bibētis
saxea et q̄qd̄ intigitur in illa aqua fit
lapideum Vnde dicit Flumē habent
citones. q̄ potū saxea reddit. Viscer-
a q̄ tactis iducit marmora reb⁹. Flu-
uius iste est cupiditas deordinata diui-
tiarum cuius affectiones p̄uant hoies
misericordia. caritate et pietate. Vti-
nam de talib⁹ verificaret illud. ezech.
xxxvi. Auferā cor lapideū de carne
vestra et dabo vobis cor carneū. Cōse-
quet̄ ibi. Sit aut fortitudo nostra. Sta-
tuūt illi iniqui legem ad suam defen-
sionē dicētes. Si cōtingat q̄ obiciatur
nobis ab aliis q̄ facim⁹ contra legem
bene fiet. quia fit loco legis fortitudo
nostra: ita q̄ omnes nobis repugnan-
tes opprimam⁹ nec aliā legē habea⁹.
et q̄a omnis legis ta debet habere colo-
rem iusticie. Et iō subiūgunt. Quod
enim infirmū ē: inutile inuenitur ad
nostram sc̄z lasciuia puocādā. Et nota
q̄ illi q̄ nō sūt vtilēs per oblationes et
munera ab istis maiorib⁹ cōmunit̄
oppriunt⁹ q̄tūcūq̄ sint iusti. Isti autē
qui sūt vtilēs etiam si sint iniusti sup-
portantur ¶ Vnde nota q̄ oppriunt
tiranni per potentiā et per violentiāz
Iacobi secundo. Nonne diuites oppri-
munt per potentiā. Oppriunt aduo-
cati per sapiētia. Exodi. i. Venite sapi-
enter opprimam⁹ eū. et ysai. x. Scri-
bētis iniusticias scripserunt vt oppri-
merēt i iudicio pauperes. Oppriunt
prelati per negligētiam. tertii regum
tertio. Dormiens quippe oppressit eū
a ¶ Dubitatio potest esse. An lice-

at per potētiam oprimē proximum.
videt̄ q̄ sic. Licet predari et rapere ab
hostibus ergo licet eos opprimere. cō-
sequētia p̄: quia rapere ab aliquo sū-
stātia vnde viuit hoc ē eū opprimere.
Añs p̄ per ambrosiū libro suo de pa-
triarchis. et per cōmunem vsū bello-
rum ¶ Preterea ifideles proximi sūt
quia omnis homo proximus ē secu-
dum illud mandatum. Diliges proxi-
mum tuū. Sed secundū augustinum
in epistola ad vincētū donatistā. Res
iquit falso appellatis vestras: quas nec
iuste possidetis. Et secundū legem ter-
renorū regum amittere iussi estis. er-
go ab infidelib⁹ potest homo iuste ra-
pere ¶ Preterea domini et principes a
subditis suis multaviolēt̄ extorq̄nt
quod ad oppressionem pertinet. s̄ nō
ē credēdū q̄ tam nobiles errent ergo
ē licitū ¶ p̄ verberare hoies p̄tiet ad
oppressionē. s̄ h̄ s̄ dñs q̄a s̄ eos vbera-
re suos suos. ḡ s̄ h̄i opprimere hoies
¶ Ad oppoitiū ē illd. leuit. xix. Nō fa-
cias calūniā pxio tuo ¶ Ad questioēz
dicēdum q̄ opprimere est aliquem cō-
travires et voluntatē premere ¶ Hoc
autem fieri potest dupliciter. Vno
secundum ordinem iuris sicut pater
oppriunt et verberat filios suos qui-
bus tenetur ad castigationē. Alio mō
contra ordinem iuris sicut tiranni op-
primunt subiectos. et hoc est propriē
oppriunt aliquem contra ordinem
iuris. debilitare vel in reb⁹ vel in per-
sona. et hoc quia est contra caritatem
est illicitum ¶ Ad primum quod de
hostib⁹ aut est iustum bellum aut iniu-
stum. si est iustum ea que per bellum
acquiruntur eorum efficiuntur. nec ad
restitutionem tenentur ¶ Ad secūduz
dicēdum q̄ bona infidelium non li-
cet priuatis auferre: secus est de his q̄

publica auctoritate fugiūt. subduntur
enim legibus principum terrenorū
Ad tertium dicēdū q̄ vel principes
extorquent quod est necessarium rei
publice defendende et tūc licet subdi-
ti inuite soluant tamen ipsi non sunt
in periculo. Aut extorquent q̄ nō est
necessariū: tunc sunt oppressores. et ra-
ptores q̄a remota iusticia magna rez
na non sunt nisi magna latrocinia: si-
cut dicit. aug⁹. iiii. de ciuitate dei. Vn
ad restitutionē tenentur hoc caueant
confessores dñorū. quia longe aliter et
aliud ē loqui de regib⁹ et de dominis
istis paruis ¶ Ad quartum dicēduz
q̄ nulli licet aliquē verberare nisi sit e-
ius iurisdictioni subditus vt eum in-
struat. sed fm leges serui est a domo
instruendus. et si deficiat licet eum p
verberationē ad legē reducere. Et idē
de filio pōt p̄ ¶ Depaupertate
est sciēdū q̄ triplex in hominibus re-
peritur paupertas. Est enim paupertas
egestatis. paupertas honestatis et pau-
pertas vanitatis. Prima miserabil⁹ q̄a
volūtati cōtraria. Secūda cōmēdabil⁹
quia virtuosa et voluntaria. Tertia est
vituperabilis et nulli necessaria. et ta-
lis sunt paupertas quorū dā phōz. tpe
iohānis euangeliste q̄ p̄ vana gloria
mūdi gēmas p̄ciosas fr̄egerunt in sig-
nū mūdani cōtēpt⁹. s̄ de his nō plus.
modo ¶ Primā paupertatē q̄ vocatur
egestas sustinent isti qui inuoluntarie
sūt pauperes: q̄ si possēt libēt haberēt
ditias. isti deū accusāt de iūqtate. px-
mū de tenacitate. fortunā suā de ife-
licitate. et hi sūt pleni murmurationi-
b⁹ furi et mēdaciis et licet viciosi sint
vt plurimum. tamē piū ē eorū defecti-
bus subuenire. Vnde ps. Bōis q̄ itelli-
git fr̄ egenū et paup̄. et glo. I hero. fr̄
illd. ecci. xii. Da misericordi et ne susci-

pias pctōrē. dicit sic. Qui idigēti miāz
tribuit nec p̄ delicto sp̄nit: miāz v̄e fa-
cit. Natura ei r̄spiciēda ē nō p̄sōa. q̄ ei
idigēti dat pctōrē. n̄ q̄a pctōr ē s̄ quia
hō ē n̄ pctōrē s̄ iustū nutrit. q̄a n̄ deli-
ctū diligit s̄ naturā ¶ Sc̄da ē paupertas
honestatē et ē voluntarie assūpta p̄pter
xp̄z q̄ n̄ solū hō sollicitudinē seculi de-
serit imo idigētis mltis se expoit.
et isti ēp̄licē securitatē hnt. nā sūt xp̄o
similiores i p̄uerfatōe validiores i tē-
tatiōe beatiōres i remuneratōe. Aug⁹
de eccia. dogmatib⁹. Bonū ē paupib⁹
facultates cū disp̄sitiōe erogare: me-
li⁹ ē p̄ itēōe seq̄ndi xp̄z ifimul donare
et absolutū sollicitudine egrē cū xp̄o fm
bern. v. flor. iiii. Sūt q̄ paupēs eē volē
eo tñ pactovt nihil eis desit. et sic dili-
gūt paupertatē vt nllāz patiāt iopiā Sūt
igūt volūtarii pauperes xp̄o similiores
i p̄uerfatōe q̄a ip̄e realē et effectualit̄
effect⁹ ē paup p nob. Paup viuēdo. do-
cēdo moriēdo. In cū p̄sōa d. ps Paup
ego sū et i laborib⁹ a iuuetute mea. vñ
isti p̄nt dicē xp̄o. Dñe si decepti sūt tu
decepisti nos sic viuēdo. sic docendo.
Veit ad suscipiēdā paupertatē hoib⁹ o-
diosū vt eā nob reddēt ḡnosā. dicēs il-
lud math. xix. Si vis p̄fect⁹ esse vade et
vēde oia q̄ habes et da paupib⁹ et veit et
seq̄re me ¶ Sc̄do sūt pauperes validio-
res i tētatiōe. Si duo hoies ad inuicēz
colluctēt. et alē sit tot⁹ farcat⁹ p̄anis ali⁹
mud⁹ ille q̄ ē nud⁹ bñ fortassis h̄z v̄cū-
diā s̄ abilior ē ad luctā nā nō h̄z i se vñ
a socio teneat. Vita n̄ra colluctatio ē
cū diabolo. ad ephē. vi. Nō ē nob col-
lucta⁹ aduēsus carnē et s̄anguēz: sed ad
uerfus principes et ptātes et rectores te-
nebrarū harū. Ip̄e atq̄ de ditis n̄ cur-
rat ē nud⁹: ditēs at̄ v̄suti sūt ex omni
parte et ideo diabolus pōt eos tenere
ex omni parte et p̄sternere i tētatiōe.
f. ii.

Paupes aut qm nudi sūt: ideo euadūt. Vnde Gre. Nudi cū nudo luctari debemus. Facilius n. ad trā trahit: q habet in se vnde teneat. Serpēs sicut dicit magister i historiis hominē nudū fugit et infilit in vestitū. Sic diabolus q est serpēs antiquus: paupes fugit in diuites: infilit. qm qui volūt diuites fieri incidūt in tēptationē et in laqueū diaboli. p̄me ad thu. vi. Et Eccl. xxx. Melior est paup fortis q̄ diues: ibeallis et flagellat malicia. ¶ Tertio sūt pauperes beatiore in remūeratōe. Erūt ei iudicis assessores in iudicio Math. xix. In resurrectione vel regeneratione cū sederit fili⁹ hois in sede maiestatis sue: sedebitis et vos iudicātes. Et Iob xxxvi. Iudiciū paupib⁹ tribuet. ¶ Nota q̄ sūt tria ḡna hois: q licz nihil habent. Itē nō reputant paupes scz electi et vocati ad magnā dignitatē. Habēt in deposito securo diuitias et thesaurū Et hēdes magnos. Et hec tria iuemūtur i paupib⁹ p̄p̄. Vñ iacobi. ii. Nōne paupes elegit de⁹ in h̄ mūdo? Ecce primū diuites i fide. Ecce Scd⁹. et hēdes regni. Ecce Tertiu. Vñ paup̄tas volūtaria p̄fert mūdiciā. noticiā. et leticiā. De p̄mo Seneca et ob h̄ maxie amāda ē paup̄tas qm ex q̄ amēf̄ oñdit. Qui p̄pe nō hēt adulatōez comitē sibi nec p̄cētē fortunā et nō p̄sonā amātē. qm ista despiciat. Ihero. i. epla. Paupes dei sūt. qm mūdana supbia derelicta. hūilitati se p̄ oia tradiderūt Nāz paup̄ si supbiat nō est dei paup̄. et locuples si hūilitatē diligit: nō ē sc̄i diues. Volūtates eni taliū sūt īspiciēde nō noia hec. Cassio. sup illd̄ ps. Edēt paupes et saturabunt Vñ Ihero. i. epla. Difficili⁹ arrogātia q̄ auro vel gēmis carem⁹. His ei abiectus: intdū gl̄iosis fordib⁹ tumem⁹ et

venerabilē paup̄tatē p̄plari aure offerim⁹. Plus est aim q̄ cultū deposuisse. hec ille. Cōfert ḡ voluntaria paup̄tas noticiā leticiā et mūdiciā. ¶ Tertia ē paup̄tas vanitatis. Et talis fuit q̄rūdā phor. tpe Iohānis euāgeliste. qui pro vana gl̄a mūdi. gēmas p̄ciosas fregerūt in signum mūdani contēptus.

LECTIO. XXIII.

Circūueniam⁹ ergo iustū. qm iustū est nobis et p̄trari⁹ est opib⁹ nris. et ip̄operat nob̄ pctā legis. et difamat in nos pctā discipline nre. Pro mittit se sc̄ias dei h̄rez filiū dei se nominat. ¶ Postq̄ sp̄s sc̄tus posuit vba reprobōriū spirātū p̄ iustos in ḡnali. Hic ponit vba iudeorū reprobōriū cōspirātū cōtra xp̄s in speciali. Et circa hoc duo fiūt. p̄mo tractat de xp̄o decipiēdo Scdō de eodē occidēdo. ibi vide amus. ¶ Circa p̄mū duo fiūt. Nā primo cōspirat ad circūueniēdū Scdō in ducūt causā quare hoc est faciēdū. ibi Qm̄ inutilis est. ¶ Dicūt ḡ primo p̄ modū cōclusionis Circūueniamus ergo iustū antonomatice id ē christū. Ista cōspiratio adimpleta fuit. Io. xi. Collegerūt p̄ncipes et pharisei cōciliū dicebāt: qm hic hō m̄lta signa facit. qd facim⁹? Si dimittim⁹ euz sic. et c. Cōsequēter iducūt causā hui⁹ circūuenōis faciēde et accusāt xp̄s de m̄ltis. ¶ A Propōnūt enī cōtra eū duodecim accusationes: videlz de infructuosa operatione Et de maliciosa p̄turbatōe De improp̄iosa p̄tēōe et de iuriosa difamatiōe. De abiciosa p̄sūptōe et sup̄sticiosa blasphematiōe De secreti reuelatione: et de discordi p̄uerfatiōe. De criminali perūp̄tione vel irrisione. De participali diuisione. De p̄iudiciali cōparatiōe. et de sup̄naturalis v̄surp̄atiōe

De istis articulis sex ponūt i textu isto q̄rū p̄mū ē de infructuosa operatione: q̄ notat vbi dicit: qm̄ inutilis est nobis Arbor q̄ inutilis et infructuosa ē meref̄ excidi. Lu. iii. Ois arbor q̄ n̄ facit fructū bonū excidēf̄. Eodē mō ē de ciuitate hūana q̄ null⁹ ociosus debet ad mitti i re publica sicut docēt oēs legiflatores. nā nō etiā hoc suadē q̄ vnicui⁹ q̄ reip̄pria actionē assignat et tribuit. Ita q̄ negat p̄p̄as actiōes vel opatiōes negat a reb⁹ p̄p̄as effētiās sic docet a uerrois. ix. metha. cōmēto. vii. Sz ip̄e christ⁹ ē ociosus i vita et nullū fructū reip̄ publice affert ḡ iustū ē et licitū per q̄cūq̄ viā eū circūuenire. et destrūē Hec ē eorū p̄ma accusatiō. Sz isti accusatōi dīcēdū ē q̄ falsū accipit vel assumit. xp̄s enim fuit lux mūdi. Io. viii. Ego sum lux mūdi. xp̄s fuit lignū vite afferens fructus duodecim per singulos menses apoc. xxii. id ē docēs et iformās duodecim aplos rectā fidē p̄tinē. Nihil autē ēvltim⁹ mūdo q̄ lux q̄ totū mūdū illuminat et viuificat. Qd̄ autē inutilis eis fuit culpa eorū fuit q̄ se per odiū a christi lumine dīserūt p̄. Io. ii. Qui odit fratrem suū i tenebris ē et in tenebris ambulat. ¶ Secūda accusatiō fuit de maliciosa p̄turbatōe Et arguit sic. Bonū toti⁹ cilitatis hūane ē pax. ḡ q̄ p̄turbat pacē coitatis. dign⁹ ē de illa coitate expelli. sed iste ē p̄turbator pacis oīs oīum. ḡ iustū ē eū de cilitate oīi expelli et hec accusatiō notat cū dī. Cōtrari⁹ ē operib⁹ nostris. Et ista accusatiō de p̄turbatione pacis potissime debet mouere p̄ncipē. regē et ip̄atorē. et generalit̄ quelib⁹ reip̄ publice rectorē. qm̄ finis operationis p̄ncipis ē pax subditōri. vñ cassi. variarū formarū. epla. ii. Decet regalis ap̄tis curā generaliter

custodire concordia qm̄ ad laudē regnantis trahit. si ab hoib⁹ pax amēf̄. qd̄ est enim qd̄ p̄ncipē meli⁹ p̄dicet quā getus popul⁹. cōcors senat⁹. et tota res publica morū hōestate vestita. hec ille. Sed ad hāc accusationē r̄ndēdū est q̄ xp̄s fuit sum⁹ amator pacis qm̄ pacē promulgauit nascēdo. lu. ii. In terra pax hoib⁹ bōe uolūtatis. Pacē p̄dicauit docēdo. lu. x. In quācūq̄ domū iuerit p̄mū dicite pax huic domui. Pacē legauit testamētū cōdēdo dīcēs. pacē reliq̄vobis pacēz meā do vobis. Io. xiiii. sed qm̄ pax vā est cōcordia habere cū boīs morib⁹ et litigare cū vicis fm̄. Cassi. sr̄ illud p̄. fact⁹ ē in pace locus ei⁹. et cū ip̄i habuerūt mores pessimos necessariū fuit q̄ vel eius cōtrari⁹ fuit vel cōformit̄ cū eis mal⁹. pacē enim malā null⁹ debet fouere. nam phis maxie p̄p̄oitū ē pessimis displicere. Boeci⁹. i. de p̄solatione. p̄sa tertia. ergo culpa cōtrarietatis ex eorū culpa causabat. Tertia accusatiō ē de improp̄iosa cōtēōe. et formatur sic Improperare alicui peccatū suū uicio sū ē. et pacis p̄turbatū sed hoc christus facit nobis. ergo debet extirpari. Hec accusatiō notat i his v̄bis. Et ip̄operat nobis pctā legis. Ocasio huius accusationis pōt haberi. qm̄ christ⁹ dixit. Iohis. vii. Nōne moyses dedit vob̄ legē et nemo ex vobis facit legem? Sz ad hoc dīcēdū ē q̄ caret scrupulo societatis occulte q̄ manifesto facinori nō definit obuiare. Manifestū autē fuit facin⁹ eorū et iō merito debint eos increpare. sz qm̄ obsequi aicos et v̄itas odiū parit iō fact⁹ ē accusatib⁹ odiosus. ¶ Quarta accusatiō ē de iuriosa difamatiōe et hoc specialiter in doctrina Et format sic. qm̄ i docēdo seducit f. iii.

vel abdicat hoies a boīs morib⁹ publi
ce vlt occulite dign⁹ expelli de cōitate
et destrui. et quicq̄ imponit alicui nisi
p̄bet. dign⁹ ē p̄a talionis. s̄z x̄ps publi
ce dixit q̄ nos iudei falsa ⁊ friuola do
cē⁹ et legē dissoluim⁹ ⁊ hoc non p̄bat ḡ
dign⁹ ē a nostra cōitate extirpari. Ma
teria h⁹ accusatiōis accipit̄ de v̄bo sal
uatori Mat. xv. Irritū fecisti mādat⁹
dei p̄pter traditiones vestras. Et nota⁹
accusatio ī his v̄bis. Et diffamat ī nos
p̄ctā disciplie nostre. Sed ad id respō
dēdū ē q̄ falsis informatiōib⁹ resistē
dū est et precipue averis. sed x̄ps fuit
magister verax sicut ip̄i perhibuerūt
testimoniū math. xxii. Magister scim⁹
qa verax es et viā dei ī veritate doces.
sed aico socrate. ⁊ amīcaveritate scim⁹
est p̄honore veritate. ideo cū x̄ps es
set ip̄averitas iustū fuit eos redarguē
de falsitate doctrine. nec fuit diffama
tio qa falsa eorū doctrina fuit notoria
Vnde ipsi se diffamauerūt. ¶ **Q**uin
ta est accusatio de abicioīa p̄sumptione.
et accusat eū sic. Quicūq̄ sibi eq̄litate
sciētie dei arrogat q̄si peccatū primi
parētis r̄plicat x̄ps aut hoc fecit qa di
xit. Io. vii. A me ip̄o nōveī sed verax ē
q̄ misit me quēvos nescit̄. ego at̄ scio
eū ⁊ qui scit eū perfecte ē eq̄lis ei ī sci
ētia. Huic dicēdū est q̄ nō fuit p̄sum
ptio. sed huilis notificatio ⁊ p̄ experi
mēta p̄batio fm̄ illud ioh̄is. xvi. Nūc
scim⁹ qa scis oīa ⁊ nō ē tibi op̄ vt qs te ī
terroget. Hec accusatio nota⁹ cū dicit̄
pittit se scientiā dei habere. i. iactat se
sciāz dei h̄re. ¶ **S**exta accusatio ē de fr
sticioīa blasphematiōe et forā sic. Qu
cūq̄ dicit se filiū dei naturalem et ex
igit sibi cultū fieri sup̄sticioīsum blas
phemat deū. Sed de blasphemō scribit̄
xiii. leuit. Quicūq̄ blasphemauerit

nomen domini morte moriat̄ et hoc
fecit x̄ps. Io. v. Vos dicit̄ qa blasphe
mo qa dixi fili⁹ dei sū. Sed hec accusa
tio r̄fellit̄. qa nō fuit blasphemia sed
vera annūciatio sicut opa maifestaue
rūt ⁊ pbauerūt cecos illuīando. mor
tuos suscitādo. leprosos mūdando. et
omnes infirmos curando. quod cōue
nit soli deo. vnde math. xxvii. cōpun
ctus centurio dixit ita. Vere fili⁹ dei
erat iste. hec accusatio nota⁹ in Irā cuz
dicitur filiū dei se nomiāt. Licet om
nes xp̄iani filii dei nomiēnt̄ ⁊ sunt. ī
Io. iii. Videte qualē caritatē dedit no
bis p̄vt filii dei noiēmur et sim⁹. ⁊ io
h̄anis. i. Dedit eis potestātē filios dei
fieri Vnde viri ecclesiā ⁊ amīnarū
curati dicūt̄ filii dei signāt̄ computati
sapie. vi. Cōputati sūt iter filios dei ⁊
inter sanctos fors illorū. quia filii pa
tri assimilāt̄. qa fm̄ aug⁹. fili⁹ dicit̄ qa
fuit ille. De⁹ aut̄ icōmutabil̄ in potētī
a Ineffabilis ī sapia. indicibilis ī de
mētia Debet igit̄ in eis apparere pa
tris potētia p̄ carnis mortificationē
Filiū sapiētia. p̄ scā informationem.
Et sp̄s scī clemētia. p̄ iuriarū remis
sionē. a ¶ **D**e primo d̄r. i. mach. iiii.
Accingimini ⁊ estote filii potētes. Ac
cingimini p̄ p̄tinentiā carnal̄ volup
tatis. Que accictura q̄tuor zonas ha
bet iuxta quatuor exēpla ī sacra scrip
tura. Vnā ad pect⁹ aliā advētrē. Vnā
ad renes. et vnā ad lūbos. Ad pect⁹ di
citur esse zona aurea. advētrē zona li
nea. ad renes zona funea. et ad lūbos
zona pellicea. Zona aurea ē mūdicia
mētalis puritatis et hec debz poni ad
pectus cōtra imūdas cogitatōes. zona
linea ē tēperantia nimie sup̄stintatis ⁊
hec debz pōi ad vētrē p̄tra sup̄fluas cō
messatōnes. zona funea ē penitētia ri

ḡ 11 ⁊ austerā ⁊ hec debet poni ad re
nes cōtra libidinis titillatōes. Et zona
pellicea ē reminiscētia nostre mortali
tatis. et hec debet poni ad lumbos cō
travoluptatis delectatōes. ¶ **D**e p̄ma
zona dicit̄ apoc. i. de ioh̄ane quidit̄ p̄
sonā siml̄e filio hoīs vestitū podere p̄
cictū ad mamillas zona aurea. De se
cūda Io. xiii. Christ⁹ p̄cinxit se lintheo
et cepit lavare pedes discipulorū. De
tertia. Iob. xii. Baltheuz regū dissol
uit et p̄cinxit fune renes eorū. De q̄r
ta math. iii. Ioh̄anes habebat zonam
pelliceā circa lūbos suos. Qui aut̄ sic
fuit accicti possūt esse filii dei potētes
p̄ carnis mortificationē. ¶ **R**efer
rūt fabule et scribit̄ ī libro epl̄arū ovi
dii. epistola penultia de almēna her
cule nato. Iunovxor iouis voluit her
culem interficere. Et misit ad puerū
iacētē in cunis duas angues vt puerū
iterfessent qui eas manib⁹ cōstrictas
occidit et in hoc cōpertū est ipsū esse
filiū iouis. Hercules est qlibet littera
tus q̄ nascit̄ sp̄iali generatione gene
rosus q̄n cura sibi cōmittit̄ aiarū sic e
nī pōt hō nasci cū sit senex. Io. iii. Nu
trit̄ delicate et ponitur in cunis q̄nve
statur deliciis diuiciis decimis ⁊ obla
tionib⁹ ecclesiasticis debitis primoio cru
cifixi. s̄z qd̄ eneit. forte dū esset paup
scolaris. vixit satis caste et satis dure
Iā aut̄ ē in cunis vestit̄ mollib⁹. et epu
lat̄ quotidie splēdide. stati uno. i. sen
sualitas. duas angues mittit vt sic occi
dat̄ filius iste Iouis videlicet. per gur
lā et luxuriā qa statum ex deliciis ⁊ hō
norib⁹ carnis tētationes oriunt̄. Sed
si velit ostēdere q̄ sit filius iouis mani
bus. i. potētī custodia ⁊ resistētia ratio
nis ⁊ volūtatis. angues tētationis occi
dit et sic se filiū iouis. i. xp̄i ostēdit. vt

dicere possit de eo x̄ps. illud math. iii
Hic ē fili⁹ dilect⁹ in quo mihi cōplacū
Sed reuera timendū ē q̄ de istis filiis
conquerit̄ x̄ps dicens illud ysā. i. Filios
enutriui et exaltaui. ipsi aut̄ spreuerūt
me. Qui enī deberēt esse filii christi.
sūt hostes xp̄i. ⁊ q̄ deberēt esse filii po
tētes. sūt totalit̄ ibecilles. viuūt pōpis
et vātatib⁹. ī deliciis ⁊ voluptatibus
et carni sue succūbūt nec cōtra eā. sed
p̄tra christū pugnat̄. De qb⁹ loq̄t̄ bern
sup̄ cātica. f. xxx. iiii. ⁊ ad des. i. remē
si p̄cilio. Mistri iquit̄ xp̄i sūt et serui
unt antichristo. honorati incedūt. de
boīs domini. cui honorē nō deferūt ī
de est eis. quē quotidie vides. meretri
cis mitor. hystroic⁹ habitus. regi⁹ appa
rat⁹. inde aury ī frenis ī sellis ī calcari
b⁹ plus calcaria q̄ altaria fulgēt. Inde
mēse splēdide cibus et ciphis. inde cō
messationes ⁊ ebrietates. inde citha
ra et lira. inde redūdātū torcularia ⁊
promptuaria plēa eructantia ex hoc ī
illud ¶ **P**ro huiusmodi volunt esse
et sunt ecclesiā. Prepositi decani ar
chidiaconi et epi. hec ille. ¶ **C**ontra
istos malos filios locut̄ in eodem sic
dicens. Olim predictū est et nūc tēp̄s
adimpletionis aduenit. Ecce ī pace a
maritudo mea amarissima. Amara
prius in nece martirum. Amari⁹ p̄
in conflictu hereticorum. Amarissi
ma nunc in moribus domesticorum
Non fugare non fugere eos potest. ī
ta iualuerūt ⁊ multiplicati sunt supra
numerum. intestinalis et insanabilis
ē plaga ecclesie. et ideo ī pace eius a
maritudo amarissima s̄z ī qua pace
Pax et non est pax. Pax a paganis.
pax ab hereticis. sed nō pax Profecto
a filiis vox plangentis ecclesie in tem
pore isto. Filios enutriui. zc. spreuerūt
f. iiii.

et maculauerunt. A turpi vita. a turpi
 questu. a turpi comertio. a negotio.
 Demq; perabilate in tenebris. super
 est ut ia de medio fiat demoniu meri
 dianu Hec ille. Isti mali filii no sut fi
 lii dei no sut poteter acciti sed ibecil
 les et debiles: filii sue carnis. ad Ro.
 ix. No q filii carnis hi filii dei sut. sed
 qui filii pmissiois Caticoy pmo. Fi
 lii matris mee pugnauerunt cōtra me.
 Nōvos sic carissimi: sed appeat invo
 bis potētia p̄ris nr̄i. ad Ephe. v. Esto
 te ymitatores dei sicut filii carissimi.
 ¶ Scdo debet in istis filiis id est p̄mo
 nis ecclasticis appere. filii sapia p̄ san
 ctā iformationē eis enīz dicit̄ p̄me ad
 Tess. v. Oēs vos filii lucis estis et filii
 diei Ex quo susceperūt docēdi officiu
 illuare debēt luce sapiētie corda sub
 iectorū Sed reuera timēdū est q̄ de fi
 liis istis iā verificat̄ quod de filiis he
 li legit̄ p̄mi Reg. ii. Porro filii heli fi
 lii belial. Nesciētes dñz neq; officium
 sacerdotuz ad pplz q̄ tñ lucis claritate
 lucere deberēt dicit̄ ad Ephe. v. Ut
 filii lucis abulate. ¶ Tertio dēt i eis
 appere spūs sc̄i demētia per iūmāz
 remissionē et h̄ ē maxime ppriū p̄ qd
 filii xp̄i discerni p̄nt. Nā xp̄o ppriū ē
 misereri et ideo nobis dicit̄ Luce. vi
 Eritis filii altissimi q̄a ip̄e benign⁹ est
 sup̄ igratos ⁊ malos. Estote ḡ misicor
 des sicut et pater vester misicors est

LECTIO. XXV.

HActus est nobis in traductionēz
 cogitationū: grauis est nob etiā
 ad vidēdū. qm̄ dissimilis est aliis vita
 illius et imutate sūt vie illi. ¶ Propo
 sitis in textu p̄cedēti sex accusatōmb⁹
 iudeorū contra xp̄m. In isto textu ad
 dunt̄ due alie cōtra eundē. Et fm̄ hoc
 littera ista diuiditur in duas partes.

Nā p̄mo accusat̄ xp̄z de secreti reuela
 tione. Scdo de discordi p̄uersatōne ibi
 grauis est nobis. Accusant ḡ p̄mo sic.
 Ille q̄ occulta cōsilia reuelat pdiciosus
 est et fraudulēt⁹ fm̄ illd̄ puer. ii. Qui
 ambulat fraudulēter reuelat archana
 sed ois pdiciosus et fraudulētus est a
 cōmunitate exstirpād⁹. talis autēz est
 xp̄s ergo ⁊c. Causā et materiā hui⁹ ac
 cusationis acceperūt Mathei. ix. Cū
 vidisset iesus cogitationes eorū dixit.
 Ut qd cogitatis mala in cordib⁹ v̄ris.
 Et loq̄bat̄ iudeis murmurantib⁹ de h̄
 q̄ paralitico pctā dimisit. sed fatui ex
 ceccati fuerūt. Et h̄ enī cōdussisse debe
 bant q̄ veracit̄ fuit de⁹ qui solus cogi
 tationes hoim videre pōt. In ps. Dñs
 scit cogitatōes hoim qm̄ vane sūt. Ar
 guūt aut̄ cōtra xp̄z sic Maxima secre
 ta hois sūt cogitatōes. Et ideo q̄ reue
 lat cogitatōes hoim maxime eos con
 fundit. et est nocu⁹ in cōitate ergo h̄
 illū per circūuētione destruire. hec ac
 cusatio ponit̄ in his v̄bis. Facis est no
 bis in traductionē id est p̄palatōez fm̄
 grecismū. Est ei traducere fm̄ greci
 smū explanare vel p̄palare qd̄ fuit oc
 cultū et cedit ad dehonestatōez alicui⁹
 et sic accipit̄ traducere. Mathei. p̄. Io
 seph aut̄ cū esset iust⁹ ⁊ nollet eā tradu
 cere voluit occulte dimittere eā Tra
 duce idē est q̄ p̄palare ad dehonestati
 onē virginis corā iudice. Scda accusa
 tio est de discordi cōuersatiōe. Et for
 mat̄ sic. Q̄ unicūq; studet singulari vite
 et dissimili alioz cōiter viuētū vide
 esse sc̄ismatic⁹ in republica q̄a recedit
 a cōi vnitāte et cōformitate. sed talis
 est iste xp̄s. ergo est sc̄ismatic⁹ in repu
 blica q̄a recedit a cōi vnitāte. et habēs
 etiā discordē cōuersationē ab aliis ta
 lis est piculosus in republica ḡ ⁊c. Ad

CA. II.

ista accusatiōne dicēdū p̄cedēdo q̄ fu
 it dissimilis eis. quia ip̄i fuerūt mali.
 Dissimilis fuit q̄a sine pctō cōceptus ⁊
 natus. sine pctō semp̄ p̄uersat⁹. Vnde
 mahs fuit dissimilis et bonis fuit filis
 Hec accusatio notat̄ in his v̄bis. Gra
 uis est nobis ad vidēdū. qm̄ dissimilis
 est aliis vita illi⁹ et imutate sūt vie il
 lius id est variate sūt a nobis vie id ē
 opa ei⁹. Iste mod⁹ loquēdi ostēdit eos
 fuisse valde iudos. Non dicūt q̄a gra
 uis fuit eis ad cōuiuēdū vel cōuēscēdū
 vel ad viuēdū sub eo vel ad eū audiē
 dū. S; grauis fuit eis ad vidēdū. Vif⁹
 enī est de sensib⁹ q̄ magis sp̄ualit̄ im
 mutant̄. sicut patet. ii. de aia. sed sp̄ua
 lis imutatio min⁹ grauat̄ q̄ corpālis. ⁊
 ideo iudicia fecit eos valde teneros. q̄
 bonū hoiez sine lesione videre nō pos
 sent. Eccl. xiiii. Nequā est oculus lun
 di. et Math. xx. An ocul⁹ tuus nequā
 est q̄a ego bon⁹ sū Fuit de istis sicut de
 bubone et vesptilionē. quorū oculi nō
 sustinēt lumē solis. q̄a ochis egris odi
 osa est lux. que puris est amāblis sicut
 dicit Aug⁹. in libro p̄fessionū. Et Se
 neca Vnā iudi oculos centū haberēt
 in oibus ciuitatib⁹ vt de oim felicitā
 tibus torq̄rent̄ Nā q̄ta felicitū sūt gau
 dia tanta sūt inuidorū detrimēta. Hec
 enī accusatio in caput eorū refellitur
 si iuste iudicent̄ Hec est sentētia text⁹
 ¶ Dubitatio litteralis sup̄ materiā
 p̄me accusatiōnis que est de secreti re
 uelatione pōt esse talis. Vtrū aliquis
 teneat̄ ex p̄cepto sui iudicis reuelare
 secretū fidei sue cōmissū ¶ Et arguit̄
 p̄mo q̄ sic q̄a obedire oportet deo ma
 gis q̄ hoibus. Actu. iiii. sed iudex p̄ci
 pit vice dei. ḡ magis est sibi obediēdū
 q̄ hoī q̄ cōmissit illud secretū. ¶ p̄p̄ ter
 mētes iurat̄ cōiter domis suis q̄ nihil

LEC. XXV.

nocumētū p̄cipiet̄ quin eis reuelēt Po
 nam⁹ q̄ vn⁹ seruēs cōmittat fidei al
 terius quod dāmficauit dñz suū i qdā
 facto. Querit̄ an ali⁹ debeat seruare
 secretū. si sic est piur⁹ erga dñm si nō:
 est ifidelis cōtra sociū ¶ p̄p̄ aliq; com
 mittit fidei mee crimē [quod p̄misit] |
 extra p̄fessionē postea contingat q̄ est
 de eodē crimine ifamia iudex inq̄rit
 et excōicat pro veritate dicēda. queri
 tur nūqd̄ teneor reuelare iudici Vide
 tur q̄ sic. q̄a nō teneor magis celare q̄
 idē q̄ cōmissit ex ordine caritatis: s; il
 le teneat̄ dicere ex quo laborat ifamia
 Videat̄ q̄ nō q̄a tūc facēt p̄tra fidē. et
 p̄p̄ nulli⁹ p̄ceptū debet peccare ¶ Ad
 oppositū. Vitare fraudē et seruare fi
 delitatē sūt de iure nature. sed nullus
 iudex pōt cōpellere ad illud qd̄ est cō
 tra ius nature. ergo nullus iudex pōt
 hominē per p̄ceptū cōpellere ad reue
 landū fidei sue p̄missū. ¶ Ad q̄stione
 dicēdū q̄ secretū pōt eē duplex. Vel
 est tale q̄ non potest celari sine pecca
 to vel potest celari sine peccato. In pri
 mo casu celare teneat̄ qui sub secreto
 recipit et nō teneat̄ prelato p̄cipiēti di
 cere. qm̄ aut̄ nō pōt celare sine pctō q̄a
 forte est de aliq; p̄petrādo in nocumē
 tū alioz sicut si aliquis cōmittit mihi
 sub secreto q̄ ip̄se inficiet tali nocte
 talē virū vel cōburet domū. illud non
 teneor celare. q̄a qd̄ p̄ caritate insti
 tū est. cōtra caritatē nō debet militare
 sicut dicit Bern. li. de p̄cepto ⁊ dispēsa
 tiōe. Et talē secretū ad p̄ceptū iudicis
 homo reuelare pōt. Effet enī cōtra iu
 sticie bonū qui secretū vellet seruare
 si ad effectū talē deducere secretum.
 Secus est de sigillo cōfessionis q̄a si qs
 sub cōfessione recepisset nullo modo
 etiā pro morte reuelare deberet Vñ

sciēdū q̄ q̄n̄ dicūt forte laice p̄sone v̄l
quicūq̄. dico tibi hoc sub sigillo p̄fes-
sionis ⁊ nō cōfitef. nec ē cōfessio sacra-
mētalis. ibi nō est sigillū cōfessionis.
sed tānū sigillū secreti. Vñ talis sic re-
cipiens secretū et postea reuelās pec-
cat mortalit̄. sed tñ non est reuelator
cōfessōis q̄a nulla cōfessio sacramēta-
lis ibi fuit. Vñ per canonē sigillū se-
creti pprie est q̄n̄ homo dicit dico tibi
istud sub secreto. plac̄ tibi admittere
Et ali⁹ admittit: si tunc reuelet peccat
mortalit̄ et crimē p̄ditionis incurrit.
¶ Ad p̄mū verū est. Et q̄a p̄cipit hōi
seruare fidelitatē vbi illud nō redun-
dat in dānū p̄ximi ideo non tenetur.
¶ Ad sc̄d̄. talis seruies nō debet ad-
mittere secretū q̄a esset cōtra iuramē-
tū: sed statim debet dicere domio suo
vel aliunde cauere de dāno dñi. Aliē
dicūt ad illud secundū q̄ dato q̄ p̄mi-
sit se seruare secretū. tenet tamē illud
domino reuelare propter iuramentū
seruandū et penitere de illicita p̄mi-
sione. ¶ Iuxta illud ysidori. in malis
promissionib⁹ rescinde fidē. Et in tur-
pivoto muta decretū hec est sententia
beati thome. p̄mo q̄tlibeto. q. xv. Sed
dubiū est quomodo liceat eis sic iura-
re dominus de reuelādo secreto cum
videat̄ esse p̄tra p̄ceptū de correctione
fraterna Mathei. xviii. Si peccauerit
in te frater tu⁹ ⁊c. Credo q̄ iuramentū
debet intelligi saluo illo p̄cepto p̄p̄ns
tenet̄ corripere cōseruū si sperat eū p̄
hoc corrigere ⁊ monere ad restitutiō-
nē si oporteat ⁊ postea poterit cū eum
sepius dephēderit dñō intimare non
autē pro prima vice si sibi cōsiterit p̄
pter p̄ceptū christi. Math. vbi sup̄. Ex
triplici ergo causa pōt cōtingere q̄ hō
teneat̄ celare illd̄ qd̄ vouit. Primo ex

hoc q̄ ipse sol⁹ scit et nōdū seruauit or-
dinē correctōnis fraterne. ¶ Sc̄dō ex
cōmissiōe sub sigillo secretorū. Et ter-
tio ex cōfessione qd̄ erit maximū Ad
tertiū credo q̄ nō. Vnde p̄cepta iudi-
cis et iuramēta q̄ exigunt̄ de veritate
semp̄ intelligunt̄ fieri seruato ordine
iuris. et ordine caritatis. Grauis ē no-
bis ⁊c. ¶ Notandū q̄ in vita p̄nti
multa grauiā sūt p̄ctoribus que nō sūt
grauiā viris bonis ⁊ iustis. Sūt enī q̄t-
tuor que grauiā sūt p̄uersis. onera pec-
catorū. opa mādatorū. vicinū bñficiū.
diuinū iudiciū. Pro primo dicit in eo-
rū p̄sone p̄s. Iniquitates mee sup̄ gresse
sūt caput meū ⁊ sicut on⁹ graue graua-
te sūt sup̄ me. Quāto aliqd̄ est graui⁹
tanto veloci⁹ diuidit mediū ⁊ descēdit
ad cētrū terre si possit. q̄a oē graue ap-
petit q̄ mediū suū sit mediū mūdi si-
cut patet. iiii. de celo et mūdo. Et si ef-
set aliquod graue qd̄ in istā ⁊ subito
descēderet. diceref̄ q̄ illud foret ifirmi-
te grauitatis: q̄a sine p̄portiōe veloci⁹
descēderet quocūq̄ graui q̄ i tpe mo-
ueretur sicut patz̄ q̄rto Phi. c. vi. S; sic
est q̄ peccator morēs descēdit ad me-
diū terre subito et in istā. q̄a ifern⁹ ē
in medio t̄re. Iob. xxi. Dicūt i bonis
dies suos et in p̄cto ad iferna descē-
dūt. In p̄cto hoc est in istā q̄a quod
p̄ct⁹ est in magnitudine hoc est istās
in tpe. ergo p̄ctm̄ est onus graue ymo
infinite grauitatis. Et hoc est ymagi-
nādum q̄ si ferrū magnūna cū ma-
gnete ponat̄ i vno appendulo eglibris
non erit sibi met ipsi graue hoc est sua
grauitas in nullo pmouebit descēsum
suū sed tantū descēdet q̄tum p̄misert
grauitas magnetis. Cui⁹ causa ē quia
magnes naturalit̄ attrahit ferrū ad se
per modū finis vel p̄ modū efficiētis.

Vnde nō pl⁹ pōderabit ferrū cū ma-
gnete q̄ magnes solus ferrū est durū
et ad diuidēdū ita difficile est hō vtēs
ratione et arbitrii libertate q̄ licet dif-
ficultari pōt: vinci nō pōt sc̄dm Aug.
de libero arbitrio. Magnes autē deus
est qm̄ de⁹ magn⁹ dñs in p̄s. Iste ma-
gnes naturalit̄ trahit ferrū. id est ho-
minē quia sūmi boni cupiditas homi-
ni naturalit̄ iferta est sicut dicit Boeti-
us. iiii. de conso. pro. ii. ⁊ Io. vi. Nemo
pōt venire ad me nisi pater me⁹ q̄ mi-
sit me traxerit eū. q̄diu ergo de⁹ et hō
se tenēt simul et cōiūgunt̄ in fortuna
hui⁹ vite per gratiā ⁊ caritatē. hō non
est sibi ipsi grauis. sed deus eū p̄fortat
et supportat. Vñ ap̄s ad Philip. iiii.
Omnia possū in eo qui me confortat
Sed si separef̄ a deo ⁊ ponit̄ in cōtra-
rio appendulo libre per p̄ctm̄ mortale
statim fit homo sibi grauis in tantū q̄
si moriat̄ statim ad ifernū descēdit. ⁊
hoc est q̄ signant̄ dicit̄. Iob. vii. Posu-
isti me cōtrariū tibi: et factus sū mihi
met ipsi grauis. Quare nō tollis p̄ctm̄
meū: et quare nō auferis iniquitatē me-
am? Quasi diceret. Aufer iniquitatē me-
am et statū ero in alio appendulo equi-
libris et nullo modo ero mihi met ipsi
grauis imo tūc ponas qcqd̄ volueris i
parte cōtraria ⁊ ego q̄diu tibi adhe-
ro nō curabo. Et hoc ē qd̄ dicit. xvii. c
pone me iuxta te et cui⁹ vis man⁹ pu-
gnet cōtra me. In cui⁹ figurā vidit za-
charias mulierē quādā i amphora se-
dentē habentē in ore suo massā plūbi
et dictū est p̄phete hec est impietas za-
charie. v. in signū q̄ ois iniquitas opila-
bit os suū. et q̄ ois iniquitas grauis ē.
quia Ecc̄i. xxii. super plūbū quid gra-
uabitur ⁊ et ideo per iniquitatē popul⁹

ad ve eternū descēdet: si se hic nō cor-
rexerit peitēdo. Et hoc est q̄ dicit̄ ysa-
ie p̄mo cōminādo. Ve genti peccatri-
ci populo graui iniquitate femini neq̄
filis sceleratis ¶ Secūdo vidētur ma-
lis hoibus opera mādatorū grauiāz in
hoc decipiunt̄ quia. p̄me Iohānis. v.
Mandata eius grauiā non sūt. Graui-
tas enī rei nūq̄ bene p̄pendit̄ per vnū
hoiem ipotentē sed per fortē. Similit̄
iudiciū in virtutibus et vicis nūq̄ de-
bet accipi sc̄dm falsam opinionē errā-
tis. Sed fm̄ rectam rationem sapiētis
sicut patet quarto ethicorū. Et ideo qd̄
magis apparet graue non ideo dicen-
dum est graue q̄a sūt ifirmi. p̄s. ¶ In
firmati sūt ⁊ ceciderūt. Scitis q̄ ignis
est totalit̄ leuis ⁊ terra totalit̄ grauis
quia est graue simplex. Mixtū vero
ex terra et igne erit partim graue et
partim leue. Et si terra predominet̄
mixtū tale descēdet. si ignis ascendet
Terra est anima humana grauis per
peccatū per cōcupiscētā originalem.
Ecc̄i. xl. Iugū graue super filios ade-
a die exitus de ventre matris eius v-
q̄ in diē sepulture. Vnde in p̄s. Ani-
ma mea sicut terra sine aqua tibi. Ca-
ritas ē ignis Luce. xii. Ignē veni mit-
tere in terrā. Quando igitur ita est q̄
anima separatur a caritate sicut terra
simplex et grauis deorsum fertur de
peccato in peccatū. Ecc̄i. t̄tio. Cor neq̄
grauabitur doloribus ⁊ peccator addi-
ciet ad peccandum. et tunc descendet
eius delectatio tātmōdo ad terrena
et vana hui⁹ vite ⁊ fit tota grauis p̄p̄
qd̄ acute arguit eos. p̄s. Fili hoim v-
quo graui corde vt quid diligitis vani-
tatem et queritis mēdatiū? Glo. omnia
terrena sunt mēdatiū. q̄a non faciūt

sciendū q̄ q̄n dicūt forte laice p̄sone v̄l
quicūq̄. dico tibi hoc sub sigillo p̄fes-
sionis ⁊ nō cōfitear. nec ē cōfessio sacra
mētalis. ibi nō est sigillū cōfessionis.
sed tānū sigillū secreti. Vñ talis sic re-
cipiens secretū et postea reuelās pec-
cat mortalit̄. sed tñ non est reuelator
cōfessionis q̄a nulla cōfessio sacramēta
lis ibi fuit. Vñ per canonē sigillū se-
creti pprie est q̄n homo dicit dico tibi
istud sub secreto. placz tibi admittere
Et ali⁹ admittit: si tunc reuelat peccat
mortalit̄ et crimē p̄ditionis incurrit.
¶ Ad p̄mū verū est. Et q̄a p̄cipit hōi
seruare fidelitatē vbi illud nō redun-
dat in dānū pximi ideo non tenetur.
¶ Ad sc̄d̄z. talis seruies nō debet ad-
mittere secretū q̄a esset cōtra iuramē-
tū: sed statim debet dicere domio suo
vel aliunde cauere de dāno dñi. Ali⁹
dicit̄ ad illud secundū q̄ dato q̄ p̄mi-
sit se seruare secretū. tenet̄ tamē illud
domino reuelare propter iuramentū
seruandū et penitere de illicita p̄mi-
sione. ¶ Iuxta illud ysidori. in malis
promissionib⁹ rescinde fidē. Et in tur-
pivoto muta decretū hec est sententia
beati thome. p̄mo q̄libeto. q. xv. Sed
dubitū est quomodo liceat eis sic iura-
re dominis de reuelādo secreto cum
videat̄ esse p̄ceptū de correctione
fraterna M. athel. xviii. Si peccauerit
in te frater tu⁹ ⁊c. Credo q̄ iuramentū
debet intelligi saluo illo p̄cepto ⁊ p̄ns
tenet̄ corripere cōseruū si sperat eū p̄
hoc corrigere ⁊ monere ad restitutio-
nē si oporteat ⁊ postea poterit cū eum
sepius dephēderit dño intamare non
autē pro prima vice si sibi cōsiterit p̄
pter p̄ceptū christi. M. ath. vbi sup̄. Ex
triplici ergo causa pōt cōtingere q̄ hō
teneat̄ celare illd qd̄ vult. Primo ex

hoc q̄ ipse sol⁹ scit et nōdū seruauit or-
dinē correctōnis fraterne. ¶ Sc̄do ex
cōmissiōe sub sigillo secretorū. Et ter-
tio ex cōfessione qd̄ erit maximū Ad
tertiū credo q̄ nō. Vnde p̄cepta iudi-
cis et iuramēta q̄ exigunt̄ de veritate
semp̄ intelligunt̄ fieri seruato ordine
iuris. et ordine caritatis. Grauis ē no-
bis ⁊c. ¶ Notandū q̄ in vita p̄nti
multa graua sūt p̄ctoribus que nō sūt
graua v̄ris bonis ⁊ iustis. Sūt enī q̄t-
tuor que graua sūt p̄ueris. onera pec-
catorū. opa mādatorū. vicinū b̄ficiū.
diuinū iudiciū. Pro primo dicit in eo-
rū p̄sona p̄s. Iniquitates mee sup̄ gresse
sūt caput meū ⁊ sicut on⁹ graue graua
te sūt sup̄ me. Quāto aliqd̄ est graui⁹
tanto veloci⁹ diuidit mediūz descēdit
ad cētrū terre si possit. q̄a oē graue ap-
petit q̄ mediū suū sit mediū mūdi si-
cut patet. iiii. de celo et mūdo. Et si es-
set aliquod graue qd̄ in istū ⁊ subito
descēderet. diceret̄ q̄ illud foret ifini-
te grauitatis: q̄a sine p̄portioe veloci⁹
descēderet quocūq̄ graui⁹ q̄ i tpe mo-
ueretur sicut patz q̄rto Phi. c. vi. S; sic
est q̄ peccator moriēs descēdit ad me-
diū terre subito et in istū. q̄a ifern⁹ ē
in medio t̄re. Job. xxi. Ducūt i bonis
dies suos et in p̄ucto ad iferna descē-
dūt. In p̄ucto hoc est in istū q̄a quod
p̄uct⁹ est in magnitudine hoc est istās
in tpe. ergo p̄ctū est onus graue ymo
infinite grauitatis. Et hoc est ymagi-
nādum q̄ si ferrū magnū vna cū ma-
gnete ponat̄ i vno appēdulo eglibris
non erit sibi met ipsi graue hoc est sua
grauitas in nullo p̄monebit descēsum
suū sed tantū descēdet q̄tum p̄miserit
grauitas magnetis. Cui⁹ causa ē quia
magnes naturalit̄ attrahit ferrū ad se
per modū finis vel p̄ modū efficiētis.

Vnde nō p̄ pōderabit ferrū cū ma-
gnete q̄ magnes solus ferrū est duruz
et ad diuidēdū ita difficile est hō vtēs
ratione et arbitrii libertate q̄ licet dif-
ficultari pōt: vinci nō pōt sc̄dm Aug.
de libero arbitrio. Magnes autē deus
est qm̄ de⁹ magn⁹ dñs in p̄s. Iste ma-
gnes naturalit̄ trahit ferrū. id est ho-
minē quia sūmi boni cupiditas homi-
ni naturalit̄ iferta est sicut dicit Boeti-
us. iiii. de conso. pro. ii. ⁊ Io. vi. Nemo
pōt venire ad me nisi pater me⁹ q̄ mi-
sit me traxerit eū. q̄diu ergo de⁹ et hō
se tenēt simul et cōiūgunē in fortuna
hui⁹ vite per gratiā ⁊ caritatē. hō non
est sibi ipsi grauis. sed deus eū p̄fortat
et supportat. Vñ apls ad Philip. iiii.
Omnia possū in eo qui me confortat
Sed si separet̄ a deo ⁊ ponit̄ in cōtra-
rio appēdulo libre per p̄ctū mortale
statim fit homo sibi grauis in tantū q̄
si moriat̄ statim ad ifernū descēdit. ⁊
hoc est q̄ signant̄ dicit̄. Job. vii. Posu-
isti me cōtrariū tibi: et factus sū mihi
metipsi grauis. Quare nō tollis p̄ctū
meū: et quare nō aufers iniquitatē me-
am. Quasi diceret. Aufer iniquitatē me-
am et statim ero in alio appēdulo equi-
libris et nullo modo ero mihi metipsi
grauis imo tūc ponas q̄cqd̄ volueris i
parte cōtraria ⁊ ego q̄diu tibi adhe-
ro nō curabo. Et hoc ē qd̄ dicit. xvii. c
pone me iuxta te et cui⁹ vis man⁹ pu-
gnet cōtra me. In cui⁹ figurā vidit za-
charias mulierē quādā i amphora se-
dentē habentē in ore suo massā plūbi
et dictū est p̄phete hec est impietas za-
charie. v. in signū q̄ ois iniquitas opila-
bit os suū. et q̄ ois iniquitas grauis ē.
quia Ecc̄i. xxii. super plūbū quid gra-
uabitur: et ideo per iniquitatē popul⁹

ad ve eternū descēdet: si se hic nō cor-
rexerit peitēdo. Et hoc est q̄ dicit̄ ysa-
ie p̄mo cōminādo. Ve genti peccatri-
ci populo graui iūquitate femini neq̄
filii sceleratis. ¶ Secūdo videtur ma-
lis hoibus opera mādatorū grauiar in
hoc decipunt̄ quia. p̄me Iohānis. v.
Mandata eius graua non sūt. Graui-
tas enī rei nūq̄ bene p̄pendit̄ per vnū
hoiem ipotentē sed per fortē. Similit̄
iudiciū in virtutibus et vicis nūq̄ de-
bet accipi sc̄dm falsam opinionē errā-
tis. Sed fm̄ rectam rationem sapiētis
sicut patet quarto ethicoꝝ. Et ideo qd̄
magis apparet graue non ideo dicen-
dum est graue q̄a sūt ifirmi. p̄s. ¶ In
firmati sūt ⁊ ceciderūt. Scitis q̄ ignis
est totaliter leuis ⁊ terra totalit̄ grauis
quia est graue simplex. Mixtuz vero
ex terra et igne erit partim graue et
partim leue. Et si terra predominet̄
mixtū tale descēdet. si ignis ascendet
Terra est anima humana grauis per
peccatū per cōcupiscētiā originalem.
Ecc̄i. xl. Iuguz graue super filios ade-
a die exitus de ventre matris eius v̄l
q̄ in diē sepulture. Vnde in p̄s. Ani-
ma mea sicut terra sine aqua tibi. Ca-
ritas ē ignis Luce. xii. Ignē veni mit-
tere in terrā. Quando igitur ita est q̄
anima separatur a caritate sicut terra
simplex et grauis deorsum fertur de
peccato in peccatū. Ecc̄i. t̄tio. Cor neq̄
grauabitur doloribus ⁊ peccator addi-
ciet ad peccandum. et tunc descēdet
eius delectatio tātūmodo ad terrena
et vana hui⁹ vite ⁊ fit tota grauis pp̄
qd̄ acute arguit eos. p̄s. Fili hoim v̄l q̄
quo graui corde vt qund̄ diligitis vani-
tatem et queritis mēdatiū. Glo. om̄ia
terrena sūt mēdatiū. q̄a non faciūt

quod pmittit. Sed certe si fiat pmix-
tio caritatis ad aiaz. aia perdit de sua
grauitate. quantum eni intēdit caritas
tanto minuit cupiditas scdz aug. q̄ ē
aie grauitas ppt̄ q̄ nō pōt ei amor fer-
ri sursum perfecte sicut deberet et i tātū
pōt ista caritas augeri et itēdit q̄ fiet a
nima magis leuis id ē tēdēs. v̄l̄ supe-
ri per dilectōez̄ grauis ad ista tēpora-
lia. Que sursum sūt sapite nō q̄ super t̄-
rā. ad Colocē. iiii. Et si sic leues essem⁹
viderem⁹ oīa mādāta dei facilima
Terciu qd̄ malis graue videt̄ ē vicinū
beneficiū. Displicet eni mal q̄ boni q̄
viniūt vicino iuxta eos bn̄ faciūt. be-
neviunt̄ tales sūt ppe iudi q̄ loquūt̄
i pposito deviro bono dicētes. Grauis
ē nob̄ etiā ad vidēdū. ¶ Quartū quod
mal videt̄ graue ē dīnū iudiciū et ita
est sine errore. De illo eni iudicio tre-
mēdo dī. ysa. xxx. Ecce nomē dñi veit
de lōgiquo ardēs furor ei⁹ et grauis ad
portādū q̄to ḡue ab aliori descēderit
tātō graui ledit̄ s̄ xps de celo ēpirreo
ad iudiciū venit in ps. A sumo celo e-
gressio ei⁹ t̄ ad icarnationē q̄ ad iudi-
ciū diffinitionē. Impii at̄ stabūt deor-
sū i profundo. et ideo grauisima snia
illa s̄ eos cadet. ¶ Nota q̄ ex q̄ mali ḡ
ues sūt et pōderosi magna erit p̄ssio i
iferno post diē iudiciū q̄a eoz̄ corpo-
ra erūt mirabilē graua et qd̄libet secū
dū vltimū potētie sue conabit̄ v̄sus cē-
trū. Maxia ergo p̄ssura ibi fiet. Et ta-
mē p̄ueit hic imagiari qd̄a miam ex
iusticia pcedētē q̄a licet q̄libz̄ essz̄ dig-
nus cētro. grauiorēs tñ loca centralia
occupabūt et mi⁹ graues loca exteriora
et sic erit mi⁹ p̄ssura q̄ si fieret eō
uerfo. Notanda ē cā q̄re q̄tumcūq̄ ho-
mo sit grauis et pōderosus per pctā et
cōtinue descēdat cadēdo nūq̄ tñ est de

eo finalit̄ desperādū. Rō hui⁹ ē. Si ali-
qd̄ graue cadat ab alto q̄tū a sumo ce-
derit. si posset añ casū ad terrā repel-
li a linea casus nō cadet graui⁹ q̄ si ce-
cidisset a loco in quo a linea casus est
expulsū. Vñ si hō caderet a tecto dō-
ret dū esset in cadēdo alius sup̄ terraz̄
stās eū depelleret manu a linea casus
ipe ad terrā cadēs nō pl̄ ledere⁹ q̄ si a
loco depulsionis a linea casus tñmo-
do cecidisset ita q̄ totū nocumētū ca-
sus q̄ precesserit per illā vim depulsi-
onis ipedit̄. ¶ Moralit̄ hō cadit cōtinu-
e q̄n est i peccato fm̄ lineam rectam v̄
sus centrum terre quod est infernus
sed sunt homines stantes nō cadentes
videlz̄ sancti viri in ecclesia qm̄ eūdē
per predicationem vel per orationes
vel per penitentie sacramentum a li-
nea sin casus depellunt et tunc non ca-
dit vt cōmunit̄ omnis homovideli
cet per mortē. sed anima de casu non
leditur nec aliquam penam sicut pro
casu si peccatum in hac vita remittat̄

LECTIO. XXVI.

Quāq̄ nugaces estimati sumus ab
illo et abstinet se a viis nostris tā
quā ab imūdiis et prefert nouissima
iustorum et gloriatur se deum patrē
habere. ¶ Positis octo accusationib⁹
quibus iudei accusabant xpm̄ in lecti-
one hodierna superaddit̄ quatuor a-
lie contra eum et secundū hoc hec le-
ctio diuiditur in quatuor partes. Nā
primo accusatur de criminali derisio-
ne. Scdo de partiali diuisione. Tertio
de preiudiciali comparatione. Quar-
to de supnaturalisurpatione. Secūda
pars ibi. abstinet se. Tertia ibi. et prefert.
Quarta ibi. et gloriatur. Prima ergo
accusatio format̄ sic. Ille q̄ secū conui-
uētes contemnit et parumpendit pacēz

pturbat et p̄ns debet a cōtate repelli
nisi sit spes de bona correctōe. S̄ xps
nos iudeos totalit̄ puipedit̄ ḡ etc. hec
accusatio ponit̄ in his v̄bis. Tanq̄ nu-
gaces estimati sum⁹ ab eo. Nugax acis
ois generis est. et dicit̄ hō mēdax q̄ to-
taliter et superflue dat se trufis et iutili-
bus. Silit̄ hic et hec et si nugas cū⁹
vltima ista est s̄ et nomē hebreūz̄ idē
significat qd̄ nugax. s̄ ē idēdinabile.
Et ponit̄ zophōie. 3. nugas qui a lege
recesserāt p̄gregabo. Glo. exponit sic.
Nugas id est vanos. Dicit̄ ḡ q̄ fuerit
p̄tēpti a xpo et estimati ab eo tanq̄ nu-
gaces id est homines trufatores vani
et inutiles. sed in hac accusatione ma-
gis accusant seipfos. nam tales fue-
runt in rei veritate. nec ipse qui ve-
ritas fuit potuit de eis aliter estimare
Scda accusatio et decima in vniuerso
est de partiali diuisione Et format̄ sic.
Quicūq̄ diuidit se a vita cōi trahens
alios secū ad p̄uētulas et parciales cō-
federatōes est nociū⁹ in republica sed
talis est xps. Abstinet ei se nobis tra-
hit ad se discipulos et p̄federat̄ p̄ legē no-
strā ergo ipse ē nre cōitati nociuus. Et
ponit̄ hec accusatio in his v̄bis. Et ab-
stinet se a viis nris tāq̄ ab imūdiis.
¶ Sed ad istā accusationē dicendū q̄
xps eoz̄ legē per totū suauit̄ impleuit
et p̄fectionē docuit q̄ fm̄ eoz̄ p̄phetas
post legē eoz̄ successura fuit legi eoz̄.
Vñ ipse legē illā diuulgauit et bonisz̄
scis illā recipiētib⁹ se p̄iuxit et a malis
hoib⁹ deo iobediētib⁹ se abstraxit siue
subtraxit. ¶ Tertia accusatio ē de p̄i-
udiciali p̄patione et format̄ sic. Cōpationes
sūt odiosez̄ q̄n fiūt cōiter generāt
discordiā. sed xps tales p̄paratiōes fe-
cit. prefert iustos gēules non habētes
legē nobis iudeis q̄ legēz̄ dei habem⁹

ergo in p̄iudiciū nrm̄ facit tales cōpa-
rationes. Et hoc dicit̄ in his v̄bis. Et
p̄fert nouissima iustorū id est p̄fert vi-
te nre nouissima id est finale p̄miū iu-
storū gētilium nō obstāte lege nra.
Et si dixit xpus Mathe. xii. vbi dixit
q̄viri nuniunte q̄ egerunt p̄miaz̄ ad p̄di-
cationem. Ione Et regina austri q̄ so-
la fama audita salomonis venit vt in-
formaret̄ ab eo. Surgēt in iudicioz̄ cō-
dēnabunt generationē iudeoz̄ qui cō-
tēpserunt credere christo qui fuit ma-
ior Salomonez̄ iona Ista accusatio re-
fellit̄ in semetipos naz̄ iuste fecit in s̄
q̄ iustos p̄tulit ipfis malis. Quarta ac-
cusatio et duodecima in nuuero est
eadē cum sexta in virtute Vnde accu-
sant eum de supnaturali vsurpatione na-
ture dīne Vnde iste due cause. Filius
dei se noiat. Et gl̄at̄ patrē se h̄re deū
idem dicunt realit̄. Et replicat̄ bis ea-
dē accusatio q̄a est de grauisima ma-
teria vtpote de blasphemia atq̄ vsur-
patione honoris diuini sed vt dictum
est cum de sexta accusatione ageret̄. nō
nomē vsurpauit sed naturā diuinā se
habere per maxima mirac̄a demon-
strauit̄ ideo merito gl̄abat̄ se deū pa-
trē habere non falsa gl̄ia sed vera q̄a
v̄e sic erat testāte voce patris. Math.
iii. Hic est filius me⁹ dilectus in quo
mibi bene complacui ips̄ audite. Glo-
riatur se deū patrē habere. ¶ No-
tandū q̄ est magna gl̄a veracit̄ habere
deū patrē et posse cū sanapsiciētia si-
bi dicere q̄tidie Pater noster qui es in
celis Math. vi. Glorian̄ eni quidam
de p̄genitorz̄ nobilitate sed nobilit̄ ni-
bil deo esse potest. De quo singularit̄
dicit̄ Lu. xix. Homo quidam nobilis
abiit̄ in regione longinqua accipere
regnū et reuertī. Quāda de p̄genitorz̄

dignitate. De^o tot^o vniuersi rex est et impator in ps. De^o aut rex n^o an^o secu- la. Quidā de pgenitor^o diuitiis. et de deo scribit in ps. Glā et diuitie in do- mo ei^o. Quidā de pgenitor^o militiis atq^{ue} de^o ipse est dñs exercitū. pnceps militie belli. de quo Iob. xxv. Nūqd est mīeris militū eius? Ergo p fide- ter glēmur deū nos habere patrē. qā Eccl. iii. Glā hoīs est honor patris sui et dedec^o filii pater sine honore. Inue- nimus aut in isto patre libertatē suffi- ciētis exhibitōis si ei seruiam^o. Regu- laritatē pueniētis castigatōis ne deli- quam^o. Hilaritatē alliciētis recōcilia- tionis si ad eū redeam^o. ¶ De pmo fa- cit nobis xp^o dulcissimū argumētū q^o deus nullo mō nobis deficiet si ei ser- uierim^o Luce. xi. Quis inqt xp^ous de hoīb^o petit a patre suo panē nūqd lapi- dē dabit ei aut piscē? Nūqd pro pisce feruentem dabit illi? Aut si petierit ouē nūquid porriget illi scorpionem Quasi diceret: nō. Et tūc arguit xp^ous a multo fortiori. Si ergo vos hoies cū sitis mali nostris bona dare filiis vestris: q^otomagis pater vester celestis dabit spiritū bonū petentibus se. Et ideo nullus timeat mundū cotemne- re et paupertatē p xp^oo subire qā de^o oīb^o sibi seruiētib^o sufficiētē pūdebit. a ¶ Cū magister n^ori ordinis scz frater Iordan^o in quadā abbacia cisterciēsiū recept^o fuisse cōuenerūt circa eū mo- nachī secū amicitiatē cōferētes q^osiēt ab eo. Magister quō potest ordo ves- ter durare cū nihil habeatis vnde ui- uatis? Licet mūdus sit modo deuot^o tamen scriptū est in euāgelio q^o refri- gescet caritas multorū. et cū nō habu- eritis elemosinas deficiētis? Respon- dit aut magister māfue. Si vobis vi-

detur. vestra ratio probat q^o vos citius deficiētis qm̄ vbi vos allegatis vt pre- mittitur qm̄ supabūdabit iniq^otas. re- frigescet caritas sed qm̄ supabūdabit iniq^otas iniqui homies predones et ra- ptores auferēt bona v^ora et cū vos mē- dicare nesciatis deficiētis et ipsi nobis de bonis vestris cōferēt abūdāter. Sci- tis q^o pater qui habet mltos filios mit- tendos ad scolas tres vel q^otuor senio- ri dat pecuniā pro oīb^o non qm̄ plus eū diligat quā fortassis plus diligat iuniorē. sed qā senior plus est exptus de seculo Isto^o de^o dat alicui diuitias hui^o mūdi nō p seipso tantū: sed p su- is paupibus quorū dispēsatorē vel se- nelchallū facit talē et nisi eis erogau- rit graunter finalit^o arguet^o Vnde vos diuites rectores portatis cōes paupe- rū fratrū bursas. sed caueat sibi qlibet q^o nō sit iudas. Iudas ei loculos habe- bat et ea q^o xp^os ordinauit pro paupib^o asportauit et in vsus proprios cōuer- tit Sic modo diuites quidā qui portāt loculos pauperū. sed magis in volu- ptatib^o et vanitatib^o hui^o vite psumūt ¶ Qualit^o aut deus diuitib^o dat di- uinitas ratione pauperū docet Augu^o. smone. xxiiii. Diues inqt et paup duo sūt sibi p^otraria. sed iterū duo sibi inui- cē sūt necessaria. Nullus indigeret si inuicē se portarent et nō laboraret si ambo se iunrēt. diues ppter paupere factus est et paup ppter diuitē factus est. Pauperis est orare: diuitis eroga- re. dei pro paruis magna repēsare. de misericordia eius parua: magna nasci- tur copia Pecūdus est ager pauperū. cito reddit donatibus fructum via celi est pauper per quam ad patrē. hec Au- gustinus Et rationabiliter ihubuit xp^o volūtarie paupib^o sollicitudinē excof-

siuā circa victū suū. Ex quo enī pcepit diuitib^o q^o sint solliciti circa paupes su- stētādos de suis elemosinis. supfluius esset q^o paupes forent etiā solliciti cir- ca idē. et ideo pueniētē dixit discipu- lis suis Math. vi. Respicite volatilia celi qm̄ nō serūt neq^{ue} metūt nec cōgre- gant in horrea et pater vester celestis pascat illa. Et infra Nolite ergo sollici- ti eē dicētes. Quid māducem^o aut qd bibemus aut quo opiemur? Hec enī oia gētes inquirūt scit ei pater vester quia his oīb^o indigetis. Querite er- go pmo regnū dei et iusticiā ei^o et hec oia addiciēt vobis. Hec est aut spes regula pauperū firmissima q^o si bene seruerit deo hec oia addiciēt eis. et si nō tantū q^ota deordinate appetūt ta- men q^ota idigētē est. ¶ Scdo iuenim^o in isto patre qui de^o est regularitatē cō- ueniētis castigatōis. inter tria q^o pater dat filio s^om p^om. viii. ethi. ponitur di- sciplina. Dat ei pater filio pmo nutri- mentū et disciplinā. Et dicit^o vulgarit^o Melior est puer nō natus q^o non disci- plinatus seu informat^o. ad hebre. xii. Quis est fili^o que nō corripit pater? Nobilis homo q^o hēt filios sibi caros. facit eos diligētē castigari. corripit et flagellari pro omni defectu vbi garti- ones et famuli dimittunt^o sibi ipsi. iō dicit Apostol^o ad galathas. iiii. Quā- to tēpore heres paruulus est nihil dif- fert a seruo cū sit dñs omniū sub tuto- ribus et actoribus est vsq^{ue} ad p^omitūz tempus a patre. Isto modo de^o repro- bos et finalit^o damnādos dimittit sue volūtati. filios autē suos corripit et ca- stigat. nūc per ifirmitates nūc per ad- uersitates nūc per subtractionē bono- rum temporalium nūc per detractio-

nem malorum hominū que oia sunt tolerabiliter sustinēda si cogitem^o qā pater est qui infert. et quod heredita- tem nobis seruat. Et hoc est quod di- citur sapientie. xi. hos quidē id est fili- os tanq^{ue} pater monēs p^obasti. illos aut reprobos tanq^{ue} durus rex interrogās cōdemnasti. Et ideo Eccl. iii. Iudiciū p^oris audite filii et sic facite vt salui sitis ¶ Tertio inuenimus in isto patre hi- laritatem alliciētis p^osolationis si ad eum redeamus quotienscūq^{ue} peccau- erimus. figurā habemus expressā ad hoc. Luce. c. xv. de filio prodigo qui cum a patre paternā suā portionē pe- tuisset et illam in regione longinqua viuendo luxuriose expēdisset cū me- retricib^o et tandē compulsus miseria ad patrem redisset. cum adhuc longe esset occurrit ei pater. Et cū dixisset. pater peccauit in celum et coram te et non sum dignus vocari filius tuus ir- ruens pater in oscula et amplexus di- xit seruis suis. Cito proferte stolā pri- mam etc. Dicamus ergo et nos isti pa- tri sicut filius dixit patri suo. secun- dum Valerium libro quinto capitu- lo tertio. queso vt meus erga te amor eo sit melior quo a pueritia orit^o. Ita dixit filius patri quem graunter offē- derat et recōciliat^o patri suo hec ille.

LECTIO. XXVII.

¶ Ideamus ergo si sermones illi^o veri sint et temptemus que ven- tura sint illi et sciemus que erūt nounsima illius si enim verus est filius dei suscipiet illū et liberabit illū de manu contrariorū. ¶ Postq^{ue} spūs sanctus posuit conpirationem iudeorum cō- tra christum et ad christum circumue- niendū. Hic ponit eorūdem conspira-

tionē ad xpm occidēdū Et circa h duo
fiūt. nā pmo tractat de emolimēto qd
ipi de morte ei p̄cipiēt. Secūda de tor
mento quo xpm ad mortē affligēt. se
cūda ps ibi. Cōtumelia. **A** Circa
pmū notādū q nihil bōi sciuerūt vide
re quod possz eis de morte christi pro
uenire nisi vnā certitudine xp̄ientie.
an esset verus fili⁹ dei vel nō. et hec fu
it crudelis curiositas sciendi q vole
bāt eum occidere vt experirent an es
set fili⁹ dei. Narrat boecius et alii de
nerone q mot⁹ crudeli curiositate sci
endi qualiter in vtero matris sue iacu
erat matrē propriam pulcherrimam
dominam fecit occidi et apperiri nec
cōsiderādo sum⁹ matris sue lacriman
dovel gemēdo qd cūq signū compas
siōis ostēdit. Et hec fuit p̄similiter cru
delis curiositas. Enumerāt ergo qua
tuor de christo que p ei⁹ mortē inotes
cēt. sciētiā inquit de christo an sit in
fallibilis veritatis. an sit impassibilis po
testatis. an infimibilis eternitatis. an sit
iui nabilis diuinitatis. **P**rimo iudi
cant se sciuros an christ⁹ sit ifallibilis
veritatis. et q̄tū ad hoc dicunt Videam⁹
an sermones illi⁹ veri sint. Constat
q̄ veri fuerūt. Nam ipsemet fuit veri
tas. **S**ecūdo iudicāt q̄ scient an fue
rit impassibilis potestatis. Et quantū
ad hoc dicunt. Tentem⁹ id est expia
mur q̄ventura sint illi si eū affligam⁹
et torqueamus et hic fuerunt decepti
putantes q̄ non potuit simul esse pas
sibilis et dei filius per naturā et hoc
falsum fuit. habuit enim duas natu
ras et secūdvā nā impassibilis extitit se
cūdvā aliā videlicet hūanam potuit ve
re pati. **T**ertio indicauerunt q̄ exp
irētur an esset infimibilis eternitatis
Et in hoc decipiebantur quia quan

do finitus fuit per mortē corporēstia
uerūt eū nullaten⁹ resurrectur⁹. vnde
putabāt mortem corporis nouissima
sua esse. et quantū ad hoc dicit. Et sci
emus q̄ sint nouissima illius. **Q**uar
to iudicauerūt q̄ expirēt an esset iui
cibilis dimittatis et arguebāt sic. Si de
us permittat eū cruciari et affligi per
nos et nō liberauerit eū de manib⁹ no
stris cōstat q̄ nō ē fili⁹ dei. Et hoc de
cipiebāt omnio. Venerat enī mori. et
sic lra tota plana ē. **D**ubitatio lit
teralis. An p̄secutores xpi cognouerūt
eū esse deum. Et videtur q̄ sic. Nā p̄n
cipes sciuerūt eū esse illū qui fuerat p
missus in lege fm aug⁹ li. q̄omū noui
et veteris testamēti. sed secūdvum pro
phetas debuit esse deus q̄ sciuerūt ip
sū esse deum. **P**reterea sicut amare
sic odire p̄suppoit cognitionē. sed odi
ebant eum quatenus fuit deus. ergo
sciuerunt eū esse deū. minor p̄s Io. xv
Nunc et viderunt et oderunt me et pa
trē meū. **A**d oppositum est aposto
lus prime ad cori. ii. Si cognouissent
numq̄ regē glorie crucifixissent qd ex
ponit fm glosā. tam de demonib⁹ iug
gerentib⁹ mortē christi q̄ etiam de iu
deis. Itē christus dixit Luc. xxiii. Pat̄
ignosce eis quia nesciūt quid faciunt.
Item actū iii. dixit petr⁹ iudeis Scio
quia per ignorantia fecistis sicut et p̄n
cipes vestri. **A**d dubiū dicendū q̄ nō
neq̄ enī demōes. neq̄ principes. neq̄
simplices cognouerūt eum esse deum.
In hoc tñ ē d̄ntia q̄ principes et ma
iores instructi i lege sciebāt eum esse
messiam sed non sciuerunt eum esse
deum. **M**inores vero et simplices nec
sciuerunt eum esse promissum in le
ge nec filium dei. **S**ed contra luc. iii
Demones clamabāt. Quid nobis et

tibi ihesu fili dei. **P**reterea origenes
sup illud math. xxi. Hic est heres ve
te occidam⁹ eū. **D**icit sic hoc i
illis impletū ē q̄ vidētēs xpm et cogno
scētēs filiū m̄h̄lomi⁹ crucifixerūt eū
Preterea Beda sup illud Luce. xxiii.
Pater ignosce illis. et. Notādū iquit
q̄ nō pro eis orat q̄ eū filiū dei vere i
tellexerunt. et crucifigere q̄ confiteri
maluerūt. **A**d hec dicit sanct⁹ thōas q̄
deberet sic intelligi. cognouerūt eū es
se filiū dei nō per naturā s̄z p̄ q̄dā gra
tie singularis excellētiā q̄tū ad iude
os. **A**d secūdvū de demōib⁹ dixerūt il
lud ex suppositiōe et suspitione nō ex
certa cognitōe sicut exponit glo. p̄me
ad cori. ii. Si cognouissent. **A**d pri
mū p̄cipale dicēdū q̄ licet scirēt eū
p̄ facta et signa que fecit esse promissū
in lege: non tñ oēs p̄prietates sciue
rūt q̄s de deo p̄dixerūt p̄phete s̄z tātū
hoc sciuerūt q̄ fuit messias. **A**d se
cūdvum dicendū q̄ cognouerūt fi
liū dei. nō tamē cognouerūt eū eē fili
um dei. ad h̄ odiū at̄ dei sufficit odire
xps. **V**ideam⁹. **N**otādū q̄ hūane cō
ditionis cōsideratio ad quatuor se de
bet extēdere i p̄nti ad hoc q̄ vita nrā
virtuose regat̄. **O**portet enī videre qd
supra nos patet: qd infra nos latet: qd
circa nos cernit̄: et qd sub nob̄ sternit̄.
Videam⁹ ergo supnā p̄mior⁹ affluē
tiā. **V**ideam⁹ internā cōmissor⁹ cōsciē
tiā. **V**ideam⁹ fraternā p̄ximor⁹ indi
gētiā. **V**ideam⁹ eternā tormētōr⁹ ve
hemētiā. **V**ideam⁹ p̄mo supnā p̄mi
or⁹ affluētiā recogitādo iocūditatē il
lius beatitudis q̄ nobis p̄mittit̄ in ce
lis et stativilesat̄ q̄qd p̄ciosū inueni⁹
i terris et de ista visione dicit ps. Vi
debo celos tuos opera digitorū tuorū
lunā et stellas q̄ tu fūdasti. **S**z notandū

q̄ ille qui ē i profūdo puteo circa me
ridiē videt stellas vbi ille qui stat in su
p̄ficie terre in lumine nullā videt stel
lā. Eodē mō ille q̄ ponit̄ i pfūdo hūili
atōnis tribulationis et angustie suspi
rat ad celū et clamat ad deū. qui vero
stat in lumine mūdi et claritate mūda
ne cōuersationis et lasciuie stellas vi
dere nō potest. Est etiā experimētū q̄
si denari⁹ ponat̄ in scutellā vacuā rece
dat̄ q̄ a scutella donec denari⁹ desinat
videri si aqua sup̄infūdatur stāte ocu
lo in eadē distātia denari⁹ iterū appa
rebit p̄t aquā sup̄fusā denario. **M**o
ralit̄. Denari⁹ vitā desiḡt̄ eternā math
xx. Nōne ex denario diurno cōueni
sti mecū? **I**ste denari⁹ nō apparet q̄
busdā hoib⁹ hac vita dū i dignitatib⁹
voluptatib⁹ et honorib⁹. elongat̄ a de
o q̄les fuerūt illi duo sacerdotes pessimi
de qb⁹ dan. xiiii. **D**edinauerūt ocu
los suos ne viderēt celū neq̄ recorda
rentur iudiciorū iustorū. **S**z si ponant̄
tales in infirmitate. tribulatione. et p̄
secutione bene recordat̄ de deo: et de
celo ad qd̄ facti sūt. **b** **N**otā q̄ vesp̄
tiliones debiles sunt oculis. **C**ā ē quia
hūior cristallinus qui necessari⁹ ē ocu
lo ad vidēdū transiunt i substantiā alarū
Vnde habent alas coreales. et sic p̄t
volatum amiserunt visū quia subtrac
tū ē oculis quod ponitur in alis. **H**i si
gurāt sup̄bos qui q̄to magis volare mi
tūtur tāto gratia diuini luminis ma
gis priuatur quia tota intentio eorū
q̄ deberet esse in cōsiderando celestia
transiunt in pēnas ambiciofas quia to
ta eorū cogitatio ē quō possint grada
tim ascēdere de dignitate i dignitatez
Cā aut̄ quare p̄ celestib⁹ p̄miis nō labo
ram⁹ ē. quia ea nō videm⁹ sicut homo
qui transit i nūdinis p̄ mercimōia co
g. i.

operta q̄ non potest videre nō tētat̄ur
inde emere sed in mundinis q̄n plane
videt ea discooperta statim inclinatur
ad emendū ea . vii actū . vii . Stepha
nus vidit celos apertos . et statim volu
it emere . Dñe inquit iesu suscipe spi
ritū meū ecce statim obtulit denariū su
um puerbioꝝ . xxxi . cōsideravit agrū
et statim emit illū . Et infra . Gustavit
et vidit q̄a bōa est negociatio eiꝝ . Sꝫ de
mult̄ euenit sicut de moyse q̄ ascendēs
in montē bene vidit terrā p̄missionis
sed nūq̄ intrauit i eā sic q̄dā latividet
celestia . per sacra scripturam sed nūq̄
intranit in eam per cōtēplationē . ¶ Se
cundo videamus internam commis
sioꝝ cōsciāz . Discutiamꝝ factā nostra co
gitationes et v̄ba . Scriptor si oculos su
os auertat a libro turpēlrāz faciet q̄a
bona scriptura diligentissimā visionē
requirit . Libri nostri sūt p̄sciētie nostre
Danielis . vii . Iudiciū dedit et libri a
p̄erti sūt cōsciāz . scdm̄ glosā . Et apoc .
xx . Iudicati sūt mortui ex his q̄ scrip
ta erant in libro fm̄ opera eozꝝ . Vi
deamꝝ ergo quid scribamꝝ . Dū liber ē
i fieri et q̄d falsū ē corrigamꝝ et abra
damꝝ dum possumꝝ per penitentiam .
Sed hec est cōditio oculi q̄d optime vi
det alia a se q̄ sibi ē directo opponit̄ .
sed seipm̄ nullo mō videre potest . sꝫ in
diget speculo representate se . Et ita est
de nobis alienos defectꝝ optime nota
mus . p̄prios nō videmꝝ nisi forte per
speculum hoc ē per correptionē alicu
ius fictiviri . i . ad eozꝝ . xiii . videmꝝ n̄c
p̄ speculū . Et talē quelibet arguit sal
uator math . vii . Quid vides festucas
in oculo fratris tui et trabem qui i o
culo tuo ē non cōsiderasꝝ . p̄pocrita ei
ce p̄mū trabē de oculo tuo et tunc vei
et eice festucā de oculo fratris tui . Vn

de p̄per devita cōtēplatiua . li . ii . Tas
diuqs pctā sua que nosse et flere debe
ret ignorat q̄diu aliena curiose consi
derat . q̄ si mores suos ad seipm̄ p̄uer
sus cōsiderat non requirit q̄d in aliis
reprehēdat sed quod in seipso lugeat
Et ideo signant̄ dicit saluator noster .
Mar . xiii . videte vosmetip̄os . Basiliꝝ
exameron libro tercio cecitat̄ q̄ omī
um creaturaz difficillimū ē p̄gnosce
re seipm̄ . Nō enim solus oculus q̄ ex
terius habentur inspicies . semetip̄s
nō valet intueri sed et mēs ip̄a satis a
cute aliena delicta cōtēplās : tardior ē
erga suos cognitōnē viciorū . Et ideo
signat̄ dicitur vnicuiq̄ nostrū illā ihe
remie secūdo . Vide q̄a malū et ama
rum est reliquisse te dominū deū tuū
te inquit non alios . ¶ Tertio videamꝝ
fraternā proximozꝝ indigentia . Gen
xxxvii . vide si cuncta p̄spera sint erga
fratres tuos . Sed reuera mlt̄ videt̄ fra
tres suos indigētes sicut sacerdos et le
uita viderūt samaritanū sauciātū . lu
x . Leuita cū esset secus locū et videret
eū pertransiit . Devno quoq̄ tali dicit̄
prime Ioh . iii . Qui habuerit substā
am huius mūdi et viderit fratrem suū
nece sse habere et clausit viscera sua
ab eo quomō caritas dei manet in il
lo : quasi diceret nullo mō . Sed videā
mus nos pauperū indigentiam sicut sa
maritanus fecit qui vulnera alligavit
et in stabulum secuz duxit . Luce de
cio videbo . Vos et gaudebit cor v̄m
Iohan . xvi . ¶ Quarto videamꝝ eternā
tormētorū vehemētiā . Homo q̄ nō
diligēter p̄videt sibi de fouea et puteo
faciliter cadit in eum . sic qui nō p̄fun
de et frequēt̄ imaginatur de pena pu
tei infernalis nō bene cauet sibi . et iō
p̄s . Oculis tuis cōsiderabis : et retribu

tionē pctōrū videbis . Et quicūq̄ hec vi
deret infallibiliter straheret se a pec
cato . Nau . iii . Omnis qui viderit te re
siliet a te . Vñ hugo de sc̄to vic . li . suo
de aia Infernus lacus est sine mēsurā
profundus sine fūdo . plenus ardore i
comparabili . plenus fetore intollerabi
li . plenus dolore innumerabili . ibi . mi
serie . ibi tenebre . ibi nullus ordo . ibi
horror eternꝝ . ibi nulla spes boni . nul
la desperatio mali . h̄ hugo . Et ideo vi
dete vigilate et orate . Mar . xiii . Et
ad ephesios . v . Videte itaq̄ fratres q̄
modo caute ambuletis non quasi insi
pientes sed vt̄ sapientes redimētes tē
pus quoniam dies mali sūt

LECTIO. XXVIII.

Contumelia et tormētis interro
gemus eum vt̄ sciamus reueren
tiam eius et probemus patientiam il
lius morte turpissima condemnemꝝ
eum . erit enim respectus ex sermone
bus illius . ¶ Posita conspiratione iu
deorum ad christū occidendū . Hic ex
equitur de sue cōspiracionis executio
ne ad suum flagitiū efficaciter adim
plendum . Ordināt̄ aut̄ q̄ mors christi
duas habet circūstātiās penalitatis
videlicet q̄ sit sūme molesta per ama
ritudinē acerbittatis . et sūme inhone
sta per turpitudinem vilitat̄ . ibi mor
te . Circa primū sciēdū q̄ omnis pena
homini infligenda in duobus consi
stet . scilicet in verbis et in factis . Per v̄
ba conuiciatiua homo deonestatur .
et per facta cruciatiua homo debilita
tur . Et ideo istas duas penas dicūt se
velle inferre x̄po . Vnde dicunt Con
tumelia et tormentis . Contumelia q̄
tum ad verborū deonestationē . Tor
mentis quantum ad sensibilem passi
onem . ¶ Quantū ad primū scienduz

q̄ septem sunt vicia loquēdi quibꝝ hō
pximo suo iniuriatur videlicet conui
cium . cōtumelia . i . properū . detractio
sufurratio . derisio . cōtētio . Sūt ei qua
tuor bona in hoie q̄ aliꝝ homo iniurio
se nititur diminuerē vel auferre vide
licet veritas honor fama et amicitia .
Cōtraveritate ē p̄tētio q̄ ē q̄dā mordā
ta contrarietas i v̄bis p̄ quā homo itē
dit ostendere proximū suū dicere fal
sum . ¶ Cōtra honor ē sūt q̄tuor . conui
cium . cōtumelia . i . properium et derisio
Cōuiciū ē v̄bo quolibz hoiem dehone
stare siue exp̄mas viciū culpe vel pene
Sꝫ p̄tuelia nūq̄ ē nisi q̄n hō iniuriose
dehonestat̄ verbo exprime te culpam
Vñ si dicat te scabiosū vel cecum con
uiciū ē . vel si dicat q̄ fur es vel latro cō
tumelia et ois p̄tuelia ē p̄uiciū h̄ n̄ ē .
Improperū ē iniuriose recitare hois
idigētā p̄cedētē sicut q̄n aliq̄ iuriose
et p̄ caritate reducit alicū ad memori
am auxiliū sibi factū tpe sue indigen
tie et hoc corā mult̄ et hoc cedit i dimi
nutōez sui honoris . Derisio at̄ ē vicium
ludēdi et intēdit erubescētā pro fine
Vñ derisor sub specie ludip̄poit id p̄
q̄d facit hoiez tere dehonestatōez et p̄ i
caū eē pctm̄ mortale . Cōtra famā ho
mis ē detctio q̄ nihil aliud ē nisi dicē
v̄ba iniuriosa et latēt de aliq̄ cū itētōne
diminuēdi famā suā . vñ p̄tueliosus se
h̄z ad famā et honorē sic raptor ad bo
na extiora . Sꝫ detctor ē fur fāe . q̄a de
rōe detctōis ē q̄ occulte dicat̄ . Cōt̄ ai
ciciā autem est sufurratio cuius finis
est separare amicitiam occulte et sei
nare discordiā et hec ē pessīa locutio .
Cuius ratō est quia amicitia ē de bois
exterioribꝝ optimum . est enim meli
or q̄ fama vel honor vel scientia que
est in veritate iudicandū de rebus in q̄

bus sine culpa hō pōt decipi: ideo su-
furratio est peior detractioe ⁊ cōtu-
melia. Similit̄ sicut rapina peior est q̄
furtū. ⁊ detractio peior est q̄ conuiciū
que nō est cōtumelia. et peior derisio
ne et īproperio et etiam contentione.
q̄tum est ex genere peccatorū iudicā-
do. ¶ Rixa vero nō consistit proprie
in verbis sed in factis vnde rixa est p̄-
uatū bellū inter p̄sonas priuatas sine
publica auctoritate ⁊ sic patet quid sit
contumeliā videlz publice iponere ho-
mini peccatū ad diminutionē sui ho-
noris ⁊ hoc iniuste. ¶ Per cōtumeliā
autē p̄bať hoīs humilitas. Et per tor-
mēta hoīs patiētia et ideo vt p̄barent
iudei christi humilitatē volebāt subin-
ferre contumelias et vt probaret̄ eius
patientia voluerūt sibi inferre tormē-
torū molestias dicunt ergo sic. Contu-
melia ⁊ tormētis interrogem⁹ eum vt
sciamus reuerentiā eius id est humi-
litem et probem⁹ patientiā illi⁹ per
tormēta. Consequēter ibi. Morte tur-
pissima. Ordināt q̄ mors sua sit inho-
nesta: hoc per turpitudinem vilitatis
vnde dicūt. Morte turpissima condē-
nemus eū. id est morte crucis cū cir-
cūstātiis turpissimis. Erit enī respe-
ctus ⁊ id est defēsiōe et excusationē
habebim⁹ ex sermonib⁹ illi⁹ q̄ dixit
Iohis. ii. Soluite tēplū hoc ⁊ in tribus
diebus excitabo illud quasi dicerent.
Videbimus si post mortē resurgat.
¶ Dubitatio l̄ralis. An christus fue-
rit violēter occisus. Quod nō patz q̄
fuit volūtariē occisus. ergo nō violēter
Antecedēs patet ysai. xv. Oblat⁹ est
q̄ ipse voluit ḡ volūtariē. Et Aug⁹. iiii.
de trinitate. c. xxviii. de p̄ns. et. xi. de
magnis. Spūs inqt̄ xp̄i nō defuit car-
nē inuit⁹. sed q̄ voluit. et q̄ voluit et

quō voluit. p̄sequētia patet q̄ violent⁹
factū hoī denotat q̄ fiat cōtra eius vo-
luntatē. ¶ pp̄. Ioh. x. Dixit xp̄s nemo
tollit a me aīz meā sed ego pono eā
a me ipso. sed ille dicit̄ aliquē occidere
qui tollit aīz suā ergo xp̄s nō fuit ab
alio occisus. sed a se ipso. ¶ pp̄ xp̄s fu-
it optime cōplexionat⁹ et tamē citius
fuit mortu⁹ q̄ latrones qui in cōsimili
pena fuerūt. Vnde pilat⁹ mirabaf̄ si
iā obisset. Marc. xv. sed nō fuisset si-
bi mirū si per pene violētia fuisset oc-
cisus. ergo mortu⁹ est volūtariē tantū
¶ pp̄ in morieb⁹ per violētia natura
debilitat̄ paulatī et tunc deficiat̄ sed in
xp̄o natura fuit fortis q̄ moriebat̄ si-
cut patet. Math. xxvii. Clamans voce
magna emisit sp̄m. ¶ pp̄ mors sua fu-
it oblatio deo patri pro nobis. s̄ xp̄us
obtulit semetip̄s sicut dicit̄ Ap̄ls ad
Hebre. ix. per sp̄m sc̄m obtulit semet-
ip̄s p̄ nobis imaculatū deo. ergo sibi
ip̄s mortē itulit. ¶ pp̄ samp̄s in mor-
te sua occidēdo semetip̄s cū philisteis
p̄figurauit passionē xp̄i Iudic. xvi. s̄
ipse mortē itulit sibi ip̄s ergo et xp̄us
vt veritas sic correspondeat figure.
¶ Ad oppositū est spūs sc̄s i l̄ra ista
q̄ tormētis et morte turpissima cōdē-
nauerūt eū. Et Lu. xviii. postq̄ flagel-
lauerūt occiderūt eū ergo occisus fuit
ab illis ⁊ nō a semetip̄o. ¶ Ad q̄stionē
dicendū q̄ xp̄us fuit violēter occisus ⁊
voluntariē moriebatur. ¶ Violenter
pro tanto q̄ p̄secutores xp̄i intulerūt
causā sufficiētē mortis ab extrinseco.
¶ Vnde mors xp̄i quātū fuit ex pte
iudeorū fuit maliciose violēta. Ip̄s ei
credebāt q̄ nullo modo volūtariē ac-
ceptasset. Volūtariē tamē dicit̄ occi-
sus q̄ p̄misit naturā succūbere illi no-
cumento cui⁹ posset si voluisset eidem

nocumēto restitisse. vñ q̄ aīa christi
ex vniōne ad verbū habuit vim p̄serua-
di naturā suā a q̄cūq̄ lesione et nō pre-
seruauit sed p̄misit naturā pati q̄tum
potuit et ideo dicit̄ q̄ volūtariē mor-
tu⁹ et violēter occisus. vñ volūtas chri-
sti cū fuit mortis sue indirecte. sed le-
sio ab extrinseco p̄ se et directe. Ad p̄-
mū dicēdū q̄ arif. iii. ethico. c. i. dicit̄
violētū est illud cui⁹ p̄ncipiū ē extra
nichil cōferētē vim passo et quia prin-
cipiū effectiui sue mortis fuit ab ex-
tra nec passū corp⁹ suū aliqd̄ coopera-
batur ideo fuit violētū per se. quia tñ
christ⁹ nō impediuit cū potuit ideo di-
citur mortu⁹ volūtariē. ¶ Ad secūduz
Nemo tollit ⁊ c̄ subintelligitur me in-
uito. q̄ illud proprie dicit̄ tolli quod
aufertur ab iuito qui resistere nō po-
test. sed pono eā a me ipso permissiue
Ad terciū dicit̄ b. thōas de xp̄o. q. xvii
ar. i. q̄ illud fuit miraculosū q̄ videli-
cet cit⁹ christ⁹ mortu⁹ ē volūtate p̄mit-
tente q̄ subito natura corp̄is cedēt no-
cumēto illato. ¶ Ad q̄rtū similiter q̄
fuit miraculosū q̄ naturā suā cōserua-
uit fortē vsq̄ ad vltimū. et tunc subito
p̄misit naturā corporis cedere nocumē-
to. ¶ Ad quīntū dicēdū q̄ obtulit semz
ip̄s sustinēdo et nō agēdo. acceptādo
nō coopando. ¶ Ad sextū dicēdū q̄ fi-
gura debet intelligi nō in oībus sicut
nec similitudo. Figura autē ē in hoc q̄
sampsō moriēdo inimicos suos de-
struxit et ita fecit xp̄s nō aut in hoc q̄
mortem sibi ip̄s intulit effectiue. B
Morte turpissima p̄dēnem⁹ eū. Istaf̄
ba a iudeis maliciose plata xp̄i passio-
nē specialiter describūt q̄ ad triā. Fuit
enim penalis et dolorosa. Incurialis
et ignominiosa. p̄iudicialis ⁊ iniuriosa
Fuit p̄mo penaf̄ ⁊ dolorosa. tū quia il

la passio ei⁹ fuit p̄ totū corp⁹ extēsa: tū
quia fuit ad mortē terminata. vñ p̄mit-
tūt. Morte. ⁊ c̄. ad philepen. ii. Humi-
liauit semetip̄s factus obediēs vsq̄ ad
mortē mortē autē crucis. Fuit autē istā
gen⁹ mortis longū et dolorosū nimis
vñ arg⁹ de trini. Longa morte cruci-
abaf̄ ligno suspēsi De istū dolori mag-
nitudine exclamat xp̄s per prophetā
Treno. i. Ovos oēs q̄ trāsitis p̄ via attē-
dite et videte si ē dolor similis sicut dol-
lor me⁹. Narrat aug⁹. xviii. de ciui. d.
c. xix. Et valeri⁹ li. v. ca. iiii. de chodro
rege atheniēsi q̄ cū regio sua et citas
ingenti hostiū bello debilitata essz hu-
mani auxiliī diffidētia ad oraculū ap-
pollis p̄fugit ac p̄ legatos suscitāt⁹ est
quō tā graue bellū discuti posset. Re-
spondit ei ita finē fortiri si ipse hosti-
li manu cecidisset. quod cui⁹ ad castra
hostiū perueisset ordiauerūt nullo
mō regē atheniēse iterficeret. vidēs ḡ
chodrus q̄ nullo mō ciuitas sua possz
pacē habere nisi ip̄e ab hostib⁹ interfi-
ceret deponit regis īsignia hitūq̄ pau-
pers induit et castra hostiū īgressus
ab eis interfect⁹ est post cuius mortē
pars sua et patria triūphant. Sp̄uali-
ter illo modo fuit de xp̄o p̄phetatum
enim fuit deo p̄ordinatē q̄ citas hūa-
ni generi nūq̄ triūpharet donec rex e-
ius dei filius ab hostib⁹ foret occisus.
et ideo cum christū dei filiū null⁹ ali⁹
vellet aut possz occidere. idem dei fili-
us amore hūani generis liberādi for-
mā serui accepit et sp̄ote se occidi per-
misit. habitu iuēt⁹ vt hō. ad phil. ii. De
hac morte bern. in q̄dā f. O bōe iesu
qd̄ tibi ⁊ mortē nos debuim⁹ et tu sol-
uisti. nos peccauim⁹ et tu lūisti: opus
sine exēplo. gratia s̄n merito. caritas
sine modo. ¶ Secūdo fuit passio chri-
g. iii.

si incurialis et ignominiosa mirabili
ter. Vñ subiungūt turpissima s3 ex
genere ex tpe ex socio ex loco. Ex ge
nere Nā nullū gen⁹ supplicii magis
ignominiosū fuit q̄ crucis. Vñ bern. O
bone iesu q̄ dura q̄ aspera p̄hoib⁹ pas
sus es dura v̄ba. duriora v̄bera. duris
sima et horreda crucis supplicia. Idē
in q̄dā sermone dicit sic. Caput ange
licis tremebundū spiritibus densitate
spinarū cōpungitur. facies pulchra p̄
filiis hoim spūi iudeorū deturpatur
oculi lucidiores sole. caligant in mor
te. aures q̄ audierunt angelicos cātus
audiūt pctōrū insultus. os q̄ docet an
gelos felle et aceto potatur. pedes q̄
scabellū adorat cruci clauo affigūtur
manūq̄ formauerunt celos sunt i cruce
extēse et affixe. corp⁹ vulnerat. la
tus lancea perforat. et qd̄ plura. Nō
remāsit in eo nisi ligauit p̄ peccatori
b⁹ exoraret et matrē discipulo p̄men
daret. h̄ bern. Itē aug⁹ de q̄tuor v̄tuti
b⁹ cardinalib⁹. Fili⁹ iqt̄ dei ad crucē du
citur expalmas q̄ est vera palmavicto
rie. spinis coronatur q̄ pctōrū spias ve
nit confringere. ligat qui soluit cōpe
ditos. suspēditur ligno q̄ erigit elisos
aceto potat fōsvite disciplina cedit. sa
lus vulnerat. vita morit. occidit ad tē
p⁹ vitā mors. vt a vita i perpetuū occi
deret mors. hec ille. ¶ Fuit etiā mors
xpi ignominiosa ex tpe. Nā tūc tps ce
lebrauerunt iudei pascha suuz et fuit
solēnissimū festū totū ani et maioris
sanctitatis. Et ideo maxim⁹ popul⁹ cō
fluxerat ad ciuitatē de iudeis. Graui⁹
est aut affligi tpe quo alii gaudēt et le
tantur cōit⁹ q̄ qñ est tēp⁹ penitētie quo
alii cōit⁹ affligūt. Itē q̄tum ad tēpus
Illo tpe a iudeis patit⁹ quo eos ex egypto
liberauit. illo die expiraunt. q̄ ani

mā homini inspirauit. Ex parte loci
quia locus fuit alt⁹ i mōte q̄ videri po
terat a longe. Ab hoiabilis. prop̄ car
dauera mortuorū. ppe citatevt ab om
nib⁹ videri posset. Ex parte societatis
qā inter latrones int⁹ cognatos 7 i pre
sētia matris et iō morte turpissimavt
de eo exponatur illud. ii. macha. xi.
Ipse lyfias turpit⁹ fugiens euasit. Ly
fias interpretat⁹ geit⁹ 7 significat xps
a patre geitū etnāl⁹ et a matre tpalit⁹.
Tertio fuit passio christi preiudicialis
et iniuriosa quia nō cōfessū nec legit
time p̄uictū ad mortem damnauerūt
sicut de eis p̄ dauid fuit pphetatū Ca
ptabāt in animā iusti. et sanguinē ino
centem cōdēnabūt. ¶ LEC. XXIX

Hec cogitauerūt et errauerūt ex
cecauit em̄ eos malicia eorū et
nescierunt sacramenta dei neq̄
sperauerunt mercedem iusticie. ne
q̄ iudicauerunt honorē aiarū sctarū
¶ P⁹ q̄ spūi sctūs posuit reproborū er
roneā opinionē. hic ponit erroris eorū
fōtalē occōnē. Et circa hoc tria fa
cit. Nā primo ponit erroris recapitu
latio. Secūdo cause errādē manifesta
tio. ibi. Excecauit em̄ illos. 7c. Et ter
tio errātū triplex deceptio. Ibi. et ne
scierunt. Dicit ergo spūs sctūs primo
sic. Hec cogitauerunt. hec. i. anime ra
tionalis mortalitatem et vite carnalis
voluptatē et iusticie pueritatē 7 mor
tis xpi crudelitātē. Cogitauerunt im
pii et errauerunt. cogitauerunt p̄ ma
lā deliberationē et errauerunt p̄ uici
ciosā electionē. Scdo ibi. Excecauit em̄
eos. Ponit cāe errandi manifestatio.

¶ Vbi notādum q̄ nunq̄ est er
ror p̄mum peccatum actuale hominif
qā si hoiez p̄tigat errare aut ē error vi
cibil⁹ aut inuicibilis. Si inuicibilis ex

cusatur quia de⁹ nō exigit ab homie
nisi qd̄ homo pōt bene facere Si est er
ror vicibilis q̄ hō deberet talē errorem
precauisse et cū nō vitauit. sequitur a
liq̄ maliciā siue uiciū aliqd̄ p̄cessisse. p̄
cedit aut qñq̄ errorē hois negligētia
qñ homo nō desiderat scire ea q̄ debe
ret scire nec adhibet sollicitudines ad
sciendū ea q̄ cōueniūt statui suo. Et h̄
ignorātia est pctū graue. Et est igno
rātia affectata int̄ptatīe: licet non ex
p̄sse. S3 est alia ignorātia affectata ex
p̄sse et ē talis per quā hō nō solū nō
desiderat scire imo desiderat nescire.
Et talis nō solū negligit scire imo cō
tēnit scire 7 hec est inaturalis malicia
quia ois hō natura scire desiderat. et
talis malicia facit hoiez indisponere
se ad sciendū et facit hoiez se dare tali
bus que se ad sciendū indisponūt. Hec
autem sūt maxie voluptates et iniusti
cie et libertates 7 talis malicia fuit cā
ignorante iudeorū. Excecauit em̄ eos
malicia eorū id est cōtēpt⁹ sciēdi cāvo
lūtate male uiuēdi. qā in maliuolā ani
mā nō intrabit sapiā: nec habitabit in
corpore subdito pctis. Sap. i Tertio ibi
Et nescierunt. Ponit errātū triplex
deceptio. Decipiebāt em̄ isti mali de
trib⁹ i isto capitulo. de qb⁹ ē determīa
tum ¶ Primo q̄tū ad ea q̄ tenem⁹ sup
naturali reuelatione. Secūdo q̄tū ad
ea que tenem⁹ morali informatione
Tertio q̄tū ad illa q̄ sequūt⁹ ex vtriū
q̄ declaratione. Quātū ad p̄mū dicit⁹
q̄ nescierūt sacramēta dei id ē miste
riū incarnationis et passiois 7c. q̄ per
diuinā reuelationē sūt hōi necessaria
ad salutē. Et hec ē cā q̄re nōdū gentes
multe sūt informate in fide xpi. Vi
uūt em̄ ita male et uiciose cōtra lege
nature q̄ nō sūt digni habere gratiaz

Lex enim gratie p̄supponit lege
nature seruari in adulto ¶ Secūdo deci
piebāt isti q̄tū ad ea q̄ tenem⁹ morali
informatione. Oēs em̄ lege rōnales
p̄supponūt iusticiā eē p̄miandā. hoc
plato i libro suo de republica suppoit.
qā supponit cōseruatores iusticie im
mortaliter premiandos. et trāsgresso
res eternaliter p̄miandos. Idē suppo
nit. Tullius de somio scipionis. et ma
crobius cōmētator eiusdē et in hoc se
cūdo. istorū malicia excecauit eos. vñ
dicitur neq̄ em̄ sperauerūt mercedē
iusticie. Hoc ē neq̄ premia danda bo
nis neq̄ penas dandas malis. Spera
uerunt sicut superius in isto capitulo
determinatum fuit ¶ Tertio decipie
bantur isti quantū ad illa que sequūt⁹
tur ex fidei et prophēcie declaratiōe.
videlicet q̄ amme sancte uiuētēs in p̄
senti quantūcumq̄ sint plus in tribula
tione v̄ angustis honorabiliōres est
post mortem. Vnde subditur de eis
sic. Nec iudicauerunt honorē anima
rum sanctarum a ¶ Dubitatio litte
ralis Vtrum aliqua credenda super
naturalia fuerunt homini reuelanda
necessario ad salutem Et videtur q̄ nō
Natura non deficit in necessariis nec
habundat in superfluis. vt dicitur ter
tio de anima ergo per rationem natu
ralem potest homo acquirere omnes
noticiā necessariam ad salutē q̄ nulla
noticia regit⁹ super naturalit⁹ reuelā
da ¶ p̄ negare ratōez ē vituperabile
s3 qui credit ea q̄ ratōi nō cōsonāt ne
gat rationē ergo credere talia ē vitup
abile. Sed fides suadet credere talia q̄
rationi repugnant sicut videtur de sa
cramento altaris et incarnatione filii
dei et de multis talibus ergo et cete
ra ¶ Ad oppositum est ap̄lus ad Heb
g. iiii.

ix. Fides est speranda rerū substantia argumentū nō apparētū. s. naturalit̄ sed sine fide ipōssibile est placere deo necessariū est ergo habere fidē de nō apparētib⁹ per rationē. Ad questionē dicēdū q̄ sic. Et ratio est q̄a finis siue bñtudo hūana est felicitas sup̄natural̄ iuxta illud p̄me. ad Corint. ii. q̄ oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hoīs ascendit que p̄parauit de⁹ his qui diligūt illū ergo cū vltim⁹ finis sit sup̄naturalis ideo necesse fuit vt homo haberet media sup̄naturalia ad illum finē et huiusmodi sunt fides. spes. caritas. et sacramēta ecclē nobis reuelata et ideo omnia talia sunt necessaria ad salutē. Ad primū dicēdū q̄ in ista propositionē natura supponit pro deo. Ille enī est q̄ oīa naturalia ordinat fm̄ beneplacitū sue volūtatis et concedēdum est q̄ non deficit in necessariis. Nā si homo facit qd̄ in se est satis informabit̄ de illis q̄ sunt necessaria ad salutē suā. Vñ Ioh. xvi. Spūs veritat̄ docebit vos omnē veritatē. glo. necessaria ad salutē. ¶ Ad scdm̄ qm̄ arguit̄ q̄ negare rationē est vitupabile cōcedo. Sed dico q̄ ratio cuiuslibet hominis experit̄ se eē defectuosū q̄a sicut expi mēto pbam⁹ q̄ scdm̄ quēlibet sensū facit̄ decipimur ⁊ ideo verisimile est q̄ regulari debem⁹ scdm̄ rationē superiorē Vñ hoc est p̄ncipiū xp̄iani adūti q̄ vult esse fidelis. captiuare nō solū sensū in obsequiū xp̄i. q̄a h̄ faciūt layci. sed etiam intellectū et hoc est valde difficile. et ideo multo plus meref̄ bonus theolog⁹ qui videt ⁊ audit hereticos contra fidē et tamē assentit fidei q̄ layci moderni t̄pis qui putant theologos habere scientiā subalternatē ad fidē eorū quasi possēt docere illa et de

mōstrare que ipi tantūmō fide tenēt. Dicendū ḡ ad formā. negādo pbationem minoris videlz illā q̄ fides sua det credere illa que rationi repugnat. sic videlz q̄ nulli rationi cōsentit sed tantū credulitati q̄a sine discursu rationis et p̄ceptione volūtaria veritatis fides non habet. Vnde hugo de sacramētis. Fides est voluntaria certitudo absentiu sup̄ opinionē ⁊ infra sciētia cōstitutōrū. Et Tuli⁹. ii. rethorice sue. Fides est p̄ceptio vitatis cū firma assertionē creditorū sine causarū cognitione et ergo ad credulitatē et fidem ratio requirit̄ ⁊ nō repugnat. Excecauit enī illos malicia eorū. ¶ Nota dum q̄ oē peccatū natum est excecāre spiritualit̄ iuxta illud. 3o phomie p̄mo Ambulabūt vt cecī q̄a dño peccauerūt Vñ septē vicia capitalia septē inferūt cecitates mortales q̄b⁹ correspondēt cecitates corpales que in sacra scriptura nominātur. Primo enī excecatur superbia pre sui nimia claritate. Eccī. xliii. Sol suis radiis effulgēs excecatur oculos sol est p̄p̄a gl̄ie mūdānal̄ ⁊ figurat̄ p̄ pauli cecitatē de q̄ d̄r Act. ix. q̄ circumfulsit eū lux de celoz cadēs in terrā nihil videbat. De hac cecitate pōt expōi illd̄. ad Ro. xi. cecitas ex pte cōtingit in isrl̄. Israhel interpretat̄ vidēs deū ⁊ significat hoīez domis nature ⁊ fortune p̄uētū cū⁹ mōi sūt hoīes igeniosi speciosi fortes ⁊ diuites. Hec ei oīa sūt sup̄bie materia Vñ Aug. in quadā epla. Vicia cetera in p̄ctis. Sup̄bia vero etiam in rectis factis timēda est: ne illa que laudabiliter facta sūt ipsius laudis cupiditate amittant̄. Scripsit Seneca. ad Lu. epla. lxxxix. q̄ vxor sua quadam famulā habuit que subito scā ceca videre desuit. incredūbilē rem tibi narro

sed verā: nescit se esse cecā sed semper rogauit pedagogū suū vt recedat de domo in qua est. Dicit ei domū tenebrosā esse. Et subdit Seneca. Hoc enī quod in illa videm⁹ nobis accidit. nō se auarū eē intelligit nō cupidū. Cēci ducē querunt nos sine duce erram⁹ et dicim⁹. Nō ego abiciofus sū sed vrbs mea magnas exigit ip̄sas. nō est meum viciū q̄ iracūdis sū quia nōdū cōstitutū certū genus vite. adolescētia facit. Quid nos decipim⁹ Non est extrinsecū malū n̄m̄ intra nos est. in visceribus sedet. Et ideo difficulter ad salutē puenim⁹ q̄a nos egrotare nescimus. hec ille. Hec fuit cecitas ep̄i laodicī cui dicit̄. Apo. iii. Dicit q̄a diues sū et locuples et null⁹ egeo ⁊ non scis q̄a tu es miser et miserabilis. pauper cecus ⁊ nudus. Scda cecitas est inuidia Et hec figurat̄ p̄ cecitatē heli sacerdotis. De quo p̄. Reg. iii. legim⁹ q̄ caligauerāt oculi ei⁹ ⁊ videre nō poterat lucernā dñi anteq̄ extinguebat̄. forte sine lesione oculorū suorū nō poterat cōsiderare lucernā ardentē. sed qm̄ fuerat extincta de die tūc potuit bene videre ¶ Isto modo est de inuido Nā lucernā ardentē hoc est personā graciosē viuētē et p̄spere corā deo ⁊ bonis hoīb⁹ merito approbandā videre nō potest quin ledat̄ corde per inuidiā. Narrat̄ de quodā cupido ⁊ inuido in simul iter agētib⁹ q̄ vox de celo venit ad eos dicens. Petat vnus vestrū quqd̄ voluerit et habebit. sic tamē q̄ soci⁹ eius habebit duplū. Fit cōtrouersia q̄s eorū p̄s peteret. Tādē inuid⁹. Peto inquit vt eruat̄ mihi alter oculus. De illis pōt expōni illud Isa. lix. Palpam⁹ sicut cecī parietem ⁊ quasi absq̄ oculis attractam⁹ ipegim⁹ in meridie q̄si i tenebr̄.

¶ Tertia cecitas est iracundia. in ps. Turbat⁹ est a furore ocul⁹ me⁹ ⁊ c. Et catho. Ira ipedit aim ne possit cernere verū. Hec figurat̄ per cecitatē Lamēch qui habēs arcū voluit sagittare putās occidere ferā occidit hoīem sc̄z cayn sicut narrat magister in historis suis sup̄ quarto caplo. Gen. Ita est de iudicib⁹ excecatis per irā cōtra p̄sonā accusatā. Putāt ei se occidere ferā id est vindicare p̄ctū. et ira ipediente occidunt p̄sonā. De talibus scribit̄ ad ephē. iiii. Ignorātia ē in illis p̄p̄ cecitatē cordis eorū. Quarta cecitas ē accidia ⁊ figurat̄ p̄ cecitatē. Thobie q̄ dormiēdo cecitatem incurrit. Thobie. ii. ¶ Quinta cecitas est cupiditas q̄ facit hoīes similes talpis fodientib⁹ semp̄ in terris et hec est cecitas que facit hominē pauperē et medicū Vnde figuratur p̄ cecitatē medicū qui sedebat secus viā prope iherico ⁊ mendicabat a turba pretereūte Luce. xviii. Seneca epistola. xxxviii. Nō q̄ par⁹ habet sed qui plus cupit paup̄ est. Quid refert quātū illi in archa quātū in horreis iacet quātū prestet pascant̄ feneref̄ si alieno iminet si acq̄redat̄ putet Quis sit diuitiarū modus queris p̄m⁹ habere q̄ necesse est proximus q̄ satis est. ¶ Sexta cecitas est gula q̄ frequēter excecatur hoīez et sp̄ualit̄ et corporalit̄ puerbiōz. xxiii. Cui ve cui⁹ patri ve cui rixē cū foue. cū sine causā vulnere. cui suffocio oclorū. Nonne his qui morantur in vino et student calicibus epotadis? Hec designat̄ per cecitatem cecī nati. De quo narratur Iohis nono. ¶ Septima cecitas est luxuria ⁊ amor voluptuosus qui aufert hominē iudiciū rationis quia omnis amor cecus nō est amor arbiter equus. Nam

deforme pecus iudicat esse dec^o. Vñ secūdu Grego. xxxi. moralū. Cecitas mentis est prima filia luxurie Vnde dicitur metrice. Mens excecatur que luxurie famulaf. Hec significat per cecitate sampsons. Iudicū. xvi. quem dalida amica decepit et philisteis tradidit excecandū. Figuraf etiā per cecitate qua percusse fuerint sodomūte Gene. xix. cū vim fecerūt loth vt āgel fuisset abusi qui i forma hoīm extiterunt apud Loth hospitati. Ab istis cecitatib⁹ nos custodire debem⁹ qui sumus viri ecclasticū et litterati quorū vnicuiq⁹ dicitur ysai. xlii. Dedi te in lucē populi in fedus gentiū vt aperies oculos cecorū vt educeres de cōclusione vincitū de domo carceris sedentē i tenebris. **LECTIO. XXX.**

Quonia deus creauit hoiez iex-terminabilēz ad ymaginē similitudinē sue fecit illū. Inuidia autē diaboli mors intrauit in orbem terrarū imitant⁹ autē illū qui sūt ex parte illi⁹. **¶** Postq⁹ spūs scīs posunt recapitulando errore ponētū anime humāe corruptibilitatem. Hic incipit ostendere eiusdem erroris falsitatem. Et primo facit hoc in generali ostendendo anie rationalis naturalē nobilitatē Secūdo ostēdit in speciali idem per anime rationalis moralē bonitatē. c. iiii. Ibi. Iustorū anime in manu dei sūt **¶** Circa primū duo facit. nā primo ostēdit q⁹ homo a deo fact⁹ est immortalis in arbitrio sue volūtatis. secūdo ostēdit primordiū nostre mortalitatis. ibi. Inuidia autē. In prima parte duas ponit hominis prerogatiuas speciales videlz: valitudinez immortalitatis quātū ad corp⁹: similitudinē diuinitatis quātū ad aiaz

Dicit ergo primo sic. posito errore reprobōrū qui negauerūt mercedē iusticie et honorē sanctarū animarū p⁹ hāc vitā. Ex istis duob⁹ ostēdit falsum primo quia de⁹ creauit hominē inextimabilē in quo differt a brutis et gñalit⁹ a quibusdā elementz elementat. secūdo quia creauit eū ad ymaginē et similitudinē suā in quo differt a corporib⁹ celestib⁹ que licet sint corporalia tamen sūt inaniata. **¶** Circa primū sciēdū q⁹ primus parēs in statu inocētie habuit posse mori si peccaret z habuit posse non mori si peccatū vitaret. Et ideo quātū fuit ex parte dei. creauit hominē inextimabilē fm corpus. et de hoc tractat scdo sententiary distinctione. xix. **¶** Circa secūdu sciēdū q⁹ cetera creature alie ab homine vestigiū dei habent id est quandā obscurā notificationē sed solus homo inter corporeas creaturas ymaginē dei habz que consistit in intelligentia. memoria et voluntate in quo est processio verbi a memoria dei patris et amoris processio ab itelligētia et volūtate. Vnde memoria correspondet patri. itelligētia et verbi filio. volūtas siue amor spiritū sancto. De hac ymagie tractat btūs aug⁹. ix. x. xi. xiiii. xv. de trinitate. Diffuse. Et magister sniarū libro. iiii. dist. xvi. per totū. Sūt ergo hic due ratōes contra anime corruptibilitatē. Quia potest de aie corruptibilitate dupliciter dici. Vno modo q⁹ nō esset corruptibil per se. sed per accidēs ad corruptionē corporis. Scdo etiā q⁹ in se ex natura corruptibilis esset. De pmo arguit sic Talis deberet homo esse naturaliter: quālis ē a deo creat⁹ secūdu corp⁹: s; fuit creatus inextimabilis scāz corp⁹. g⁹ rē

Secūdo sic. Ania hūana est creata ad ymaginē et similitudinē dei. s; dei nobilissima cōditio est immortalitas z incorruptibilitas: ergo aia hūana est immortalis z incorruptibilis. Cōsequēter ibi. Inuidia autē diaboli. Mors intrauit in orbē terrarū. Ostēdit spūs scīs primordiū nostre mortalitatis. Et circa hoc duo facit. Primo ostēdit quō intrauit mors corporalis. Secundo quō pseuerat mors spūalis. ibi. ymitant⁹. Primo ergo dicit sic. Diabolus post casū suū vidēs hominē ad eternā vitā creatum: ad quā ipse ab eterno creabaf z per supbia pdidit hominē inuidit et ipsum hominē ad peccandū tēptauit: si cut patet Gen. iiii. Homo autē habens pceptū. et qd si peccaret moreret. peccauit et peccatū toto suo generi conq⁹siuit: quia sub illa lege phibitionē acceperat ligni vetiti. Scdo de morte spūali quare aie ad iferna descēdūt. Hec ē causa imitatio videlz diaboli in peccando. Vnde qui nō peccāt nō sūt obnoxii mortis. Et hec est snia textus licet sit plenus dubitationib⁹. **B** **¶** Queritur tamē vtrū corp⁹ primi hoīs fuisset incorruptibile. dato q⁹ si in statu inocētie perstitisset. **¶** Et videt⁹ q⁹ nō quia oē cōpositū ex cōtrariis est de necessitate matie corruptibile. ii. phifi. sed corp⁹ hoīs in statu inocētie fuit cōpositū ex cōtrariis sicut nūc est eiusedem speciei per oia g⁹ rē. **¶** **¶** In statu inocētie fuit nutritio/generatio/et augmētatio/et per psequens depditio nature: quia alias nō fuisset necesse q⁹ adā saltē cōmedisset: quia fuit creat⁹ in sufficiētī quātitate et ideo frustra cōmedisset. nec ppt⁹ nutritionē z generationē que in puulis esse cōstat ppt⁹ solidationē masse corporee vl⁹ carnis in

diguisset nutrimento quia pro depditōe nutritione et augmētatioe ac generatione ergo habuisset corpa corruptibilia: quā ē ppositū **¶** **¶** pponam⁹ q⁹ gladius vel securis cū bono ipetu attingisset collū vñ in statu inocētie certū est q⁹ habuisset corpa molliora q⁹ sit ferrū si fuisset caro vnita cū carne: ergo collū cecidisset: quia naturaliter molle cedit duro: et maxime duro acute figure. g⁹ rē. et tūc potuit vn⁹ aliū occidisse. vel homo potuit a bestia vel a casu fuisse occisus. **¶** **¶** **¶** hec est diffinitio hominis q⁹ sit aial ratiōale mortale. viii. meth. sed in statu inocētie fuisset homo vni uoce g⁹ rē **¶** **¶** calor naturalis agit in hūidū radicale p⁹ illud hūidū nō pot⁹ restaurare depditū sicut fuit vl⁹ ita purū. g⁹ p admixtionē hūidi nutrimenti aliquā deficiet naturalit⁹: g⁹ cū tūc fuisset depditio hūidi radicalis fuisset finaliter corruptus. **¶** **¶** Ad oppositū est ap⁹ ad Ro. vi. in fine. Supediū peccati mors ergo si hō nō peccasset mortuus nō fuisset. **¶** **¶** p⁹ pena nō pcedit culpā ergo an p⁹ nō fuisset mors igit⁹ rē. Ad questionē dicēdū q⁹ sic Primo tñ notāda sūt duo. Primū est q⁹ immortalitātē nō habuisset a natura sed a diuina gratia: quia fm dyonisi. de diuinis nominib⁹. c. iiii. Naturalia ei data de mombus non perierunt propter peccatū. Et similiter mortale est differentia essentialis hominis vt argutū est. **¶** **¶** Secundum est q⁹ homini fuisset ex speciali grā p⁹ immortalitas corporis cōcessa. Cui⁹ rō est quia hō fuisset ordinatus ad finem supra naturā suā corpoream ergo decunt q⁹ in ipsa institutione aliquid sibi esset collatum supra facultatem principiorū naturalium que sūt anima et corp⁹. **¶** **¶** Habuit er-

go animā p donū gratie supernaturalis q̄ q̄diu ordinē obedientie seruaret ad deū corp⁹ uiuificare posset i perpetuū et ideo corp⁹ hois si hō nō peccassz corruptū nō fuisset. de hoc uide sctū thomā: ii. snias. di. xix. **¶** Tercio sciendū q̄ in reb⁹ corporalib⁹ q̄druplex mod⁹ inuenit^r Vnus est generalis q̄ uidelicet oēs res habēt sue durationis periodū sicut dicit^r. ii. de gnatioe. Secūd⁹ ē pp̄t⁹ p̄dominiū excessiuū unus cōtrarior⁹ et hoc dūtaxat in mixtis dūz illa armonia predicta soluitur quam forma substantialis requirit. Tertius est q̄ calor qui est instrumētū anime vegetatue cōsumit humidū in quod agit et cū nō possit illud hūidū restaurari naturalit^r in sua puritate semper admisce^r cum humido nutribili z sic fit ipur⁹ sicut uinū mixtū aqua fit de biliū et tātum misceri potest q̄ fiet aqua sicut d^r. i. de gnatione i fine. ita humidum radicale cōsumit finaliter et aial moriet^r Et similit^r fit de plāta de ficiēte illa restauratione z hec ē mors naturalis. **¶** Quart⁹ mod⁹ corruptiois est peruiolētia ab aliquo extrinseco a gente ut gladio igne l⁹ h⁹ mōi. mō contra duos primos modos datū fuit anime q̄ fm p̄dicionē sue immortalitatis corp⁹ pficeret et ppetuā eq̄litate cōplexionis pferret. **¶** Cōtra tertiu⁹ modū corruptionis habuit hō illud donū q̄ p esū lignor⁹ de paradiso concessorū fiebat r̄stauratio dep̄ditū ad certū tēp⁹. et q̄ illa restauratio est cū admixtione humidi extranei debilitatū hūidū radicale magis ac magis. iō hō habuit lignū vite cuius v̄tus erat alimentū taliter assūptū i pfectā assimilatiōnē adducere z facere hūidūz radicale totū ita recēs sicut fuit i p̄cipio natu

re cōdite. **¶** Cōtra quartū modū corruptionis qui ē peruiolētia p̄seruabatur hō p dinā p̄dētā z ppriā prudētiam et ab extrinseco nihil potuit pati corruptioni. **¶** Ad p̄mū dīcēdū pcedēdo q̄ corp⁹ hois fuisset corruptibile pp̄t⁹ positionē ex p̄riis nisi fuisset dīmit^r p̄suatū ab extrinseco p subsidiū diuine prouidētie et ab intrinseco p gratiā originalis iusticie. **¶** Ad secūdū patet quō fuisset facta restauratio dep̄ditū p̄muniter per esū lignor⁹ paradī z q̄n̄ necesse fuisset p esū ligni vite qd̄ nūq̄ fuisset necessariū nisi i sefibili debilitate nature p̄ recreatiōe recuperāda sicut sup̄ius dictum fuit. **¶** Ad tertiu⁹ q̄ ē de extrinseco nocumētō dictū ē q̄ per ppriam prudētā et dinā p̄dētā nihil hōi extrinseco nocuisset nec molle duro cessisset nisi sicut aie placuisset si nō peccasset. **¶** Ad q̄rtū p̄ q̄ fuit aial rationale mortale. i. natū mori naturalit^r sic tamē fuit ordiatū a deo q̄ illa aptitudo moriēdi nūq̄ fuisset in actū deducta nisi hō peccassz. Et iō hō habuit i sua potestate mori et non mori. posse mori et posse nō mori stante lege data et iō fuit mortalis per naturā et immortalis per grāz. **¶** Ad q̄ntū de actione calidi naturalis i humidū radicale dictū ē q̄ pfecta restauratio illi⁹ humidū fuisset facta p esū ligni vite Hoc tñ nota q̄ lignū vite nō habuit ex sua v̄tute naturali dare hōi perpetuitatē uiuendi. q̄ cū esset res creatā v̄t⁹ sua finita fuit in duralitate. Et ideo nō cōtulit fortitudinem humidi radicalis nisi ad certum tempus quo lapsō homo iterūz comedis debuit si ita diu p̄stitisset nō assumptus ad celum integraliter. S; cōtra arguit^r p illā. gen. iii. Ne forte sumat de ligno vite et uiuat in eternū. Dīcēn

CA. III.

dū q̄ li inefnū accipit^r ibi p eo qd̄ ē diutius q̄ deberet fm naturā corpi hūano cōcessā: vel a p̄ncipiis intrinsecis pcedētē. Inuidia autē. **¶** De inuidia autē notandū q̄ inuidia est toxicū caritati nisi enī inuidia esset qlibet de bono alteri us gauderet z de malo alteri⁹ doleret q̄ h̄ est ppriū caritatis. Vñ Aug. sup Iohāne. Tolle inuidiā et tuū est quod habeo. tolle inuidiāz meū est qd̄ habes glo. sup illā ysa. xlv. Ego dñs formās lucēz creans tenebras. Qd̄ est vita serpens mors est hois sicut uenēnū. z eōtra humor aqueus. i. salua ē vita hois et est mors serpentis. Isto mō q̄ ē vita v̄tuosiz bonū hois. ē mors inuidio. z qd̄ in bono viro mors vel dānū ē: ē in inuidio vita. **¶** Scdo est ostū iniquitatis per hāc enī mors itrauit in mūdū sicut d^r hic. Per hāc occisus ē abel a chayn. iacob tribulat^r ab esau. Ioseph vedit^r a frīb⁹. Dauid p̄secut^r a saule. xps traditus a iudeis. Mat. xxvii. Sciebat ei q̄ p inuidiā tradidisset euz. Istā ostū fere null⁹ pōt vitare. Seneca li. suo de moribus Et si nullos inimicos tibi fecit in iuria multos tamen fecit inuidia. Ecclesiastes. iiii. Industrias aiaduertit patere inuidie pximi. **¶** Tertio ē viciū v̄t⁹ putredo sanitatis puer. xiiii. Vita carniū sanitas cordis. putredo ossiū inuidia. h̄ tñ est iustissimū viciū q̄ est in sui auctorē reciproci vñ Hugo de scō Victore. Iusti⁹ inuidia nihil. q̄ p̄tin⁹ ipm auctorē punit cor cruciatq̄ suum Vñ basili⁹. Sicut rubigo ferrū sic inuidia aiam de qua nascit^r corrūpit. Et iō maximā iniuriā faceret deus inuidio si poneret euz in celo. q̄ ibi est sūma felicitas in pximo. z p̄ p̄ns sūmū nocumētū esset inuidio: et ideo erit in inferno vbi nihil videbit cū inuidere pote-

LEC. XXXI.

rit. p̄ma petri. ii. Deponētes oēs malitiam et oēs dolū z simulationē z inuidias et oēs detractiones q̄si mō geniti ifātes rationabiles sine dolo lac cōcupiscite scilicet caritatē.

CA. III. L. XXXI.

Iustorū anie in manu dei sūt: nō tāget illos tormentū maliciēvisi sūt oclis insipientiū mori z esumata ē afflictio exit⁹ illor⁹ z ab itinere iusto abierūt i exterminū z qd̄ in nobis est iter extirminū illi aut sūt i pace. **¶** Posita z enarrata opiniōe reprobor⁹ i capitulo scdo p totū. Hic p̄sequēter agit de ill⁹ opiniōis reprobatoe. Sicut ei opinio ptractata. p̄mo persuasit aīme mortalitatē z postea os hoies iuitauit ad vite voluptatē et ad iusticiā sine timore pene exercēdā. **¶** Ita hic sacrosca fides catholica. Primo psuadet aīe post hāc vitā iustā remuneratiōnem. Scdo inuitat ad iusticie dilectionem ibi. Audite nūc reges. Prima ps sic ordinat^r q̄ mixti vicissim z alternatim. Nūc agit de remuneratiōe iustorū post mortē. Nūc de punitiōe malor⁹ z diuertit se modo ad istos. mō ad illos vt oñdat q̄ siue i p̄mo siue i p̄ca imortalit^r aīe sēp uiuūt. Procedit ḡ sic P̄ponit qd̄ iusti p̄cipiēt in futuro finaliter. Scdo qd̄ sustinet i p̄nti t̄p̄alit^r ibi Et si corā hoib⁹. **¶** Circa p̄mū lectio hodierna didit^r in duas ptes Nā p̄mo oñdit qd̄ p̄tigit aiab⁹ iustor⁹. Scdo oñdit qd̄ de eis iudicat^r fm fatūtatē mūdā danor⁹. ibi. Visi sūt oclis zc. Dicit ḡ p̄mo sic. Impi dixerūt q̄ nō ē refrigerium in fine hois et q̄ hō siue iust⁹ fuerit siue mal⁹ nulla erit d̄r̄ia q̄ aīa cū corpe moriet^r siue corrūp̄t. S; certe hoc ē falsū. Nā iustor⁹ aīe i manu dei

sūt id ē in dei ptectione et gubernatōe
Verū q̄ iustorū corpa tam invita q̄ in
morte in ptate hoīm sūt. Sed certe iu
storū aie nec in morte nec invita sunt
in manu hoīm nec diaboli: sed tantū
dei. Vñ Iob. ii. Dixit dñs ad sathan.
Ecce in manu tua est veritū aiaz illi?
serua. glo. in ipa iusticia pmissiōis mi
sceť qdā libera pietas qa si totū dese
reret hō qd esset? Serua inqt. nō q̄ ip
se seruet sed ne audeat irrūpere ne tē
ptando supet. Vñ Boec. ii. de cō. p.
vi. p̄bas q̄ dignitas nō pōt hoiem fa
cere felicē desiderando hoīm mortaliū
dignitatē. Dicit q̄ aio hoīs nisi hō ve
lit null? pōt dñari. Nūqd libero impa
bit aio? Nūq̄ mētē firma ratiōe sibi he
rentē de statu pprie quietis amouebit
Quasi. d. nō q̄ iustorū aie in manu dñi
sūt tā in vita q̄ in morte. Sapie. vii. In
manu dei sum? et nos et sermōes nrī.
Et ideo p̄ns est q̄ nō tanget illos tor
mētū mortis. Dñā est iūt tactū natu
ralē. et tactū mathematicū. Tact? na
turalis est cū passiōe: qa qcqd t̄git pa
tiť sicut p̄. ii. de aia. et p̄mo de genera
tione. Tact? at̄ mathematic? nō est ni
si iuxta positio corpm quorū vltima sť
fil sicut corpa celestia tangūt se. Vult
q̄ dicere q̄ iustos in morte sua nō tā
get tormētū mortis tactu videlz natu
rali. q̄ fit cū passiōe et afflictōe quo iu
sti tāgenť frequēter. Hoc aut̄ tormētū
mortis cōsistit in tribus. fm Bernar.
Est enī in morte malorū dolor in exi
tu. horror in trāsitu. pudor in dei con
spectu. Sed certe ista nō erūt in mor
te iustorū imo p̄ciosa in conspectu dñi
mors scōrū ei? Vñ dic qdā sc̄s. mors
nihil aliđ ē q̄ exit? aie de carcere. finis
exili. laboris cōsumatio. ad portū ap
plicatio pegrinatōis finitio. oner? gra

uillimi depositio De eq̄ furioso descē
sio. de domo ruuosa libatio. oiz egri
tudinū terminatio. oiz p̄culorū euasio.
oiz malorū p̄suptio. oiz vinclosū diru
ptio. debiti nature solutio. redit? in pa
triā. igressus in gloriā. De q̄ dñr Ec̄s.
p̄mo Melior ē dies mortis die natita
tis Et puer. xiiii. Iustus spat in morte
sua. et ideo fatū estz irratōabile. ppriā
mortē nimis timere et mortē alteri?
nimis dolere. De p̄ma fatūitate loq̄.
Cipan? Et ponit in canone. xiii. q. ii.
q̄ p̄posterū est q̄q̄ puerū vt cū dei vo
lūtate fieri postulam? : qñ dñs euocat
nos et accersit de hoc mūdo nō statim
volūtatis ei? imperio parem? : obniti
mur et reluctamur? p̄ncanum more
seruorū ad p̄spectū dñi cū tristitiaz me
more p̄dicamur. exeūtes hīc necessitat
vinclo nō volūtatis obsego. et volum?
a deo p̄m̄is celestib? hōrari ad quēve
nimus iūti. hec ille. De fatūitate pro
morte amicorū nimis dolētū loquit?
Aug? de vera religiōe. c. xxxii. Qui
p̄fecte inqt deū diligit n̄ affligit? mor
te cui? q̄. qm q̄ toto aio deū diligit no
iut nec sibi perire qd deo nō perit. De
us aut̄ est dñs viuorū et mortuorū. hec
ille. Ex q̄ patet simplicitas illoꝝ q̄ pro
morte bonorū irrationabilit cōtristā
tur. Sed p̄ quorū morte nos dolere cō
uenit. doz ysi. li. iii. de sūmo bono. Il
li inqt deplorādi sūt in morte: q̄s mi
seros ifern? ex hac vita recipit nō ce
lestis aula letificādos icludit. Tuli? de
paradoxo Mors ē tribilis his q̄rū cū
vitā oīa m̄erita extigūt nō his quorū
laus emori nō pōt. Et de talib? dñr q̄ n̄
tāget illos tormētū mortis. Hoc figu
ratū est i trib? pueris. Daniel. iii. Illos
aut̄ nō tetigit ignis neq̄ p̄tristauit nec
quicq̄ molestie itulit. Cōsequēter ibi.

CA. II.

Visi sūt ocli insipietū. Ostēdit qd de
iustus afflictis p̄iusticia in hac vita iu
dical? fm mūdanoꝝ fatūitate Et circa
hoc duo facit. Quia p̄mo ponit eorū
estimationē. Scdo ponit eorū decepti
onē. ibi. Illi aut̄ sūt in pace. Dicit ergo
Iustus p̄cedētes nos visi sūt oclis insipi
entiū. In psal. Dixit insipiens in corde
suo nō est de? : mori totalit in corpe et
aia qd falsū est cū mors iustorū nō fit
nisi reges a labore Apoc. xix. Ammō
iā dicit sp̄svt regescāt a laborib? suis
Estimata est afflictio exit? illoꝝ p̄ase
nihil aliud vnde nō iudicauerūt q̄ fu
it igressus in vitā etnā sed tñ fuit af
flictio. S; paul? fuit alteri? opiniōis q̄
dixit. ad Phil. p̄mo. Cupio dissolui et
esse cū xp̄o. Scdo vltim? iudicatū est q̄
ab itinere iusto abieit in extm̄iniū id
est in annihilationē et nullū aliū fru
ctū iusticie receperūt. Hec tñ clausula
sc̄d. Rabanū nō est de textu. S; antiq̄
et moderni eā habēt. Verū est q̄ i ec
clesia i epla de martyrib? trāsilit. Ter
tio vltim? iudicatū est q̄ mors iustorū
nō solū est afflictio imo qd est iter ex
t̄miniū a nobis id est de nobis q̄si non
fit aliud mors q̄ iter nos ext̄minās id
est extra terminos hūane vite ponens.
Vltimo ibi. Illi aut̄ sūt in pace. On̄dit
istorū insipietū deceptionē nāvbi pu
tabāt iustos ext̄minari affligit? aūchi
lari iusti eripiūtur de hī sc̄to neq̄ et sūt
in pace. ysaie. xxxii. Sedebit p̄pls me?
in pulchritudine pacis zc. et in requie
opulēta B̄ Dubitatio lr̄alis Vtrū
aie defūctorū habeāt distincta recepta
cula post hac vitā sibi diuinit? deputa
ta. Et videt? q̄ non qa tūc aie tales vel
p̄nt ab illis receptaculis recedere vel nō
si sic q̄ aie dāpnatez aie ex̄ntes in pur
gatorio possēt minuere penā. et aime

LEC. XXXI.

existētes in celo possēt minuere gau
diū suū: p̄señtia patz qa loca penalia
augēt penā: et loca leticie augēt gaudi
um: alit? frustra talia loca deputarent?
et p̄ p̄ns reliquēdo loca sua dimiuerēt
de suo gaudio: si essēt btē et minuerēt
suā penā si essēt nō btē. Si dicat? q̄ aie
defūctorū nō p̄nt p̄ libitu suo loca illa
dimittere. Cōtra hī est qd pbat Aug?
libro suo de cura p̄ mortuis agēda in
ter mediū et finē q̄ aliqui ex mortuis
mittant? ad viuos p hoc q̄. Math. xvii
Moyses in trāsfiguratiōe dñi appui
se legit? cū Helyaz tamē cōstat moysē
ante fuisse defūctū Itē Ibe. redargunt
vigilatiū sup hī q̄ dixit aias nr̄as non
posse adesse tumultis suis q̄nvellēt p hī
q̄ sequit? agnū q̄cūq̄ ierit. S; agn? est
vbiq̄. Itē demones toto orbe mira ce
leritate vagant? q̄ icōuemēs ē dicē ani
mas alicubi eē iclusas vsq̄ ad diē iudi
ci. Itē grego. iiii. dial. narrat de mul
tis mortuis quibus appuerūt. ¶ p̄ ad
q̄stionē. si sicut? sin? abrahe foret vñū
de illis receptaculis p̄na patet qa eccle
sia orat i officio sepulture sin? abrahe
eā suscipiat. sed falsitas p̄sequētis patz
qa est in iferno vel qa fuit limb? patz
vbi nlla aia nō recipit? p̄ xp̄i passiōez
¶ p̄ si sic purgatoriū foret vñū rece
ptaculū p̄ns falsū. qa aie decedētes in
caritate vadūt ad purgatoriū si habe
ant culpā veniale vel obligatōez ad pe
nā. Sed purgatoriū est vn? loc? iferni
sub limbo patz: alias aie patz pur
gāde fuisse in loco superiori viderent?
tā an purgationē q̄ post ¶ Ad opposi
tū ē Aug. Ench. c. iiii. Tps qd int? hoīs
mortē et resurrectionē vltimā aias ab
ditis receptaculis tenet. put vnaqueq̄
digna est vel requie vel erūna ¶ Item
glo. sup illā p̄. ad Tessa. iiii. fil rapie

aie defūctorū habeāt distincta receptacula

murz. Dicit qd oēs anie que de feat-
lo exierū habēt diuerfas receptiones
Ad questionē dicēdū qd sic. quia sicut
grauitas in corporib⁹ requir̄ diuerfa
loca. sicut patet. iiii. de celo ita meri-
tū et demeritū diuerfa requirunt loca p
animab⁹. vnde qd est corpori leuitas
hoc ē anime meritū. et hoc qd est cor-
pori grauitas: hoc est aie demeritū: ⁊
sicut grauia quando generatur statiz
ad loca sua mouēt. nisi impediatur si-
cut patet. viii. phisicorū ⁊ iiii. de celo.
ita aie stati qn̄ a corpore sepant ad lo-
ca mouētur: male ad infernū: bōe ad
celū nisi inueniāt aliqd impediēs per
culpā veniale. et reatū pene nō solutū
habēt igit̄ disticta receptacula. ¶ Est
ergo notādū qd de istis receptaculis a-
nimas post earū separationē loq̄ pos-
sum⁹ dupliciter. Primo modo d̄ lege
cōi. Alio mō de dispēsatione speciali.
Primo modo loqēdo sūt quorū recep-
tacula aīas videlicet. Infern⁹ dānatorū
limb⁹ puerorū p originali. purgatoriū
p veniali. et celū pro perfecte bonis.
Quitū receptaculū aī xp̄i passionē
sunt limb⁹ patrū qui tūc dicebat̄ finis
abrahe hoc de lege cōi. De dispēsatio-
ne speciali habēt aīe receptacula alia i
ter hoies i quib⁹ purgātur ad iforma-
tionē et ad eorū celeriorē redēptionē
et ita diuersimode deputātur sicut ip-
sis viuētib⁹ expedit. ¶ Secūdo notādū
qd spacū infernale in quatuor portio-
nes distiguntur. In infima sunt dam-
nati p peccato actuali mortali. In secū-
da dānati p peccato originali. In terti-
a anime q purgātur de lege cōi. In q̄r-
ta fuerūt aīe patrū ātiquorū vsq̄ ad re-
surrectionē xp̄i. ¶ Ad primum argu-
mētū dicēdū qd animas a suis recepta-
culis recedere dupliciter pōt intelligi

Vel simpliciter vel ad temp⁹ Simpli-
citer sic qd nūq̄ redeat. nulla recedet q̄
est in inferno vel purgatorio Ad tem-
pus dupliciter vel ex lege nature ⁊ sic n̄
vel ex ordine diuine puidētie ⁊ sic cō-
cedēdū ē: qd redeūt interdū ad viuētēs
sicut docz aug⁹ i libro suo de cura pro
mortuis agēda. Hoc tamē interest qd
anime factōrū possunt cum volunt vi-
uētib⁹ interesse: alie anime nō: sed solū
diuina permissione. Etiā dānati ap-
paruerunt viuētib⁹ ad viuorū p̄muniti-
onē. ¶ Ad scdm̄ de sinu abrahe. Dicē-
dū ē secūdū augustinū. xii. sup gen̄.
Sinus abrahe dicit̄ reges factōrū: qui
olim fuit limb⁹ nūc vō ē celū sic orat
ecclesia. ¶ Ad terciū dicēdū qd tenet̄ p
babuliter ex dictis factōrū qd loc⁹ pur-
gatoriū ē locus vicinus inferno. De le-
ge cōi. ¶ Iustorū aīe in manu dei sūt.
¶ Notādū qd int̄ iustū et impiū
inuenio quadruplicē differētiaz i sc̄p-
tura. Differunt enī viuēdo. moriendo
patiēdo et penitēdo. Viuēdo quia iu-
stiuunt in pace et trāgillitate. Impii
in discordia et p̄trietate. In ps̄. Pax
multa diligētib⁹ legē tuā. De ipis ve-
ro dicitur ysaiē. lxxviii. in fine. Nō est
pax impiis dicit̄ dñs. signant̄ dicit̄ ps̄
Pax multa diligētib⁹ legē tuā. ¶ B
Nō sic diligētib⁹ legē mundi. Illi sunt
semper in contentionibus. in discor-
diis et rebelliorib⁹. Vn⁹ qui audiunt
iura per sex annos vel septem faciet
maiorē prigam in vna comitiua: q̄
xviii. sapientissimi dēnci. Christus ei
iustis legauit pacē. Io. xiiii. Pacē reli-
quovob̄ Et ecc̄. xlv. Statuit illis testa-
mētū pacis. ¶ Sc̄do differūt moriēdo
quia mors iusti ē ei⁹ spes ⁊ consolatio
mors aut̄ iusti ē despatio. puer. xiiii.
In malicia expellitur impius. spat iu-

stus in morte sua: s3 prouer. xi. Mor-
tuo homie impiovltra nulla erit spes
Si oēs fratres ⁊ sacerdotes mūdi cele-
brarēt p aīa sua: si mortu⁹ ē sine peni-
tētia frustra fieret. vñ aug⁹. xii. de ci-
dei. c. ii. Si de aliquib⁹ malis ita cōsta-
ret qd sunt dānati sicut nūc p̄stat de de-
momb⁹. eccia nō plus oraret p eis q̄ p
ip̄o diabolo. et a multo fortiore. Non
est spes ip̄io mō defūcto et hoc loquē-
de lege modo cōt̄v̄sitata. Tertio diffe-
rūt iustus et impius in patiēdo quia
iustus sustinēdo aduersa se exhilarat.
Impi⁹ sustinēdo semp̄ remurmurat.
De iusto puer. xii. Nō p̄tristabit iustū
quicqd ei acciderit. Item prouer. x. in
fine. Labia iusti cōsiderant beneplaci-
ta et os impiorū peruersa. ¶ Quarto
differūt penitēdo: quia iust⁹ i bñ viuē-
do sēper se accusat. ip̄i male viuēdo
semp̄ se excusat. De iusto puer. xviii.
Iust⁹ p̄or accusator ē sui. Et in eodem
Impi⁹ cū i profundū peccatorū venerit
cōtenet. Itē ibidē decimo. Os ipiorū
operet iniquitatē. ¶ Notādū qd ani-
me iustorū in p̄nti in manu dei multi-
pliciter sūt. Sūt enim i manu dei sup-
portantis. In manu dei confortāt. In
manu dei castigātis. In manu dei cō-
seruātis. Primo sūt in manu dei sup-
portantis. Nutrix enim puerum in-
cipientem incedere continet inter ma-
nus et ea parte qua cadere credit sup-
portat manū supponendo ne cadēs le-
datur. Christus est nutricius nr̄. Osee
vndecimo. Ero enim nutricius effra-
ym et brachiis meis portabo eos. Ef-
fraym īpretatur crescens et siḡt nos
viatores qui crescere debent̄ devirtu-
te in virtutem. Due man⁹ dei iusticia
et mia. In ps̄. In man⁹ tuas cōmendo
spiritū meū. Iusticia dirigit vt bene i-

cedamus misericordia subleuat ne ni-
mis ledamur. In ps̄. Cū ceciderit iu-
stus nō collidetur quia dominus sup-
ponit manum suam. Secūdo sūt i ma-
nu dei confortantis. Ezech. iii. Man⁹
enim domini erat mecū p̄fortans me
Falco nobis pascitur et recreatur ma-
nu domini sui. Alias si cibū habēt in
suo regimie auolaret a dño suo. Ideo
deus sic eos pascit beneficiis qd semp̄
ea tenet in manu sua quā manum qn̄
vult claudit et patimur egestatem. at
quando vult aperit et habet̄ copie lar-
gitatē. in ps̄. Oculi omnū in te spe-
rent domine et tu das escam illorum
in tempore oportuno. Aperi tu ma-
num tuam ⁊ imple omne animal be-
nedictione. Et iterum in ps̄. Aperi-
ente te manum tuam omnia implebū-
tur bonitate. Alias enim a deo auola-
ret. Osee. ix. Effraym quasi avis auo-
lauit. Sic qui nimis habundant terre-
nis auolant a deo sicut falco a domo
suo quando nimis faciat. ¶ Tertio
sunt iustorum anime in manu dei ca-
stigantis. Quando enim medic⁹ māu
sua propinat infirmo et pretentat bi-
bendo faciens sibi credentiā licet me-
dicina sit valde acuta tamen infirmus
acceptat. Christus medicus est et cali-
cē pregustant tribulationis: quē nob̄
pro remedio infirmitatis peccati pro-
pinat in presenti. Et ideo castigatiōes
suas filiāli benignitate suscipiam⁹: in
ps̄. Hūc humiliat et hūc exaltat. quia
calix in manu domini vini meri ple⁹
mixto. ¶ Quarto sūt iustorū aīe i ma-
nu dei cōseruātis. Vñ illud qd hō con-
tinne in manu tenet illud bene cōser-
uat. Xps̄ aut̄ i maibus suis nos seruat
Solet etiam homo dicere quando h3
nomē alter⁹ sc̄ptū i libro suo. habeo il
h. i

lū i libro meo. Christ⁹ autem nos in manib⁹ suis scripsit ita q̄ nō p̄t nostrū obliuisci. ysa. xlix. Nūqd potest mulier obliuisci infatē suū vt non misereatur filio vteri sui Et si illa oblita fuerit ego tñ non obliuiscar tui ecce in manib⁹ meis descripsi te. ¶ S; tñ alit̄ habet animas iustorū et alit̄ aias pctōrū quādo enī ita ē q̄ aliqs est dñs alicu⁹ manerit et dimittat illd̄ i aliena custodia ita q̄ alii ad certum terminum capiunt fructū illi⁹. dicim⁹ q̄ licet manerit sit talis dñi nō tantē ē i manu sua. sed tūc pprie qñ i habitat et recipit fructū et vsū tūc dicit̄ esse i māu sua. Mō dñs bene ē dñs peccatorū et tñ nō i habitat eos p gratiā. nec recipit fructus ab eis. et ideo nō anime peccatorū s; aie iustorū in manu dei sūt.

LECTIO. XXXII

Ut si corā hoib⁹ tormēta passi sūt spes illoꝝ immortalitate plena ē. i paucis vexati. in multis bene disponēt. Quomā de⁹ tēptant illos et inuenit illos dignos se. Postq̄ spū sanctus de clarant quid iusti hoies percipiēt i futuro eternaliter. Hic cōsequēnt̄ oñdit qd̄ sustinet̄ in pñti t̄paliē. et quia pene q̄s sustinet̄ et premia q̄ percipiēt sunt cōtraria ideo faciēs qdā p̄parationē vt̄ quodā colore rethorico qui dicitur antithesis. quasi cōtra positio. vel antithōvel cōtētio. fm̄ iulii. v. r̄thorice sue. ¶ **A** Et ē figura talis quando aliqs in locitōe cōtraria cōtrariis contraponit sicut facit apostolus. i. ad corin. vi. per infamiā ⁊ bonam famā a dextris et a sinistris. ⁊ eccl̄s. xxxiii. Cōt̄ bonū malū ⁊ p̄tra vitā mors. Sic p̄virū iustū peccator. Isto genē eloq̄ntiē vt̄ spūs sanct⁹ i isto textu ostēdēs q̄ illa q̄ sc̄i pati

ūt in pñti nō sūt equalia illis q̄ percipiūt i futuro pro p̄mio. Et ponit̄ tres antitheses cōsequēt̄. Sacti enī in p̄feti tribulāt̄ vexāt̄ et temptāt̄. tribulāt̄ i penis. vexant̄ i verbis et tēptāt̄ in diuinis p̄missionib⁹. Sed p̄. Tribulationes penarū hñt spem immortalit̄. Cōtravexationē cōtumeliarū hñt spem eterne tranquillit̄. Et p̄ diuinā tēptationē habent spem precipue dignitat̄. ¶ **D**icit ergo sic primo ponēs primā cōt̄rietatē. Et si corā hoib⁹ tormenta passi sūt. corā hoib⁹ q̄ tantū exteriora vidēt. i. re. xvi. Homovidet ea que parēt tormēta passi sunt i corpore sustinēdo. spes illoꝝ immortalitate plena ē. hoc est dictū. sperauerūt a dño pro sua iusticia p̄mari. et illa spes est plena ⁊ n̄ vacua sic malorū de q̄ ifra isto ca. vacua spes illoꝝ. vñ spes illoꝝ nō cōfūdīt ad ro. v. ¶ **S**ecūda antithesis ē. talis Sancti sūt in pñti vexati verbis cōtumeliis et iniuriis tñ hec sūt pauca respectu illoꝝ que ad suā beatitudiez aggregabūt̄. quia secūdu boetiū. Beatitudo est stat⁹ oīz bonorū aggregatio ne perfect⁹. Et ideo dicit i paucis vexati in multis bene disponēt. Multū et paucū sicut magnū et parū sūt relatiua: sicut patet in predicamētis. c. de quātitate. Vñ si illa q̄ patimur i p̄feti p̄pene ad ea q̄ bonis dabūt̄ in futuro p̄ mercede s; sint i se valde mlt̄a. vidēt̄ tñ in cōpatione illoꝝ. valde pauca. ad ro. viii. Nō sūt p̄digne passiōes huius temporis ad futurā gliaz q̄ r̄uelabit̄ i nobis. ¶ **T**ertia antithesis ē talis. De⁹ tēptat factos i pñti. s; nō ad eorū detrimētū ⁊ deiectionē. s; ad eorū emolimētū ⁊ p̄motioē. vñ dicit q̄ deus tēptant illos ⁊ inuenit dignos se ad ē sua societate ⁊ dilectōe a. ¶ Et no

tādū q̄ difficile et vtuosus ē q̄ hō fiat dign⁹ deo. Ad hoc enī regitur perfectus mūdi cōtēpt⁹. Vñ xps dixit. mat. x. q̄ amat p̄rē ⁊ m̄rē pl⁹ q̄ me n̄ ē me dign⁹. Et q̄ amat filiū vel filiaz plus q̄ me nō ē me dign⁹. ⁊ q̄ n̄ accipit crucē suā ⁊ seq̄t̄ me n̄ ē me dign⁹. q̄cūq̄ vult dign⁹ eē x̄p̄o optet q̄ seipsū det p̄ x̄p̄o. Hui⁹ probatio ē quā demonstrato q̄cū q̄ hoie p̄tigit sic arguere. aut iste diligit x̄p̄s pl⁹ q̄ filios et filias et semetip̄sū vel nō. Si nō. nō ē dign⁹ x̄p̄o. Si sic. dat se pro x̄p̄o: quia q̄ nō accipit crucē suā ⁊ seq̄t̄ x̄p̄m nō ē eo dign⁹. ¶ **N**otādū q̄ tēptare i p̄p̄e p̄uenit deo. q̄a tēptare proprie est aliqd̄ expiri vt̄ habeat eius cognitionē. sic hō tēptat vinū ⁊ magister discipulū. Alit̄ d̄ tēptare expiri aliq̄cūcūq̄ intētiōne manifestādi cōditiones eius aliis. Primo modo de⁹ tēptare nō pōt̄. Sed scdō modo. vñ gen. xxii. Tēptauit de⁹ abrahā. Tertiō modo d̄ tēptare callide accipere experiētia alic⁹ hois cū itētiōne decipiēdi. et sic proprie p̄uenit diabolo ⁊ nullo deo. q̄a ia. i. dicit̄. Nēo cū tēptat̄ dicat Quia a deo tēptor. Deus enī intēptator ē malorū. Ipse enī neminez tēptat Glo. Deus tēptat nō seducēdo ad malū sed exercēdo ad meritū. Alit̄ pōt̄ exponi sic. Deus temptat illos. i. tēptari permittit. ¶ **B** Et notādum q̄ de⁹ electos suos tēptari p̄mittit sp̄ali ter prop̄ tria. Primo ad exercēdum nostre nature p̄bitatē q̄ habem⁹ vsū liberi arbitrii p̄ gratiā informati si veli⁹. Si rex dedisset arma et equū nobilissimū alicui militi. ille p̄bit̄ et viriliter in bello p̄ honore regis se exponeret et aōre. rex nō in merito eū acciperet. Xps rex dedit nobis arma liberi arbitrii cū eq̄ corpus nr̄i. et sūt q̄i filia aris dei. q̄a ad imagiez et similitudiez suaz

fecit hoiez. Gen. i. ⁊ ephē. vi. Induite vos armaturā dei vt̄ possitis resistē ad uersus ifidias diaboli. ḡ nos p̄ honore regis nr̄i virilit̄ exponam⁹. aliq̄n nos metip̄s decipim⁹ ⁊ dānam⁹. Iob. vii. Tēptatō ē vita hois sup̄ trā. sic de⁹ tēptauit abrahā de imolatione filii sui. vñ gen. xxii. Sic etiā oēs suos a micis tēptari p̄mittit. thobie. xii. Qui accept⁹ eras deo. necesse fuit vt̄ de⁹ tēptaret te. Cōstāt̄ in⁹ ipator voluit p̄bare q̄ de familia sua essēt viri xp̄iani ⁊ fides r̄c. Ita xp̄⁹ p̄mittit viros catholicos a mūdo tēptari q̄ mūdā gliaz q̄ ē q̄ ydolū adorāt de suo expellit seruiciō. q̄a nemo p̄t duob⁹ dñis seruire. q̄ ydolū adorare cōtēnit in suo r̄tinet famulatu. Et ois x̄p̄o seruens necessario habet tēptari. p̄p̄t qd̄ signē dicit̄. Eccl̄s. ii. Fili accedēs ad fuitutē dei sta i iusticia ⁊ tiore ⁊ p̄p̄a aiaz tuā ad tēptationē. ¶ **S**cdō p̄mittit nos de⁹ tēptari ad recedēdu nr̄e cōfure vitatē. nisi enī tēptaremur nimis p̄p̄t defectū nr̄e cognitionis ⁊ exp̄iētū de nobis ip̄s sup̄bire. Et iō demēt̄ p̄mittit sc̄os suos de sua carne tēptari. sicut de paulo patnit̄ ii. ad cor. xii. ne magnitudo fūel. atō nū extollat me dat⁹ t̄mibi stimulu⁹ carnis mee agel⁹ s̄at̄z q̄ me colaphizet. De h̄ loq̄ns gre. ix. mor. c. xxxvi. dicit. Sup̄na disp̄fatio idcirco nos tota i tētiōe fūiētes carnis nr̄e tēptatōib⁹ p̄mittit p̄cuti. ne mēs nr̄a i sup̄biā audeat p̄ fūptiōe sue securitatē eleuari vt̄ dū pl̄ fata trepidat i solo auctoris adiutorio fidē robustū sp̄i figat. Et. ix. mora. c. iii. exponēs illud apl̄i ad ro. vii. Vide o aliā legē i mēbr̄i meis repugnātem legi mentis mee et captiuū me ducētem in legem peccati que est in membris meis. Dicit sic. Ad ima trahit caro ne extollat spūs. Et ad summa tra

hit spūs ne p̄sternat̄ caro. Spūs leuat
ne iaceam⁹ in infimis. caro aggrauat
ne extollamur ex summis. Sicq̄ scđz
Grego. quodā certo moderamine fit
vt carne dep̄mēte. sed nō p̄sternēte hō
desperatiōis lapsū caueat et spūs leuā
te et tēptationes sentiēte sup̄bie casū
euadat. Et sic dum spūs trahit caro re
trahit subtilissimo intermi iudici mo
deramine infra sūma et ifima in quo
dā medio aīa liberaf. hec Greg. Et iō
signant̄ petiunt̄ p̄s. Proba me dñe et
tēpta me vre renes meos et cor meū.
glo. p̄ba me. id est iudica me eē p̄batū
nō tibi q̄ oīa nosū. sed mihi ⁊ hoībus.
Nisi enī tēptares negligētes essemus
Notat̄ ibi glo. q̄ aliter tēptat de⁹. aliē
homo. aliē diabol⁹. De⁹ vt erudiat. hō
vt sciat. Diabol⁹ vt seducat. Vnde di
citur metricē. Dat̄ tria tēptare seduce
re scire p̄bare. Nota de puella de qua
narrat̄ Cesari⁹. In cui⁹ sine ideo signā
ter dicit̄ ap̄s p̄me. ad Corin. x. Tēpta
tio nō app̄hēdat vos nisi hūana. Ter
tio deus nos tēptari p̄mittit ad p̄merē
dū vite future felicitatē. Ia. p̄mo. Bea
tus vir q̄ suffert tēptationē qm̄ cū p̄ba
tus fuerit accipiet coronā vite. Et q̄
uis diabol⁹ omnes tēptet. aduersus ta
men p̄fectos p̄latos ⁊ religiosos maxi
me excādesit Vñ petrus Rauanēsis
in q̄dā eplā. Mūdus aduersus deser
tores suos forti⁹ pugnat ⁊ egrediētes
vite secularis illecebras granor p̄cur
sus expectat. Nā et i exitu isrl̄ de egypto
pharao vehemētū excādunt̄ satha
nas egrediēs ab hoīe quē ab infantia
tenuerat ipsū gran⁹ in egressu discer
pit. b. Et ideo. Hugo de claustro
aie libro primo religiosos instruit que
sunt cause tēptationū. Prima est loci
amenitas vt ciuitas ⁊ opida q̄ non tñ

ex situ loci amenitate recipiūt. sed ex
habitatiū grā. Scda causa est loc⁹ di
uitiarū vbi enī diuitie ibi piculū. Ter
tiavero causa est p̄ciosus ornat⁹ ⁊ eq̄y
et pinguiū cura ⁊ vestimētory exq̄lite
varietates. Quarta mulierū spe
cies quarū vox blādū aurib⁹ ⁊ facies
oculis. Istas occasiones virilit̄ caueam⁹
quia tēptatio nō ledit nisi obediā⁹ et
hoc est qd̄ metricē dicit̄. Hostis nō le
dit nisi cū tēptat⁹ obedit. Est leo si cē
dit si stat quasi musca recedit. Et si est
qd̄ p̄mittit ap̄s p̄me ad Corin. x. Fi
delis de⁹ q̄ nō p̄mittit vos tēptari sup
illd̄ q̄ potestis s; faciet cū tēptatōe eti
am prouentū vt possitis sustinere ⁊c.

LECTIO. XXXIII.
Anq̄ aurū in fornace p̄bavit il
los ⁊ q̄si holocaustū hostiā accepit
illos ⁊ in tpe erit respect⁹ illos. Decla
rato q̄ iusti in p̄nti multiplici tribulē
tur. Hic oñdit q̄l̄ p̄ tribulationū tolle
rantia a deo acceptantur. Et circa hoc
duo facit q̄ p̄mo oñdit q̄ pena iusto
rum est vehemēs argumētū dine dile
ctionis. Scdo q̄ ei correspōdet euidēs
emolimētū remuneratiōis ibi. In tpe.
Penā igil̄ iustorū deo eē acceptā quā
do ex caritate ⁊ p̄ suo amore sustinēf
ostendit per duo exempla quorū pri
mū cōsistit in artificio naturali. Secū
dum in quodam sacrificio legali ibi.
Et quasi holocaustū ⁊c. Primū exēplū
est tale. quāto aurū frequē⁹ liq̄scit et
trāsīt per ignē tāto fit can⁹ puri⁹ ⁊ ac
ceptabili⁹. Sed tribulatio vite p̄ntis
est sicut fornax vel camin⁹ in quo etiā
homines depurātur. Ecc̄s. ii. In igne
probat̄ argētū et aurū homines ve
ro receptabiles in camino humiliatio
nis. ergo iusti q̄to plus pro christo tri
bulat̄ tāto sūt magis p̄ciosi ⁊ meliores

Et hoc ē q̄ dicit̄ tāḡ aurū in fornace p̄
bavit illos. Secūdu exēplū est i quo
dā sacrificio legali qd̄ dicebatur holo
caustu. A. Vbi notādū q̄ int̄ sacri
ficia q̄ deo offerebāt̄ p̄cipuū erat ho
locastū et fiebat de armētis pecudi
b⁹ et aub⁹. Et de isto sacrificio nichil
habuit sacerdos q̄ obtulit pro pte sua
sed totum cremebat̄ dño et ideo dice
batur holocaustū ab olō grece qd̄ ē to
tū latine et cauma incendiū inde ho
locastū quasi totū incendiū q̄ in ali
is sacrificiis sacerdos quandoq̄ tolle
bat sibi partē et quandoq̄ dabat par
tem offerenti ad comedēdum. sed in
holocausto totū corp⁹ siue esset vitulus
ouis vel hedus incēdebat̄. pellē tamē
potuit sacerdos vēdicare sibi fm̄ legē
licet omne gen⁹ sacrifici deo foret ac
ceptū nullū tñ sicut holocaustū q̄ illd̄
totū offerebat̄ i honorē dei ex integ⁹.
Et istomō scā martires immolati sūt
deo sicut hostia holocaustū. Sacerdos
occidens martires ē mūd⁹. Io. xv. mū
dus vos odit. Et ad ro. viii. Estiati sū⁹
vt oues occasionis. s; certe sacerdos ni
hil habuit nisi pellē videlic; gloriā se
cularē. Iob. i. Pellē pro pelle et cūcta
q̄ habet homo dabit pro aīa sua Ergo
sicut holocaustū ē optimū i sacrificiis
sic martiriū in actib⁹ meritoriis. Et si
ē qd̄ spirit⁹ sct⁹ dicit. Et quasi holocau
sti hostiā accepit illos. Cōsequēter d
clarat quod est emolimētū remunera
tionis corrēdēs iustorū p̄secutionibus
in p̄nti. Et dicit q̄ cōtra momētaneū
penalitatē accipiet̄ p̄miū sēpit̄ne feli
citatē. Et vt ostēdat q̄ tribulatiōis ad
p̄miū nulla ē p̄portio supponit eorū
penā quasi istataneē breuitatis ⁊ eorū
p̄miū tēporaneē q̄titatē. Modo no
tum ē q̄ tēporis ad instās nulla ē pro

portio sicut nec p̄cti ad lineā. ysa. liiii
Ad p̄ctū in modico dereliquit te ⁊ i mi
serationib⁹ maximis congregabo te. i
momento indignationis absōdi faci
em meā parūp a te et in mia sempit̄
na misertus sum tui. Vnde supra mo
dum merces excedit laborem. Et hoc
ē q̄ dicit q̄ in tempore erit respectus
eorū quasi diceret in puncto. i. in mo
dico istati passi sūt sed in tempore pli
xo et longo hoc ē in eternitate erit re
spectus eorū id est premiatio. Vnde
solet dici cū dñs remunerat aliquē li
beraliter sibi seruētē dādo sibi aliqd̄
magnum q̄ ipse bene respexit eū. et cer
te deus bene respexit eos quando sup̄
modum et proportionē retribuit p̄ la
bore. Iuxta illud secūde ad corin. iiii.
Illud enī q̄ in p̄nti est momētaneū et
leue tribulationis nostre. supra mod
et sublimitate eternū glorie pondus
operatur in nobis. a. Et notādū
q̄ elect⁹ quilibet a christo multiplici
probat̄ sicut clericus ante promotō
nē sicut nouicius ante p̄fessionē. et sic
baccalarius ante inceptionem. ⁊ sicut
denarius ante solutionē. Cleric⁹ ordi
nād⁹ ⁊ receptur⁹ coronā pri⁹ examiaf
⁊ q̄to altiorē ordinē ē r̄ceptur⁹ tāto dif
ficial⁹ examiaf. Oēs nos p̄mouēdi si
mus ad ordines. quia in futuro omēs
erimus sacerdotes. Apoc. v. c. Fecisti
nos deo nostro regnum et sacerdotes
Magnus fauor fieret derico si poss;̄
premuniri in quo passu et de qua ma
teria deberet examinari quia tūc pos
set sibi preuidere. ⁊ tūc foret sibi mag
naverecundia deficere. Iste fauor fit
nobis. Ordines fiūt in resurrectione
generalī in die iudici qm̄ iuxta meri
ta nostra ad ordines angelorum reci
piemur pro semper. vt dicit̄ vnicuiq̄
h.iii.

nostrum illud ps. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech: et modo sumus premuniti de quo examinabimur certe non de difficili. sed de rebus de donato. scilicet et partibus nostris. hoc est de operibus pietatis sicut patet Mat. xxv. Esurivi et dedisti mihi manducare. Totus est de donato. et ideo illi qui inueniuntur nescivisse donatum. deficient de ordinibus et repellentur sicut laici et ponentur ibi ubi est umbra mortis et nullus ordo. Iob. x. quoniam dicitur his. Ite maledicti in igne eternum. Sed boni et electi qui bene responderunt certissimi erunt de corona. Tho. 3. Hoc habet pro certo omnes qui colunt te. quod vitae si in probatione fuerit coronabitur. Et ia. i. Cum probatus fuerit accipiet coronam vitae. Secundo examinetur electus sicut probatur novicius ante professionem. Vnde tempus nunciatur est tempus probationis secundum iura. Licet autem novicius terdum gerat habitum professionis. tamen in voluntate sua est proicere habitum infra tempus probationis quoniam cuique sibi placuerit et ideo non habet habitum inseparabilem. Habitum et ornatum vitae est gratia. vita praesens est tempus nunciatur et tempus probationis. ad ro. xii. Renouamini in novitate sensus vestri ut probetis quod sit voluntas dei bona et beneplacens et perfecta. Licet enim nos geramus habitum professionis hoc est beatorum quod est gratia consummata non tamen ideo professi sumus sed sumus in tempore probationis quia possumus habitum picere et peccare. Non unicus autem inter fratres predicatorum examinatur de moribus diligenter. Et generaliter de quoniam cavemus in eis. Nam ab uno quoque requiritur. An sit servilis conditionis. An alterius professionis. an mulieri coniugatus. an rationis obligatus. an occultam habeat infirmitatem aliquam. Si vero aliquem istorum defectuum habuerit et sciat. a professione repellitur. B. Cer-

te hec quoniam christus in suis nunciis requirit. Primo an sit servilis conditionis. videlicet an sit totus datus servitiis mundi pro divitiis et honoribus consequendis in hac vita. et si sic non admittit eum. mat. vi. dicitur. Nemo potest duobus dominis servire Philosophus quidam assurgere noluit principiventi aliis eum honorantibus assurgendo. Et cum reddidit. Servit inquit seruo meo non contentendo mundum et mundum mihi servit et ipse servit ei quare ei non assurgo. iste non fuit servus conditionis sed valde nobilis. Secundo requiritur an homo sit alius professionis. Vnde ille qui est radicatus et habitatus in aliquo mala consuetudine vivendi in peccatis ipse est alterius professionis caueat sibi quia licet recipi posset a christo tamen cum difficultate. Tertio requiritur an sit mulieri coniugatus. id est an sit operibus carnis datus. quia scit quod talis non venit ad eum perfectae voluntate. Lu. xiiii. Vxorem duxi et ideo non possum veire. Quarto an sit rationis obligatus. homo est obligatus ad copotum et restitutionem si fuerit usurarius et de pecunia usuraria fuit datus et non vult restituere. Christus non curat de eo quia ipse rationis obligatus. Si clericus simoiace intravit ecclesiam occupaverat bona per aicos. et non est paratus resignare et restituere. ipse est obligatus rationis. Christus autem eum ad professionem donec solverit non admittit. Si spoliasti pauperem per potentiam vel per falsum iudicium vel testimonium prohibitu contra eum: et non fecisti restitutionem. tu es obligatus rationis et tale obligatum christus non admittit. in ps. Declinantes autem in obligationes adducet dominus cum operibus iniquitatem. Quinto queritur an habeat aliquam infirmitatem occultam. Vnde de si commisisti peccatum vile de quo non est

confessus. ocellas et occultas tu habes in firmitate occultam christus te non admittit nisi te curaveris. Ideo omissis talibus impedimentis vniuersis quae videntur se probabile exhibere nocuum. ne a professione confusibiliter repellatur. ii. ad thimotheum. ii. Cura te metipsum probabile exhibere operarium inconfusibilem et qui talis inuentus fuerit faciet suam professionem in finali iudicio. dicens illud deutro. xxvi. Profiteor hodie coram domino deo quod ingressus sum terram pro qua iuravi patribus nostris. Tertio examinatur electus sicut baccalarum ante inceptum seu magistratum. Iste enim ante quam incipiat probatur in tribus. in legendo. opponendo. et respondendo. Habet enim necesse legere aliquodvnum volumine ad minus facultatis suae. Et certe nos legere debemus pro confessione volumen conscientiae nostrae. Solidus clericus est qui nescit legere scripturam suam et opus proprium. ad gala. vi. Opus autem suum quod probet et sic in semetipso gloriatur habebit. Secundo habemus opponere hoc est arguere pro iusta correptione proximorum. et hoc principaliter pertinet ad platos et in casu ad omnes. Mathei. xviii. Si peccaverit in te frater tuus vade corripe illum in te et ipsum solum. Sap. i. Probata virtus corripit insipientes. et prelati dicitur. Ihere. vi. Probatores in populis dedite. Tertio habemus respondere pro gratiarum actione. id est ad thessa. v. In omnibus gratias agite. et qui hoc compleverit dignus est gradu magistrali. Exemplo thobie qui in haec omnia formaliter et devote complevit peccata confitendo. vix ore corripiendo. et deo pro cecitatis flagello gratias agendo. Et ideo sibi dictum fuit quia acceptus eras deo: necesse fuit ut temptatio probaret te.

Quarto probatur electus ut denarius ante solutionem. Vnde qui alii mutuatur denarium diligenter considerat ante solutionem quantitatem. pondus. et ymaginem. sonum. et materiam. quia si in aliquo istorum defecerit non est legalis moneta. nec recipi debet. Quantitas est equitas. pondus est caritas. imago est iustitia. sonus est veritas ad omnes et ad seipsum. Vniuersis nostrum a christo recepit denarium id est animam rationalem habentem ymaginem regis et in die mortis est tempus solutionis et tunc oportet reddere denarium et christo offerre. Mar. xii. Afferte mihi denarium. Et certe nisi habeat quinque predicta. quantitatem. pondus. ymaginem. sonum. et materiam reprobandus. Ihere. vi. in fine. Argentum reprobum vocate eos quia dominus proiecit eos. Si vero illa predicta habuerit dicit nobis christus illud gen. xliii. Pecuniam quam dedisti mihi probata ego habeo. Et de nostro denario verificatur illud ps. Argentum igne examinatum probatum terre purgatum septuplum. Examinatum igne caritatis. probatum terre. id est a terra nichil habens terrene amicitiae. purgatum septuplum a septem capitalibus viciis. quae sunt radices vniuersae iniquitatis.

LECTIO. XXXIII.

Agebunt iusti et tunc scilicet in ariditate discurrunt. Pro quo spiritus sanctus posuit vna promissionem generale de futura remuneratione sanctorum pro tribulationibus quas sustinent in presenti. in parte ista eadem remunerationem explicat et distinguit in spali. Et circa hoc duo facit. quia primo ostendit quoniam iusti liberaliter respiciunt. Secundo quoniam iusti non nabiliter iudicent. ibi. Impii. Circa primum tangit excellentiam futuram in remuneratione. Fruunt enim tamen in corpore quae in anima glorie possessores invita eternali. Erunt h. iiii.

nostrum illud ps. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech: et modo sumus premuniti de quo examinabimur certe non de difficili. sed de quibus de donato. scilicet et partibus nostris. hoc est de operibus pietatis sicut patet Mat. xxv. Esuriui et dedistis mihi manducare. Totus est de donato. et ideo illi qui inueniuntur nesciuisse donatum. deficient de ordinibus et repellentur sicut laici et ponentur ibi ubi est umbra mortis et nullus ordo. Iob. x. quoniam dicitur his. Ite maledicti in ignem eternum. Sed boni et electi qui bene responderunt certissimi erunt de corona. Tho. 3. Hoc habet certo omnis qui colit te. quod vita eius si in probatione fuerit coronabitur. Et ia. i. Cum probatus fuerit accipiet coronam vite. Secundo examinetur electus sicut probatur nouicius ante professionem. Vnde tempus nouiciatus est tempus probationis secundum iura. Licet autem nouicius interdum gerat habitum professionis. tamen in voluntate sua est proicere habitum infra tempus probationis quoniam cuique sibi placuerit et ideo non habet habitum inseparabilem. Habitum et ornatum aie est gratia. vita prius est tempus nouiciatus et tempus probationis. ad ro. xii. Renouamini in nouitate sensus vestri ut probetis quod sit voluntas dei bona et beneplacens et perfecta. Licet enim nos geramus habitum professionis hoc est beatorum quod est gratia consummata non tamen ideo professi sumus sed sumus in tempore probationis quia possumus habitum picere et peccare. Nouicius autem inter fratres predicatorum examinatur de moribus diligenter. Et generaliter de quocumque cauendum in eis. Nam ab unoquoque requiritur. An sit seruilis conditionis. An alterius professionis. an mulieri coniugatus. an rationis obligatus. an occultam habeat infirmitatem aliquam. Si vero aliquis istorum defectuum habuerit et sciat. a professione repellatur. **B** **C**

te hec quoniam christus in suis nouiciis requiritur. **P**rimo an sit seruilis conditionis. videlicet an sit totus datus seruiciis mundi pro diuitiis et honoribus consequendis in hac vita. et si sic non admittit eum. mat. vi. dicitur. Nemo potest duobus dominis seruire. Philosophus quidam assurgere noluit principienti alii eum honorantibus assurgendo. Et ceteris reddidit. Seruitur inquit seruo meo non contentendo mundum et mundum mihi seruit et ipse seruit ei quare ei non assurgo. iste non fuit seruus conditionis sed valde nobilis. **S**ecundo requiritur an homo sit alterius professionis. Vnde ille qui est radicatus et habitatus in aliquo mala consuetudine viuendi in peccatis ipse est alterius professionis cauet sibi quia licet recipi possit a christo tamen cum difficultate. **T**ertio requiritur an sit mulieri coniugatus. id est an sit operibus carnis datus. quia scit quod talis non uenit ad eum perfecta voluntate. Lu. xiiii. Vxorem duxi et ideo non possuere. **Q**uarto an sit rationis obligatus. homo est obligatus ad copotum et restitutionem si fuerit usurarius et de pecunia usuraria. sicut dicitur et non uult restituere. Christus non curat de eo quia ipse rationis obligatus. Si clericus simoniacus intrant ecclesiam occupauerat bona per aicos. et non est paratus resignare et restituere. ipse est obligatus rationis. Christus autem eum ad professionem donec soluerit non admittit. Si spoliatus pauper per potentia uel per falsum iudicium uel testimonium perhibitum contra eum. et non fecerit restitutionem. tu es obligatus rationis et talis obligatus christus non admittit. in ps. Declinantes autem in obligationes adducet dominus cum operantibus iniquitatem. **Q**uinto queritur an habeat aliquam infirmitatem occultam. Vnde si commisit peccatum vile de quo non est

confessus. celas et occultas tu habes in firmitate occultam christus te non admittit nisi te curaueris. Ideo omissis talibus impedimentis unusquisque uideat se probabile exhibere nocuum. ne a professione confusibiliter repellatur. id est ad thamotheum. Cura temetipsum probabile exhibere operarium inconfusibilem et qui talis inuentus fuerit faciet suam professionem in finali iudicio. dicens illud deutro. xxvi. Profiteor hodie coram domino deo quod ingressus sum terram pro qua iurauit patribus nostris. **T**ertio examinatur electus sicut baccalarus ante institutionem seu magistraturam. Iste enim ante quod incipiat probatur in tribus. in legendo. opponendo. et reddendo. **H**abet enim necesse legere aliquod uolumen ad minus facultatis sue. Et certe nos legere debemus per confessionem uolumen conscientie nostre. Solidus clericus est qui ne sciat legere scripturam suam et opus proprium. ad gala. vi. Opus autem suum unusquisque probet et sic in semetipso gloriam habebit. Secundo habemus opponere hoc est arguere per uisita correctionem proximorum. et hoc principaliter pertinet ad platos et in casu ad omnes. Mathei. xviii. Si peccauerit in te frater tuus uade corripere illum in te et ipsum solum. Sap. i. Probata uirtus corripit insipientes. et prelati dicitur. Ihere. vi. Probatores in populis dedite. Tertio habemus respondere per gratiarum actionem. id est ad thessa. v. In omnibus gratias agite. et qui hoc compleuerit dignus est gradu magistrali. Exemplo thobie qui in se hec omnia formaliter et deuote compleuit peccata confitendo. uxor corripiendo. et deo pro cecitatis flagello gratias agendo. Et ideo sibi dictum fuit quia acceptus eras deo: necesse fuit ut temptatio probaret te.

Quarto probatur electus ut denarius ante solutionem. Vnde qui alii mutuatur denarium diligenter considerat ante solutionem quantum pondus. et ymaginem. sonum. et materiam. quia si in aliquo istorum defecerit non est legalis moneta. nec recipi debet. Quantitas est equitas. pondus est caritas. imago est iustitia. sonus est ueritas ad omnes et ad seipsum. Vnusquisque nostrum a christo recepit denarium id est animam rationalem habentem imaginem regis et in die mortis est tempus solutionis et tunc oportet reddere denarium et christo offerre. Mar. xii. Afferte mihi denarium. Et certe nisi habeat quinque predicta. quantumtatem. pondus. imaginem. sonum. et materiam reprobabitur. Ihere. vi. in fine. Argentum reprobabitur uocare eos quia dominus proiecit eos. Siquero illa predicta habuerit dicit nobis christus illud gen. xliii. Pecuniam quam dedisti mihi probatur ego habeo. Et de nostro denario verificatur illud ps. Argentum igne examinatum probatur terre purgatum septuplum. Examinatum igne caritatis. probatur terre. id est a terra nichil habens terrene uanitatis. purgatum septuplum a septem capitalibus uiciis. quod sunt radices ueruer se iniquitatis.

LECTIO. XXXIII. **V**lgebant iusti et tunc scilicet in ariditate discurreret. **P**rimo spiritus sanctus posuit uiam promissionis generalis de futura remuneratione sanctorum per ebullitionem quod sustinet in parte ista eadem remunerationem explicat et distinguit in spirituali. Et circa hoc duo facit. quia primo ostendit quoniam iusti liberaliter respiciunt. Secundo quoniam iniusti rationabiliter iudicentur. ibi. Impii. Circa primum tangit excellentias futuras in remuneratione. Erunt enim tamen in corpore qui in anima glorie possessores in uita eternali. Erunt h. iiii.

eni iudicis assessores in iudicio gñali
Et ideo pmo describit qlis est eorū ex
cellētia vel erit. q̄ ē gla corporalis. Scdo
qualis erit eis p̄cella assidētia iudicial
ibi. Iudicabūt sci. Tertio qual erit btō
rū in aīa gla spūalis ibi. q̄ p̄fidūt i illū
a ¶ Circa p̄mū sciēdū q̄ in isto textu
quatuor dotes corpis glōsi latēter in
nuūtur q̄ sūt claritas. ipassibilitas sub
tilitas et agilitas. Cui⁹ ratio est q̄ aīa
hūana p̄fectū tūc hēbit dominū cor
poris suz inq̄tū forma. inq̄tū motor
et inq̄tū btāz deo p̄iuncta. Inq̄tum btā
gla aīe redūdās in corp⁹ causabit in
corpe claritatē ⁊ h̄ ē qd̄ d̄r Math. xiiii.
Fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄ris
eorū. P̄fectū aut̄ regimē causabit in
corpe ipassibilitatē. Oē ei corp⁹ quod
patit̄ passioē pp̄rie dicta p̄dit domini
um forme sup̄ materiā suā. Aliter ei
passio talis nō foret ad corruptionem
forme patientis vel saltē seperationē
a materiā. Et ideo q̄ aīa incorrupti
bilis ⁊ p̄fecte cōtinebit corp⁹ suū. nul
lomodo poterit victoria aīe sup̄ dimi
nui. Sec⁹ aut̄ fuit in statu inocētie quā
do licet aīa p̄fectū habebat dominū
poterat illd̄ dominū p̄dere quia se a
deo poterat auertere per pctm̄. tūc at̄
nūq̄ auerti poterit et ideo dominium
suū siue victoria sua sup̄ materiā suā
nūq̄ poterit diminui ⁊ ideo nūq̄ pote
rit pp̄rie loquēdo pati et ideo corp⁹ su
um erit ipassibile. ¶ Tertio cū aīa
nō sit solū forma corpis sed etiā mo
tor sicut patz t̄no de aīaz libro de mo
tu aīalū: mouebit corp⁹ per volūtātē
et q̄a habebit p̄fectū dominū sup̄ illd̄
ideo aīa glōsa inq̄tū btā mouebit
oīno sicut uolet corpus mouere ⁊ ideo
erūt corpa agilia. Quarta cū aīa pos
set rationabilē uelle q̄ corp⁹ suū sit in

eodē loco ubi est aliud corp⁹ sine amo
tione alteri⁹ corpis et aīa poterit rege
re corp⁹ suū sicut uolet. sequit̄ q̄ aīa
poterit ponere corp⁹ suū in loco ubi ē
aliud corp⁹ ⁊ ista virt⁹ uocat̄ subtilitas
sic igit̄ erit corp⁹ glōsū darū ipassibile
subtile et agile. Et ista p̄uilegia vocā
tur a doctorib⁹ quatuor dotes corpis per
quādam figuratiuā locutionē q̄a sicut
dos dat̄ in signū p̄petue cōfederatōis
et amicitie inter virum ⁊ mulierē ita
iste dotes dabūtur hominib⁹ gl̄ificat̄
pro semp. Iste aut̄ dotes ponunt̄ p̄iū
cti. p̄me ad Corint. xv. ubi facit ap̄tus
cōparationē inter mortē hūanā et re
surrectionē hūanā et dicit sic. Semiat̄
in corruptioē resurget i corruptioē id
est icorruptibile ⁊ ipassibile. Seminat̄
in ignobilitate: id ē i obscuritate mor
tis resurget in gl̄ia hoc est in claritate
semiat̄ in ifirmitate. surget in v̄tute
hoc est agilitate. seminat̄ corp⁹ aīale: re
surget corp⁹ spūale id ē subtile ad mo
dū spūs. Spūs enī pōt sim̄il eē cū cor
pore sicut patz de aīa q̄ est tota in toto
et tota in qlibet pte ⁊ sic poterit corp⁹
glōsū p v̄tutē subtilitatis eē sim̄il cū
corpe nō glōso q̄nis hoc nō placeat s̄a
cto. Thome. iiii. s̄iariū di. xliiii. q. v.
in solutione argumenti p̄miz sc̄di ubi
ex p̄sse dicit. q̄ hoc nō habet corp⁹ glo
riosū ex dote subtilitatis s̄z ex opatōe
v̄tutis dīne. ¶ De sc̄dēdo ḡ ad s̄ram.
Iste quatuor dotes i hac s̄ra exp̄mūt̄ sim̄
istū ordinē. Primo enī notat̄ claritas
cū dicitur fulgebūt. Scdo ipassibilitas
q̄a iusti Sapie p̄mo. q̄a iusticia p̄petua
est ⁊ imortalis. Tertio subtilitas q̄a tā
q̄ scintille. Quarto agilitas cū dicitur
discurrēt. Et q̄a cōpletoriū qd̄ d̄r in fi
ne diei. Premiū n̄s finale figurat iō
tūc quatuor p̄s Dicim⁹ t̄m. ad illas quatuor

dotes significadas. sed de appropria
tione p̄trafeo ad p̄ns. B ¶ Pro s̄ra
nota q̄ arūdiētū ē loc⁹ ubi crescūt arū
dines. Vñ sicut scintille mouent̄ sine
difficultate inter arūdines et sine resi
stētia Ita sci sine resistētia corpa mo
uebūt. Fulgebūt iusti. Nota q̄ viri iu
sti merito se exponere debēt pro xp̄o
actib⁹ v̄tuosis in p̄nti et si eis tribulati
ones occurrāt illas equanimē sustinē
et hoc habita p̄sideratiōe ad p̄mū qd̄
sequit̄ a ¶ Armigeri q̄ seruūt ma
gnis dñis p̄ diuersis t̄pib⁹ aīa p̄ueniē
tes robas accipiūt. vñ a phyme. aliā
pro estate. Illa q̄ dat̄ p̄ hyeme est de
grosso p̄ano causa est q̄a debet exponi
modo pluuis. modo v̄tūs. modo nui
modo igni. sed roba q̄ dat̄ p̄ estate or
dinat̄ de subtili p̄ano et delicatior hoc
q̄a seruiet hoī pro t̄pe gratioso videlz
in estate. Isto mō de p̄uidet bonis vi
ris. Vita p̄ns est hyēps Vita futura ē
estas. Corp⁹ est aīe sicut roba. Iob. x.
peller carmb⁹ vestisti me. Quia igit̄
in p̄nti est t̄ps tribulatiōis ⁊ agustiaz pe
nitētie. igit̄ corp⁹ p̄ nūc ē sicut roba de
grossoz rudi p̄ano. s̄z t̄ps futurus vite et
ne est t̄ps estatis gl̄ie ⁊ hōris Et iō tūc
hēbit aīa robā valde gl̄iosa q̄n corpus
erit clar⁹ sole. ipassibile. agibile. ⁊ sub
tile. Et iō sicut bon⁹ armiger sperās ⁊
cert⁹ de roba estuiali lacerat destruit ⁊
expēdit robā hyemalē i fuitio dñi sui
et nō parat̄ pluuie. nec nui nec igni.
Ita iust⁹ in p̄nti corpi suo non parat̄ ab
opib⁹ p̄nie. sed sep̄ se exponit ad hōrē
dñi sui q̄tū pōt sciēs. Qm̄ fulgebūt iu
sti ⁊ c. ¶ Refert scriptor qd̄a de natuſ
rerū q̄ pp̄ alexāder habuit vestimētū
qd̄a de pilis salamādre qd̄ qd̄ vestī
mentū q̄n abluī debuit ad honestatez
nō lauabat̄ in aq̄. sed p̄ciebat̄ in ignē

et nō p̄burebat̄ s̄z fulgētū reddebat̄.
Sic corpa sc̄oꝝ nō i aq̄s carnaliū dele
ctationū lauari debēt vt fulgeāt s̄z ma
gis in igne tribulatiōis. Et iō Eccl. ii.
dicit̄. In igne p̄bat̄ argētū ⁊ aurū ho
mines ū in camio hūiliatiōis. B
Scdo notādū q̄ iusti fulgere debēt in
p̄nti triplici claritate Videlz fame. vi
tez doctrine vt fama referat̄ ad extra
neos vita ad nosmetip̄os doctrina ad
subditos ⁊ p̄p̄ns. Et hec triplex clari
tas est maxime necessaria viris eccl̄ia
sticis. Primo vt fulgeat bona fama. q̄
diu enī cādela ardet ⁊ fulget. Delecta
bile negociū est ⁊ vtile. Sed q̄n extinguit̄
relingit̄ locū aruitatē tenebrosū
et fetet. ⁊ sicut dicit̄ Aristot. viii. de aīa
libus. Ille fetor est valde nociū⁹ p̄gnā
ti mulieri q̄ si sit vehemens facit eam
abortire et occidit fetū. Isto modo est
de qlibet viro eccl̄astico q̄ si cādela ar
des ⁊ lucēs in eccl̄a p̄stituit̄. q̄ diu ē bo
ne fame delectabilis est et vtilis dādo
bonū exēplū aliis. Qm̄ aut̄ extinguit̄
veto tēptatiōis. ⁊ p̄mittit̄ aliqd̄ notoriū
peccatū ⁊ publicū statū relinqt̄ circa se
locū tenebrosū et fetet per infamiaz.
Iste fetor nocet p̄sonis in p̄posito exi
stētib⁹ sc̄e viuēdi. Sanctū ei p̄posito est
p̄ceptus vel fetus mētis ⁊ certe frequē
ter bone p̄sone sic concipiūt a spū sc̄o
sed p̄ fetorē sc̄dalosi pcti suffocat̄ cō
ceptus iste. Et locus vicinus efficitur
tenebrosus quia status eccl̄astic⁹ per
tales p̄tēptibilis reddit̄ ⁊ derisibilis iu
dicatur qui q̄n habet p̄sonas lumino
sas et fulgētes a laicis notabilē et rati
onabilē honorat̄. Thobie. xiiii. Luce
splēdida fulgēs ⁊ oēs fines t̄re adora
būt te ¶ Scdo fulgere debem⁹ in vita
presenti quo ad nosip̄os intrinsec⁹ in
p̄sciētis vt deū timeam⁹ et luceamus

more solis nō more lune. Sol enīz sic
lucet q̄ habet sibi lucē incorporatāz per
tonū. Luna aut̄ nō sic. Et iō sp̄ apparet
macula q̄dā in luna. Et q̄si umbra ho-
minis portātis fasciculū spinarū utve
tule fabulant̄. Istomō boni viri in ec-
clesia fulgēt more solis q̄a fulgēt i fa-
ma: fulgēt in p̄scia de quorū q̄libet dic-
tur Eccl̄. i. Quasi sol effulgens sic ille
effulsit in tēplo dei. z Math. xiii. Ful-
gebūt iusti sicut sol. Mali vero fulge-
būt sicut luna q̄a licet sint clare fame
sūt tñ umbrosi in cōscia vbi iterior hō
portat fasciculū spinarū. i. pugētū pec-
catorū. Baruth. sexto. Nisi aliquis ex-
terferit rubigine nō fulgebit. ¶ Ter-
tio debem⁹ fulgere per doctrinā. Dan.
xii. Qui docti fuerint fulgebunt sicut
splendor firmamētū z q̄ ad iusticiā eru-
diūt multos tanq̄ stelle i p̄petuis et ni-
tates. ¶ Dubitatio l̄ralis. ¶ Vtrum
corp⁹ glosū istis q̄tuor dotib⁹ sit dotā-
dū. Probat̄ p̄mo q̄ nō. Quia nō erit
corp⁹ passibile q̄a erit corp⁹ mixtū ex
quatuor elemētis et q̄tuor hūorib⁹ et
per p̄sequēs cōtraria erūt ibi approxi-
mata z agēt et patient̄ adinūcē q̄ cor-
pus erit passibile. Scdo modo sic. Sen-
tire ē pati. ii. de anīa. s̄ illa corpa erūt
sensibilia et sentiēt in actu vidēdo au-
diēdo tāgēdo z sic de aliis q̄a alias vi-
ta foret magis somn⁹ q̄ vita et per p̄se-
quēs vita ip̄fecta sicut dicit̄ Aris. p̄.
ethi. q̄ somn⁹ ē dimidiavita ergo erūt
passibilia. ¶ Tertio arguit̄ q̄ corpus
glosū nō erit clarū q̄a color est extre-
mitas perspicui i corpe t̄miato. Lux
aut̄ est qualitas corpis perspicui inter-
minati s̄m aug. xix. de ciu. dei. Pul-
chritudo corpis est cōueniētia parciuz
cū q̄dā coloris suauitate igit̄ erit cor-
pus coloratū nō ergo lucidū siue clarū

¶ Quarto q̄ corp⁹ glosū nō erit sub-
tile q̄a tūc posset eē i eodē loco cū cor-
pore nō glosū z eadē ratōe cū ifinitis
sicut arguit̄ Aris. iiii. phicorū. Si duo
corpa possūt eē fil. z ifinita. ¶ Quinto
q̄ corp⁹ glosū nō erit illo modo agile
q̄ possit moueri ad volūtātē aie quia
tūc posset moueri in instāti. p̄sequētia
patet q̄a volūtas pōt hoc velle. Nā vo-
lūtas est ip̄sibiliū sicut p̄. iii. ethico.
¶ Ad oppositū est fides xp̄ianaz hē-
tur prime ad Corint. xv. et in l̄ra ista.
¶ Ad q̄stionē dicendū q̄ sic. Nā sicut
corp⁹ hūanū est istrumētū ad merēdū
sic iustū est q̄ p̄mies sicut istrumētū
aie ad beneviēdū sed ad hoc habēdū
requit̄ q̄ defect⁹ corporis oīno tollan-
tur. Nā si defect⁹ corporis p̄manerēt
nullo modo foret aīa btā siue hō bea-
tus q̄ cōpositus est ex corpore et anīa.
defect⁹ aut̄ corporis manifeste sūt pe-
nosi z p̄pter pctm̄ p̄mi hoīs iflictu sicut
nūc suppono: ergo illi defect⁹ debēt in
futura btitudine suppleri per gr̄as cō-
cessas illis defectib⁹ p̄trarias. ¶ Ad p̄-
mū dicēdum q̄ resurrectio corpōz in
futuro miraculosa erit. et cōparando
statū glosū ad statū naturalē totū erit
miraculosū quicq̄d supnaturalit̄ tunc
fiet modo q̄ cōtraria sint approxima-
ta et nō agant. fieri pōt v̄tute diuinaz
nulla alia sicut fuit de trib⁹ p̄ueni Dan.
iii. et sic fiet ibi. tūc si dabit̄ sc̄is ali-
quod domū in creatū siue in hētēs ani-
me siue corpori per q̄d p̄portio elemē-
torū siue humorū v̄niformit̄ cōserua-
bit̄ vel nō. nō est nobis sufficiēt̄ re-
uelatū. et posito q̄ hoc fieret posset tñ
dici miraculū sed hoc tenēdū est | quo-
cumq̄ modo hoc fiat | q̄ saltem fiet q̄
elemēta nō agāt adinūcē in corpore
gl̄ificato nec q̄ teneb̄ credē p̄ns teneb̄

et an̄s. Ad sc̄as dicēdū q̄ passio est du-
plex. Materialis sicut q̄n ignis agit i
aquā. Et itētionalis sicut q̄n coloratus
agit in oculū. Prima passio nō erit in
corpib⁹ btis. Scda erit. Et ideo erunt
oēs sensus in suis opationib⁹. z tñ tñ
p̄pter imutationē sp̄ualē sensus hoīs
erit receptiū specierū sine materia. ii
de aīa. ¶ Ad tertū q̄ aie poterūt sua
corpa ostēdere clara sicut volēt. Corp⁹
aut̄ clarū pōt apparere coloratū. Et iō
erūt clara z colorata q̄tū ad apparētia
sicut homo volēt. ¶ Ad q̄rtū cōcedē-
dū est q̄ corp⁹ glosū cū ifinitis corp-
bus esse pōt sed nō posset eē cū ifinitis
corpib⁹ q̄a nec posset eē ifinita corpa
simul. h̄z ifinita corpa posset esse.
Vnde ad philosophū nō est argumē-
tū nisi a latēte ip̄sibili ad magnū im-
possibile vel apud multos putatum.
¶ Ad q̄ntū de agilitate q̄ posset mo-
ueri in instāti: negada est p̄sequētia q̄a
volūtas btā nō pōt velle ip̄sibile. ne-
scio tamē defēdere. quin vltra oēs ve-
locitatē datā. pōt se hō mouere gl̄ifi-
catus. Semp̄ tamē habebit velocitatē
finitā sicut x̄ps in ascēdēdo p̄fixit sibi
velocitatē quā voluit. sed tamē succes-
sive ascendit. ¶ LECTIO. XXXV
¶ Iudicabūt sc̄i nationes et domi-
nabunt̄ populis et regnabit̄ dñs
illorū in perpetuū. ¶ Postq̄ sp̄sctūs
dedarant qualis erit iustorū post iu-
diciū excellētia gl̄ie corp̄alis. Hic ostē-
dit qualis erit eorū in iudicio assidētia
personalis. De qua habet̄ Math. xix.
Vos q̄ secuti estis me in regeneratio-
ne cū sederit filius hoīs in sede maiesta-
tis sue: sedebitis et vos sup sedes iudi-
cates duodecim trib⁹ isrl̄. Erit ei magn⁹
honor sanctis q̄n illorū erunt iudices

quos parū ante habuerūt p̄secutores.
et tamē iustū est q̄ eos recte iudicēt a
quib⁹ iuste iudicabant̄. Sed q̄a aliqui
cōtingit q̄ homo sit assessor iudicis p
vna die et postea nullā iurisdictionēz
in illos habet quos prius iudicauit Iō
ne hoc estimet̄ de sc̄is xp̄i assessorib⁹
in iudicio. Tria facit sp̄sctūs in hoc
textu. Nā ista se habēt s̄m ordinē iu-
dex dñs et rex. q̄a nō oīs iudex est do-
minus nec oīs dñs est rex. Sed cōtra
bene cōuertit̄ q̄a oīs rex est dñs z oīs
dñs ē iudex. Incipiēdo ḡ a supiori ad
iferi. Primo attribuit iudiciū sc̄is tā-
q̄ assessorib⁹ Scdo dominū tāq̄ posses-
sorib⁹. Et tertio regnū tāq̄ regnātūz
sc̄e ad Th̄. ii. Si sustinem⁹ z p̄regna-
bim⁹. Scda ps̄ ibi. Et dñabūt̄. ¶ A
Tertia ibi. Et reḡbit. Et sic triplex p̄ro-
gatiua tāḡit̄ quā sc̄i hēbūt i futuro iu-
dicio ḡnali. z deinceps. Ipsi enī hēbūt
potestatem iudicandi. dominādi et re-
gnandi. In iudicando est vel erit recti-
tudo sententie que nunq̄ reuocabitur
quia iudicabunt̄ sancti nationes. In do-
minādo magnitudo potentie. que nū-
q̄ coartabitur quia dominabūt̄ po-
pulis. In regnando certitudo perma-
nentie que non terminabitur quia re-
gnabit̄ domin⁹ illorū in perpetuum.
Dicit ergo. Iudicabūt̄ sancti nationes
id est malos qui tales p̄manerūt id ē
sine gratia quales noiati sunt infra in
fine capituli. Nationes inq̄ dire sunt
p̄sumationis. Et dominabūt̄ popu-
lis quib⁹ pri⁹ subiciebant̄. in ps̄. Sub-
iecit̄ p̄p̄os nobis z gētes sub pedibus
nostris. Sed cōtra q̄a in iudicio cessa-
bit oīs platio z dominū creature sup
creaturā iuxta illud prime ad Corin-
xv. Deinde finis cū tradiderit deo re-

more solis nō more lune. Sol enī sic
lucet q̄ habet sibi lucē incorporatā per
totū. Luna aut̄ nō sic. Et iō sp̄ apparet
macula q̄dā in luna. Et q̄si umbra ho-
minis portātis fasciculū spinarū vtve
tule fabulant̄. Istomō boni viri in ec-
clesia fulgēt more solis q̄a fulgēt i fa-
ma: fulgēt in p̄scia de quorū q̄libet dic-
tur Eccl. i. Quasi sol effulgens sic ille
effulset in tēplo dei. z Math. xiii. Ful-
gebūt iusti sicut sol. Mali vero fulge-
būt sicut luna q̄a licet sint clare fame
sūt tā vmbrosi in cōscia vbi iterior hō
portat fasciculū spinarū. i. pūgētū pec-
catorū. Baruth. sexto. Nisi aliquis ex-
terferit rubiginē nō fulgebit. ¶ Ter-
tio debem⁹ fulgere per doctrinā. Dan.
xii. Qui docti fuerint fulgebunt sicut
splēdor firmamētī z q̄ ad iusticiā eru-
diūt mltos tanq̄ stelle i ppetuis et̄ni-
tates. ¶ Dubitatio trālis. ¶ Vtrum
corp⁹ glōsū istis q̄tuor dotib⁹ sit dotā-
dū. Probat̄ p̄mo q̄ nō. Quia nō erit
corp⁹ ipassibile q̄a erit corp⁹ mixtū ex
quatuor elemētis et q̄tuor hūorib⁹ et
per p̄sequēs cōtraria erūt ibi approxi-
mata z agēt et patient̄ adinūcē q̄ cor-
pus erit passibile. Sc̄do modo sic. Sen-
tire ē pati. ii. de ania. s̄ illa corpa erūt
sensibilia et sentiēt in acturidēdo au-
diēdo tāgēdo z sic de aliis q̄a alias vi-
ta foret magis somn⁹ q̄ vita et per p̄se-
quēs vita ip̄fecta sicut dicit̄ Aris. p̄.
ethi. q̄ somn⁹ ē dimidiavita ergo erūt
passibilia. ¶ Tertio arguit̄ q̄ corpus
glōsū nō erit darū q̄a color est extre-
mitas perspicui i corpe t̄miato. Lux
aut̄ est qualitas corpis perspicui inter-
minati fm̄ aug. xix. de ciu. dei. Pul-
chritudo corpis est cōueniētia parciuz
cū q̄dā coloris suauitate igit̄ erit cor-
pus coloratū nō ergo lucidū siue clarū

¶ Quarto q̄ corp⁹ glōsū nō erit sub-
tile q̄a tūc posset eē i eodē loco cū cor-
pore nō glōso z eadē ratōe cū ifinitis
sicut arguit̄ Aris. iiii. phicorū. Si duo
corpa possūt eē sit. z ifinita. ¶ Quinto
q̄ corp⁹ glōsū nō erit illo modo agile
q̄ possit moueri ad volūtātē aie quia
tūc posset moueri in instātū. p̄sequētia
patet q̄a volūtas pōt hoc velle. Nā vol-
ūtās est ipossibiliū sicut p̄. iii. ethico.
¶ Ad oppositū est fides xpianaz hē-
tur prime ad Corint. xv. et in l̄ra ista.
¶ Ad q̄stionē dicendū q̄ sic. Nā sicut
corp⁹ hūanū est istrumētū ad merēdū
sic iustū est q̄ p̄mies̄ sicut istrumētū
aie ad beneuiēdū sed ad hoc habēdū
requit̄ q̄ defect⁹ corporis oino tollan-
tur. Nā si defect⁹ corporis p̄manerēt
nullo modo foret aia btā siue hō bea-
tus q̄ cōpositus est ex corpore et ania.
defect⁹ aut̄ corporis manifeste sūt pe-
nosi z p̄pter patrū p̄mi hois ificū sicut
nūc suppono: ergo illi defect⁹ debēt in
futura btitudine suppleri per gr̄as cō-
cessas illis defectib⁹ p̄trarias. ¶ Ad p̄-
mū dicēdum q̄ resurrectio corpōz in
futuro miraculosa erit. et cōparando
statū glōsū ad statū naturalē totū erit
miraculosū quicq̄d supnaturalit̄ tunc
fiet modo q̄ cōtraria sint approxima-
ta et nō agant. fieri pōt vt̄tute diuinaz
nulla alia sicut fuit de trib⁹ p̄ueri. Dan.
iii. et sic fiet ibi. tamē si dabit̄ sc̄is ali-
quod donū increatū siue inherēs ani-
me siue corpori per q̄d p̄portio elemē-
torū siue humorū vniformit̄ cōserua-
bit̄ vel nō. nō est nobis sufficiēt̄ re-
uelatū. et p̄posito q̄ hoc fieret posset t̄n-
dici miraculū sed hoc tenēdū est. quo-
cumq̄ modo hoc fiat. q̄ saltem fiet q̄
elemēta nō agāt adinūcē in corpore
glōsificato nec q̄ tenet̄ credē p̄ns tenet̄

et an̄s. Ad sc̄d̄z dicēdū q̄ passio est du-
plex. Materialis sicut q̄n ignis agit i
aquā. Et it̄entionalis sicut q̄n coloratuz
agit in oculū. Prima passio nō erit in
corpib⁹ btis. Sc̄da erit. Et ideo erunt
oēs sensus in suis opationib⁹. z t̄n t̄n
p̄pter imutationē sp̄alē sensus hois
erit recepti u⁹ species sine materia. ii
de aia. ¶ Ad tertiu⁹ q̄ aie poterūt sua
corpa ostēdere clara sicut volēt. Corp⁹
aut̄ darū pōt apparere coloratū. Et iō
erūt clara z colorata q̄tū ad apparētā
sicut homo volēt. ¶ Ad q̄rtū cōcedē-
dū est q̄ corp⁹ glōsū cū ifinitis corpi-
bus esse pōt sed nō posset eē cū ifinitis
corpib⁹ q̄a nec posset eē ifinita corpo-
ra simul. licz ifinita corpa posset esse.
Vnde ad philosophū nō est argumē-
tū nisi a latēte ipossibili ad magnū im-
possibile vel apud multos putatum.
¶ Ad q̄ntū de agilitate q̄ posset mo-
ueri in instātū: negāda est p̄sequētia q̄a
volūtas btā nō pōt velle ipossibile. ne
scio tamē defēdere. quin vltra oēs ve-
locitatē datā. pōt se hō mouere glōsi-
catus. Semp̄ tamē habebit velocitatē
finitā sicut xps in ascēdēdo p̄fixit sibi
velocitatē quā voluit. sed tamē succes-
siue ascendit. ¶ LECTIO. XXXV
¶ Iudicabūt sc̄i nationes et domi-
nabunt̄ populos et regnabit dñs
illorū in perpetuū. ¶ Postq̄ sp̄sctūs
declaraunt qualis erit iustorū post iu-
diciū excellētia gl̄ie corp̄alis. Hic ostē-
dit qualis erit eorū in iudicio assidētia
personalis. De qua habet̄ Math. xix.
Vos q̄ secuti estis me in regeneratio-
ne cū sederit fil⁹ hois in sede maiesta-
tis sue: sedebitis et vos sup sedes iudi-
cates duodeci trib⁹ isrl. Erit ei magn⁹
honor sanctis q̄n illorū erunt iudices

quos parū ante habuerūt p̄secutores.
et tamē iustū est q̄ eos recte iudicēt a
quib⁹ iuste iudicabant̄. Sed q̄a aliq̄n
cōtingit q̄ homo sit assessor iudicis p
vna die et postea nullā iurisdictionē
in illos habet quos prius iudicauit. Iō
ne hoc estimef̄ de sc̄is xp̄i assessorib⁹
in iudicio. Tria facit sp̄sctūs in hoc
textu. Nā ista se habēt fm̄ ordinē iu-
dex dñs et rex. q̄a nō ois iudex est do-
minus nec ois dñs est rex. Sed ecōtra
bene cōuertit̄ q̄a ois rex est dñs z ois
dñs ē iudex. Incipiēdo ḡ a superiori ad
inferi⁹. Primo attribuit iudiciū sc̄is tā-
q̄ assessorib⁹. Sc̄do dominiū tāq̄ posses-
sorib⁹. Et tertio regnū tāq̄ p̄regnātib⁹
sc̄de ad Th̄. ii. Si sustinem⁹ z p̄regna-
bim⁹. Sc̄da ps̄ ibi. Et dñabūt̄. ¶ A
Tertia ibi. Et reḡbit. Et sic triplex p̄ro-
gatiua tāgēt̄ quā sc̄i hēbūt i futuro iu-
dicio ḡnali. z deinceps. Ipsi enī hēbūt
potestatem iudicandi. dominādi et re-
grandi. In iudicando est vel erit recti-
tudo sententię que nunq̄ reuocabitur
quia iudicabunt sancti nationes. In do-
minādo magnitudo potentie. que nū-
q̄ coartabitur quia dominabūt̄ po-
pulis. In regnando certitudo perma-
nentie que non terminabitur quia re-
gnabit domin⁹ illorū imperpetuum.
Dicit ergo. Iudicabūt̄ sancti nationes
id est malos qui tales p̄manerūt id ē
sine gratia quales noiati sunt infra in
fine capituli. Nationes iniq̄ dire sunt
p̄sumationis. Et dominabūt̄ popu-
lis quib⁹ pri⁹ subiciebant̄. in ps̄. Sub-
iecit̄ p̄p̄os nobis z gētes sub pedibus
nostris. Sed cōtra q̄a in iudicio cessa-
bit ois platio z dominiū creature sup
creaturā iuxta illud prime ad Corin.
xv. Deinde finis cū tradiderit deo re-

gni et patri. cū euacuauerit oēs potestate pncipatū et virtutē et dñationem Vbi haymo in glo. Tūc cessabit omnis creature prelatio in angelis et hominibus cessabit timor regnabit caritas. nec erit inter p̄sidentes et subditos vlla dissensio. ¶ Dicendū q̄ ad dominum p̄tinet potētia cohercēdi rebelles et castigandi. Et ideo quia facti habebunt dānatos ī suo carcere cōmuni cohercendos et puniēdos de eorū iusta punitione gaudebunt. et secundum quēdā modū eis dominari dīcī p̄nt Sequitur. Et regnabit dñs illorum in perpetuū. Notādū q̄ securum est seruire illi dño q̄ in perpetuū regnabit. Seruientes dñis mortalibus p̄ncipibus et regibus et nobilibus sūt in magno periculo quando dñi sui moriūtur nō solum q̄a seruiciū suum perdūt: imo quia frequēt cōtingit q̄ illos quos magis familiares habuit pater: fili⁹ magis habebit odiosos. sicut historie multe docēt. sed certe seruire deo regnare ē et quia de⁹ immortalis: qui seruiūt sibi in perpetuū regnabūt. apoc. v. Redemisti nos in sāguine tuo et fecisti nos deo nrō regnū. et sap. vi. Diligite sapiētiam et in perpetuū regnetis. Iudicabūt sc̄i nationes. Malefactores et rei criminosi ex triplici cā solēt confidere se euasuros impune. Primo q̄a sperant q̄ possunt declinare et euitare rigore iudicii vt sine examinatione iudiciali fiat emenda per mediationē amicorū

Secūdo sperāt se rei. pbabilitē euasuros licet nō omnino impune si possint subire iudiciū. sic tamē q̄ habeāt iudices et assessores fauorabiles eis Tertio per translationē personarū suarū. q̄a re⁹ in vno regno pōt impune cōseruari in altero. sed certe nullo istorū modorū p̄nt euadere p̄ctōres. q̄a iu-

dicabūt sc̄i nationes. nō enī declinabūt rigore iudicii quia iudicabūt non impetrabunt iudices qui sūt eis p̄pici quia iudicabunt sancti. nec se alienabunt a loco supplicii. quia non iudicabunt vnā gētē tñ sed oēs nationes in p̄s. Iudicabunt in nationibus. Iudicabūt igit̄ vt assessores facti. xpi imitatores. nationes. i. p̄ctōres B ¶ De p̄mo nota q̄ durū ē reo iudicādo iudicialit̄ si iudex sit sibi extrane⁹ q̄ sibi in nullo p̄mit̄ teneat. Secūdo si sit talis q̄ a iur̄ regula nullatenus abducat̄. Tertio si sit talis de cui⁹ iniuria reus accusat̄. mō sc̄i ī in iudicio reddēt se p̄ctōrib⁹ valde extraneos. qm̄ etiā ip̄e xps dicit. Amē dicovobis. nescio vos. mat. xxv. et v. ¶ Secūdo nullo modo declinabunt a regulis iuris. quia sancti iudicabūt et sanctitas ē iusticia maxima. Erunt ei iduti noui hoies q̄ fm̄ deū creat⁹ ē in iusticia et sc̄itate vitatis. Ad ephē. iiii Tertio ipsi est̄ hostes ip̄iorū q̄s ip̄i in hac vita p̄culcauerūt. Abacuc. i. Quare respicis. et taces a p̄culcate ip̄io iustiorē se. Et iō ip̄i tūc v̄sa uice eos calcabūt Mala. vltimo. Cōuertimī et videbitis quid sit iter impiū et iustū. inter seruī et̄ deo et nō seruī et̄ ei. Et cito post. Egre dimī. et salietis sicut vitul⁹ de armento et calcabitis impios cū fuerit cinis sub planta pedum vestrorū. De isto iudicio indefinēt cogitare debē. Vñ grego. xxxix. om̄l. Presentē temporis talis sit leticia vñq̄ amaritudo futuri iudicii recedat a memoria. Itē ber. fr. ps. Qui hītat. Quid tam pauēdum: quid tam plenū anxietate et vehemētissime sollicitudinis excogitari potest q̄ iudicandum astare illi tam terrifico et deifico t̄bimali et icertā ad huc subitamq̄ sub districto iudice expectare sētentiam vbi iudex teste non

indiget vbi v̄itas discutit intētiōes. Et quadā in ep̄la ad Robertū monachū. Venit q̄ male iudicata iudicabit. illicite iurata p̄futabit q̄ faciet iudiciū in iuriā patiētib⁹. Veniet inq̄ dies in q̄ plus pura corda q̄ astuta v̄ba et p̄scia bona q̄ marsupia plena qm̄ iudex nō fallē v̄bis nec flectet̄ dōis. b ¶ Dubitatio l̄salis. Vtrū sc̄i hoies in iudicio generali p̄cipabūt aliq̄ modo actū iudicādi. Quot nō videt̄ Ioh. v. Oē iudiciū dedit filio ergo null⁹ ali⁹ hēbit iudiciū. Sc̄do mō sic. In nullo iudicio potest accusator et iudex eē eadē p̄sōa. s̄ sc̄i viri erunt accusatores malorū. Sapientie. v. Stabūt iusti in magna p̄stātia aduers⁹ eos gr̄c. Tertio sic. Hoc potest sime intelligēdū foret de paup̄ibus volūtariē d̄ q̄ d̄ Ioh. xxxvi. Iudiciū paup̄ibus t̄buit. s̄ h̄ ē falsū p̄t̄a q̄a h̄ solum apl̄is ē p̄missū Math. xix. Sedebit sup̄ sedes iudicātes duodeci trib⁹ isrl̄. s̄ non oēs paupes volūtariē sūt apl̄i. Sc̄do q̄a martyres et v̄gēs offerūt deo de corpore suo substātia corpālē q̄ eis magis debet̄ p̄tās iudicādi q̄ paup̄ibus qui offerūt iustitiā secularē Tertio q̄a inferior nō iudicabit supiorē. sed multi diuites erūt supiores in celo q̄bus daz paup̄ibus. ergo r̄c. ¶ Ad oppositū ē illud. Math. xix. Sedebitis sup̄ thronū iudicātes duodeci trib⁹ isrl̄. Itē ysa. iiii. Dñs ad iudiciū veniet cū seniorib⁹ populi. ¶ Ad q̄stionē dicēdū q̄ act⁹ iudicādi ī iudicio gnali diuersis diuersimode attribuit̄ s̄z qnq̄ mōis in scriptura. videlz ordinata maiestate. delegata p̄tate assessoria dignitate. approbatiua p̄formitate. et p̄paratiua diuersitate. Primo mō videlz ordinata maiestate sol⁹ de⁹ iudicabit p̄mo Reg. ii. Dñs iudicabit fines t̄re. Sc̄do. Dele-

gata p̄tate iudicabit humanitas xpi sicut tactū fuit in p̄mo argumēto. Ioh. q̄nto Oē iudiciū dedit filio Null⁹ ei h̄ p̄tate delegati nisi xps inq̄tū hō. Tertio. Assessoria dignitate et sic iudicabunt volūtariē paupes iuxta illd̄ ī tertio argumēto tactū. Ioh. xxxvi. iudiciū paup̄ibus tribuit̄ hoc est p̄ueniēs p̄pter duo Primo q̄a ad iudicādi se magis disposuerūt Vñ erunt magis ydonei. Paup̄tas enī volūtaria nō est nisi eorū q̄ soli xpo ih̄serūt̄ p̄t̄ eū oia cōtēpserūt sc̄laria negocia. et ideo in eis nihil debet esse qd̄ iudiciū possit p̄uere ¶ Sc̄do q̄a iudicare magis meruerunt. Cui⁹ causa est q̄a hūilitati corre spōdet exaltatio per modū meriti fm̄ illā Math. xiii. Qui se hūiliat exaltabit. modo inter oia q̄ hoies despectū faciūt ē paup̄tas. Vñ illi q̄ ap̄ hoies magis apparent pauperes vidēt̄ esse magis despecti⁹ iō q̄ volūt paupertatē suā oñdere excogitāt q̄tū possūt vilitatē vestimētōrū vt hoies per h̄ ad cōpassionē puocēt q̄a igit̄ veri pauperes faciūt se cōtēptibiles p̄t̄ xps iuste merent̄ excellentiā assessorie dignitatis. ¶ Quarto modo attribuit̄ act⁹ iudicādi ī iudicio q̄bus dā tñ approbatiua p̄formitate et sic iudicabūt oēs electi q̄a oēs tā āgeli q̄ hoies approbabūt s̄nias iudicis. i. xpi. Apoc. xix. ī p̄ncipio Au diui vocē turbaz dicētū in celo. Alla laus et v̄t̄ et gl̄a deo nrō q̄a v̄az iusta iudicia ei⁹ sūt. Quīto attribuit̄ act⁹ iudicādi q̄bus dā ex quadā p̄paratiua diuersitate et iste mod⁹ iudicādi laudabilis nō est q̄a sic m̄n̄ mali dicunt̄ iudicare magis malos fm̄ illud. Luce. xi. Viri iniuste surgēt cū gnatione hac et p̄denabūt eā. Ex istis patet ad q̄stionem q̄ sc̄i p̄cipabunt actus iudicādi

oēs gñaliter. ¶ Scdo modo p appro-
bationē q̄ est satis ipropriē z trāsum-
ptiue dictū. Sic enī oēs existētes in lo-
co iudiciū z approbātes iudiciū pnt di-
ci iudicare. Et iō dicit doctores q̄ spe-
cialit̄ paupes p̄cipabūt actū iudicādi
sicut assessores p̄p̄ rōes sup̄ius addu-
ctas et auctoritates scripture q̄ ad h̄ so-
nāt. Vñ glo. sup̄ illd. Mat. xix. Vos
q̄ reliquistis oīa zc. Qm̄ reliqrūt oīa se-
cuti sūt dñs. Hi iudices erūt q̄ licita ha-
bētes recte vsi sūt hi iudicabūt. Gre-
tū. vi. moral. exponēs illud puer. vltio
nobilis in portis vir ei⁹ qm̄ sederit cūz
senatorib⁹ dicit q̄ xp̄sci senatorib⁹ t̄re
residet q̄ iudiciū sententiā cū eis dē ec-
clesie p̄dicatorib⁹ discernit vbi docto-
ribus attribuit actū iudicādi s̄ bene-
stāt simul q̄ sint paupes z p̄dicatores.
Ad p̄mū patz per dicta que auctoritas
intelligit̄ de pt̄ate delegata. Ad scdm̄
dicēdū q̄ in iudicio hūano vbi iudex
nō habet q̄ pcedat nisi ex pbatisz al-
legatis nō debet eē idē iudex z accusa-
tor. sed in iudicio diuino vbi iudex nō
habet iformari sed oīno nouit̄ causaz
idē pōt eē accusator z iudex: similiter
reus nō negabit sed p̄fitebit̄ velit no-
lit. Ad tertiū qm̄ arguit̄ q̄ si aliqb⁹ sc̄is
cōpeteret iudicare maxime cōpeteret
paupib⁹. cōcedēdū est q̄ eis p̄petit po-
testas assessoria nō vt iudici cōsulāt s̄
vt honorent̄ et filiter cōsc̄ie eorū erūt
quasi libri in quib⁹ decreta iudicis xp̄i
poterūt plane legi. ¶ Ad p̄mū in op-
positū de. xii. apl̄is r̄ndit. Aug⁹. ii. de
ciui. dei. c. vi. q̄ per illū nūerū duode-
nariū nō nūer⁹ talis ad l̄raz itelligit̄ s̄
per nūerūz mysteriū designat̄. Alias
cum mathias loco iude fuerit electus
paulus sine throno relinq̄ref nisi duo
sederēt simul. Et ideo per nūerū duo

denariū qui est nūerus perfectōis vni-
uersa pauperū mltitudo p̄fectōz defi-
gnat̄ et filit̄ vniuersitas iudicādorūz
cū d̄r duodeci trib⁹ israel. Ad scd̄z de
martyrib⁹ z v̄ginib⁹ d̄r q̄ isti nō sūt de
corde vbi reponūt decreta diuine ius-
ticiē sicut paup̄tas nā paup̄tas directe
p̄trariaf sollicitudini diuinitaz q̄ suffo-
cat verbū Luce. viii. ¶ Ad tertiū dicē-
dū q̄ cōcedit̄ p̄fectis paupib⁹ q̄ iudi-
cabūt se meliores nō auctoritate pro-
pria sed auctoritate superioris can⁹ erūt
assessores sicut aliqñ iudex delegatus
est multo inferior q̄ ille quem iudicat

LECTIO. XXXVI.

Qui cōfidūt in illū itelligēt veri-
tatez fideles i dilectōe acq̄scēt
illi qm̄ donū z pax ē electis dei. Post
q̄ sp̄s sc̄is declarauit q̄lis erit electo-
rū remuneratio. Primo q̄tū ad hone-
statē corpālē. in illa l̄ra. Fulgebūt ius-
ti. Scdo q̄tū ad pt̄atē iudiciālē. In illa
iudicabūt sc̄i. ¶ Hic t̄tio declarat q̄lis
erit eorū remuneratio q̄tū ad felicitatē
vel gl̄az sp̄ialē in eorū aiab⁹. ¶ Vbi
notādū q̄ trib⁹ v̄tūib⁹ theologias in-
digem⁹ in p̄nti ad hoc q̄ in finē sup̄na-
turalē pueniēt̄ ordinemur. videlz fi-
de. spe. z caritate. De qb⁹ loquit̄. apl̄s
p̄. ad Corin. xiii. Nūc aut̄ manēt fides
spes z caritas hec tria. sed q̄ fides est
cū obscura cōgnitōe siue expectatiōe
Spes cū diuturna dilatiōe. Caritas cū
tepida dilectōe. ¶ Ideo isti tres habit⁹ i
futura b̄titudine pmanere nō pnt in
qua nihil est imp̄fectū nihil diminu-
tū. iō manēt caritate z p̄fectiorē actū
habētē fides z spes euacuabūt. Cū ei
venerit q̄ p̄fectū est euacuabit̄ qd̄ ex
pte ē. i. ad Co. xiii. ¶ Succedet̄ ḡ i
aiabus electorū dotes aie q̄s per noia
opationū designam⁹ q̄ fidei succedet

CA. II

visio z spei p̄phēio siue fecunditas. Cari-
tati aut̄ nihil succedet. sed ip̄a mane-
bit p̄fectior q̄ nūc est. Et vocat̄ dilectō
siue fructio. Sūt ergo tres dotes aie.
visio. dilectio. tēfio. siue p̄phēio. Sic ei
erit aia sūme b̄tā vidēs tenēs diligēs
sūmū bonū in quē credidit in quē spe-
rauit z p̄posse dilexit. Et de istis doti-
bus determinat̄ in ista lectione. et do-
cetur q̄ sc̄i viri z electi dei qui in p̄nti
vita tribulationib⁹ variis pro suis bo-
nis opibus exponunt̄. deū mūdovisu
agnoscēt. diligēt et totalit̄ ei acq̄scēt.
Vnde dicit sic. Qui cōfidūt in illum
id est q̄ fidē spē et caritatē in illū ha-
buerūt itelligēt nuder dare. p̄. Iohā.
tertio. Videbit̄ eū sicuti est Veritate.
Id est deū q̄ est prima et sūma veritas
Ioh. xiiii. Ego sum via veritas z vita.
Et fideles in dilectōe id est fidelit̄ di-
ligēt et p̄seuerat̄. acq̄scēt illi. id ē
p̄petuo adherēbūt illi q̄ i futuro a so-
cietate ei⁹ auelli nō poterūt q̄ eū hic p̄
fidē et spē tenuerūt. Et q̄a posset aliq̄s
credere q̄ ista remuneratio fiet sc̄is p̄-
pt̄ualore suoz operū q̄si opa n̄ra ex
sui p̄ditōe foret cōdigna tāta remue-
ratiōe. Ideo hoc excludēs dicit q̄ p̄di-
cta p̄miatio fiet sc̄is ex dei liberali ac-
ceptione qm̄ donū et pax ē electis dei
quasi diceret. pax et̄ne b̄titudinis que
est futura electis est donū dei liberali-
ter. et sup̄ cōdignitatē passionū p̄senti-
um p̄miatis. ad Roma. viii. Nō sūt cō-
digne passiōes hui⁹ tēporis ad futurā
gloriā a ¶ Dubitatio l̄ralis. Vtrūz
homo adiūt̄ gr̄a possit mereri vitam
et̄nā ex cōdigno Videt̄ q̄ nō. Primo
per auctoritatē allegatā. ad Ro. viii.
Nō sūt cōdigne passiōes zc. sed sc̄orū
passiōes sūt maxime meritorie. ḡ nul

LEC. XXXVI

la opa hoīs sūt cōdigna ad vitā et̄nā
¶ p̄p̄ qui reddit alicm̄ debitū quod ei
debet nihil meref apud eū. sed quic-
qd̄ possit̄ p̄deo facē deo debem⁹ et ad
huc apl̄s deberem⁹ si apl̄s possim⁹ si
cut dicit Aristot. viii. ethi. c. p̄. impossibi-
le ē nobis retribuere dignos honores
diūs et parētib⁹ qn̄ eorū b̄nficia a semp
excedāt. Lu. xvii. Cū oīa bene fecerit
tis dicite q̄a serui iutiles sumus quod
deuim⁹ facere fecim⁹. Preterea q̄cū
q̄ meref aliqd̄ ab aliq̄ p̄stituit illū de-
bitorē suūz s̄ de⁹ nulli est debitor nec
esse pōt ḡ nihil possim⁹ apud eū me-
reri. Ad oppositū est illud Iere. xxxi.
Erit merces opi tuo s̄ merces q̄ das
p̄ ope cor̄spōdet dignitati opis ḡ cū
vita et̄nā sit merces operis hoīs ex-
stētus in gr̄a pōt talis hō ex p̄digno vi-
tā et̄nā p̄mereri. Preterea. ii. ad Th̄.
iiii. De reliquo reposita est mihi coro-
na iusticiē quā reddet mihi dñs i illa
die iust⁹ iudex. sed qd̄ reddit̄ fm̄ iustū
iudiciū ē merces p̄dign⁹. ḡ hō pōt p̄mere-
ri coronā iustāz p̄dignā s̄ illa ēvita et̄-
nā. ḡ hōz c̄ ¶ Ad q̄stionē dicēdū q̄ ho-
minē adiūtū gr̄a p̄mererivita et̄nā ex
p̄digno pōt itelligi duplicit̄. Vno mō
q̄ meritū hoīs tm̄ valeat naturalit̄ pu-
ta q̄ tāta sit bonitas in natura siue sub-
stātia meriti q̄ ei debeaf vita et̄nā.
Alio mō q̄ tm̄ valeat legalit̄ ex iustiti-
tione legis sicut parua pecia cupri ex
natura sua siue naturalivigore nō va-
let tm̄ sicut vn⁹ panis s̄ ex iustitōe p̄n-
cipis tm̄ valet. Isto p̄mo mō opa n̄ra
ex sua naturali bonitate non meren-
tur vitam et̄nā de cōdigno sed de cō-
gruo tm̄ q̄a cōgruū ē q̄ hoi faciēt̄ fm̄
potentiā suā finitā. deus retribuatur fm̄
potentiā suā infinitā. Sed sc̄do modo

possum⁹ dicere q̄ opera nostra sūt cō-
dignavite eterne ex gratia nō ex sub-
stātia actus. statuit enī deus q̄ bene o-
perans in gratia habebit vitā etnā. et
ergo per legē et gratiā p̄cipis nostri
christi meremur de condignovitā et-
nam ¶ Ad primū dicēdū q̄ nō sūt cō-
digne passiones naturaliter sed legali-
tervt dictū ē ¶ Ad secūdū dicēdū q̄
meremur faciendo qd̄ debet deo chri-
sto sic statuente et ordināte sed nō ab-
solute ex natura redditionis sicut ar-
gumētum procedit. Ad tertiū q̄ deus
constituit debitor ex natura sui prois
si nō ex natura nostri cōmissi. sicut di-
cit mag⁹ li. i. di. xliii. c. iiii. Qui cōfi-
dūt ¶ Notādū q̄ spes et cōfidētia ē
tribus generib⁹ nauigātib⁹ et egrotā-
tib⁹. Hee vero tres p̄ditiones nobis cō-
ueniūt sicutam et statū nostrū p̄fem⁹.
Sum⁹ enī dimicātes et cōtra hostes cō-
tinue preliātes. in ps. Multi bellātes
aduersū me. et p̄. macha. iiii. Nō cōcu-
piscatis spolia quia bellū cōtra nos est
Scutū nostrū est si des nostra. ad ephe-
vi. In omnib⁹ sumētes scutū fidei in q̄
possitis oia tela nequissimi ignea exti-
guere. In historia britonū scribit⁹ de
Archuro r̄ge q̄ in iteriori parte scu-
ti sui ymaginē virgis gliose depictam
habuit quā quotiēs in bello fatigatus.
aspexit spes recuperavit et vires. Isto
mō nos si in bello vite p̄ntis triumphare
velim⁹. Infra scutū fidei nostre ima-
ginē v̄ginis cū filio deportem⁹. hāc re-
spiciam⁹ in ea cōfidam⁹ quia ab eavi-
res et virtutes recipiem⁹. Ambro⁹ de
sanctā v̄ginitate Sit nobis tāq̄ in ima-
gine depicta vita marie. ex q̄ velut ex
speculo refulget species castitat⁹ et for-
mavirtutis. Hic sumatis exēpla viuē-

divbi tāq̄ in exēplati magisteria exp̄f-
sa sūt p̄bitatis quid corrigere. quid ef-
fugere. quid tenē debeat oñdit. Nar-
rat macrobius de natura lapidū. capi.
xxv. q̄ ē vna gēma q̄ vocat⁹ Euthides
habēs in se naturaliter more p̄gnantē
vnam aliaz gēma. Ista gēma natura
suggerēte aq̄la cognoscit. et eā in mīdo
suo cū habuerit pullos collocat int̄ eos
et q̄diu in mīdo fuerit pullis nihil ifor-
tunii accidē pōt. Gēma ista mariā sig-
nificat q̄ lapidē āgularē in se opere sc̄ti
sp̄s cōcepit. Patervō celestus nos tāq̄
pulos suos in mīdo militāt eccie mō
fouet. sed ne per inimicos nostros ali-
quod nocumētū extrisecus nobis in-
ferat⁹ gēma istā videlz mariā in medio
nostrū posuit qui si eam deuote ispex-
erim⁹ et dilexerim⁹ ab hostib⁹ nos de-
fēdet. Et idō nō in armis nr̄ay virtutū
cōfida⁹ s̄ in ist⁹ v̄gis gr̄a. i. q̄ ē ois spes
vite et virtut. ecci. xxiiii. de q̄ expōi pōt
illd. Ecc. iiii. Eos q̄ diligūt eaz diliget
deus. et qui audit illam iudicat gētes.
et qui intuetur illā permanebit cōfi-
dēs. Secūdo indigem⁹ cōfidētia spe et
animositate q̄ sū nauigātes in peri-
culoso mari huius mūdi Vñ naute si
nocte stellā maris viderit sciūt dirige-
re iter suū. sed qñ est ita q̄ nec lunam
nec stellas videre possūt de salute de-
sperant. Actū. xxvii. Neq̄ sole neq̄
siderib⁹ apparētib⁹ per plures dies ab-
lata erat spes salutis. Moralit⁹ sicutaz
nostrā dirigere velim⁹ ad portū salu-
tis eterne. stellā maris. id est mariam
attēdam⁹ p̄tinue ocul⁹ spei nostre. Vñ
bern. s̄ miss⁹ ē ome. ii. ppe finē. Ma-
ria ē predara et eximia maris stella
super hoc mare magnū et spaciosū ne-
cessario subleuata. micās meritis. illu-
strās exemplis O q̄s te intelligis in

huius seculi pro flunio inter pcellas et
tēpestates magis fluctuare q̄ p̄ terram
ambulare. ne auertas oculos a fulgo-
re huius syderis si nō vis obrui pcell
si insurgūt vēti tēptationū. si incurris
scopulos tribulatōnū. respice stellam
in uoca mariā. si iactaris supbie vndis
si ambitōis si detractōis. si emulatiois
respice stellā in uoca mariā. Si iracūdia
aut auaricia aut carnis illecebra nau-
culā p̄usserit mētis. respice stellas. re-
spice ad mariam. Porrigam⁹ ergo ei
p̄ces nr̄as cū fiducia dicētes illd̄ ysaiē
xlvii. Audi hec delicata q̄ habitas con-
fidenter. Et licet virgo gloriosa p̄ no-
bis oret cōtinue nō tñ maris labores
et pericula statim euadit⁹. Nā x̄ps q̄r-
tavigilia noctis laborantib⁹ discipulis
venit et dixit. Cōfidite ego sūz nolite
timere. Marci. vi ¶ Tertio cōfiden-
tia bona ē nobis necessaria qñ sum⁹
egrotātes. Multū enī cōfert laborāti-
bus aliq̄ infirmitate spare et cōfidere in
medico suo. et diligere medicū. spera-
re etiā salutē suā. q̄ spes et cōfidētia
de salute futura sit ifirmo necessaria.
patet per illud metricum. Speret qui
metuit morituros viuere vidi. Spe du-
ce victuros. spe moriente mori. q̄ ve-
ro amor et spes de medico multum
p̄ferat⁹ egroto. ps p̄ qdā narratōez quā
ponit seneca. iiii. declamationū. c. v.
vbi ponit talis cas⁹. qdā abdicat⁹ a pa-
tre suo studuit medicine cōtigat⁹ patrē
grauit⁹ infirmari et a medicis sal⁹ ei⁹
desperari. rediit ergo fili⁹ iā fact⁹ me-
dicus et curauit p̄ez. sc̄a cura recōali-
at⁹ patri. Accidit postea vxor patris
et nouerca filii. p̄ fili⁹ infirmitate labora-
ret q̄ p̄us p̄ laborauerat. Iubet⁹ fili⁹
a p̄e curare nouercā nolēs abdicatur
sc̄do. P̄ igit⁹ accusat⁹ filiū de eo q̄ no-

luit cū sciret et posset curare nouercā
q̄ autē sciuit et potuit p̄ hoc p̄bat q̄ se
curauerat de morbo cōsimili. fili⁹ re-
spōdit q̄ nesciret an posset eam cura-
re vel non. licet morbo cōsimili labo-
raret nā alterius spei et amoris ē pat⁹
ad filiū q̄ nouerca. spes enim pris de
filio sunt fortassis magna cā cure Vñ
subdit nihil magis p̄dest egrotis q̄ ab
eo curari a q̄ voluit ¶ Ad propositū
cū sum⁹ p̄ctis liguidi sūme nob est ne-
cessaria spes et cōfidētia tā de habē-
da sanitate q̄ de medici x̄pi bonitate.
Nā q̄tūcūq̄ sit ifirmitas magna de fa-
cili curabitur si sperem⁹ et cōfidamus
In cuius figura signat⁹ dicit x̄ps andā
paralítico. mat. ix. Cōfide fili remittū
turtibi p̄ctā tua. Prop̄ defectū autē h⁹
spei siue cōfidētie Cayn et iudas iur-
rabiles extiterūt peccantes p̄ctm̄ in spi-
ritū sc̄tm̄ qd̄ neq̄ remittit⁹ in hoc secu-
lo neq̄ in futuro. math. xii. Et si qs for-
tassis a filio terreat⁹ quia iudex ē. ma-
trē intueat⁹ q̄ medicina ē. vñ cassio. in
q̄daz ep̄la. Tu patrona hūani gn̄is tu
afflictis reis medicina singulari. Quis
tuo nō egeat munere cū sit peccare cō-
mūe. Itē ber. sup miss⁹ ē. omelia. ii. p-
pe finē. Si criminū imanitate turbat⁹
cōscie feditate p̄fus⁹. iudicii horrore
perterritus. barratro icipias absorber-
ri tristite despatōis ab illo. cogita ma-
riā in periculis in agustis in reb⁹ dubiis
cogita mariā in uoca mariā. maria nō
recedat ab ore. n̄ recedat a corde. Ervt
impetres ei⁹ orōis suffragiū ne dese-
ras cōuersationis exēpli ip̄az seq̄ns n̄
deuias. ip̄az rogās n̄ desperas. ip̄az co-
gitās nō erras. ip̄a tenēte nō corrūis.
ip̄a p̄tegēte n̄ metuis. ip̄a duce n̄ fati-
garis. ip̄a p̄picia puenis. et sic in temet
ip̄o experiris q̄ merito dictū sit et no-

menūginis maria. Ex his ps q̄ meri-
to sibi dici potest illud. Dan. xiii. Non
ē cōfusio cōfidētibus in te

LEC. XXXVII

Impii autē secūdu que cogitauerūt
corruptionem habebūt q̄ negle-
xerūt iustū et a dño recesserunt. Sapi-
entiā etenim et disciplinā q̄ abicit infel-
lix est. Sicut dictum fuit supius ī p̄n-
cipio huius capituli. Spūs sanct⁹ ī hoc
l^o agit n̄c de iustis n̄c de ip̄is alternati.
Postq̄ igitur spir⁹ s̄ct⁹ declarauit
q̄ iusti nō carebūt mercede. Hic diuer-
tēdo se ad impios oñdit q̄ nec ip̄i trā-
sibūt ip̄ime. Fuit autē opinio eorū sicut
ī p̄ncipio secūdi capituli patuit q̄ nul-
la penitē iusticie vel iniusticie retribu-
tio in futuro. Quia igit̄ iam declara-
uit oppositū de elect̄ ostēdēdo q̄ p̄mi-
abūt eternaliter. Hic oñdit q̄ etiā im-
pii iuxta eorū demerita puniēt p̄por-
tionabiliter. Et circa hoc duo facit. q̄ p̄-
mo oñdit q̄ tales infideles nullā aliā
vitā expectātes in futuro cruciantur.
Secundo q̄ in presenti a suo deside-
rio defraudāt. Secūda ps̄ ibi. et vacua
spes. Circa primū duo facit. Nā p̄mo
pena ip̄is debita applicat. Sc̄do cā pe-
ne rōabiliter explicatur. sc̄da pars ibi.
q̄ neglexerūt iustū. Dicit igit̄ p̄mo sic Im-
pii autē idest infideles deū negātes ⁊
et nullā aliā vitā estimātes. De qb⁹ dic-
tū ē in secūdo capitulo p̄ totū ibi. Dix-
erūt autē impii ⁊c. tales inq̄ impii ha-
bebūt corruptionē id est penā eos cor-
ripitē et hoc iustissimā quia eorū ma-
licie correspōdēt. Vñ dicit secūdu q̄
i. fm̄ illa que cogitauerūt q̄ oē ma-
lū a cogitatōe procedit ideo si cogita-
tiones puniāt constat q̄ tā locutiones
q̄ operationes puniēt. Cōsequēt̄ cū di-
cit. Qui neglexerūt iustū. Causā pui-

tionis malorū explicat. **¶** Vbi
notādū q̄ p̄mordialis cā pene tā in ā-
gelo q̄ in hoīe fuit negligētia. Si enī
homō vel angel⁹ a deo creatus in gra-
tia bene fuisset vsus naturalib⁹ et gra-
tuitis sibi datis nūq̄ apparuisset ange-
lo cōueniens aliqd̄ de ordinatū vel dei
excellentiā appetuisse nec vnq̄ hō iu-
dicasset dictis et persuasiomb⁹ serpen-
tis acq̄uicuisse. sed quia neglexerunt
vti gratis sibi datis p̄missi sūt cadere
ī errore p̄pter peccatū negligentie et
de errore in pctn̄ supbie et inobediē-
tie. Et ideo tagēdo radicē culpe pctō-
rū dicit. Qui neglexerūt iustū id ē iu-
sticiā. Iustū enim fuit ⁊ ē q̄ oīs creatu-
ra rōalis p̄gratias a deo acceptas sol-
licite et diligēt̄ deū honoret q̄ ē earum
dē gratias largitor. Michee. vi. Indi-
cabo tibi o hō qd̄ sit bonum ⁊ quid do-
min⁹ de⁹ tuis q̄rat a te. vtiq̄ facere iu-
diciū et diligere iusticiā et sollicitum
ambulare cū domino deo tuo. Et q̄
negligētia parit contemptū. ideo sub-
iungit q̄ n̄ solū neglexerūt iustū ymo
a domino recesserūt. q̄a decio octauo
puerborū dicitur. Impius cum in p̄-
fūdū pctōrū venerit contēmit. Et nota
q̄ iste est modus seu ordo cadendi in
homine. q̄ tūcūq̄ fuerit ī statu p̄fecto.
videlicet p̄mo negligere modica. loq̄
ociosa. raro cōfiteri. parē deuote dice-
re diuinū officiū. hec vidēt̄ esse modi-
ca pctā. Et ex istis diabol⁹ inducit ī gra-
uissimā pctā. Circa doliū sunt magni
circuli qb⁹ asseres doliū colligāt. et illi
magni in suis extremitatib⁹ colligan-
tur cū p̄uis vimib⁹. solutisq̄ p̄uis sol-
uūt̄ magni et solutis magnis totū de-
cidit. Sic moralit̄ est q̄ spernit modica
paulatim decidit. Eccl. xix. ī principio
⁊ sic nō solū nō curauerūt isti ip̄i sci-

CA. III.

re q̄ dei sūt s̄ abiecerūt sciētā dei. vñ
subdit. Sapiētā et disciplinā qui abi-
cit infelix est. i. fidē de sup̄naturalib⁹
hominib⁹ reuelatis diuinit⁹. Ad ro. xi
O altitudo diuinitas sapiētie ⁊ scie dei
q̄ incomprehensibilia. ⁊c. **¶** VI discipulas
idest dinas correptiones ⁊ monitiōes
q̄s per prophetas suos mūdo oñdit. p̄-
uer. xv. **¶** Qui abicit disciplinā
despicit animā suā. et per cōsequēs est ī
felix. Iuxta illud metricū. Tres infel-
lices in mūdo dicimus esse. Infelix q̄
pauca sapit spernitq̄ doceri. Infelix q̄
multa sapit spernit q̄ docere. Neglex-
erūt iustū. Nota q̄ cleric⁹ p̄ctor filis ē
argo Arg⁹ fuit sicut refert ovidi⁹ me-
tho. i. circa finē) qd̄ pastor q̄ habuit
centum oculos et tamē non habuit nī
sivnāvaccū nuper transformatā devir-
gine ad custodiendam Mercurius vō
fixit se custodē et pastorē caprarum
et accessit ad locum vbi argus iste vac-
cam pascebat. mercurius fistulabat ī-
ta iocunde et ita gratiose q̄ argus eū
rogauit q̄ placeret sibi morari cū ca-
pris suis in pascuis illis secū. Alius ā
nuit q̄a ī dēarco venit sederunt igit̄ fil-
Mercurius de nouo incepit fistulare
ita gratiose q̄ aliqui oculi ipsius argi
incepterunt dormitare aliis adhuc ad
vaccam respicientibus. tandem ita ī-
estimabiliter bene fistulauit q̄ omēs
centum oculi dormitauerunt et stati-
surrexit mercurius et caput cum ocu-
lis amputauit et sic vaccam secum du-
xit. Moraliter cleric⁹ litteratus est q̄
argus centum habens oculos videlicet
considerationes multas id est cautelas
et non habet nisi vnā vaccam custodi-
re id est vnā bestialē conscientias. Ista
fuit virgo dūmodo retinuit innocen-
tie puritatē. Hec transformata ē ī vac-

LE. XXXVII.

cam bestialē concupiscentiam et vo-
luptatē. ysa. vii. Nutriet homō vacca
Osee. quarto. Sicut vacca lasciuēs de-
clarauit israel. Mercurius id est me-
dius currens diabolus est qui circuit
q̄rens quem deuoret. i. pe. quinto. Iste
fistulauit ita dulciter per strepitum la-
sciue mundialis p̄ adulationes aico-
rum q̄ iste argus obdormit per negli-
gentiam vsq̄ ad mortem. Et tunc au-
fert caput quia separat ab eo christus
qui est caput ecclesie ⁊ miseram vaccā
ducit in iehennam. Et ideo eis dicitur
Nolite negligere nolite cessare a cur-
stodia ⁊ cōcussione cōscie proprie. Iu-
dic. xviii. **¶** In hoīb⁹ mūdo dedi-
tis quadruplex his dieb⁹ negligētia in-
uenit. Sūt ei negligētes ī addiscendo
morū sanctitatē. In discutiēdo p̄prias
pueritatē. In reuerēdo dei maiestātē.
Et ī sufferēdo p̄ximī necessitatem.
Primo sūt negligētes ī addiscēdo mo-
rū scitatē. Bene iueniūt quidā assidui
ad discēdu artū subtilia p̄pter curiosi-
tatē. Iura ciuilia p̄p̄utilitatē artē bel-
ladi p̄p̄ strenuitatē. Artē negociādi p̄
paupertatē. et sic de singul⁹ q̄ ad vite p̄se-
tis p̄motionē et amīstrationē spectāt.
Sed ad discēdu artē bene viuēdi. deo
seruēdi. artē pctāvitādi. oēs q̄ se ex-
hibent negligētes. **¶** Vnde mūdos in-
uitat ad errores et ineptias et omnes
obediunt. **¶** Deus vocat ad honores
et nuptias et omnes negligunt. Ma-
thai uicesimo secundo. **¶** Illi neglexe-
runt et abierunt: alius ad uillam suā
Alius ad negotiationem suā et tamē
hec sūma philosophia ē. scire bñ viuē-
cū cōtinuē et semp̄ insistēdu est. ⁊ va-
candū ab aliis ut huic inseruatur. Nō
sicut multi qui cit⁹ omnia uolūt facere
q̄ ordinē bene viuēdi addiscē. Contra

quos Seneca ep̄la. cix. subtrahe s̄z cō-
munes libros. xxxvi. Nō cū vacueris
philosophādū est s̄z oia alia negligē-
da sūt. vt hūc assideam? cū nullū t̄pus
fatis magnū est. etiā si a puericia vsq̄
ad hūani eui terminos vita pducat. S̄z
hic est vna negligētia cōmunit̄ in iu-
uenib⁹ qui ideo negligūt ptē adiscere
qa nō possūt totū acqrere. Ideo nihil
volūt scire qa nō possūt alios excelle-
rez hec negligētia filia ē supbie. quas
bene deridet. Oraci⁹ libro ep̄larū ep̄la
p̄ma. nō poteris oculo q̄tū cōtendere
linceus nō tñ idcirco cōtēnas lipp⁹ imū
gi. Vult dicere ponat q̄ sis lipp⁹ r̄ dif-
fidat acqrere tātū vīs acumē q̄ pos-
sis sicut linceus p̄ muros penetrare vi-
dedo. nō iō cōtēnas vti collurio r̄ aqua
iuuante ad acumē oculorū. Fatuū est ei
ptē cōtēnere qa totū nō potes habere.
Talib⁹ aptis ad discēdū dicit̄ p̄me ad
Thymo. iiii. Noli negligere gr̄as q̄ in
te est Figuraf̄ istud Gen. xlii. Audiet̄
Iacob q̄ alimēta vēderent̄ in egypto
dixit filiis suis. Quare negligit? Au-
diui q̄ triticū venūdet̄ i egypto. Vult
significare q̄ vbiq̄ sūt alimēta vena-
lia. s. alimēta aie p̄pter nullā difficul-
tatē debet homo ea negligere. ¶ Et
reuera scia salutis nō ē nisi in egypto
id est i obscura r̄ tenebrosa theologia
qa tenebrosa aqua i nubib⁹ aeris i ps̄-
glosa. id est obscura doctrīa in p̄phet̄
p̄dicatorib⁹ ¶ Sc̄do sūt hoies negligē-
tes in discutiēdo propriā p̄uersitatem
Quēdā noui qui fuit optim⁹ senescal-
lus ordinādo familiā alienā etiā ma-
gnorū dominorū r̄ pessime sciunt or-
dinare de regimie dom⁹ sue. Tales s̄t
pleriq̄ qui diligēter alios emēdāt̄ tñ
sp̄ negligūt seip̄os. Quātas sollicitu-
dines habem⁹ ad discutiēdas consciās

alienas. pro quib⁹ nō habem⁹ respōde-
re nisi fuerim⁹ eorū p̄clati. q̄tam pi-
griciā ad discutiēdas p̄prias p̄sciēnas
deus nouit. Cōsciēnas enī p̄prias di-
scutiēdo vno die aut dimidio vix in. xl
Cōsciēnas autē aliorū per mltos an-
nos et tamē nobis dicit̄ q̄ incessanter
nos discutiām⁹ Iudic. xviii. Nolite ne-
gligere nolite cessare. ¶ Tertio sunt
hoies negligētes in reuerēdo dei ma-
iestatē et hoc habēt timere curati spe-
cialiter et plat̄z quicūq̄ alii dediti mu-
nisterio dei titulo speciali cuiusmodi
sunt oēs derici infra sacros ordines r̄
religiosi quicūq̄. Et tamē si bene cōsi-
deram⁹ hi sunt qui negligētus agunt
sc̄di Paral. xxiii. Porro leuite egere
negligētus. Quib⁹ tamē p̄cipit̄ Deu.
viii. Obserua r̄ caue neq̄n obliuiscaris
domini dei tui r̄ negligas mādāta ei⁹
atq̄ iudicia ¶ Negligētā in istis cau-
sat̄ nimia frēq̄ntia assistēdi deo Quia
nimia familiaritas parit̄ contēptū. Et
tamē p̄tra tales dicit̄. sc̄di Paral. xxix
Fili mei nolite negligere. vos elegit
deus vt stētis corā eo. Nota extra de
celebratiōe missē dolētes. ¶ Quarto
sūt hoies negligētes in sufferēdo p̄xi-
mi necessitatē. Deutro. xxii. De oi re
fratris tui si perierit r̄ inuenieris eam
nō negligas q̄si alienā Res fr̄is perit
si icidit in latrōes si est depaupat⁹ for-
tuna si idiget aliq̄ p̄ amore xpi Vnde
nullo mō tales negligē debem⁹ si pos-
sumus tales iuuare Seculares r̄ndent
possē talē iuuare. sed nō sine damno.
Sed nūqd̄ deus poterit recōp̄sare dā-
nū? Cōstat q̄ sic qa iust⁹ est. r̄ puer. xii.
p̄pe sine Quin negligit dānū p̄pt̄ ami-
cū iust⁹ ē. q̄ talē iustū de⁹ n̄ario r̄mūe
rabit b̄ ¶ Dubi⁹ l̄ral Vty ois negli-
gētā sit p̄ctū mortale. qd̄ sic. ecc̄. vii.

CA. III.

Qui timet deū nihil negligit q̄ quicūq̄
in aliquo negligit perdit timorē dei.
Sed hoc ē peccare mortaliter ¶ p̄p̄ p̄-
uer. xix. Qui custodit mādāta custo-
dit aīas suā: qui autē negligit vias su-
as mortificabit̄ et loq̄ de mortifica-
tione iehēne q̄ n̄ ē nisi p̄ p̄ctū morta-
le. ¶ p̄p̄ There. xviii. Maledict⁹ hō q̄
facit opus dei fraudulēter. Sed male-
dictio in scriptura nō fer̄ nisi p̄ p̄ctō
mortali ¶ Ad oppositū est illud. ecc̄.
vii. De negligētia purga te cū paucis
dicit̄ glo. quīs oblatio parua sit tñ nul-
torū delictorū purgat negligētias. S̄z
per pauca nō purgabit̄ peccatū morta-
le ¶ Ad q̄onē dicēdū q̄ negligētia
nihil aliud est q̄ defectus debite solli-
citudinis circa actū virtuosū faciēdū
p̄ueniens ex remissione feruoris iuo-
lutate. Potest igit̄ negligētia esse cir-
ca actū vel circa circūstānas act⁹. q̄ ac-
tus vel circūstāna est de n̄ctate salutis.
et talis negligētia ē p̄ctū mortale. sic
si negligam dare elemosinā t̄pe extre-
me n̄ctatis p̄ximo indigenti: negligo
actū cadētē sub p̄cepto de necessitate
salutis. Silit̄ si de elemosinā r̄ nō ex ca-
ritate v̄l n̄ i caritate pecco mortalit̄ oit̄
tendo circūstānas q̄ debet esse in omi
actu virtuosō de necessitate salutis. i. ad
cori. vi. Omnia operavestra in carita-
te fiant. Alit̄ pōt cōtigere negligētia.
circa actū vel circūstāna actus q̄ tñ ac-
tus vel circūstāna nō est de n̄ctate salu-
tis. sicut si negligam dicere salutatio-
nē virginis marie transeundo coram
imagine suavel cū audio lectionē co-
gito de impertinētib⁹ ex remissione
volūtatis et tūc est peccatū veniale.
Ad primū cū dicit̄. Qui timet deum
nihil negligit verū est cadēs sub p̄cep-
to. qa oēs tale ē de n̄ctate salutis ¶ Ad

LEC. XXXVIII

secūdū p̄ per idē ¶ Ad tertū dicēdū
q̄ maledictio infer̄ pro negligentia
respectu circūstantie debite ¶ Ad lit-
terā loq̄ p̄pheta de nabugodonosor.
quē de⁹ fecit instrumētū suū ad flagel-
landū pplm suū israel. Istud aut̄ opus
fuit dei sic ordinātis et cōmittētis sed
istud nabugodonosor attribuit poten-
tie sue faciēns ex odio personarū id
quod facere debuisset ex obediētia tā-
tū et ideo peccauit mortalit̄. Propter
quod dicit̄. maledictus hō q̄ facit op⁹
dei fraudulēter. Maledict⁹ q̄ phibet
gladiū suū a sanguine id est q̄ parcat̄ i
iuste p̄vltione quā de⁹ p̄cepit infligi
Ad argumētū in oppositū vel loq̄tur
de negligentia venalivel mortali. Si
de mortali tunc v̄m est q̄ purgatur in
presenti per paucos respectu eorū qui
bus in futuro eternaliter puniret̄.

LECTIO. XXXVIII

¶ Quia vacua est spes illorū et labores
sine fructu et inhabitabilia ope-
ra eorū. mulieres eorū insensate et ne-
quissimi filii eorū maledicta creatura
eorum. ¶ Postq̄ sp̄s factus declara-
rauit qualiter infideles solā volupta-
tē estimantes finem hominis in futu-
ro cruciabuntur ¶ Hic oñdit̄ q̄lī in p̄-
feti etiā multipliciter affligentur per
falsitatem in intellectu: voluptatem i
affectu et vanitatem in effectu: Vnde
in hodierna lectōne sex miseras ma-
nifestat̄ istā sectam sequentes ¶ A
Sunt enim defraudati in falsis esti-
mationib⁹. fatigati in vanis occupatio-
nib⁹. vilificati in abominationibus
effeiat̄ i delectatōib⁹ dānificati i p̄pa-
gatiōib⁹ et exōicati pro adinuetōib⁹.
Prima igitur eorū pena est q̄ decipiū-
tur et avertate elōgāt̄ i suis iudiciis.
Et hec ē magna miseria. qa naturalit̄
i. iii.

hō appetit nō falli. etiā illi q diligunt fallere fm arguunt. Ipsi aut euasise oēs penā oē iudiciū pro suis flagitiis sperauerūt. cū tñ mō sint i inferno dānati. hāc penā deceptionis ⁊ dānatiois tēgit cū dicit. Et vacua ē spes illorū. ysaie. xxviii. Postū medatiū spē nrāz ⁊ medatio pteci sū? Et nota q p̄rie spiritus sanctus inducit spem iustorū et spes impiorū. De ill dicit supra isto capitulo spes illorū immortalitate plena est. De istis aut p̄vacua ē spes illorū. ii. ad cor. vi. Hortamur vos ne i vacuū gratiam dei recipiatis. ¶ Scda p̄ca istorū i p̄nti ē q fatigāt i vanis occupationib⁹. Vanū ē qd nō assequit finē ad quē ordiatur. ii. phi. c. x. Ois labor hūan⁹ ordiatur ad aliqū fructū p̄cipiēdū qā igit hōmines sup tacti laborāt p̄voluptatib⁹ bellis in pace in terra ⁊ mari nocte dieq et nullū fructū bonū inde p̄cipiēt merito dicit q labores eorū sūt sū fructu. oppositū dicit infra de iustis q bonorū laborū glōsifus ē fruct⁹. Ipimet etiā recognoscēt in die iudiciū. fm illd qd scribit infra. c. v. Lassati sū i via iū qdā ⁊ p̄ditōis ⁊ ablatum viā difficilē. Viā aut dñi ignorauī. Fruct⁹ imaturi si comedāt generant vermes i vētre delectatiōes aut vite p̄ntis sūt fructus imaturi i fra. c. iiii. Fruct⁹ eorū iutiles rācerbi ad māducādū. quē ergo fructū habuistis i illi qb⁹ nūc erubescitis ad ro. viii. Et boeci⁹ de voluptab⁹. iii. de psola. p. vii. Quātos ille. i. voluptates morbos q̄ itollerabiles dolores q̄ quēdā fructū negat fructū solēt afferre corporib⁹. ¶ Tertia istorū pena i p̄nti ē q̄vilificā i abhoiatioib⁹. Magna miseria ē hē i qn̄ opa sua sunt ita vilia ita mōstruosa ita repugnāta rationi q̄ hō nō pōt ea maifeste defēde

re nec excusare. Et certe q̄cūq̄ solāvo luptatē p̄sequit talia opa faciunt q̄ cōmuni rōe repugnāt ⁊ abhominabilia deo fiunt et angel. nec hūane cohabitatiōi cōgruūt. sed repugnāt. Et hoc ē qd dicit. Et inhabitabilia opa eorū id est cōiunctui et habitatiōi naturali repugnāt et p̄pagatiōi cōcesse nature. imo de⁹ ipse q̄ omnes habitare dignat⁹. p̄opera talia ab habitatiōe ciuitatū hūane expellit. de q̄ i here. l. Nō habitabit ibivir nec i collet eam filii hominis. Syverbū caro factū ē et habitabit in nobis. Io. i. ¶ Quarta p̄ca ē q̄ effeminat i delectatiōib⁹. Homines enim voluptuosi et p̄uāt mulieres sēsu et a mulierib⁹ sensu p̄uāt. Canis amēs vbi cūq̄ momorderit hoiez facit eū amētē. Et eodē mulier fatua facit virū rābidū et adolescēs fatua mulierē facit i sēfata. et qn̄ mulieres sūt i sēfate tūc viri sūt effemiatī imo i animati puer. vi. Mulier aut p̄iosa aiām viri rapit Qui autē est sū aiā i sēfate efficitur Et hoc i sū bñ fatē infra. c. v. Nos autē i sēfate vitā illorū estimabam⁹ i saniam qā eccl. xix. Mulieres apostotare faciūt sapiētes et arguūt sēfatos. Et hāc penā tēgit cū dicit. Mulieres eorū i sēfate. Ad litterā. Mulieres i opatione libidis plus delectāt q̄ viri. vñ Tresias dixit femias habere decē vncias luxuriē. viros autē nisi quatuor. F uerat enim iste tresias vtriusq̄ sexus secundū fabulas successiue: ideo factus est iudex in hac cā. et iō cōsequens ē q̄ i hac secta que voluptatē habet p̄ fine. si viri sint fatui erūt mulieres i sēfate Et ideo signat dicit eccl. xxv. Beatus qui hitat cū muliere sēfata. ¶ Quinta miseria istorū infidelitū ē q̄ dāntificantur in p̄pagatiōib⁹. Vñ sub-

dit ¶ Neglissimi filii eorū. De eni i hōmie potētā generādi et certū modū i sētituit et est tal⁹ vt fiat etiā infra limites cōiugii p̄of propagatō ad laudes dei. Illi autē homines q̄ prolē gignūt et eā peruersis informationib⁹ et exēplis corrūpūt bonū naturale. plus autē tūt et in hoc seipfos cōfūdūt. Quia sp̄ mala proles finalit⁹ insurgit i parētes Et bñ dicit q̄ neglissimi filii eorū. Causa est quia mulieres sūt i sēfate et viri impii et filii imitatores eorū q̄ erūt necessario peiores. iii. Re. xvi. Opat⁹ ē iniquitatē super oēs q̄ erāt añ illū. Sexta pena eorū ē q̄ excōmunicati sūt in adinuetiōib⁹ suis et hāc subdit cū dicit. maledicta creatura eorū. Illd qd hō excogitat et adiuuenit ⁊ p̄mouet pōt dici creatura sua. tales aut impii in oī gnē peccati tā luxuriē q̄ iusticiē multa adiuueniūt que p̄nt dici creature eorū. et sicut oīa opa dei sūt benedicta et approbata. Gen. i. ⁊ i. ad thimo. iiii. Omnis creatura dei bona est. Ita ista mōstruosa figmēta peccatorū sūt excōmunicata a deo et maledicta. Eccl. astici. xxxvii. O presūptio neglissima vnde creata es. ¶ Mulieres eorum i sēfate a ¶ Notandū q̄ familiare consortiū malorū mulierū est omī hōi detestādū. maxie tñ viris religiosis ⁊ p̄sonis ecclesiasticis q̄buscūq̄. Sūt enim mulieres libidinose in alliciēdo. maliciose in cōiuiēdo. litigiose in colloqn̄do. prodiciose in consulēdo. Primo igitur sūt libidinose in alliciēdo sicut enim plus in libidine delectant⁹ q̄ masculi. ita in omni sēsu magis alliciunt forma. facie. gestu. et voce Et quis sūt frigidioris cōplexionis sunt tamē feruētioris libidinis. Vnde ovidi⁹ p̄mo de arte amādī Partior i nobis nec taz

furiōsa libido. Legittimū finem flammavirilis habet Vult dicere q̄ libido mulieris est infinita. valde enim nociuū ē qd sine nocumēto videri nō potest et tamē nobis dicit. Eccl. ix. Auerte faciem tuam a muliere cōpta ⁊ ne tibi circūspicias speciem alienā. Propter speciem mulieris multi perierūt. et ex hoc cōcupiscentia q̄ ignis exardescet. Istū ignē satis p̄timuit iste sc̄tus mōachus qui matris sine tibias nudas tēgere noluit cū cāvtra aquā portare debuit sicut i vitas patrū habet. Istū ignē satis timuit sacerdos ille q̄ i hora mortis mulieri auscultanti an spiritū exalasset dixit. igniculi⁹ viunt paleam tolle. iiii. dialogorū. Istū ignē etiā satis aduerterat metric⁹ ille qui dixit. Femina fax sathane fetēs rosa dulce venenū. Semper prona rei que prohibet ei. Vrit enim vultu visu r̄ su cute cultu. Huius ab insultu quantum potes esto procul tu. Istū ignē satis cōsideravit sanctus thomas de aquino qui cum in turri custodiret i carcere ⁊ cū ad eū honesta iuuecula sola i ntromissa fuisset i camera. Ille ardēte tione de camino arrepto eam celerrime fugavit. sic q̄ de eavenficari posset illd. ps. Ignis in pspectu eius ardescet. Et eccl. xlii. De vestimēto p̄cedet tinea et a muliere iniqtas viri. et iō super omnia tenēdū est p̄siliū apli. prime ad corin. vii. Bonū ē homini mulierem nō tangere. Sed hic respōdebitur excusādo q̄ vel mulier est sancta vel religiosa. vel quia vtraq̄ persona est senex et frigida Sed reuera hoc nihil ē. Quia qd frigidū i silice vel ferro et calib⁹ ⁊ tñ ex eorū p̄tactu faciliē exilit ignis. Similit̄ tra ē bona et pluuia est bona de celo descēdēs et tñ eorū cōmixtiō nō i. iiii.

est nisi lutū Vñ dicit metricē. Res tā diuerse si utraq; sit bona p se. Si sint p uerfe iūcte p dūt pariter se Et ideo val de stricte clericorū et mulierū cohabitatio phibeť. Extra de cohabitatione clericorū et mulierū per totū et in Cano. di. xxxii. Hospiciolū. Et sūt verba Ihero. Hospiciolū tuum aut raro aut nūquā mulierū pedes terant. qā non potest toto corde habitare cū deo qui femiary accessib⁹ copulat. Femina cōscientiā secum parit habitātis exurit. ¶ Unde ē q monachi z monache nullo modo cohabitare pmittūt in eodē mōasterio sicut. xviii. q. ii. In nullo loco pmittunt. Et eodē monasterio vbi dicit sic. Monasteria puellarū lōg⁹ a monasterio monachorū aut ppter infidias diaboli aut ppter oblocutiones hoim collocēt Et ideo signant alloqui tur clericos btūs Ihe. i. epla. xi. Quid tibi et femis. qui ad altare cū deo fabularis? Femiarū cū clericis nullo pacto fit cōiūctioz p̄cipue cōuersatio Ianua diaboli. via iniquitatis. scorpionis p̄cussio nocuū genus est femia cū pxi mat ad stipulā accēdit ignē. flamigero igne percutit femia cōsciaz pariter habitāt. ¶ Ego iudico si cū viris femine habitēt nō deesse viscarū diaboli. ¶ Ex his aucupatū ē ab initio peccatū. mētes ferreas domat libido hec Ihero. Eccī. xlii. In medio mulierum nolite cōmorari. Sic igit patz pmo q mulieres sunt libidinosē in alliciēdo. ¶ Secūdo sūt maliciose in cōiūuēdo. Eccī. xxv. Breuis est ōnis malicia sup maliciā mulierū. fors peccatorū cadit sup illā. De qua loquēs Crisostom⁹ in fmo. quē fecit de muliere mala dicit sic. O maliciōsū et acutissimū telū diaboli mulier Per mulierē diabolus ab

initio adā in paradiso pstrauit. Per mulierē mitissimū. Dauid in homicidiū et adulteriū destinauit. Per mulieres sapiētissimū salomonē in sacrilegiū p̄cipit. Per mulierē fortissimū samsonē rasū cecauit Et castissimū ioseph vincis z carcerib⁹ mācipauit. Per mulierē mundi lucernā. Iohānē baptistā capite trūcauit. hec Crisostom⁹. Hanc aut maliciā mulierū quāta sit in duabus mulierib⁹ declarat. videlz in vxore Iob et Dalida amica s̄p̄sonis. De ma loquēs sic dicit. Hec vidēs virū suū vlcērib⁹ ignitū. ardētē dolorib⁹. inuolutū vermb⁹. in sterquilinio residētē cinerib⁹ coopertū. nō est recordata nobilitatis regie. nō dilectōis p̄stine quā ad eā habuerat. non diuiciarū bonorū plus quā per eū suscepit nec mia mota est. sed cōtra virū iustū. demonis p̄tem assūpsit. et ait. Benedic deo z more nō sufficiebat illi q penas sustinuit tpales s̄z supaddere p̄ pctn̄ tēptauit et etnas. De sc̄da dicit sic. Da mihi illā dalidā et eius maliciā cōtra s̄p̄sonem pensē. hec illū quē pridie i cubiculis suis iugē p̄celegit cui blāditiō mētis et lusib⁹ āplexib⁹ z risib⁹ blādita fuerat hodie derisit rasit z abiecit acvctū tradidit philisteis. Videamus enī qd ei displicere potuit in viro marito Si fortitudo diligēt robustissim⁹ fuit: qui leonē quasi hedū descerperat inermis. si pulchritudo speciosissim⁹ extitit nazare⁹. si sc̄itas z boni mores talis fuit qā ad ei⁹ preces dū sitiret deus de mortua mādibula fōtē eduxit. Si strēmitas amari debet hic i mādibula affini mille philisteos pstrauit. Si gratitudo defect⁹ i eo nō fuit nisi q eā nimis dilexit. Ergo cū nulla causa odi in eo valuit inueniri sola malicia sufficit p

causa hec Crisostom⁹ Et ideo signatē dicit Eccī. xxv. Ois plaga tristitia cordis est. et ois malicia neqcia mulieris Et infra nō est caput nequ⁹ sup caput colubri et nō est ira sup irā mulieris. Cōmorari draconi et leoni magis placebit q̄ habitare cū muliere neq. hanc auctoritatē etiā pbat Crisostomus sic. optime fmōe p̄allegato sed p̄trāseovf q̄ ad alias. ¶ Tertio iuueniunt mulieres litigiose in colloquēdo z illa ē magna afflictio alligari vī viro rixoso vī mulieri litigiose z ideo bñ dī. puer. xix. Tecta iugit⁹ p̄stallātia litigiosa mulier si tectū dom⁹ iugiter stillaret aquā hō vbiq; in ea nullam haberet quietē sed necessario laboraret eam dimittere Et ideo solet dici q̄ tria genera sūt q̄ hominē de domo sua expellūt videlz fūmus. stillicidiū z vxor mala Innocēt⁹ de vilitate cōditōis hūane. c. xvi. Fuit enī mulier de costa curua formata z iō semp cōtranať viro suo. Nota de illo quī vxorē submersā q̄siuit cōtra cursū aque z cū a quodā q̄rereť quare eā sic q̄reret respōdit qā semper sibi p̄traria fuisseť. Refert Agelli⁹ libro nocturni acthicarū de socrate q̄ cūz alti piades ab eo q̄siuisset q̄re vxorē suā antipem mulierē plenā iurgis z litigiis. molestissimā viro. nō fugaret de domo Respōdit cū talē domi p̄petior. assuescor exerceor vt ceterorū q̄ foris sūt iurias facili⁹ ferā. De eodē narrat. Ihero. p̄tra Iouinianū q̄ habuit duas vxores que cū semel litigarent p̄ viro derisit eas eo q̄ tā pro sedo hoie certarēt. statim simul cōcordate in tñ ei maledixerūt q̄ eū a domo fugere cōpulerūt Iste semel post ifinita litigia ab altera illarū p̄pessa p̄fusus fuit vrina. p̄iecta de loco superiori sup eū per vnā earum

nec tñ q̄q̄ aliud rīdit. Sciebā inq̄t p̄ ista tonitrua ymbre fecaturū. Et ideo bonū cōsiliū daf. puer. xxi. Meli⁹ est sedere in angulo domatis. q̄ cū muliere litigiosa in domo cōiūni. Valeri⁹ ad Rufinū. Contumelia viri est vxor iobediēs qā Eccī. xxv. Mulier si p̄ma tū heāt cōtraria est viro suo. ¶ Quarta cōditio malarū mulierū est q̄ sūt p̄diciose in cōsulēdo sicut in Dalida factis patuit. z iō metricē dī. Poma miricas edē dicas melle acutas. Cū mulieres edere speres res tibi tutas ¶ Vñ his trib⁹ sicut vulgarit⁹ dicit nō debet homo adhabere fidē denti canis fidei mulieris. z pedi equi. Vñ metricē dī In fide. dēte. pede mulieris equi canis q̄ fraus ē. teste Babioe q̄ i fine comedie sue dicit sic Babio testis adest hec vltima vba tenete. sūt icredis biles vxor alūna diēs. Cōcludā ergo finalit⁹ cum valerio. Et dico det vobis oipotēs de femineis fallaciis nō falliz illuuet cor vestrū ne tendatis quo timeo.

LECTIO. XXXIX.
¶ Quomā felix est sterilis et inquinata que nesciunt thorū in delicto habebit fructū i respectōe aiarū sc̄as. ¶ Frequēter et cōtinue quasi oportet ad mēoriā reducere opimone ipiorū hoiz q̄ posita fuit diffuse. c. ii. hū⁹ libri q̄ qdē opinio ad duo reduci pōt in sūma ¶ Primū est q̄ nullavita erit post vitā istā q̄ corpaliē viuim⁹ Secūdū est q̄ felicitas homis est frui corporeis voluptatib⁹ in p̄nti. Et istud secūdū iprobat sp̄s sc̄as specialiter a penultima lectione. s. Impiū a utez f. que cogitauerūt vsq; ad finē hū⁹ captuli idufue per p̄trariū. Quia igitur in parte p̄cedenti imēdiate declarant q̄ multa incōueniētia et dāno se vere-

caudie sequuntur voluptate. Hic ostendit
directe per contrarium quod multe peminē-
tie dignitates et honestates sequuntur ca-
stitatem. Et circa hoc duo facit. Primo
ostendit quod virginialis castitas est apud deum
meritoria licet sit temporaliter infecunda. Secundo
quod bestialis voluptas est simpliciter transi-
toria confusibilis et verecunda. Secunda ibi.
Filius autem adulterorum. Circa primum tria
facit quia primo promittat castitatem in sexu
femineo. Secundo in sexu masculino. Ter-
tio assignat causam quare utraque est prome-
dabilis. tam humano iudicio quam diuino. Secunda
ibi. Et spado. Tertia ibi. bonorum laborum.
¶ Circa primum est advertendum quod in vita
voluptuosa nihil boni potest considerari nisi
si fecunditas plus. Sed iam ostensum est
quod illa fecunditas est mala. quia nequissimi
filii iniquorum iure nuntiant propter malam
imitationem filiorum et mala informationem
parentum quam multo magis pertinet ad fe-
licitatem quam mulier vivat caste cum steri-
litate quam voluptuose cum tali puera fecun-
ditate. tamen quia euadit verecundiam temporalem in
plus pueritate tamen quia habebit mercedem
eternalem in futura iocunditate. Hec autem
iocunditas est iniunctio melior quam quicumque
corporalis fecunditas sicut patet. Dicit ergo
sic Felix est sterilis et incongnata. id est fe-
lix est illa in qua est sterilitas plus cum
mundicia cordis. quia si esset cordis im-
mundicia nihil conferret virginialis inte-
gritas. Vnde vult dicere. Felix est illa que
habet carnis et mentis integritatem. Car-
nis integritatem vocat sterilitatem. quia na-
turaliter omnis integra sterilis est. id est sine actu
ali fetu. sed cordis mundicia vocat incon-
gnationem. De corde eius exeunt que coning-
nant hominem. Math. xv. Que ne sciuit
thorui in delicto. id est que non est ex parte appro-
batio lectu vel concubitu illicite volu-
ptatis. Et quare felix. Certe quia licet non

habeat pro nunc fructum ventris habet tamen
fructum in respectu anime. scilicet. id est in tem-
pore illo quo deus animas respiciet pro operibus vestris
suis que in hac vita fecerunt. ad Roma-
vi. in fine. Habetis fructum vestrum in sancti-
ficatione sine verovita eterna. Et Cant. iii.
Veniat dilectus meus in ortum suum ut
comedat fructum pomorum suorum. a
¶ Dubitatio legalis. Vtrum virginitas sit
virtus moralis. quod non videtur primo sic. nul-
la virtus inest nobis a natura. id est. scilicet. huius
virginitas inest nobis a natura igitur non est.
Secundo sic. Omnis virtus moralis generatur
ex actu. id est. ethi. Virginitas autem non
generatur ex actu igitur non est. ¶ Tertio sic
nulla virtus auferretur iuoluntarie virginitas
auferretur iuoluntarie sicut patet in oppres-
sis igitur non est. ¶ Quarto sic nulla virtus per-
ditur sine peccato et meritorie per matrimo-
nium promittitur. Corin. vii. Non peccat virgo si
nubat. ¶ Quito sic omnis virtus amissa potest
per penitentiam restitui. scilicet. virginitas amissa
nunquam potest restitui. igitur non est. ¶ Sexto sic Nul-
la vera virtus est in infidelibus sicut probat
Aug. contra Iulianum. li. iii. Absit inquit
ut in aliquo sit vera virtus nisi sit iustus.
Absit autem ut vere iustus sit nisi vivat ex
fide. sed virginitas est in infidelibus sicut pa-
tet de virginibus de veste sacra. quarum
vna aqua de tiberi portavit in cribro
in signum virginum sicut recitat Aug. in
de civi. dei. li. xviii. c. xviii. et Valerius
viii. c. viii. Septimo sic. Omne quod recedit
a medio virtutis est viciosum. scilicet. virginitas est
huiusmodi. Probatio. dicit enim philosophus. ii.
ethi. quod quod voluptate potest nec ab vna
recedit est in parte. quod autem omnes fugit agre-
ssus et insensibilis scilicet. virginitas recedit ab
omni voluptate venereis igitur non est. ¶ Octa-
uo sic quod contra preceptum legis diuine est
viciosum. scilicet. virginitas est huiusmodi. quia

CA. III.

preceptum est. Gen. p. Crescite et multiplicamini et replete terram. Confirmatur quia
sicut preceptum de conservacione indiuidui
est de preceptis legis nature ita preceptum
de conservacione speciei igitur sicut peccaret
quod ab omni actu generacionis abstineret. ¶ No-
no sic. nulla virtus indiget sacrificiis ex-
piari. sed plato legitur sua perpetua conti-
nentia expiasset sacrificasse nature pro
eius detinente vicio abolendo scilicet. Aug.
de vera religione. c. iii. ¶ Decimo. quod
habet unam virtutem habet omnes. scilicet. quod caret vir-
ginitate aliquando habet alias virtutes. igitur vir-
ginitas non est virtus. Ad oppositum est am-
brosius li. suo de virginitate. Dicit ei sic
Principalis virtus est virginitas. ¶ Pro-
lo li virtuti debet primum huiusmodi debe-
tur ceterum fructus sicut patet ex glosa.
Math. xiii. ¶ Ad questionem dicendum di-
stinguendo de isto termino virginitas. acci-
piuntur ei equivoce a philosopho doctores. Vno modo
vocatur integritas carnis. sic omnis mulier
nascitur virgo. Vnde ista virginitas non est vir-
tus. tamen quia inest a natura. sicut arguitur in
principali argumento. tamen quia talis virginitas
non est nisi in sexu femineo. tamen quia virgi-
nitas que est virtus stat cum caritate illius
integritatis. tamen quia integritas talis haberi
potest in corpore sine virginitate. Secundo modo
accipitur virginitas pro inexpientia cuius-
cumque veneree delectacionis et sic est virginitas
terminus propria tunc negans talem experientiam
in persona nata ex pin. Tertio modo acci-
piuntur virginitas per habitum continentiam ab omni ve-
nerea voluptate cum negatione voluntarie
experientie de preterito. Quarto modo ac-
cipiuntur virginitas per habitum continentiam ab omni
venerea voluptate cum negatione vo-
luntarie experientie cuiuscumque veneree vo-
luptatis de futuro propter deum. et sic de in-

LE. XXXIX.

tranea reo virginitatis est votum continentie
in futuro et sic loquitur Aug. de scivir-
ginitate. Vbi dicit quod virginitas est conti-
nentia qua integritas carnis ipsa creato-
ri carnis et anime. vouetur consecratur et con-
suetur. Primo modo accipiendū virginitatem
videtur per carnis integritatem notum quod non est
virtus sicut superius dictum est. cum omnis vir-
tus sit in anima subiective nulla in carne
Nec secundo modo est virtus cum sit ante annos
discretionis. Sed tertio et quarto mo-
dis est virtus cuius ratio est quia omnis talis vir-
ginitas est continentia omnis continentia est vir-
tus sicut notum est. ¶ Notandum autem quod
sic se habet virginitas ad continentiam vel ca-
stitatem sicut magnificentia ad liberalita-
tem. Liberalitas enim habet pro mate-
ria generaliter quoscumque sumptus. et versus
pecunie in dando sicut patet. iii. ethi.
Sed magnificentia habet materiam spe-
cialē in qua est maior difficultas. scilicet.
magnos sumptus. Eodem modo pertinet
ad continentiam abstinere ab omni expe-
rimēto veneree voluptatis illicite que
est contra leges matrimonii. sed ad vir-
ginitatem pertinet conservare personam immunem
ab omni experimēto cuiuscumque veneree
voluptatis licite vel illicite. Ex istis pa-
tent quatuor. Primum quod virginitas car-
nis non est virtus. sed sola virginitas me-
tis. Nam omnis virtus est habitus mentis
¶ Secundo quod aliqua mulier potest natu-
raliter esse mater et virgo loquendo de vir-
ginitate que est virtus. Tertio versus quarto modo
hoc satis patet quia mulier potest opprimi et
impugnari violenter manente quocumque ha-
bitu virtutis in mente sua uniformiter
et sic loquitur beatus Aug. p. de ci. dei. ca.
xvii. et xix. vbi dicit existisse quod si violen-
ter opprimitur periret pudicitia non esset vir-
tus animi nec pertinebit ad illa bona que

bus beneviuitur. sed in bonis corpori
amumerabil' cuiusmodi sunt vires. pul
ritudo. sanitas. et huiusmodi. Et ponit
exemplū quomodo quādam obstetrix v
ginitatē cuiusdā explorans siue mali
uolentia siue insipientia siue casu fre
git et perdidit eū v'ginitatē. si autē ē sicut
dicit aug' p'nter fatuum ē dicere ali
qd pudicie perisse. Tertio elicit q' i
vtrōq' sexu p' solā volūtariā experiēti
am voluptatis fit corruptio v'ginitatis
q' est virtus. Dico volūtariā ad excludē
dā expientā per coactionē vel per for
mationem. Quarto seq' q' deus pōt
virginitatē amissā demuo reparare si
cut pōt q'cūq' aliā discōtinuationē vel
vulnus corporis renouare. et hoc acci
piendō virginitatē p'mo modo. de dic
to ihero. Dicēdū ē q' accipit v'ginitatē
secūdo modo pro i'xperiētū venere
delectationis nō corruptā hoc est ex
pertam non potest de' reparare fiat
in experta. Et loquit' de corruptioe vo
luntaria. Ad p'mū q' arguit' q' vir
ginitas inest a natura patet per predi
cta. Ad secundū dicēdū q' habit' tal
v' tuosus respuendi omēs venereas vo
luptates pōt satis bene generari ex ac
tibus et etiā argumētari q'uis mihi vide
atur q' propositio assūpta sit falsa. nō
enim omnis virtus generatur ex acti
bus quia paup' pōt habere liberalita
tis habitū secūdū quē operaretur si s' b
esset materia ex sole doct'na arist. et i
experientia expendēdi. sed arist. vult
dicere q' omnis v' tus secūdū speciē na
ta est g' nari ex actib'. Aliter nō posset
pauper esse magnificus nec liberalis
nec fortis nisi per exercitiū corporali
um timorum q' non est verū Itē i x'po
fuerunt iste v' tutes ante actus. Ad ter
tiū p' v'ginitas que est v' tus nūq' au

fer' involūtariē sicut dictū ē. Ad q' r
tū si diceret' q' votū esset de ratione vir
ginitatis que ē v' t' sic videt' aug' dice
re. tunc nō pōt p' di sine pctō. Alit' p' t
dici q' ē v' tus tāta q' ad eā null' obligē
sub p'cepto nisi voluerit. iō pōt amitti
sine pctō. hic nō dico p' ad p'ns. Ad
q'ntū q' v'ginitas que ē v' tus p' t' repari seu
recupari p' p' niaz q'ntū ad hitū mētis et
tunc dicit' p' t' nētia et nō v'ginitas p' t' cō
notatōez i' x'piēne p'cedētis. sed v' t' ta
lis p' lona hitura sit aureolā patebit in
proxia lecoe. Ad sextū p'cedit aug'. q'
i' i' fidelib' nulla ē v' v' t'. q' nō referunt
ad debitū sinez: et p' p'ns deficit circū
stātia finis que ē maxima. Ad septimū
q' virginitas nō recedit a medio recte
rationis. sicut nec magnific'. Recede
re autē a medio recte rōis. ē omittere a
liqd eorū q' o'z fieri s' m' dictamē recte
rōis. Si v'go nō abstinet ab oī delecta
tōe q' tūc foret i' s' f' b' i' v' t' agrestis. sed
abstinet solū a delectatione venerea: et
p' p' has m' t' as alias expiri potest. nāz
i' p' eculatō v' itat' h' i' se mirabiles delec
tationes sicut d' r. x. ethi. Ad octauū di
cēdū q' m' t' itudini dā' p'ceptū diuersi
mode. aliq' sic dā' q' q' libz de m' t' itud
die ad id obligat'. aliq' dā' sic q' suffi
cit q' aliq' s' vel aliq' de m' t' itudie h' faci
ūt: sic alicui p' uētui p'cipi' q' v'na mis
sa dā' p' vno hoie et h' sufficit q' vnus
de p' uētui celebret P'rio' dā' p'ceptū co
medēdi toti hūane sp'ei: q' p' t' iet ad cō
f'ratōz i' diuidui. et scō' dā' p'ceptum
g' nandi Et sic p'ceptum g' nandi stat ad
m' t' itudinē hoiz: et t' n' cullibz illorū
Et hec potest esse materia argumēti.
Ad nomū de platone fatue fecit sacri
ficando et v' t' p'formaret se ritui i' f' deli
um. Ad decimū dicēdū q' q' habet

virtutē v' nā habet aliq' mō oēs: non t' n
p'fecte. sed q' a habet rectā rationē q' cō
stituit mediū in oī v' tute. nō ei q' libz li
beralis habz p'fecte magnificētā. nec
oīs p' t' nēs habet p'fecte statū v'ginitat'
sed p' t' i' pat aliq' mō: q' a p' m' p' t' e'z facili
ter detestatur delectationes illicitas.

LECTIO. XL.

ET spado q' nō opat' est p' man' su
as iniquitatē nec cogitauit aduer
sus deū neglissima. Dabit' enī illi fidei
domū electuz et fors in tēplo dei acce
ptissima. Postq' spūs scūs cōmēda
unt excellētā castitatis in sexu fragili
ori in sexu s'z femieo. Hic cōsequēter
cōmēdat castitatē in sexu fortiori. s'z
masculino. Et circa hoc duo facit. Pri
mo excludit ea que repugnat' s' cte vir
ginitati. Et scō' subdit ea q' dabuntur
p'fecte castitati. ibi. Dabit' enī. Circa p'
mū excludit duo. Primo in naturales
delectatiōes que cōsistūt in actu. Scō'
carnales cogitatiōes q' fiūt in cogitatu
ibi. Nec cogitauit. Dicit ergo p'mo sic
Nō solū mulier habebit fructū in re
spectione aiaz scāz. ymo et spado. i.
eunuch' vel cast' q' oīq' v' tuosus. voca
tur. n. castrat' spado q' a cū spata aliq' n
castratur. Itē vocat' eunuch' q' si b' n' vin
cens. ab eu q' d' ē bonū et m' ch' victoria
Ad distingūt tamē gramatici inter
istos tres terminos. Eunuch'. spado. ca
strat'. Vn' castrat' dicit' q' si cast' nat'
fiat naturaliter frigidū et ipotētes ad
generādū. Spado dicit' qui iuit' castra
tur eunuch' qui volūtariē se castrari p'
mittit. v' sus. Castrati natura facit vio
lenta spadonē. Efficit i' probitas eunu
chū sola voluntas. Sed ista dicta parū
aut nihil valent. q' a gētilēs ab antiquo
eunuchos fecerunt p' ueros p' p' t' e'z tres
rationes. Primo vt diu in eis vox pue

nilis p' maneret. Scō' d' vt essēt apti ad cu
stodiēdas d' n' as. q' a ex tūc filios vel fi
lias heredes facere nō potuerūt. Ter
tio vt eis more i' dōt'ico sacrilegi abu
terētur diuiti' q' a ex tunc sēp manebāt
imberbes. Castrati enī in iuuetute nū
q' barbe scūt. Accipi' aut' spado in p'po
sito generalit' p' quocūq' v' tuoso absta
nētē ab actu venereo q' licit' q' volūtate
et v' tuose. sicut sterilē accepit sup'ius p'
q' am' q' v' tuosa et effectualit' nō fecūda
Et isto mō hō potens generare et caste
viuēs amore dei. pōt vocari spado. q' a
sibi potissime debet' merces v'ginitat'
cui' mōi sūt viri eccl'astici et religiosi.
De q' bus loquit' Saluator Math. xix.
Sūt eunuchi q' castrauerūt se ipos p' p' t' e'
regnū dei. De istis dicit' ysaie. lvi. Di
cit' d' n' s deus eunuchis q' custodierunt
sabbata mea. et elegerūt q' ego volui et
tenuerūt fedus meū: dabo eis i' domo
meā et in muris meis locū et nomē me
lius a filiis et filiab'. Ad Dubitat'
vtrū liceat alicui seipm castrare p' p' t' e'
p' t' nētā suā. Videt' q' sic. q' a Mat.
v. et xviii. similit'. Si pes tu' aut man'
tua aut oēs tu' scādalifas te abscedere
Scādalifare est dare occasionē ruine.
Itē p' p' t' e'z sanitate corpis cōsequēdā licet
hoī se mutilare. g' a multo fortiori p'
p' t' e'z v' tutes et sanitate spūalē. Itē Ma
th. xix. Eunuchi sūt. Ad p' p' t' e'z Orige
nes legit' hoc fecisse de seipō non p' p' t' e'
p' s' u' r' u' dā cōtinētā. sed p' p' t' e'z vitandā in
famīā: malā suspitionē vt posset libe
re in occulto p' d'icare tā mulierib' q' vi
ris. sicut legit' librovi. Eccl'astice histo
rie t' p' e'z p' e'z cōis eccl'ie. Sed ad opposi
tū q' nullomō ē faciēdū habet' in Ca
no. di. lv. Si qs abscederit. vbi sic d' r' Si
qs aputauerit sibi virilia nō fiat deri
cus quia sui est homicida et dei cōdi

bus beneviuitur. sed in bonis corpori
amunerabil' cuiusmodi sunt vires. pul
ritudo. sanitas. et huiusmodi. Et ponit
exemplū quomodo quādam obstetrix v
ginitatē cuiusdā explorans siue mali
uolentia siue insipientia siue casu fre
git et perdidit e' v'ginitatē. si autē ē sicut
dicit aug' p'nter fatuum ē dicere ali
qd pudiciē perisse. Tertio elicit' q' i
vtrōq' sexu p' solā volūtariā experiēti
am voluptatis fit corruptio v'ginitatis
q' est virtus. De involūtariā ad excludē
dā experiētiā per coactionē vel per for
mationem. Quarto seq' q' deus pōt
virginitatē amissā denuo reparare si
cut pōt q'cūq' aliā discōtinuationē vel
vulnus corporis renouare. et hoc acci
piendū virginitatē p'mo modo. de dic
to ihero. Dicēdū ē q' accipi v'ginitatē
secūdo modo pro i' experiētiā venere
delectationis mō corruptā hoc est ex
pertam non potest de' reparare vt fiat
in experta. Et loqu' de corruptioe vo
luntaria. Ad p'mū q'n arguit' q' vir
ginitas inest a natura patet per predi
cta. Ad secundū dicēdū q' habit' tal
v' tuosus respuendi omēs venereas vo
luptates pōt satis bene generari ex ac
tibus et etiā augmētari qu'is mihi vide
atur q' propositio assūpta fit falsa. nō
enim omnis virtus generatur ex acti
bus quia paup' pōt habere liberalita
tis habitū secūdū quē operaretur si s' b
esset materia ex sole doct'na arist. et i
experientia expēdēdi. sed arist. vult
dicere q' omnis v' tus secūdū speciē na
ta est g'nari ex actib'. Aliter nō posset
pauper esse magnificus ne liberalis
nec fortis nisi per exercitiū corporali
um timorum q' non est verū Itē i xpo
fuerunt iste v' tutes ante actus. Ad ter
tiū p' q' v'ginitas que est v' tus nūq' au

fer' involūtariē sicut dictū ē. Ad q'r
tū si diceret' q' votū esset de ratione vir
ginitatis que est v' tus. sic videt' aug' dice
re. tunc nō pōt p'di sine pctō. Alit' p't
dici q' est v' tus tāta q' ad eā null' obligē
sub p'cepto nisi voluerit. iō pōt amitti
sine pctō. hic nō dico p' ad p'ns. Ad
quintū q' v'ginitas que est v' tus p't repari seu
recupari p' p'niaz q'tū ad hitū mētis et
tunc dicit' p'ntētia et nō v'ginitas p'p't co
notatōez i' experiētiē p'cedētis. sed v' trū ta
lis p'sona hitura fit aureolā patebit in
proxia lectōe. Ad sextū p'cedit aug'. q'
i' fidelib' nulla ē v' v' q' nō referunt
ad debitū finē: et p' p'ns deficit circū
stātia finis que ē maxia. Ad septimū
q' virginitas nō recedit a medio recte
rationis. sicut nec magnific'. Recede
re autē a medio recte rōis. ē omittere a
liqd eorū q' o'z fieri s'm dictamē recte
rōis. Si v'go nō abstinet ab oī delecta
tōe q' tūc foret i' s'fibil' v' agrestis. sed
abstinet solū a delectatione venerea: et
p'p't has m'ltas alias expiri potest. naz
speculatō v' ita d'z i' se mirabiles delec
tationes sicut d'r. x. ethi. Ad octauū di
cēdū q' m'ltitudinē d'at' p'ceptū diuersi
mode. aliq'n sic d'at' q' q'libz de m'ltitu
die ad id obligat'. aliq'n d'at' sic q' suffi
cit q' aliq's vel aliq' de m'ltitudinē si faci
ūt: sic alicui p'v'ctui p'cipit' q' vna mis
sa d'icat' p'vno hoīe et si sufficit q' vnus
de p'v'ctui celebret P'rio d'at' p'ceptū co
medēdi toti hūane sp'ei: q'd p'tiet ad cō
suatōz idiuidui. et sc'do d'at' p'ceptum
g'nandi Et sic p'ceptum g'nandi stat ad
m'ltitudinē hoīz: et t'n cūlibz illorū sal
tē soluto a matrimonio p'traucire licz
Et hec potest esse materia argumēti.
Ad nomū de platone fatue fecit sacri
ficando vt p'formaret se ritui i' fidei
um. Ad decimū dicēdū q' q' habet

virtutē vnā habet aliq' mō oēs: non t'n
p'fecte. sed q'a habet rectā rationē q' cō
stituit mediū in oī v' tute. nō ei q'libz li
beralis habz p'fecte magnificētia. nec
oīs p'tinēs habet p'fecte statū v'ginitatē
sed p'ticipat aliq' mō: q'a p'p'ter facili
ter detestatur delectationes illicitas.

LECTIO. XL.

Et spado q' nō opat' est p' man' su
as imigatē nec cogitauit aduer
sus deū neglissima. Dabit' enī illi fidei
domū electuz et fors in tēplo dei acce
ptissima. Postq' spūs scūs cōmēda
unt excellētā castitatis in sexu fragili
ori in sexu s'z femieo. Hic cōsequēter
cōmēdat castitatē in sexu fortiori. s'z
masculino. Et circa hoc duo facit. Pri
mo excludit ea que repugnat' s'ctē vir
ginitati. Et sc'do subdit' ea q' dabuntur
p'fecte castitati. ibi. Dabit' enī. Circa p'
mū excludit duo. Primo imnaturales
delectatiōes que cōsistūt in actu. Sc'do
carnales cogitatiōes q' fiūt in cogitatu
ibi. Nec cogitauit. Dicit ergo p'mo sic
Nō solū mulier habebit fructū in re
spectione aiary sc'ay. ymo et spado. i.
eumuch' vel cast' q'cūq' v' tuosus. voca
tur. n. castrat' spado q'a cū spata aliq'n
castratur. Itē vocat' eumuch' q' b'n vin
cens. ab eu q'd ē bonū et nuch' victoria
A Distingūt tamē gramatici inter
istos tres terminos. Eumuch'. spado. ca
strat'. Vn' castrat' d'icat' q' si cast' nat'
sicut naturaliter frigidū et ipotētes ad
generādū. Spado d'icat' qui iuit' castra
tur eumuch' qui volūtariē se castrari p'
mittit. v' sus. Castratū natura facit vio
lenta spadonē. Efficit i' probitas eunu
chū sola voluntas. Sed ista dicta parū
aut nihil valent. q'a gētilēs ab antiquo
eumuchos fecerunt p'eros p'p'ter tres
rationes. Primo vt diu in eis vox pue

nilis p'maneret. Sc'do vt esset apti ad cu
stodiēdas d'nas. q'a ex tūc filios vel fi
lias heredes facere nō potuerūt. Ter
tio vt eis more s'odōtico sacrilegi abu
terētur diuti' q'a ex tunc s'ep manebāt
imberbes. Castrati enī in iuuetute nū
q' barbescūt. Accipi' aut' spado in p'po
sito generalit' p' quocūq' v' tuoso absti
nētē ab actu venereo q'licūq' volūtate
et v' tuose. sicut sterilē accepit supius p'
q'cūq' v' tuosa et effectualit' nō fecūda
Et isto mō hō potens generare: caste
viuēs amore dei. pōt vocari spado. q'a
sibi potissime debet merces v'ginitatē
cū mōi sūt viri eccl'astici et religiosi.
De q'bus loquit' Saluator Math. xix.
Sūt eumuchi q' castrauerūt se ipsos p'p't
regnū dei. De istis dicit' ysaie. lvi. Di
cit d'ns deus eumuchis q' custodierunt
sabbata mea. et elegerūt q' ego volui et
tenuerūt fedus meū: dabo eis i' domo
meaz in muris meis locū et nomē me
lius a filiis et filiabus. Ad Dubitat'
v' trū liceat alicui seipm castrare p'p'ter
p'tinētā suā. Videt' q' sic. q'a Mat.
v. et xviii. simili'. Si pes tu' aut man'
tua aut ocs tu' scādalizat te abscide rē
Scādalizare est dare occasiōē ruine.
Itē p'p'ter sanitatē corpis cōsequēdā licet
hoī se mutilare. g' a multo fortiori p'
pter v' tutes et sanitatē spūalē. Itē Ma
thai. xix. Eumuchi sūt. Et p'p'ter Orige
nes legit' hoc fecisse de sc'ipo non p'p'ter
p'seruādā cōtinētā. sed p'p'ter vitandā in
famiaz malā suspiciōē vt posset libe
re in occulto p'dicare tā mulierib' q' vi
ris. sicut legit' libro vi. Eccl'astice histo
rie tpe p'secutiōis eccl'e. Sed ad opposi
tū q' nullomō ē faciēdū habet' in Ca
no. di. lv. Si qs absciderit. vbi sic d'r Si
qs aputauerit sibi virilia nō fiat cleri
cus quia sui est homicida et dei cōdi

tionis est iimi. Si qs cū deri fuerit
abscederet semetipz oīno dānef. quia
sui homicida. si ē est fecit tale qd ppter
quod homicidiū posset fuisse secutū.
¶ Ad primū illa auctoritas nō intel-
ligitur de mēbrorū absfisione. s; no-
mine partiū corpis vocant amici ne-
cessarii. qa q̄tūcūq; sint familiares spe-
ciales vel necessarii et allicāt ad pec-
cādū proiciēdi sūt a familiaritate nra
¶ Ad secundū negāda est cōsequētia
quia salutē mentis nō posset taliū ab-
scisio prestare imo magis prestāt me-
ritū si per rationē passiōes eorū v̄tuo-
se dōment. ¶ Ad tertiu similit̄ est di-
cendū. ¶ Ad quartū de origine mire
deuotiois act⁹ fuit nec fuit ppter hoc
impedi⁹ ne esset sacerdos ordinat⁹ si
cut notat glosa. di. lv. Si qs abscederit
sed suū factū nō est trahēdū in conse-
quētiā. tales enī decipiūt in scō suo
et retorquet necessitatē peccādi in de-
um sue nature conditorē. Talis ergo
spado erit felix in futuro ppter suam
v̄ginitatē in p̄nti. sed tū oportet q̄ du-
obus viciis crearet ad hoc vt seruat vir-
ginitatē pfectā videlz cōtactu manua-
li et libidinoso ad puocādū delectatio-
nē carnis z cogitatu mētali voluptuo-
so ad excitandū ymaginationē cordis
Vnde dicit q̄ felix est spado qui non
est opat⁹ p man⁹ suas iniquitatē. q̄tū ad
pctm̄ p̄mū nec cogitauit aduersus de-
um neq; s̄sima. q̄tū ad scd̄z. Ex q̄ patet
q̄ tact⁹ impudici sūt pctā mortalia. z ex
secūdo q̄ morose cogitatōes ad dele-
ctādū carnalit̄ ordinate neq; s̄sima. s. in
genere mali carnalis. Eccl. xvii. in fi-
ne. Quid nequ⁹ q̄ qd excogitauit ca-
ro et sanguis. Cōsequēter ibi. Et dabi-
tur illi. Exdusis repugnātib⁹ v̄ginita-
ti. subiūgit illud qd dabit⁹ pfecte casti-
tati Et dicit qd dabit⁹ illi viro casto si-

dei domū electū. Electū id est vita eter-
na in cōtēplatiōe diuinitatē q̄ fidei suc-
cedet z oibus fidelib⁹ p̄mittit⁹ Apoc-
scdo. Esto fidelis vsq; ad mortē z da-
bo tibi coronam vite. Et non solum
hoc imo dabitur ei fors in templo dei
acceptissīma. i. aureola singularis pro-
gatiua v̄ginitatis q̄ est cōditio nobissi-
maz acceptissīma in celo. qa est cōdi-
tio xp̄i matris suē oīm āgelorū. Est
enī v̄ginitas virt⁹ āgelica. fm Ihero.
B. Dubitatio Isrl. Vtrū v̄ginitati de-
beat⁹ aureola. Qd non. videt. qa si sic
vbi esset pfectior v̄ginitas magis de-
beret⁹ aureola. sed pfecta v̄ginitas fu-
it in xp̄o et in btā v̄gine et nō tū debe-
tur aureola. qa nullā pugnā sustinue-
rūt in cōtinēdor p p̄ns nulla fuit i eis
victoria sp̄s sup carnē. q̄ si eis rōevir-
ginitatis nō debet⁹ aureola. in qbus tū
potissīe fuit v̄ginitas q̄ nulli alteri ra-
tione v̄ginitatis debet⁹ aureola. ¶ p̄
maiorē difficultatē in abstīnēdo a ve-
nereis sustinet vidue q̄ v̄gies q̄ maio-
rē habebūt victoriā si bene viuāt. s; eis
nō debet⁹ aureola. ergo nec v̄ginitas
Assūptū p̄z ex dicto. Iero. loquētis de
viduis dicēt. q̄ q̄to maior ē difficul-
tas expte quōdā voluptatē illecebr̄ ab-
stinere tanto mai⁹ est p̄mū. Et aristo.
de animalib⁹ dicit. q̄ iuuenes corrupte
magis appetūt contū ppter remēora-
tionē delectatiōis. ergo c. ¶ p̄ Tātū
meritū ē castitas p̄iugali sicut v̄ginitas
sed castitati p̄iugali nō debet⁹ aureola
ergo c. Assūptū p̄z p illd Aug. de bo-
no p̄iugali. c. xl. Et allegat mgr̄ s̄niarū
xl. dif. xxxiii. c. vi. Sicut nō est impar
meritū patie in petro q̄ passus ē et in
iohanne qui passus non est sic non est
impar meritum continentie in iohā-
ne qui nullas expt⁹ ē nuptias z i abra-
hā q̄ filios genuit. ¶ p̄ naturali ne-

cessitati nō correspōdet p̄mū. sed qdā
sūt naturalit̄ ipotētes ad generādū. si-
cut frigidū z castratū in iuētute. ergo
in illis v̄ginitas non meret⁹ aureolā.
¶ p̄ scdm̄ aug. de scā v̄ginitate. z alle-
gatū fuit in q̄stione p̄cedētī. Virginitas
est p̄nētia q̄ carnis integritas ipsi crea-
tori carnis z aie vouet⁹ z p̄secrat⁹ z p̄ser-
uatur ergo nulla meret⁹ aureolā: nisi
q̄ cadit subvotō videt⁹ ¶ p̄ ponam⁹
q̄ aliq̄ v̄go nubat. tū añ copulā carna-
lem moriat⁹: q̄ro an ista v̄go habebit
aureolā v̄ginitatē: an nō Si nō. Cōtra
qui p̄traheret cū tali nō foret bigam⁹
dist. xxxiiii. Valētino. ergo cōtrahēt
cū v̄gie qa oīs cōtrahēs matrimoniū cū
vidua vel corrupta. ē biga⁹. dist. xxxiiii
Maritū. Et extra de bigamis. Nup.
¶ Si habebit aureolā. ¶ Cōtra nō est
v̄go mēte. qa s; Aug. de nuptiis Vir-
ginitas ē in carne corruptibili icorru-
ptōis p̄petua meditatio. s; ipsa fuit ip-
posito soluedi v̄ginitatē ergo p̄didit vir-
ginitatē. ¶ p̄ ponam⁹ q̄ aliq; voue-
at v̄ginitatē postea corrupat mēte qa
vult oīno ex deliberatiōe p̄mittē actū
luxurie. iste ē corrupt⁹ mēte ergo nō
hēbit aureolā. ¶ Cōtra ē itēgra carne
et postea penituit. ergo recupauit v̄gi-
nitatē. ergo hēbit aureolā. ¶ Itē hēat
aliq; volūtātē nubēdi. z sic decedat. q̄-
ritur an hēbit aureolā. ¶ Ad opposi-
tū sūt cōiter doctores. ¶ Ad q̄stionē
dicēdū q̄ sic. Ad can⁹ euidētā nota qn
q̄. b. ¶ Primū q̄ p̄mū duplex da-
bit⁹ btis videlz essētiale et accidētiale.
Premiū essētiale p̄sistit i fruitōe esse-
tie dine dare vise. Premiū accidētiale
vocat⁹ qdā gaudii qd nō est de deo
dare viso. s; de creatura. Scdo nota q̄
p̄mū accidētiale dī duplici⁹. Prio dī

gaudiū specialit̄ de aliq̄ actu aie ipor-
tate excellētē victoriā habitā merito-
rie in p̄nti. Alio mō dicit⁹ cōiter gau-
diū de q̄cūq; re creata. ¶ Tertio nota
q̄ actus excellētis victorie in p̄nti pōt
esse in materia triplici fm q̄ triplicēz
pugnā habem⁹ videlz p̄tra carnē. p̄tra
mūdū et cōtra diabolū. Contra carnē
excellētissīma victoria est v̄ginitas que
est virt⁹. Nā virtuose respuit oēs vene-
reas delectatiōes tā licitas q̄ illicitas si-
cut in p̄cedētī lectōe dicit⁹ ē. Cōtra mū-
dū. i. cōtra malos hoies mūdānos qui
bonos p̄sequūt⁹ z p̄tēnūt p̄fectissīma vi-
ctoria ē martiriū p̄p̄ xp̄i. Cōtra dia-
bolū q̄ falsa nos suggestiōe conat⁹ se-
ducere p̄fectissīma victoria ē p̄dicatio si-
ue doctna q̄ hō semetipz nō solū bene
regit. s; alios corrigit z instruit. Et istis
trib⁹ ḡnib⁹ hoīs v̄gib⁹. martirib⁹. z do-
ctorib⁹ tres aureole deputat⁹ p̄p̄ tres
actus excellentes et p̄iulgiu victorie.
Quarto notandū q̄ btitudo essētialis
vocat⁹ methasorice corona vel aurea.
Btitudo ūvel gaudiū accidētiale debi-
tū ope excellētis victorie vocat⁹ aureo-
la. Et hoc p̄ tātō qa oē gaudiū essētia-
le est de deo. Sed gaudiū accidētiale in
btis est de creatura et min⁹ q̄ essētiale
gaudiū z ideo per t̄minū diminutiū
oportuit denotari. ¶ Quinto notādūz
q̄ cū oē gaudiū sit act⁹ aie. sicut aurea
est i aia. ita etiā aureola. redū dabit tū
in corp⁹ aliq̄ signū euidēs illi corre-
spōdēs qd q̄le erit nō est mihi notum
¶ Ad p̄mū i oppositū de v̄gie glosa
tenet sc̄s Thomas q̄ aureolā habuit
et tū nullā pugnā a carne sed ab hoste
habuit tēptatiōes de carne. De xp̄o vō
dicit q̄ nō habuit aureolā sub noīe au-
reole. qa iste t̄min⁹ aureola. iportatv

ctoria picipata ab aliq qd xpo no pue
nit iq est plenitudo victoriae. Et simili
ter importat q aureola a pncipe con
ferat. pot tr aliter dici q iste tminus
victoria dicit dominu rationis super
carne et pnotat resistetia que non fuit
in christo nec in matre. sz qa fuit ple
na dominu rois io hnt aureola ex a
lia ca debita eisq nobis. Ad secudu
dicedu q si attedam istavnam actio
nem teptationis carnis que est recor
dato ex pte voluptatis constat q hec e
invidus z non invgnub. est tamen in
eis imagiatio quedā ex parte laiciue
cu istis tb. circustatus q snt desideriu
experiēdi ex curiositate. sicut ho ma
gis desiderat videre modicu negociu
qd nūqvidit qvnu magnu monasteri
um. Secudo e estatio maioris delecta
tionis q sit in reiveritate. Tertio ig
noratia incomodoy et turpitudis co
comitatis. z io simplici loqndo pug
na virginu est difficilior q viduarum
Ad tertiu dicedu q no ideo dat virgi
ni aureola: quia e maioris meriti. sed
qa e distinctiva singularis victoriae vel
dominii sup carne. Vn beata katheri
na h3 aureolav ginitatis magdala n.
et tamen est maioris meriti cu castitas
coniugalis et castitas pro tempore gre
no egypt. sed castitas coniugalis antiq
ru pot equiparari castitati nove legis
et excedere et excedi. sed no seqt. iste
due persone equiparat in merito er
go siva habeat aureola: z alia. Ad
qrtu dicedu qvel tales naturalit casti
pformet suu ppositu sue necessitati et
tuc habebut. aut no sed sut me te cor
rupti et tuc no habebut. Ad qntum
de dicto aug. dicedu q aureolav gini
tatis copetit cuilibet hnti propositum
abstinendi a venereavoluptate. si illud

ppositu nuq fuerit effectualiter inter
ruptu p expietia oppositavsq ad mor
te. si vo fuerit intruptu effectualiter n
habebit. Aut si fuerit ruptu per pposi
tum contrariu sine effectu sicut forte
persona cofentit ex deliberatione i ac
tavenereu distignedu e. qa vel postea
penitet de isto cofesu que nullu opus
sequebatur et tuc adhuc habebit aure
ola. qav ginitas q est vtus per peniteti
am restituit. vel no penitet citra mor
te et tuc nuq habebit: dato etiā q sal
uet. Ad sextu dicendu eodē mo qa
illud propositu carnalis pmixtiois ab
luit p penitetia dolēs q discotinuavit
propositu pntēdivel nō. Si sic. habe
bit. si non. nequaq. et sic iohannes eu
nagelista v ginitate perditā recupera
vit qn xps eu de nuptis volēte nube
re reuocavit. fm Ihero. Et vltra p ar
gumēto nota q corruptio inducēs bi
gamiam est solutio integritatis carnis
no corruptio mētis. Ad septimum
per idem. Ad octavu similit ex die
tis patet q multe virgines carebūt in
celo aureolav ginitatis. sicut q moriū
tur cu propoito nubedi. mste etiā cor
rupte secundu carnē cu propoito cō
nēdi. sicut patet de oppellis a barbaris:
habebūt aureolam. De pueris infra e
tatē vtriusq sexus nō video causā qua
re aureolā habere debēt. in qb. nec fu
it v ginitas que est virtus nec victoria ali
qua super carnē. LEC. XLI.

Bonorum enim laborum glorio
sus est fructus. et que no cocidat
radix sapientie. Postq spūs sctus
declaraunt q cōtinētia v ginalis habe
bit in futuro triūphalē remuneratio
nem. Hic assignat tate remuneratiois
roez. Pōnit autē hāc remuneratioez
in duplici exēplo. Primū est i opera

bilib. Secundu in naturalib. Primū
est tale. In oi genere operabiliuz qto
labor e grauior tātō merces correspō
dēs erit maior. Patet i agricultura in
militia. in edificio. z in omni arte. sed
militia cōtra carnē est optm labor et
optima agricultura est colē terrā car
nis. et laboriosu edificiu e statuere in
carne tēplū xpi. g tali militie agricul
ture v edificio merces optia corrūds
et hec oia facit v ginitas. Ad Et h in
nuit qn dicit. Bonorū laborū gliosus
e fruct. qsi diceret. Sicut minoris la
boris est cōiugiu qviduitas. z viduitas
qvirginitas. ita fructus gloriosior v g
mitati qviduitati et viduitati. q coniu
gio deputatur. Et hoc e qd dicit. Lu
viii. Semē cecidit in terrā bonā et or
tū fecit fructū cētuplum. Et math. xiii
dederūt fructū aliud centesimū aliud
sexagesimū. aliud tricesimū. Et pue
iunt fruct. cētēsim. debet v ginit. Sūt
enim cētū decies decē q e numer. qua
drat. ipi. x. Habēt ei qnq sēsus exteri
ores z qnq potētias sētias iterores
sicut ps. ii. de anima. In istis aut sēsi
bus viget pntas pcpiscētiaz fomitis
carnis. Iuxta illud gen. viii. Sēsus eni
z cogitationes hūani cordis pni sunt
ad malū ab adolescētia sua. qa ergo v
gines istas decē potētias pgnosctiuas
et sētias ducūt in decē mādata deca
logi perfecte eas iuxta illa regulādo.
mento eis fruct. cētēsim. corrūdet: z
io bonorū laborū gloriosus e fructus
Secudu exēplū e in naturalib. Et e ta
le. In omni arbore et planta et herba
bonitas fruct. surgit multū ex boita
te radice. et eodē mo e i moralib. qa
radix i moralib. e caritas. Iux illud
ad eph. iii. In caritate radicati et frida
ti. qto aut ista e maior tātō meritū est

maioris acceptionis apud deū. sz v g
nitas ex maiori caritate procedit. er
go sibi corrūdet melior fruct. Et h est
q dicit. Et que n pōdat radix sapientie.
hoc e boi labores q sūt i victoria passio
num carnaliū ideo hnt bonos et glo
riosos fruct. qa pcedūt a radice sapie
q e caritas siue timor filial. Eccī. i. Ra
dix sapie z e tiere deū. z ista radix nū
q concidet. quia sequit. ibidē. rami ei
lōgeui. gen. ii. et ideo glōsus e fruct.
De quadruplici bono fructu legim.
a. Est enim fruct. v ginalis fecundi
tatis. fructus moral. sanctitatis. fruct.
doctrinalis fertilitatis. fruct. eternalis
felicitatis. Prim. v ginit. fruct. e v ginalis
fecunditatis. fruct. i. v ginit. benedice
de q et de q. Luc. i. dr. Benedicta tu i
mulierib. et bndict. fruct. vētris tui.
Benedicta tu inq. it. mulieres. Tu es
apis mellificas. vitis letificas. tell. sctificas.
z sic fortificas. apis dulcoris
vitis odoris. tell. honoris. et sic vigo
ris. Prio inq. tu es apis dulcor. melli
ficis. Eccī. xi. Breuis i volatib. apis z i
itiū dulcoris habet fruct. illius. Apis
breuis e maria hūil. Tu es vī odoris
fructificas. In cui. p. sōa dr. eccī. xxiii.
Ego qvīd fructificavi suavitatē odor.
Tu es tell. sctificas. de q ps pōnit. Do
mi. dabit benignitatē et tra nrā dabit
fructū suū. Tu es sic vigo. fortificas
Joel. ii. Lignū attulit fructū. vinea et
sic dederūtutē suā. Narrat plim. li.
xii. c. vi. q i india crescit sic mirabili
mō fructificas z i fructib. ita omista
q p pōdere rai depm. ad tra z nris.
de tra recrecūt: folia h3 ita lata. q ex
tēdūt i modū pelte. Vn sub his foliis
latitāt hoies z iumēta subvmbra iocū
distia. h3 pōa ita dīcia q p dulcedie p
miractō a cōdētib. rputat. i deportat

Moralit̄ ista fic⁹ est parabola v̄ginis benedictę. Math. xxiiii. Ab arbore fi ci discite pabolā. hec ei h̄z ramoꝝ lon gitudinē. folioꝝ aplitudinē et pomorū dulcedinē. Rami i hoie sūt potētie aīe: mēoria intelligētia et volūtas cuz potētis sc̄itis. Isti rai erāt plei fructi bus in maria. Mēoria deuotōe. intelli gētia. cōtēplatione. volūtas dilectione sc̄elus p̄passione. Intantū fuerūt onu sti rami istiv̄tūtib⁹ gratis et meritis. qv̄sq; ad terrā se icinauerūt p humili tate qn̄ dixit. ecce ancilla dñi. lu. i. Se cūdo ista fic⁹ habet folioꝝ amplitudi nē tātū q; ad modū pelte ptegere pōt hominē etiāvnū foliū. Certe moralit̄ v̄go ista tātā h̄z v̄boꝝ potētia et grāz i curia sūmi r̄gis. q; tā hoiez viuētē ra tionabilit̄. q; iumētū. i. hoiem viuētē bestialiter ptegit et defēdit si ad ei⁹ pa trocinūvelit habere refugiu. Mich. iiii. Sedebitv̄r subficū suam Tertio habet fic⁹ ista in pomo suo tātā dulce dinem q; eius suauitas a cōdentib⁹ p miraculo reputat̄. Nā filio suo in et̄na cena fruētib⁹ ineffabilē cōfert dī cedinēvt dicatvnaq; persona illd̄ Cā ticoꝝ. ii. Subvmbra illi⁹ quē desidera ui sedi. z fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo q; b̄ndicta tu iē mulieres z b̄ndict⁹ fru ct⁹ v̄tris tui. Nā fructus tuus est fruc tus lucis. fruct⁹ crucis. fruct⁹ ducis. et fruct⁹ nucis. Fructus lucis per purita tē. puer. iiii. Primi z purissimi fruct⁹ eius. Et ad ephē. v. Fruct⁹ lucis ē i om ni bonitate et iusticia et veritate. Fruc tus crucis p passibilitatē. puer. xi. Fru ct⁹ iusti lignū vite. Fruct⁹ ducis p̄p̄t no bilitatē. sicut dicim⁹ q; aliqs fruct⁹ est regal. ecci. xxiiii. Flores mei fruct⁹ ho noris et honestat̄. Fruct⁹ nucis p̄p̄t cōi tatē. Est ei m̄ximū foꝝ de puis nuci

bus z a puis p̄uēvalde diligūt z sūt eis preciose. et certe isto mō xps est fa cillimi p̄ci. z apud hoiesvalde p̄cios⁹. Cant. vi. Descēdi i ortū nucū. smvna lr̄z. et cant. viii. Vir affert p fructu ei⁹ mille argenteos. Ergo carissimi si velitis gustare istū fructū discat ama re istā ficā. q; puer. xxvii. Qui furat vicū cōedz fruct⁹ ei⁹. iste ē ḡ p̄m⁹ fruc tus ¶ Secūdo bō fructus de q; legim⁹ i sc̄ptura sc̄ ē fruct⁹ moral̄ sc̄itat̄ q; p̄si stit i opib⁹ iusticie p̄nie z cō dei. B Math. vii. Ois arbor q; nō facit fruc tū bonū excidet̄ et i ignēz mittet̄. Et lu. iii. Facite fruct⁹ dignos p̄nie. Est at̄ d merito homis z de opib⁹ p̄nie z ele mosine: sic d̄ fr̄ctu palme. Dic̄it̄ ei de palma q; ei⁹ fruct⁹ nō ēv̄tūl donec fue rit cētenari⁹. Vñ narrat̄ q; milites al lexandri p̄medētes dactulos palmarū i uenū mortui sūt iuētū. Moralit̄ iu st⁹ p̄p̄t palme. i. p̄s. Iust⁹ vt palma flo rebit Opa ḡ iusti nō apparēt d̄ciavsq; p̄ cētū ānos. i. p̄ fiez vite p̄ntis. Ecc. xviii. Numer⁹ dieꝝ hois vt m̄tū cētū āni z iō oꝝ itēri patiēt expectare. Ia. v. Patiētes estote fr̄s v̄sq; ad aduētū do mi. ecce agricola expectat p̄cōsū fruc tū ēre patiēt ferens donec accipiat tē poraneū et serotinū. S; dolendū ē de m̄tū. sicut de illa fic̄nea de q; narratur Mat. xxi. q; xps reuertēs in iherusa lē esuriit z vidēs ficū iuxta viāz diuer tit ad eā. z cū nō inueniss; i ea nisi fo lia tm̄: maledixit ficūi z ait. Nunq; ex te nascat̄ fruct⁹ i sēpitnuz z statui a runt. Ista fic⁹ designat diuites auaros q; cū deus ditauit vt fructificaret p e lemosinas. Xps esurit q̄ciēscūq; paup esurit sicut ipe expoit. Math. xxv. E surui z n̄ dedistis. zc. veit ad fic̄neā qn̄ paupveit ad ditē nihil iueit ibi ni

CA. III.

si folia. q; nihil ibi paup recipit. nisi amarav̄ba. idubitat̄ tali ficūi deī die iudicii maledicet qn̄ ei cū aliis dicet. Ite maledicti in ignē etnū q; p̄p̄t est dy. zc. z iō sign̄t d̄r eccs. v. Qui amat ditias nō recipiet fructū ex eis. nō di cit. q; h̄v̄l q; disp̄sat. s; q; amat ad ser uadū. Nā de illo aduēte morte dic; diabol⁹ illd̄ dan. iiii. Succidite arbore vos p̄trari h̄iores. z disp̄gite fructus ei⁹. vos executores. Nā h̄iores i pug nates i corpe faciūt carnis corruptioꝝ z executores ordiantes de fuere faciēt opū disp̄sioꝝ z segregatoꝝ z tūc p̄rio expiēt q; q; aūt ditias fructū nō capit ex eis. Dicit An. ii. de vege. q; arboref quedā plātate i distēp̄eratis locis fa ciūt p̄mo fruct⁹ acidos postea d̄ces z tādē amaros z fruct⁹ tal̄ piramidat̄ in vtraq; extreitate et i medio habz figu rā latā. Moralit̄ hō paup dat⁹ oio mū do z totā itēnonē suā extēdēs ad h̄ q; t̄palit̄ fiat diues facit fructū in princi piovalde acidū z acutū ieiunatvigilat p̄ceviuit laborat z seruit: nihil dulcedi nis ēp̄ tūc i operib⁹ suis: sed p̄ea cum fuerit diues fact⁹ ad tēp̄ ludit expēdit iocūdat̄ solēnit et tūc ē fruct⁹ su⁹ dul cis: s; hec dulcedo nō durat. Nā statiz tēdit ad mortē z tūc oꝝ disponē d̄ testa mēto z reliq̄re alienis ditias suas: z i ste fruct⁹ nec apparet sibi acid⁹ nec d̄ cis: s; amarissim⁹ qn̄ debet d̄ittere trā quā coluit plē quā genuit. domos z ca meras q; curiose edificauit: filios z fi lias z vxorem q; amaunt. Et de talib⁹ v̄ficat̄ illud. sap. iiii. Vacua ē spes il loꝝ et labores sine fructu ¶ Tertius bon⁹ fruct⁹ ē doctrinalis fertilitatis: z istū fructū exigit dñs a doctorib⁹ p̄di catorib⁹ et prelatib⁹ q; dicit̄. Ioh. xv.

LEC. XLI

Posuivosvt eatis z fructū afferat: et fruct⁹ vester maneat. Et sap. xvi. Nō natiuitatis fructus pasunt homines: sed sermo tu⁹ hos qui in te crediderūt conseruat ¶ Sed de istis arborib⁹ do lendum est q; quedam aresunt prop ter nimiam siccitatem q; non habent humorem deuotionis. nec zelum ani marum. Osee nono. Radix eorūz ex siccata est nequaq; facient fructus. Nō fuit sic de primis predicatorib⁹ plāta tis in ecclesia: imo ipsi erant rigati p gratiam et contemplationem. Ecce siastici. xxiiii. Dixi rigabo ortum plā tationum et inebriabo partē mei fru ctus ¶ Secūdo alii frutescunt per cu riositatem. Vnde quando parui sur culi parui frutices crescūt circa quaq; circa arborem tunc trahūt ab ea hūo rem. Ita est similiter quando in studi o curiosa et subtilia circumponuntur menti hominis subtrahunt ab eo de uotionem predicandi v̄bum dei. Per oppositum de bonis. Osee decimo in principio. Vitis frondosa israel fruc tus adequatus est ei. ¶ Tertio quidaz marcescunt per ventivrentis maligni tatē: et tales sūt q; dimittūt predicare propter obloqa detractiones et odia. Et hi vocāt̄ i canoica iude nubes sine pluua que a v̄tis circūferūtur. Arbores autūnales infructuose ¶ Quart⁹ bō fruct⁹ et glōsus ē fructus eternal̄ felicitat̄: q; percipiēt qn̄ chri st⁹ dicet aīe de corpe recedēn̄ illud. p. uer. xxxi. Date illi de fructu manūz suarū z laudēt eū in portis opa eius. Istos fruct⁹ p̄tēplādo gustare debem⁹ si pro ipsis habendis pugnare velim⁹ In figuram cuius malogranata. ficul et v̄ue filiis israel ostense fuerunt z k. ii.

allati fructus de terra pmissiois anq̄ in
traret ea. Numeri. xiii. q̄a alias terra
tante difficultatis parū desiderassent.
Isto mō q̄a sc̄s adreas fructū celesti
um dulcedinē pri⁹ gustauerat ideo tā-
tū ad illos anhelabat: q̄ p̄ arborē cru-
cis q̄si p̄ scalā ad eos accipēdos ascen-
dit dicēs illd̄ Cāti. vii. Ascēdā in pal-
mā et apprehēdam fructus eius. sc̄s
qm̄ bonorū laborū glōsus est fructus.

LECTIO. XLII.

Hilii aut̄ adulterorū in cōsumati-
one crūt et ab iniq̄ thoro semen
extermiabit̄. et siquidē lōge vite erūt
in nihilū cōputabūt et sine honore
erūt nouissima senect⁹ eorū. ¶ Finis
potentie generatiue fm̄. Aristo. ii. de
aia. est cōtinuatio speciei in cē. q̄a enī
res s̄t naturalit̄ corruptibiles nec pos-
sūt p̄manere p̄petuo fm̄ idiuiduū. vo-
luit benignitas creatoris rebus ab eo
creatis imp̄iri et cōicare: potētiā pdu-
cēdi sibi similia in specie. Vñ cōmēta-
tor. ii. de aia: cōmēto. xxxv. Sollicitu-
do diuina cū nō potuit facere creatio-
nē p̄manere fm̄ idiuiduū miserta est
eius dādo ei virtutē qua pōt p̄manere
in specie: et in hoc nō est dubiū quin
meli⁹ est in suo eē vt habeat hāc virtu-
tem q̄ vt nō habeat. ¶ Hanc aut̄
potētiā generādi in natura rationali
corporea. i. hoīe sub duab⁹ legib⁹ hone-
statis sine q̄bus non possēt cōueniēter
ppagatio fieri ad cultū dei. sic sup̄. ii.
ca. dictū fuit. Deus cōstrixit: p̄scribēs
hoī sexū et nūerū: sexū vt sit m̄lier. nu-
merū vt vna in matrimonio idiuidua
liter cōiūcta. Est enī m̄rimoniū viri et
m̄heris legitima cōiūctio indiuidua
vite p̄suetudinē retinēs. xxvii. q. ii. Se-
quē. Et q̄a istas leges transgrediunt̄
ip̄i ponētes hoīes filios bestias et finē

hoīs voluptatē. fidē cōiugii nō fruētes
ideo eos sp̄s sc̄s in hac pte specialit̄
redarguit quicūq̄ sūt illi q̄ castitatē vi-
olāt p̄iugalē. Et circa hoc duo facit q̄a
p̄mo oñdit ipudice generatiōis igno-
bilitatē. Sc̄do honeste generatiōis no-
bilitatē. Sc̄da pars. c. iiii. O q̄ pulchra.
¶ Circa p̄mū duo facit. q̄a p̄mo oñdit
q̄ talis generatio punit̄ per cōfessio-
nē tpalē. Sc̄do q̄ p̄ dēnationē etnalē.
ibi. Et si celauerint. ¶ Circa p̄mū duo
facit. q̄a p̄mo oñdit q̄ vt cōter talis ge-
neratio nō est durabilis. Sc̄do q̄ si ra-
ro cōtingat vt duret nō est finalit̄ ho-
norabilis. ibi. Et siq̄dē. Dicit ergo pri-
mo sic. Filii aut̄ adulterorū. i. filii ge-
niti i adulterio siue ex parte viri siue
ex parte m̄heris. in p̄sumatōe erūt. i.
in suo fine: hoc est nō diu durabūt. si-
cut nec illd̄ diu durat q̄d est in suo fi-
ne. Et ab iniq̄ thoro semē extermiabit̄.
Imiq̄ thor⁹ est lect⁹ illiciti cōcubit⁹. et
quia aliq̄n cōtingit licz in pauciorib⁹
q̄ homies sic geniti sint diurne vite
Ideo cōsequēter oñdit q̄ talis gnatio
nō est finalit̄ honorabilis. Et itelligē-
da sūt hec oīa de gnatione tali que est
imitatrix scelerū paternorū: sicut tali-
ter generati solēt cōiter esse vel cōsue-
uerūt esse non tñ est ipossibile q̄ tales
que patiunt̄ defectū nataliū fiāt mo-
rigerati et boni Aug⁹. de bono cōiu-
gali. c. iiii. et ponit̄. xxxv. q. iiii. Sicut
sancti⁹. Vñcūq̄ nascūt hoīes si p̄ntū
vicia nō sectent̄ et deū recte colāt hone-
sti et salui erūt. Semen enī ex q̄licūq̄
hoīe dei creatura est et eo male vteni
male erit. Filii enī nō portabit iniqui-
tē p̄ris. Eze. xviii. et ideo sciendū est q̄
cuiuscūq̄ hoīs fuerit hō filii⁹. siue sa-
cerdotis siue adulteri. siue fornicatoris
siue cōiugati virtuos⁹ eē pōt si rōne et

CA. III.

libero arbitrio vtoluerit vtuose. S; q̄
accidit oppositū frequēt. mala edu-
catio ē i cā et imitatio scelerū paterno-
rum. Est enī hoī p̄naturale illos imi-
tari a q̄b⁹ formationē et educationē
accipit. De imitatione ergo scelerum
paternorū dicit̄. Et siquidē longe vite
erunt in nihilū cōputabūt. i. dato q̄
de⁹cesserit eis lōgā vitā in p̄nti in ni-
hilū id ē int̄ p̄ctores p̄putabūt q̄a pec-
catū nihil est et nihil sūt hoīes cū pec-
cāt fm̄ aug. Cōtrariū autem de gene-
ratione iustorū. infra. c. v. Cōputati sūt
int̄ filios dei et inter factos fors illo-
rum ē. et nō solū hec gnationi iniq̄e p̄ci-
ent. sed et sine honore erit nouissima
senectus eorū. et hoc est rōabile q̄a ho-
nor ē p̄miū virtutis et attribuit̄ tm̄ hoīs
i. ethi. c. iiii. Cū ergo nō fuerint vtu-
osi in principio etatis siue nec i medio
irrōabile foret q̄ in senectute honorē
p̄sequēt̄. Et istud ē contra quosdā q̄ si-
bivendicāt honores ex solo lapsu tē-
poris q̄a senes sūt nihil in iuētute va-
luerūt. nec vñq̄ aliqd magnū virtuosē fe-
cerunt. sed p̄p̄ senectutē vēdicant sibi
honorē cū dicat̄ infra. c. v. Etas senectu-
tis vita immaculata. Et ideo iuuenis be-
ne viuēs merito debz habere honorē
senectutis. et senex male viuēs verecu-
dias s̄n honore. Et hec ē tertia spēs eo-
rum que odit deus senex fatuus et in-
sēsat⁹. Eccl. xxv. in principio a ¶ Du-
bitatō Israē. vtrū filii debeāt aliqd dā-
nū p̄p̄ defectū nataliū reportare. Qd̄
nō probat̄. Ezechi. xviii. Filius n̄ por-
tabit. et c. s; q̄qd mali ē in coitu illegit-
timo ē peccatū parētū ¶ p̄p̄ de⁹ largit̄
bona naturalia equalit̄ illegittis sicut
legittimis sicut videm⁹ q̄ tales sūt ali-
q̄n ita ingemiosi et fortes et sic de aliis
ergo ius hūanū nihil debet ab eis sub

LE. XLII.

trahere in hūanis. ¶ p̄p̄ ponat̄ q̄ due
p̄sōe cōtrahāt q̄b⁹ simul p̄stat de ipedi-
mēto. cōtrahant tamē in facie ecclie. q̄
ro an filii sint legitimi an nō. si sic. cō-
tra nō sūt geniti in matrimonio. s; nō
sūt legitimi. Si nō. contra: Filii legit-
timus est q̄ genitus est de matrimonio
legittimo vel de eo quod i facie ecclie
legittime reputat̄. Ad oppositū sūt iu-
ra canoica et ciuilia q̄a in ecclia filii il-
legittimi repellūt̄ ab ordib⁹ et benefi-
ciis ecclasticis et secūdū iura repellun-
tur ab hereditate cōsequēda ¶ Ad q̄o-
nem dicēdū q̄ aliq̄s dicitur dānū incur-
rere duplicit̄. Primo mō proprie. per
hoc q̄ subtrahit̄ ei qd̄ suū ē vel qd̄ ei
debitū est. Alio mō improp̄e. p̄ hoc q̄
aliqd nō est sibi debitū qd̄ aliter in ca-
su poterat fuisse sibi debitū. Prio mō
filio illegittimo nō irrogatur dānū. s; s;
secūdō mō inferit̄ sibi duplex dānū
Vno mō q̄ nō admittit̄ ad actus legit-
timos. sicut ad officia et dignitates q̄
honestatē requirūt in his qui ea exer-
cēt. Aliud qd̄ nō succedit i paternā he-
reditate. Pertinet tamē ad sollicitudi-
nē episcopi cōpellere parētes ad sustē-
tationē taliū q̄a de lege nature tenēt̄
filio in educatione. viii. ethi. ¶ Ad p̄-
mū dicēdū q̄ incurrere dānū. secun-
do mō hoc nō est p̄p̄e pena sicut nos
dicim⁹ q̄ sit p̄ea alicui q̄ nō succedat i
regno p̄ hoc q̄ nō est filius regis. et sic
nō est p̄ea alicui p̄ hoc q̄ nō est legit-
mus nec debeāt ei ea que debēt legit-
timis ¶ Ad secūdū negāda ē p̄na. ca-
uet̄ ei i iure hūano p̄p̄ matrimonius
meli⁹ suādū. Vñ q̄a hō naturalit̄ dili-
git̄ prolē p̄ hoc q̄ lex cauet ne illegit-
tini p̄sequēt̄ dignitates vel alia q̄ debē-
tur legittis hō p̄ penā talē q̄tū est ex p-
te legis rēh̄t̄ ab adulterio. et fornicā

ratio et iudicis reprobatio. Sed de iusto dicitur oppositum. puer. xiiii. Sperat iustus in morte sua. Secundo assignat istorum rationem dicens. Nationes enim iniquae dire sunt consummationis quasi diceret. Iniquitas erit causa quare tales generationes siue nationes habebunt diram id est crudelem consummationem non quia fuerunt de iniqua thoro generati sed quia fuerunt nequam contra fati rationem dire consummationis. Eccl. ii. Respicite filii nationes hominum quia nulli sperant in domino et confusus est promissus in malis datis ei et derelictus est. De dira consummatione totius mundi pro peccatis excepti octo animarum patrum. Gen. vii. De dira consummatione quae civitatum pro vicio contra naturam patrum. Gen. xix. De dira consummatione septem gentium contra filios israel patrum Iosue. v. et deiceps de dira consummatione nationis iudeorum patrum Titi et Vespasiani. Unde satis constat quod nationes iniquae dire sunt consummationis. Nota quod motus naturalis intenditur in fine. Unde debilius est in principio et in medio quam sit in fine motus consuetudo est altera natura. et ideo mala consuetudo deducta per partes in filios quanto diutius morior tanto interior erit donec eos dei patientia noluerit ulterius tolerare. Et ideo thobias senior postquam filio prodixerat de interitu ninive. et eum adiuraverat quod post mortem suam et uxoris suae nullo modo in ninive moraretur. subiunxit causam. Ut deo inquit quod iniquitas civitatis finire dabitur. Thobie. xiiii. Iniquitas eius gentis abbreviat eius durationem frequenter. Unde sicut notat magister in scolasticis historiis super illud Gen. vi. c. Non permanebit spiritus meus in homine in eternum quia caro est erunt dies illorum ceterum annorum. Iste numerus non est mensura vite hominis. cum etiam per diluivum homines multi istum numerum vivendo excesserunt. sed iste numerus annorum fuit tempus quod deus dedit

hominibus tunc peccatoribus ut peniterent ante diluivum delere. Et hoc fuit dictum eodem anno quo incepit archa edificari et archa fuit in edificatione centum annis. firmam stratum quia cum generum humanum illo tempore dato sibi ad penitentiam totaliter ad peccatum abbrevisati sunt viginti anni promissione divina et ceteris anno delati sunt. et est mensura rationabile Iob. xxiiii. Dedit ei deus loquaciam et ille abutitur illo in superbia. psalmi. Petri. iiii. Sufficit enim peritum tempus ad voluntatem gentium consummationem qui abulant in luxuriis. Et quia tota ista lectio et procedens similiter est de malis filiis quod malos parentes in suis scelerebus imitantur. dicit enim. Et si scelerebus defuncti fuerint non habent spem. Ideo de defunctis est notandum. In defunctis talis invenitur divina aliquid re pro spe lucratur aliquid spe et re peruanatur. aliquid sub spe re perstolatur. Primum sunt illi qui ab omni peccato immunes et ad nullam penam temporalem obnoxii moriuntur. De talibus dicitur puer. xiiii. Iustus sperat in morte sua. Et illud Eccl. psalmi. Timetur deus bene erit in extremis et in die defunctionis sue benedicetur. Alii sunt qui sperant re peruanatur. sicut illi qui in peccato mortali decedunt. De quibus puer. xi. Mortuo homine ipso nulla erit ultra spes. Et sapientia. xiiii. Infelices sunt et inmortuos spes illorum. Et sic defunctus potest dicere illud. Machab. vi. Manu omnipotentis dei neque vivens neque defunctus effugiam manu eius dei punientis. Tertii sunt qui sub spe re perstolantur. et hi sunt qui cum peccato veniali. vel cum penitentia incompleta decedunt. et ideo ad locum purificationis mittuntur. De quorum spe potest exponi illud Prover. xiiii. Spes que differre affligit animam. Et sic de defunctis. Machab. xii. Scilicet ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis solvantur. Et istos iuvare suffragiis ele-

mosinis et opibus pietatis mirabiliter pius est. **B**Ad quod movere debent quatuor rationes. Pena qua puniuntur Benivolentia qua digni sciuntur. Indigentia quam opprimuntur. et Confidentia qua recopelatur creduntur. Primo movere nos debet ad eos iuvandos pena qua puniuntur que est valde magna. Excedit enim omnes penas sensibilem huius vite. firmam beati Augustini. Isti questionarii qui portant indulgentias et pro domibus hospitalium medicant per mundum narrat et exponit populo quot cecos quot paraliticos quot igne infernali percussos suscitavit domus pro qua medicat. et quoniam horribiliores defectus nominat tanto magis provocat auditores ad subveniendum. Est enim rationabile quod magis indigentibus ceteris paribus citius subveniatur nulli autem viventes tamen indigent quantum defuncti. Igitur nulli succurritur viventi tam meritorie quantum defunctis. Secundo movet nos ad hoc benivolentia qua digni sciuntur. Cum ei sint in purgatorio constat quod a deo diliguntur finaliter de hominibus in presentia dubium est an amore an odio digni sint. Tertio movet ad hoc indigentia quam opprimuntur. Ipsi enim in nullo se possunt iuvare quia nec possunt a nobis medicare nec laborare nec possunt ab aliis mutare. In presentia quod seipsi quantumcumque sit peccator potest iuvare et pro se et pro alios multis viis. Quarto dicit ad hoc nos movet confidentia quam sibi gratis benefacientibus recopelatur creduntur. Heredes nobilium qui sunt infra etatem sunt in custodia dominorum superiorum qui non habent semper ad votum necessaria sicut vellet quodiam sunt infra etatem. unde tunc temporis si aliquis eos iuvet dando vel mutando mirabiliter potest eorum amore captare et habere de eis amicos maximos cum ad hereditatem venerint possint rebus propriis dominari. Sic est

in proposito istius spiritus contribulati in purgatorio sunt heredes dei coheredes christi ad Thim. iiii. Iustificati gratia ipsius heredes sumus firmam spernate eterne. et ideo si eos modo iuuerimus non est dubium quin efficaciter recopelabuntur cum sua hereditate gaudentes fuerint cum effectu. Et ideo bene dicit auctoritas allegata quod non solum scilicet sed salubris est cogitatio pro defunctis exorare et supra. Sed reuera timeo quod isti heredes regni celestis ab hereditate cum quodam iusta dilacione elogantur conquiri possunt gratia de tribus generibus hominum videlicet de falsis executoribus pueris ecclesiasticis et in gratis heredibus quia isti tres contra inter se dividunt bona mortuorum. Primo conquiruntur de falsis executoribus. Nam malorum executorum quidam differunt et plogat legata. quidam minuunt et defalcant. quidam totaliter auferunt et vobis suis appropriant et permittunt miseris et incarceratos spiritus eiulare in purgatorio dum ipsi tripudiant cantant in convivio. Unde potest esse placet defunctorum illud ysa. xxviii. Posuimus medacum spiritum nostrum. et illud trenorum. iiii. Perit spes meorum finis meorum. Secundo conquiruntur de malis ecclesiasticis qui istis defunctis nocent tripliciter. Primo eos defraudant debitis orationibus. Secundo abutuntur eorum legatis et oblationibus. Tertio male vivendo faciunt se indignos diuinis et sanctorum et exauditionibus. Ioh. ix. scilicet quoniam de peccatore non exaudiunt. sed si quis dei cultor est et voluntate eius facit hunc exaudit. Unde isti possunt dicere illud ysa. xx. hecane erat spes nostra ad quos confugimus in auxiliium ut liberaret nos. Tertio conquiruntur de heredibus gratis qui eorum bona per labores et tedia conquisita iam occupant in iocunditate filii fratrum uxorum filiarum et consanguineis vel extraneis assignantes. q

oēs illos tradiderūt obliuioni ac si eo-
rū bona nūq̄ vidisset quorū alig bona
parētū expēdūt i luxuriis. alig ea mu-
tuāt p̄ v̄suris. sed de v̄lorib⁹ et de m̄-
nimis dāt forte vnū fructū nigri pa-
nis semel i ebdoada. Aliq̄ sūt pessimi
q̄ neceos hnt i mēoria. vñ de istis de-
functis sic dolētib⁹ et deceptis expom̄
pōt illā zacharie. ix. Dolebit nimis ac
charon qm̄ p̄fusa est spes ei⁹. Accharō
interpretat̄ tribulatio ⁊ designat aīas in
purgatorio existētes. spes quā habue-
rūt de amicis carnalib⁹ cōfusa est. ⁊ iō
btūs hō cui⁹ est nomē dñi spes ei⁹ nec
spauit in pecunie thesauris quos per-
man⁹ amicorū reliq̄rūt dispendos p̄
mortē. ¶ Potest hic dubitatio eē
talis. Vtrū fili⁹ teneat̄ per oīa parētū
obedire. ¶ Quod sic Deut. xxi.
Si qs genuerit filiū cōtinnacē. proter-
uum q̄ nō audiat patris aut m̄ris ipe-
rium lapidib⁹ eū obruet oīs popul⁹ ci-
uitatis. sed pena mortis nō infligitur
nisi pro pctō mortali. q̄ mortaliē pec-
cat filius si in oīb⁹ p̄ntib⁹ nō obediat.
¶ p̄ ad Colocē. iii. Filii obedite pa-
rētib⁹ per oīa. ¶ p̄ inobediēs sup̄iori
suo facit sibi irreuerētiā. sed nullā ir-
reuerētiā licet filio facere parētib⁹ su-
is. q̄a habet p̄ceptū de opposito. Hono-
ra patrē tuū ⁊ matrē tuā. ¶ Ad oppo-
sitū magis tenētur subditi patrē sp̄i
alibus q̄ filii patrē carnalib⁹. sicut
patet per ap̄s ad Heb. xii. Patres qdē
carnis habuim⁹ eruditores et reue-
rebamur eos. nōne m̄tomagis obtem-
perabim⁹ patri sp̄iali et viuem⁹. Sed
subditi vel religiosi nō tenent̄ obedi-
re patrē sp̄ialib⁹ in oīb⁹. sed p̄cipue
in illis q̄ exprimūt i eorū statutū puta
in regula vel cōstitutōib⁹ quas p̄fiteat̄
fm̄ Bern. li. suo de p̄cepto. ⁊ dispensa.

⁊ p̄sequēs nō idifferētib⁹. q̄ m̄tom-
nus tenet̄ fili⁹ carnali patri i oīb⁹ obe-
dire. ¶ Ad hāc q̄stionē r̄ndet sc̄us tho-
mas. ii. q̄tibeto. q. ix. Et dicit q̄ tantū
ad illa se extēdit debitū obedientie ad
que se extēdit ius platōnis. q̄a obediē-
tia nō nisi alicui plato debet̄ large lo-
quēdo de plato Pater aut̄ habet ius su-
per filios in duob⁹. Primo q̄tū ad do-
mesticā cōuersationē. q̄a p̄familias ē
in domo sicut rex in regio. et iō sicut
subditi regis tenent̄ obedire regi i his
que spectāt ad gubernatōez regni. ita
filii et alii domestici tenent̄ p̄familias
obedire in his q̄ p̄tinēt ad dispēsa-
tionē dom⁹. Sc̄do p̄r̄ habet ius sup̄ fili-
um platōis in his q̄ p̄tinēt ad moy-
disciplinā. Debet enī p̄r̄ filio disciplinā.
sicut docet. Aristo. viii. ethi. Et ideo i
istis duob⁹ tenent̄ fili⁹ p̄r̄i obedire. nō
in aliis. ¶ Sed cōtra hāc respōsionem
arguit̄ sic. aut loquit̄ doctor de debi-
to honestatis. aut de debito necessita-
tis. Si in debito honestatis videt̄ q̄ in
multis aliis tenent̄ fili⁹ obedire patri
carnali q̄ i adm̄stratōe familie dom⁹
vel disciplina morū. Nā si in aliquo sit
inobediēs patri in quibuscūq̄ licitis ⁊
honestis etiā in idifferētib⁹ videt̄ pa-
trē inhonorare qd̄ nō est licitū sibi. Si
vero itelligat doctor de p̄cepto neces-
sitaris: non videt̄ q̄ filius in moralib⁹
teneat̄ semp̄ obedire patri. quia tunc
fili⁹ haberēt excusatōez de pctō p̄ p̄-
ceptū malorū patrū quod est falsū. ¶ p̄
si tenent̄ p̄r̄i obedire videt̄ q̄ fili⁹ mor-
taliē peccet nō sedēdo vbi p̄r̄ p̄cipit vel
nō vtēdo veste q̄ p̄r̄ p̄cipit eū vñ qd̄ vi-
det̄ durū. ¶ p̄ ponam⁹ q̄ p̄r̄ vel m̄r̄
p̄cipiat filio q̄ voueat virginitatē vel
q̄ intrat religionē. Istud spectat ad di-
plinam morū. ⁊ tamē null⁹ dicit q̄ in

CA. III.

his fili⁹ teneat̄ obedire. q̄ nec tenetur
in oībus q̄ spectāt ad disciplinā moy-
s. ¶ p̄ ponam⁹ q̄ aliq̄s religiosus ha-
beat i regula sua talē clausulā. Fr̄es i
oībus prelatus obediāt Tūc arguit̄ sic
Iste tenet̄ ad obediētiā fm̄ regulā. er-
go in oībus. cōsequētia patet per p̄ti-
culā regulē p̄positā. Istis nō obstantib⁹
dicēdū est sicut dicit sc̄us thomas. c
Vñ notādū q̄ auctoritas patris in fi-
lios dupliciter mēsurat̄. Vno mō fm̄
iurisdictionē quā pat̄r̄ habet. Alio mō
ex materia sue iurisdictionis. Quātum
ad sc̄dm̄ dicit doctor sufficiēter. q̄a in
materia in qua pōt pater filio p̄cipere
vel est de bonis morib⁹ vel am̄ministra-
tione familie. Sed q̄tū ad mēsurā iu-
ris oportet aduertere q̄ pater nihil pōt
filio p̄cipere nisi qd̄ cadit sub dīno p̄-
cepto. ⁊ hoc est q̄a nulla regula datur
fm̄ quā fili⁹ pōt obedire patri in his q̄
p̄tinēt ad gubernationē dom⁹ vel mo-
res nisi cōmunia p̄cepta decalogi Vñ
vel tenent̄ ad oīa honesta vel licita que
pater vellet dicere sibi vel ad nulla nō
ad oīa constat. q̄. ¶ Ad p̄mū cōtra do-
ctore dicēdū q̄ loquit̄ de p̄cepto neces-
sitaris quod tamē est p̄ceptū honestat̄
q̄a mēbra diuisionis i casu bñ coincidunt
Et q̄n arguit̄. tūc fili⁹ haberēt excusa-
tionē de pctis p̄pter p̄cepta parētū. pa-
tet q̄ nihil valet q̄a oīs iurisdictionis su-
terioris itelligit̄ de licitis et honestis
Et doctor etiā satis exprimit ad v̄tutē
vocū q̄ fili⁹ nō tenent̄ patri i oīb⁹ obe-
dire. Et q̄n arguit̄ q̄ si fili⁹ sit inobe-
diens patri in idifferētib⁹ facit sibi ir-
reuerētiā hoc ē negādū q̄a nūq̄ fit hōi
irreuerētia nisi omittendo aliquid in
quo debet̄ reuerētia quod esse nō po-
test in idifferētib⁹ quia tūc nō forent

LEC. XLIII.

indifferētia sicut p̄ ipsa vocabula satis
patet. ¶ Ad sc̄dm̄ patet q̄ filius non
peccat mortaliē nō sedēdo in loco vbi
pater precipit nisi ex aliqua alia circū-
stantia hoc p̄tingat q̄a nec deus p̄cepit
q̄ in talibus patri necssario obediāt.
¶ Ad tertiu⁹ patet q̄ p̄r̄ nō pōt p̄cipere
oīa q̄ spectāt ad bonos mores s̄z tñ il-
la q̄ p̄cepit de⁹ filiis suis vt̄ teneat̄ ⁊ iō
nullā nouā religionē pōt p̄r̄ p̄cipere fi-
liis suis. ¶ Ad q̄rtū dicēdū q̄ si talis
clausula apponereat̄ in regula idiscre-
ta foret q̄tū ad v̄tutē vocis ⁊ posset rō-
nabilit̄ glosari sic in oībus licitis ⁊ ho-
nestis et sic ipsa excluderet̄ cū nō sit li-
cita. ¶ S̄z p̄tra ponam⁹ q̄ sit talis clau-
sula in regula quib⁹ frater tenent̄ obe-
dire in oībus licitis et honestis prela-
to suo ista clausula apparet̄ licita ⁊ tūc
est argumētū. Dicēdū q̄ hec clausu-
la nō est licita quia poneret̄ hōiem in
nimia perplexitate vnde ille regule q̄
profitentur nimis generalē obediēti-
am vel multa generalia p̄cepta fa-
ciunt suos professores viuere in p̄ple-
xitate et in indigentia dispensationis
et faciūt in variis expositionib⁹ super
talē regulā abūdare q̄ nullo mō foret
iocundum sanctis conscientis. ¶ Ad
primū principale dicēdū q̄ aucto-
ritas soluit semetip̄as nam cōsequen-
ter subiūgitur quoniā filius ille com-
messationibus vacet luxurie atq̄ cōi-
uiis. ¶ Ad sc̄dm̄ de ap̄lo ad Colo. iii.
Filii obedite per oīa parētibus. text⁹
soluit seipsū q̄ sequit̄. Hoc ei placitū
est in dño id est fm̄ p̄cepta diuina dū
taxat. ¶ Ad tertiu⁹ dicēdū q̄ nulla ir-
reuerentia fit patri si in illis sibi non
obediatur in quib⁹ ius prelationis nō
habet. Credo tñ q̄ fili⁹ venialit̄ pōt

peccare defacili nō obediēdo patri. et indifferētib⁹ ex genere suo. sed venia lib⁹ peccatis mēsurā p̄figere i hac materia ē mihi impossibile.

CAPITVLVM. IIII.
LECTIO. XLIIII.

Quā pulchra est casta generatō cū claritate. imortalis est ei memoria illi⁹ q̄a apud deū nota ē ⁊ apud hoies. **P**ostq̄ spūs sc̄tūs pbauit adulterine generatōis feditatē. Hic cōmēdat caste gn̄atōis honestatē. ⁊ q̄a alter natū et vicissim agit: mō de iustis: modo de impijsvt ex cōtrarijs p̄p̄tatiōe vtriusq̄ natura reluceat. Iō p̄mo ostēdit caste gn̄ationis honestatē. Et secūdo iterato adulterine gn̄ationis replicat vilitatē. Ibi multigena. Circa primum tria facit secundum q̄ tres nobiles cōmēdationes castitati tribuit coniugali videlicet triplicitatē glorie in p̄p̄agatione. eternitatē mēorie in approbatōe. solēnitatē victorie i retributione. Secūda ps ibi imortal. Tertia ps ibi cū p̄ns. est. **A** Circa primum ē aduertēdū q̄ ad hoc q̄ castitas coniugalis debito mō seruet tria requirit videlicet sacramentalē sanctificationē q̄ cōferat speciositatē. et corporales cohibitionē que seruet castitatē. et q̄tū ad hoc dicit. casta gn̄atio. et proū moralē educatiōez q̄ p̄ferat s̄ctitatē. ⁊ q̄tū ad hoc dicit cū claritate. ⁊ corrōdēt istis trib⁹ tria bōa q̄ sūt i matrimonio videlicet fides proles et sacramētū Fides est fidelitas mutua in cōicatione corpū. p̄l educatio bōa filiorū et filiarū ad cultū dei. Sac̄mētū ē rep̄ntatō i sepabilē coniūctiōis ecclie ⁊ xp̄i. Ad horū euidētia ē notādū q̄ null⁹ naturalis appetitus est in hoie cuius effect⁹ nō possit v̄tuoze impleri. Cui⁹ cā ē. q̄a natura instituta est a deo. Vñ si natura ad ac-

tum inclinet q̄ act⁹ nōlo mō absq̄ peccato posset exerceri hō a tali inclinatio foret inculpabilis prop̄ naturalē inclinationē. et simul cū hoc culpabilis p̄p̄t act⁹ deordinatiōez q̄ duo sil stare nō p̄nt. Nec p̄t dici q̄ natura hūana si habet ex pctō q̄ incliat ad talē actū. q̄a tal inclinatio fuisset i statu inocētie quis n̄ p̄ueissz rōez an actū nec rōez absorbuissz i actu. et iō q̄a natura ad h̄ incliat oꝝ dicē q̄ hec inclinatio a deo est. ⁊ p̄ p̄ns q̄ posset fieri v̄tuoze si hōvelit. q̄a p̄dictō ē dicē q̄ hō idieat ad aliqd̄ faciendū a deo incliatōe nature et etiā rōis ⁊ n̄ posset illd̄ facē v̄tuoze. Vñ tenēdū est q̄ act⁹ gn̄andi v̄tuoze et meritorie exerceri p̄t infra limites cōiugii. **S**ecūdo notādū circa bōa matrimonii sup̄ dicta q̄ dicitur actū carnalē excusare et honestare que sūt ista fides. p̄les ⁊ sac̄mētū q̄ fides in proposito nō ē virtus theologica de q̄ d̄r. Fides ē sperādary res. subā argumētū nō apparētū. ad heb. xi. et. i ad corin. xiiii. Nūc manēt fides spes et caritas tria hec. Sz ē q̄dā v̄tus moralis p̄tēta sub iusticia p̄ quam hō iplet efficacit̄ illud q̄d p̄misit. Vñ ad fidē istā int̄ coniuges seruāda requirit q̄ neut̄ alēi corp⁹ deneget nec alieno p̄cedat ad op⁹ carnale iux̄ sp̄sionem quam in facie ecclie p̄berūt. Bonū at̄ prolis addit sc̄z. plis educationē ad cl̄tū dei Vñ q̄ h̄z multos ⁊ male educatos plē h̄z et nō bonū prolis Similiter istā bonū i itētōe sufficiēt̄ excusat matrimonii et honestat. dato etiā q̄ nūq̄ habeat̄ plis effectū. sicut inter steriles patet qui mutuo reddēdo sibi debitū nō necessario peccāt et generaliter in omnib⁹. Dicendū q̄ intētio bone prolis est bonū plis et ante plem. Bonum aut̄ sacramētū ē inseparabilitas p̄sonarum m̄rimonio p̄fectū. rep̄ntans in

sepabilē vnionē xp̄i et ecclie. De hac ḡ castitate expōi pōt l̄ra ist⁹ lectōis. De qua exclamādo dicit. O q̄ pulchra est casta generatio. O sc̄z p̄stianū in maiori volumie vbi agit de int̄iectione. q̄nq̄ est nomē q̄nq̄ est int̄iectionis q̄nq̄ aduerbiū. Q̄n est nomē est nomē l̄re q̄ vocat̄ o. Q̄n ē interiectionis significat amirationē. Q̄n ē aduerbiū est nota optādi vel vocādi. Vñ grecista. O stupet o dubitat vocat̄ indignat̄ ⁊ optat. Clamat et querit̄ velut exēplis repit̄ Est ergo in p̄posito nota amirationis istī gnū laudis ⁊ p̄mēdatōis. O q̄ pulchra ⁊c. id est honesta castitas coniugalis per mutua amicitia ⁊ adiutoriū viri ⁊ mulieris iuicē cōiūctōry. Vir aut̄ mulier habitat ad iuicē nō solū gratia p̄creationis filiorū. sz eorū que cōferūt ad vitā actiua. Naturalit̄ eni in regimie dom⁹ opationes viri ⁊ mulieris distinguuntur. Vñ nō sufficiēt̄ sūt iūcti ad iuicē nisi eorū opa cōicēt̄ s̄m Aristoteli. Ethic. c. xii. et Gen. ii. Faciam⁹ ei adiutoriū simile sibi. Casta gn̄atio est q̄n cōiuges ad iuicē cōmiscēt̄ vel cā fidei seruāde vel cā plis p̄creāde vel p̄ p̄tervtrūq̄ ad Tytū. ii. Adolescētulas vt viros suos diligāt prudētes sobrias castas ⁊c. Gn̄atio pōt accipi actiue vel passiue. Actiue sigt̄ opationē generatis. Passiua gn̄atio d̄r plis gn̄ata ⁊ sic cōiter capit̄ in scriptura Deut. xxxii. Gn̄atio praua atq̄ puerfa hec red. do. po. stulte et insipies. **B** Et vtrōq̄ modo pōt accipi in p̄posito. sed magis cōueniēt̄ accipit̄. Sc̄do mō. Gn̄atio inq̄ cū claritate id ē cū sapiētū plis educatione. p̄. ad Corin. vii. B̄ndictioz claritas ⁊ sapia hōrvt̄ ⁊ for. d. n. ⁊ Sapientia. Clara est et q̄ nūq̄ marcessit sapia. Bern. t̄n exponit cū caritate. sz at̄que

biblie ⁊ Raba. exponit cū claritate et hac l̄raz teneo superiorē. Sc̄do in ista l̄ra ponit sc̄daz cōmēdationē castitatis coniugalis que est et̄nitas et mēoria in approbatione Vñ dicit. Immortalis est ei mēoria illi⁹ q̄n apud deū nota est ⁊ apud hoies. i. approbata. Nā de⁹ cōiugū istituit in paradiso an pctō. Vñ notāt doctores q̄ cōiugū istitūtū ē in officii et remediū. In officii nature vt fiat p̄pagatio speciei. In remediū p̄cupiscēt̄ vt cōsulat̄ infirmitati et vitē culpa. Prima istitutio fuit in statu inocētie t̄n. In statu vero nature lapsē fuit m̄rimonii istitutū ⁊ in officii et in remediū. et iō apud deū stat⁹ coniugalis ē approbat⁹ et sc̄s. Est etiā imortalis ap̄d hoies p̄ tāto q̄a de bōis parētibus educat̄ bōi filii. ⁊ p̄ illos filii filiorū et sic deinceps. Iuxta illd̄ Eccl. xxx. Mortu⁹ ē p̄ illi⁹ et q̄ nō ē mortu⁹. si milē ei reliq̄t sibi p̄se. Vñ ap̄d hoies est casta gn̄atio imortal: q̄a vsq̄ ad finē mūdi nūq̄ deficiēt̄ boni i ecclia dei Iux̄ illd̄ Luce. xxii. Symō ecce sathā expetiuit vos vt cribraret sicut triticū ego at̄ rogauit p̄ te vt nō deficiat fides tua. **b** Vtrū act⁹ m̄rimonial fieri possit v̄tuoze. Videt̄ q̄ nō. q̄a Exodi xix. p̄cipit̄ p̄plo vt p̄ tridū nō appropinq̄rent ad vxores suas q̄n legē erāt accepturi sz si possēt̄ h̄ fecisse v̄tuoze nō fuisset̄ ipediti a s̄ctitate. **p̄p̄cupiscentia carnalis siue carnis iobediētia sp̄ est turpis. ergo nō pōt fieri s̄n pctō. sz act⁹ m̄rimonial sine tali cōcupia fieri nō pōt ergo ⁊c.** **p̄** illd̄ qd̄ corrūpit in hoie actū rōis nullo mō fit v̄tuoze q̄a ois act⁹ virtutis dēclinat̄ a recta rōe sapiēt. sz. ethi. Sz delectatio act⁹ carnalis corrūpit actū rōis. q̄a i possibile ē i illa delectatōe aliqd̄ itelligē sicut d̄r vi.

Ethi. ergo impossibile est qd ille actus fiat
virtuose. ¶ pp̄ dimittere illa qd e meri-
toriu no est laudabile s3 dimitte actu
carnalis copule e meritoriu ergo ex-
ercere tale actu no est laudabile. ergo
nec virtuosu. ¶ pp̄. xxxii. q. 11. conubia
Legittima conubia caret pcto no tu il-
lo tpe qd coniugales actus gerit pntia spi-
ritus sci dabit. s3 nullus actus e meritorius
nisi p pntia spūs sci. igitur. ¶ Ad op-
positu arguit. Actus quo implet pceptu
est meritorius. s3 actus matrimonialis e hu-
iusmodi p3 p h qd dicitur. p. ad Corint. vii.
Vxori vir debitū reddat et sicut vxor
viro. ¶ pp̄ qd fieri pot sine pcto pot
fieri virtuose. s3 sine pcto pot vir v1 mu-
lier nubere et p pntis tali actui obliga-
ri. qd. p. ad Corint. vii. Virgo no pec-
cat si nubat. ¶ pp̄ nihil cadit sub cocilio
dado psona qtuicqz ifirme: nisi qd
pot fieri virtuose: s3 sub cocilio dicitur pso-
nis ifirmis qd vgitate fuare no pnt. p.
ad Thymo. v. Volo iuniores viduas
nubere. filios pcreare. mrefamilias ee.
¶ Ad qstione dicendu qd sic. Ad cuius
euidetiā dicenda sut sex. Primo qd actus
matrimonialis pot fieri sine pcto. p3 ista
conclusio p rones ad oppositu. Sicut dicit
aliquē statū in ecclia aucteticū p sacra-
mentū cuius actus no possit fieri vir-
tuose nihil aliud est qd damnare sacra-
mentū ecclie. Itē idinatio natural et re-
cta rō dicit qd faciēda sit hūam gn̄is
ppagatio. donec de reuelauerit oppo-
sitiū. qd constat qd sunt pceptūz adhuc est
no qdē mltitudinē p qlibz psona. s3 mlti-
tudinē p aliq vel aliqbz psonis. ergo
oportz dicit qd aliq psona possint illd p-
ceptū sine pcto imple. ¶ Scda conclusio
q talis actus pot fieri meritorie. illd p-
bat sic. Quicqd pot fieri virtuose pot fi-
eri meritorie ab existēte in gratia. qd

nihil pl⁹ requir⁹ ad actū meritoriu nisi
q hō existens in gratia opef seruado
circūstātiā v̄tutis in materia in finez
i aliis puta qd faciat qn oportet z sicut
oportet. sed actus matrimonii pot fieri
ab existēte in gr̄a cu3 istis circūstātiis
ergo. ¶ Tertia conclusio qd tm duo-
bus modis pot fieri actus carnalis meri-
torius videlz qn causa mouēs ad actū e
religiovel iusticia. Religio mouet qn
fit p̄cise causa. plis generade ad cultuz
dei. Iusticia mouet qn fit causa reddē-
di debitū et seruadi fidē pmissā in cō-
tractu m̄rimoniali. Ista conclusio patet
qd actus talis no pot esse meritorius nisi
bona m̄rimonii illū actū honestent q
sūt fides ples et intētio fidei seruade
vel plis p̄creade igitur. ¶ Quarta cō-
clusio qd qnqz libido e causa mouēs
ad talē actū. actus ille est pctm̄ aliqualē
pbat sic Nullū de bonis matrimonii
mouet. sed tm libido mouet. ergo actus
non excusat a pcto. qd vt sup̄ dictū est
actus no excusat a pcto nisi per aliqd il-
lorū bonoz matrimonii. ¶ Quinta
conclusio: libido excedēs si est causa mo-
uēs ad actū carnis inter p̄iuges e pec-
catū mortale. Voco autē libidinē exce-
dētē que tāta est qd no habet respectuz
ad limites matrimonii qn eadē cogno-
scret in illo feruore: dato etiā qd nūqz
ei vxor esset Hec conclusio satis patz qd
no mouet pro tūc bonū plis neqz bonū
iusticie fidei. sed tm libido. z hoc vltra
leges matrimonii. Per casū ḡ eqpol-
let fornicationi. ¶ Sexta conclusio qd
sup̄flua libido in osculis tactibz z abu-
sibus in mō delectadi sūt pctā morta-
lia de facili Sed circūstātiā oportz re-
linquere discretiōi boni viri. Conclusio
patet qd bona matrimonii talē libidi-
nē no excusat. licet ista videat vilia z a

sancta cōtēplatione valde distātia. no
tm debēt esse icognita nec p̄dicatoribz
nec pastoribz quoz interest semp esse
generales medicos aiarū. ¶ Ad p̄mū
de p̄cepto dei facto p̄p̄o per tridū ab
vxoribz abstinere an legē datā. Dicē-
dū qd a minoribz bonis p̄p̄t maiora sp̄
est abstinēdū p tpe. Ad scd̄z de p̄cipi-
scētia que apparet in mēbris. dicēdū
q illa iobediētia pena pcti est. Vn rō
pot bene vti et male. et si qd turpitudi-
nis est: bona m̄rimonii illā excusant.
¶ Ad tertiu de intruptiōe actus rōnis
que fit i cōcubitu. dicēdū qd actū rōnis
ip̄dire pro tpe p̄p̄t bonū no est
pctm̄ sed virtuosū. Vn sicut hō virtuose
se p̄mit ad dormiēdū sic nec est pctm̄
p̄p̄t bonū m̄rimonii actū rōnis int̄-
mittere. ¶ Ad quartū dimittere illud
qd est meritoriu no est laudabile. zc.
Dicēdū licz hōi dimittere vni op̄ me-
ritoriū mai⁹ ad quod no tenet z exer-
cere aliud etiā si ad illud no teneatur
Sicut licet mihi dimittere orationē p-
pter studiū qn ad neutru teneor z licz
no sit meritoriu mihi dimittere meli-
us est tamē meritoriu mi⁹ exercere.
¶ Ad qntū dicēdū qd canon loquitur
de p̄sentia sp̄s̄s̄cā in actu miracli sicut
est propheta et mortuos suscitare si
cut pot haberi p glosā. ¶ LEX. XLV
¶ Quid p̄ns est imitantē illā et desi-
derat eā cū se eduxerit et in ppe-
tū coronata triūphat incoingnatorū
p̄mia certaminū vincēs. ¶ Postq sp̄s̄
sc̄is cōmēdauit cōiugii castitatē tā ex-
honestate necessaria p̄vita trāsitoria q
ex diuturnitate et imortali mēoria h
eā tertio cōmēdat ex p̄mi q̄ntatez v-
tuosavictoria. Et dicit de ea tria: p̄mo
q desiderat p̄p̄t vite necessitatē. scdo
q p̄miat p̄p̄t sui vtilitatē. ibi. Et ip̄er-

petuū. tūo qd parificat ad vgitatē. ibi.
icoingnatorū. Quātū ad p̄mū dicit sic
Cū p̄ns est illā imitantē sup̄le gētes na-
tiones et ppli qui honestatē cōiugii p
experimētale vsū didicerūt imitantē
illā id est statuerūt illā imitādā per le-
ges p̄suetudines et statuta. Et per hoc
q dicit cū p̄ns est imitantē illā z desi-
derat eā cū se eduxerit. i. cū diu fuerit
p̄tinuata per p̄suetudinē desiderat eti-
am eā sine coactōe legis. ¶ Et qd
possit aliqz dubitare de eis p̄mio i fu-
turo licz ei⁹ honestas sit valde euidentis
in p̄nti. iō si volēs excludere. subdit qd
i p̄petuū coronata triūphat. i. fideles
p̄iuges honestatē seruātes p̄iugiu vsqz
ad mortē coronabūt. Apoc. ii. Esto si-
delis vsqz ad mortē: dabo tibi coronā
vite. Et qd vgitas p̄cellit fecunditatē ce-
teris paribz posset aliqz credē qd p̄iuga-
tus nullo mō possit v̄gim cōequiri t̄ve-
rū no ē. pot ei v̄gitas ee fatua z sup̄ba
Math. xxv. Quicqz autē ex eis erāt fa-
tue z qnqz prudētes. Vn satis possibi-
le est bonā cōiugem in obediēdo viro
educādo prolē disponēdo familiā tm̄
mereri qd attingat ad meritū v̄ginis
excedat. sicut possibile est qd diues per
opera vite actiue excedat pauperē vo-
luntariū licet status paupertatis sit al-
tior: qd status altior no facit personā
alti meriti nec persona alti meriti fa-
cit statū alti meriti. Potest enī xp̄ian⁹
peior esse iudeo et monach⁹ peior se-
culari. Et ideo subdit qd in casu tantuz
triumphat qd vincat premiū certami-
nū incoingnatorū. i. virginū. Apoca-
xiii. Hii sūt qui cū mulieribz no sunt
coingnati virgines enī sunt. Status tm̄
virginitatis ceteris paribus altior est
¶ Querit in lectōe ista p̄senti ex quo
agitur de fidelitate cōiuguz inter se qd

nota 6. 23

utrumque pifit alteriusque ad mortem. Vtrum
coniugatus refuscitatus a morte teneatur ite-
ratovxori coniugari. Arguitur quod sic quia re-
ligiosus mortuus refuscitatus tenetur ad
perpetuam obedientiam quam per omnes. ergo
pari ratione coniugatus. per nona per. quia sicut reli-
giosus obligatur seorsum ad mortem ita con-
iugatus versus ad finem vite. finis autem vi-
te est mors. Ad oppositum est illud. 1. ad
corinthios. vii. Mulier alligata viro eius quod
tunc tempore vir eius vivit. Cum autem dormi-
erit vir eius liberata est convult nubat in do-
mino. Ad rationem dicatur quod non. Religiosus
tamen tenetur ad ordinem suum. sicut potest
hericus de gandavo. 1. quodlibet. que-
stio. xxxvii. Ratio sua est quia per religi-
onem homo christo conformatur quantum ad omnes vi-
res anime. Quantum ad concupiscibile: per
castitatem. Quantum ad irascibile: per paup-
tatem. Quantum ad rationale per obedi-
entiam. et quia obligatio fit principaliter ex
iustitiam rationali. ideo obedientia est princi-
palior portio in voto religioso. et quia vir-
tus rationalis manet in anima separata. non
autem virtus concupiscibilis et irascibilis. et
ideo obligatio ad obedientiam semper
manet in anima etiam separata. Obligatio
autem matrimonii est ad ea que corporis
sunt. et ideo anima separata ad talia
non obligatur. Licet ista sit opinio mul-
torum doctorum tamen videtur michi opinio ir-
rationabilis pro tanto. quia pactio volum-
taria limitata ad certum terminum non li-
gat ultra istum terminum. quia non ligat ultra in-
tentionem obligantis se. quia mere spon-
tanea est obligatio ergo cum terminus
sit mors morte transacta obligatio est
soluta. nec materiam super quam transit obli-
gatio facit aliquid ad maiorem vel per-
manentiam obligationis. et ideo religio-
sus refuscitatus potest libere religionem
quocumque intrare. vel manere si voluerit

secularis. Quod autem arguitur quod ob-
ligatio ad obedientiam pertinet ad virtutem
rationalem. et illa manet in anima separata vi-
detur argui quod obedientia religionis manet
bit in prima quod nihil est et ideo vide-
tur mihi dicendum quod sicut coniugatus
refuscitatus potest contrahere cum il-
la vel cum alia sicut placet. ita religiosus
liber factus est. et sic patet tam ad ar-
gumentum quam ad rationem. Licet spiritus sanctus
in istis lectionibus coniugium multum
commendet. **N**otandum est tamen
quod non potest contrahi sicut expedit sine gra-
tia preiudicia et magna providentia. sicut
nec sine magna prudentia familia re-
gi potest. et ideo accedens ad nuptias qua-
tuor ista notet circumvixorem ducendam que
liter sit eligenda. qualiter dirigenda.
qualiter corrigenda. et qualiter diligenda.
Est enim vxor eligenda discrete. di-
rigenda mansuete. corrigenda secrete. et
diligenda complete. ut sit electio per di-
cretam deliberationem. directio per mansue-
tam gubernationem. correctio per discretam
informationem. Et dilectio per completam
communicationem. Prior vxor est eligenda dis-
crete non subito nec precipitans rapienda.
quia talis feruor in principio. parit
penitentiam in futuro. Exemplum habemus
genese. xxiiii. de sicheem filio emor. qui ad
primum aspectum dyne filie iacob eam
rapuit et mori voluit nisi eam ducere
posset. quod fecit in tanto feruore quod per
eius amorem se et populum suum totum
circumcidi permisit. Ob cuius factum per
cipitationem interfectus est cum populo suo
per fratrem dyne. Non ergo in eligenda
vxore habeatur totaliter aspectus ad
formam vel ad speciem mulieris. quia propter
speciem mulierum multi perierunt. Ec-
clesiastici. ix. Non ad ditias non ad par-
tes sed precipue ad bonos mores. In

tantum est gratiosum negocium bene nubere
quod teste salomone domus dei proprie repu-
tabatur. puer. xix. Domus et ditie dan-
tis a parentibus a domino autem proprie est
vxor prudens. distigunt autem an. viii. eth-
c. iii. spes aicie videlicet propter vile et propter
delectabile et propter honestum. hoc est
propter bonos mores et ista sola perfecta est
amicicia. et quicquid boni est in duabus promissis
spes totum est in ista. unde ista sola est aicia
a mensura non alia. Nam aicia propter vile
quod est proprie seruus et mercatorum transit be-
neficio utilitatis cessante. Amicicia au-
tem propter delectabile est proprie iuuenis las-
civietatem et cessat velociter delectatione
transiente. et ideo dicit Aristoteles. quod aicie iuue-
ni sunt defacili transmutabiles propter
duo. Primo quia secundum etatem variatur delecta-
tio. Non enim eadem delectatio placet a
dolecenti: que placet puero. sed quia in-
cipiunt amare non ex perfecto iudicio ra-
tionis. sed ex passione. Passio autem cito
transit et ideo velociter amant et velociter ab
amore cessant. **B**ona tertia aicia
quod est propter bonum honestum habet istas condi-
tiones. quod est mansueta et rara. quia fundatur super
bonos mores qui in virtuosus spiritus manent
Rara autem est quia pauci sunt virtuosus. Et
indiget hec aicia longo tempore et quiete
et experientia morum. Unde dicit Aristoteles. ibidem
Nulli se invicem cognoscunt. nisi mensu-
ra saltem participaverunt. Itaque ibidem non est scire
ad invicem aicos antequam presumant. Cum
ergo viri ad vxorem debent esse aicia maxima
non potest fundari super pulchritudinem cor-
poralem quia illa transibit. puer. xxxi. Fallax
gratia vana est pulchritudo: mulier timens
deum ipsa laudabitur. Nec poterit fundari
super ditias quia illa aicia est propter vile et est
aicia per accidens: quia bona diligunt et non
persona. Unde in ihero. contra iovinianum
li. i. marcia cathonis filia minor cum quere-

retur ab ea. cum post amissum maritum
denovo non nubere. Respondit non se iuveni-
re visum quod se magis vellet quam sua. quam dicto
Ihero. elegit ostendit ditias magis eli-
gi solere quam amicicia. h. ihero. Sed certe
modernis temporibus nec pudicia nec honestas
morum moment ad nuptias sed tan-
tum ditie vel libido et ideo nec perseverat a-
micicia nec provenit proles apta inveni-
gesit frequenter. Unde Crisostomus in ipso o-
pere secundum marcum liguriam super matheum ome-
lia per. exponens illam math. i. Salomone ge-
nuit boos de raab: quia inquit secundum im-
perium dei accepit vxorem a deo promissam
in virtute genuit filios: in seipsum virtu-
tem habentes. Boos enim robur interpretatur.
Qui autem accipiunt vxores ex pro-
missione diaboli. in infirmitate gene-
rant filios nec valentes. nec fortes nisi
in malo ut ad penam sue irregularita-
tis: non ad gaudium et consolationem vi-
deantur filios genuisse. Et infra. Bo-
os ex ruth genuit obet qui interpretatur sub-
ditus. Nunc autem quod dicitur elegit et non
mores: pulchritudinem et non fidem. et quod
in meretricibus solet queri. hoc in con-
iugibus optant propterea non generant
subditos sibi filios nec deo sed continua-
tes: et contra se contra deum ut filii e-
orum non sint fructus iuste commixtionis e-
orum. h. crisostomus. Huius exemplum habemus ex-
p. se Thobie. vi. ubi legitur quod Sara filia
raguelis septemviri tradita erat quod sin-
gulos prima nocte demonium quoddam
noctem afflode suffocavit manentem vir-
gine intacta. et ideo cum raphael suggestet
iuniori thobie ut eam duceret et quod
sibi debebat vxor. timenti thobie dixit
ita. Audi me et ostenda tibi que sunt qui
bus prevalere potest demonium. Hi-
namque qui coniugium ita suscipiunt de-
um a se et a suis mentibus excludant et
li.

sui libidini vacent sicut equus et mulus in quibus non est intellectus habet super eos potestate demonum. tu autem cum acceperis eam ingressus in cubiculum per tres dies continens esto ab ea et nihil aliud facies nisi orationibus vacabis cum ea: transacta tertia nocte accipies virginem cum timore dei et magis filiorum amore quam libidine ductus ut in semine abrahe benedictionem in filiis consequaris. Et notandum quod hec fuit occasio quare filii seth recesserunt a domino. et quare diluuium inundavit. Genes. vi. cum cepisset homines multiplicari super terram et filios precesserunt videtur filii dei filias hominum. in filiis seth filias cayn. quod essent pulchre acceperunt sibi uxores ex omnibus quos elegerat. Sic ergo promouletur nubere est uxor eligenda discrete. exemplum quod modo abraham contraxerat eleasar quod non accipere uxorem filio suo ysaac de filiabus chanaan. Genes. xxiii. Iacob etiam cum matris deliberatione sibi de uxore peruenit seruiens pro eis. xiiii. annis. Genes. xxix. **b** Secundo uxor regenda mansuete: non cum tiranica austeritate vel rigore: ut bis novembris: amore non timore dulcedine non amaritudine. ad Colocem. iii. Viri diligite uxores vestras et nolite esse amari ad illas. Vnde formata fuit mulier. Non de capite: non de pede sed de costa: assumpta de latere: in signum quod nec debet esse domina nec ancilla. sed sociam viro suo. sicut notat magister. ii. sententiarum. di. xviii. et tale regimen cum concordia est tertium negocium in quo spiritus sanctus sibi dicit beneplacitum esse. Ecclesiastici. xxxv. In tribus beneplacitum est spiritui meo que sunt probata coram deo et hominibus concordia fratrum: amor proximi. et vir et mulier sibi consuetudines. **c** Uxor est corrigenda secrete non cum profusione vel vecordia publice vel contumeliose ar-

guenda. Vnde varro in quadam comedia Viciu coniugis aut tollendum aut ferendum dicit. Qui tollit vicium commodiore coniugem efficit. qui fert seipsum efficit meliorem. Et merito arguenda fuit seuera austeritas triumvirorum de quibus narrat valerius libro vi. c. iii. quorum primum vocabatur gallus sulpicus hic publice uxorem repudiavit quia in publicum perierat dis-coopto capite. secundus vero dicebatur sextus sophus. hic simpliciter uxorem repudiavit. quia est ausa ludos spectare ipso ignorante. tertius dicebatur metellus hic uxorem eo quod vinum bibisset fuisse percussa interemit Non sic sanctus iob uxorem licet pessimam arguebat sed secrete et modeste quasi iniqua de stultis mulieribus locuta est. Iob secundo: nec dixit quod fuit stulta sed quia de stultis loquatur. **¶** Quarto uxor diligenda: complete. Ista completionem caritatis et caritatis que debet esse in viris et mulierem a plus mensurat tripliciter. Primo modo per dilectionem dei ad ecclesiam que fuit maxima. Alio modo per dilectionem viri ad corpus proprium et tertio modo per dilectionem viri ad seipsum. Pro primo modo dicit ad ephesios. v. Viri diligite uxores vestras sicut et christus ecclesiam et tradidit semetipsum pro ea. Pro secundo ibidem viri debent diligere uxores suas sicut et corpora sua. Pro tertio ibidem vniuersis diligite uxorem suam sicut semetipsum. Nec mirum. sunt enim bonae uxores grate in coniungendo consolando et communiendo. **¶** Vnde narrat valerius de regia uxore metridatis. li. iiii. c. v. Que in tantum effusis caritatis habentis viris amavit quod totis capillis habituque virili assumpto. equis et armis se assuefecerat virum fugientem conuenire per terras extraneas sequere. Narrat ibidem gratitudinem exemplum excessum. Ciraccus romanus duos apprehendit ag-

ues masculinum et feminam. Nam certificatus fuit per aruspice quod dimisso masculinorum sua celeriter moreret. dimissa femina ipse moreret. Ille statim feminam dimitti iussit sustinuit quod in conspectu suo semetipsum in interitu serpentis occidit. Secundo sunt grate et pie in consolando. Narrat enim valerius ibidem quod cum lacedaemoni a spartanis essent capti et ad decollandum in carcere coniuges eorum illustris sanguinis veld allocutione pituros viros intrauerunt carcerem impetrato a custodibus aditu commutataque veste per simulationem doloris. velatis capitibus eos abire passi sunt et ita ipsi et ipse saluabatur. Tertio sunt grate in communiendo. Narrat ihero. contra iouem. li. i. Vidi ut omnes ferre barbari uxores plurimas habent a pud eos lex est. ut uxor carissima cum marito defuncto cremetur hec gratia contendunt in se de amore viri. et ambitio certatium summa est. ac testimonium castitatis digna morte decreuit. Itaque victrix in habitu ornataque pristino iuxta cadaver accubans amplexans illud et deosculans et suppositos ignes pudicitiae laude continens. ecclesiastici. xxvi. Mulieris bonae bonus vir. Et ne propter bonam coniugem supradicta aliquid in consilio ad nuptias moueat. notanda sunt verba hugonis de factovictore in quodam libello quem scripsit ad quendam senem volentem nubere ita dicentis non est uxor ducenda sapienti. probato. primo quia studium philosophiae impedit. nec potest quicquam libris et uxori pariter inservire. multa sunt que matronarum vniuersis necessaria sunt videlicet preciose vestes. gemme. sumptuosae ancille. suppellex varia. deinde per totas noctes garrule questiones. illa ornatio me procedit in publicum: hec honorata ab omnibus: ego in conuictu feminarum miserissima despicio. Cur vicinam aspiciebas? Cur cum ancilla loquebaris? De-

fororemens quod attulisti? Non amicum habere possis? Non sodalem? alterum? amorem? suum suspicatur odium. Et isra: adde quod nulla est uxoris electio. sed qualis aduenit talis fit habenda. si iracunda. si fatua: si deformis: si fetida canisquam: vicium est post nuptias discimus: equus: asinus: bos: canis et vilissima maceria probatur et sic emuntur: sola uxor non ostendit: ne ante displiceat quam ducatur. Ideo in eodem Attededa est semper et facies et pulchritudo laudanda: ne si alteram inspexeris se estimet displicere. Si totam domum ei regendam commiseris seruiendum est. si aliquid tuo arbitrio reseruaueris fide se habere non putabit et in odium vertet et iurgia. et nisi cito consulcris venena parabit. Hec hugo. Quam sit uxor occulta molestie viro suo quicquam grata sit extraneis. declarat ille romanus de quo refert ihero. contra iouem. libro primo. Legimus quendam apud romanos nobilem cum eius amici arguerent quare uxorem formosam et castam et ditez repudiasset protendisse pedem. et dixisse eis fertur. Hic focus quem cernit videtur vobis nouus et elegans. sed nemo potest me scire vbi me premit. Ad hoc addendum quod incomprehensibilis est viro suo uxorem malicia ut frequenter. et cum ipudicitia etiam si vulgo constat. delusus maritus iuramentis excusat. vnde narrat ihero. vbi est Lucii filie felicis si non habuisset uxorem metellam uxorem palam erat ipudica. et quia nouissima nostra mala discimus. Idem Atheis casta batur et silla ignorabat secreta domus sue primum ostium committio didicit. h ihero. Vnde metrica dicimus. Coniugis et natiuicium vix nosse valent. Quod domus geritur postremi forte sciunt. Cum coniux natus seruus peccat vel alumnus. Canticum vulgus habet nos tamen ista latet. **¶** LEC. XLVI.

Quod ut gena aut ipiorum multitudo non erit utilis et adulterine plantationes vel spuria vitulina non dabitur radices altas. nec stabile firmamentum collocabit. et si in ramis in tempore germinauerint infirmis posite a vetero commouebuntur et a nimietate veterum eradicabuntur. **¶** Postquam spiritus sanctus commendavit castitatem coniugii. Hic redit ad dandum fedicitatem adulteri siue concubitus fornicarii. sicut prius fecit parte. **¶** Est tamen hic notandum quod omnis humana persona duplicem habere potest bonitatem vna sibi propria viuendo virtuose in sua persona: alia ciuile viuendo ciuili reipublice. Vnde non est idem esse bonum virum et bonum ciuem. Cuius ratio est: quia bona persona dicitur que viuunt conformiter legi date contra iter pro omnibus sed ciuis bonus non est nisi qui viuunt utiliter ciuitati cuius pars est. modo prius ostensum est quod ut contra personam de fornicatione generate non sunt morigerate nec bone personaliter propter defectum educationis personalis. ideo spiritus sanctus hic sequenter ostendit quod non sunt apti ad continentiam ciuilem continuatio talis est. Postquam ostendit quod generatio coniugalium summe valeret ad continentiam terreni regni perpetuitatem quia sicut dictum est. impetuum coronata triumphat. hic ostendit quod generatio adulterina summe dissipat eterni regni ciuilitatem. Et circa hoc duo facit. quia primo ostendit quod talis generatio nunquam poterit iustas leges per republicam ordinare stante illo principio de fornicatione generate continuata. secundo ostendit. quod dato. quod leges rationabiles possent ordinare leges tales tamen propter maliciam eorum nullo modo possunt durare. Et tertio super istis assignat rationem quare. secunda pars est ibi. Et si in ramis. tertia pars ibi. infringit. **¶** Circa primum est sciendum quod in omni ciuili

tate ordinata debite. istud requiritur circa leges. primo quod sint concorditer ordinate secundo quod sint consuetudine obferuate. et tertio quod sint per rationes naturales fundate. Modo sic est. quod seruando leges concubitus fornicarii iuxta sententiam ipiorum super c. ii. Nullum pratum fit quod non praefeat luxuria nostra. nunquam possunt ista praedicta obseruari. ergo illa lex nihil valet. Quatum ergo ad primum videlicet quod leges ciuiles per tales gentes nunquam poterunt bene ordinari probatur sic. Nulla lex potest statui nisi ex concordia voluntate gentis alicuius. sed talis gens que ex vna parte est ipsa in seipsa et ex alia parte multigena. id est ex distinctis et diuersis generibus educata. nunquam bene concordabit in lege statuenda. ergo talis gens non est utilis ad constituendum leges ciuiles. ista ratio exprimitur sub hac forma. Multigena autem ipiorum multitudo non erit utilis. supple ad aliquod spectans ad administrationem vite praesentis. quia sicut sunt naturaliter de multis generibus ita etiam sunt diuersificati in voluntatibus et ideo valde difficile est quod gens mixta de diuerso sanguine. puta de romanis. gallicis. anglicis. et britanibus sit concors ad aliquod statuendum utiliter. quia in tali ciuitate quilibet diligit se ipsum et nullum reipublicam. Sicut per oppositum satis patet. Sint sex vel septem fratres legitimi quod aliquam ciuilitatem vel ciuitatem zelum habeant magis erunt illi ciuitati utiles quam duo de illegitimo sanguine percreati. sicut patet per exemplum de Machabeis in utroque libro per totum et hec est sententia illius textus. Multigena autem ipiorum multitudo non est utilis. **¶** Secundo necessarium est quod leges bene excogitate sint per approbationem longam et consuetudinem radicate sed hoc non potest fieri in humano genere dato in differenter fornicario concubitu et adulterino Et ratio est quia talis generatio non dabit

radices altas id est bonas genealogias antiquas. hoc est non poterit allegare sic fecit auus meus sic proauus sic abauus sic omnes progenitores mei quia in generatione illegittima nullus possit gradus computari. si generatio per sola libidines regularetur. Et hec ratio innuit cum dicitur et adulterine generationes non dabitur radices altas. **¶** Tertio necessarium est quod leges bene excogitate sint per bonas rationes fundate: sed homines lubrici et carnales nunquam hoc facere possunt. omnes autem legislatores oportet esse virtuosos. Isti autem tales non sunt. unde nec stabile fundamentum collocabit. **¶** Ecc. xlix. Rector fratrum stabilitatem populi et eiusdem principatus est stabilis. **¶** Secundo principaliter in ista lectione assignat causas quare propagatio illegittima non est utilis reipublice: quia nulla lex durabit hoc statum: etiam si per se maiores ordinetur. **¶** Cuius ratio est quia filii tales non recipiunt monita patrum. Sicut enim rami debile nutrimentum recipiunt a radicibus: germiare vel flores posse. sed non fructificare. ita nec isti licet possunt incipere virtuose agere. non tamen possunt continuare. Vnde a quolibet mutatione mundi ipsi etiam mutabuntur ita quod licet in iuuentute sua primas educationes ad temperantiam recipiant: tamen infirmis postquam a vetero. id est a praedictione mouebuntur. id est ad dissensum a nimietate. id est ab excessu praedictionis et tribulationis eradicabuntur. id est suam patrum legem dimittent. Vnde per gentes adulterina non est utilis reipublice. **¶** Hic est dubitatio liberalis. promouitur in actu adulteri gratum peccat vir quod vxor. Videtur quod non imo equaliter: quia ad penam diuorcii propter adulterium iudicatur a pari. ergo cum pena debeat adaequari peccato. videtur quod equaliter peccat. ante per xxxii. q. v. Preceptum: ubi dicitur sic. Si apud nos quod non habet femina eius non li-

cet viris. et eadem feruntur pari conditione cesset. Item in eadem. q. xpiana. et recitat magister sententiarum. li. d. xxxv. c. primo xpiana religio ad alterum in utroque sexu pari ratione condonat. ergo pari peccato peccat. **¶** Ad quoniam dicitur quod ceteris paribus plus peccat vxor. Notandum est tamen quod quantum ad bonum fidei quauiterque alteri obligat equaliter peccat quia equaliter obligat. sed vltimam quantum ad bonum plus plus peccat mulier quia cum incertitudine prolis vnde simpliciter loquendo plus peccat vxor adultera quam vir adulter. **¶** Ad argumentum in oppositum concedendum est quod ad paria iudicatur in causa diuorcii. quia illud propter quod faciendum est diuortium est fractio fidei. et quantum ad hoc equaliter peccat in actu adulterii. non tamen equaliter simpliciter. **¶** Vnde dicitur quod ad equaliter penam iudicatur. sed non ex equalibus causis sicut duo fures quare vnde est in duplo peior alio ad equaliter penam videlicet suspensum iudicatur. sed ei ad equaliter penam iudicatur: non tamen sequitur quod equaliter peccet. quia mulier peccat contra bonum fidei et contra bonum prolis: et ideo causa diuorcii in muliere est maior sed in utroque fit causa sufficiens. **¶** Secundo potest esse dubium utrum fornicatio ceteris paribus plus peccet vir quam mulier. Dicunt doctores sicut sanctus thomas. sententiarum. dist. xxxv. q. i. ar. iiii. quod vir. Et ratio est quia plus habet de bono rationis sed mulier plus habet de materia temptatois. quia magis est fragilis. **¶** Sed contra ista est aug. de adulterio coniugalium. et post in canone. xxxii. q. v. Indignatur. Indignatur inquit maritus si audiat adulteros viros pedere similes adulteri feminas penas. tamen tanto magis unum eos puniri oportuit. quanto magis ad eos punietur virtute vicere et exemplo regere feminas. Ad istud dicitur est quod licet vir quantum ad vnam circumstantiam grauius peccet puta quantum ad hoc quod magis teneatur vigere

virtute et rōe. tñ pēfādo oēs circūstias
mulier magis peccat Beat⁹ autē aug⁹
nō loquitur in dicta auctoritate nisi de
sola circūstia virtutis et rōis que i vi
ro debet preeminere. Hanc tamen vi
am videlicet q̄ vir pl⁹ peccat tenet pe
trus de tarētia. distinctione. xxxv. q̄
iiii. Sed contrarium tenet sc̄tus thōas
et richard⁹ de mediavilla i scrip̄a suis
Auctor vero sūme cōfessor. libro. iiii.
c. xxxii. q̄. ix. rñdit ponēdo v̄ba petri di
cit enim petrus q̄ vir pl⁹ peccat et ad
dit in fine. idē p̄ oīa dicit sc̄tus thōas
libro. iiii. q̄d tamen salua pace sua nō
est verū imo dicit recte cōtraria Dicit
enim petrus q̄ vir plus peccat p̄t̄ re
dūdātā rōis. Thomas v̄o q̄ mulier ga
pl⁹ facit cōtra bonū matrimonii (C
Tertio pōt esse dubium. Vtrū pl⁹
peccat ceteris parib⁹ vir adulterando
q̄ sacerdos fornicando. Et dico pro n̄c
q̄ ceteris paribus sacerdos pl⁹ peccat
Ratio est: quia sacerdos vouit solēnē
p̄t̄nētā ab oī muliere et totalit̄ se deo
dedicauit vir iurauit mulieri fidelita
tē et ad oppositū p̄t̄nētē se obligauit
sive lit̄ vxor hoc est ad oppositū actū. q̄
sacerdos magis se elongauit ab actu
carnis: quia vouit q̄ nūq̄ cum aliqua.
Itē magis solēniter vouit q̄ coniuga
tus iurauit. quia votū suū est solē
nētū per sacrum ordinem quod sac
rāmētū ē maior̄ fructū q̄ m̄ramoniū
sic oēs clerici confitentur. et certitudi
nalit̄ hoc est verū q̄ illud sacramen
tū directe et imēdiate applicat hoīez
ad conficiendum corpus christi verū
in sacramento altaris quod est maxiz
quod potest homini cōmunicari i hac
vita Sed cōtra nō plus tenet sacer
dos q̄ dyaconus et subdyacon⁹. q̄a quā

do fit subdyaconus vouet castitatē et
cōtinentiam solēniter et nunq̄ postea
¶ Hic sunt duo dicenda. Vnum quā
enscūq̄ postea ordinat̄ totiens de sac
ro protestatur se approbare votum so
lēnētū in prima susceptione sacri or
dinis Vñ sacerdos facit tres protesta
tiones de obseruāda cōtinentia. Secun
do dico q̄ subdyacon⁹ etiā magis pec
cat fornicādo ceteris parib⁹ q̄ coniuga
tus. Et rō est q̄ votum suū est solē
nētū prop̄t̄ sacramētū q̄d suscipit et p̄
pter finem ad quem ex tunc applicat
Probare autem q̄ ordo sit solēnitus
sacramētū q̄ matrimonii reputo sup
uacuum. Ista solutiō de fornicatio
ne sacerdotis et adulteri cōfirmo per
Cañ. xxvii. q̄. i. c. Sicut bonū et ca. Pro
posito. In p̄mo c. d̄r̄ q̄ vidē uouētēs v̄
ginitatē etiā et frangentes votū pec
cant graui⁹ q̄ adulteri. q̄d apparet eē
propositū. Sed pōt rñderi. q̄ illud ca
pitulū loquitur de viduis que primo
vouerunt castitatē et postea cōtrahūt
matrimonii et hoc ē graui⁹ q̄ voue
re castitatē et postea fornicari. verū
est q̄ hec est intētiō illius capituli. et
alterius ca. propositio vnde vterq̄ canō
loquitur de uouentibus castitatē et
postea cōtrahētib⁹. Simile habet de il
lis clericis fornicariis. dist. xxxii. eos
Ideo istis obmissis accipio media pla
niora. Priō sic graui⁹ peccat monialis
fornicādo q̄ vxor adulterādo sicut di
cit aug⁹ de sc̄ta uirginitate. longe ante
mediū. S3 graui⁹ peccat sacerdos for
nicādo q̄ monialis v̄ religiosus quāq̄ n̄
infra sacros ordies. q̄ ḡui⁹ peccat q̄ ad
terav̄ adulē: q̄a si ḡui⁹ peccat q̄ adulē
tūc etiā ḡui⁹ peccat q̄ ad t̄ sic d̄m̄ ē i p̄.
dubita⁹ ne. vñ videt̄ mihi q̄ sacerdos ē

magis solēnēt obligat⁹ ad castitatem
q̄ monachus inq̄tum talis nisi forte si
milit̄ infra sacros ordies et pari rōne
magis q̄ sancta monialis. vel quāq̄ re
ligiosa inq̄tū religiosa

LECTIO XLVII.
¶ Confringentur enim rami inco
summati et fructus eorum iutiles et
acerbi ad manducādū et ad nihilū ap
ti. Ex inq̄s enim omnes filii q̄ nascū
tur testes sūt neq̄cie aduersus parētes
in interrogatione sua. Finis et utilitas
humane gnationis. ē p̄les bñ discipli
ata in bonis morib⁹ et ad deū p̄gnō. cē
dū et colēdū p̄ncipaliter ordiata. talis
aut̄ p̄les honorat deum per obedienti
am et parentes exhibēdo eis reuerē
tiam. De tali ple dicit̄ Eccl. iiii. Filii sa
piētēs eccl̄a iustoz et natio eorū obe
dientia et dilectio. Et cito p̄. De emz
honorauit patrē in filiis (Postq̄ ḡ re
probauit gnationem vagā et illegitti
mā p̄ hoc q̄ repugnat reipublice et hu
manis legib⁹ hic reprobatur eādē p̄ hoc
q̄ sp̄gnat tā nature q̄ dei legib⁹. sua
det enim natura deo et parētib⁹ exhi
bere reuerētā. q̄a bñficia eorū sunt
irredibilia. sicut dicit̄ Añ. viii. ethi.
Ostēdit ergo duo i ista lectōe. Primo
q̄ p̄les male discipliata deo tribuit re
bellionē. sc̄da q̄ p̄ntib⁹ exhibet cōfu
sionem. sc̄da pars ibi. Ex inq̄s. Descri
bit aut̄ sp̄ssctūs malos p̄ntes et malos
filios s̄b figuratiā locutiōe radicis et ra
morū oc̄is parentes radices et filios
ramos. ad ro. xi. Si radix sc̄ta et rami
Dicit ḡ priō sic. Cōfringēt̄ ei rami inco
summati. Cōsummatiō et p̄pletio hoīs est
v̄m̄ri deo p̄ p̄gnationē et aōrē. A
Eccl. xliiii. Cōsummatiō sermonū ip̄e ē.
Vñ oīs hō a deo disc̄sus ē ip̄fect⁹ et inco
sumat⁹. Et q̄a mali filii et idiscipliati

sūt a deo disc̄si iō merito vocat̄ rami in
cōsummati et isti cōfringēt̄. Cōfractio
importat violentiā i disc̄oēvñ mali ho
mies cōfringēt̄ in morte s3 bñ et fan
cti suam et uolūtariē diuidēt̄. Deside
rāt ei dissolui et eē cū xp̄o. ad phil. i. vñ
q̄a isti peccatores q̄ uellēt hic sēp̄ uiue
re nec vñq̄ aliā uita uiderē iō cōtravolū
tatē eorū dissoluit et iō merito cōfri
gi dicit̄. In ps. Reges eos i uirga fer
rea et tanq̄ uas figuli cōfriges eos. Ali
a ratio ē q̄a alit̄ separat artifex ramū
solidū ab arbore que intendit in edifi
cio collocare et aliter ramū putridū et
siccū qui ad nihilū ualeat nisi p̄ igne. nā
p̄rimū ramū curiosē secat et secundū
frāgit negligēt̄ non curādo quō ca
dat. Isto mō de⁹ sanctos recedētēs de
hac uita q̄i delicate dissoluit q̄a hoc re
perit̄ q̄d prius desiderauerūt et ponit
eos i edificio celesti i gloria et honore
eterno eccl̄. xxiiii. Rami mei honorē
gle dicit̄ sapia q̄ a deo ē. Sed miseros
p̄ctōres patos ad ignē eternum p̄frin
get totalit̄ ut cadāt i ignem eternum.
sicut ip̄e per ps. p̄mittit. Confringaz
illos nec poterunt stare cadent subtus
pedes meos. Et sic patet quare vocat̄
eos ramos in cōsumatos et quomodo
cōfringēt̄. Sed q̄ sunt digni sic cōfri
gi ostendit cōsequēt̄. quia si esset ar
bor que faceret fructum mortiferū
v̄l nullū v̄ sui aptū. digna esset cōfrin
givi succidi. Iux̄ illā mathei. vii. Oīs
arbor que non facit fructū bonum ex
cidetur et i ignē mittet̄ sed isti faciunt
fruct⁹ iutiles et ad nichilū uiles. i. opa
deordinata contra deū et rectā ratōez.
Et ideo iustū ē eos confrigi. Vocant̄
enim opera hoīs fruct⁹ hoīs. quia si
aut a fructu cognoscit̄ arbor et arbor
bonitas. ita p̄ opera hominis eius bo
l. iiii

mitas agnoscere potest. Math. vii. Ex fructibus eorum cognoscet eos: non ex fatua cortice: non ex colore: apparetis pulchritudine: non ex filiorum. id est eorum scititate sed ex fructibus eorum cognoscet eos. et quia fructus istorum peccatorum sunt inutiles: acerbi ad manducandum et ad nihilum apti. ideo dignum est eos in morte confringi et igne eterno comburi. Notandum est quod fructus id est opera sanctorum sunt et esse debet alimentum nostrum. Nam ex exemplis operibus bonorum debemus proficere et nutriri sicut homo augeat et crescat per se quod manducatur corporali. Et ideo sciunt honeste viuere ipsi pascat omnes christianos proximis vicinos suos exemplis virtutum suarum. et licet hoc omni homini conueniat: maxime tamen viris ecclesiasticis. quibus dicitur Mathei. xiiii. Date vos illis manducare. Sed per oppositum quodam sunt quorum fructus mortiferi: acerbi sunt ad manducandum qui viuunt de rapinis in superbia libidine et iniusticia. **Prouer. x.** Fructus ipsius ad peccatum. Secunda pars huius lectiois est ostendere quod plures in disciplina repedit pariter confusione. Et huius ratio est ista: quando discipulus male respodit et errat in dictis suis. sicut ignorans presumpcio quedam est contra magistrum suum qui eum tenebat docuisse unde vecordia facit magistro discipulum: ignorans et famulum inutiles facit vecordia domino suo qui eum tenet curialiter educare modo pariter tenet esse magistri et quasi domini filiorum. et ideo quoniam sunt mali est magna confusio peccatorum. **Ecclesiasticus. xxii.** Confusio patris est de indisciplinato filio. Et hoc est quod dicitur in littera. Ex iniuris enim omnes filii qui nascuntur testes neque aduersus pariter in interrogacione sua. Potest tamen specialiter littera legi de illegitime generatis quod quoniam de suis partibus interrogantur sunt testes neque peccatorum si tamen

dicit. Fructus eorum inutiles. **Nota** quod in scriptura sacra homo arbori comparatur. **Mat. viii.** Video homines sicut arbores. habet enim quodam similitudinem viuendo. crescedo. fructum afferedo: finaliter decedo. Arbor enim non viuunt nisi per calorem celestem humorem terrestrem. sic nec moraliter viuunt homo vita gratie nisi per humilitatem caritatem humilitas oritur de terra. id est de interfa consideratione quod terrenum sumus: in terram reuertemur in breui. Vnde sicut ille arbores quod profundius radices suas in terra figunt. viuunt diutius et sunt stabiles. Ita illi homines quod se diligunt et aperti terrenos esse recogitant viuunt perfectiuitate vita gratie: et sunt firmi contra temptaciones culpe. Sicut enim arbores plantate in planis vel in vallibus minus excutuntur fatigantur. quod ille qui stant in montibus. Ita persone humiles refugiens dignitates et honores cetera de sua simplicitate viuunt multo quietius in suis conscientis quam illi qui se ingerunt ad officia et dignitates et abilitates mundi: quia christus summe fuit humilis. ideo quod suas radices figit et fundat in christo viuere crescit et fructum facit sicut ipse docet. **Ioh. xv.** Ego sum vitis et vos palmes et sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite. sic nec vos nisi in me manseritis. Ergo sit deus in nobis et maneamus in ipso. De hac similitudine hominis ad arborem loquitur Innocentius in de uilitate conditionis humane. Homo inquit est arbor eversa cuius radices sunt crines truncis caput arborum collo. stipes peccatorum cum alio. ramus uelne cum tibus frondes digiti cum articulis. **Secundo** assimilatur in crescedo. quia quoniam in ferio per se adheret potior tamen pulchrior terre supeniet tendens versus celum Sic moraliter licet necessario oporteat nos aliquam sollicitudinem circa

terrena habere tamen potior per uoluntatis nostre debet tendere versus celum **ysa. xxxvii.** Quod saluatum fuerit de domo iuda et quod derelictum est mittet radices deorsum et faciet fructum sursum. **Tercio** assimilatur homo arbori in fructum ferendo. sicut enim arbores primo germinat secundo florere tertio portant fructum ita sanctus Crisostomus. **omel. xxxii.** Germinare sunt bone cogitaciones. flores bone uoluntates. fructus bone operationes. **Mat. vii.** Arbor bona fructus bonos facit. **Quarto** assimilatur homo arbori in cadendo. Arbor enim que diu creuit et tandem de pre senio deficit ad illam partem cadit versus sus quam radios primos viuendo extendit Sic homo moriens ad illam partem cadit ad quam plures cogitaciones affectiones viuendo transiit siue in celum siue in terram siue cadit in infernum. **Eccl. xi.** Si ceciderit lignum siue ad austrum siue ad aquilonem ubi ceciderit ibi erit. Est igitur homo moraliter arbor. Sed quod dolendum est multe arbores faciunt fructus inutiles et acerbos ad manducandum. Sunt enim qui dam fructus peccati pleni uermibus corrosis. quidam saporibus amaricatis et quodam pleni sunt humore inflatus. **Primi** sunt fructus lasciuie et carnalis delectationis. **Secundi** autem sunt fructus auaricie et mundialis possessionis. **Tertii** sunt fructus superbie et temporalis ambitionis. **Primi** inquit sunt fructus lasciuie et carnalis delectationis et hi pleni sunt uermibus corrosiuis. **Videmus** interdum pomum pulcherrimum extrinsecus et apparet ualde bonum. et tamen intrinsecus latet uermis et inuenitur totum corrosum interius. Isto modo suggestio uoluptatis apparet exterius suauis et delectabilis tpe temptationis. et tamen cum scelus perpetratum fuerit inuenitur uermis qui corrodit

conscientiam qui nisi interficiatur in hac uita uiuet eternum. **ysaie. vi.** Vermis eorum non morietur. hic est uermis mordens edera sub cuius umbra ionas delectabatur. **Ione. iiii.** Letatus est ionas leticia magna. et statim post morsum uermis aruit. Edera est pax conscientie sub aqua. Ionas qui interpretatur columba et simplex et innocens delectatur uermis aduenit sub delectacione et statim aruit edera quia turbatur conscientia transiente actu et permanente reatu. et ideo ualde fatuus est qui istum uermem non interficit qui citius potest. et sic puer fragilis uel scindens pomum pulchrum de quo sperauit se habuisse bonum cibum reputat se deceptum. cum interius inuenit turpementum. Ita temptatus de libidine delectacione transacta et uermis apparente in remorsu conscientie iudicat se fuisse deceptum. De quibus loquitur apostolus ad Romanos. **vi.** Quod ergo fructum habuistis tunc in illis in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors. sed absit quod tales sint peiores quam cayn de quo legitur **Gen. iiii.** quod obtulit deo de fructibus terre spicas corrosas conculcatis a bestiis et contritis. **B.** **Vt** tamen isti iueterati dies malorum qui sunt corrosi per uermes infinitos. in conscientis conculcati per bestiales delectaciones a iuuentute sua et usque ad senectam et senium. uellent tamen in fine dierum suorum offerre se deo et penitentiam et sacrificium uespertinum. **Sed** nota quod in ueteri lege et in primitiua ecclesia dabatur primitie de fructibus et frugibus: modo uix dantur decime: ita ecclesia olim habuit uolentes continetiam in iuuentute. et dabatur deo primi fructus. Iustum est ei ut detur sibi de fructibus. quia ipse est uermis papa. i. pater patrum. cui clamatur **Abba pater.** ad **Galla. iiii.** Et ideo sumite de

optimis terre fructibus et deferte viro
müera. Gen. xliiii. Offeram q̄ p̄niti-
ua terre n̄re et p̄nitiua vniuersi fructus
Neemie. x. ¶ Scđi fructus iutiles sunt
fructus auaricie et müdialis possessio-
nis. et isti sūt pleni saporibus amarica-
tiuis. quicūq̄ enī reb̄ müdi incubit ac-
quirēdis possidēdis vel expēdēdis fre-
quēter turbat et amaricat i corde suo
q̄tūcūq̄ etiam videat vivere in pace.
ysaie. xxxviii. Ecce in pace amaritu-
do mea amarissima Aliud etiā est no-
tādū q̄ comedētib̄ poma cruda et fru-
ctus imaturos sani cibi fiunt insipidi.
Sic istis q̄ nimis delectatur in diuitiis
vel cōseruādis vel dispēdēdis: cib̄ aie
qui nō perit: cibus vbi dei: cibus deu-
tionis cōtēplatiōis et oratiōis apparet
insipidus. In cuius figurā legim̄ Iosue.
v. q̄ q̄ cito filii isrl̄ inceperūt vesci fru-
ctibus terre. p̄missionis statim defecit
eis māna diuine dispēdēdis. nec am-
plius descendit de celo. Isto simili mo-
do est de diuitib̄ habētib̄ cōsolatiōne
suā hic in bonis terrenis deficiat eis cō-
solatio quā habēt facti in diuinis Vñ
Aug. p̄mo de trinitate. Cōtēplatio est
illa species que rapit oēm aiām desi-
derio tanto ardētiore: quāto müdiorē
et tanto müdiorē quāto ad spiritualia
surgētē. et tanto ad spiritualia sur-
gentē quāto carnalib̄ et terrenis mo-
rientē. Sed ex quo fructus amministra-
tionis tēporaliū est amarus et tamen
aliquas personas in ecclesia dei oportet
ministrare temporalia quō ergo
possūt illi fructus dulcorari? Certe dicē-
dum est scđm Arist. scđo de vegeta-
bilib̄ et plantis fructus amarus missus
in ignē et assatus efficitur dulcis sicut
patet de pomis que sunt acerba ad co-

medendū cruda: quā bene assantur ad
ignē sūt satis dulcia. Isto modo vos
q̄ estis occupati inuita actiua circa ad-
ministratiōne tēporaliū frequēter gu-
statis amaritudines müdi et tribula-
tiones circa plurimaz ideo sivelit oc-
cupatiōes vestras facere dulces oportet
q̄ bene assent̄ in igne caritatis ne
sunt crude. p̄. ad Corin. xvi. Opavestra
in caritate fiat. Exodi. xii. Nō come-
detis ex eo crudū nec coctū aqua: sed
assū tñ igni. vt oia facta vestra oia bo-
na que habetis ad honorē dei et proxi-
mi referatis vtilitatē q̄a cū sine cari-
tate amat diuitias fructū nō capiet ex
eis. Ecc̄. v. Et qui hoc nō fecerit time-
re poterit illud. Ihere. xii. Cōfūdemī
a fructib̄ vestris p̄pter irā furoris do-
mini. et Ihere. xxi b ¶ Visitabo su-
per vos iuxta fructū studiorū vestro-
rū. Tertii fructus iutiles sūt fructus sup-
bie et tp̄alis ambitionis et isti sūt ple-
ni hūoribus iflatiuis. ysaie. x. Visitabo
sup fructū magnifici cordis etc. Licet
enī honores et reuerētie suauiter sa-
pian tñ piculose iflant. De gestis ale-
xandri narrat q̄ milites sui in india
iuuenerūt fructus ita dices q̄ d̄ eis n̄ potu-
erūt satari. vñ factū ē per nimū eorū
esū strages et pestis magna inter eos
Sic moralit̄ fructus honoris et reuerētia
rū sūt ita dulces q̄ difficile est satiari
de eis bonū est tñ cū istis fructibus ifla-
tiuis comedere sal: q̄a valde expedit
affectōes hōris secti salfare sale discre-
tionis et modestie Iob. vi. Nūqd̄ come-
di poterit ifulsū qd̄ nō est sale cōditū.
Sic enī p̄tingit vti honoribus vtiose q̄a
fatiū eēt docere subditos hōrare nisi
essēt q̄ hōres deberēt recipe. Et iō. dic̄
Arist. vi. topico. q̄ oēs appetūt hōres.

CA. III.

Vñ nō bñ diffinit̄ s̄m eū ibidē ābitio-
sus sic. Ambitosus est appetēs hōres
sed oportet addere q̄ sit deordinate ap-
petēs hōres Apponēdū est q̄ sal sapie
et discretōis: sicut dēdū ē fructibus hōris
laudabilit̄. Ecc̄. xxxvii. Est sapiēs aie
sue sapiēs et fructus illi laudabiles hec
sapia est humilitas. q̄a puer. xi. Vbi ē
hūilitas. ibi est sapia. et Ecc̄. xi. Sapia
hūiliati exaltabit caput suū Et hoc est
quod de iusto dicit̄ ys. xxxvii. mittet
radices deorsū et faciet fructus sursum

LECTIO XLVIII.

Vñ aut si morte p̄occupatus
fuerit in refrigerio erit ¶ Duo
deklarata sūt s̄m de iustis in fine
terti capitulo. Primū est q̄ si p̄tingat
eos diu viuere: carebūt nihilomin⁹ se-
nectutis honore. Scđm est q̄ si p̄tingat
eos in iuuetute mori celerit̄: mors il-
lorū erit in eterno dolore. vt q̄ appeat
progratua iusticie p̄tra miserā culpe.
In ista pte ostēdit q̄ iustis et sc̄is cōue-
nient duo cōtraria duorū p̄dictorū: ita
scilicet q̄ si moriūtur iuuenes. libera-
būt a dolore et puo tpe non obstāte
digni habebūt senectute et honore et
am si uiuāt modico tpe: dūmō tñ iuste
et vtiose uiuāt. Et circa istā duo facit
Primo ostēdit qualit̄ iustu liberabūt i
iudicio p̄ticulari in morte. Scđo quō
malos accusabūt et p̄uincēt in iudicio
generali in cōmune resurrectōe in fi-
ne capitulo. Venient in cogitatione.
¶ Circa p̄mū duo facit Primo ostēdit
q̄ mors iustu in iuuetute nō arguit q̄
deus talē iuuenē nō diligit. Scđo assi-
gnat vnā causā quare deus hoc fieri p̄-
mittit. Scđa ps̄ ibi. Placēs deo. Circa
p̄mū duo facit. q̄a p̄mo ostēdit q̄ iustu
in iuuetute moriēs. lucrat̄ etnā here-

LEC. XLVIII.

ditatē. Scđo q̄ p̄pter defectū etatis nō
p̄dit vtutis felicitatē. ibi. Senect⁹ enī.
¶ Circa primū dicit sic. Iustu aut si
morte p̄occupat⁹ fuerit in refrigerio
erit. Inter errores contētos in opinio-
ne ip̄orū. posita in scđo capitulo diffu-
se iste fuit vn⁹: q̄ nulla merces tribuit̄
iustis p̄ hāc vitā. vñ dixerūt nō ē refri-
geriū in fine hoīs. et iō sp̄s sc̄is affir-
mat oppositū p̄tra istos dices q̄ quōcūq̄
q̄ moriat̄ iustu i refrigerio erit Et rō ē
q̄a sic mali hñt refrigeriū i p̄niti. et ideo
hēbūt ardorē caloris i futuro. ita iusti
q̄ sūt mō positi in carnis tribulatiōnis.
erūt postea i refrigerio. Vñ p̄nt dicē
illd̄ ps̄. Transiunt p̄ ignē aqua et idu-
xisti nos i refrigeriū. Per ignē tēpta-
tionis i ps̄. Igne me examiastis et nō est
iucta in me iniquitas. et p̄ aqua tribula-
tionū. i ps̄. Saluū me fac de⁹ quā itra-
uerūt aq̄ vsq̄ ad aīas meā. S; p̄trariū
iustit̄ reprobū q̄ mō sūt i deliciis: tūc
ponent̄ in stagno ignis et sulphuris.
Iob. xxiiii. Ad nimū calorē transiet
ab aq̄s nimū vsq̄ ad iferos pctm̄ illi⁹
Exemplū istius iuste tribulatiōnis de
diuite et lazaro. Luce. xvi. Diues enī
in tormētis cruciat⁹ dixit. P̄ abrahā
mitte lazaru vt intingat extremū di-
giti sui et refrigeret linguam meam.
Et ideo iuxta cōsiliū p̄phete. Ihere. vi
State sup vias et videte et interrogate
de semitis antiquis que sit via bona et
ambulate in ea et inuenietis refrige-
riū animab̄ vestris. Iustus ergo iustu
cia generali si p̄occupatus fuerit in
morte id ē añ maturā etatē mortuus
fuerit in iuuetute vel media etate ni-
hilomin⁹ in refrigerio erit. Legit̄ de
quodā viro sc̄ato q̄ mortu⁹ inuēt⁹ fue-
rit sedēs inter libros suos in cathedra

et habes in gremio suo librū aptū cū
q̄ alii cōpatiētes aduenirēt ⁊ multū d
tā subita morte trīstare cōsiderantes
diligenti⁹ iuenerūt manū suā iacētē ⁊
indicē extētū ad textū hui⁹ lōis. Iust⁹
āt si i morte p̄occupat⁹ fuerit ⁊c. Vn
de metrice dicit. Mors iusti subita: q̄
p̄cessit bōavita. Nō minuit merita si
moriat⁹ ita. Vñ licz mors malorū fit
mala mors tñ bonorū ē p̄iosa i p̄spe
ctu dñi. Vnde bern. in epla q̄dā. Bōa
mors iusti propter req̄. melior p̄pter
nōuitatē. optia p̄pter securitatē. Ecōtra
mors p̄torū mala. sigdē i mūdi aillio
ne. peior i carnis sepatione. pessima
i uernis ignis q̄ duplici cōtritiōe. Idē
in eadē ep̄. Preciosa inqt mors factō
rū: preciosa plane tanq̄ victorie cōsū
matio. tāq̄ vite ianua. ⁊ securitatis in
gressus. Iustus at si p̄occupat⁹ fuerit i
morte. Ista p̄occupatio p̄t dupliciter
intelligi. Vno mōt mors ueniat ex i
prouisio fm quē modū dicim⁹ hoīem
p̄occupatū qñ aliqs casus euenit de q̄
nō cogitauit et de q̄ sibi nō preuidit.
Alio mō p̄t intelligi p̄occupatio t̄pis
p̄sueti abbreviatio. p̄mo mō null⁹ iu
stus p̄t preoccupari: quia eo ip̄o q̄ iu
stus ē mortē p̄meditat⁹: ⁊ ad mortem
disponit. Vñ seneca de naturalib⁹ q̄
stionib⁹ libro. iiii. Effice mortē tibi
cogitōe familiarē. ita ut si fors tulerit
possis ⁊ ei obuiā exire. ¶ Secūdo mo
do iust⁹ p̄t p̄occupari morte qñ uidelz
mori⁹ i iuētute uel i media etate uel qñ
nō putant. Vñ sene. i. v. epla. q̄rūdā
uitā mors i medio flore p̄scidit aliorū
iērupit ipsa p̄ncipia alteri⁹ continuata
mors sōn⁹ ē. alit̄cerādū solut⁹ ē. et iō
ista mors cōtinue p̄cogitāda ē. Vñ se
neca ep̄. xxv. nihil eq̄ tibi p̄ficiet ad tē
p̄tā oīz reā q̄tū frequē cogitātō bre

uis eui. ⁊ hoc icerti. Quicqd̄ ḡ facies
respice ad mortē a ¶ Dubitatō lrāt
Vtrū mors sit p̄a inflicta p̄ peccato p̄
mi parētis. Quod nō uidet. quia om
ne cōpositū ex cōtrariis naturalit̄ dis
soluitur. corp⁹ hūanū ē hūiusmodi. er
go ⁊c. ¶ p̄p̄ bestie moriū⁹ q̄ nūq̄ pec
cauerūt ḡ s̄lr hoies q̄ eālis cōditiois
vident⁹ in cōpositione et in p̄plexione
ḡ in resolutione ¶ p̄p̄ qua rōne mors
fuit inflicta pro primo peccato tan
q̄ pena iusta eadē rōe d̄z mō illigi pro
quocūq̄ p̄tō mortali. et sic debēt ho
mo mori q̄ cito peccaret Ad oppo
sitū est. aug. 3. de ci. dei. c. xv. Cōstat iē
catholica fidē tenētes ipsā nobis cor
poris mortē nō lege nature q̄ nullaz
mortē homini de⁹ fecit s̄z merito inflic
ta est peccatis qñ p̄cū uindicās de⁹ di
xit hoī in quo tūc oēs eram⁹. terra es
et in terrā ibis. Itē dyo. c. iiii. eccli. ie
rachie Ad questionē dicēdū q̄ sic fuit
enī natura hūana creata cū dono ori
ginali iusticie p̄ qua aīa habuit p̄fectū
dominiū sup corp⁹ p̄p̄ qd̄ potuit cor
p⁹ uiuificare et regē s̄z lesione uel q̄cum
q̄ infirmitate et iō habuit potētā nō
moriēdi. Istud aut̄ dominiū fuisse tra
ductū i prolē. Vñ fuit datū sibi p̄ se et
pro suis q̄ diu fuisse deo subiecti. qñ
igitur peccauit perdidit merito istud
dominiū et ideo ip̄o deferente deuz
creatorem suum uoluntarie anima in
currit necessitatem deferendi corpus
suum diffuse dedarat beatus augusti
nus. xiiii. de ciuitate dei in multis ca
pitulis et sic de facultate non morien
di incidit libere pro se et pro suis i ne
cessitatem moriēdi. ¶ Vnde dicen
dum q̄ mors est homini naturalis et
tñ p̄a inflicta. sicut si dñs daret suo
originarie libertatē. ⁊ postea prop̄ in

gratitudinē suā p̄uaret eū tali liberta
te tūc seruit⁹ foret illi penalis ⁊ natu
ralis. ¶ Ad p̄mū dicēdū q̄ licet sic cō
ponit homo ex cōtrariis. fuisse tamē
per donū supadditū nature cōseruat⁹
a morte. Vñ verū est q̄ oē cōpositum
ex cōtrariis corrūpt⁹ naturalit̄. secus
tñ fit p̄ donū supnaturale: sicut dictū ē
¶ Ad sc̄dm. bestie nūq̄ illud donū ha
buerūt sicut eaz aīe nūq̄ deo obedire
potuerūt. ⁊ iō in eis nō est mors pena
sed natura. In hoīe aut̄ licet natura in
se cōsiderata sit mortalis habuit tamē
donū quo morte carere potuisset. ⁊ iō
in nobis est pena qd̄ in eis est natura.
Ad tertū. Seneca dixit. licet de dono
originalis iusticie nihil scaret q̄tuz ad
hoc q̄ dicit q̄ mors natura est hoīs. i.
p̄ns naturā siue p̄positionē nature ve
rū dicit sed q̄tū ad fm falsū dicit. quia
pena est cū sit ex spoliatiōe domi p̄habi
ta ut prius dictū est. Vñ anselmus in
meditatiōib⁹ suis. O dure ⁊ durior ca
sus. Heu qd̄ p̄didit hō et qd̄ iuenit hō
Perdidit b̄itudinē ad quā fact⁹ ē ⁊ iue
nit mortē ad quā fact⁹ nō ē. Illo die ve
nim⁹ a patria ad exiliū: a uisione in ce
litatē: a iocūditate i mortalitatē ad cor
ruptionē mortis. Misera cōditio. gra
uis dolor: graue dānū: graue totū.
¶ De morte breuiter notādū ē mors
debet sp̄ p̄meditari: mors nō p̄t decli
nari: mors nō debet timide formida
ri. Primo dico q̄ mors debet cōtinue
p̄meditari. Fatū est facere p̄uidētā
p̄tra illud qd̄ ignorat futurū: ⁊ dimūt
tere p̄uidētā p̄tra illd̄ qd̄ scit̄ necessa
rio fore futurū Fatū sūt q̄ cōtra nata
le xp̄i mō p̄uidētē sumēta robas ⁊ ci
bariaz tñ nesciūt an natalicū expecta
būt. cōtra mortē aut̄ nihil p̄uidēt q̄ tñ
certissime ē futura Vñ sene. epla q̄dā

Null⁹ rei meditatio tā certa ē: ad cete
ra enī exercemur fortassis. supuacini
aduersus paupertatē p̄parat⁹ est anim⁹
q̄ nō sūt p̄māsure diuitie. ad cōtēptū
dolorū nos armam⁹ q̄ a nobis nunq̄
exiget hū⁹ v̄tutis expimētū. qd̄ ē stul
tius q̄ fastidiose mori. ⁊ iō iuxta p̄cili
um sapiētis Eccli. xiiii. M̄or esto qm̄
mors nō tardabit. Et certe defect⁹ me
moriez cogitatiōis facit nos impatos
ante mortē: ad moriēdū inextptos qñ
necesse ē. Vñ seneca. Quid est q̄ nos
pigros et inertes facit? Et r̄ndet. Nēo
nīm cogitat qñ sit ex h̄ domicilio mi
grādū: sic uetes inq̄linos idulgētia lo
cū ⁊ p̄suetudo etiā int̄ iurias detietuis
aduersus corp⁹ eē liber tanq̄ migratu
rus habita p̄pone qñq̄ ei⁹ cōturber
nio eē carēdū: fortior ei eris ad neces
sitatē exeūdi. ¶ Sc̄do mors nō p̄t de
clinari. Vñ notat moralit̄ aug. xiiii.
de ciu. c. ii. q̄ istud uerbū morior. eris
nō p̄t fm bonā gramaticā declinari
more aliorū uerborū. Dicit ei sic. Nō
iportune neq̄ incōgrue arbitror acci
disse ⁊ sine industria hūana. iudicio for
te diuino. ut hoc v̄bū q̄ ē mori⁹ in la
tina lingua nec gramaticā declinare po
tuerūt ea regula qua cetera talia decli
natur nā ab eo q̄ est ori⁹ fit v̄bū p̄te
ritū t̄pis ort⁹ ē. Et si q̄ sūt similia q̄ etiā
p̄teriti t̄pis p̄ticipia declinant⁹. ab eo
v̄e q̄ ē mori⁹ si q̄ram⁹ p̄teriti t̄pis v̄bū
solēt r̄ndē mortu⁹ ē v̄ lra gemiata. sic
enī dicit⁹ mortu⁹. quō fatū ardu⁹ car
du⁹ p̄spicu⁹ ⁊ si q̄ sūt talia qñ nō p̄teriti
t̄pis. s̄z qñ noia sūt sine t̄pe declinantur
Istā aut̄ q̄si nec declinet⁹ qd̄ declinari
nō p̄t p̄ticipio p̄ntis t̄pis ponit̄ no
mē p̄ueniet itaq̄ sc̄m̄ ē ut quē ad modū
illd̄ qd̄ s̄gt qd̄ nō p̄t declinari agēdo.
ita ipsū v̄bū nō p̄t declinari loquēdo:

hec aug. Et iō pceditvñ atiqu⁹ doctor
q̄ vniuersi dicimur mortui q̄a sicut il
le dicit fatu⁹ cui inest fatuitas: ille ar
duus cui inest arduitas: ille albus cui
inest albedo. Ita vere ille dicit mortu⁹ cui
inest mors: sed nobis inest mors q̄si a
pncipio vite vsq̄ ad finē. ḡ sum⁹ veri
mortui ideo dicit Sapia. v. Nos nati
ptinue desinim⁹ esse. z. ii. Regū. xiiii.
Oēs morimur z q̄si aque dilabimur i
terrā. Et si obiciat q̄ p̄traria nō p̄ntfi
mul inesse eidē. Responso q̄ vniū et
mortuū nō sūt cōtraria sed p̄uatiua. z
mors accipit duplici. p̄mo mō ē p̄ua
tio vite totalis. Alio mō ē p̄uatio vite
p̄cialis. p̄mo mō ē termin⁹ z finis vite
sc̄do mō stat cū vita. est etiāz aliā ap̄
gramaticos admirādū figuratiuū pe
ne nature hūane p̄ p̄mo pctō ificto si
cut notat auctor libri. q̄ vocat catholi
con z est de ista nota negationis non.
In tota enī grāmatica latinorū nō sūt
nisi tria v̄ba in que trāfire pōt hec no
ta negatōis per cōpositionē z sūt ista.
volo. scio. queo. addit ei nō ad istā ver
bū voloz dicit nolo per cōpositiōez ad
dit ad scio z dicit nescio. addit ad q̄o
et dicit neq̄o ad reliqua aut v̄ba addi
pōt p̄ appositionē tantū et nūq̄ per cō
positionē sicut dicim⁹ nō curro nō le
gorē. Cū igit̄ ista tria v̄ba actus desi
gnēt triū potētiarū aie. volo actū potē
tie appetitiue. scio cōgnoscitiue. et q̄o
motiue. ad ostēdēdū q̄ homo in istis
trib⁹ virib⁹ est debilitat⁹ z diminit⁹ p̄
pctm̄ originale addit signat⁹ nota ne
gationis et cōfusions ifus trib⁹ potē
tis per cōpositionē ad denotādū q̄ in
istis trib⁹ potētis sum⁹ p̄ pctm̄ natura
liter defectiui. Et est satis mirabile si
ue a casu siue a p̄posito fuerit ordina
tū. ¶ Tertio mors nō est timide for-

midāda q̄a sicut dicit Seneca. Sapiēs
secur⁹ morit⁹ q̄ nascit⁹. Vñ Crisosto.
x. sup Mat. Mors nimir⁹ necessaria
est nature iā corrupte. que nō est fugi
enda sed pot⁹ aplectēda. fiat ḡvoluta
riū qd̄ ē necessariū futurū. Offeram⁹
deo pro munē qd̄ ex debito tenemur
reddere Itē Cassio. sup ps. Bti imacla
ti. Quis t̄palē mortē mctuat: cū et̄na
vita p̄mitit⁹. Quis labores carnis ti
meat: cū in p̄petua rege se nouit collo
candū. Eccā. xli. Noli metuere iudici
um mortis. puer. xiiii. sperat iust⁹ in
morte sua. nec mirū qm̄ iust⁹ si i mor
te p̄occupat⁹ fuerit in refrigerio erit.
LECTIO. XLIX.

Senectus enī venerabilis est non
diuturna neq̄ nūero ānoz cōpu
tata. canī aut sūt sensus hoīs: etas se
nectutis vita immaculata. ¶ Intētio sp̄s
sci in lectiōe p̄cedētiz in ista est decla
rare q̄tū hoī conferat bona vita. z q̄tū
hoī vita mala noceat. Facit enī homi
vitaviciosa duo mala. q̄a reddet eū dā
nabile in morte et̄nalit̄: i vita abhoia
bilē t̄palit̄. Et ideo dictū fuit superius
Mali hoīs si moriāt i iuuetute mo
riētur in dolore. si gaudeāt senectute:
carebūt honore. ¶ Per oppositū aut
viri iusti habebūt duo bona. q̄a hebūt
si moriantur etiā iuuenes ista duo q̄a
erūt sine senectute deo acceptabiles z
hoīb⁹ venerabiles. ¶ Postq̄ igit̄ in pte
p̄cedēti declarauit sp̄ss̄cūs q̄ hō v̄tuo
sus i iuuetute moriēs est deo accepta
bilis q̄a iust⁹ si in morte p̄occupat⁹ fu
erit in refrigerio erit. Hic oñdit q̄ hō
v̄tuosus in iuuetute moriēs est hoīb⁹
venerabilis nō obstatē vite breuitate.
¶ Et circa hoc duo facit q̄a p̄mo rep̄
mit vanitatē. Sc̄do exp̄mit veritatem
ibi. Canī aut sūt. A. ¶ Circa p̄mā ē

aduertendū q̄ qd̄a ymaginant⁹ q̄ sola
etas quōcūq̄ vixerit faciet eos venera
biles et dignos hōre qd̄ nō est verum
imo sola v̄tus reddit hoīez dignū ho
nore. z iō q̄ vult h̄re honorē i senectu
te faciat opa laudabilia i iuuetute Nā
honor est exhibitio reuerētie. in test
moniu⁹ vtutis Vñ Aris. iiii. Eth. c. v.
Sc̄dz v̄tutē aut sol⁹ bon⁹ honorād⁹ est.
In can⁹ figurā est bñ notabile qd̄ nar
rat Aug. v. de ciui. dei. c. x. q̄ romani
duas edes. i. tēpla hōris: v̄tutis p̄iuctif
simas sibi fecerūt sic ordinatas q̄ nul
lus ad tēplū hōris posset accedere ni
si prius per tēplū v̄tutis trāfisset: ad de
notādū q̄a viavera ad honores est so
la v̄tus. Et si ē qd̄ dicit sp̄ss̄cūs in le
ctiōe hodierna. Senect⁹ ei venerabilē ē
Narrat Sene. i ep̄. c. xiiii. li. v. q̄ nestor
hō qd̄a t̄n glabāt se diu vixisse q̄ iscri
bi suo monumēto iussit se. xcix. ānis
vixisse. que deridēdo Seneca subiūxit
Quis eā etatē ferre potuisset si p̄tigil
set octū ānos iplere: q̄si diceret. Ij cete
nariū nūerū ipluiss̄z ad huc breue fu
isset. z subdit. Quō fabula sitz vita nō
q̄ diu sed q̄ bñ acta sit refert. Nihil ad
rē p̄t̄z q̄cūq̄ loco desinas q̄cūq̄ voles
desinē t̄n bonā clausulā impone. Ea
bulā vocat carmē. Et vult dicere q̄ nō
plexitas eloquētie s̄z bonitas snie p̄mē
dat̄ in carmie. Et eodē mō in vita hu
mana nō diuturnitas ānoz. s̄z v̄t⁹ mo
rū hoīez dignū reddit honore Sic igit̄
rep̄mit vanitas eoz q̄ p̄pter solū p̄pis
senectutē p̄uilegiū honoris sibi v̄di
cāt vbi v̄tutis meritū nō p̄cessit. Tūc
ibi. Canī aut Rep̄ssa vanitate exp̄mit
vitas: ē ista q̄ ad hoc q̄ hō dicit vere
venerabilis duo requirunt videlz sapia
mētis z mūdicia carnis. Primū t̄git
cū dicit. canī aut sūt s̄sus hoīs. i. sen-

fus hoīs. loco canoz. i. senectute p̄pu
tant⁹. q̄a sicut dicit glo. Ille bñ can⁹ ē q̄
ē bñ s̄sat⁹. Et bñ p̄ canos s̄s⁹ sapia de
signat⁹. sicut ei deficiētī naturali calo
lore corpis crescūt canī capitis. ita defi
ciētē incentiuo vicioz. vel saltē frige
scētē canescūt s̄sus mēt̄. Eccā. xxv. q̄
speciosū caniciei iudiciū. et p̄s̄bris co
gnocē p̄siliū. q̄ speciosa vetanis sapia
z glōsis itellect⁹ z p̄siliū Vñ Aris. vii.
phi. Neq̄ ei s̄s̄tes possūt addiscē neq̄
iudicat s̄s̄tē s̄s̄bz. q̄a i pueri abūdāt hu
mores turbatōez. mo⁹. sicut ibidē di
cit p̄mēdator p̄mēto. ii. ¶ Sc̄dz videlz
mūdiciā carnis t̄git cū dicit. Etas se
nectutē vita imaclata q̄si diceret. a
Ille ē bñ senex q̄ ē sn̄ macula pcti. p̄p̄
ista duo mētis sapiāz: carnis mūdiciā
dictū ē dāieli a toto p̄plo isrl̄ Dan. xiiii
Veni sede in medio iūz z iudica nob̄
q̄a deus dedit tibi hōrē senectutē. z ibi
narrat historia quō duos senes iudi
ces de falsa cōdēnatōe susāne cōfudit
cū eēt iuuenis: quasi puer etate Vnde
ibidē p̄mittit Suscitauit de sp̄m̄ pueri
iuuioz. Querit̄ circa hāc l̄raz. Vtruz
mal⁹ senex possit i articlo mort⁹ vtilit̄
peitē. vidē q̄ n̄ q̄a oīs q̄ v̄e peit̄z d̄t̄t̄
pctā s̄z tal̄ n̄ d̄t̄t̄ pctā s̄z a pctis d̄t̄t̄
ḡ v̄e nō penit̄z. mior p̄z p̄ augustinū i
fmo. qd̄a de p̄nā. z allegat̄. iiii. finiaz
dis. xx. c. i. Si vis p̄nāz agere qm̄ pecca
re nō potes: pctā te dimittit: nō tu illa
¶ p̄p̄ de nouo p̄nie vtilit̄ nō est dubiū
quin saluabit̄ sed de penitente in ex
tremis dubitat aug⁹. in fmōe predi
cto loquens de tali. Si secur⁹ hinc exie
rit ego nescio: p̄nāz dare possumus:
securitatē non Numquid dico cōdem
nabitur sed nec dico saluabitur. p̄p̄
nullus qui penitet: timore et necessita
te ductus penitet vtiliter. sed talis vi-

detur sic penitere Vñ arg. Néo expe-
ctet necessitatē qñ iā peccare non pōt
Arbitrii enī libertatē querit de. non
necessitatē. ergo talis nō penitet vltiē
¶ Preterea null⁹ v̄e peitet nisi cū ppoit
to satisfaciēdi. sed talis q scit se mori-
turū: scit q nō pōt satisfacere. q hoc n̄
ppomt. ergo iūtiliē penitet. Pōt cōfir-
mari qā fm cano. tali nō ē pnia ipōnē-
da sed innotescēda. xxvi. q vii. Ab ifir-
mis. Et. iiii. Iniaz. di. xx. c. iiii. ¶ pp
eccl. xvii. Viuet sanus cōfiteber̄ do-
mino. q̄ sicut pnia non valet nisi i vita
ita nec videt̄ valere nisi i saitate ¶ Ad
oppositū arguit̄: q̄diu in homine ma-
net potestas peccādi. manz et potestas
penitēdi. sed potestas peccādi manet i
homie vsq; ad mortē q̄diu est liberi ar-
bitrii. q̄ r̄. B¶ pp latro i fie peni-
tēs inuenit miaz. Luc. xxiii. ¶ Ad qō
nē dicēdū q ad penitētiā vāle duo fa-
ciūt. dolor de preterit et propositū ca-
uēdi de futuris. z qā qlibz hñs vsū ra-
tionis q̄tūcūq; peccauerit z q̄tūcūq;
sero pōt habere ista duo. et ideo cōce-
dēdū ē q pnia q̄tūcūq; sera vlt̄ eē pōt
licet de ea p̄fidere sup̄ modū sit picu-
losū. Vñ ad qōnē dicēdū q malus se-
nex pōt in articulo mortis vltiē peni-
tere licet hoc accidat valde raro. Pe-
nitētiē enī taliū qñq; timore pene pce-
dūt. nō amore iusticie sicut de atiocho
dicit̄. mach. ii. c. ix. Orabat aut̄ ske-
stus dñm a q̄ non erat miaz cōsecatur-
z ¶ Ad p̄mū ergo dicēdū q p̄ctā dit-
tunt hoiez q̄tū ad effectūz qñ sit impo-
tēs corpe nō tamen hominē dimittūt
q̄tū ad effectū et ideo adhuc est i sua
potestate affectū peccādi dittere. Ad
secūdū dicēdū q arg⁹ n̄ dubitat qñ se-
ra pnia sit vlt̄ si sit vera: sed dubitat an
sit vera z pcedēs ab amore iusticie an a

tumore pene. vñ in ps. vocat̄ fera pei-
tētia sacrificiū vesperinū z iō si sit v̄a
sufficit ad salutē ¶ Ad tertiu q cōtin-
git penitētiā fieri a tali libē q̄tū ad af-
fectū peccādi vt dictū ē ¶ Ad quartūz
dicēdū dicēdū q tal̄ hz ppoitū satisfaci-
ēdi sub p̄ditōe si posset z hoc sufficit di-
uine mie: qā si homovellet facere. qd
in se est ad pniaz. de faciet qd i se ē ad
miaz. Et iō licet pnia non sit imponē-
da absolute sed inotescēda fm ca. tam
estio qvtilē ē eis pniaz certā iponere
sub cōditōe si p̄ualecat. qā frequēt de
piculis maxis hoies euaserūt ad vitaz
¶ Ad q̄ntū de eccl. xvii. dicen-
dū q cōfiteri iūta est necessitatē qā
ibi dicit̄. An mortē cōfiteri domino
a mortuo enī qñ nichil perit cōfessio:
sed p̄fiteri i sanitate est securitatē. vñ
primū cadit sub p̄cepto. secūdū sub cō-
fessio. et ideo nō ē simile devita z saita-
te. b¶ Senect⁹ enī venerabil̄ ¶ No-
tandū est circa senectutē bonaz q ipsa
ē diligēt̄ venerādavidel̄ sicut medica-
mē icōtinētē. sicut moderamē i solen-
tiē. sicut examē expietie. z sicut libam̄
pnie. Primo ē bōa senect⁹ i sanctis sei-
b⁹ venerādā sicut medicamē icōtinen-
tiē. Vñ seneca in ep̄la quadā. Gratias
ago senectuti. q̄qd debebam velle nō
possi. cessare enim debet in senectute
q̄qd voluptatis. q̄qd lasciuie. q̄qd il-
lecebre placuit in iuuetute. Vñ sene-
ca. ii. declamatōnum. deca. vi. Adole-
scēs luxuriosus peccat. senex insanit.
Vñ tuli⁹ de senectute. O p̄clar⁹ mun⁹
senectutis si qdē aufert nobis qd ē i a-
dolescētia viciōsissimū. s. libidinē cor-
poris. In cōmēdatōne senectutis dicit̄
ambrosius. ad valētū. Erubescat se-
nect⁹ q se emēdare nō pōt. Nō enī cā-
cies cōmēdata ē ānor⁹: sed mor⁹. Itēz

Ambrosius i examerō libro. i. Sene-
ctus inq̄t ē in bonis morib⁹ dulcior. in
cōsiliis vtilior. in p̄stātia subeūdī mor-
tē patior ad rep̄mendas libidies for-
or. ipa quoq; infirmitas corporis sobrie-
tas ē mētis. S3 caueat sibi senes tpe et
iuuenes v̄tute illud quod i cōmēdatō-
nē senectutis dicit ambro⁹ vbi s. Sunt
enim qdā senes ita mali h̄iūati i volu-
ptatib⁹ q dolēt v̄tute q nō sūt vt so-
lebāt ad voluptatē potētes delectat̄ au-
dire etiā et cōfabulari de turpib⁹ dele-
ctat̄ imaginari devilib⁹ z sicut nō ves-
cētē carmb⁹ delectant̄ i brodio sic il-
li cū priuat̄ur operatione fruiū ima-
ginatōe ¶ S3 nota q oē p̄ctū icu-
rabil⁹ ē in sene q in iuene. Querit
enim Ad. in p̄bleūtib⁹ p̄te. i. c. xxviii
p̄pter qd in hieme pauc. ores sūt egri-
tudines q in estate Mortifere v̄o ma-
gis i hieme. z r̄idet q in estate pua q
de occasione fiūt egritudies: i hieme
v̄o nō qā pue occōnes cū digerūt̄ in
hieme. Vñ illa q̄ fiūt a maiori occasi-
one merito peiora sūt z magis destru-
ctua h⁹ mōi aut̄ sūt q in hieme orium-
tur. Et ypocras in amforismis suis Se-
nes iuuenib⁹ frequēt̄ min⁹ egrotāt. cū
q in eis cronice egritudines fiūt: ml-
ti ex eis p̄moriūt̄. Moralit̄ sicut sani-
tas corporis ē eq̄litas humorū. Ita sai-
tas sp̄ualis est t̄pantia passionū et dis-
t̄pantia ear⁹ infirmitas sp̄ualis. Estas
est iuuet̄ hiems senect⁹. V̄er⁹ est igitur
q plures et frequētiōres accidunt
ifirmitates sp̄uales i iuene q in sene
qā multo plures sūt occōnes tā ex cō-
plexione calida q̄ ex iuuenili iexpie-
tia sed certe iste infirmitates sūt mul-
to curabiliōres q̄ sint in seib⁹. qā si ac-
cidāt i senib⁹ vix curant̄. Ex ep̄la de sa-
lomōe. iiii. re. xi. c. vbi d̄r. Cū esset se-

nex dep̄uātū ē cor eius p mulieres. et
cā ē. qā tales ifirmitates sp̄uales pro-
cedūt ex malicia magna. Et tales fue-
rūt isti senes de qb⁹ d̄r dan. xiii. Egref-
sa ē iniquitas a senib⁹ iudicib⁹ q̄ videban-
tur regere pplm ¶ Et ideo notādū est
q h̄it̄ v̄v̄iūēdi acq̄rēd⁹ ē in iuuetute
si hōvelit̄ sc̄tē viūē in senectute. Nec
aligs de senectute nimis cōfidat qā q
dam q i iuuetute euaserūt i senectute
turp̄it̄ occiderūt. sicut ille q lx. ānis v̄go
vixerat in eodē aut̄ āno corrupt⁹ obiit
Et ideo signat̄ orat̄ ps. Ne picias me
in tpe senectutis. Secūdo venerādā ē se-
nect⁹ qā ipsa est moderamē insolētiē.
Oēs enī boni senes debēt arguere iso-
lētēs z iformare sū t̄iore. Vñ narrat
valer⁹ li. vi. c. ii. de qdā sene q de his q
suis t̄pib⁹ apud romanū pplm agebā-
tur liberrime loquebat̄ icrepās argu-
ēdo z diffētēs factis maior⁹. Hic dum
ab aicis moneret̄ q̄ audacia ita effron-
tē diceret oib⁹ veritatē. Ille r̄ndit die i
qt res mihi licētia p̄bēt. Orbitas z se-
nect⁹. Voluit dicere q ille q ē iuueis
z aspirat ad ardua sperās p̄motiones
z officia necessarie hz adulari frequēt̄
S3 contra hoc fuit senex z iō senectus
dedit ei auctoritatē. Itē senex hñs fili-
os vel filias p̄mouēdas. lz nō p se ta-
mē p̄ple frequēt̄ mēt̄ vel saltē diffinat
v̄itatē. Hic aut̄ quia ple caruit z s̄lr se-
nex fuit z iō a v̄itate dicēda nulli offē-
dēt̄ pep̄it. S3 certe modernis t̄pori-
rib⁹ nōnulli iuuenes obaudire nō obe-
dire volūt̄ seniorib⁹ z v̄ificat̄ itēdū illd
ysaie. iiii. Tumltuabit̄ puer p̄ senē. et
ignobil̄ p̄ nobilē. n̄ sic erat in̄t̄ rōanos
ātiq̄t̄ sicut narrat valer⁹ li. ii. c. i. vbi
dicit̄ ḡnāl̄ iuuet̄ senectuti ita circū-
spectū honorē tribuebat. tāq; oēs ma-
iores natu p̄s adolecētū essēt̄ p̄s z

ideo int̄ duodecim abusiones due sūt se-
nex sine religione ⁊ adolescēs s̄n obe-
diētia. sic ei dicit tuli⁹ d̄ senectute. Se-
nex in hoc melioris cōditiois ē qa qd
sperat adolescēs: ipse cōsecut⁹ est. Ille
vult diuuiuere iste diuixit q̄q̄ michi
nec diuturnū videt̄ q̄q̄ in quo ē aliqd
extremū. sed quales senes debēt eē q-
b⁹ merito debet honor et aīcia docz
tuli⁹ i eodē. Senect⁹ iqt honesta ē cū su-
um ius retinet. Sicut adolescētē i quo
est semle aliqd sic et senē i quo ē ado-
lescēt aliqd prouocatiū/qd q sequit̄
corpore senex esse poterit animo mī-
q̄. vnde metex Res ē grata senē i uuei-
lter esse iocūdū. Grat⁹ ē iuuenē mo-
rib⁹ esse senē. Vñ ⁊ i adolescētē eē de-
bet aliqd senectutis: ⁊ in senē aliqd iu-
uētutis vt sic senes cū iuniorib⁹ laudēt
nomē dñi. Caveam⁹ q̄ senes ne noie
solo suffragio etatē: solo patrocino ca-
niciet̄ honorē nobis auctorit̄ ad alios
arrogem⁹. Vñ idē tuli⁹ in eodē. nō tā-
cam nō tā ruge auctoritatē repēte ac-
cipe p̄nt s̄ honesta acta ⁊ supior etas
fruct⁹ capit auctoritatē extremos. ⁊ iō
v̄tutes i iuuetute cōgregāde sūt. Iux-
ta illud puer. xxii. Adolescēs gradiēs
iux viā suā ⁊ cū senuerit nō recedz ab
ea. Vñ seneca. Iuueni ē parōdū ⁊ se-
ne ē vtēdū. vt eodē. xxv. Que i iuuetute
tua nō cōgregasti quō i senectute tua
iuuenies. ¶ Tertiō venerāda ē senec-
t⁹ qa ē examē expiētē. Est enī senect⁹
q̄i thesaur⁹ sapie examine ⁊ p̄cepte
⁊ iō vbi desūt senes v̄l expti nūq̄ dabū-
tur sana p̄silia. p̄p̄t qd d̄. iii. topicorū.
Nō iuuenes eligat i dices eo q̄ nō cō-
stat eos eē prudētēs. Vñ ⁊ i exercitu
alexātri. nō nisi sexagenari⁹ exerci-
tū duxit. ⁊ hic ē q̄ nō p̄p̄t senectutē neq̄
decrepitā etatē p̄bri dicūt: s̄ p̄p̄t sapi-

tiā. d̄. lxxxiii. c. Porro. Vnde p̄ c
sbiē grece senex l̄tie d̄. n̄ p̄p̄t etatē s̄
p̄p̄t sapiāz q̄ i eis debz eē. S̄ p̄ p̄biter-
ros s̄ ē malos senes ad l̄raz iuehiē pe-
tr̄ i aurora ⁊ loq̄t̄ p̄ canos senes q̄ p̄tē
dūt maturitatē i crimb⁹ ⁊ s̄uat leuita-
tē i morib⁹. Bonos at̄ ⁊ morigeratos
n̄ tāgitz dicit sic. Caiciēs etā mentiri
nouit ⁊ albam. n̄ sp̄ retinet alba senec-
ta fidē. Alba t̄pib⁹ vigorē morib⁹ eānt
T̄pa cana miuē corda dolosa picē. non
pōt̄ ip̄s irasci morib⁹ etas. Que stu-
pet i semo n̄ senuisse senes. M̄ti aut̄
v̄sus elegātes ponūt q̄s trāseo nevide-
ar poetas allegasē diffusi q̄ p̄phetas.
T̄n de q̄busdā p̄biter⁹ ⁊ curat̄ subiū-
git v̄sus q̄s expedit saltē semel audisse
⁊ sic dicit. Vis tibi dep̄igi breuē p̄mis-
sa sequit̄. Vtres se uētres dolia seu
dolos. Curāt n̄ aras n̄ vera s̄ era. Non
equū s̄ eq̄s nō op̄t̄ opes. Et ifra. La-
bras n̄ libros relegāt parēt q̄ monete
Nō monitus p̄cio n̄ p̄ce quēq̄ iurant.
Nō allia ructare. s̄ alea norūt. P̄i⁹ in
salmone: q̄ salomone legūt. Istos ver-
sus allegat brito de hac dictōe p̄biter
Et subiungit q̄ secundū hanc expo-
sitionem p̄biter melius dicitur pre-
aliis bibens ter q̄ prebens aliis iter qa
vero vel omēs senes sum⁹ v̄l senes el-
se itēd̄i de uoluerit. licz s̄ n̄ sit p̄fec-
torū appetē. absolute t̄nt p̄t appetūt
oēs hoies moti magis istictu nature
q̄ fidei. qa i q̄ ita ē. bonū ē q̄p̄ditōes se-
nectutē q̄s poit̄ aī. ii. rethorice audiat̄
Senes iqt morib⁹ i passionib⁹ fere iu-
uētib⁹ cōtrarii sūt. q̄n̄ diuixit ⁊ i m̄l-
tis decepti fuerūt ⁊ expti i plurib⁹ ne-
gocia eē praua ideo nihil assertie di-
cūt s̄ in oib⁹ apponūt forte: et oia agē
remissi q̄ oporteat oia in turpi p̄side-
rant et mali suspiciē p̄p̄t increduli

CA. III.

tatē. Increduli autē sūt eo q̄ m̄lta ma-
la expti sūt. et p̄p̄t. hoc etiā nō amāt
valde neq̄ odiūt q̄n̄ sic experti sūt et
magnanimi nō sūt: q̄n̄ i m̄lta vita ab-
iecti fuerūt ⁊ humiliati neq̄ aliqd ma-
gnū ⁊ honestū s̄ solū ea q̄ aduitaz ne-
cessaria sunt cōcupiscūt ⁊ liberales nō
sūt q̄n̄ experti sūt q̄ facile ē abicere
necessaria et difficile acgrere. ⁊ timi-
di sūt a naturali p̄plexiōe. frigidī enīz
sūt. Vnde viā p̄parauit senectus for-
midini. ⁊ ido iuuenes q̄ natura calidi
sūt audaces sūt et magis amāt uiuere
i vltima die q̄ p̄ma. q̄n̄ concupiscētia ē
ei⁹ qd deficiat. deficiat autē eis tāto plus
q̄to diut⁹ uiuūt ⁊ s̄ amatores su ma-
gis q̄ oportet. Hic ei pusillanimitatis
mos est q̄ in eis viget et p̄p̄t hoc ma-
gis amāt honestatē cōferētia q̄ cōuei-
ens ip̄s bonū honestū. Similit̄ et in-
uerecūdi et difficilis spei et debilis cō-
cupiscētie et magis rationi uiuunt q̄
moruelvirtuti. Et accute ire sunt q̄ni-
am in tristitia uiuūt q̄ ad irā disponit
⁊ miseratiū sūt q̄n̄ omēs sue debilita-
ti et miserie cōparticipes putāt ⁊ hoc
est miserabile Non sunt autem iustū
sed planctiui Hec Aristoteles. Innocē-
tius etiā de uilitate conditionis huma-
ne. Senectuti familiar̄ hec ē loq̄citas.
thesaurum in sepulchro ponit qui se-
nem heredē facit. senex facile produ-
citur difficile reuocatur. cito credit et
tarde discredet. tenax et cupidus tri-
stis et querelus. velox ad loquēdū tar-
dus ad audiēdū laudat antiquos. sper-
nit modernos. vituperat presentia cō-
mendat preterita. suspirat et anxial̄.
torpet et infirmatur. Audi poetā M̄-
ti senem circūueniunt iōmoda. Hec
Innocentius. Propter hec aut non cō-
tēd̄i: sed supportādī sūt senes. Naz

LEC. XLIX.

isti defectus sūt omnibus cōmunes.
Vel enī tales erim⁹ vel citius morie-
mur. Vñ eodē. viii. Ne spernas hoiez
in senectute sua etenī ex nobis sene-
scunt. Et leuitici. xix. Coram cano ca-
pite consurge et honora p̄sonā senis.
Quarto senectus est venerāda qa est
libamen penitētie. Est enī libamē sa-
crificiū et libare idē est qd sacrificare
sicut dicit huguicio. Ois at̄ senex tene-
tur seip̄z i p̄nia sacrificare deo. v̄l sal-
tē p̄ p̄ritōez et disciplinā veteris vitez
quia sacrificiū deo sp̄s cōtribulatus.
Istā ē sacrificiū v̄sp̄tinū de q̄ loqueba-
tur ap̄s. ii. ad thimo. iiii. Ego enī iaz
delibor et t̄ps mee resolutōis istat. Se-
neca i epla quadā imaginatur q̄ vita
nostra est quasi nauigium i mari ⁊ q̄
q̄diu uiuim⁹ nauigam⁹ et tandem in
senectute applicamus ad portū ⁊ tūc
sicut naute recolligūt instrumenta et
vasa naus quibus nauem mouerunt
ita debemus nos sensus nostros intē-
tionem ⁊ p̄siderationem et sollicitudi-
nes seculares recolligere totaliter ad
nosmetip̄s ad virtuose uinēdū. Vñ
dicit sic Incipiamus vasa in senectute
colligere. In freto hoc est in marivix-
imus moriamur in portu. Sed hic est
intēhendū contra duo genera se-
num quorū aliqui senectutez accusāt
nec eam sciunt sustinere quam tamē
sp̄ appetit̄ habere. Cōtra istos rōna-
biliter tam Seneca q̄ Tullius sic accu-
sant. Tullius in libro suo de senectute
sic dicit. Tanta in hominibus stulticie
incōstantia ac pueritas est: q̄ omnes
etatem vt adipiscantur exoptant ean-
dem adepti accusant. Seneca vero i e-
pistola. viii. tali sic cōquerenti loq̄t̄ de
ridendo. Ve si te inquit dolor inque-
tat. epule erunt parū dulces detrimē

ta cōtinua. hec est semis querela. Pro
pius accedā. dicit seneca de capite tuo
timuisti? rēdit. nesciebas te hec opta
re cū optares senectutē tuā oīa ista in
longa vita sunt quēadmodū in longa
via puluis et lutū et pluuia sūt. Sed di
cis volebā viuere carere in cōmodis
oībus. Respōdet. Tā effeminata vox
visz dedecet. hec ille. ¶ Scdo sunt aliq
senes qui senectutē debonestāt mori
bus puerorū. tra q̄s Seneca in vna epla
Auctoritatē habem? senū et vicia pue
rorū. Idē in quadā alia. Desine velle
que voluisti puer. Hoc opus sit. hec co
gitatio iponere veteribus malis finē.
ysaie. lxxv. Puer cētū annorū moriet.
Nō sic nos carissimi s; pmo supparte
mus senectutē virilit. scdo p eā acqra
mus vutē. De pmo seneca i epla. Se
nect? lasse etatis nō fracte. nomē hēt.
vñ nō sentio in aio etatis iuriā. cū sē
tū in corpe tantū. vicia et viciorū mi
steria senuerūt. vigeat etiā aim? et gau
detz. mltū sibi eē cū corpe exultat. mi
hi cōtrauersiā facit de senectute. hunc
ait esse florē suū credam? illa. vtamur
bono suo. Scdo p senectutē acqramus
vutē sicut docet idē seneca i epla. xv.
q̄ facere sollebat q̄ serū exticrūt et vo
lūt tps celeritate recupare calcar ad
dam. Senect? optime facit ad hec stu
dia. nō est vt estimes vllā etatē aptiorē
eē ad bonā mētē q̄ se mltis expimē
tis lōga et rerū frequēti expientia do
munt q̄ ad salutaria mitigatis affecti
bus venit. Exēplū scdi Macha. vi. de
eleazaro de quo ibi sic scribit? q̄ cepit
cogitare etatis atq̄ senectutē eminetiā
dignā. igenuā nobilitatē camicē et mo
ri potius preelegit q̄ impudice viuere

LECTIO. L.

Dilacens deo factis est dilect? et vi
uēs inter pctōres trāslat? estz ra
ptus est ne malicia mutaret intellectū
ei? aut ne fictio deciperet aīaz ei? Quia
possēt mūdani pbabilit? admirari q̄re
qdā valde morigerati iuuenes subtra
hūtur vbi pctōres et iūsti vsq̄ ad decre
pitā etatē pducunt? ideo spūscūs i ho
dierna lectōe hū? euēt? assigēt rōem.
Nāz hoies seclares istā solēt iudicare
iūstū q̄ de? bonos cito subtrahit? ma
los diu viuere pmittit. ¶ Et circa hoc
duo facit. Nā pmo excusat diuinā iu
sticiā. Scdo accusat mūdānā maliciā.
¶ Circa p̄mū assignat tres rōnes q̄
re de? non pmittit bonos senū expe
ctare videlz diuinā amicitia suscipiē
tē ad p̄mia. Proximorū maliciā alli
cientē ad crimia. et acq̄sitā iusticiā suf
ficiētē ad merita. Scda rō assigēt ibi ra
ptus est. Et tertia ibi. p̄sumat? est. Di
cit g. Placēs deo fact? est dilect?. Quia
si diceret vna rō q̄re iust? tollit? de hac
vita q̄a est placēs deo per bonā vitā fa
ctus dilect? p grāz et ideo dign? est vo
cari ad coronā. Can. ii. Dilect? me? mi
hi et ego illi qui pascit? inter lilia. Et
viuēs inter pctōres bene acv tuose qd
est valde laudabile et difficile. ad Phi
li. Simpliciter filii dei sine reprehensione
in medio natōis p̄uez puerse Et ideo
trāslat? est ad celū. Cōsequēter ibi. Ra
ptus est Pomt scdaz rōez ad idē videlz
pxiorū maliciā allicientē ad crimia. Ex
hoc q̄ aliqs de malorū societate remo
uet? puenit sibi securitas et oportuni
tas bone vite Vñ pmo allegat piculū
mali cōforai. Scdo assignat modū cō
municādi vici. ibi. fascinatō. Quātū
ad p̄mū dicit Rapt? est ne malicia mu
taret intellectū ei? id est ne mala puer
satio hoīz mutaret intellectū ei? pctōis

Dupliciter enim corrumpit? vñ in hoie
vno mō p hīt corruptionē. alio mō p
actus deordiatōez. Primū t̄git cū di
cit. ne malicia. Secūdū cū dr. aut ne fi
ctio decipet aīaz. Intellect? enim practi
c? ē p̄cipiū op̄adi. vñ qñ ita ē q̄ p̄nci
pia practica corrumpit? p pctā i homie:
oīa facta ei? fiūt puerfa et iō qñ rectū
iudiciū corrumpit? p malā p̄suetudinez
et acq̄rit? habit? cōtrari? v̄tuti ibi ē cer
ta malicia et lōge penus ē q̄ qñ peccat?
ex passione. Aut ne fictio deciperet a
nimā ei?. Fictio ē in illis q̄ male op̄at?
in quib? tñ recta est iatio nō est corrup
ta: s; op̄at? mala cōtra p̄scias sciētes se
male facē et v̄tūz istorū p̄t̄z ad maliciā
¶ Notādū q̄ necessariū in hac vita oīz
viuē int? pctōres q̄tūcūq̄ etiā hō stude
at ad correctōez pctōrū: q̄a sp̄ est aliq
mali bonis p̄mixti i oī societate sicut
dicit aug. aduicētū donatistā. et pomit?
in Ca. di. xlvii. Quātūlibz inq̄t vigilet
disciplina dō? mee hō sū et int? hoies vi
uo nec mihi arrogare audeo vt dom?
mea melior sit q̄ archa noe. vbi tñ in
ter octo hoies vñ? reprob? iuēt? ē. Aut
melior sit q̄ dom? abrahe cui dictū est
eice acilla et filiu ei?. Aut melior sit q̄
dom? ysaac cui de duob? gemis dictū ē
Iacob dilexi: esau autē odio habui Si
p̄r at fateor caritati vri corā dño deo
nrō q̄ testis ē sup aīaz meā ex q̄ deo ser
uire cepi. Qm̄ sicut difficile expt? suz
meliores q̄ q̄ i mōasterio p̄fecerūt ita
nō sū peiores expt? q̄ q̄ in monasterio
defecerūt. Et iō in q̄cūq̄ societate ho
mo pōat? n̄ potit oīo euadere qñ itet
pctōres cōuerse? et iō oīz p̄fectos vicia
malorū corrigē p posse et qd n̄ p̄nt cor
rigē sustinere. nā tales deo q̄ ē supm?
iudex refuat? Vñ gre. ii. mora. c. xviii
Null? p̄fect? ē q̄ int? defectus proxiorū

p̄fect? nō ē. q̄ enī equamit? aliena ma
la nō tolerat ipē sibi testis ē p impatiē
tiā. quia a boni pleitudie longe distat
abel q̄ppe eē rēnuīt quē cayn malicia
nō exercez. sic i triturā aree grana sub
paliis p̄mūt? sic flores int? sp̄ias p̄deūt
rosa q̄ redolet crescat cū spina q̄ p̄ugit
Duos nāq̄ filios habuit p̄m? hō. s; vñ?
i prob? ali? elect? sunt. tres q̄z filios noe
archa p̄tinuit. sed duob? i hūilitate p̄si
stēt? vñ? i patris irrationē ruit. duos
abraha filios habuit. s; vñ? i innocēs alē
frīs p̄secutor fuit. Duos q̄q̄ filios ysa
ac habuit vñ? i hūilitate seruat? ali? ve
ro etiā p̄ q̄ nascere? reprobat?. duode
cī filios iacob genuit sed ex eis vñ? p̄ i
nocētā vedit? ē. Ceterū o p maliciam
frīs veditores extiterūt. duodecī q̄q̄ a
postoli i eccia sūt sed ne improbatū re
manerēt vñ? eis admixt? ē qui eos p
sequēs p̄baret. Sic nāq̄ iusto pctōr cūz
malicia iūgitur. Sic in fornace auro
palea cū igne social? vt qñ ardet palea
aurū purget. Hi ergo in veritate boni
sūt. qui in bonitate etiā iter malos p̄si
stere p̄nt. hec ille. Idē. i. mora. c. ii. Ne
q̄ enī valde laudabile ē bonū eē cū bo
nus sed bonū esse cū malis. Sicut enīz
grauioris culpe ē iter bonos bonū nō
esse: ita imēsi ē p̄comū bonū etiā inter
malos extitisse. Iob. xxx. Ff fui dra
comū et soci? strucionū. Et cā. ii. Sicut li
liū int? sp̄ias. sic aīca mea int? filias. Vi
uēs inter pctōres trāslat? ē B¶ No
tādū q̄ de? electos suos trāsfert triplr
De rebellioe ad recōliatōez. De dis
solutioe ad religionē De pegrinatione
ad getationē. P̄rio mō trāsfert existiē
tes in statu pcti et iniusticie siue origia
lis siue actualis ad statū gratie siue pe
nitētie sicut rex misericors exules et
profugos et profc̄ptos in extraneis re
m. iij.

ta cōtinua. hec est senis querela. Pro
pius accedā. dicit seneca de capite tuo
timuisti. rēdit. nesciebas te hec opta
re cū optares senectutē tuā oīa ista in
longa vita sunt quē admodū in longa
via puluis et lutū z pluuia sūt. Sed di
cis volebas viuere. carere in cōmodis
oībus. Respōdet. Tā effeminata vox
vis. dedecet. hec ille. ¶ Scdo sunt aliq
senes qui senectutē dehonestāt mori
bus puerorū. q̄s Seneca in vna epla
Auctoritatē habem. senū et vicia pue
rorū. Idē in quadā alia. Desine velle
que voluisti puer. Hoc opus sit. hec co
gitatio iponere veteribus malis finē.
ysaie. lxxv. Puer cētū annorū moriet̄.
Nō sic nos carissimi s̄ p̄mo supparte
mus senectutē virilit̄. scdo p̄ eā acgra
mus v̄tutē. De p̄mo seneca i epla. Se
nec̄ lassē etatis nō fracte p̄nomē hēt.
vñ nō sentio in aīo etatis iūriā. cū se
tā in corpe tantū. vicia et viciorū mi
steria senuerūt. viget etiā aīm̄ z gau
det. mltū sibi eē cū corpe exultat. mi
hi cōtrauerfiā facit de senectute. hunc
ait esse florē suū credam. illi. vtamur
bono suo. Scdo p̄ senectutē acgramuf
v̄tutē sicut docet idē seneca i epla. xv.
q̄ facere sollebat q̄ seri exierūt z vo
lūt tps celeritate recūpare calcar ad
dam. Senec̄ optime facit ad hec stu
dia. nō est vt estimes vllā etatē aptiorē
eē ad bonā mētē q̄ se mltis expimē
tis lōga et rerū frequētī expientia do
munt q̄ ad salutaria mitigatis affecti
bus venit. Exēplū sc̄di Macha. vi. de
eleazaro de quo ibi sic scribit̄ q̄ cepit
cogitare etatis atq̄ senectutē emineūā
dignā z īgenūā nobilitatē cariciē z mo
ri potius preelegit q̄ impudice viuere

LECTIO. L.

Dlacens deo factus est dilectus et vi
uus inter peccatores trāstat̄ est rā
ptus est ne malicia mutaret intellectū
ei. aut ne fictio deciperet aīas ei. Quia
possēt mūdani pbabilit̄ admirari q̄re
qdā valde morigerati iuuenes subtra
hūtur vbi peccatores z iūsti vsq̄ ad decre
pitā etatē pducunt̄ ideo spūscūs i ho
dierna lectōe hūc enēt̄ alligēt rōem.
Nā hoies seclares istā solēt iudicare
iūstū q̄ de bonos cito subtrahit̄ ma
los diu viuere pmittit. ¶ Et circa hoc
duo facit. Nā p̄mo excusat diuinā iu
sticiā. Scdo accusat mūdānā maliciā.
¶ **C**irca p̄mū assignat tres rōnes q̄
re de non pmittit bonos senū expe
ctare videlz diuinā amiciā suscipiē
tē ad p̄mia. Proximorū maliciā alligē
tē ad crimia. et acq̄sita iusticiā suf
ficiētē ad merita. Scda rō alligēt ibi ra
ptus est. Et tertia ibi. p̄sumat̄ est. Di
cit ḡ. Placēs deo factus est dilectus. Qua
si diceret vna rō q̄re iūstus tollit̄ de hac
vita q̄a est placēs deo per bonā vitā fa
ctus dilectus p̄ grāz et ideo dignus est vo
cari ad coronā. Can. ii. Dilectus meus mi
hi et ego illi qui pascit̄ inter lilia. Et
viuēs inter peccatores bene ac v̄tiose qd
est valde laudabile z difficile. ad Phi
li. ii. Simplicēs filii dei sine reprehēsiōe
in medio natōis p̄uerz puerse Et ideo
trāstat̄ est ad celū. Cōsequēt̄ ibi. Ra
ptus est. Pōnt sc̄daz rōez ad idē videlz
pxiorū maliciā alligētē ad crimia. Ex
hoc q̄ aliq̄s de malorū societate remo
uet̄ puenit sibi securitas z oportuni
tas bone vite Vñ p̄mo allegat piculū
mali cōforci. Scdo assignat modū cō
municādi vici. ibi. fascino. Quātū
ad p̄mū dicit Raptus est ne malicia mu
taret intellectū ei. id est ne mala puer
fatio hoīz mutaret intellectū ei. p̄ctio

CA. III.

Dupliciter enim corrumpit v̄tū in hoīe
vno mō p̄ hūc corruptionē. alio mō p̄
actus deordiatōez. Primū t̄git cū di
cat. ne malicia. Secūdū cū d̄r. aut ne fi
ctio deciperet aīas. Intellectus enī practi
cus ē p̄cipiū opadi. vñ q̄n ita ē q̄ p̄nci
pia practica corrumpit p̄ p̄ctā i homie.
oīa facta ei. sicut puerfa et iō q̄n rectū
iudiciū corrumpit p̄ malā p̄suetudinez
z acq̄rit̄ habitū cōtrariū v̄tuti ibi ē cer
ta malicia z lōge peius ē q̄ q̄n peccat̄
ex passione. Aut ne fictio deciperet a
nimā ei. Fictio ē in illis q̄ male opaf̄
in quib̄t̄n recta est iustitio nō est corrup
ta. s̄ opaf̄ mala cōtra p̄scīaz sciētes se
male facē z v̄tūz istorū p̄t̄z ad maliciā
¶ **N**otādū q̄ necessario in hac vita oīz
viuē int̄ peccatores q̄tūcūq̄ etiā hō stude
at ad correctōez peccatorū. q̄a sp̄ eēt aliq̄
mali bonis p̄mixti i oī societate sicut
dicit̄ aug. aduicētiū donatistā. z p̄m̄
in Cā. di. xlvi. Quātūlibz inq̄t vigilet
disciplia dō mee hō sū z int̄ hoies vi
uo nec mihi arrogare audeo vt dom̄
mea melior sit q̄ archa noe. vbi t̄n in
ter octo hoies vñ reprobat̄ iuēt̄. Aut
melior sit q̄ dom̄ abrahe cui dictū est
eice acillā z filiū ei. Aut melior sit q̄
dom̄ ysac cui de duob̄ gemis dictū ē
Iacob dilexi: esau autē odio habui Si
p̄r at̄ fateor caritati v̄ri corā dño deo
nrō q̄ testis ē sup aīas meā ex q̄ deo ser
uire cepi. Q̄m sicut difficile expt̄ suz
meliores q̄ q̄ i mōasterio p̄fecerūt ita
nō sū peiores expt̄ q̄ q̄ in monasterio
defecerūt. Et iō in q̄cūq̄ societate ho
mo p̄oat̄ n̄ potit̄ oīo euadere qn itē
peccatores cōuersef̄ z iō oīz p̄fectos vicia
malorū corrigē p̄ posse z qd̄ n̄ p̄nt cor
rigē sustinere. nā tales deo q̄ ē sup̄m̄
iudex refuat̄ Vñ gre. ii. mora. c. xviii
Nullus p̄fectus ē q̄ int̄ defectus proximorū

LEC. L.

p̄fectus nō ē. q̄ enī equiuit̄ aliena ma
la nō tolerat ip̄e sibi testis ē p̄ impatiē
tiā. quia a boni pleitudie longe distat
abel q̄ppe eē rēnuū quē cayn malicia
nō exercz. sic i triturā aree grana sub
paliis p̄mūt̄ sic flores int̄ sp̄ias p̄deūt
rosa q̄ redolet crescit cū spina q̄ p̄ngit
Duos nāq̄ filios habuit p̄m̄ hō. s̄ vñ
r̄prob̄ ali electus fuit. tres q̄z filios noe
archa p̄tinuit. sed duob̄ i hūilitate p̄si
stētib̄ vñ i patris irrisiōne ruit. duos
abraha filios habuit. s̄ vñ innocēs alē
fris p̄secutor fuit. Duos q̄z filios ysa
ac habuit vñ i hūilitate seruatus alē ve
ro etiā p̄ q̄ nasceref̄ reprobatus. duode
cī filios iacob genuit sed ex eis vñ p̄ i
nocētā vedit̄. Ceteri v̄o p̄ maliciam
fris v̄ditores extiterūt. duodecī q̄z a
postoli i ecclia sūt sed ne inprobati re
manerēt vñ eis admixt̄ ē qn eos p̄
sequēs p̄baret. Sic nāq̄ iusto peccator cui
malicia iūgitur. Sic in fornace auro
palea cū igne sociat̄ vt qn ardet palea
aurū purget̄. Hi ergo in veritate boni
sūt. qui in bonitate etiā iter malos p̄si
stere p̄nt. hec ille. Idē. i. mora. c. ii. Ne
q̄ em̄ valde laudabile ē bonū eē cū bo
nus sed bonū esse cū malis. Sicut enīz
grauioris culpe ē iter bonos bonū nō
esse: ita imēsi ē p̄conū bonū etiā inter
malos extitisse. Iob. xxx. F̄i sui dra
comū z socii strucionū. Et cā. ii. Sicut li
liū int̄ sp̄ias. sic aīca mea int̄ filias. Vi
uus inter peccatores trāstat̄. ¶ **N**o
tādū q̄ de electos suos trāffert tripl̄r
De rebellioē ad recōciliatōez. De dis
solutioē ad religionē. De p̄griationē
ad getationē. P̄rio mō trāffert existe
tes in statu p̄cti z iniusticie siue origia
lis siue actualis ad statu gratie siue pe
nitētie sicut rex misericors exules et
profugos z p̄sc̄ptos in extraneis re
m. iii.

vagantes reuocat gratose et ad pacis re-
conciliationem admittit ita christi suos re-
belles cedentes ab eo per peccatum et exulas
in regione vmbre mortis. transfert miser-
cordie in regnum suum et repatriare permit-
tit. De isto exilio translatus fuit paulus.
petrus. maria magdalena. matheus et
multi alii inter quos Augustinus de quo sic legi-
mus. Inuenit se Augustinus loque eum a deo in regi-
one dissimilitudinis tam auderet et De
ista translatione ad Col. 1. Eripuit nos de
potestate tenebrarum et transfudit in regnum
filii sui. In tempore hiemali. in tempore
frigido quoniam omnia sunt quasi semimortua
tunc prudens ortolanus transfert de loco
ad locum plantas euellens eas radicitus a ter-
ra in qua steterunt prius. ac per tale transplan-
tationem aliqui fiunt fertiles et fructifere
que fuerunt steriles et inepte. Tempus hie-
male et frigidum est tempus tribulationis et ad-
uersitatis. Christus est moraliter ortolanus
sicut est iacob magdalena. Io. xx. Iste or-
tolanus quoniam per peccata immittit hiemem
tribulationis et infirmitatis et angus-
tie et sic transfert eos per contritionem
et confessionem in ortum ecclesie et facit eos fru-
ctiferos et fertiles qui prius steriles et
infecundi extiterunt. prime ioh. iii. trans-
lati sumus de morte ad vitam quam dili-
gimus fratres. Secundo transfert de elec-
tos suos de dissolutione ad religionem
sicut ortolanus cernens plantam delicatam fru-
ctus crecere prope viam et in loco com-
muni modo abestis modo ab aliis frequenter ledi-
tur modo a ribaldis excutitur. quia stat sine
munitione in via communi ita quod nunquam vel vix per-
ducit fructum suum ad maturitatem quin vel
ledatur in germibus quando germinat. vel
in flore quoniam florescit. vel in fructu qua-
do maturefcit. tale inquam plantam transfert
in viridarium vel in ortum bene conclusum ut
ibi fructificet integre sine impedimen-

to et fructus totus in uisum domini seruetur. Isto
modo moraliter christus quoniam videtur personam ap-
tam ad fructificationem in ecclesia: statem
in mundo quod est uia communis omnium trans-
fertur per fructum in mundum vel florere per sa-
ctum propositum quia multa bona proponit fa-
cere sed statim leditur a bestis. id est a bestia
liber hominum datus voluptatibus huius
vite vel excutitur a ribaldis ante fructum
maturitatem et impeditur et agitur a pesti-
mis mundanis hominibus sic quod vix ali-
quod fructum producit ad maturitatem. Tale
igitur christus aliquociens transfert in
ortum sancte religionis. De quibus can-
ticorum. v. Veni in ortum meum soror mea
sponsa. messui mirram meam cum a-
romatibus meis In isto ergo orto sunt
murre penitentie et aromata doctrine
sancte. De hac translatione dicitur in
psalms. Vineam de egypto transfulisti de
egyptus id est de tenebris mundanis.
Tertio transfert sanctos suos de pere-
grinatione ad quietationem. Rex ha-
bens aliquem hominem qui in aliquo of-
ficio humiliter secum laborauit promo-
uet eum ad aliquem statum certum et
perpetuum pro labore suo si est cleri-
cus facit eum promoueri ad ecclesi-
cas dignitates. si est secularis dat ei ho-
nores seculares redditus officia ut sic
de labore ad regem transferatur. Isto
modo christus illos qui secum in hac
vita laborant transfert finaliter in re-
quiem regni celestis. Ecci. xliiii. Enoch
placuit deo et translatus est in paradysum
et de hac translatione loquitur prius lecto

LECTIO. LI.
Fasciatio enim nugacitatis ob-
scurat bona et incostantia concupie trans-
uertit sensum sine malicia. Per spiritum
ritus scis docuit piculosa esse comu-
nem cum peccatoribus puerlationem. Hic omni-

dit per quam uia boni a malis recipiant con-
inuationem. Sunt enim in homine duo prin-
cipia prout cognitionis et virtutis vide-
licet intellectus et sensus. et utrumque pri-
cipium cognoscitum habet suum appe-
titum. Intellectus habet suum appetitum uel
ceter intellectum et sensus habet appe-
titum sensituum sicut per. ii. de anima. Qua-
do igitur ista duo principia siue partes
anime regulantur utriusque persona tota est. A
conuenient ordinata. sed ad corruptum
bonam personam quoniam: duo inueniuntur inter
mundanos istorum principiorum infectiua.
Primum est uiciofa lasciuia in loquendo. Se-
cundum est numerosa diuersitas in concupis-
cendo. Primum est deceptorum informatio
impeceptibilis. Secundum est transitoria de-
lectatio ipsius rei sensibilis. Per primum cor-
rumpitur pars intellectiva. per secundum per
sensitiua. De primo loquendo de appe-
titu intellectiuo quocumque uoluntas intelle-
ctiua ut simul totam partem rationalem com-
plectatur dicit sic. Fasciatio enim nugaci-
tatis obscurat bona. Vbi notandum quod
bona sunt triplicia naturalia. superna-
turalia. et acquisita. Naturalia sunt potes-
tie naturales tam anime quam compositi de
quibus. ii. et. iii. de anima per totum. Supra-
naturalia sunt tres uirtutes theologice fi-
des spes et caritas. id est ad cor. xiii. Acqui-
sita sunt scie et uirtutes morales de quibus tota
phasia consistit et homo qui habet ista tria perfec-
te est bene potes ad regendum se uirtuose in
istauita. Haberet enim naturalia acquisi-
ta et gratuita. Et ne aliquis tractis cum
mundo de seipso confidat quod tunc sit bonus
Ecce quod dicit spiritus sanctus in hodierna lectio-
ne. Fasciatio enim nugacitatis obscurat
bona. Fasciatio est infectiua uisio alium
per se nocue inferes latet per radii visu-
alem nocumetum reuise. sicut dicere sole-
mus quod maliciose uetule tenellos pueros

infectiunt solo aspectu. et sic loquitur Virgi-
lius in bucolicis. Nescio quis teneros o-
culis mihi fascinat agnos. Dicit enim
antiquus philosophus quod anima per imaginationem
immutat oculum quod est membrum tenerum et spi-
rituale et oculum infectum mutat aere aer
autem infectum mutat tenerum corpus infan-
tis. et immutat puero ad nauise am. et sic puer
refudendo nutrimentum confunditur. Istud si-
gnificat fascinare ad iras. Nugacitas est
assiduitas dicendi nugas. Nugae autem sunt
triste uerba uel ad nihilum apta uel saltem
narrationes ludice que nichil ualent nisi ad
ludum. Est igitur intellectus habet se perfectus
homo habens bona predicata si dat se seculo
potest defacili deprauari ad malum. Quare
Certe quia fasciatio. id est occulta et infecta
deceptio nugacitatis. id est uanitatis mundanorum
nove sed uane loquentium obscurat non
extinguit statim bona predicata naturalia
gratuita et moralia. sed primo obscurat ista.
quia facit hominem quasi fasciatum et ludificatum
Vnde ad gala. vi. Quis uos fascinauit.
uirtuti non obedire. id est decepit. et sic
homo existens in peruersa societate uidet
valde bene. quod alii male agunt sic
tamen effasciatur quod apparet sibi pro-
tunc gratia societatis similiter esse faciendum.
Vnde iudicium suum non est extinctum
sed quodammodo ludificatum. id est obscuratum.
et hec est causa quare prudentes mundi
aduertunt se esse in piculis magnis aliqui
cum cardinalibus aliqui cum regibus. aliqui
cum episcopis. et tamen non possunt se euellere.
Effasciati enim sunt antiqua societate per
quas obscurantur bona naturalia gratuita
et moralia. Secundo agens corruptio
uirtutum est varia mutatio uoluptatis
siue transitoria delectatio rei sensibilis
Si enim homo haberet precipue resiste

re quā moras in seculo vni generi voluptatis esset certe tolerabile malū. s3 modo sic est q̄ vna tēptatione scdata sine mora surgit alia vel enī intrabit cōuentū potatorū vel lubricorū vlam biciorū vel detractorū vel cupidorū velit nolit si se multū p̄misceat mūdo et tūc est vehemēs labor in tā cōtinuis luctis reportare victoriā. Et ideo si grāter dicit in lra hoc quod frequenter contingit q̄ incōstantia cōcupiscentie subuertet sensū sine malicia. i. sensus innocētis. Et bñ dicit subuertit sensū Sensus enī habet naturalē appetitū vt regat̄ ratione. vnde lumē rationis debet p̄cedere sensū. qñ aut sic est q̄ sensus p̄cedit rationē. sensus trāsuertit̄ et puertit̄ et hoc facile de sensu sine malicia. i. de sensu innocētis nō expti maliciā aliorū a. ¶ Obscurat bona. Nota q̄ circa discretiōnē bonorū decipit̄ iudiciū mūdānorū. Cū ei tria sint bona. gratie. nature. et fortune. bona fortune minima. bona nature media. bona vero gratie maxima. scdm Aug. et tñ mūdāni nō sic iudicat̄ sed potius ecōuerso. Exēplū de diuite. Luce. xii qui dixit aie sue. Anima habes multa bona reposita in annos plurimos req̄ esce comede bibe et epulare. Et dixit ei deus. Stulte hac nocte repetēt̄ aiam tuā a te. Que parasti cui⁹ erūt̄. ¶ Et sic est ois qui thesaurizat: s3 nō in deū Diues igit̄ iste licet diues tamē stult⁹ et decept⁹ fuit iudicans tēporalia esse bona magna cuz illa tantūmō magna sūt quib⁹ homo efficiē diues in deum Mathei. xii. Bonus hō de bono thesauro cordis sui profert bona. Causa vero deceptionis istī⁹ quare sc3 hoies bona t̄palia iudicat̄ eē magna. spūalia vō cuiusmōi sūt vtutes minima: acci-

pi pōt p̄ exēplū qd̄ ptingit̄ i visu qñ ei oclus videt̄ rē p̄ mediū diuersarū dya phaneitātū cōiter valde male iudicat̄ de ea sicut p3 de baculo cui⁹ vna ptēvi det ocls p̄ mediū aereū. alia p̄ mediū aqueū. ideo iudicat̄ q̄ bacul⁹ sit fract⁹ Eodē nō qñ ocul⁹ vidēs ē i medio rariori. et res visa in medio dēfiori. res visa appet̄ maior q̄ sit. ¶ Sicut p3 de denario visu s̄b aq̄. qñ at̄ ecōuerso oclus vidēs ē i medio dēfiori et res visa i medio rariori res visa appet̄ mior q̄ ē sicut stelle q̄ sūt maxia corpa p̄te nob̄ apparēt nō solū p̄t̄ distātiā s3 p̄t̄ subtilius mediū i q̄ situat̄ et p̄ qd̄ vidēt̄ qd̄ est mltō subtili⁹ q̄ aer in q̄ est ocls n̄. Vidēt̄ ei mediāte spa ignis q̄ ē subtilior et rarior q̄ aer. Et mediātib⁹ sp̄s celestib⁹ q̄ sūt maioris dyaphoneitātē et trāsparetiē q̄ sit aer. Isto mō moralit̄ extiora bōa cū sint corpalia et delectationes de eis accepte sint corpales q̄ sūt in reb⁹ grossiorib⁹ q̄ ocls mētis q̄ est intellect⁹ pur⁹ et imaterial̄ sicut d̄. 3. de aia. iō vidēt̄ grossiora q̄ sūt bōa vō grē cū sint spūalia et cōsolatiōes de eis accepte sit spūales. a deo q̄ ē sūme spūritualis nob̄ imisse. iō vidēt̄ miora q̄ sūt. et iō signat̄ d̄. puer. xvii. Qui peruersi cordis ē nō iuēiet bonū. Iob. ix. dies mei velociōres fuerūt cursore et nō viderūt bonū. ¶ Scdo decipiūt̄ mūdāni mltō turpi⁹ estimātes voluptates carnis et delectatiōes bonū hois p̄ncipale: cōtra q̄s Sene. epla. iiii. rōnabilit̄ arguit duplicit̄. Primo mō: aut ista bōa nō sūt q̄ vocāt̄. aut hō felicior est deo. qm̄ q̄ pata sūt nobis nō hēt in vsū de⁹. nec ei libido ad illū p̄tiet nec epularū lauticia nec opes. nec qcqd̄ ex eis homines iestimātib⁹ et vili vitā voluptate ducētib⁹ h̄re p̄tinet s3 i possibile ē bo-

na deo de esse q̄ ista false vocāt̄ bona. Scdo sic arguit q̄ mltā q̄ mali bona videri volūt̄ aialib⁹ pl⁹ q̄ in hoib⁹ plenior raptingūt̄ illa cibo auidi⁹ vtūt̄ venere nō eq̄ fatigant̄ vis illis maior est et eq̄ lior firmitas. sequit̄ q̄ mltō felicitiora sūt hoie. Et subdit. nō ē sūma felicitas n̄ra i carne n̄ra ponēda. Bona illa sunt vā q̄ rō dat solida et sempiterna. ¶ Itē Seneca dicit q̄ felicitas ē perfecta rō consummata vtutib⁹. Vñ dicit Ratio p̄fecta est p̄p̄riū bonū hois cetera illa cū aialibus sūt cōmunia. videlz leo formosus est pauones. velox est equ⁹. Quid est in hoie p̄p̄riū ratio. qñ ergo p̄p̄riū hois est p̄fectū. hō est perfectus quia vni quodq̄ tunc est perfectū qñ sua p̄p̄ria perfectio est bona. et ideo michē. vi. dicit̄. Indicabo tibi o homo qd̄ sit bonū: qd̄ dñs de⁹ tu⁹ q̄rat a te. vtq̄ facere iudiciū et diligere miaz et sollicitē abulare cū deo tuo De filio icōstātie nota Boeciū in de disciplina scolariū i fine vbi narrat devno qui oia voluit scire vno respectu: s3 q̄ nō potuit in fine voluit eē asin⁹ postq̄ omne genus humanum expertus est

LECTIO. LII.

¶ Consummat⁹ in breui expleuit tēpora mltā. Placida enī erat deo aia ei⁹. p̄pter hoc p̄peravit educere illū de medio iniquitātū. Postq̄ spūitctus duas causas assignavit q̄ iustiviri aliquoties subtrahūt̄ a vita ista etiā in iuuenili etate videlz dinā amicitia et mūdānā maliciā. Hic p̄r assignat tertiā sicut sup̄ius fuit diuisū videlz p̄sonalē iusticiā. Et circa hoc duo facit q̄a p̄mo exp̄mit cause cōditionē. scdo effect⁹ p̄secutionē. scda pars ibi. Prop̄ hoc. Circa p̄mū dicit sic. Cōsummat⁹ in breui expleuit t̄pā mltā. In p̄grios

ad vnū locū eūtes differētia est in tarditate et velocitate. Nā vn⁹ aliqñ facit tantū in mēse q̄tū ali⁹ in dimidio āno Sūt ei qdā peregrini q̄ peregrinationem faciūt delicate diu dormiūt. De mane et fero cito cubāt de nocte. faciunt dietas paruas et visitāt curiositates vicinas et tales sūt necessario tardi viatores ¶ Peregrini sum⁹ oēs. in p̄s. peregrin⁹ et aduena sū sic oēs p̄res mei. Cōtingit aut̄ q̄ aliq̄ diu vadūt. s3 tarde: q̄a diuiviūt sed remisse et tarde p̄ficiūt. Aliq̄ modico t̄pē vadūt. s3 velocit̄ sicut iuuenis itēse deuot⁹ q̄ pl⁹ ap̄ deū meref̄ in anno q̄ vn⁹ senex remis se viuēs in decē et de tali iuvene moriente verificat̄ text⁹ lectōis. Cōsummat⁹ in tēpore breui et. Inter stellas erraticas illa que est hūilior sicut luna i breuissimo tēpore. quia in mēse p̄plet cursū suū et illa que est altissima tardissime p̄plet cursū suū sicut patet de saturno qui cursū p̄plet in triginta annis. Sic persone hūiles mot⁹ suos in deū paruo circulo cōplēt. Persone vero alte et nobiles nisi meli⁹ sibi p̄spiciant in magno circuitu cū ip̄is abulant et ideo tarde mouēt̄ in deū. et ali qui nimis tarde quib⁹ t̄mēdū est. p̄tra quos dicit̄ Eccl. v. Ne tardas conuerti ad dominū et ne differas de die in diem. In grauiā et leuiā ascēdētia illud dicit̄ eē maioris vtutis qd̄ in miori tēpore mai⁹ mediū diuidit. Mediū per qd̄ trāsim⁹ ad celū est mūd⁹. vnde ille q̄ mūdū breuiori tēpore diuidit et per trāsit̄ ascēdēdo nullū dubiū est qñ sit maioris vtutis et amoris ad deū p̄p̄ qd̄ iuuenes vt mūdū sentiūt difficulitates et resistētias statī ip̄m reliquūt et ad religionē p̄fugiūt magne vtutis se fu ille onidūt et de ql̄bet tali dici pōt q̄

consumatus in breui: explebit tempora multa. Et bene dicit quod consumatus sicut mali quatuor diu uiuat. sepe sunt consumati et imperfecti. ita iustus licet paru uiuat. tamen propter iusticiam consumatus et perfectus dicitur ideo benedixit de iustis superius. Confringent rami consumati. Et per oppositum Sapientia xv. Nolle enim te iusticia consumata est quod potest exponi de perfecta in seculo penitentibus si tamen assit gratia uehementia penitenti. Scribit enim sextus iulius strategematon libro. iii. ca. p. de marcho cathone tale belli cautela. cum esset in hispania et uideret se quoddam oppidum posse occupare: si illud ex inopinato iuaderet: simulauit se quatuor diebus fugere et subito in hostes uersus biduo peruias difficiles seque motes et neora rediit et hostes suos nihil tale metuens oppulit. Causa uero tam facilis euentus regentibus locis iam uictoribus respondit tunc illos uictoria adeptos cum quatuor diebus arripuerit. Moraliter quod per quatuor dietas elogamus nos a deo peccato cogitatione locutione opere et omissione sicut communiter confitemur. reputamus demones se securos quod oppidum celeste nobis intruderit quod tamen desideramus acquirere. Quid ergo restat facere? Certe nihil aliud nisi fugam peccatorum quatuor diebus. biduo recopescere et ad deum redire quamuis autem per quatuor uidelicet cogitationem locutionem operam et omissionem recessimus: possumus tamen si uelimus in duobus diebus redire uidelicet per contritionem et confessionem. Nam satisfactioem condignam necessario non exigit deus sed per multiplices indulgentias et pietatis opera redimere possumus si uelimus. Qui ergo ueraciter penitet per tempus breue pro peccato mortali pro quo penitentia per tempus perpetuum debebat. uere

consumatus in breui: explebit tempora multa. Et ideo tam de sic penitente quam innocente subiugit. Placida enim erat deo anima eius. i. Placuit deo iustus innocentem uiuendo aut ueraciter penitendo quia sic est. ideo propter hec promissum uidelicet diuinam iusticiam suscipiente ad prima: mundam maliciam alliciente ad crimina et personales iusticiam sufficientem ad merita. propterea uideat deus educere eum de medio iniquitatum. i. placuit deo propter ista educere eum de loco certaminis mundi sicut uictor in palestra qui omnes contrarios proiecit educit de medio circumglia et datur ei coronam. De medio iniquitatum. i. demonum et hominum puerorum et maxime maiorum qui magis sanctum uirum impediunt quam demones. Unde crisostomus in opere imperfecto. Ome. xliii. Attendite uobis ab hominibus quasi a quibusdam pessimis malis. **B.** Et super omnia mala malis homo est enim pessimum malum. homo enim malior est quam diabolus. Diabolus si uideat iustum non est ausus ad eum accedere. homo autem malus quousque homines iusti iudicet non solum illum non timet sed magis temptat. Non enim diabolus homini prestat uirtutem sed homo diabolo. arma enim diaboli est malus homo. sicut enim homo sine armis non potest facere contra hostem. sic diabolus sine homine malo non potest aliquid contra homines sanctos. hec ille Placida enim erat anima eius deo. **N.** Notandum quod anima humana placida et deo preciosa iudicatur ex tribus uidelicet ex eius dolorosa amissione. ex eius diligentia acquisitione. et ex eius carissima redemptione. Primo ex eius dolorosa amissione sapiens ei non multum dolet de amissione peccatorum. Christus autem sapiens dei patris. pro se dolere probauit de amissione paucarum animarum quam si totum mundi aurum perdidisset. nam multa talia auri perditia sunt suo tempore ciuitates

conuulsa pro quibus christum nullatenus uisum legimus sed certe de amissione animarum paucarum in ciuitate hirs legimus eum fleuisse Luce. xix. Videmus ciuitatem fleuit super illam. Glosa Plangit reprobos etiam qui nesciunt cur plangebant. sed exultant in rebus pessimis. christus igitur amat animam. Sapientia. xi. in fine. Parcas autem oibus quam tua sunt domine qui amas animas. **S.** Secundo patet idem ex eius diligenti inquisitione. sapiens enim non curat si perdidit aliquid uile. sed christus in partibus remotissimis animam perditam que fuit diu etiam quia. xxxiii. animas laboriose: quia in paupertate uilitate et labore. fingunt fabule quia Orpheus qui uixit uxorem suam ubique nec eam inuenit donec ad infernum descendit ita christus dum animas humanas. xxxiii. animas que fuisset tandem mortis descendit ad inferna et ibi eam inuenit. ps. Domine eduixisti ab inferno animam meam. **T.** Tertio patet idem ex eius cara redemptione pro qua redimenda christus uideat totum mundum non sufficere dedit semetipsum. p. ad Corin. vi. in fine. Empti estis pretio magno. Habet ergo deus animam humanam sibi ualde preciosam in cuius signum in scriptura dicitur deus animas custodire. Nobilis non custodit res immediate nisi sibi carum uilium enim rerum custodia datur famulis. Isto modo temporalia deus hominibus etiam malis custodienda committit animas uero sue proprie custodie dereliquit. ps. Custodit deus animas factorum suorum. et Sapientia. iii. **I.** Iustorum anime in manu dei sunt. Sicut autem deus maxime caram habet animam humanam ita per omnia mala homines animas suas perpendunt. cito mundum totum lares suos si sedantur animas suas parum

curant. unde Augustinus in quodam sermone. Quid est quod uelis habere malum dices mihi: quod nihil oino: non uxorem. non filium. non filiam. non seruum: non ancillam: non tunicam. postremo non caligam et uis habere vitam malam. ps. Qui diligit iniquitatem odit animam suam. De numero autem hominum puerorum aliquid animas suas uendunt: aliquid perdit: aliquid ignorat: aliquid per nihilum datur. Uidentur cupidi quod per diuitias huius uite exponunt se rapinis furti per uisum falsis mercatoribus symoniis: huiusmodi. Ecclesiasticus. x. Non est iniquus quam amare pecuniam. Hic euenale animas suas habet. **S.** Secundo sunt aliquid quod animas suas perdit: sunt otiosi negligenter uiuentes: accidiosi ad omne opus bonum non curantes nisi quod una dies vadat et alia succedat. Ecclesiasticus. xx. Est quod perdat animas suas per confusionem. **T.** Tertio sunt aliquid qui animam suam impignorant. ille enim qui ignorat rem suam non intendit alienare dominium per semper sicut tantum ad tempus alienat ad usum. Et quid faciunt istis demones? quasi eorum feneratores dant ei ad tempus mutuo. quicquid uolunt dignitates. diuitias. et voluptates tandem fenescunt et sunt debiles soluere non possunt quia uita consuetudine dimittere nequeunt. et sic finaliter perditur licet tamen illud quam impignorare incipiunt perdere non proponant. **E.** Est tamen notandum quod duo genera hominum animas suas impignorant sed diuersimode quia aliqui uiciose per uoluptatibus huius uite. De quibus dictum est. Aliqui uirtuose ut sunt plati et curati qui animas suas obligant pro animabus subditorum. quorum uincum dicitur

tur cum cura sibi committit illud. ii. regum. xx. Custodivir istum demonstrato suo subdito q si lapsus fuerit erit anima tua pro anima illi. Quarto sunt aliqui q animas suas pro nihilo dant et sunt specialiter invidi et iracundi. Nam cupidus incipit ditias. lubricus voluptates. superbus et abiciofus honores. gulosus cibum et potum. scilicet isti miseri nihil rapiunt delectabile: scilicet amaritudinem et dolorem et ideo animas suas gratia dant diabolo. de quibus quilibet verificat illud. Iudicium. ix. animas suas dedit pro oculis. **LEC. LIII.**

Quod populi autem videtes non intelligetes nec ponetes in precordiis talia. quoniam gratia dei et misericordia in sanctis eius et respectus in electos illi. Dina passio et punitio electorum suorum gubernatio a malis hominibus multipliciter iudicatur. Solent autem specialiter arguere deum de iniusticia homines scilicet de eo quod iustos in preceptis permittit affligi et perisibilem occidi. iniustos vero delicate et diu perisitivimere in iugitate. Istud mirabile quod videtur de preceptis in malos prosperari facit et permittit et bonos contra et contra in terra movit tamen phos qui poetas quod quidam deum habere punitivam curam de rebus inferioribus negaverunt et omnia ista inferiora dixerunt pro fortuna et casu irrationabiliter agitari. In quibus persona exclamat boeci. i. de consolatione. v. O stelliferi perditores orbis. Vbi perisitivimere et dicitur dicere. et quod res rationis a persona que deus motus corporum celestium solis lune et siderum ita uniformiter regulat quod omnia certa lege continentur. et eodem modo arbores fructus et semina que nascuntur in terra. quare inquit soli homines videtur a divina providentia sequestrari et fortune committi ad regendum. Quod ex hoc patet videtur quia iniusti iustis dicitur et reprobi vero tuos. Istud autem errore secuti sunt iniusti perisitivimere quod spiritus sanctus arguit in libro q nulla alia vita sperantes nisi

ista precepta. illos iudicaverunt contra in preceptis perisitivimere in malis attritos. Isti ergo contra dubitatio rationis spiritus sanctus in hodierna lecture ostendit quod peccat ex ignorantia hominum. non ex iniusticia dei regentis. Et consistit ratio in isto quod de preceptis sanctos suos affligit ad tempus iniuste pro merito pacis gloriosus coronetur et quia ista remuneratione futuram mali non intelligunt ideo contra electos suos regimere reprehendunt. Duo ergo sunt in lecture ista. Nam primo reprobat reproborum ignorantia. Secundo declarat divina iusticia. ibi quoniam. Dicit ergo primo sic. populi autem videtes. et cetera. i. populi videntes iustos tribulari quia multe tribulationes iustorum. in preceptis et non intelligetes primo quod dabit eis in futuro. nec ponetes talia. i. dinas promissiones in futuravit in precordiis. i. in affectuosa noticia. Et est affectuosa noticia si des caritate formata quando homo credit. et illud quod credit amat et operatur. talis ponit in precordiis dicta dei. Precordia enim sicut dicit yfido. xi. ethimo. sunt locavicina cordi quibus res percipitur. Eccl. xxxiii. Precordia fatui quasi rota carri et axis versantilis cogitatus illius. Hec est igitur ignorantia inexcusabilis reproborum qui non intelligunt nec ponunt divinas promissiones in precordiis suis. i. in debita affectione. Osee. iii. Populus non intelligens vapulabit. ergo reprobat peccatorum ignorantia. Consequenter declaratur divina iusticia. ibi quoniam gratia dei est. Et tangit tres effectus divine benivolentie erga nos videlicet gratiam misericordiam et respectum. Gratiam prebet iustis viventibus. secunde ad Corin. sexto. Hortamur vos ne in vacuum gratiam dei recipiatis. Et ad Romanos sexto. Gratia deivita eterna mi-

sericordia penitentibus. in preceptis. Misericordia domini plena est terra. et Treno. iii. Misericordia domini quod non sumus corrupti. Et respectum in nocentibus. Luce. p. Quia respexit humilitatem ancille sue. Circa misericordiam dei erga peccatores est. **A** Notandum quod tria damna facit peccatum contra hominem si divina misericordia non obstat: quia peccatum concludit excludit et icludit. Concludit in iudicio. Excludit a regno. et icludit in inferno. Ex opposito misericordia solvit argumentum ne homo in iudicio concludatur. Tollit impedimentum ne homo a regno excludatur. et frangit ligamentum ne homo in inferno icludatur. Argumentum quod facit iusticia contra peccatorem est demonstrativum. sicut furtum inveniunt contra furem et ideo statim iusticia sententiat. sed misericordia sanas suspedit et iudicium sicut princeps superior. Lac. p. Misericordia super exaltat iudicium. et Math. xii. Si sciretis quid est misericordia volo et non sacrificium nunquam denassetis in nocentes. **U** Scdo peccatum excludit hominem a regno sicut leproua excludit a sanorum consortio. scilicet illud impedimentum tollit misericordia gratie iam reserando. Christus dicit Ioh. x. Ego sum ostium. Istud ostium fregit divina misericordia cum baculo crucis cum tanto impetu quod vna pars descendit ad infernum et reliqua usque ad sepulchrum. Dicit iusticia ne virorum qui vocati sunt gustabunt cenam meam. Misericordia dicit. Exite in plateas et vicos et pellicite intrare ut ipleat domus mea. Luce. xiii. **T**ertio peccatum icludit in inferno sicut debita detinet hominem in carcere. Amem dico tibi non exibis donec reddas novissimum minutum. Luce. xii. Ecce converso. Misericordia ligamentum solvit redimedo. p. ad Corin. vi. Empti estis precio magno. Iusticia dicit Converterent peccatores in infernum. Misericordia dicit. A porta inferi erue dicitur anima eorum. Quia dicit in libro. Misericordia

dei est in sanctos. potest esse dubitatio in istis. Vtrum in opere dei misericordia iusticia contra ganant. Quod non: quia in iustificatione impietatum apparet misericordia. quia omnia iusticia preponit meritum: sed iustificatione nullum precedit meritum in ipso. **P**ro in opere creationis neutrum invenit: non iusticia: quia illa presupponit meritum non misericordia quia ipsa presupponit misericordiam: sed creatio nihil presupponit. **P**ro parvuli baptisati affligunt infirmitatibus et morte et nulla ibi apparet iusticia quia liberati ab omni peccato non sunt debitores alicuius. **P**ro ne ergo iniuste talia patiuntur. **P**ro non videtur esse iusticia quod unus pro peccato alterius puniat sicut hoc facit deus frequenter sicut pro peccato cayn maledictus est chanaa filius eius. Gen. ix. Et peccato dauid qui populus numeraverat percussus est populus ii. Regum. vlti. pp. Exodi. xii. Aaron et populus peccaverunt in adoratione vituli: sed populus fuit punitus non autem aaron sicut ibi legitur quod deus fuit acceptor personarum. **P**ro ad Roma. xv. Dico ihesum christum fuisse ministrum circumcissionis ad confirmandas promissiones patrum. gentes autem super misericordiam honorare deum ergo in conversione gentium fuit sola misericordia. In conversione iudeorum fuit sola iusticia. **P**ro in perditione nulla est iusticia in reprobatione nulla est misericordia. ergo Antecedens patet ad Roma. ix. cum nodum nati esset priusquam aliquid boni aut mali egissent non ex bonis operibus sed ex vocante dictum est Iacob dilexi et saui autem odio habui. **P**ro iniustum videtur dare meliori plus de malis et minus de bonis. et e converso peiori plus de bonis et minus de malis: sed hoc facit deus distribuendo temporalia. ergo in tali distributione nec est misericordia nec iusticia. **A**d oppositum est ps. Vniuersae viae domini misericordia et ve-

ritas. ¶ Ad questionē dicēdū q̄ mīa et iusticia dupliciter accipiuntur. Primo modo large et communitur. Alio modo stricte et pprie. Large loquēdo mīa dei dicitur volūtas bene faciēdi creature. Iusticia vero dei dicitur cōdecētia sue bonitatis circa creaturā. Et isto modo loquēdi certū est q̄ in omni ope dei mīa et iudiciū non iunguntur quia in omni opere suo facit se cundū cōdecētia sue bonitatis. et volūtatē benefaciēdi sue creature etiā puniēdi reprobos cū eorū punitio bona sit electis et sic iusticia et mīa nullo modo inter se habent oppositionem. ymo sicut docet Anselm⁹ p̄sologio. ii. mīa nascitur de iusticia. quia iustum est deū sic esse bonū ut parcēdo sit bonus sicut narrat Anselm⁹ q̄ fil⁹ stāt q̄ vniuerse vie dñi et mīa et veritas et tamen iustus domin⁹ in oibus viis suis. Secundo accipiuntur mīa et iusticia stricte et pprie et sic mīa dei dicitur volūtatē dei ad subueniēdū miseris preter merita. Iusticia vero dei dicitur volūtatē retribuēdi scdm merita. et cū mereri et demereri nō sit nisi rationalis creature. manifestū est q̄ nō in ope dei ista duo coniunguntur sed tantū in ope retributiōis que fit creature rationali et de lege cōi. ¶ Ad primū in oppositū dicēdū q̄ in iustificatiōe ip̄i p̄cedit motus liberi arbitrii attritiōis pp̄t quā aliqua ratio iusticie vir⁹ q̄ infundat sibi gratiā. Similiter est ibi ratio iusticie ex parte dei q̄ quodā modo debitor efficiat penitētū pp̄t promissionē suā. Vñ glo. sup̄ illud ps. iustificeris in sermōibus tuis et vincas. Deus enī hoc pmisit ut pctōrib⁹ penitentibus veniā largiretur et sic in iustificatiōe ip̄i ex vtraq̄ pte rō iusticie

iuuenit⁹ seu repit⁹. B ¶ Ad scd⁹ p̄ in p̄dicta positōe q̄ in ope creatiōis hec duo inueniuntur large nō stricte. ¶ Ad tertiu⁹ dicēdū q̄ pctōn originale sequitur duplex pena. vna inq̄tū ē infectiū p̄sone videlz carentia diuine visionis. Alia inq̄tū est infectiū nature et scd⁹ hoc ip̄sū sequunt⁹ pene que ex defectu causant⁹ pp̄t ablationē doni originalis iusticie sicut alias dictū fuit modo baptisimus delet penam debitam originali inq̄tū est viciū p̄sone nō autē inq̄tū est viciū nature et ideo baptisimus aufert carētiā visionis dei si paruulus moriat⁹. nō autē aufert penalitates que naturā p̄sequunt⁹ ex defectu suorū p̄cipiorū materialiu⁹ post ablationem pcti originalis: vñ baptisim⁹ soluit a reatu mortis eterne. m̄et tamē sub reatu mortis corpee et aliarū penarū naturā corporis corporaliter cōsequētiū. ¶ Ad quartū respōdet aug. super Iosue. vii. Filii isrl⁹ p̄uaricati sūt. q̄ in penis eterne nūq̄ vnus p̄ alio puniet⁹ sed in penis tp̄alib⁹ quōq̄ vn⁹ p̄ alio punitur triplici ratione. ¶ Primo quia pena eterna nō infligitur alicui pro bono patiens sed ad vindictā culpe sed tp̄alis pena frequenter infligit⁹ pro bono patiens et etiā aliorū ut videat q̄tū peccatū sit fugiēdū vbi p̄ pctō vn⁹ affligitur multitudo et sic fiant homines cauciores cōtra pctōn et videat q̄ vnus quisq̄ sollicit⁹ eē debeat p̄ alio ne peccet ex q̄ p̄ pctō vnus ceteri puniuntur. ¶ Scdō q̄ q̄tū ad corp⁹ vn⁹ hō est rex alteri⁹ vel subdit⁹ sicut fili⁹ p̄ris et fili⁹ dñi. et iō fili⁹ puniet⁹ quōq̄ p̄ pctō p̄ris tēporaliter sicut p̄ pctō dñi. Sed q̄tū ad bonū aie q̄libet gerit p̄sonā suā: sic tali casu p̄ris dñs puniunt⁹ p̄ se. fili⁹ autē et sicut p̄ accidēs inq̄tū res eorū: sic canas

CA. III.

p̄ cayn puniet⁹ est et est sesus. nō leteris tu de filio tuo sic nec ego de te. ¶ Ter tia ratio est scd⁹ Gregoriū q̄ quōq̄ vn⁹ est p̄iceps culpe alteri⁹ sicut quōq̄ pp̄t culpas subditory plati p̄mittit⁹ cadē i pctōn et iō p̄ pctō plati tp̄aliter merito puniuntur sicut dauid peccate puniet⁹ ē populus vt argutū ē. ¶ Ad q̄ntū dicēdū. q̄ aarō fuit puniet⁹ sicut et p̄plus. nō tñ pena manifesta i signū q̄ plati nō debent manifeste puniri sed occulte pp̄t scādālū vitādū. Pena autē dicitur fuisse in ip̄so et in filiis eius q̄ in sacrificio vitule ruffe imūdi efficiebatur sicut p̄ Nūeri. xix. e. ¶ Ad sextū dicēdū q̄ ap̄tus loquitur illo mō loquēdi: q̄ aliq̄s mod⁹ iusticie fuit in cōuersione iudeorum qui non fuit in cōuersione gētū scz impletio p̄missionū factarū patrib⁹ p̄ p̄phetas. fuit tñ vtrobiq̄ cōdecētia diuine bonitatis q̄ vocant⁹ ad p̄miū et sic ē iusticia. Itē insufficientia meritorū fuit in vtriq̄: et sic mīa. ¶ Ad septimū in p̄destinatōe et reprobatiōe vt cōnotat effect⁹ in creatura. bene sūt iusticia et mīa cōiter loquēdo: nō tñ stricte vt in positōe dictū est. ¶ Ad octauū est dicēdū q̄ hoc cedit in p̄fectū bonorū q̄tū ad bonū sp̄iale quod est simpliciter bonū hois. ¶ LEC. LIIII. ¶ Ondenat autē iust⁹ mortuos. viuos. ipios. et iuuet⁹ celeri⁹ p̄summata lōgā vitā iusti. ¶ Postq̄ sp̄ialit⁹ excusant⁹ diuinā iusticiā i hoc q̄ p̄mittat quōq̄ iustos vtuosos et sanctos mori celeriter añ maturā etatē. quod dā naturalit⁹ pp̄t nature defectū q̄ dā violētē p̄ martyriū eis illatū. Hic cōparat breuitatē vite iustorū ad lōgitudinē reproborū. Circa hoc duo facit Primo ostendit q̄ reprobi iudicant⁹ de vita iustorū deap̄iuntur per ignorā

LEC. XLVIII.

tiam Secundo q̄ post mortē puniunt⁹ per penarū tolerantia. Secūda ps̄ ibi. Et erūt post hec. ¶ Circa primū duo facit. Primo ostendit q̄ reprobi ex cōparatione iustorū iudicant⁹ esse punibiles. Scdō q̄ ex p̄secutiōe iustorū excecant⁹ et fiūt derisibiles. Scda pars ibi. Videbūt. Circa primū sic dicit. Condemnat autē iustus mortu⁹. quasi diceret euidenter apparet malicia peccatorū diu viuētiū ex cōparatione ad iustos in iuuentute cōsummatos. Licet enim ad acquisitionē virtutum moralium requiratur multū de t̄p̄e: nō tamē ad deo p̄fecte seruiēdū: q̄a per v̄tutes theologicas deus supplet q̄ min⁹ subest de v̄tutibus acquisit. Et ideo iustus celerius cōsummat⁹. i. iuuenis bonus in breui tempore p̄summat⁹ id est p̄fectus cōdemnat hoc est cōdēnabilem ostendit longā vitā iniusti: quia ex quo iuuenis mortu⁹ fuit p̄fecte iustus et deo accept⁹. patz q̄ vni ip̄i diu viuētēs merito debet dēnari. ¶ Hec est sententia h̄e videlz q̄ mali se nes p̄dēpnantur id ē cōdēpnabiles ostēdūtur: si cōparent⁹ ad bonos iuuenes cito defunctos. ¶ Notādū est hic q̄ i oī republica et cōitate quacūq̄ sūma cura debet esse de iuuetute in bonis opibus instruēda. sicut satis docemur Eccl̄ xxx. sub metaphora de equo idomito Equus enī indomitus euadet durus et fili⁹ remissus euadet preceps. Et ifra. Non des illi potestātē in iuuetute: ne despicias cogitatus illi⁹. curua ceruicem illius in iuuetute. et tonde latera eius dū ifans est. Vult dicere q̄ sicut equus in iuuetute dure vadit et ita libenter in precipitiū: sicut in viā rectā ita iuuenis dimissus volūtati sue nūq̄ portabit suauiter alios in quacūq̄ so-

etate. s; ita libet ruet in uicia: sicut equus indomitus in precipitum. equus autem quous non admittit calcar: non sella. non frenum: nisi ad talia fuerit assuefactus in iuuetute. ita nec adolecens admittet aliquam obedientiam nisi fuerit assuefactus in iuuetute. id dicit aristoteles. ii. ethi. c. ii. Doctrina platonis fuit ista quod oportet duci aliquoties confestim ex iuuenibus quilibet et in quibus gaudere oportet et contristari. et ideo non solum hoc imo oportet quod nutriantur legibus coactiuis. quia iuuenibus opera uirtuosa non sunt secundum se delectabilia. sicut dicit idem philosophus. x. ethi. c. ix. Et ideo sicut ibi concludit necessarium est fieri quaedam regulas pro iuuenibus quibus conpellat ad mores. et cum sint pleni passionibus voluptatum. non possunt addiscere delectari in uirtuosis nisi secundum bonas leges informemur. Quales autem sint conditiones iuuetutis sufficiens narrat aristoteles. ii. rethorice ita dicens. Primo enim concupiscentiis sunt iuuenes et cito concupiscentia persequentes. sed uenera uehementer. Quidam ergo concupiscunt et facilius a concupiscentiis desistunt sunt autem acute voluptatis non magne sicut laborantium sitis et famis. Sunt enim animosi et acute ire et facilius iram suam persequuntur. Amant enim honores et non sustinent despici. Facilius autem ab ira desistunt. Amant etiam honores et uictorias: quam iuuetutem excellentiam concupiscunt. Minus autem his amant pecunias: quoniam inexperti sunt quantum ad indigentiam hominum et maligni non sunt nec cauillosi. et facilius credentes: quam adhuc in multis decepti non sunt et bonae spei sunt. et plurima sperant quoniam in paucis repulsa passi sunt quod propter multa sperant. et quam futurorum est spes. preteritorum uero memoria. iuuenibus autem pauca preterita sunt: plurima autem futura: quam iam quasi uiuere incipiunt propter hoc

facilius decipi possunt: quam facilius sperant et erubescunt sunt. quam in uirtutibus perfecti non sunt. sed solum ipsa cognoscunt quod ipsis a legibus proponuntur: in quibus sepe deficiunt. et magnam uiam sunt quam a nullo ad huc invita humiliati fuerunt. et dignificant semetipsos: quam bone spei sunt. et magis eligunt honorabilia quam uilia. uirtutibus autem magis uiuunt. quam rationatione. uirtus autem est uis honorabilis et ratiocinatio utilis. et amatores amicorum sunt et magis coetaneorum quam eorum qui sunt alterius etatis. Non enim iudicat aliquod ad uile: et ideo de amicis quibusdam nihil curant sed in conuiuio delectantur. et propter hoc si amicos amat coetaneos. et omnia in magis. id est excessiue operantur uita ualde amat: similiter et odit. Cuius autem est quia omnia scire putat et asserunt. et ideo excessiue in omnibus operantur. et iniuste faciunt contra melius aliis irrogando. et inde excellentes uolunt apparere. Et misericordes sunt: quoniam omnes sicut ipsi sunt arbitratu innocentes et iniuste pati. insuper rursus et ludorum amatores sunt. Hec autem. Ex quibus dicit satis patet quod iuuenes castigatione indigent uehementer propter diuersa desideria que contra rationem natura calida causat. dum durat tempus iuuetutis. Unde. ii. ad thimotheum. i. Iuuenilia desideria fuge. Propter quod quod cura animarum habetis istud subdite uestris inculcare debetis quod tam patres carnales quam spirituales instruat filios suos in cultu christi et in preceptis dominicis a. ¶ Notandum est autem quod ad etatem iuuetutis hoc est ad iuuenes uos quoniam uires annos attigistis quadrupliciter uos habere debetis. Est iuuetutis moribus informanda. arcus castiganda. peccata sustentanda. micus iudicanda. Primum igitur iuuentus moribus est informanda. Istud fecerunt antiqui gentiles tripliciter

Scriptum librorum. pictum gestorum et figuris signorum. Nobiles enim antiqui explorauerunt quod meliores fuerunt philosophi et illos suos pueros tam litteris quam moribus imbuendos dederunt. Unde Traianus plutarco. Nero. Seneca Alexander Aristotelem habuerunt magistros. et ne [a talibus magistris] aliquid dissolutionis vel lubricae leuitatis addisceret summe cauebant. Unde boecius in prologo musicae. sic salomon de se dicit Sapientia. viii. Hac amant et exquirunt a iuuetute mea. Itē docuerunt iuuenes picturis gestorum. Unde sicut narrat quaedam expositor super iuuenalē libro. i. Satira. Nobiles romani sic disposuerunt actiones suas per singulos dies. quod summo mane omnes filii petebant uel adibat arcus triumphales in quibus antecessores sui depingebant cum armis et cautelis quibus dimicauerant contra hostes suos sic iuuenes illis uis accederent ad uirtutes per imaginationem gestorum. de inde templum appolinis petebat quod erat deus sapientiae. Postea iudices ad forum et senatores ad capitolium descendeabant. Iudices uero causas tractarent. Senatores uero de utilitate reipublice deliberarent et sic tempus suum usque ad horam nonam expenderunt et ne iuuenes a bonis occupationibus impediti per totum tempus annum nonam horam ordinatum erat quod meretrices per nullo casu per stibula sua egrederentur ante nonam. ne iuuenes a suis informationibus et uiri a consilio reipublice per delectationes libidinosas aliquatenus turbarentur. Et hec est ratio secundum huc quod meretrices nonarie apud romanos vocabantur: quia ad horam nonam licent eis egredi de domibus suis et non ante. Itē docebant iuuenes ad bonos mores figuris signorum. Unde narrat macrobius. i. saturnaliu quod apud romanos pueri nobilibus quaedam uelut uelle quod dicitur pretexta in pu

eri nobiles vocabantur pretextati. habebant enim coram pectore suo bullam quaedam auream habebat figuram cordis humani. Bulla autem fuit semicirculi figure quam medietas sperre ad similitudinem bullarum quod fuit in aqua. pretexta erat de purpura quod est rubei coloris ut pudore sue nobilitatis uicis se subtraheret et cordis imaginem ante pectus portabat ut se iuuetutem ita se fore homines cogitaret si corde presteret. Hec macrobius. Sic quod primo est iuuetus moribus informanda. Ecce. xii. Memeto creatoris tui in diebus iuuetutis tue. ¶ Secundo tu uertus arcus castiganda quia puer. xii. Qui per uirge odit filium suum. Et ecce. xxx. Curua ceruicem eius dum iuuetus est. Aues pullos suos et fere fetus suos frangunt nature sue castigant et domant. Istud figuratum est hely sacerdote quod propter negligentiam castigandi filios per filiorum impudentiam dantur. Unde beda quia fera pietate superat est hely. Ferre delinquentes filios noluit apud districtum iudicem seipsum cum filio crudeli dantur perculsit. Unde uerum est quod uerbis eos aliquoties corripuit sicut per. i. Re. ii. Non est bona igitur hec fama quam audio de uobis sed de his est nimis modicum ad correctores malorum iuuenum sicut per x. ethi. Unde narrat boecius primo de disciplina scolariu de sanguine lucretii filio. ¶ Tertio iuuentus est parca sustentanda in iuuenili etate assuecat sobrietati. Ad Thimotheum. ii. Iuuenes similiter hortare uos sobrii sint. Unde narrat augustinus de bona matrona. ix. confessionum c. viii. quod cura habuit quaedam filiarum nobilium eratque in eis cohercedis cur opus esset facta seueritate uehemens atque in docendo sobria prudenter. Nam eas preter illas horas quibus ad mensam parentum moderatissime alebantur: etiam si exardescerent siti nec aqua bibe-

re sinebat: precariis consuetudine mala et addes verbum sanum. Mo aqua bibitis quia in potestate uinum non habetis cum ad maritos ueneritis facte domine apotecarum aqua sordebit sed mos potandi permanebit. Quarto iuuuetur est malum iudicanda non est enim desperandum si frequenter peccet unum signat petinit psalmus. Delicta iuuetur tuis mee. Ypocras potest talis aphorismus Epileptice quibus ante iuuetur nascuntur immutatioes habent. quibus cum uero dum. xxv. a non fuerit plurimum comoritur vel commouetur. sic igitur est informada iuuetur moribus. et sic fuit scilicet predicator splendor ecclesie sanctus paulus cuius cras conuersione celebrabimur tam in moralibus scientialibus instructus et ad pedes gamaliel doctoris et ideo confidens dixit coram rege agrippa potest. Act. xxvi. Et quod uita mea a iuuetur que ab initio fuit in gente mea in iherosolymis nouerunt omnes iudei presciantes me ab initio si uelint testimonium phibe quoniam secundum certissimam sectam religionis uixi phariseus. Et ueraciter iste presumat est breui expleuit tempora multa discurrendo. docedo disputando. scribendo. ut prescideret scriberet. Et illud. i. ad Thimo. iiii. Bonum certamen certam cursu consummaui fide seruauit de reliqua scripta est mihi corona iusticie quia iam habet in celis: In historia barlaham quibus iohannes damascenus dicitur copulasse referat quod idem barlaham moachus solitarii primo fuit. et postea magister cuiusdam filii regis quod iosophat dicebat a quod idem puer quesuit cuius etatis esset sub his uerbis. Dic mihi igitur per quod quod annorum es. et ubi puerus quia a te nunquam uolo separari. Et ille respondit annorum suorum. xlv. in desertis tres fennarum degens ad quem iosophat amplius mihi apparet per quod lxx. annorum. Et ille si a natiuitate mea omnes annos meos quod

ris discere bene estiaisti. sed nullo modo a me in mensurauitae computat quod quod in uarietate mundi expensis sunt. tunc enim in interiori homine mortuus erant annos mortuorum quod uita nojabo. Similiter fuit ratio illius quod diu uixit in seculo et tantum. xvii. in religione quod etate sua interrogati respondit uixit et iterum querenti quod respondit dum dixit uixit quod quod uixit tibi dixit. Et ideo narrat ualerius marialis li. primo de quodam antonio sene qui computare potuit. xv. o lipiadas. iste ita uirtute uixerat quod cogitare potuit de tota uita suar etate sine displicentia precedentis uicium et ideo contemdas sua felice etate. dicit quod hoc est bene uiuere uidelicet sic uiuere quod ipse possit frui uita priori. Unum dicit sic. ampliat etatis spacium sibi uir beatus. hoc est uiuere bis uita posse priore frui

LECTIO. LV.

Uidebunt enim finem sapientis et non intelliget quod cogitauerit de illo deus et quod quod mument illud dominus Uidebunt enim et contemnent. illos autem dominus irridebit. Per quod spiritus sanctus declarauit quod impium ex comparatione iustorum euidenter iudicantur pumbiles. hic ostendit quod ex persecutioe iustorum excecantur et fiunt derisibiles. Excecavit enim eos malicia eorum. sap. ii. Et circa hoc duo facit. Prius tangit eorum culpa. Secundo subdit eorum pena ibi. illos autem Culpa est duplex. uidelicet ignorantia et malicia. Ignorantia in non intelligendo. malicia in contemnendo. Dicit ergo sic Uidebunt scilicet malis reprobis persecutores iustorum finem sapientis. i. martiris secundum glosam inclinare. et non intelliget propter malicia excecantur. ii. ad cor. iiii. Deus huius seculi excecavit mentes infidelium ut in eis non fulgeat illuminatio euangelii. Deus huius seculi. i. deus uerum quod non solum bonos regit sed etiam malos per me

CA. III.

rito precipitat. secundum abro. uel deus huius seculi quod est princeps huius mundi quod secundum seculum principat sed aug. et ideo ex culpa eorum prouenit quod non intelligunt. ysaievi. Audite audientes et nolite intelligere uisiones uidete et nolite cognoscere. Non igitur intelliget quod cogitauerit de illo sed sapiente deus. i. quod deus presumpsit sibi coronam propter spiritum meroris. Quid autem deus si iustos quod aduersa sustinet cogitet ipse dicit. I. he. xxix. Ego enim scio cogitationes quas cogitatis super uos dicit dominus cogitationes pacis et non afflictionis ut de uobis finem et paciam. Et quod mument illud dominus super non intelliget reprobis quare uidelicet dominus mument martire armis fidei secundum uide glo. ex hoc apparet quod littera debet esse mument et non mument sed Raba nunc sic exposit. Consequenter cum dicit uidebunt enim. Assigta eorum ignorantia. assigta eorum malicia dices. Uidebunt enim mortem sanctorum in presenti et contemnent eos nescientes finem future glorie sic diues presumpsit lazarus et tamen portabat ab angelis in sinu abrahe. Luce. xvi. et sic tangit eorum culpa. Consequenter ibi. illos autem. subdit eorum pena quia dominus illos irridebit. i. dignos irrisione monstrabit in die iudicii generalis puer. i. Ego quod in iterum uro ridebo et subsannabo cum uobis quod timebat aduenerit. Et in psalmus. Qui habitat in celis irridebit eos et dominus subsannabit eos. Ad irrisio proprie fit cum cachinatone oris et buccarum. Sed subsannatio fit cum rugatione nasi. Et sic tunc uult dicit quod deus ostendit reprobos omnes irrisioe dignos. Et hec est sententia littere Uidebunt enim finem sapientis. Sapientis enim sicut dicit yfido. x. ethi mo. Denotat est a sapore quia sicut gustus aptus est ad discernendum saporibus ciborum sic sapientis ad discernendum res et rerum causas

LEC. LV.

eo quod unum quod dinoscatur atque sensu uitalis discernat. Cui contrarium est insipientis. eo quod fit sine sapore nec aliquis discretionis siue sensus. Cum enim nullus sit sapiens a natura sicut dicit ar. vi. ethi. c. viii. circa sapientiam quatuor sunt attendenda uidelicet quis sit motus sapientiam accipiendi. quod signum sapientiam agnoscendi. quod opus sapientiam exercendi. quod fructus sapientiam possidendi. Prius igitur de motu accipiendi sapientiam sciendum quod ipsa non acquiritur sine amore sine labore sine humilitate sine stabilitate. De primo aug. de moribus ecclesie et manicheorum. li. i. c. xxix. Sapientia si non tota uirtutibus concupiscatur iuueniri non potest. adquire queritur amore reuelatur amore in ea permanetur. Sap. viii. Hanc amauit et ex qua sum a iuuentute mea. Unde metrica dicitur. Disce libens et es sapiens et honore frueris Quod fieri quis discere libens et eris. Primo igitur querit amore. Secundo labore. Unde narrat hugo didascalon parte. ii. quod apud ueteres lecticam philosophie quatuor persone supportabant: due in specie iuuenum precedentes et due in specie puellarum sequentes. Iuuenes dicebantur amor et labor. Puelle cura et uigilia. In labore est ut agas. In amore ut proficias. incurauit provideas. in uigilia ut attendas. Unde narrat Ihero. in suo polycrato. li. iiii. quod gentiles ueteres sapientiam quasi omnium deorum principum coluerunt et eius imagines pre foribus omnium templorum depinxerunt et iuxta imaginem eius ista uerba scripserunt. Uisus me genuit. memoria me peperit. sophia me mouit. cant greci. uos sapientiam. ego odi istos homines et ignaua opera et frivolas sententias. Et si est quod dicitur. puer. ii. Si sapientiam inuocaueris et inclinam.

ueris cor tui prudentie. si q̄sieris eā tā
q̄ pecuniā ⁊ sicut thesauros effoderis
illā. tūc intelliges timorē dñi et sciam
dei iuuenies q̄a dñs dat sapiā ⁊ ex ore
eius prudentia. Sapia in scriptura figu
ratur per aurū qd̄ inter metalla p̄sum
dius generat̄ in terra ⁊ cū maiori la
bore effodit̄. ¶ Tertio ad acq̄redā sa
pentiā requirit̄ hūilitas. Vnde aug.
li. iiii. de natura et origine aie ad Vin
centiū in p̄ncipio quātū appet ex dōis
ingeniū que tibi largit̄ est deus. p̄fe
cto sapiēs eris si te nō esse credideris.
atq̄ vt sis ab illo qui facit sapiētes pie
suppliciter istāterq̄ poposceris ⁊ ma
lueris errore nō decipi. q̄ erratiū lau
dibus honorari. Et ideo cū quidā at
qu⁹ de mō discēdi int̄rogaret̄ r̄ndat si
cut recitat Hugo in suo didascalon vbi
prius. Mens hūilis studiū querēdi vi
ta geta scrutiniū tacitū paup̄tas. terra
aliena hec referare solēt m̄tus obscu
ra legēdo. a ¶ De studio ū et hūili
volūtate discēdi q̄ habuit plato scribit
Ihero. ad paulinū p̄sbyterū sub his v̄
bis. Si plato egyptū et architā tarētū
nū eandēq̄ orā ytalie que quodā ma
gna grecia dicebat̄ laboriosissime pa
graunt vt qui athenis m̄gr̄ erat̄ potēs
cuiusq̄ doctrinas achademie gimna
sia p̄sonabat̄ fieret pegrin⁹ atq̄ disci
pulus malēs aliena verecūde discere
q̄ sua ipudēter ingerere. puer. xi. vbi
est hūilitas ibi est sapia. ¶ Quarto re
grit̄ stabilitas ⁊ p̄seuerētia in addiscē
do. vñ antiq̄s p̄hos vsq̄ ad mortē legi
mus studuisse vñ. Valer⁹. li. viii. Car
neades laboriosus ac diuturnus sapie
mles fuit. siquidē expletus. xc. annis
idē illi viuēdi p̄handiq̄ finis fuit. So
crates. xciiii. ānū agēs nobilissimū li
brū scripsit Crisipp⁹. lxxx. āno ex actif

time subtilitativolumē scripsit. Symo
nides. lxxx. āno carmina p̄scripsit de
stabilitate studi archimedis quē nos
mō archimedē dicim⁹ sicut credo. idē
narrat valer⁹ Archimedis quoq̄ fru
ctuosā fuisse idustriā dicerē nisi eadē
illi dedisset vitā et abstulisset. Capit̄ ei
Syracufis marcell⁹. machinatōib⁹ ei⁹
diu ac multū. victoriā suā ihabitā sen
serat eximia tñ hois prudentia delecta
tus vt capiti illi⁹ p̄ceret̄ edixit. pene tā
tū gl̄ie tñ archimede referuato q̄tum
in oppressis firacufis reponēs. ac dum
is oculis antiq̄ in t̄ra defixis formas
describeret militi q̄ p̄dandi grā domū
irruerat extractoq̄ sup̄ caput ei⁹ gla
dio qs̄ nā esset int̄rogabat. p̄p̄t nimia
cupiditate iuestigādū qd̄ q̄rebat nomē
sui iudicare nō potuit. sed p̄tracto ma
nib⁹ puluē: noli inq̄t obsecro istū cir
culū disturbare ac p̄inde quasi negli
gens ipi lictoris obtruncat̄ sanguine
suo lineamēta artis sue p̄fudit: quo ac
cidit vt p̄p̄t illd̄ studiū mō donaret̄ vi
ta. mō spoliaret̄. Eccl. vi. Eilī a iuuetu
te tua accipe doctrinā et vsq̄ ad canos
iuuenies sapiā. B ¶ Sic ergo patet
quid sit mod⁹ sapiā acq̄redī. Scdo vi
dendū est de signo sapiā cognoscēdi.
¶ Vbi notādū q̄ apud stoycos signū
sapie fuit patia Vñ seneca ad Serenū
in li. q̄ sic intitulat̄ q̄ i sapiētē nō cadit
iuria sic dicit. Epicur⁹ ait iurias to
lerabiles eē sapiēti. nos at̄ iurias non
eē nec h̄ nature r̄pugnare nō negam⁹
rē icōmodā eē v̄berari ⁊ ipellit̄ aliquo
mēbro carē: s̄ oia negam⁹ iurias esse
Nō sēfū illis dolorib⁹ subtrahim⁹: sed
nomē iurie qd̄ nō pōt recipi salua vi
tate vñ scd̄ eūdē ibidē. Ista p̄na nō va
let aliq̄s hō facit mibi iuriā. q̄ ego ac
pio iuriā. Ponit ei exēplares istātas

Esto q̄ aliq̄s rem quā de villa mā sur
ripuit in domo mea ponat: ille furto
fecit ego nihil pdidi. Sigs cū vxore su
a tāq̄ aliena cōcūbat adult̄ erit. q̄ms il
la adultera nō sit. Aliq̄s mihi det ve
nenū sed vim suā mixtū cibo pdidit.
sceleri se obligant et si nō nocuit nō
m̄lato ē anus telū oppoitaveste elu
sū ē ⁊ oia scelera ān̄ effectū opis q̄tus
culpe satis est. p̄fecta sūt. Eodē mō li
cet aliquis inferat iniuriā. sapiēs eā nō
recipit. M̄ta ei sūt q̄ iniuriā submo
uē possūt. Scdo q̄ in sapiētē non cadit
cōtumelia sic p̄suad̄. M̄ta enī q̄ vidē
tur cōtumeliē: nō sūt: sed fiūt vicio in
terpretātis. si aliq̄s dicat sibi cōtume
liā fieri ab aliq̄ qui sibi nō assurgit. po
nit ergo tale exemplū. Pueri aliq̄n fe
riūt parētes expuūt i matrē ⁊ lacerāt
⁊ tamē null⁹ dicat eos cōtumeliā itulif
se. et subdit. quē ad modū nos aduer
sus p̄eros habebim⁹: ita se h̄ sapiēs aduer
sus oēs qb⁹ etiā p̄iucterat̄ canicie pu
erilitas iest. Et addit q̄ inter eos ⁊ pu
eros nō ē differētia nisi q̄ i maioribus
errāt. voluptatē secuti nulla rōe regla
ti. Si q̄raf̄ ab eo q̄re sapiens si nō acci
pit iniuriā nec cōtumeliā quare punit q̄
talia sibi vel aliis inferūt. Respōd̄ nō
sevlciat̄ s̄ illos emendat nec tamen
irascit̄. qs̄ medic⁹ frenetico irascit̄. qs̄
feblicitāt̄ a frigida aq̄. phibiti maledi
cta i malā p̄tez accipit. Hūc effectū ad
uersus omnes h̄ sapiens. quem aduē
sus suos egros medicus. Scit sapiens
ōs hos q̄ togati purpuratiq̄ icēdūt. va
lētēs coloratos. s̄ tñ male sanos eē. q̄f
n̄ aliē vid̄ q̄ egros. q̄ et it̄patos: n̄ respi
cit qd̄ hoies turpe iudicēt aut miserū
n̄ ⁊ illd̄ qd̄ p̄p̄s s̄ vt sidera p̄riū mūdo
iter icēdūt. ita hic aduersus opinionē
oīs vadit hec ille. signū q̄ sapie s̄ stoy

cos ē n̄ pati iurias. Vñ boeci⁹. ii. de
p̄fo. p. vii. narrat de qdā q̄ false assūp
sit sibi nomē p̄hi casū istū Accessit qui
dā ⁊ dicit se velle experiri an vere esset
p̄hs si illatas iurias leinē paciēq̄ su
stineret. ille q̄ paulisp̄ paciā assūpsit.
acceptaq̄ p̄tueliavelud isultās. Iā tādē
iq̄t intelligis me eē p̄hm. Cui ille mimi
us mordacit̄. itellexerā iq̄t si tacuisses
q. d. Si tacuisses putassē te p̄hm. n̄ cauit
ga de tua paciā q̄r̄vanā gl̄āz scio quia
p̄hs nō es. Et inde accipit̄ h̄ vulgare p̄
uerbiū Si tacuisses p̄hs fuisses. Eccl.
xx. Hō sapiēs tacebit vsq̄ ad t̄ps: lasci
u⁹ at ⁊ iprudēs n̄ seruabit t̄ps ¶ Tertio
vidēdū ē qd̄ sit op⁹ sapiāz exercēdi
¶ Vbi notādū q̄ p̄ci p̄ue tres sūt act⁹ sa
piēt̄ Informare. reprobare. ⁊ ordiare
Informare mores reprobare errores
⁊ ordiare inferiores Et iō dicit Añ. i. e
lēchor. Est at̄ vt ad vñ sit dicere opus
sciēt̄ n̄ mēiri de qb⁹ nouit ⁊ mēietēz
posse maifestare. Primū p̄tēt ad ifor
matōez Scd̄ ad reprobatōez Dicit eti
am p̄hs. i. metha. q̄ int̄ ea q̄ hoies de
sapiente p̄cipiūt. p̄tē vñ qd̄ ad eū p̄ti
net: ordiare. Et iō i aureo sc̄lo solū sa
piētes gubernabāt. sic dicit Seneca. i. ep̄
xcii. Et ihero. i suo polico li. iiii. Ro
manos p̄cipēs aut duces dū eorū res
publica vigunt n̄ memini illatos exti
tisse. ⁊ nescio quō p̄tigit ex q̄ p̄cipib⁹
lāguivt̄ l̄ras. at mate milicie ifirma
ta ē man⁹ et ipi⁹ p̄ncipat⁹ q̄i p̄cisa ē ra
dix b ¶ Vñ qdā rex rōanorū scri
bēs ep̄lāz cuiā regi frācorū q̄ten⁹ fili
os suos i lris erudiret istā iēserit. Rex
iq̄t illrāt⁹ q̄i asin⁹ corōat⁹. hic ē q̄ karo
l⁹ trāstulit studiū de rōa i parisi⁹. De q̄
d̄ q̄ oēs artes liberales habuit in suo
palatio miro mō depictas. Et de da
und d̄ q̄ hūit sapiām sicut angel⁹ dei

Nulla enī cōitas sine sapiētib⁹ regi po-
test Sapie. vi. Multitudo sapiētū sani-
tas ē orbis terrarū In cui⁹ signū narrat
ysido. li. i. ethi. c. xxvi. q̄ demostenes
orator cōtra philippū regē tali fabula
vsus ē. Cū philipp⁹ atheniēses obfide-
ret postulauit ut sibi decē oratores da-
rēt et tali pacto discederet. Rūdit dēo
stenes lupos aliquādo pastorib⁹ quos
diligentiā decipere volebat suāsisse ut
in amicitia puenirēt. ea pditione ut ca-
nes in qb⁹ erat cā iurgios⁹ iure illi tra-
derēt Annuerūt pastores in spem se-
cunt ut dederūt canes quos omniū su-
rūvigilantissimos custodes habebant
Lupi ergo oī formidie adēpta. oē qd
in gregib⁹ illis erat nō p facietate sed
pro libidine lacerarūt. Et isto mō sua-
fit. Atheniensib⁹ Philippū regē. prin-
cipes ppli postulare quo facili⁹ posset
opprimere spoliatā custodib⁹ urbem.
¶ Quartovidēdū q̄s est fruct⁹ sapien-
tiā possidendi. de hoc satis dicit. Ecclē
vi. Quid habet ampli⁹ sapiēs a stulto
et qd pauper nisi pergat illuc ubi est vi-
ta. Et sap. vi. Cōcupiscentia sapientie
deducet ad regnū ppetuū.

LECTIO. LVI
Et erunt post hec decidētes sū ho-
nore et incōtumelia inter mortuos i-
perpetuū. Qm̄ dirūpet illos inflatos
sine voce et cōmouebit illos a fūdāmē-
tis et vsq̄ ad supremū desolabuntur et
erūt gementes et mēoria eorū peribit
¶ Postq̄ spūscūctus declarauit q̄ perse-
cutores iustorū decipiūt i pnti p igno-
rantia hic declarat qlit p mortē puni-
untur per penarū toleratiā a ¶ Tan-
git autē septē penales conditiones dā-
nandorū que sūt iste. Deiciēt cū cōfū-
sione Affligentur cū despectione. Re-
pellēt sū rñsione. Destituēt autē tūca-

tionē. Puniēt sine p̄solatione. Cōterē-
tur sine cōdonatione Et supprimētur
sine recordatione. Et ista iuste patien-
tur ppter septē malicias q̄s tyranni et
mali hoies psecutores scōrū habuerūt
inuita Fuerūt enī ambiciosi ad hono-
res. argumētosi cauillatores. cōtume-
liosi pterritores. faci norosi supporta-
tores. pnciosi psecutores. voluptuosi
leccatores. et obliuiosi cōtēptores. Et
iō merito reddēdo singula singulis iu-
ste iudicabūt. Quia enī iustorū psecu-
tores fuerūt ambitiosi ad honores Iō
deiciēt in cōfusione: quia cōtumeliosi
perritores ideo affligēt cū despectio-
ne. q̄a fuerūt argumētosi cauillatores
repellēt sine rñsione. q̄a faci norosi sup-
portatores destituēt autē tūcōe. q̄a p
nicōsi psecutores puniēt sū cōsolatōe
quia fuerūt voluptuosi leccatores cōtē-
rēt sū cōdonatōe. q̄a obliuiosi p̄tēpto-
res suppmēt sū recordatōe. Iste ergo
septē penalitates inuāt i locōe hodie-
na. Prio igit q̄a fuerūt abiciosi ad ho-
nores. deiciēt cū p̄fusione. Et q̄tū ad
h̄ dicit pmo sic. Et erūt p̄ hec id est vi-
tā istā vel p̄ p̄ctā mltā q̄ perpetrauerūt
decidētes sū honore. q. d. nō solū erūt
cadētes s̄ p̄violētiā decidētes. in ps. de-
cidant a cogitatōib⁹ suis sū mul. ipie
e. ex. e. q. 11. te domie. Decidāt iqt a co-
gitatōib⁹ suis abiciosi et supbis qb⁹ ho-
nores et dignitates cupiebant in pre-
senti decident cū diabolo capite suo i
profūdum inferni in voce archangeli
et in tuba dei et mortui qui in christo
sunt resurgent p̄mi. in iussu. i. in imp-
atoris ptate ¶ Nō enim tunc veniet i
humilitate sicut veit in carnē in prio
aduētū. non equitabit a finā nec baiu-
labit sibi crucē sicut legi⁹ fecisse Iohā-
nis. xix. S̄ tūc videbt filū hois veniē-

tem in nubib⁹ celi cū ptate magna et
maiestate sicut dicitur Luce. xxi. Et
ideo dicit ap̄lus. q̄ ip̄e dñs veniet i ius-
su. et in voce archangeli id est in voce
facta per semetipsum qui est princeps
angelorū Est enim angelus magni cō-
filii Ysaie nono. et iohis quito. Mor-
tui audiēt vocē filii dei et qui auherit
viuent Vel in voce archangeli ad litte-
rā id est in voce facta misterio alic⁹ ar-
changeli Vñ grego. xxiii. mora. c. xx
Et vidēb⁹ cūctus p̄cipitabāt et nō iudi-
ce tribit. Exponēs illā Iob. xl. Luet
q̄ fecit oia nec tñ cōsumēt non inqt
morte cōsumēt q̄a si consumeretur vi-
ta morientis etiā p̄a finrēt sed vt si-
ne fine cruciē: viuere in pena cōpel-
lit vt cuius vita mortua hic fuit in cul-
pa: illic mors ei viuat in pena. luet er-
go que fecit oia nec tñ p̄sumēt q̄a cru-
ciatur et nō extinguit. mortē et viuit
deficit et subsistit. finē semper et sine
fine ē. Ex solo auditu sūt valde terri-
bilis. quātomagis passione. hec gre-
go. ¶ Cōsequēt ex istis patet q̄ illā ē
erroneū qd i qb⁹ dā quaternis apocri-
fis iueit de reuelatōe fctā cū dā p̄fōe
q̄ aīe dātorū ab hora nona sabbato
vsq̄ ad horā nonā in dñico vel aliē ne-
scio q̄ diu refrigeriū optinet qd nichil
ē si enī corū pena nō sp̄ duraret nō ef-
set perpetua. Quicqd enī perpetuū ē
cōtinuū est et eternū. et os tales narra-
tiones p fictionib⁹ sūt habendē ¶ Se-
cūdo q̄ fuerūt cōtumeliosi pterritores
affligēt cū despectione. et q̄tū ad hoc di-
xit q̄ erūt i cōtumelia int̄ mortuos i
p̄petuū. Et nota q̄ oē v̄bū i portat cir-
cūstatiā aggruātē penā eorū. q̄a erūt in
p̄tumelia. q. d. nō solū p malo ope imo
in minimo etiā sermone. Nā qlib⁹ re-

prob⁹ afficiēt ab aliis p̄tumelis male
dictionibus impropertis. Item punie-
tur non in loco viuētū vbi eē potest
spes auxili sed in loco mortis i infer-
no ¶ Tertio punientur non ad horā
nec interpaulatim sed in perpetuum.
¶ Tertio reprobī. quia fuerunt argu-
mentosi et cauillatores repellēt sū
responsione. Et q̄tū ad hoc dicit. q̄ni
am dirūpet illos inflatos id est q̄ pa-
rum ante fuerūt inflati verbis legib⁹
et falsis allegationib⁹. Dirūpet in quā
In illo qd dirūpitur fit magna discōti-
nuatō partū subito ¶ Et isto mō
fiet reprobis discōrdatiā factorū su-
rū et malariū voluntatū ad inuicē. Et
ideo dicitur q̄ de dirūpet illos sine vo-
ce cuiuscūq̄ excusationis. Et istā ē no-
tabile q̄ iniustus legis et falsis aduo-
catis de quibus frequēter visum est q̄
in morte tam in voce q̄ in lingua pu-
antur. Vnde dicitur et expertū est q̄
isti mali aduocati et falsi placitatores
iusticiari etiā iniusti imminente morte
amittunt vocē linguam et sensum.
Cuius ratio est quia non est iustum q̄
aliquis idē vedat alteri et retieat sibi
Istū at oēs male et iniuste viuēdo lignaz
vocē sēfū et faciūdiā aliis vediderūt fal-
se allegādo et iniuste iudicādo p̄ p̄sciē-
tiā maliciose obiciēdo et cautelose fug-
gerēdo. Et iō iustū ē q̄ q̄n idigēt voce
voce p̄uēt. ysa. I Vediti estis in iqtati-
bus vestris. De istis loq̄ Solin⁹ Sido-
nius in quadam epistola ita dicit V i-
di inqt morbum incurabilem ad quē
curandum non inueiebat medic⁹. S̄
numquā inueni causam adeo deperdi-
tā qn ad eaz tiendam inueniret aduo-
cat⁹. Istū enī sūt valde reprobandi pro-
pter quatuor ratōes. Prio deteriores

videtur esse quivillissime meretrices. quia ille vendit partem sui corporis magis ab hominibus. Isti vero honestissimam sui corporis partem sicut linguam os. Secundo quia deberet esse sicut stelle fixe motu tantummodo motu firmamenti id est motu vitatis: quia puer. xii. Labium vitatis firmum erit impetuum. Sed certe pro maiori parte omnes iuveniuntur stelle erraticae quia moventur duplici motu videlicet contravitate propter mueram et quoniam cum vitate ducti proficia. Et ideo de illis stellis dicitur. Iob. xxv. Stelle non sunt munde in conspectu eius Tertio dicitur potest quod lingua eorum assimilatur lingue statere. que statim ad minimum pondus facit nutum. et se inclinam ad partem graviores. Ita isti quocumque sit de vitate ad illam partem magis inclinam quam sit in danda pecunia magis prodigiosa. de quibus quolibet dicitur in psalms. Medices filii hominum in stateris. Quarto comparari possunt illi cherubin qui tenent flammam gladium atque vas fatiliter ad impedendum reditum hominum in paradysum. Gen. iii. Reuera isti advocati mali habent flammam gladium quia lingua eorum gladius acutus. et est valde versatilis quia de facili verti potest et contravitate et pro vitate. Cherubin interpretatur plenitudo scientie. Et isti dicitur sapientissimi apud vulgus. Sed ad quid deserunt? Reuera ut contra ad custodiendum viam ligni vite ne aliquis accedat ad lignum vite id est ad christum. Isti sunt qui falsa procurant diuortia. illegittima coniungunt matrimonia. Ecclesias veris prelatibus exspoliant et symoniacos copulant. innocentes excoicant Etiam verbis falsis cum de iure non possit rebelles conciliant christum et ecclesiam persequentes. Et ideo versus similiter narrat quod quidam vidit in spiritu Nerone apud inferos balneantem. Ministri vero undique circa eum aurum bullas infundebant. Dum enim vidis-

set unam cohortem advocatorum prope accedente clamavit. Huc inquit. O venale hominum genus. O advocati amici mei accedite ut in hoc vase balneamini mecum. Adhuc enim super est locus in eo quem pro vobis servavi. Audiui de quodam Causidico de regno francie. Hic pro iura et actus iuridicos de paupere clerico factus fuit mirabiliter dives. Tandem infirmatus fuit ad mortem. amici eius ex omni parte astiterunt et rogaverunt eum ut cederet testamentum Ille gravissime infirmatus cepit cogitare quomodo tot divitias per suam eloquentiam et lingue preciam congregasset. Et recollecto toto spiritu quem habuit clamavit in gallico lingue lingue lingue. Idem. ii. z. iii. recitavit. Et cum admiraretur quod astabat quod vellet signare subiunxit iterum in gallico lingue tot gallogua et lingue tot aura. Cotigit autem eo tempore fratres predicatores de novovenisse ad illam villam aream habebant sed nullam domum edificatam. Mandavit ergo pro quibusdam de illis fratribus. Et cum venissent coram familiaribus amicis dicit eis Ego inquit preciam lingue lucratus sum ista bona temporalia aurum argentum et alia preciosa. Vos autem linguis vestris lucramini spiritum aliam et sempiternam. Et ideo vobiscum mercimonia contrahant percipiant de fructu lingue mee et egoviceris aliquid habere possim de fructu lingue vestre. Et ideo dixi amicis meis pro quibus veniretis quod lingue tot gallogua et lingue tot aura. Et totum thesaurum fratribus dedit et mortuus est. Quarto reprobi: quia fuerunt facinorosi supportatores destituentur autenticatone. Et quantum ad hoc dicit quod commovebit illos a fundamentis. Et ista est specialiter contra malos ministros consiliarios et balivos. Isti omnes fugiunt auctoritate quodam dominorum sicut Causarii Iusticiarii et alii etiam officiales multum loquuntur se pro persona

principis. Et ideo siue sit iustum siue iniustum auctoritate habet. quia fundamentum totius negocii fungitur esse principis. Et ideo modo quod volunt supportant excusant quos volunt prodent et se habent pro se regia potestate et auctoritate. Sed certe in die iudicii destituentur ista autenticatone. quia glubet habet respondere pro seipso. Et ideo bene dicitur. Et commovebit illos a fundamentis. Et pro oppositu de viro iusto dicitur. Non commovebitur in eternum: quia hita in hircis: quia fundamenta eius in montibus sanctis. Quicquid eius iustum siue ad partem siue iudicialiter allegat ex proposito. totum emanare debet de montibus sanctis. id est de doctrina sanctorum. Quinto reprobi quia fuerunt pncipiosi persecutores. Iam punientur sine solatone. Et quantum ad hoc dicit quod ad supremum desolabuntur pro tanto: quia licet punientur citra prodignum. tamen nihil dimittentur impunitum. Grego. iii. dyologo. Sicut multi in hoc mundo sub vno sole consistunt nec tamen equitatem eiusdem solis ardore sentiunt: quia alius plus estuat alius minus. Ita illic in vno igne novum est modus icedii. quia quod hinc diuersitas corporum hoc illic agit diuersitas peccatorum. ut et igne non dissimile habeant tamen eisdem singulos dissimiliter exurat. hec Grego. Sexto quia reprobi fuerunt voluptuosi leccatores ideo conterentur sine condonatione. Et quantum ad hoc dicit quod erunt gemetes. Est antiqua narratio de iuencula quadam in francie. que cum pro amicum vixisset cum amasio suo lubrice et tandem impugnata fuisset derelicta cepit flere et gemere in consolabilitate contristari a quibus cum quidam quibusdam quod tamen ploraret. Respondit de ploro gaudium inquit amicum proteriti. Isto modo satis iustum est quod illi qui sine penitentia in presentia dant se voluptatibus carnis sue gemet in futuro. Et si causa ab eis queratur. Responsio bona est quod gemunt: plorat gaudium amicum

proteriti. Nam. ii. Minabatur gemetes ut colube Colube sunt aves multum lubricae naturaliter habet gemitum pro cantu. In signum quod omnes qui se libidini macipant gemunt vel gemet. Sap. xi. Duplex enim illos acceperat tedium gemitum cum memoria proteritorum. Septimo reprobi quia fuerunt obliuiosi contempores. Iam repmentur merito sine recordatone. Et quantum ad hoc dicit quod memoria eorum peribit. Et per oppositu dicit de iusto psalms. In memoria eterna erit iustus. Modus erat apud romanos quod noia seniorum et iudicium in tabulis ereis scribebatur. Et ideo vocabatur prescripti. Quod non autem contungebat quod aliquis debebat. fuit pro maximo scelere et confusione perpetua Isto modo multi scribuntur firmi presentem iusticia in ecclesia militate. Quidam scilicet. Epi. quidam religiosi solenes clerici Quidam rectores curiarum quibus fit vecordia si in die iudicii in libro vite non iuvenantur Et fiat de numero illorum de quibus dicit psalms. Perit memoria eorum cum sonitu Et iterum deleatur de libro viuentium cum iustis non scribantur. Et pro contrarium de sanctis dicitur Apoc. iii. Qui vicerit vestietur vestibus albis: non delebo nomen eius de libro vite LECTIO LVII. Gemet in cogitacione peccatorum suorum timiditer traducet illos ex adverso iniquitates ipsorum. Postquam spiritus sanctus tetigit in parte pena tyrannus infirigenda in perpetuum in inferno: nec illa pena eis infliget nisi in iudicio manifesto quod patere poterit toti mundo. Ideo iam tacta eorum pena eternali. Hic declarat aliquam tulum de peccatu obfuado in iudicio gratia li et hoc facit alternado modo de iniustis modo de iustis. Et circa hoc duo facit Nam primo declarat formam firmam quam apparebunt iniusti. Secundo formam firmam quam apparebunt iusti. c. v. Tunc stabunt iusti.

Circa p̄mū tria p̄dicat sp̄s sc̄us in lecti-
one hodierna de iustis futura in iu-
dicio ḡnali q̄a ibi p̄ntabunt p̄sonalit̄ si-
ne p̄curatore. Cōsternabunt̄ itegralit̄
sine cōsolatore accusabunt̄ criminalit̄
sine def̄esore. ⁊ ista tria valde sūt gra-
uia q̄n nec hō pōt h̄re p̄curatores nec
p̄solatorē nec def̄esore. Primo ḡ p̄nta-
bunt̄ p̄sonalit̄ sine p̄curatore. Quia
sicut dicit̄. ii. Corin. v. Oēs nos mani-
festari oportet ante tribunal xp̄i vt re-
ferat vnusq̄sq̄ p̄t gessit: ⁊ q̄tū ad hoc
dicit Veniet̄ inqt̄ cogitatioe s̄z timidi
Iohelis. iiii. Venite om̄s gētes de cir-
cūitu ⁊ p̄gregami. Ibi occubere faciet
d̄ns robustos tuos cōsurgat̄ et ascēdāt
gētes in vallē. Iosaphat q̄a ibi sedebo
vt iudicē oēs gētes in circūitu Veniet̄
ergo p̄sonalit̄ sine dilatione quādo vo-
cabunt̄ et citabunt̄ p̄ptorie illa ter-
ribili voce de q̄ dicit̄ Ap̄ls p̄me Tessa-
l. iiii. Q̄m ipse d̄ns in iussu ⁊ in voce ar-
ch̄geli ⁊ in tuba dei de scēdet de celo
et mortui qui in xp̄o sūt r̄surgēt p̄m̄.
In iussu id est in impatoris p̄tate. Nō
enī tūc veniet̄ in hūilitate sicut venit̄ i
carnē in p̄mo aduētū nō eq̄tabit̄ a sinā
nec baiulabit̄ sibi crucē sicut legi-
cisse. Ioh. xix. S̄z tūc videbūt̄ filiū ho-
minis venientē in nubib̄ celi cū p̄tate
magna ⁊ maiestate. Sicut d̄r Lu. xxi.
Et ideo dicit̄ Ap̄lus q̄ ipse d̄ns veniet̄
in iussu ⁊ in voce arch̄geli id ē i voce
sc̄a p̄ semetip̄s q̄ ē p̄nceps āgelor̄. Est
ei āgel̄ magni p̄siliū ysaiē. ix. ⁊ ioh. v.
Mortui audiet̄ vocē filii dei ⁊ q̄ audi-
rint viuēt̄ vel in voce arch̄geli ad lit-
terā id est in voce sc̄a misterio alicui
arch̄geli. Que vox erit ista. Surgite
mortui venite ad iudiciū. De hac ter-
ribil. voce loquens Ihero. sup̄ Math.

dicit sic. Quoties diē illū p̄sideo totis
virib̄ p̄tremisco. Siue ei comedo siue
bibō siue aliqd̄ aliud facio semp̄ vide-
m̄ m̄hi tuba ista terribilis sonare in au-
ribus meis. Surgite mortui venite ad
iudiciū Veniet̄ ḡ d̄ns in iussu i voce
arch̄geli ⁊ in tuba dei. Eadē vox voca-
ri pōt̄ tuba p̄p̄t̄ sicut̄ ad vsū tube
q̄ fuit̄ in ve. testa. Tube enī cōnocabā-
tur ad cōciliū cōmouebāt̄ ad pl̄iū ⁊ vo-
cabant̄ ad festū. Et isto mō r̄surgēt̄
p̄gregabunt̄ ad cōciliū iudiciū ad pu-
gnā pl̄iū quo orbis t̄rāz pugnabit̄ cō-
tra isensatos ⁊ ad festū et̄ni p̄m̄. De
hū tube voce. Cris. sup̄ illā Mathei
xxiiii. vt̄utes celoz̄ mouebūt̄ dicit sic
Vere vox magnavox tube terribilis
cui oīa obediūt̄ elemēta q̄ petras sc̄in-
dit. iferos aperit. portas ereas frāgit.
vinc̄la mortuoz̄ dirūpit. ⁊ de p̄fūdis
abissi anias liberās corpib̄ affi-
git. Hec oīa cit̄ p̄sumat̄ in ope q̄ sagitta trāsit
in aere dicente. Ap̄lo. In momēto in
ictu oculi. p̄. Corin. xv. Erūt̄ ḡ isti tyrā-
niz p̄secutores iusti terribilit̄ a mor-
tuis excitati. euocati ⁊ p̄sonalit̄ iudici
p̄ntari. tribile ei ē q̄n hō s̄bito excitat̄
a s̄ono per fragorē ⁊ strepitū tonitruū
Est at̄ v̄s simile q̄ illavox erit sicut̄ vox
tonitruū magni q̄ terrā tremere ⁊ celū
cōcūti ⁊ vn̄iūsa de suis locis videbūt̄
tur p̄moueri Tūc reges ⁊ regine pl̄ati
et cōcubine milites ⁊ d̄nici. mercato-
res ⁊ mōachi nudiz cōfusibiles si mali
fuerit̄ appebūt̄. Vñ Ihero. in ep̄la ad
Elyodor̄. monachū. Iudicatio d̄no
lugubris mūd̄ imugiet̄ trib̄ ad tribū
pectora ferient̄ potētissimi quōdā ma-
gni reges nudo pectore ⁊ latere palpi-
tabūt̄. Ibi adducet̄. Plato cū suis stul-
tissimis discipulis. tūc Aris. argumēta

nō p̄derūt̄ q̄n veniet̄ ille filī p̄ paup̄cule
q̄stuarie iudicatur̄ fines orbis t̄rarū.
Sopho. p̄. Vox diei d̄ni amara. tribu-
labit̄ ibi fortis. dies ire dies illa dies
tribulatiois ⁊ angustie dies calamitat̄
et misie. dies tenebrarū ⁊ caliginis. di-
es nebule ⁊ turbinis. dies tubet̄ clāgo-
ris. ¶ Sc̄do ip̄i in iudicio cōsternabū-
tur itegralit̄ sine cōsolatore. Et q̄tum
ad h̄ subdit̄ in l̄ra q̄ nō solū veniet̄. s̄z
veniet̄ in cogitatioe p̄ctōz̄ suor̄ timi-
di a ¶ Et notāda est differētia inter
bonos ⁊ malos q̄a boni timēt de p̄ctis
suis ⁊ timēt̄ deū añ iudiciū. In p̄s. Cō-
fige timore tuo carnes meas a iudici-
is enī tuus timui. Eccl. v. De p̄piciatu
p̄ctōz̄ noli eē s̄n metu. ⁊ iō timēt̄ de-
um b̄n̄ erit in extremis ⁊ in die defū-
ctionis sue b̄ndicet̄. Eccl. p̄. S̄z per op-
positū reprob̄i in p̄nti non timēt̄ p̄ctā
sua nec etiā deū. s̄z in iudicio timebūt̄
q̄n timor erit ad penā nō ad emendā.
In quoz̄ p̄sona dicit̄ p̄s. Timor ⁊ tre-
mor venerūt̄ sup̄ me ⁊ p̄tulerūt̄ me te-
nebre Vñ grego. xiiii. mora. Vitari
nāq̄ terror iudicis nō nisi añ iudiciū
pōt̄. Modo nō cernit̄ s̄z p̄ab̄ placat̄.
Cū ū in illo tremebūdo examie sede-
rit et videri pōt̄ ⁊ placari nō pōt̄ q̄a sc̄a
p̄uorū q̄ diu sustinuit̄ taci⁹ s̄t̄ oīa red-
det̄ irat̄ Vñ necesse est̄ nūc timere iu-
dicē cū nōdū iudiciū exercet̄ cū diu su-
stinet̄ cū adhuc mala tolerat̄ que videt̄
ne cuz̄ manū in retributionē vlcōnis
excusserit̄ tāto i iudicio districti⁹ feriat̄
q̄to añ iudiciū diuti⁹ nūc expectat̄.
Tertio ip̄i in iudicio accusabunt̄ cri-
minalit̄ sine def̄esore. Et q̄tū ad h̄ sub-
dit̄ in littera. Et traducet̄ illos ex ad-
uerso iniquitates eoz̄. Traducere idē ē
q̄ ad cōfusione alicui⁹ id quod fuit̄ oc-

cultū p̄palare Vñ Math. p̄. Ioseph at̄
cū eēt iust⁹ ⁊ nollet̄ eā traducē. ⁊c. vult
ḡ dicere q̄ ipsamet̄ p̄ctā sua p̄palabūt̄
actores eoz̄ q̄si esset̄ aduocati accusā-
tes et stātes ex aduerso cōtra reū. i p̄s
Peccatū meū cōtra me est̄ semp̄. Q̄n
aligs deph̄d̄ic̄ de furto ip̄s furtū cōdē-
nat̄ eū. Dicit̄ q̄ symia fugiēs venato-
rē q̄n hēt̄ fet̄. illū filiū que magis di-
ligit̄ app̄hēdit̄ in brachia fugit̄ ⁊ aliūz̄
dimittit̄. Ille v̄o dimissus insilit̄ super
matrē sedēs in collo suo velit̄ nolit̄ ve-
natorē fortit̄ in sequēte symia deniq̄
fatigat̄. fatigata fetū magis dilectū pi-
cit̄. Alius vero de quo nō curauit̄ velit̄
nolit̄ insilit̄ donec tā mater q̄ p̄les ca-
piatur. Isto modo p̄ctōz̄ peccatū: et de-
lectationē tanq̄ duos filios habet. de-
lectationē diligit̄. peccatū non diligit̄.
Mors venat̄ quia quotidie peccatorē
insequit̄. Peccator ergo sperās se cuz̄
delectatioe euadere. Illā tanq̄ carissi-
mū filiū inter brachia sua id est̄ inter
intellectū ⁊ affectū portat̄. S̄z imp̄cepti-
biliter p̄ctā a tergo se collocat̄ ⁊ m̄ez̄
nō dimittit̄ donec mors vel diabolus
vtrū attingat̄. Nota de nido in estate
abscondito t̄pe est̄ uali i d̄sitate folio-
rū. ¶ Dubitatio l̄ralis circa p̄dicta fit
ista. Vtrū vox tubalis p̄cedēs iudiciū
erit aliquo mō causa r̄surrectōis cor-
porū. B ¶ Quod nō. Damascen⁹.
Credo r̄surrectionē futurā diuina vo-
luntate v̄tutez̄ nutu ergo cū ista suffici-
ant̄ nllō mō erit vox tube cā. ¶ p̄p̄ fru-
stra fit vox ad illā qd̄ audire nō pōt̄: s̄z
mortui nō hnt̄ auditū ḡ frustra emit-
tet̄ vox ad eos. ¶ p̄p̄ si talis vox esset̄
causa r̄surrectōis. r̄surrectio foret
naturalis. Licet enī vox illa causaret̄
per virtutē a deo datā sicut dicit̄ Gilo -

sa si illa ps. Et dabit voci sue vocē v̄tu-
tis: tamē hita tali v̄tute effect⁹ natura-
lit̄ sequeret̄. Sicut i ceco illūiato resti-
tutio visus ē facta p̄ mirac̄ sed visio
sequens natural̄ ē. ¶ p̄ resurrectio cor-
porū fieri n̄ p̄t̄ avirtute finita. Syvox
illa q̄tūcūq; magna infinitā v̄tute ha-
bere nō p̄t. ḡ. zc. ¶ p̄ glo. ad Ro. viii
dicit q̄ resurrectio xpi ē cā nostre r̄sur-
rectionis. hec est inq; cā: quare xps su-
scitabit alios q̄a suscitāt̄ ē. ¶ Ad op-
positū ē mgr̄ s̄tē. iiii. di. xliii. c. ii. vbi
dicit q̄ causa resurrectionis mortuorū
erit vox tube q̄ in aduētū iudicis audi-
etur ab oib⁹ et cui⁹ v̄tute excitabūtur
mortui ⁊ de monumētū resurgēt. Item
glosa sup̄ illud ps. Dabit voci sue vocē
v̄tutis. i. efficacā resuscitādi oēs mor-
tuos. ¶ Ad q̄onē dicēdū q̄ cā dicit̄ du-
pliciter videlicet p̄ncipalis ⁊ instrumē-
talis. Cā p̄ncipal̄ resurrectionis erit v̄-
tus diuina assistēs illi voci illo mō quo
virt⁹ diuina assistit v̄bis sacramētālib⁹ in
ecc̄ia militāte. Cā instrumentalis erit
vox illa. sicut v̄bū prolātū est cā instru-
mētālis aliq̄ mō transubstātiatiois pa-
nis in corp⁹ xpi. ¶ Quā aut̄ erit vox il-
la diuersimōe dicit̄. Dicūt qdā q̄ ipsa
euidēs p̄ntatio filii dei in mūdo dicit̄
vox p̄pter illd̄ v̄bū gregoriū q̄ dicit Tu
bā sonare nichil aliud ē q̄ mūdo iudi-
cē filiū dei demonstrare. Sed videt̄ me-
h̄ dicēdū q̄ vox tube erit son⁹ qdā se-
sibilis ⁊ impertū vocale christi q̄ p̄cipi
et mortuis resurgere. Iux̄ illud io. qn̄
to. ¶ Mortui audiet̄ vocē filii dei et q̄
audierit̄ viuēt. Et parū p̄. Oēs qui in
monumentis sūt audiet̄ vocē filii dei.
Et dicit hic v̄doct̄ q̄ videt̄ sibi q̄ il-
la tria q̄ enumerat apostol⁹. i. ad thes.
iii. In iussu et in voce archāgeli et tu-
ba dei distinguūt̄ p̄ modū istū. Erunt

q̄si tria p̄cepta xpi. ¶ Primo em̄ i suo
descēsu christus iubebit puluēs siue p̄-
tes quascūq; corporū mortuorū recol-
ligi per ministeriū angelorū ⁊ hoc no-
tal̄ cum dicitur q̄ descendat in iussu.
¶ Secūdo p̄cipiet corpora reformari
ex illis puluerib⁹ recollectis ⁊ forma-
tis corporib⁹ animas reuiuere. Et ista
duo fient per dinā v̄tutē. Et ista p̄cep-
tū notat̄ cum dicitur. In tuba dei:
Tertio archangeli q̄ fuerūt custodes
p̄uincias in prouinciis q̄s custodierūt
damabunt fortiter ⁊ sensibilib⁹ sicut
sono articulato sensibili ⁊ mediāte a-
liqua creatura sensibili formata q̄ oēs
coram iudice corporaliter compare-
ant. diffinitiuā et irreuocabilem sen-
tentiam audieturi. Et illa vox notatur
cum dicit̄ In voce archangeli. De vo-
ce ista tubali p̄phetizauit sibilla sicut
recitat aug⁹. xviii. de ciui. dei. c. xxiii.
Sed tuba tunc sonitum tristē dimittet
ab alto. Orbe gemens facinus homis
variosq; labores. ¶ Ad primū i oppo-
sitū dico q̄ fiet de v̄tute diuina princi-
paliter mediante voce instrumētali p̄
modū q̄ dictū ē. ¶ Ad secundum dicē-
dum q̄ forme verborum sacramēta-
liū habent suum effectum nō ex hoc
q̄ audiuntur sed ex hoc q̄ proferunt̄.
Et sic in proposito. ¶ Ad tertium dicē-
dum q̄ virtus non est in voce subiecti-
ue sed dicitur esse in voce quia voci af-
fistit operando. ¶ Ad quartum patet
q̄ fiet principalit̄ virtute infinita.
¶ Ad quintum q̄ resurrectio christi
est causa exemplaris nostre resurrec-
tionis non autem efficiens proprie.

¶ CAPITVLVM. V.

¶ LECTIO. LVIII.

¶ CA. V.

¶ Vnc stabūt iusti in magna
cōstātia aduersus eos qui se
angustiauerūt et qui abstu-
lerūt labores eorū. ¶ Postq̄
spūs sc̄s declarauit formā p̄fusi-
bile in qua necessariō apparebūt iusti in iu-
dicio generali. Hic p̄sequēter ⁊ ordina-
te occasiōe tā malorū q̄ bonorū aggre-
dit̄ enarrare ordinez eius in speciali.
¶ In quibet aut̄ iudicio q̄tuor p̄fōe
requirunt̄ ad min⁹ de cōi iure. s. Iudex
actor. testis. ⁊ reus. In isto ū iudicio iu-
dex erit deus. Reus p̄tōr. actor p̄t̄m
testis iust⁹ in quē p̄tōr deliq̄. Si agat̄
de iusticia p̄t̄culari. dicēdū q̄ est deus
ipse. Si agat̄ de iusticia ḡniali. sicut mō
dictū est in vltima lectōe q̄ in iudicio
ḡniali p̄t̄a tenebunt locū accusatoris.
Sicut dictū fuit heri q̄ traducent illos
ex aduerso iniquitates eorū. ḡ nūc nō re-
stat describēdū illud iudiciū nisi q̄tū
ad tres p̄sonas videlicet. Testes Reos Iu-
dices. Et si facit spūs sc̄s in caplo illo
toto Vñ sic p̄t̄ capitulū istd̄ introduci.
declarato quō se hēbit accusator. Hic
deklarā quō se hēbit testis. Iudex et
Reus. Et s̄z h̄ capl̄. Istā totū diuisū
in tres p̄tes. Nā p̄mo dedarat q̄ testis
nō t̄rebit̄ ab aduersitate. Scdo q̄ reus
p̄fitebit̄ sine falsitate. ¶ Tertio q̄ iu-
dex nō mouebit̄ a sūmā eq̄tate. Scda
pars ibi. Vidētes turbabunt̄. Tertia
ibi. Iusti in p̄petuū viuēt. ¶ Est igit̄
intētiō hui⁹ capituli q̄tū ad reprobos
declarare tria videlicet q̄ accusabunt̄ cū
feruore laudabili. turbabūtur timore
miserabili et cōfitebūt̄ cū pudore ine-
stimabili. Primū oñd̄ in hodierna
lectōe Scd̄z ibi: turbabunt̄ vidētes. Et
tertū ibi dicētes intra se p̄niz agētes
sicut ifra patebit. ¶ Quātū ḡ ad primū
videlicet testes nō terrebūtur aduersita-

¶ LEC. LVIII.

te sed accusabūt malos feruore lauda-
bili. Dicit sic. ¶ Tūc stabūt iusti i ma-
gna cōstātia. zc. In quo p̄cessu qnq; cir-
cōstantie iudicialis t̄stioni iustis assi-
gnatur. Videlicet t̄ps p̄parēdi. gest⁹ p̄po-
nēdi. modus p̄sequēdi forma resisten-
di et causa cōtra dicēdi. T̄pus cōparē-
di exp̄mit cū dicit̄. Tūc gestus p̄ponē-
di. Stabūt. ¶ Mod⁹ p̄sequēdi. In ma-
gna p̄stātia. forma resistēdi aduersus
eos q̄ se angustiauerūt. Et causa p̄tra-
dicēdi. Et qui abstulerūt labores eo-
rū. Dicit ergo. Tūc videlicet in die iudi-
cii nō modo durāte patia hui⁹ vite. s̄z
tūc q̄a Luce. xxi. Tūc videbūt filium
hois veniētē in nube cū pot̄. magna ⁊
maiestate. Et i ps. Tūc loquet̄ ad eos
in ira sua et i furore suō turbabit eos.
Et iō tūc stabūt q̄a pri⁹ iacuerūt cōpe-
diti ligati oppressi ⁊ p̄strati. Mach. p̄.
ca. q̄rto. State nūc cōtra inimicos ⁊ ex-
pugnate eos. Vult enī scriptura q̄ iu-
sti stare debēt ad q̄tuor act⁹. s. ad vidē-
dū ad docēdū ad testificādū et ad pu-
gnādū. Primo ad vidēdū. Nā ille qui
stat ad remot⁹ p̄t̄ videre q̄ qui sedet
Ihere. vi. State sup̄ vias et videte ⁊ in
terrogate de semitis atiq; que fit via
bonaz ābulate in ea. Scdo ad docēdū
Preco p̄clamatur̄ edictū r̄gis ascēdit
in altū vt emin⁹ audiat̄. Preco q̄cūq; ē
q̄si p̄dicator p̄clamatur̄ edicta r̄gis. i.
p̄cepta xpi. Actū. v. States loquimini
in tēplo oīa v̄ba vite hui⁹. Et nec. viii
Stetit es dras sup̄ gradū ligneū quem
fecerat sibi ad loquēdū Tertio stare
iubet̄ iust⁹ ad testificādū. Math. ix.
Stabitis añ reges et p̄fides p̄pter me.
Quarto ad pugnadū ad Ephe. vi. Ac-
cipite armaturā deivt positis resistere
in die malo ⁊ in oib⁹ p̄fecte stare. Sta-
bunt ergo iusti in magna cōstātia qui

in vita ista abiecti fuerunt in magna
miseria. p. Macha. ii. Mathathias et
filii ei? constant? steterunt vn? psonat qd-
dam respōsorū O cōstātia martyru? c
Quod respōsorū fecit quidā rex frā
cie nomie Ropertus qui floruit circa
ānos dñi. cxxxvi. hac occasiōe. Cū es-
set vir litteraturez subtilitate celebris
et morū ciuilitate vrbā. carmīa mltā
in latino sermōe ad honorē dei cō-
posuit videlz profā. Scī spūs afflit nobis
grā. Et respōsorū de natūitate dñi
videlz. Iudea et hirm. Et respōsorū
de bto petro. Corneli? centurio. Et de
oibus scīs. Cōcede nobis Cū vxorvo
cabat. Cōstātia que moleste tulit q de
ea nihil cōposuerat qd posset ad eius
laudē decāari. Ille ergo ad placandū
eius impatiētiā cōposuit pdictū respō-
sorū de martyrib?. O cōstātia marty-
rū. qd illa de se estimās decātātū pla-
cata est. Stabunt ergo iusti in magna
cōstātia aduersus eos qui se angustia-
uerūt iuriis aut flagellis. ad Heb. xi.
Circūerunt in melotis in pellib? cap.
egē. an. ac. quib? dign? nō erat nud?.
Et subdit? causa. Qui abstulerūt labo-
res eorū. id est auferre voluerūt cogē-
do eos delinqre legē christi a. ¶ Du-
bitatio circa materiā hui? lectōis erit
ista Vtrū in iudicio gnali erit aliqua
disceptatō vocalis. Qd nō qd s? Aug.
de ciui. dei. li. iiii. c. xxvi. De? pscias re-
proborū cōiucet sine vlla sermōis pli-
xitate Sed si fieret accusatio singulo-
rū fieret magna sermōis plixitas. ergo
nulla erit ibivocalis disceptatio ne
q iudicis neq testū neq reorum. pp.
Aug. eodē li. c. xv. loquēs de libro vi-
te ex cui? scriptura oēs homies iudica-
būtur. Sicut dicit Apoc. xx. dicit q li

nō debet intelligi corporaliter qa habe-
rent magnitudinē ineffabilē et vix in
lōgissimo tpe posset legi. sed nō min?
tps requirē ad narrādū oreten? q ad
legēdū in libro si eēt ibi scriptura. Er-
go sicut liber vite debet itelligi spūali-
ter pro quadā vte diuina per quā fi-
et vt vnicuiq opa sua tā bona q mala
in memoriā reuocētur atq simul oēs
z singli iudicent. ita debet iudiciū z
quātū ad sniaz et qū ad disceptatōez
intelligi mentalit? ¶ pp ad Roma. ii.
Testimoniū reddēte illis cōsciētia eorū
et inter seinuicē cogitationū accusan-
tiū seu etiā defēdētū in die qn iudica-
bit de? occulta hoim. Ergo accusatōes
ibi nō erūt nisi mētales et eadē ratiōe
disceptatio et snia iudicis. Ad opposi-
tū est Grego. xxvi. mora. c. xxxi. vbi lo-
quēs de reprobis dicit. Illi vba iudicif
audiēt qui eis fidē saltē vbo ten? tenu-
erunt. Sed hoc devbo interiori intel-
ligi nō pōt q de v? vocali. ¶ pp snia
debet cōgruere statū illorū ptra quos
ferēda est. Ergo sicut in iudicio pti-
culari ptra aias exutas ferē snia spūalis.
Ita tūc cū ferē in hoies corporaliter assi-
stentes: debet eē corporalis ¶ pp. Aug.
x. de ci. dei. c. p. dicit q per quot dies li
iudiciū tendat? incertū ē. Sed si fieret
mētalit? statim expediret q erit vocal?
Ad istā qstionē rīdet scūs thomas su-
per. iiii. sentē. dist. xlvii. q. p. ar. ii. d. q
qd in ista qstioe sit verū p certo diffini-
ri nō pōt pbabili? tñ estimat q totū il-
lud iudiciū quo ad discutionē et quo
ad accusationē malorū et cōmēdatiō-
nē bonorū quo ad sniaz devtrifq mē-
taliter pficietur quia si singlorū facta
narrarētur inestimabilis tps lōgitu-
do exigeret Vnde fm eū pbabile est

q pcellus recitatus. Math. xxv. Esu-
riui et cetera mētalit? tñ pficiet. Sal-
ua reuerētia doctoris scī. Alii dicunt
pbabili? et cōcordātis cū textu sacre
scripture videlz q ibi erit disceptatio
tā vocalis q mētalit? qa xpūs q iudica-
bit est dens et homo et iudicabit mo-
do diuino et mō hūano. Et ex li erit
maius gaudiū sensibile beatorū z ma-
ior dolor sensibilis malorū. Magis at
pgruet corporali appitiōe iudicis z iudi-
candorū: etiā vocali eorū: citationi p-
cedenti iudiciū per tubā de q lectōe p-
cedēt dicitū fuit. Vñ dicitū videt q
vocalis erit accusatio malorū a chri-
sto dicēte realit? p similit? pcellū sicut ip-
se posuit Math. xxv. Et cōmēdatio z
snia diffinitiva. psequēter erit Simili-
ter accusatio mētalit? sicut dicit? in le-
ctione pcedēti qa traducent eos ex ad-
uerso iniquitates eorū. An hoies testi-
ficabūtur cōtra malos vocalit? est mihi
dubiū. Dicit? qdā q sic Angeli vō qui
fuerūt custodes reprobōz specialiter
testificabūtur cōtra eos sicut tenēt scī.
Et hoc idē dicit Apulei? li. suo de deo
socratis. ¶ Notādū est aut q fiet dis-
cussio de duob? videlz de pceptis iusti-
cie et de opibus mie. ¶ Reprobi
emī dānabunt? ppē duo videlz qa pec-
cauerūt trāsgrediēdo pcepta iusticie z
qa pctā sua nō redemerūt per opa mie
pma erit demerit? erit mētalit?. scda
de opib? mie vt appeat eos nō esse di-
gnos mīa: erit reuera vocalis sicut so-
nat text? euāgelii Ad oppositum hui?
vie dicitū q Aug. nō negat sermōez s?
sermōis plixitate ¶ Ad scd? vult aug-
dicere q nō fiet discussio in ptiulari
et singillati de culpis vocalit?: s? mēta-
liter: simul tñ i vniuersali iudicabūt?

vocalit? sicut dicitū ē. ¶ Ad tertiū q ac-
cusationes fiēt vtroq mō z p cogitatio-
nes vniuscuiusq ad semetipsū mēta-
liter et per replicationē iudicis gnalit?
de opib? mie neglectis. Ad motiuum
doctoris tenētis viā oppositā de plixi-
tate tps patet q nō requirē magnū
tps ad replicādū cōtra oēs in generali
et ad pferēdū sniaz mō pdicto. S? dis-
cussio tā meritorū q pctōz ptiulari
erit mētalit? vt dicitū ē. De die ū iudi-
ciū gnalit? hoc credim? z tenem? q nō
erit anq antixps venerit sicut Apōs. ii.
ad Tess. ii. Cū? aduēt? nobis oīno in-
certus est. Nā circa ei? aduētū calcula-
tores et pseudo astronomi seducti sūt
hoc tñ sciēdū sicut dicit? qdā expositor
sup ca. xi. Apoc. Antixps regnabit si-
cut ibidē dicit? xli. mētib?. i. trib? ānis
cū di midio: tūc veniēt Enoc? Helias
et pdicabūt dieb?. m. cdx. hoc est toto
tpe quo regnabit atixps amicti faccis
vt pūcēt hoies ad pniāz quos tandē
occidet. Antixps z insepulti iacebūt p
tres dies: dimidiū ppē antixpi timo-
rē. Et postea resurgēt z ascēdēt in celū
et postea occidet? antixps a xpo. vel a
Michaele sicut dicit? Glo. ii. ad Tess.
ii. Post mortē aut antixpi dabunt? ad
pniāz. xlv. dies pro illis qui in psecuti-
one antixpi ty tubauerūt. Tūc g mimi-
stri et sequaces atixpi licz ipe sit mor-
tu? pacē z securitatē habētes vbiq du-
cent vxoress: celebrabūt quiniā. Et cū
dixerint pax et securitas tūc repētū?
eis superueniet interitus ita grauis z
subitus sicut est dolor mlieris pturiē-
tis Et non effugiēt sicut dicit? A postu-
lus. ii. Tess. ii. Vbi in glosa fere oīa
pdicta ponūtur. Sicut etiā dicit? Hay-
mo Et habet? etiā in glosa. ii. Tess. ii.

Nasceſ de tribu Dan. Occideſ aut in monte oliueti in papilione et in folio ſuo. In loco illo circa que dñs aſcēdit. Qñ aut domi⁹ poſt illos xlv. dies ventur⁹ ſit penitus ignoraſ. Hec haymo

LECTIO. LIX.

Uidētes turbabū timore horribili ⁊ mirabuntur in ſubitatione inſperate ſalutis gementes pre aḡuſtia ſpiritus dicentes intra ſe penitētiā agentes et p̄ anguſtia ſpūs gemētes. **¶** Declaratum eſt ſuperius q̄ tria genera p̄ſonarū neceſſario cōparebūt in iudicio generali. Iudex iuſt⁹ ⁊ reus vel teſtis. Iuſt⁹ nō terrebit aliqua aduerſitate. Re⁹ p̄ſitebit ſine fallitate. Iudex non mouebitur a legis eq̄tate. De iuſtis trib⁹ q̄tū ad primū declaratū ē in preceſſente lectione vbi oñſum eſt quō iuſti ſe hēbūt: ſemetipſos forti⁹ pro iuſticia opponēdo. Cōtinuatur ergo lectio iſta ſic. **¶** Poſtq̄ ſpiritus ſctus declarauit qualiter iuſti in iudicio teſtificabūtur veritatē laudabiliter. Hic oſtendit quō reprobī in iudicio cōſitebūnt vitatē cōfuſibiliter. **¶** Et circa hoc duo facit. Nā primo ponit cōfeſſionis cauſā neceſſariam. Secundo ſubdit eiufdeſ cōfeſſionis multiplicem materiā. **¶** Secunda pars ibi. Hi ſūt d̄s aliqñ. **¶** A Circa p̄mū dicit ſpūſ ſctus q̄ illa tardā ⁊ inutilem eis ſaltem cōfeſſionē q̄ faciunt reprobī in iudicio tria p̄cedent: q̄a turbabūnt. mirabūnt. ⁊ triſtabūnt. Et ex iſtis tribus cauſis coacti veritatē de ſeipſis neceſſario fatebūnt. **¶** Quatum ad p̄mū dicit q̄ vidētes turbabūtur timore horribili. Greg. xxv. mora. c.ii. Oculos quos culpa claudit pena aperit. Sed certe in p̄nti culpa claudit oculos malorū ne videāt veritatem. ſz ſtatim in morte pena aperit oculos q̄ iſti

homines vidētes ſe de glia mūdi trāſferendos ſtatim ad penā inferni. merito debēt turbari. nec mirū: quia horrendū ē incidere in manus dei uiuētis ad hebreos. x. q̄ tantū eſt q̄ nullā oportunitatē euadēdi vidētes cōfitebūtur illud qd poſtea ſubiūget. Secundo mirabūnt: ſicut in iſa d̄r. et hoc in ſubitatione inſperate ſalutis. Quando hō uehementer ſperat vnū negociū et p̄ ſeq̄ns negociū ſuum deficit miratur de ſubita mutatione negocii. Mō ſic eſt q̄ iniuſti nullā ſpem habent de cōualeſcentia iuſtorū. poſtq̄ fuerūt ab eis ſuppreſſi. ⁊ ideo merita amirari dicūt in ſubitatione inſperate ſalutis. Quia de iniuſtis dicitur ſupra. ſap. ii. Nec ſpauerūt mercedem iuſticie. Iſta aut ſalus licet inſperata a malis. tam fuit ſperata quotidie a bonis. In p̄s. In te domie ſperau non confundar in eternū. Quia ſalus iuſtorū a domino et protector eorū in tpe tribulatiois. **¶** Tertio reprobī ante eorū cōſcientie confuſionem inutilem cōtriſtabuntur. Et q̄tum ad hoc dicit. Et pre anguſtia ſpūs gementes. Et merito q̄a hic noluerūt anguſtari: ſed deliciarī. et i poſſibile ē ſicut dicit ſanctus grez. q̄ quis a deliciis ad delicias trāſeat. Ido ibi cruciabunt q̄a hic delicate et deordinate uixerūt et dicent intra ſe penitentiam. i. inutilem agentes. Ad heb. xii. Nō inuenit penitentie locū q̄q̄ cū lacrimis inq̄uiſſet eam. Et iterum addit. Pre anguſtia ſpiritus gementes propter duplicem materiā genuit. Gemit enim et pro pena quā ſuſtinebunt et pro gloria quā imperpetuum carebūt. Quia igit in iſta lectōe eſt memō de penitētiā et attritione quā mali homines ſuſtinēt poſt mortem. occaſiōe

CA. V.

LEC. LVI.

hui⁹ queritur de cōtritione penitentii vtuose i p̄nti. Et ſit hec dubitatio. **¶** a **¶** Vtrum dolor penitētis poſſit eſſe nim⁹. vidē q̄ n̄. q̄a dolor de pctō procedit ex dei amore. q̄a ois dolor fūdatur in amore. Si enī hō nō amaret deū nō doleret ſi eū offendēt. Sed amor dei nō pōt eſſe nim⁹. q̄ nec dolor de pctō **¶** pp̄ Anſelm⁹ i quadā oratione. Vt nā ſic i pinguēſ viscera aie mee vt medulle corporis mei exſiccet. Ergo talis dolor de peccatis qui mortē crucis inducit eſt laudabilis. q̄ l̄z eēt tāt⁹ nō eſt nim⁹. **¶** pp̄ de pe. di. iii. cito p̄ p̄ncipū. c. Si ap̄s. d̄r de penitēte. Sēper doleat ⁊ nō ſit q̄ ſat doleat. **¶** pp̄ ad cōtritionē requir̄ dolor maxi⁹. q̄ null⁹ pōt eē nim⁹. **¶** A ſūptū p̄s. q̄a quāt⁹ ē amor cōiunctionis ad deū tāt⁹ debz eſſe dolor de ſeparatiōe. Sz amor cōiunctōis debz eē maxim⁹. quia maior debz eē q̄ aōr cōiunctōis aie ad corp⁹. ergo dolor debz eſſe maxim⁹. ergo dolor de pctis n̄ pōt eē nim⁹. **¶** Ad oppoſitū ad ro. xii. Exhibeatis corpora ueſtra hoſtiā uiuētes deo placentem: rōabile ſit obſeq̄ ueſtrū. Sed dolor p̄tritionis pōt eē tāt⁹ q̄ interficeret penitētē. q̄ foret irrationabilis. **¶** pp̄ virtus moralis cōſiſtit i medio et corrūpitur tā p̄ ſuperhabūdantiā q̄ p̄ defectū. Sed cōtritiō ē virtus moralis cū ſit p̄ iuſticie. q̄ ſiſtit i medio. **¶** B Ad q̄nē dicēdū. q̄ i penitēte ē cōſiderare triplicē dolorē. Vn⁹ eſt eſſentialis penitētie et eſt involūtate ipſa: videlicet diſplicētia de peccato p̄ quātō peccatū eſt offenſa dei. Et iſta diſplicētia volūtatis eſt eſſentialit̄ cōtritiō. Et quia dolor directe cauſatur ex caritate i deum: que ſecundum legē datam intēditur nimis nō pōt. Iſte dolor nō pōt eē nimis. **¶** Alius eſt dolor nō eſſentialis pe

nitētie et ē i ſeſualitate. Et ē paſſio appetit⁹ ſenſitiui. et iſte dolor cauſat vno mō ex redūdantiā doloris. vel diſplicētie involūtate per modū q̄ vires inferiores obtēperāt in ſuis actib⁹: ſeruari b⁹ ſuperiorib⁹. ſecūdū q̄ dicit ariſt. iii. de anima q̄ appetitus intellectiui⁹ rapit aliquando appetitū ſenſitiuum ſicut ſpera ſperam. **¶** Tertio pōt accipi dolor in penitēte pro afflictione corporali. Et iſtus duob⁹ modis poſſibile eſt q̄ dolor penitētis ſit nimis. ſecūdū doctores multos: quia non licet alicui in ſerre ſibi ipſi ex intētiōe cāz mortis. Sed de ſecundo dolore potēſt eē dubium ex quo ille dolor cauſatur directe et naturaliter ex diſplicētia volūtatis cū diſplicētia ipſa nō poſſit eſſe nimia non apparebit quomodo alicuius dolor poſſit eſſe nimis. Sed d̄ iſto tertio dolore qui cauſat ex afflictione corporali cōſtat q̄ poſſit eſſe nimis. **¶** Ideo vidē dicēdū q̄ ſi penitēs ex uehementiſſio amore ad deum tantū doleret de peccato ſuo q̄ cauſareſ dolor in appetitu ſenſitiuo tante intētiōis q̄ corrūperet armoniam corporis neceſſariā ad vitam: aut ſi induceret mortem: nō eſſet iſte dolor exceſſiuus i genere mortis nec ſupfluus: ſed virtuoſus et opus perfecte penitētie: hoc tamen ſuppoſito q̄ volūtas ſic penitētis non ferret in illam paſſionem cauſandā propter mortem conſequendam: ſed tantū p̄pter diſplicētiā de pctō inq̄tum deū offendit. Et ſic legim⁹ multos cōmendatos de perfectione cōtritionis. **¶** Ad primū concedenda eſt conſequentia v̄l vel conſuſio de dolore qui eſt diſplicētia volūtatis vel de dolore ab eo naturaliter vel cauſato a diſpōſiōe vel electione. **¶** Ad ſecūdū de dicto anſelm⁹. Ex

cessu et methaphorice modus loquendi est nec appetit quod humores sui corporis exsiccarent ad literam sed motioes carnales in eo extiguerent. Vel concedi potest quod appetit dolores secundo modo dicti que posui opus perfecte contritionis. Ad tertium loquitur de displicentia voluntatis. Ad quartum dicendum quod dolor primo modo acceptus dicitur esse maximum genere qui quantum aliquid placet tantum contrarium displicet. Deus autem summe placet et ideo debet summe displicere peccatum. Non est tamen necesse quod dolor sensu sit maximum: sed tamen intellectus: quia sic debet homini peccatum displicere: quod nihil plus sibi displiceat quam pro nulla revellet peccata. Et hoc est necessarium ad contritionem. Et pro tanto dicitur maximum dolor per comparationem ad alios dolores de rebus creatis causatos. Notabiliter dicitur quod videtur turbantur timore. Causa enim quare peruersi modo non turbantur est: quia non videtur defectus suos neque pericula suorum defectuum. Eterna ratio quare non videtur est negligencie prelatorum et doctorum. Homo enim se non videtur nisi per speculum sibi obiectum. Prelati et doctores sunt vel debent esse specula laycorum viuendo: docendo. et corripiendo. et si sic essent peccatores se viderent et agerent prius. Istud autem speculi offensiuum est insipientibus. sed placitum valde sapientibus. puer nono argue sapientem et diliget te. Et reuera opus caritatis maxime est primum re hominum de suis defectibus moderate. Nemo enim est quantumcumque sapiens qui omnes defectus suos videre possit. Unde in libro quodam quod intitulatur de dictis philosophorum et sapientum. c. de dictis. alexander narrat sic. Quidam videlicet domini diu fuerat in seruitio alexandri commoratus et nunquam in

crepauerat alexandrum ad partem. Isto ergo vno die ad se uocato Alexander dicit ei Non delector inquit in seruitio tuo. Et alius quare domine? Et alexander. quia homo sum et homines qui peccent resistere non possunt. Et tu si in tanto tempore nullum meum perdidisti errorem nimis ignorans mei fraudator. Et consimilis sententia ponitur eodem libro. c. de dictis platonis. Plato dicit sic. Homines inquit magis ex inimicis quam ex amicis perficiunt quia dum inimici errores eis improperant inde corriguntur. De uero autem amici sui eis non annuntiant errores sed tolerant et occultant. ipsi eorum errores augumentant et continent. Vnde si peccatores nobis annuntiantur vel peccata sua vel deum pro peccatis punientem viderent. non est dubium quod salubriter turbarentur in se. Viderunt te aque deus viderunt te et timuerunt et turbate sunt abissi. Viderunt te aqua glosa. id est. populi et timuerunt de peccatis et turbate sunt propter contritionem. abissi. id est. profundissimi peccatores. **LEC. LX**

Hic sunt quos habuimus aliquando in derisum et in similitudinem improperii. Nos insensati vitam illorum estimabamus infamiam et finem illorum sine honore. Quomodo. Ecce computati sunt inter filios dei et inter sanctos fors illorum est. Postquam spiritus sanctus assignauit professionis confusibilis a reprobis in iudicio faciende causam necessariam. Hic enarrat eiusdem confusionis vel confessionis materiam multipharam. Prius enim fatentur se peccasse in proximos. Secundo se errasse quod ad se ipsos ibi. ergo errauimus. Circa primum duo facit quia primo ponit recognitionem peruersitatis.

Secundo admirationem nouitatis. ibi. quod ergo. **Q**uantum ad primum recognitionem eorum stat ex duobus. Fatentur enim explicito. Primo quod viuos iustos iniuste contempserunt. **A** Secundo quod vitam eorum male iudicauerunt. De primo dicunt sic. Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum et in similitudinem improperii. Aliquando supple breui tempore vite mundialis habuimus in derisum. Iob duodecimo. Deridetur iusti simplicitas. Sed certe non impune: quia prouerbiorum tertio. Illusores ipse illudet et mansuetus dabit gratiam. Et etiam de decio nono in fine. Parata sunt de risoribus iudicia et mallei percutientes stultorum corporibus. Comumiter derisorum sunt pernicaces et dure siue ferrecerucis. Et ideo dyabolus sicut faber ferrarius malleabit super eos quasi super candens ferrum in inferno. Et in similitudinem improperii quia improperium quod fecerunt sanctis non fuit verum improperium. verum enim improperium est de malo. Ipsi autem improperauerunt quod non fuit malum imo bonum sicut quod erant pauperes et abiecti in mundo. quod ipsi credebant in hominem crucifixum quod reuera non fuit improperiosum sed potius gloriosum. Ad galla. vi. Michi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. Sic ergo fatentur quia viros iustos iniuste contempserunt. Secundo fatentur quod vitam illorum male iudicauerunt. Et hoc dicitur quantum ad meritum et quantum ad primum. Quantum ad primum fatentur quod vitam sanctorum estimauerunt infamiam. Vnde dicitur sic. Nos insensati estimabamus vitam eorum infamiam. Ecce mirabilis transmutatio. Quod non vixerunt et alios reuerunt reputabant se sapientissimos. Sapientes

ad decipiendum: sapientes ad accedendum et sapientes ad semetipos defendendum. Sed reuera. Stultum fecit deus sapiens huius mundi. Et ideo bene incipit suum profitemi dicentes. Nos insensati vitam illorum estimabamus infamiam. Vnde et de nostris temporibus procedamus quantum vita magis reputatur infamia quam vita illorum qui christum tota litera imitant involuntaria paupertate. quod relinquunt hereditatem et habenda. Renunciant curis ecclesie: et hereditates amplas preterunt alios occupare. Isti apud mundo de ditos fatui fabulosi et infami putantur. Sed a quibus? Certe non nisi ab infamis mundi amatoribus. Et illud est mirabile. Creditur fatui christiani christus saltim boten esse vel fuisse dei primum sapiens et uisus in mundo ad docendum homines viam rectam et sinceram: in celum perducere. Et tamen illam viam sectantes derident et abhominant: et quantum possunt deridant. **N**ota quod quatuor genera hominum christus legit derisisse. Diuites auaros. Principes secularis Milites auaros Et simplices ignaros: Et isti minime peccauerunt inter omnes. De primis hemus lu. xvi. Vbi christus legit docuisse quod non potest deo seruire et mammona. Et ibi subdit sic. Audiebant autem omnia hec pharisaei et qui erant auari et deridebant eum. De secundis. lu. xxiii. Deridebant eum principes dicentes. Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere. Et in eodem capitulo Spreuit autem illum herodes et exercitus eius et illuserunt indutum veste alba. De tertio genere hominum. Luce vicesimo tertio. Illudebant autem ei milites et acceperunt et afferentes acetum dicentes illi. Si tu es rex iudeorum saluum te fac. De quarto genere hominum scribitur. Luce octauo Mathei nono. et Mach. quinto. Quando suscitauit filiam archisynagogi quia dixerat

Nō est mortua puella: sed dormit. De ridebāt eū sciētes q̄a mortua est. Cū ḡ x̄ps tot derisiones patiēter pro nobis sustinuit. felix ē qui pro eo vices repēdendo derisiones malorū equanimit̄ tolerabit et sustinebit. Nisi enī sc̄t̄s a mūdi dilectorib⁹ cōtēnā: viā x̄pi non sequit̄. nec discipulorū eius. Qui enī mūdū dereliquit: et honorē tamē a mūdānis requirit. iste videt̄ deo seruire: sed mercedē recipiet a diabolo. Gaudeāt ergo mūdi p̄ceptores quotiēs vite sue iueniāt derisores imo ex hoc recipiāt argumētū q̄ viā x̄pi imitant̄ si a mūdā dilectorib⁹ tāq̄ fatui cōtēnant̄. Vñ Seneca li. de morib⁹ Nōdū felix es si nō te turba irriterit. Si bt̄is vis eē cogita hoc p̄mū nō contēnere ab aliis cōtēni. p̄me Corint. iiii. Spectaculū facti sum⁹ mūdo: angelis ⁊ hominibus dicit Ap̄ls de se et suis sequacib⁹. Nos stulti propt̄ x̄ps: vos aut̄ prudētes in christo. Et est yromce dictū sc̄dm glofam quasi diceret. ¶ Nos reputamur stulti: et qui x̄pm p̄dicamus et putatis vos esse prudētes q̄a tacetis et nō est verū. Vñ Aug⁹. sup̄ ps. xxxviii. Et ponit̄ ibidē i glo. sup̄ illud p̄alegatū. āgelis ⁊ hoib⁹. Boni ei angeli ⁊ boni hoies laudant nos ⁊ mali irridēt. Hec sūt dextera et sinistra. his utimur quasi armis ad ferēdū diabolu sc̄lz laudatib⁹ ⁊ vituperatib⁹ si nec ista eleuet̄: nec illa frāgant. Hec aug. Dicit̄ ergo vitā x̄pi et sequaces cōtēnētes in iudicio ḡnāli. Nos insensativitā illorū estimabamus infaniā et finē illorū sine honore. istud fuit dictū licet satis fatue p̄p̄ falsitatē antecedentis tamē satis bene cōsequēter estimatū. Si enī vita foret isania finis foret sine hōre. Nā hōr ē p̄mū v̄tū sc̄dm oēs. ¶ Sc̄do p̄ncipali-

ter in ista lectione posita recognitio ne pueritatis. ponit̄ admiratio nouitatis sub nota questiois talis. Quomodo ergo cōputati sunt inter filios dei: et inter factos fors illorū est? Ista questionē querant rationabiliter quia certe est de mirabili euentu. Sed querent eā nimis tarde pro salute sua. Si enī hanc quesuissēt invita eam perfecte per christi p̄dicatores didicissēt. q̄a Iohānis p̄mo Dedit eis potestātē filios dei fieri: ⁊c. Vñ q̄a natura eram⁹ filiū ire talem a deo recipimus per gratiam caritatē vt filii dei noiaremur ⁊ simus. p̄me Ioh. iiii. Videte qualē caritatē dedit nobis deus vt filii dei nominaremur et simus. Adhuc tamen aliquid retinentes de veteri fatuitate exprimūt eam in titulo questiois cui dicant q̄ inter sanctos fors illorū est quasi status beatitudinis non meritis sed sorti deberet attribui: potest tamē merces sanctorū pro tantovocari fors quia q̄ diu homo viuūt incertū est qd de eo finaliter eueniat et propter mutabilitatē volūtatis per peccatū de facili inclinabilis ad peccandū. Ecc̄s. ix. Sūt iusti atq̄ sapiētes ⁊ opera eorū in manu dei et tñ nescit homo an amore vel odio dign⁹ sit sed oīa in futurū seruantur incerta. Et bene dicit̄ q̄ iusti cōputati sunt inter filios dei. Illa q̄ sunt preciosa bona seruantur sub certa computatione. ¶ Illa que sūt vilia non cadunt sub cōputatione. Isto modo sancti q̄ sunt preciosi corā deo ysaxiii. Preciosior erit vir auro et homo mūdo obriso. Fatui vero non cadunt sub computatione quia Ecc̄s primo. Stultorū infinitus est nūerus. Hi sūt quos aliquando habuimus in derisū. B ¶ Notandū q̄ inter locutiones hu-

manasvna q̄vehemēt contrariā vir- tuti est derisio et est derisio: locutō de ordita de defectu hois p̄p̄ ludū vt hō ide erubescat Vnde intentio deridentis secūdū q̄ derisio ē peccatū. ē diminuire gloriā quā homo pōt in cōscientia sua habere de bono virtutis per erubescētā creatā in eosub specie ludī. Vnde dicit Aristoteles iiii. ethicorū. c. secundo: q̄ circa ludū contigit reperire sup̄habūdantiā et defectum et mediū in quo cōsistit virtus. Est enī ludus necessari⁹ ad vitā sicut requies q̄dam mēis q̄a si mēs hūana semp extēderetur circa seria. hebetaret̄ et fatigare⁹ nimis. et ideo conueniens est q̄ pro loco et tempore habeat requies hoc autē est p̄ ludū. Caueri tamē debz superabundantia maxime. Quia dicit Aristoteles nono ethicorum. Delectatio est necessaria ad vitā sicut sal ad cibum. Modicum autem de sale sufficit ad magnam quantitatem cibi Vnde si quarta pars cibi fuerit de sale nihil valeret. Eodem modo de ludo certis t̄p̄ib⁹ sufficit ad quietē mentis. Vnde illi qui totum tempus sinū expēdūt in ludis. venationib⁹: aleis taxillis excessiui sunt et viciosi in ludo. de quibus verificatur illud sapientie. xv. Estiauerunt ludum vel lusum esse vitam nostram. Dicit ergo Arist. loco p̄ allegato q̄ nimis derisui superabundant in ludo et sunt tales qui nihil curant quid dicant siue sit offensiuum siue placidum siue honestū siue inhonestū dummodo causent risum. Et tales sunt onerosi nihil omnino desiderantes nisi risum et vocantur belmolothni id est raptores templorum. Et impōebatur illis hoc nomen ad similitudiez

miluorum volūtatum circa templā gētilium. In illis enim locis relinquebatur iestina de sacrificiis animalū. Vnde sicut milui continue volūtāt circa tēpla ad nichilū aliud vacantes nisi vt rapiant iestina. Ita belmolothni cōferendo cum hominibus nihil aliud explorant nisi defectus hominum q̄s possint recitare ad causandum risum in aliis et in aliis erubescētiam. Et talis ludus nō est ludus liberal⁹ nec disciplinat⁹ sed seruilis et indisciplinatus quia ad ludum liberalem requiritur q̄ dicantur placida et honesta. b ¶ Est ergo notandū q̄ derisio quatuor facit. Primo ostēdit stulticiā. suspēdit amicitiam. offendit iusticiam. et intēdit maliciā. Primo ostēdit stulticiā q̄a q̄ deridet hoies similit̄ sibi pro quocūq̄ defectu naturali vt morali ignorat propriam fragilitatem. Potest enim fieri derisibilis de consimili si deus p̄mittat. Vnde gregorius vicefimo quinto moralium capitulo septimo. Quid simus hodie nouimus. quid autē p̄ paululum esse possumus nescim⁹. Hi vero q̄s fortasse despiciamus et tarde possunt incipere et tamē vitam nostrā feruentiorib⁹ studiis anteire. Timendum itaq̄ est ne etiam nobis cadentibus surgat qui nobis stantibus irridetur quis stare iam non nouit. qui non stantem nouit irridere. Hec gregorius Et ideo aduertat quilibet illd. Iob. xi. Cum ceteros irriseris tu a nullo cōfuteris ⁊ q. d. q̄ sic. Quia prouerborū tertio de deo dicitur. Illusores ipse deludet. ¶ Secūdo suspēdit amicitia. Est ei vt frequēter causa cōtentionis et discordie. Prouerborum vicefimo secūdo. Eice derisorem et exibat cū eo iur

gū ¶ Tertio offēdit iusticiā. Facit ei derisor alteri qđ sibi nollet fieri. Et iō puer. xix. Parata sūt derisorib⁹ iudicia ¶ Quarto intēdit maliciā. Incipit enī in ludo et sub specie ludi intendit inhonestatē pximi ⁊ sic ꝑmittit mēdaciū faci. Iheremie. ix. Omnis amicus fraudulēter incedet. ⁊ vir fratrem suū irridebit et veritatem nō loquetur. Et ideo cōtra derisores dat scriptura quatuor minas. Dicit enim qđ nō sūt arguēdi de iūctate: nō sūt instruēdi de fatuitate. Sūt eiciēdi a societate ⁊ sūt deridēdi a dei maiestate. De primo prouer. ix. Noli arguere derisores: ne oderit te. argue sapientem et diliget te De secundo. Queret derisor sapientiam et nō inueniet. De tertio puerbiorū. xxii. Eice derisorem. ⁊ De qđr to ps Tu dñe deridebis eos: ad nichilum deduces oēs gētes. Sap. xii. Propter hoc tāq̄ pueris iēfat iudiciū eis in derisū dedisti. ⁊c.

LECTIO. LXI.
Ergo errauimus a via veritatis et iustitie lumen nō luxit nobis et sol intelligente non est ortus nobis. Posita ē supra violenta cōfessio quā reprobi compulsi faciēt in iudicio generali quantum ad iusticiam quam proxis intulerunt. Hoc ergo facto exequitur spiritus sanctus ponere eorum confessio nem q̄tum ad malitiam quam in seip sis habuerūt. Et circa hoc duo facit. Prio ponit eorū cōfessionē. Secūdo dīctorū recapitulatiōē. Ibi. Talia dixerūt A ¶ Circa p̄mū tria fiūt. Prio fatē se iuste fuisse defraudatos a vera ꝑgmtiōe. Secūdo fatē se fuisse frustra fatigatos i operatiōe. Et tertio fa-

tē se fuisse vane deordinatos in dilectione. Scda ps ibi. Lassati sumus. Et tertia ibi Quid nob̄ pfuit supbia Dicunt ḡ primo cōsequētiā sic inferendo. Ergo errauimus. ⁊c. ¶ Optime concludunt de seip̄s: nos in iēfati est iabā vitā scōry fuisse iēfatiā et finē illorū sine honore. Et iā videm⁹ qđ vita eorū fuit sūma sapia ⁊ finis eorū est in maxio honore. ergo ꝑstat nobis mō qđ tunc errauimus a via veritatis id est a doctna xp̄i. Io. xiiii. Ego sum via veritas et vita. Et iusticie lumē nō luxit. Quia sp̄te recessim⁹ a veritatis. i. a doctna fidei christiane: ⁊ ido lumē iustitie nō luxit nobis. Sicut ille qui relictis viis i superficie terre: abulat ꝑ spec⁹ subteraneos ip̄emet recedit a lūe ⁊ est cā sibi ip̄i carēte lumis. Sequē. Et sol iustitie nō ē ort⁹ nob̄ Dī enī christ⁹ sol itelligētie et sol iusticie. Sol itelligētie qđ facit nos eū itelligē ꝑ fi dē. ysai. vii. Nisi crediderit nō itelligetis scđvna lrām. Sol iusticie qđ iuste retribuet nobis fm̄ facta nrā. Malach. iiii. Oriē vobis timētib⁹ nomen meū sol iustitie. Cōparat⁹ aut christus soli ꝑp̄ tria Prio qđ sicut sol ē cā ⁊ fōs lumis et calor⁹ ⁊ vite corporal⁹ i istis iferiorib⁹. vñ dicit añ. ii. phi. Hō gñat hoīez ⁊ sol. Ita xp̄s cā est noticie et vite gratie i oib⁹ creaturū Vñ sicut sol radios suos vbiq̄ picit sup̄ sep̄chra et feda. Ita xp̄s radios sue boītat⁹ extēdit n̄ solū ab bonos s̄ etiā ad malos eos ad p̄nāz alliciēdo. eis t̄palia largiēdo ⁊ peāz eis debitā differēdo. Ecc̄. xlii. Sol poīa illumians respexit. Et mat. v. Solē suū oriri facit sup̄ bonos ⁊ malos. Quando aut ita ē qđ sol proicit radios suos sup̄ niuē et sup̄ glaciē ⁊ non

liq̄sunt signū est qđ aliq̄s planeta frigidus impedit radios solis ⁊ ei⁹ effectū. Et itaē moraliter qñ xp̄s picit radios sue clemētie super cor ꝑgelatū a licit⁹ ꝑctōr⁹ facit eū cogitare de beneficiis christi i creatōe redēptōe ⁊ ꝑctōrū remissiōe. ⁊ ꝑmiorū distributiōe. et tamē nō liq̄scit cor illā durū: reuera si gnū ē qđ frigid⁹ planeta. i. diabol⁹ ꝑ maliciā infrigidat⁹. Ihe. vi. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā: sic frigidā fecit maliciā suā dñator diabolus s̄ regio nē cordis talis. Et ꝑ ꝑꝑoītz ē de peccatoribus cōgelatis nō tamē i tāto excessu infrigidatis. Illi ei liquescunt ad radios solis xp̄i. Exemplum de petro Luce. xxii. Qui postq̄ xp̄m negauerat et xp̄s eū respexisset egressus foras fleuit amare. Ecce quō liq̄scebatur et cōuertebatur in aq̄. Exemplum de madalea. Luce. vii. qđ irradiata ab isto sole lacrimis cepit irrigare pedes ei⁹ et capillis tergere. de qđ canit eccia liq̄ fecit et refecit r̄solūtā in lamentū v̄bū missū celi⁹. de talib⁹ exponi pōt illud iiii. Regum iiii. Surgētes orto sole ex aduerso aquarū viderūt moabite. Secundo cōparat⁹ xp̄s soli ratione sue motiōis. Quando ita ē qđ sol rubet de mane in ortu suo signū ē tempestatis sequentis. et qñ rubet in occasu signū ē serenitatis. Vñ math. xvi. Facto vespe dicitis serēnū erit. Rubicūdū est enim celū. Et mane hodie tempestas erit. Rutilat enim triste celum. Sic circa xp̄s accidit. Nam post ortū et originē sue preclare natiuitatis statim rubor apparuit quia die octauo venerūt circūcidere puerū. Vnde statim effudit suum sāguinem. Et certe istū ruborem sequebatur tēpestat⁹ valida. i. ꝑs Incircūcūtu ei⁹ tempestas valida Iterum eti-

am sero in occasu istius solis apparuit rubedo magna quādo totū corp⁹ cōfulsit sanguine. flagellatū. cōclauatū lanceatū ⁊ sp̄ms i capite coronatū S̄ iste rubor fuit signū future serenitatis i resurrectōe ⁊ trāq̄llitatis ꝑpetue Thobie. iiii. Post tempestatē trāq̄llū facis ⁊ ꝑ lacrimationē et fletum: exultationem infūdis. Sicut autē sol sine lesione oculorum cōspici nō pōt claresc̄ si si nube tegat⁹ que nō est nimis grossa delectabiliter iam videtur. Ecclesiastes. xi. Dulce lumē et delectabile oculis est videre solem. Ita filius dei i sue nature puritate ab oculis mortalibus videri non potuit ante incarnationē. Et ideo volens se exhibere hominib⁹ nube humanitatis nostre de virgine sumpta se inuoluit operāte spiritu facto. sicut prophetatum fuerat. Ezechielis tricesimo secūdo. Solem nube tegam ¶ Tertia sicut radio intromisso in domum q̄tumcumq̄ videatur pura: ostendit eam habere pulueres que tamen non videntur nisi in radio solis Ita declarat christus domum conscientie in quocumq̄ homine q̄tumcumq̄ videatur honesta magnā copiam habere venialium peccatorum quia quāto magis aliquis gratie radiū recipit: tāto magis se frequenter de erroribus ꝑp̄riis dephēdit. Istū solem ⁊ suū radiū. tria a nobis subtrahūt et abscondūt ēra nubes ⁊ lūa Terra mūdi alis cupiditat⁹. Nubes tēporalis vanitatis. Et luna carnalis voluptatis. Quā terra que est infimum elementum interponitur inter aspectum nostrum ⁊ solem sicut contingit de nocte. Nec videmus solem nec solis radios: sed manem⁹ omnino in tenebris infra vmbra terre Isto modo multi sunt in

quorū aspectū et deū interponit ipsa terra quia tota eorū sollicitudo: cogitatio et affectatio ad terrā dirigūt. Et eis occidet sol in meridie sicut dicitur Amos. viii. Sūt alii qbus sol absconditur ppter nubē interpositā. Dignitates huius vite volatiles sūt quasi nubes sine quiete: que interponūt sup oculos supborū et abicioforū et deū. q eum videre nō possūt quia nubib⁹ acris cōdita nullū fūdere possūt sidera lumē. Primo de cōsolatione in fine: sed in morte satis eū videbunt ad terrorem et iudiciū suū. ii. Machabeorū. p. Tēpus affuit q sol refulsit q pri⁹ erat s b nubib⁹. ¶ Tertio sūt alii qbus sol edipsatur per interpositionē lune carnalis voluptatis. Et hi sūt bestiales libidinibus dediti et igne cōcupiscētie inflāmati. In ps. Supcecidit ignis et nō viderūt solē. ¶ Dictum est superi⁹ q xps soli pparatur propter operationē viuificatē. apparitionē signatē. et declarationē manifestantē. Restat ergo cōsiderare qliter iste sol moraliter cōplet et peragit motū suū. **B** ¶ Vbi sciēdū q sol sicut ceteri planete describit zodiacū cōplēs cursū suū in anno solari et pertrāsies vniuersa signa que sunt. xii. iuxta illos versus cōmunes. Est aries taurus gemini cācer leovirgo. Libra q scorpius architenēs caper amphora pisces. Dicitur autē aries eē dignior ps dextra celiz nobilior vnde incipit mot⁹ Vñ aries est p̄mū signū secūdū philosophū et scdm catholicos Sol creat⁹ fuit in ariete et ideo in ariete fuit primo sicut tenet cōter. Moraliter per ista signa. xii. trāsīt et trāsibit christus. Primo enī in statu inocētie quādo creauerat p̄mos parentes et in paradiso collocavit nullā adhuc fe-

ritatem eis ostēdit. sed tātūmodo potentia in creādo et gubernādo resz inocentia. Aries autē est animal naturaliter inocēs secūdū genus suū fortis tamē et potens in sua specie. Et ideo moraliter dei fili⁹ tūc fuit quasi in signo arietis quia nihil aliud adhuc mūdo signauerat. puer. xxx. Aries est et nō est rex qui resistit ei Sed statim homine peccante transfuit in thaurū qui est animal magne fortitudinis et magne feritatis quia statim eos expulit de paradiso i terrā. Infixit etiā eis necessitatez moriēdi corpore ad inferos descēdendi in morte. Est autē natura thauri q quātūcūqz fuerit ferox si ficui alligat⁹ māfuescit. Sicut dicit ysiethi. xvii. c. vii. Et ita fuit de filio dei donec alligat⁹ esset ficui dulcissime. id est virgini gloriose per incarnationē cōtinuā ferocitate ad gen⁹ hūanū seruauit. sed alligat⁹ ad eā vinculo filiali cōtinuē mansuescit. Et verificatū fuit illud Mathei. xxi. Ecce rex tu⁹ venit tibi māfuetus. Et ideo tūc trāsfiuit iste sol in signū geminorū quādo duas naturas ineffabiliter copulauit pcedēs de thalamo suo pudorū aula regia gemine gigas substātie alacris vt currat viam Sicut dicit Ambro. Gen. xxv. Et ecce gemini in vtero ei⁹ repti sūt. De pingit illud signū in forma duorū iuuenū seinuicē amplectentiū. Et sicut quidā fingūt. Illi fuerūt Castor et pollux duo filii Iouis se mutuo diligētē in tantū q cum castor haberet a patre immortalitātē. id est posse nō mori sivo luisset. mori voluit pro germano suo ad tēpus vt vtriqz daretur immortalitas Vñ abo stellificati sūt in signo illo nūcupati qd gemini dī. ¶ Ita xpus scūs german⁹ hois quīs posse nō mori ha-

buit: si voluisset. pelegit tamē p hoie mori vt nos immortalitatis sue faceret esse p̄cipēs. De isto signo trāsfiuit sol iusticie christus in Cancrum. Cancr est piscis retrocedens id est passu retrogrado vadens. Iuxta illud Amani in quodam appollogo. Curua retrocedens dum fert vestigia cancer. Et isto modo videbat⁹ xps. retrocedere dum vixit in mūdo. Rectus enī icessus iustu hois deberet esse de virtute ad honores. de merito ad premiū. de labore ad regē Sed xps cōtinuē retrocessit de virtute ad vituperium. de vituperio ad verbera. De verberib⁹ ad crucē. et sic ad mortē. et tandē ad infernum Vñ toto tpe inter natiuitate et resurrectionē morat⁹ est sol noster in cācro Et sicut sole existēte in cācro maxim⁹ feruor mūdo ifūdīt. Iuxta illd Teodoli etiopū terras etc. In cācro solis etc. Ita xps isto tpe inter medio maximā caritate hoib⁹ demonstrauit. Sz de isto signo itrauit leonē in resurrectionē Dicit enī Isidor⁹. xii. Fthimo. c. ii. q catulus leonis de no uo nat⁹ trib⁹ diebus iacet quasi mortu⁹. et tandē post tres dies patris rugitu suscitāt a dormitione seu a morte. Isto mō xpus cū mortuus eēt tres dies per synodochē mortuus iacuit post quod tēpus virtute patris resuscitat⁹ surrexit. Hic est leo de tribu iuda. Apoc. v. De quo pphetauit Iacob. bñdicēs filiis suis cū diceret Iude Gen. xlix. Catul⁹ leōis iuda ad predam filii mi ascēdisti requiescēs accubisti vt leo et quasi leona quis suscitabit eum. De leone trāsfiuit in virginē. Toto enī tpe medio inter resurrectio nem suam et ascensionē doctrina et fides eccle in b̄tā virgine potissime cōseruabat⁹. Hec interi aplos et discipu-

los docuit monuit: cōsolata est: vtpote illa que repleta fuit spū scō plenissime in verbi dei cōceptioe et ideo tunc tps māsit in tali signo id est in fide vginis de qua Ouidius. iii. de vetula. c. vltimo. O virgo felix. o vgo significata. Per stellas vbi spica nitet qs det mihi tātū. Viuere q possim laudā fore preco tuarū. Nā nisi tu perfecta fores nō eligeret te. Hic de⁹ ops vt carnem sumeret a te. Vbi pphetat diffuse q de⁹ ops sumeret de ea carnē. et qd resurgeret a mortuis et q matrē suam vginē assumeret in corpe et anima in celū Vnde dicit sic in fine. Non opus est vt eā velit exaltare gradatim. Sed simul assumet et eādē cōcathedrabit. ¶ Illic est tui mēoris memor optima virgo. Illic cū fueris p nobis tracta trahēdis. Pro nobis non te pigeat suadere q ad se. Nos trahat is per te qui per te venerat ad nos. A nobis ip si sit glia laudis ab ipso. Gratia sit nobis et me te nescia vita. An sit liber Ouidii deus nouit: quāuis a leone pthonotario sacri palacii. Vastasi p̄cipis referat⁹ liber ille extract⁹ de sepulchro Ouidii Vñ testamētū ouidii nuncupat⁹ Dicit enī q inuētus fuit in cimiterio publico in quodā sepulchro in suburbio dioscori cunitatis que est caput regni Colcorū. Et qa ibi nō erat copia latinorū eo q armenici linguā latinā nō itelligūt. Rex Colcorū misit illum librū Constantinopolim. vbi tunc erat copia latinorū. Refert etiā q in antiquorū sepulchravnū inuētū est: in cui⁹ epigrama fuit sculptū lris armēicis cui⁹ interpretatio sic sonabat. Hic iacet Ouidi⁹ igemiosissim⁹ poetarū. Obiit autē āno xpi. xviii. sicut refert Guilhelmus. de euāg. i Crōica sua Ter⁹ āno

B. D. L. O. L. D. 23.

Tyberii Vñ constat q si liber veracit
suus erat . fuit pulcherrima pphetia.
Sed hec sūt extra propositū. ¶ Septi-
mo xp̄us sol iusticie trāsīuit de v̄gine
in librā quādo a virgine bñdicta m̄re
sua suisq̄ discipulis licētā accipiēs ip-
sis vidētib⁹ est eleuat⁹ in celū. Actus
p̄mo. Tūc enī trāsīuit ad librā qñ co-
ram patre passionis sue meritū cōtra
p̄mi p̄uancationis peccatū appēdit oñ
dens se plus solm̄se in pena q̄ Adam
cōmisit in culpa. In cui⁹ p̄sona di-
cit Iob Vtinā appenderent⁹ pctā mea
quib⁹ irā merui et calamitas q̄ patior
in statera .i. xp̄s hūanatus loco mei. q̄
si arena maris hec grauior appareret
Iob. vi. Octauo de liba trāsīuit in scor-
pionē qñ corp⁹ suū q̄ est ecclesia tirā-
norum et hereticorū p̄secutōib⁹ quasi
quorūdā scorpionū aculeis lacerari p̄-
misit vt diceret tūc merito ecclē sue il-
lud Eze. ii. Subuersores sūt tecū et cū
scorpionib⁹ hitas ¶ Nono trāsīuit sol
noster in sagittariū. fuerūt ei a tpe fil-
uestri papez Cōstatim̄ impatoris. qui
tp̄alia ecclē p̄mo dicit⁹ dedisse semp iu-
dicia: placitōes: dissensioēs int̄ cleri-
cos: q̄s eorū videre⁹ maior ad pascen-
dum oues xp̄i. Hec est causa quare vo-
lant sagitte acute. Nūc regalīū suppli-
cationū ad romanā curiā: nūc accusa-
tionū. nūc diffamationū ad inferiorū
iudiciū audiētā . Ita q̄ plena est ecclā
aduocatis in oī causa ad defendendū
in iurā. Et ideo vsq̄ in hodiernū diez
sol stat i signo sagittarii. Prouer. xxv
Iaculū et gladius et sagitta acuta ho-
mo qui loquit⁹ cōtra p̄ximū suū falsū
testimoniū. Et hi sunt qui xp̄m spoliant
vulnerāt et predātur. Si esset ita paup
ecclesia modo: sicut fuit quādo xp̄s in

ea vixit in tra nō haberet xp̄us tales
placitatores nec tales iuasores. Paup
et iuuenis mercator nō timet p̄dones
nec patit⁹ isult⁹. sed cū est diues tūc eū
nitūtur spoliare: etiā qui eū prius co-
nabatur ditare. Ita est quādo ecclā stu-
dunt paupertati bñ valuit: modo studet
ditari et patit⁹ a sagittariis. Et iō mō
de xp̄o uenificat⁹ illud primi Re. xxxi
Cōsecuti sūt eū vin sagittarii ⁊ vlnera-
tus est vehemētē a sagittariis. ¶ De-
cimo trāsībit sol noster xp̄us in signū
Capicorni. Capricorn⁹ habet p̄mā p̄tez
suū corpis caprinā et tūc est sol in ma-
xima elōgatione a nobis. ¶ Quia in
p̄mo p̄cto capricorni est solsticiū hie
male. Vñ istud signū signat tps anti-
christi qui capri in dicit⁹ pot. Tū q̄ cap
est aīal m̄stū libidinosū. Et de anti xp̄o
dicit⁹ Dañ. xi. Erit in cōcupiscētis fe-
minarū nec quēq̄ deorū curabit. Tum
q̄ capra generat hedos ⁊ filii sui atq̄
sequaces hedi vocant⁹. Mathei. xxv.
scribit⁹. Statuet quidez oues a dextris
hedos aut a sinistris. Vñ tpe anti xp̄i
erit xp̄s sol iusticie in signo capricor-
ni et tūc videbit⁹ quasi maxime elōga-
tus ab ecclā sed nō durabit. Quia sta-
tūm in Capicorno incipit sol ascēdere et
xp̄s statū anti xp̄o occiso: in cordib⁹ suo
rū fidelīū refulgebit. ¶ Undecimo trā-
sibit sol in aquariū Aquari⁹ depingit⁹
ymago hoīs tenētis vrnā subuersam
de qua aqua pleno foramine prorūpit.
Et significat. xlv. dies cū toto residuo
tps post mortē anti xp̄i In q̄bus pluet
xp̄s miam sup iustos q̄ tpe anti xp̄i va-
cillauerāt sic superi⁹ dictū fuit ¶ Vñ
tūc erit xp̄us in aquario. Eze. xxxvi.
¶ Effūdā sup vos aquā mūdā et mū-
dabimini ad oibus inq̄ramētis v̄ris.

¶ Duodecimoz vltimo sol erit in pi-
scibus. Moralit⁹ qñ enī sol ad signum
piscū peruenerit tunc desinit esse hy-
emps. Et incipit versus iuxta illd. Ce-
dit hyemps retro cathedrato symone
petro. Quo die sol est in piscib⁹ neces-
sario. Isto tempore quecumq̄ radices
et semina sub terra latuerūt incipiūt
se exserere ⁊ terra se incipit aperire ⁊
pādere que occultauit ¶ Et significat
tempus resurrectionis generalis om-
nium corporū hūanorū. quando ter-
ra se aperiet ⁊ reddet luci mortuos oc-
cultatos. Et tūc erit xp̄s in piscib⁹ quā-
do cū suis piscatorib⁹ quos olim apo-
stolos fecerat ad iudiciū veniet ¶ Et
tunc adimplebitur illa parabola. Ma-
thei. xiii. Simile est regnū celorū sa-
gene misse in mare et ex omni gene-
re piscū congregātū quā cum imple-
ta esset educentes et secus litus sedē-
tes elegerūt bonos in vasa sua. malos
autem foras miserunt. Sic erit in con-
summatione seculi. Abacuck primo.
Facies homis quasi pisces maris. Et
sicut in fine piscium est ipsum orient
quod est caput arietis vbi sol sunt crea-
tus et ibi stabit post iudiciū in pepe-
tū nec mouebit⁹ vltērius circa terrā
faciens ortū et occasū. Ita xp̄us dein-
ceps cū matre in medio electorū suo-
rum stabit sine fine. Et tūc erit dulce
lumen et delectabile oculis videre so-
lem. Ecc̄. xi. Et implebit⁹ illud Aba-
cuck. iiii. Sol ⁊ luna steterūt in habita-
culo suo Ad quod nos perducatur.

LECTIO. LXII.

¶ Lassati sumus in via iniquitatis
et perditionis et ambulauim⁹ vi-
as difficiles. Viam autē domini igno-
rauimus. ¶ Postq̄ declaratū est q̄ im-

p̄i et male uiuētēs in p̄senti fatebim⁹
se fuisse defraudatos prop̄ culpā suā
a veritate et a sensitiua cognitiōe. Hic
ōndit sp̄ss̄cūs q̄liter fatebim⁹ se fuisse
frustra fatigatos in opatiōe. Vñ dicit
sic lassati sum⁹. Non est mirū q̄ gra-
ue on⁹ p̄positū viatori faciet eū cito las-
sū. De iniquitatib⁹ ū scribit⁹ in psalmo.
Sicut omis graue grauate sūt sup me
Ergo velint nolint pctōres lassabūtur
Ista lectio oculato experimētō verifi-
catur in oī genere hoīm puerforū int̄
nobiles et milites qui pro vanitate in
fama volatili in ore hoīm totaliter se
exponūt. Manifestū est q̄ plus susti-
nebūt de pena in vno torneamēto vel
bello q̄ sc̄is monach⁹ in decē ānis. Itē
mercatores qui maria pertrāsēūt p̄so-
nalit⁹. passus periculosos: latronū iu-
dias ⁊ insidias sociorū. vere experim⁹
vias hū⁹ mūdi esse difficiles. Clerici
vel layci qui curias magnorū regū. co-
mitū vel episcoporū ingrediunt⁹ ad ser-
uendū. sciunt quātū habet ista via dif-
ficultatis vbi per decē vel septē ānos
seruiēt cū remorsu cōsciētie cū obiur-
gationibus dominorū. cū inuidia soci-
orū. cū oī ifortuio corpali Et iō oēs il-
li siue s̄bditi siue dñi siue q̄ pctō defun-
tū p̄ felicitate mūdi dicere poterūt in
die iudici. Lassati sum⁹ ⁊c. ¶ Est
autē hic notādū q̄ septē sūt vie iniquitatis
que sūt valde difficiles ⁊ tamē hoibus
m̄stū amabiles. Et hū⁹ causa eē non
pōt. nisi ignorāta. Ois enī via est dif-
ficialis si sit mōtuosa: si spinosa: si luto-
sa: si tenebrosa: si tumultuosa: si sum-
ptuosa: si tediosa. Primā istarū viarū
accipiūt sup̄biz ābiciofi. sp̄ vadūt vias
mōtuosas tñ h̄ est valde periculosū: q̄
de modico lapsu imminet magnū pe-

riculū quia secundū gregoriū. quanto gradus altior tanto casus grauior. Sz ē de eis sicut de lepore. q̄a multo melius currit lepus contra mōtem ascendo q̄ descendendo de mōte i vallē Ita isti de monte supbie. cū difficultate descēdūt. s̄ ad loca dignitatis cū magno conatu ascēdunt. Ratio de lepore est quia habet crura āteriora breuiora q̄ alia Moraliū Affectiones hominis ad deum sūt quasi tibie anteriores: affectiones ad mundum sūt quasi posteriores tibie. Quando ergo i homine affectiones ad deum breuiore sūt q̄ affectiones ad mundum. ille hō velociter currit contra mōtem in acq̄sitione dignitatis vel diuitiarū. Iob. xv. Cucurrit aduersus deum erecto collo et pingui ceruce armat⁹. ¶ **Secunda** istarū viarū eligūt cupidi et auari. viā videlicet spinosā. ¶ **Saluator** dicit luce octauo. q̄ ditie sūt spine: quia habent punctionem laborum in acquirendo timores in custodiendo: et dolores in amittendo. Osee secundo. Sepiā viam tuam spinis. ¶ **Tertiam** istarū viarū q̄ est lutosa eligūt luxuriosi: boiui etia et bestiales qui accipiunt sēp viā magis tritam et illā cōmuniter ē turpior Ita isti illā peligūt quā plures frēq̄ntāt. Cū tñ seneca doceat oppositū. q̄a i via pedū forte illa securior: s̄ nō in via morū quia pauci sūt virtuosī. De viis luxuriosorū i ps. Ingnate sē vie illi: oī tpe. et math. vii. Lata portar spaciofa ē via q̄ ducit ad pditionē et multi ābulāt p eā. Et p oppositum i ps Ambulans i via imaculata hic michi ministrabat. De isto puer. iiii. Vie eius vie pulchre. ¶ **Quarta** viā q̄ ē tenebrosa eligunt inuidi q̄ per maliciā suā pp

am sūt excecati. Et iō vbiq̄q̄ sūt i tenebrī ābulāt. puer. ii. Reliquūt iter rectū et ābulāt p vias tenebrosas q̄ letā cum malefecerit: et exultāt in rebus pessimis. Et i ps. Fiat via eorum tenebre et lubricū. Et tūc necessario habēt cadere. Prouer. iiii. Via impiorū tenebrosa. nesciūt vbi corruāt. ¶ **Qui** tam viā eligūt gulosi videlicet viā sup̄tuosā. Quādo sic ē magna caristia fit i citate aliq̄ de pane devino de aliis necessariis. Isti mercatores q̄ vadant ad mundinas prop̄ lucrū nō libēt intrant tales villas q̄a pl⁹ perderēt in vna nocte q̄ lucrārēt i duob⁹ dieb⁹. Moraliter loq̄ndo oēs sum⁹ mercatores: negociatores. Luce. xix. Negociamini diuēnio. male et sup̄tuose taberne vbi vnus hō expendit in vna hora q̄tū sibi possit sufficere i vno die. Similit̄ vnus gulosus vbiq̄q̄ fuerit pl⁹ p̄sumet q̄ sibi expedit vno die. Et iō oīs via hoīs gulosi ē sup̄tūa et sup̄tuosa et iōo detestāda. In ps. Via illorū scādālū ip̄is. et postea i ore suo p̄placebūt. ¶ **Sextā** viam eligūt iracūdi. s̄z viā tumultuosam et est plena pressura. Nam vbiq̄q̄q̄ sunt: pressura erit. Vnde Seneca. iiii. de ira. ca. vi. Narrat de celio oratore qui iracundissimus extitit. et c. In ps. Contritio et infelicitas in viis eorū. et viam pacis nō cognouerunt. ¶ **Septimā** viam tediōsam videlicet accidiosā eligunt. Isti nichil faciunt vbiq̄q̄ fuerint et semp tñ sūt fatigati. Est enī accidia quoddam spūale tedium i his q̄ dei sūt ita q̄ omne illd̄ quod ad diuinum spectat officii reputat̄ ab eis nimis longū. Hi volunt habere longa cōmuniā et breues gratias. Garrulatiōes diuturnas et horas sincopatas. Som-

nia infantis et missa venātis. infās habet necessario multum dormire quia in somno maxime nutrit̄. Sapie. vii. Vbi dicitur q̄ puer nutrit̄ ex delectamento somni cōueniētis. ¶ **Per** oppositū puer. ix. Relinquitē infātiā et viuite et ābulate per vias prudētie. Hee sūt vie inq̄tatis de q̄bus ysa. lv. Dere linquat ip̄i vīā suā et vir iniqu⁹ cogitationes suas. Et Eze. xxxiii. Cōverti mini a vis vris pessimis. Et q̄re moriemini dom⁹ isrl̄. Et iō hūiliter cum ps. petere debem⁹ a dñō vias tuas domine demōstra mihi et semitas tuas edoce me. Et iterū. Notā fac mihi viam i q̄ ābulē. ¶ **Vbi** notādū q̄ vita meritoria xp̄iani nō pōt ēē cōtinue vniiformis. Et ap̄d scōsvita xp̄iani cōmūiter diuidit̄ in vitā actiua et in cōtemplatiua. qd̄ nō est sic itelligēdū q̄ ab vna et eadē p̄sona p̄tunari sp̄ debeat act⁹ vite cōtēplatiue et ab vna alia act⁹ vite actiue et nūq̄ act⁹ vite cōtēplatiue quia hoc nō esset humane fragilitati possibile nec recte ratōi cōforme. Sed vna et eadē p̄sona pro loco et tpe vtraq̄ istarū tenet̄ incedere. Ideo via meritoria xp̄iani aliq̄ nūcupat̄ in singulari a psalmistā et aliq̄ in plurali. Vnde dicit notā fac mihi viā in qua ābulēz. Et tñ vias tuas dñe demonstra mihi. Aris. de p̄bleumatib⁹ p̄tula. v. p̄ble. x. querit istā q̄stionē. Quare at̄ homo magis laborat cōtinuādo diu viā planā q̄ ābulādo p viā nō planā. s̄z aliquatūlū mōtuosā et vallosā. Et respondet q̄ causa est q̄a q̄n hō incedit cōtinue vniiformit̄ per viā planā. fatigat instrumenta sup̄ ptes corpis quib⁹ ābulat sicut genua et tybias. Vñ q̄a in istis instrumentis ābulādū cōtinue tenet̄ vna figura mot⁹ in via plana iō cō

tingit hōi maior labor et maior fatigatio. In p̄cessu ū nō planovbi aliq̄n ascēdit aliq̄n descēdit nō sēp tenet̄ eadēz figura mot⁹ in instrumentū mouēdi nec ille ptes vexant̄ vniiformit̄ cōtinue s̄z alternat̄. q̄a ascēdēdo pl⁹ laboram⁹ in genib⁹ et tybiis. descēdēdo pl⁹ in femorib⁹. Et p̄p̄ istā alternatiōē laboris in pte sup̄ genu et reliquā sub genu i via nō plana cōtingit mior labor et mior fatigatio in via alternat̄ nūc vallosa: tunc mōtuosa. Isto mō moralit̄ in viuēdo vtiuose. Fragilitas ei hūana nō p̄mittit aliquo mō q̄ mēs et studiū hoīs vniiformit̄ extēdēt̄ in pteplādo nec iterū expedit q̄ semp descēdat ad opa vite actiue circa mūdū: q̄a tūc fieret nimis aridus et ideuor⁹. Et ideo sicut hō ē p̄posit⁹ ex corpore aia de quorū nūero corp⁹ fatigat̄ ascēdēdo p orōes. studia vigiliā pteplatiōes. aia fatigat̄ et deficit dñēdo et occupādo se circa tp̄alia p̄xis dispēdāda. Iō sicut alternat̄ vniiformit̄ debem⁹ incedere vt q̄tū possum⁹ fatigationē et tediū deuitem⁹ in finiēdo deo. et in tēdū ascēdere pteplādo: postea descēdere p̄ximū inuādo. In cū figurā Iacob vidit āgelos ascēdētes et descēdētes de celo ad terrā et de tra ad celū vicissim Gen. xxviii. Vñ sicut i vitis s̄z p̄dicatorū legiē. Quidā inuētis q̄sunt a frē Iordāo q̄ sūt scissim⁹ hōr scās mḡi ordinis p̄ sc̄m dñicū qd̄ eēt sibi vtili⁹: vel orōib⁹ insistere. v̄ se scripturarū studiis occupare. Cui mḡi r̄ndit. Quid ē inq̄t meli⁹ sp̄ bibere v̄ sp̄ comedere. Et vtiq̄ sicut ista appetit̄ alternati fieri: sic et illa. vñ de paulo scribit Haymo q̄ vna pte diei solebat expēdere i orōe et aliā i p̄dicatiōe. etia i opatione manuali. Ne ḡ cū istis malis dicam⁹ in fine. Ambulaum⁹. vi. diffi-

Via autē dñi ignorauim⁹ Petat q̄libz
cū ps. Notā fac mihi viā in q̄ ambulē
Multū enī cōfert ad solaciū ābulātis
bona noticiāvie p̄ quā debet ābulare.
Nā ceteris parib⁹ ipi videt̄ ambulāti
breuior q̄ via ignota eiusdē quātūtatē
Vñ Aris. de p̄leumatis p̄te q̄nta p̄
bleumate. xxv. q̄rit. Quare ābulātes
viā nesciētes quāta est ip̄a apparet no
bis lōgior q̄ q̄n scim⁹ eā ⁊ frequēt̄ su
mus ei⁹ quātūtatē experti⁹ Et r̄ndet q̄
aia in talī via palogīsa quoddāmdoo
a seipsa. Experit̄ enī aia istā cōsequē
tiā eē certam Scō mēsurā hui⁹ vie. ḡ
ē finita ⁊ q̄a nescit mēsurā hui⁹ vie. Iō
arguit q̄si a negatōe aīcedētis: Huius
vie nescio mēsurā ergo est īfinita. Et
sic in iudicādo decipit̄. Isto mō mora
liter. Hoies datī uicis nō iudicāt q̄ ali
qui hoies possēt uiuere v̄tuose Vñ hō
luxuriosus mirat quō aliq̄s potit̄ ser
uare p̄petuā p̄tinetiā. Homo gulosus
estimat q̄ null⁹ hō pot̄ facere abstīnē
tiā. hō iuu⁹ ⁊ cupid⁹ credit q̄ oīs hō cu
piat h̄re diuitias ⁊ abūdātiā. Et iō oīs
hō iudicat aliū scdm̄ semetipsū. Sicut
docet Cris. i ip̄. ope. om̄l. xxxiii. Oīs
hō scdm̄ se existimat alter⁹ nec pot̄ ip̄
se meli⁹ sentire de alio q̄ sentit de seip
so. Ecce fornicari⁹ neminē estimat ca
stū. Cast⁹ nō de faclī de fornicatōe su
spicat̄. Supbus neminē putat hūilē. et
hūilis nullū credit supbū ⁊ sic de aliis.
Ecc̄s. x. In via stult⁹ ābulans cū sit ip̄e
īspiciēs oēs stultos estimat Ergo causa
q̄reuiat̄ laboriosa ⁊ difficilis est in ex
perientia ⁊ ignorātia. ⁊ q̄ aīa paralo
gīsa a semetipsa Et ideo nobis d̄r. Ie.
vi. State supbias ⁊ videte et ītrogate
de semitis antiquis que sit via bona ⁊
ābulate ī ea ⁊ iuemetis refrigeriū aīa

bus vestris

LECTIO. LXIII.

Quid nobis p̄fuit supbia: aut di
uitiarū iactātia qd̄ cōtulit nobis
Dedarato in p̄te p̄cedēti q̄ mali ī
iudicio ḡnali fatebūf se fuisse iudicā
do defraudatos ⁊ in opando vexatos.
Hic p̄sequit̄ enarrādo qualit̄ fatebūf
se fuisse in amādo deordinatos Et cir
ca hec duo facit. Primo oñdit q̄lia fu
erūt illa que sūme amauerūt. Scdo q̄
parū p̄ci extiterūt ibi. Trāsierūt.
Circa p̄mū est sciēdū q̄ affectū hoīs p̄
mo sint deordinata p̄ appetitū singu
laris excellētie. Scdo p̄ amorē sc̄aris
opulētie. Et iō q̄tū ad p̄mū dicunt sic.
Q̄uid nobis p̄fuit supbia ⁊ facilis est
respōsio q̄ nihil p̄fuit sed mltū obfuit
q̄a deus supbis resistit. hūilib⁹ aut̄ dat
gr̄az. Iacobi. iiii. Et notādū q̄ nō solū
est cōfessio imo vehemēs cōtritiō re
cognitiō q̄n p̄cā sua cū quodā īprope
rio sibiipsis obiecto p̄fitebūf. Vñ nō
solū p̄fitebūf imo sibiipsis vehementē
īfultabūt p̄ īeffabilē remorsū p̄cie sue
Et hoc notāt iste q̄stiones quas nō ali
is s̄z sibiipsis p̄ponūt soluēdas. qd̄ no
bis ⁊c. Est enī supbia īnt̄ vicia ma
gis generosū nascēdo magis aīosū ī
uadēdo. ⁊ magis cautelosū ī alliciēdo
Primo supbia est viciū valde ge
nerosū ī nascēdo. q̄a spiritale ⁊ inter
angelicos spirit⁹ adinuetū est. et ideo
nobiles mētes nimis īpedit vñ Ihero
nim⁹ ī epla Supbia natōe celestis su
blimiū appetit mētes et q̄si ad p̄prios
reuiolās ort⁹ appetit gl̄az ⁊ puritatē ho
minū irrūpere que de gl̄ia ⁊ puritate
angelorū erupit vt quos iuenit p̄cia
pes nature: faciāt̄ sortes ruine. Sicutū
fatua est q̄ ad domū nescit redire Vñ
Hugo libro suo de aīa. Supbia ī celo

CA. V.

nata est sed velut īmēor qua via inde
deciderit. illuc postea redire nō potuit
Scdo supbia est viciū valde aīosū īua
dedēdo quia nō parit loco. n̄ persone
nō tempori. nō statui. Nō parit loco
q̄a q̄to loc⁹ solēnior: tāta supbia p̄m
ptior ī cōgregatiōib⁹. In p̄dicatiōib⁹
ī q̄buscūq̄ negociis publicis statū sup
bia se īmiscet. q̄a ī ecclā ī loco sacro
valde lucrat̄: q̄a vtriusq̄ sex⁹ p̄sone ī
ornatu ⁊ gestu et maxie ī ecclā vbi cō
tritiō ⁊ hūilitati se dare debet q̄ deuo
tioni. Nō parit p̄sone. X̄ps ei sp̄s sup
bie īuasit. Mat. iiii. Angelū p̄mū ho
minē p̄mū vniūq̄q̄ etiā sc̄n. Quia
dicat Ihero. ī epla. Difficili⁹ arrogā
tia q̄ auro vel gemis carem⁹ Vñ aug.
ī epla ad dioscor⁹. Vicia cetera ī pec
catis. supbia ū ī rectis factis timēda
est ne illa q̄ laudabilē sc̄a sūt ip̄i lau
dis cupiditate amittat̄. Idē ī regula
Alia q̄cūq̄ īngtas ī malis opib⁹ ex
ercet vt fiat. Supbia ū etiā ī bonis o
perib⁹ īsidiat̄ vt pereat. Tertio nō parit
t̄pi. quāto dies sacratior: sicut ī nata
li: ī pascha et huiusmōi: tāto magis
īfestat. min⁹ t̄n nocte q̄ de die. Amat
enī lucē q̄a sūt devna patria Ambe ei
venerūt de celo. Quarto nō parit
statui. q̄n oēs īuadat Senes cū ī iuniori
bus: religiofos cū sc̄arib⁹: diuites cū
paup̄ib⁹ subiectos cū supiorib⁹ Vt nō
sit q̄ se abscōdat a calore ei⁹. Et iō me
trice d̄r. Cū bñ pugnat cū cūcta suba
cta putat. Que magis īfestat vincēda
supbia restat. Et iō orat̄ ps. Nō veniat
mihi pes supbie ⁊. m. pec. nō moueat
me. Ceciderūt q̄ operat̄ īngtatē expul
si sūt nec potuerūt stare Pes superbie
est affectiō qua itur a deo. et man⁹ pec
catoris est tēptatio ab ītransco v̄l īpul

LEC. LXIII.

sio per suggestiōez diabolivl malū ex
emplū p̄xi. Tertio supbia est viciū
magis cautelosum alliciendo. Facile
est euitare gulā ⁊ vitare luxuriā respe
ctiue: furtūz: homicidiū et huiusmōi
grossa p̄cā. Vñ sicut sagittari⁹ si p̄cul
ferit bestā ī pede vel ī dorso nō est
secur⁹ de ea: s̄z t̄n ī corde. Ita diabo
lus maximā securitatē reputat habe
re de hoīe q̄n p̄cussit euz ī corde suo
per supbiā. iiii. Regū. ix. Egressa ē sa
gitta per cor regis statiq̄ corrūit Ihe.
xliv. Arrogātia tua decipit te ⁊ super
bia cordis tui. Oīs superbi⁹ habet deū
aduersariū q̄a Ecc̄s. x. Odibilis deo ⁊
hoībus superbia. Vñ bñ dicit̄ metri
ce. Actibus et verbis homo tu quicū
q̄ superbis. Hoc retine verbū frangit
deus omne superbiū. Poterūt ergo ī
p̄i merito q̄rere Q̄uid p̄fuit nobis su
perbia. aut diuitiarū iactātia qd̄ cōtu
lit nobis? Vñ enī cōiūgūt superbiām
et diuitias. Quia sicut dicit̄ Aug⁹. ser
mone. xxxi. Vermis diuitiarū ē sup
bia. Difficile est vt non sit superbi⁹ q̄d̄
ues est. Tolle superbiā ⁊ diuitie non
nocebūt Hec aug. Q̄uid ergo diuitia
rū iactātia cōfert iūstis. Fatuus esset
sarcinari⁹ qui se iactaret de onere qd̄
portat cū inde nihil lucretur nisi dor
sum excoiatū et corpus fatigatū. Et
cū ip̄e toto die portauerit onus suū ī
fine diei ducit̄ ad stabulū et onus suū
portat̄ ad thalamū et ab eo elōgatur
Sic malus diues est quasi equ⁹ por
tans thesaurū dñi sui quē est mūd⁹ ⁊
nihil inde sibi lucrat̄ nisi remorsū cō
sciētie et fatigatiōē corpis et anime.
ī fine diei id est vite sue ducit̄ ad sta
bulum inferni et diuitie sue repomūt̄
ī thalamū mūdi Ecc̄s. v. Est alia īfir
mitas pessima quam vidī sub sole. Di

uitie cōseruate in malū domini sui. 7 parū ante. Vbi sūt opes multe multi et q comedūt eas. Quid pdest possessori: nisi q cernat ditias ocul' suis. qd fatuus gloriaret' vel se iactaret q spina portaret in pede. Spine diuitie sūt Luce. viii. Pes affectio cordis Fatuū est ergo de diuitiis gloriari. Vnde se neca ep̄a. liii. Nemo est dco dign' nisi q opes cōtēpsit quarū tamen possessio tibi nō interdicitur sed affectio ga volovt istas itrepide possideas. ¶ Tercio fatuus foret q de tali re gliaret' et se iactaret que se letitia et securitate p uaret. Hoc aut faciūt diuitie. ¶ Vñ le neca ep̄a. lxxvii. Terrena acq̄sita libertatē nostrā extorserūt nostri eēmus si ista nostra non essēt Vnde idē ep̄. iiii. Anim' sapiētis vadit audacter cōtēptor omniū. nec ad pecuniā respicit aurū 7 argētū illis quib' latuerūt teneb' dignissima nō estimat. Scit alibi positas cē ditias q q cōgerūtur: animū impleri debere nō archā: diuites cū suis opib' despiciūt. hoc ē sub se positos respicit: quorū nemo tam letus ē suo q tristis est alieno. ¶ B. Auferūt ergo diuitie ab homie libertatē hylaritatez et securitatē qa ois diues ē suspiciosus Si videt pauperē estimat eē furē. Si diuitē putat eū esse p̄donē. Vñ boecius iii. de con. phiē. p. iiii. Probat q ditie non auferūt indigentiam sed afferūt Non auferunt tristitiā s'z semp ponūt hominē in quadā anxietate Vñ phiā qrit aboecio. Primū ergo teipz q paulo ante diuitiis affluebas iterrogo. Inter illas abundatissimas opes. nūq̄ ne animū tuū cōcepta ex quadā iuriā cōfudit anxietas. Boecius r̄ndit. At q in quā fuisse me libero aio qn aliq̄ semp angerer remisci neq̄o. Et phiā. Nōne

qui avel aberat: qd abesse nō velles. v' aderat qd adesse nō voluisses. Ita est i q dicit boec' . Ergo dicit phiā hui' ab setiā et hui' p̄ntiā desiderabas ergo in digebas. Ergo ditie nō cōferūt sufficiētā nec auferūt idigētā. et tamē hoc pmittere videbāt. Iterū ditie poterūt auferri iunto dño. ergo diues indiget extrinsecus petito presidio. quo suaz tueatur pecuniā. et illo p̄sidio non egeret. nisi pecuniā possideret Ergo diuitie q pmiserint facere sufficiētes. faciūt exteriorib' indigētes. Itē nūq̄ diuites esurire neq̄unt. Nū sitire nō possūt. Nū frigus hibernū pecuniosorū corpora nō sentiūt. Cōcludit ergo metro seq̄nte q oēs auarum diuitiez duo mala sequuntur invita. Cure mordacitas 7 in morte paup̄tas. Vñ dicit sic Quāuis fluētē diues auri gurgite. Nō expleturas cogat auar' opes. Oneret q baccis colla rubri litonis. Ruraq̄ cētēo scīdat optiā boue. Nec cura mordax deserit sup̄stitē. Defūctū q leues non comitat' opes. Vult dicē q licet diues auarus cogat id est cōgregat opes nō expleturas indigētā suā Congregat inq̄t i tanta abūdantia q̄si gurges flumis auri ad se spōte flueret 7 hī quātum ad pecuniā. Et oneret etiā colla id est collū. Ponit' plurale pro singulari. baccis. i. gēmis collectis i litore maris rubri. quod ē mare egyptia cū. Et hī dicit q̄tū ad iocalia et ornatū quīs etiā sit ita diues agrisq̄ scīdat rura optima centū bobus id est. l. iugis. quīs in quā ita tripliciter sit diues Ista duo icōueniētia eū necessario p̄sequitur. i. invita. Cura mordax nō deserit sup̄stitē: defūctū q leues id est leniter transeuntes opes non comitant'. Job. xxvii. Diues cum dormierit nihil se-

cum auferet aperiet oculos suos 7 nihil inueniet. ¶ LEC. LXIII: ¶ Ranferūt oia illa tāq̄ vmbra et tāq̄ nūc' p̄currēs. aut tāq̄ nauis q̄ pertrahit fluctuatē aquā cuius cū p̄terierit non est inuenire vestigiū neq̄ semitā carine et' inflectib'. ¶ Poita cōfessioe faciēda ab ip̄iis in iudicio grā li p̄ quā declaraf' q̄ ip̄i amauerūt temporalia tāq̄ sūmā felicitatē. Hic ponit' cōfessio per quā declarabūt temporalis felicitatis vanitatem. Et circa hoc duo faciūt. Nam primo exēplificat Secūda exēpla applicat. Secūda pars ibi. Sic nos nati. Circa primū ponūt q̄nq̄ exēpla. A. ¶ Et secundum hī lra didit'ur in quib' ptes. Cōpant enīz tpalē felicitatē vmbre vane scētī. nūtio precurretī. nauī trāsfretātī. aui trāsuolatī. et sagitte festinatī. De istis quinq̄ tria ponit' exēpla in lectione hodierna. sicut patet. Dicūt ergo sic. Transierūt omnia illa q̄ nos tū amauim' i seculo tāq̄ vmbra. Sicut enim vmbra ab scōdit homiez a lumie solis material' ita diuitie honores et cupiditates mā dane auferūt et ascōdit hoi' grāz et dilectionē dei. Sap. c. ii. Vmbre enī trāsitus est tēpus nostrū. Itē ps. Sicut vmbra cū declinat ablat' sū dicit in persona pctōn'. ¶ Vbi notādū q̄ iuxta tria grāa pctōn' triplex vmbra corrūdet Est ei pctm origiale. ē pctm veniale est pctm mortale. Pctō originali si nō delet' p̄ baptismū corrūdet p̄a eēna. Mitiss' ia tū ē sic dic' au. Pctō veniali corrūdet p̄a tpal'. aut hic aut i purgatorio. Peccato mortali correspōdet pena eēna et tanto maior q̄to in hac vita fuerit diuturnior et intensior. Isti triplici peccato correspōdet triplex vmbra Est ei qdā vmbra fm figurā chlidroy

des qdā conoydes. qdā vō calathoydes Chlidr' ē figura rotūda 7 lōga et int' lineas eq̄ distates cōtēta. Vñ quando corp' opaci et lumiofū corp' sūt equalia p̄cū vmbra chlidroydes in ifim tū sup̄ lineas eq̄ distates poito q̄ nullū aliud corp' lumiofū impediāt Sic peccatū origiale ē q̄si eq̄le lumi grē q̄ posset concedi hoi' 7 q̄ primo hoi' fuit cōfesa i statu inocētie. p se 7 suis successorib'. Et iō p̄a corrūdes isti pctō ē ifinita. 7 tū sp̄ inter lineas eq̄ distates. qa il lud pctm augeri nō p̄t. licet alia p̄nt si bi addi. Vñ p̄a ista tenet q̄si figurāz chlidroydes. S'z pene pctivenial' corrūdet conoydes vmbra. Con' ē figura a lato tēdēs i acutū 7 cū q̄tiēs corpus obscurū ē min' corpore lumiofo cū obī cū. Tūcē vmbra necessario tēdit i cōnū et terminat'. sicut p̄z vmbra t̄re respectu solis. Sic moralit' pctm veniale min' ē q̄ gratia qa grāz ānihilare non pōt. vñ hīz feruore grē ipediāt i opatione meritoria. stat tū cū grā 7 iō pena siue vmbra quā cāt pctm veniale finitur necessario 7 tēdit i cōnū. qa satisfactio ne tpali finiri pōt. Pene vō pcti mortalis corrūdet vmbra calathoydes. Calat' ē figura cōtraria cono qa icipit ab acuto et tendit i latū. Et hec figura cōueit vmbre qn corp' lumiofū ē min' corp' opaco. Et hec vmbra significat penā pcti mortal' icipiētē a modica tēptatōe 7 tēdētē i latū p̄ cōtinuationē asuefōez 7 recidiuatōez. et hī i ifinitūz Et hec vmbra mort' vbi null' ordo s'z sēp̄it' horror ihitat. Job. x. i. fie. Scd'z exēplū de felicitate tpali ē q̄ p̄paf' nūcio p̄currēt. s'z ois nūc' h'z festinare ille tū maxie q̄ p̄cedit dñz suū p̄ hospicio 7 cibo p̄pado. Iō felicitas mūdāna nō p̄paf' cuiusq̄ nūcio s'z cursori velociss' p̄i.

mo q̄ p̄cedit dñs suū. Iob. ix. Dies mei
velociores fuerūt cursore trāsiēt et
nō uiderūt bonū. **Tertiu** exēplū ē de
nauī trāseūte p̄ mare. Et q̄tū ad illā di
cit sic. Aut tāq̄ nauis q̄ p̄trāsūt fluctuā
tē aquā: cui⁹ cū p̄trāsierit n̄ ē inuenire
uestigiū neq̄ seītā carine illi⁹ fluctib⁹
Carina ē vēt namis siue media ps na
uis Iuā illos⁹ sus drūtiales. Prora p̄
or ps ē nauis altera tertia puppis Dic
lat⁹ eē ratēvētra dic eē carinā. Exēplū
ē sat planū. q̄a sicut nauis nō reliquit
uestigiū p̄ se. Itavita hoīz mūdialiu⁹
nullā reliq̄t mēoriā trāfacti paucis an
nis et h̄ ē v̄issimū. Plures enī nobiles
perierūt q̄ habeāt i mēoria siue p̄ sc̄p
tura siue p̄ mēorialia q̄cūq̄. Et hoc itē
se recognoscere ad p̄tēptū sc̄li multū iu
uat. Vñ Ihero. i ep̄. cxv. narrat q̄ xer
ses rex psas cū semel de sublimi lo
co q̄i ifitā hoīz multitudinē et inume
rabile p̄siderass̄ exercitū prupit i la
chrimas. Et cū ab eo regreret cā. Rñ
dit. P̄ cētū ānos iqt null⁹ istoz q̄s n̄c
cerno sup̄uictur⁹ ē. Tāq̄ nauis q̄ p̄tran
sūt fluctuātē aquā. **Notādū** ē q̄
stat⁹ p̄nie quē iā ichoam⁹ p̄p̄t nauī tri
plici rōe: videlicet p̄t figure q̄litatez
p̄t vecture p̄moditate. ⁊ p̄t iacture
possibilitatē. Prio p̄nia p̄p̄t nauī p̄
ter figure q̄litate. Nauis ei figura stri
cta ē i extremis ⁊ lata i medio. Et isto
mō ē d̄ p̄nia q̄a i p̄ncipio difficil⁹ ē p̄t
defectu assuefactiōis ⁊ i s̄istētiā carnal
delectatōis. Mat. vii. Angusta ē via ⁊
arta q̄ ducit ad vitā ⁊ pauci ambulāt p̄
eā. In fie etiā ē angusta q̄a diabol⁹ ifi
diat fini iusti cui⁹ cūq̄. vñ dicit glosa
thobie. vi. s̄ illd̄ Ecce piscis imais ex
iuit de mari ad deuorādū eum. Dicit
Dño i cruce passo diabol⁹ q̄ moriente
crucifixo aderat. veit q̄rēs s̄i qd̄ p̄cti i

eo iueiss̄. vñ mors ē illa āgusta porta
de q̄ d̄r. lu. xiiii. Cōtēdite p̄ āgustā por
tā itrare. Ista porta ē ita stricta q̄ nul
l⁹ onerat⁹ ditus null⁹ ip̄iguat⁹ delicias
null⁹ adornat⁹ vestib⁹ p̄ciosis potit per
trāfire donec oīa depōat ⁊ nud⁹ euadat
Iob. i. Nud⁹ egress⁹ s̄ū d̄vto mis mee
⁊ nud⁹ reuertar illuc. i. i trā q̄ ē m̄ oīz
ērenoz. In me⁹ ē via p̄nie aliq̄tuluz et
sufficiēt āpla. q̄a s̄z boeciū. paucis mi
nimisq̄ natura p̄tēta est. vñ gre. Via
dñi nisi i arto itine ichoat⁹ ⁊ aōi d̄lce
die dilatat⁹. puer. iiii. Duci te p̄ seītaz
egtat⁹. q̄s cū igress⁹ fuei nō artabunt⁹
gress⁹ tui ⁊ currēs n̄ hēb̄ offēdich̄z. glo.
Seite egtat⁹ dū ichoat⁹ arte vidēt ⁊ an
guste: cū v̄o p̄fectū capiūt iā exp̄suetu
die spaciōse vidēt ⁊ late. Vñ ⁊ p̄ diuē
so tpe dicebat ps. p̄t v̄ba labioz tuo
rū ego custodiui vias duras. Et viā mā
datoz tuoz curri cū dilatasti cor
meū. eē mali hoīes igrediūt⁹ latāviaz
i p̄ncipio ⁊ postea i p̄gressu artat⁹. Iob
xviii. artabūt gress⁹ v̄tuteis Sic ḡvna
cōditō nauis ē. q̄ ē stricta i extremis ⁊
āpla i medio. Aliā v̄o cōditio eius de
figure ē q̄ ē clausa v̄sus mare ⁊ apta v̄
sus celū. Et sic aia p̄itēt claudi debet
ad mūdū ⁊ apiri ad celū. Facta ē ei na
uis ad calcādū mare ⁊ sup̄ādū: n̄ ad re
cipiēdū mare Ita aia p̄itēt calcare d̄z
mūdū nectāgē ad delectatōem s̄z ad
calcādū ⁊ disp̄sādū. puer. xxxi. Fca ē
q̄ nauis istoz de lōge portās panez
suū. **Z** p̄nia nauī p̄p̄t p̄t vecture
p̄moditate faciliē merces ⁊ q̄cūq̄ alia
nōcia depōtat⁹ de trā ad trā p̄ naues.
Exns i isula nullo mō pōt exire eā ni
si p̄ nauē. Isto mō nos q̄ s̄i i isula mū
di nullo s̄e suel passu exire pōtim⁹ ad
celū nisi p̄ nauiculā p̄nie. Et istā nauī
culā x̄ps ⁊ discip̄li ei⁹ prio itrauerūt vt

nos audaces efficerent. Illi q̄ n̄ sūt ex
pti nauigū cū tiore itrat naues. Exp̄
ti at ⁊ p̄sueti sine difficultate. In cui⁹ fi
gura d̄r Mat. viii. Ascēdēte iesu i na
uiculā secuti s̄t eū discip̄li ei⁹. Itē na
uis ēvas p̄p̄ p̄ciosis ⁊ v̄lib⁹ oīa recipit
⁊ saluat ad portū optatū perducit Isto
mō p̄nia nullū respuit p̄ctōrē q̄tūcūq̄
sitturpis piciat se i nauē p̄niez saluabi
tur. In cui⁹ figurā gen. viii. legi⁹ q̄ oīa
aialia q̄ nō intuerūt nauē q̄ archa noe
vocabat⁹ mortua sūt. **Tertio** p̄nia na
uī p̄p̄t p̄t iacture possibilitatē ē enī
nauis q̄i i p̄tinuis piculis p̄t scopulos
p̄t fluct⁹: p̄t voragies. ecci. xliii. **B**
Qui nauigāt mare enarrāt picula ei⁹.
Et iō nauī picitati q̄drupl̄ succurnēt.
p̄ exoneratōē. p̄ foraminū obstruc
tionē. p̄ aq̄ eiectōē. ⁊ p̄ anchore fixi
onē. De p̄mo prudēs nauta q̄n̄ veit ad
passū piculosū v̄bi t̄iet submergi: exo
nerat nauē suā. Sic d̄r act. xxvii q̄ illi
q̄ fuerūt cū paulo i nauī: armanēta na
uis eiecerūt. Isto mō p̄sone que sūt one
rate diuinitis vel anteq̄ veniāt ad passū
piculosū mortū exonerāt se p̄ p̄fessionē
⁊ elemosinaz largitionē. Scdo inuā
nauis p̄ picl̄z p̄ foraminū obstrucōez
Sē p̄nri sūt q̄i quedā foramiā vel fene
stre p̄ q̄s aque tēptatōm̄ igrediūt⁹ ad
animā Et ideo ista debēt obstrui p̄ bo
nā custodiā rōis q̄a si itrauerit p̄ expl̄
sione s̄n̄ nocumētō spiritali grā dei re
griēt. Hoc r̄cognouit ps q̄ dixit. Saluū
me fac deus. q. in. aque. ⁊c. Tertio aq̄
debet eici. quia si aliq̄ noxia delectatō
subintrauerit eici debz per cōfessionēz
Quarto figi debet anchora in re fir
ma hoc ē in deo qui nō mutatur. An
chora ē spes. Ad heb. vi. Cōfugimus
ad tenendā p̄p̄oitā spem. quā sicut an
chorā hēm⁹ tūtā et firmā. ad ro. viii.

Si deus pro nobis quis contra nos?
Sed est notādū q̄ iter pericula maris
infolita. tria sūt p̄cipue metuēda. si
renarū cātica. circū pocula ⁊ ceti fallax
insula. Sirene secūdū fabulas tres fu
erunt. ex parte virgines et ex parte vo
lucres habitātes in mari. et dicebātur
sirenev̄l sirenes. q̄i trahētes. Sirene ei
grece traho interpretat⁹ latine eo q̄ per
dulcissimā armoniā hoīes auscultan
tes ad se traxerūt et attractos occide
rūt. Vna enī canebat voce hūana alia
tibiis. tertia lira: sicut recitat alexāder
i scintillario poesis. vlixes ergo trāsi
turus per eas t̄i cautelav̄sus ē. Aures
socioz obturavit cera: ne aliqd̄ de ar
monia audirent. Sē p̄m alligavit ma
lo nauis et sic euasit. Sic moralit̄ vlix
es sapiens interpretatur et designat mē
tē i qua prudētia inhabitare debz. Tres
iste sirene corporales designant illece
bras q̄ per diuersas lasciuias attrahūt
ad p̄ctm̄ nauigātes per mare hūmū
di: sed mens prudens socioz aures
1. sensuū corporeoz potentias obtu
rat cera id est memoria nostre fragi
litate et semetipsū alligat ad lignum
crucis quod est malus nauis peniten
tie. et sic euadit. **Secundū** periculuz
singulare est cyrces pocula. Narrat eī
Boecius. iiii. de consolatōe. metro. iiii.
q̄ vlixes rediens de bello troyano de
cennio errauit per mare: vno vero tē
pore vidēs quandam insulam in q̄ cyr
ce pulcherrima d̄na que solis filia di
cebatur hitauit: ad eam applicuit ⁊ in
trauit: ista per icatōes ⁊ carnia m̄
scuit q̄dam pocla per que bibētes trā
foāuit sicut voluit a natura humana
in bestias. Vñ statū socioz vlixis por
rexit de potōe sua ⁊ mutauit vñ in a
prū ⁊ aliū i leonē tertiū in certū ⁊ sic
p. ii.

de aliis. Vixi vō dederat mercuri⁹ q
deus archadie dicit vnū florē cū⁹ vir
tus fuit cōtra tales incitatōes resiste
re. Vñ nihil passus euaginato gladio
magā insequit⁹ eā ad sociorū suorū re
parationē coegit. Moralit⁹ ista maga
est cupiditas sc̄i hec p incitatōes suas
hoies trāformat in bestias et eos spo
liat rōer māsuetudie p q duo hō effici
tur bestialis ad cōiūctū. Quā mltipli
citer hoies in bestias varias trāformē
tur p sc̄i cupiditatē patere posset idu
ctiue. Quidā lupi rapaces sicut iusti
milites. Quidā vulpes fallaces sicut
subdoli mercatores. Quidam canes
mordaces sicut falsi aduocati placita
tores q cōtra quēlibet latrāt nisi ab eo
aliquid accipiāt Tertiū piculū insolūtū ē
Ceti fallax isula. Est ei ceti belua ma
rina maxia hec aliqñ colligit in dorso
suo lutū: et sup illā lutū crescūt grami
na et herbe virescūt. Vñ quasi moti
culus virēs p̄tū nauigatib⁹ apparere
videt⁹. Qui decepti applicāt vela sol
uunt et anchorā ibi fingūt. Cū autē se
estimantes in terra solida collocatos
Ignē accēdūt p decoquēdis necessari
is. bestia calorē sentiens subito se sub
trahit et in mari submergit. Et cū ea
oēs illi in pfūdū feruntur. Hec bestia
moralit⁹ dignitatē vel statū nobile pōt
significare. Hāc simplices nauigantes
in mūdo desiderant estimātes ibi esse
locū soliditatis et quietis. Vñ vn⁹ de
siderat ep̄atū Alter comitatū Tertius
abbatā. vel p̄oratū putātes se fore fe
lices si stat⁹ huiusmōi assequētur. Sed
cū iocūdi⁹ se habuerit pacē et securita
tē solūmō cogitātes supuenit interit⁹
repēt⁹ et multo veloci⁹ descēdūt ad
infernū q̄ prius ascēderāt talē gradū.
LECTIO. LXV.

AVt tanq̄ auis que transuolat in
aere nullū iuenit⁹ argumētū it
neris illius. S; tm̄ somit⁹ alarū verberans
leuē vētūz scindēs pvim itineris
aerē: cōmotis alis trāsuolauit. Et post
hec nullū signū iuenit⁹ itineris illius.
Postq̄ cōparata est felicitas tēpora
lis nauī trāsfretati. Hic p̄parat⁹ quar
to auī trāsuolati. Sicut enī auis veloci
ter trāsuolat et nullū argumētū relin
quit itineris per qd volat. Ita diuites
potētes volāt in suis honorib⁹ i digni
tātib⁹ ad tps et subito subtrahūt nec
remanet de eis vestigiū siue signum.
Sicut autē in volatu auis tria sūt.
sonit⁹ impet⁹ et trāsit⁹. Ita invita potē
tūz nobiliū est sonit⁹ pōpe et magnifi
centie. Impet⁹ prede et violētie trāsit⁹
culpe ipnie. Et ista notant⁹ signāf i
lectōe hodierna vbi dicit. Sed tm̄ somi
tus alarū verberās vētū leuēz scindēs
per vi itineris aerē. Cōmotis alis vo
lauit⁹. Habēt enī isti mali nobiles a
las suas hoc est cōsiliarios suos. sena
scalos et balliuos suos. Isti sūt ale a de
xtris et a sinistris p ifamiā et famā vt
rapiāt paupes. Per istas alas volāt ad
p̄dā suā Nō enī possūt ferri ad iuriā
nec ad p̄datōes quas faciūt circa pau
peres: nisi p malos p̄siliarios q sūt dā
nabiles ale dñorū. Ihere. ii. In alis tu
is iuet⁹ est sāguis aīarū pauperū et ino
cētū. Quis est somit⁹ istarū alarū? La
ctātne cōicatiōes et pōper false magni
ficentie. Vñ nihil v̄itatis subest. Sed
qa nō solū hnt sonitū pōpe et magnifi
centie: s; etiā ipetū p̄de et violētie. Ideo
subiūgit. Et verberās leuē vētūz scin
dēs p vi itineris aerē. Aer siue vēt⁹ q
hic accipiūt⁹ p eodē designāt⁹ ppl⁹ me
diocrē dñis magnis subiectū. Sicut ei
sine aere null⁹ pōt viuere: s; aer ē cōis

respiratō oīs Itavita ppli mediocris q
tras colūt artes mechaicas exercēt ta
lis est: q sine eis null⁹ dñs talis pōt ali
qñl⁹ vicitare. et tñ in tales isti nobiles
et potētes exercēt vires suas. Verberāt
scindūt: spoliāt et excoīāt. Per vi
id est perviolētā et iniustā potētā vbi
malos predōes et eis p̄siles sñ insultu
permittūt. Vnde signāt mali recolligē
tes i iudicio statū suū dicit: q fuit si
cut volat⁹ auis vberās leuēventum: et
scindēs pervim itineris aerē. Et ter
tio invita iniustorū potētū ē trāsit⁹ cl
pe et impentētie. Et q̄tū ad hoc subiū
git. Cōmotis alis trāsuolauit. Et post
hec nullū signū iuenit⁹ itineris ill⁹ Sūt
it aues qdā q mare trāsuolāt sed cer
tis t̄pib⁹ redeūt qdā trāsuolāt nūq̄ re
deūt. Sic ē int̄ p̄ctōres. Quidāz a deo
volāt per pctm̄: sed redeūt et mansue
scūt per penitētā. Sed freqñt ille no
biles aues sicut falcones nis lascīue a
uolāt p̄spere qa raro penitēt perfecte
Et p̄hoc nullū signū iuenit⁹ itineris
illius. Nō ē sic de deuotis dñib⁹ q lar
gas elemosinas faciūt imperpetuum
duraturas. Sicut de illis q abbacias p
petuas fūdauerūt: ecclias collegiātas
dotauerūt. pauperes religiosos fūda
uerūt. Ac dotatis ecclēsiis q pluribus
largit⁹ instituerūt. Si certe oēs isti trās
uolauerūt: s; siḡ itineris remāserūt. scim⁹
enim q ipsi rectū iter atq̄ p̄fectū te
nuerūt ad celū et multo magis illi qui
oīa niūdāna mūdo reliq̄ntes ad statū
sue religionis volauerūt. Narrat Sex
tus iul⁹ Strategematō. li. i. c. ii. qd est
de p̄siliis explorādis hostiū q Gemi
li⁹ paul⁹ cōsul rōan⁹ ap̄d opidū qdā di
uisur⁹ erat exercitū i quādā planicie.
Et subito circūspiciēs. vidit q̄rūdā au
um mltitudiez subito excitatā a qdāz

silua cōsurgē: et statī cōcepit q̄ ibi fue
rūt ifidie. Missis ḡ exploratorib⁹ di
dicit ibi decē milia armatorū: se absco
dissevt rōano exercitū obunarēt. Mis
sis ergo p̄viā aliā militib⁹ eos circūde
dit et p̄fudit. Hec p̄ tāto dixerit q̄ argu
mētū debē accipere deo placēdi et be
neviuēdi a sc̄tis qui nos precesserūt et
a mūdo volauerūt. ingrediētes p̄ aōre
xpi sc̄az religionē et si nō p hitū exteri
orē tñ p sc̄az et deuotā p̄uersatiōem qa
hit⁹ nō facit mōachū Iux p̄uerbiū. Et
si tales cōsiderem⁹ videbim⁹ mltas sc̄tās
auidas auolasse a silua mūdi p qd̄ sa
tus nobis p; q in silua hūm⁹ mūdi ifidie
mlte latēt a. Est hic notādū q hō
viator auivolātū merito cōparat. Iuxta
illā iob. v. Hō ad laborē nascit⁹ et auis
advolādū. Possūt autē q̄tuor ḡna hoīz
q̄tuor ḡnib⁹ auū cōpare. Sūt enī mili
tes mercatores. et plati. et p̄dicatores.
Milites siue nobiles assilant⁹ falconi
b⁹. Sūt ei falcoēs aues ḡnose qa viuūt
de p̄da. Et ita ē cōit de isto ḡne hoim.
Viuūt enī de spoliatiōe ecclēie et religi
osorū et paupū subditōz. Et sicut dicit
ambro. i. examerō. Oēs aues p̄diales
p̄dāt p̄dā alteri⁹ ḡnis q̄ de sua spē ex
cepto solo niso. Nil⁹ ei expers ē huius
pietatis. Ista formā seruāt cōmuni⁹ no
biles potētes et diuites q sūt q̄i eiusdē
spēi cū eis nō venāt. sed tm̄ illos q nō
p̄nt resistē. Sicut sūt canōica seculares
Mōachi b̄ndictini. et cistertiēses et ml
ti alii religiosi bōa sua tēporalia eā ci
uitates et loca mūita hntes q̄vi et violē
tia ab eis auferrūt et tollūt qa n̄ audēt
nec p̄nt ea defendē. Ista autē violētā ill⁹
q sūt de sua specie nō ifert. et hāc pieta
tē si pietas debeat dici: erga se iuncē ob
suat et custodiūt. s; vt dicebā h⁹ mōi p̄
ciose pietatis sol⁹ n̄sus ē expers. i. nō
p. iii.

particeps. Nisus ē parvissim⁹ falco in specie sua. sed animosus ⁊ crudel⁹ p q̄titate corpori sui ⁊ venat⁹ puas auiclas ⁊ tñ i necessitate sp̄i sue nō p̄cit sicut tñ maiores falcoēs faciūt. Isti nisi figuratvnu gn⁹ militū q nō p̄t strenu- tate corpori nō p̄t ingenuitatē s̄gū- nis. nō p̄t nobilitatē virtutis applicant milicie. s̄ qdaz armoy temeraria as- sūptōe ⁊ abusiua exercitatōe sicut sūt modernis t̄pib⁹ Britones ⁊ eis cōsimi- les qui spoliāt milites et v̄os armige- ros cū qb⁹ sūt eiusdē sp̄i. Sed propter peritiā iuris. Armati ei sūt legibus ⁊ statutis. nō lācis neq̄ scud. Isti i venā do nulli p̄t i q̄s p̄t Spoliāt milites q sūt p̄pē sp̄i. clericos. rusticos. mona- chos. et canoicos. q̄ i iusticie copiā ad quā tenē nō exhibēt nisi p̄ muera cō- ducāt. De istis cōgr̄is ecclia i p̄sa pau- per̄. Tre. iiii. Venatōe cepit me q̄i a uē iimici mei gratis. Et Michee. vii. Vir fratre suū venat⁹ vsq̄ ad mortem Isti ergo mali milites ⁊ armigeri ra- paces sūt falcones dyaboli. Et isti por- tāt sup pugnū dyaboli. q̄a cōstituit in officiis baliuoy i iuste. vñ loc⁹. status: ⁊ grad⁹ quē hnt ē p̄ manū dyaboli. ca- ueāt sibi tñ q̄a i duplici piclo sūt q̄a ha- bēt oculos cooptos qdā velamie ne car- ca se p̄siderēt. ⁊ hnt pedes illaq̄atos q̄- dam ligamie ne a dño suo auolēt nisi quādo placz dño p̄ solatō ⁊ luci o suo- ita ē de istis nobilib⁹. sedēt sup pugnū dyaboli i magna reuerētia ⁊ dignita- te. Sūt tñ execati ad oē illud qd ad ve- rā ⁊ p̄petuā felicitatez p̄tinet q̄ n̄ hēt i vita ista. ii ad co. iiii. De hui⁹ seclī ex- cecant mētes i f̄deliū. qñ tñ placz dia- bolo q̄ istivenēt ista mūdāna: depōit cooptōez eoy. vt videāt pdā suā ⁊ pittit eos q̄i liberos ad tēp⁹ ⁊ stati reclamat

eos q̄a sūt ita assuecī ad manū suaz q̄ nolūt auolare. S̄z qd de eis accidz fia- lit. Reuera iux̄ antiquū exēplū. Fal- co ⁊ gallina hnt fata p̄ria Nā falco dū viuit ⁊ pōt volare poiēt sup p̄ticiā i au- la reuerēt ⁊ h̄vestes sub pedib⁹ ne le- dat vngues Gallia fugat ab aulaviuit i curia: scalpit i tra et colligit grana q̄ pōt s̄z i morte mutat hec fortuna. q̄a falco mortu⁹ eicit de aula ⁊ picit ad fi- mariū. Gallina iē scutellas argenteas affert ad mēsa ⁊ poiēt añ dñz. Ita erit de diuine predōe ⁊ paupe iusto. Luce xvi. Factū ē vt moreret medic⁹ ⁊ por- tare ab angelis i sinū abrahe mortu- us at ē diues ⁊ sep̄t⁹ ē i inferno. Et hoc ē qd de eis p̄phetat. baruth. iiii Vbi sūt p̄ncipes gētūz q̄ dñant sup bestias q̄ sūt sup terrā. i. sup paupes q̄ nō repu- tānt ab eis nisi bestie. Qui i aub⁹ celi ludūt q̄ argētū ē. et au. in q̄ p̄fidūt ho- mies ⁊ n̄ est finis acq̄sitōis eorūz. Et stati r̄ndēf. ex t̄miati sūt: ad ieros de- scēderūt. ⁊ alii i loco eoy surrexerūt ¶ Secūndū gen⁹ homiz sunt merca- tores. ⁊ isti assimilāt pdici: coruo et ci- gno. Perdix sicut dicit ambro⁹ oua al- terius pdicis rapit ⁊ furat. S̄z pulli p̄ creati stati advocē matris reliquūt fal- sū nutrice ⁊ sequūt matrē. Sic q̄qd ē iuste acq̄sitū ⁊ illicite ē furtiū. p̄ueit q̄ q̄ mercator p̄viā vsure vel aliā p̄ue- tionē iustā emit t̄ras reddit⁹ ⁊ māmo- na q̄ alii p̄curauerūt ⁊ occupāt ad tem- pus. sed certe p̄ mortē suā oia ab eo ⁊ heredib⁹ suis r̄cedūt vt cōit q̄a de ma- le q̄siūvix gaudz tert⁹ heres. De talib⁹ dē Ihere. xvii. Perdix fouet q̄ non pe- perit. fouet d̄tias ⁊ n̄ i iudicio. Z⁹ p̄p- at coruo. Coru⁹ furat q̄qd pōt depor- tare ⁊ abscōdit et credit se illd̄ alias in- uentū. Et veniūt bestie ⁊ cōdūt si est

ab⁹. Sic multi de istis mercatorib⁹ a- uarissimi sūt ⁊ pessime viuūt ⁊ q̄qd pos- sūt lucrari abscondūt i archa donec mo- riant⁹ ⁊ totū cedit ad mā⁹ alioy. ¶ Ter- tio cōp̄at cigno qui suauissime canit i- minēte morte ⁊ iō a canēdo cign⁹ ap- pellat. fm yfido. xii. ethi. c. vii Sic aua- r⁹ m̄q̄ dulcit cait nisi iminēte morte q̄ cōdit testamētū et incipit disperge- re q̄ pri⁹ p̄gregauit. Vñ Seneca Aua- r⁹ m̄h̄l boni facit nisi cā morit⁹ ¶ Ter- tiū gn⁹ hoim sunt prelati ecclie. Et isti cōparāt aq̄le. Habz ei aq̄la sicut dicit i libro de naturi rer̄. dextrū pedē maio- rē sinistro: diligētissimē nutrit pullos suos imo corp⁹ suū interponit int̄ eos et sagittariū ad defēdēdū eos. Capta preda ē ita liberalis q̄ ambus assisten- tib⁹ curialiter imp̄tuit. Sic moraliter plati s̄z hēant duos pedes. i. duas affe- ctiones vñ ad aias eoy cure p̄missas aliā ad decias q̄ ē q̄i pes sinister. tamē zel⁹ aiarū qui ē dext⁹ pes. ē longe alio- pede maior p̄ dei grāz. vñ illa ē cā q̄re- clerici placitāt i curiis p̄ ecclis. nō pro- decis et oblatōib⁹ sed pro ouib⁹ xpi tu- edis q̄z zelū maxiz hnt. Scdo se inter pullos suos. i. prochianos ⁊ sagittariū militē. videlicet tyrānū iniustū int̄po- nūt nō sustinet eos iuste pati pro q̄to eoy suppetit facultati Et tertio pdā su- am. i. bōa ecclie curialit̄ imparciūt in elemofinis vicinis idigētib⁹. vt xps lo- q̄ns prochialis eoy dicit possit illd̄ ex- odi. xix Vos ip̄si vidistis quō portauē rivos s̄r alas aq̄lar̄ ⁊ assūpseri michi S̄z timēdū ē ne qdā eoy sint strutioēs qdā bubōes ⁊ qdā vultures. Strutioēs hnt pēnas sicut falcones. Iob. xxxix. Pēna strutiois s̄tis ē pēnis herodii et accipit̄. Herodi⁹ ē gē⁹ falcois. vñ stru- cio h̄z pēnas ⁊ n̄ volat a terra. Ita qdaz

plati hnt p̄bēdas ⁊ dignitates ⁊ scias ⁊ tñ sp̄ occupāt i t̄renis Bubōes diligūt eccliaz p̄p̄ oleū Vñ extinguūt lumen ⁊ cōsumūt. Ita qdā ecclia lūmē sci- etiē extingūt et pinguedinē ecclie cōe- dunt. Vultures pullos suos in sūma macie custodiunt. Ita quidā parrochi- anos i sūma paupertate retinet p̄ pla- citationes. nunc in curia eccliaistica nunc in curia layali per iniustas exa- ctiones ⁊ iustitatas extorcionēs nec in eis augeri p̄mittūt v̄l pinguedinē grē vel substantie secl̄aris. et tales prelati semitā christi ignorāt oio. Iob. xxviii Semitam ignorauit auis nec int̄tuf est eā ocul⁹ vulturis ¶ Quārtū genus hominū sunt predicatorēs ⁊ hi debēt esse galli predicando. Iob. xxiiii. Cal- lādrū confessando et grues preuolan- do. Iob. xxxviii. Quis posuit in visce- ribus hominis sapientiā: vel quis de- dit gallo intelligentiā. Gallus annūti- at horas noctis. excitat hoies a sopo- re. Sic predicatorēs pus debent peni- tētie opib⁹ macerari. Debēt secūdo es- se calandri in confessando. Dicitur in li. de naturis rer̄ q̄ Caladr⁹ ē auis al- ba q̄ si infirmū respiciat infirmitatez aufert. Sic p̄fessores ifirmos respice- re debēt. q̄ p̄ctā deleāt. Et tertio sicut grues p̄uolādo et onēdēdovrā. S̄z tien- dū ē q̄ qdā sūt filles p̄fitaco i adulādo. quidā gr̄falcomi indignādo. qdā galli- naciū educādo ¶ P̄fitacus naturaliter salutat quasivoce humana. Et ideo si gm̄ficat adulatorem. quod confessori bus loco confessionum maxime est p̄- iculosum. Gr̄falco si primo ictu pre- dam non capit: indignatur. nec ad re- dinatorium redit. Sic quidam cōfesso- res de peccatore reciditante. q̄a nō ca- piunt eum primo ictu idignantēs de- p. iiii.

sperat. qd nullo mo est faciendū. Gall⁹
 gallinaci⁹ si sub vtre deplumaret. et
 vtricis verberetur fouet pullos more
 galline. In hoc tamen est differentia q
 gallina hoc facit naturalit^r ppt^r como-
 diū pullos. Gallinaci⁹ vero effigiatue
 et propter comodū ppriū. qa pl⁹ boni
 a pullis recipit q pullis ipedit. Sic nō
 nulli pdicatores fouent filios spūales
 eis cōfessos propter bonū tpele qd ab
 eis intendūt recipere. nō propt^r zelū aia-
 rum. Et sūt matres effectū poti⁹ q af-
 fectu. Sūt enī paupes deplumati. et iō
 pullis infidēt vt nō ab ipis pulli. s; ipi
 a pullis poti⁹ calefiāt q pro tpeali ypo-
 crisi merebunt^r tribulatōe ppetua co-
 ronari Isaie. xxii. Ecce dñs asportare
 te faciet sicut gall⁹ gallinaci⁹ asportat^r
 et quasi amictū sic subleuabit te. Coro-
 nans coronabit te tribulatione.

LECTIO. LXVI.

Avt tanq sagitta emissa in locū
 destinātū diuis⁹ aer in septinuo
 reclusus est vt ignoref^r trāsitus illius.
 ¶ In ista pte ponit^r qntū exēplū quo
 terrena felicitas cōparat^r sagitte festi-
 nati ad tminū. Et circa hoc duo facit.
 Primo ponit exēplū Scdo applicatur
 ad propositū. Scda ps ibi. Sic nos na-
 ti. Exēplū est manifestū sicut lra pte-
 dit: qa sicut sagitta emissa ab arcu ve-
 locissime transit versus metā. Ita nos
 missi sum⁹ vt per mundū trāseam⁹ ad
 mortē. Quāuis ista qnq exēpla qbus
 mūdāna felicitas cōparat^r videlz vm-
 bra euanesces. nunci⁹ pcurrens. nauis
 trāsfretās. auis trāsmigrās et sagitta
 penetrās satis declarēt tēporalis pro-
 speritatis velocitatē habēt tñ singula
 exempla suas proprietates designati-
 uas maliciā. quas diuersi mūdāni ex-
 ercent. Nā per vmbrā designat^r vani-

tas lascīnie Per nūcū fatuitas hūane
 prudētie. Per nauē instabilitas auari-
 cie. Per auē sublimitas supbie. Et per
 sagittā dolositas malicie figurat^r. Est
 ergo notādū q sicut sagitta velocissime
 trāsīt: tamē nescit quo vadat. qa aliqñ
 mfigit^r luto. Aliqñ reputit^r in petra.
 Ita miseri in hac vita qui diabolo ser-
 uūt sūt quasi sagitte sue et mittūt^r ab
 eo ad certas malicias ad iplēdas sicut
 sibi placet. Et sicut diuisus aer in se cō-
 tinuo reclusus est. Ita multitudo ppli
 siue in regno siue in patria siue in ci-
 uitate subtracto vno hoie malo q per-
 turbauit totā patriā. statim recōciliat^r
 vna mltitudo. vna patria siue pūcia.
 sicut prius. Et cū ipse putaret q ab eo
 subtracto pūcia dissoluere^r vel ciuitas
 tanta erit vnitas post euz et cōcordia.
 ipso in inferno dimerso sicut ante. Et
 hoc est qd dicit. Diuisus aer in se con-
 tinuo reclusus est. vt ignorare^r trāsi-
 tus illi⁹. Quia in ista lectione hō ma-
 liciosus cōparat^r sagitte. ¶ Nota
 dū q diabol⁹ hēt arc⁹ et sagittas ad no-
 cendū et xpūs arcus et sagittas cōfili-
 ter ad regēdū. Habet enī diabol⁹ tres
 malos arc⁹. quib⁹ vtit^r cōtra scōs. Ar-
 cum carnalis pcurpie. Arcū fraternal^r
 iuidētie. et arcū mūdialis cōscie. ¶ De
 arcu carnalis cōcupie. pcedit malā mu-
 lier vaga inqeta et ipatiēs pparata ad
 capiēdas aīmas. Sicut dicit^r puer. vii.
 qua capit^r et vulnerat^r vecors iuuenis
 de quo ibidē subdit^r q legitur eā quasi
 bos ductus ad victimā et ignorat q ad
 vincū stult⁹ trahatur dōec sagitta trā-
 figat cor ei⁹. Ista est pēnata p ornatū
 curiosū Ferrata per aīm maliciosum
 Inflammata per amorē libidinōsū. Vn-
 de cupido fili⁹ veneris dicebatur q cū
 sagittis et facula pigebatur. qa amor

carnalis vulnerat et inflāmat. Cū ista
 sagitta fuit vulnerat^r dauid in aspectu
 berfabee cū pspiceret eā se lauātē. ii.
 Re. xi. Ista sagitta abscondit^r in phare-
 tra q diu se occultat in camera Arcus
 tēditur qñ cū puer sa intētōe ornamē-
 tis cōponit^r. Sed sagitta emittit^r qñ ip-
 sa in publicū pgrēdit^r. Et iō sic piculo-
 sū est hoibus nō armat^r inter sagittas
 volātes incedere Ita piculosū est iuue-
 nibus nō habituat^r in vtrūb⁹ et solidis
 morib⁹ int^r mliercular⁹ frequētiā cō-
 uersari. S; q hitat in adiutorio altissi-
 mi in ptectione dei celi cōmorabit^r. Et
 talis nō timebit a sagittavolāte in die
 a negocio pambulāte i tenebris. sicut
 dicit ps. Scdus arc⁹ diaboli est fūnalis
 iuidētie de q pcedit sagitta detractio-
 nis pestifere de qlibet dicit ps. Prepa-
 uerūt sagittas suas in pharetra vt sa-
 gittēt in obscuro re. cor. Et bñ dicit in
 obscuro. qa diabol⁹ isto arcu nō vtitur
 nisi in obscuro. Et sicut bon⁹ sagittari-
 us nō electas suas sagittas mittit ptra
 lapides. vbi reputiūt^r et frāgūt^r. Ita
 nec diabol⁹ verba detractōnis eicit ad
 aures scōrū viro⁹ q in vbis taliū non
 delectāt^r. Vñ Ihero. in ep̄la ad rusti-
 cū monachū. Sicut inqt sagitta si mit-
 tatur ptra durā matīā nōnūq imitētē
 reuertit^r. et vulnerat vulnerātē. Ita de-
 tractor cū tristē viderit faciē audiētis
 imo nō audiētis s; obturat^r aures su-
 as. ne. au. f. ilico. p̄ticeffit pallet vultus
 herēt labia. salua siccatur. hec ihero.
 Idē Ihero. Nēo iunto auditori libēter
 refert. Sagitta in lapide nūq ifigit^r et
 intēdū resiliēs pcutit dirigētē. Hec est
 sagitta dolorosa q sil tres occidit. Sic
 dicit Bern. detrahētē: audiētē et absen-
 tē. Ihe. ix. Sagitta vulnerās lingua eo-
 rū dolū locuta ē. Terti⁹ arc⁹ diaboli ē

arc⁹ mūdialis cōscie. de q pcedit sagitta
 maliciose pspiratōis falsar⁹ suggestio-
 nūz ad iuētōes accusatiōnū ptra inocē-
 tes. puer. xxv. Sagitta acuta hō q loq-
 tur ptra pximū suū falsū testimoniū Isti
 figurat^r p illos sagittarios qvtraq ma-
 nu fūdis saxa iacebāt^r sagitta filit^r Si-
 cut dī p. Paralip. xii. Ita isti eq bñ for-
 mat^r accusatōes et actōes iuste sic iuste
 ita libet^r p inocētē sicut p nocētē vt pfe-
 quētē Vñ p̄ri⁹ ecclā i p̄ca iusti. Tre-
 iiii. Tetēdit arcū suū: posuit me quasi
 signū ad sagittā. misit in remib⁹ meis
 figuras pharetre sue. Isti sūt arc⁹ dia-
 boli et sagitte. ¶ Per opositū Xps h; tri-
 plicē arcū et tria gñā sagittarū. Ar-
 cus p̄m⁹ ē lux scripture. Scdus mors na-
 ture. Et tñ⁹ lex cēsure de arcu scriptu-
 re pcedit pdicator vbi dei. De q ysaie
 xlix. Posuit me sicut sagittā electā Sa-
 gittari⁹ xps ē et ei⁹ sagitte pncipio fue-
 rūt apli pēnati p v̄tutes. Vñ habuerūt
 tres pēnas q notat^r. p. Cori. xii. Fides
 spes caritas Tria hec isti fuerūt ferrati
 p p̄tātūz inflāmati igne spūscī. Iuxta
 illd ps. Sagittas suas ar. effe. Et iterū
 Sagitte potēt acute cū car. desola. S; si
 sagitta sit nimis onerata t̄ra vt luto
 nūq bñ volabit. isto mō qdā q deberēt
 eē sagitte xpi i actu pdicādi sūt nimis
 onerati t̄remis ita p̄volare n̄ pnt^r Quā-
 dā carēt pēnis q lz scīaz hnt eminetia
 vite carēt Et notandū ē q nisi pncipal^r
 sagittari⁹ manū appōat ad arcū. arc⁹ n̄
 bñ emittet sagittā Vñ legim⁹. iiii. re.
 xiii. q Ioas rex isrl̄ petitur^r cōfiliū de
 Elizeo ifirmato. accessit ad eū dicēs.
 P̄ mi p̄ mi. Curr^r isrl̄z. Et dixit eli-
 zeus. Affer arcū et sagittas. Et posuit
 rex manū sup arcū: et elize⁹ manū suā
 sup manū regis: et dixit Sagitta salutis
 dñi et sagitta salut^r p̄ siriā. Siria int̄pre

tatur sublimis: man⁹ xpi gra supposita manu pdicatori. Nota de Cleonino athemensi Sextu iuliu. stratag. l. 3. c. vi Scds arc⁹ xpi e mors nature d q egredid sagitta pcalitat⁹ z ifirmitat⁹ In ps. Sagitte tue ifixe st mibiz no zc. Et loquit de pcalitatib⁹ pseqntib⁹ pctm⁹ originale. Iste arc⁹ pcutit an nos cu ineficit atigores nob retro nos cu ineficit pcutit iuniores iux nos: aufert nob i etate pares sup nos cu potetiores sub tus nos. cu iferiores In ps. Emitte sagittas tuas z turbab eos ¶ Tertio ar⁹ xpi e lex cesure i futuro iudicio a q egrediet illa acutissima sagitta sine dif finitiue. Vbite bndicti pris mei pcpite regnu qd vob patu e ab initio mundi Ite maledicti i igne etnu q diablo parat e z an. suis. De isto arcu dr. i ps. Dedisti metuend⁹ te significatiōez vt fugiat a facie arc⁹. Et tuc de malis ad ipebit illd. Deu. xxxii. Cōgregabo sup eos mala z sagittas meas cōplebo i eis. Iste arc⁹ qto diu⁹ expectat⁹ magis itēdit. tato graui⁹ vulnerabit. Vñ tuc adiplebit illd Eze. v. Mitta i eos sagittas meas pessimas q mortifere erūt vt dispgā eos. Et Ihere. l. Sagitta ei⁹ quasi viri inefectores nō reuertet vacua Mouetur qstio. Vtrū licitū sitz meritoriu alicui xpiano. ali que ifidelē sicut paganū iuadēdo p vi occidē q nō: qd de nō vult mortē peccatorū svt cōuertat z viuat Sz p mortē corpus nō ē alia cōuersio pctō⁹ nisi corpus eēt miracose restitutū z resuscitātū. Ergo talē morti tradē nō ē cōsonū dīne bonitati. ¶ Itē nō lz eos occidē p qb tenet ecclā orare specialit. sz ecclā in die pasceus specialit p talib⁹ orat. g nō lz eos occidē. Itē de⁹ ē nūc ita mificors sicut fuit tpe sue passiōis z pa-

gani nō deliquit cōtra deū nec deliquit pl⁹ q iudei q eū morti tradiderūt. sz de⁹ p illis patrē exorauit. Et petrū qa vnū ex his percussit icrepaunt vel saltez eū a tali scō cessare voluit dices. Ois q gladio pcutit: gladio peribit. Et loqbat⁹ ibi. de gladio materiali. g nō licz gladio materiali contra tales pugnare: sed tm gladio spūali q est vbu dei. Itē Aristo. in quadā epla ad alexādrū sic dicit. O alexāder Noli sāguiez effūdē qa quotiēs creatura creaturā occidit. vtutes celoz mouētur ad diuinā vindictā Item ad hebreos vndecio Mihi vindictā z ego retribuā Itē Deutronomi. xxxii. Ego occidāz ego viuere facia. ¶ Itē malū xpianū qui cōtra oīa dei pcepta est trāsgressus. nō lz occidē ¶ Sed talis est pditor cōtra deūz per psequēs meruit offēsā dei plus q vnus pagan⁹ qui se secte nre nūq obligādo restrinxit. Itē tales credere nō possūt nisi deus auferat sua pietate vel ament a cordib⁹ eorū quovelati sūt. ne lumē veritatis picipēt: sed hoc nō est in potestate eorū. Iterū forte mlti eorū sūt qui si haberēt instructorē in fide vel lent credere. Cū ergo non sit in ptate taliū pauperū. q tales instructores habeāt ppt ptatē pncipū suorū. Videt q taliū error est eis iuicibilis. Vñ vt videt ppt talē errorē nō lz eos occidē Itē ois effect⁹ ē bon⁹ ppter bonū finē Sed finis ibi pncipalit est intē⁹ eorū puerfio ad fidē nraz. sz ad hoc faciēdū nō pnt cogi: qa nō accedit ad deū nisi per fidē sz credere nō pōt qs nisi volens. ergo zc. ¶ Ad oppositū. Isti pagani vi et armis iniuste occupāt terrā repromissiois q tra a deo pmittebat abrahe z semini ei⁹. Cui⁹ ex fide nos sum⁹ filii specialit rōe baptisimi q re-

spondet circumfatione in lege moysi. Ergo licitū est cū talib⁹ armis. s. materialib⁹ iuste oī nū p pna nobis pmissa pugnare cū armis ipi iuste nitunt⁹ cōtra nos resistere qa licitū est p pna pugnare vim vi repellere cū moderamine saltē iculpate tutelez sic iustū occupatorē nre patrie expellere Vel si credere nō voluerit eū iuadēdo mortu tradere in quo casu qui sic iuste resistit videt⁹ eē causa sue mortis. Exemplū de adultero spōsā alicui⁹ mariti in domo eiusdē mariti occupatez ipi merito viz armis resistēz fugere nō volente. In quo casu si marit⁹ adulterū occidit nō videt⁹ eē re⁹ mortis. Itē talis effect⁹ est licit⁹ respectu cui⁹ votū est licitū. Sz votū respectu talis effect⁹ qui est iimicos crucis xpi occidere est licitū fm ecclām militatē g talis effectus est licit⁹. Itē ille effect⁹ videt⁹ licit⁹ p quo a sumo pōtifice plenissime indulgētie: sicut a culpaz a pena cōcedūtur. Sz cōtra paganos pugnaturis a sumo pōtifice tales indulgētie cōcedūtur. Ergo cōtra eos pugnare est licitū z meritoriu Itē ad eos expugnādū taxantur ecclē anglicane hoc volēte sumo pōtifice g videt⁹ oib⁹ rectorib⁹ ecclāz anglicie esse obediēdū z li iuste in hac pte qa oīa sua sūt. cū g ipe colligat pncipaliter ppt talē finē videt⁹ q ipe finis sit licit⁹. ¶ Ad questionē dicēdū est q sic Tamē inter ifideles distinctio est. Sūt enī aliq ifideles subiecti ecclēz cōfederati fidelib⁹ sicut serui dñis suis vt ab eis regātur et protegātur. Alii sūt in fideles z rebelles ecclē psecutores xpianorū z ifultates doctne xpiane. ¶ Secūdo distiguēdū est de iuafione Quia vel aliq puata psona si psumit sine auctoritate ecclē ¶ Tertio est notādū q

ifidelū varie sūt secte. Sūt enī qdam gētiles siue pagani qui nullā legē habēt nisi forte legē nature. Sūt etiā iudei sūt sarraceni. sūt ydolatre sūt heretici. Isti aut ad fidē xpi diuersimode se habēt. Nā heretici cōpelli debēt ad fidē quā susceperūt. Sarraceni sūt tales qui pdicatores fidei non admittūt imo in lege eorū cautū est q quāq pdicauerit cōtra legē Machameti occidatur. Et iō de eis nō est spes cōuersionis. Cū fides sit ex auditu. Auditus aut per verbū dei. Ad Roma. x. Non enī est possibile docere vitā xpi nisi de struēdo z reprobādo legē Machameti Vñ isti pbēt sibi i pntis obstaculū salutis. Loquēdo de ifidelib⁹ allegatis xpianis vt pmittant⁹ z ptegātur. Si tñ aliq sūt tales nō est licitū nec meritorium tales inuadere et armis cū sit ptra fed⁹ inuitūz pacē eis pcessā. Exemplū de gabaonitis. Iosue. ix. Legim⁹ qa pncipes ppli isrl lz decepti p dolūz gabaonitarū qa tūc iurauerūt eis. q eos nō ineficerēt pmissēt eos viuēz eis fuitūte idixerūt. Sicut seq⁹ ibidē. Refue⁹ qdēz viuēt. ne ptra nos ira dñi pcuterēt. si peierauim⁹: sz sic viuāt vt i vsus vniuerse mltitudis ligna cedāt: aq⁹ q pportēt zc. Sic a mto fortiori. Si aliq fideles licite pmissēt paganis tūtoez et dominū q volūt pnuere sū ptumelia creatoris et maxie si sint in spe de cōuersione eorū nō licet alios tales in terficere. Sed hoc est p accidens Scdo de alus ifidelib⁹ rebellib⁹ ecclēsie z psecutorib⁹ fidei xpiane cuiuscūq fuerint conditionis licitū est christiano preueniente auctoritate ecclēsie viz armis inuadere eos spoliare et interficere et eorū bona fidelibus applicare Exceptis duntaxat iudeis de quibus

estio q̄ dato. q̄ ecclia possit eos occidē
nō esset licitū q̄ ecclia perittit eos vi-
uere p̄cipue q̄ cū itroierit plenitudo
gētū relige eorū p̄uertē ad fidē Sic
dicit apl⁹ Ro. xi. p̄dicāte enoch z heli-
as s̄z glo. Et ysa. x. Relige isrl salue fi-
ent. Vñ de eorū p̄uersiōe spes ē p̄pt p̄-
phetiā z iō n̄ debēt oīo deleri. Vñ dī
xxiii. q. viii. Dispar ei ē iudeorū z sar-
racenorū cā. In illos ei q̄ xpianos pse-
quūt⁹ z exurbib⁹ z p̄pīs sedib⁹ pellunt
iuste pugnat⁹ hūiō vbiq̄ fūire pati sūt
Q̄ d̄ atq̄ sarracenos z alios ifideles li-
ceat auctoritate ecclie suffragāte bella
re p̄suadet multipl^r. Prio sic. Licz si
delib⁹ bōa eis debita z ab aliis iniuste
detēta bellādo recuperare. Sed sarracei
z alii ifideles t̄ras occupāt et alia bōa
q̄ fidelib⁹ sūt debita ḡ r̄c. maior de se
patet z rōe z p̄suetudie approbat⁹. mi-
nor oñdit⁹ Nā sarraceni occupāt terrā
sc̄tāz z q̄dā alia loca olim a xpianis iu-
ste possessa Itē de iure dīno oīa bōa tē-
poralia sūt iustorū ḡ iusti q̄cqd occupā-
t sūt iniuste occupāt. ḡ bona iustorū
sūt iustus debita. S̄z l̄z iustis illd̄ qd̄ est
eis debitū p̄quirere bellādo. ḡ l̄z iniu-
stos z ifideles si nolūt p̄uerti occidere.
Itē sic in corpore naturali l̄z et expē-
dit mēbrū putridū abscidē ne mēbra
seu partes sane corrupā. Ita in corpe
christi m̄stico quod ē gen⁹ humanuz
a christo redēptum. ergo rebelles et i-
fideles christianorū corruptores licet
occidere. et meritoruz est pro loco et
tempore. imo peccatū est dissimilare
nisi per accidēs impotentiav⁹ damnū
aliud impediret. Itē licitū est per ti-
morem inducē caritatē q̄a timor fer-
uulis paratviā caritati secunduz aug⁹.
Sed quibusdā interfectis quibusdā ca-

ptiuntatis residui timebūt z forsitā ex
timore concipient caritatem z ita cō-
uertentur ad fidem. ¶ Item homo
per peccatum peior efficitur q̄ bestia
Sed propter bonum reipublice l̄z be-
stias interficere ergo et malos pecca-
tores. Exodi. vicefimo secundo. Ma-
leficos non pacieris viuere. Helias ho-
mies occidit David sanuel. xxxiii. q.
iiii. Si ea. Et. q. vi. Scismatica. ¶ Ad
rationes in oppositum Auctoritas in-
telligitur de morte pene eterne quaz
deus non vult peccatori absolute. Sed
tantum sub conditione si non penite-
at. Et ista stāt simul. nolo sorte suspen-
di et tamen volo sortem suspendi si ē
latro ¶ Eodē modo qui infideles ex-
pugnant non debent eorum mortē p̄-
se z principaliter z directe intendere.
sed per accidens secundario et indire-
cte qua principaliter debent velle eo-
rum conuersionem ad fidem. et secū-
dario eorum mortem si uelint in eorū
malicia perseuerare et sic se confor-
tābunt diuine uoluntati ¶ Ad secundū
q̄ ecclia optat q̄ fiant iusti z ideo pro
eis orat. sed si nolint vult eorum mali-
ciam abbreviare per mortem ¶ Ad
tertiū. quid est accipere gladiuz expo-
nit Augustinus videlicet auctoritate
priuata sine superioris iudicio iuben-
te vel permittente Vnde dicit libro se-
cundo contra manicheos. et poitur in
canone. xxiii. q. iiii. Ille gladium. Ille
inquit gladium accipit qui nulla supe-
riori ac legitima potestate vel iuben-
te vel p̄cedēte in sanguinē alicui⁹ arma⁹
Dicendum a principio argumenti cō-
cedendo q̄ deus ē ita misericors sicut
vnq̄ fuit. hoc est potens facere miam
ita volēs si hoies se vniforit disponāt

Et q̄ increpauit petrū de extractōe gla-
diū sūt p̄pt circūstātiā t̄pīs sue passio-
nis q̄a tūc nō sūt t̄p̄s vtdi armis z gla-
dio martiali. Vñ s̄cōn petri reprobātū
nō sūt p̄pt substātiā sc̄ti. q̄ null⁹ possit
gladio martiali iuste. s̄z p̄pt circūstā-
tiā t̄pīs. ¶ Ad quartū de dicto Arist.
ad alexandrū. Noli sanguinē effundere.
debet sic intelligi Noli delectari i effu-
sione sanguinis. sicut qdā puerse p̄plexio-
nis et crudelitate assueti delectant⁹ ef-
fundere sanguinē siue iuste siue iniuste
S̄z xpian⁹ debet effundere sanguinē dele-
ctādo de fine quē itēdit i effundēdo. nō
de ip̄a occasiōe p̄ se. ¶ Ad q̄ntū de il-
lusv̄bis dñi Deu. xxxii. Mea ē vltōr̄c
Que auctoritas allegat⁹ ad hebre. xii
sub his v̄bis. Mihi vindictāz ego re-
tribua. Dicēdū q̄ de⁹ retribuit vidictā
aliqu⁹ per seipsū. aliqu⁹ per sibi finētes
¶ Ad sextū q̄n arguit⁹ de malo xpia-
no quē nullomō l̄z occidere sicut alle-
gat⁹. negādū est. Patet in latromb⁹ p̄-
datorib⁹. hereticis et mltis aliis sicut
tota die videm⁹. S̄z verū ē q̄ si nō licz
cuicūq̄ p̄sone. s̄z m̄stris legis et aucto-
ritate p̄ncipis siue legis. ¶ Ad septi-
mū q̄n arguit⁹ q̄ tales nō possūt crede-
re nisi de⁹ ex sua pietate et̄. p̄cedēdū
est. S̄z de⁹ parat⁹ ē auferre velamē q̄n-
cūq̄ volūt se disponere. Et iō illd̄ vela-
mē erit in eorū p̄tate. Illo mō loquēdi
quō dicim⁹ q̄ si possum⁹. qd̄ p̄ amicos
possum⁹. Et isto mō loquēdi q̄ dicim⁹
q̄n hēmus oculos clausos sole lucēte q̄
possum⁹ videre quīs ad videndū solis
lumē regrat⁹ aptio oclorū. ¶ Ad octa-
uū dicēdū q̄ si q̄ sūt int̄ eos qui uellēt
credere sicut argumētū allegat siue vi-
uant. siue moriatur de⁹ eos saluabit q̄
uis de deo fidē explicitā n̄ h̄nt nec ba-
ptismū fluuii. nec sanguis. Cōsumilit⁹ dī

de quibusdā hoib⁹. vbiq̄q̄ trarūm morā-
tibus q̄ bñ lege nature vtūt⁹ de⁹ de sa-
lute ip̄is p̄uidebit. gr̄az ifūdet si nō p̄-
buerit obicē gr̄e et in fine saluabit. q̄a
de⁹ vtutē suā sacramētis nō alligauit
Vñ cōcedo q̄ hō nūq̄ dānabit⁹ adult⁹
atq̄ vtēs rōe. Quē error iuicibilis ex-
cusat si in illū errorē incidit s̄n culpa⁹
¶ Ad nomū q̄ finis p̄ncipalis itētus
eorū est salus et cōuersio ad fidē. Sed
finis secundari⁹ est extirpatio. Vñ si
voluerit credē nō inficiat⁹. Sic finis
p̄ncipalit⁹ intēt⁹ medico: est sanare si
possit pedē putridū. Et sc̄do itēdit si l̄z
nō possit pedē abscidē. Et q̄n dī q̄ n̄
sūt cogēdi ad fidē. Dicēdo p̄prie loq̄n-
do nō possūt cogi ad fidē: possūt tamē
cogi desistere a blasphemis z aliis er-
rorib⁹ possūt etiā cogi ad quāsdā dis-
positiones p̄nias fidei. Sicut cū bel-
latorib⁹ debēt p̄dicatores assistere. vt
ex vna pte alliciant⁹. Et si assentire no-
luerint feriat⁹ ¶ Quia dictū est respō-
dēdo ad tertiu⁹ argumētū q̄ Petr⁹ gla-
diū extraxit t̄pē passiois xp̄i. dubiū est
se pōt an ip̄e peccauerit h̄ faciendo. q̄
nō Quia ex amore xp̄i h̄ fecit Vnde
Ihero. Petr⁹ fecit h̄ eodē mētis ardo-
re quo r̄c. Raban⁹ etiā in hoc sc̄o com-
parat eū phinees. Saebat ei q̄ Phine-
es puniēdo sacrilegos mercedē iusti-
cie et sacerdotiū perhēnsis acceperat.
Sed ad oppositū est q̄ dñs eū sup̄ sc̄to
increpauit. ergo peccauit. Et preterea
nec iudex fuit nec a iudice auctorita-
tem habuit. ergo puniēdo licz p̄ctōrē-
errauit. Dicēdū est q̄ peccauit excusa-
tur tamē in parte propter zelū quo fe-
cit. Sicut Moyses qui egyptiū occidit
Exodi. ii. Iste eni zelauit pro dño suo
Moyses p̄ fratre suo. Et ideo si Moy-
ses p̄pter zelū quē habuit ad fratrem est

excusabilis aliq̄ mō de hōicidīo egyptii sine autoritate legis cōmissio multo forti⁹. Petrus q̄ duct⁹ zelo dñi sui quē sciebat eē deū excusād⁹ est. Vnde aug⁹. xxii. p̄tra faustū de moyse ⁊ petro in hoc casu loquēs ait. Vterq̄ nō detestabili immitate et nō emēdabili aiositate iusticie regulā excessit vterq̄ enī odio iprobitatis aliene: sed ille fraterno. ille dñico lic; adhuc carnali amore peccauit. Hec aug⁹. Ad p̄mū dī cēdū q̄ amor ille fuit carnalis. ⁊ ideo petrū non excusant. Eodē enī amore mot⁹ dissuasit xpo alias: ne pateretur p̄t qd̄ dñs eū icrepādo sathā appellauit. Mathei. xvi. Ad sc̄d̄ de dicto Rabani nō filis fuit pharisees zelo discreto petr⁹ zelo ipetioso maxie i p̄ntia magistrī sine cui⁹ iperio nihil debebat fecisse. Sicut pharisees fuit sacerdos ad quē p̄tnebat punitio pctōrū in veteri lege. Et sicut Mathias q̄ trucidauit ydolatrā sup̄ arā. p̄mī Macha. ii. ¶ S̄ p̄tra adhuc iexcusationē petri arguit q̄ xps p̄ceperat ante: q̄ q̄ nō haberet gladiū vendēdo tunicā emeret gladiū. Et r̄derūt q̄ duos haberēt in p̄optu. Et dicit xps q̄ suffecit. Ad istā r̄ndet Aug. xii. p̄tra faustū. Vtiq̄ domī⁹ iusserat vt ferrū discip̄i ei⁹ ferret. S; nō iusserat vt ferirēt q̄ nec ad hoc ferre p̄cepit: nec erāt q̄ gladiis vti potuisset nec vsq̄ tūc de emēdis gladiis p̄ceptū dedisset q̄ fm̄ Lucā iussit h̄ post cenā q̄n̄ iā oportune enī nō possent. S; voluit p̄ illā v̄bū oñdere q̄ t̄ps sue passiōis iminebat. vbi gladiorū fuisset necessitas si se defendere voluisset sicut noluit. ¶ Ad l̄r̄z dicit p̄t q̄ qdā de discip̄is q̄ magis aiosi fuerūt sicut petr⁹: cū frequēt̄ audisset q̄ tradēdus erat in man⁹ pctōrū. de gladiis sibi p̄-

uiderūt si forte op⁹ eēt ingr̄s suū defenderet. mō xps h̄ noluit. et iō petrus gladio pcutiens: peccauit. q̄ volūtātē dñi sui nō ingruit. et iō l; excuset ali quo mō. videlz in quātū fecit hoc p̄t zelū magni amoris quē hēbat ad magistrū suū dñs nr̄s iesū xps tñ nō excusat a toto. imo fm̄ doctores ip̄e peccauit. Et sicut docet aug. libro p̄allegato. Istā fuit signū p̄bitatis futre in petro et magni ei⁹ zeli. peccā. l; zel⁹ fuerit idiscret⁹. S; si p̄ excusatiōē bti petri adhuc replicaret. Qd̄ licētā postulauit dicēs dñe. Si pcutim⁹ gladio. Lu. xxii. Dicit q̄ p̄t zeli ipetuositate nō expectat licētā. Nā nō sp̄ sufficit petita nō obtēta licētā. ¶ **LE. LXVII.** ¶ **S**ic nos nati cōtinuo defim⁹ es. et vtutis qd̄ nullū signū valim⁹ oñdere. In malignitate aut̄ nostra cōsupti sum⁹. ¶ **P**osita reprobatione terrene felicitat̄ p̄ exēpla. Hic p̄mī adoptatio p̄ v̄ba plana. Dicit enī mali contēplātes vitā suā trāfactā sine fructu sicut vmbra que euanescit. sicut nūci⁹ q̄ p̄cessit. sicut nauis trāffretās. ⁊ sicut auis trāsuolās. ⁊ sicut sagitta aerē penetrās. Sicut nos nati p̄tinuo defim⁹ es. ¶ **A**q̄ hō enī nat⁹ statī cū incipit viuē etiā incipit mori. cui⁹ viuē ē a vita trāfire. Vñ Aug. xiiii. de. ci. dei ca. ix. Ex quo q̄sq̄ in isto corpe morturus eē cepit: sp̄ i eo agit vt mors veniat. Hoc enī agit ei⁹ mutabilitas toto t̄pe vite hui⁹ si tñ vita dicēda ē vt vicia tur in mortē. Nēo q̄p̄ ē q̄n̄ ei⁹ mors post anū sit p̄pingor q̄ ei anū fuit cras q̄ hodie. ⁊ hodie q̄ heri. Et paulo post q̄ nūc nūc q̄ paulo anū. Qm̄ q̄qd̄ cras de t̄p̄e viuē. h̄ de ip̄o spacio viuēdi demit ⁊ etiā quōdie fit mī⁹ minus q̄ qd̄ relatat vt oino nihil aliud sit t̄ps vite

hui⁹ q̄ cursus ad mortē. Vñ sene. ep̄. lix. fm̄ librū nr̄z. Quotidie morimur quōdie ei demit aliq̄ p̄sviter tūc quoq̄ cū crescit vita decrescit. Infātia amī firmus. deinde puericia: deinde adole scētia vsq̄ ad senū. Quicqd̄ trāsit t̄ps perit hūc ip̄z quē agim⁹ diē cū morte diuidim⁹. Nō solū at̄ fatebūt se fuisse dū vixerēt moriētes cōtinue naturalit̄ s; et delinquētes moralit̄. Vñ subdit. Et vtutis qd̄ nullū signū valim⁹ oñdere: stāte videlz malicia quā amamus. Sicut dicit de hgato q̄ nō potest abulare. et tamē si soluat potēs est ad abulādū. Eodē mō pctōr dū hgat pctō ad op⁹ vtutis nō valet. s; illa iualitudo eū nō excusat q̄ ipse est sibi ip̄si causa talis illicite ipotētē vt dicit Anselm⁹ li. p̄. Cur de⁹ hō. c. xxiiii. Et iōcludūt febile cōclusionē. In malignitate nr̄a p̄supti sum⁹. Ecōuerso ē de iustis in q̄ bus etiā si peccēt ⁊ fiat maligni: ip̄a tñ malignitas in eis cōsumit̄ per p̄uiaz ⁊ miaz dinā. Treno. iiii. ¶ **M**ia domini q̄ nō sum⁹ cōsupti. Virtutis qui de nullū signū valim⁹ ostēdē. ¶ **N**ota q̄ sūt tria signa virtutis in opatiōe huana. Si enī hō opat̄ faciliē delectat̄ et pseuerāter. Primo cū sit virt⁹ circa difficile opari tamē faciliē circa difficile: signū euidens est magne vtutis. Sc̄d̄ signū ē delectabilit̄ opari nō cū murmure: nō cū excusatiōe. nō cū tedio. Vnde Aris. ii. ethi. dicit q̄ signū habētis habitū est supueniēs delectatio. Et iō de sc̄is dicit in ps̄. q̄ ibūt de vtute in vtutē delectabilit̄. Tertiū signū est operari bona pseuerāter. Vñ de Caleph dicitur Eccl. xli. vsq̄ ad senectutē p̄māsit illi virt⁹: ⁊ de apostolis actū. iiii. Virtute magna reddebant apostoli testimoniū dominū no-

stri iesu xpi. Ista sūt vera tria signa virtutis que nullus malus pōt ostēdere. Sed sūt quedā falsa signa virtutis que mali possūt. Est enī honor signū vtutis sc̄dm̄ Aris. iiii. ethicoz. Vñ q̄ honorat aliū signū facit eū esse virtuosū. Sed certe istud signū est falsū: q̄ frequēt̄ honoratur qui parū valent. Similiter dignitates et dominiū t̄pale ⁊ plationes et officia signa sūt virtutis. Sed frequenter fallūt in ps̄. Posuit in egypto signa sua. Egypt⁹ interpretat̄ tenebra et in tenebrosis ponunt̄ frequēt̄ illa signa. Nota q̄ delectabilit̄ et vtuose debem⁹ insistere opib⁹ vtutis. Vnde glo. sup̄ illud ps̄. In custodia illius retributio m̄ta. Nō tñ p̄ eis i futuro r̄dde⁹ p̄mīū: s; hic i eoz̄ custodia magnū est gaudiū. Cui⁹ gaudiū ratio est talis. Virtus consistit in medio. Sicut dicit. ii. ethicoz. Et natura semper delectat̄ de mediis sicut per extrema corrumpit̄. Vñ isus delectat in viridi qui est medi⁹ color inter albū et nigrū. Tactus in tepido qui ab excessiue calido ⁊ frigido corrūpitur. Similiter naturalit̄ mulier gaudet cū peperit filiū. Si bufonē siue mōstrum aliquod peperisset mirabilit̄ tristaret̄ q̄ foret cōtra naturā. Sic et aia rationalis quādo p̄fert opus viciosum siue peccatū: valde debet trīstari q̄ contra naturā ratiōis quasi mōstrū est: s; quādo vtuosū opus p̄fert cū difficultate ⁊ labore maxime gaudere debet. Ioh. xvi. Mulier cum parit tristitia habet q̄ venit hora ei⁹: cū aut̄ peperit filiū nō meminit p̄ssure ei⁹ p̄pter gaudiū. Gaudiū aut̄ vtutis quadruplicit̄ gaudiū mūdi excedit. Cōtinuitate puritate: dignitate et salubritate. Cōtinuitate quia puer. xv. Secura mēs q̄si urge

coniū. Hō carnalis nō sp sedz ad mē
fā corporalē. sed hō vtuof⁹ sp ē i mēsa
delectatōis sue. Pbal. iiii. Gaudete in
dño itery dico gaudete. Et p opposituz
Iob. xx. Gaudiū ypoците ad instar
puncti. ¶ Secundo precellit puritate
Dulcedo felicitatū mūdane mixta est
multa amaritudinib⁹ z hoc facit deus
sicut nutrix amary poit circa mamil-
lā qñ vult puerz ab lactare Aug⁹. viii.
cōfessionū. c. ii. Tu sēp aderas miseri
cordiē seuiēs z amarissimis p̄fusione
b⁹ aspergēs oēs illatās iocunditates
meas. Itavt q̄rerem sine offēsiōe iocū-
dāri z vbi hoc posse nō iueni. Nūqd
pp̄ te dñe q̄ fingis laborē i p̄cepto et
p̄cūvt sanes et occidit vt moueamur
abs te. Idē. vi. li. in sic. Ve aie auda-
cia que sperant se meli⁹ habere si a te
recesserit. Versa et reuerla in dorsuz
et i vētrē in latera. dura sūt hec oia tu
solus requies. ¶ Tertio in dignitate p̄-
cellit q̄ nō dat nisi factis et dei aicis
Temporalia et naturalia dāf bonis z
malis z frequēt habūdātū malis. Vñ
aug. i. de ci. dei. c. iiii. Ista t̄palia bōa et
malavoluit de⁹ bois z malis eē cōmu-
niavt nec bōa cupidi⁹ apētāf. q̄ mali q̄
q̄ habere cernūt. nec mala turpit⁹ eui-
tēt q̄b⁹ z boni plurimūq̄ afficiūt Vñ
patet q̄ gaudiū de v̄tute precellit dig-
nitate. Itery p̄ illā q̄ gaudiū v̄tutis ē
in illis de q̄b⁹ dignū ē gaudere sicut di-
cit glo. sup illud. ad gala. v. Fruct⁹ spūs
est caritas gaudiū. Et p̄ oppositū pro-
uer. iiii. Sultoz exultatio ignominia.
puer. ii. Letāf cū male fecerit z exul-
tant in reb⁹ pessimis. Vñ aug. Quid
est mūdi gaudiū breuiter dico. Secu-
li leticia ē impūita neqtia. s. luxuriari
in spectaculis. ebrietate ingurgitari.
turpitudine fctere. et nichil male pa-

ti. Hoc gaudiū peius ē dolore. Peius
enim ē gaudere de iiquitate q̄ dolere
de corruptione. ¶ Quarto gaudiū v̄-
tutis precellit gaudiū mundi in salu-
britate facit enim mūdū contēnere et
de diabolo triūphare. Vnde in vitas
patrū dixit anthonius. Vnica ratō vi-
cēdi iimūcū est leticia spūalis. Vnde
sicut dicitur. Eccl. xxx. Iocūditas cor-
dis hec ē vita hoīs et thesaur⁹ sine de-
fectiōe sanctitatis. Vñ i libro de spiri-
tu et aia. Virtus sic describitur Vir-
tus est habit⁹ mēd bene institute ad mo-
dū regni qd bñ ē institutū si recte i eo
cōsulatur. recte in eo precipiat. et rec-
te obediatur Isto mō mēs bene insti-
tuta est cum ratio recte consulit. volū-
tas recte precipit et sensus recte obe-
diūt Et sine isto regimine pueriliter
mens regitur. Et assimilaf r̄gno. Ro-
boam. iiii. Re. xii. qui relicto cōsilio se-
nū: iuuenib⁹ acceperūt. Vbi enim virtus
non est qd seruire debuit: impat. et qd
dñari deberet mistrat: et iō regnū sub
eo diuisū ē. Seneca epla. lxxx. Gaudiū
virtutis velud fons in domo propria
nascēs. Et in alia quadā epla. Existias
me detrahēre tibi multas voluptates
qui fortuna submoueo qui spe dulcis-
sima oblectamenta cēseo deuitanda.
imo contra nolo vnq̄ tibi deesse leti-
cia Volo illam tibi domi nasci. Nasci-
tur enim aliqñ sine te ipso si tu ipse iu-
dicas eum animum qui ridet animus
debet esse alacer et fidens et prudens
et super omnia erectus. Eccl. xxx. Nō
est oblectamētū super cordis gaudiūz
B ¶ Vnde virtus facit quasi duplicē
paradisum. terrestrem videlicet et ce-
lestē in corde hoīs. Eccl. xl. Gratia dei
sicut paradisus in benedictionib⁹. As-
similatur enī mēs v̄tuosi paradiso ter-

restri i t̄b⁹ amētate fecūditatez securi-
tate. Duo p̄ma faciūt ibi q̄tuor v̄tutes
velut q̄tuor flūia padisi mētē irrigātes
Vñ glo. gre. s̄ illā ge. ii. Flūi⁹ eg. de
lo. vol. pa. ad irri. pa. Quatuor flūia
paradisū irrigāt. s. dū his q̄tuor v̄tuti-
b⁹ cor ifūdif ab oīs carnaliū desiderio
rū estu t̄paf. Altitudo facit securitatē
Dicit ei strab⁹ s̄ illā gn. ii. Platauerat
aut do. deus paradisi volup. q̄ paradi-
sus attingit ad lunare circulū. Et sene-
ca dicit q̄ talis ē sapiētis aī⁹ q̄lis mūd⁹
s̄ lunā. ¶ Scdo notādū q̄ padiso cele-
sti mēs v̄tuosa i q̄tuor assimilaf Est ei
celū loc⁹ diue habitatōis: loc⁹ gñalis il-
lumiatiōis: locus ordiate dilectionis
et locus gaudiū et exultatōis. sic mens
v̄tutibus adornata ē dei habitatō. vñ
ihero. nihil get⁹ nihil puri⁹ ea mente
debez eē q̄ in dei hitaculū preparāda ē.
quoniam non templa fulgentia nō gē-
mis altaria disticta delectāt: s̄z aia or-
nata v̄tutib⁹. Per picturā in domo po-
test discerni dom⁹ officii. alit ei depi-
git⁹ tabna: aliter capella. In capella de
pingūt gesta sctōry. In tabna gesta fa-
tuorū. Ita moralit⁹ q̄ mētē hoīs posslet
videre qñ ē ornata v̄tutib⁹ diceret eā
capellā vel tēplū filiū dei. p̄. Corin. iiii.
Nesciūt q̄ tēplū dei sūt et spūscūs ha-
bitat in vobis. Ex quo arguit ap̄tus sic
Si quis autē tēplū dei violauerit disp-
det illū deus. Templū autē dei factuz
est qd est vos. qñ enī mēs hūana spo-
lia⁹ virtutib⁹ et viciis deturpatur. tunc
fit tabna deoniorū. i. ad cori. x. Nolo
vos esse socios demoniorum. In hoc
ergo loco mētē s̄z hūana libēt inhabi-
tat de⁹ fm Bern. q̄ ecclū suūz qd nō
sicut ceteris dixit tātū vt fieret s̄z pug-
na intvt acqueret: occubuit vt redimēt
Solēt ei hoies maneria ab eis edifica

ta et perditā: et iterū acquisita multuz
diligere. ¶ Scdo mēs virtuosa est loc⁹
generalis illuminatiōis. Vñ tota lux
cognitōis hūane a mētē deriuatur. vñ
Bern. sicut tra s̄n celo obscura est z o-
paca: ita corp⁹ sine mētē. Lux aut sa-
pie nō introibit in maluolā aiaz. sed
tantū in virtuosa. ¶ Tertio ē locus or-
dinate dilectionis. ita aia v̄tuosa. Au-
gustin⁹ de ci. dei li. iiii. Vera diffinitō
v̄tutis ē q̄ virtus ē ordo amorū. Quar-
to celū ē locus gaudiū et exultatōis. Et
certe nullibi est gaudiū nisi vbi est v̄t⁹
Math. v. Gaudete et exultate ecce ei
merces vestra multa est in celis. Vn-
de seneca epistola. lxxx. Vñ hoīs bo-
nū ipsa v̄t⁹ ē que inter prospā fortunā
z aduersa supba icedit cū magno vtri-
usq̄ p̄teptu. Virt⁹ rectorē ducēq̄ cōsi-
derat sed sine magistro vicia discunt.
Vñ idez de naturalib⁹ q̄stionib⁹ libro
vi. Difficillis inuictū est virtus ducēq̄
rectorēq̄ p̄siderat s̄z s̄n mḡo vicia di-
scūt Hec sene. Et tñ advicia tot⁹ mūd⁹
nos docet ad v̄tutes pauci et certe ma-
gis veteres q̄ moderni. vnde si ad vitā
antiquorū respiciam⁹ multos virtutum
doctores habem⁹. Grego. i mo. libro.
i. capitulo vii. Ad ondēdā inocētiā veit
abel Ad docēdā mūdiciā veit enoch
Ad isinuādā lōganunitatē speiz opif
veit noe. Ad maifestādā obediētiā ve-
nit abrahā Ad demonstrādā vite piū-
galis castimoniā veit ysaac. Ad insi-
nuādā laboris toleratiā veit iacob Ad
repēdēdā p malo bōe retributōis gra-
tiā veit ioseph. Ad ondēdā mansue-
tudinē veit moyses. Ad insinuan-
dam contra aduersa fiduciam veit io-
sue. Ad ondēdā int⁹ flagellatiōis ve-
nit iob. Sed ad omniū morū regulam
ostendēdā veit filius dei hō x̄ps ies⁹.

LECTIO. LXVIII

Talia dixerūt in inferno hi qui peccauerunt. qm̄ spes ip̄i tāq̄ lanugo ē q̄ a vento tollit̄: et tāq̄ spuma gr̄a que a procella dispergit̄ et tāq̄ fū qui avēto diffus⁹ ē: et tāq̄ mēoria hospitis vni⁹ diei p̄tereūtis. ¶ **P**rim⁹ spiritus sanctus recitavit reproborū cōfessionē quā de semetipsis cōfusibilit̄ faciēt tā in iudicio ḡnali q̄ deinceps in pena infernali in perpetuum. Hic ponit finē et eiusdē snie cōfirmatōez. Et circa hoc duo facit. quia primo ponit dictorū recapitulatiōē. **Z**o eorū cōfirmatiōē. Secūda pars ibi. Quoniam spes imp̄i. Dicit ergo primo sic. Talia dixerūt in inferno. Talia videlicet exp̄s fuita hūane fragilitatis cōdenatiua p̄phane peruersitatis exemplatiua vel exterminatiua mūdane felicitatis. dixerūt in inferno. et ideo frustra quia in inferno nulla est redēptio. quia si talia cū p̄nia cōfessi fuissent in vita. fuisset eis cōfessio fructuosa. Talia ergo dixerunt in inferno hi qui peccauerūt idest in peccato finaliter sine penitentia decesserunt. Et hec dicta eorū sunt vera. Vnde posita recapitulatiōe ponit consequēt dictorū eorundem cōfirmatiōem et specialit̄ q̄tuz ad vñū articulū videlicet de spe presentis felicitatis quā mali habent dū viuūt. Huius autem spei vanitatē ostendit sp̄s sanctus per quatuor exempla. **A** Comparat autem spem siue prosperitatem impiorum qui reputāt se felices p̄voluptates et diuitias sine cultu dei et bonis morib⁹ quatuor reb⁹ mlt̄ū trāsitoris et parui valoris videlicet flori deficcato super herbas spume cōgregate sup̄ aquas. fumo ignis. et merorie hospit̄is. Dicit ḡ sic Talia dixē

rūt in inferno: hi q̄ peccauerūt et v̄ery dixerūt. qm̄ spes imp̄i. i. p̄speritas in qua sperauit ē tāq̄ lanugo q̄ avēto tollit̄. Lanugo in p̄posito d̄r̄ illud qd̄ stat sup̄ capita q̄rūdā herbarū flore deficcato et habet similitudiez aliquo modo ad lanā. et ideo vocat̄ lanugo. Ista lanugo qm̄ est sicca statim a modicovēto tollit̄ et reliq̄t extremitatē herbe q̄ si caput rasum. sicut p̄ sup̄ florē marcidū et deficcātū herbe q̄ vocatur dens leomis. s̄ caput carduorū similit̄ iuētur lanugo resvana et valde trāsitoria. Lanugo etiā secūdu p̄p̄ia dicit̄ p̄ma capillatio barbe. sed sic nō accipit̄ hic. ¶ **S**ecūdo spes imp̄i ē tāq̄ sp̄ia gratis que a procella dispergit̄. Spuma fm̄ Britonem dicitur a spuo sp̄is. q̄a sp̄untur idest proiciuntur. Est enim sordes v̄darum. Vñ mustū et ea que coquantur sp̄untur purgantur. Et similit̄ ex collisione aquarū adm̄iscē ḡnatur sp̄ia stans in superficie aque. Procella ē repēt̄ v̄v̄ seu impet̄ v̄v̄t̄ v̄l mar̄ fluctus vel tēpesta pluuie. Manifestū ē aut̄ q̄ spuma cōgregata in superficie aq̄ facillit̄ dispergit̄ a p̄cella. Tercio spes imp̄i est similis suo q̄ statim avēto diffūdatur. F. um⁹ q̄to alci⁹ ascēdit tanto magis deficit et q̄to magis diffūd̄ et dilatat̄ tāto cit⁹ dissipatur i p̄s. Deficiētēs tāq̄ fū⁹ deficiēt. Quarto spes ip̄i. i. p̄speritas seculi in q̄ sperat imp̄ius. est tāq̄ memoria hospitis vni⁹ diei p̄tereūtis. Hospes qui tantū vna die maēt̄ i domo et statim recedit cito tradit̄ obliuioi ap̄ illos q̄ illū receperūt et p̄tinuo novos recipiūt. Mund⁹ ē hospitor q̄ cōtinue novos hoies recepat et receptos eitt̄ a domo. Ecce defiales. i. Ḡnātō p̄terit: ḡnātō aduenit t̄ra aut̄ in et̄nū stat. Tal̄ hospitor

CA. V.

mlta facit. Primovsū dom⁹ et v̄tēsiū suorū cōcedit hosp̄itib⁹. sed nō dominiū. Secdo idē successiue v̄dit diuersis. Mundat̄ em̄ camerā et denudat vt ho spes emat paleas. et cū recesserit camera iterato denudat vt eadē paleas alius de nouo emat. Tercio nō permittit hospitatū meliora emere extra hosp̄itium suum. Vñ licet sit melius vni nū meliores auene et melior panis i hosp̄itio vicino q̄ ibi. nō licet hosp̄itatio illa cōparare. sed p̄ q̄ hosp̄itium suū acceperit q̄qd̄ necessariū ē ab hosp̄ite suo eruit. ¶ **Q**uarto hosp̄itator pulcherrimū vultū facit et obediēt p̄ oia deseruit. sed in fine strictissimū computum exigit. ¶ **Q**uinto hosp̄item recedētē et nō reuersurū p̄petue tradit obliuioni. Ista q̄nq̄ facit mundus hoī vsū enī rerū mundanarū cōcedit homini nō dominiū. Vñ nichil secum permittit asportare. sed cū illis cū q̄b⁹ intrauit cū illis exibat. Ecce. v. Sicut egressus ē nud⁹ de vtero matris sue sic reuertet̄ et nihil affert secū de labore suo. ¶ **M**iserabilis prorsus ifirmitas quōv̄eit sic reuertet̄. i. Thi. vi. Nichil intulimus in hunc mūdum haud dubi⁹ quia nec auferre possumus. Secūdo idē successiue v̄dit diuersis. Sic mund⁹ eandem dignitatem idē officium: idē maneriū successiue v̄dit diuersis. ¶ **T**ercio nō permittit hoīem gaudiū celi emē nec delicias eā mūdū existētēs licet sint meliores q̄ ipse habeat. Nō enī vult lex mūdī q̄ homo largiatur elemosinas: sed qd̄ expēdat pot⁹ circa delicias et p̄pas. Vñ gre. xiii. mora. ca. xiii. Desideriū celest̄iū nesciūt. q̄ cor in terrenis voluptatibus defigūt. ¶ **Q**uarto facit hoī quem in tēdit decipere. Joptimū v̄tū. sicut xp̄o fe

LEC. LXVIII.

cit iudas qm̄ eū pdidit. Vñ aug. i. ep̄. ad dyoscorū et epl̄a. lxviii. Mūdus ille picosior ē blād⁹ q̄ molest⁹ et magis canēd⁹ ē: cū se alliciat diligi q̄ cū se ammonet cogitq̄ cōtēni. Seruit ḡ hoī ad nutū: dat sanitatē: d̄t̄as: et amicitias. Sed in fine strictissimū cōputū exigit de expensis. Vñ aug. i. cōfessionl. Cuius rei gratia militat̄. maior ne pot̄t esse spes vestra in mūdō q̄ vt aīcī mūdī sitis. Et ibi quid n̄ivas fragile plenū periculis. et per quod picula p̄ueit̄ ad maius periculū. pereat̄ hec oia. et dimittam̄ hec vana et inania et conferram⁹ nos ad solā inquisitionem earum que finem nō habent. Vita hec misera est mors incerta. subito subripit. et post hec negligētie supplicia luēda sūt. ¶ **Q**uinto hosp̄item recedētē perpetue obliuioni tradit. Ecce. v. Malicia hore obliuionē facit luxurie maxime et in fine hoīs denudatōe operū illi⁹. et Sap. ii. Nomē n̄z obliuionez accipiet per tēp⁹ et nō hēbit mēoriaz opū nrōz. a. ¶ **D**ubitatio l̄ral. Vtrū dānati i inferno agāt p̄nias d̄ eo qd̄ peccauerūt. q̄ nō q̄a fm̄ aug⁹. de fide ad petr̄. c. xxvi. Et allegat mgr̄. iiii. sn̄iarū di. l. c. i. Sicut illi q̄ cū christo regnabēt nullas i se malevolūtat̄ reliq̄as habebūt. ita illi q̄ erūt in supplicio ignis et n̄ cū diabolo et āgel̄ ei⁹ deputati nullā hēbūt v̄terius r̄quie. ergo bōaz v̄terius nō poterūt habere volūtatē. sed penitētia de peccatis est bonavolūtas ḡ non agent penitentiam de peccatis p̄ Bern. sup̄ ca. f. viii. dicit q̄ damnatus semp̄ vult iniquitatē quā fecit. Ergo nunq̄ penitebit. ¶ **P**p̄ Dan. Quod est hominū mors est angelis casus. ergo sicut angeli p̄ casū non habent volūtatē inuertibilem a malo cū adhe-

ferūt. Ita hoies post mortē. ¶ pp. Si-
cut gratia idinat bonos ad bonū. Sic
pctm idinabit malos ad malū. Sz scū
per gratiā sic idinabūt ad bonū. q
semp placebit eis bñ fecisse. ¶ Ergo
malis semper placebit peccasse. ¶ pp.
magis mala erit volūtas dānatorū in
iferno q pctōz in mūdo. Sz aliq pctō
res sūt ita excecative i durati p malū
habitū pe. cādi: q nō possūt penitere.
Sicut sūt heretici z illi qui letant cum
malefecerit exultāt in reb⁹ pessimis
puer. ii. Ergo a multo fortiori dānati
nō poterūt penitere. ¶ Ad oppositū
est btis aug. de fi. ad pe. ca. xxvi. Vbi
dicat q tm̄ in vita ista est pnia fructuo-
sa. Malus ū in futuro hēbebit pniā
de malis suis. Sed idulgētiā nō hēbit
¶ pp̄ in capitulo isto dicit q ip̄i dicēt
intra se pniāz agētes. Hi sūt quos ali-
quādo habuim⁹. Itē Aris. ix ethi. pe-
nitidine replētur prauī. mox enī tri-
stantur de his de qb⁹ pri⁹ delectati sūt
Ergo dānati cū sint maxie prauī ma-
xime penitebūt. ¶ Ad questionē dicē-
dū q penitere de pctō est duplex. Per
se vel p accidēs. Per se penitet de pec-
cato qui detestat pctm̄ inqtū est pctm̄
Vel inqtū est dei offēsiuū. Per acci-
dēs ū penitet qz rōe alicui⁹ anexi pctō
videlz pene sequētis peccatū. Primo
modo mali nō agēt pniāz. scdo modo
agēt. Vñ vellēt se nō peccasse. Propt
dolorē quē sustinēt: nō propt iusticiāz
q amiserūt. ¶ Ad p̄mū dicēdū q vel
le nō peccasse amore iusticie est bonū
nō autē velle se nō peccasse propter so-
lam penam euitandā. ¶ Ad secūndū
Bernhardi verū est q per se loquēdo
nolūt se peccasse penitent tamen per
accidens. ¶ Ad tertiū de Dam. dicē-
dum q nō erit eis auersio volūtatē a

pctō cōmisso propter pctm̄: sed a pena
erit auersio volūtatē eorū. ¶ Ad quar-
tū dicēdū q sc̄tis semp placebit se bñ
fecisse qz nihil erit adiūctū quare de-
beret eis displicere. Sed malis erit pe-
na adiūcta ppter quā p accidēs dolere
poterūt de pctō. ¶ Ad qntū dicēdū
q nō sūt aliq ita mali quin possūt in
p̄nti ad pniāz deducivt doleat de pec-
cato. per accidēs: si puniant⁹ graui pena
Licet nō possūt deduci ad hoc pervio-
lētiā q peniteat vtuose. hec est cōis se-
tentia in hac lectione. ¶ LEC. LXIX
¶ Vsti autē impetunūviuēt apd
dñm est merces eorū et cogita-
tio eorū apud altissimū. Postq̄ decla-
ratū est qliter reprobī se hēbūt in pe-
na: hic ostēdit⁹ qualit⁹ iusti se hēbūt in
glā. Et circa hoc duo sūt: qz pmo de-
scribit spūs sc̄s scōz retributionē. se-
cūdo redit ad describēdū malorū pu-
nitionē. Scda ps̄s ibi Et accipiet ¶ Cir-
ca p̄mū duo facit. Nā pmo ostēdit q̄tāz
in p̄nti habēt securitatē. scdo q̄tā in fu-
turo recipiēt felicitatē. Scda ps̄s ibi Iō
accipiet regnū. q̄tum ad p̄mū dicit sic
Iusti at̄c. Viuēt in quā vita glē: q p̄s
vixerunt vita nature gratie q̄sistit in
nuda visione. Ioh. vii. Hec est vita et-
na vt cōgnoscat te solūz verū deum et
quē misisti iesum xp̄z. Viuēt ḡ sc̄i im-
ppetuum: nec mirum Dicit ei. Cōmē-
tator sup libro devita et morte. q̄ en-
tia in quibus dominatur mixtio ignis
et aque sunt longioris existentie.
In iusto autē est mixtio ignis carita-
tis et aque patientie in tribulatione.
Et ideo non est mirum si sint magne
permanētie. Et apud dominum est
merces eorū. Qui seruit fideli domi-
no certus est de fideli mercede. Qui
autem infideli frequenter decipitur.

Sed deus est iustissim⁹ dñs. In ps̄. Iur-
st⁹ dominus in omnib⁹ operibus suis
Quia iust⁹ dñs et iusticias dilexit. Et
iō vnicuiq⁹ iusto dicit de illd. Gn. xv.
Ego p̄tecor tu⁹ sū. et merces tua nie-
ciā magna nimis. De hac mercede di-
cit aug⁹ de v̄bis dñi loquēs deo Domie
inqt p̄misisti mihi oīa bona si amem
te. da te solum et sufficit mihi Per op-
positū mali domini defraudāt seruos
suos seruientes de mercede cōdigna
et hoc est graue pctm̄. ¶ Quatuor
enī ḡnā pctōz in scriptura inueni⁹
que dicūt⁹ clamare ad dñz providen-
tia: videlz oppressio pauperū. dādesti-
nū homicidū. flagitiū sodomiticū
et fraudatio operariorum a mercede
De pauperū oppressione et precipue
pupillorū et viduarū quō clamant ad
dominū declaratur. Exo. iii. vbi dicit⁹
q̄ ascendit clamor filiorum israel ab
operib⁹ ad dñm. Sed inter omnes op-
pressiōes clamātes ad dñz vidēt⁹ max-
ime clamare oppsiōnes et extorte ac-
tiones facte cōtraviduas z pupillos. q
sunt persone indigētes auxilio. Vñ
de signat⁹ dicit. Exodi. xxii. Vidue et
pupillo nō nocebis. si leseris eos voci-
ferabūtur ad me et ego exaudia daō-
rem eorū ¶ Scdo clamat ad deū dan-
destinū homicidū. Vñ de gn̄. iiii. Cuz
cayn occidisset frēm suū Abel dicit
ad eum deus. Quid fecisti? Ecce vox
sangis fratris tui abel clamat ad me
de terra ¶ Tertio clamat viciū contra
naturā. Gn. xviii. Clamor sodomorū
et gomorreorū multiplicatus ē et pec-
catū eorum aggravatū ē nimis. De li
aug. iii. cōf. c. viii. Flagitia que sunt
contra naturā vbiq⁹ et semper detesta-
da atq⁹ puniēda sūt qualia sodomita-
rum fuerunt. que si oēs gētes facerēt:

eodē criminis reatu diuina lege tene-
rētur q̄ nec sic fecit hoies vt se illo ve-
rent⁹ modo. Violatur quippe ip̄a soci-
etas q̄ cū deo nobis esse debet cū eadē
natura cui⁹ ille auctor ē. libidis pueri-
tate polluntur ¶ Quarto clamat ad de-
um providenctā defraudatio serinētū
siue famulorū. Vñ thobias docu-
it filiū suū. Thob. iiii. Quicūq⁹ aliqd
tibi opat⁹ fuerit statū mercedē ei resti-
tue et merces mercēnariū oīo apud te
nō maneat. Qd multi iusti faciūt do-
mini. qui mercedē debitāz certo tēpe
non persolunt. qui famulos suos fura-
ri cōpellūt qz nūq⁹ erit famul⁹ fidelis
dño quē infidelē experitur in retribu-
ēdo. De isto daōre dī Ia. v. Ecce mer-
ces operariorū vestrorū q̄ messuerunt
segetes v̄ras q̄ fraudata ē a vobis cla-
mat et clamor eorū in aures dñi sab-
baoth itroiuūt. Non sic se habet de ad
hominem sibi seruētē s̄ mercedē sp̄
paratā. Eccl. xi. Benedictio dei i mer-
cedē iusti festiat z in honore veloci-
cessus illi⁹ fructificat. Et apoc. vi. Ecce
venio cito et merces mea mecū ē red-
dere vnicuiq⁹ fm̄ opera sua. Est ḡ mer-
ces scōrū apud dominū et cognitio e-
orū apud altissimū q̄si diceret. Nichl
peribit de labore iustorū: nō factū: nō
v̄bū imo nec cogitatio qn̄ totū erit p-
fecte redditū. Sap. x. Reddit de iustis
mercedē laborū suorū. Ex quo sumus
serui et oparii cōducti p mercede reci-
pienda Iux illd Mat. xx. Sise ē rgnū
celorū hoī p̄failias q̄ exiit p̄mo māe
p̄ducē oparios i vincā fuzi. Et ifra Vo-
ca oparios z redde ill⁹ mercedē Nō de-
bē⁹ eē ociosi. vita ei p̄ns ē tēp⁹ opadi et
Et vita futura est tempus festiandi z
sabbatū sandi. i. regēscēdi. vñ q̄ volunt
mō h̄re sabbatū. hēbūt i futuro tps̄ la-
q. iii.

boradi. In ps. Laborabit ieternū et vi
uet adhuc i sie a **(N**otādū ē s3 me
dicos q̄ crisis sexta die cōtigēs regu
larit̄ ē ad malū. septia die ē ad bonū
creticāis Vñ galien⁹. li. suo de creti
cus dieb⁹ naturā septie diei regi egpa
rat sextev⁹o assimilāt tyrāno. Mora
lit̄ p̄ infirmitatē labor p̄ntis vite intelli
git̄ i q̄ p̄ opa p̄nie laborare tenemur.
lu. xiii. Sex dies sūt i qb⁹ oportet labo
rare et opari. de hac autē infirmitate
aliq̄ creticare p̄ponūt. Sexto die i vita
p̄ntis et sūt illi q̄ ocio ⁊ quieti se dāt to
taliter i p̄nti. Sed certe crisis ista regu
larit̄ est mala. Nā q̄ huiusmōi opa pe
nitētū hic recusant. in futuro opa pe
ne etne p̄soluēt. Leuit. xxiii. Ois aīa
q̄ afflicta nō fuerit i die hac peribit de
pplo suo. Et p̄ oppositū q̄ hic tribulan
tur i opib⁹ p̄nie ⁊ pro peccatis suis ve
xat̄ q̄ p̄ sex dies laborāt et in septio
vite sue req̄escūt. Exo. xxxi. Dies sep
tima sabbatū ē. i. reges scā dño. Et cer
te tūc ē p̄fecta crisis. q̄ tūc cessabit oīs
infirmitas tedū ⁊ tēptatōnū mūdi car
nis ⁊ diaboli. Io. iiii. Hora septia reli
qd̄ eū febris. ⁊ q̄ sic creticāt sani fiūt.
Est ergo sexta dies moraliter in creti
cādo q̄i tyrān⁹ s3 Galienū. q̄ illi q̄ de
licis ⁊ geti se dāt i hac vita carni se s̄b
iciūt cū s̄omitē vocat̄ aug⁹ tyrānū. s3
dies septim⁹ ē ver⁹ rex sub q̄ spūs liber
tadonā. In cū figurā d̄r Dan. iiii.
Rex veit die septio ad damelē et eripu
it eū de lacu leonū. Nos q̄ q̄ mercedē
sp̄m⁹ opib⁹ meritoris i vita p̄nti stu
deant⁹. Ad ro. iiii. Ei autē q̄ opaf̄ mer
ces imputaf̄: nō s̄m grāz s3 s̄m debitū
Narrat sext⁹ iul⁹ li. i. c. xi. q̄l̄ Cir⁹ rex
psarū aīos populariū i exercitū anīa
uerit ad pugnā. Prio enī totovno die
i q̄dā filia excidēda mirabilē fatiga

unt. seq̄ntev⁹o die dedit liberalissimas
epulas int̄ q̄s accessit ad eos ⁊ quesunt
ab eis quo die de ill dieb⁹ magis gau
derēt v̄l die succisiois v̄l die epulatōis
illi r̄ndēst q̄ die sc̄do. Tūc subiūxit. p
h̄ ingt ad illa perueniēdū ē. sic etiā li
beri ⁊ bti eē nō potestis nisi medos vi
cerid atz ita eos ad cupiditatē plu p̄ci
tauit. Isto mō nobis sp̄ indefesse cogi
tādū ē q̄ ad mercedē vite etne nō pos
sū p̄uenire nisi p̄ labores p̄ntes Silurā
ei p̄ctōry securib⁹ linguaz n̄rārū o3 p̄
p̄fessionē succidē die h̄ vite. si velim⁹
ad cenā vite etne p̄ueire. q̄a ihē. xxxi.
Qui sciat vox tua a ploratu: ⁊ ocl̄i tui
a lacrimis q̄a ē merces operi tuo dicit
domin⁹ sed quia hec merces non nisi
iustus pittit̄ vidēdū ē q̄s sit rite dicēd⁹
iust⁹ **B** **(D**escribit̄ cī eze. xviii. sic
Vir si fuerit iust⁹ ⁊ fecerit iudiciū et
iusticiā ⁊ i mōtib⁹ nō cōderit et oculos
suos nō leuauerit ad ydola dom⁹ israel
⁊ vxorē p̄ximī sui non violauerit ⁊ ad
mulierē mēstruatā nō accesserit: hoiez
nō p̄tristauerit pign⁹ debitori reddide
rit p̄vi nihil rapuerit panē suū esurē
ti dederit: nudum opuerit vestimēto
advsurā nō cōmodauerit: ⁊ apl⁹ nō ac
cepit ab iniq̄tate auerterit manū suā
⁊ iudiciū fecerit v̄l mēvirū ⁊ virū ⁊ in
p̄ceptis meis abīauerit et iudicia m̄a cu
stodierit vt faciat v̄ritatē h̄ iust⁹ ē ⁊ vita
viuet ait dñs. In ista desc̄ptōe ponit̄
xv. grad⁹ iusticie. Prim⁹ ḡd⁹ ē facē iu
diciū ⁊ iusticiā iudiciū p̄ plenariā rea
t̄ sui p̄fessionē. Iusticiā p̄ pdignā satisf
ctōez. In ps. Fecit iudiciū ⁊ iusticiam
S3 q̄a forte nōnulli p̄nīaz faciūt vt vi
deat̄ ab hoīb⁹. iō sc̄ds ḡd⁹ ē: n̄ i mōtib⁹
cōedē. In mōtib⁹ cōedit q̄ de mltitudi
ne bonorū operū iamit̄ delectādo gl̄at̄
q̄lis fuit ille pharise⁹. d̄ q̄ Lu. xviii. q̄

dicit Dñe ḡtias ago tibi. q̄a n̄ sū sicut
ceteri hoies. ⁊c. In h̄ figurā legi⁹. ḡn.
xxx. q̄ labā iuitauit isrl̄ ad cōedēdū i
mōtib⁹ Galaad super acerū lapidū.
qd̄ sit cū diabol⁹ suggerit hoivt de ml
titudine bonorū operū gl̄at̄. s3 q̄a n̄ suf
ficiet de p̄teritū p̄nīaz facē nisi seq̄ pei
tēda iterū n̄ p̄tittē. Iō s3 ḡd⁹ iustie ē ocu
los nō leuare ad ydola dō isrl̄. ydola sc̄
p̄ctā q̄ a ml̄t colūt. ad hec nō oculos le
uare debem⁹ per cōplacētā de p̄ctō s3
pot⁹ dicē cū ps. Auerte oculos meos
ne videāt v̄mitatē. Quart⁹ ḡd⁹ ē vxores
p̄ximī n̄ violare. Proxi⁹ n̄ ē xps. Lu.
x. Quis tibi videt̄ p̄xi⁹ fuisse illi q̄ inci
dit i latrones. et d̄r q̄ samaritan⁹ q̄ ibi
figurat̄ xps. vxor xpi ē aīa h̄ūana qui
cūq̄ ḡ mala doct̄na vel malo exēploa
nimā p̄ximī corrūpit et allicit ad pec
catū hic moralit̄ vxorē xpi violat ⁊ iū
stū se eē dedarat. i. Cori. iiii. Q̄ uicūq̄
tēplū dei violauerit disperd̄z illū deus
Quit⁹ ḡd⁹ ad m̄ierē mēstruatā nō ac
cedere. i. ad personā vicis irretitā soci
etate nō habere. Leuit. xv. Qui teti
gerit mēstruatā imūd⁹ erit s3 legē. ⁊ p̄
uer. xiii. Qui cū sapiētib⁹ gradit̄ sapi
ēs erit amicus stultorū filis efficit̄. ⁊ iō
in ps. Cū factō sc̄ds enī ⁊c. Mēstruatā
m̄ier ificit̄ speculū ⁊ maxime nouit̄
sicut d̄r i de somno ⁊ vigilia Sic mala
persōa ifecta p̄ctō hoiez q̄tūcūq̄ purū
per nimā societate et maxie iuuenēz
ificit̄. Sext⁹ grad⁹ ē hoiez nō p̄tristari.
per irā ⁊ impatiētā: qd̄ faciūt pacis p̄
turbatores i republica. Exo. xxii. Ad
uenā nō p̄tristabis neq̄ affliges. Ro.
xii. Si fieri p̄t cū oib⁹ hoīb⁹ pacē habē
tes. Sept⁹ grad⁹ ē pign⁹ debitori reddē
Ille pign⁹ debitori reddit q̄ iniuriā fi
bi factā ex aīo oīo dimittit. Exo. xxii.

Si pign⁹ a p̄xio acceperit ante solis oc
casū redde illi. hoc ē si q̄s te offēderit
stati q̄tū ad rācorē dimittas ei. Ephe.
iii. Sol nō occidat super iracūdiā ve
strā. Octau⁹ grad⁹ est pervim nihil ra
pere. Moralit̄ nō solū rapia corporat̄
iusto it̄dicit̄ s3 etiā sp̄ual. Est enī rāpi
na triplex: gl̄e laciuie ⁊ pecunie Gl̄z
rapiunt superbi a deo. q̄a. i. thi. i. Soli
deo honor ⁊ gl̄ia. Et ysaie. xlii. Gl̄iam
meā alteri nō dabo. Et ysa. lxi. Ego do
mi⁹ odio h̄ns ra. in ho. id ē vānā glori
am i bois operib⁹. Lasciuā rapiūt lu
brici. In cū figurā filii bēniamin q̄ i
terptat̄ afimni rapiūt sibi vxores de v̄
gimb⁹ choros ducētib⁹ filo. iudic. xxi
Pecuniā rapiūt avari. ysa. iiii. Rapina
pauperū i domov̄ra. Et puer. xi. Alii
diuidūt prop̄az ditiores fiūt. alii rāpi
ūt aliena et semper in egestate sūt. A
nes rapaces sūt seper maclēte. i. cori.
vi. Neq̄ rapaces regnū dei possidebūt
Non⁹ gradus ē panē esurienti dare. n̄
sufficit non rapere imo oportet alteri
indigētī erogare. ysa. lvi. Frāge esu
rienti panem tuū. Decim⁹ gradus est
nudū operi reuestimēto. Nudus est q̄
sciat v̄tutib⁹ caret. vñ aīa i sua creatio
ne ē sic tabla nuda i q̄ nihil dep̄gitur
iii. de aīa. ysa. lviii. Cū videris nudū o
perū eū. Vndecim⁹ grad⁹ est advsurā n̄
accōmodare. Ad vsurā cōmodat q̄ pe
ne eterne se obligat p̄pter momētane
am delectationē. Sicut p̄s in gl̄osa su
per illud ps. Exv̄suris. Duodecimus
gradus est. Ab iniquitate auertē ma
nū suā s̄ est a munere ⁊ poit̄ effectū p̄
causa. q̄ vbi p̄currūt munera ibi p̄nit̄
fit iniquitas. In ps. Dexterā eorū de
xtera iniquitat̄. Et q̄re. Certe q̄a dexte
ra eorū repleta est munerib⁹. Decim⁹
q̄. iiii.

terti^o grad^o est iudiciū verū facere int^{er} virū et virū. Et illud est nō solū cōtra malos iudices in publico. s; etiā cōtra iudicātes in occulto. sicut faciūt suspiciosi iuudi z detractores. Isti enī auferūt quasi dyadema de capite dei. Sibi enī cōuenit solūm iudiciū de oculis Iob. xix. Spoliāuit me glā mea: abstu lit coronā de capite meo. ¶ Decimus q̄rtus grad^o est In p̄ceptis dei ambulāre. p̄ficiēdo dev̄tute in v̄tutē. ¶ Decimus q̄nt^o grad^o est iudicia dei custodi re vt faciat v̄tutē hoc est p̄seuerantiā h̄re fidelē. Et q̄ ista. xv. habuerit h̄ iustus est Et q̄ sic vixerit iusti iuueniēt qd respōdeāt. ¶ LECTIO. LXX.

I Deo accipiet regnū decoris. dy adema speciei de manu dñi: q̄niā dexta sua teget illos z brachio scō suo defēdet eos. ¶ Declarato q̄liter iusti habēt in p̄nti vita securitatē. hic declarā q̄le hēbūt in futuro felicitatem Et dicit^{ur} de eis q̄tuor in hodierna lectione. videlz q̄ dñabūt i hōre corona būt cū decore cōsuabūt sub bono tutorez defēfabūt a dei timore. Primo ergo sp̄ssāctus dicit q̄ iusti in futuro terminato iudicio ḡnali dñabunt i honore. q̄a accipiet regnū decoris. Quādo ei aia b̄tā p̄fectū obtinebit regnū sup corp^o glōsum clarū z subtile: agile et ipassibile: tūc erit aie glōsum regē corp^o suū. qd tñ est mō valde tediosū: q̄a Sap. ix. Corp^o qd corrupit^{ur} aggrauat aiaz. Et iō r̄gnū aie sup corp^o erit tunc t̄pis regnū decoris. q̄n aia subiecta erit p̄fecte voluntati dei. et corpus voluntati anime. Mathei. vi. Adueniat regnum tuū fiat volūtas tua. zc. ¶ Vbi notādū q̄ regnū decoris ē celū. regnū timoris mūd^o: regnū horroris ifern^o. ¶ Celū nāq̄ est regnū

decoris z glōe. In p̄s. Gloriā regni tuū dicēt. z po. tuā lo. Vt no. fa. fi. ho. po. tu. z glo. mag. reg. tuū. Et Mathei. xi. Regnū celoz vim patuf z violētū rapiunt illud in floribus bern. li. ix. c. xvi. Quatuor sunt genera hoim regnum celoz possidētū: alii violēter rapiunt alii mercant^{ur}. alii furant^{ur}. alii cōpelluntur ad illd. Rapiunt q̄ relinquūt oia z sequunt^{ur} xp̄s. Sūt alii iferioris grad^o a qb^o metunt carnalia dum semināt spiritualia Et dicunt^{ur} mercatores. Sūt alii q̄ nōnulla bona occulte faciunt. et hi furari dicunt^{ur}. q̄a laudē humanā vt tantes: solo diuino testimo sūt cōtētū Hi aut^{em} q̄ p̄pellūt^{ur} sūt paupes necessario. quos hic ignis paup̄tū pbat: deo dispēsate. De q̄bus dī. Cōpelle intrare. Cōpellūt^{ur} eivaris oppressiōib^{us} z necessitatib^{us} afflictū Hec Bern. ¶ Secūdo mūd^o iste est regnū timoris. Lu. xxi. Surget gēs cōtra gētē: z regnū aduersus regnū et erūt pe. z fa. z t. p. lo. Istā regnū xp̄s p̄tēpsit q̄n fugit ab hoimib^{us} q̄ eū regē fecisse volebāt. sicut p̄s Io. vi. z Io. xviii. dicit Regnū meū nō est de h̄ mūdo. Et certe istā regnū timoris sic declarat Boeti^{us}. iii. de p̄so. p. v. alludēs historie de Dyonisiō fido tirāno. Expt^{us} inq̄t sortis sue piculū tirān^o regni met^o p̄dētis sup v̄tūcē gladii t̄rore silauit. Hāc historiā planius narrat Macrobi^{us} sup sōno Scipionis li. i. Dyonisi^{us} inq̄t aule fide iclemētissi mus icubator familiari quōdā suo beatā estimātū vitā tirānivolēs q̄ p̄petuo metu q̄q̄ ip̄dētia piculoz plena esset ondere: gladiū vagina raptū z a capillo de pilo eq̄no p̄dētē mucrōc dimisso iussit familiaris illi^{us} capiti int^{er} epulas iminere. Cūq̄ ille int^{er} fidiaz tirānicas copias p̄ntis mort̄grauare^{re} peri-

culo. Talis est inq̄t dyonisi^{us} vita quaz tu beatā putabas. Sic mortē nobis sp̄ iminētē p̄uidem^{us}. Estima q̄n felix eē poterit q̄ timere nō definit Istā b̄n aduertit ille nobilis triūphator roman^{us} Cipro de quo narrat Ouidi^{us}. xv. Metha. p^o mediū. Cipro iste veniēs de bello in quo p̄romanis pugnauerat z triūphū habuerat subito z casu respexit in v̄ndā dephēdit faciē eē cornutā Estimās autē se delusū p̄ ymaginē in aq̄ manū ad caput apposuit z in frōte cornua repperit. Statimq̄ sacrificans diis suis in testinis. hostiarū iussit prophētā regere qd istā p̄digiū designaret. p̄pheta ū noie. Strages p̄siderans et cōsulēs diligēter. R̄nditq̄ fatatum erat q̄ si intraret muros citatis roma ne rex fieret romanoz. p̄ se z suis sic cessorib^{us} ietmū. Vñ dicit sibi sic. Rex ait o salue t. n. recipe tuū sc̄p. Hic loc^o et lacie parebūt cornib^{us} artes. Tu mō rūpe moras portas intrare patētes. Appropria sic fata iubēt nā vrbe recept^{us}. Rex eris z sceptro tutus potire p̄hēni Retulit ille pedē cornutā a menibus vrbis. Auertēs faciē p̄cul ha p̄cul oia dixit Talia dii pellāt mltoq̄ ego iustu eunū. Exul agā q̄ me videāt capitolia regē. Vult dicere q̄ audito respōso p̄phē q̄ futur^{us} esset rex romanoz si vrbe intrasset. Stati auertit faciē toruovultu a ciuitate cepit redirez fugē a citate rogās deos q̄ talia fata auerterent p̄culz pellerēt ab eo asserēs se male exulasse p̄sper q̄ dyadema regni suscipe z ciuitate intrare. Stati ḡ misit p̄ patrib^{us} z p̄ senatu romano: vt ad eum extra citate venirēt. Et scō mōticō de t̄ra: optisq̄ cornib^{us} suis corona de lauro alloq̄bat^{ur} romanos in hac snia. Est inq̄t p̄res p̄scripti vn^o i hac m̄ntudie

quē videt quē nisi ab vrbe vr̄a repulēritis erit rex vr̄. Et sicut dicit p̄pheta vobis dabit vob̄ iura familiaria v̄ one ra fuitus. Et iā dudū intrasse poterat vrbe nisi ego eum ip̄dēnisse Quis tñ fit nō dicit noie s; signo. Ille est q̄ cornua in capite gerit. Popul^{us} mot^{us} succlamauit. Quis est ille? Et qlibet respexit frōtē alteri? Tūc Tipus dicit ad populū. Ecce inq̄t quē queritis hētis. et statim p̄plo respiciēte dissoluit coronā de capite et cornua ei^{us} ostendit. Quo viso oēs supra modū doluerūt fecerūt eū iterato coronā ip̄onere capiti. et q̄a muros ciuitatis intrare volebat tantū sibi de terra dederūt quātū vnū aratrū circumcingere potuit vno die. ¶ Sic igi^{ter} iste pacē maluit ciuitatis q̄ glōiaz suā. Vñ inter alia dicit sic. Ille q̄dem potunt portas irrūpere aptas. Sed nos oblitim^{us} q̄uis cōiūctior illo. Nēo mihi vos est vrbe vr̄a phibe re q̄rites. Aut si dign^{us} erit grauib^{us} vicite cathenis. Aut finite metū fatalis morte tirāni. Est ergo regnū mūd^o regnū timoris. Vñ Valeri^{us} li. vi. ca. ii. Rex inq̄t subtilis iudicii quē ferūt sibi traditū dyadema anq̄ capiti ip̄onere diu retētū cōsiderasse et dixisse. O nobilē magis q̄ felice pannū quē si q̄s penit^{us} cognoscat q̄ multū sollicitudinibus: piculis z miseris sit referus. nec humi iacētē tollere velit. ¶ Terti^o in fern^o est regnū horroris siue doloris vbi dñat ille tirān^{us} q̄ est rex sup omēs filios supbie. Iob. x. Vbi null^{us} ordo s; sēpit^{us} horror i habitat. cui^{us} horrore nihil sup trāpparari pōt Sap. p. Nō est ifernoz regnū in t̄ra: supple i sup ficie t̄re s; c̄tra cētū. Nō ḡ h̄ t̄tū regnū nec sc̄dz s; p̄mū accipiet sc̄ti. Et iō dñabūt i hōre. q̄a accipiet r̄gnū decori

¶ Scdo coronabuntur cum decore. Vñ sibi iungitur quod accipiet dyadema speciei de manu domini Dyadema est corona regia Et dicitur a dya quod est duorum demonis. quia demit principium et finem. Et est proprie de aurorum lapidibus preciosis Vñ grecismus Virginis est tertium: dicitur corona potestatis. Laureus rex gestat dyadema vel in duperator. Et est Epithesis propter metrum id est imperator. Et certe beatitudo iustorum bene vocatur dyadema. Duo ei mala partimur in partem scilicet culpam et penam. quod duo penitus cessabunt. Denique etiam anime ignorantiam in corpe corruptionis potentiam. Vñ de quolibet iusto exponi potest illud psalmi. secundum diuina transpositionem. Super ipsam autem efflorescit dyadema meum ubi nostra translatio habet Sanctificatio mea Et ysaia. lxii. Erit corona glorie in manu domini et dyadema regni in manu dei tui. Illud dyadema accipiet non de manu alicuius angeli vel archangeli sed de manu domini. id est de ipso christo quod manus domini dicitur. quia dominus pro omnia pro filium operatur. In psalmi. Fiat manus tua ut saluet me: quoniam manus tua elegi. Vel de manu domini. id est de parte iudiciali christi. ¶ Tertio obseruabuntur sub bono tutore. Et ideo subdit. Quoniam dextera tua teget illos: dextera patris in omni aiali est fortior sinistra et dignior. primo de aialibus. et secundo de celo. Dextera ergo dei sancti protegentur: quia sub eius potentia reseruetur Vñ dicit Anselmus Prologion. xv. de parte beatorum. Si patris gratia omnipotentis erunt voluntatis sue sicut deus sue. Nam sicut deus poterit quod voluit pro seipso. ita poterit illi quod voluit pro illis. quia sicut illi non aliud voluit quam quod ille ita ille voluit quod illi voluit. In psalmi. Et ei illuc manus tua deducet me tenebit me dextera tua ¶ Quarto defendebuntur ab omni timore. Et ideo ultimo subinfertur Et brachio sancto suo defendet illos.

Brachium dei patris dicitur christus. ysaia. liii. domine quis credit auditum nostrum et brachium domini cui reuelatum est? Non solum autem brachium patris dicitur christus. ymo brachium nostrum si simus unum corpus cum deo patre per caritatem. ysaie. xxxiii. Domine miserere nostri. te enim expectauimus esto brachium nostrum in mane et salus nostra in tempore tribulationis. ¶ In isto brachio est nostra munitione. nostra tuitio. et nostra fruitio. Scitis enim quod in brachio fit minutio sanguinis pro totius corporis sanitate. pars enim sana minuitur pro curatioe partem infirme In toto autem generis corpe humani non fuit alia pars tota perfecte sana. nisi istud brachium nostrum christus. ¶ Et ideo in ipso facta est minutio pro totius ecclesie sanitate. In psalmi. Saluauit sibi dextera eius et brachium sanctum eius. ¶ Istud brachium fuit calefactum per motum et ignem per motum certi itineris. xxxiii. annorum. ¶ In quo spacio frequenter legimus eum fatigatum per ignem vero quia imminente tempore passionis circumdederunt eum iudei facibus et lateribus. Fuit ligatum in eum flagellatioe. proinde passum. habuit tamen valde malum potum in eius munitione. quia In psalmi. Dederunt in escam meam fel et in siti mea potauerunt me aceto. Datur enim potus homini minuto ut sanguis fortius exeat. Certe sanguis iste fuit nobis medela salutis. Aug. Pater sanguis medici: factum est medicamentum egroti In psalmi. Redemisti in brachio tuo populum tuum filios Iacob et Ioseph. ¶ Quinto in brachio isto est nostra tuitio in quo solo inimicos nostros perternum. Nullum ei operum meritorium est satisfactoris pro peccatis nostris. nisi in virtute istius brachii. contra quod nihil possunt aduersari nostri. In psalmi. In brachio virtutis tue. Et Sapientia. xi. Virtuti brachii tui quod resistet.

¶ Tertio in isto brachio est nostra fruitio. ysaia. xl. In brachio suo portabit agnos et in sinu suo leuabit fetus ipse portabit quasi diceret In die iudicii quoniam duxerit bonos a malis sicut pastor segregat oues ab hedis tunc agnos portabit id est innocentes acceptabit hoc brachio: quia simpliciter innocentes non habentes versus liberi arbitrii pro sola minutione illius brachii saluabuntur Et in sinu suo leuabit ducens eos in celum. et fetus similiter portabit. id est acceptabit. id est proferas fecundas meritis non solum innocentes imo etiam peccatores quod omnes saluabuntur non virtute propria sed in isto sancto brachio. Vñ in psalmi. Brachium eius non saluabit eos: sed dextera tua et brachium tuum illuatio vultus tui. quoniam placatus in eis etc. ¶ LE. LXXI.

¶ Accipiet armaturam zelus illius et armabit creaturam ad uisionem inimicorum. Induet pro thorace iusticiam accipiet pro galea iudicium rectum Sumet scutum inexpugnabile equitate acuet diram iram in lancea. ¶ Postquam spiritus clarauit futuram bonorum retributionem. Hic redit ad declarandum futuram malorum punitionem ¶ Et circa hoc tria facit Nam primo describit christi iudicis aduentus in inexpugnabilem apparitionem. ¶ Secundo creature christo presentis intolabilem cooperationem. ibi. expugnabit cum eo. ¶ Tertio finem iudicis indispenabilem executionem. ibi. Contra illos stabit spiritus virtutis. ¶ Circa primum duo facit primo tangit quomodo armabitur in generali. Secundo exprimit in speciali. ibi. Induet ¶ Circa primum auctor tria facit. Primo quia armabit seipsum. Secundo quod suum exercitum. ¶ Tertio ostendit ad quem effectum. Scda psalmi. Et armabit. Tertia ibi. Ad uisionem. ¶ Ad Circa primum est aduertendum. quod quia homines uolentes se vindicare

de inimicis contra se solent armari. ideo christus uenientem ad iudicium describit hic spiritus sanctus tanquam armatum hominem ostendat in eo seueritatem et sufficientem potestatem. Quia sicut armatus potest ledere inermem et non ledi. ita christus reprobos puniet nec in alio quo poterit impediri Dicit ergo quod accipiet armaturam zelus illius. id est ipse zelus et ad modum zelatus et offensus se habens accipiet arma. In primo enim aduentu uenit mitis et iermis. Math. xxi. Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus Et ideo iermis quia uix in carne passibilis et mortali uenit ideo potuit vulnerari. ysaie. liii. Vulneratus est propter iniquitates nostras Sed tunc. id est in secundo ueniet cum talibus armis: uidelicet cum carne impassibili et immortalis: quod omnino vulnerari non poterit. Lu. xxi. Videbunt filium hominis uenientem in nubibus cum potestate magna etc. Et tunc non parcat. quia puer. vi. ¶ Zelus et furor uiri non parcat in die uindictae. ¶ Secundo dicit quod non solum armabit seipsum sed etiam exercitum suum Vñ subdit quod armabit creaturam dando uidelicet tam angelis bonis quam hominibus uirtutem et uoluntatem acceptandi illud iudicium et penam faciendam in reprobos Erit enim omnis creatura bona concors in sententia cum christo iudice illa die sine misericordia. sine compassione aliqua misericordiam exhibenda. Et ideo tertio subiungit. Ad quem effectum erit iudex cum exercitu suo in armis uidelicet ad uisionem inimicorum. Ille enim qui est modo pater misericordiarum erit tunc pater deus uisionum. In psalmi. Deus uisionum dominus deus uisionum libere egit. et Deutro. xxxii. Mea est uisio et ego retribuam eis in tempore. Consequenter describitur ista armatura in speciali. quantum ad duo. Primo quantum ad arma defensiva. Secundo quantum ad arma iusticia. Arma defensiva spe-

aficanē hec tria. videlz lorica galea z scutu. Quātū ad arma inuasiua non specificat hinc nisi vnu gen⁹ armorum videlicet lacea. Dicit g sic. Induet pro thorace iusticia. Thorax fm papiaz ē equiuocū ad partē corporis q̄ est pectus et ad munimētū militare qd̄ dicitur lorica. Induet ergo xps pro lorica iusticia. ysa.lix. Induet ē iusticiavt lorica. Scitis enim q̄ lorica ex circū ferreis sibi inuicē p̄nex is cōponit ita iusticia ex dei legib⁹ z p̄cept̄ diuis sibi inuicē sine cōtradictōe cōcordatib⁹ p̄stituit. Sequit^r Et accipiet. pro galea iudiciū certū. quia sū q̄cūq̄ errore iudicabit. puerbioz. xvi. Diuinitio in labiis regis nō errabit in iudicio os ei⁹ Sequitur Sumet scutu iex pugnabile egratē. In ps. Iudicabit orbē terrarū in iusticia et p̄p̄os i eq̄tate. Istud iudiciū appetūt sancti. In quoz⁹ p̄sca dicit ps. Apprehende arma et scutu et exurge in adiutorū mihi. Seq^r Acuet dirā irā in laceam hoc ē in vidictā p̄gē tē p̄ferēdo. sniaz dānatōis cōt malos. Iob. xvi. Circūdedit me laceis suis cōulnerauit lumbos meos Et dice^r ira dei tūc t̄pis dira ad dr̄naz ire quā exercet mō. q̄ est mid ira z suams. In ps Irat^res z miser^res nobis. Et abacuck iiii. Tūc cū iratus fueris misericordie recordaberis. ¶ Quia in snia lre tactuz ē. q̄ boni tā angeli q̄ hoies sine cōpafione ad miseros christo assistēt in iudicio a ¶ Dubitō pōt esse. Vtruz beati p⁹ diē iudici gaudebunt de penis dānatorū. Et videt^r q̄ nō Quia qd̄ viciōsū ē i viatore nō debet poni i cōp̄henfore. S3 hoc ē maxievitupabile in viatore: q̄ letet^r et gaudeat de penis aliorum. ergo et c̄. Preterea cōpassio p̄cedit ex caritate. ergo vbi maior cari-

tas ibi erit perfectior cōpassio. S3 i bonis est sūma caritas ergo p̄fectissima cōpassio. ergo nō gaudebūt de eoz⁹ penis Preterea bti erūt deo sūme p̄formes sed de⁹ n̄ delectat^r de nr̄is penis. ymo cōpati^r nobis et misericors dicit^r. ergo similit^r se habebūt sancti ad dānatos. ¶ p̄p̄ in btiis nullū odiū erit. sed ad odiū pertinet gaudere de malo alteri⁹ ergo nō gaudebūt de penis dānatorū. ¶ Ad oppositū ē ps. Letabitur iust⁹ cū viderit vidictā. Ad istā dubitātiōez r̄ndet magister sniarū c. vltimo. li. iiii. allegās Grego. qui in omelia quadaz super lucā z xl. dicit sic. Apud beatorū animū non fuscatur beatitudinem aspecta pena reprobōrū. quia ibi cōpassio miserie non erit. minuere leticiam bonorum non valebit. Et licet iustis sua gaudia sufficiāt. ad maiorem tamen gloriam videbunt penas malorum quas per dei gratiaz euaserunt. Et hoc ē quod dicitur ysa. i. vltimo. Erunt vsq̄ ad fatietatem visionis omni carni. id est electis. ¶ Notant tamen doctores q̄ aliquid potest esse materia gaudii dupliciter Vno mō p̄ se. Alio mō p̄ acc̄is rōne adiūcti. In penis aut maloz⁹ ē duo p̄siderare. viz Ips̄ nocumētū mal̄ illatuz z ordiez diue iustie s3. quē iustū ē eos sic p̄iiri. Prio mō n̄ gaudebūt boni d̄ penis: sed secūdo mō tantum. Vnde per se loquēdo diuina iusticia et eoz⁹ liberatio seu euasio de penis illis erit materia gaudii s3 pene illis p̄ accidēs tantum ¶ Ad primū dicēdū q̄ laudabile est in viatore q̄ delectetur in penis malorū per accidēs inq̄tum iuste p̄miuntur. Viciōsū autē ē q̄ delectetur p̄ se de penis loquēdo. ¶ Ad secūdum dicendum. q̄ cōpassio est volitio

qua quis desiderat malū ab aliquo repelli. Quā aut malus est in tali statu. q̄ sua pena pōt ab eo repelli: remoueri tūc a caritate p̄cedit cōpassio. Et ideo q̄tūcūq̄ homo sit malus in p̄nti. q̄a tamē est in statu in quo pōt corrigi z fieri dign⁹ carēta illi⁹ pene. Iō iuste pōt a caritate btorū p̄cedere cōpassio ad eū Sed q̄a dānati sūt extra statū illū in q̄ possūt fieri boni. Ideo ex caritate btorū nulla ad eos cōpassio orit^r. q̄a talis cōpassio eē nō possit sine p̄iudicio diuine iusticie ¶ Ad tertiu dicēdū q̄ de us loquēdo p̄ se de penis nr̄is nō delectat^r sed per accidēs. Sicut delectat de opibus suis iustus. filiter cōpati^r z misericors est p̄ statu isto in quo possunt corrigi. nō aut p̄ statu altero in quo dānati nō poterūt emēdari. ¶ Ad quartū patet per dicta: q̄a gaudere de malo alteri⁹ q̄ ē malū sūū: ē actus odiū. Nō autē gaudere de malo alteri⁹. q̄a iuste est sibi inflictiū. ¶ Notādū q̄a sicut xps iust⁹ iudex armabit^r moralit^r: lorica. galea scutoz lancea: ita: nos in p̄nti. Vñ Apl̄us ad Ephe. vi. Induite vos armaturā dei. vt possitis resistere aduersus insidias diaboli. Arma autē ista sūt q̄ttuor vtutes cardinales. ii. ad Corin. x. Arma enim milicie nre nō sūt carnalia s3 spūalia a deo ad destructionē iūmicoz. Est ei iusticia q̄si lorica. z tēperātia q̄si galea: scutu patia: lacea prudentia. Oportet enī in p̄nti opari z pugnare simulz semel vt sim⁹ edificatores: pugnatores. Sicut fecerūt iudei Neeme. iiii. de qb⁹ media ps p̄parata erat ad bellū et laceez scuta et arc⁹ z lorice et c̄ Vna manu faciebāt op⁹ et altera manu tenebāt gladiū. Refert sextus Iuli⁹ de re militari. li. ii. ca. viii. de quodā cōsule romanorū q̄ ista cau-

tela cōtra p̄p̄riū exercitū vsus ē. Cū ei quēdā exercitū dixisset de q̄ nō multū cōfidebat elegit sibi vnu aliū exercitū fortissimū et fidelissimū et retinuit secū in castris et tētoris. p̄mū exercitū iussit p̄cedere et fecit apud eos p̄clamare q̄ vel eligerēt pugnare cū hostib⁹ vl cū ciuib⁹. Illi ergo p̄siderātes q̄ necessario oportuit illos ire pugnā. vel contra bonos ciues. vel cōtra malos hostes. p̄eligerūt cū hostib⁹ dimicare et aggressi hostes victoria potiti sūt. Moralit^r de⁹ habet demones hostes suos cōtra q̄s misit vnu magnū exercitū. totū videlz gen⁹ hūmā. Vñ ad Ephe. vi. Non est nobis colluctatō aduersus carnē et sāguinē supple tñ. S3 aduersus p̄ncipes z ptātes. aduers⁹ mūdi rectores. p̄tra spūalia neq̄ie in celestib⁹. Et quia vult q̄ nos necessitate mur ad pugnādū elegit sibi vnu aliū exercitū fortē z fidelē exercitū videlz btorū. angeloz. et hūc exercitū secum retinuit in castris et i exercitū nostro id ē i ecclā militate iussit p̄clamari q̄ eligam⁹ vnu ex duob⁹ pugnare cōtra demones hostes nostros vl cōtra āgelos ciues nostros. More ḡ romanorū p̄eligam⁹ pugnare cōtra demones hostes nros. ad Ephe. vi. State ergo succincti lūbos vros i v̄itate. iduti lorica iusticiez calciati pedes i p̄paratōe euāgelii pacis. Calciare pedes ē p̄ exēpla scōz q̄ mortui sūt affectōes nras murre. Scdō tēperātia ē q̄si galea. Sicut enī ad lraz galea p̄tegit caput i q̄ s̄t os sensus. ita tēperātia i cibo z potu facit hoiez h̄re bonū caput z sēsū viuacem. ysa. lix. Galea salutē in capite ei⁹. Tertio scutu ē patia siue fortitudo Treno iiii. Dabis eis scutu cordis laborē tñ id ē patiaz q̄ sustineāt corde forti labo-

res p te. Quarto lācea ē prudētia. hō enī p lācea vulnerat hostē z pcul repel lit a se. Ita hō p prudētia illa q sūt pro cul pūdetz occurrit eis. qā frū exitus prudētia metū. Ihere. xlv. State in galeis. polite lāceas: idunte vos loriceis zc. **B** **V**trū ignis purgatoriuol uet reprobos. Et videt q nō. qā Ma lach. iii. sup illd d. Purgabit filios le ni dicit glo. Duos ignes legim⁹ futu ros: vnu quo purgabit electos z pcedz iudiciū. Alterū qui reprobos crucia bit. sed hic est ignis iferni q malos in uoluet. Prim⁹ aut est ignis finalis cō flagratōis. ergo ignis finalis cōflagra tionis nō erit ille ignis q malos iuol uet. Preterea ignis ille deo obsequitur in purgatōe mūdi: ergo debet remūe rari aliis elemētis remūeratis. Et p̄ci pue cū ignis sit nobilissimū elemētō rum. nō ergo videt q in ifernū debe at deici ad dānatorū penā. **¶** **I**gnis q malos iuoluet erit ignis iferni: sed ig nis ab initio mūdi pparat⁹ est dānatis Vñ Math. xxv. Ite maledicti i ignez eternū qui pparat⁹ est zc. Similit ysa. xxx. Parata est ab heri tophet a rege pparata zc. Glo. Ab heri. i. ab initio to phet vallis iehēne sed ignis ille final cōflagratōis nō erit ab initio pparat⁹ sed ex cōcursu mūdanorū igniū gene rabi⁹. ergo ignis ille est alius ab igne iferni qui reprobos iuoluet. In ptra riū est qd in psalmo de illo igne dicit⁹: q istānabit i circuitu iūmicos ei⁹. Pre terea Dañ. vii. dicit⁹. Flum⁹ igne⁹ rapi dusq egrediebaf a facie ei⁹. Glofa: vt pctōres traheret in iehēnā. Loquit⁹ at auctoritas illa de illo igne de quo nūc est metio vt p̄s p quādā glo. q̄ ibi dicit Vt bonos purget z malos pūniat er go ignis final cōflagratōis in ifernū

cū reprobis demerget. Dicēdū q to ta purgatio mūdi: z inuolutio ad pur gationē z inuolutionē hoīs ordinabi⁹ Et ideo oportet vt mundi purgatio et inuolutio purgationi z inuolutioni hu mani generis respōdeat. Hūani autē generis purgatio quedaz erit q mali segregabunt a bonis. Vñ dicit Lu. iii. Cui⁹ vētilabrū in manu suaz pur gabit arē suā et cōgregabit triticum suū id est electos in horreū suū. Pale as aut id est reprobos cōburet igni in extingibili. Vnde ita erit de purga tione mūdi q quicqd erit turpez fedū in ifernū cū reprobis retrudet. Quic quid aut erit pulchrū et nobile in su periorib⁹ refuabi⁹ ad gloriā electorū Et ita etiā erit de illo igne cōflagratio nis sicut dicit Basil⁹ sup illā ps. Vox dñi incidētis flāmā ignis quo ad ca lidū vstiuū et quantū ad illud quod in igne grossū reperiet⁹ descēdet ad ife ros ad penā dānatorū. Quod vero est ibi subtile et lucidū remanebit supius ad gloriā electorū. **¶** **A**d primū ergo dicēdū. q ignis ille qui purgabit ele ctos ante iudiciū erit idē cū igne fina lis cōflagratōis mūdi: quāuis quidā cōtrariū dicāt. Cōuenit enī: vt cū ho mo sit ps mūdi: q etiā eodē igne pur getur homo quo purget⁹ mūd⁹. Dicit⁹ tur aut duo ignes. vnus qui purgabit bonos et alius qui cruciabit malos et quātū ad officiū. et aliq modo quātū ad substātiā: qā nō tota substātia ignis purgātis in ifernū retrudet ad puni tionē dānatorū. vt dictū est. **¶** **A**d s̄m dicēdū q in hoc ignis ille remūerabi tur. qā illud quod est grossū in eo se parabi⁹ ab ipoz retrudet in ifernū. **¶** **A**d tertiu dicēdū q sicut glā electo rū post iudiciū erit maior q̄ antea pe

na reprobory. Et iō sicut caritas supi ori creature adde⁹ ad augmētādū glo riā electorū. ita etiā qcqd ē turpe i cre aturis frudet in ifernū ad augmētā dū miserā dānatorū: ita igni ab iūto pparato in iferno nō est incōueniēs si alter ignis addat. **¶** **V**trū dāna ti puniant⁹ per corporales tenebras. Et videt q nō gaut dicit Greg. ix. mora. exponēs illā Iob. x. Sed sepit⁹ hor ror inhabitat: q̄nis illic ignis ad cōso lationē nō luceat tñ vt magis torque at ad aliqd lucet. Nā sequaces q̄s secu traxerūt de mūdo reprobis: flāmā illu strātū visuri sūt. ergo nō erūt ibi tene bre corporales. **¶** **P**p̄ dānati vidēt penā suā. hoc enī est eis ad augmētū pene s̄z nihil videt nisi in lumie. videt q̄ nō fuit oino i tenebris. Preterea dā nati habebūt potētiā visuā p̄ corpo rorū resūptionē sed frustra in eis eēt visus nisi aliqd viderent: cū ignē nihil videat nisi in lūie nō esset ibi tenebre corporales. Sed cōtra ē qd d̄r Mat. xxii Ligatis manib⁹ et pedib⁹ picate eū in tenebras extiores Sup q̄ dicit Greg. Si ille ignis lucē haberet: in tenebras extiores neq̄ mitti diceret. **¶** **P**p̄ Ba sil⁹ dicit sup illā ps. Vox dñi incidētis flāmā ignis: q̄ vtute ignis dei sepa rabi⁹ ignis ab ei⁹ vtute adustiuā: ita q caritas cedit in gaudiū sc̄torū et v stiuū ignis in tormētū dānatorū ergo dānati hēbūt tñbras corporales. **¶** **R**e. dicēdū q dispositio infirmi erit talis vt maxie misie dānatorū ppetat. Vñ s̄m si sūt ibi lux z tenebre put maxie spectāt ad miserā dānatorū: Ipa at visio s̄m se delectabilis ē. Vt enī dicit⁹ i p̄n cipio Methaph. Sēsus visus ē maxie diligibil eo q p̄ ip̄z plura cognoscim⁹ Sed per accidēs contingit visionē esse

afflictivā inq̄tus videm⁹ aliqua nobis nociua vel nostrevolutati repugnātia Et ideo in iferno hoc mō debet eē lo cus disposit⁹ ad vidēdū s̄m lucē: tene bras q̄ nihil ibi p̄spicue videat. s̄z so lūmodo sub quadā vmbrositate vide antur illa q̄ afflictionē iegerere possūt Vnde simplici loquēdo loc⁹ est tene brosus sed tamē ex diuina dispositōe est ibi aliqd lūis q̄tū sufficit ad vidēdū illa que aiām torquere possūt. Et ad h̄ sufficit naturalis situs loci: qā in terre medio vbi ifern⁹ ponit⁹ nō pōt esse ig nis nisi fetulet⁹ et turbid⁹ et quasi fu mosus. Quidā tamē tenebrarū harūz causā assignāt ex p̄massatōne et cōpl sione corporū dānatorū que prop̄ m̄i tudinē ita replebūt locū iferni q̄ mi h̄l ibi de aere remanebit. z sic nō erit ibi aliqd de dyaphano qd posset eum subiectū lucis z tenebrarū nisi oculi dā natorū qui erāt obtenebrati Ad p̄mū ergo dicēdū: q vtq̄ ignis ad aliqd lu cet: qā videbūt dānati illos p̄cipue qui ad malū traxerūt eos. Ista tamē visio in nullo erit delectabilis. cū videat il los quos odio habēt ex q̄ magis torq̄n tur. cū odiū tristitia est. ac de re displi centi semp oriat⁹. **¶** **A**d secūdū dicē dū q duplicat aliqd videt. Vno mo do per mediū dispositū ac visuū ppor tionatū. et talis visio semp delectabil est. Alio modo aliqd videt per medi um fumosū et turbidū. z talis visiovi dentē plus cōtristat. Videbūt ei dāna ti suas penas ac aliorū quos odiūt per mediū tenebrosū. vnde patet q tene bre corporales nō repugnat tali visio ni. Idē enī corp⁹ pōt eē s̄m qd illuatiū et tamē absolute tenebrosū. **¶** **A**d ter tium dicēdū q sicut omnia beatis sunt ad gloriā: ita singula sūt dam

natis in penā. Visus ergo dānatorū erit in actu sed sibi penali tū exvisio ne: tum q̄tum ad mediū fumosum tum ex pte reivise animum cōtristans magis puniāt. Odiū quidē reivise magna i ipis pariet tristitiā. ¶ Ad rationes post oppositū. Ad primā dicēdū q̄ ille ignis non pōt denominari a luce. Cūvnaqueq; res a suo potiori de nomianda ē. In igne autē ifermi tenebre magis abundant ipso lumine. Dicuntur igitur dānati mitti i tenebras exteriores. Interiores autē tenebras peccatorū p culpā inciderūt etiā i via: que et manēt post dānationē: sicut dānationis causa. ¶ Ad secūdas q̄ claritas ignis que ē delectabilis visui a tali igne separabit. Nō autē fumosa perspicuitas plusvisū cōtristans q̄ perficiens aut delectans. Ista ei oīa dicta sūt devisu corporali. Visu autē intellectuali etiā facti in patria penas dānatorū vident: ac cū magna delectatōe. Cuius rō est q̄ a beatis nihil subtrahi debet qd ad perfectionē b̄titudinis eorū pertineat. Et ideo vt beatitudo sanctorū factis magis cōplaceat ac de eavberiores gratias agant datur eis vtvisio ne intellectuali etiā perfecte penā dānatorū intueantur

LECTIO. LXXII.

At pugnabit cū illo orbis terrarū cōtra Hēfatos. Ibūt directe emissioēs fulguris et tāq̄ habene curuato arcu nubiiū exterminabūt et ad certū locū insilient et a petrosa ira plene grandines mittentur et candescet in illos aq̄ maris et flumina cōcurrēt duritē. ¶ P̄ q̄ spūscūs descripsit christi iudicis adueniētis ad iudiciū inexpugnabilem p̄paratiōez. hic describit creature xp̄o confitentis intollerabile coopationē

A ¶ Vbi notādū q̄ sicut de omnia creant ppter electos. ita oīa mouebit suo modo ad se vidicādū de reprobis. Vnde sicut elemēta seruiūt homini. vt ipse deo deseruiat. ita elemēta seruiēt deo vt de reprobis qui ei seruire noluerūt vltionē accipiat. Et quia omnis creatura corporalis infra celestes orbis continetur ideo primo insinuat cōdusionē i generali. Secūdo eam explicat magis specialē. ibi. Ibunt directe ¶ Quātū ad primū dicit sic. Et pugnabit cū illo quasi dicēt nō solū christi iudex sic apparebit armat⁹ lorica iusticie et galea iudicii certi. et sic de aliis de quib⁹ in hesternā lectione dictū est. imo pugnabit cū illo orbis terrarū id est omnis mot⁹ orbis circa terram. Lu. xxi. Nā virtutes celorum mouebunt. vel ipsemet orbis terrarū id ē spera terre. Et hoc contra insensatos. Reprobivocāt insensati. nō q̄a sensu sed q̄a disciplina et voluntate deo seruiēdi caruerunt. Sap. xii. Tāq̄ pueris ifēfatis iudiciū eis in derisū dedisti. De ista puḡ loquēs Criso. sup illā Math. xxiii. Virtutes celorum mouebūt dicit sic. Exurgente rege celesti iudicare viuos et mortuos virtutes āgelice mouebūtur terribiles mistri terribilem dominū precedētes. Et ifra. patfamiliā moriēte dom⁹ turbatur. familia plāgit et nigris vestib⁹ iduntur. Sic humano genere propt̄ qd facta sūt omnia circa finē constituto celi misteria lugent. et candore deposito: tenebris i duuntur. Hec Criso. Qm̄ terribilis autē erit pugna corporaliū creaturarū contra mūdū immūnēte iudicio generali: describit in spēali p̄ quatuor exēpla. Per choruscationes fulgurū. Per inundatiōes nubium. Per turbationes

CA. V.

gradinū. et per eleuationes marium. Quātū ad primū dicit sic. Ibūt directe emissiones fulgurū. Fulgur ē vapor igni⁹ exp̄ss⁹ a nube. sic dr. iiii. meth. Vn̄ p̄ emissiones fulgurū intelligit spūscūs i pposito generalē mūdū cōflagratōez q̄ fiet p̄ ignē. de q̄ hēt i ps. Ignis ante ipsū precedet et inflāmabit in circuitu inimicos ei⁹. De q̄ p̄ flagratōe qualis erit cito indubitatoe videbitur. Quātū ad secundum quomō creatura pugnabit p̄tra r̄probos dicit sic. Et tanq̄ a bene curuato arcu nubium exterminabūt. i. sicut bñ curuatus arcus nubiiū qui est iris in diluuiū aquarū tempore noe qn̄ omēs mali fuerūt submersi p̄ inundationē diluuii. ita fi et iminēte iudicio generali q̄ oēs reprobi exterminabūt. i. tamē iustu saluabūt illesi et reprobi ad certū locū insilietvz ad ifernū. ¶ Tertio describit q̄ terribilis erit illa pugna creature corporali p̄ exemplū deturbatōe grandinū. Et q̄tū ad hoc dicit sic q̄ videlz plene gradines mittēt a petrosa ira. plene gradines id est pōderose increpatōnes quas faciet iudex qn̄ dicit. Esuri et n̄. zc. Math. xxv. Mittent a petrosa ira id ē a vidicta xp̄o d̄bita. i. ad cori. x. Petra autē erat xp̄s. ¶ Quarto exp̄mit creature pugna contra malos p̄ elationē mariū. In ps. Mirabiles elatōes maris mira. i. al. do. Et q̄tū ad h̄ dicit. Et candescet i illos aqua maris et flumina zc. Et videt hic tāgē p̄mū de illi signis xv. q̄ dicit Ihero. se repperi se i analib⁹ hebreoz q̄ sunt ista a Prio die oīa maria exaltabūt quidecim cubitvltra oēs mōtes orbis terre nō affluētia s̄ sicut muri stabūt. ¶ Secūdo prosternēt in profundū intantuz vt vixideri poterit. ¶ Ter⁹ redigēt in

LEC. LXXII.

ātiquū statū. Quarto oēs beluez aialia q̄ mouebūt in aq̄s p̄gregabūt et eleuabūt et sup pelagus inuicē mugietes more contētionis. ¶ Quinto oīa volatilia celi cōgregabūt in cāpis. oēs inuicē lamētantes nihil gustātes. i. nihil comedētes. ¶ Sexto fulmia ignea surgēt ab occasu solis cōtra faciez firmamētvsq; ad ortū currentia. ¶ Septimo oīa sydera erratica et fixa surgēt p̄ferentia ex se igneas comas sicut cōmete. ¶ Octavo erit tremotus: ita q̄ nullus homo possit stare sed omnia edificia prosternēt. ¶ Nonno oēs lapides tā parui q̄ magni in quatuor partes se diuident: vna petra aliam collident. ¶ Decimo oēs plāte sāguineuz fluent rorē. ¶ Vndecimo omēs montes et colles et edificia in puluere redigēt. ¶ Duodecimo omnia aialia venient ad cāpos de siluis et mōtib⁹ rugietia et nihil gustāta. ¶ Decimotertio omnia sepulchra ab ortu solis vsq; ad occasū patebūt cadauerib⁹ ad surgēdū. Decioquarto oēs hoīes exhibūt de habitaculis suis nō itelligētes neq; ad inuicē loq̄ntes: sed more ferarū discurretes. ¶ Die decioq̄nto: oēs moriēt. et resurgēt cū mortuis longe ante defunctis. Hec tū signa q̄a de apocrifis sunt excepta certitudinē nō hñt. In hoc tū qd dr̄ in l̄ra: q̄ candescet i malos: aqua maris et flumina p̄current duritē: videt tāgē p̄mū signū de collisione aquarū et earū i altū eleuatōe. q̄a sup̄ tactū ē. q̄ p̄ emissiones fulgurū intelligit gñ a tio ignis illi⁹ miraculosa p̄ quā totus mūd⁹ p̄flagrabit an̄ diē iudicii: sit ista dubitatio. ¶ Vtrū mūd⁹ purgabitur p̄ ignē. Et videt q̄ nō: quia vel ille ignis foret naturalit⁹ p̄duct⁹ vel supnaturalit⁹. Si supnaturalit⁹. ḡ nō hēbit op

atōez naturalē. Si naturalit̄ ḡ possibi-
le esset q̄ naturalit̄ fieret diluuiū vni-
uersale ignis. Sed iste articul⁹ ē ex cōi-
ca⁹ a dño stephano parisien. ep̄o. Itē
si sic nō generaretur nisi ex certa con-
stellatiōe planetarū et calidarū stella-
rū sed si hoc tunc possit sciri tēp⁹ illud
per calculationes astronomicas cōse-
quēs falsum ¶ p̄ si mūd⁹ purgabitur
per ignē quero an ille ignis precedet
iudiciū an seq̄t̄. Si dicat q̄ p̄cedet iux-
tā illud ps̄. Ignis ante ipsū p̄cedet. Cō-
tra videt̄ dicē aug⁹. ii. de ci. c. xvi. vbi
dicit sic iudicatis his q̄ scripti nō sunt
in libro vite. seq̄tur q̄ tunc figura mū-
di mūdānoy igniū p̄flagratōe p̄bit.
Itē in eodē c. v. in fi. Circa illud iudi-
ciū has res dicim⁹ eētūras heliā tes-
bitē. Fidē iudeoy antixp̄y p̄secuturū
xp̄y iudicaturū mortuoy resurrectio-
nē bonorū et maloy diuisionē: mūdi
cōflagratōez et dēiq̄ renouationē. ex
stimo ea q̄ a me p̄memorata sūt ordi-
ne eētūra. Ergo s̄ btū aug. mūdi
purgatō p̄ ignē erit p̄ iudiciū. Si vō di-
cat q̄ seq̄t̄. Cōtra sicut dicit aug. ii. de
ci. dei. c. xviii. et allegat mḡ. iii. sn̄a
rū. di. xlvii. Hoc erit icēdiū mūdi sc̄is
qd̄ sunt camin⁹ trib⁹ pueris In qb⁹ vō a
liqd̄ purgādū fuerit: p̄ ignē illud pur-
gabit̄. s̄ p̄stat q̄ p̄ iudiciū null⁹ purga-
bit̄ p̄ illū ignē q̄ p̄stat q̄ oēs sc̄i statū i
resurrectōe heb̄t corpa glōsa et p̄ p̄ns i
passibilia: ḡ ille ignis p̄cedet resurrecti-
onē et iudiciū ¶ Ad oppo. ē petr⁹. ii.
cañ. sua. c. iii. Adueniet iqt̄ dies dñi vt
fur i q̄ celi magno ipetu trāsiēt elemē-
ta vō calore soluet̄ trā at̄ r̄q̄ i ipa sunt
exurēt̄. et infra. p̄ quē celi ardentes sol-
uet̄ et elemēta ignis ardore tabescēt. no-
uos vō celos et nouā trā et p̄ssa ip̄ ex-
pecta⁹. Itē. i. ad cori. viii. glo. s̄ illd̄

Preterit figura hui⁹ mūdi dicit sic. p̄
chritudo h̄ mūdi mūdānoy igniū cō-
flagratōe p̄bit: ergo mūd⁹ purgabi-
tur per ignē. Et p̄terea aug. ii. de ci. d.
c. vi. Illa p̄flagratōe mūdāna elemēto
rū corporaliū q̄litates q̄ corpibus nris
corruptibiliū cōgruebāt ardēdo peni-
tē interibūt atq̄ ipa subā eas qualita-
tes habebit que corporib⁹ immortalib⁹
mirabili mutatōe cōueniebāt vt sc̄i-
cet mūd⁹ inouat⁹ i melius accōmode-
hoib⁹ etiā carne in meli⁹ inouatis.
Ad q̄onē dicēdū q̄ sic. Sed tamē prio-
videbit̄ per quid purgabit̄ mūd⁹. Se-
cūdo i q̄bus p̄tib⁹ purgabit̄. Tertio
vñ cābit̄ ille ignis ¶ Circa p̄mū ē ad-
uertēdū q̄ cū mūd⁹ fact⁹ sit p̄pter ho-
minē. vñ ii. phisicoy d̄ q̄ oim nos su-
m⁹ quodāmodo finis. cōueniēs est q̄
q̄n hō glorificabit̄. mūd⁹ etiā suo mo-
do inouet̄. Ad hoc aut̄ q̄ hō glori-
cet̄ oportet duo remoueri ab hoīe. sc̄z
corruptiōez in corpore et ifectiōez c̄-
pe i aīa. Conformiter ad ista oportet
mūdū in duob⁹ purgari. h̄nt cū elemē-
ta in quib⁹ cōuersamur sicut ignis aer
aqua terra sibi cōmixtas quas dā par-
tes nature extranee: q̄ aer est admi-
xt⁹ cū vaporib⁹ terreis et aqueis sicut
dicit̄. iii. Methēo. Similiter p̄tes ter-
ree et aquee sūt ad inuicē cōmixte sic
p̄gruū est et cōueniēs habitatiōi ho-
minū corruptibiliū. ita q̄ nullum de
istis tribus elemētis est in sua natura
li puritate. et ista ipuritas corrūdit̄ cor-
ruptibilitati corporis in hoīe. Z⁹ h̄nt
ista elemēta quādā impuritatē corre-
spōdētē ifectiōi culpe hoc ē q̄dā ido-
neitatem ad futurā inuouationē p̄p̄
peccata in his locis cōmissa p̄ magnū
temp⁹ tā a malis hoib⁹ q̄ ab angel ma-
lis sicut dicim⁹ q̄ loca p̄phanata indi-

gent reconciliatione. purgabit̄ ḡ mū-
dus abytraq̄ impuritate. p̄ hoc q̄ oēs
dispositiones extranee elemētis com-
mixte corrūpūt̄ et restituēt̄ elemēta
ad suā simplicē puritatē. Vñ nec ma-
nebūt postea aialia. nec plāte sed sola
elemēta. Secūdo patet ex istis i qb⁹ p̄ti-
b⁹ mūd⁹ purgabit̄ videlicet in quibus
fuit habitatio demonū et hoim. Vñ
de secūdū aug. ii. de ci. dei. c. xviii. Ig-
nis ille incipiet purgare aerē in supe-
riori parte aeris vltra mediū intertu-
ciū et descēdet successiue versus terrā
Erit autē altitudo illi⁹ a terra: quātūz
ascenderūt aque diluuii xv. cubitis s̄
mōtes q̄s operuerūt. Sicut dicit̄ gen-
vii. ¶ Quātū ad tertiū dicēdū: q̄ erit
product⁹ supernaturalit̄: sicut fuerūt
aque diluuii: sicut text⁹ satis inuēt̄. p̄-
cedet tamē vehemēs siccitas et calor
p̄ductionē illius ignis: et desinet̄ cau-
sari arcus nubū et quecūq̄ hūide im-
pressiones sicut sūt pluuie mix grādo-
ros et huiusmodi et gnābitur asub de-
scendens in tāta multitudine. et appa-
rebit̄ aspiciētib⁹: q̄ sunt stelle d̄ celo ca-
de ntes. Et sic intelligit̄ illud. Math.
xxiii. Stelle cadent de celo ¶ Quā locu-
tionē credendū est eē tropicā secūduz
aug⁹. ii. de ci. dei. c. xviii. Ad p̄mū et
secūdū dicēdū q̄ ignis ille generabi-
tur supnaturaliter sicut dictū ē. et ideo
p̄na nō valet: ergo nō habebit opera-
tōez naturalē ¶ Ad secūdū dicēduz
q̄ ignis ille q̄tū ad aliq̄ operationē. p̄-
cedet et q̄tū ad aliqd̄ cōcomitabit̄ et q̄
tū ad aliqd̄ seq̄t̄. Actio ei illi⁹ ignis
ē successiua q̄ añ iudiciū fiet icinera-
tio corporū hominū tūc viuētū p̄ mo-
dū istū q̄ p̄fecti resoluēt̄ sine pena se-
sus ab illo igne illata et ip̄fecti purga-
bunt̄. quo facto statim erit resurrectio

mortuorū. Postea recedēte iudicio in-
flāmabit̄ totus mūd⁹ p̄ circuitū. Per
actōvō iudicio diuidet̄ ipurū et turbi-
dū illi⁹ ignis. apponet̄ etiā illd̄ cū om-
nib⁹ feditatib⁹ relictis de purgatione
mūdi et inuoluet̄ reprobos. sicut dicit̄
basili⁹ super illud psalms. Vox dñi in-
tercidētis flāmā et deportabit̄ ad ifer-
nū. Vñ aliq̄ ps̄ illi⁹ ignis adde-⁹ igni i
fernali qui nūc ē. et alia pars que ē no-
bilis et pulchra addetur igni superiori
ad glāz electoy. et sic ē q̄ ille ignis pur-
gās mūdū q̄tū ad suū op̄iniale f̄-
cedet qd̄ ē purgare et p̄comitabitur. Sed
q̄tū ad ei⁹ p̄sumationē seq̄tur. et sic in-
telligit̄ aug. alias a seip̄o discordaret.
sicut p̄ auctoritates sup̄ allegatas.

LECTIO. LXXIII.
Cōtra illos stabit̄ sp̄s v̄tutis et tanq̄
vēti turbo didet̄ eos et ad heremūz de-
duz oēs trā iūqtatis illoy et maligni-
tas euert̄ sedes potētū. ¶ P̄ q̄ sp̄s
sc̄is desc̄psit xp̄i adueniēt ad iudiciū
iexpugnabiles p̄paratiōez. et creatura-
rū itolerabilē p̄ reprobos cōopatōem
Hic desc̄bit̄ sn̄ie fialis idisp̄sabilē ex-
ecutionē. Et circa hec duo facit. Nā p̄-
mo affligit̄ modū q̄ omēs reprobi puni-
ent̄. Sc̄do affligit̄ cāz q̄re iūsti nobiles
s̄buertēt̄. ibi. Et malignitas. ¶ A
Circā primū dicit̄ tria. Prio q̄ dāna-
bit̄ finaliter. Sc̄do separabit̄ potētā
aliter. Tertio incarcerabit̄ localit̄
Sc̄da ps̄ ibi. Et turboventi. Tertia ibi
Et ad heremū. Quātū ad p̄mū dicit̄
Contra illos stabit̄ sp̄s v̄tutis. Sp̄i-
tū sc̄ptura dicit̄ aliq̄n vox. i. Cori. xiiii
Psallam spiritu psallā et mēte: q̄a er-
govox xp̄i iudicāt̄ est vox v̄tutis. Iux-
ta illud ps̄. Dabit̄ vocē suē vocem v̄tu-
tis cui virtuti nullus possit obfistere,
Iō signant̄ dicit̄. contra illos stabit̄ spi-
r. ii.

ritus virtutis. ysaie. xi. Spiritu labiorum
suorum inficiet impium. et scda thess. ii.
Tunc reuelabit ille iniquus quem dominus iesus
inficiet spiritu oris sui. Quatuor ad scdm
dicit. Et turbo vetera diuidet eos Turbo
secundum ysaie. xiii. ethimo. ubi agit de uentis
est volubilitas ventorum et dicitur turbo a
terra quia quoties ille uentus conuulgit ter-
ram in circuitu mittit. Sicut ergo puluis sic-
cus statim sine resistena eleuatur a terra
deferretur secundum motum uenti. Ita reprobi pla-
ta snia sine quacumque resistena iuoluetur
illo turbido igne de quo dicitur fuit in
precedenti lectioe et demergentur in infernum
In ps. Non sic impius non sic sed tanquam puluis
quem picat uentus a facie tre. et Job. xxi.
Erunt sicut palee ante faciem uenti et sicut
fauilla quam turbo dispergit. Fauilla est
cinis extinctus et sic quia a uento circulariter
moto statim dispergitur quod est turbo Nau.
p. Dominus in tempestate in turbine uie eius
et Ibe. xxiii. Ecce turbo dominice indigna-
tionis egredietur et tempestas erumpet super
caput ipsorum eueniet Tertio dicitur quod re-
probi incarcerationibus et quantum ad hoc dicitur quod
ad heremum deducet omnes terram iniquitatis
illorum. Et hec est antiqua littera quam exponit
Rabanus et sicut dicitur uerba textus est. Et est
sensus quod ad infernum deducet de omnem
terram iniquitatis illorum hoc est omnes terram
et carnalem affectioes eorum ad puniendum
impetuum. Si autem sit textus iniquitas eorum
tunc est sensus quod iniquitas eorum deducet
eos casualiter et demeritorie ad infernum
Sed snia non mutat. Infernum uero ista uo-
cat heremum quia sicut heremum uocat lo-
cus vastus et incultus ubi nullum animal ratio-
nale habitare potest conuenienter. Ita infernum
locus est nulli rationali creature aptus nisi
si peccatum esset. quia malum bene ordinatum suo
loco positum eminenter promouet bonum. Si
autem dicit Aug. enchir. c. vi. Et est here-

mus secundum gramaticos femini generis
Vnde dicitur hec heremus. In signum
autem quod per femininum genus ad heremum il-
lam homo primo ducebat. Inde hic et
hec heremita persona que sollicitudine et
heremum inhabitat. Vnde quatuor uerbes vel
ciuitates inhabitantur cum hoc uocantur he-
remi. Habent nomen contrarium rei.
¶ Sunt enim urbane uocantur heremi-
te. a ultimo assignat causam specialem
quare iniusti nobiles subuertentur
Dicitur quod malignitas subuertet sedes po-
tentium. Non dicitur ignorantia quia illa in ca-
sa excusat. Nec dicitur impotentia quia illa si-
militer excusat. Sed certe malignitas
eos damnabit quia cum sciret et posset noluerunt
erunt. Vnde bonum fuit illud uirtutis
puerbum. sicut allegat Arist. v. ethi.
Principatus uirum ostendit. Et bene metrica
dicitur. Cum potens quod uis probat actio te-
tua quod sis. Quoniam eius princeps malefacit sci-
ens et potens bene facere: sicut spiritus debet
homo de principe presumere: uidelicet quod est sci-
ens et potens: tunc manifestum est quod mali-
gnitas est in causa. Et uerum est quod mali-
gnari possunt ad tempus: sed per malignitatem
finaliter subuertentur. propter quod homo habet uide-
at homines malignos florere ad tempus: non
debet de hoc mirari: nec eos imitari.
Vnde in ps. Noli emulari in malignan-
tibus: neque zelaueris facientes iniquitatem
Glo. Tu infirme que forte miraris quod mali-
gnantes. neque zelaueris. i. neque imiteris:
neque ames facientes iniquitatem. Et infra assi-
gnat causam. Noli iniquitatem emulari ut ma-
ligneris. Quoniam qui malignans extimabuntur.
Glo. Quoniam in gloriantur si modo
florere: tamen in futuro extimabuntur. id
est extra terminos diuine dilectionis po-
nerentur ¶ Dubitatio literalis. Vtrum pena
damnatorum debeat dici corporalis B

Et uidetur quod non. quia si ignis ille foret
corporalis corpora damnatorum ca-
lescerent et alterarentur ab illo igne. con-
sequens est secundum quod cessante motu celi nul-
la alteratio nec aliquis motus poterit esse
in uniuerso. Vnde Arist. viii. phi. probat
quod motus celi circularis est perpetuus et per
motum omnium motuum: quia illo subtracto nul-
lus motus esse potest ¶ propter si ignis ille foret
corporalis ageret continue in corpora. cor-
rumperet illa corpora. quia passio mag-
na scilicet abicit aliquid a substantia. iii. ethi. et
sic non foret pena damnatorum perpetua in
igne quo ad corpus factum. ¶ propter sicut di-
citur quod erit ibi ignis. ita dicitur quod erit
ibi fletus. Math. viii. Ibi erit fletus et stridor
dentiu. sed fletus fieri non potest nisi per
resolutionem lacrimarum sed non est ima-
ginandum quod ibi esset perpetua resolutio aqua
ab oculis nisi foret generatio noui huius-
modi per restauracionem aliam alimentum. ergo
non erunt ibi lacrimae nec fletus. ¶ propter sic
ponitur ibi ignis. ita dicitur quod erunt ibi ver-
mes. sed hi non potest intelligi corporaliter
cum nullum corpus mixtum manebit post iudi-
cium nisi corpus humanum. sicut aug. dicit. ii.
de ci. dei. c. xxii. In peis malorum iexti-
guntur ignis et uiuacissimus uermis ab ali-
is aliter et aliter est expositus. Alii uerumque
ad corpus: alii uerumque ad animas retulerunt.
alii proprie ignem ad corpus tropice: ad
animam uermem quod credibile est esse uideat.
¶ propter si sic tunc foret ibi tenebre corpa-
les penes est secundum quod sicut ps. ii. de aia. Ni-
hil uideat nisi in lumine: sed damnati uide-
bunt mutuo penas suas. quia aliter uisus in-
erit eis ociosus et superfluum. ergo ibi erit
lumen. propter ibi non erit uerum sulphur ergo nec
uerum ignis pari ratione. quia de uero aperte
dicit propheta. Ignis sulphur et spiritus peccatorum
larum etc. Confirmat quia in purgatorio est
solus ignis. ignis in inferno ¶ Ad oppositum

est aug. ii. de ci. dei. c. p. et. x. Iehena que
stagnum ignis et sulphur dicta est: corpo-
re ignis erit cruciabit corpora damna-
torum. Idem gre. iiii. dyalo. par. an. medi-
um. Ignem iehene corporeum esse non am-
bigit ¶ Ad istam questionem dicen-
dum quod sic. Ratio est quia omnia pena quae corpore
patitur est pena corporea sed corpora dam-
natorum ibi patitur post diem iudicii: quia si
cut beati gaudebunt in anima et gloria
abunt in corpore. Ita damnati tristabuntur
in anima et punientur in corpore ¶ Ad pro-
mum argumentum est opinio beati thome. quod ignis
non agere in corpora damnatorum mate-
rialiter siue immutacione materiali: sed tan-
tum spiritualiter eo modo quo sensus immutatur
hoc enim commune est omni sensui quod sensus
est susceptiuus specierum siue materia Vnde
de sicut oculi patitur a colore et tamen oculi
non colorantur nec alteratur per receptionem
materiam coloris. Ita tactus in damna-
tis immutabitur spiritualiter a calore. et ta-
men non recipiet calorem nec altera-
bitur per calorem. Vnde tenet quod ca-
lor imprimetur sensui tactus secundum esse spiri-
tuale: non materiale Potissimum quod
uidetur ad istud mouere est de cessacione
motus celi. de quo argutum fuit. crucia-
buntur ergo per formas receptas in-
tentionaliter ab extrinseco non materi-
aliter ¶ Sed contra illud arguitur quia im-
possibile est rem existere perfecte priuari
propria operatione. sed ignis erit ibi
realiter ergo poterit calefacere. Similiter illa
corpa non erit impassibilia si sint sufficiet
approximata. ¶ propter ad pces iohue sol
et luna steterunt. Iohue. x. Sed si alia corpo-
ra celestia non steterunt. similiter toto or-
do corporum celestium fuisset mutatus. Et
tamen tunc temporis Iohue pugnauit et
in mundumque naturales actiones fue-
runt. ¶ propter corpora celestia non solu agunt
r. iiii.

ritus virtutis. ysaie. xi. Spiritu labiorum
suorum inficiet impium. et scda thess. ii.
Tunc reuelabit ille iniquus quem dominus iesus
inficiet spiritu oris sui. Quatuor ad secundam
dicit. Et turbos ventos dividet eos Turbo
secundum ysaie. xiiii. ethimo. ubi agit de ventis
est volubilitas ventorum et dicitur turbo a
terra quia quoties ille ventus consurgit ter-
ram in circuitu mittit. Sicut ergo pulvis sic-
cus statim sine resistetia eleuatur a terrarum
desertum secundum motum ventum. Ita reprobi pla-
ta snia sine quacumque resistetia inuolunt
illo turbido igne de quo dicitur fuit in
procedenti lectione et demergentur in infernum
In psalmo. Non sic impius non sic sed tanquam pulvis
quem picat ventus a facie terre. et Job. xxi.
Erunt sicut palee ante faciem venti et sicut
faucilla quam turbo dispergit. Fauilla est
cinis extinctus et sicque a vento circulariter
moto statim dissipatur quod est turbo Nau.
p. Dominus in tempestate et in turbine vie eius
et Ihesus. xxiii. Ecce turbo dominice indigna-
tionis egredietur et tempestas erumpens super
caput ipsorum eueniet Tertio dicit quod re-
probi carcerabuntur et quantum ad hoc dicit quod
ad heremum deducet omnes terram iniquitatis
illorum Et hec est antiqua scriptura quam exponit
Rabanus et sicut dicitur verum textus est. Et est
sensus quod ad infernum deducet de omnem
terram iniquitatis illorum hoc est omnes terras
et carnalem affectum eorum ad puniendum
impetuum. Si autem sit textus iniquitas eorum
tunc est sensus quod iniquitas eorum deducet
eos casualiter et demeritorie ad infernum
Sed snia non mutat. Infernum ista ista vo-
cat heremum quia sicut heremum vocat lo-
cus vastus et incultus ubi nullum animal ratio-
nale habitare potest conuenienter. Ita infernum
locus est nulli rationali creature aptus nisi
penitentem est. quia malum bene ordinatur suo
loco positum eminetur quod mediat bonum. Si-
cut dicit Augustinus. enchiridion. c. vi. Et est here-

mus secundum gramaticos femini generis
Vnde declinat hec heremus. In signum
cuius quod per femininum genus ad heremum il-
lam homo primo ducebat. Inde hic et
hec heremita persona que sollicitudine et
heremum inhabitat. Vnde quocumque vrbes vel
ciuitates inhabitantur cum hoc vocantur he-
remite. Habent nomen contrarium rei.
¶ Sunt enim urbaniter vocantur heremi-
te. a ultimo assignat causam spe-
cialem quare iniusti nobiles subuertentur
Dicit quod malignitas subuertet sedes po-
tentium. Non dicit ignorantia quia illa in ca-
su excusat. Nec dicit impotentia quia illa si-
militer excusat. Sed certe malignitas
eos dabitur quia cum sciret et posset noluerunt
erunt. Vnde bonum fuit illud veritatis
puerbum. sicut allegat Aristoteles. v. ethi.
Principat virum ostendit. Et bene metrica
dicitur. Cum poteris quod vis probat actio te-
tua quod sis. Quia eius princeps malefacit sci-
ens et potens bene facere: sicut spiritus debet
homo de principe presumere: videlicet quod est sci-
ens et potens: tunc manifestum est quod mali-
gnitas est in causa. Et verum est quod mali-
gnari possunt ad tempus: sed per malignitatem
finaliter subuertentur. propter quod homo habet vide-
at homines malignos florere ad tempus: non
debet de hoc mirari: nec eos imitari.
Vnde in psalmo. Noli emulari in maligna-
tibus: neque zelaueris facientes iniquitatem
Glossa. Tu infirme que forte miraris quod ma-
li florere. Noli emulari id est sequi mali-
gnantes. neque zelaueris. id est neque imiteris:
neque ames facientes iniquitatem. Et infra assi-
gnat causam. Noli iniquitatem emulari vel ma-
ligneris. Quia qui malignam extimabuntur.
Glossa. Quia in gloriantur et si modo
florere: tamen in futuro extimabuntur. id
est extra terminos diuine dilectionis po-
nentur ¶ Dubitatio literalis. Vtrum pena
datorum debeat dici corporalis B

Et videtur quod non. quia si ignis ille fo-
ret corporalis corpora damnatorum ca-
lescerent et alterarentur ab illo igne. con-
sequens est secundum. quia cessante motu celi nul-
la alteratio nec aliquis motus poterit esse
in uniuerso. Vnde Aristoteles. viii. phi. probat
quod motus celi circularis est perpetuus et per
motus omnium motuum: quia illo subtracto nul-
lus motus esse potest ¶ propter si ignis ille foret
corporalis et ageret in corpora. cor-
rumperet illa corpora. quia passio mag-
na scilicet abicit aliquid a substantia. iiii. ethi. et
sic non foret pena datorum perpetua in
igne quo ad corpus saltem. ¶ propter sicut di-
citur quod erit ibi ignis. ita dicitur quod erit
ibi fletus. Math. viii. Ibi erit fletus et stridor
dentium. sed fletus fieri non potest nisi per
resolutionem lacrimarum sed non est ima-
ginandum quod ibi esset perpetua resolutio aqua
ab oculis nisi foret generatio nominum huius-
modi per restauratorem aliam alimentum. g.
non erit ibi lacrima nec fletus. ¶ propter sic
ponitur ibi ignis. ita dicitur quod erit ibi ver-
mes. sed si non potest intelligi corporaliter
cum nullum corpus mixtum manebit post iudi-
cium nisi corpus humanum. sicut Augustinus dicit. ii.
de ci. dei. c. xxii. In peis malorum iexti-
guibilis ignis et viuacissimus visus ab ali-
is aliter et aliter est expositus. Alii vtrumque
ad corpus: alii vtrumque ad animas retulerunt.
alii proprie ignem ad corpus tropice: ad
animam verum quod credibile est esse videtur.
¶ propter si sic tunc foret ibi tenebre corpa-
les quod non est secundum: quia sicut ps. ii. de anima. Ni-
hil videtur nisi in lumine: sed datorum vide-
bunt mutuo penas suas. quia aliter visus in-
est eis ociosus et superfluum. g. ibi erit
lumen. propter ibi non erit visus sulphur quod nec
visus ignis pari ratione. quia devotus aperte
dicit propheta. Ignis sulphur et spiritus pel-
larum etc. Confirmatur quia in purgatorio est
solus ignis. ignis et inferno ¶ Ad oppositum

est Augustinus. ii. de ci. dei. c. p. et. x. Iehena que
stagnans ignis et sulphur dicta est: corpo-
reus ignis erit cruciabit corpora danna-
torum. Idem Gregorius. iiii. dialo. par. an. medi-
um. Ignem iehene corporeum esse non am-
bigit ¶ Ad istam questionem dicen-
dum quod sic. Ratio est quia omnia peccata quae corpo-
raliter est peccata corporea sed corpora da-
natorum ibi patietur post diem iudicii: quia si-
cut beati gaudebunt in anima et glori-
abuntur in corpore. Ita datorum tristabun-
tur in anima et punientur in corpore ¶ Ad pro-
mum argumentum est opinio beati thome. quod ig-
nis non agere in corpora datorum: mate-
rialiter siue immutatione materialiter: sed tan-
tum spiritualiter eo modo quo sefus immutatur
hoc enim commune est omni sensui quod sensus
est susceptivus specierum sine materia Vnde
de sicut oculi patietur a colore et tamen oculi
non coloratur nec alteratur per receptionem
materiam coloris. Ita tactus in danna-
tis immutabitur spiritualiter a calore et ta-
men non recipiet calorem nec altera-
bitur per calorem. Vnde tenet quod ca-
lor imprimetur sensui tactus secundum esse spi-
rituale: non materiale Potissimum quod
videtur ad istud mouere est de cessatione
motus celi. de quo argutum fuit. crucia-
buntur ergo per formas receptas in-
tentionaliter ab extrinseco non materi-
aliter ¶ Sed contra illud arguitur quia im-
possibile est rem existere perfecte pu-
ari propria operatione. sed ignis erit ibi
realiter. g. poterit calefacere. Similiter illa
corpa non erit impassibilia si sint sufficiet
approximata. ¶ propter ad peccata iohanne sol
et luna steterunt. Iohanne. x. Sed si alia corpo-
ra celestia non steterunt. similiter totus or-
do corporum celestium fuisset mutatus. Et
tamen tunc temporis Iohanne pugnamus et
in mundo ubique naturales actiones fue-
runt. ¶ propter corpora celestia non solum agunt
r. iiii.

in ista inferiora p motu s; p formas suas sicut per diuersos effectus naturales. ergo dato q; q; sceleret: adhuc alias dispositio; causarēt i istis inferiorib;. licet n̄ talē alteratiua generationē rerū et corruptionē sicut mō / p̄ iste articulus dānat; ē parisi; Si celū staret ignis in stupā non ageret / p̄ esto q; nulla naturalit; actio eē posset cessāte motu celi. Nō iō cogimur dicē quin ibi erit actio et passio supernaturalit; i corporib; dānatorū. Manifestū ē enī q; quia si omnia que circa dānatos ponim; futura sūt supernaturaliter a diuinitate faciēda. nec enī ignis ille infra terrā in perpetuū posset manere violēter. secundū Aristotelē. Cū nullū violētū sit ppetuū. nec iterū corpora mixta cuiusmodi erūt corpora hoim possent esse secundum naturā perpetua cū sint cōposita ex contrariis. et multa talia facile ē ducere ad propositū. Ideo dicūt alii q; corpora dānatorū non solū spiritualit; sed etiā materialit; immutabunt; et calefient;. Et tunc patet ad p̄mū argumētū / Ad secundū qd ē directe cōtra illud: dicendū q; illd argumētū est contravtramq; viā quia excellens sensibile corrūpit sēsū. sicut agens naturaliter corrūpit passū. Vnde ad argumētū dicendū. q; deus uolet igni coagē ad alterādū: nō ad corrūpendū. quod aug;. xxi. de ci. dei. videtur declarare p exempla. quō qdaz aialia etiā corruptibilia uiuunt i igne. Et c. iiii. de Salamādra. Licet secundū Aristotelē libro de proprietatibus elementorū. nullū aial in igne posset uiuere diu. Certū tamen est pilos eiuf ab igne nō posse cōsumi. Vnde utrū q; oportet dicere q; ignis cruciabit et tamē corp; i ppetuū durabit. Sed qua

liter ē nobis ignotus. q; certū ē q; illd oportet reducere ad miraculū singulare / Ad tertū de fetu dicūt doctores q; i fetu tria considerā. resolutio lacrimarū et turbatio capitis et oculo rū fetus / Quātū ad primū nō erit ibi fetus sed tantū quantū ad secundū sicut argumentū bene deduxit / Ad quartū de verme similē sētūt q; erit spiritualis uidelicet remorsus consciētie; oriet; ex putrefactōe peccati: methaphorice loquēdo et affliget / Ad quintū de tenebris dicēdū. q; dispositio inferni erit talis qualis eē poterit. maxie ad afflictionē dānatorū. visio vero secundū se est delectabil; sicut d; primo metha. p accidēs vero ē tristabile secundū q; aliquod nociuū visu apprehendit;. Est ergo et erit dispo; inferni talis q; nichil perspicue ibi uidebit; sed sub quadam uisitate uel illuideat; que anime possūt ingerē afflictionē. Vñ simplici; loquēdo ē magis tenebrosus q; lucid;. q; ibi nō potit eē ignis nisi fetulēt; et turbid;. / Ad sextū dicēdū q; n̄ solū per ignē puniētū dānati Sed sicut dicit basili; super illd Vox domini intercedē. flam. id ē iultima purgatōe mūdi fiet quedā separatō i element; puri; ab impuro. Et qcqd est purū et nobile r̄manet superi; ad gloriā electorū: qcqd ē fetulētū et turbidū descendet ad infernū ad penā dānatorū ut sicut ois creatura dei erit electa materia gaudii. ita dānatis ex oib; creaturis fiat tormētū. Et sic intelligūt nō nulli pncipiū precedēt lectionis. Pugnabit cū illo orbis terrarū p̄ infēatos Et illa varia mixtura mltarum fecū sulphur potvocari. Quia uero pena purgatorii nō ē pncipalit; ad affligēdū s; ad purgādū ideo dicūt eā p solū ignē sic

ri: nō sic aut i inferno cū pena ē ad affligēdū et nullo mō ad purgādū

CAPITVLVM. VI.
LECTIO. LXXIII.

S Elior ē sapia q; vires et vir prudēs magis q; fortis. Finis sapie ē hoiez reddē dignū ad alios gubernādū et regēdū. et iō pmo oñdit quō hō possit et debeat p donū sapiētie alios gubernare. Secūdo quō hō possit sapiāz impetrare. c. vii. In hoc g. c. vi. spūscūs intendit informare gubernatores reges iudices et prelatos et eos ad aōre sapie iutare. Postq; a spūscō ostēsus ē a principio librisq; huc quō p iusticiā et bonos mores pot hō sapiāz acquirere. Hic cōsequēt; declarat quō sapia acq; sita possit hominē perficere. Est tamē notādū q; ista diuisio libri uel pcessus nō ē ita precise facta: quin in vtr; parte vtrūq; fiat. Nā in precedentib; aliquā dictū ē: quō sapia possit hoiez pficere. Et in sequētib; docebit; aliqua quō hō possit sapiētia acqrē. Agit enī alternati; nūc de sapia acq; rēda: nūc de sapiētia exercēda: uidelicet p totū libry. Quia uero finis et perfectio sapie ē facē hoiez abilē ad seipsū et ad alios gubernādū vtuose. Ideo de isto sic pncipalit; intēdit. Vñ intētio hui; capituli ē iformare reges principes iudices et prelatos: quō tā se q; sibi subiectos debeat gubernare. Hoc autē fit in terscalanter et alternati; duplici uia uidelicet sapiāz p̄mēda; et ad sapiāz idinā; vñ nūc p̄mēdat ei; valorē: nūc iuntat ad ei; aōre p̄tine p totū cap; A. Cōmēdas igit; sapiāz i lectōe ista cōpat eā ad fortitudiez corpālē q; fuit pncipiū p̄suptōnis huane ad alios regēdū et gubnādū Fortes enim homines et robusti pmo

ceperūt p tirānides debiliores opprimere et eis ad p̄pria utilitatem: nō ad subiectorū p̄modū dñari. sicut de Nēroth p; gr̄. x. De q; d; q; cepit eē robur; venator hoiz corā dño. i. opp̄ssor et extingtor amore dñandi. Intra ei iua luit illa opinio: q; fortitudo corporal; videbatur dignificare hoiez ad pncipatū et etiā vtr; hodie a plurib; fatuis approbat;. quā opionē elidēdo q; falsū ē dicit: q; ad regēdū et gubnādū melior ē sapia q; vires et. Sapia igit; q; sursum ē. q; inducit fidē spem et caritatem cū oib; v̄tutib; cardinalib;: q; n̄ loq; tur de sapia stricte. put est qdā v̄t; intellectus: p̄cise sicut in pncipio libri dictū ē Vñ seneca ep̄la. vii. dat differentiā inter alias artes et sapiāz. quia alie artes sūt sicut istrumētavite. sicut nauticatio: edificatō uel plātatio Sapiētia autē ē arsvite. Idem ep̄la. lxxxvi. fin cōes quottatōes. Queris an estimē aliquē futurū esse sapiētēz q; litteras nescit; Sapiētia res tradit nō verba d diuinis humanis que cogitet: de preteritis. de futuris: de caducis: de eternis De ista sapientia loquens. Bernard; in quibusdā sententiis et ponitur auctoritas. viii. libro florū. c. xxix. Distiguit sapientiam triplicem. Sapiētiā cordis: sapiētia oris et sapiētiā operis Et q; libet ponit i trib; cōsistere. a Sapia igit; cordis i penitudine peccatorum preteritorum est. In cōtēptu presentū commodorum. In desiderio futurorum premiorum. Inuenisti plane sapiētia: si p̄ v̄tē pctā desinas. Si hui; seculi desiderabilia p̄pendas. Si eternam b̄tudinē toto desiderio concupiscas. Inuenisti sapiam si tibi horum singula sapiunt prout sūt Hec quidem vt amara et omnio fugiē

da. Ista vero velut caduca et transitoria
cōtēnda. Illa vero vt pfecta bona to-
tis desideris appetēda: intūm animi
quodam sapore diiudices ⁊ discernas
hec q̄tū ad sapiētīā cordis De sapiāve
ro oris subdit sane in histribus v̄bis.
Affluis sapiā vel prudētia. Sit in ore
p̄fessio pprie iniquitatis. Sit gr̄a actio
et vox laudis. Sit etiā sermo edificati-
onis. De opis sapiā dicit sic. Quera-
mus in ope triplicē sapiē affluētiam.
Ita puto ego q̄tū ad opus p̄tinet. Illuz
copiose satis affluere sapiā. quicūq; cō-
tinēter patiēter et obediēter cōuersat̄
vt videlz fidelis obediētia: ppriā mor-
tificet volūtātē hūilis cōsciā: carnalē
parit ⁊ secularē āputet voluptatē. Hi-
laris patiētia: vtrāq; similit̄ carnalem
et mūdialē virilit̄ sustineat aduersita-
tem. hec Bern. Et certe ista sapiā me-
lior est q̄ vires Exodi. xxxv. Quisq;
vestrū est sapiēs veniatz faciat qd dñs
īperauit. **B** Est enī sapiā triplex.
mūdialis: bestialis ⁊ spūalis. Primam
habēt ambiciosi ⁊ cupidi. Scdaz volu-
ptuosi ⁊ lubrici. Tertā vero v̄tuosi et
solidi. De p̄ma sapiā. p̄me Corint. iii.
Si qs videtur sapiēs stult⁹ fiat vt sit sa-
piēs. Sapiā enī hūmū mūdī stulticia est
apud deū. De ista loquēs btūs Greg.
x. mora. exponēs illud. Iob. xii. Deri-
detur iusti simplicitas dicit sic. Huius
mūdī sapiā est cor machinatōib⁹ tege-
re sensū verbis velare que falsa sūt ve-
ra ostēdere. ⁊ que vera sūt falsa demō-
strare. Hāc qui sciūt ceteros supbiēdo
despiciūt. Hāc qui nesciūt subiecti ⁊ ti-
midi ī aliis ipsā mirātur. Hec sibi ob-
sequētib⁹ p̄cipit honoris culmīa que-
rere. adepta tēporalis glorie vanitate
gaudere. Irrogata ab aliis mala mul-
tiplicius reddere cum vires suppetūt

nullis resistentib⁹ cedere. cū virib⁹ pos-
sibilitas deest. q̄cqd per maliciā exple-
re nō valet. hec pacificavolūtate simu-
lare. Hec Greg. ¶ Scdā sapiā est besti-
alis de qua dicit ad Roma. viii. Sapi-
entia carnis inimica est deo. Legi enī
dei nō est subiecta. Hāc sequitur volu-
ptuosi qui totaz suā sollicitudinē circa
carnis delicias procurādas apponūt.
¶ Tertā sapiā est spūalis ad Colocē.
p̄mo. Impleamī agnitione voluntatis
dei in oī sapiā et intellectu spūali. Et
Iaco. iii. Que de sursum ē sapiā. primū
quidē pudica est deinde pacifica. Per
primā excludit sapiētīā bestialē. Per
secūdā mūdialē que nūq; est pacifica.
sed semp in turbatiōe ⁊ bello. Hec er-
go sapiā spūalis sapiā scōrū est de qua
Grego. vbi supra. Iustoz sapiā est: nil
per ostētationē fingere sensū verbis a-
perire vera vt sūt diligere: falsa deuī-
tare: bona gratis exhibere: mala libē-
tius tolerare q̄ facē. nullā iūrie vltio-
nem querere: pro v̄tate cōtumeliā lu-
crum putare. hec iustoz simplicitas
deridet. ⁊ a mūdī sapiētibus fatuitas
reputat. Quid eī mūdō stult⁹ q̄ amī-
sa nō q̄rere possessa rapiētib⁹ relaxare
nullā pro accepti iūriis reddere. imo
adiūctis aliis bonis patiaz pbere. Hec
Greg. Hec inq; sapiā melior ē q̄ vires:
et vir prudēs magis q̄ fortis. Prudē-
tia et sapiā in p̄posito accipiūtur p̄ eo-
dē. Proverbi. xv. Vir prudēs dirigit
gressus suos. Sed qualit̄ prudēs si fa-
ciat bene docet Sene. de copia v̄borū.
Si inquit prudēs es anim⁹ tu⁹ trib⁹ t̄pi-
bus dispēsēt. Presentia ordina: futu-
ra preuide et preterita recordare. Nā
qui nil de preteritis cogitat vitam per-
didit. Qui nihil de futuro p̄meditat̄
in omnia incautus icedit. Sed qualis

CA. VI.

ista prudētia esse debet docet in eodē
libro Sene. q̄ nō debet eē inanis sicut
aliqui desiderāt prudētes videri: ⁊ sūt
astuti. Prudētia inquit imoderata cal-
lidū facit inimicū attentū: semp aliqd
timentē aliquid requirētē astucia ple-
num versipellē. simplicitatis inimicū:
cōmentatorē culparū et vt postremo
a cūctis vno nomine malus homo vo-
cetur. Prudentia p̄fecta nec obtusum
habet in se aliquid nec v̄sūtū. Hec se-
neca. Vbi plane patet q̄ cū prudētia
debet adiūgi simplicitas iuxta doctri-
nam saluatoris Mathei. x. Estote pru-
dentes sicut serpētes ⁊ simplices sicut
colūbe **V**bi notandū q̄ triplex
est prudētia sp̄tis ī bono quā nos cō-
uenit imitari. Prima est fm Ihero. q̄
totuz corp⁹ pro salute capitis exponit
quo caput iuoluit. Isto modo nos pro
capite n̄ro xp̄o nos ⁊ n̄ra exponere de-
bemus ⁊ pp̄ honorē dei iurias susti-
nere: tā in corpib⁹ q̄ in reb⁹ ¶ Secūda
prudētia serpētis est q̄ obturat aures
suas. ne audiat incantātes. Querūt ei
incantatores venena que in capitibus
serpētū sūt ad medicamēta inde cōfi-
cienda. Serpēs hoc p̄sentēs caput suū
interspicas corpis iuolutū abscondit.
et vnā aurē applicat ad petrā et aliam
cū cauda obturat. Sic nos moralit̄ fa-
cere cōuenit Incantatores sūt mali ho-
mines ⁊ corrupti alliciētēs nos sub spe-
cie amicitie ad vicia mundi vel carnis
malis suggestiōib⁹ ⁊ exēplis pueris
Nos ergo quādo tales incantāt supio-
rem partē rōnis tanq̄ vnā aurē xp̄o pe-
tre cōiūgam⁹. p̄me ad Corin. x. Et in-
feriorē obturem⁹ cauda id est cogita-
tione firmis n̄ri quasi cauda corpis vite
n̄re ne illi qui blādez leniēt voluptates
nobis suggerūt ad consensū p̄trahāt.

LEC. LXXIII.

¶ Tertiā prudētia est q̄ pellē veterē
deponit. Q̄n enī senescat ⁊ squamis ⁊
putredine corp⁹ suū grauari sētūt: trā-
sit per angustū foramen alicū⁹ petre.
vbi pellē veterē oīno relinq̄t. Et sic re-
nouat⁹ ⁊ sanat⁹ Petra sicut prius: xp̄us
est Foramiā multa sūt illi plurimavul-
nera. Cū ergo veterē pellē id est. n̄raz
cōuersationē corruptā et abhoiabilē
deponere volum⁹ deuota cōtēplatiōe
et recordatiōe passionis christi p̄ ista
foramiā trāseam⁹. Exodi. xxxiii. Po-
nā te in foramiē petre et p̄tegā te de-
xtera mea. Et Canti. ii. Veni colūba
mea in foraminib⁹ petre. Et bene di-
cit. Estote prudētes sicut serpētes. Nō
dicit. Estote pūgētes vel venenū emit-
tentes. Sed estote prudētes trā. Nō ei
est creatura ita mala. aut pessima qui
in aliquo instruat hominē ad bene vi-
uendū Ephe. iiiii. Deponite vos scdm
p̄stīnā p̄uersationē veterē hoiez q̄ cor-
rūpīt scdm desideria erroris Duo ta-
men requirūtur ad hoc q̄ serpēs info-
ramine pellē deponat. ¶ Foraminis
angustia siue subtilitas. Si enī latum
esset sine difficultate trāsiret et pelles
veterē secū portaret. Secūdo requiritur
stabilitas. Nisi ei esset stabile foramē
potius secū ferret q̄ pellē ibi relinque-
ret. Isto modo si velim⁹ pellē veteris
cōuersationis deponere oportet arctā
et angustā viā penitētiē p̄trāsire. Et si
non quomodocūq; sed in stabili pro-
posito vitā nostrā in melius cōmutā-
di. Nihil enī magis est cōtrariū pru-
dentie q̄ instabilis mutabilitas. Vn-
de Seneca. Si prudētā āp̄lecteris. vbi
q̄ idē eris et pro vt rerū ac varietas tē-
poris exigit Ita a te actionē edes t̄pi:
ne te in aliq̄ mutes sed poti⁹ ap̄tescē.
¶ LECTIO. LXXV.

Audite ergo reges et intelligite. Discite iudices finium terre. Cuius finis et perfectio sapientie sit hominem dirigere ad seipsum et alios virtuose regendum si maxime ad reges iudices et platos pertinet atque iam declaratum sit quod si sapientia non possunt esse iusti. nec sine iusticia sapientes. Concludit hic spiritus sanctus ex omnibus precedentibus ista persuasionem. Audite ergo reges et cetera quasi diceret. Vos estis qui sapientiam et iusticiam subiectis vestris administrare tenemini. ¶ Sapientia vero sine disciplina haberi non potest. ergo. Audite reges et principes et intelligite. In psalmo. Et nunc reges intelligite erudimini qui iudicatis terram. ¶ Per suadet ergo spiritus sanctus in hoc textu quattuor scilicet humilitatem addiscendi. Audite reges. Subtilitatem advertendi. Intelligite. Audientiam ingredi. Discite Severitatem exequendi. Iudices finium terre. Dicit ergo sic liberaliter ordinando finium. O reges id est quicumque prelati: audite aure corporis. quia Ecclesiastici. vi. Si dilexeris audire. sapiens eris. Et hoc est tibi rectori satis utile cum sis rex. quia Ecclesiastici. x. Rex insipiens perdet populum suum propter quod signant Salomon cum rex constitueret a domino petiit. ii. Paralipomenon. primo. Da mihi domine sapiam et intelligam ut egrediar coram populo tuo et ingrediar. Sed quia non sufficit aure percipere nisi concipiat et mente. Ideo subdit intelligite: quia Proverbia. primo. Audiens sapiens sapiens erit et intelligens gubernaculum possidebit. Et iterum. vos iudices finium terre. i. vos iudices generales quia quanto maior est vestra iurisdictio tanto maior requiritur in vobis iusticie dilectio. ysaie. primo. Discite benefacere: quia hoc sufficit. ¶ Primo ergo in hac littera regibus persuadet humilitas addiscendi.

Vnde dicitur. Audite ergo reges. Cuius enim nullus vultus nobis imascit neque moralis. ii. Ethici. neque intellectualis. iii. de anima. Eo quod anima est sicut tabula nuda vel rasata. Reges vero summe virtutibus indigeant. Et iterum Auditus sit sensus multum disciplinabilis. Iuxta illud. Altus imutat animam demissa per aures. Ergo audite reges. Iudicum. v. Audite reges: auribus percipite principes. Omnem enim regem decet summe deum colere et legem dei scire. Vnde Deuteronomio. xvii. Lex mosaica precepit sic. Postquam sederit rex in solio regni sui Describet sibi Deuteronomio legis huius involuntarie accipiens exemplar a sacerdotibus Leviticis tribus: et habeat secum: legetque illud omnibus diebus vite sue. ut discat timere dominum deum suum et custodire verba et ceremonias que in lege eius precepta sunt. Et ideo in coronatione regis prius quam benedictio vel consecratio super eum fiat. Ista tria faciet iuramenta sub hac forma. In christi nomine promitto hec tria populo christiano mihi subdito. In primis me preceptis et opere pro viribus impensurus: ut ecclesia dei et omnes populi christiani veram pacem nostro arbitrio in omni tempore conservet. Aliud Vt rapacitates et omnes iniquitates omnibus gradibus interdicam. ¶ Tertium ut in omnibus iudiciis equitatem et misericordiam percipiam ut mihi et vobis indulgeat misericordia sua demens et misericors deus. Ecce ergo secum conscientiam potest talis vivere: qui habet sub se quasi infinitum populum regere: cum hec tria suare in rebellem gentem et falsa sit summe difficile. Non enim ad ludum: nec ad honorem tantum nec ad oculum sed ad piculum sollicitudinem et summam negotium est vocatus. Postquam autem rex predicta iuraverit dictus super eum quibusdam orationibus. tunc metropolitanus inunget ei manus de oleo sanctificatoris

postea pectus et scapulas copagesque brachiorum. Et tandem de oleo eodem fiet crux super caput eius postea de crismate cum orationibus: postea ab episcopis accipiet enssem. et cum ense totum regnum sibi fideliter ad regendum sciat esse commendatum dicente Metropolitano | si tamen solemnitate faciat | Accipe gladium per manus episcoporum. licet indignus vice tamen auctoritate apostolorum consecratus tibi regaliter impositum nostre benedictionis officio. In defensionem sancte dei ecclesie diuinitus ordinatum. Et esto meorum de quo psalmista prophetavit dicens. Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime. ut per eundem vim equitatis exerceas. molem iniquitatis poterit destruas. sancte dei ecclesia. eiusque fideles propugnando protegias nec minus sub fide. falsos qui christi animi nois hostes execreris destruas. vi duas et pupillos demeter adiuvet de fendas. Desolata restaures et restaurata conservet. Vnde Isaias iustus. Confirmes bene disposita. quatenus hec agendo virtutum triumphator gloriosus. iusticieque cultor egregius cum mundi salvatore cuius typum geris in nomine sine fine merearis regnare. Cum accinctus fuerit ense accipiet armillas. ¶ Metropolitano cum hac preuia oratione. Accipe armillas sinceritatis et sapientie neque triumphationis iudicium quibus intelligas omnes operationes tuas contra hostes visibiles posse esse munus Dei inde accipiet pallium. Et post ea coronabitur. Post illa accipiet anulum. Deinde sceptrum et ultimo virgam. Coronatus ergo episcopos osculetur a quibus choro canente Te deum laudamus ad solium regale ducitur. Metropolitano dicente. Sta et retine amodo locum quem hucusque paterna suc-

cessionem tenuisti hereditario iure tibi delegatum per auctoritatem dei omnipotentem et potentem traditionem nostram atque omnium episcoporum ceterorumque deorum fuorum. Et quanto clarius sacris altaribus propinquior prosperis tanto ei poterit in locis congruis honorem impedere meminere quatenus mediator dei et hominum te mediator deum et in regnum eternum faciat regnare. Iesus christus dominus noster rex regum dominus dominatum Letaniam alie multe orationes dicuntur super eum que omnes eum declarant debere esse cultorem iusticie et fidei zelatorem qui si doctrina sapientum exequi non potest. Et ideo eis signatim dicitur sub figura. Motus israel audite verbum domini. Non solum autem istum in sacra scriptura reges dicuntur. sed etiam dicitur quod se et alios bene regunt. Sicut habet. xii. questione prima. Duo sunt genera. Et ad hos dici potest. Audite reges. Et prime petri. ii. Vos estis genus electum regale sacerdotum gens sancta populus acquisitionis. Sed caveant ne de eis verificet quod dicit Gilbertus de Tornato in quodam sermone. Vos estis inquit genus deiectionis servile sacerdotium: gens prophana: populus perditionis. Quod absit. ¶ Secundo persuadet spiritus sanctus sanctus regibus et prelatibus non solum humilitatem addiscendi sed etiam subtilitatem advertendi. Vnde dicit et intelligite. psalmo. Intelligite insipientes in populo: et stulti aliquando sapite. Intelligere est quasi intus legere hoc est ponderare et recordari ac memoriter retinere. quia legere et non intelligere est negligere. Sed graviter conqueritur Psalmista. Dominus de celo respexit super filios hominum ut videat si est intelligens aut requi-

rens deū. Et sequitur. Oēs declinauerūt
simul iutiles facti sūt. 7c ¶ Tertio sua
det spūs scūs rectorib⁹: gubernatori-
bus ac iudicibus aliorū auiditatem i
quirendi cum dicit. Disate. Prouer.
vi. Vade ad formicam o piger et cō-
sidera vias eius et disce sapientiā. Et
idem petiuit psalmista. Da michi in-
tellectum vt discā mādata tua. Et ite-
rū Matheivndecimo Disate a me qa
mitis sū et hūil corde et inueniet re-
quiē aiab⁹ vestris. Quātā auiditatem
inquirendi habuerūt principes antiq-
tus circa sapiētiā patet specialit de A-
lexandro magno qui per patrem suū
Philippū regem macedonie discipli-
nis Aristotelis traditus. Cui Aristote-
li. Philippus mox Alexandro nato
hanc epistolam destinavit. sicut nar-
rat Aulus gellius libro noctū attica-
rum. Et hēc i formavit sequit. Philip-
pus Aristoteli salutē dicit. ¶ Fili-
um mihi genitū cito quo equidē dīs
habeo referre gratiā: nō tā proinde qa
natus est q̄ pro eo q̄ eum nāca contin-
git temporibus vite tue. Spero enim
forte vt educatus: erudit⁹ q̄ a te dign⁹
existat et nobis et istar⁹ rer⁹ successio-
ne. Vult ḡ dicē q̄ per doctrinā aristo-
telis et educationē sperant filiū suū
fieri dignū filiatōe regis. et regia suc-
cessione i regno. De studio vō Alexā-
dri magni scribit Alexāder neq̄ libro
suo de naturis rer⁹ sic. Alexandrū A-
ristotelē discipulū fuisse. Macedonem
certū est. Cuius cā logicā elaboravit.
tā sedul⁹ at naturarū idagator extitit.
macedo: vt in vase vitreo in mare mis-
sus naturas et consuetudines pisciū
deprehendit. gallum enim secum ha-
buit: vt sup diluculo certificaret per
gallicantum. Et in vase dicto didicit q̄

mō insidie clāestie p̄pande sūt super
hostes in re militari dū exercit⁹ pisciū
cōtra alios insurgere cōspexit. Ordia-
uit etiā sicut narrat Plini⁹ aliquot mi-
lia hominū: qui in tota Asia et Gre-
ciavacaret armētis aluearib⁹: piscinif
viuariis. ne quid vel vsq̄ gentiū igno-
raretur. Quicqd̄ vero illi experiebāt
Aristoteli sūmoviro sine mora inno-
tuit. quos Aristoteles percūtādo qui
quaginta fere volumina illa preclara
de aialib⁹ cōdidit. Hec plini⁹. Licet a-
pud nos nō nisi decē et nouē habeantur.
Patet ergo istū auiditas addiscēdi
Nos autē non mouemur eadez tanta
curiositate scrutari: s; a fili ea q̄ ad dei
cultūz bonos mores pertinet solūmō
studio p̄fili p̄scrutari. Aug⁹. xix. de ci-
dei. c. vi. Ignorāta iudicis vel p̄ncipis
plerūq̄ ē calamitas p̄p̄ innocētis. Et
baruth. iiii. Disce o princeps vbi sit sa-
pientia: vbi prudentia. vbi sit intellec-
tus et virtus vt scias simul vbi sit lon-
guiturnitas vite et virtus. vbi sit lumen
oculorū et pax. ¶ Vltio p̄suadet
gubernatorib⁹ aliorū seueritatē exe-
q̄ndi illā qd̄ iustū est cū dicit. Iudices
faniū terre. Morahē mahi dicūt fines
ēre z in illos debēt iudices seueritates
exercē. Vñ de iudice dī ad Ro. xiiii.
Dei ei mīster es iuidictā: videx in irā
ei q̄ malū agit. Deutro. xvi. Iudices z
magistros p̄stitues i oib⁹ portis tuis vt
iudicēt p̄p̄z tuū iusto iudicio neq̄ in al-
terā partē declinet. Nō accipias per-
sonā nec munera quia munera exce-
cant oculos iudicū et mutāt verba ius-
torum. ¶ Quia in re notandum est
ne ad p̄ferendā sententiā nūq̄ p̄cipites
esse debeam⁹ ne temē indiscussa iudi-
cem⁹. ne q̄libz mala audita nos moue-
ant ne passi dēi sū p̄batōne credamus

CA. VI.

DLECTIO. LXXVI.
Rebete aures vos qui cōtinētis
m̄ltitudinēz placetis vobis i tur-
bis nationū. qm̄ data est a dño p̄t̄s vo-
bis. z virtus ab altissimo: q̄ interrogabit
opa v̄ra z cogitatōes scrutabit. ¶ P̄ q̄
sp̄scūs iuitant ad amorē sapie. Re-
ges. iudices z platos ḡnāliter. Hic diri-
git iuitationē suā specialē ad reges at
q̄ iudices malos specialit. Vñ postq̄
iuitauit per amicabile iformationē.
Hic iuitat per rationabile cōminatio-
nē. Et circa hoc duo facit. Nā p̄mo p-
phetat eis penā. Scdo p̄pallat eor⁹ cul-
pā. Scda ps ibi. Qm̄ cū essetis mīstri
regni. ¶ Et circa p̄mū tria ligat
cōtra iudices z iniustos rectores. ¶ Pri-
mo stat⁹ eor⁹ celsitudinē. Scdo act⁹ eo-
rū igratitudinē. Tertio pene eor⁹ cer-
titudinē. Scda ps ibi. Quomā data ē
vob̄ p̄t̄s a deo. Tertia ps ibi. ¶ Qui
interrogabit. Dicit ergo primo sic. Pre-
bete aures scz ad dīkendū sapiētiā et
mores bonos. Prouer. v. Fili mi attē
de sapiētiā meā: prudētie mee idina
aurē tuā. Vos qui cōtinētis multitu-
dinem. Non dicit vos qui regitis mul-
titudinē nec docetis sed p̄tinētis. q. d.
Vos qui dñm queritis. nō fructū in
subditis v̄ris. Cōtra q̄les loquit⁹ Ap̄ls
p̄me Petri. v. Nō vt dominātes in de-
ro: sed forma facti gregis ex aio. Pre-
bete inq̄ aures: nō v̄nā tātmōdo sed
diuas. s. cordis et corporis. Luce. viii.
Qui habet aures audiēdi audiat. Pre-
bete ergo aures: nō accōmodate: non
vendite. Aures enī sapie accōmodāt.
qui tantū ad horā doctrine vacāt. Cō-
tra quales prime Thimo. iiii. Atten-
de tibi et doctrine. Et parū ante. Hec
meditare in his esto Vnde Sene. epi-
stola. lxxxiii. Nō cū vacauerit philoso-

LEC. LXXVI.

phandū est: oīa alia negligēda sunt vt
huic assideam⁹ cui nullū tps satis ma-
gnū est. Et si a puericia vsq̄ ad hūani
eui terminos vita pducat⁹. non multū
refert: vty omittas philosophiā an in-
termittas. Et ideo prebete aures v̄ras
nō accōmodate vel vēdite. Aures su-
as vēdunt qui discūt p̄p̄ vanā gloriā.
¶ Vendūt ei iudices aures recepto-
res munerū qui nihil audiūt de cau-
sis pauper⁹ donec munus aduenerit.
Mich. iiii. Principes ei⁹ mūerib⁹ iudi-
cabāt. Prebete ergo aures vos qui cō-
tinētis m̄ltitudinēz placetis vobis: nō
deo. Quia fm̄ Aug. sup ps. Ad te le-
uauit. Qui sibi placet deo displicet. In-
turbis nationū id est m̄ltitudine sub-
ditorū z auditorūz nō in bonitate eo-
rum quod est cōtra doctrinā sapiētis.
Eccī. xvi. Nō iocūderis in filius ipiis
si m̄ltiplicent⁹ Non sic sibi placuit io-
hānes. Canonica sua tertia qui dixit.
Maiorē hor⁹ nō habeo gratiā quā vt
audiā filios meos in v̄tate ambulā-
tes. Sic ḡ exp̄mit stat⁹ eor⁹ celsitudinē
Cōsequēt subūgit act⁹ eor⁹ igratitu-
dinēz dicit sic. Quomā data est a deo
p̄t̄s vobis 7c. Illa est magna igratitu-
do qm̄ hō de b̄nificiis a deo recept⁹ deū
ipugnat. Vñ tales cū ideo receperūt
p̄t̄atē vt subditos gubnēt ad hōrē dei
ip̄sos expoliāt. et in ip̄sis deū inhono-
rant. Data est inq̄ vobis potestas non
vendita. quā si diceret. Gratis accipi-
stis gratis date. Mathe. x. Et hoc a
dño: qa Ioh. xix. ¶ Nō haberes in me
p̄t̄atē nisi datū tibi esset de sup. Et vir-
tus scz coercedi malos z puniēdi re-
os. Qui interrogabit opa v̄ra. ¶ Ecce
subūgit pene eor⁹ certitudinē in iudi-
cio generalī. qm̄ de⁹ nō interrogabit ho-
minē tātum: sed opa que testificabūt

cōtra hoies. Ioh. v. Opera q̄ ego facio
testimoniū perhibēt de me. Et nō so-
lū opera: imo et cogitationes scrutabi-
tur. Sapie p̄mo. In cogitatōib⁹ ip̄i int̄
rogatio erit. Prebete inqt̄ aures. Tria
xp̄us exigit vt ei p̄beam⁹ cor: man⁹ ⁊
aures. Cor ad diligēdū. Prouer. xxiii
Prebe fili mi cor tuū mihi. Man⁹ ad
testimoniū perhibēdū. Eccl. xlv. dicit̄
tur de Samuele. Testimoniū phibuit
in cōspectu dei ⁊ xpi. Aures ad audiē-
dum vt hic et Iob. vi. Prebete aures ⁊
videte. S̄ est modo de modernis no-
bilib⁹ sicut de albano narrat Arist. ii.
de aialib⁹. c. ii. Est enī animal magni-
tudine ceruū: tamē cōtra cōsuetudinē
omniū aialū habens fel in aure simi-
le felli hois et amarūvalde. Vnde est
animal magne ire ⁊ magne ferocitat̄
Sic multi potētes et magni cū tangūt
verbo dei. vel cū gn̄aliter cōtra pecca-
ta predicatur. In quib⁹ cū se reos sen-
tiunt statim amaricātur et turbantur.
Habent enī fel in aure cordis. quorū
vnicuiq̄ dici pōt illā Actū. viii. Nō
est tibi ps neq̄ fors in sermōe isto. in
felle enī amaritudinis ⁊ obligatōe in-
gtatis video te eē. Notādū q̄ l̄ platus
sit mal⁹ ⁊ subdit⁹ bon⁹ et sc̄s q̄ diu tñ
platus tolerat⁹ ab eccl̄a maiore debet ha-
bere honorē reuerētiā q̄ subdit⁹ pp̄
tres rōes. Primo q̄ platus gerit vicem
dei. Vñ de⁹ in ip̄o speciali⁹ honorat⁹.
Et hoc semp debet animare subdit⁹
ad honorē sui prelati. Sc̄do q̄ est p̄so-
na publica. Vñ i ip̄o honorat⁹ respu-
blica ⁊ bonitas eccl̄ie: que maior est q̄
bonitas singularis persone. Et ideo
cōsueuerunt prelati personali⁹ dicere
illud quod in fine horarum dicit̄ pro
defunctis: q̄a verbū et oratio plati est

quasi oratio multitudinis. Et ideo vide-
tur melior ceteris parib⁹ q̄ oratio sin-
gularis p̄sone. Tertio quia prelatio se
habet ad v̄tutē. sicut causa efficiēs in
aliis v̄tuosis. Vñ ip̄a platio honorabi-
lis est: etiā in p̄sone idigna. Dicit enī
philosoph⁹. ix. ethi. Dign⁹ est in aliis
causā v̄tutis existere: q̄ in se tantū vir-
tuosum esse.

LECT. LXXVII.

Quonia cū essetis mistri regni il-
lius nō recte iudicatis: neq̄ cu-
stodistis legem iusticie: neq̄ sc̄dm vo-
lūtātē dei ambulastis. Intentio Salo-
monis i hac parte est refellere argu-
ere puerfos iudices ⁊ iniquos platos.
Postq̄ sp̄sctūs declarant malorū
iudiciū futurā penā. Hic accusat⁹ p̄pa-
lat future pene causā. Et circa hoc sic
p̄cedit. Primo ondit q̄ mali iudices:
dñi et plati sūt veracit̄ iusticie debito-
res. Sc̄do ondit in quib⁹ sūt iusticie
trāsgressores. Sc̄da ps ibi. Nō recte
iudicatis. Primū dedarat sic. Ois mi-
nister obligat⁹ ad ministeriū p̄ quo fa-
cit pactū cū dño suo. S̄z omnis iudex:
prelat⁹ et superior facit pactū cū deo:
vt sit minister regni hoc est guberna-
tionis eccl̄ie sub deo. Ergo ois talis
obligat⁹ ad hoc ministeriū. p̄me ad Co-
rint. xii. Diuisiones ministratonum
sūt hoc ē. Diuerse persone in eccl̄ia
ad diuerfa ministeria obligat⁹. Idē at
domin⁹ et istam obligationē eis im-
properat: cū dicit. Quonia cum esse-
tis ministri regni illi⁹. Ex quo mani-
feste concludit⁹: q̄ fuerūt iusticie debi-
tores. Omnis enim rex et quicūq̄ p̄ est
sub eo est iusticie debitor et oēs sunt
mistri regni dei id est eccl̄ie. sc̄cūde.
ad Corin. c. iiii. Sic nos existimet ho-

CA. VI

mo vt christi mistros. et dispesatores
misteriorū dei. Et per cōsequēs om-
nes ministri regni dei sūt. ⁊ debitores
iusticie quod est p̄positū. Sc̄cūdo ostē-
dit: q̄ sūt trāsgressores iusticie. et hoc
propter tria. Primo q̄a male iudica-
uerūt reos. Sc̄do. quia iniuste spolia-
uerūt iustos. Tertio: q̄a male regula-
uerūt seip̄os. **Q**uantū ad primum
dicit. Non recte iudicatis. **Q**uantum
ad sc̄cūdū dicit. Neq̄ custodistis legē
iusticie. **Q**uantū ad tertiu dicit. Neq̄
sc̄cūdū volūtātē dei ambulastis. **D**i-
cit ergo eis primo sic. Non recte iudi-
catis. Hoc aut̄ fit q̄druplicit̄ sicut do-
cet b̄tus Greg. in Omelia. et habet in
Canone. xi. **Q**uestione tertia q̄tuor.
Quatuor modis humanū iudiciū
peruertit⁹: scilicet timiditate: cupidita-
te: offensionē ⁊ affectionē. Hec est sn̄ia
Sed ista sunt verba. **Q**uatuor inquit
Gregori⁹ modis iudiciū hūanū puer-
titur. **A** **T**imore dū metu pote-
statis alicui⁹ v̄tate loq̄ ptimescimus.
Cupiditate dū p̄mio ius alicui⁹ corrū-
pim⁹. Odio: dū cōtra quēlibet aduer-
sariū molimur. Amore dū amico vel
propinquo cōtēdim⁹ prestare auxiliū.
Hec Greg. Iudicat etiā nō recte cū dā
propter p̄sonarū acceptionē. quidā p̄-
pter peruersas intentiones quidā pro-
pter debiti ordinis pretermisionem.
Quidā p̄pter p̄sonarū acceptionē. Cō-
tra quos Deutro. p̄mo. Ita paruū au-
diētis vt magnū: nec accipietis cuiusq̄
personā: quia dei iudiciū est. **V**tinam
legē istā oēs iudices attēderēt. **Q**uonia
am dei iudiciū faciūt. Vñ illud facere
deberēt qd̄ deus velle facere si ibi eēt
credūt. Alii nō recte iudicat̄ pp̄t p̄uer-
sam intētionē. Intēdit enī qd̄a remūe-
rationē tēporalē vel in fama vel in pe-

LEC. LXXVII.

unia. Cōtra q̄s loquit̄ b̄tus Grego. et
habet in Canone. xi. q. iii. **Q**ui recte.
Qui recte inqt̄ iudicat ⁊ p̄miū remūe-
rationis expectat fraudē in deū p̄pe-
trat q̄a iusticiā quā gratis impartiri de-
buit acceptiōe pecunie v̄didit. Bonis
malevtuntur qui pro t̄pali lucro iuste
iudicat̄. Tales quippe ad v̄tātē nō iu-
sticie defēsiō sed amor precii puocat.
Quoniam si spes m̄mi subtrahit̄ cōfessi
a iusticie defēsiōne discedūt. hec gre-
Si ita est q̄ iudex pp̄t m̄ura iusticiā
faciēs dāraf. **Q**uid fiet de illo iudice
quā pp̄t m̄ura in iusticiā iudicabit ⁊
Tertio sūt qd̄a q̄ nō recte iudicant
propt̄ ordinis debiti p̄missionē. De
bem⁹ enī quicūq̄ sum⁹ in superiori gra-
du positi p̄mo iudicare nos ipsos ⁊ post
ea alios. cōsiderātes nos eē hoies ⁊ nō
deos aut dños. p̄me Corin. xi. Si nos-
metip̄os iudicarem⁹ nō vtq̄ iudica-
remur a **Q**ual̄ at̄ d̄z eē q̄ d̄z alios
iudicare b̄n̄z lucide declarat Ambro.
sup psal. B̄n̄ imactati. Et hēc i Cano.
iii. q. vii. Iudicet inqt̄ ille de al-
teri⁹ errore q̄ nō hēt qd̄ i seip̄o p̄dēnet
Iudicet ille q̄ nō agit eadē q̄ in alio pu-
tauerit puniēda: ne cū de alio iudicat
in se ferat sn̄iaz. Et iudicet ille q̄ ad p̄-
nūciādū nullo odio nlla offēsiōe nlla le-
uitate ducat. Et p̄ pauca. Bon⁹ iudex
nihil ex arbitrio suo facit nec ex dōesti-
cevolūtate p̄petate s̄z iux̄ leges ⁊ iura p̄
nūciat ⁊ sc̄iēz statutiuris obtēperat nō
idulget p̄evolūtati nihil patū nihil p̄
medit̄: tū de domo p̄fert sed sic audit
ita iudicat s̄z sic se h̄z natura discernit
obseq̄ legib⁹ n̄ aduersat̄ exaiat cē me-
rita n̄ mutat. hec ibi. Seq̄ Neq̄ custo-
distis legē iusticie. **V**bi ondit eos fuisse
iusticie trāsgressores q̄a iniuste spolia-
uerūt iustos iudex q̄ male iudicat frequ-

ter iustū a bonis suis spoliat. Et sicut dicūt doctores p̄corditer. Siue tulerit iniquā sniāz ex certa malicia Siue ex iuris ignorantia: teneſ ad restitutionē. et ad totū intesse parti lese nisi possit inducere illū p̄ q̄ iudicauit iuste ad satisfaciēdū parti lese. Et idē illā intel ligi de iudice ordiario vel delegato vel spōte se ingerēte vel acceptate gra tis delegatōne suā. Si vō aliq̄ ignar⁹ foret cōpulsus ad iudicādū et peteret cōsiliū a iurisperitis et apponeret dili gētiā quā posset ad bene iudicādū. Ta lis licet ferret iniquā sniāz nō teneſ ad restitutionē. Sed si fuerit negligēs in petēdo cōsiliū a iurisperitis cū eos posset habuisse teneſ ad restitutōem. ¶ Aliud ē hic notādū q̄ sicut dicitur ex de sniā et re iudicata in nouellis ī nocētā. Cū eterni. Si iudex ecclesiastic⁹ ordinar⁹ vel delegat⁹ cōtra cōsciāz et iusticiā in grauiā partē in iudicio alteri⁹ quicq̄ fecerit per gratiā vel per fortes ab executōe officii p̄ānū nouerit se suspēsū. ad estimationē litis par ti quā leserit nihilomi⁹ cōdēnād⁹. Et si durāte suspēsiōne ingerit se diuini irregularis est et cū eo solus papa dif pensat. Hec ibi. Et ideo illi qui cū iudicib⁹ tractāt vel cōsiliādō: vel suppli cādō vel informādō bene sibi cauē de bent: ne sint cā quare iudex a veritate dedinat. vel prop̄ eorū cōsiliū vel pre ces v̄l suggestiōes: q̄ alias graui⁹ pec cāt ⁊ ad restitutionē parti lese faciēdā tenētur. Et iō quid sit a iudice rogādū docet Tullius. iii. de officiis c. xi. Pre darū a maiorib⁹ accepim⁹ morē rogā di iudicem si eū morem tenēim⁹ quez salua fide facere posset. Nā si oīa faciēda sūt que amici volunt nō amici tē tales s̄ cōiuratōes putāde sūt. ¶ B

Ad h̄ at q̄ iudex legez iusticie teneat ista tria custodiat. s̄z ex q̄ sitā cause dis cussionē: facilis credulitat̄ exclusionē et deliberatā sentētie prolotionē. De primo et secūdo iob. xxix. Causā quā nesciebā diligētissime inuestigabam. Super qd̄ dicit gre. xix. mora. c. xvi. Maiora crimina tarde credēda sūt cāz audiūt et sūt citius puniēda cū veraci ter cognoscūt. Facilitas ei credulita tis p̄uersū facit dare iudiciū. sicut patz de Putifare principe milit. Pharaonis. gē. xxxix. Qui nimis credul⁹ ver bis cōiugis innocētē Ioseph carceri mācipauit. De forma discutiēdi cau sas in iudicio exemplū habem⁹ de do mino deo nostro: qui tamē oīa nouit vt deus. gē. xviii. Clamor inquit do min⁹ zodomorū et gomorreorū mul tiplicatus est et peccatū eorū aggraua tum est nimis: descēdā et videbo vtrūz clamorem qui venit ad me opere cō pleuerint an non est i ta vt sciam. Qd̄ exponens magister in historia scola stica dicit sic. Hoc exēplū christ⁹ iesus reliquit nobis quasi diceret Mala ho minū nō ante credatis q̄ probetis. In de est q̄ iudex crimē sibi soli notū pu mire nō pōt. Hec ille. Secūdo habem⁹ iteratū exemplū ad idē. Io. viii. Quā diligēt x̄ps discussit causam mulieris quā scribe et pharisei de adultero ac cusabāt. Primo enī inclinās se deorsū digito scribebat ī terra. et rursus eri gens se dicit eis. Quis vestrū sine pec cato ē. ⁊c. Et iterum scribebat ī terra. Ecce q̄ morosus fuit anteq̄ volunt sen tentiare. et q̄ diligēt cāz mulieris dis cutit. Quid at̄ scribebat ex sacra sc̄ptura ex p̄ssū nō ē. dicunt quidā q̄ illud idem scripsit qd̄ eis respōdit. Qui sn̄ pctō est vestrū. ⁊c. Glosa dicit q̄ scribe

bat pctā eorū vt quilibet legēt sua. di cit ambro. Et ē ibi in glosa interlinea ri Qd̄ nō sc̄psit nisi illā p̄phetiā Ter ra terra absorbe hos viros abdicatos. Ihero. in quadā epla ad Hyreneū vide f̄ velle qd̄ scripsit. Terra terraz accusat. In his ergo exēplis christi p̄s doctria oīz p̄dictorū triū sine q̄b⁹ iustū iudiciū eē nō pōt. Ad hoc enī q̄ iudiciū sit act⁹ iusticie tria exigūt. Primo q̄ p̄cedat ex inclinātōe iusticie. Secūdo q̄ procedat ex auctoritate. Tertio q̄ ferat̄ fm̄ rōez prudētie. Quia si sit cō tra rōnē iusticie dicit̄ iudiciū p̄uersū vel iniustū. Si sine auctoritate. Dicit̄ iudiciū surpatum. Si sine ratōe pru dētie in cāe examiatione Dicit̄ iudi cium temerarium. De impatore theo dosio et b̄to Ambrosio legi⁹ ix. libro hystorie tripartite notabilis historia q̄ narra⁹. c. xiiii. Cū ei apd̄ thessalonica quidā iudices fuissent lapidati. Indig nat⁹ Theodosi⁹ omnes passim interi mi iussit nō p̄cedēte examinatōe iudi ciū vt septem milia hominum inflice rētur. Post hec veit ī parator apd̄ me diolanū vbi perat Ambrosius. Cūq̄ ī die solēni imperator in eccia ingredi voluisset. for̄ ad ianuā Ambrosi⁹ eum p̄hibuit et grauisimis obiurgatōib⁹ eū arguit et int̄ alia dixit sibi sic Quā iqt̄ penitētiā oñdisti p̄tātas iniquita tes q̄re ibi residuū? ¶ Tertio accusat sp̄ritus sanctus malos iudices de hoc q̄ male regulauerunt seipfos. Vñ dicit Neq̄ sc̄cūdū volūtātē dei ambulastis. Ad ro. xii. Nolite p̄formari huic secu lo s̄z reformami in nouitate s̄s̄ v̄ri vt p̄betis q̄ sit volūtās dei b̄n̄ placēs ⁊ p̄fecta. Nō enī dēt se p̄formari sc̄to sed stare p̄ualide ī rōis iudiciō vt facti sint in seipfis q̄ h̄nt alios ex officio sc̄tifi

care. i. ad tessa. iiii. Hec est ei volūtās dei sc̄tificatō vrāt̄ abstineatis vos a for nicatōe vt sciat vniūsq̄ q̄ vestra vas suū possidere in sanctificatōe et honore n̄ ī passiōib⁹ desiderii sicut gētes q̄ ig norāt deū. ¶ LEC. LXXVIII. **H**orrēde et cito apparebit vobis quoniam iudiciū durissimū in his q̄ p̄nt fiet. Exiguo enī cōcedit̄ miseri cordia. Potētes aut̄ potēt tormēta patiēt. Dedarat̄ causis p̄pt̄ q̄s mali iudi ces merito poterūt accusari. Hic exequitur de pena qua merebūt̄ iudicia liter cōdēnari. ¶ Et circa hoc duo facit Primo ostēdit q̄ cōtra malos iudices fieri iudiciū cū singulari discretionē. Secūdo q̄ hoc fiet cū ratōabili p̄porti one ibi. Exiguo enī ¶ Quātū ad primū dicit. Horrēde ⁊ cito appebit vob quasi dicēt. Vos q̄ mō horribiles apparet̄ pauperib⁹ ⁊ inocētib⁹ sup̄ati mi litib⁹ et multitudine famulorū. hono rati mūerib⁹ et adulatōib⁹ dericorum ditati pecuniis et habūdātia mūdano rū: onerati scelerib⁹ et debitis pctōruz Cauete q̄ iudex vester xp̄s horrēde et cito apparebit vobis. Et b̄n̄ cauete: q̄ ad Heb. x. Horrēdū est incidere ī ma n⁹ dei viuentis. Et qd̄ faciet vobis iudex iste? Ad hec r̄ndet sufficiēt. Prio oñdēdo modū quō ueniet. Secūdo de scribendo actū quē intēdit. ibi Qm̄ iudiciū durissimū in his qui p̄sūt fiet Quid ⁊ quō christ⁹ faciet iniqs̄ p̄latis oñdit p̄ hec verba ¶ Horrende et cito apparebit vobis in quib⁹ docz tria circa aduētū xp̄i ad iudiciū q̄tū pertinet ad malos iudices ⁊ prelatos: q̄ tūc tēporis boīs apparebit benign⁹ ⁊ malign⁹ auster⁹. Veniet enim vobis ma lis iudicib⁹ videlicet potēter cū incus sione timoris: q̄a horrēde sp̄pēte cū ex s. i.

clufione torporis: qa cito et euidenter
cū declaratoē vigoris . quia apparebit
vobis. Iā enim dicit et ita est: vere tu
es de⁹ abfconditus. ysa. xlv. Sed tū veri
ficabit illud pfalmifte. De⁹ manifeſte
veniet de⁹ nū et nō filebit. Veniet inq̄
p̄mo potēt cū i cuſſione timoris. et hoc
iuſte. Nā mōvbi cūq̄ veniūt falſi iudi
ces: mali dñi incutuūt timorem. Imp
ant ei: nō cū pietate: ſed cū auſterita
te. nō amore ſed terrore. Cōtra q̄ſval
de rationabili loq̄ propheta. Ezech.
xxxiiii. Et cōminabit eis deus nūc p
tunc. Ve inquit paſtorib⁹ iſrael q̄ pa
ſcebant ſemetipſos Nōne greges a pa
ſtorib⁹ paſcūt? quali diceret ſic. Lac
comedebatis et lams operiebami et
qd̄ craſſū erat occidebatis. Gregē au
tē meū nō paſcebatis qd̄ i firmu⁹ fuit
nō cōſolidatiſtis. et quod egrotū nō ſa
naſtiſtis. et qd̄ fractū erat nō alligaſtiſtis. et
qd̄ abiectū eſt nō r̄duxitiſtis: et qd̄ peri
erat nō queſtiſtiſtis: ſed cū auſteritate ip
abatiſtis eis et cū potētia. Iuſtū ē q̄ iu
dex eorū chriſt⁹ p̄ſimuliter ſe hēat ad
eos. Et ideo eis tūc tēporis horribilis
apparebit Sap. v. Vidētes turbabunt⁹
timore horribili et mirabūtur in ſubi
tatōe inſperate ſalutiſimo propt̄ eos
et malos cōſules dieſ iudiciū | qui de
beret vocari dieſ p̄ſolatiois: liberatio
nis promotiois: et amoris | vocat⁹ di
es tribulatiois et horro⁹ Propterea di
cit propheta iohel. ii. Sol cōuertet⁹ in
tenebras et luna in ſanguinē anteq̄ ve
niet dieſ dñi magn⁹ et horribilis Ve
niet ergo hōrrende. ¶ Secūdo veniet
cū excluſione torporis qa cito id ē re
pēte. Ille qui venit ex inopinato dicit⁹
veire cito q̄ſcūq̄ expectauerit veniē⁹
In rei veritate xp̄s moroſe eos modo

expectat et ipſi ſua mora abutūt. et iō
cū dixerint pax et ſecuritas tunc repē
tin⁹ ſuperueniet eis interi⁹. i. thimo.
ii. Quia in p̄s. Viri ſanguinū et dolo
ſi nō dimidiabūt dieſ ſuos. Apoc. xxii
Ecce venio cito et merces mea mecū
eſt reddē vniciq̄ ſecūdu⁹ opa ſua.
Tertio veiet euidenter cū declaratoē
vigoris quia tūc videbūt filiū homiſ
veniētē in nube cū potēſtate magna
et maiēſtate. Lu. xxi. Verū ē q̄ nō ha
bēt mō deū p̄ oculis et ideo nō appa
ret eis. Dicit enī cū pharaone. Exo. v
Quis ē dñs vt audiā vocē ei⁹ et dimit
tā iſrl? Nefcio dñm et iſrl nō dimit
tā. Sed tūc manifeſte ſe oſtēdēt eis. A
bacuck. ii. Adhuc viſus procul et appa
rebit in finē et nō mētief⁹ ſi morā fe
cerit expecta cū qui veniens veniet et
nō tardabit. Sic ergo veniet cōtra ma
los pilatos. Sed ad quē fineſ? Certe ad
hoc vt corā toto mūdo faciat vindictā
iuſtā de omnib⁹. Sed principaliter de
malis p̄latis et qa tunc iudiciū duriffi
mū in his qui p̄ſūt fiet. durū qa ma
le intrauerūt: durū qa male rexerunt
duriffimū quia male vixerūt. Fiet ei
tūc eis triplex queſtio ¶ Quō intraſti
Quō rexiſti? Quō vixiſti? Durū iu
diciū fiet ſecularib⁹: durū malis reli
gioſ. Duriffimū p̄uerſ p̄lat. Dura a
q̄ſtio. quare oues xp̄i nō pauert⁹ auxi
lio t̄pal ſubē. Durior q̄re nō pauert⁹ v
bo doctrine. Duriffima quare eos nō
pauerūt exemplo bōe vite. Dura que
ſtio quare ex pauperib⁹ extorſiōes fe
cerūt. Durior q̄lter bona pauperū cō
ſupſerūt. Duriffima quare xp̄o et ecclie
p̄ perceptis elemoſinis nō ſeruiert⁹
Dura quare bonos nō informauerunt
Durior quare malos nō increpauerūt.

Duriffima q̄re ipſimet nō benevixe
rūt. Ergo iudiciū duriffimū i his qui
p̄ſūt fiet. Patet q̄ fiet iudiciū cōt
prelatoſ cū ſingulari diſcretiōe. Re
ſtat declarare q̄ hoc fiet proportiōe
rationabili. Eſt enī iuſtū q̄ ſic ſe habe
at pena pilati ad penā iude ſicut culpa
pilati habuit ſe ad culpā iude. In illa p
portiōe in qua culpa prelati excedit
culpā ſubditi iuſtū ē q̄ p̄a p̄lati exce
dit penā ſubditi Et qa iſte exceſſ⁹ ē tal
quo maior eſſe nō pōt. Ideo vocal⁹ iu
diciū duriffimū qd̄ inſigetur. Et ideo
dicit⁹ etiam p̄nt⁹ q̄ exiguo cōcedit⁹ mi
ſericordia: potētes aut. id eſt p̄lati po
tēt⁹ tormēta patient⁹. Exiguo id eſt ei
q̄ peccauerit per ignorātiā aut fragili
tatē cōcedit⁹ mia. id eſt miōr pena. Sy
potētes id eſt prelati ſciētēs. i. ad ſciē
tiā obligati potēt id ē abūdāt tormē
ta patiēt⁹. Apoc. xviii. Quātū gloriſi
cauit ſe et in deliciis fuit. tantū date ei
tormētū et luctū. quia in corde ſuo di
xit. Sedeo regina et vidua nō ſū et lu
ctū nō videbo. Et exponi pōt de aīa p
uerſi prelati ¶ Iudiciū in his q̄ p̄
ſūt fiet. Prelatus ad hoc q̄ digne p̄
ſit debet eē luioſus p̄ rectā informati
ōne: operoſus p̄ ſctāz occupatiōne: grati
oſus p̄ piā cōpaſſionē. et aiōſus p̄ iu
ſtā correctionē. Primo dico q̄ prela
tus debz eē luioſus p̄ rectā informa
tiōne. Sap. vi. Diligite ſapiētē lumen
omnes qui p̄ſeſtis populis. Hi enim
ſūt ſtelle moralit. De qb⁹ dicit⁹. Gn. i.
Poſuit ſtellas i firmamēto celi: vt lu
cerēt ſuper terrā et p̄ſeſſēt diei ac no
cti. diei id ē clericis. nocti id eſt laicis.
Gregorius. xiii. mora Cum iſ qui ſub
eſt ſeruit ad obſequium reſtat p̄culdu
bio. vt qui p̄ſeſt ſeruiat ad verbi⁹ et
cū iſ qui ſub eſt iuſtis obtēpat: oportet

q̄ qui p̄ſeſt curā ſollicitudinis impē
dat. Sed iam verificat⁹ illud. Iohel. ii.
Sol et luna obtenebrati ſūt et ſtelle re
traxerunt lumē ſuū. Sol et luna ſūt p̄
lati maiores: ſtelle curati minores
Secūdo debet eſſe operoſus p̄ ſanc
tam occupatiōne: temporalia cōtēnē
do: ſp̄ūalia predicādo: ſacramēta mi
ſtrando et pauperes viſitando. Ad ro
manos. xii. Qui p̄ſeſt in ſollicitudie
Corpora enim celeftia inceſſāt mouē
tur ac agūt in iſta iſeriora. alterāt ter
rā et elemēta eis ſubiecta: vt mundus
cōtineatur in eſſe: quia ſi ipſa ab ope
ratione ceſſarēt inferioris mūdi ſpe
cies ſimiretur. Eodem modo prelat⁹
cōtinue et ſollicite operoſus debet eſ
ſe: monēdo: corrigēdo: exēplū p̄ben
do. Vnde Ihero. ſup exodū. xxviii. c.
Tāta debet eē cōuerſatio et eruditio
pōtificis: vt ois mot⁹ et greſſ⁹ vniuer
ſa ei⁹ opera notabilia ſint. Veritatez
mēte cōcipiat. et eam toto habitu re
ſonet et ornat vt quicquid agit: quic
quid loquitur doctrina ſit populorūz.
Vñ ſene. epla. ii. Nature ē deteriori
b⁹ potiora ſubmittere. Mutis quidez
gregib⁹: aut potiora corpora p̄ſunt
aut vehemētiffima nō p̄cedit armē
ta degeneratur⁹. ſed q̄ magnitudine.
ceteros mares vincit. Elephatorum
gregem excellētiffim⁹ ducit. ſumma
felicitas erat gentium in aureo ſeclo:
in quo non poterat potentior eſſe niſi
melior. Illo ergo ſeculo quod aureūz
perhibēt penes ſapiētēs fuiſſe regnūz
iudicat. quando officiū erat impe
rare non regnum. Et tales tamen du
plici digni ſūt honore p̄lati. vt ſcribit⁹
prima ad Thimotheum quinto Qui
bene p̄ſunt p̄ſbiteri duplici hono
re digni habeāt: maxime qui laborāt
s. ii.

verbo et doctrina. Et ut scribit Ap[osto]lus Paul[us] p[ri]me ad Tessal[os] v. Rogam[us] aut[em] vos fr[at]res ut noueritis eos q[ui] laborat in ter vos et presunt vobis: d[omi]no et monet vos ut abudantius habeatis illos in caritate p[ro]p[ter] op[er]a illor[um] pacem habete cu[m] eis. ¶ Tertio debet platus bon[us] esse gratio sus per pia[m] co[m]passione[m] ut co[m]sole[re] pusillanimes suscipiat infirmos patient sit ad o[mn]es secundu[m] regula[m] Aug[ustinus]. i[oh]n[is] x[ristus] no[n] ioh[ann]es p[ro]stituit p[ri]ncip[em] eccl[esi]e sue s[ed] p[er] tr[an]s qui infirmus fuerat et co[m]passio[n]e indignuerat ut co[m]passio[n]is viscera singul[ar]iter optineret: o[mn]ibus ostenderet Gen[esis]. xxiii. Helieser p[er]erat o[mn]ib[us] que habuit abraham[um] Eliezer interpretat[ur] dei mei sc[ilicet]ificatio: et designat platu[m] p[er] cui[us] discretia[m] elemosina[m] sc[ilicet]ificari debet subiecti. Bern[ardus]. sup[er] oc[ul]os. Discrete subditoru[m] m[er]ites vos esse debere no[n] d[omi]nos. Studete magis amari q[uam] metui si m[er]itu[m] seueritate opus est paterna sit no[n] tiranica. matres fouedo: p[re]s corripiedo vos exhibeat[is] Susp[er]dite verbera. p[ro]ducite verbera late piguescat no[n] tipo turgescat. Inno[centius]. de. vi. co[n]di. hu. Stati ut abicio sus est p[er] motus ad honore[m]: in supbia extollit et in iactantia effrenat no[n] curat p[ro]desse sed gloriatur p[re]esse. p[ro]sumit se meliore[m] quia cernit se supio[n]e haud bonu[m] facit no[n] grad[us] sed virt[us]. No[n] dignitas sed magis extollit honestas. Priores dedignant[ur] amicos: notos ignorat hesternos. Sodales co[n]t[ra]nt antiquos Vultu auertit: cervicem erigit. fastu[m] o[n]dit. gr[ati]a loquit[ur]. sublimia meditat[ur]. subesse n[on] patit[ur]: p[er]esse molit[ur] p[re]cep[er]it audax gl[ori]osus et arrogans grauis et importun[us]. Sicut aut[em] in malos platos fiet iudiciu[m] durissimu[m]: ita bonis dabit[ur] premium maximu[m]. Augustinus in quoda[m] sermone. Nihil est in hac vita: maxime

hoc tempore difficilius laboriosius et periculosius episcopi officiosi apud deum nec beati. si eo modo militet. quomodo imperator n[on] iubet. Quarto platus debet esse aiosus per iusta[m] correctione[m] Gen[esis]. p. Presit piscib[us] maris et volatilib[us] celi: bestis t[er]re. Omni[um] reptili quod mouet in terra. Pisces maris sunt rebelles et ociosi Volatilia celi sunt supbi et abicio si. Bestie terre auari et pecuniosi. Reptilia: lubrici et libidinosi. quos o[mn]es debet platus iuste corripere. Et secundu[m] ecclesiasticas functiones ad virtutes reducere. ysa. xxxii. Principes in iudicio preerunt. Sed q[ui]da[m] similes sunt milis q[ui] no[n] antiq[ui]s gallinas in uadit. sed pullos interimunt et similes magistro leonis qui non leone[m] sed catulu[m] verberat. Sic plati moderni non diuites et nobiles p[ro]p[ri]os. sed paupes. ecclesiastica censura castigat. Sed de quo dolendu[m] videt[ur]. Tales in d[omi]no p[re]sunt in ecclesia q[ui] sunt tenebro si p[er] ignorat[i]a[m] ociosi si p[er] inania. Sediciosi p[er] iracundia[m]. Ignominiosi p[er] ifamia[m] et co[n]tra tales bene loquit[ur]. Ambrosius in suo pastorali. Nihil in h[is] sc[ilicet]o sacerdotib[us] excellit. Nihil sublim[us] ep[iscop]i rep[er]iri pot[est] ut omni cu[m] dignitate oculis demonstrat[ur]: diuine noscam[us] Quid sumus? Quid fuimus p[ro]fessione actione potius: q[uam] no[m]i[n]e demonstramus: ut nome[n] co[n]gruat actioni et actio respondeat nomini: ne sit honor sublimis et vita prodiuis ne sit deifica p[ro]fessio et illicita actio: ne sit religiosus amict[us] et irreligiosus p[ro]fect[us] ne sit grad[us] excelsus et deformis excelsus: ne locutio[n]e simplicitate[m] similem[us] colubina[m]. et m[er]ite habeam[us] canina[m]. ne p[ro]fessionem mostrem[us] ouina[m]. et verocitatem habeam[us] lupina[m] Co[m]simile[m] sniam dicit Bernardus ad Eugenu[m]. ii. libro.

CA. VI

Audi inquit canticu[m] meu[m] min[us] suaue: sed salutare. Mostriosa res est grad[us] sum[us] et anim[us] infim[us]. sedes prima et vita ima: lingua magniloqua et manus ociosa. Sermo multus et fruct[us] null[us] vultus grauis et act[us] leuis. caput canu[m] et cor vanu[m]. facies rugosa et lingua nugosa ingens auctoritas et nutans stabilitas. Hec bernardus.

LECTIO. LXXIX

Non enim subtrahet personam cuiusq[ue] domin[us] qui est dominator omnium nec verebitur magnitudinem cuiusq[ue]: quonia[m] pusillum et magnu[m] fecit ipse. et equaliter e[st] illi cura de omnib[us] Fortiorib[us] aut[em] fortior instat cruciatio ¶ Cui declaratu[m] sit: q[uod] christ[us] iudicabit iniquos dominos et pueros p[ro]latos cu[m] graui districione. Hic o[n]dit q[uod] si fiet sine quacumq[ue] dissimulatione ¶ Parat[ur] enim interdum iudices p[ro]pter beniuolentia[m]: interdum p[ro]pter impotentiam et interdum p[ro]pter negligetia[m] Prio ista tria excludit sp[irit]us a iudice christo. Secundo subinfert[ur] principalis conclusio. ibi. Fortiorib[us] aut[em] fortior instat. et. Quatu[m] ad primu[m]: q[uod] xp[ristus] non parcat p[ro]pter beniuolentiam tunc temporie dicit sic. No[n] enim subtrahet personam cuiusq[ue] dominus. Cautela est frequenter apud iudices mundi. q[uod] persona rea subtrahitur pro certo die. ita q[uod] no[n] comparet. Vnde iudex pro die illo nichil facit contra eu[m]. Sed ista cautela nichil tunc valebit. q[uia] null[us] pro tunc se poterit absentare. ii. ad Corintheos quito. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal christi et. Ergo dominus non subtrahet per dissimulationem personam cuiusq[ue]. Qua d[icitur] act. x. q[uod] deus no[n] est acceptor personarum. Et ratio. quia est dominator o[mn]i[um]

LEC. LXXIX.

et iust[us] d[omi]nator. ergo nulli faciet fauore[m] ii. Re. xxiii. Fortis israel dominator hominu[m] iustus Sic ergo nulli parcat p[ro]p[ter] beniuolentiam. ¶ Secundo nulli parcat p[ro]p[ter] impotentia[m]. Et quatu[m] ad hoc dicit. Nec verebit[ur] magnitudinem cuiusq[ue]. q. d. Non dimittet p[ro]pter timore[m] potentie regum vel principu[m] vel creature cuiusq[ue]. Et hoc p[ro]bat sic ¶ Nilus enim artifex t[er]re de eo quod fecit et etia[m] pot[est] destruere quado vult. q[uia] omnis artifex potentior est suo artificio. Sed de[us] fecit pusillu[m] et magnu[m]. In ps. Dominus ipse est deus ipse fecit nos et non ipsi nos ¶ Tertio deus nulli parcat p[ro]pter negligentia[m]: et q[ui]ntu[m] ad hoc dicit q[uod] equaliter est illi cura de omnib[us]. et per p[ro]p[ter] no[n] p[ro] negliget p[ro]p[ter] uere[n]du[m] q[uam] aliu[m]. Sap. xii. Non e[st] alius deus q[uam] tu: cui cura est de omnibus ut o[n]das quonia[m] no[n] iniuste iudicas iudiciu[m] ¶ His ergo tribus causis dissimulato[n]is exclusis subinfert[ur] co[n]clusio talis. Fortiorib[us] aut[em]. i. illis q[ui] fortius et graui[us] peccaueru[n]t: fortior instat cruciatio. Quia deutro. xxv. Pro m[er]ita delicti erit et plagarum modus. ¶ Circa ista et alia in p[re]cedentib[us] lectionibus habita pot[est] esse dubitatio literalis ista. Vtrum liceat iudici co[n]de[n]nare ad morte[m] p[ro]p[ter] allegata et probata coram se in forma iuri[um] Iuliu[m] que[re] scit penitus innocete[m] ¶ Q[uod] d[icitur] sic. quia v[er]ba lex q[ui] precipit co[n]uictu[m] de crimine co[n]denare est iustavel iniusta. si iusta nullus debet fm ea iudicare. Si iusta nullus contra. Item ii. q. i. Nos i que[m] dicit Aug[ustinus]. Nos inquit iudiciu[m] ferre no[n] possu[m]us: nisi aut in co[n]uictu[m] aut sp[irit]u co[n]fessu[m]. Ergo si re[us] e[st] co[n]uictus aut sponte confessus. licet iudici ferre sententia[m]. co[n]sequetia p[ro]p[ter] q[uia] si no[n] video hominem

nisi forte: video forte. Itē. iii. q. vii. Iu-
dicet. dicit Ambro. Bon⁹ iudex arbi-
trio suo nichil facit. nec ex domestici
volūtatis pprietate. sed iuxta leges et
iura pnuntiat et reuera sicut audit ita
iudicat. igit^r fm allegata et probata li-
cet sibi iudicare. Item si licitū esset iu-
dici liberare innocētē cōtra allegata z
pbata. pari rōe etiā poterit quēlibz in-
nocētē fm suā cōsciam iudicare. conse-
quēs falsū. Item iudex in iudicio nō
iudicat vt priuata persona. sed vt pu-
blica. iō debet sequi noticiā publicam
nō suā priuatā. Itē de utro. xix. In ore
duorum vel triū stet oēverbū. ergo iu-
dex debet cōdēnare fm sētētū testiu^z
¶ Quā in ista locōe tūc de psonarū
acceptōe. fit ista dubitatio. Vtrū psona
rū acceptio sit pctm. Quod nō qd apd
deum nullū est peccatū. sed apud deū
est acceptio psonarū. ergo ipa nō ē pec-
catū. Minor oñdit^r p illud ad Ro. no-
no. Cū nōdū nati fuissent et aliquid e-
gissent boni aut mali etē. dictū est ia-
cob dilexi: esau aut odio habui. ¶ pp
pferre alicui beneficiū ecclesiasticū ppt
psanguinitatē est acceptio psonē. sed nō
nō est pctm: sed caritas ordinata. qd ad
Gal. vi. Operemur bonum ad omnes
maxie at ad domesticos fides. Et i. thi-
mo. v. Si quis suorū curā nō habz do-
mesticorū: fidē negauit z infideli ē de-
terior. Sed domestici dicūt illi qui at-
tingunt psanguinitatem. ¶ Preterea
preferre nobile illiteratum ignobili
litterato est acceptio psonē. Sed hoc
nō est peccatū qd tal magis potest de-
fēdē ecciaz qd ali⁹. et dñs sūm⁹ pōtifex
i dispēsatorib⁹ frequēt attēdit nobilita-
tē facili⁹ eni dispensat cū eis qd cū aliis
Ergo cū hoc sit acceptio psonarum: iō

nō omnis acceptio psonarū ē pctm.
Similit^r facili⁹ dispēsatur cū diuitibus
q cum pauperib⁹ q ptrahat matrimo-
niū in gradu phibito. ¶ Preterea eli-
gere min⁹ bonū ad platurā: vbi pōt e-
ligere meliōre videt^r esse acceptio pso-
ne. Sed aliquis hñs vocē in electione
pōt hoc licite facere. qd fm iura suffi-
cit eligere bonū. extra de electōe. Cū
dilecti. Ergo acceptio psonarū etiā
in spūalib⁹ nō est pctm. Confirmatur
ratione. quia secūdū statuta eccie. intē-
duz electio fieri debz de gremio quibz
extra gremiū magis idonei valeant i-
ueniri. Ergo ecclesia approbat qd fiat
acceptio psonarū. qd qd eligere mi-
nus bonū z dimittere maius bonū sit
acceptō psonē videtur qd acceptio p-
sonarū nō est pctm. ¶ pp ex dicto Ihe-
ro. Leui. viii. vbi agit de ordinādo sa-
cerdote dicit Ihero. sic qd in pstatōe ē
ex omni populo qui doctior qui supe-
rior qui in omni veritate eminentior.
ille eligatur ad sacerdotium. ¶ pp ac-
ceptio psonē in iudicio nō est pecca-
tū. Eccē. iiii. In iudicio esto pupill^r mi-
sericors vt pater. ¶ pp exhibere in-
dignū honorē: est acceptio psonē. s3
ad hoc in casu tenemur honorare pa-
rentes etiam malos z malos prelatos
Sic^r psiliū ē. Leui. xix. Corā cano ca-
pite psurge et honora psonā semis. s3
senes quōq nō sūt virtuosī secūdū illud
dan. xiii. Egressa ē i iquitas a seniori-
b⁹ iudicib⁹ q videbāt regē pplz. ¶ Ad
oppositū Nihil phibet i lege diua nisi
pctm. Sed in lege diuina acceptio pso-
ne phibet. Deu. i. Nō accipias perso-
nā cuiusq et loquē specialit^r i loco iu-
dici g accipe psonā i iudicio ē peccatū
¶ pp Ia. ii. Nolite i psonarū acceptōne

CA. VI.

habere fidē dñi nostri iesu christi. vt
dicit glosa Aug. Quis ferat si qs diui-
tē eligat ad sedē honoris eccie. cōtem-
pto paupere sanctiore et iustiore. g ac-
ceptio psonarū in collationib⁹ bene-
ficiorū ecclesiasticorū ē pctm. ¶ Ad que-
stionē ē dicēdū qd sic propter istā rōez
Oē qd oppōit vtutiviciū ē et pctm. s3
acceptio psonarū opponit iusticie g est
pctm. ¶ Sciēdū ē enim qd ad iusticiā p-
tinet qd bōa diuersa diuersis distribu-
antur psonis fm valorē et dignitatē p-
sonarū. Qñ g aliqz cōsiderat in perso-
na aliquā cōditionē q non facit eū di-
gnū illo qd sibi dat: est acceptio psonē
Si aut cōsiderat pditōez aliquā in pso-
na: q quidē conditio facit eū dignū be-
neficio pferēdo. tūc nō ē acceptio per-
sonē sed causē. Et fm hoc loq^r. Glosa
ad ephē. vi. sup illud nō ē psonarū
acceptio apud deū. dicens q iudex iu-
stus causas attēdat et nō psonas. B
Est ergo acceptio psonē i iusticia qua
prefer^r persona psonē ppt causā nō
dignificatē eū ad illud ad qd prefer^r
Omnis aut cōditio q nō facit hoiez di-
gnū illo negotio ad qd pfer^r. ifertur
s3 istū modū loq^rndi ad psonas. Sicut si
attēdā in isto diuicias et cōsanguinita-
tē. et propter istas conditōnes pmoue-
am illū ad magistratū vel platoez ac-
ceptio psonē ē: qd causa me mouēs nō ē
cōditio que facit eū dignū honore col-
lato. Sed si attēdā in isto cōsanguinita-
tē z ppt hoc lego sibi. x. lib. vel istituo
eū heredē z dimitto extraneū nō ē ac-
ceptio psonē s3 causē: qd ista causa fa-
cit eū dignū z pportionatū huic bene-
ficio. qd ē assequi patrimonū meum
Vnde accipere psonā in proposito
nō est acceptare psonā hois. s3 ac-
ceptare ad hoc beneficiū ppt pditōez non

LEC. LXXIX.

dignificatē eū ad beneficiū pferēduz
¶ Per hoc ad rōnes. Ad p^mū ē dano
duplex. Vna p^minēs ad iusticiā qñ ali-
qs dat quod debet et cui debet z qñ et
fm qd debet et ista donatio pprie non
cadit in deo qui nichil debet creature
simpliciter loquēdo Alia ē datio siue
donatio ppe p^minēs ad liberalitatē vbi
hō dat et tamē nō tenet^r ad hoc: s3 dat
grat^r mō acceptio psonarū ē iniustu-
cia et nō cōsistit nisi in dōationib⁹ p^m-
nētib⁹ ad iusticiā. Et iō i acceptione dei
vel pdestinatione nō est acceptio p^moe
qd de⁹ nō facit iniustu^m creature siue eā
reprobādo. sicut nec facit iustā creatu-
rā ipsā pdestinādo. et ideo i mere gra-
tiosis nō peccat hō dādo vni et nō alte-
ri cū neutri teneat^r qd daret. ¶ Ad se-
cūdū de promotōe cōsanguineorū disti-
guēdū ē qd psanguinei plati aut sūt mi-
n⁹ digni simplicit^r et p respectū ad be-
neficiū pferēdū et p respectū ad bo-
nū cōe aut sūt eque digni vt alii. In p^m-
mo casu pmouere eos z dimitte dig-
niores est acceptio psonarū. Idē in
dispensatione spūalium quorum nō
est dominus sed tantum dispensator.
i. Cori. iiii. Sic nos existimet hō vt mi-
nistros xpi z dispēsatores ministerio-
rū dei. vñ ad illā clausulā refert qdā i
casu p^mo. Mos ē platis dare pbedas
bñ nati. Aut bñ nūmat^r vel eorū sang-
uine natis. Ergo pbende nō dicūt^r sed
cmende. In secūdo casu licet plato p-
ferre cōsanguineos suos quā saltes
videt^r acceptiores i hoc qd possūt de
eis magis confidere q negocia eccle-
sie cū eorum nūmit tractabunt. Ad ter-
ciū de promotōe nobiliū z dispēsatiōe
cū eis facta. dicēdū qd quibz lratura sim-
pliciter loquendo magis rddat homi-
nem ydoneū ad promotōne i eccle-
s. iiii.

lia. In casu tamē nobilitas fulcita bonis morib⁹ plus pōt expedire ecclesie in resistēdo rebellib⁹ ⁊ lupis oues iua dentib⁹ q̄ possit lfratura. Et in casu de bet lfrature p̄poni talis nobilitas nec ē acceptio p̄sone in casu illo. Secus eēt si equevaleret eccle litteratura simplici sicut p̄minēta nobilis et isto modo forte nō est acceptio p̄sone in collatione ep̄atus dimittere vñ bonū theologū et pmouere vñ bonū iuristā ⁊ canonicā ubi negocia eccle sūt litigio sa. ut ille per iura sua defēdat meli⁹ libertates eccle. quā simpliciter loquēdo Theologia magis dignificet hoiez ad regimē aniarū. Canones tñ magis dignificat hoiez ad defensionē decimarū et exactionē earū. Quod autē cū nobilibus sūt disp̄sationes in cōtrahēdo matrimonia infra grad⁹ phibitos. et nō cū paupib⁹: nō est acceptio p̄sonarū. Nā causa disp̄sādi cū nobilibus est cōfirmatio ⁊ multiplicatio pacis inter maiores in ecclesia que causa apud paupes non habet. Ad quartū de electione min⁹ boni dicendū q̄ aliter est loquēdū de electione apud forū iudiciale ⁊ aliter apud forū consciētie. Apud forū publicū nō vocat̄ electio viciosa. si nō eligat simplicit̄ meliōrē quia sic omnis electio de facili calūniā patetur. Et ideo sufficit eligere bonū sc̄d̄ iura. nec obligat̄ homo ad eligēdum meliōrē s̄m iura illa. sed s̄m cōsciētiā eligētis necesse est q̄ eligat illū quem reputat meliōrē vel simplicit̄ vel ad illā dignitatē pro tūc p̄satis circūstāti is p̄ticularib⁹ que ad eccl̄as tūc cōtingūt. Et alias ē acceptio p̄sone ⁊ mēdaciū cōtra cōsciā eligēdo. ¶ Ad cōfirmationē de eligēdo infra gremiū. dicendū q̄ illi qui sūt de gremio cōtatis

psuenerūt cōiter vtiliores eē ab bonū cōmune eccle in qua sūt nutriti q̄ aduenticii. Et ideo statim q̄ de gremio poci⁹ eligat̄ si aliquis ibi sit ydone⁹. si nō fiat de aliis Sicut p̄. dis. lxi. Null⁹ et dis. lxiii. Sacrorū. ¶ Ad q̄ntū q̄ homo debet in iudicio misereri paupis q̄ntū pōt rōnabilit̄ sine lesione iusticie et nō cōtra iusticiā. q̄. Exo. xxiii. Pau peris quoq̄ nō misereberis in iudicio. ¶ Ad textū de exhibitōne reuerētie idigms. dicendū q̄ honor est exhibitio reuerētie in testionū v̄tutis. vnde sola v̄tus est debita causa honoris. Aliqui tamē honorātur p̄pter v̄tutē. p̄priam. aliqui p̄pter v̄tutē alienā sicut mali prelati honorātur q̄ gerūt p̄sonā dei et cōtatis cui p̄ficiunt s̄m illd. puer. xxvi. Sicut qui mittit lapidē i acerū mercurii. sic qui tribuit isipietī honorem. Mercuri⁹ est deus mercatorum. Aceruus cōputi vel ratiociniū. vocat̄ aceru⁹ mercurii. Cōputat̄ autē q̄ntū cū lapidib⁹. Sicut igit̄ ibi ponit̄ vñ lapillus pro decē libris. Ita ponit̄ in ecclesia q̄ntū vñ ydeota vel isipies loco plati⁹ loco dei. Senes honorātur p̄pter v̄tutis apparētiā. ⁊ diuites p̄pter bonitatē reipublice cui p̄sumūt vtilēs eē. nō propter diuitias honorātur. Vñ Glo. super illud Ia. ii. Nolite in p̄sonarū acceptione h̄re fidē fratres mei. Qui diuitem p̄pter diuitias hōrat grauit̄ peccat.

LECTIO. LXXX.

¶ Ad vos q̄ fr̄s sūt hi s̄mōes mei vt discat̄ sapias. ⁊ nō excidat̄. Qui ei custodierit iusticiā ei⁹: iuste iudicabitur. Et q̄ didicerit iusta inueniēt quid rōndeat. ¶ Postq̄ declaratū est determinatū de rigore ⁊ districtiōe q̄ntū de faciet cōtra falsos iudices. dños ⁊ platos in generali. In hac pte docet sp̄s

CA. VI.

sanctus quō sibi debēt cōtra illud iudiciū p̄udere in speciali. Duo autē sunt eis necessaria. ¶ Sapia q̄ ad deū iusticia quo ad p̄ximū. Est enī sapia theosobia. i. ver⁹ dei cult⁹. s̄m Damascenū iusticia est v̄tus directiua in his que sūt ad p̄ximū. s̄m Arist. v. Ethico rū s̄m ista tria fiunt. Nā primo docet eos deū deuote colē. Sc̄do ad p̄ximū iusticiā exercere. et tertio eis p̄mittit q̄ si hec seruauerit poterūt in iudicio sine periculo respōdere. sc̄da pars ibi. Qui enī custodierit iusticiā ei⁹: q̄ didicerit iusta. Conduit̄ est satis cōmēdādo. cōminādo ⁊ iuitādo. q̄ disciplina sapie iudicib⁹ p̄ncipib⁹ ⁊ platis ē s̄mē necessaria. S̄ q̄a monito generalis non sufficit nisi moniti audiāt ⁊ aduertant. Ideo eos in hac pte excitat magis efficacit̄ explicādo vel replicādo et magis eorū statū exponēdo. Et dat̄ exēplū platis. q̄ nō est satis ḡnalia p̄dicare cū curā habeāt aiā. s̄ necesse habēt in casu ad p̄ticularia descēdē q̄ ifamia seu rebellio p̄pellit. Et ideo verū est q̄ in p̄cedētib⁹ satis dictū ē regib⁹ ⁊ platis q̄ addiscat̄ sapias: q̄a tñ reges ⁊ p̄sides sūt nimis desides ad ea que eis rōnabilit̄ psuadētur. Ideo replicat̄ inculcādo. Ad vos ergo reges. i. eccl̄arū rectores ⁊ plati. q̄cūq̄ sūt hi sermones mei qui videlz p̄cesserūt ⁊ etiā qui sequūt̄ vt discatis sapias non illā que deorsū est que est terrena aiālis ⁊ diabolica. Sed illā que de sursum ē Ia. iii. De qua Eccl̄. p̄mo. Ois sapia a dño deo est. ⁊ cū illo fuit semp̄ est an̄ eū. Et nō excidatis videlz a gr̄a in culpā. Sed p̄tinuetis p̄seuerates finalit̄ in caritate. p̄mo Cori. xiii. Caritas nūq̄ excidit. Et quia possibile est q̄ nūq̄ excidatis declarat̄ cōsequēter. qui enī cu-

LEC. LXXX.

stodierint iusticiā eius id est sapientie increate que est xps. iuste iudicabunt̄ id est iusticie p̄miū recipiēt pro mercede. p̄. thimo. iiii. De reliquo reposita est mihi corona ⁊c. Et soli tales inueniēt in iudicio quid respōdeat xpo opponētī. Et ideo subdit. Qui didicerint iusta inueniēt quid respōdeat. Et sic soluit̄ questio Iob. ix. posita Si repente interroget. quis respōdebit ei. Certe qui didicerūt iusta. inueniēt qd respōdeat. Vbi notandū q̄ respōdere debemus q̄tuor generib⁹ disputatūz arguetū. ¶ Contra nos Arguet deus per geometricas demōstratiōes mūdus per rethoricas p̄statiōes. demon per sophisticas obligationes. Et caro per insolubiles deductiones. Primo ergo deus arguit demonstratiue disputando vt nos doceat et corrigat. Procedūt enī sue demōstrationes ab imēdiatis ⁊ notissimis nobis. quia ex peccatis nostris. Ioh. xvi. Ipse arguet mūdū de p̄ctis. Et ideo ad rōes dei nō patet respōsio nisi affirmatiua. Quia si dixerim⁹ quia p̄ctū nō habem⁹ nos ipsos seducam⁹ et veritas in nobis nō est. p̄. Ioh. p̄. Vñ Iob. ix. Quātus ego sū vt respondeā ei ⁊ loquar v̄bis meis cū eo qui etiā si habuero q̄ppia iustū nō respōdebo. sed meū iudicē de peccator. Sic respōdit mulier deprehensa in adulterio Ioh. viii. q̄n xps ei geometricas demōstrationes digito protraxit in terra. Et ideo p̄fusionē cōdusionis euasit dicente sibi christo. Nec ego te cōdēno. vade ⁊ noli ap̄lius peccare. Sic respondit dauid ad nathā. ii. Regū. ii. cū eū argueret de adulterio ⁊ hōicidio. Peccauit inquit. Cui statū. Nathā. Trāstulit dñs p̄ctū tuū. Sc̄do arguit mūdus per rethoricas p̄suas-

siones. Apocal. iiii. Suadeo tibi eme a me aurū ignitū probatū locuples fias: vestimētis albis iduaris. Est enī p̄suasio mūdi. Vt colligas lucreras et vnde cūq̄ p̄quiras: cū diues factus fueris tunc per elemosinas et opa pietatis deo satisfacies pro pctis. Vñ mūd^o p̄mo p̄suadet querere que sūt mūdi et postea cōsulit que sūt dei. X̄ps docet ordinē oppositū Mathi. vi. Querite p̄mo regnū dei et iusticiā ei⁹. Vñ sicut rethoric⁹ p̄ exēpla suadet. Ita mund^o. Nonne abrahā diues fuit? David rex magnific⁹? Gregorius elemosinar⁹? Et sic de aliis mltis sc̄is qui cū sc̄itate diuitias habuerunt. Sed iste rationes nō debēt xp̄ianos mouere. q̄ licet cū diuitiis xp̄o bñ seruire sit possibile: est tamē secur⁹ viā paupertatis eligere et maioris p̄fectionis. Et ideo mūdo respōdeam⁹ illud Actū. xxvi. In modo dico p̄suades me xp̄ianū fieri. Et queram⁹ ab eo quā securitate nobis faciet q̄ uiuam⁹ donec diuites efficiamur et q̄ tūc bonā habebim⁹ voluntatem ad elemosinas faciendū. De hac respōsione in ps̄. Respōdit ei in via v̄tutis sue paucitate dierum meorū nūcia mihi. Romanus quādā nomie p̄ficus quesiuit frequēter a Marciali coco: qualis ipse foret si fieret diues et potēs. Et respōditq̄ sibi sic Dic mihi: si tu fias leo qualis eris? Vñ historiā istā describit sic. Valer⁹ libro Epygramatū. xiii. Sepe rogare soles qualis sū p̄fice futurus. Si fiā locuples: simq̄ repēte potēs. Quāq̄ posse putas mores narrare futuros. Dic mihi si fias tu leo qua lis eris. ¶ Tertio arguit diabol⁹ per sophisticas obligationes. Obligat enī hoīem ad sustinendū falsū. Vñ añ pri mū peccatū fecit falsi positionē multi

eri. Gen. iiii. Neq̄ moriemini. s̄z eritis sicut dii. Et cōsequēter concludit dñs oibus q̄ suas obligatōes admittūt. In ps̄. Declinatēs autē i obligatōes adducet dñs cū opantib⁹ iniquitatē. Et iō dicamus illud Dan. iiii. Nō oportet nos de hac re respondere tibi. ¶ Quarto caro arguit tēptatiue per insolubiliūz deductiones: q̄ ipsi⁹ argumētatōnes vix solutionē recipiūt. In quib⁹ quotidiana pugna et rara victoria. Iaco. p̄. Vnusq̄sq̄ tēptat⁹ a concupiscētia sua abstract⁹: illeclus. Isti respōdeam⁹ iuxta tres famosas: antiq̄s opinioniones soluedi in solubilia. ¶ Fuerūt enī antiq̄tus cassātes restringētes et respōdētes per trāscasū. Cassātes dicebātur quia ipsū actū negabāt de quo puenit in solubile. ¶ Nos ḡ sc̄d̄ oēs vias istas carni respōdeam⁹: primo enī in p̄ncipio cassē⁹ actū aie a quo puenit tēptatio destruam⁹ videlz sedā ymaginationē de venera voluptate. Hoc est enī q̄ caput sp̄ētis totalit⁹ quassādū est. In ps̄ Cōquassabit capita in terra multorū. Et tūc talis cogitatio est materia v̄tutis et nō culpa. nec pro tali offēdit⁹ deus. ysa. xlii. Calamū quassatū nō cōtere. ¶ Sc̄do etiā respōdeam⁹ per restrictionē ne carnis curā in desideriis faciam⁹ vt sensualitas restringat⁹ legib⁹ rōis. Exodi. xxviii. Strigat⁹ rōnale cū anulis sup̄hūeralis. ¶ Tertio respōdeamus per trāscasū cogitādo q̄ cito caro decedet: trāsbibit in terrā. p̄. Mach. p̄. Decidit in lectum et cognouit quia moreretur. De ista respōsiōe. ii. Cori. p̄. Ipsi i nobis ipsis respōsū mortis habuim⁹ vt nō sim⁹ fidētes in nobis sed in deo Et qui sic didicerit iusta in p̄ntia iueniet quid respondeat in futuro. ¶

LECTIO. LXXXI.

Concupiscite ergo sermōes meos et diligite illos: habebitis disciplinā. Clara est et que nūq̄ marcessit sapiāz facile videt⁹ ab his q̄ diligūt eā et iuenit⁹ ab his q̄ querūt eā. Declarata cōclusionē p̄ncipali videlz q̄ reges et p̄sides tenent⁹ studere sapie. Hic oñdit per quē modū hoc sit eis possibile posset enī aliq̄ se forsitā excusare. q̄ nō possz istā sapiāz attingere. cū sapiā videat⁹ eē possessio diuina nō hūana: sicut dicit⁹ primo metha. Sed hoc excludit sp̄ūsc̄is in hac pte oñdēs q̄ sapientia ista que est cognitio dei p̄ fidē et amorē nō solū est vnicuiq̄ possibilis imo multū facilis. que quidē facilitas patet ex trib⁹. Nā ipsa habet si diligat⁹. apparet si appetat⁹ et tertio occurrit si inquirat⁹. Et fm hoc ista lra diuidit⁹ i tres ptes. Nā primo oñdit q̄ ista sapiā que est cult⁹ dei per cognitionē et amorē habet si diligat⁹. sc̄do q̄ appet si appetat⁹. Et tertio occurrit si ingrat⁹. Sc̄da ps̄ ibi. Preoccupat autē si q̄ se cōcupiscat. Et tertia ibi. Qm̄ dignos se ipsa. Dicunt⁹ ḡ dno de sapiā in ista lectione. Primū q̄ ipsa habet etnitate in p̄manēdo. aliud q̄ habet facilitatē in occurrēdo. Cōcupiscite ḡ sermōes meos. Cōcupiscētia nutrimenti est signū sanitatis: bone dispositionis in corpe. Et p̄ oppositū abhoiatio cibi et pot⁹. est signū manifestū grauis infirmitatis. Moralit⁹ sermo dei est cibus aie xp̄iane. Mathi. iiii. Nō in solo pane uiuunt homo: sed in oī v̄bo qd̄ p̄cedit de ore dei. dixit xp̄s ad diabolu⁹ Vñ Ambrosius i qdā fmōe de q̄dragesima Quis q̄ v̄bo dei pascit⁹ terrenū pabulū non requirit. nec enī pōt panē sc̄i capere q̄ pane refici⁹ saluatoris: negligit panē

vel famē corpi qui pabulo lectiōis intendit: nec vētris curā habere poterit qui alimēta verbi celestis acq̄rit. Ipsa est enī refectio q̄ saginat aiam. q̄ ip̄in guatviscera cū de diuinis scripturis cibū eloqui phēnis accipim⁹. Quādo ḡ sic est q̄ p̄sona q̄cūq̄ desiderat legere et audire sermōes dei: cū delectatiōe sibi icorporet: signū est sanitatis p̄scie vel saltē bone dispositiōis ad sanitatē. Iheremie. xv. Inuētū sūt sermōes tui et comedi eos: factū est mihi verbū tuū in gaudiū: in leticiā cordis mei. Et p̄ oppositū illi qui nullū sapōrē in diuinis scripturis experiuntur. nec aliquā dulcedinē sentiunt. signū est q̄ stomachus eorū replet⁹ est amaris hūiorib⁹: grauit⁹ infirmant⁹. In Psalmo. Omnē escam abhominata est. aima eorū et c̄. Concupiscite dicit christus sermones meos et diligite eos. ¶ Diligere illos est seruire. Iohānis decimoquarto. Si quis diligit me sermonem meum seruabit. quia secundum beatum Gregorium. Probatio dilectionis est exhibitio operis. Non enim sufficit sermones christi in memoria portare nisi seruentur in vita. Vnde Augustinus super illd̄ Psalmiste. In quo corrigit adolescentior viam suam in custodiendo sermones tuos. Custoditio sermonū dei intelligenda est operatio preceptorum. Vnde frustra enī custodiuntur in memoria si non custodiuntur in vita. ¶ Nam verba dei tenendo agunt: ne obliuiscantur: non tamen agunt viuendo vt corrigantur. Et habebitis disciplinam. Quia secundum Gregorium Observantia mandatorum aperit intelligentiā oculorū vel occultorū. Vñ qui diligunt sermo

fiones. Apocal. iiii. Suadeo tibi eme a me aurū ignitū probatū locuples fias: vestimētis albis iduatis. Est enī p̄suasio mūdi. Vt colligas lucris et vnde cūq̄ p̄quiras: cū diues fōis fueris tunc per elemosinas: et opa pietatis deo satisfacies pro pctis. Vñ mūd^o p̄mo p̄suadet querere que sūt mūdi et postea cōsulit que sūt dei. X̄ps docet ordinē oppositū Mathi. vi. Querite p̄mo regnū dei: et iusticiā ei⁹. Vñ sicut rethoric⁹ p̄ exēpla suadet. Ita mund⁹. Nonne abrahā diues fuit? Dauid rex magnific⁹? Gregorius elemosinar⁹? Et sic de aliis mltis sc̄is qui cū sc̄itate diuitias habuerunt. Sed iste rationes nō debēt xp̄ianos mouere. q̄ licet cū diuitiis xp̄o bñ seruire sit possibile: est tamē secur⁹ viā paupertatis eligere et maioris p̄fectionis. Et ideo mūdo respōdeam⁹ illud Actū. xxvi. In modo dico p̄suades me xp̄ianū fieri. Et queram⁹ ab eo quā securitate nobis faciet q̄viam⁹ donec diuites efficiamur et q̄ tūc bonā habebim⁹ voluntatem ad elemosinas faciendū. De hac respōsione in p̄s. Respōdit ei in via v̄tutis sue paucitatē dierum meorū nūcia mihi. Romanus quādā nomie p̄sc̄us quesiuit frequēter a Marciali coco: qualis ipse foret si fieret diues: et potēs. Et respōditq̄ sibi sic Dic mihi: si tu fias leo qualis eris? Vñ historiā istā describit sic. Valer⁹ libro Epygramatū. xiii. Sepe rogare soles qualis sū p̄sc̄e futurus. Si fiā locuples: simq̄ repēte potens. Quāq̄ posse putas mores narrare futuros. Dic mihi si fias tu leo qua lis eris. ¶ Tertio arguit diabol⁹ per sophisticas obligationes. Obligat enī hoīem ad sustinendū falsū. Vñ añ pri mū peccatū fecit falsi positionē muli

eri. Gen. iiii. Neq̄q̄ moriemini. s̄z eritis sicut dii. Et cōsequēter concludit dñs oībus q̄ suas obligatōes admittūt. In p̄s. Deditātes autē obligatōes adducet dñs cū opantib⁹ iniquitatē. Et iō dicamus illud Dan. iiii. Nō oportet nos de hac re respondere tibi. ¶ Quarto caro arguit tēptatiue per insolubiliūz deductiones: q̄ ipsi⁹ argumētatōnes vix solutionē recipiūt. In quib⁹ quotidiana pugna et rara victoria. Iaco. p̄. Vnusq̄sq̄ tēptat⁹ a concupiscētia sua abstract⁹: et illectus. Isti respōdeam⁹ iuxta tres famosas: antiq̄s opinioniones soluedi in solubilia. ¶ Fuerūt enī antiq̄tus cassātes restringētēs: et respōdētēs per trāscasū. Cassātes dicebātur quia ipsū actū negabāt de quo puenit in solubile. ¶ Nos q̄ sc̄d̄z oēs vias istas carni respōdeam⁹: primo enī in p̄ncipio cassē⁹ actū aiea quo puenit tēptatio destruam⁹ videlz sedā ymaginationē de venera voluptate. Hoc est enī q̄ caput sp̄ētis totalit⁹ q̄uassādū est. In p̄s Cōquassabit capita in terra multorū. Et tūc talis cogitatio est materia v̄tutis et nō culpa. nec pro tali offēdit de us. ysa. xlii. Calamū quassatū nō cōte ret. ¶ Sc̄do etiā respōdeam⁹ per restrictionē ne carnis curā in desiderii faciā⁹ vt sensualitas restringat⁹ legib⁹ rōis. Exodi. xxviii. Strigat⁹ rōnale cū anulis suphūeralis. ¶ Tertio respōdeamus per trāscasū cogitādo q̄ cito caro decedet: trāsbibit in terrā. p̄. Mach. p̄. Decidit in lectum et cognouit quia moreretur. De ista respōsiōe. ii. Cori. p̄. Ipsi i nobis ipsis respōsū mortis habuim⁹ vt nō sim⁹ fidētes in nobis sed in deo Et qui sic didicerit iusta in p̄ntia iueniēt quid respondeāt in futuro. ¶

LECTIO. LXXXI.

Concupiscite ergo sermōes meos: et diligite illos: et habebitis disciplinā. Clara est: et que nūq̄ marcessit sapiā: facile videt⁹ ab his q̄ diligūt eā et iuenit⁹ ab his q̄ querūt eā. Declarata cōdusione p̄ncipali videlz q̄ reges et p̄sides tenent⁹ studere sapie. Hic oīdit per quē modū hoc sit eis possibile posset enī aliq̄s se forsitā excusare. q̄ nō possz istā sapiā attingere. cū sapiā videat⁹ eē possessio diuina nō hūana: sicut dicit⁹ primo metha. Sed hoc excludit sp̄sc̄is in hac pte oīdēs q̄ sapiētia ista que est cognitio dei p̄ fidē et amorē nō solū est vnicuiq̄ possibilis imo multū facilis. que quidē facilitas patet ex trib⁹. Nā ipsa habet si diligat⁹. apparet si appetat⁹: et tertio occurrit si inquirat⁹. Et fm hoc ista lra diuidit⁹ i tres ptes. Nā primo oīdit q̄ ista sapiā que est cult⁹ dei per cognitionē: et amorē habet si diligat⁹. sc̄do q̄ appet si appetat⁹. Et tertio occurrit si ingrat⁹ Sc̄da ps ibi. Preoccupat autē si q̄ se cōcupiscat. Et tertia ibi. Qm̄ dignos se ipsa. Dicunt⁹ q̄ duo de sapiā in ista lectione. Primū q̄ ipsa habet etnitatē in p̄manēdo. aliud q̄ habet facilitatē in occurrēdo. Cōcupiscite q̄ sermōes meos. Cōcupiscētia nutrī mēti est signū sanitatis: et bone dispositionis in corpe. Et p̄ oppositū abhoiatio cibi: et pot⁹. est signū manifestū grauis infirmitatis. Moralit⁹ sermo dei est cibus aie xp̄iane. Mathi. iiii. Nō in solo pane uiuit homo: sed in oī v̄bo qd̄ p̄cedit de ore dei. dixit xp̄s ad diabolū Vñ Ambrosius i q̄dā fmōe de q̄dragesima Quis q̄ v̄bo dei pascit⁹ terrenū pabulū non requirit. nec enī pōt panē sc̄i capere q̄ pane reficiat⁹ saluatoris: negligit panē

vel famē corpi qui pabulo lectiōis intendit: nec v̄tris curā habere poterit qui alimēta verbi celestis acq̄rit. Ipsa est enī refectio q̄ saginat aiam. q̄ ip̄in guat⁹ viscera cū de diuinis scripturis cibū eloqui phēnis accipim⁹. Quādo q̄ sic est q̄ p̄sona q̄cūq̄ desiderat legere et audire sermōes dei: cū delectatiōe sibi icorporet: signū est sanitatis p̄sc̄ie vel saltē bone dispositionis ad sanitatē. Iheremie. xv. Inuētū sūt sermōes tui: et comedi eos: et factū est mihi verbū tuū in gaudiū: in leticiā cordis mei. Et p̄ oppositū illi qui nullū sapōrē in diuinis scripturis experiantur. nec aliquā dulcedinē sentiunt. signū est q̄ stomachus eorū replet⁹ est amaris hūorib⁹: et grauit⁹ infirmitatē. In Psalmo. Omnē escam abhominata est aima eorū zc̄. Concupiscite dicit christus sermones meos et diligite eos. ¶ Diligere illos est seruire. Iohānis decimoquarto. Si quis diligit me sermonem meum seruabit. quia secundum beatum Gregorium. Probatio dilectionis est exhibitio operis. Non enim sufficit sermōes christi in memoria portare nisi seruentur in vita. Vnde Augustinus super illd̄ Psalmitē. In quo corrigit adolescentior viam suam in custodiendo sermones tuos. Custoditio sermonū dei intelligenda est operatio preceptorum. Vnde frustra enī custodiuntur in memoria si non custodiuntur in vita. ¶ Nam verba dei tenendo agunt: ne obliuiscantur: non tamen agunt viuendo vt corrigantur. Et habebitis disciplinam. Quia secundum Gregorium Observantia mandatorum aperit intelligentiā oculorū vel occultorū. Vñ qui diligunt sermo

nes christi habebunt disciplina) a
Quid autē sit disciplina docet hugo d
disciplina nouicioꝝ dicēs. Disciplina
ē cōuersatio bona et honesta cui par
est mala nō facere. sed studet etiā in
his q̄ bñ agit per cūcta irreprensibil
apparere. Disciplina est enī omnium
mēbrorū mot⁹ ordiat⁹ et dispositio de
cēs in oī habitu et actione. Hec hugo.
De eadē bern. in quadā ep̄la O q̄ com
positū reddit omnē corporis statum:
nec nō et mētis habitū disciplina. cer
uicē submittit: ponit sup̄cilia: cōponit
vultū. ligat oculos: chachinnos cohibz
moderat⁹ liguā frenat gulā: sedat irāz
huius disciplina scola ē studiū sacre
theologie vbi pati⁹ deuotionib⁹ q̄ que
stionib⁹ intendēdū est. Vnde hugo i
p̄allegato libro. Vos iqt fratres q̄ sco
lā discipline iam intrastis. in lectione
diuina pl⁹ debetis querere qd̄ mores
vestros ad virtutē instruat q̄ qd̄ sēsū a
cuat ad subtilitatem. magis q̄ velle in
formari preceptū scripturaz q̄ questi
onib⁹ impediri. Cū ergo dinas scriptu
ras legitis sollerter perpendite qd̄ ibi
dictum sit ad excitandum in vobis a
morē dei. quid ad cōtēptū seculi quid
ad cauēdū insidias inimici. quid ad bo
nos effectus nutriēdos. et quid ad pra
ua desideria extingūda valeat. et quid
cor citius p̄ cōpunctionis ardorē accē
dat. quid disciplinā in opere quid hui
litate in cogitatōe. quid obediētiā i p̄
ceptis. quid patientiā i aduersis habe
re doceat. Quid deniq̄ ad augēda bo
na sedulū et ad mala cauēda doceat ef
se circūspectū. Hec hugo. Et ideo Se
neca ep̄lavicesima. docet q̄ causa qua
re scolares nō sūt morigerati partim
ē ex pte doctoris. partim ex parte dis
cipulorū. Aligū iqt p̄cipiētū vicio pec

catur. quivos docent subtiliter dispu
tare et nōvtiliter viuere aliquid discē
tiū qui propositū ad preceptores affe
rūt. non animi excolēdi. sed ingeniuꝝ
vult dicere q̄ hec sola ē intētio scolari
um cōmunit⁹ ingeniuꝝ colere per sciaz
Nō autē aim p̄vutes. Sed talē ordinē
nō tenuit psalmista q̄ dicit. Bonitatez
disciplinā et sciam doce me. Clara ē et
que nūq̄ marcescit sapia. q. d. merito ē
diligēda scriptura sacra. quia clara est
et nō turbida. In ps. Calix me⁹ inebri
ans q̄ preclar⁹ est. Iste enī calix est ita
dulcis q̄ q̄to magis magisq̄ hō gustat
tāto magis delectādo sitit. Eccl. xxiiii
Qui edūt me adhuc esurient et q̄ bi
būt me adhuc sitiēt. Et ideo aie nō cu
riose circa iura mūdi et nō curanti de
dulci claritate scripture diuine dī. Ihe
remie. ii. Quid tibi vis in vis egypti
vt bibas aquā turbidā Egypt⁹ tenebra
iterptat⁹ et significat mūdū. vie mūdi
sūt sollicitudines seculi vī scole legū se
culariū. In iūbis vis bibiē aq̄ turbida
qa scia turbata va per quā mali ad tur
bādū bonos reddūt audaces ¶ S3 op
positū de lege dei dicit. ps. Pax mul
ta diligentib⁹ legē tuā ¶ Clara ē inqt
et q̄ nūq̄ marcescet sapia. Iō solebāt a
tiquitus sapientes coronari lauro In
signū q̄ sicut laurus seruat viriditatez
perpetuam. ita sapientia nunquam a
rescit. Et ideo probat Aristoteles pri
mo posteriorum. q̄ omnis scientia ē
de perpetuis. Et q̄ ius sit ita nobilis ē
tamen inuentu facilis. Vnde subdit.
Facile videtur ab his qui diligūt eam
Sapientie septimo. Optavi et datus ē
michi sensus et inuocavi et venit ad
mē. s. sapientia. Ecce q̄ faciliter. Ia. p̄.
Si quis vestrum indiget sapientia po
stulet a deo qui dat omnibus affluent

et nō iproperat et dabit⁹ ei. vñ pietas.
boni mores. et oīo deuota. sūt vie ad
istā sapiāz acq̄redā vñ Aug. h. i. de mo
rib⁹ monachorū. In sacris diuinit⁹ inspi
ratis neq̄ oēs a qb⁹ q̄rit⁹ docere possūt
neq̄ oēs q̄ q̄rūt discere digni sūt. Sed
ad hoc q̄ vitatis scia doceat⁹ et videat⁹ et
diligētia et pietas adhibēda est. altero
fiet vt sciētes inueniamur altero vt me
reamur. Hec ibi. Non tñ videt⁹ nisi ab
his q̄ diligūt eā. Amati enī oīa sūt fa
cilia rō est qa mēs sine delectatiōe est
ceca. Sapie. ii. Excecauit enī eos mali
cia sua. Et Sopho. f. Ambulāt vt ceci
qa dño peccauerit. Et inuenit⁹ ab his q̄
q̄rūt eā. nō ab ociosis q̄ eā nō requirūt.
Querēda est enī certo loco certo tpe et
certo mō si debeat inueniri. Certo loco
qa in penitētia Iob. xxviii. Nō inueni
tur in tra suauit⁹ viuētū. s3 in tra aspe
riētū. Et iō iuēta est in dan. et socis
ei⁹ q̄ cōtēctēs cibos regiōis legumib⁹
vescebāt. Et iō de eis dī Dan. p̄. Pue
ris at⁹ his de⁹ dedit sciaz et disciplinā in
oī libroz sapia. ¶ Certo tpe q̄ q̄rit⁹ inue
nietis. pulsate et apiet⁹ vobis. ¶ Certo
mō: qa hūilitē. puer. xi. vbi est hūilitas
ibi et sapia. Sap. p̄. In simplicitate cor
dis q̄rite illū Bern. p̄mōe. xxiiii. Si no
lum⁹ q̄rere frustra deū. q̄ram⁹ eū s3
v̄aciter: frequēter et pseuerāter: vt nec
q̄ram⁹ p̄ illo aliud: nec cū illo aliud nec
ab illo ad aliud p̄uertamur. Facili⁹ ē ei
celū et trā trāfere q̄ vt sic q̄rēs nō iue
niat. sic petēs nō accipiat. et sic pulsati
nō apiat⁹ b ¶ Sed in hī est mirabile
q̄ deus queri nō pōt nisi prius inuenia
tur. quia null⁹ eum querit nisi aliquo
modo inuenit⁹. Vñ Ber. de diligēdo
deo. Nemo te dñe querere valet nisi
qui prius inuenit⁹. Vis q̄ inueniri vt

queraris: vis queri vt inueniaris. Hec
Ber. in ps. Letet⁹ cor q̄rētū dñm: q̄ri
te faciē eius semp. Q d̄ exponēs btūs
Aug. dicit sic. Si semp q̄rit⁹. Q n̄ iue
nitur: Forte q̄n faciē ad faciē eū vide
rim⁹ sicuti est. Adhuc q̄red⁹ erit: sine
fine querēdus qa sine fine amandus.
¶ Causa est diuine bonitatis immēsi
tas que videri pōt: p̄prehēdi nō potest
et ideo semp pōt haberi et tñ sp̄ queri.
Vñ Aug. sup̄ Ioh. dicit. Queram⁹ in
ueniēdū: queram⁹ inueniētū: et inueniēdus
querat⁹: occult⁹ est. vt iuēt⁹ q̄rat⁹: imēsi⁹
est. Et licet inueniri possit nō tñ p̄fecte
in hac vita. Cū enī sit vita. non p̄fecte
pōt repiri in regione vmbre mortis.
Vñ aug. p̄tra q̄rētes btitudinē in hac
vita. dicit sic. iiii. p̄f. c. xii. Redite p̄
uaricatores ad corz iherete illi q̄ fecit
vos. State cū eo et stabiles regescite cū
eo et quieti eritis. Qui itis i aspa: quo
itis? Bonū qd̄ amatis ab illo est. S3 q̄
tū ad illū bonū nō est: suauē s3 amarū
erit iuste. qa iuste amat⁹ deo illo qc
qd̄ abs illo est. Quo vultis adhuc am
bulare vias difficiles et laborosas imo
nō est reges. vbi q̄ritis eū q̄rite qd̄ q̄ri
tis: s3 ibi nō est vbi q̄ritis: btāz vita q̄ri
tis in regiōe mortis: nō est illuc. Quo
modo nec vita beata vbi nec vita?

LECTIO. LXXXII.

¶ Reoccupat autē qui se cōcupiscit
vt illis se p̄or ondat q̄ de luce vi
gilauerit ad illā nō laborabit. assidētē
enī illā forib⁹ suis inueniet ¶ Postq̄ spi
ritus sc̄tus facilitatē acq̄redī sapiāz de
clarauit ex duobus. tñ qa habet⁹ si dili
gat⁹: tñ qa apparet si appetat⁹. Hic on
dit illd̄ idē ex tertio videlz qa occurrit
si querat⁹. ¶ Et circa hoc dicit duo. p̄
mo q̄ p̄uenit se amātes. ¶ Sc̄do q̄ af
sociat vigilātes Quātū ad p̄mū dicit sic

Preoccupat at q se cupiscit. i. de ipse qui est sapia increata preoccupat per gratia puenientem eos q effectualit dili gunt illu. ¶ Et inueniri pot s3 pueniri no pot. Sed cōtra videt q nos deū p occupare ⁊ puenire deberem. Quia in Psalmo. Preoccupem facie ei⁹ in pessione. Respōdeo q ibi loquit ps. de iudice futuro et vcturo ad iudiciū cui⁹ facie p occupare debem⁹ p cōfessi onē laudis sue et fraudis nre. Hic aut loquit spūscūs de actu meritorio. In quo ipse nos puenit grā pueniēte sine qua nullū op meritoriu exercere va lemus. Preoccupat ergo q se cōcupi scit vt illis se prior ondat Ber. O dul cis iesu prim⁹ es in accessu et vltimus in recessu. pme Ioh. iiii. In hoc est ca ritas dei nō ga nos dilexerim⁹ deum sed qm ipse prior dilexit nos Et sic pre uenit se amātes. ¶ Scōdo associat vigi lates. Et quātū ad hoc subdit q de luce vigilauerit ad illā etē. Sicut dormire est sensus hie ligatos ita vigilare : est sensus hie solutos et actualit operā tes. Illi g q intellectu et affectu bñ vtū fecerūt pncipia iuris naturalis. vel se cūdū pncipia fidei tales dicim⁹ vigi lates. Sed de luce vigilāt q mane stati a iuuetute in bonis opib⁹ se exercent Eccl. xxxix Iust⁹ cor suū tradit ad vigi lādū diluculo ad dñm qui fecit illum. Et talis qui sic vigilauerit ad sapiam id est deū qui est sapia increata nō la borabit frustra. vel diu. vel nō labora bit. id est modicū laborabit in cōpara tione illius boni quod acquirit. Eccl. li. Modicum laboraui et inueni mihi multā requiē. Et quare nō inuanū la borabit ⁊ Certe quia statim ip⁹ deum inueniet assidentē forib⁹ suis. ¶ a

Fores per quas anima habet accessū ad deum et ad sapientiā veritatis sūt pncipia prima tā practica q speculati ua. Practica sicut hoc facias alii quod tibi vis fieri quod tibi nō vis fieri: al teri ne feceris. Speculatiua sicut alte rū cōtradictoriū dicit de quolibet ⁊ de nullo eorūde ambo simul sicut pa tet. iiii. Metha. Per hec g pncipia tāq per quasdā portas. siue quasdā fores aia hūana habet ingressū ad deum co gnoscēdū et ad sciētā vitatis iuuien dam. Et iō dicit Aristo. ii. methaphi. q theologia id est cōsideratio de vita te partim est facilis et ptim difficilis. Quia quātū ad prima pncipia circa q nō cōtingit errare est facilis. Circa cō clusiones vero ab eis deductas circa q̄s vario modo cōtingit errare est valde difficilis: q̄a prima pncipia sūt sicut fores domoꝝ de qb⁹ puerbialit dicit In forib⁹ qs delinqt. q̄a introit⁹ in do mū defacili cognoscit et nihil q̄a ibi ponit latet Sed interiora dom⁹ latere possūt etiā alias prudentē pntē scruta torē. ¶ Prouerbiorū. vii. Sapiētia in ip̄sis forib⁹ loquit dicēs. O viri ad vos clamito. et vox mea ad filios hoim. Intelligite paruuli astuciar⁹ insipientes ai aduertite. ¶ Sic ergo q de lu. vi. ad sapias nō laborabit. Assidētē enī illas forib⁹ suis inueniet. hoc est sapias crea tā vel increatā inueniet assidentē fo ribus suis. id est manifeste patentem in itellectu pncipiorū: q̄a cognitio exi stendi deū oibus hoibus naturalit est inferta Sicut dicit Damascen⁹ libro. i. caplo. iiii. Et Boeci⁹ de cōsolatōe. libro tertio. p̄sa. ii. Est aut mētib⁹ hoim ve ri boniq̄ naturalit inferta cupiditas. ¶ Ad idem. Tullius libro primo. de

natura deoꝝ. ¶ Infinitas vel poti⁹ ina tas cognitiones habemus Que enim gens aut genus hominū quod nō ha beat sine doctrina anticipationē quā dam deoꝝ quā Epycurus vocat plem s̄m. id est anteceptā aio rei quādā in formationē s̄i q̄ nec intelligit quicq̄ nec queri nec disputari potest. Idē li. ii. Quid potest esse tam apertū tam perspicuū. cum celū suspiciamus cele stia que contemplati sumus q̄ esse ali quod numē pstantissime mentis: quo hec regātur. Sed contra istam videtur esse illd quod scribitur. puer. viii. Be atus homo qui audit me ⁊ qui vigilat ad fores meas quotidie Ergo sapiētia nō statim inuenit assidēs in foribus. Dicendū est q̄ inuenitur statim quātū ad itellectū pncipiorū: et quātū ad noticiā dei generalē. Sed non inuenitur statim perfecte quia qui ali quid nouit plus nosse cupit. Fores ve ro sapientie. in puerbis dicim⁹ docto res per quos habem⁹ ingressū ad sapi entia. Et ad illas fores oportet vigila re quotidie. Eccl. vi. Si videris sensa tum euigila ad illū et gradus ostioꝝ illius exerat pes tuus B ¶ Et notā dum circa materiaꝝ lectionis huius q̄ triplex causa exprimit i scriptura qua re vigilare ⁊ vigilāter nos hie debem⁹ in oibus videlz hostilitas crudelis re bellationis. vtilitas fidelis amministra tionis et debilitas terrestris inhabita tionis. Quātū ad primū homies exi stentes in bello mortali nō possūt sū novacare Nos aut sumus in cōtinuis bellis. In Psalmo Cōculcauerūt me ini mici mei tota die ⁊c. Ergo necesse ha bemus vigilare. Grues sicut dicūt na turales inter se vigilias diuidunt. Et

illa que vigilare debet lapidē tenet in pedibus. vt si illa dormierit lapis ca dens alias excidet et seipfam. Si ergo auis insensata que vigilare tenet. sic sibi puidet cōtra somnū. Multo magis cōtra somnū peccati cautelā continuā adhibere debem⁹. prima Petri q̄nto. F̄res sobrii estote ⁊ vigilate ⁊c. Et bene adiungens p̄mittit sobrietatē vigilie. Nā ebrietatē sequit⁹ necessario mult⁹ somn⁹. Est aut de diabolo isto aduer sario sicut de q̄daz duce Cartagineñ. Refert Sext⁹ Iuli⁹ Frōtin⁹. Strage. libro. ii. caplo. v. quod est de infidiis. Dux iste bellum habuit contra quos dam de affrica qui Cartagineñ. rebel labant. Fuerūt istī de affrica auidi ni mus ad bibendū vinum q̄ intelligens dux vsus est cōtra eos tali cautela. Ac cepit multa dolia vini ⁊ miscuit cū vi no succū cuiusdā herbe que vocat mā dragora. que quidē herba est mirabili ter sōnifera. sicut docz Aristo. primo de somno et vigilia. Facit enim homi nes ita profunde dormire q̄ fiunt in sensibiles. et ideo solet dari hominib⁹ qui sunt propter aliquā infirmitatem curandam secādi vt possint sine dolo re secari. Dolia ergo vini sic infecti di misit iste dux in tentoris suis ⁊ fugit. ad cautelā tentoria derelinquēs: affri ci gaudentes tentoria inuadunt. et in uenientes victualia cum vino in abū dantia comederunt et biberūt de isto vino infecto et statim oēs sic oppressi sunt somno q̄ nullo modo se iuuare potuerūt. hoc explorās dux iste predi ctus de nocte rediit sup eos misos si cut voluit trucidant. ¶ Ista cautela moraliter loquendo vtitur diabol⁹ cō tra homines Vinū quod letificat de-

signat leticiā et lasciuia secularē. Ista leticiā siue iocūditatē mūdi diabolus sic cōmūit succo mādragore id ē de lectatōi luxurie q̄ oēs de eo bibentes fiunt quasi insēbiles. Mandragora enī est herba habēs masculū et femelā et omnia lineamēta corporis hūani in se prefert et ad gnātōis fecūditatē cōfert. Gn̄. xxx. Dicit rachel sorori sue Ite de iacob viro suo. Dormiat tecū hac nocte p̄ mādragora filii tui. Et ideo mādragora voluptatē caris significat. Quia ergo tota mūdāna iocūditas inter homines his dieb⁹ procurāte diabolo qui nos semper cautelose querit debellare de succo voluptatis. ē infecta. ideo homines viciōsi dormiunt peccatis et ad correptionē prelatorū: predicationes doctorū reperuntur insēbiles: vt dicat quilibet illorū illud puer. xxiii. Verberauerunt me et nō dolui. traxerūt me et nō sensi. q̄ euigilabo et rursū via repiā. Nō sic vos carissimi. s; sicut dicit. ii. Cori. vi. In oib⁹ exubeam⁹ nosmetipōs sicut dei ministros. Et infra. In vigiliis in ieiuniis i castitate i scia. Nota tria sciētiā p̄cedētia. vigiliās ieiunia et castitatem. ¶ Secūda cā quare nos i hac vitavigilare debem⁹ est vtilitas fidelis amministratoris. Sū⁹ enī sicut serui vigilātes de nocte et expectātes aduētū dñi de nuptiis redeuntis. nuptie sūt i celo ineffabilis gaudiū de sacrosctā vniōne deitatis infimite ad naturā hūanā. De his nuptiis dñs noster uertur est in die iudicii descēsurus ad mūdū totū iudicādū finaliter. Et ideo. math. xxxiii. Vigilate quia nescitis q̄ hora dñs uertentur⁹ sit. Et Lucē xii. Sint lumbi vestri p̄cincti et lucerne ardentes. Et vos similes hominib⁹ ex

pectatib⁹ dñm suū q̄ reuertatur a munitis. vt cū uenerit et pulsauerit cōfessim apperiat ei. Bt̄ serui illi quos cū uenerit dominus inuenerit vigilantes. Et licet oēs vigilare debeā⁹ maxime tamē prelati quorū cure subditorū anime sūt cōmissē. In cuius signū cū christ⁹ discipulos suos dormientes inuenisset speciali⁹ ceteris increpauit petrū dicēs. Symō dormis: nō potuisti uia horavigilare mecum. ¶ Tertia causa quare in p̄nti moraliter vigilare debem⁹ est debilitas terrestri habitationis. homo qui iaceret in domo riuosa ex omni parte debili et firmul cū hoc sciret q̄ aliq̄s exteri⁹ suffoderet continue muros ad eū occidēdū: non daret se sōno si esset prudēs sed sollertivigilare. Dom⁹ anime est corp⁹ luteū vel terreū. Iob. iii. Habitant dom⁹ luteas et terrenū habēt fūdāmētū: et cōsumuntur velut a tinea. Fossor ē mors qui indefesse nititur perfodere domū nostrā vt fures animā cū pctis si possit vel cū penis debitis pro pctō. Et iō bene dī math. xxxiii. Si sciret p̄familiās qua hora fur ueniret vigilaret utiq̄ et non sineret perfodi domū suā. Sed timēdū ē q̄ ē de nobis sicut de pueris recenter natis. Dicit enī Aristoteles. primo de sōno et uigilia. c. v. Q̄d pueri quādo pariūt dormiūt. et habēt oculos clausos propter cōsuetudinē dormiendi in matrice. Sic ē de multis tādij inoleuit in eis cōsuetudo indulgēdi negligētie pigritie et accidie q̄ vigilare nō possūt. Sed cauendū est a trib⁹ malis passiōib⁹ que accidunt in somnis sicut docet. Arist. libro preallegato. Epyleiā. Ephyaltes et letargia. Epyleiā est cerebri passio faciens hoīem cadere subito et inopinato. Ephyaltes

est passio in sōno faciens hoīem apparere q̄ aliq̄s eū opprimit et nititur suffocare. vñ illis q̄ hnt hanc passionē videtur cōmūit q̄ illavetula icūbat sup eos et nititur suffocare. Letargia ē infirmitas compellēs hominē dormire et dormiendo mori. Morali⁹ iste tres passiones tria vicia generalia significāt q̄bus inoleuit tot⁹ mūd⁹. Supbi nāq̄ et ambiciofi q̄ ad grad⁹ et honores nituntur ascēdere. Epylemtici sūt quia supbia casū habet. Et claudian⁹ in maiori yma tollit in altū vt casu grauiore ruant. Lubrici siue luxuriosi patiuntur ephyalten: quia vetula illa ē caro corrupta p̄ pctū eis superminet et dñatur et depmit eos ne resurgant. Auari vō sūt letargici id est obliuiofi q̄ quanto plura a deo percipiūt. tanto magis obliuiscūt tā sū q̄ dei. Vnde glofa super illud ps. De⁹ de⁹ meus ad te de lucē uigilo. Situit in te aia mea q̄ multipliciter tibi caro mea et c. Ad deū uigilat q̄ uere dei memor est. Ad deū dormit q̄ deū obliuiscitur. Nō sic vos carissimi sicut ceteri. sed uigilem⁹ et sobrii sim⁹ et c. ¶ LEC. LXXXIII

Qogitare ḡ de illa sc̄sus est p̄summat⁹ et q̄ uigilauerit propter illaz cito securus erit. q̄ dignos se ipsa circū querens. et in uis suis ostēdet se illis hilariter et in omī prouidētia occurret illis. ¶ Due sūt cōclusiōes quas sp̄s sanctus intendit p̄ncipaliter in hac pte capitulivsq̄ ad finē de sapientia declarare. Vna ē q̄ i ei⁹ acq̄sitiōe est facilitas. Alia ē q̄ in eius possessiōne ē felicitas. et de istis duob⁹ agit alē natim: nūc declarādo facilitatem sapientiam acq̄rendi. nūc p̄mendādo felicitatē sapientia possidēdi. Cōsequit

aut possessiōne sapientie duplex felicitas uidelz tēporal et etna. et de utraq̄ fit hic descriptio: et nūc de uia nūc de aliaviciōsim. ¶ Diuidit⁹ ergo textus p̄ lectus in duas partes. Nā p̄mo oñdit felicitatē que ē in sapie possessiōe. Secūda ps ibi. Q̄ m̄ dignos Q̄ nantuz ad primā partē dicit q̄ duplicem perfectionē confert homini sapia que cōsistit in uero cultu dei. Nā excludit ab homine q̄tum ad rōalē: errorē falsitatis. q̄tū ad irascibilem timorē aduersitatis. Q̄ uatū ad p̄mū dicit sic. Cogitare de illa. i. de sapientia increata q̄ est cult⁹ ueri dei est sc̄sus cōsumatus. id est sensus ueraciter informat⁹ sine deceptione. Sensus enim multiplici⁹ deceptiuntur. Aliquando propter indispositionē organi. Sicut lingua febricitatis iudicat dulce amarū. Aliq̄n propter indispositionē mediū. Sicut oculus iudicat baculum esse fractum cuius uia medietas est in aere et alia in aqua. a liquādo propter elongationē obiecti. Sic oculus iudicat solē esse pedalis quāti tatis. et sic de aliis. Propt̄ quod sincerā ueritas nō est a se sibi⁹ expetēda fm̄ aug. sc̄do soliloq̄orū. Et ideo iudiciū sc̄sus dicitur imp̄fectum et incōsumatum nisi per rationis sniaz reguletur. In solis ergo sapiētib⁹ qui sensualitati dominat⁹ p̄ ratiōne est sc̄sus cōsumatus. Vñ aug. i. li. de libero arbitrio. c. xviii. Sapiens ē qui regno mētis omni libidinis subugatione semota pacatus est. Et Eccl. xxi. Cōsumatio tioris dei sapia et sc̄sus. Et per opposituz stultorū sc̄sus sp̄s est incōsumatus. q̄ i sensualitate stat. et fm̄ rōez. nō uinuit. et ideo uocat⁹ sup⁹. c. iiii. Rāi incōsumati. Fragē iqt rami incōsumati. Sic ḡ sapientia.

entia excludit ab homine quā ad ratio-
nalem errorē falsitatis. Secūdo exclu-
dit timorē penalitatis. Et quā ad hoc
dicit. Qui vigilauerit propter illā cito se-
cū erit. Cito: quia p̄ mortē q̄ veniet
valde cito hēbit securitatē q̄ ē p̄s potif-
sima b̄titudis. Vñ dicit aug. xiiii. de
trinitate. loq̄ns de futura b̄titudie Oē
qd̄ ibi erit bonū erit. et ip̄e sūm̄ de sū-
mū bonū erit atq̄ ad fruēdū eū amātū
b̄ p̄sto erit et qd̄ ē oīo b̄tissimū. ita sēp
fore certū erit. Quilibet ergo bonus
cito securus erit. Apoc. xxii. Ecce ve-
nio cito et merces mea mecū est red-
dere vnicuiq̄ secundū opera sua. Et a
poc. i. Significauit de⁹ que oportet fi-
eri cito. Et ideo signāter dicit. Qui vi-
gilauerit propter illā cito secur⁹ erit ad
differētiā hoīz lasciuoz q̄ vigilias m̄l-
tas faciūt nō propter cultū dei: sed pro-
pter cultū carnis. quoz qd̄ vigilānt ad
gulam. quidā ad pdā: qdā ad luxuriā
vigilāt. quidā propter gulā et ad suas volu-
ptates explendas. de qb̄ d̄r. Sap. xiiii
Infantie plenas vigilias hātes. Alii vi-
gilāt ad pdā sicut fures latrones et p̄do-
nes. Iob. xxxiiii. Vigilātes ad pdā p̄-
parāt panē liberū agz. n̄ sūnt vineam
eius quā vi oppresserūt vindemiāt
Plaut⁹ i quadā cōedia. Ve ap̄ q̄s vi-
gilia m̄lta i noctē p̄trahūt. Tātū enim
seruis suis devota quā de nocte auferūt
Tertii vigilāt ad luxuriā. Iob. xxiiii.
Oculus adlteri obseruat caliginē dicēs
Nō videbit ocul⁹. Seḡ sc̄da. ps lctō
nis. In q̄ oñdū facilitas sapiāz acgrē-
di ex trib⁹. Ille ei q̄ nos q̄rit et q̄ se nob̄
oñdit et q̄ i oī tpe nob̄ occurrit facilit̄ i
ueniēta nobis. Sed sapia increata q̄ de-
us est sic se habet ad nos q̄ ip̄a circuit
q̄rēs dignos se et in viis suis. i. in p̄ce-
ptis ostēdit se eis hilarit̄. et i oī p̄uidē

tia occurrit illis. Dicit ergo sic. Facile
inuent⁹ quā dignos se ip̄a circuit q̄rens
id est ad modū circueiunt et q̄rēs se ha-
bet q̄a ex oī tēpore dat nobis de⁹ oc-
casione eū cognoscēdi et amādi. Vñ
de aug⁹ q̄rto cōfessionū. c. viii. Celū et
terra et oīa q̄ in eis sūt. Ecce vndiq̄ mi-
hi dicūt vt te amē: nec cessāt dicere oī
b̄ vt sint iexcusabiles. **C**ircūuit
xp̄⁹ q̄rēs nos i terra i aere i inferno Au-
gustin⁹. xi. cōfessio. c. ii. Quēstisti nō q̄
rētes te. quēstisti autē vt queram⁹ te.
Quēstisti nos in terra docēdo. In cru-
ce moriendo. Ac p̄ insignia passionis
sue gloriosa misericorditer ad regna
celestia nos incitādo In infernū descē-
dēdo. vt i viis suis ostendit se illis hi-
larit̄. Vie xp̄i sūt precepta christi. Se-
mite sūt cōsilia. In ps. Vias tuas dñe
demōstra mihi et semitas tuas edoce
mc. Et hoc hilariter. puer. xvi. In hi-
laritate vult⁹ regis vita et demētia ei⁹
quasi imber serotin⁹. Et in omni pro-
uidētia occurrit illis Docet enī Tu-
lius secūdo rethorice q̄ prudētie tres
sunt partes. memoria prouidētia et i-
tellectiua. Mēoria ē p̄ quā ai⁹ repetit
illa que fuerūt. Intellectiua ē per quā
ea prospicit q̄ sūt. Prouidētia per quā
futuri aliquid vidēt̄ anteq̄ fit. Vñ p̄-
uidētia proprio nomine sūpta est p̄ns
notio futurū tractās euētū. In omni
ergo specie prouidētie de⁹ occurrit dili-
gētib⁹ docēs quid eis expedit recorda-
ri quid meditari quid p̄stolari Vult q̄
dicere sp̄s sc̄tus q̄ de⁹ se diligētibus
in oī prouidētia occurrit. i. gratiam tri-
buit non solū bene ordinādi p̄ntia. s̄
etiā prouidēdi de futuris. **V**bi
notād q̄ ad p̄fctū r̄gimē hūane vite q̄
druplex prouidētia ē necessaria: vide-
l̄z legaliū statutorū. tp̄aliū thesaurorū

personalium meritorū et regulariū r̄sfo-
rum. **P**rimā prouidētia tenēt fa-
cere r̄ges: principes: et prelati: iustici-
arii: p̄siliari: et regū ministrū videlicet
leges instituantur iuste q̄ conuenien-
tes cōes tā diuitib⁹ q̄ pauperib⁹ oñdā-
tur. Hec autē prouidētia de thesauro sa-
cre scripture procedere debz. Lex eni-
que obuiat sacre scripture decretis ec-
clesie et bonis morib⁹ nullius debz ef-
se momētū Sicut dicitur i cano. dist. x
Nō licet. Vbi etiā felix papa ad quē-
dā imperatorē sic scribit. Certū est s̄
reb⁹ vestris eē salutare vt cū de causis
dei agiē iuxta ipsius cōstitutū: regia⁹
volūtatez sacerdotib⁹ xp̄i studeat sub-
dē nō p̄ferre. et sacrosctā p̄ eoz p̄sules
pot⁹ discē q̄ docere. eccie formā seq̄ n̄
huic hūanitatē seq̄nda. iura prefigē. ne-
q̄ eius sanxionib⁹ velle dñari. Cui de-
us demētie tue pie deuotōis collavo-
luit submittere. ne dū mēsurā celestis
dispēsatoris excedit: ne eaf̄ in cōtūme-
liā disponēt. A thesauro ergo sacre
sc̄pture sumi debet prouidētia legaliū
statutorū sine quib⁹ impossibile ē pa-
cē in hoīes obseruare. ii. Mach. iiiii.
Videbat enī Onias sine regali prou-
idētia eē impossibile pacē reb⁹ dari.
Secūda prouidētia q̄ ē tēporaliū thesau-
rorū tenēt facere plati ecclesiastici p̄ pau-
perib⁹ sustētandis. Ipi enī sūt sp̄ialit̄
senascali xp̄i q̄ de ip̄i primoio famili-
am suā exhibere tenēt Vñ Bern. de
collogo simonis et iesu. li. iiii. c. v. Res
paupū non pauperib⁹ dare par sacrilegi-
crimē dinoscit Sane primoia sūt pau-
perū facultates ecclesiarū et sacrilega eis
crudelitate subripit̄ q̄qd̄ sibi ministri et
dispēsatores nō vtiq̄ vel possessores vl-
travictū suscipiūt et vestūt. Et. c. iiii.
dicit sic. Dignū est vt qui altario deser-

uit de altario viuat. Viuat iquā de al-
tario: nō superbiat nō luxurie et nō di-
tetur: nō in dericatu diues ex paupe-
re fiat: non ex ignobili gloriofus non
sibi de bois eccie ampla palacia fabri-
cet: nec loculos inde cōgreget nec i va-
nitate nec in superfluitate disperget n̄
extollat de facultatib⁹ eccie p̄sanguine
os suos aut nepotes: ne filias dixerit
nuptū tradat. Cōceditur tibi vt si be-
ne deseruit de altario viuas. Hec ber.
Est ergo pilatus senascal⁹ pauperū fi-
guratus p̄ agelū qui thobiam iuniorē
duxit in regionē medorū et instruxit
quomodo vxorē sibi debuit copulare
et sanū r̄duxit. Cui thobias regratiā
do dicit. Si me ipsū tibi tradā seruū nō
ero condignus prouidētie tue vt dicit
Thobie. ix. Sic certe regratiabitur s̄b-
ditus sanatus per prouidētiā boni
plati ductus per viam penitētie. et re-
ductus ad ciuitatem leticie. Et ideo si-
gnant dicitur prelati i. Petri. quinto
Pascite qui in vobis est gregē dei pro-
uidentes non coacte: s̄z sp̄tānee. Nō
solum autem prelati s̄z omnes habē-
tes substantiā huius mūdi ad aliqualez
huiusmodi prouidētiā obligātur pro
pauperib⁹ sustētandis. **T**ertia prouidētia
est personalium meritorum ad istam
faciendā omēs obligamur quilibet p̄
se ip̄o in nudinis huius vite. Ad Ro.
xii. Nolite esse prudētes ap̄d vos met-
ip̄os nulli malum pro malo reddē-
tes: sed prouidētes bona. nō tātū corā
deo sed corā oīb⁹ homib⁹. prouidētes i-
quit bona videl̄z maxia q̄ sūt virtutes
et bona opera. Ista ei bona h̄nt in se p̄-
ciositatem durabilitatem et vtilitatez
Est enim vna elemosina vel vnū ieu-
niū deuotum magis preciosū corā
deo q̄ totum aurū mundi. vel etiam
t.ii

omnes lapides preciosi Est etiam meritum bonum durable: quia perpetuum si non interrumpatur per peccatum Fatuus valde foret existens in nudinis ubi multa videret venalia preciosa. si tantum sibi panderet de talibus de quibus se sciret spoliandum in recessu suo de nudinis vellet nollet Vita pnis mundine sunt in quibus negociari debemus. Luce. xix. Negociamini dum venio. Fatui ergo sunt qui totam suam predictam faciunt de trenis diuitiis de quibus in morte sunt necessario spoliandi. pime Thimo. vi. Nihil intulimus in hunc mundum haud dubium: quia nec auferre quod possumus. Et in persona talium dicitur. Sapientia. ix. Cogitationes mortalium timide et incerte predictie nostre. Aduertat etiam quod mundanas diuitias per longum tempus cum laboribus piculis et tedius pro suis filiis et heredibus et nihil adhuc pro seipsum perpetuum procurauerunt quanta fatuitate laborant et accipiant exemplum de Iacob. Gen. xxx. Qui postquam xiiii. annis fuerat Laban dicitur socerum suum. Iustum est ut pundeat aliquando etiam domum meam ex tunc lucro proprio vacauit per se familia sua. Quarta est predicta regularium religiosorum et ad hanc omnes tenemur quilibet per seipsum computum redditur et dicitur rursus et reus coram iudice apparitur diligenter sibi panderet de rursus. In istis casibus erimus omnes in die iudicii. Et ideo de nobis optat deus illud Deuter. xxxii. Vt non saperet et intelligeret ac nouissima panderet. Prouidere est pculvidere sicut dicit boetius. v. de consolatione. Nouissima nostra sunt mors et iudicium pena et pimum Ista nouissima dum pcul sunt prouidere et pordinare debemus et tunc nunquam peccabimus. Ecclesi. vii. In omnibus opibus tuis memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. ¶ LEC. LXXXIII.

Initium enim illius verissima est disciplina concupiscentia. Cura ergo discipline dilectio est et dilectio est custodia legum illius. Custoditio autem legum presumptio est incorruptio. Incorruptio autem faciet proximum esse deo Concupiscentia itaque sapientia deducit ad regnum perpetuum ¶ Postquam declaratum est quod homo per sapientiam produci potest ad felicitatem. Restat declarare que sint media preferenda ista potestate. ¶ Et hoc facit in ista lectione. vnde intentio sua in presentia lectione est ostendere quomodo naturaliter homo ordinatur ad beatitudinem supernaturalis que consistit in vita eterna. pteplado sapientia creatura Humana autem beatitudinis adipiscende radix et initium est hominis inditum ab ipso deo. media vero sunt partim a deo: partim a nobis finis vero vltima a deo supernaturaliter nobis datur. Radix et fundamentum beatitudinis consequente que in diuina persistit notitia est naturale desiderium quod homo habet ad sciendum De quo dicit Aristoteles. p. Metha. quod omnes homines naturaliter scire desiderant. Et illud idem naturale desiderium est initium sapientie: sicut hic dicit spiritus sanctus Initium inquit illius. i. sapientie verissima est discipline concupiscentia. Concupiscentia ei que est a natura est vera non ficta: pseuerans non momentanea: realis non depicta Iste igitur naturalis appetitus deum cognoscendi et amandi. quia deus est primum verum et summum bonum. est primum gradus ascendendi ad felicitatem que est sapientia de futuro beatificans per sapientiam fidei in presentia. ¶ Et notandum quod ista verissima concupiscentia discipline delinquit quodammodo sophiste vel bofi. legiste numerosi: et ideote ociosi. Primum ad discendum ppter apparatus Est enim sophistica sapientia apparatus non existens. et sophista copiosus ab apparatus sapientia et non existens. ¶ Elécor. De quibus. ii. Thimo. iii.

Ducunt variis desideriis sepe discentes et nunquam ad sciendum veritatis puenientes. Secundi addiscunt propter pecuniam De quibus dicit Ouidius. iii. de vetula. Omnes destinant ad ea que dona ministrant quod sciunt pauci discunt. plures ut abundant ditari quod volunt potius quam philosophari. Et ideo secundum eum philosophia exiliu patitur et philosophia pecunia regnat. Et contra istos dicit spiritus sanctus Sapientia. vii. Diuitias nihil esse dixi in comparatione illius: nec comparavi illi lapidem preciosum quonia omne aurum in comparatione illius arena exigua et tantum lumen estumabatur argentum in prospectu illius. Tertii sunt vagni et ociosi et incostantes negligentes ingenium naturale colore per doctrinas et catholicas disciplinas. Contra quolibet tale dicit et scribit apostolus. i. Thimo. iiii. Noli negligere gratiam que est in te. et infra Attende tibi et doctrine et sta in illis ¶ Vltimo ergo radice sapientie que est naturalis concupiscentia discipline. Consequenter ponit media que sunt tria Cura dilectio et custodia. et est talis ordo quod desiderium naturale sciendi causat curam. id est diligentem sollicitudinem addiscendi Cura causat dilectionem dei: quia non est possibile quod homo sit sollicitus ad cognoscendum deum quin si pficiat in cognitione pficiet in dilectione. Dilectio dei causat custodiam legis diuine. Ioh. xiiii. Si quis diligit me sermonem meum seruabit. Et p. Io. i. Qui dicit se nosse deum et mandata eius non custodit mendax est. Custodia autem mandatorum dat presumptionem immortalitatis. que immortalitas est ppetua dina. quia deus solus est cui repugnat non esse. g. a primo ad vltimum arguendo concupiscentia sapientie deducet ad regnum perpetuum. Et notandum quod spiritus sanctus vult in ista deductione colore quod dicitur rethorico quocumque a tullio gradatio. ii. rethori. sive vel dimax grece. quia di-

cat beatus Augustinus. iiii. de doctrina christiana. c. vii. Ois eloquentia rethorica in scriptura sacra potest inueniri. Est autem gradatio sive beatitudinis Augustinus. vbi super. c. vii. quando vbi vel sensus alterum ex altero conectunt sicut patet in vbo quod dicit apostolus. ad Romanos. v. vbi dicit. Tribulatio patientiam operatur. patientia autem pbatone. pbatio vero spiritus. spes vero non confundit. Et simile est quod ad Romanos. viii. dicitur Quos pdestinauit. hos vocauit. et quos vocauit. hos et iustificauit. et quos iustificauit. hos et glorificauit. Et est figura siue color pulcherrimum ornamentum sive Gradatio vero sive Tullium diffinitur sic. Gradatio est quoniam antecedens ad presentis verbum descendit aliter quam ad superius ascensum est huiusmodi. Que namque reliqua spes manet libertatis si eis quod libet licet quod licet possunt et quod possunt audent et quod audent faciunt et quod faciunt nobis molestum non est? Sic ei debet doctor ecclesiasticus dicere eloquenter ut doceat delectet et flectet. sicut dicit Augustinus. iiii. de doctrina christiana. c. xii. Docere est necessitas delectare suauitatis. flectere est victorie et potestatis et istud vltimum est finalis intentio doctorum ecclesiasticorum. sicut dicit ibidem Augustinus. c. xiii. sic. Si talia dicuntur que credere vel nosse sufficiat nichil aliud est eis consentire nisi confiteri vera esse. cum vero illud doceat quod agendum est. et ideo doceat ut agatur. frustra psuadet verum esse quod dicitur. frustra placet modus iste qui dicitur si non dicitur ut agatur. Oportet ergo eloquentem esse ecclesiasticum qui suadet aliquid quod agendum est non solum docere ut instruat et delectare ut teneat. sed etiam flectere ut vincatur. Hec Augustinus. Vt ergo gradatione tali genere dicitur spiritus sanctus dicit sic. Cura ergo discipline dilectio est. i. dilectionem operatur. Sicut et reflectio lumen ad t. iii.

speculū cōcām causat ignē naturalē
Ita est moralit̄ qñ ad aiaz hūilē et de-
uotā icidūt radii lumiofi sacre sc̄ptu-
re a xpo qui ē sol iustie deriuati et re-
flectūt idē radii ad deū per timorē et
reuerētā sue incōphēibilitatis. neces-
sario; cā aōr in mēoria tāl mēd̄ z tūc
dilcō ē custodia legū illi⁹. Cū at nichal
maius fit in ptāte q̄ diligere: p̄ q̄ faci-
le ē legē custodire. ad Ro. xiii. Plem-
tudo legis est dilectio Custoditio at le-
gū cōsumatio ē icorruptio. i. pdu-
cit ad icorruptōez hoc ē ad imortali-
tatem. Incorruptō aut facit pximū es-
se deo. i. imortalitas facit nos filios do-
Qua sicut dicit porphir⁹. Mortale
separat nos a diis. Cōcupiscētia itaq̄
sapientie deducit nos ad regnū ppetuū
Qualit̄ aut timor causat i nobis sapi-
entā tā i pñti q̄ i futuro plchre decla-
rat Linconiensis in sermōe quem fe-
cit de pastorib⁹ ita dicens. Sicut cera
mollis fortiter applicata sigillo reci-
pit imitatoriam similitudinem et oīs
formarū z figuraz sigilli isculptarū
plchritudinū Sic aia p amorē copulaz
fortit̄ ad deū applicata: nō equali s; cū
sūma imitatōe recipit similitudinem
ipi⁹ plchritudis incōformitatē. Et cū
apd sūmā plchritudinē nulla desit pl-
chritudo. Ipsa ei dicit. Plchritudo a-
gri mecū est i aia p amorē copulā a sū-
ma plchritudie ipressa nō erit alicui⁹
pulchritudis absentia. s; refulgebit i
illa pulchritudo que ē sup illa imitati-
one Ois vō plchritudo inferior parū si-
bi refulgebit respectu illi⁹ plchritudis
superioris cū ois inferior pulchritudo ref-
gebit in illa. multo ampliori q̄ in infe-
riorib⁹ decorē venustate Et cū idem sit
sūme pulchritudinē forma et sūma
sapia cū aia fuerit pfecta cōformitas

sūme pulchritudinē p hoc sūme sapi-
entie erit. et p cōsequens aia illustrata
sapie pulchritudie vnde et amor q̄ fa-
cit aiaz deiformem facit ipaz sūme sa-
piētie participatōe sapiētez B (Est
ergo plena dilectō totius veritatis ma-
gistra imo amor est ipi⁹ v̄tatis notici-
a. Vñ p os ipi⁹ d̄r. Iohis. xiiii. Para-
clitus autem spūs sc̄tus quem mittet
pater in noie meo: ille docebit vos oia
Nec temoueat aliqñ q̄ multi i via do-
mini ambulat nec tñ est in eis plena
noticiaveritatis. quia sicut dicitur: ma-
gister docere discipulū aliquā artē to-
tā puta rethoricā vel geometriā: cū ta-
mē adhuc versat̄ discipulus circa ar-
tē principū vel mediū nōdum sciens
artis terminū. Sic spūs sc̄tus dicit̄ nos
docere vñ magnā artē: omnē videlz
veritatē: cū tamē adhuc versetur cir-
ca artis p̄mordia. augmētata vero in
nobis dilcōe auget̄ z hui⁹ magne ar-
tis noticia. Cū vero i plebi⁹ in nobis a-
mor vt diligam⁹ deū ex toto corde et
ex tota aia et ex tota mēte vt videlicet
ois pticula cordis cōuersa sit in ipsuz
totalit̄ qd̄ finita hac pegrinatōe erit i
patria: tūc erit visibilis z huius mag-
ne artis cōsumata noticia. Efficit er-
go amor p̄sumatā decoris speciē z sa-
piētie plenitudinē fm modū cōsumā-
tionis q̄ pōt esse i sūpma facie creatu-
re rōal. Hec Linconiensis. Istavero sa-
piētia ē quasi sapida sc̄ia Vñ cōpatur
vino in sacra scriptura. Can. v. Cōme-
di farum cū melle meo: bibi vinum
cum lacte meo. (Dicit autem Alber-
t⁹. iiii. Metheo. tractatu. i. c. x. q̄ vinū
lōge ductū efficit̄ ex motu magis sa-
pidū. q̄ p̄t p̄cussionē et motū partiū
qualescit in eo calor natural̄ et magis
subtilit̄ diriget̄ hūidū. Et eadē est cā q̄

re pēdulū vinū p̄cussū z motū reuertit̄
tur aliquantulū ad statū suū. Vocat
autē pēdulū qd̄ incipit dediare ad cor-
ruptionē vt estio. Moralit̄ vinū lon-
ge ductū ē doctrina sacre sc̄pture que
de celo ad hoies p̄phetas: priarchas:
angelos et ipm dei filiū ē deducta ab
initio vq; mō exagitat̄ z excutit̄ p ex-
positōez igētia Et iō istd̄ vinū ē meli⁹
multo q̄ vinū cuiuscūq; sc̄ie sc̄lar̄ q̄ non
defert̄ nisi de tra ad terrā. Vinū enī
qd̄ crescit in motib⁹ est delicatū z sub-
tilit̄ q̄ illd̄ qd̄ crescit in vallib⁹. Mōs al-
tissim⁹ celū ē et travallis lachrimarū
Et iō vinū sc̄ie sc̄lar̄ rude ē grossū et i-
sapidū. Aliud vō subtile z sapidū. Ca-
viii. Dabo tibi poculū ex vīo cōdito et
multū maloz granatorū

SILECTIO. LXXXV.
I ḡ delectami i sedib⁹ z sceptris
o reges ppli: diligite sapiāz vt i ppetu-
um regnetis. Diligite lumē sapie oēs
q̄ p̄stis pplis. Quāuis sapiā sit singu-
lis necessaria: maxie tñ regib⁹ z prin-
cipib⁹: iudicib⁹ z plat. Et iō istū spēali⁹
sūt monēdi q̄ studiū suū apponāt cir-
ca sapiētiā acgrēdā. Quia ergo i pte p̄-
cedēti det̄minatū ē q̄ nō solū i ei⁹ pos-
sessione est felicitas. imo q̄ in ei⁹ acq-
sitōe est facilitas Iō hic concludit̄ spūs
sc̄tus q̄ i ei⁹ duratōe ē ppetuitas z per-
p̄ns q̄ ipa sit naturalit̄ appetēda. Vñ
i lra ista duo facit. Primo iuitat̄ reges
ad sapiē dilectōez spēalit̄. Scdo q̄ sc̄tūq;
alios p̄fectos vel platos ḡnalit̄. Scda
psibi. Diligite lumē ¶ Circa p̄mū di-
cit sic. O reges ppli si delectami in se-
dib⁹ et sceptris. Si p̄ q̄a sic est de facto
q̄ delectami in honorib⁹ hui⁹ vite q̄s
recipitis a p̄lo p̄t hoc q̄ pplz iudica-
tus z regitis et p̄stat vobis q̄ sedes v̄e
vt scepra n̄ p̄nt hic p̄manere ppetue-

Ergo diligite sapiāz. i. vñ cultū dei vt
i ppetuū regnetis z vestra delectatōez
p̄ntē ad futurā p̄tinuetis. Ap̄c. v. Fe-
cisti nos deo nostro regnū et sacerdo-
tes et regnabi⁹ sup terrā. Et ap̄c. xx.
Erūt sacerdotes dei z xpi eius et reg-
nabūt cū eo mille ānis. Glosa. i. ietnū
Pomē enī millenari⁹ q̄ est limes nu-
meroz p̄ et̄nitate. Hec ergo monitio
dirigit̄ regib⁹ spēalit̄. Scdo monet oēs
alios p̄fectos ḡnalit̄ ita dicens. Diligi-
te lumē sapie omnes q̄ p̄stis populis
p̄cedētib⁹ et ducētib⁹ alios in nocte te-
nebrofa necessariū ē lumē q̄a alias ca-
dēt vel saltē errabūt a via tā ducētes q̄
ducti. Math. xv. Cec⁹ aut̄ si ceco duca-
tū p̄stet ambo in foueā cadūt. Sūt au-
tem plati ductores subitorū p̄cedēt̄
eos i via morū z ideo indiget̄ lumine
sapie z cognitionis sacre sc̄pture. Bō⁹
auriga sic ordinat de equis trahētib⁹
bigam vel currum q̄ si habeat equoz
exocaturā nunq̄ facit eum precedere
quia sic bigam subuerteret et socios
sequentes confunderet. Sed facit euz
post alios supportare bigam et sequi
alios qui possunt videre. Isto modo
vult christus fieri qui est currus israel
et auriga eius. iiii. Regum. xii. Non
placet sibi q̄ carentes lumine sapien-
tie p̄ficiantur. et preponant̄ ad tra-
hendā bigam. ecclesie. Sed tantum
clare videntes. In quibus est noticia fi-
dei et sane doctrine. Et potest dici pre-
latis ecclesie istud verbum. Diligite
lumen sapientie et̄. Lumen sapien-
tie debent esse doctores z scolares sc̄p-
ture sacre. Quibus dicitur. Math. v
Vos estis lux mūdi. q. d. Tales p̄fera-
tis in p̄motionib⁹. Tales diligatis ho-
norando beneficia conferendo z in p̄-
plexitatibus cōsulendo. Sic tamē pau-
t. iiii.

ci faciunt plures enim consilium laycos vel legistas qui theologos vel Canonistas. Et ideo timendum est quod eis accidat sicut accidit Sauli qui tempore necessitatis consilium petiit a Phitonissa et ab ea rursus mortis sue accepit sicut patet per primum. Regum. xxviii. Notandum est quod periculosum est delectari in sedibus et sceptris. Sceptrum secundum Patricium est virga regalis. **S**edes diuina cum throno vel solia: in quibus reges sedere solent. Dicit tamen magister in historiis. quod in secundo atrio templi Salomonis sub porticibus erant tria genera sedilium videlicet Cathedre Exedrez synedre. In cathedris sedebant doctores in gymnasio In synedris sedebant auditores in consistorio. Et dicebantur synedre quasi possessio vel coessus. In exedris sedebant assessores in iudicio cum iudice quando aliquid secretius tractabatur. Et dicebantur exedre quasi assessus. De sedibus etiam diuersitate distinguunt grammatici sic. et sunt versus Ebrardi tales. scilicet Rex solium: doctor cathedram iudexque tribunal. Possidit assessorem sedem presul. proceptor curule. **I**n istis ergo sedibus periculosum est delectari. Tum quia in eis est difficile vitare iugiter impossibile suare stabilitatem. Primo enim patet quod plati et iudices qualescumque cum magna virtute summa difficultate possunt vitare iugiter in iudicando. Tu propter beniuolos supplicatores Tu propter iniustos commiatores qui omnes hi per varia media iudicem fallere moluntur. Apoc. ii. Scio ubi habitas ubi sedes est sathane poterit dici de pueris iudice. Et ideo sicut recitat Helymandus li. xv. Cabises rex adeo seuerus fuit quod quedam iniustus iudicem excoarari fecit et sedem iudicalem pelle sua operari fecit. Et in eadem sede filium iudicis posuit loco patris dicens sibi quod iniquus super caueret iudicium ne simili iudicio

plecteretur de qua narratio formatur tales versus. Sede sedes ista. iudex inflexibilis sta. A manibus refecit munus ab aure proceres. Sit tibi lucerna sedes pellis que paterna. Quia resides natus pro presbitero datus. Iste Cabises fuit filius Cirri regis persarum qui licentiauit iudeos captiuos tempore Esdre reedificata Hierusalem. Et iste Cabises vocatur Nabuchodonosor in historia Iudith. Et Artaxerxes versus Assuerus apud Hester: quem Seneca appellat feliciter furiosum Tante fuit austeritas quod a nativitate sua fingitur furiosus fuisse sicut dicit Lucanus. Secundo impossibile est suare stabilitatem Exemplum de Siro Ecclesiasticus x. Sedes ducum superborum destruxit de se federe fecit mitis pro eis.

LECTIO. LXXXVI.

Quid est autem sapia et quemadmodum scia sit referatur non abscondita a vobis sacramenta dei sed ab initio natiuitatis inuestigabor ponam in luce scientiam illam et non preteriboveritatem neque cum invidia tabescente iter habebom quoniam talis homo non erit princeps sapientie. **Q**uoniam superius determinatum est quod sapia prebet delectationem perpetuam. Et omnis homo naturaliter delectationem appetat. Sicut dicitur vii. Ethicorum. Quia tanta bestie quam homines imo omnia quodammodo delectationem persequuntur: possunt merito glibet querere. Quid sit sapientia lectio hodierna est quantum sufficit obuiare et istam dubitationem excludere. **N**on dicitur. Quid est autem sapientia. Et exponitur ista littera dupliciter. Primo modo allegorice de christo qui est sapia increata. Alio modo litterali de sapia creata. Quatum ad primum modum exponendum posset aliquis dicere. Tu sapientia comedator et christi predicator tu delectaris in cultu sapientie eius dilectione. Nos nescimus quid

CA. VI.

est sapia increata quam tu dicis christum. Respondit autor. Referatur quod sapia et quemadmodum scia sit. id est quemadmodum genita sit eternaliter a patre. In psalmo. Ante luciferum genui te. et temporaliter a matre. Et quis neutra eius generatio valeat enarrari perfecte. poterit triuiter eius natiuitas quantum pro fide sufficit exemplari explanari. Et non abscondita a vobis sacramenta dei videlicet natiuitatem passionem resurrectionem et ascensionem. Sed ab initio natiuitatis christi inuestigabor. Quia isra. c. vii. narrat christi incarnationem. Alio modo exponitur littera ista de sapia creata que est veritas dei cultus. Et quemadmodum scia sit. id est qualiter operari fuerit ab hominibus sapia durante. Et non abscondita a vobis sacramenta dei. id est sacra mysteria quibus deus colitur a deuotis in orationibus. ieiuniis et deuotionibus sed ab initio natiuitatis hominis scilicet quod homo natus in mundo. Inuestigabor quia natiuitatem humanam describit. c. vii. Super quidem et ego mortalis homo. Et ponam in luce sciam eius. id est euidenter faciam sapientiam cognoscere non preteriboveritatem quoniam videlicet in tegete apte eam manifeste. Neque cum invidia tabescente. id est tabescere faciente iter habebom. Tabescere enim id est est quod putrescere vel languescere quoniam talis homo videlicet inuidus non erit princeps sapientie. Inimici enim nunquam participant nec concitant merces suas: sed sapia et invidia inimicantur. Nam sapia illuiat: invidia execat. unde homo inuidus non poterit esse princeps sapientie. Non preteriboveritatem. **H**ic est notandum quod est sermone veritas: veritas operatio: veritas intentionis Veritas sermone requirit quod ita sit sicut dicitur et quod dices si credat esse in re sicut dicit. Nam hi ista sit in re sicut homo dicit si tamen credit aliter esse dicit contra prescientiam est defectus veritatis moralis que requiritur in fine. De ista veritate loquitur

LEC. LXXXVI.

Apostolus ad Ephe. iiii. Deponetes mendaciam: loquimini veritatem unumquodque cum proximo suo quoniam sumus inuicem membra. **S**eda veritas est operatio et consistit in conformitate operis et sermone vel orationis in bono. Et huiusmodi contrarium est fraus dolus et simulatio: per quam aliquis dicit pulchra verba homini et simulat se amicum et tamen occulte eum odit et ponit ei infidias. Contra quales scribitur per Ioh. iiii. Filioli non diligamus verbum neque lingua sed opere veritate. **T**ertium veritas est veritas intentionis et consistit in conformitate intentionis ad opus videlicet opus quod de suo genere est bonum non fiat ex appetitu laudis humane sed ex quocumque vana intentione sed ut honor dei principaliter intendatur. Io. iiii. Veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate. id est in sancta intentione coniuncta cum exteriori operatione. **S**eda notandum quod aliter distingui solet triplex veritas videlicet doctrine iusticie et vite. **V**eritas vite est obseruata legis diuine. **V**eritas doctrine predicatio eiusdem. Veritas iusticie finis iudicis vel testimonium testis per veritatem. Et ista triplex veritas per nullo scandalo est omissa. **V**nde habentur tales versus. Scandala per vitam doctrinam iusticiam. Tu non effugies sunt in reliquis fugienda. **P**ro vita quia homo per nullo scandalo vitando debet peccare mortaliter nec doctor vel predicator debet falsum docere per quocumque scandalum vitando. tacere tamen poterit et debet si ita sit. quod auditores fiant ex sua doctrina deteriores. Nec iterum iudex vel testis aliquo modo ferre debet vel dicere falsum in iudicio pro aliquo scandalo vitando. poterit tamen iudex in casu sententiam differre et testis ad tempus tacere. Et sic poterit intelligi versus qui videtur duobus predictis contrari. Est verum vite doctrine iudicis. Primum spiritus habet duo per

pter scādala lingue. si est vitatē doctne
in casu pp̄t scādalu subicere et iudici
um licet differre. Nullo mō tñ falsuz
vel docere vel iudicare licz p scādalo
quocūq vitando. ¶ Tercio notādū q
vitas est acgrēda cū studio. defēdēda
cū odio et p̄pōnēda cū socio Primovi
tas est ingrēda cū studio. Eccl. ii. Pius
est et misericors deus et remittet in tpe
tribulōnis pctā et p̄tor est oib⁹ in
grentib⁹ se in vitate. ¶ Scdo vitas est
defēdēda cū odio. Quia sm Terētū.
vitas parit odiū: obsequiū parit ami
cos. ¶ Nihilomin⁹ tñ vitas sp̄ pua
let finalit. ii. Esdre. c. ii. Magna est vi
tas et fortior ē oib⁹. vñ paties aduerfi
tatē p defēsiōne vitatis lz possit ad tē
pus opprimi finalit tñ triumphat In cu
ius figura legim⁹ de Iona q mltiplici
ter tribulat⁹ fuit et mirabilit⁹ liberat⁹
Dicebat aut Ionas fili⁹ Amathi. i. fili⁹
vitatis. Nō q pater su⁹ eēt Amathi v̄
ficuocaret sed qa Helias suscita uerat
eū a mortuis et restituerat euz matri
sue q p̄ filio suo resuscitato regr acā
do dicit Helie Nūc in isto cognoui qa
vir dei es tu et v̄bū dñi in ore tuo ve
rū est. iii. Reg. xvii. Et ex illa hora et
deinceps vocat⁹ est Ionas fili⁹ Amathi
ad ē vitatis. Mō sic ē q de nullo hoie
legim⁹ q tot euasit picula sicut Ionas
Primo ei sicut mō dictū ē. ip̄e fuit fili
us vidue sareptene. De q habem⁹. iii.
Re. xvii. ibi scribit⁹ q egrotauit filius
m̄sien m̄ssfamilias z erat lāguor for
tissim⁹ ita vt nō remaneret i eo halit⁹
vñ i inuētute sua mortu⁹ ē z resuscita
tus ab helia. Iste adnltus scūs ppheta
miss⁹ fuit ad p̄dicādū niniuiti Et volēs
fugē i tharsis p mare. Prima sorte ca
dētē s̄r eū eiecit⁹ de nauz p̄iect⁹ i ma
re. Scdo deuorat⁹ a cete Tertiop̄uat⁹

in vētre ceti trib⁹ dieb⁹ et trib⁹ noctib⁹
Quarto euomit⁹ fuit de ore ceti i ari
dā. Quō aduſt⁹ est feruore tāto solis
q petruit aie sue vt moreret⁹ z ait Me
lius est mihi mori q̄ viuere Sicut patz
Ione. iiii. Ecce quātas aduerſitates tri
bulationes z āgustias sustinuit fili⁹ vi
tatis. In signū q q̄cūq vitatē cōstāter
tenet p̄secutiōes. āgustias z inimiciās
patiet⁹: sed finalit liberabit⁹. Ioh. viii.
Si m̄seritis in sermōe meo veri disci
puli mei eritis z cognoscetis vitatē et
veritas liberabit vos. Sed est vulgare
exēplū q homies se habēt ad veritatē
audiēdā sicut se habēt ad recipiēdum
aquā b̄ndictā qñ sacerdos ic̄ipit aquā
b̄ndictā aspergere: p̄p̄s tot⁹ applaudit z
occurrit approximando ad sacerdotē
deponūt caputaz idināt capitz ma
nus eleuāt vt aquā b̄ndictā recipiant.
S3 si sacerdos sit liberalis de aq̄ sua z
dat eis abūdāter in facie. statū se auer
tūt et fugiūt vel se ab aq̄ defēdūt. Isto
modo cōtingit cōter inē hoies de ve
ritate. Multi enī tā nobiles q̄ simpli
ces cū audiūt de aliq̄ plato vel p̄dicato
re q dicit hoib⁹ veritatē libēter mira
biliter applaudūt talē p̄mēdāt eum
audire desiderāt. Sed si cōtingit q ad
eos declinet et dat eis abūdāter de aq̄
sua b̄ndicta id est arguit ic̄repet z cor
ripiat vicia in qbus iacet statū murmu
rant. faciē auertūt z pctā sua defēdūt
ii. ad Thimo. iiii. A veritate quidē au
ditū auertēt ad fabulas aut p̄uertētur
¶ Tercio veritas ē preponēda socio
qa amico Socrate z amica vitate sc̄m
est phōrare veritatē. Ambob⁹ ei existē
tibus amicis. sc̄m ē phōrare vitatē. Pri
mo Ethi. Dicit ei Andronic⁹ perypo
tetic⁹ q sc̄itas ē q̄ facit fideles z fuātes
ea que sūt ad deū iusta. Hoc aut quidē

est phōrare vitatē amicis imo destrue
re familiaritatē p salute veritatis. Est
etiā adeo necessariū ad bonos mores
q̄ impossibile est sine hoc vitatē cōserua
ri nisi hō p̄ferat vitatē familiarit⁹ suis
posset enī homo adducere falsa testio
nia z falsa media ad defēsiōne amico
rū suoz cōtra vitatē qā rō nō p̄mittit
Maxime aut hoc philosophis p̄gruit
qui sūt p̄fessores sapie que quidē sapi
entia est cogitatio vitatis. Et ideo spe
cialit astringunt⁹ ad defēsiōne vitatis
Quod aut magis debem⁹ amare veri
tatē q̄ hoies. p̄bat⁹ per hoc q nō ama
mus hoies nisi pp̄t vitatē et vitatē. er
go magis amāda est vitas. vñ Plato
reprobādo opimonez Socratis dilecti
mḡri sui dicit q oportz magis curare
de veritate q̄ de aliquo alio. Christ⁹ at
volēs nos vitatē amare et hōrare di
cit se eē ip̄s veritatē. Ioh. xiiii. Ego sū
via veritas et vita. Et Ioh. xviii. Dicit
se ideo venisse in mundū vt testioniū
veritatis ferret. Ego inqt in hoc nat⁹
sū z ad hoc veni in mundū vt testioniū
phiberē veritati. zc.

LECTIO. LXXXVII.

¶ Multitudo sapiētū sanitas est or
bis terrarū. Et rex sapiēs p̄p̄i sta
bilimētū est. Ergo accipite disciplinā
per sermōes meos et p̄derit vobis P̄
q̄ sp̄sscūs mltipliciē inuitant ad sapie
dilectionē. Hic redit iterū ad sapie cō
mēdationē. Et circa hoc duo facit Pri
mo ponit sapie cōmēdationē: scdo al
licit ad ei⁹ inq̄sitionē. Scda ps̄s ibi. Er
go accipite. ¶ Quātū ad primū
sciēdū q licet effect⁹ seu fruct⁹ sapie in
mltis appareat cōmēdabilis maxime
tamē in regimie vite hūane relucet.
Regi⁹ enī vita hūana p̄ filio et ip̄erio

que duo sine sapia nihil valēt. Thobie
iiii. Cōsiliū semp a sapiēte pergre. Et
puer. viii. Per me reges regnāt et le
gūp̄ditores iusta discernūt dicit sapia
Istud ergo bonū qd est tranquillitas hu
mane cōuersatiōis erit maximā bonū
qd hoibus p sapiāz puenit i hac vita et
depēdet a duob⁹ videlz a sano p̄silio cū
nilis mltitudinis z a iusto ip̄erio rega
lis celsitudinis. Et q̄tū ad primū dicit
sic. Multitudo sapiētū: sanitas est or
bis terrarū. Et est locutio methapho
rica et figuratiua. Sanū enī dicitur de
aiali dieta z vrina analogice sicut patz
iiii. methaphi. c. p̄. S3 q sanū dicit⁹ de
republica vel de tota ciuilitate hūana
hoc est methaphoricē z figuratiue. Et
tamen satis rationabilē. Cū enī sanū
et egrū sint dr̄ne corpus sicut dicit Ga
lien⁹. integri. c. p̄. z respublica sit q̄si
quoddā corp⁹ sm Plutharcū quod di
uini muners b̄nficio aniatur. Et sm
apostolū. p̄. Corin. xii. Oēs sum⁹ vnū
corp⁹ in xp̄o. sed diuersa mēbra. Rati
onabiliter et p̄nr dici pōt q sicut res
publica est corp⁹. ita necessario sanuz
vel egrū. Mō sic est q sanitas corporis
est cōueniēs p̄portio humorū: ifi r mi
tas cōtrarietas vel supabūdantia alicu
ius vnus humorū soluens armoniaz
debitā quā sanitas corporis exigit. Et
eodez mō est in republica qñ ita est q
oia officia z iuraz dignitates regūtur
et p̄suant⁹ in p̄portōe rōnali tūc ē sani
tas in republica tali. Si vero vna pars
abūdet z alia patiat⁹ penuriā surgit cō
trarietas hūorū que est egritudo cor
poris xp̄i m̄stici. Mō sicut si m̄s me
dici est sanitas corporis. ita finis que m
xp̄s itēdit ē pax hūani generis. Sicut
cecinit angel⁹. Luce. ii. Gloria in ex.

pter scādala lingue. si est vitatē doctne
in casu pp̄ scādala subdicere et iudici
um licet differre. Nullo mō tñ falsuz
vel docere vel iudicare licz p scādalo
quocūq vitando. ¶ Tertio notādū q
vitas est acqrēda cū studio. defēdēda
cū odio et p̄pōnēda cū socio. Primovī
tas est ingrēda cū studio. Eccl. ii. Pius
est et misericors deus et remittet in tpe
tribulatōnis pctā et p̄tector est oibz in
grentibz se in vitate. ¶ Scdo vitas est
defēdēda cū odio. Quia s̄m Terētū.
vitas parit odiū: obsequiū parit amī
cos. ¶ Nihilominuz vitas sp̄ p̄ua
let finalit. ii. Esdre. c. ii. Magna est vī
tas et fortior ē oibz. vñ paties aduerfi
tatē p defēsiōne vītatis lz possit ad tē
pus opprimi finalit tñ triūphat In cu
ius figura legim⁹ de Iona q mltiplici
ter tribulat⁹ fuit et mirabiliter liberat⁹
Dicebat aut Ionas fili⁹ Amathi. i. fili⁹
vītatis. Nō q pater su⁹ eēt Amathivl
ficocaret sed qa Helias suscitauerat
eū a mortuis et restituerat euz matri
sue q p filio suo resuscitato regracā
do dicit Helie. Nūc in isto cognoui qa
vir dei es tu et v̄bū dñi in ore tuo ve
rū est. iii. Reg. xvii. Et ex illa hora et
deinceps vocat⁹ est Ionas fili⁹ Amathi
id ē vītatis. Mō sic ē q de nullo hoīe
legim⁹ q tot euasit picula sicut Ionas
Primo ei sicut mō dictū ē. ip̄e fuit fili
us vidue sareptene. De q habem⁹. iii.
Re. xvii. ibi scribit⁹ q egrotauit filius
ml̄ier ml̄familiāz et erat lāguor for
tissim⁹ ita vt nō remaneret i eo halit⁹
vñ i iuuētute sua. mortu⁹ ē et resuscita
tus ab helia. Iste adn̄tus scūs ppheta
miss⁹ fuit ad pdicādū in iuuētute et volēs
fugē i tharsis p mare. Prima sorte ca
dētē s̄ cū elect⁹ ē de nauz et p̄tēt i ma
re. Scdo deuorat⁹ a cete. Tertio p̄uat⁹

in vētre ceti trib⁹ dieb⁹ et trib⁹ noctib⁹
¶ Quarto euomit⁹ fuit de ore ceti i ari
dā. Quatio adust⁹ est feruore tāto solis
q petiuit aie sue vt moreret⁹ et ait Me
lius est mihi mori q̄viuere Sicut patz
Ione. iii. Ecce quātas aduerfitates tri
bulationes et agustias sustinuit fili⁹ vi
tatis. In signū q q̄cūq vitatē cōstāter
tenet p̄secutiōes agustias et iimicicias
patiet⁹: sed finalit liberabit⁹. Ioh. viii.
Si māseritis in fermōe meo veri disci
puli mei eritis et cognoscetis vītate et
veritas liberabit vos. Sed est vulgare
exēplū q homies se habēt ad veritatē
audiēdā sicut se habēt ad recipiēdum
aquā b̄ndictā qñ sacerdos incipit aquā
b̄ndictā aspgere: pp̄s tot⁹ applaudit et
occurrit approximando ad sacerdotē
deponūt caput et idinat caput ma
nus eleuat vt aquā b̄ndictā recipiant.
S3 si sacerdos sit liberalis de aq̄ sua et
dat eis abūdāter in facie. statū se auer
tūt et fugiūt vel se ab aq̄ defēdūt. Isto
modo cōtingit cōter inē hoīes de ve
ritate. Multi enī tā nobiles q̄ simpli
ces cū audiūt de aliq̄ plato vel pdicato
re q dicit hoīb⁹ veritatē libēter mira
biliter applaudūt talē p̄mēdāt eum
audire desiderāt. Sed si cōtingit q ad
eos dedinet et dat eis abūdāter de aq̄
sua b̄ndicta id est arguit icrepet et cor
ripiat vicia in qbus iacet statū murmu
rant. facie auertūt pctā sua defēdūt
ii. ad Thimo. iiii. A veritate quidē au
dūt auertēt ad fabulas aut p̄uertētur
¶ Tertio veritas ē preponēda socio
qa amico Socrate et amica vitate scū
est phōrare veritatē. Ambob⁹ ei existē
tibus amicis. scū ē phōrare vitatē. Pri
mo Ethi. Dicit ei Andronic⁹ perypo
teti⁹ q scitas ē q̄ facit fideles et fuātel
ea que sūt ad deū iusta. Hoc aut quidē

est phōrare vitatē amicis imo destrue
re familiaritatē p salute veritatis. Est
etiā adeo necessariū ad bonos mores
q̄ impossibile est sine hoc vitatē cōserua
ri nisi hō pferat vitatē familiarit⁹ suis
posset enī homo adducere falsa testio
nia et falsa media ad defēsiōne amice
rū suoz cōtra vitatē qd rō nō pmittit
Maxime aut hoc philosophis p̄grunt
qui sūt p̄fessores sapie que quidē sapi
entia est cognitio vītatis. Et ideo spe
cialit astringunt⁹ ad defēsiōne vītatis
Quod aut magis debem⁹ amare veri
tatē q̄ hoīez. p̄bat⁹ per hoc q nō ama
mus hoīez nisi pp̄ vitatē et vītate. er
go magis amāda est vitas. vñ Plato
reprobādo opimiones Socratis dilecti
mḡri sui dicit q oportz magis curare
de veritate q̄ de aliquo alio. Christ⁹ at
volēs nos vitatē amare et hōrare di
cit se eē ipsā veritatē. Ioh. xiiii. Ego sū
via veritas et vita. Et Ioh. xviii. Dicit
se ideo venisse in mundū vt testimoniū
veritatis ferret. Ego inqt in hoc nat⁹
sū et ad hoc veni in mundū vt testimoniū
phiberē veritati. zc.

LECTIO. LXXXVII.
¶ Multitudo sapiētū sanitas est or
bis terrarū. Et rex sapiēs ppli sta
bilimētū est. Ergo accipite disciplinā
per fmōes meos et p̄derit vobis P
q̄ sp̄s scūs mltiplicat iuuēnit ad sapie
dilectionē. Hic redit itē rū ad sapie cō
mēdationē. Et circa hoc duo facit Pri
mo ponit sapie cōmēdationē: scdo al
licit ad ei⁹ inq̄sitionē. Scda ps ibi. Er
go accipite. ¶ Quātū ad primū
sciēdū q licet effect⁹ seu fruct⁹ sapie in
ml̄tis appareat cōmēdabilis maxime
tamē in regimie vite hūane relucet.
Regit⁹ enī vita hūana p̄silio et iperio

que duo sine sapia m̄hivalēt. Thobie
iiii. Cōsiliū semp a sapiēte pergre. Et
puer. viii. Per me reges regnāt et le
gū pditores iusta discernūt dicit sapia
Istud ergo bonū qd est tranquillitas hu
mane cōuersatōis erit maximā bonū
qd hoībus p sapiāz puenit i hac vita et
depēdet a duob⁹ videlz a sano p̄silio et
nilis mltitudinis et iusto iperio rega
lis celsitudinis. Et q̄tū ad primū dicit
sic. Multitudo sapiētū: sanitas est or
bis terrarū. Et est locutio methapho
rica et figuratiua. Sanū enī dicitur de
niali dieta et vrina analogice sicut patz
iiii. methaphi. c. p. S3 q sanū dicit⁹ de
republica vel de tota ciuilitate hūana
hoc est methaphorice et figuratiue. Et
tamen satis rationabilē. Cū enī sanū
et egrū sint dr̄ne corpus sicut dicit Ga
lienus. integri. c. p. et respublica sit q̄si
quoddā corp⁹ s̄m Plutharcū quod di
uini muneris b̄nficio aniat⁹. Et s̄m
apostolū. p. Corin. xii. Oēs s̄m⁹ vñū
corp⁹ in xp̄o. sed diuersa mēbra. Rati
onabiliter et p̄nr dici pōt q sicut res
publica est corp⁹. ita necessario sanuz
vel egrū. Mō sic est q sanitas corporis
est cōueniēs p̄portio humorū et ifir mi
tas cōtrarietas vel supabūdantia alicu
ius vnius humorū soluens armoniaz
debitā quā sanitas corporis exigit. Et
eodez mō est in republica qñ ita est q
oīa officia et iura et dignitates regūtur
et p̄suant⁹ in p̄portōe rōnali tūc ē sani
tas in republica tali. Si vero vna pars
abūdet et alia patiat⁹ penuriā surgit cō
trarietas hūorū que est egritudo cor
poris xp̄i m̄stici. Mō sicut finis me
dici est sanitas corporis. ita finis quem
xps̄ itēdit ē pax hūani generis. Sicut
cecinit angel⁹. Luce. ii. Gloria in ex

cellis deo rē. Iste finis per sapientiaz obtinet tantummodo. Et ideo dicit multitudo sapientū sicut est orbis terrarū Et notate qd ad bonū regimē requiruntur sapia et etiā multitudo sapientū. si desit sapia erit sicut de roboā ptigit. iiii. Re. xii. Rndit ei pplo dura derelicto cōsilio seniorū qd ei dederāt et locut⁹ est ei secūdū cōsiliū iuuenū dicēs. Pater me⁹ aggrauat iugum vestrū. Ego autē addā iugum vestro. Pater me⁹ cecidit vos flagellis: ego autē cedā vos scorpionib⁹. Multitudo autē necessaria ē. quia in nullo vno sapiente p⁹xp⁹ posuit de⁹ pfectionē sapientie. Et ideo null⁹ princeps vni⁹ cōsilio debz esse cōtētus Vñ. i. Mach. viii. legim⁹ de roanis q tpe iude machabei fecerāt sibi curiaz et quotidie cōsulebāt cccxx. consilium agētes sp de mltitudine vt q digna essēt gererēt. quia puer. viii. Ego sapientia hito i p⁹silis: eruditus interfū cogitātōib⁹. Et puer. xi. Vbi nō ē gubnator corrueat pplus: sal⁹ aut vbi mltā cō filia: Patz ergo q mltitudo sapientū sanitas est orbis terrarū: dādo sanū cōsiliū Scdo sapia regit rēpublicā iusto iperno regal⁹ celsitudis. Et qtu ad h subdit sic. rex sapiēs ppli stabilimētū ē. Sic docz plutarch⁹. et recitat⁹ polictico li. iiii. Princeps d⁹ eē i pplo sic cithare d⁹ Sic ei cithared⁹ fides et cordas aberates opescit ad dlce armoniā reduc ita pnceps nō rigore iustie: nō remissione demētie subditorū faciet armoniam. h⁹ at certū ē q tuā⁹ ē cordas reithi q extēdi. Reissa nāq p artificiiū corrigi⁹ et debitā soni reddit grāz. qvero semel rupta ē nullo artificio rpa⁹ puer. xx. Mīa r⁹ vitas custodiūt regē et robo rat⁹ demētia thron⁹ ei⁹. Quid at sit popul⁹ declarat. aug. xix. de ci. dei a

c. xxi. pplus ē cet⁹ iuris cōfesu et vtilitatis cōmunionē sociat⁹. Vel alit⁹ se cū eū eū diffinit⁹ ppl⁹ sic. Pplus ē cet⁹ multitudis rōalis rerū qd diligit cōmunionē pconcordi sociatus. Et rēpublica ē res ppli secūdū eū dē. Hic at est notandū q rēpublica ex trib⁹ cōsistit. ex superiorib⁹ mediis et inferiorib⁹ Vñ aug⁹ recitās⁹ vba Scipionis dicit q q est armoma in cātu ea est concordia in ciuitate. Vñ sicut ex distinctis sonis fidib⁹ ac tibis concors cōcēt⁹ efficit ita ex sūmis: infimis: et mediis interiectis ordinib⁹ cōcordia statuitur ciuitatis. Rex g sapiēs stabilimētū ppli ē. qā fm sniaz platois. Regnata forēt sivel cōtingeret esse p⁹hos reges vl⁹ reges p⁹hari. Pplus enī se h⁹ ad modū aq que oi impulsu ventu agitaf Apoc. xvii. Aque mltē ppli multi. S⁹ rex sapiēs ē stabilimētū populi ppter bonas leges et iusta imperia et rigore iusticie. S⁹ multo magis remissione demētie. B⁹ Vñ seneca de demētia li. i. c. ii. Nullū demētia ex oib⁹ magis q regē decz. Et ifra Pestiferevis ē valere ad nocēdū. Et c. iii. Pricipum crudelitas bellū est. demētia i qcumq domū uenerit eā felcē et trāqllā p⁹stabit. Et infra. q. iiii. Si dii placabiles et eque delicta peccatiū nō statū fulmib⁹ psequēt⁹. qto equ⁹ ē hoiez hoib⁹ ppositū mti aio exercere imperiū. Vñ valer⁹ de alexādro. li. v. c. i. dicit Alexāder vt infinitā gliam bellica vtute ita p⁹cipuū aorē demētia meruit. Pponit autē Seneca notabile exēplū contra reges excessiuo rigore vtentes qui sine misericordia morte plectūt omēs. qui eos offēdūt⁹ estimat⁹ se p h habituros securitatem et augent p⁹riuz periculū ac multiplicāt hostes suos quē admo-

dum p⁹se arbores plurimis ramis re pullulat: mltorū satorū generat dēfiora resurgāt p⁹cindūt⁹ Ita regia dignitas auget iimicorū numerū tollēdō pntes. Parentes enī liberiq⁹ eoz q infecti sūt⁹ pping⁹ amici in locū singulorū succedunt. Et iō occidēdo vni⁹ hostē efficit decē sibi Scdz Senecā reges debēt eē sicut medici et nō minus turpia sūt pncipi mltā supplicia q medico mltā funera. Et cōueniēter dicit⁹ metrice. Sit piger ad penas princeps. ad p⁹miavelox. Et doleat quotiēs cogitur eē ferox. Vñ Seneca li. β. de demētia. c. iiii. optime dās exēplū pncipi vt se talē ciuib⁹ quales sibi deos velit. oñdat. Sic et Eneam docuit Anchises pater su⁹ sicut recitat Virgili⁹ li. bro. vi. Et Aug. illd idē allegat. ix. de ciui. dei. c. xi. Tu regē iperio p⁹pos ra tione memēto. Hee tibi artes erūt p⁹ cisq imponere morcs. p⁹ere subiectis et debellare supbos. Hinc est q dicit An⁹ viii. Eth. q similis est pparatio regis ad subditos et p⁹ris ad filios et pastoris ad oues. Rex g sapiēs ppli stabilimētū est. Patēt g duo de sapiavidelz q sapia rē publicā hūanaz: regit sano cōsilio et iusto iperio. Quātū ad p⁹mū dicit q mltitudo sapientū sanitas ē orbis terrarū. Quātū ad scdz dicit q rex sapiēs p⁹sta. est. Et ex equo tot bona per sapiāz pferunt⁹ merito ad ip⁹ acquisitionē allicit cōsequēt⁹ ita dicēs. Ergo accipite disciplinā per frmones meos et pderit vobis.

CA. VII. LEC. LXXXVIII.

S m qdem et ego mortalis homo similis hoibus et ex genere terreni illi⁹ q p⁹ factus sst **¶** Postq declaratū ē doctnalit⁹ q possibile ē hoiez sapiāz

acq⁹re. Restat idē expimētali⁹ declarare in exēplo. Vñ Salomō i h caplo inducit exēplū in seipo: vt viso modo quo ipse q mortalis hō extitit sapiāz at tigit null⁹ desperet: qn p⁹similit⁹ sivelit se disponere sapiāz valeat ipetrare. Et diuidit istā capitulū pncipalit⁹ in quatuor ptes scdz quaz dispositōnes quas in se fuisse fatef⁹ quarū aliq pcedūt sapiētiam acquirēdā aliq sequunt⁹ sapiētiam acq⁹sitā. Primo g ponit hūiliatiōez sapiāz pcedētē. Scdo de p⁹cationē sapiētiam deposcētē. Tertio appreciationē sapiāz extollētē. Quarto grāz actōez sapiāz recognoscētē. Et qnto ponit quādam cōmēdationē sapiāz describentē Scda ps ibi. Propt⁹ hoc optaui Tertia ibi. Et p⁹posui illā. Quarta ibi. Mihi autē dedit deus dicere ex snia. Quinta ibi. Est in illa spūs sapie sc⁹tūs. Primo ergo dicit in se fuisse quādā hūiliatiōnē per p⁹siderationē p⁹rie ifirmitatis: que qdē consideratio maxie disponit hoiez ad sapiāz. Cōsiderās ergo seipz r⁹cognoscit suā fragilitatē ad suā hūiliatiōnē. qtu ad tria videlz. Quātū ad sue cōditionis corruptibilitatē: sue cōceptionis abhoiabilitatē et sue educationis lacrimabilitatē. **¶** Et fm hoc lra diuidit⁹ in tres ptes. Scda ibi. Et inventre. Tertia ibi. Et ego natus. Primo ergo p⁹siderās. Salomō seipm recognoscit hūilit⁹ sue cōditōis corruptibilitatē dicēs. Sū qdēz ego mortalis hō rē. In qua cōfessiōe destruit tres p⁹prietates supbie. videlz negligentā fragilitatis. differētiā singularitatis. et apparētiā generositatis. Oēs enī sub⁹ pbi negligūt cōsiderare quales sūt et aliis dissimiles singularit⁹ eē volunt. Et multi licet nō sint generosos se fingunt. **¶** Itēverō cōtra hec tria cōfite

tur infirmitate cum dicit. Sum quidem et ego mortalis homo. Confiteor conformitatem cum dicit. Similis hominibus diffiteor generositate cum subiugit. Et ex genere terreni illi? quod prior factus est. Dicit ergo Sum quidem mortalis homo et hoc est principium sapientie prudentia de morte Ihero. ad heliodor. Fatendum nobis est omnem sapientium vitam: meditationem esse mortis. pauci tamen sunt qui hoc frequenter attendunt. Dicit de pavone quod penas suas consideras pulchritudine gloriatur et gaudet. sed tamen videns turpitudinem pedum decidit et recedat. Sic quilibet prudens cum gratias sibi datas attendit quibus volat ad opera virtutum et comendabilis appetit in ore et prospectu hominum finem suum cogitet esse venturum non solum miserum. sed pictosum et dubium et sic superbia poterit euitare. Nam prima radix superbie est ignorantia nec unquam homo de scientia gloriatur nisi in eo aliquis ignorantia dicitur. Vnde Ber. super Cant. f. xxxvii De ignorantia tua venit in te superbia. Sic enim superbia parit tibi ignorantia tua cum meliore quam sis decepta et deceptrix tua cogitatio te esse mentis. Hec quippe est superbia. Hec iustum omni peccati cum maior es in oculis tuis quam apud deum. Et infra Non est periculum quantumcumque te humiles quantumcumque te reputes minore quam sis. Est autem gravis malum horrendum periculum si vel modice te extollas. si vel vni in cogitatione tua te preferas quam forte deus pareat tibi iudicat aut etiam superiorem. Et ideo signat dicit. Sum quidem et ego mortalis homo. In principio Quis est homo qui viuit et non videbit mortem? Qui in vero hec deuote considerat nihil mundam hominis poterat vel acceptat. vnde Bern. i. quidam finem exponens illud. ecci. vii. Memorare nouissima tua in eternum non peccabis dicit sic Mortis horrorem iudicium tremorem discrimen. ardorem

in ebene mentem ab oculis cordis tui nulla tenus elongari poteris. cogita peregrinationis tue miseriam. Recogita animum tuos in amaritudine anime tue et cogitauit tue humane pericula cogita fragilitatem propriam in huiusmodi cogitatione si per ueracem dico tibi parum scies quod foris videtur molestum dum toto corde circa interiora molestiam occuparis. hec Ber. Sic ergo primo Salomone profiteor infirmitatem contra primam superbie proprietatem que est ne scientia vel ignorantia seu negligentia sue proprie fragilitatis cum dicit. a. Sum quidem et ego mortalis homo. Secundo profiteor conformitatem cum dicit. Similis hominibus. Et est contra secundam proprietatem superbie que est diuina singularitatis. Sunt enim multi ita superbi quod in omnibus volunt singulares videri. Et hec est quarta species arrogantie secundum Bedam in omelias sic dicitur. Quatuor sunt species quibus omnis tumor arrogantiis demonstrat. Cum autem bonum a semetipsum habere se estimant aut sibi datum desuper credunt sed pro suis accepisse meritis putant. aut certe cum iactant se habere quod non habent. aut despectu ceteris singulariter videri appetunt. Non erant tales apostoli sancti qui diuinos homines sibi oblatos a simplicibus remunerunt dicentes. Et nos mortales sumus similes vobis homines. Actuum. xiiii. Tertio diffiteor vanam generositate et hoc contra relationem de parentibus cum dicit. Et ex genere terreni illi? qui prior factus est. scilicet. Cum enim dicitur ex genere illi? tremi ostendit tamen illum qui nos de terra duxit originem. Ecc. iiii. Quid superbis terram cinis? Narrat ei Marcial. coqu. i. iiii. Epyg. xxv de quidam rege qui nunquam sibi prouidit in vasis aliis ministrari in mensa nisi de luto. Cum ergo a quidam familiariter interrogaretur cur istud faceret. Respondit quod quis tunc esset rex.

CA. VII.

Cicilie fuit tamen filius cuiusdam figuli et ut haberet memoriam generis sui ne propter statum regium supiret. ordinauit sibi in vasis fictilibus siue luteis ut seruaretur. Scribit ergo poeta sic ista historia. Fictilibus cenasse ferunt anathodea regem. Atque abacum sameo sepe onerasse luto. Querentibus causam respondit Rex ego sum Cicilie figulo sum genitore factus. Abacus in proposito stat pro mensa et Sameum lutum vocat. lutum de samos insula. In quo primo vasa fictilia formabantur. Anatho fuit nomen regis. Istom Salomon in proposito non de dauid patre suo tantum textum suam originem sed de terra de qua formatus est primo homo Ecc. xxxiii. Omnes homines de sole terra vni creatus est Adama. et ysaie. lxiiii. Domine pater noster tu. nos vero lutus. Et Iher. xviii. Sicut lutum in manu figuli. sic vos in manu mea domus israel. Alter exponitur terra ista de christo sic. Sum quidem et ego mortalis homo. id est homo potes mori in natura humane licet immortalis in natura diuina similis hominibus in natura et passionibus naturam consequentibus Philip. ii. Exinaminiuit se formam serui accipiens in similitudinem hominis factus et habitu iuuetur ut homo ex genere tremi illi? quod prior factus est scilicet ipsi? ade secundum carnem. p. Corin. xv. Factus est primo Adama in animam viuente nouissimum adama in spiritu viuificante. B. Dubitatio lralis. Vtrum in christo fuit necessitas moriendi videtur quod sic Omne mortale de necessitate morietur. Sed christus habuit corpus mortale. ergo illud corpus fuit necessarium moriturus. maior patet primo de celo et mundo. versus finem vbi probat Arist. quod impossibile est aliquid corruptibile esse eternum. ergo omne corruptibile necessarium corrumpetur. propter ad Heb. ii. Debuit per omnia fratrum assumilari ut misericors

LEC. LXXXVIII.

fieret et fidelis potestis ad deum ut repropiciaret delicta populi. Sed in aliis hominibus est necessitas moriendi ergo et in christo fuit. propter. Christum assumpsit se cum Damasco. l. iii. Omnes naturales et indetractabiles passiones que vniuersaliter naturam humanam consequuntur. Indetractabiles dicuntur que defectum gratie non important et necessitas moriendi non important defectum gratie ergo et cetera. Ad oppositum Si in christo fuisse necessitas moriendi impossibile fuisse quoniam fuisse mortuus? non falsum propterea quod quicumque demonstrato hec est vera. Si necesse est ipsi mori Impossibile est quod nunquam moriatur. Ad ista questione non respondet magister super i. li. iii. dist. xvi. et tenet sic videtur quod christus voluitarie assumpsit necessitatem moriendi patredi. Sicut autem theodas. iii. parte summe. q. xiiii. ar. ii. Et in scripto super. iii. sen. dist. xvi. arti. ii. dicit quod in christo fuit necessitas naturalis ad moriendum ex principis intrinsecas nature humane licet per naturam diuinam posset se presuasse a morte. vnde finem enim sic simpliciter procedit quod mortuus est ita procedere possumus simpliciter quod necessitate habuit moriendi. Sed quia idem videtur figurare ista duo necessitas moriendi et impossibilitas presuuedi. Iohannes huius supposito melius videtur dicitur quod christus non accepit necessitatem moriendi quia absolute procedendum est quod possibile fuisse eum non fuisse mortuum. Et tamen dicitur quod in nullo homine est necessitas moriendi quia absolute procedendum est quod omnes homines potest de presuare viuente in perpetuum. Intentio autem istorum doctorum et etiam aliorum est dicere quod homo habet necessitatem moriendi si aliunde non preseruetur et sic christus accepit naturam corruptibilem que necessario mortua fuisse nisi aliunde preseruata fuisse a morte. modo non

sequitur in isto est necessitas moriendi nisi aliunde preseruet. ergo est in isto necessitas moriendi sicut manifestum est. Unde doctores illi concesserunt vna categorica et tamen intelligebat per eam vnam ypoteticam. Christus inquit homo necessario fuisse mortuus si non fuisse per deum a morte preseruatus unde hic non ab intentione sed a verbis eorum recedo. Ad primum in oppositum quod arguitur quod omne mortale de necessitate moritur. et omne quod fuit mortale de necessitate moriturum fuit dicendum est negando tales. Et ista similitudo. Omne compositum ex contrariis de necessitate corrumpitur et omnes confimiles. Ratio est quia possibile est quod de uolente quod est de se corruptibile et compositum ex contrariis in perpetuum preseruet. Aristoteles enim primo de celo et mundo oportet in isto casu negare sicut in multis que fide contingunt. Manifestum est enim quod corpora humana eadem saltem secundum numerum aliquo modo manebunt secundum fidem in perpetuum per resurrectionem. Ad secundum quod apostolus dicit quod debuit fratribus assimilari per omnia exponendum est in per omnia. ut sit distributio accommodata pro omnibus que eum decebat et nostre saluti expediebant alias fuisset in eo peccatum saltem originale et ignorantia et difficultas saltem ad faciendum bonum. Similiter quod dicitur quod in aliis hominibus est necessitas moriendi hec est neganda dicitur. Ad tertium quod arguitur de damasceno quod necessitas moriendi est vna de passibus omnibus naturalibus sequentibus naturam non in portantibus defectum gratie. Ergo christus illa assumpsit: nego autem quia necessitas moriendi non competit alicui rei ita quod tale rem non posset deus in perpetuum conseruare: quod videtur sue omni-

potentie derogare quia si apparet maior ratio quare deus non posset perpetuare vnam rem corruptibilem plus quam aliam. ergo vel quamlibet potest perpetuare vel nullam. **LECTIO. LXXXIX.**
Ut in ventre matris figuratus fuit caro. decem mensium tempore coagulatus fuit in sanguine et ex semine hominis et delectamento somni conuenientis. Postquam spulscus induxit salomone recognoscere semetipsum quod tunc ad sue conditionis corruptibilitatem. Hic inducit eundem prequentem confitendo sue conceptionis abhominabilitatem: et hoc ad propriam humiliationem. **A**git autem circa conceptionem humanam quinque circumstantias satis turpes. videlicet loci qualitatem. forme debilitatem. temporis quantitatem. materie ditatem. et vite infirmitatem. Loci qui litatem tangit cum dicit. Et in ventre matris. non in celo. non in paradiso. non in igne: non in aere non in auro: non in argento. sed in fetenti tugurio et in turpi tabernaculo: in obscuro sterquilinio concipitur miser homo. Ecclesiastici. xi. Quomodo ignoras que sit via spiritus. et quare ratione conpingantur ossa in ventre pregnantium? si nescis opera dei quod est fabricator omnium. In isto loco turpi figuratus sum non sol non luna non stelle. non gemma. sed caro infirma. Mathei. xxvi. Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. Et iohannis. vi. Spiritus est qui uiuificat caro autem non predestinat. Ecce forte debilitas. Temporis quantitatem tangit cum subdit. decem mensium tempore. Materie feditates. cum dicit. Coagulatus fuit in sanguine et ex semine hominis vite infirmitatem. cum dicit. Et delectamento somni conuenientis. Cum uero uita in somnum et uigilia

diuidat sonus uideat similitudo morti esse quate. Decem inquit mensium tempore. Notandum est secundum Aristoteli. ix. de animalibus. c. i. quod omnia animalia habent unum certum terminum pariteri preter hominum. Sola autem mulier habet uerses terminos pariteri. Nam quodam pariunt mense septimo. et quodam tempore mense. ix. et quodam intrant in decimum quedam autem mense octauo. Quicunque autem nascuntur ante septimum mense communi moriuntur. sicut dicit gualhelmus de mortibus exponens macrobius de sono sapientis. Communiter uero loquendo septimo uel nono mense fit pariteri sic ibi docet Macrobius. Dicit tamen Rabanus hic in glo. quod quod nascuntur in decimo mense magis vitales sunt et perfectiores et sanatiui esse dicitur. Unde uideat quod x. menses hic debet accipi per synochem. ut sunt in completi et aliquid de decimo sic enim uideat nasci quod optio tempore nascuntur. Sic ei christus natus est per nouem menses et vi. dies Unde a die conceptionis christi. quod creditur fuisse. viii. kl. Martii. In quo etiam die mortuus fuit usque ad viii. kl. Ianuarii quod die natus est fluxerunt. cdxvii. dies sicut docet Augustinus. lxxxiii. questionum. q. lvi. ubi exponens illud. Io. ii. xli. annis edificatum est templum hoc et tu in tribus diebus excitabis illud. Vult illud quod huius formatio corporis christi fuerit perfecta in primo instanti sue conceptionis quantum ad omnia lineamenta membrorum tamen quantum ad debita corporis quantitatem proficiebat successiue sicut corpora augmentantur puerorum. a tempore figurationis usque ad maturitatem pertinet. Perficitur autem humana corpora communi concepta sunt modum istum. Primis sex diebus conceptio corporis humani huius similitudine quasi lactis: nouem uero diebus sequentibus conuertitur quasi in sanguinem. xii. inde diebus solidatur in carne. Sed xvii. diebus reliquis format usque ad perfectam lineamentorum corporis humani. De ista se-

tentia beati Augustini facti sunt. Sex in lacte dies tres sunt in sanguine trini. Bisse-ni carne tricenari membra figurant. Collecti ergo. vi. ix. xii. et xviii. in unum numerum surgunt. xlv. cuius uero addito. sunt xli. Si ergo accipiamus senarium quod fuit primus numerus. tempus uidelicet quo semen erat tanquam lactis. et xli. quod est uel numerus et ducamur unum ad alterum et fiunt dies cdxvi. diuidendo ergo tot dies in menses et dando cuiuslibet menses. xxx. dies sunt nouem menses et sex dies. Igitur tot annis dicitur templum edificatum. quod dies fuerunt in perfectione corporis christi: quia ab octauo kl. Aprilis quod christus fuit conceptus usque ad viii. kl. Ianuarii sunt dies. cdxvi. quod surgunt ex senario ducto in xli. Istas moralitate Augustini quod uidetur obscura intelligo sic. Accipio primo instanti conceptionis quasi sex et illi numerus ducitur in quadraginta sex et sic surgunt cdxvi qui sunt dies in quibus christus fuit in ventre matris sue. Luca. i. Benedictus fructus utrisque tui. Unde uideat sequitur. **B** Unde quod nunquam fuit aliquis ita pariter puer sicut fuit christus quia embrio in matre prius uiuit uita animalis quam hominis secundum Aristoteli. ix. de animalibus. Secundo quod nunquam fuit aliquis tam diu in uero matris sicut christus fuit nisi esset monstruose mater uel uolent impedire ergo templum dominici corporis in xli. diebus attigit quantitatem talium in qua in aliis embryonibus fit figuratio: ita tot diebus constructum dicitur quot annis fuit templum materiale constructum. Multo melius posset dici quod in tot senariis diebus formatum est corpus christi quot annis edificatum est templum. quia in cdxvi. diebus sunt quadraginta sex dies sex sicut per diuisionem. Sed contra hoc arguitur. quia Re. iii. c. vi. dicitur quod salomone edificauit domum domini septem annis.

apud

decipit. quillise
 dice in dicitur
 in numero sexm
 habentur tu
 mta et omni
 dieb. sic xps
 per solm mone nio
 Seb. n. tu. mte
 uigim.

et uigilia
 fuit
 p. 6.

3. 22. 7
 3. 22. 6 - Annis

Ad ista est duplex ratio. Una quod dicta iudeorum non intelligit de templo salomonicum quod destructum fuerat per Nabugodonosor. sed de templo reedificato per sorobabel per reditum de captivitate babilonis cuius edificatio impugnatibus inimicis intantum delata fuit et impedita quod usque ad xlvi. annos non potuit consumari. Alii respondet sed origenes quod intelligit de templo salomonicum quod computado a tempore quod dauid incepit preparare materialia templi per quod super hoc consuluerat nathana prophetam sicut habetur. ii. Re. vii. usque ad consumationem templi perfectam per Salomonem fluxerunt anni xlvi. Et iterum aduertendum circa tempus a conceptione humanam usque ad partum quod quia de cetero menses sufficiunt. ideo Romulus quod romana condidit et kalendarij primo formavit. Constituit annum suum tantum de ix. mensibus eo quod tanto tempore potest mulier concipere et parere. Hinc etiam in lege fuit cautum apud romanos quod mulier mortuo marito per decem menses maneret vidua et desisteret uestibus viduitatis mortuarij. ut si forte deviro defuncto concepisset pareret sibi filium et sciret cuius proles esset. Et fuit lex ista multum rationabilis et curialis. Ista tradit ovidius de fastis li. i. ita dicens. Tempora dirigeret dum conditor urbis in anno. Constituit menses quosque bis esse suos. Sed arma magis quam sidera romule noras Curaque finiti mors vincere maior erat. Est tamen et ratio cesaris que nouerit illum. Errorque suum quotueat habet. Qui satis est utero mater dum prodeat infans. Hoc anno statuit temporis esse satis per totidem menses a funere coniugis uxoris. Sufficit vidua tristitia signa domo. b. Macrobius tamen super somnium scipionis ponit duos terminos natiuitatis humane videlicet septimum mensem et nonum mensem. Humano inquit partu fre-

quentior est uero nouem mensem certo numerorum modulamine natura constituit. sed ratio subastici numeri multiplicatione procedit etiam septem menses copulati usurpare. Intendit assignare rationem partus in septimo mense per naturam numeri senarii quem uocat astici: quia de senario in passu illo tractat per totum. unde scimus est Romanus subastici numeri id est senarii quem astici ui. i. aduocauit ad meum de illo tractarem multiplicatione procedens. ut septem menses copulati usurpare. Dicitur autem ista necessitas usurpata quia naturalior et magis conueniens est natiuitas in nono mense. Et hanc concordat scriptura. ii. Mach. vii. Fili mi miserere mei que te in utero nouem menses portauit et lac dedi triennio et alui dicit mater septem fratrum ad iuniorum ceteris fratribus interfectis. Dicit ergo macrobius quod oim numerorum duo sunt primi cubi. quia primi numeri paris scilicet binarii cubus est octo et primi numeri imparis scilicet ternarii cubus est xxvii. Impar uero cubus est mas Par uero femina. Iugum ergo masculi et femina id est. xxvii. et viii. preant. xxxv tantum fetum in utero matris. Multiplicatio ergo fetum per sex et exhibuit. cc. Qui numerus die rum septem menses proplet dando cunilibus mensibus. xxx. dies. Et ideo dicit Macrobius quod ratio sub multiplicatione senarii procedens prima proplet maturitatem partu humani. Et consequenter docet regulam per quam scribi potest an proles cito uel tarde nasci debeat. Et est ista quod accipienda est dies prima quod fetus incipit se mouere: et computandum est tempus a conceptione usque tunc: et duplici illi addendum est ad illud: et tunc nascetur. unde dies quod motum procedunt triplicati attigunt ad diem natiuitatis. unde si incipit se mouere septimo die nascetur in septimo mense. quia triplicatio. vii. diebus septem menses proplet. Si nona

die incipit se mouere: in nono mense nascetur. quia ter. xc. dies efficiunt nouem menses. Dicit ergo salomon decem mensem tempore coagulat in sanguine ex semine hois. Job. x. Nonne sicut lac misisti me et sicut caseum me coagulasti? Tunc agit ergo ex parte materie feditate. Et sicut rabanus in glo. demonstrat hic utriusque sexus differentiam. ut enim aiunt philosophi. Semine uiri candidum est. Semine uero mulieris sanguinolentum: quorum commixtio certum spatium corpus format donec aiatu ueniat ad partum. Arist. tñ. xvii. d. animalibus dicit quod mulier naturaliter habet rationem principii partus in generatione plis: et tamen administrat materiam de qua uirtute formatia existet in semine formati plis. ita quod se memineri nullo modo est materia corporis plis. sed materia quae dat mater ad quam se habet semineri sicut artifex ad lignum et sicut maris figuli ad ollam: et sicut coagulum se habet ad lac. Et si uideret eum quod hic dicit salomon. Coagulat in sanguine. i. in materia data a matre ex semine hois quantum ad principium actuum quod est uirtus formatia cetera in spiritu spūso spermatis humani. Et delectamento soni conuenientis. Querit enim Aristoteles. xix. de animalibus. c. i. Utrum uigilia consequatur natum in prima creatioe an somnus. Et respondet quod somnus. quia mutatio que habet fieri de non esse ad esse debet fieri per medium. Somnus autem uidetur esse medium inter uigilia. illa tamen quae est in prima creatioe in embrione non est proprie somnus. quia embrio promouit uita arboris et postea uita animalis. et tunc somnus est in fetu proprie. Unde multi pueri qui pariter dormiunt propter consuetudinem dormiendi in matrice. De ista uilitate

loquitur Bern. in meditationibus. Attende inquit homo quod fuisti ante ortum: et quod es ab ortu usque ad occasum atque quod eris post hanc uitam. et homo de uili terra factus et in uilissimo panno inuolutus: menstruali sanguine in utero materno nutritus. tunica tua fuit pellis secundina. sic id uultus uenisti ad nos. nec es memor quod uilis sit origo tui. ¶ LEC. XC

¶ Ego natus accepi commune aerem et similiter facta decadi terra. et primo uoce simile omnibus emisi. ploras involuntus nutritus et curis magis. Nemo enim ex regibus aliud habuit natiuitatis in utero. unde ergo introitus est omnibus ad uitam et similis exitus. ¶ Declarata miserabili conditione hominis quantum ad eius mortalitatem et ab hominabili eius conceptione propter materiem et loci feditates. prosequitur salomon in hac parte de hois lacrimabili educatione post ipsius natiuitatem. ¶ Et circa hoc duo facit. Primo narrat natiuitatis humane fragilitatem. Secundo assignat eiusdem fragilitatis communem tatem. Secunda pars ibi. Nemo enim ex regibus. ¶ Circa primum duo facit. Primo fatetur se habuisse inchoationem dolorosam. Secundo fatetur se habuisse educationem curiosam involuntus.

¶ Quantum ad primum dicit tria. Nam fatetur se salomon in suo ingressu fuisse miserabile propter tria. Caruit enim ditibus propter uita suam partem. et omnium deliciarum iocunditate. ¶ Caruit ergo ditibus propter uita quia nudus natus nihil secum attulit in hunc mundum. id dicit. Et ego natus accepi commune aerem. quasi diceret. Nec tamen mecum apportatum de pro uide posse respirare. sed uisum elementi communissimi tam bestis quam hoibus mihi ap-

propriam. nec ego aerē creauī: s; crea-
tū accepi. nec pro me creatū singulari-
ter: sed et p oib; generalit. Et similit
decidi in factā terrā: quasi diceret. Ec-
ce q carui oimviriū ptate. qā necveni
in mūdū volās: nec ābulās: nec nobili-
ter nauigās vel eqtās. sed sine quacū-
q; fortitudie decidi de vō mris mee:
vbi recept; per man; alior; reclinat;
sum ad terrā. licet nō imediate: tamē
mediate terra me supportauit. videlz
que fecā sūt añ me et nō ppt me de no-
uo. et p mā vocē simile oib; emisi plo-
rās. qsi di. Ecce q; carui deliciar; iocū
ditate: qā pma vox quā emisi in mū-
do fuit vox plorat; et fletus. et nō solū
ego hoc feci: sed oēs sic clamāt in mū-
dū veniētes. qā oēs clamāt e vel a qd-
quot nascunt; ab eua;. Si sint masculi
oēs cōquerūt de pmo patre adā: et iō
clamāt a. Si sint femie cōquerūt de p-
ma mre eua. et iō clamāt e qā propf
eory pctm cū pena et dolore sūt i mū-
dovicturi. Et iō narrat btūs Aug;. li.
suo de visitatōe infirmory. q qdā phi-
fuerūt q in natūte puerory flebāt: la-
mētābātur. et plāgebāt. et i morte ho-
minū letabant; et gaudebāt. Et xpūs
reuocatur; Lazarū ad vitā istā morta-
lē z miserā fleuisse legit; Ioh. xi. Et la-
crimat; ē iesus. Notādū q xpūs suppo-
nim; qter fleuisse. in ifātia. in resusci-
tatione Lazari sup ciuitatē hrlz Lu.
xix. a ¶ Vidēs ciuitatē zc. Et i cru-
ce Heb. v. Cū clamore valido et lacri-
mis exaudit; zc. Primo i ifātia vt leue-
rū hoīem oñderet vt lacrimas magis
autēcticas redderet vt in se credituros
in suū amorē accēderet. Scdo sup La-
zarū vt exhiberet ei officiū hūanitāt.
vt daret signū intīme caritatis. vt cō-
patere; amico q reuocare; ad statum

hūane calamitat. Tertio sup ciuitatē
vt doctrinā quā docebat pro psecuto-
ribus exorare cōfirmaret. vt se fontē
pietatis oñderet. vt tyrānidē persecu-
torū suorū oñderet. Quarto in cruce
vt acerbitatē mortis sue expmeret. vt
nos ad sibi cōpatiēdū excitaret. vt ad
miserēdū patrē hūano generi puoca-
ret. Et bñ dicit q primā vocē si. o. e. p.
Prima enī vox hūana z vltima ē vox
ploratōis: gemit;. qā extrema gaudiū
luctus occupat Prouer. xiiii. Et iō cō-
ueniēs est q mediū cōcordet cū extre-
mis dū in hac valle lacrimar; mora-
mur. In ps. A kēsiōes i corde suo dis.
in val. la. Dicit de qdā viro sicut nar-
rat Solin; de mirabilib; mūdi li. ii. ca.
iii. Nascētū vox prima vagit; est. Le-
ticie enī risus differt in extremū diē.
Solutus zeroastes eadē hora qua natus
est risisse legit;. nec hoc in naturale bo-
nū ptēdebāt futurū. Fuit ei iuētor ar-
tiū magicarū: cui; auus aulus crassus
quē bella pfica rapuerūt nūq; risit. Et
ideo Aulus gelli; cognomiāt; est fm
Solinū ibidē pueniēt. Si ergo puer
recēter nat; quasi in penā pcti origina-
lis per. xl. dies differt. signa leticie: iō
cūditatis: ac si diceret. Ecce enī in ini-
qtatib; cōcept; sū z in pctis pcepit me
mī mea. Multū rōnabile ē q nos an-
nuati per dies. xl. plorem; z a nobis si-
gna leticie elc gem; q pctā actualia et
personalia z mortalia mīta pmissim;.
Deu. ix. Iacui corā dño qdraginta die-
bus: qdragita noctib; q videlz eū sup-
pliciat; exorabat: dicit Moyses: filiis
isrl. Patet q merito Salomō fatef
se ichoationē habuisse dolorosā Scdo
fatef se habuisse educationē curiosā.
Et qtu ad h; dicit sic Involūmēt nutri-
tus sū z cur; magnis Nulla ples imūdo

bestie vt auis tāta sollicitudie indiget
educatōis B ¶ Null; appet fet; tāte
ibecillitat; sicut hō q nec icedē nec cōe-
dere p se nouit nec bibē. nullū secū in-
dumētū affert. z iō nocē ē q i pāuis: i
volumētis ponat;. Luce. ii. Inuēietis
infātē pāuis inuolūtū. Vnde hugo in
dydascalio. li. i. Qu v; v; vestimētory;
prim; adinuenit cōsiderauit q singu-
la queq; nascētū propria quedā habēt
munimēta qb; naturā suam ab incō-
modis defēdat. Cortex ambit arbore
pēna tegit volucrē z pisce squama op-
it: lana oīē indunt pil; iumentavestit:
concha testudinē claudit. nec tñ sū cā
factū q cū singula auimantiū nature
sue arma habeāt secū nata. Sol; hō in
ermis nascitur et nud;. Oportuit enī
vt illis q sibi prouidere nesciūt natu-
ra cōsuleret. Homini aut; maior ex h;
experiendi occasio prestaret cū illa q
ceteris naturalit; data sūt ppria ratioē
sibi iueneret. De eadē loqns Crisost;
fr. vii. c. fr. mat. dat rōez qre iter alia a
nimalia sol; hō nascit; iermis. Et dicit
sic. Oēs creaturā sēsibile armatā z mu-
nitā creant de; alios veloci pedū cur-
su alios vnguib;: alios pēnis: alios cor-
nib;. hoiez solū sic disposunt vt virtus
sua sit ipse de; et in eo q ifirmiozem.
eū fecit in seipo fortiorē eē voluit. Iō
vt necessitate ifirmitat; coact; sp ne-
cessariū habeat dñs suū regrē Dicit er-
go salomē i volumētis nutrit; sū z cur-
ris magnis. q. d. ideo in volumētis qā
nudus. Iob. i. Nud; egressus sū de vte-
ro matris nec iō i curis magnis: quā
infirm; z imbecillis De penā z sollici-
tudine materna circa plē dicit. Inno-
cēt; de vilitate cōditionis hūane sic.
Cōcipit mulier cū imūdia et fetore
parit cū tristitia z dolore: nutrit cū an-

gustia et labore: custodit cū instātia et
timore. Istā originalē nuditatē docet
bern. p fiderādā eē frequēt. scdo de cō-
sideratōe scribēs ad eugenū: sic cōsu-
lo. Cōsidera maxime quid es. hō vide-
licet quō et qualit; nat; es. Nec mō q
nat; es sed qualiter nat; attēdas Nudē
nudū cōsideres qā egressus es devte-
ro matris tue. cōsiderātū qd sis occurrit
tibi hō nud; z paup miser z miserabil;
hō. dolēs q hō sit: erubescēs q nud; sit
plorās q nat; sit: murmurās q hō sit:
nat; ad laborē nō ad honorē. hō natus
de muliere z ob hoc cū reatur: breuivi-
uēs tpe: ideoq; cū metu replet; mltis
miseriis. et ppterea cū fletu z verecun-
dia. multis et multiplicibus. quā mi-
seriis cordis: miseriis corporis mis-
eriis dum dormit. miseriis dum vigi-
lat. miseriis quocūq; se diuertat. Enar-
rata hūane natūtat; fragilitate pseq-
tur Salomon de eiusden; fragilitatis
cōmunitate et dicit sic. Nō ex regib;
aliud habuit natūtat; inuitū. q. d. qtu-
cūq; refulgeat ornamētis vestū z ar-
mory: misterio militū z mūmētō for-
tū tale fuit eor; inuitū. Vñ bern. i q-
dā s. de passione dñi. Graue iugū sup
oēs et totos filios adā a die exit; deve-
tre matris eorū v; q ad diē sepulture in
matrē oiz. In sordib; generamur i te-
tenebris p foveamur. in dolorib; pturi-
mur añ exitū. miseras oneram; ma-
tres. In exitu more vipereo laceram;
mirū q nō ipi pariter laceramur pri-
mā vocē plorationis edim;. merito q-
dēvtpotevallem ploratōis igressi. vbi
malitie plurimū. sapie modicū. vbi vi-
ciosa sūt oia. oia lubrica. opta tenebr;. z
obsessa laqis pctōry vbi p dicit; anie
vbi spūs affligūt. vbi tñ vaitas z affli-
ctio spūs ē. Nō g ex regib; aliud ha-
v. iii.

buit nativitate iitū. Et iō fialit' pdudiē
 Vn' g' itroit' ē oib' ad vitā z filis exi
 t'. Si ei aliq' foret diffilitudo h' appare
 ret i' igressu z egressu nobiliū. cur' mo
 di sūt reges z pncipes: s3 de eis ē sicut
 de aliis qb' cūq' sicut de meipso iā nar
 rau. gvn' ē itroit' .i. similis nativitas oi
 b' advitā z filis exit'. Eccē. ii. Didici q
 vn' eēt vtr' q' intent'. Et ideo metri
 ce dī. Mors dñs seruo mors scepra
 ligomb' equat. Dissiles fili' pditōe tra
 hit. Paupis z regis si scptura bñ legis
 Dat cāz fēdi cōis lex moriēdi Et ideo
 hoiez n' icōuemēter allog' bern. i me
 ditatōib' suis dicēs. Quid supbis pul
 vis et cinis cu' pcept' d'pa: nasci mise
 ria: viue pēa mori āgustia: Cur carnē
 tuā p'ciosis ipiguas rō' z adornas quā
 p' paucos dies vmes deuoraturi sūt i
 sepulchro. aiāz v' o' tuā n' ornas bois o
 perib' q' deo z āgel' ei' rēp'sētāda ē i cel'
 Et ifra. In s'ā' s'āe labor dittē curā cor
 dis et caris sedulā pagere curā. In de
 sideris ipiguare z fouere cadaver pu
 tridū qd paulop' esca v' mū nullaten'
 dubitat' zē. ¶ LEC. XCI.

Drop' h' optavi z dat' ē mihi sen
 sus z inuocam et veit i me spūs
 sapie z pposui illā regnis z sedib' z di
 tias nihil eē dixi i cōparatōe illi'. Hec
 est secūda ps h' capitū qd i pncipio di
 uisū fuit i qnq' q' ps itroduciē sic. P' q'
 salomō declarauit p'mū qd ad sapiam
 acqrēdā reqrīt' viz huiliatōez sapiam
 pcedētā. hic pnt' exeq' enarrādo scd3
 sapie acq' sitiz viz de pcatōez sapiam de
 pscētē. Et i lra lecta duo facit. qā pri
 mo oñdit q' h' hūda sapia de p'cabat'.
 Scdo exp'mit q'tum ipam desiderādo
 app'ciabat' Scda ps ibi Et p'posui illā. z
 icipit ibi tertia ps capitū. enarrādo q' h'
 ter p' hūda sapia de p'cabat' dicit sic. pp

ter hoc optavi z dat' ē mihi sēp' zē. q. d.
 Cōsideravi carnis corruptibilitatē mū
 di curiositatē. supbievanitatē z vidi q
 nihil de eis fuit optabile nihil deside
 rabile. nihil qetatuū volūtāt hūane.
 Nā caro circa cui' cultū sollicitat' qua
 si oēs ē misera multiplici' dū cōcipit.
 dū pturif: dū hic viuit dū resoluē sic
 fuit sup'ius declaratū. Et iō sciēs aiāz
 meā eē imortalē. nec posse p'ns fieri
 pfecta p'p' rei t'pal' z caduce adeptionē
 p'p' h' optavi z dat' ē mihi sēp' ad reco
 gnoscēdū creatorē meū z ei iuxta le
 ges suas seruiēdū. Optavi iqt z datus
 ē mihi sēsus. In q'vbo iuste redarguit
 iactātiā sup'bor' q'q' aliq' se dicūt ade
 ptos sapiaz p naturale ingeniū: aliq'ui
 p industriā z studiū. Iste ū huilē non
 dicit se acq' sisse sed pot' rēp'isse Da
 tus ē mihi iqt sēsus. i. Cori. iiii. Quid
 habes qd nō accepisti. Si at accepisti.
 quid gloriaris quasi non acceperis?
 Iacobi prio. Si quis vestrū idiget sapi
 etiā postulet a deo q dat omnib' afflu
 ēt z n' i'properat Et iuocauit z veit i me
 spūs sapie. Inuocam. i. int' vocam. nō
 solū voce exteriori sed ex corde. In p'f
 Cū iuocarem exaudiuit me de' iustie
 mee. Glo. Cū intus in mēte vocarē. Et
 venit in me spūs sapiētie. Ecce q' facit
 impetratio gratie diue. Optat' et dat'
 inuocatur et uenit. nec mirū si cito ve
 nit. A ¶ In ps. Prope ē dñs oib' in
 uocātib' eū in veritate. Sic ergo oñdit
 Salomon qualiter pro sapientia de p'
 cabatur. ¶ Secūdo ostēdit quantū ip
 sū desiderādo appreciabat' z dicit sic.
 Et preposui illā regnis et sedib'. zē. z
 ista ps ē tertia ps capitū hui'. q diui
 ditur in duas partes qā primo narrat
 q' magis app'ciabat' sapiaz q' t'palia bo
 na exteriora. Secūdo q' magis q' corp

alia bōa iteriara. Scda ps ibi. Sup sa
 lutē z spēs dilexi eā. Circa p'mū i litte
 ra lectā p'fert salomō eā sapiāz q' ē ver'
 dei cult' p fidē z caritatē trib' q' a mū
 dāis maxie appetūt viz potētie hōrib'
 z ditiis potētiā vocat regna: hōres se
 des. Preposui illā inquit regnis et se
 dibus. Quid aut' sit regnū docet Ar.
 viii. ethi. c. x. Distūgit ei ibi tres spēs
 politici pncipat'. viz regnū Aristocra
 tiā et Thimocratā. Regnū enī ē mo
 narchia siue pncipat' vni' q' vni' vna p
 sona pncipat' toti mltitudini vtuose
 Aristocratia ē pncipat' pluriū s3 pau
 corū et vtuosorū. Thimocratia ē pnci
 pat' pluriū et multorū vbi vna magna
 mltitudo gubernat. De istis pncipati
 bus sic ē secūdū Arist. q' optim' pnci
 patus ē regnū vbi totū regnū reduciē
 advnū et virtuosū et iustū hoiez. Et p
 hoc pbat. xii. metha. in fine. Quod v
 nus de' regit z gubernat totū mūdū
 tanquam vnu regnū bene ordiatū et
 bñ cōnexū qā dispō naturalis entiu
 ē talis qualis est optima. qd ex hoc ps
 q' vni' qd q' ē optimū qn' ē in sua natu
 rali d' spositōe. S3 mō sic est q' plurali
 tas pncipatuū n' est bona sicut nō ē bo
 nū q' essent multe familie in vna do
 mo icōnexe et nō cōmunicātes ad in
 uicē. Relinquit' igit' q' totū vniuersū
 sit sicut vni' pncipat' siue vnu regnū
 gubernatum ab vno gubernatore qui
 ē de' p'ri mū mouens z p'mū intelli
 gibile z primū bonū. Et ideo cōcludit a
 ristotiles sic. Entia nolūt male dispoi
 nec ē bōa pluralitas pncipatuū. Vn'
 ergo princeps. Regnū totū vniuersū ē
 regnū dei i quo de' monarchice prin
 cipatur. De q' regno dicit xps Io. xix.
 Regnū meū nō ē hinc. q. d. Licet reg
 nū meū sit inē malos. tamē nō ē hinc
 id est nō sumit originez de hoc mūdo

Et iō vera lra ē Nūc aut' regnū meū n'
 ē hinc et non hinc. Secūda autē spēs po
 litici pncipat' que est Aristocratia i
 qua plures vtuosi pauci tamē domina
 tur. et ē mi' bonus principatus q' reg
 nū. Et tertia ē minus bōa q' vocat' Thi
 mocratia In qua mltitudo nō optiorū
 sed mediocres dñant. Sic aut' tres ist
 i principatus sūt boni: s3 n' equaliter
 Ita corrūdet eis tres corruptōes pnci
 pādi. que p'prie nō sūt pncipatus poli
 tici. sed trāsgressiones z corruptōnes
 eorundē. Nā regnum corrumpit' i ti
 rannidē. Aristocratia in oligarchiam
 Thimocratia in democratā. Primo
 ergo corrūpit' regnū in tirānidē: quā
 do de rege fit tirann'. Sicut in regno
 dominatur vni': ita in tirānidē: quā tū
 rgnū q' tirānidē vidēt' monarchie. S3
 in hoc ē drīa quia tirān' in oib' itēdit
 vtilitatē p'p'riā. rex verovtilitatē subda
 torū. Et ideo sicut regnum est optim'
 pncipatus: ita tirānidē ē pessima et
 corruptio monarchie. Cōtrarium enī
 optimo est pessimū. Regnū aut' z tirā
 nides sunt cōtraria. sicut rex et tirān'
 moraliter quia malus rex fit tirann'.
 ¶ Secūda aut' species politica pnci
 pat' que est Aristocratia: in qua pau
 ci virtuosī dominantur: corrumpitur
 in oligarchiam. In qua pauci et vici
 osi dominantur. qui omnia bona cō
 munitatis attribunt sibi p'p'is z am
 cis et non intendunt bonum ip'ius
 totius communitatis sed tantum bo
 num suum et amicorum suorum.
 Vnde dignitates et officia commu
 nitatis conferunt tñ amicis suis v' sur
 pant sibi p'p'is. ¶ Tertia species politi
 ci pncipat' que ē Thimocratia in qua
 multi boni mediocres tñ dominant':
 corrūpit' i democratā: in qua mlti: n'
 quidem mediocres sed populares do
 v. iiii.

minatur. Et ista corruptio min⁹ habet de malo. sicut pncipatus sibi cōtran⁹ minus habet de bono Aristhocratici nāq⁹ ptedūt bonū cōe tā diuntū q⁹ pauperū. q⁹ Aristhocratica est pncipat⁹ mltitudinis collecte de vtrifq⁹ Sed democritici intēdūt pncipalitē bonū pauperū z de dānis diuntū nihil curāt. z hoc est min⁹ malū q⁹ bona cōitatis abrogare z usurpare sibi z amicis sicut faciūt oligarchici Et oligarchici sūt min⁹ mali q⁹ tyranni: q⁹ tyrān⁹ tm hēt oculū ad bonū suū pprū et nihil curat de amicis. a ¶ Sic ergo p⁹ q⁹ tres sūt species pncipat⁹ politica z tres eaz⁹ corruptiones et q⁹ optim⁹ pncipat⁹ ē regnū vel monarchia et e⁹ corruptio est pess⁹ ia s⁹ tyrānis Dicit ergo salomō q⁹ in tm⁹ appreciabat sapias q⁹ docet recte colē deū q⁹ pposuit illā ptāti cuiuscūq⁹ pncipat⁹. q⁹ cū int⁹ species pncipatū regnū sit optimū pposuit illā rēno imo regnis. Est ergo hoc nomē regnū equocū: q⁹ vno mō regnū vocat⁹ ipa tra vel regio vni regi subiecta sicut dicitur mus regnū frācievel etiā āglie. Et sic accipit⁹ Math. iiii. vbi legim⁹ q⁹ diabolus assūpsit x⁹ p⁹ in mōtē excel⁹ altū et onbit ei oia regna mūdi. Alio modo accipit⁹ regnū p ptate pncipadi solitarie siue monarchice Et sic exponit Crisost. illd Ioh. xix. Regnū meū non est de hoc mūdo. i. ptās vel auctoritas qua sū rex nō habet originē ex causis hūanis vel p hūanā electionē s⁹ aliunde q⁹ a deo ¶ Tertio mō loquēdo ipi homines occupātes trā sub dño alicuius monarchie vocant⁹ regnū. Et sic accipitur regnū Apoc. v. Fecisti nos deo nro regnū et sacerdotes. Siue ergo loquamur de regno q⁹ sūt trāz regioēs siue p regnis q⁹ sūt ptātes z pncipat⁹ re

gnādi. sciviri pponūt bonā vitā rēgnis Ad heb. xi. Scī p fidē vicerūt regna z Preponēda est ergo vite scītas et mōrū pbitas nō solū regnis s⁹ etiā scdib⁹ id est honorib⁹ mūdānis et trāsitoriis Luce. ii. Deposuit potētes de sede et exaltauit hūiles. Sedēs sup equū qui libēter cespitat et pstermit eqtatē: exponit se periculo si nō descēdat q⁹ tuncūq⁹ equ⁹ videat⁹ ad tps portare suavit. Honor mūdi est quasi equ⁹ eleuans hoiez a terra et portās suavit q⁹ delectabile est hoiem hōrari p misteria hoiz adulationes iclinatiōes et genuflexiōes et vocari mgr⁹ et dñe. B ¶ Sed caueāt hōrābles quicūq⁹: q⁹ iste ē equ⁹ valde dolosus. Narrat de quodā histriōe qui habuit quendā parvū equū super quē eqtabat z cū eo frequēter corā hominib⁹ in aula ludebat et inter alios ludos quos equū suū docuerat. Docuit eū q⁹ quoties diceret sibi flectamus genua. equ⁹ sibi obediret et genuflecteret. Q⁹ nū aut diceret Leuate q⁹ surgeret. Cōtingit ergo q⁹ histrio ille accedens ad festū cuiusdā nobilis et equū suū cū equis alioz hospitū collocavit in stabulo. Cū aut hoies comedissent Iste ministrall⁹ morabat⁹ sicut debuit circa ludū suū in aula. interi vadit quidam armiger ad stabulū et vidēs equum ministralli iocūdū z pingūē. Reliq⁹ ibi equū suū macillētē et ascēdit equū ministralli z recessit. Cito p⁹ innotuit negociū ministrallo q⁹ relictis oib⁹ cucurrit insequēs istū armigerū. Armiger vidēs q⁹ se eū attigerat z apphēderat. tēptavit trāsire quēdā aquā quā null⁹ pedes potuit trāsudare. Vidēs g⁹ ministrallus q⁹ erat in pncinctu pdēdi equū suū put semp fecerat eq⁹ existēte i medio flumis damauit fortū ad equum

Flectamus genua. Statiq⁹ equ⁹ audita voce dñi sui flexit genua et armiger pcepit in aquā Et cū damasset Leuate. equ⁹ surrexit et redit ad dñm suū. Ministrallus ille q⁹ ludit et illudit atq⁹ decepit hoies est mūdus. Equ⁹ cū quo optime et maxie ludit est honor tpa⁹ lis In ps. Fallax equ⁹ ad salutē. Armiger eni q⁹ equū furat⁹ est qlibet abicōsus ad honores. Caueat ergo talis q⁹ q⁹ tūcūq⁹ placet mūdo et q⁹ alius est in maxima securitate dicit sibi. flectam⁹ genua et puabit eū honore obtēto. vñ p⁹ hūa loquēs in psona fortune hoib⁹ q⁹ ipatiēter sustinet q⁹ de honorib⁹ z dignitatib⁹ deponūt. ii. de pso. profa. ii. dicit sic. Hec nra vis est hūc continuū ludū ludim⁹ rotā volubili orbe versa m⁹. Infima sumus z summa ifimis mutare gaudem⁹. Ascēde si placet sed ea lege ne vti cū ludicri mei ratio postulet descēdere iuriā putas vsus. Si placet ascēde: s⁹ quo tēdat rota tēde. Eccō x. Sedes ducū supborz destruxit de⁹ z sedere fecit mites pro eis Igit⁹ pponēda ē vite scītas q⁹ vā sapia nūcupat⁹ nō solū regnis. i. ptātib⁹. s⁹ etiā scdib⁹. i. hōrib⁹. S⁹ qd de ditius sēt salomō statim subdit. Ditias nihil eē dixi in cōparatōe illi⁹. i. sapie. Et bñ dicit⁹ ditie nihil q⁹ eis hoies ānihilat. Irritādo: ifidiādo: machinādoz bellādo. Vñ ppter ditias vnusq⁹ ānihilare nititur aliū. ¶ Scdo q⁹ in maxia necessitate nō iurāt in morte in iudicio q⁹ hoies maxie idigēt tūc dñz suū dereliquit. In ps. Dormierit sōnū suū z nihil inue. oēs vi. di. in ma. suis. Et Iob. xxvii. Diues cū dormierit nihil secū aufert apiet oculos suos z nihil iuemet ¶ Tertio dicit⁹ nihil q⁹ nō faciāt aim possidentū. Sicut vacū dicit⁹ nihil. Eccō.

viii. Nō fatiat⁹ oclis visu nec auris implebit⁹ auditu Nec mirū q⁹ oia trena sūt vana. Ihere. iiii. Asperi trāz ecce vacua erat et nihil. Ergo merito oib⁹ predictis est sapia pponenda.

LECTIO. XCII.

Dec cōparavi illi lapidē p⁹iosum q⁹ oē aurū in cōparatōe illi⁹ arena est exigua et tanq⁹ lutū estimabit⁹ argētū in cōspectu illi⁹. ¶ Postq⁹ sapiens declaravit valorē sapie pponēdo eā potētis hōrib⁹ z diuitiis gñalit⁹ q⁹ diuitie vidētur placere fm tria genera specialit⁹ videlz gēmas aurū et argētū. Ideo in parte ista oñdit valorē sapie per cōparationē ad ista tria gña sigillatū et singlarit⁹. pmo de gēmis: se cūdo de auro. tertio de argēto. ¶ Et ē satus cōueniēs ordo. ¶ Quātū ad primū dicit sic. nec cōparavi illi s⁹ sapie lapidē p⁹iosū. De istis trib⁹ loquēs sicut Boeci⁹. ii. de cōso. dicit sic metro. v. Heu p⁹mus q⁹ sūt ille Auri q⁹ pōde ra tecti. gēmasq⁹ latere volētes p⁹iosa picula fodit. Narrat Boe. metro illo. q⁹ p⁹es nri in etate aurea z mūdi pncipio fuerūt cōtēti de his qb⁹ natura idiget. Corne debāt fruct⁹ arborz. bibebāt aquas fōtiū: dormiebāt in pratis z utebātur lanis naturalit⁹ coloratis. Tunc ignorauerūt eni tincturas pānoz. mixturas liquorz. dolositates mercatorz. et crudelitates bellatorz. Oia eni ista a cupiditate sūpsēt exordiū. Et ideo mō pro gēmis pro auro z argēto pugnāt hoies sine qb⁹ natura hūana sufficiēter regi posset imo ista velle latē vidēt. In cui⁹ signū in pfūdoz in viscerib⁹ trē latēt ¶ Quicq⁹ ei necessariū est ad vitā hūanā vel est elōgātū a trā sicut corpa celestia vel ad minus de trā oriē z in sup⁹icie trē se of-

fert: sicut herbe arbores: blada: huiusmodi. Illa vero que ad humanam naturam necessaria non videntur, sub terra latent cuiusmodi sunt aurum et argentum et lapides preciosi quorum generatio est in abscondito. Et ideo ille qui talia primo scrutatus est et fodit preciosa pericula persequuntur. Et hoc est quod dicit Boetius: Heu primum etc. Dicit ergo Salomon. Non propinquavi illi scilicet cultum dino quod est summa sapientia in hac vita lapide precioso. Nec est mirum quia summa virtus lapidis preciosi tamen potest perficere ad salutem corporis. Cultus vero dei perficit ad salutem mentis. Et ideo beatus dicit Iob. xxviii. Non conferebam tinctis in die coloribus nec lapidi sardonio preciosissimo vel saphiro. Dicit ergo quantum ad gemas quod eas sapientie non comparavit. id est non adaequavit. Quantum ad aurum et argentum ostendit proportionem sapientie in estimatione sua per duo exempla. Nam aurum comparat arenam et argentum luto. Et per ista duo omnes intellige pecuniam. Et ideo sicut lutum et arenam calcamus et cotinemus. Ita omnem pecuniam vilipendere debemus in comparatione ad vitam bonam licet ea cito relinquere quod transgrediamur vel negligamus mandata dei. in psalmo Dilexi mandata tua super aurum et topazium. In arena est sterilitas: dissolubilitas et fragilitas. Et istas tres conditiones defectivas causat amor pecunie in mentibus mundanorum. Sterilitatem per avaritiam propter quam impediuntur ne liberaliter fructum faciant pecunie. Ecclesi. v. Qui amat ditias fructum non capiet ex eis. Iere. xxii. Scribe virum istum sterilem virum qui in diebus suis non prospiciet. Secundo deordinatur amor pecunie causat in homine dissolubilitatem. Sicut lapilli in arena sunt inter se dimisi non coadhesi per coherentiam. ita inter amatores pecunie spiritus est divisio discordiarum litigiorum. Tertio causat in eis gravitatem quod est ap-

petitum rededi deorsum. Subtrahit enim mentem a celestibus et facit eam adherere caducis. Et ideo signat dicit Salomon. puer. viii. Accipite disciplinam meam et non pecuniam doctrinam magis quam thesaurum eligite. Nota dum est tamen quod pecunia iudicat sapientem in diversis viis in precipiendo in discernendo in protegendo. Isti enim accipiunt proprie operationes sapientie. scilicet precipere iuste discernere et salvare protegere. Sed iam venit pecunia istas operationes usurpat. Precipit enim magnis et pauperibus diuitibus et pauperibus et omnes ei obediunt ad nutum sicut monachus abbati suo. Ecclesi. x. Pecunie obediunt omnia. Secundo discernit et iudicat et sic omnia iura mundi allegat per et contra notabilissime ad propositum suum. Sedet in praesentibus pro tribunali: tamen in foro ecclesiastico quam civili. De quo omnibus dicit Mich. iii. Principes eius in mulieribus iudicabant et sacerdotes eius in mercede docebant et prophetae eius in pecunia dinabant. Tertio pecunia protegit et defendit tamen iniustos quam iustos. Ecclesi. vii. Sicut enim protegit sapientia sic protegit et pecunia. Narrat autor lapidarii ca. iiii. de iaspide tres conditiones. Una est quod si caste geratur facit portatorem tutum potestatem et sanum. Secundo dicit quod si gestatur dat falsum iudicium lapis perdit virtutem suam. Tertio addit quod lapis non exercet virtutem suam potestatem nisi includatur in argento. Moraliter iste lapis figurat iustitiam hec est virtus quodammodo quod se habent facit tutum et sanum et forte. prover. xii. Non pertristabit iustum quicquid ei acciderit. Erit etiam spiritus tuus quia Sapientia. iiii. Iustorum aie in manu dei sunt. Secundo ista iustitia est talis naturae si ille qui eam portare debet fecerit falsum iudicium statim perdit meritum suum. Eze. xviii. Si autem auertit se iustus a iustitia sua et fecerit iniquitatem omnes iusticie eius non recordabuntur in purgatione: quam purgatio est et in peccato suo quod fecit in ipsis morietur. quod

iusticia perdit virtutem suam. id est primum suum debitum. Si homo fecerit falsum iudicium. Sed dolere dum est nimis de tuo quia iusticia his diebus non exercet virtutem suam nisi iuvoluerit argere quantumvis sit clara cum pauperibus non expedit nec absoluit in curiis prope vel regis: nisi iuvoluerit argere non nisi. Una ubique verificat verbum prophete super allegatum. Principes eius in mulieribus iudicabant quantumvis ad principes dominos et sacerdotes eius in mercede docebant quantumvis ad viros ecclesiasticos et prophete eius in pecunia dinabant quantumvis ad religiosos viros. Et bene dicit Ecclesi. viii. Multos perdidit aurum et argentum et versus ad cor regum extendit pervertit. Convertitque ad iniquitatem. Et vocat mammona iniquitatem. Ecclesi. x. Nihil iugus quam amare pecuniam. Secundo Salomon operatur argentum luto cum dicit. Tamen lutum estimabit argentum in prospectu illius. et merito tanquam lutum. Lutum est detur patium cuiuscumque quod tangit prope suam fedelitatem. Vnde quod cadit in luto totaliter deturpatur in corpe. Isto modo quod cadit in amore argenti vel pecunie nescio quid maculat. Si pertrahat argentum super albidissimum pergamenum relinquitur sicut tactum argentum una nigra linea in pergameno: tamen argentum est album et pergamenum sicut. Eodem modo licet anima sit innocens et munda et argentum sit res in suo genere bona quia omnis creatura dei bona est bene ea virtutibus. Si tamen fortiter in prima aie per amorem relinquitur ibi linea nigra peccati. cuius ultimam pericula est castus ad infernum Iob. xxi. Ductus in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendit. De isto luto dicit Abac. ii. Ve quod multiplicat non suavisque aggruat se de se lutum. Secundo lutum est tenax et retentivum. Vnde homo non abulat in pseudo luto nisi cum magno labore frequenter ifigitur et stat immobiliter nisi sibi caueat. Ita est de abulante in amore pecunie retinetur mente ifigitur ne possit perficere merito spiritualis vite. In cuius figuram pharao rex egipti oppul-

sit filios israel fuit luto et lateo ne esset liberi in regno suo. Exo. v. Ita diabolus existens in mundo nihil opprimere servitute argenti et ditiarum sciens quod non potest duobus dominis servire. Math. vi. Non potestis deo servire et mammonae. et qui fuerunt mammonae infideliter in luto quod non possunt perficere. In psalmo Eripe me de luto ut non ifigat. Recitat Aristophanes poetria sua quod poete arabici vocaverunt domos pedes quia sic pedes non possunt procedere sic velles possunt sed virtutem motu corporis sui: sicut strigiliter et retrahit ad abulandum sicut mensura quod pedes sibi limitantur procedunt ita recipientes dona pecunie quantumvis sit discreti et fortes in iusticia sentiunt tamen se restrictos et retentos: quia quodammodo perditos ne libere exercent quod iusticia sibi suadet. Tertio de luto decocto fiunt lateres durabiles per ignem et sic amatores luti. id est pecunie fiunt apti ut ponantur in igne infernali appetunt. Ecclesi. ix. Corda hominum replentur malicia. Glo. i. delectationibus pecunie et per ad infernum deducuntur super aurum et argentum gratia bona. Proverbiorum. xxii. **LECTIO. XCIII.** **S**uper salutem et spiritum dilexi eam et proposui pro luce habere illam quam inextinguibile est lumen illius. Postquam Salomon de claraunt sapias esse proponenda bonis corporalibus puta potentibus ditibus et honoribus. Hic ostendit sapias esse proponenda bonis corporalibus exterioribus quam interioribus. Et circa hec tria facit. Nam primo ostendit quod sapientia proponerat omni corporali prosperitati. Secundo eam assilat cum aliqua spirituali qualitate. Tertio declarat eam exempli dati. scilicet per se ipsam. Et proposui pro luce. Tertia ibi. Quam inextinguibile. Circa primum est advertendum quod duo bona sunt ad corpus pertinentia quod amplius appreciantur mundani videlicet assistentia sanitatis et apparatus speciositatis. Hec ei maxime affectat homo habens quantumvis ad bona corporalia: videlicet corpus suum la-

nū et pulchrū: s; fm Iniaz spūscī quā nobis p Salo. ppoitvtriq; istor; pponē da ē sapia. i. puer fatō boēvite v' deo tus ē dei cult'. Vñ dicit sic. Sup salu tē. Quātū ad p̄mū. Et sp̄z. Quātū ad sc̄m. Dilexi eā. i. sapiaz. ¶ Rō p̄mī ē qa sapia ē sal' aie. Et iō quā tū pponderat aia corpi: tātū pualet sa piētia corpis samitati. Eccl. xxx. Salus aie i sc̄itate iustie. Rō sc̄di ē qa p̄chri tudo corpis ē multū vana. puer. xxxi. Fallax gratia vana ē p̄chritudo. Cū q; sal' aie magis sit diligenda q̄ sal' cor pis: et sal' corpis pl' q; forma corporis patz q; supvtrāq; ē sapia diligēda. No tādū ē q; sanitas corpis nō ē nimis di ligēda. nec corporalis infirmitas nimis detestāda imo qn̄ a deo imittitur cū ḡ tianū actionib' acceptāda. quia valde cedit in bonū infirmitas corpis si ta mē affit patia mētis. Prio ē enī vt an tiqus exēplisvtar: infirmitas corpo ralis quasi arche preciose cathena tio persone scelerose incarceration. So cii fugiētis arrestatio z hostis resistēt expugnatio. Primo enim dico q; ifir mitas corpora' ē quasi arche p̄ciose cō cathenatio. q̄to ei cista v' archa fortio rib' cathēis ē colligata. Et q̄to plumb' feris ferreis ē clausa tāto est aptior ad seruandū thesaurū et qd̄ intrinsic' est reconditū. Sic qn̄ corp' hois ē ifirmū ligat' sicut solet dici vulgari' vinculis ipsius dei et seraf' sera quā solus deus apit et tūc ē tale corpus aptū ad seruā dū thesaurū p̄ciosū ipi' aie q̄ est ipz no bilissimū iocale dei. Vñ Bern. The saury seruādū accepi p q̄ mercator nō inspicēs sāguinē suū dedit vīcula ergo ifirmitat' sūt ḡtāter sustinēda qn̄ nob' de' ea mittit. Eccl. vi. Subice humerū

tū z porta illā z ne accidieris i vicul illi'. Et ifra Decorvite ē i illaz vīda il li' alligatura salutar'. h̄ ē qd̄ signāter dicit ap̄lus. ii. cori. xii. Libēt ḡhabor i ifirmitatib' meis vt ihibēt i me v' tus xpi. q. d. Qn̄ sūvict' ifirmitatib' tunc sū fort' sic cista apta z ydoneavt ihibet i me v' xpi. qa qn̄ ifirmor tūc fortior sū z potēs. ¶ Secūdo ifirmitas corporalis ē moral' q̄i p̄sōe scelerose incarceration. Qn̄ vn' fur v' p̄do capif q; multos socios habuit z multor; malorū p̄sci' vinculat' z magnis tormētis affligit' dōec dicat z cōfiteat' v'itatēz socios suos i crimie p̄clamet z accuset. Caro ei moral' ē res mltū crimiofa. Socii sū sūt sēp' corpis z frequē spoliāt aiazvitu tib'. Istū furē de' capit z incarcerationz po nit ad q̄ones z tormēta quādo mittit sibi fortes febres vel guttas vel paralimz sic de aliis Et cā ē qa alias non cōfiteretur veritatē nec socios in cri mine proclamaret. Vñ de videm' cō munit' q; illi qui sūnt sanū vix i anno vel in duobus confitentur annis. Sta tim cum infirmantur mittunt pro cō fessoribus suis et faciunt accusationē sue confessionis coram tortore. In p̄s Cū occideret eos querebāt eum et re uer. z di. ve. ad eum et rememorati sūt quia de' est ad e. z d. ex re. eorū est. Et i alio p̄s. Multiplicate sūt ifirmitates eorū. p̄ea accelerauerūt. ¶ Ifirmitat' corpora' est q̄i socii fugiētis arrestatio. Cōtigit qn̄q; q; mlti socii pegrināf' sūt i itinere faciūt expēsas p̄munes et vi uunt delicate expēsas conferentes vt vn' q; p̄ rata sua soluat. Euenit er go intdū q̄ vn' eorū fugere nitit' sim bolo suo nodū soluto et itendit aspor tare ratā suā vt alii etiam soluent pro

eo cōter. Talē dephēsu iustu est arre stari et ad simboli sui solutionē cōpel li. Isto mō moralit' aia et corp' pere grinatur simul in hac vita. ii. Corin. v. Quādiu sum' in hoc corpe pegrina mur. faciūt expēsas cōmunes. qa nec aia sine corpe: nec corp' sū aia: delecta tur in peccādo. Iustu est ḡ q; sicut vter q; in delectationē in peccādo p̄ticipat. Sic vterq; pro rata sua in p̄na simbo li sue portiomis exsoluat. Mō sic est q; caro est sicut soci' fugitiu' z icōstās z nolet soluere quicq;. Iob. xiii. Fugitve lut vmbra z nūq; in eodē statu perma net. deus ergo q; iustu est iusticias di ligit facit eā arrestari p̄r ifirmitatēz cōpellit eā soluere q̄tūz iusticia exigit velit nolit. Mathei. xviii. Misit eū in carcerē donec redderet vniuersū debi tū. Exēplū hui' habem'. ysaie. xxxvi de rege ezechia qui cū peccasset cōtra dñm in hoc q; sibi nō fecerat cāticum regratiatoriū p̄ victoria nobilissima quā sibi de' fecerat a. ¶ Re. iiii. xix. Qn̄ angel' dñi percussit invna nocte in castris. Sennachenb regis assiriorū. dxxxv. m. Offes' ergo dñs cōtra eze chia misit sibi ifirmitatē grauissimāz de qua egrotant vsq; ad mortē. Mi sit etiā ad eū ysaia p̄pheta q; sibi dice ret. Dispone domui tue qa morie' i tu z nō viues. Et fuit prophetia sc̄m cō minationē z nō sc̄m p̄scientiā. Et sta tim ezechias cōuertit faciē suā ad pa rietē et orauit cū lacrimis dñm z fle tu magno fleuit. et stati egresso ysaia de palatio regio anteq; trāsiret mediā partē atrii dicit dñs ad ysaia Reuertē et dic ezech. duci populi mei hec dicit dñs. Audiui orationē tuā z vidi lacri mas tuas et sanavi te. die tertio ascen des in tēplū dñi z addā dieb' tuis. xv.

annos. Et tūc tertio die ascendit in tem plū et cātauit illud cāticū. Ego dixi in dimidio dierū meorū vadā ad portas iferizē. Ecce quō ezechias qa nō solue rat deo qd̄ debuit arrestat' fuit p̄ ifir mitatē donec soluisset p̄fecte. Antiq; enī patres p̄victoris eis cōcessis diu nitus cātica regratiatoria curiose sole bāt cōponere sicut dicit mgf in histo riis. iiii. li. Re. iiii. Quarto ifirmitas corporalis ē hostis resistētis expugnatio Caro ei cōcupiscit aduersus spū. Sp̄s aut' aduersus carnē. hec ei sibi iucē cō trarian' Ad Gall. v. Et ideo debilitas carnis est fortitudo sp̄s. Eccl. xxxi. Infirmitas grauis sobria facit aiam. Vñ Bern. exponēs illā apli. Qn̄ ifir mor tūc fortior sum z potēs dicit sic. Quid mirū si hoste debilitato fortior efficiaris: nisi forte illā ifirmissimā di cā amica que nō cessat cōcupiscere ad uersus spū? Ex qbus oibus satis patz q; sanitas corpis nō est nimis affectā da: nec ifirmitas corpis nimis detestā da et q; sup salutē corpis sapia ē amā da p̄p' qd̄ dicit merito Salomō sup sa lutē dilexi eā. ¶ Sc̄do p̄ponit sapiam pulchritudini. Sup salutē inq; et speci em dilexi eā: nec mirū. Species enī si ue corpis pulchritudo est bonū defe ctuū bonū ifectiuū z bonū deceptiuū a. ¶ Primo dico q; forma pulchri tudo vel species est bonū defectiuūz. Nā cōtinue fugit cōtinue p̄dit' z dimi nut'. Vñ Boeci'. iiii. de p̄so. p̄sa. viii. Forme vero mtor vt rapid' est vt ve lox et vernaliū florū mutabilitate fu gatiō. Et ifra. Estimare q̄tū vultus ni mia corpis bona dū sc̄atis hoc qd̄cūq; mirami triduane febris ignicō posse dissolu. De h̄ dicit ovidius. ii. de arte amandi Forma boni fragile est quā

cuq; accedit ad annos. Fit mior ⁊ spacio carpit ipsa suo Nec viole semp nec florēt lilia semp Et riget amissa spina relicta rosa. Et tibi iā veniēt si tā formosi capilli. Lā veniēt ruge q̄ tibi corpus arēt. Et ideo dat cōsequēter bonā doctrinā hōi qui vult se facere amabilem q̄ studeat animū suū colere p̄ virtutes et scias. q̄ illa est pulchritudo p̄manens vsq; ad mortē. ¶ Vñ subdit lam molire aīz qui dūretz astrue formā. Sol⁹ ad extremos p̄manet ille rogos. Nec leuis igenuas pecc⁹ soluisse per artes. Cura sit ⁊ liguas edidicisse duas videlz greciz latinā. Et eiusdē libro. iii. Dicit sic. Quāto me miserū laxātur corpa rugis. Et perit in nitido qui fuit ore color. Est ergo species hōiz bonū defectū Vñ ecci. xi. Ne laudes hōiez in specie sua nec spernas hōiez in visu suo. ¶ Scdo est bonū in defectū. Raro enī cōiungit pudicia et pulchritudo. B ¶ Vnde auctor libri de varietate carnū ad Ioh. de normis. scdo. dicit sic Tria sūt feminū genera que ī culto iuuetutis agro absq; comitātib⁹ ⁊ zizaniis rarissime cōualecūt. Elegātia pulchritudinis: vigor fortitudinis ⁊ suauitas vocis. pulchritudo enī iuuenē aliene p̄dā libidinis aut predonē efficit castitatis. Eortitudo audaciā ingerit audaciū vero ad iniurias cōmittēdas ipellit At vero qui vocis amenitate p̄minēt lasciuia modestis ludicra p̄ficiens et iocosa seriis anteponūt. vñ helymand⁹ sicut narrat vincēt⁹ li. iiii. c. c. x. Difficile iuuenit aliq; lenis vocis ⁊ grauis vite cū q̄ppe vocis lenitas cantū: vite grauitas plāctū desideret. Et subdit Et vidi infans tā viros q̄ mlieres seu scias tanto

vite peiores quanto vocis meliores. Hec ille ¶ Est ḡ pulchritudo siue spēs bonū q̄dā corpis q̄ mltis ē occasio magni mali ⁊ iō signāter dicit. Eccī. ix. Auerte faciē tuā a muliere cōpta et ne circūspicias spēs alienā p̄pter specie mulierū mlti vero perierūt. ¶ Et ex hac cōcupiscētia q̄si ignis exarscet ¶ Tertio species corpalis est bonū deceptiuū. Erigit enī hōiem in superbiā aliquoties ⁊ sic p̄p̄t formā carnis p̄dit grāz mētis In cui⁹ figurā legimus Mach. xiiii. q̄ herodes in cōiunio suo celebrās diē natalis sui. Iussit occidi Iohēz baptistā. Herodes interpretat gloriās in pellib⁹ et signat de specie corpis gliantes que tota est in pelle siue in superficie et nō in p̄fūdo Vñ Boeci⁹. iiii. de cōsola. p̄a. viii. Si linceis inq; oclis hōies vterētur vt eos visus queq; obstātia penetraret. Nome introspectis viscerib⁹ illā alcibiadis superficie pulcherrimū corp⁹ turpissimū videret. Igit⁹ te pulchrū videri nō tua natura sed oclorū spectātū reddit infirmitas. Hō ergo gloriās in pelle sue pulchritudinis celebrat suū diē natalē dūz inaniter gloriat⁹ de bono tāvano quod nō opando sed nascēdo recepit. Et iste statū occidit Iohānē id est grāz p̄p̄t vanā glāz decept⁹. Dan. xiiii. Species deceptit te.

LECTIO. XCIII.

Uenerūt autē mihi oia bona paritas per man⁹ illi⁹. ¶ Postq̄ auctor declarant q̄tū bonū ē colere deū q̄ vocatur hic sapia: q̄a mā⁹ est oī hōre t̄pali. oī decori corpali ⁊ oī valore mūdiali. Et sic per p̄ns q̄ habet singularē excellentiā. Hic oñdit q̄ ipsa habet genera

CA. VII.

lē sufficiētā. Et circa h̄ duo facit Primo narrat affluētā diuine liberalitatis. Scdo vehemētā hūane iocūditatē quā causabat in eo sapia acq̄sita a deo Scda ps ibi. Et letat⁹ sū in oib⁹. Venerūt mihi oia bona ⁊ c. ¶ Notāda est historia de Salomōe que ponit. iii. Reg. iii. Salomō post mortē patris p̄mot⁹ ad regnū cū hostias imolasset deuote nocte sequēti appuit ei dñs dicens. Postula quod vis et dē tibi cui salo. Dñe de⁹ ego sū puer p̄uul⁹ ignorās egressū meū et exitū et tu elegisti me super populū tuū qui est innumerabilis sicut arena maris. Da mihi cor docile vt discere possim inter bonum et malum et vt possim iuste iudicare p̄p̄z. Placuit ista peticio dño. Et rēdit dñs per formū salomōi. Quia postulasti verbum hoc ⁊ non petuisti dies multos nec diuitias: nec aīas iūnicorū tuorū s; postulasti tibi sapiāz ad discernēdū iudiciū. Ecce feci scd̄z fr̄nōes tuos et cecelli tibi cor sapiēs et itelligēs vt null⁹ ante te similis tui fuerit: nec post te surrecturus sit. Insuper ⁊ q̄ nō petuisti cōcedi si tibi videlz diuitias ⁊ glāz et si in preceptis meis ābulaueris lōgos faciam dies tuos. ¶ Ex hac historia est notā dū q̄ dei liberalitas est magna: q̄a nō solū qd iuste petis p̄cedit: imo dat amplius q̄ petas. Circa quā materiā solēt notari isti vsus. Plus dare q̄ tollat rogites polliceat. Iob Salomō de⁹ v̄ga florēte probat. Quorū sensus est q̄ tāta est diuina liberalitas q̄ qñ aufert hōi bona t̄palia ad ei⁹ experiētā et meritū vt in Iob: et iterū reddit ei pl⁹ q̄ abstulit. Scdo pl⁹ p̄cedit q̄ petis. ¶ Tertio plus tribuit in effectu q̄ exp̄mit in promissioe. A ¶ Et ista tria p̄ tres historias sacre scripture declarantur.

LEC. LXCIII.

Primū signū liberalitatis diuine videlz q̄ plus reddit q̄ abstulit p̄ de Iob Cui de⁹ abstulit primo tā prolē q̄ substantiā videlz septē filios ⁊ tres filias septem milia ouū ⁊ tria milia camelorū. cccc iuga bouū. cccc. asinas. sicut patet Iob p̄mo. ¶ Cū autē Iob p̄fectā deo in oib⁹ exhibuisset patientiā. Placuit Iob facere restitutioē plenariā ablatorum et non solum restituit sed omnia bona sua mobilia duplicauit Iob vltimo Addit dñs quecūq; fuerāt Iob duplicia. Cū enī prius habuisset septē milia ouū: habuit i fine. xiiii. milia ouium et. vi. milia camelorū ⁊ mille iuga bouū ⁊ mille asinas. Patet ḡ q̄ de⁹ plus dat q̄ tollit. ¶ Scd̄z signū diuine liberalitatis imo exp̄mētū est q̄ pl⁹ tribuit q̄ rogat⁹ et hoc declarat⁹ in historia super perit⁹ posita de salomone. et habet. iii. Reg. iii. et. ii. palip. c. p̄. ¶ Tertū exp̄mētū diuine liberalitatis est q̄ plus tribuit p̄missū ī plēdo q̄ exp̄ssit p̄mittēdo. et istud patet per historiā q̄ ponit nūeri. xvii. Vbi legim⁹ q̄ cū esset. xii trib⁹ filiorū isrl. et dñs sacerdotū contulisset tantum vni tribū videlz leui. Murmurauerūt alie trib⁹ cōtra Moy sen et aarō et allegabāt q̄ rōnabile foret q̄ de aliqua alia tribu foret similit⁹ sacerdotes. Allegabāt etiam q̄ forte deo placeret q̄ etiaz de qualibet tribu forent similit⁹ sacerdotes: ne tanta dignitas vni domui et tam paucis traderet⁹ mīstris Dicit ergo dñs ad moy sen q̄ accipet. xii. virgas duodeci p̄ncipū et scriberet in vnaq; v̄ga nomē principis cui⁹ erat: excepta v̄ga trib⁹ leui: q̄a in illa iussit dñs scribi nomē aaron. Similiter iussit dñs q̄ preter virgas istas duodeci acciperet vnā aliam. que foret v̄ga oīs cum tribū in

qua nomina omnium tribuū scriberet ita q̄ esset in uersō v̄ge. xiii. z p̄cept. Moysi q̄ cū ab eis virgas singulas accepisset fm̄ formā pdictā poneret eas in tabnaculo corā dñovna nocte z pmisit q̄ illi virga que eligeret p̄ officio sacerdotis q̄ in crastino germinaret. Et si illa v̄ga tertiadecima que fuit virga cōmunis oim̄ germinasset signū foret q̄ de qualibz tribu fierent sacerdotes vt sic p̄ istud miraculū cesaret murmur ppli de sacerdotio contra Moysen z aaron. Factis ergo omnibus istis rediit moyses in crastino z inuenit virgā aaron germinasse florū ille et foliis dilatatis amigdala ptulisse. Ecce declaratū ē p̄ p̄lo p̄ sp̄ q̄ tantū apud aarō z stirpē suā: deiceps sacerdotū dignitas p̄maneret. Patet ergo q̄ de plus impleuit in opere q̄ pollicitus erat in promissione: q̄ nō pmisit nisi germinationē et cōtulit germinationē: florū dōz cū folio et fructu. Ex q̄bus patet s̄sus istoz versū: tria ex perumēta diuine liberalitatis cōtinētum. P̄ dare zē Mediā aut̄ historiam de istis t̄git salomon in littera huius lctōis. dicens. Venerūt michi oia bona pariter cū illa. sc̄z sapia d̄ dono dei Vñ dicit glosa hic Quicūq̄ christi p̄cipit noticiā que hic sapia dicit̄ omnium parit̄ hic virtutū habet gratiā z in futuro vitā eternā. Et innumerabilis honestas p̄ manus illi. Innumerabilis q̄a perpetua z etna. T̄p̄alis enī q̄tacū q̄ fuerit int̄sā z pluxa numerabilis ē cū t̄p̄ sit. numer̄ mot̄ fm̄ p̄us et poster̄. iiii. phi. Sed honestas eterna et innumerabilis ē et infinita a pte post honestas vno mō est idē q̄ virt̄ et honestū idem qd̄ virtuosū Et sic accipit Arist. honestū. viii. ethi. vbi distiguit

tres sp̄s amicitie s̄z tria amabiliavz vtile delectabile et honestū. Et sic accipitur in tractatu illo qui sic incipit. Moralū dogma phalosophorū vbi auctor loquēs de cōsilio dicit q̄ triplex est de liberatio cōsiliū capiendi. Prima ē de honesto t̄m̄. an videlicet illud de q̄ cōsiliū peti sit honestū aut nō. Secūda est de vtili an sit vtile vel non. Et tertia de cōsiliū vtriusq̄ q̄a si qd̄ sit vtile z nō honestū. i. virtuosū et iustū nullo mō ē eligēdū. Vnde narrat Valer̄ ad tyberii. li. vi. c. v. q̄ themistocles atheniensis strenuitate et prudētia patriā suā debilitatā ceperat ad statū pristinū reparare Xerxem regē cū suo exercitu fugauerat de grecia et cepit recolligē tā potētā q̄ thesarum z anhelare ad hoc q̄ atheniēs obtinerent principatū grecie. Iste ḡ themistocles intravit quodā die cōcionē. hoc est cōgregationem potētū et sapiētū de ciuitate atheniē. Et dicit se deliberasse de quodā negocio qd̄ si possit ad effectum p̄duci nihil magis p̄so atheniēs esset proficiū. fuit t̄ tale quod oportuit celari z occultari Vñ petiuit a concione q̄ vn̄ de septē sapientibus ei deputaret̄ cui deliberationē suā cōnuicaret occulte. z si ille eā approbaret poneret̄ i effectu. Datus est ergo quidā sapiēs qui dicebatur Aristides Dicit ergo se deliberasse istud q̄ si sibi to darent insultū ad naues lacedemoniorū q̄ omnes in vna classe fuerūt in mari vicino et eas statim icōderēt Ipi fierent domini maris z sic multo potētiores lacedemoniis effecti: obtinerent de facili totā grecie principatum Isto audito rediit Aristides ad concionē et dicit: sicut inquit cōsiliū themistoclis est vtilissimū ita ē omnino iniū

stum nec publica vlti? quale fuit. Statū tota p̄cio acclamauit q̄ equū nō ē nec expediēs nobis erit Et iussit oīno q̄ Themistocles desisteret ab incepto Vñ apd̄ antiq̄sv̄tuosos nihil fuit vtilē nisi q̄ fuit honestū id est iustū: v̄tulosū. Dicit ḡ salomō q̄ aduenit sibi innumerabilis honestas p̄ manus sapientie. i. p̄ exercitiū z opationes virtutum

LEC. CXV.

Letari sū i oibz qm̄ antecedebat me ista sapia et ignorabā qm̄ oim̄ bonoz mater ē Postq̄ salomō declarauit affluētā dīne liberalitāt̄ i cōcedēdo sapiāz deuotis p̄cibz postulatā. Hic p̄nt̄ declarat̄ vehemētā hūane iocunditatis quā mēs hūana cōsequē p̄ sapiētā impetratā. Et circa hec duo facit. Primo oñdit quō p̄ sapiētiam reddidit hō cōposit̄. secūdo quō ad sapiētā sit hō disposit̄. secūda ps̄ ibi. Qm̄ sine fictione. Circa p̄mū duo facit. P̄rio narrat salomō quō sapia sibi cōtulit abā dātā sctē iocunditatē. Sc̄do quō ab eo abstulit ignoratiā in ate cecitatē. Sc̄da pars ibi. Et ignorabā Narras ergo quō p̄ sapiāz. i. per sctē p̄uersationis cōscientiā habuit abūdantiā iocunditatis dicit sic. Et letari sū in oibz quoniā antecedebat me ista sapia. Letari debet iust̄ z merito tā in p̄nti q̄ in futuro. In p̄nti qd̄ de tribz de sui dñi in finita bonitate. de sue cōscie puritate de sui pximi p̄speritate. Primo ḡ debz iust̄ letari de sui dñi infinita boitate. In ps̄. Letabilis iust̄ in dño et sperabit in eo z laud. oēs recti corde Est enim leticia dilatatio cordis sicut tristitia ē cordis cōstrictio. Cor aut̄ iustoz sic ē dispositū: q̄ lata pars ē aduersus superiorē apud deū. Et stricta ps̄ versus mūdū. Et ideo cor iustozū semp̄ ē letū de

deo. Dicitur enī leticia quasi laticia a latitudine. Vñ sic lampas in eccia q̄ diu habet suā latitudinē versus sup̄ cōtinēt lumē et oleū. et q̄ subuertit̄ vt conus lapidis v̄tatur sup̄ z latitudo inferi? tūc lumē extinguit̄ et oleum effūdīt. Ita moralit̄ q̄ diu cor hominis habet suā latitudinē v̄sus celoz et cōuersus terrā cōtinēt lumē gratie et oleū caritatis. qm̄ subuertit̄ totū extinguit̄. Et quia cor hois sēp̄ debet habere latitudinē ad deū. iō sēper debet habere leticiā de deo. Vñ ps̄. Iubilate deo oīs t̄. ser. zc̄ Sc̄do debz letari i sue cōscie puritate. Letet̄ monsyon et exultet filie iude Syon in t̄pta tur specula. Est aut̄ specula locus alt̄ et eleuatus a quo homo potest de facili cōspicē a se procul: sicut in turribus castrorū patet. Mōs syon ē ai? viri iustu: altus p̄ cōtēptū terrenorū et apt̄ ad speculandum a remotis p̄ siderationē celestīū et futurorū. In isto mōte debet esse leticia z ges. In cacumie altissimorū mōtiū nō fiūt turbatioēs v̄torū nec plumarū: sed est ges et serenitas sp̄. Et eodē mō ē in mente viri iusti quia sicut docz seneca Mēs sapiētis ē sicut celū supra sperā lūme vbi nō fiūt peregrine ip̄ressiones. Sed si i mēte iusti cōtingat turbatō p̄ p̄cibz: habet statū remedia cōfessionis. Et ideo exultet filie iude. q. d. nō solū letari debet inocētes et p̄fecti i sue cōscie puritate: sed etiā penitētes z cōfessi. Iuda enī cōfessio interpretat̄ dicit̄ ypcras in amphorismis suis parte. vii. Dissipiētie cū risu facte securiores: que vero cū sollicitudie molestissie. Vult dicere q̄ i infirmis cōtingit duplex alienatio mētis. qn̄q̄ cū risu et leticia. qm̄ q̄ cū desolatōe et tristitia. P̄ia dissipipi

B. D. L. O. L. S. Z

qua nomina omnium tribuū scribere
et ita quod esset in uerbo ge. xiii. et p
cepit. Moysi quod cum ab eis virgas singu
las accepisset secundum formam predictam pone
ret eas in tabernaculo coram domino nocte
et permisit quod illa virga que eligeret per
officio sacerdotis quod in crastino germi
naret. Et si illa virga tertiadecima que
fuit virga communis omnium germinasset
signum foret quod de qualibus tribu fierent
sacerdotes ut sic per istud miraculum ces
saret murmur populi de sacerdotio con
tra Moysen et aaron. Factis ergo om
nibus istis rediit moyses in crastino
inuenit virgam aaron germinasse floru
isse et foliis dilatatis amigdala ptulif
se. Ecce declaratum est populo per spiritum quod tantum
apud aaron et stirpem suam: deiceps sacer
dotum dignitas permaneret. Patet ergo
quod de plus impleuit in opere quam pollici
tus erat in promissione: quia non permisit
nisi germinationem et contulit germina
tionem: florumque cum folio et fructu. Ex
quibus patet sensus istorum versuum: tria ex
perimeta diuine liberalitatis contineti
um. **P**rimo dare. **M**edia autem historiam
de istis agit salomon in littera huius
libris. dicens. Venerunt michi omnia bona
pariter cum illa. scilicet sapientia a dono dei
Vnde dicit glossa hic Quicumque christi p
cipit noticiam que hic sapientia dicitur omni
um pariter hic virtutum habet gratiam et in
futuro vitam eternam. Et innumerabilis
honestas per manus illius. Innumerabilis
quia perpetua et eterna. Temporalis enim quae tacum
quod fuerit interfecta et plura numerabilis est
cum tempore sit numerus motus secundum plus et po
sterius. iiii. phi. Sed honestas eterna et
innumerabilis est et infinita a parte post
Honestas vero modo est idem quod virtus et ho
nestas idem quod virtuosus. Et sic accipit
Arist. honestas. viii. ethi. ubi distinguit

tres species amicitiae scilicet tria amabilius
vtiliter delectabile et honestum. Et sic acci
pitur in tractatu illo qui sic incipit. Mo
ralium dogma philosophorum ubi auctor
loquens de consilio dicit quod triplex est de
liberatio consilii capiendi. Prima est de
honesto terminum. videlicet illud de quo con
siliu peti sit honestum aut non. Secunda
est de vtili an sit vtile non. Et tertia
de conflictu vtriusque quia si quod sit vtile et non
honestum. id est virtuosum et iustum nullo modo est
eligendum. Vnde narrat Valerius ad ty
berium. li. vi. c. v. quod themistocles atheni
ensis strenuitate et prudentia patriam su
am debilitatam ceperat ad statum pristinu
reparare. Xerxes regem cum suo ex
ercitu fugauerat de grecia et cepit re
colligere tantam potentiam quam thesaurum et anhe
lare ad hoc quod athenienses obtinerent
principatum grecie. Iste ergo themistocles
intrauit quodam die concione. hoc est con
gregationem potentium et sapientium de ci
uitate athenensium. Et dicit se delibera
se de quodam negotio quod si possit ad ef
fectum perducere nihil magis populo athe
niensi esset proficuum. fuit tamen tale quod
oportuit celari et occultari. Vnde petiuit
a concione quod vnde de septem sapientibus
ei deputaretur cui deliberationem suam con
nuicaret occulte. et si ille eam approba
ret poneret in effectu. Datus est ergo
quidam sapiens qui dicebatur Aristides
Dicit ergo se deliberasse istud quod si sibi
to darent insultum ad naues lacedemoni
orum quam omnes in vna classe fuerunt in
marivicino et eas statim incidere et ipsi
fierent domini maris et sic multo po
tenteriores lacedemoniis effecti: obtine
rent de facili totam greciam principatum
Isto audito rediit Aristides ad conci
onem et dicit: sicut inquit consilium themi
stocles est vtilissimum ita est omnino iniu

stum nec publicant vltimum quale fuit.
Statim tota concione acclamauit quod equum non est
nec expediens nobis erit. Et iussit omnino
quod Themistocles desisteret ab incepto
Vnde apud antiquos virtuosos nihil fuit vti
le nisi quod fuit honestum id est iustum et vir
tuosum. Dicit ergo salomon quod aduenit sibi in
numerabilis honestas per manus sapien
tie. i. per exercitum et operationes virtutum
LEC. CXV.
Letatus sum in omnibus quoniam antecede
bat me ista sapientia et ignorabam quoniam omnium bo
norum mater est. **P**ostquam salomon declara
uit affluentiam diuine liberalitatis in concedendo
sapientiam deuotis precibus postulata. Hic
prius declarat vehementer humane iocun
ditatis quam mens humana consequi potest per sapien
tiam impetratam. Et circa hec duo facit.
Primo ostendit quomodo per sapientiam reddi
t homo copiosus. secundo quomodo ad sapientiam sit
homo dispositus. secunda pars ibi. Quoniam sine fi
ctione. Circa primum duo facit. Prius nar
rat salomon quomodo sapientia sibi contulit abun
dantiam sancte iocunditatis. Secundo quomodo ab eo
abstulit ignorantiam inate cecitatis. Secunda
pars ibi. Et ignorabam. **N**arras
ergo quomodo per sapientiam. i. per sancte puerfatio
nis conscientiam habuit abundantiam iocundi
tatis dicit sic. Et letatus sum in omnibus quoniam
am antecedebat me ista sapientia. Letari
debet iustus merito tamen in presenti quam in fu
turo. In presenti quod de tribus de sum domini in
firma bonitate. de sue conscientie puritate
de sui proximi prosperitate. Primo ergo debet
iustus letari de sum domini infinita bonitate.
In ps. Letabitur iustus in domino et sperabit
in eo et laudabit. omnes recti corde. Est enim
leticia dilatatio cordis sicut tristitia est
cordis contractio. Cor autem iustorum sic est
dispositum: quod lata pars est aduersus supe
rius apud deum. Et stricta pars versus mu
ndum. Et ideo cor iustorum semper est letum de

deo. Dicitur enim leticia quasi latitudo a
latitudine. Vnde sic lampas in ecclesia quam
diu habet suam latitudinem versus superius
continet lumen et oleum. et quoniam subuertit
ut conus lapidis vertitur superius et latitu
do inferius tunc lumen extinguitur et ole
um effuditur. Ita moraliter quam diu cor ho
minis habet suam latitudinem versus superius
et conuersus terram continet lumen gra
tie et oleum caritatis. quoniam subuertit totum
extinguitur. Et quia cor hominis semper debet
habere latitudinem ad deum. ideo semper de
bet habere leticiam de deo. Vnde ps. Iu
bilate deo omnes sancti. **S**ecundo debet le
tari in sue conscientie puritate. Letetur mon
sion et exultet filie iude syon in tempta
tur specula. Est autem specula locus altus
et eleuatus a quo homo potest de faci
li conspici a se procul: sicut in turribus
castrorum patet. Mons syon est viri iu
sti: altus per contemptum terrenorum et aptus
ad speculandum a remotis per considerationem
celestium et futurorum. In isto modo
te debet esse leticia et gressus. In cacumie
altissimorum montium non sunt turbationes
vetorum nec pluuiarum: sed est gressus et se
renitas spiritus. Et eodem modo est in mente viri
iusti quia sicut docet seneca Mens sapi
entis est sicut celum supra speram lumen ubi
non sunt peregrine impressiones. Sed si in
mente iusti contingat turbatio per peccatum: ha
bet statim remedia confessionis. Et ideo
exultet filie iude. quod dicitur non solum letari de
bet innocentes et perfecti in sue conscientie puri
tate: sed etiam penitentes et confessi. Iuda
enim confessio interpretatur dicitur ypcras
in amphorismis suis parte. vii. Dissipi
entiae cum risu facte securiores: que ve
ro cum sollicitudine molestissimae. **V**ult
dicere quod in infirmis contingit duplex alie
natio mentis. quoniam cum risu et leticia. quoniam
quod cum desolatone et tristitia. Prius dissipat
x. i.

etia e defacili curabil. scda de difficili
ga pueit d materia melacolica q e dif
ficialis ad digerendu. Moralit ois pec
cas dissipit 7 alienatione metis patit.
Vn de pctonib dñs ysa. i. Dereliquit
dñm. blasphemabat scdm israhel. abali
enati snt retrorsu. Inter istos tn est di
uerfitas. Naz qda desipiut cu tristitia
desperationis de dina misericordia 7
fac met eccie. 7 tal desipietia e mole
stissima. sic desipuit Cayn. Gn. iiii. Ma
ior e iniqtas mea q vtuenia merear.
Alii peccat 7 desipiut: sed tn cu letici
a spei de dina mia. In ps Secudu mul
titudiez dolor meor. con. t. leti. aiaz
mea. Tertio debet letari iust i pnti de
sui pximi pspertate sic vnu mebr. le
tas de alti sanitate 7 tristat de ei fir
mitate. Dicit ei boi de suis pfrib sep
illa. i. Mach. xii. Sic fas e 7 decz mei
nisse frat. letamur itaq de glia vra.
Dicit g Salo. Letat su i oib. nec mi
ru qa ad Ro. viii. Diligent deuz oia
coopat i bonu. siue sint pspa siue sint
adueta. puer. xii. n tristabit iustu qe
qd ei acciderit 7 io nulla fortuna mala
e apd sapiete. sic declarat Boe. iiii. de
co. pfa. vii. q qlibz pt foare fortuna
sua sicut voluent. Si ei e aspa 7 sustin
ea patiet: facit ea meritoria 7 occone
meredi. Si e leta 7 bn eavt bona sibi
fit. Et io dicit phia boecio. In vra situ
e mau qlvobis fortuna foare mahd
Ois ei qvidef aspa. aut exercz aut cor
rigit aut punit. hoc e. Ois aduersa for
tua aut exercz pfectos aut corrigit im
pfectos aut puit iustos. Et io signater
df. i. ad thes. ii. In oib gras agite. ad
phil. iiii. Scio huiliari scior abudare v
biq et in oib iustit su et satiari 7 esu
rire et abudare 7 penuria pati. oia pos
su i eo q me pfortat. Letat su ergo in

oib. Sz quare? Certe qa antecedebat
me sapia ista. i. timor dñi. qa inuituz
sapie tior dñi. vt cult dei deuot q vo
cat pietas. Job. xxviii. Ecce tior domi
ni ipa e sapietia 7c. Ista sapia debz sp
hoiez precede et via onde 7 ppare. p
uer. iiii. Oculi tun recta videat 7 palpe
bre tue pcedat gressus tuos. Snt tn du
o genera hoim qs sapia no pcedit. vi
deli cet impetuosi 7 accidiosi. hoies ei
capitofos pcpites et ipetuofos n pce
dit sapia sz stulticia. a Dicit ei Se.
q duo maxie sunt pna p filio. festiatō
sz 7 ira. Et io iracudi 7 impetuosi nu
q dabut sapiēs consiliu. Indiget enim
gete et deliberatōe. Vn Se. de. iiii. vir
tutib. Prudēis ppū est examiare cō
silia 7 nō cito facili credulitate ad fal
sa plabi. Vnde tales n pcedit sapia
sed aliqn subseqt. qa per sue presupti
onis pena addiscit alias cauci nego
ciari. Secudo accidiosos nō pcedit sa
pietia qa negligētes snt in puidedo et
pordinado añ tēp. Et io cū tēp trāsie
rit tūc erit nimis tarde. Et io dicit Se.
de copiaz borū siue de. iiii. vtutib car
dinalib. Si prudēs eē cupis in futuruz
prospectū intende. et que pnt ptinge
re aio tuo cūcta propone nihil tibi sb
bitū sit. sed ante totū pspicias. Nā qui
prudēs e nō dicit nō putari si fieri. qa
nō dubitat sed expectat nō suspicatur
sed cauet. Ista est cōtra sero penitētes
cōtra ordinationē dei de suo statu dif
ferētes p illos q snt d amicis suis car
nalib nimis cōfidētes 7 propi hoc de
salute ppa disponē differūt. alit est de
sapiētib et iustis qa tales sep ancedit
sapia. Iuxta illud Eccl. iiii. Sapia filii
suis vita i spirat 7 suscipit ingretes se 7
pibit i via iusticie. Sic g ps q sapia cō
fert abudatiā scie iocūditat B Se

cūdo aufert ignoratiā inate cecitatis.
Et qtu ad hoc subiugit in lra. Et igno
rabā qm oiz bonorū mat e. Ipa ei e q
dicit Eccl. xxiii. Ego mater pchre di
lectionis et timoris 7 scie spei. Sapien
tia eni magis dicit mater q pr. qa sic
pater est cā pncipalis in generatione
prolis et mater secundaria. qa pncipiū
e passiuū. Ita in omni opatōe merito
ria de e sicut pat. et hūana industria
sicut mat. Et loq de scia methaphori
ce imaginado sapiāz quasi quāda per
sona: sicut fecit Boe. libro suo de cōso
la. phie p totū. Cū p pōe descriptōem
ponit Boe. libro. i. p. i. talē refert sibi
iacēti in lecto apparuisse: et casū suuz
de antiqua prosperitate desenti. mu
lierē qdā forme reuerēde: fulgētib o
culis: colore viuudo et in exhausti vigo
ris: qnis etate. pucte in statura fuit di
cretiois ambigue. qa aliqn appuit qsi
stature cōis hūane. aliqn videbat celū
pulsare capitis sui vtiē. Aliqn etiā vlt
celū videbat caput eleuare itū q ho
minū respiciētū frustrabat intuz
Vestes habuit quas sibi propis mani
b indissolubili materia subtili artifi
cio fecerat. In qbz sūmitate theta litte
ra greca. i inferiori margie p lra scri
bebat. In dextra portabat libellū: i si
nistra sceptrū. Isti descriptōis itellec
tus e tal. Phia siue sapia i sexu descri
bit mulieris. qa phie idē officiu cōue
nit moralit qd naturalit puenit mulie
ri. Sicut eni mulieris officiu ē virū pa
rere et p ea ad sufficiētē etatem de se
metipsa nutrire i esse naturali. ita phi
lophie debet vix i esse morali pa
rere et nutrire. In cui signū atiq phi
lophi phiaz vocauerūt matrē suā: si
cut plato 7 demostenes dixisse legūt
in li. devita phoz. Vn isti duas ma

tres se fatebat hre. v13 naturā et phi
lophā: de quib matrib fuit eoruz
sua. Natura nos genuit mortales et
rudes: sed phia nos genuit diuisi vti
b informatos. Hec e ergo cā qre apd
oēs tam grecos q latinos phia pigeba
tur in specie mulieris. Oculi fuerunt
fulgētes. i. lumē propriū habentes. qa
phiaz nichil obscurū pōt latere. Color
aut erat viuud et vigor in exhausti.
qa veritas phie demonstratiōib incorru
ptilib e cōnexa: et tamē adeo est an
tiqua q n est nri tēpō. qa ante huma
nā adinuetionē ab etno fuit possessio
diuina. sicut dicitur eccl. i. Omnis sa
pientia a dño deo e: et cū ipso fuit sep
et est ate enū. Statura fuit discretiois
ambigue qa modo similis cōmū sta
ture hūane. modo celum pulsare. mō
celum transcedere videbatur: ad desi
gnandum q in aliqua sui pte tractat
de moralibus: de naturalib et de his
q homo cōphendere pōt. In aliqua de
celestib qvix hō attingere valet: sicut
in astronomia. Et aliqn de supcelesti
b: puta de deo pmo motore et intelli
gentis in quib multa nos latent pra
ctat. Vestes subtilissime snt sz septē
artes liberales. qa sicut corp sub veste
tegit 7 ornatu ita phie natura sub sā
cā fermocinantib: q snt grāmatica: re
thorica et dyaletica. 7 sub geometrie
dimēsiōib: arismetrice. pportionib
musice modulatiōib coopit. 7 velut fir
is ornāmētis vestit. Et tn istas vestes
philosophia texuit manib suis mate
ria indissolubili et subtili artificio. qa
licet dicte scientie sint vestes exorna
tiue: philosophie substantiue ptes: nihi
lominus snt demonstratiōib subtilis
firmis cōnexe. In superiori parte lra the
ta scribebat: qvalet tantum quantū. t.
x. ii

et significat theologiam. In inferiori margie p. lra greca scribebat. et significat practica. Et int istas lras ad scalaru modu qda gradus signifi fuerunt qui bus ab inferiori elemto id e p. vsq ad superius qd est T esset ascensus. et tñvult denotare: videly q ad pñm ptinet aliqu opari. aliqu studere vite cõtèplatiue. et aliqu idulgere vite actiue. Et qa vita actiua siue pctica per cõtèplatiua regit et pñsit circa tpali a ista admistrada. vita vero cõtèplatiua circa etna cõsistit celestia. Iõ littera theolog. capitalis in superiori margine. Practice vo littera in inferiori fimbria ponebat. Et int has scalas gradus extiterunt vt rãbilis fieret ascensus et descensus pro tpe nũc ab actiua ad cõtèplatiua nũc eõtra descensus. Circa tñ vestes phie notat Boecius qñ duos defectus. vnus erat q crãt obducte quadã caligine neglecte vetustatis. Sicut videmur i antiqs ymaginib puluerib et araneas telis obtectis. Alius defectus erat q vestes phie erãt aliqb in ptib violenter lacerate. Primum significat q phie ornãmẽta cuiusmodi sũt. scz ille scie liberales de qb p dicitur est nõ habet in tãta veneratione neq in tã cõi exercitãtõe modernis tpb sicut antiquus habebatur sed sũt qñ neglecte obliuioni tradite nisi apd paucos. Scz designat diuersas sectas et varias opiniones phantium Vñ qñ vnus acceptit vnã pñcula et alius aliã et sic phiam fm apparẽtiã lacerat quis in vitate lacerari non possit cũ ipa idissolubili materia sit effecta. In manu dextera portauit libellos et in sinistra sceptrum. Ad denotãdũ q duo sũt opa sapiẽtis. videly iformare et castigare. Et libellos habuit in manu dextera qa nobilitas opus est docere q pu

nire. Liber eni denotat iformationẽ et sceptrũ punitionẽ ad denotãdũ similitũ q in sapiẽte debet esse prudẽtia et iusticia. Habuit hec ymago libellos per quos prudẽtia denotãt in dextera. Et sceptrũ per quod designãt iusticia in sinistra. b ¶ Et hec est descriptio philo. fm Boe. Athemeses vero pter istum modũ philosophiã tripliciter descripterunt. Aliqui sicut dominã delicatã iacetẽ. Aliqui sicut impatricẽ stãtem. Aliqui reginã in cathedra sedẽtem. Primi mouebantur ex hoc qd dicitur septimo phisicorũ. In quescẽdo nã q et sedẽdo aia sciẽs fit et prudẽs. Et ideo ad denotãdũ q sine quiete et pace in turbationib seculi et sensualitat nullus põt sciẽtiã adipisci. Lecticã autẽ philosophiẽ quattuor psone portabãt. Due in specie iuuenũ. s. philo et thopos. i. amor et labor. Et due in specie puellarũ. i. philomena et agrimena. i. cura et vigilia scz Hugo. in didasca. Licet expositor Boecii Guilhel. medicus dicat q oes qtuor habuerunt species puellarũ. Scdo int atbeniẽses fuerunt alii qui depinxerunt quasi impatricem stãtem et hoc in ianuis tẽploꝝ. Et sup caput suũ sic erat scriptũ. Vñ me genuit meoria me peperit. Odiu stultos et opa ignara Tertio depingebat in pñonis sicut regina sedẽs in cathedra cui sub ascellis ordinabãt duo reuerẽdi senes hinc et inde qui vno genu flexo iugebãt mamillas. Ipsa vero super vtrũq manũ quasi cõsouẽdo extendit. Sic g i pñono depingebat ad denotãdũ q in sapiãvitas iudicii exerceri nõ põt et q iudices qtuorq sint senes vñ expti sp idiget nouo sapie nutrimẽto. p. Pe. ii. Sine dolo læcupiscite vt i eo cres. i. sa. Et ecci. xxv. q speciosũ ca-

niciei iudiciũ et pñbiteris cognoscere cõsiliũ: q speõsa veterannis sapiẽtia et gloriosus intellectus et pñsiliũ.

LECTIO. XCVI.

¶ Vñ sine fictiõe didici et sine inuidia cõico et honestate illi nõ abscondo. ¶ Postq salomõ declarauit q sapiẽtia causat i hoie sancte puerfatõis iocunditatẽ. Hic ondit qlẽ requirit ab homine dispositõis stabilitatẽ. Et informatur i hac lra speãtẽ viri scolastici quo ad triavũ q habeãt zelũ solidẽv itatis in intellectu motũ placide caritatis in affectu et signũ itime bonitatis i effectu vt sit veritas in addiscẽdo. caritas in docẽdo et bonitas in viuẽdo. Quãtum ad pñm dicit sic. Quã sine fictione didici. ¶ Notãdũ q in addiscẽdo vñ tuosũ e intelligẽ modũ et finẽ et ordinẽ. Debz eni deuotus scolaris pponẽv itatẽ subtilitatẽ: Humilitatẽ sublimitatẽ et soliditatẽ vanitatẽ. Priovtilitas pponẽda e subtilitatẽ. Mat. xi. Tollite iugũ meũ sup vos et discite qa miũ sũ et humilis corde. Vñ Sen. i. quadam ep. contra insistẽtes superuacuis dicit sic. Quid te torques in illa qone. quã subtilitẽ ptepsisse q solvere. Et epistola. lxxxiii. In libũ cõib. xl viii. Deridet nimis logice vsq ad semũ insistentes. Et dicit sic. Mus iqt sillaba e. mus caseũ rodit. sillaba g caseũ rodit. Putasne me nũc nõ posse solue. Quid mihi ex ista iscia picti iminet. Quid icõmodi. Sñ dubio verẽdũ e ne qñ i mu scipla sillabas capia: aut ne qñ si negligẽtiõ fuerõ caseũ liber cõdat. O inq puerles iẽptias. Et ifra si multũ sup esset etãd pce dispẽsãdũ esset vt sufficeret necessariis. Nũc aut q demẽtia e supuacua discere i tãta tps egestate. Hec. Sen. Ideo añ. libro de pomo de

darãs phievtilitatẽ et loqns de logica dicit sic. Hec scia evtilis vt scorpio in tiriaca q licet sit venenũ tñ si des patienti. dolorẽ minuit et pstat remediũ. vult dicere q sicut scorpio i tiriaca nihil valet sanis sed tñ a scorpione pñssis ita logica nõ valet hoie nisi dũ a sophistis affligit. Et iõ subdit. decet pñm scire omes hõmõi rões eo q sophistice nõ fallat et intelligat locos et pportões i q bñet et sophisma. Secundo pponenda e apd bonũ scolarẽ humilitas sublimitati. Soli hoies bñ pñciũt in discẽdo q a nullo discẽ erubescũt. Vñ Iheronimũ epã ad paulinũ scribit de apollonio q quasi totũ mudũ vt discẽt circũt. Sic iuvenitvir ille vbiq quid ad disceret vt semp proficiẽs melior fieret. Et iõ signãt dicit ps. Bonũ mihi q humiliasti me vt discã iustificatões tuas q. d. q sine humilitate eas discere nõ valet. Tertio pponenda e soliditas vbo rivanitati. Quia cõmẽdatur studiũ et doctria. ¶ Quẽt vtrũ liceat religiosi intẽdẽ studio scripturarũ. q nõ sumẽv itãda e ab oi religioso occasio supbie. Iux illã. i. ad Cori. viii. Scia i stat caritas aut edificat. Ecc. i. Dicitur q i mltã sapia multa sit indignatio. ¶ pp gregõriũ dyalo. narrat de beato benedicto qui fuit pñcipũ i religiõe q recessit a studio lrãrũ sciẽt nesci et sapiẽter indoctus g ad eius exẽplũ tenetur religiosi studiũ deserẽ. Preterea beatũ frãcisẽi regula sua dicit sic. Monõ exhortor i dño iesu christovt caueãt fratres ab oi supbia et vana gloria et invidia et sollicitudie huius seculi detractõe et murmuratõe et nõ curent nesciẽtes litteras. litteras discere s at tẽdãt q sup oia debet habere spm sanctũ ¶ pp gregõ. xiii. li. moxy. sup illã x. iiii.

iob. xvi. Hostis me⁹ terribilib⁹ oculis
 me intuit⁹ ē. Dicit sic q̄ sicut incarnata
 veritas in p̄dicationē suā paupes ydi-
 otas elegit ⁊ simplices. ita antixps in
 fine mūdi assumet ad suā p̄dicationē
 astutos ⁊ dītes. ac scīas mūdi hītes e-
 lectur⁹ ē. cū ḡ p̄dicatores christi p̄dica-
 torib⁹ antixpi debeāt eē dissimiles vide-
 tur q̄ debeāt eē ydiote simplices mū-
 di scīas nō hītes. ¶ Preterea i ps. dī
 Qm̄ nō cognoui l̄aturā itroibo i po-
 dñi. Glo. i. i virtutē xp̄ianā. S̄p̄fectio v̄-
 tutū xp̄iane maxie p̄ueit religiosi ergo
 nō p̄tiet ad eos iustē studio l̄arū.
 ¶ p̄p̄ si sic tūc liceret eis adipisci gra-
 dus ⁊ honores studii. p̄ns falsū qa tūc
 l̄ eis fieri p̄fessores scīarū ⁊ magistra-
 ri et magistrivocari. S̄z h̄videt̄ eis illi
 citū: qa appet eē p̄ xp̄i p̄siliū. Mathei.
 xxiii. q̄ r̄probās tales q̄ magistrari vo-
 lebāt ⁊ magistri noiari dicit sic. Amāt
 p̄ores recubi⁹ i cēis. p̄mas cathedras
 i synagogis. et salutōes i foro et vo-
 cari ab hoīb⁹ rabi: vos at nolite vocari
 rabi: vn⁹ ē ei mḡ vester. oēs autez vos
 frēs estis ḡ cōtra p̄siliū xp̄i ē q̄ religi-
 os⁹ voce⁹ magister v̄l amet cathedrā
 i cenis vel in scol̄ sed tr̄vocari frater.
 ¶ p̄p̄. xvi. q. i. Mōach⁹. Mōach⁹ nō do-
 cēt sed plāgētis h̄z officiū. S̄z oēs caō-
 mici et alii religiosi eodē iure censētur
 Vt extra de postulando ex parte Et
 extra de statu monachorum q̄ dei ti-
 morem. ergo non licet religiosos ha-
 bere officium doctorum ¶ Preterea
 non tenentur min⁹ ad p̄fectā huilitā-
 tē q̄ ad p̄fectā paupertatē. s̄z ad paupertatē
 sic tenēt qa nullū dñz p̄nt r̄cipe ergo
 nec aliquē honorē: qa sicut dñū repu-
 gnat paupertati. ita honor huilitati Ma-
 gisteriū at sine honore n̄ p̄fer⁹ ¶ Ad
 oppositū arguit sic. ysa. v. p̄pterea ca-

ptiu⁹ duct⁹ ē p̄plus qa n̄ habuit sciam.
 Glo. qa noluit habere scīas ḡ si volūta-
 ri⁹ defect⁹ scie puni⁹ a deo studiū scie
 erit laudabile ¶ p̄p̄ Ihero. ad rusticū
 mōachū. Nūq̄ de maib⁹ tuis ⁊ ocul tu-
 is r̄cedat liber. Et infra. Ama scīas scri-
 pturarū ⁊ carnis vicia n̄ amabis. Item
 Ihero. ad paulinū p̄biterū. In oēs di-
 uine historie libros p̄ totū aiāt pauli-
 nū ad studiū scripturarū ⁊ ad ingres-
 sū religiois. Vbi int̄ alia dicit sic. Sāc-
 ta q̄ppe rusticitas solū sibi prodest ⁊ q̄
 tū edificat ex merito ecclīas xp̄i tm̄ no-
 cet si destruētib⁹ nō resistat. Et infra v̄
 sus finē. Oro te frater carissime inter
 hec viuē: ista meditari nihil aliud nos-
 se: nihil aliud querē. et loq̄ de libris
 scripture sacre Et subdit. Nōne tibi vi-
 det̄ iā hic in tr̄is regni celestis habita-
 culū? ¶ Ad istā q̄onē dicēdū q̄ oīs re-
 ligio ad colēdū deū p̄stituitur ¶ B
 Coli⁹ aut̄ deus p̄ opa caritatis ad deū
 et ad p̄ximū: tā p̄ operavite cōtēplati-
 e q̄ per operavite actiue. Inter opa autē
 vite actiue ē diuersitas. qa quedā depē-
 dēt immediate a cōtēplatione ⁊ ad cō-
 tēplatōez ordināt̄. Et tale op⁹ ē doce-
 re. Quedā ordināt̄ ad cōtēplatōez s̄z
 nō immediate sicut ē visitare v̄l serui-
 re infirmis vel recipe hospites vel ali-
 qd̄ tale. Pōt tamē cōtingere q̄ aliqd̄ ē
 licitū vni religioni qd̄ nō alteri: qa nō
 repugnat religioni iqtū religio. s̄z qa
 repugnat determinato fini p̄ticulari re-
 ligionis. Loquēdo ḡ de religionibus
 clericorum et nō laicorū. Itē de reli-
 gionib⁹ ordinatis ad cōtēplatōnē sicut
 sūt monachi canonici et oēs fratres.
 Dico q̄ l̄z eis p̄ loco et tpe studio vaca-
 re scripturarū. Ad cuius euidentiaz di-
 co sex p̄ctoes ¶ P̄ia ē q̄ religiosi sūt
 maxie idonei ad studiū. q̄ sūt magis

abstracti ⁊ alienati a cur̄ mūdi ⁊ deli-
 ciis carnis. qa sicut docet cōmētator i
 prologo. vii. phi. Castitas ⁊ alie virtu-
 tes morales q̄b⁹ cōcupiscētie rep̄mūt
 p̄cipue valēt ad acq̄rendas scīas specu-
 latiuas. Sed tales debēt esse religiosi
 et maxie paupes q̄z tota cura debz es-
 se p̄ continētā abstinentiā et paupertatez
 resistere mūdo ⁊ domare carnē. Et er-
 go illi ceteris parib⁹ magis sūt idonei
 ¶ Secūda p̄positio ē q̄ licet religio
 fis scripturarū studio intēdere Hoc p̄-
 batur sic. Omne illd̄ est licitū religio-
 so qd̄ iuuat p̄cipue ad obseruatiā reli-
 gionis qa fatuū foret mimis q̄ aliqs
 obligaret se ad aliquē statū ⁊ tamē ab-
 dicaret a se illud qd̄ p̄cipue cōfert ad
 talē statū: sed studiū scripturarū max-
 ime confert ad obseruatiā religionis
 Cōfert enim multū ad cōtinētā: sicut
 patet per illd̄ Ihero. ad rusticū mona-
 chū. Ama sciam scripturarū et carnis
 vicia nō amabis. Aufert enim studi-
 um lasciniā carnis et delectatōnē car-
 nalē. qa dicit Auicēna. Quādo vires
 naturales intēdūt in sens actib⁹ vires
 animales remittūt. Et eōuerso Iu⁹
 illd̄ Eccl. xxxi. Vigilia honestatis ta-
 befaciēt carnes. Valet enī ad destrū-
 edū cupiditatē et ad amorē paupertatis
 sic p̄ de p̄his atiqs q̄ p̄p̄ expeditōem
 studii pauperes se fecerūt. Vñ sap. vii
 Ditas nihil eē dixi i p̄patione illius.
 Et. i. mach. xii. dī. Nos aut̄ nullo ho-
 rū idigem⁹. s. exteriorū subsidiorum
 hītes solatio sc̄tōs libros q̄ sūt i mani-
 bus nostris. ¶ Valet tertio ad obedi-
 etiā. Vñ aug. de opib⁹ mōachorū. q̄ p̄
 uersitas ē loī nolle obt̄pare: dū vult ei
 vacare? Vñ ex hoc ip̄o q̄ vacās studio
 dīscit obt̄pare sc̄tētis v̄itatis effici⁹

abiliior ad obediēdū sc̄tētis suorū pla-
 torū. ¶ Tertiā p̄positio q̄ q̄buscūq̄ re-
 ligiosis sacre sc̄pture et etiā cūlibz in-
 tēdere licet studio doct̄ne p̄ue. Istud
 patet sic. Cui l̄z p̄ncipale. licet oē illud
 q̄ p̄cipue cōfert ad illd̄ Sed ad defēsiō-
 nē sacre scripture tā p̄tra philosophos
 q̄ cōtra hereticos p̄cipue p̄ferūt dicta
 philosophorū. ergo l̄z ista studē ad de-
 fēsiōnē sacre scripture. Frustra aliqs
 efficiēt miles si sibi interdicerēt ar-
 ma sua. Vñ aug⁹ de doct̄na xp̄iana. ii.
 c. iiii. Phi aut̄ q̄ vocat̄: si q̄ fortevera et
 fidei nostre accōmoda dixerūt et ma-
 xime Platonicā nō solū formidāda n̄
 sūt. sed ab eis tāq̄ ab iniustis possesso-
 rib⁹ in vsū nostrū vendicāda. Et ponit
 exemplū q̄ sicut popul⁹ egyptius de q̄
 b⁹ recesserūt filii israel. habuerūt ydo-
 la q̄ q̄b⁹ filii israel detestabāt̄ habuerūt
 etiā vasa aurea et ornāmēta q̄ filii isrl
 mutabāt de p̄cepto dīno et ea in vsū
 proprios cōuertebāt. Ita doctrine gē-
 tiliorū: qd̄a l̄z sup̄uacua ⁊ sup̄sticiosa cō-
 tineāt Habēt tm̄ mlt̄avulsiūm verita-
 ti iqrēde. Ad idē adducit Ihero. vñz
 figurā in ep̄. ad p̄machiū monachū
 Et alludit legi moyse. Deutro. xxi.
 q̄ dicit sic. Si pugnas cōtra iimicos tu-
 os viceris eos ⁊ videris inter captiuos
 mulierē et placuerit tibi eam habere
 vxorē. Radet primo cesariē et circum-
 cidet vngues et flebit parētes vno mē-
 se et sic intrabis ad eā. dicit sic. Ihero-
 nimus. Si adamaueris captiuam mu-
 lierem. i. sciam secularez et eius pul-
 chritudine capt⁹ fueris decalua eam
 atq̄ illecebras crimiū et ornāmētaver-
 borū cū remotis vnguib⁹ seca et lava
 eam prophetali mitro ⁊ tūc requiescet
 cum illa et dicit. Sinistra eius sub ca-
 x. iiii.

pite meo. et dextera illi ^{ap}plexabit me
 Et multos tibi fetus captiua dabit ac
 de moabitide efficietur israelites. Ex
 his p̄ q̄ monachis et religiosis licet stu
 dere in libris vel lris phalosophorum
 Hoc tamē faciendū est fm ordinationē
 prelatorū quorū interest exponere in
 studiis aptiores ¶ Quarta cōclusio ē
 q̄ religiosis licet et conuenit docere.
 Vñ Ihero. ad Rusticā. Et habet. vi.
 q. p. Sic uiue in monasterio ut deric
 esse merearis: lōgōq̄ tpe disce ut post
 modū doceas ¶ Secūdo arguit sic. Illū
 h̄ religiosis modernis qd̄ scī p̄res re
 ligiose fecisse legūtur et v̄tuose. S̄z ōs
 isti tā v̄bo q̄ scripto docuerūt qui etiā
 religiosi fuerūt Ihero. monach⁹ Aug.
 canonic⁹. Canonici vero in canone vo
 cantur derici apud Aug. xii. q. p. No
 lo ut aliq̄s. Vñ regulā de cōi vita de
 ricorū que vocat̄ regula bti Aug. quā
 mlti alii religiosi sūperūt postea. In
 ter quos sūt p̄dicatores: carmelitez lō
 ge postea heremite scī Guilhel. et scī
 aug. et multi alii cōuenientes in vnum
 collegiū scī sūt ex heremitis vrbani
 te. Et assūperūt scī Aug. regulā q̄ he
 remite vite oīno repugnat. Et vocat̄
 modo ordo ille. Ordo heremitay. scī
 Aug. de quo ordine nūq̄ fuit Aug. q̄
 nūq̄ fuit heremita. sicut patet perver
 ba eius. x. p̄fes. in fine vbi loquens ad
 deū dicit sic. Cōtrit⁹ p̄tis meis et mo
 le misie mee agitauerā in corde meo
 meditatuf̄ fuerā fugā in solitudinēz
 phubuiti et fortasti me dicēs. Iō xp̄us
 pro oib⁹ mortu⁹ est ut qui viuūt iā sibi
 nō viuāt. s̄z ei q̄ p̄ eis mortu⁹ ē. Sic er
 go habemus inē religiosis q̄ tā v̄bo q̄
 scripto docuerūt Ihero. Aug. Grego.
 magnū et Grego. nazārenū Ber. Ioh.
 Damascenū Basiliū Crisostomū Qui

oēs monachi fuerūt excepto. Aug. et
 multi quos lōgū eēt enarrare. Hoc tñ
 est notādū q̄ fuerūt in p̄matia eccla
 quidā monachi p̄sūptuosi. q̄ de scitate
 vite p̄sumētes auctoritate p̄pria docē
 di officiū vsurpabāt. Et in hoc multū
 turbabat̄ ecclē pax. Sicut habet. xvi.
 q. p. Quidā monachi Et tra eos ema
 nauerūt decreta patruz̄ determināta
 q̄ hoc eis nō licet publice. et in p̄plo ni
 si ab ecclēsy p̄latis eis iponaf: quo ha
 bito apti sūt ad docēdū. Ita q̄ religio
 nō impedit actū doctoris sed magis ad
 ornat. ¶ Quinta cōclusio est q̄ h̄z reli
 giosis nomē: statūz honorē magistra
 lem recipe: hoc p̄ sic. Nihil qd̄ est pro
 motiuū v̄tutis et aplice p̄fectionis af
 simulatiuū est religiosi illicitū. Sed
 statū magistralē et nomen magisteri
 habuerūt apli. sicut de Paulo dicit p̄
 Thimo. ii. Posit⁹ sū ego p̄dicator et ap
 postol⁹ et v̄itate dicoz nō mētior doctor
 gentiū in fidez v̄itate. et ii. Thimo. p̄.
 In quo posit⁹ sū ego apls et p̄dicator et
 mgr̄ gētū vbi paul⁹ se vocat magistru
 et doctorē. De honore aut̄ manifestū
 est q̄ est testimoniuū v̄tutis. Vñ si iō n̄
 foret magisteriū licitū q̄ magisteriū
 est honorabile. nec aliā v̄tus foret hoī
 licita: q̄a oī v̄tuti debet̄ honor nec alia
 etiam sciētia foret licita et appetibilis
 meritorie cū oīs scia sit de nūero bo
 norū honorabiliū sicut dicit̄ p̄mo de
 aia. ¶ Sexta cōclusio est q̄ expedit ec
 desie q̄ aliqua religio instituat̄ p̄ncipa
 liter pro doctrina et studio scripturarū
 Qd̄ p̄bat̄ sic. Expedit ecclē q̄ aliq̄ reli
 giones instituantur pro subleuāda p̄xi
 morū necessitate et p̄ curāda p̄ximorū
 vtilitate corpali. q̄ a mltō fortiori ex
 pediat q̄ instituat̄ religio vel religioes
 que p̄curēt vtilitatē sp̄iale: q̄a magis ē

pascere mētē q̄ ventrē. Et elemosine
 sp̄iales sūt corpali⁹ potiores ¶ Itēz
 licet expedit istituerē religionē pro
 militia corpali. q̄ pro sp̄iali. Sp̄ialis
 aut̄ militia est p̄dicatio v̄bi dei contra
 hēticos: et demonū tēptatōes. ii. Cori.
 x. Arma militiae n̄re nō sūt carnalia:
 sed potētia a deo ad destructionē mu
 nitionū. Cōsilia destruētēs et oēm alti
 tudinē extollētē se aduers⁹ sciētia dei
 et in captiuitatē redigētēs oēm intel
 lectū in obsequiū xp̄i Sed aliq̄ue reli
 giones istitute sūt ad exequēdā mili
 cia corpale cōtra inimicos ecclē corpa
 les ergoz. ¶ Ad rōes in oppositum
 Ad p̄mū qm̄ arguit q̄ oīs occasio sup
 bie est religiosi vitāda: est negāda cū
 tus frequēter sit occasio viciū et occasio
 supbie Vñ aug. in regula Ceterū que
 cūq̄ imq̄tas in malis opib⁹ exercetur
 ut fiat. Supbia ū bonis opib⁹ insidiatur
 ut pereāt. Et qm̄ allegat̄ q̄ scia iflat: ve
 rū est si fit sine caritate. nec ad hono
 rē dei referat̄. Si at̄ fit cū caritate ma
 gis edificat q̄ caritas sola. Illa ū auto
 ritas ecclēstas p̄. d̄ eo q̄ in mltā sapia
 fit indignatio nō allegat̄ ad p̄positū fm
 glo. q̄ exponit illā l̄raz de indignatiōe
 cōtravicia et errores. Similit̄ si ista rō
 foret efficax cōcluderet ḡnāliter p̄tra
 oēs xp̄ianos. Oēs enī tenent̄ supbiā et
 indignationē vitare: siue fuerūt religi
 osi siue seculares. ¶ Ad scām de b̄tō
 b̄ndicto dicēdū q̄ ip̄e nō discessit a stu
 dio l̄raz q̄ si sciaz horrēs: s̄z sc̄are vitā
 et societate formidās sicut inēdū ali
 quid est in se bonū qd̄ p̄t̄ anexūvici
 um euitat̄. Vñ q̄avidit in scolis mul
 tos lasciuuis corpali⁹ indulgere ip̄e ta
 lia studia dereliquit ad religionē p̄uo
 lauit vbi sine piculo studio scō vacare
 posset. ¶ Ad tertū de regula scī frā

cisci itelligo q̄ voluit a fratrib⁹ nimi
 am curiositatē amouere que ip̄ediret
 eorū perfectā deuotionē Vñ dicit sic
 Et nō curēt nesciētēs litteras: litteras
 discere sed attēdat̄ q̄ sup̄ oia debēt ha
 bere sp̄itū sanctū hoc est dictū. Non
 curent. i. nō sint nimis curiosi discere
 litteras illi qui nesciūt sic q̄ p̄t̄ litte
 ras postponāt deuotionē vel forte de
 p̄uersis intelligitur cū nulli sint inter
 eos litteras nesciētēs nisi conuersi q̄s
 nō est rationale deputari studio lit
 terarū. ¶ Ad q̄rtū qm̄ arguit q̄ p̄dica
 tores xp̄i debēt esse dissimiles p̄dica
 toribus antixp̄i et q̄ ipsi bene erūt in
 structi in sciētis secularib⁹ hoc argu
 mētū vadit equaliter contra seculares
 sicut cōtra religiosos Dicēdū tñ q̄ licz
 apli primo fuerūt ydiote et simplices
 postea tñ fuerūt disertissimi et sapiē
 tissimi: nec habebit antixp̄s sapiētio
 res q̄ illi fuerūt. b ¶ Sed in hoc est
 dr̄na q̄ xp̄s vocauit simplices quo ad
 seculū. et antixp̄s vocabit doctos fm se
 culū. q̄cqd̄ tñ aliis exercitatio et quo
 tidiana in lege meditatio tribuere so
 let hoc sp̄ū sc̄tūs illis suggerebat. Si
 cut dicit Ihero. in epla ad paulinū lo
 quēs de aplis iesu xp̄i. ¶ Ad q̄ntū qd̄
 intelligit̄ de approbatōe littere legis
 mosaice fm glo. Vñ sensus est Quo
 niā nō cognoui litteraturā. i. n̄ appro
 bau litterā q̄ occidit ip̄ius legis antiq̄
 iō itroibo in vitā xp̄ianā. Similiter et
 hec ratio currit cōtra oēs xp̄ianos inē
 quos destrueret̄ totū studiū litterarū
 si ad litterā vera esset. ¶ Ad sextū di
 cēdū q̄ nō repugnat religiosis. statū
 nomē et honorē recipe magistralē si
 cut in q̄nta cōclusione patuit nec est
 hoc contra cōsiliū xp̄i imo magis sub
 cōsilio xp̄i cadit. Et ideo sicut faciētī

bus fm cōsilia devginitate debet aureola. ita doctorib⁹ aureola conuenit. ¶ Similit^r docere cadit sub pcepto vl sub cōsilio sicut patet Marci ultimo. Eūtes docere oēs gētes ergo eius cōtrariū nō cadit sub cōsilio. ¶ Si vero arguit^r q^d ea que ad solēnitatē docēdi ptinēt pfectis nō cōueniūt ppter elationē. Dicēdū q^d si elationē iducēt vel causaret foret ab hoib⁹ euitāda mō sic est q^d ordinata sūt. tū ad auctoritatem officii ostēdēda: tū vt ifirmiores adu- tutes pnoceat licet eni ppter honores nō possit magisteriū pncipalit^r appeti vt uose nec appetat a bonis ppter honore. tū ex quo est stat⁹ vtutis: digni- tatis decet q^d fiat sub quibusdā solēn- tatib⁹ per quas nō solū vtuosi z pfecti imo viciosi: impfecti ad dignificādū se gradu talivaleāt iuitari. vt sic ex vi- ciosis fiat sicut frequēt^r cūenit vtuosi. ¶ Ad hec addēdū est q^d sicut honor i vanis hoibus causat elationē et vani- tatē. Ita per oppositū in solidis causat hūilitatē cū se cōsiderēt ppter donum dei et nō ppter sua merita honorari. Et sic vidēt se strict⁹ deo obligatos q^d si tales honores nō piperēt. ¶ Terti- o si vtuosi esset oēm honore repel- lere oīs prelat⁹ obligaret ad oppositū virtutis. q^d cū subditi teneātur platos honorare et serui dños et iuvenes se- niores et filii parētes. et discipuli do- ctore. Oēs isti quib⁹ tenet honor ad oppositū vtutis tenerent. ¶ Quarto cū honor talis a religiosis bonis non ambiat sed per obedientiā imponat: quia nemo assumit sibi honore sed q^d superiorib⁹ vocat^r patet q^d de abitione honoris verisimilit^r excusatur. ¶ Qui- to si homo non possit amare honores

magnanimitas pieret omnino que at- tendit mediū circa honores sicut dici- tur. iiii. ethi. ¶ Q^d n^o arguit^r q^d vocari Rabi q^d int^rpretat^r mgr nō pōt pueni- re pfectis falsū est cū ap^us se mag⁹ noiauerit. i. Thimo. ii. sicut supius di- ctū est Auctoritas aut iducta a xpo di- cta. Vos aut nolite vocari Rabi itelli- gēda est de appetitu deordinato z am- bicioso. Sicut fecerūt pharisei de qb⁹ ibidē loquit^r. nec amare cathedras in- scolis vel eccl^{is} vel pmos recubit^r in- cenis et huiusmōi viciōsū est fm se ali- as peccarent pfectissimi in eccl^a sicut epi et maiores plati q^d supiora loca te- nere debēt. sicut si hō nō deberet vo- cari rabi vel mgr p filii xpi vl pceptū deberet fuisse datū sic. Nō vocet ho- minē mgr. q^d nō est in ptate docētis q^d vocet^r sic sed vocātis sicut honor est in honorate z non in honorato sicut ibidē phabet xps sic. Vos autē nolite vobis vocare patrē sup terrā Vn⁹ est pater vester qui in celis est. Et tū ppa- vocat^r p^r patrū: oēs antiquis religio- si suos seniores vocauerūt abbates vl patres. Et ideo nō est phibitio pcepti nec cōsiliū q^d hoies nō vocātur mgr vl patres sed est exclusio ab itōis in ma- iorib⁹ ne sic vanez idebite appetāt ho- norari. Et est etiā exclusio adulationis in subditis ne hoies indignos honorēt idebitez nō ad hōrē dei. s. sistēdo finē in psona hois hōrāda. Et iō signat^r di- cit. Nec vocemī mgrī q^d vn⁹ ē mgr vl xps ad quē oēs hōrē vob⁹ exhibitū re- ferre debid. ¶ Ad septimū q^d nec ca- nonici nec frēs eodē iure cēfēt q^d mo- nachi q^d tū ad oia: s. q^d tū ad illa tū q^d cō- muniā sūt oib⁹ religiosis Alias poss⁹ argui q^d nō liceret canonicis vti lincis

ad carnē nec comedere carnes in refe- ctorio Sicut quis monachu ex sua re- ligione nō habeat q^d docere possint i- p^olo vl in publico s. tū eis docere si a- platis eccl^e ad hoc vocētur. Vn⁹ nec religio aufert auctoritatē docēdi: nec repugnat actui docēdi. sicut q^d errā- tes et heretici oli dixerūt. Vn⁹ q^d dr. Monach⁹ nō doctoris: s. plāgētis ha- bet officiū. Sēsus Hieronimi ē q^d mo- nacho ex h^o est monach⁹ ppetit peni- tentiā agere nō docere quis aut ei nō cōueniat docere ex eo q^d est monach⁹ nō tamē sequit^r q^d ad docendū possit assumi. Sicut gratian⁹ loquit^r de do- ctina publice pdicatiois q^d platis cōue- nit et religiosi ad hoc per eccl^{as} de- putatis. Nō aut loquit^r de doctna sco- lastica: cū plati parū intēdere possūt. ¶ Ad octauū dicēdū q^d honor nō re- pugnat humilitati Nihil enī deperiit Grego. de sua hūilitate: quis papa es- set Dominiū vero psonale rerū tpaliū vel tpale paup^o xpi repugnat. Nō aut honor repugnat hūilitati Vn⁹ xps multos honores legit⁹ recepisse tā a discipulis q^d a plebe Sicut patet Mat. xxi. Nec vnq^d dedit xps cōsiliū vel pre- ceptū de honore vitando sed de ambi- tione et inordinato appetitu honoris bene dedit preceptū ¶ LE. XCVII

In finitū enī thesaur⁹ hoib⁹ est quo qui vsi sūt pncipes scī sunt amicicie dei ppter discipline dona cō- mēdati ¶ Postq^d Salomō p^ruasit sa- pientie cōicationē. Hic excludit circa hoc quandā dubitatio nē que est talis. Possit aliq^d imaginari sic. Si ego sci- entia idifferēter cōmunicē ptinget q^d q^d deficiet. sicut de bonis mūdānis expientia cōis docet. Istā dubitatio nē

excludit. Salomō i lra mō lecta p duo Prio p^r ipi⁹ augmētū z excreseciā. Sodo p^r ipi⁹ emolimētū z sufficiētā. Seda ps ibi. q^d qvsi sūt. Circa p^rmū dicē- sic. In finit⁹ ei thesaur⁹ ē hoib⁹. q. d. Hec est cā q^dre sapia nō ē abscōdēda s. cōica- da libalit^r. q^d ē thesaur⁹ ifinit⁹. i. nō de- ficiēs sed pficiēs. q^d q^dto magis cōica- tāto magis crescit: augmētat^r Et iō in- finit⁹ est q^d nō ē tāt⁹ i aliq^d q^d si cōicef^r augebit^r in eodē. Vn⁹ Se. Sicut ista sūt et dūscim⁹ z docē^r. ¶ De isto the- sauro z eiusdē libali cōicatioe loq^r pul- chre Alanus in Antudaudia. li. vii. Vbi narrās quō fronef. i. prudētia vi- rū vtuosi suis ditat mūerib⁹ dicit sic. Assistēs fronef plunt oia dōa sophie. nō illas largit^r opes q^d sepe potētū. Ex- ceat anios z maiestat hōres. Indinat- minuitq^d leges z iura retardāt. S. po- ti⁹ dōat thesauros mēt^r oēs. Ditas ai- q^s q^d semel accipit vltra. Nō eget imo semel ditat^r sp abūdāt. Quarū rectus amor possessio nobilissus Vt vtilior largito fruct⁹ abūdās. Hec ē gazapoli- celiq^d thesaur⁹ inundās. Gira q^d doctos ditat. q^d pdigia largos. Vult possesso- res et dedignat^r auaros. Clausa perit diffusa redit nisi publica fiat. Labit^r z multas vires acgrit eūdo. Nō istas de- pascit opes rubigo nec ignis Deurat aut sur⁹ minuit s. breptio mergit. Nau- fragiū tollit p^rdo depaupat hostis. Isti vsus dat drnāz int^r thesaury ditiary et sciar⁹ q^d thesaur⁹ ditiary execat noti- cia difcretory. Indinat ad imūdicā vi- ciorū z retardat iusticiā legū z statuto- rū Thezaur⁹ aut mēt^r qui est thesau- rus scie est talis: q^d ei⁹ amor est rect⁹ dū appetit^r possessio nobilis cū habet^r vsus vtilis in benevuedo. largi ciovti

hior in docēdo. fruct⁹ abūdās in p̄miū
papiēdo. Et in aliis pōdera v̄sus. De
isto eodē loq̄t̄ bt̄s aug. i. de doc. xp̄ia
na. c. v. Inūtās hoīes ad docēdū libe-
ralit̄ ea q̄ a deoleis sūt p̄cessa scire. q̄
si docere curēt plura scient. non est in-
q̄nt metuendū ne dare desinet cetera
cū ea q̄ data sūt cepim⁹ impēdē. Om-
nis enī res q̄ dādo nō deficiat. dū habe-
tur. et non datur. non dum habetur.
quomō habēda ē? Ille aut̄ ait. Qui ha-
bet dabit ei. Dabit ḡ habētib⁹. i. cū be-
nignitate vtētib⁹. eo q̄ acceperint. Et
adducit ad h̄ bt̄s aug⁹ idē duas pul-
cherrias figuras de duob⁹ festis q̄ fe-
cit xp̄us paup̄ib⁹ q̄ eū seq̄bāt̄ vt ab eo
docerēt. Primū festū fecit. v. milib⁹
hoīz de quinq⁹ pamb⁹ et duob⁹ piscib⁹
Et illis saturatis sup̄fuerūt. xii. cophi-
ni fragmētōz sicut ps. Mat. xiiii. Se-
cūdū festū. iiii. milibus hoīz de septēz
pamb⁹ et paucis piscib⁹. Quib⁹ satiāt̄
sup̄fuerūt septē sporte plene frag-
mētis. Istis miraculosis historiis allu-
dēs Aug⁹ ibidē dicit sic. Illi q̄nq⁹ et illi
vii. erāt panes anq̄ ceperāt dari esuri-
entib⁹ q̄ vbi ceperat fieri sportas et co-
phinos satiatis tot milib⁹ hominū im-
pleuerūt. Sicut ḡ ille panis dū frāge-
ret̄ creuit. sic ḡ aug. q̄n doctor libe-
raliter impartit̄ docendo quod dono
dei recepit multiplicat̄ et auget̄ i do-
cēte sapientia ergo ē infimū thesaur⁹
homib⁹. ¶ Notādū ē autē q̄ inter do-
cētēs q̄ pascūt p̄p̄m verbo dei i eccl̄ia
differētia ē. Quia aliq̄ pascūt de q̄nq⁹
pamb⁹ et aliq̄n de septē. De q̄nq⁹ pas-
cūt simplices fortes in fide et deuoti-
one. licet min⁹ eruditi i scolastica eru-
ditōe. Isti p̄ quinariū passiois christi
p̄dicātes edificāt ad sufficiētiaz corda

simpliciū. Et i persōa taliū loq̄t̄ apo-
stol⁹. i. Cori. xiiii. In eccl̄ia volo quinq⁹
verba meo. sēsu loquūt̄ alios instruat̄
Istā v̄ba sūt ¶ Quid credēdū qd faciē-
dū: qd timēdū qd appetēdū qd cauēdū
Quid credēdū. xii. articuli. Quid fa-
ciendū. x. precepta. Quid cauēdū
vii. vicia capitalia. Quid timendū
infernū supplicia. Quid appetēdū? pa-
radisi gaudia. Alii sūt qui pascūt p̄p̄z
dei de septē pamb⁹ Septenari⁹ ē nūe-
rus v̄m̄uersitatis Et hi sūt subtiles do-
ctores i v̄m̄terfis instructi. Informati
libro mistico q̄ ē script⁹ intus et foris
signatus septē sigillis Apoca. v. Ergo
sapia ē liberalit̄ cōicāda. q̄a ē infinitus
thesaur⁹ hoīb⁹ si bñ disp̄set̄ p̄p̄t̄ ipsi⁹
augmētū et excrecētia. Secūdo ē libe-
ralit̄ coicanda p̄p̄t̄ sequēs emolimen-
tū et sufficiētia. Maximū emolimētū
ē q̄ hō fiat particeps aīcie dei. h̄ aut̄
bon⁹ v̄sus sapie facit. Vnde infra c. i.
dicatur. Amicos dei et prophetas con-
stituit. et q̄tū ad h̄ d̄r̄ Quo q̄vsi sūt viz
q̄ thesauro sapie q̄vsi sūt faciēdo q̄ ad
seip̄os. docēdo q̄ ad alios participes fa-
cti sūt aīcie dei. Mat. v Qui fecerit et
docuerit: hic magn⁹ vocabit̄. Et Io. xv
Vos aīci mei estis si ferit̄ q̄ p̄cipio vo-
bis. Prop̄t̄ discip̄lie dōa cōmēdati. h̄ ē
p̄mēdati sūt sicut sp̄ales aīci ap̄d deū
p̄p̄t̄ discip̄lie dōa. q̄vsi m⁹ doctis de-
derit liberalit̄ discip̄liaz. Ecc̄i. xxiiii Vi-
dete q̄a n̄ mihi soli laboraū s̄ oib⁹ q̄-
rētib⁹ discip̄liaz. Est etiā notād q̄ tria
ḡna sapiētū thesauro sapie n̄ vtūt̄ ad
meritū. S̄t ei qdē sapiētū sapie sup̄p̄t̄
fores. qdā sapie subuersores et qdā sa-
piētie abufores. Supprimūt enī sapiē-
tia q̄ eā a deo acceperūt ad p̄xiōrū edi-
ficationē. et tamē nullā de ea faciunt

cōicationē. Et hi similes sūt illi seruo
maligno et pigro. q̄ acceptū talētū fo-
dit in terrā et abscondit pecuniā dñi sui
Math. xxv. Et q̄n loci et cōserui ve-
nerūt cū suis lucris ad dñm duplicat̄
Ipse accessit cū suo talēto et ait Domi-
ne scio q̄ hō dur⁹ es: metis vbi nō se-
minasti et cōgregas vbi nō sperxisti et
timēs abii et ab. ta. tuū in t̄ra. Et ecce
habet qd tuū est De isto loquēs Criso-
stom⁹ omelia. xix. in opere ip̄fecto
Dicit q̄ hec excusatio est falsa. Dicit
inḡ. Serue mēdax. Quō metit vbi nō
seminauit? Quis enī hoīz est. vel gēti-
liū. vel iudeorū. quē nō sufficiēt̄ spi-
ritualib⁹ sensib⁹ adornaunt? Cui nō de-
dit sciētia boni et mali? Cui nō dedit
posse fugere malū et apprehēdere bo-
nū si vult? Sicut enī null⁹ est homo cui
sit min⁹ aliquod mēbroz corporis ad
v̄sū corporalē: sic nō ē aliq̄s cui sit mi-
nus sensus et potētia ad itelligētia bo-
ni et mali et ad oē op⁹ bonū faciēdū qd
cūq̄ voluerit. hec Criso. Et vult aper-
te dicere q̄ de⁹ nulli hoī deficit in cōce-
dendo sibi sciaz necessariā ad salutē.
si hō bñ vta⁹ gr̄a a deo p̄cessa. et nō op-
ponat obicē per pctm̄ ¶ Sūt ergo
qdā qui sub t̄ra talētū abscondūt. q̄a noti-
ciā sacre scripture. i. eccl̄astice discip̄li-
ne sub sollicitudine occupationū t̄re-
narū recōdūt vel sub delicis et pigri-
cia carnis sue. Devnoq̄q̄ tali pōt expo-
ni illā Ecc̄i. vi. Si vixerit hō mltis an-
nis et nō vta⁹ bonis substantie sue. de
hoc ego p̄nūcio q̄ melior illo est abor-
tius. Quia. Ecc̄i. xx. Sapia abscolā et
thesaurus iuisus que vtilitas invtr̄isq̄
¶ Scdō sūt sapiētēs quidā et tamē sa-
pientie subuersores. ¶ Quia quicq̄d
verbis edificat̄ morib⁹ impugnat. Et
dato q̄ fortassis edificat̄ p̄ximos ta-

men in nullo promouēt seip̄os. Dicit
Arist. viii. de aialib⁹. c. v. q̄ apes cū fe-
cerint magnā copiā mellis i fauis su-
is sugūt de illo melle et se recreāt de
eodē. Et nisi hoc faceret mel illd cor-
rūperet et fieret de fauis aranee. Mo-
ralit̄ q̄n persona eccl̄astica habet ma-
gnā copiā mellis id est sciaz sacre scri-
pture que melli cōparat̄. In ps. Quā
dulcia faucibus meis eloqa tua super
mel ori meo: necesse hēt alere semet-
ip̄z de melle suo quia nisi hoc faceret
mel corrūperet. q̄a scia in displicētia
et penā p̄uertet̄ et de fauis fieret ara-
nee id est de habitib⁹ sciētialib⁹ vene-
nose curiositates et vane. In Psalmo.
Tabescere fecisti sicut aranea animā
eius. Et in alio Psalmo. Anni n̄ri si-
cut aranea meditabunt̄ vel meditabā-
tur scd̄z aliā l̄raz. glo. bñ dicit medita-
batur anni nō operabāt̄ q̄a sine vtili-
tatez fructu boni opis trāsierūt. Et iō
p̄mo et p̄ncipalit̄ vti debet qlibet l̄raz
scia sua ad deuotionēz recreationē p̄-
pria et postea ad aliena. Et h̄ ē q̄ dicit̄
signāter Ecc̄i. ii. Hāc rat⁹ sū ptē meā
vt vterer labore meo. Dicit Arist. p̄. de
ḡnatōe ppe finē q̄ es et stānū n̄ bñ mi-
scēt̄ adiucē. s̄ sicut l̄re p̄iugūt i ore
balbutiētis. Sic p̄miscēt̄ es et stānū. Si-
cut enī in ore balbutiētis vna l̄ra sōat
et alia euanescit. Ita stānū et es si p̄mi-
scētur stānū subterfugit et euanescit et
es manet. Moralit̄ es quod ē metallū
sonorū designat p̄dicatiōis eloquētia.
Stānū quod appet̄ argētū et nō est si-
gnificat cōuersatiōis falsā apparētia.
Et ista duo nimis male p̄miscēt̄ in p̄-
sona quacūq̄. Et iō cū ad examē dei
deuētū fuerit nihil apparebit nisi es.
son⁹ videlz doctrine sine vitate vel pu-
ritate. Sed cū argento bene cōmiscēt̄

es quā vite dantitas et vite sonoritas delectabile mixturā faciūt. In cui⁹ figurā legim⁹ Exo. xxxv. q⁹ dñs impleuit befeleel spū sapie z oī doctrina ad faciēdū op⁹ in auro z argēto et ere in oib⁹ q⁹ regrebatur ad sciariū tabernaculi. Hoc est moralit⁹ q⁹ psona ecclesiastica sic debet eē instructa q⁹ opari sciāt in auro deuote cōtēplatiōis argēto honeste cōuersatiōis et ere sonore p̄dicatiōnis Tertio sūt sapiētes sapie abufores et hi sūt hoīes bñ instructi q⁹ sciaz suam applicāt ad nocēdū. Colorāt falsa. excusāt mēdacia z ipugnāt vera. ecci. xx. Qui mltis vti⁹ v̄bis: ledit aiaz suam. Oēs isti malevtūt thesauro sapie. Cōsimilit⁹ et hi q⁹ mēdacia p̄dicāt et false autores allegāt ad p̄p̄riā ostētationē z oīm p̄dicatiū diffamationē. Talis si q⁹ rat cū aplo. Nū leuitate vsus sū: aut q⁹ cogito fm carnē cogito vt sit apud me est et nō. Dico p̄fidēt⁹ q⁹ talis vti⁹ leuitate z carnalitate et falsitate. Nō sic fecerūt scī p̄res q⁹ nos p̄cesserūt sed vsi sūt thesauro sapie scēviuēdo: recte docēdo: vera defēdēdo. Et ideo p̄ncipes facti sūt amicitie dei p̄p̄t discipule dona cōmēdati. ¶ LEC. XCVIII.

Mihi aut dedit de⁹ dicē ex snia z p̄sumere digna horū que mihi datur qm̄ ip̄e sapie dux ē et sapiētū emē dator. In manu enī illi⁹ et nos et sermones nr̄i et oīs sapia et operū scientie disciplina. Hec est quarta ps p̄ncipalis hui⁹ capli. vii. vbi ponit salomō gratiarū actionē sapiāz recognoscētē. Vñ postq⁹ p̄mo posuit hūiliationē sapientia p̄cedētē Scdo supplicationē sapientia deposcētē. Tertio app̄cationē sapiāz extollētē. Hic ponit quarto gratiarū actionē sapiāz recognoscētē. Et

circa hoc duo facit. Primo recognoscit deū sue sapie eē largitorē in ḡniali. Scdo enumerat quorū et q̄lū dedit sibi sciaz de⁹ inductiue. et in speciali. kda ps ibi. Ip̄e ei dedit mihi. ¶ **A** Circa p̄mū duo facit. q⁹ p̄mo recognoscit eū eē sapie largitorē. Scdo eū fatetur oīm grāz cōtinuū gubernatorē Scda ps ibi. In manu ei illi⁹. Dicit ergo p̄mo sic. Mihi aut dedit de⁹ dicere ex snia. q. d. Si qs a me querat quare doceo et sapiāz p̄dico eē cōicidā. Ecce causā. Deus ip̄e dator est sapie z quia gratis dat oib⁹ sapiāz sciaz Cōsequēs est q⁹ etiā ip̄i gratis dare debēt. Mat. x. Gratis accepistis gratis date. z ideo regratiādo deo dico. Mihi aut dedit de⁹ zc. Nec est ista vox supbie vel elationis s; deuote grāz actiōis. vñ Augustin⁹ sup illā ps. Custodi aiam meā qm̄ scūs sū dicit sic. Nō est ista supbia elati s; p̄fessio nō ingrati. Et h̄re te cognosce et nihil ex te h̄re vt nec supbis nec sis ingrati⁹. Et dic deo scūs sum qm̄ scificasti me: quia accepi qd nō habui q⁹ tu dedisti: nō q⁹ ego merui. Et isto mō dicit sal. Mihi aut dedit deus dicere ex snia. i. ex certa scia. Ioh. iii. Qd scī loqmur z qd vidi testamur v̄l dicē ex snia. i. scētiose dicē n̄ v̄bose. q⁹ puer. xiiii. Vbi pluriā sūt v̄ba: ibi frequēt egestas. i. paupertas: z egestas sapientie. Sapiētes ei vti⁹ v̄bis paucis. z iō sapiētes solēt h̄re pauca v̄ba z scētiosa. Ia. p̄. Sit at oīs hō velox ad audiēdū tard⁹ ad loquēdū tard⁹ ad irā. Dicit Iero. q⁹ int̄ canes: q⁹ ifirmior ē magis latrat. z patz expimēto q⁹ p̄nus canicul⁹ libēt⁹ latrat: q⁹ grādiz magn⁹. Ita frequēter qui minus habēt de scientia habēt tamē plura verba. a

Et est notādū q⁹ inter oīa pauciloquium reddit hoīem cōmēdabilēz amabile. vñ quidā p̄sus interrogat⁹ fuit a q̄dam. Quō inq̄t hoīb⁹ placere possum Cui p̄sus r̄ndit. Si inq̄t gesseris optima et locut⁹ fueris pauca. In cui⁹ figurā dicit⁹ Leui. xv. Vir q⁹ patit⁹ fluxuz seminis imūd⁹ erit. Semē secūdū spū ale generatiōis est sapiētia siue sciētia fuit aut deordinate et deperdit⁹ qm̄ fine iudicio rationis p̄fert⁹ Vel sic Mihi aut dedit de⁹ dicere ex snia. i. nō subito nō repēte. s; ex solida deliberatione. Sicut iudex latr⁹ sniaz debet p̄us veritatē iuestigare z maxie in snia diffinitiuā. que finē ponit cōtrouersie q⁹ de re dubia nō debet dari snia certa. xi. q. iii. Graue. Et p̄sumere digna horū que mihi datur. supple dedit deus mihi p̄sumere. i. pre aliis sumere. ad discēdū z docēdū. Digna horū que mihi datur. i. vera z cōrespōdētia inspirationi diuine non hūane fictioni. Sicut⁹ noīe p̄sumptionis. Magister scētentiarū in p̄logo. vbi dicit Ardua scēdere et op⁹ ultra vires agere p̄sump⁹ id est moti nō temeritate s; caritate p̄ aliis p̄sum⁹ De dicit ergo de⁹ mihi p̄sumere digna. nō qdē virū meis cōfisi⁹ sed in deo. Et ideo subdit qm̄ ip̄e. i. deus sapie dux est z sapiētū emē dator. i. ip̄e est auctor sapie. z sapiētū emē dator. i. augmētator. Et sic recognoscit. Salomon deū esse oīs sapie largitorē ¶ Scdo generalit⁹ fate⁹ eū esse omnū gratiarū cōtinuū gubernatorē. ¶ In manu inq̄t illi⁹ zc. quasi diceret In potentia gubernatia illi⁹ est nostra eloquentia nr̄a theologica speculatio et nr̄a p̄ctica exercitatio In manu inq̄t illi⁹ supple sum⁹ nos q̄tū ad nr̄as sbāz. Dan. v.

Deū qui habet flatū tuū in manu sua et oēs vias tuas: nō glificasti. Et in ps xciiii. In manu ei⁹ sūt oēs fines terre. Sermones nr̄i q̄tū ad nr̄as eloquentia. ii. Corin. iii. Nō sum⁹ sufficiētes aliqd a nobis cogitare. s; sufficiētia nr̄a ex deo est quia nō potest dicere dñs iesus nisi in spū scō p̄. Corin. xii. Et oīs sapia. q̄tū ad scias speculatiuas Et operum sciētie disciplina. i. disciplina sciē operū q̄tū ad scias practicas Hec est ḡ grarū actio deuota q⁹ salo. se a deo recepisse sapiam recognoscit. Sicut enī oīa flūia oriū⁹ a mari z ad mare finali⁹ reuertūt. Eccē. p̄. Ad locū vñ exeunt flūmia reuertūt vt iterū fluāt. Ita oēs grē q̄s hēm⁹ a deo p̄cedūt p̄ largitiōnēz ad eū redire dñt p̄ grāz actiōez vñ Ber. sup Cāti. f. xxxii. Origo fontium et flūminū oīm est mare v̄tutū et sciaz dñs xp̄s Cōtinētia carnis cordis idustria. volūtāt rectitudo casta p̄filiat. Iusta iudicia. scā desideria ex illo manāt. Si qs callēt igenio. si qs nitēt eloquio. si qs morib⁹ placz ide est ide sciē ide sapie ide fmo. Ad locū vñ exeūt flūia reuertūt flūia grāz vt iterū fluant q̄re z q̄lit inq̄s dicit apls. In oibus grās agētes q̄qd sapie q̄qd te virtutū habere cōfidis dei virtuti et dei sapientie reputa xp̄o. Si quidē flūmis aqua stare cepit cōputrescet. Si plane si gratiarū cesset decursus vbi recursus non fuerit nō modo nihil auget⁹ igrato s; et quod accepit ei vertet⁹ in p̄nciem. Hec Ber. Vnde Hermes Trimegist⁹ libro. xi. suo de natura deorū vsus finem narrat qualiter post lōgā discussionē rerū diuinarū et humanarū cū adue sp̄asct trimegist⁹ asclepi⁹ z tac⁹ parauerūt se ad cenā: prius tamē vole

bāt deū adorare fm modū phōry. Ex-
eūtes ergo sole occidēte ad austrū: re-
spexerūt ⁊ preces suas dixerūt. Sic ei
sole oriēte ad locū qui dicit̄ subsolan⁹
se cōuertebāt ad odorādū. Ita sole oc-
cidēte se cōuertebāt ad austrū secūduz
eorū antiquā supstitōez. Dicit ḡ A sde
pī ad tacū q̄ rogaret trimegistū q̄ di-
gnaretur apponere thura et pigmēta
ad preces eorū. quē intuēs trimegist⁹
cōmot⁹ ait. Melius hoīm narib⁹ appo-
nere A sdepi. si enim sacrilegiū simile
ē cū deū rogas thus cetera q̄ incende-
re. Nihil enī deest ei Et q̄ ipse est oīa
et in eo sūt oīa. sed nos agētes gratias
adorem⁹. Hec sūt enim sūme incēso-
nes: cū gratie deo agūt a mortalibus
Hec hermes. q̄ autem dicit thus deo
incendere esse sacrilegio simile. In-
telligit si fiat supersticiose cum esti-
matione q̄ deus in corporalib⁹ odo-
ribus delectatur. quod omnio falsū
est Vñ subdit q̄ sūme incēsoiones sūt
gratiarū actiones. Et idō termiādo
hbrū sic deo regratiat̄ quīs gētī. Gra-
tias tibi sūme exsuperantissime. Tua
enim gratia tantū lumen sum⁹ cog-
nitionis cōsecuti. Nomē factū tuū ē ho-
norandū. Nomē vnum qd̄ solus deus
est benedicendus religione paterna. q̄
niā omnib⁹ paterna pietatē ⁊ religio-
nē et amorē et quecūq̄ ē dulciore effi-
cacia prebere dignaris donās nos sen-
su rōe intelligētia. Sēsurv te cognosca-
m⁹. Ratione vt te suspiciōib⁹ indage-
m⁹. Cognitōe vt te cognoscentes gau-
deam⁹ ac numine saluati tuo gaudea-
m⁹ q̄ te nobis oñdēs totū gaudemus
q̄ nos in corpore sitos etnitati fueris
cōsecrare dignat⁹. Hec est enim hūa-
na sola gratificatio cognitio maiesta-
tis tue. cognoui⁹ te et lumē maximū

solo intellectu sensibili intelligim⁹ te.
O vite veravita. O natura omnium fecū-
da pregnatio. cognouim⁹ te toti⁹ natu-
re hūane cōceptu plenissime cognoui-
m⁹ te etna p̄seuerantia. In hora enim
ista adorātes te: boneuoluntatis tue. si
tantū deprecamur vt nos obseruare dig-
neris perseuerantes in amore cog-
nitionis tue et nunq̄ ab hoc gratie vite
genere separari Quib⁹ dicit̄ iuerūt
ad cenā. In manu dei sū B Nō-
tandum q̄ man⁹ dine protectiois ⁊ gu-
bernatōis i q̄ sum⁹ qnq̄ digitos habet
Pollicē indicē mediū medicū et auri-
cularem. Pollex est potestas p̄miedi
Index perspicacitas discernendi Me-
dius benignitas differēdi. Medicus
pietas miserēdi. Auricularis est faci-
litas exaudiēdi Prio ergo pollex ma⁹
dei ē potestas p̄miedi. Dicit̄ pollex s̄z
ysidorū. xi. ethi. c. i. eo q̄ inter ceteros
digitos polleat virtute et ptate. Huius
aut̄ pollicis tāta ē ptas q̄ cū temp⁹ ad-
uenerit p̄miedi null⁹ pōt euadē. Iob. x
Nemo ē q̄ de manu tua possit eruere
Et iō dicit a postol⁹ heb. x. Horrēdum
est incidere in manus deiuuentis. Et
Iob xiii. Manus tuam lōge fac a me
et formido tua nō me terreat. Secun-
dus digitus: est index eo q̄ illo ostēdi-
mus et indicam⁹. Et est moralit̄ idex
manus dei perspicacitas discernendi.
Isto digito omnia demōstrabit nude
et a parte tam bona q̄ mala in die iu-
dicii. ii. macha. vi. Manum ommpo-
tentis neq̄ viuus neq̄ defunctus effu-
giam. Omēs enim nos oportet mai-
festari aū tribunal xpī et reci. v. prout
gessit in cor. ii. Corin. v. Tertius digi-
tus est ceteris longior et ē medi⁹ Vñ
iste digitus in manu dei est benigni-
tas iudicium differēdi per quaz nos

CA. VII.

expectat vt ad mīaz redeam⁹ ḡ. xlvii
Sal⁹ nostra in māu tua ē. Et i ps. Fiat
mīa tuavt saluet me Et sicut isto digi-
to extēso sup plano. nec idex nec pol-
lex p̄nt illd̄ planū ptigere: ita q̄ diu di-
git⁹ benignitatē ad nos extēdit. nichil
nobis nocē p̄nt ptas p̄miedi nec per-
spicacitas discernēdi. ¶ Quārt⁹ digi-
t⁹ vocat̄ medic⁹. Est aut̄ medic⁹ i māu
dei pietas miserēdi. In isto digito so-
lēt veteres anulos deportare sed i ma-
nu sinistra. Cui⁹ cas⁹ reddit Macrobi⁹
iii. saturnaliū iuētā fuisse ab egyptiis
evidēz q̄ s̄z anathomie peritos ner-
u⁹ quādā a corde nat⁹ ad illū digitum
p̄cedit ⁊ cū ueruis illi⁹ digiti cōplicat̄
Et ideo ordinatū fuit apud eos q̄ ille
tāq̄ corona: anulo circūdaret̄. Iste eti-
am digit⁹ cōplicat⁹ significat. vi. fm cō-
putū digitalē q̄ ē numer⁹ p̄fect⁹. Et iō
ille digit⁹ merito debuit a nobis coro-
nari. Moralit̄ apd̄ oēs nos iō digitos
dei pietas miserēdi debz a nob̄ corōa-
ri. q̄ mīa miseris sapit dulci⁹. Que q̄
de pietas auulnere cordis christi ema-
nauit p̄ que digitū oīs i nobis p̄fectio
p̄sumat̄. Iob. v. Increpatioez dñi ne r̄
probes qm̄ ip̄e vulnerat ⁊ medef̄ p̄cu-
tit ⁊ man⁹ ei⁹ saluabūt. In sex triblari
omb⁹ liberabit te ⁊ in. vii. nō tanget te
malū. ¶ Quīnt⁹ digit⁹ ē breuissim⁹ et
vocatur auricularis. Hic autēz digit⁹ in
manu dei ē facilitas exaudiēdi p̄ces
nostras. In ps. Ap̄ert tu manū tuā et i-
ples omne aīal b̄ndictione. ⁊c

LEC. XCIX.

I Pse enī dedit mihi horū q̄ sunt
sciētāverāv̄t sciā dispositōez orbis ter-
rarū et virtutes elemētōrū inutiū ⁊ p̄su-
matioēs et medietatē tēporū. vicissitu-
dinū p̄mutatōes et cōsumatioēs tēpo-
rū. morū mutationes et diuisiones tē

LEC. XCIX.

porū. anni cursus et stellarū dispositi-
ones. naturas aīaliū et iras bestiarū.
vim vētorū et cogitationes hominū.
differentiam virgultorū ⁊ virtutes ra-
dicum et quāq̄ sūt absōsa ⁊ improui-
sa didici. Oīm enī artifex docuit me
sapia. ¶ Postq̄ sapiēs salomō regrati-
at⁹ ē deo ḡnāliter et sūmati de sapien-
tia sibi data. Hic eidē regratiat⁹ sp̄eālī
et iductiue trāscurrēdo per materias
diuersarū sciarū. Et circa hec duo fa-
cit. q̄ p̄mo enumerat quorū ip̄e sciētā
habuit. secūdo qualiter ad eū per-
uenit. ibi Oīm enī artifex. Circa p̄-
mū duo facit Nā p̄mo rōgnoscat sue
sciē soliditatē. secūdo sue sciētie mul-
tiplicitatē. ibi Sciam ¶ Circa primū
dicit sic. Ipse enim deus videlicet de-
dit mihi liberaliter. Horū que sūt sci-
entiāverā. i. omnium creaturarūverā n̄
falsā nō apparēt sciētā. que admodū
iactant se habere falsi exp̄mētatores
nugromātiā alchimici ⁊ p̄ artē notoriā
ad doctnā demonū gloriātes se istru-
ctos ⁊ oñdētes scire q̄ nesciūt cuius mo-
di sūt p̄stigiatores. dinatores phisono-
mici p̄salmisticivl palmistici geonā-
tici incantatores et magici quorū non
est sciētā vera sed falsa imo nulla quā
p̄cipue docet vitare ap̄l⁹. i. Thi. vi. O
thimotee depositū custodi. i. fidē deu-
tans prophanas vocū nouitates et op-
positiones falsi nois: sciētie. Glosa. id
est que falso noie dicit̄ sciētā. Cōtra
qualem falsā sciētā dicit salomō sibi
datā fuisse sciarūverā. Et per hoc reco-
gnoscat sue sciē soliditatē. Cōsequēt̄ au-
tē oñdit ei⁹ de sciē multiplicatē cū di-
cat vt sciā dispositionē orbis terrarū id ē
distictōes climatū ⁊ diuersitatē locorū
habitabiliū ⁊ nō habitabiliū i terra scd̄z di-
stātā a pol̄ mūdi et appropiātionēz ⁊

elōgatiōes avia solis. Et v̄tutes electo
rū. i. trāsmutationes corporū naturali
um tā secūdū locū q̄ secūdū q̄litates.
Initiū z p̄sumatiōē et medietatē tē
porū. i. p̄ncipiū mūdi z t̄p̄ x̄pi et diem
iudicii saltē in ḡnali sciuit eē futurū
Mōrū mutatiōes. i. diuersas p̄suetudi
nes et leges humanas s̄z diuersitatē si
tus t̄pis z assuefactiōis z cōplexiōis.
Diuisiōes t̄pm. i. distinctas reuolu
tiōes planetarū. vicissitudinū p̄muta
tiōes. i. aeris z t̄re varias trāsmutati
ōnes q̄b̄ vicissī z successiue z p̄rie dif
ponū vt nūc sit ver nūc estas n̄c autū
n̄ n̄chiems et cōsumatiōes t̄pm. i. q̄n
vniūq̄q̄ istorū incipit z t̄m̄iat s̄z ḡres
sū planetarū i diuersa signa i zodiaco
ānū cursū z stellarū dispōes. i. p̄putatio
nes motū sol̄ et lune z figuras z ima
gines oīz stellarū fixarū. i. viii. spa. Na
turas aīaliū. q̄tū ad ḡnatiōes. Iras be
stiarū q̄tū ad vtilitatē z dōesticatiōes
hūānā. vimvetoꝝ. i. xii. dr̄ntias vento
rū q̄tuor p̄ncipaliū z. viii. collateralīū
sic p̄. iii. methē. Et cogitatiōes hoīz. i.
affectōes ad q̄s hoīes debēt eē ex p̄ple
xiōe z corpū celestīū z coopatiōe dif
poni. Differētiā v̄gultorū q̄tū ad plan
tatiōes istīōes trāslatiōes fructificatiō
nes De q̄b̄ v̄ḡli. li. geor. z Palladi. de
agricultura. z v̄tutes radicū q̄ calida q̄
frigida q̄ t̄pata q̄p̄ferēs nociua s̄z vari
etates sanitatū z infirmitatū. etiā n̄ so
lū ista imo q̄cūq̄ sūt absōsa z i. puīsa
. i. p̄it̄ aliis hoīb̄ occ̄ta didici n̄ p̄ iuētū
onē s̄z p̄ r̄elatiōes. z e q̄ s̄bdit Oīz enī
artifex docant me sapia. sapia increa
tavi z q̄ x̄ps ē. i. cori. i. Nos at̄ p̄dicam̄
x̄ps crucifixū. iudeis q̄dē sc̄daliū. gē
tib̄ at̄ s̄tūciā. Ip̄is at̄ vocat̄ iudeis atq̄
grecis x̄ps dei v̄tutē z dei sapiāz. Occa
siōe ei q̄d i l̄ra dicit̄ inē alia de sapia

q̄vīz habuit scīāz de cursu ānīz dispo
sitiōib̄ stellarū **¶** Querit̄ vtrū de
motib̄ stellarū possit eē scīa q̄ n̄ q̄a si
sic n̄ maxie foret possibile de motib̄
sol̄ z lūe. s̄z de istis n̄ p̄t h̄ri scīa: ḡ nec
de aliis. assūptū p̄bo. q̄a si aliq̄ scīa ess̄z
de eorū motib̄. possibile videret̄ q̄ il
la ess̄z i q̄ oēs phī p̄cordāt vīz q̄ sol̄ ef
set i p̄tinuo motu circularit̄ circa trā
z q̄ sol̄ mouēt̄ motu firmamētī ab o
riēte i occidēs z q̄ sol̄ n̄ eclipsaret̄ tē
pore oppōis solis z lūe. z istavideēt̄ eē
falsa ex textu sacre sc̄pture Primū p̄
q̄ sol̄ nō moueat̄ p̄tinue. Iosue x. Ste
tit sol i medio celi z n̄ festinauit occi
dē spacio vni diei. Nō fuit aī z p̄ea
tā lōga dies deo obediēte voci hoī Se
cūdū p̄z ysa. xxxviii. z. iiii. re. xx. vbi
legi q̄ cū ezechias rex iude ḡuissime
egrotass̄z z p̄ fletū z p̄nīaz s̄aitatē a do
mino meruisset. Misit d̄ns ad eum
ysaiā p̄phetā q̄ dicit̄ q̄ die tertio ascē
deret in tēplū d̄ni tot̄ san̄. Ezechias
vō signū petiuit vt certificaret̄ de sai
tate futura. z dicit ad eū ezechias. vis
vt ascēdat vmbra i horologio achas. x
lineis: an totidē ḡdib̄ reuertat̄. Et re
uersus ē sol p̄ x. lineas i horologio a
chas z poita ē vmbra stili i horologio.
sicut fuit de m̄ae sole ex̄nte i oriēte h̄
at̄ fieri nō potuit si sol p̄tinue mouēt̄
motu firmamētī ab oriēte i occidēs: si
cut p̄z ḡ p̄clo ē stī **¶** Tertū v̄d̄z q̄ sol
possit eclipsari: lūa ex̄nte i oppōne p̄z
mat. xxvii. z lu. xxiii. vbi sic scribit̄. te
nebre sc̄e s̄t̄ i vniuersa trāvsq̄ ad horā
ix. z obscurat̄ ē sol zc. s̄z stat q̄ lūa tē
fuit i oppōita regiōe ad solem. q̄a x̄ps
pass̄ ē lūa deciaquīta z sol fuit i nono
ḡdu ariet̄ z lūa i ix. ḡdu lib̄e i meri
die illi. x̄te ferie. ḡ p̄z falsitas illi. cō
clois de eclipsi. **¶** Ad oppōitū ē l̄ra et

oēs astronomi. Ad q̄oēs dicēdū q̄ de
motib̄ stellarū p̄t eē scīa: n̄ q̄dē demō
stratiā q̄l̄t̄ oī t̄pe mouebū: s̄z demō
stratiā q̄l̄t̄ oī t̄pe nate s̄t moueri si de
miracōse alit̄ n̄ dispōat. sicut ei docz
bt̄saug Sic de reb̄ creat̄ motū z opa
tōes ididit vt t̄p̄ libitū volūtāt eas ex
erceāt v̄fomittāt. vñ q̄uis exp̄metālī
z s̄sibilī videam̄ q̄ ignis nat̄ ē p̄bur
re. p̄tigit t̄n̄ aliq̄n̄ q̄ ignis q̄dā appo
ximat̄ q̄busdā p̄uer̄ n̄ nocunt z t̄n̄ ali
os q̄ magis distabat̄ occidit. sicut patz
d̄n̄. iiii. Et iō q̄uis sciam̄ q̄l̄t̄ res na
te sūt agē et q̄l̄ter freq̄nt̄ egerit: q̄a h̄
vocat̄ naturale q̄d sp̄v̄l̄ freq̄nt̄ p̄tigit
Qualit̄ t̄n̄ res certo t̄pe agēt̄ nescim̄
q̄a h̄ ē in māu dei. Pro rōib̄ t̄n̄ ē notā
dū q̄ ista tria mirac̄a maxia q̄ vnq̄ i
corpib̄ celestib̄ p̄tigit̄ adduxit Dyo
nisi. i. quēdā phīz i ep̄. ad polīcarpū q̄
ē vii. i. ordie ep̄larū b̄ti dyonisi. Ad q̄
rū emidētiā. it̄tione d̄cte ep̄le breuit̄
explanabo seq̄ns expōez fr̄is albtū qui
oēs libros dyo. exposuit sat dare a
Sciēdū ē q̄ illa ep̄. m̄tione facit de
trib̄ p̄sonis videlz dyonisiō. polīcar
po z apollophane. Fuit at̄ polīcarp̄ d̄i
sc̄ipul̄ b̄. ioh̄is euāgeliste. p̄ea ep̄s et
tādē martirizāt̄. apollophanes fuit q̄
dā ph̄ q̄ fuerat m̄gr̄ b̄. dyonisi i phīa
Iste ciuilitaret̄ a polīcarpo z iuitaret̄
ad fidē x̄pi redarguebat absētē dyoni
siū sup̄ hoc q̄ phīa q̄ a grecis didice
rat p̄ phōs vt̄t̄ d̄icēs iustū eē aliquez
vt̄ aliq̄ contra eos a quib̄ illud acce
pit. z iō vocauit dyonisiū v̄beratorem
patrū methaphorice. q̄avidelicet rep̄
hēdit grecos de eorū phīa a quibus ta
mē phīaz didicerat sicut a prib̄z ma
gistris. Cū ḡ sic frequēter respōderet
polīcarpo dictus phīs polīcarpus na

ta oportunitate mādauit dyonisiō q̄
sibi aliqua rescriberet p̄ que dicit̄ a
pollophanes ad fidē trahi possz ex p̄p̄
is p̄ncipiis discipline sue q̄ clarus i
astronomia inter alios habebat. Hac
ḡ occasione scribit̄ ad polīcarpū ep̄isto
lā illā ondes q̄ apollophanes sua phi
losophia abutebat̄ eo q̄ per eā ad cul
tū deiveri nesciuit pertingere. Ad cu
ius tamē noticiā ex astronomia max
ime debuisset perueisse. Et arguit sic.
Cū ordo motūū corporū celestīū sit r̄
gular̄ z certus Si ille ordo ab aliq̄ mu
taret̄ p̄stat q̄ ille sic mutans foret de
Sed ordo motūū corporū celestīū fu
it aliquando mutatus sicut ip̄emet a
pollophanes nouit. ergo debuit cōclu
sisse q̄ eā illi mutatiōis fuit cā prima
continēs et regēs totū celum. Et p̄ cō
sequēf̄ relictis ydolīs talis de foret co
lēd̄ Miorē hūi rōnis p̄bat dyonisi
trib̄ ex ep̄lis. p̄mo p̄ stationē solis. Io
sue. x. de quo argutū fuit in p̄ma rati
one. Siue etiā dicat̄ q̄ sol̄ stetit immo
tus cū orbibus superioribus et inferi
orib̄ s̄z vnā op̄imionez. Siue solus sol
steterit aliis mot̄ s̄z sūū cursū s̄z aliaz
op̄ionez. h̄ t̄n̄ certū ē solē stetisse q̄d nō
potuit fieri nisi p̄ op̄ationē alicui. cau
se ifinite. Sc̄do p̄bat idē p̄ ascēsu sol̄ in
horologio achā sic argutū fuit i rōe
sc̄da q̄ vn̄ dies artificial̄ fuit fere tri
plicat̄. Dies ū artificial̄ h̄z. xii. horas
z tres dies. xxxvi. horas. z p̄ p̄ns fuit
triplicat̄ ad aliū diē artificialē excep
tus. iiii. hor̄. q̄d sic p̄z. q̄a sicut in astro
labio signantur et lineantur duode
cim hore. Ita fuerunt lineate duode
cim hore in horologio acham. Et 123
in aduentu ysaie ad regez descēderat
sol per decem lineas. Ita q̄ nondista
y. ii.

bat nocte nisi per duas horas. Sol ergo reascendit per dictas decem lineas et descendit per eandem iterum ergo compleuit tunc triginta horas et adhuc restabat due linee vltimvsq; ad nocte ergo illa dies habuit trigintaduas horas. ¶ Et ideo dicit dyonisi⁹ qd dies ille fuit triplicat⁹ et hoc fuit t^m miraculū qd puerit i stu porē. babilonios qui fuerūt diligētes in p̄sideratōe motū celestiu⁹ hoc miraculū subiecit eos regi Ezechie sⁿ p̄gnā. sicut cuidā equali deo: et hoies excedēti Et deinceps sacerdotes p̄larum notātes diē illū: fecerūt annuatū festū triplicati solis: dicebātur triplicati inter sacerdotes videlz qui festū triplicati solis colebāt. Ista ḡ signa que nō fuerūt localia sc̄a videlz in regione vna vel vna terra s; cōia toti mūdo. debuerūt mouisse. Apolophanē ad colēdū illū qui hec miranda causauit Sed qd Apolophanē possz ista ex p̄tinacia forte negare: q̄uis sacerdotū testimoniū viderit. Ideo scribit dyonisi⁹ Policarpo qd si ista duo negauerit cōgisse: reducat sibi ad mēoriā tertiū videlz de eclipsi tpe passiōis xpi. Et dicat sic sibi qd illā nō pōt negare Dicit dyonisi⁹ quādo nos ambo stetim⁹ in elyopolim ciuitate egypti: et simul stātes vidim⁹ lunā i opinabilē et inaturalit̄ supponētē se soli cū nō eēt tps cōiūctōis sed magis oppositiōis vel fere. ¶ Que qdē eclipsis fuit multiplici⁹ miraculosa Primo qd eclipsis solis nō fit nisi in cōiūctiōe solis et lune Cōiūctiō aut̄ fit p̄ h̄ qd luna est velocioris mot⁹ q̄ solz ideo attingit solē. Manifestū ḡ ē qd luna accedēs ad solē trāsit p̄ arcū inceptū inter solē et occidētē: quicūq; hec est naturalit̄ fit iūctiō siue sit eclipsis siue n̄. Modo in passiōe xpi nōvenit luna ab

occidente sed a pte oriētis qd est oīno cōtra naturā. Vn̄ pars oriētalis diametri solis p̄mo eclipsabat⁹ et sic cōsequēter totus diameter solis: quia fuit eclipsis vniuersalis. Et tūc rediit versus oriētē ita qd p̄mo illuabat⁹ ps diametri occidētalis que vltimo eclipsabat⁹: quod quidē fuit cōtra naturā eclipsis qd in oī naturali eclipsi ps occidētalis eclipsat⁹ p̄mo et p̄mo reillumiat⁹. Tertio fuit mirabilis qd luna tūc tps infra. vi. horas fere cōpleuit motum. xv. diēru⁹. qd int̄ nonā et vesperā iuit. dxxxv. fere grad⁹. Qd sic patet. In oppositiōe ista constat qd int̄ solē et lunā fuerūt. dxxxv. grad⁹ qd sūt medietas celi. nō fuit eclipsis post oppositiōe per ix. horas. Ita qd luna in illis nouē horis trāsierat. v. grad⁹ vltra locū vere oppositiōis v̄l⁹ occidētē. Rediit ḡ p. dxxxv grad⁹ solis accedēdo et silit̄ recedēdo: sic infra. vi. horas iuit motum fere. xxv. diēru⁹. Quarto fuit miraculosa qd sicut pbat Ptolome⁹ tā oppositiōe q̄ cōiūctiōe luna est in auge. Oportuit ergo qd aux circul⁹ lune in eodē spacio tps accederet ad solē cū luna et cū luna recederet: qd est cōtra naturā qd aux lime semp mouet⁹ motu cōtrario lune. sicut patz in theorica planetarū. Quito latitudo lune causata fuit quia luna nō fuit infra grad⁹ eclipsis sufficiens et dato qd fuisset soli cōiūcta.

LECTIO. C.

¶ Et ei in illa spūs itelligētē scūs multiplex vni⁹ subtilis. modest⁹ disert⁹ mobil⁹. incoingnat⁹. cert⁹ suavis. Amās bonū actū. qd nihil vetat bñfacere. hūan⁹. benign⁹. stabilis: cert⁹. secur⁹. oēs hñs v̄tutē. oīa p̄ficiēs: qd capiat oēs spūs itelligibiles mūd⁹ subtil⁹ ¶ Hec est qnta pars p̄ncipalis huius

CA. VII.

capituli in qua postq; Solomon posuit ḡnāz actionē sapiāz recognoscētē taz in spēali q̄ in ḡnāli Hic i parte ista sub iūgū qdā p̄medationē sapiāz extollētē. Et declarat qd sapiētia sufficiens est ad cōferēdū sibi totā noticiā recitatāz i vltia lōne. ¶ Vbi ē notādū qd licet sapia appropriet⁹ filio sicut p̄ri potētāz amor spūs sc̄i Iste tñ t̄m⁹ sapiā essētialit̄ signat et nō relatiōe sicut p̄ p̄. sen. dis. xxv. c. x. et 10 q̄uis fili⁹ dicatur sapiā genita prop̄t modū p̄cedendi a patre. qd gignit⁹ a p̄na mēoria p̄ modū v̄bi et intellect⁹. sicut p̄. vii. de tri. c. xiii. Nihilomi⁹ tñ etiā spūs sc̄i spūs sapiētiā d̄r: tū qd a sapiā patre et a sapiētia filio p̄cedit tū qd sapiāz i se deuote colētib⁹ efficit atq; causat. Et isto i cōmēdatione viri timēt deū d̄r Ecc̄i xv. Implebit eū spūs sapiē. et intellect⁹ loq̄ns de sapiā q̄ de⁹ ē. Salo. dicit sic. ē enī in illa. i. sapiētia que est diuina essētia. spūs intelligentie. et est modus loquendi accipiēdo esse p̄ eo qd ē ideo esse. vnde s̄sus ē qd illa scz sapiā et spiritus intelligentie sūt idē et p̄ cōsequēs sapiā ē sufficiens ad dādā grāz cū cū qd sc̄ie. qd. i. Cori. xii. Vnicuiq; dāt⁹ mai⁹ festatio spūs ad vtilitatē. Alii qdē p̄ spūm datur sermo sciētie s̄m eundez spūm et c. Et infra. Hec aut̄ oīa opatur vnus atq; idem spūs diuidēs singlis putvult. Dicit ḡ sic Salo. Nō est attribūdū hūano studio vel ingenio sapiētia mibi cōcessa sed spūs sc̄i qd ē sapiētia increata. ¶ Et qd iste spūs sanctus sit omnipotēs ad causandū sapiētia in quocūq; probat eū describendo a. xx. cōditionib⁹ ¶ P̄ria ē qd est fact⁹ id est omnia que factā sūt sanctificans. Sanctus in latino idē ē qd agyos in greco. Agyos autem dicit⁹ quasi sine

LEC. C.

terra ab a qd est sine et geos terra q̄si sine terra. Spūs ergo sapiē dicit⁹ p̄mo sc̄tus pro tāto quia eos quos sanctificat purificat ab amore terrenorū et transfert ac coniungit ad amorem celestium Et ideo conuenienter in specie ignis descendit in apostolos non i specie aque nec aeris que elemēta in diuersis partib⁹ sup̄ficiēi terre coherent. Sed in specie ignis qui immediate corporib⁹ celestib⁹ contiguatur. sicut patet i. Metho. circa principia In signum qd illos quos incendit amore facit necessario terrena parumpendere et ad celum ascendere. Et ideo vocatur spiritus sanctificatōis. ad romanos. i. ¶ Secundo vocatur multiplex ab effectu propter multiplicia dona que p̄stat ysa. xi. Requiescit super euz spiritus domini spūs sapiē et intellectus. spūs consili et fortitudinis spiritus sc̄ie et pietatis. et replebit eū spūs timorē dñi. Tertio dicit⁹ vnicus forma liter. s. et etiā effectie quas vniens nos deo fide spe et caritate et etiā p̄xio. ad ephē. iiii. Solliciti seruate vnitatē spūs i vicō pacis ¶ Quarto d̄r subtil⁹ quia spūs sanct⁹ viros subtiles facit in eligēdo docendo et faciendo per dōa quib⁹ factos suos exornat. Ezech. xvi. Induite subtilib⁹ et ornaui te ornamento. Quinto dicit⁹ modestus qd similiter modestos facit. Ad Gall. v. Fruat⁹ autem spiritus est caritas gaudiū et pax Et infra modesta continētia castitas ¶ Sexto d̄r disert⁹ quasi disertos faciens de balbucientib⁹ infatib⁹ quē ad modū die p̄thecostes fecit ap̄los qui aī suā p̄uersionem et etiā aī eiusdē spūs missionē fuerāt valde rudes. Sic etiā oī die vocat ad sc̄tāz religionē p̄ueros et indoctos de qb⁹ si bene cōuer-

bat nocte nisi per duas horas. Sol ergo reascendit per dictas decem lineas et descendit per eandem iterum ergo compleuit tunc triginta horas: adhuc restabat due linee vltimvsq; ad nocte ergo illa dies habuit triginta duas horas. ¶ Et 10 dicit dyonisi⁹ qd dies ille fuit triplicat⁹ et hoc fuit tñ miraculū qd puerit i stu porē. babilomios qui fuerūt diligētes in p̄sideratōe motuū celestiuū: hoc miraculū subiecit eos regi Ezechie sñ pu gna. sicut cuidā equali deo: et hoies excedēti. Et deinceps sacerdotes p̄sarum notātes diē illū: fecerūt annuatī festū triplicati solis: dicebātur triplicati in ter sacerdotes videlz qui festū triplicati solis colebāt. Ista ḡ signa que nō fuerūt localia scā videlz in regione vna vel vna terra s; cōia toti mūdo. debuerūt mouisse Apolophanē ad colēdū illū qui hec miranda causauit. Sed qd Apolophanē possz ista ex p̄tinacia forte negare: q̄uis sacerdotū testimoniū viderit. Ideo scribit dyonisi⁹ Policarpo qd si ista duo negauerit cōngisse: reducat sibi ad mēoriā tertiū videlz de eclipsi tpe passiōis xpi. Et dicat sic sibi qd illā nō pōt negare. Dicit dyonisi⁹ quādo nos ambo stetim⁹ in elyopolim ciuitate egypti: et simul stātes vidim⁹ lunā i opinabili⁹ et inaturali⁹ supponētē se soli cū nō eēt tps cōiūctōis sed magis oppositiōis vel fere. ¶ Cū qdē eclipsis fuit multiplici⁹ miracōsa. Pri mo qd eclipsis solis nō fit nisi in cōiūctiōe solis et lune. Cōiūctiō autē fit p̄ h̄ qd luna est velocioris mot⁹ q̄ solz ideo attingit solē. Manifestū ḡ ē qd luna accedēs ad solē trāsit p̄ arcū inceptū in ter solē et occidētē: quācūq; hec est naturalit̄ fit cōiūctiō siue sit eclipsis siue n̄. Modo in passiōe xpi nō uenit luna ab

occidente sed a pte oriētis qd est oīno cōtra naturā. Vñ pars oriētalis diametri solis p̄mo eclipsabat⁹ et sic cōsequēter totus diameter solis: quia fuit eclipsis vniuersalis. Et tūc rediit versus oriētē ita qd p̄mo illuīabat⁹ ps diametri occidentalis que vltimo eclipsabatur: quod quidē fuit cōtra naturā eclipsis qd in oī naturali eclipsi ps occidentalis eclipsat⁹ p̄mo et p̄mo reillumiat⁹. Tertio fuit mirabilis qd luna tūc tps infra. vi. horas fere cōpleuit motum. xv. dierū. qd int̄ nonā et vesperā iuit. dxxxv. fere grad⁹. Qd sic patet. In op̄positione ista constat qd int̄ solē et lunā fuerūt. dxxxv. grad⁹ qd sūt medietas ce li. nō fuit eclipsis post oppositiōe per ix. horas. Ita qd luna in illis nouē horis trāsierat. v. grad⁹ vltra locū vere oppositiōis v⁹ occidētē. Rediit ḡ p̄. dxxxv grad⁹ solis accedēdo et sicut recedēdo: sic infra. vi. horas iuit motum fere. xxv. dierū. Quarto fuit miracōsa qd sicut pbat Ptolome⁹ tā oppositiōe q̄ cōiūctiōe luna est in auge. Oportuit ergo qd aīx circul⁹ lune in eodē spacio tps accederet ad solē cū luna et cū luna recederet: qd est cōtra naturā qd aux lume semp mouet⁹ motu cōtrario lune. sicut patz in theorica planetarū. Quinto latitudo lune causata fuit quia luna nō fuit infra grad⁹ eclipsis sufficiens et dato qd fuisset soli cōiūcta.

LECTIO. C.

¶ St ei in illa spūs itelligētē scūs multiplex vni⁹ subtilis. modest⁹ disert⁹ mobil⁹. i. cōingnat⁹. cert⁹ suavis. Amās bonū actū. qd nihil vetat bñfacere. hūan⁹. benign⁹. stabilis: cert⁹. secur⁹. oēs hñs v̄tutē. oīa p̄spiciēs: qd capiat oēs spūs itelligibiles mūd⁹ subtil⁹. ¶ Hec est qnta pars p̄ncipalis huius

CA. VII.

capituli in qua postq̄ Solomon posuit ḡtas actionē sapiāz recognoscētē taz in spēali q̄ in ḡnali. Hic i parte ista sub iūgit qdā p̄mēdatiōe sapiāz extollētē. Et declarat qd sapiētia sufficiēs est ad cōferēdū sibi totā noticiā recitat⁹ i vltia lōne. ¶ Vbi ē notādū qd licet sapia appropriet⁹ filio sicut p̄ri potētiāz amor sp̄i scō. Iste tñ t̄m⁹ sapiā essētiāl⁹ signat et nō relatiōe sicut p̄s p̄. sēn. dif. xxv. c. x. et 10 q̄ms fili⁹ dicitur sapiā genita prop̄t modū p̄cedendi a patre. qd gignit⁹ a p̄na mēoria p̄ modū v̄bi et intellect⁹. sicut p̄s. vii. de tri. c. xiii. Nihilomi⁹ tñ etiā sp̄s sc̄tus spir̄it⁹ sapiē d̄r: tū qd a sapiā patre et a sapiētia filio p̄cedit tū qd sapiāz i se deuote colētib⁹ efficit atq; causat. Et ideo i cōmēdatiōe viri timēt deū d̄r Eccl̄ xv. Implebit eū sp̄i sapiē. et intellect⁹ loq̄ns de sapiā q̄ de⁹ ē. Salo. dicit sic. ē eni in illa. i. sapiētia que est diuina essētia. sp̄s itelligētē. et est modus loquendi accipiēdo esse p̄ eo qd ē ideo esse. vnde sēsus ē qd illa sc̄ sapiā et spir̄itus itelligētē sūt idē et p̄ cōsequēs sapiā ē sufficiēs ad dādā grāz cū cūq; sc̄e. qd. i. Cori. xii. Vnicuiq; dat⁹ mai⁹ festatio sp̄s ad vtilitatē. Alii qdem p̄ sp̄m datur sermo sciētē s̄m eundez sp̄m. c. Et infra. Hec autē oīa opatur vnus atq; idem sp̄s diuidēs singlis putauit. Dicit ḡ sic Salo. Nō est attribūdū hūano studio vel ingenio sapiētia mibi cōcessa sed sp̄i scō qd ē sapiētia increata. ¶ Et qd iste sp̄s factus sit omnipotēs ad causandū sapiētia in quocūq; probat eū describēdo a. xx. cōditionib⁹. ¶ P̄ria ē qd est fact⁹ id est omnia que factā sūt sanctificans. Sanctus in latino idem ē qd agyos in greco. Agyos autem dicit⁹ quasi sine

LEC. C.

terra ab a qd est sine et geos terra q̄si sine terra. Spūs ergo sapiē dicit⁹ p̄mo sc̄tus pro tāto quia eos quos sanctificat purificat ab amore terrenorū et transfert ac coniungit ad amorem celestium. Et ideo conuenienter in specie ignis descendit in apostolos non i specie aque nec aeris que elemēta in diuersis partib⁹ sup̄ficiē terre coherent. Sed in specie ignis qui immediate corporib⁹ celestib⁹ contiguatur. sicut patet i. Metheo. circa principia. In signum qd illos quos incendit amore facit necessario terrena parumpendere et ad celum ascendere. Et ideo vocatur spiritus sanctificatiōis. ad romanos. i. ¶ Secundo vocatur multiplex ab effectu propter multiplicia dona que p̄stat ysa. xi. Requiescit super euz spiritus domini spūs sapiē et intellectus. spūs consiliū et fortitudinis spiritus sc̄ie et pietatis. et replebit eū spūs timorē d̄ni. Tertio dicit⁹ vnici⁹ formalit̄. i. et etiā effectiue quasi vnici⁹ nos deo fide spe et caritate et etiā p̄xiō. ad ephē. iiii. Solliciti seruate vnitatē sp̄s i v̄cō pacis. ¶ Quarto d̄r subtil⁹ quia spūs sanct⁹ viros subtiles facit in eligēdo docendo et faciendo per dōa quib⁹ factos suos exornat. Ezech. xvi. Induite subtilib⁹ et ornaui te ornamento. Quinto dicit⁹ modestus qd similiter modestos facit. Ad Gall. v. Fruct⁹ autem spiritus est caritas gaudiū et pax. Et infra modestia continētia castitas. ¶ Sexto d̄r disert⁹ quasi disertos faciens de balbucientib⁹ infatib⁹ quē ad modū die p̄thecostes fecit ap̄los qui añ suā p̄uersionem et etiā añ eiusdez spūs missionē fuerāt valde rudes. Sic etiā oī die vocat ad sc̄tāz religionē pueros et indoctos de qb⁹ si bene cōuer-

facit p̄dicatores disertissimos ¶ **B** Sap. x. Sapia apuit os mutorū et lingua ifatū fecit disertas. Et ē disertus idēp eloq̄ns. de differo. eris. et subtra hit vñ s. in supio licet gemies i p̄terito de ista disertitudine loq̄t aug. li. ii. de natura ⁊ origie aie asserēs q̄ vald̄ p̄ iculosa est eloq̄tia: si nō p̄misceat sci etiā. Et dicit sic. Valde enī sūt noxia praua diserta. q̄a hoib⁹ min⁹ erudit eo q̄ diserta sūt vidēti etiā et vera. Et idō dicit tul⁹ i prologo rethorice: q̄ sicut sapia cū eloq̄tia mltis citatib⁹ p̄fuit ita eloq̄tia sine sapia cōstat plurimū nocuisse. Vñ docz señ. epla. cxii. q̄ eloq̄tia n̄ ē cōtēnda nec nimis appetēda. Nō igt q̄rit eger medicum loquentē sed si ita cōtigit vt ille idē q̄ fanare pōt p̄opte de his que faciēda sūt differat nō tñ gratulet eger q̄ incidit in medicū disertū. Hoc ei tale ē: q̄le si gubernator p̄t⁹ etiā formosus ē. Cōtēnda tñ nō ē disertitudo loquēdi: s; est sapie p̄nectēda. Vñ idē señ. ep̄. lxxv. vel xxxix reprobāt mltā celeritatē loquēdi et festinationē. Celeritas inq̄t loquēdi nec i sua ptate ē nec satis decora phie q̄ ponere debz v̄ba nec p̄icē. nec pedetētim p̄cedē. Nō exigo q̄ orō sine impedimēto ex ea p̄ferat cū malo q̄ profuat. Et ifra q̄admodū sapiētiviro incessus modest⁹ cōuenit: ita orō p̄sa nō audax. Sūma ergo sūmarū vel sētētarij hec erit. Tardiloquū te esse p̄cipio. Hec seneca ¶ **S**eptio spūs sc̄tus d̄r mobilis. i. moueri faciēs p̄mpte et obediēt quis i se imobil⁹ p̄seueret Primū ei mouēs imobile ē nccio: sicut p̄bas. viii. phi. Isto mō spūs sc̄tus fecit ap̄los ita mobiles: q̄ in oēm terrā dispersi sūt: lu. xxi. Virtutes celoz mo uebūt. Et io. xv. Posui vos vt eatis et ructū afferatis. Argētū v̄mū est faus

mobile: si aut mortificet statim insitit et q̄scit. Ita predicatorē viuivita gratie discurrūt nouē circueūt p̄ salute pximi p̄curāda. Prouer. vi. Discurre festina suscita amici tuū ¶ **O**ctauo d̄r incoingnat⁹. et si est verū tam effectiue q̄ formalit̄. Honesta p̄sa nō inhabitat loca turpia et immūda nec spiritus sanctus mētes gulofas vel libidinofas. Et ideo de ap̄lis canim⁹ q̄ inuenit eos receptacula mūda et tribuit eis carismatū dona ¶ **N**ono spūs sc̄tus dicit cert⁹ cōtra icōstātes: medaces de spantes. ii. Thimo. i. Scio cui credidi et cert⁹ sū q̄azc ¶ **D**ecio d̄r eē suauis Sap. xii. O q̄ bon⁹ et suauis est domie spiritus tuus in oib⁹ nobis Suauis eī facit et mites quos inhabitare dignatur nō impatiētes nō amarus n̄ turbidos vel ipetuosos. Famuli mīstrātes dominis facillime mores recipiūt dñoz suoz: Et ideo q̄n seruiētes alicui bene educati signū ē q̄ seruiūt alicui domino nobili Vñ metricē dicit. Et dñi facies famul⁹ speculūq̄ magistrī. Discipul⁹ mōstrat regnū moderamīa regis. Si ergo suauis fuerim⁹ ad inuicē signū est q̄ sumus de familia spiritus sancti. ii. Corin. vi. In omnibus exhibeam⁹ nosmetipos sicut dei ministros. Et infra i lōganimitate ⁊ suauitate in spū sc̄to ¶ **V**ndecimo dicit amās bonū actū. Facit enī hoies gaudere de profectu alieno. et hoc p̄tra iuidos qui de bonis aliis trīstāt Ro. v. Caritas dei diffusa ē i cordib⁹ nostris. per spūz sc̄tū q̄ dat⁹ ē nob⁹ ¶ **D**uodecimo dicit eē talis q̄ nihil vetat bene facē imo hortat⁹ bñfacē. Et hoc cōtra negligētes et accidiosos. puer. iiii. Noli p̄hibere bñfacere ei q̄ pōt. Et etiā cōfmalos cōsiliarios q̄ dños suos aliq̄n i p̄diūt a bono p̄posito q̄d intēdūt i bo

CA. VII.

nis elemofinis. Et opera pietatē cōuertit ad opauitāt ¶ **D**ecimotertio dicit hūan⁹. tū q̄a hoies diligit p̄uē. viii. Delicie mee esse cū filiis hoiz. Tū q̄a hoies hūanos facit nō austeros beniuolos nō bestiales. Sap. xii. Docuisti populū tuū p̄ talia opa q̄n oportet iustū esse ⁊ hūanū ¶ **D**ecioquarto dicit benign⁹. i. bñ igt⁹ quia igtos efficit quos disponit. Sap. i. Benign⁹ ē enī spūs sapie. Et ad ephē. iiii. Nolite cōtristare spūm sc̄tū dei i q̄ signati estis. Et infra. Estote at misericordes donātes inuicē sicut et de⁹ xpo donauit vobis ¶ **D**ecio quinto d̄r stabilis q̄a stabiles facit et p̄seuerātes in bono. nec obstat q̄ p̄us mobilis dicebat. q̄a s; Rabanū dicit. Spiritus qui implet omnia mobil⁹ siml⁹ ⁊ stabl⁹ d̄r. hō ei q̄vbiq̄ d̄l currit vbiq̄ obuiāveit ⁊ r̄p̄te vbi n̄ creditur iuenit. Om̄s ḡ spūs vt vbiq̄ eē signet⁹ ⁊ stabilis sil⁹ mobil⁹ d̄r. Hec raban⁹ Sil⁹ facit sc̄os p̄ficē i bono de v̄tute in v̄tutē. Et iō mobilis dicit. facit etiā eos in bono p̄seuēare. Et iō stabil⁹ d̄r. i. Cori. xv. Itaq̄ frēs mei dilectissimi stabiles estote ⁊ immobiles abundātes in ope dñi sp̄ ¶ **D**ecio sexto dicit secur⁹ q̄a securos nos efficit p̄ spē q̄ est certa expectatio future b̄titudis veniens ex deigratia ⁊ meriti p̄cedētib⁹. Creditor q̄n hz pign⁹ sufficiens debitor securus est de suo. Deus aute ⁊ volēs noseē securos de futura b̄titudine dat nob⁹ sp̄z sc̄tū quasi loco pignoz. Ad ephē. i. Signati estis spū p̄missiois sc̄to q̄ ē pign⁹ hēditat̄ n̄re. Decio septio d̄r oēs h̄ns virtutē. q̄a ē patri ⁊ filio equalis et cōsubstāntialis. Iob. xxxiii. Sp̄s dei fecit me ⁊ spirac̄s oipotēt vi uificauit me ¶ **D**ecio octauo dicit oia prospiciēs. Tū q̄a spūs ē q̄ oia scrutat

LEC. C.

i. Corin. ii. Tū q̄a spūs sc̄tus facit hominē prudēt p̄spicē q̄a de p̄teritis dat cautelā d̄ p̄sētib⁹ circūspectōnē de futuri p̄ndētā. i. Cori. ii. Spiritus hō iudicat omnia. ¶ **D**ecio nono dicit q̄ ē tal⁹ q̄ capiat oēs spūs itelligibiles. i. cui subditi sūt oēs spūs. āgelici tā boni q̄ mali q̄a oēs sūt admīstratorū sp̄s. zc. Ad heb. i. Vel q̄ capiat omēs spūs itelligibiles. i. cape facit oia dona spūs sancti mediātib⁹ q̄b⁹ hō itelligit quicqd ē necessariū ad salutē. Eccl. xxxix. si ei magn⁹ de⁹ voluerit spū itelligētie replebit illū. i. si de⁹ voluerit q̄n deus magn⁹ dñs spū itelligētie r̄plebit eū. i. iustū ¶ **S**ecundo mō dicit spūs sc̄tus esse mud⁹. nec mis⁹. Ipe enī est lux v̄a veniens in hūc mudū. Et iō mud⁹ ē in se mudos facit q̄s inhabitare dignat⁹. In ps. Cor mudū crea i. zc. Sp̄z igt rectuz Oēs rcē lineē s̄r lineā rectā stātes ⁊ duo v̄trobiz āguli. aut recti sūt aut duob⁹ recti euales. Rectā lineā ē spū sc̄tus vñ d̄r. Sp̄z rectū inoua i vis. m. Itēz a lia rcā liea crit mēs siue aia humana Eccl. vii. Solūmō h̄ iueni q̄ de⁹ fecit hoiez rectū supple s; mētē. Q̄n ḡ spūs sc̄tus de kēdit s̄r istā lineā rectā necessario duo āguli. i. rō ⁊ volūtas fiūt formaliter recti per innocentiam ¶ **I**n psalmo ¶ **I**nnocentes et recti adherūt mihi Vel fiūt euales duobus recti p̄ p̄nāz. stat⁹ ei p̄nīe eq̄pat hoīem statū innocentie. Et iō rō ⁊ volūtas i penitēte. h̄z nō sint recte formalit̄ p̄ innocentia sūt tñ recte equalēt per p̄nāz de qua rectitudine dicit. puer. xxi. Qui rect⁹ est corriget viā suā ¶ **V**ltimo quarta cōditio replicat⁹ ⁊ dicit q̄ ē s̄btil⁹ p̄fūda penetrādo ⁊ ē s̄btil⁹ difficultima declarādo. Iohis. xiiii. Paraditus autē spū sc̄tus que mittet pater i novū.

mine meo: ille vos doce. o. 7c. Quia ergo spūs iste intelligētie est nobis ita multipliciter necessari⁹ dignū est cessare et circa hui⁹ cultū istis dieb⁹ vacare an teq̄ vltari⁹ pcedam⁹. ¶ LEC. CI.

Omnibus ei mobilib⁹. mobilior est sapia. Attingit autē vbiq̄ ppter mūdiciā suā. Vapor enī est v̄tutis dei et emanatio q̄dā est claritas oipotētis dei sincera. Et iō nihil inq̄natū in illa icurrit. Posita p̄mēdatōe multiplici spiritali cū dom⁹ ē sapia. Restat iā ip̄i⁹ sapie excellētia dclarāda. Cōmēdādo autē sapiāz sic pcedit. Primo cōmēdat sapiāz ex his q̄ ei pueniūt absolute ex se ip̄a. Scdo ex his q̄ ei cōueniūt in cōparatōe ad alia. ¶ Scda ps ibi. Est ei hec speciosior sole. Circa p̄mū duo facit. Nā p̄mo ostendit ei⁹ nobilitatē in essendo. Scdo ei⁹ potestātē i regēdo. ibi Et cū sit vna oia p̄t. Circa primū duo facit. Primo p̄mēdat sapiāz p̄ dītōes pprias. Scdo p̄ locūtōes tropicas. scda ps ibi. Vapor est ei. Circa p̄mū duo attribuit sapie oia gubernātū. videlicet sufficiētia celeritatis et coexistētia p̄ntialitat. Quātū ad p̄mū dicit sic. Oib⁹ mobilibus mobilior est sapia. ¶ A Vbi notādū est q̄ q̄to agēs est maior v̄tutis in agēdo tāto celer⁹ et veloc⁹ p̄ ducit effectū. Vñ agēs ifinite v̄tutis agere p̄t in nō tpe. Quia ḡ sapia q̄ ē donū sp̄s sci ē q̄dā mō ifinite v̄tutis. Oē autē motēs mobile ē v̄tutis finite: p̄ q̄ sapia ē mobilior. id ē v̄tuosior i mō uēdo oī mobili et p̄ p̄ns hēt sufficiētia celeritatis. Scdo hēt coexistētia p̄ntialitatis. Et q̄tū ad hoc dicit. Attingit at vbiq̄ ppter mūdiciā suā. Oia ei p̄ sapientia disponū et regūt. In ps. Oia in sapia fecisti repleta est terra possessione tua. Sicut enī deducit mgr̄ ale-

xander cognomēto neq̄. In oī creatura corporea q̄tūcūq̄ sit modica p̄t rō hūana videre ifinitā dei potētia ifinitā sapiāz et bonitatē. vbi gr̄avit de athomo fiat exēplū. Satis ei approbat humana rō et acceptat q̄ mēsurā potētie agētis sumat fm̄ portionē facti ad illd de quo fit. Tāta enī videt potētia facientis: q̄tū ip̄s factū excedit illd de quo fit. Cū ergo ratio iuenerit athomū eē aliqd ex nihilo. Et sciat q̄ si athomus excederet nihil ifinitū excederet. Cōdudit q̄ potētia ducēs athomū de nihilo ad eē est ifinita. Scdo videbit rō q̄ cū athom⁹ sit corp⁹ habet int se tres lineas int̄secātes se ad āgulos rectos. qua sectione posito arcino p̄scribi potest spera sup athomū. Et videt in sp̄a ifinitos circulos posse describi imo in finita corpa infra sperā eē ymaginabilia. Et vltra ifra circulos oēs figuras fore ifcriptibiles que tñ sūt ifinite su per q̄s ifinite possūt erigi demōstrations tā de magnitudinib⁹ q̄ de nūeris ḡ videbit rō hūana in athomo vel in flore ifinitā sciētia obiectiue descriptā. Ifinitā ū scia nō p̄t descripsisse agēs q̄dācūq̄ nisi sapie ifinite ergo humana rō si est bona videbit inueniet in vno athomo ifinitā sapiāz p̄ditōis. Tertio videbit rō mentis hūane q̄ in affecutione hui⁹ ifinite scie que est in athomo est magna vtilitas aier delectatio admirabilis. Et si foret ifinitū itellect⁹ ifinitas haberēt delectatiōes: imo vnus itellect⁹ in ifinitū potest delectari in acgrēdo noticiā ist⁹ athomi ḡ p̄t rō cōcludere q̄ ille qui athomū creauit ifinite est bonitatis qui rē ifinite vtilitatis de sua bonitate creauit. ¶ Sic ḡ ex minimo athomo p̄t homo cōcludere deū esse ifinite

potētie. sapie et bonitatis. Aliter exponi p̄t de deo qui est in rebus oib⁹ per essentia potētia et p̄ntia. Per essentia inq̄ Essētia cuiuslibet rei est quedā p̄cipatio diuini esset sic essētia cuiuslibet rei adest inq̄tū habet eē sicut causa adest pprio effectui. Per potētia ad est inq̄tū oia agūt v̄tute ip̄i⁹. Per presentia inq̄tū oia immediate disponit et regit. Attingit ergo sapia diuina vbiq̄. i. in oī loco ppter suā mūdiciā: q̄ cū in oī loco sit corp⁹. In oī corpe scia potest esse ifinita obiectiue. i. p̄clusiōes scibiles ifinite et hoc ppter suā mūdiciā. i. cuiuscūq̄ defectus in p̄mixtiōez. Sic ergo describit sapiāz per cōditiones absolutas et pprias. Cōsequēter eā describit per locutiōes figuratiuas et tropycas: cū dicit. Vapor est enī. vbi incipit subtilit̄ describere sapiētia per figuras et similitudines. Et ponit q̄nq̄ similitudines quib⁹ sapia p̄parat. Dicit enī q̄ methaphorice loquēdo. Ip̄a est vapor: emanatio: candor: speculūz ymago. Vapor est quoddā corp⁹ subtile extractū de terra vel de aqua per calorē solis. sicut patet p̄mo Metho. Tamē stricte pprie loquēdo. Vapor est aer humidus et extrahit̄ de aqua: exalatio est sicca et extrahit̄ de terra. Et de istis duob⁹ generatur oēs aerē ip̄pressiones cuiusmodi sūt nubes: pluuie: grādines nix tōitruū: ros pruina et cetera m̄ta. Est ḡ sapia q̄si vapor v̄tutis dei. i. subtilis effect⁹ diuine v̄tutis causat⁹ in mēte rōali. Scdo dicit q̄ est q̄dā emanatio claritatis oipotētis dei: sincera. i. claritas emanans sincere ab oipotēti deo. Emanare idē est q̄ scaturire: sicut aqua ascēdēs de tra dī emanare. Sincerus dicit̄ quasi sine cera. i. sine mollitudine et fluxibilitate pur⁹

p̄stas et mūd⁹. Et iō nihil inq̄natū icurrit in illa: ppter mūdiciā sue claritatis. sicut sol q̄tūcūq̄ turpia loca illuēt nihil tñ inq̄namēti p̄trahere p̄t. Et emanatio q̄dā rē. De⁹ enī fōs est a quo emanat oē gen⁹ gr̄arū. Est ei in fōte iugit̄ emanate p̄petuitas p̄ciosa: suauitas saporosa. et cōitas copiosa. Primo in fōte est p̄petuitas p̄ciosa. Quicqd ei bonitatis vel copie inueniē in riuulo totū emanat de fonte. Et eodē mō quicqd delectabilitat̄ et bonitatis est in creatura totū emanat de fōte bonitatis diuine ifinite. Eccl. p̄. Fōs sapie v̄bū dei i excelsis. Ad istū fōtē sitiūt aie scē. Iuxta illd ps. Sicut ceru⁹ desiderat ad fōtes aq̄rū et c. Sitiuit aia mea ad deū fontē viuū. Ceru⁹ hausto serpēte morit̄ nisi cit⁹ attingat ad aquā: desiderat enim naturalit̄ vitā suā plōngare. Vñ sicut dicit glo. sup illd. Quēadmodū desiderat rē. Ceru⁹ senio grauatur̄ excrescentibus pilis atq̄ cornib⁹ explorato serpēte ipsū narib⁹ haurit: quo hausto veneno estuat. Vñ fōtē ad bibēdū ar dētūfime desiderat: a quo si deficiat moritur et inde vitā abbreviat quo plōngasse putant. Moralit̄ hō serpēte haurit q̄n̄ diaboli suggestiōib⁹ acq̄scit et noxias sibi delectatiōes in corporat per peccatū. Sed nūc veneno estuat. q̄n̄ trāfacta delectatione feditatē pcti cōsiderat. Tūc enī fōtē mie desiderat cū deo recōciliari per sacramētū penitētie affectat. Si at p̄tigat q̄ p̄ haustu sp̄ētis. i. p̄missionē pcti fōtē gr̄e nō attingat dānū p̄petue mort̄ icurrit. Fōs at gr̄e de quo putei aq̄z viuētū emanat ē xps. In cui⁹ corpe m̄ta vulnera q̄si m̄ta putei extiterūt. Eccl. i. In dieb⁹ ip̄i⁹ emanauerūt putei m̄ta aq̄z et q̄si mare adimpleti sūt sup modū. De istis fontib⁹ dī

ysa. xii. Hauriet aq̄s in gaudio de fō. sal. Secdo est in fōte emanāte suauitas saporosa. ¶ Dulciōr enī aqua est in fōte q̄ in riūlo. Et isto mō delectabilior dulcedo est in xp̄o q̄ in creatura q̄cūq̄. Dulcedo enī fontis est fm̄ p̄ditōes t̄re de qua emanat. Sicut dicit Aris. li. de sensur̄ sensato. Et ideo aq̄ currēs p̄ terrā amarāz sulphurēā z sic emanās est amara naturalit̄. S; aqua emanās de terra purāz fabulosa fit dulcis z clara. Xp̄s aut̄ fōs sapie manauit de t̄ra humili v̄gine videlz glosa. In q̄ nihil au steritatis: nihil amaritudinis nihil lutose feditatis erat. Vñ nihil amaritudinis in fonte q̄ xp̄s dicit̄ iueniri pōt. Iaco. iii. Nūqd̄ fōs de eodē foramine emanat dulcēz amarā aquā? Et tñ ip̄e de ingratis hoīb̄ q̄ dīna delectatione cōtēpta in t̄renis voluptatib̄ imergūtur grauit̄ cōquerit̄. Ihere. ii. Me dereliquerūt fontē aque viue et foderūt sibi dissipatas cisternas q̄ cōtinere nō valent aquas. ¶ Tertio in fonte iugit̄ emanāte iuenit̄ cōitas copiosa. Est ei fōs oibus cōis paup̄ib̄ et diuitib̄ hoīb̄ et iumētis. Isto mō xp̄us iustis z pctōnibus: oibus demēs inuenit̄ z propicius. Gen. ii. Fōs ascēdebat de terra irrigās vniuersā sup̄ficiē terre. ¶ B. ¶ Dubitatio l̄ralis eē pōt. An de⁹ sit in qualibet creatura adorād⁹. Qd̄ nō. Quia si sic tūc cū in aliq̄ creatura sit adorād⁹ de⁹ pari rōe in alia q̄ in q̄libz est essētiālit̄. q̄ aut̄ sit adorād⁹ in aliq̄ creatura p̄z. Exo. iii. Quia moyses adorauit deū in rubo. Et in Gen. habemus q̄ abrahā adorauit deū in āgelo. ¶ pp̄ xp̄ian⁹ adorat deū in crucifixo: vñ in ymagine itēdēs precise adorare deūz nō peccat. q̄ cū de⁹ sit essētiālit̄

in lapide intēdit adorare nō peccat ea de rōe. ¶ pp̄ qd̄ ē maioris potētie deo magis est attribuēdū s; maioris potētie videlz p̄seruare rē per absētia suā q̄ per presentia sicut ex nobilitate regie maiestatis est q̄ vbiq̄ regat in regno licet vbiq̄ p̄sonalit̄ nō existat. ¶ Contra: qd̄ effect⁹ depēdēt ex suis causis q̄ sine earū p̄ntia nō existūt pp̄t̄ vehemētiā causalitatis z depēdētia effect⁹ sicut p̄z de radioz sole. S; oēs res summe a deo depēdēt de⁹ est causa itima ois rei: q̄ ē oī rei essētiālit̄ p̄ns. ¶ Ad q̄stionē dicit Cris. q̄ de⁹ ē vbiq̄. scim⁹ s; quō sit vbiq̄ intellectu nō capim⁹. Ad p̄mū q̄ de⁹ nō est adorād⁹ in q̄libet suo signo s; tñ i. pp̄rio qd̄ est aliq̄ res ad h̄ ordinatavt in ea de⁹ honoret̄: sicut fu it rub⁹ ardēs sine p̄bustionez āgel⁹ apparēs Abrahē. Ad fm̄ nō sūt docēdi simplices vt sic in lapidib̄z lignis deū adorent pp̄t̄ silitudinē ad ydolatriā q̄ uns possit hō adorare deū sub pia itētionē in q̄cūq̄ re sine pctō q̄ tñ habere possit speciē mali. meli⁹ est a talib̄ adoratiōib̄ abstinere. Ad t̄tiū dicēdū q̄ maioris potētie est regere p̄ p̄ntiaz q̄ p̄ absentia vniuersa. Vñ ille q̄ pōt eē absēs idiget moueri z trāfferre se frequēt. Mot⁹ at̄ ē act⁹ ip̄fecti: nec pōt aliquis p̄fecte regē absēs sicut p̄ns. ¶ LECTIO. CII.

¶ Andor est ei lucis etne z speculū sine macula dei maiestatis ymago bonitatis illi⁹. ¶ Descripta sapia se cūdū duas silitudines methaphoricas exegit̄ i hac l̄ra eā describēdo fm̄ tres alias figuras. Habet ei sapia q̄ ē donū dei pulchritudinē venustatē magnitudinē puritatēz silitudinē deitatis. Quātū ad p̄mū dicit sic q̄ ē cādor lucis et

ne. lux etna ē vitas necessariorū q̄ cādorē recipit cū demonstratōis euidētiā iducit. ¶ Vñ pōt dici: vitas manifestissia fidei: q̄tū ad ea q̄ fide tenēt. Ab isto at̄ cādore doctores i ecclā cādidi noianē Gen. xl. Pulchriores sūt oculi ei⁹ vno z dētes ei⁹ lacte cādidiōres. ¶ Doctores enīz plati quorū ē alios iformare dicūt dētes ecclē: q̄a sicut officium dētiū ē cibū frāgē. diuidē p̄terēz masticare: ita officiū platorūz doctorū ē sacra scripturā frāgēz diuidē fm̄ q̄ subditōry necessitas exigit. Cāt. iiii. dicit sp̄sus ecclē dētes tui sicut greges tonfarū q̄ ascēdēt de lauacro. Glo. Dētes q̄ pctā rodūt sc̄pturas atterēt sūt fortiores ad regēdū apti. s. ecclāz q̄ firmitate p̄ualēt. Et dñr istū dētes sicut greges omiū pp̄t̄ inocētiā: tōs ay pp̄t̄ volūtariā paupertatē p̄ quā ab eis oia sup̄fluaz q̄n q̄ necessaria auferūt q̄ ascēdēt de la uachro q̄a a baptismali regeneratiōe p̄tinue p̄ficiūt ascēdētes de v̄tute i v̄tute. Et isti dētes sūt lacte cādidiōres pp̄t̄ sapie venustatē. dicit Aris. ista tria de dētib⁹. Vñ ē q̄ dētes q̄ sūt stupidi: curant cū sale q̄a sal aufert stuporē a dētib⁹. ¶ Et h̄ dicit Aris. p̄ti. p̄. p̄ble. xxxvii. Scd̄z ē q̄ h̄ntes raros z distātes dētes nō sūt ita lōgeui sicut illi q̄ h̄nt dēfos z fortes. Et h̄ dicit p̄ti. iii. p̄bl. i. Tertiū q̄ dētes sūt duriores z fortiores q̄ carnes: tñ magis patiūt̄ a frigiditate q̄ carnes s; a calido pl⁹ ledit̄ caro q̄ dēs. Cui⁹ cā ē fm̄ eū q̄a dētes h̄nt multos poros: minutos: h̄ denotat albedo eorū. In istis ū minutū poris ē modicū de calido. Sūt enī dētes frigidiores q̄ ossa. Et iō frigidū adueniēs cito alterat̄: ledit̄ dētes. Caro at̄ hēt poros latos i qb⁹ pl⁹ p̄tinet̄ de calidoz iō minus patit̄ d̄ frigidio: s; calido pl⁹ ledit̄

caro q̄ dēs. Calida nāq̄ celerit̄ p̄cipiūt calidūz ledit̄ ide. Itaq̄ efficit̄ veld̄ ignis i igne. Moralit̄ sicut dictū ē. Doctores z plati i ecclā sūt sicut dētes cādidi i corpe xp̄i multico. Inferiores ū deliciores sūt sicut caro. Cōtigit aut̄ aliq̄ q̄ istū dētes patiūt̄ stuporē sicut euenit̄ q̄n hō comedit fruct⁹ acerbos: imaturos. tūc ei nō possūt statū postea masticare sñ lesiōe cibos alios. Qñ ḡ sic ē q̄ illi q̄ doctores eē deberēt in ecclē occipāt suū ingeniū circa sc̄ias sc̄ares z circa prudētiā dispēsādi ista mūdāna p̄trahūt stuporēz sūt inepti ad digerēdū cibū doctne fidei ad vsūz subditōry. De talib⁹ d̄r Amos. iiii. De di vob̄ stuporē dētiū i cūctis vrbib⁹ vestris ad idigētiā panū in oib⁹ locis v̄ris. Istū tñ stuporē auferre possūt faciliē p̄ sal. i. p̄ studiū sc̄pture sacre ad Col. iiii. Sermo v̄r sp̄ i gratia sit salep̄dit⁹. ¶ Scd̄o ille ecclē i xp̄ianitate q̄ h̄nt raros dētes id ē paucos doctores z platos instructos. nō sūt ita lōgeui id ē ita p̄seuerātes in vita grē sicut sunt illa loca vbi abūdant doctores morigerati sancti et instructi. ¶ Tertio tamē isti dētes magis patiuntur a frigidio: q̄ calido. ¶ Et carnales siue mundani magis patiuntur a calido. frigidum z calidum sunt aduersitas et prosperitas. Boni autē et perfecti magis ledūtur aduersitatibus q̄ imperfecti: z imperfecti magis leduntur et fallūtur peccando in prosperitatibus q̄ in aduersitatibus. Quia prouerbiorum primo. Prosperitas stultorū perdet illos. Dicit ergo spiritus sanctus q̄ sapientia contenta in scriptura sacra est candor lucis eterne id est veritatis increate que est deus. prime Iohannis primo. ¶ Deus lux est et in eo te-

nebre nō sūt velle. ¶ Secūdo ē speculuz sine macula dei maiestatis. In scriptura enī sacra dei maiestas per fidez inspiciť quasi in quodā speculo mundissimo in quo nulla ē macula falsitatis. i. Corin. xiii. Videm⁹ nunc p speculum in enigmate. ¶ Vnde tōta cognitio quā de deo habem⁹ i presenti ē specularis in qua cognitione obiectuz representat non per se sed per suā similitudinē et non per lineā rectā. sed per lineā reflexam. Sed in futuro videbim⁹ deū sicuti ē. Nō p creaturas s; immediate quasi per lineam rectam. Nō solū autē in speculo sapiētie que ē sacra scriptura videm⁹ deū. sed etiam mores nostros quales esse deberem⁹ si secūdu legem deivuerem⁹. Vnde Iheronimus in epistola ad demetria demvirginē. Vtere inquit lectioe diuinavice speculi. feda corripiendo: p̄chra conferuando: et pulchriora faciendo Scriptura enim speculum est. feda ostendens et corrigenda docens. Similiter dicit beatus Gregorius secundo moralium. capitulo primo. Sacra inquit scriptura quasi speculuz quod oculis mentis opponitur vt iter nostra facies in ipsa videatur. Ibi enim feda ibi pulchra nostra cognoscimus. ibi sentimus quātum profici m⁹ quantūve a profectu lōge distam⁹. Et sicut ille qui habet in facie maculā manifestāz abhorret se videre in speculo Ita moraliter viciōsi vicia abhorrent se representare vbi sacra scriptura quantum ad bonos mores in verbo dei manifeste proponitur. ¶ Et tales sunt quibus nullum speculum bene placet. Sicut narratur de quadam turpi et deformi domicella. Ista autē

habuit tortā faciē et oblongā. Et quotiens respexit speculum doluit et offendebat. deformitatem tamē suam semper imputabat speculo. Vñ plura specula fregit q̄ omēs mulieres de patria. ¶ Ita est in ecclia de hominibus viciōsis nec vitam suā volentibus emēdare. Nullus sermo bon⁹ eis placet contra quemlibet bene predicantē offendunt quia semper perpēdūt i isto speculo vitam suam esse distortāz et turpē nec tñ se corrigunt per penitentiā. sed quantūcūq; bene audierint se descriptos statim prop̄ veterē consuetudinem obliuiscūtur quales i speculo describūtur. Et de talibus dicitur Ia. i. Si quis auditor est verbi z non factor hic comparabitur viro considerativultū natiuitatis sue in speculo. Consideravit enim se et abiit. et statim oblitus est qualis fuerit. Et ideo bñ premitit. Estote factors verbi dei: et non auditores fallētes vos metip̄os. Legim⁹ enī Exo. xxxviii. q̄ Moyses fecit de mādato domini quēdā luterem. id est quoddam lauatoriū qd ponebat i ter tabernaculū et altare in cui⁹ margine superiori erant specula et interi⁹ cōtinebat aqua vt sacerdotes anteq̄ ad altare accederēt inspice possent si aliq̄ maculaz abluēdā habent sicut dicit magister i historiis z eā abluēdo deleret: añq̄ accederēt ad altare. Isto mō moraliter in sacra scriptura est interius aqua gratie et deuotionis. et exterius in verbo doctrine sunt specula informationis sincere vt omnis homo semetipsum posset inspicere et quod defectiuum fuerit emendare. quoniam hoc est speculum sine macula maiestatis dei. ¶ Tertio sapientia

que in scriptura sacra cōtinet: ymago bonitatis dei dicit. ¶ Sicut enī p ymaginē cognoscit id cui⁹ est ymago: ita per eā que p scripturā docēt z diuina bñficia nobis exhibita et pmissa videtur. ¶ Aliter pōt littera hodiernē lectionis exponi de xp̄o qui est sapiā in creata. ¶ Ipse enī fuit cādor lucis: honestissime viuēdo speculū sine macula rectissime docēdo. ¶ Et ymago bonitatis benignissime redimēdo. Fuit enī cādor lucis per corpus puritatem. Speculū sine macula per mētis claritatem. Et bonitatis per diuinā psonalitatem. Vñ Aug⁹. vii. de ciui. dei. ca. ii. Dicit q̄ homo dicit ad ymaginē dei secūdu illud Gen. p̄. Faciam⁹ hominē ad ymaginē et similitudinē nostram. ¶ Sed fili⁹ dei sic dicit ymago p̄ris et nō ad ymaginē. Quia nat⁹ est nō creatus. similis z equalis et in nullo dissimilis. Homo autē est ymagor ad ymaginē: ga nō adequat paritate. sed accepit similitudinē. ¶ In qua tñ ymagine plus difformitatis q̄ cōueniētie demōstrat. Licet enī similitudo sit de ratione ymaginis: nō tñ equalitas. s; tantū de ratione perfecte ymaginis ē eqlitas. Sicut dicit idē Aug. de. lxxxiii. q̄stionib⁹ q̄stione. xv. ¶ Istud speculū xp̄us videlz fuit speculū planū plane docēdo: speculū cōcauū. humiliē moriendo. speculū cōnexū potēter resurgendo. ¶ In illo speculo enī cōcauo apparet ymago reuerfa ad sup̄ et inferius. et dexterū sinistrū. Et ita fuit in christo moriēte. sūmus deus a vilissimis ribaldis torquebat. sūme iust⁹ accusabatur sūmus iudex plectebat. ¶ Et sicut per speculū cōcauū accēditur ignis: ita per cōtēplationē isti⁹ speculi cōcaui summe in nobis accē-

ditur ignis deuotionis et dilectionis ad deum. Et sicut in speculo integro nō apparet nisi vna ymago. ¶ Si autē cōfringatur vel discōtinuet̄ quelibet particula suā representat ymaginem. Ita fuit in christo quā diu anima christi et corpus cōiuncta fuerūt ad inimicem. et christ⁹ fuit hominivēus vna tantum ymago apparuit videlz similitudo hominis: quia apud populū infidelē nō videbat nisi homo pur⁹: z nō homo et deus. ¶ Sed vbi facta est cōfractio istius speculi. et discōtinuatio siue diuisio corporis ab anima licet diuinitas vtriq; esset cōiuncta. statim mūdo apparuerūt due ymaginez duarum naturarū videlz. dei et hominis: semper imppetuū apparebūt. ymago hominis apparuit in corpore vulnerato crucifixo cōclauato sepultoz cōsignato. ¶ Sed ymago dei apparuit in sole eclipsato terremotu mōstrato velo lacerto. rupiū ruptione z mortuorū resuscitatione vt merito fateret. Cēturio: vere filius dei erat iste. Mathei. xxvii. ¶ Hic ergo christus dicitur speculum sine macula ad differentiā hominū qui specula quēdā dici possunt. sed non sine macula propter fomites cōcupiscentie repugnantē spiritui cōtinue dū viuūt in carne. Job. xv. Quid est homo vt immaculatus sit. et vt iust⁹ appareat nat⁹ de muliere?

LECTIO. CIII.

¶ Et cū sit vna omnia potestz permanens in se. omnia in nouat et per natiōes in animas sanctas se trāsfert amicos dei et prophetas constituit. ¶ Neminē enim diligit deus nisi eū qui cū sapientia inhabitat. ¶ Possq̄ spiritus sanctus declarauit nobilitatem sapiētie in effēdo. ¶ Hic enarrat

eius potestate in regendo. ¶ Et circa hoc duo facit. ¶ Primo ostendit eius generalē gubernationē omnium causatiuam. ¶ Secūdo eius specialē operationē circa humanā prerogatiuā. Secūda pars ibi. Et per nationes. Quātum ad primā partē tangit quattuor de sapientia. vnitatem. potestātē. stabilitatem. et causalitātē. Vnde dicit sic Et cum sit vna. omnia potest. et permanens in se omnia innouat. ¶ Sapientia enim dicit vna ab vnitatem subiecti principalis sicut omnis scientia dicit vna primo posteriorū. ¶ Similiter ab vnitatem finis quē intēdit. qui est amor dei. est ei de pncipale subiectū aōr dei i sac scptura pncipalē ē itē. Vñ aug. de laude caritatē Ille tenz qd p̄z qd laet in diuinis codicibus: qui caritatez seruat in moribus. ¶ Ista sapia cum sit vna omnia potest. et permanēs in se id est omnino imutabilis existens. ¶ Omnia innouat gubernādo et regendo. Ex quib⁹ patet eius generalis gubernatio omnium causatiua. ¶ Specialis autē eius operatio circa humanā prerogatiuā subiūgit quo ad tria. ¶ Causat in hoibus scimonia. amicitia et prophecia. Vnde subdit sic. ¶ Et per nationes in animas sanctas se trāffert. quia nō est personarū acceptio apud deū. Actū. x. Non est personarū acceptor deus. sed in omni gēte que timet deū et operatur iusticiā acceptus est illi. ¶ Et ideo sapia que ē donū dei per nationes sanctas hominum videlicet. vbiq; terrarū se trāffert illis inspirando diuinū cultum et ea que sunt necessaria ad salutem transfert se in animas sanctas non sanctitatem presupponendo. sed faciendo.

¶ Vnde subdit amicos dei id ē amātes deū et amatos a deo et prophetas constituit. prime Corin. xii. Vnicuiq; datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. ¶ Et infra alii ppheta. Alii discretio spiritū. Hec omnia sic probātur. Deus nulli dat donum sapientie nisi illi quez diligit. Sed deus nullum diligit nisi illuz qui cuz sapientia inhabitat ergo nulli alteri dat donum sapientie. ¶ Vnde subdit. Neminē enim diligit deus tanq̄ electum et de familia sua nisi eum qui cū sapientia inhabitat. Et hec est figura que vocat ypalage que figura fieri habet quotienscūq; verba per contrariū intelliguntur. Sicut si dicamus prodest dare das fibus austros cū nauē ventis non ventum nauibus demus. fm. ysidorum. pmo Ethimologiarū. Capitulo. xxiii. de Scematib⁹ Vnde sensus est. Neminē diligit deus nisi eum qui cum sapientia inhabitat id est nisi eum in quo habitat sapientia et quē inhabitat sapientia. hec que de sapientie dono exponuntur. plenius de sapientia que est dei filius verificatur. sed sententia littere non mutatur. ¶ Quia dicitur in lectione ista qd sapientia amicos dei et prophetas constituit. Potest esse dubitatio litteralis. a ¶ Vtrum solis amicos dei cōferatur donū prophecie qd sic. Secreta non sunt reuelanda nisi amicos. Iuxta illud Iohannis. xv. Vos autem dixi amicos quia omnia que audiui a patre nota feci vobis. S; deus secretasua reuelat prophetis ergo. pphete sūt amici dei ¶ pp. Math. vii. Attēdite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ouium. ¶ Sed qui non sunt amici dei intrin-

CA. VII.

secus autem sunt lupi rapaces. et per consequens false prophete. ergo omnes veri prophete sunt amici dei. ¶ pp dicit Aristoteles secundo libro de somno et vigilia qd si diuinitio somniorum est a deo: in conueniens erit immittere quibuscūq; et non optimis viris. Vnde secūdo eum in conueniens est dicere qd diuinitio somniorū sit a deo cū videmus qd talis diuinitio conueniat fatuis ydiosis et melancholicis et non sapientibus. Sed constat donū prophecie esse a deo ergo nō datur nisi bonis et dei amicis Ad oppositū Baalam fuit ppheta sicut patet Numeri xxiiii. Et tñ fuit malus homo et cultor ydolorū et demonū. pp. math. vii. habetur qd multi dicent in iudicio domine dñe. Nōne in nomine tuo pphetauimus et in noie tuo demonia eiecimus et virtutes multas fecim⁹. Et respondetur eis a deo Nunq̄ nouos id est approbati ergo illi fuerūt. pphetez tñ nuq̄ fuerūt. amici dei. Ad istā qd stione dicēdū qd sola caritas est p quaz homo amicus dei pfutur⁹. Et ois gratia gratis data que pōt eē sine caritate. p̄t tñ cōicari bonis et malis amicis dei et etiā inimicis. Huiusmodi autē grē sunt prophecia: fides sapia. potestas curadi et signa faciēdi vñ dr. p. Corin. xiii ¶ Si habuero prophecia et nouerim misteria oia. Et si habuero oēm fidē ita vt motes trāfferam caritatē autē nō habuero nihil sū. Ex qua auctoritate satis patz qd donū prophecie haberi pōt sine caritate. Et ideo dicēdū ad qstionē negatiue qd nō solis amicis dei conferret donū prophecie cū rō est: quia donū prophecie cōceditur alicui ad vtilitātē ecclie cōiter et nō p̄ se ad vtilitātē illi⁹ cui dat. p.

LEC. CIII.

Corin. xii. Vnicuiq; data est manifestatio spūs ad vtilitātē. Mō ad vtilitātē ecclie ēz hōrē dei qd hēt testimoniū etiam a malis aliqñ. Et iō legim⁹ multos pphetaisse. ¶ Vbi notādū qd ppheta p̄p̄tatiā maliciā morū. nō tñ in differēt admittit maliciā viciorū. quia ei prophecia ē qdā specialis p̄cognitio futurorū ad quā requirēt eleuatiō mēi p cōtēplationē. iō illa qd spūali cogitōi repugnāt p̄trariā ppheticā iō vicia carnalia qd hnt̄ vehementes passiōes et occupatiōes t̄renorū. silit̄ qd mētis eleuatiōnē impediūt. prophecie repugnāt Et iō legim⁹ de filiis pphetarū. iiii. Reg. iiii. qd sūt habitauerūt cū elizeo q̄si solitaria vitā agētes. In qdā etiā hōestate a carnalib⁹ abstinentes. Vicia vō spūalia qd mētis eleuatiōnē nō impediūt. prophecie nō repugnāt Cuiusmōi sūt culture ydolorū. Obsecratiōes et adiuratiōes ac etiā oblatiōes scē demōib⁹. Vñ. 3. Reg. xviii. Dic helias Cōgregate ad me vniuersi isrl̄ i mōte caeli et pphās baal. cccc. pphās qd lucorū cccc. qd cōcedūt de mēsa i e label. Cōstat qd os istū fuerit deonū cultores et tñ i qdā hōestate corporalivixerūt vñ et nigromātica qd demones cōsulūt nō expetūt p illo tpe qd luxuriis se imiscēt sicut ipi fatent⁹. Et libri eorū quibus supsticiose hec docēt. ¶ Ad p̄mū dicēdū qd secretū nō est reuelādū pp̄ se s; pp̄ vtilitātē aicorū. maxie vbi noticia nō p̄dest inimico nec idigēt ipi occulta tione s; publicatōe: tūc ei ad hōrē dñi est qd secretū qd est p̄trariū inimico vt ille amicis p̄ inimico pot⁹ diuulget. ¶ Qñ autem dicitur Iohannis. xv. qd ideo christus dicit discipulos suos amicos quia omnia et c. nota fecit eis exponit Gregorius. qd noticia illa quaz in eis

causavit fuit noticia cū amore. Talis autē noticia non oibus pphetis cōicaf
¶ Ad secundū dicēdū q̄ lupi rapaces ibidē dicūt tales q̄ intēdūt per malaz doctrinā alios seducere et perdere. vñ nō omēs mali interi⁹: exteri⁹ apparēt boni sicut sūt ypocrite et alii qui hōe sta docent et turpit̄ viuunt. sūt lupi rapaces et falsi prophete qui dono scientie abutunt̄ ad seducēdū alios. q̄ ad h̄ non mittūt a deo. Sed mali hoies. veri tamē prophete a deo mittūt v̄itatē prop̄vilitatē aliorū sicut fuit de balaam et qd̄ prophetāt veritatē zelo dicūt nō intentione alios decipiendi ¶ Ad tertiū que est de diuinatione de sōniis Dicēdū q̄ Arif. vult dicere q̄ illa diuinitio est naturalis: et nō a deo. Dona enī dei nō dāt irrōnabiliē. darēt autē irrationabiliter si darentur communiter omnib⁹ et p̄cipue fatuis et ydiotis. et ideo cōcludit̄ q̄ diuinitio tal̄ in sōniis a natura ē et nō a sp̄ali opatione dei. Modo q̄ potest cōtingere q̄ vn⁹ malus hō est aliqñ aptior ad quoddā certū misteriiū q̄ ali⁹ q̄ tñ est simplicit̄ magis bon⁹. et s̄c̄ q̄na ē ad honores dei de suis hostibus habere testimoniu: ideo donū prophetie dat etnā inimicis. aptis tñ ad tale misteriiū pficiēdū. Sed contra ista videt̄ q̄ diuinitio p̄ somnia nō sit possibilis. q̄ diuinitio importat certitudinē. sed certitudo nō la pōt haberi de aduētū futuro p̄p̄t̄ sōniū ergo nihil est ¶ Ad oppositū ē arif. ii. de sōno det̄minās de diuinatione n̄ quacūq̄ s̄ tantū de illa q̄ fit p̄ somniū et h̄ est cōcedēdū videt̄. q̄ diuinitio q̄ fit per sōniū est possibilis. S̄c̄ sicut ibi dem̄ dicit cōmētator Null⁹ ē hō cui sōnio nō enūteet̄ aliqd̄ futurū et null⁹ famosū est in toto falsū sicut dicit arif.

vii. ethi. Fama autē nō oīo dep̄dit̄ quā multi ppli famāt b̄ ¶ Vñ diuinitio i proposito nihil aliud ē q̄ sōniū signatiuum ¶ Vbi notādū q̄ sicut docet albertus. Somnia signatiua aliqñ in nob̄ causatur ex corporib⁹ celestib⁹ aliqua do ex nob̄ ipsis. Et illa sunt in duplici genere. q̄a habēt originē ex parte corporis. quedā autē ex parte anime Ex parte corporis quidē sicut qñ aliqs humor dñat̄ in hoie sicut flegma melacolia vel colera. Cōtingit p̄ motum vehemētē illi⁹ humoris fataliā ibi formare cōsilia ydola concordātia cū illo humore. Sicut aliqs somniat se gustare dulcia prop̄t̄ humorē flegmaticus descendentem ad linguā vel palatū. Et talia sōnia sūt signa infirmitatū. Sic narrat Albert⁹ de quodā qui sōniavit picē ardētē infūdere invētrē suā propter abūdātiā colere nigre. et expergefactus misit de se colerā nigrā. Ex parte anime habēt originē p̄t̄vehemētē sollicitudinē anime circa aliquid i vigilia. Ecc̄s. v. Multas curas sequunt̄ sōnia. Et ideo dicit Aristoteles Amici p̄cul exntes maxime sūt solliciti de se. i. unicē Cōtingit q̄ aia format sibi ydolu de dilecto. et per hoc multa ydola de circumstantiis circa dilectū. Oriunt̄ etiāz prop̄t̄ hoc multa ydola tam de p̄speritate q̄ aduersitate que sōnia aliqñ sūt vera aliqñ falsa. Et idem credo de inimico sicut de dilecto quia tantū sollicitatur anima circa fugā inimici. et q̄ modo se ab eo possit defendere. sicut sollicitatur circa amici curā. Vñ quādo aliquis cōmuniter somniat de aliqua persona signū est immediatū q̄ aia multū sollicitatur circa illā personā sed an amor vel odiū sit nouit ille solus qui somniat. Valerius li. ix. c. v

i fine. Duo familiares archades iter faciētes. megarā venerūt quorū alter se ad hospite cōtulit alē ad tabnā meratoriā diuertit. Is qui i hospicio erat vidit in sōnis conuītē suū orātē vt sibi cauponū insidiis circūuētō opē ferret Posset enī celeri ei⁹ accursu se iminēti p̄iculo liberare. Quo viso excitatus profiliit tabnā in q̄ is diuerfabat̄ petere conat⁹ est. Pestifero deinde fato eius p̄phamissimū p̄p̄oitū tāq̄ supuacuum dānauit et lectū ac sōniū repetiit. Tūc idē ei fauca oblat̄ obsecrauit. vt et si an̄vite sue auxiliū ferre neglexisset neca saltē vltionē nō negar̄. Corp⁹ nā q̄ simi a caupone trucidatū cū magno plaustro ferri ad portā stecore cooptū tā cōstantib⁹ familiaris p̄cip̄ cōpulsus prot̄ ad portā cucurrit et plaustrū qd̄ in quete demonstratū erat cōprehēdit. cauponēq̄ ad capitale suppliciu p̄duxit ¶ Tertio mō hnt̄ sōnia i nobis orgāz ex corporib⁹ celestib⁹ q̄ alterāt organā v̄tutū sēctiari. secundū quas dā qualitates Et tūc fantasia format sibi cōsilia ydola et sūt signa enētū futurorū de bellis. ifortuniis. et eufortuniis. Quales autē sūt optimi diuinatores dicit arif. Qd̄ tria ḡna hoīz bñ diuinitat. i. frēq̄ntē habēt sōnia significāta. Vefani. amātes. et melacolicī. Vefani sūt ydote et fatui. Cur̄cā ē q̄a tales nō sūt solliciti circa mot⁹ proprios. et ideo bene sētiūt mot⁹ extraneos corporum celestium Sicut aues et bestie magis recipiunt influentiam corporum celestium q̄ homines rōe et prudentia vigētes. Sc̄do amātes de noī suis certius sōniāt sicut si homo invigila videat duos a remoto i eqli distātia Vñ nuz notū et alium ignotum: certius iudica

bit de noto suo q̄ ignoto Tertio melacolicī sūt ymagiatui q̄a sūt frigidī et siccī. Ideo fit in eis naturalit̄ maior i pressio simulachrorū Quia vero cerebrū est albū et clarū: delectatur naturaliter in luce et claritate: et odit et fugit nigredinē et obscuritatem. Fum⁹ autē melacolicus ascendens denigrat cerebrum et quia imaginatio melacolicī ē cum tali fumo anima fastidit cito quodlibet ymaginatū et querit fugere et diuertit se ad aliud. Et iō omīs melacolic⁹ faciliē se diuertit ab vno simili ad aliud sibi sile quia faciliōr ē diuersio ad sile q̄ ad indr̄is: et ex istis cōtingit q̄ melacolicī sūt boī sōniatores. Aliud tamē ē hoies esse bonū sōniatorē et bonū sōniū interpretem: si cut ibi docet. Arif. q̄ illi sūt boni diuinatores vel sōniatores q̄bus apparent vera sōnia. Illi bōī interpretes: qui cognoscunt quorum signa sint. Vñ fatui et melancolicī sunt boni diuinitates non autē boni interpretes. quia ad hoc requiritur experientia longa et conditiones nosse somniantis et dispositiones corporū celestium et multa talia que nimis difficile est nosse Et istud ē vaif simū q̄ homo se de interpretatōnib⁹ intromittat nisi forte in illis somniis que ex cōplexione hoīs oriūt̄. Fatui vero dicūt bñ diuinitates q̄a nō sūt solliciti circa trena nec circa seipos. vñ eorū sōnia sūt valde certa si aliqs sc̄ret ea int̄ptari. ex qb⁹ p̄p̄ q̄ in qb⁹ dā sōniis ē aliq̄ certitudo sed i paucis. et ideo Sōnia ne cures nā fallūt sōnia plures

LECTIO. CIII.

¶ St ei sp̄iosior sole et sup̄ oēs dispositionē stellarū luci p̄pata inueniē p̄ or. Illi enī succedit nox. Sapiāz autēz

n̄vicit malicia **A** **P** q̄ p̄mēdata ē sapia ex his que ei conueniūt absolute ⁊ ex seip̄a. In hac pte p̄mēdata ex his q̄ sapie p̄ueniūt ex cōpatōe ad alia Sūt ei tria q̄ int̄ corpalia maxie nobilitat̄ apparēt. videlz sol. stelle. et lux. Sz ista oia p̄cellit sapia. ē ei hec. idest. sapia increata q̄ ē de^o sp̄eōsior sole. Et tñ iter oia opa dei nobilissimū est sol. vñ singularit̄ d̄ sole d̄r. ecci. xliii. Species celi inuisione glorie. sol in aspectu annūtiās i exitu. vas admirabile opus excelssi. Q̄n̄ ita ē q̄ aliqs̄ artifex multa opa facit alia maiora ⁊ alia minorā Illā p̄p̄riissime d̄r op̄ suū qd̄ accedit magis ad p̄portionē v̄tū op̄at̄: ⁊ i q̄ maxie r̄luz̄ sapia artificis. sz in sole maxie reluz̄ sapia sūmi artificis Vñ Io. cris. exponēs illd̄. In p̄n. erat v̄bū dicit q̄ sol calit̄ p̄tinet i se omēs formas ⁊ sp̄s ⁊ calores h̄mūdi visibiles Vñ plotini^o sicut narrat macrobi^o sup̄ sōnū scipionis. li. i. v̄sus finē dicit q̄ sol vocat̄ dux ⁊ p̄nceps ⁊ moderator luminū reliquorū mēs mūdi et cor celi. Dux qd̄ ē q̄ oēs stellas lumis maiestate p̄cedit. princeps maioritate q̄ illa simplr̄ p̄emiet vt q̄ sol^o talis sit solvoce^o moderator luminū reliq̄ruz q̄ ip̄e sz macrobiū retrogradatōez et stationē i stell̄ erraticis causat. Mens mūdi d̄r q̄ sicut oē illd̄ qd̄ ab hoie fit cōueniēt ex mēt̄ deliberatiōe p̄cedit. Ita oia q̄ in mūdo p̄ueniēt ab ope sol̄ existūt dies ⁊ nox autū^o ⁊ estas hiēs ⁊ ver. D̄r at̄ cor celi q̄ sicut cor ē i medio aial. Ita sol i me^o celi ponit̄ ad calesaciēdū totū mūdū. ⁊ sicut corde celsate a motu aialviuē nō p̄t. Ita nec q̄ q̄ natural̄ viuē p̄t i mūdo motu solis cessate. Et tñ hec. i. sapia increata ē sp̄eōsior sole. q̄ tūciq̄ ei luceat sol. radios tñ suos i fraviscera t̄re nō extendit

nec ad oppositā p̄tē t̄re. Sz de sole iusticie ē ali^o q̄ radios ei^o visibiles p̄ totā t̄rā extēdit nec aliqd̄ eū latē p̄t. Omnia ei nuda ⁊ apta sūt i cōspectu illius vñ ecci. xxiii. Oculi dñi multo pl^o sole lucidiores sūt s̄ t̄rā circūspiciētes oēs vias hoiz ⁊ p̄fūdū abissi ⁊ hoiz corda i tuētēs i absconditas ptes. Et iō p̄cludit boeci^o. v. de p̄so. metro. ii. q̄ de^o p̄t d̄ci ver^o sol q̄ sol^o oia videt dicēs sic Puro darū lumie p̄hebi mellisui canit oris Homer^o. Qui tñ itimaviscera terre. Nō valet aut pelagi radiorum. Infirmitas iusticia p̄rūpe luce. Hāc si magni p̄ditor orb̄ hinc ex alto cūcta tuētū. N̄ la t̄re mole resistūt. Nec nox atris nubib^o obstat. Que sūt q̄ fuerit veniet̄q̄ vno mēt̄is cernit in ictu. Que q̄ respicit oia sol^o. Verū possis dicē solē. vult dicē Homer^o q̄ d̄ mellisui oris propter dulcedinē eloq̄ntie cōposuit vñ libz̄ de laude sol. Qui tñ sol nō possz p̄t̄ra re ad intimaviscera terre vel ma^o propter infirmitatē sue lucis. Sed n̄ sic dicit. Boeci^o de deo q̄ sibi intueti omnia ab alto t̄re nō resistūt sua mole ymo oia q̄ sūt vel fuerūt vel erūt circū in vno ictu mēt̄. Et ideo rōnabilē dicit. quia respicit oia sol^o possum^o eū dicere verū solē. Est ḡ sapia sp̄eōsior sole ⁊ nō solū li imo sup̄ oēs dispōez stellarū .i. s̄r̄ imagies stellarū fixarū siue sint i zodiaco siue e^o. vñ s̄r̄ oēs dispōez stellarū .i. sup̄ oēs pulchritudinē cuiuscūq̄ stelle erraticē vel fixe. Iob. xxxiii. Stelle nō sūt i cōspectu ei^o mūde. Et iō tertio subiūgit q̄ luci cōpata iueniūt prior id est dignior et honorabilior. Vñ an. li. p̄dicamētōz. Q̄ d̄ meli^o ⁊ honorabil^o p̄us eē videt̄. Cōsueuerūt ei plurimi honorabiles ⁊ magis dilectos a se dicere priores ap̄ se. Et tñ alie m̄sim^o p̄o^o hic mod^o. hecille. Sz q̄a pos-

set eē dubiū quō sapia posset esse dignior luce in suo ḡne. Iō cōsequēt̄ hec p̄bat sic: Luca succedit nox ⁊ p̄ cōsequēs caret et̄na stabilitate et̄vincit̄ aliq̄ mō exq̄ nō semper manet uniformit̄. Sapientia aut̄ increata videlz nōvicit malicia. Consimilē cōparationē solaris luminis ad dinā boitatē facit. Dyo. iiii. c. de dinis noib^o d̄icēs q̄ sol ē exp̄ssa si militudo diuine bonitat̄. q̄a lumē suū qd̄ habet em̄neter extēdit ad oia visibilia ⁊ si al̄iq̄ inferiora illud nō p̄ticipant hoc est ex eorū defectu nō ex defectu solis. Vnde nihil omnino p̄uatur ei^o virtute. Sed hoc videt̄ cōtra predicta a boecio qui lucem solis dicit esse infirmam idest debilem quia nō p̄t it̄rare ad it̄ma t̄re ḡ nō illuminat omnia **E**t super hoc potest esse duplex dubitatio. Vna an sol illuminet infra terrā. Alia an illuminet stellas alias sub se et sup̄ se. Q̄ d̄ aut̄ illumiet circa mediū mundi arguitur ex dicto ptolomei qui dicit q̄ radii omnium stellarū nunq̄ adman^o nisi in centro terre. ergo radii solis se illuc extēdūt. Sz illi radii sūt illuminosi. ergo illuminant viscera terre et maris. cōt̄ Boe. **A**d istud plane dicendū est q̄ non. Tamen pro intentione Ptholo. est sciendum q̄ participare lumen est dupl̄iter. Vel formaliter secundū actum luminis: vel virtualiter sc̄dm̄ aliquē effectū luminis. Primo mō non illuminat sol viscera terre nec ip̄a sic lumē p̄cipat^o mō p̄cipat^o v̄z sc̄dz aliq̄ effectū luminis. Vnde non intelligit de radiis luminosis sed de radiis virtutis et actiuitatis quē admodū loquitur Alkindus in libro de theoricā artium magicarū c. de radiis stellarū vbi ponit luminus omnem actualē existē-

tia in hoc mūdo electorū radios emittere in omnē partē qui totū mūdū replet. Vnde ois locus radios continet omnium rerū s̄m̄ errores suos ibidē Quātūvero ad aliud dubiū. An videlicet sol illuminet stellas superiores: potest argui q̄ nō. quia non ē nature inferioris influere in naturā sup̄iorez. ergo sol nō infūdūt lumē stellis superiorib^o. Confirmat̄ rō ista. q̄a sicut se habet motor superior ad motorem inferiorē: ita mobile super^o ad mobile inferius. Sed motor superior infuit inferiorē et nō cōuerso **P** p̄ d̄icit Cithon solam lunā obscuritatē habere: ceteras stellas lumē habere propriū: licet sol per excellētia lumē habeat singulare ergo non omnes stelle alie a sole recipiunt lumen a sole sz tñ lunā. p̄p̄ si sol carz lumē i s̄riorib^o planetz ⁊ stell̄ fixis tunc oia lunā planetarū et stellarū fixarū forent eiusdem speciei cum lumine solis. consequēs falsum: quia saturnus per suum lumen causat frigiditatē Vñ saturn^o dicitur planeta maliuolus p̄pter excessiuam frigiditatē ⁊ mars s̄r̄ p̄pter excessiuam siccitatē. sicut dicit ptholo. in quadrip̄tito. et macrob. i saturnalib^o p̄pe finē dicit q̄ lumē lune extra proprietatez nature sue humectat corpa vbi lumē solis desiccāt Vñ si aliqs̄ diu sub luna dormierit eger excitat^o et fit infano proxim^o. vñ etiā ligna q̄ lunā plēa vñ lunā crescētē deiiciūt̄ iepta sūt fabricē. q̄si nimis emollita p̄ hūorū cōceptionem et agricol̄ mos ē frumētā d̄ agris colligē n̄ nisi luna deficiētē vt sicca p̄maneat. ⁊ p̄ oppositū illa q̄ debēt hūida cōsuari sicut p̄a pira colligi debēt lunā crescētē vel plēa. Ad oppositū ē Auicēna. viii. metha. siue q̄ dicit q̄ sol possit i

medio corporū superiorū tanq̄ cor i medio aialis vt videlz in oia corpa icōfluere possit sicut aia i oia mēbra. Et huic positōi p̄stat eundētia ex snia Aris. ii. de celoz mūdo. qvult q̄ q̄to aliquid pauciorib⁹ motib⁹ p̄sequit̄ suū finem tāto est p̄fecti⁹. Sol ū int̄ oēs planetas pauciores habet mot⁹ hēt ei tñ duos videlz motū p̄p̄riū ab occidēte in oriens: motū firmamētū ab oriēte in occidēs. Et p̄ns ei⁹ motor videlz eē p̄p̄riū quorū p̄mo motori. Et iō habet īfluētā in oia corpa sup̄iora z in hoc cordat̄ Aris. Pto. Aui. Auerois: Messe lach. Et licet alie stelle illuminēt a sole sp̄ tñ sunt plenezmūq̄ semipleue sic luna. Et istā sniaz tenet Dionysius de di. no. Vbi loquēs de sole dicit Oia q̄ cūq̄ ip̄z p̄cipare p̄nt illuat z sup̄ extētū lumē habet ad oēs extēdēs visibiles mūdūz sursūz deorsū p̄p̄rios radi orū splēdores. Sz cōtra istud est q̄ tūc ven⁹ z mercuri⁹ forēt p̄fectiores satur noz marte qa sicut p̄mētator. xii Metha. p̄mēto. xlviii. nūer⁹ motū in quo p̄ueniūt moderni est solis: mot⁹ lūme v. mercurii. vii. z. viii. cuiuscūq̄ ceterorū planetarū. viii. motus zc. Itē. xii metha. p̄mēto. xliiii. Perfectio corporum celestū z etiā motorū sup̄celestū est fm ordinē in situ. Ad istā dicēdū q̄ p̄ncipia istorū p̄hiorū nō sūt demōstrata neq̄ q̄ ordo nobilitatis corporū celestūz debet esse scdm ordinē situs neq̄ fm mltitudinē vel paucitatē motū Neutrū enī potest saluari fm quā cūq̄ viā astronomie. Vñ cōmētator p̄tradicit sibi p̄si. ii. de celo p̄mēto. lxii et. xii. Methaphi. p̄mēto. xliiii. Dicit enī. ii. de celo q̄ illd̄ qd̄ mouet̄ pauciorib⁹ motib⁹ est nobili⁹ vbi cūq̄ fuerit in situ. duodecimo vō Methaphisice

dicit q̄ p̄fectio et nobilitas corporū celestū est secūdū ordinē eorū in locovt illud quod sup̄ius collocaf̄ p̄fecti⁹ inueniatur. Vñ isti p̄hi perplexi fuerūt in motib⁹ corporū celestū. z ideo eorū dicitis nō est standū. Hoc tamē tenēdū videtur. q̄ sol sit planetarū p̄fectissim⁹ z maxime regēs mūdū et tamē in medio septem planetarū posit⁹ sicut dicit p̄tolome⁹ deo sic volēte. Ad rōnes in oppositū. Illd̄ oportet negare q̄ nobilitas planete v̄l corporis celestis debet attēdi ḡnāliter fm ordinē situs vt videlicet sup̄ius semp̄ sit nobili⁹ sed illud ē p̄fecti⁹ qd̄ pauciores habet mot⁹. Vñ celū stellatū p̄fectissimū est z sic dicit̄ de mobilib⁹. ita cōsequēter de motoribus dicēdū est Vñ motor spere solis est vicinior p̄mo motori q̄ motor spere saturni. Ad fz de auctoritate Cithōis dicēdū q̄ aliorū auctoritatib⁹ pot⁹ est fauēdū qui in astronomia p̄tiores fuerūt. Ad tertium qn̄ arguit̄ q̄ si sic lūia oim stellarū forēt eiusdē speciei cum lumine solis: pōt dici vno mō negādo p̄sequētā loquēdo de specie specialissimā. fz qa act⁹ actiuorū sūt in patiēte disposito. ideo in saturno causat vnaq̄ speciei lūis z in luna aliā z sic de stellis fixis similit̄. nec est p̄ductio penit⁹ vni uoca. q̄uis ista lūia sint eiusdē speciei intermedie: diuersitas aut̄ fm specie ponit̄ inter lucēs p̄cipue p̄p̄ diuersitatē effectū fm specie: q̄avnū lumen infriigidat̄ aliud calefacit̄ simile passūz cōsiliiter approximātū Et p̄ncipiū naturale est q̄ potētē actiue eiusdem speciei in cōsimilib⁹ passis habebūt effectū eiusdē ratiōis. si tamē dicerem⁹ q̄ oia lūia sint eiusdē speciei. tunc pōt dici q̄ stelle nō solū agunt per lumen sed vel per substātiā propriā vel aliam

qualitatē nobis in cognitāvna cū lūie et nō est incōueniēs q̄ due res eiusdē sp̄ei sūt cause partiales effectū duarū diuersarū sp̄ey. ¶ Ca. VIII.

LECTIO. CV.

Atingit ḡ a fine vsq̄ ad finē fortit̄ z disposit̄ oia suauiter. hāc amaui: et exq̄si in eam a iuuetute mea. z quesui sp̄o s̄a mihi eam sumē et amator fact⁹ suz forme illi⁹. ¶ Intētio sapiēt Salomonis in isto capitulo octauo ē specialiter enarrare: quēadmodū ad illā mirabile sapiētā quam hēbat deuenerit. Et vult dicere q̄ nec ab homie: nec a studio nec a deone: nec ab angelo: fz p̄ deuotā supplicatiōē ipetrauit eā a deo Vñ circa hoc duo facit. Primo oñdit q̄tū habuit ad sapiētā acquirēdā desiderū et affectiōē. Scdo poit̄ i forma sue petitiōis deuotā supplicatiōē Scda ps̄ ibi ca. ix. De⁹ paty meorū Circa p̄mū ē aduertēdū. q̄ persone inter quas feruētior amor oñdit̄ vt cōiter int̄ hoies sūt vir et mulier: iuuenis et puella: amic⁹ et amica q̄ inter se cōtrahere cogitant copulam cōiugalem et iō sapiēs Salomō vt amoris vehementiam manifestaret quaz habebat ad sapiētā: licentia poetica: ficta q̄dem narratione: sed sub vera significatione itroducit seipsū i forma iuuenis cuiusdā puelle nobilissime quam sapiētā vocat: nuptias affectād. Prudens autem nuptias cōtracturus sic p̄cedit. Prio cōsiderat valore et grās p̄sōe cū qua p̄p̄oit cōtrahere. Z⁹ dotē et diuitias quas pōt cū ea recipere. Et licio si p̄ditōes p̄se sui ipsius puelle possint cōgruē Quarto quō eā a parētib⁹ z amicis quorū interest poterit petere et habere. Isto mō salomon cū amica

sua sapia contractur⁹. primo oñdit ip̄ s̄a puellā mirabiliter amabile et gratiosā. Scdo oñdit ipsius dotē fore summe desiderabile et p̄ciosā. Tertio sui ipsius cōditionē mōstrat fuisse spectabile et virtuosā. Et quarto oñdit puelle datorē habere nobilitatē venerabile gloriosā. et secūdū ista q̄tuor. c. diuidit̄ i quatuor partes. Scda ps̄ ibi. Pro posui ḡ. Tertia ibi. Puer at̄ erā Quarta ibi. Et vt sciam qm̄ aliter nō possim esse cōtinēs nisi ¶ Circa primūz duo facit. Primo ponit quādā ex precedentib⁹ deductā p̄clusionē. Secūdo aggredit̄ enarrare q̄tū habuit ad sapiētiam acquirēdā desiderū et affectiōē Secūda pars ibi. Hāc amaui. Cōclusio ex p̄cedētib⁹ illata et demōstrata ē ista. q̄ sapia habet oēs potētā gubernatiuaq̄ Et sequitur ex hoc q̄ ip̄a omnia potest benignat̄ suauis est amās bonū actūz nihil vetans benefacere. Sicut superius in septimo. c. dictū fuit. ḡ cū sit libata nō vetabit seipsā qui faciet bonū actū Et cū propria sua actio fuerit rege re vniuersa. ergo hoc faciet fm cōditiones sue bonitatis videlz potēt̄ z misericordiē. Vnde dicit. Attingit ḡ a fine vsq̄ ad finē fortiter et disponit omnia suauit̄ a ¶ Quā hic fit mentio de gubernatione diuina p̄t eē duplex dubitatio. Prima an oia subdēt̄ gubernatōi diuine. Scda an de⁹ disponat omnia misericordiē. Quātū ad p̄mū videtur q̄ de⁹ nō oia gubnet qa si sic nichil male fieret in vniuerso cū sit sūme bon⁹ et sūme potēs. Scdo. qa si gubernaret oia nichil fieret preter propositūz. sūū et sic nichil fieret a casu cōtra Ar. ii. phicoz. ¶ Ad oppositū ē s̄ra. Et est dicēdū q̄ de⁹ gubernat omnia cū sit cā efficiēs oim. et etiā finis quia om-

nia efficit propt̄ se et sicut ad honorē suū cōgruit oīa in se dirigit sicut in finē. Hoc autē ē gubernare dirigē res ī aliquid finē intētū. Est tamē sic gubernator oīm q̄ gubernat mediātib⁹ causis sc̄dis. Vnde corpora grossiora et corruptibilia gubernat per corpora celsiora et incorruptibilia et corpora celsiora per angelos siue per intelligentias Huius rō ē q̄ maioris bonitatis cōmunicatio ē si gubernās ⁊ efficiēs celsitatem gubernādi et efficiēdi: aliis sub se ordinate cōiūct q̄ si superiora ab inferiorū gubernatione priuaret et omnia imediate p̄ seipsū gubernaret et ideo ad onēdū suā perfectionē in cādo et cōicādo p̄fectionē suā in creaturis cōiūctat quib⁹ dā gubernationē aliarum ¶ Et ad rōes q̄ primo arguit q̄ nihil male fieret ī vniuerso si ipse oīa gubernaret. negāda ē cōsequētia. sed verū ē si ipse sol⁹ ⁊ imediate oīa gubernaret et ageret nihil male fieret. modo q̄ idē effect⁹ fit a deo sicut a causa parciali et a creatura rōali cōcurrēte sicut ab alia cā parciali ideo cōtingit q̄ idē effect⁹ fit a deo bene et ab homine male: iuste a deo ⁊ ab homine iniuste. Et potest poni exemplū vt si dominus dicat seruo trahā istā cordā leuiter. sic q̄ eā nō frāgam⁹ et serū trahēs ruditer frangat cordā. Ista fractō est a dño et tamē serū peccat et male facit: et dñs nō. Sic de⁹ statuit q̄ creature rationali vult cooperari ī suis opatōib⁹ vt cursus nature maneat quē instituit. sine quo nulla res potest aliquid agē imo nec pōt eē per momētū nisi ipse p̄suaret. Quā ḡ creatura rōalis facit cōtra legē sibi p̄finitā a deo quāuis a deo cōseruet et gubernet et de⁹ idem ḡnalit̄ coopēc̄. sicut cooperat̄ igni cō-

burēdo et soli lucēdo tamen creatura male facit legē dei trāsgrediendo non autē de⁹ qui sic facit sicut lex sua statuit ¶ Ad sc̄dm q̄ arguit q̄ nihil fieret a casu si de⁹ oīa gubernaret. Dicēdū q̄ idē effect⁹ dicit̄ esse a casu et preter p̄positū respectu vni⁹ cause et nō a casu respectu alteri⁹. Sicut ponit̄ exemplū de dño q̄ mittit duos famulos in negociis suis ordinās q̄ vterq̄ obuiet alteri certo loco et tēpore. quorū neuter scit de alio. Iste concursus famulorū dicitur esse a casu respectu vtriusq̄ famuli et tñ ē per se intēt⁹ respectu domini. Et sic ē dicēdū q̄ nihil fit in vniuerso a casu respectu diuine gubernatōis: nec aliquid sibi inopinātū euenire pōt. Sed ex cōcursu cōiūctū particulariū bene p̄cedit effect⁹ q̄ a neutra est intētus et ille effectus dicit̄ casualis vt fortuitus respectu earū. Et hec ē intētio bñ aug. de lxxxiii. quēstioib⁹. q. xxiiii vbi dicit. Quicquid a casu fit temē fit ⁊ quod temere fit nō fit a prouidētia. Si aliqua fiūt in mūdo a casu nō prouidētia qua vniuersis mūdo administrat tunc erit aliq̄ natura et aliqua subā q̄ ad opus prouidētie non pertineat: quod quā s̄m̄ ē cōcludit q̄ nihil a casu fit in mūdo. Et ad istū intētū dicit plato ii. i. thimeo. Nihil fit cuius ortū legitima cā nō p̄cedat. Isti s̄nie concordat boet⁹. v. de cōsolatōe. p̄sa. i. vbi diffinit casū dicēs. q̄ Casus ē iopiat⁹ ex cōfluentib⁹ causis ī his q̄ ob aliquid gerūt euentū. Sed hic videt̄ eē cōtrarietas inter Aug. ⁊ Boe. q̄ s̄m̄ aug. nihil in mūdo fit a cāu. s̄m̄ at̄ Boe. multa fiūt a cāu. Dicēdū q̄ nō ē p̄dictio s̄ equocatio Antiq̄ ei epicurei dixerūt casum eē euentū p̄ductū motu temerario ⁊ nō la cōmixtiōe cāp̄. Et sic accipit beatus

Aug. casū loco p̄llegato. Et boecius sic accipiēdo casū dicit sic. Casus nō ē nisi vox inanis nullā rē hñs sue significationi subiectā. Accipiēdo autē casū sicut dicit Arist. ii. phi. q̄ casus ē cā per accidēs in his q̄ fiūt p̄p̄t finē et in minori parte vel secūdu⁹ Boe. diffinitio nō ē dicēdū q̄ idē fit a casu. et tamē a causis per se. Sicut per se causa ī uentionis thesauri est fossio agri ⁊ repositio thesauri in eodē. Sed quia istū effectum nō intēdebat fodies dicit̄ respectu illi⁹ a casu. Quātū ad sc̄dū dubiū. An videlicet deus disponat omnia misericordit̄. Videt̄ q̄ nō per instantias. q̄ videt̄ paruolos nō baptisatos punit eternalit̄ pro originali peccato. Vnde videt̄ q̄ ī istos nullā exercet misericordā. Itē Ia. ii. Iudiciū sine misericordia fiet illi q̄ nō fecerit misericordias. ergo tales nō disposit̄ misericorditer. Ad oppositū ē littera et dicēdū est q̄ sic Sicut enim dicit̄. v. ethico. Minus malū aliqui vocatur magis bonū. quia ergo de⁹ tribuit bonis vltra merita: et malis citra. dicit̄ oīa misericordit̄ disponere. Misericordia enim dicit̄ voluntatem bene faciendi alicui indigenti. deo vero omnis creatura indiget sine q̄ nec esse pōt. Et ideo cū oīa de sua gratuita voluntate conseruet: omnib⁹ misericordā impendit. Et q̄ de⁹ ex sua bonitate nobis ipendit bona: et nō punit nos nisi pro nostra culpa. Ideo dicit̄ prope sibi cōpetē misereri ⁊ q̄ impropre punire Ad p̄mū de paruulū dicēdū q̄ deus pro peccato originali non solū possit inflexisse carentiā visionis diuine s̄ possit oēs annihilare si uellet. ⁊ iō ī h̄ agit misericordit̄ cū eis q̄ eē hūanū hēbūt ⁊ uiuēt sine p̄ca sc̄d̄. Treno. iii. Mie dñi q̄ n̄ sū p̄supti ¶ Ad secū-

dū dicēdū q̄ s̄ misericordes nō cōsequūt̄ misericordias eos totalit̄ a pena liberantē: p̄sequūt̄ tamē misericordā aliquid de pena debita relaxatē: q̄a citra condignū puniēt̄ sicut alii oēs q̄ pro suis demeritis dānabuntur ¶ In sc̄da parte lectionis aggredit̄ salomō enarrare q̄tum habuit ad sapiāz acquirēdam affectionē ⁊ desiderū et dicit sic. Hanc amaui ⁊c. Ibi de se fatetur sapiāz desiderasse s̄m̄ quinq̄ conditiones virtuosas. Ipam nāq̄ desiderauit frequēter et studiose. Et quātū ad hoc dicit. Hanc amaui vere videt̄ ex corde affectualiter et laboriose. Et q̄tū ad hoc dicit. Et ex quāsi. Inquirere est intus querere. s. in uolūtate et ī mēte. ⁊ exquirere est extra querere in studio et opere et perseuerat̄ et aiose. Et q̄tū ad hoc dicit a iuuentute mea: nō a senectute. iii. Re. xi. Cū iam esset senex deprauatus est cor eius per mulieres Et ecci. xxv. Que ī iuuetute tua nō p̄gregasti quō inuenies ea ī senectute. Est autē notabile exemplū ad cuiuslib⁹ hoīs p̄sūptionē rescindēda: ne aliq̄s pretextu mundicie sue inuētū supbiat cū tā factum tātū a deo p̄uilegiatū. tanta sapientia dotatum recogitat per mulieres finis se in senio deprauatū. Quarto desiderauit sapiāz uilit̄ ⁊ fructuose. Et q̄tū ad hoc dicit. Quesiui mihi sponsam eā assumē. Sponsa enim naturalit̄ appetit̄ propt̄ prolē. proles uo sapiē ē opus meritorū Et ideo quicūq̄ sapiam desiderat ad delectatōez vel ostentatōez seu intrinsecā elationē: hic sibi sapientiam non desiderat fore sponsam sed potius meretricem. Sed ille eaz ī spōsā copulat qui per eam opa meritoria generat. et ideo dicit̄. Ia. ii. q̄ fides sine opib⁹ mortua ē. Vñ aug⁹ sermōe

xxii. Fides appellata est ab eo quod fit. Dne syllabe sonat cum dicitur fides. prima syllaba est a facio. Secunda a dico. Introgo ergo verum credas. et dicitur credo. Fac quod dicitur et fides est. ¶ Quanto desideravit eam prudenter et ingeniose. et quantum ad hoc dicitur. Et amator factus forme illius. In sacra namque scriptura. quae est sapientiae ceteritativa est sensus literalis quasi materia. sensus vero spiritualis quasi forma. Vnde rudis populus iudeorum dicitur Deum. Vocem verborum eius audistis. et formam penitus non vidistis. Ista ergo ita amanda est ut habeat formam scientiae et veritatem in lege. ad Romanos. et ad Romanos. vi. Gratia autem deo quod obedistis ex corde in ea. formam doctrinae in qua traditi estis. Glo. doctrina euangelii. Forma est quae ymaginem dei deformatam restituit. In qua traditi estis non per homines. sed per gratias iesu christi.

LECTIO. CVI.

Generositate illius glorificat contubernium habes dei. Sed et omnis dominus dilexit eam. ¶ Postquam salomon declaravit quantum habuit ad sapientiam acqredam desiderium et affectionem. Hic exponit diffuse tantum desiderium sui rationem. Et quia versus est figurativa fictione de amicitia que est inter amicum amicum. Et verendum est homini nobili aliquam in tanta affectionem amplecti ut eam sibi velit perpetuo coniugio copulari nisi ipsa iuveniat multipliciter gratuita. Iam in hac parte ad modum ardoris amoris vel proci sua amantia singulariter recomendat ostendens quod tanta est in ea abundantia gratiarum pro peccatis amoris apud mereat Proci sicut dicitur ysaia. x. Et dominus nuptiarum pettores vel procuratores. ¶ Et dominus a peccato quia tales solent frequenter transire quae mulieribus peccari illas quas amat. Et ideo procuratoris dicitur pro officium exercere. Et quia turpe est et confusibile

sicut dictum est alicui nobili ad personam ignobilem exercere peccationis officium. Iam restat salomoni prelectissime spose sue declarare praeconiunt amor suus propter non ex levitate vel surreptione sed ex discreta electione subortus. Extollendo ergo carissima a copia gratiarum vii. ei prozatiuas attribuit excitiuas amoris videlicet generositate prozatiouis. Celebritate bone opinionis. curialitate bone educationis opulencia in diuitiis experiencia in artificibus. Sincerum moderamen in moralibus et verum examen in scialibus. et secundum istas vii prozatiuas littera diuiditur in septem partes. Secunda pars ibi. Si omnis dominus Tertia ibi. doctrix est ei. Quarta ibi. et si diuitie appetantur. Quinta ibi. Si autem sensus operatur Sexta ibi. et si iusticia quae diligit. Septima ibi. et si multitudinem scientiae desideret quis. Et planum est quod quae haberet istas conditiones vii. amore maximo digna foret Prima ergo prozatiua quae in ista spose proconio ponitur est generositas prozatiouis. Vitae enim nobiles ne cum vili vel cum degeneri sanguine copulentur. et quantum ad hoc dicitur sic. Generositate illius glorificat contubernium habes dei. q. d. Si de generis claritate merito fiat non solum ipsa est generosa immo generositas sua est famosa. ¶ Muli enim sunt nobiles sed nobilitate ipsorum apud multos non est fama. Sapientia vero generositas tantae extitit noticie atque fame ut ab omnibus nobilibus testimonium habeat claritatem quae omnia proferat contubernium habes dei glorificat generositate illius. Contubernium id est quod societas manes filii ad tempus dicitur contubernium quod abnuntiat. et a taberna quae illi quae in taberna conueniunt ad tempus permanet in una societate vnde hic contubernio. onis. et hic hec contubernium dicitur societas pro milito quae in eodem contubernio manet cum alio. Vult ergo dicere quod quicquid est ille quae contubernium. i. societatem habet cum deo

CA. VII.

glorificat. i. clarificat et clara predicat generositate sapientiae. Dicitur ei gloria quasi dara quae luet vel claret. licet autem omnes nos possumus et debeamus contubernium habere cum deo. pro. Corin. pro. fidelis deus pro quem vocati estis in societate filii eius domini nostri iesu christi. Singulare tamen contubernium habuit cum deo natura humana. i. christo pro postatica unione. pro. Reg. xiiii. Viri israel sociati sunt sibi in die illo. id est in die annunciationis domine viri israel. i. duo intellectus rationales videlicet deum praeiuncti sunt sumus quia diuinus et infirmus quia humanus sociati sunt in die illo. i. in die annunciationis domine quae deo filii dei concepti sunt in virgine benedicta. Et ex quo christus societatem nostram desiderat. vituperandi sumus nisi nos eius societati aptos et idoneos faciamus et ei conformes iuxta naturam nostram possibilitatem faciamus. i. Ioh. pro. si dixerimus quia societatem habemus cum deo in tenebris ambulamus metimur non facimus veritatem. Si autem in luce ambulamus sicut ipse est in luce societatem habemus adiucem. Sapientia ergo gloriosa habet generositate. ¶ Quia omnis sapientia a domino deo est. Ecc. pro. Generositas votrena pro peccati est sicut ei allegat Seneca. ep. vii. Plato dicit neminem regem non ex suis esse oriundum neminem suum non ex regibus. Oia ista longa varietas miscuit et sursum deorsum fortuna versant. Quis est inquit Seneca. generosus et rudent a natura ad virtutem bene dispositus hoc vnum intue dum est alioquin si ad vetera reuocas: neo id est a primo mundi ortu usque ad hunc tempus produxit nos ex splendidis sordidisque alternata series. Hec ille. Quid autem bonitatis sit in generositate vel nobilitate carnali rationabiliter declarat Boecius iii. de cons. pla. vi. Nobilitas nihil aliud esse videtur quam quedam de meritis proeminentis laus pariter. Quod si quod bonum est in

LEC. CVI.

nobilitate illud arbitror esse solvitur iposita nobilibus necessitudine videatur ne a maiorum virtute degeneret. Hec Boetius. Habere enim nomen honoris sine operibus virtutis parum vel nihil valet. Vnde vale. marciali epigramate xiiii. scribit ad quemdam quocumque maximus de nomine honoris gloriabatur. d. nomen honoris habere parum est non potest honoris momentum nullum nomen habere parum nomen et amittit. si tantum est nomen honoris. Momentum nullum si que poscat honorem maxime nulla facis Secundo in lectione ista extollendo sapientiam ostendit eam. Salomon habere celebritatem bone opinionis. Et quantum ad hoc dicitur sic. Sed et oim dominus dilexit eam. Si enim dominus vni regionis vna pro ceteris adamare dignetur multum faciet ad celebritatem bone opinionis de ea promulgare. ergo a multo fortiori ex quo oim dominus qui est deus ista puellam diligit constat eam habere celebritatem bone fame. immo dictum est. ca. vii. Neminem enim diligit deus nisi qui cum sapientia inhabitat. Et propter quod vnumquodque illud magis primo posteriorum ergo pro diligit sapientiam. ¶ Quia in littera ista iam exposita de ingenitate siue nobilitate tractat potest esse dubitatio literalis. Vnde tres sequi debeat conditiones patris in libertate et fructu. Et arguitur primo quod sic. De nominatio debet fieri a digniori ergo pro magis debet denotari a conditione patris quam matris prosequencia pro. quia pro est principium nobiliter in generatione et dat formam mater administrat materiam. xv. de animalibus ergo. ¶ pro. xv. q. vltia. Cum multum. Dicitur quod si ex detestando pro nubio aliquis constituit in sacris cum ingenua fuerint filii procreati illi ecclesie de cuius sacerdotis vel ministri ignominia nati sunt erunt serui. Iure proheni ergo pro non sequitur conditionem matris. ¶ pro. in sacra

scriptura non textitur genealogia per mheres sed per viros. Sed p genealogiam maxime declaraf nobilitas humana ergo nobilitas hois magis attēdi debet fm patrē. Ad oppositū extra de natis ex libero vētre. c. vnicō. Inde cēs eē credim^r vt pgeniti a libera ad fuitiū retrahātur ergo ptus seq^r vētrē q^u ad cōditionē libertatē. Et cōsimiliter q^u ad cōditionē fuitutis Ad q^ustionē dicēdū q^u fm iura ciuilia ples seq^r cōditionē vētrē in fuitutes et libertates Vñ cōiter dicit. Part⁹ seq^r vētrē. Secūdū tñ qdā iura localia in qbusdā re gnis q nō regūt iure impiali. ptus sequit^r pntē deterioris cōditionis siue patris sit siue mater. Et si vterq^{ue} sit fuilis cōditionis et sint diuersi dñi fit diuisio prolis secūdū numerū. vel fm estimatiōnē. si est tantū vna vel si sint in numero inequali. Et istud vfitat^r in qbusdā ptib⁹ fracie. Si gnali^r fm iura ciuilia ptus sequit^r vētrē. Et hoc rationaliter pmo. qā magis pōt constare de matre q de patre. sicut dicit Aris. viii. ethi. et q stat⁹ libertatis debet eē certus ab illo pncipio a quo magis et certit⁹ stat alique eē rōabili^r eē denoiari. Scdo qā ars imitat^r naturā. et sic videmus in aiālib⁹ q ex diuersis speciebus nascūt^r q ptus assimilāt^r mri magisq^{ue} patri. Sicut patet de mulo q generat^r ex equa et asino et mto euidētius assimilāt^r eque q asino. ¶ Tertio qā seruit⁹ et libertas sūt cōditōes corpis Vñ Boeci⁹. ii. de pso. p. vi. Quō ū q^u aliqd in quēpiā nisi in solū corp⁹ et qd ifra corp⁹ ē fortunā loquor possit exercere. Nū qcūq^{ue} libo impali aio. q. d. nō: ex q substantia corpis accipit^r a matre et ferunt^r et libertas circa corpis officia pncipali^r attēdūt rōnabile videt^r

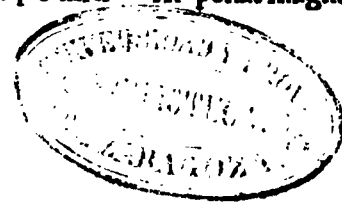
q matrē seq^rur et hunc pordat lex diuina et lex canonica. Dina qdē Exodi. xxi. Vbi d^r q si dñs dederit vxorē alicui quē emerit et ille postmodū egrediat^r liber. filii debēt postea remanē. dño q dedit eivxorē vxor filii⁹ Quasi iude⁹ emerat iudeū. vii. ano egrediebāt^r liber scdm legē. Si tñ medio tpe dñs dedisset eivxorē. Ipa ū egrediete viro ad libtatē remaneret dño cūz ples sua t ota. Lex enī canonica huic cōcordat extra de natis libero ventre sicut allegatū fuit. Q d autē dicūt doctores qdā q qā p^r est pncipiū actiū et honorabili^r Mater ū pncipiū passiū et vile⁹ Iō ples in cōditōib⁹ actiuis vt in honoribus municipiis sequit^r patrē occupādo illa q sollicitudine patna acquirūt Vñ Talia dicūt^r patrimoniu filii. In cōditōib⁹ ū passiuis vt in seruitute et libertate sequit^r matrē: ista inq^{ue} rō mouet par⁹ imouidet^r agere ad oppositū libertas nāq^{ue} nō videt^r eē cōditio passiuā: s; actiuā. Dicit^r ei liber q sui grā et suis actib⁹ dñat^r. et p^rns scd⁹ istas sequit^r debēt cōditionē p^ris. ¶ p^r sicut filii succedūt in hēditate p^ri. Ita succedūt in hēditate mri Vñ rō illa nō mouet quā tñ ponūt scūs Thōas Alexā. et petr⁹. Ad p^rmā rōez dicēdū q nō sp fit denoiatio a digniori sed aliqñ a vi liori sicut hō denoiat^r ab hūo fit etiaz denoiatio a pdomināti et euidētiori a certiori sicut dictū est in positioē. Ad scd⁹ dicēdū q illud statutū ecclie fuit specialit^r editū in detestationē illi⁹ p^riu giū Et sicut dicit glo. ibidē cū ecclā nō sit vsa isto iure pdit ius istā. ¶ Ad tertiu q sacra scriptura pputat genealogias nō ad sciēdū cōditōes seruitutis et libertatis ¶ Sed ad sciēdū de qua familia et tribu psona sit extracta. Et

q^u ad hoc licz p^rz mf de vna tribu eē deberēt p^r tñ pncipalior est in illo vñ a patrib⁹ in genealogiis denoiatio fuit ita texēda.

LECTIO. CVII.

Doctrina est discipline dei electrix operū illi⁹. Due progatue ip⁹ sapie a salomone in amicāz spōsā singularit^r adoptate in pcedēti lectione sūt exposite. ¶ **O**stēdū est enī q ip⁹ habet generositatē ppagādi^r celebritatez bone opinionis vñ in pte t^rta oñdit eā habuisse curialitatē bōe educationis. si ei est vñ de p^rciuis in spōsa eligēda q sit bñ disciplinata et curialiter educata vñ disciplinate domicelle et dñe specialit^r eligūt^r vt filios nobiliū iducēt^r iformēt. Educatio autē vtiosa in duob⁹ cōsistit videlz in castigatione passionū et exercitatiōe bonorū operū Vñ Sene. li. de morib⁹ Educatio et discipliua mores facit et illud sapit vniūsq^{ue} qd didicit Q d at ista doctina sapia in istis duob⁹ sit sufficient^r educata. affirmat^r sic Doctrina est enī discipline dei q^u ad castigatiōes passionū et electrix operū illi⁹ q^u ad exercitatiōes operū. Si ei sit doctrix discipline et electrix operū docere ū eligere nō pōt nisi q nouit et exptus est planū ē q si est doctrix et electrix i bona educatiōe. est sufficient^r in morib⁹ in formata. Dicit^r g. Doctrina enī est discipline dei. id ē ip⁹ docet nos recipere nieter disciplinā que ē nobis valde necessaria qā supius dictū est. c. iii. Sapientia et disciplinā q abicit ifelix ē. Et electrix operū illi⁹. i. faciēs nos eligē opa bñplacita. Disciplina accipit^r tripliciter in scriptura a ¶ Primo gnali^r ter p iformatiōe siue doctna. puer p. Audi fili mi disciplinā p^ris tui et ne de. le. mris tue. Alio mō accipit^r disci

plina p ppositioē morū vborū et gestū vñ ille disciplinat⁹ dicit^r q se honeste i gestū vborū ornat^r irreprensibilit^r se habet Et sic loq^r hugo de istructōe no uiciorū de disciplina. Disciplina ē inquit oim mēbrorū mot⁹ ordinat^r et dispositio decēs in oī habitu et actione. Iaco. iii. Quis sapiēs et disciplinat⁹ int^r vos oñdat ex bona puerfatiōe opationē suā in māsuetudine. Tertio mō accipit^r disciplina p flagellatiōe causa castigatiōis illata. puer. xxiii. Noli subtrahere a puero disciplina Si ei pculse ris cū vga nō moriet^r et vga pcutis eū et aiam de iferno liberabis. Istis tribus mōis est sapia doctrix discipline dei. Disciplina ei dei a nobis ē suscipienda patiēter q^uilibet dura videat^r p p^r t^rna. videlz p^r castigatiōis dilectōez peccātis correctionē tēptatis deiectionem Primo ppter castigatū dylcōnem ille enim q disciplinat nos pat^r noster ē amic⁹ et redēptor. Ad heb. xii. Quis est fili⁹ quē nō corripit pat^r. q si extra disciplinā estis cui⁹ pncipes facti sunt? Oēs g adulteri et nō filii estis. q. d. Oēs amici dei scī sūt pncipes discipule dei. Sicut i matre v^rgier in aplis suis p^r. et gnali^r in oib⁹ q filii sui dicūt^r. Nō eēt magnū si hō recipet vñ ictū puū ab aliquo pro amore amici q p eo fuisset acerrime verberat^r Xps pro nobis nō solū vberat^r sed crucifix⁹ et occisus fuit: ysaie. l. Ipse aut vulnerat^r est p^r iniuities nostras. attritus est p^r scele ra nostra. Disciplina pacis nostre sup eum et liuore eius sanati sum⁹. ergo et nos p amore suoz p p^rctis nostris disciplinari debem⁹ Ad heb. xii. ¶ **B** Fili mi noli negligere disciplinā dñi neq^{ue} fatiger^r dū ab eo arguer^r dic^r ma crobi⁹ li. suo de lapidib⁹ c. xix. q si marit⁹ ponat magnetē sub capite vxoris



dormiētis expiri poterit an sit adultera fidelis qa si ē adultera statim ca det de lecto ac si manu hominis fuisset expulsa. Sivero fidelis sit marito conuertet se ad maritū dormiendo et ipsū amplexabitur. Dicit g sic. Nā qui sci re cupit sua si sit adultera cōiūx. Suppositū capiti lapidē stertētis adaptat. Mox q̄ casta manet petit amplexare maritū. Nō tñ euigilās cadit oīs adultera lecto. Tāq̄ pulsa māu subito fetore coacta. Quē lapis emittit celati criminis index. q̄uis istud nō sit leuib⁹ et lasciuus indifferēter cōicādū. viris tamē litterat et ecclesiasticis dici pōt. moralit̄ aīa hūana cōiūx dei dicitur p̄ fidem caritate iformatā. Osee. ii. Sponfabo te mihi in fide. Volēs ergo dñs expiri an aīa christiana sit vera spōsa vel adultera. supponit magnetē qui lapis ē ferruginei coloris ⁊ trahit ad se ferrū id est magnā tribulationē q̄ ferrei hoīes dure cernicis domāt et trahuntur ad deū. Et quid euenit? Certe false cōiuges cadūt de lecto caritatis p̄ ipaciā ⁊ murmuratōez p̄ deū Deuotero et fidelis spōse christi conuertit se ad deū et sūt sub disciplina dei p̄ humiliatōez orōez ⁊ deuotionē dicentes illud Ro. viii. Quis nos sepabit a caritate xp̄i. tribulatio an angustia an persecutio. ⁊c. Et infra Certū q̄ neq̄ mors neq̄ vita neq̄ creatura aliā poterit nos sepere a caritate dei. Vñ augustin⁹ in quodā sermōe. Null⁹ seruus xp̄i sñ triblone ē. Si putas te nō habere triblatōes nōdū cepisti eē christiān⁹. Suppoiē at̄ magnes iste discipline dñi sub capite spōse xp̄i dormiēd⁹ ⁊ q̄ scētus. qa qñ hō aliqñ ad maiore quietē et trāgilliore cōuersatōne se dispoit

tūc de⁹ sibi disciplinā tribulatōis et in iurie vel p̄secutionis immittit. Iob. xxxiii. Qñ irruit sopor sup homines et dormiūt in lecto tūc apit aures viros ⁊ erudiēs eos instruit disciplina. Greg. xvvi. mora. Aurē cordis tribulatio aperit quā sepe p̄speritas mūdi claudit q̄ qdē disciplina est deuote sustinēda p̄p̄ castigat̄ dilectionē. Secundo ē etiā deuote recipiēda p̄p̄ peccatū correctionē. ps. Disciplina tua correxit me in fine disciplina tua ipsa me docuit. Petr⁹ rauanēs i qdā ep̄. Iō te forsita tēporalr̄ punit de⁹ vt etne mortis ardores p̄ea redimat tēpal. In edificatiōe ū tēpli. os lapides p̄us malleis tū debātur ne eorū positione son⁹ mallei audiret nec securi nec i horreo dñi ponitur granū donec flagellis aut trituratiū pedib⁹ sit excussū. Sic et vium lapides qui ponēdi sunt i illa celesti iherusalē q̄ edificat̄ variis ifortuntorū cōcussionib⁹ poliūt. añq̄ in edificio celestis hitaculi collocēt. Hec pe. raua. Et iō ad correctionē et cōmodū nostrum ordinat̄ qcqd nobis de ista disciplina p̄stat. ad heb. xii. Oīs disciplina in p̄nti nō videt̄ esse gaudii sed meroris post ea aut fructū pacatissimū exercitatis reddet. Vñ gre. Ideo dñs hic quibus dā parit vt eos imperpetuum feriat Ideo autē hic ferit non parcendū in eternū parcat. hec Gre. Et sicut pater vberans filiū cū virga facit puerū verberatum cessare a fletu et ipam virgā osculari cū q̄ est bene disciplinatus ita vult deus de nobis: virga qua de⁹ electos verberat est aliquis malus homo astutus truculent⁹ ⁊ iniustus. Eze. vii. Floruit⁹ ga germinauit superbia iniquitas surrexit i virga impietatis. Et ta

men nō vult de⁹ q̄ plorem⁹ per nimia desolationē: imo etiā vult de⁹ q̄ virgā n̄as osculemur ⁊ amem⁹. Mathei. v. Diligite inimicos v̄ros b̄nfa. h. q. o. vos Et orate p̄ p̄secutōib⁹ ⁊ calūniatōib⁹ vos vt sitis filii p̄ris v̄ri. qui in celis ē Vñ Cefari⁹. Qui captiuos redimere: pau peres pascere: ⁊ vestire nō p̄ualet. p̄tra nullū hoīez odiū in corde seruet ⁊ inimicis nō solū malū pro malo nō reddat: s̄ etiā diligat p̄ eis orare nō desinat. cert⁹ de p̄missiōe dñi sui vt dicere poterit libera p̄sciētia añ tribunal xp̄i ¶ Da dñe qa dedi Dimitte qa dimisi Hec ille. Auertētes ḡ nos a deo tanq̄ p̄ucros ifensatos disciplinari frequēt ad cōmodū et correctionē n̄as oīa cū ḡraty actionib⁹ equanimit̄ tollerem⁹ Prouer. xxii. ¶ Stulticia enī colligata est i corde pueri. ⁊ v̄ga discipline fugabit eā. ¶ Tercio disciplina dei ē deuote suscipiēda p̄p̄ tēptatōis deiectionē. ¶ Prosterne nāq̄ caro mūd⁹ ⁊ demon dū disciplina dei fortit̄ tolerat. ¶ Vñ etiā cōtra tēptationē carnis solēt sc̄i sibi ip̄s disciplinas ifrigere Gregori⁹. ii. dialogorū caplo. ii. dicit de s̄cto b̄ndicto. q̄ qñ de qdā muliere quā conspexerat prius tēptaret̄ exut⁹ vestimētō mūdū in spinarū aculeis ⁊ v̄ti carū incendis proiecit. ¶ Vanitas etiā mūdī alias cōtēmit̄ dū sanctus homo p̄secutionibus agitat⁹ ¶ Sicut enī nutrix volens filiū ablactare inungit mamillā sinapio. vel aliqua re amara ¶ Ita deus hui⁹ vite delicias ifinitis amaritudinib⁹ ordinauit esse resperfas ne eas nimis amarem⁹ ¶ Vñ de Augustin⁹ in cōfessionib⁹ suis regratiatur deo q̄ resperferat semper amaritudinibus illicitas delectationes suas. et Boecius secūdo de cōsolatione.

prosa. iiii. quā multis amaritudinib⁹ humane felicitatis dulcedo resperfa est. que si etiā fructū iocūda esse videatur. tamen quo min⁹ esse velit abeat retineri nō possit ¶ Et de eodē loq̄ns Augustin⁹ de vera inocētia p̄positiōe ducētēfima. xxvi. dicit sic. In presenti vita et delicia tēporales dulces sūt et tēporales tribulationes amare sūt Si quis nō bibat tribulatōis poculū: me tuat ignē iehēnāy. ¶ Et q̄s nō p̄temprnat dulcedinē. seculi inhyans bonis eterne vite. ¶ Sūt ergo diuine discipline quasi qdā medicane p̄seruatiue a putrefactōe ⁊ tēptatiōe pcti. Dicit ei Arist. iiii. Meteororū. q. v. sūt q̄ impediūt putrefactionē frīg⁹ circūstans ¶ Vñ mortui in frigido cōgelati durant icorrupti per m̄ltos annos. ¶ Et ideo magis putrescūt res i estate quā in hyeme qa calor naturalis p̄ frigus circūstans exterius cōprimitur ⁊ seruat in humido. ¶ Secūda causa est excellētia caloris naturalis intrinseci ¶ Et ideo illa in quibus habūdāt calor igneus vt piper galanda et huiusmodi nō cito putrescūt. ¶ Tercia cā ē coagulatio facta a frigido intrinsecō. ¶ Quarta motus moderat⁹ ¶ Quinta magnitudo rei. quia vnaqueq̄ res diuisa per partes cito putrescit. Isto modo moraliter quinq̄ sūt que putrefactionē peccati impediūt quādo enī humidū et calidū a re extrahunt̄ res putrescit. ¶ Sic quādo humor gratie et calor caritatis per peccatū ab hoīe extrahunt̄ homo putrescit moraliter Psalm⁹. xxxvii. Putruerunt et corrupte sunt cicatrices mee: a facie insipientie mee ¶ Hec autē putrefactio quinq̄ modis impedit̄ ¶ Primo modo per frigus circūstans. id est per tribulatio

nem et persecutionem exteriorem.
¶ Secundo modo per excellentiā caloris naturalis ignis intrinseci. id est per excellentiā caritatis spiritus sci. Leuitici. vi. Ignis in altari meo sp ardebit
¶ Tertio modo per coagulationē factam a frigido intrinsecō id est per timorē diuini iudicij et vltionis future intrinsecus recogitatu. **¶** Quarto modo per motū moderatū. Iuxta illud **¶** Et viciū capiūt ni moueātur aq. **¶** Motus moderat⁹ est variatio et cōtinuatio sanctarum occupationū que excludit ocium quod maxime inducit putrefactionē libidinis. Iuxta illud Ouidij de remedijs amoris. Ocia si tollas perire cupidinis artus **¶** Quinto modo impeditur putrefactio peccati per magnitudinē rei q̄a res magna magis resistit putrefactioni corruptenti q̄ parua. **¶** Isto modo moraliter magna dignitas et gradus siue status persone debet eam preferuare a cōmissione peccati **¶** Quando homo recogitat q̄ est prelat⁹. habet ammarū curam. recogitat honorē a subditis ⁊ beneficia quibus omnino indignus est. nisi bene viuat. **¶** Ex ipsa sue dignitatis magnitudie facit sibi stimulū bone vite. **¶** Inter ista quinq; impedimenta putrefactionis. **¶** Primus est disciplina qua vita gratie a putrefactione seruatur. Prouerbiōrum. vi. Mā datum lucerna est et lux lex et vita vite increpatio discipline.

LECTIO. CVIII.

¶ Si diuitie appetant⁹ in vita qd sapientia locupletius que operatur omnia. Si autem sensus operatur quis horum que sunt magis q̄ illa artifex. Hec est quarta pars cōmēdatō-

ria in qua Salomō duas conditiones de amica sua sapiētia introducat que in sponsis eligēdis apud homines mūdānos nō modicū pōderātur. Et secūdum q̄ ei duas prerogatiuas attribuit. littera diuidit in tot partes **¶** Primo ei attribuit ei opulentia in diuitiis. Et secūdo expientia in artificis. Scda ps ibi. si autē sensus opatur et quia diuersorū hominū diuerse sūt cupiditates tam scdm̄ s̄uetudinē q̄ secundū cōplexiones. Nam aliqui desiderāt naturaliter supfluitatē in diuitiis. aliqui subtilitatē in artificis. aliq; virtutum moralium puenientia. aliqui virtutū intellectualium excellentia. **¶** Ideo sub quattuor cōditionibus omne hūmānum desideriu. honestū tamē et non bestiale. cōmūiter describit. quorū tamē appetibilū tantū duo in littera ista prosequit. **¶** Quātū ad primum dicit sic. Et si diuitie appetantur i vita. quid sapientia locupletius: que operatur omnia. quasi diceret nihil: Et intelligitur specialiter de sapiētia increata que est christus de qua. Eph. p̄mo. Nam operatur omnia secundū cōsiliū voluntatis sue. Quia enim sapientia que est virtus humana donum est sapientie increate et idē est cōmendare donum ⁊ dantē in casu. Ideo Salomō frequenter in hoc libro sapiētia cōmendando quedam de sapientia creata ponit et plurima de sapientia increata. Potest tamen ista littera de sapiētia humana intelligi quā si homo habet locuples satis fiet. **¶** Modum vero quomodo quilibet potest esse diues dicam secundū Senecā epistola ceterima. xxxiiii. In qua docet qualiter omnis homo potest sibi pacem ⁊ diuitias

modum dicitur bonis

CA. VIII.

fabricare que duo cōmūiter multus affectantur Dicit sic. Numquid maior est anim⁹ q̄ vbi aliena. se posuit ⁊ fecit sibi pacem nihil timendo. diuitias nihil concupiscēdo ergo secundum. Senecam si vis habere pacem quantum ad mundum pertinet nullum timeas et eris in pace. nihil concupiscas ⁊ eris satis diues. erras inquit si illud putas diuitiē cui varia supellex qui in puincis multis erat qui multū suburbanū agri possidet. **¶** Cū oia dixeris pauper est. **¶** Quare quia debet. Quantum inquit. Omnia nisi forte iudicas interesevtrum aliquis ab homine an a fortuna mutuū sumpsit. Hec. Seneca sententialiter. **¶** Sed melius dixisset si p̄clusisset omne diuitiē deo debitorē fuisse nō fortune. **¶** Dicit enī Augustin⁹. p̄mo de retractionib⁹. capitulo p̄mo. **¶** Homines habent in pessima cōsuetudine vbi dicit debet. hoc deus voluit dicunt hoc fortuna voluit. Sed quomō dantur diuitie a deo cum sint nocivē frequēter illis quib⁹ dantur. Isti questionē respōdet Seneca epistola. lvii. Vbi ostendit quomō dii diuitibus sunt propici et dicit q̄ dicūtur eis ppici quia bono ac benigno vultu mala magnifica eis tribuerunt. ad hoc vna excusati q̄ illa que vrum et excruciant optantib⁹ data sūt. **¶** In hoc ergo dii excusantur secundum eum q̄ licet dent eis ea que eis nō profunt dant tamē qualia appetūt. Sed certe vere diuitie quas sapiētia dat hominibus sūt virtutes et bone operationes quas signatē vocat ppheta diuitias salutis. ysai. xxxiiii. Diuitie salutis sapientie et scientie. puer. x. Benedictio domini diuites facit Secūda

*si sunt signis operum q̄
 felicitate videntur quia
 voluntate p̄cipua ⁊ ceteris*

LEC. CVIII.

prerogatiua et quarta in vniuerso ipsius sapientie est q̄ ipsa habet experientiam in artificis. **¶** Et q̄tū ad hoc dicit. Si autē sensus operatur. i. ars que est circa sensibilia et experimēta commendet ab aliquo. Sapientia increata que est xps artificio p̄cellit oia quia omnia creavit de nihilo. Sapientia etiā humana large loquēdo prudētia et artē p̄phēdit et per p̄ns nihil est magis artifex q̄ illa. Si inquit diuitie appetantur. Notādū q̄ tria sūt genera diuitiarū. **¶** B **¶** Temporales ⁊ piculose spūales ⁊ vtuose etnales ⁊ gloriose. Prime sūt rationabiliter p̄cipēde secunde sunt laudabiliter exercēde. tertie sunt ineffabiliter appetēde. Prime diuitie sunt piculose quia repellūt veritatē a cognitiōe. securitatē ab estimatione et vnitatē ab affectione. Primo repellūt veritatē a cognitiōe. Diuites enī nec habere possunt verā cognitiōē dei nec sui nec proximi. Non dei. quia Math. xiiii. Fallacia diuitiarū suffocat verbū dei et sine fructu efficit. In cuius figurā diuitib⁹ regibus āgel⁹ apparuit i somis ⁊ pauperib⁹ pastorib⁹ in p̄fecta vigilia se ostēdit. In signum q̄ pauperes dariorem de deo noticiā consequātur q̄ diuites. vnde Luce. xix. Dicit q̄ zacheus fuit princeps publicanorum et diues et tamen statura pusillus erat. et non poterat pre turba videre iesum. donec in arborem ascendisset. Sic diuitis cōstitutum et familiaris sunt parui in statura v̄tutum et comprimūt sollicitudinibus et pressuris negociorū et officiorum q̄ non vacat eis cogitare de iesu nisi valde raro id est si forte semel in āno in q̄dragesimavel circa pasca ar-

*genera di
 vicijs
 mat. 23*

borē ascendit pnie ⁊ cōtēplationis de-
uote vt inuitēt illū in domū suam. et
ideo diuicie sūt pulueres excecantes
oculos spūales. Vñ dicit Apoca. iiii.
Dicas quia diues sū ⁊ locupletat⁹ ⁊ nō
lius egeo. Et nescis qa miser es et mi-
serabil⁹ et paup⁹ et cecus et nudus. Itē
nec habēt verā cognitōnē sui propter
duo impedimēta. Primo prop⁹ vera
dicētū raritatē. Et secūdo prop⁹ adula-
onē false mltiplicitatē. De pmo dicit
Seneca. Mōstrabo tibi quid oīa pos-
sidentib⁹ desit. s. qver⁹ dicat De scdo p3
Tot sūt adulatores diuitū de familiis
de vicinis. de amicis. de extraneis. q
pprios defectus nō possūt aduerrere.
Eccā. xiiii. Diuiti decepto multi recup-
atores. locutus ē superbe et iustificā-
uerunt illū. Et infra. Diues locut⁹ est
et oēs tacuerunt et verbum illius vsq
ad nubes producēt. ¶ Tercio nec ha-
bēt verā noticiā de pximo qa nesciunt
qui sūt eorum amici et qui hostes. vñ
Sene. de remediis fortunatorum. Iste
quē tu dñz existas pecuic locut⁹ ē m-
tū h3. Ignoras vtrū auar⁹ vel prodig⁹
sit. si prodig⁹ nō habebit si auar⁹ nō ha-
bet. Istū quē tu felicē admirat⁹ credis
sepe dolet sepe suspirat multi illū com-
mutāf. Mel muscē sequūt. lupi cada-
uera. Frumēta formice predā seqtur
turba ista nō hoies. Et ideo bñ deducit.
Boeci⁹. ii. de cōsolatione. pro. viii.
Qd aduersa fortūa pl⁹ hoib⁹ prodest
q prospera. illa enī semp spem felici-
tatis cū videt blāda mētē hec sepe-
rā est cū se instabilē mutatione demō-
strat. illa fallit hec instruit. illa mēda-
cion⁹ spe bonorum mentes fruentiū
ligat. hec cognitōne fragilis felicitatis
absoluit. itaq; videas illā ventosam
fluentem. suiq; semper ignaram. hāc

sobriam succinctamq; et ipsius aduer-
sitatis exercitatioe prudentē. sic ergo
diuitie repellūt veritatem a cognitio-
ne. ¶ Secundo repellunt securitatē ab
estimatione. Diuites enim semp sunt
in timore perdēdi terras. pecuniaz et
thesaurū Et cū sint sine securitate sūt
per pns sine intrinseca iocūditate Vñ
aug⁹. vi. cōfessionū. narrat q transiēs
per quēdā vicū vidit pauperē medicū
iocatē. et ingemuit loquēs ad socios.
Omnib⁹ inq; conatibus quibus labo-
ram⁹ nihil aliud velle⁹ nisi ad securam
leticiā peruenire quo nos iste medic⁹
precessit. Et sequit⁹ Ille letaf. ego an-
xius ille securus ego trepid⁹ eram: et
illud notabiliter in suo cātico dicit be-
atavirgo. Luce. p. Esurientes imple-
uit bonis et diuites ⁊c. Illud est inane
qd apparet esse repletum et est vacuū
Ita diuites videt⁹ exteri⁹ sine metu et
turbatione et sine sollicitudine ⁊ tam
interius sunt pleni tristitiis et timore
Tercio repellūt vnitatem ab affectioe
Causāt enī inuidias. turbatiōes bel-
la brigas et discordias amicorū Exē-
plū gn. xiiii. de abrahā et loth cōsang-
uineo suo de quib⁹ dicit⁹. Erat quippe
substantia eorū multa et non quibāt ha-
bitare communiter. Vñ statim subdi-
tur in eodem q facta est rixa inter pa-
stores gregū Abrahā et loth cū ⁊ ipsi
substantiis abūdabāt mltifariis. Et iō
sunt parupendende. Vñ sene. epla.
xviii. Nemo ali⁹ deo dign⁹ q q opes
contempserit. Et ideo dicit ps. Diui-
tie si affluāt nolite cor apponere. dicit
aug. Nō dicit Nolite habere. Sed no-
lite cor apponere. Nō enī dānat diui-
tias. vnde mereamur celū sed cor ap-
positū qd sc3 nō expēdit sed recondit.
Et ideo dixi q diuitie sūt rōnabiliter

CA. VIII.

parupendende nō totalit⁹ sm rectā ratio-
nē sed ne sint impedimētū virtutū. Vñ
optimū tpmētū doc3 Aug⁹. sup ps.
li. q null⁹ ditias vlt⁹ dices nimis ptepnat
nec nimis d paupertate psumat dicit sic
Hoc attēdite ne passim diuites rephe-
datis et rursū ne depauptate et egesta-
te psūatis Si enī nō ē psumēdū de di-
uitiis. qto magis nō ē psumēdū de
paupertate. Paup vlcerosus nō hñs e-
scā nec vestē allat⁹ ē ab āgelis in sinu3
abrahe. Vide quo sublat⁹ ē lege scrip-
turā et inuenies diuitē abrahā. subla-
t⁹ ē ergo i sinu ditis paup: an potius ā
bo diuites deo ambo cupiditate paup
es. Hec aug. Secūde diuitie sūt spūa-
les et virtuosae et hec sūt grē et opatio-
nes virtutū et boni mores. Vñ gre.
ome. xv. fr illd. Exiit q sciat scire se-
mē suū. Sole diuitie vere sūt q nos v-
tutib⁹ dices efficiūt. Si g frēs dices es-
se cupid⁹ veras ditias amate: si culm ē
honoris qrit⁹ ad celeste regnū tēdite.
si gliaz dignitatū diligit. in illa supna
angelorū societate ascribi festiate Vñ
i. Thi. vi. Precipe diuitib⁹ h⁹ seculi nō
sublime sapere neq; sperare in incer-
to ditiaz. Et infra. Bene agere dices
fieri. in opib⁹ boīs. Et eph. iii. Det vob
sm diuitias glorie sue vtutē corobo-
rari per spūm eius in interiori homi-
ne et habitare xp3 per fidē in cordib⁹
vestris in caritate radicati et fundati.
Tercie diuitie sūt etnales ⁊ glie. In is-
tis enī est perpetuitas sine trāsitiōe se-
curitas sine fatigatione. iocūditas sn
afflictioe ⁊ facietas sn defectioe de qb⁹
ps. Gliaz ditie in domo ei⁹ ⁊c. et itery
Spa in dño et fac boitatē ⁊ inh. t. pas.
¶ In ditis ei⁹ ¶ LECTIO. CIX
¶ Si iusticiam qs diligit labores
hū⁹ magnas hñt vtutes. Sobrietates

LEC. CIX.

eni et prudētia docet iusticiā et virtu-
tē quib⁹ vtil⁹ nihil ē i vita homibus
Postq salomō declarauit quinq; pro-
gatiuas sapie spōse sue. In hac pte. ple-
q de sexta. Dicitū ē ei q ipa habz no-
bilitatē ppagationis celebritatē bōe opi-
nionis curialitatē educatōis et opulē-
tiā in ditiis et expiētā i artificis Se-
xto h3. sincer⁹ moderamē i moralib⁹
Et septimoverū examē in scialibus.
Est g intētio h⁹ cōis pmedare istā spō-
sā siue amica plectā a bonis morib⁹.
Et circa hec duo facit. qa pmo cōmen-
dat eā gnalit⁹ et sumati a iusticiā lega-
li. Scdo singularit⁹ et sigillatū a qlibet
vtute cardinali. Scda ps ibi. Sobrieta-
tē enī ¶ Circa pmo ē aduertēdū q si-
cut dicit Ar. v. ethi. c. i. Duplex distinguit
iusticia gnāl q vocat⁹ iusticia lega-
lis. et particularis iusticia. In q talis
ē dritia. q iusticia legal nō ē ps vtutif
sed est tota virtus. et vocat⁹ iusticia le-
gal. qa s3 eā f. tot⁹ legis obserua-
tor. secūdū singulas opatōes virtutū
Vocat⁹ aut iustitia gnāl nō q sit cōis
ad oē virtutē Sed qa ē vnā vticulari
directiua tamē cuiuslib⁹ vtutis i actū
suū scd3 arist. s3 q expedit ad bonū cō-
munitat⁹ siue bono pī. Vñ iusticia le-
gal itēdit dirigere oē vtutē i actū su-
um sicut expedit ad bonū cōitat⁹. Iu-
sticia vticulari ē illa cui cōtrariatur
auaricia ⁊ ē i cōmutatōib⁹ et distributi-
omb⁹ q sūt ad singlares psoas. Et hec
ē q pnterac⁹ iter quatuor virtutes car-
diales q sūt prudētia iusticia fortitu-
do ⁊ tpantia. Prio g cōmēdat salomō
spōsā suā a iusticia legali. et scdo a iu-
sticia cardinali vt dicit⁹ ē. Quātū ad pri-
mū dicit sic. Et iustiaz qs diligit ⁊c. se-
cūdū varietatē cōsuetudinū ⁊ pplexio-
nū sunt in homib⁹ varie idinationes
A. i.

tam ad vicia q̄ ad virtutes. Vñ qdā ho-
mines naturalit̄ inclināf ad opa iusti-
cie et eorū exercitio delectāt̄. et de
tali hoīe loquēs dicit. et si iusticiā q̄s
diligit naturalit̄ vel ex electione et h̄
loquēdo de iusticiā gñali: labores hu-
ius. i. exercitōes difficiles sapie ma-
gnas habēt vtutes. i. vires ad acq̄siti-
onē. vel labores hui⁹ magnas hñ vtir-
tutes. i. p̄ exercitacionē sapie magne ac-
q̄rūt vtutes. labores dicit p̄p̄t̄ difficul-
tatē q̄ est sp̄ ānexa operi vtuofo. vt̄ ei
cōsistit circa difficile. et sicut dicit qui-
dā. Nulla ē nō arduā vt̄. Scdo p̄men-
dat ex q̄ttuor vtutib⁹ cardinalib⁹ sigilla-
tim dicēs sobrietatē et prudētiā iusti-
ciā ⁊ vtutē. Prudētiā ⁊ iusticiā specifi-
cat noīb⁹ suis: sed t̄pantiā vocat sobri-
etatē: et fortitudinē vocat vtutē. Sicut
enim dicit Iulius de officiis. Nomē
virtutis antiquitus fuit solius fortitu-
dinis. Iste at̄ quattuor vtutes dicun-
tur generales principales et cardina-
les. sicut enī i artib⁹ est subordinatio-
nē dare quā vna precipit dñāf et prin-
cipatur. alia subseruit ⁊ exegitur. ita ē
in vtutib⁹ moralib⁹. sic ars militaris
p̄cipit equestri et eq̄stris frenefactiue
Similit̄ ars gubernatoria nauis ē ar-
chitectonica. i. principalis et precepti-
ua respectu remigatiue et nauifaciē
⁊ huiusmodi. Finis enī superioris artē
est intēf ab inferiori sicut frenefacti-
ua intēdit bonitatē ad hoc q̄ hō bene
equitet et bñ equitare ordināf ad bo-
nā muliciā. Et ideo ars militaris habz
p̄cipere tā eq̄stri q̄ frenefactiue et mlt̄
tis aliis subseruentib⁹ arti militari. e-
odē mō est in vtutib⁹ moralib⁹. vna
p̄cipit alteri puta superior inferiori Ver-
bi gratia i passionib⁹ p̄cupiscibilib⁹ de-
lectationes fm tactū sūt difficiliōres

ad regēdū ⁊ ideo idigeni⁹ vna virtute
qua ratiōnabilit̄ regamur i huiusmo-
di delectationib⁹ generalit̄ et istavo-
catur tēperātia. sub ista sūt alie vtutes
circa materias speciales delectabiliū
Est enim delectatio s̄ tactū mlt̄plex
alia circa gustū. alia circavenerē. alia
circa ludos. In delectationib⁹ circa gu-
stū indigeni⁹ virtute que pōt vocari so-
brietas. In delectationib⁹ venereorū
indigent cōiugati quibus solis venere
is licet vna virtute que vocatur con-
tinētiā vel castitas. In delectationibus
que fiunt circa ludos indigeni⁹ virtu-
te seruante mediū int̄ supabundātiā
et defectum que vocatur Eutropelia
sicut docet Aris. iiii. ethi. Modo quia
omnes iste vtutes sūt circa materiaz
magis particularem q̄ tēperantia q̄
tēperantia habet fieri circa delectati-
ones s̄ tactū generalit̄ subintelligen-
do gustū sub tactū q̄ gustū ē quidam
tact⁹ sicut dicit ii. de aīa. Iō t̄pantiā vo-
cat̄ t̄pantiā generalis et eutropelia ē
spēs tēperātie. ⁊ s̄ castitas p̄iugat̄ et
sobrietas i cibo et potu sūt spēs tē-
perātie. ⁊ q̄ superior vt̄ p̄cipit inferiori iō
t̄pantiā vocat̄ p̄ncipal̄ respectu eutrope-
lie vel sobetati. q̄ vō sic ē q̄ oīs mate-
ria moral̄ r̄ducit̄ ad q̄tuor viz ad pas-
p̄cupiscibil̄ et irascibil̄. ad elcōez rōnis
⁊ ad opatōz circ̄ res victui necessarias
Iō si iustis q̄ttuor bñ regulemur. p̄fec-
te cri⁹ vtuofo. ⁊ iō s̄ istas q̄ttuor vtutes
dñr q̄ttuor p̄ncipales siue cardinales.
Nā t̄pantiā facit tenere mediū s̄ rctāz
rōnē circa passioēs p̄cupiscibil̄. fortitu-
do circa passioēs irascibil̄. prudētia cir-
ca elcōes i opabilib⁹. ⁊ iustia circa pica-
tōz i r̄b⁹ exteriorib⁹. Dñr at̄ iste vtutes
methaphorice cardiales. Cardio ei s̄
papiā et hug. ē ps ostiū q̄vtif i qdā fo-

CA. VIII.

ramie ligneo vel lapideo per qd ostiū
vtif qñ claudit̄ et apit̄. et aliqñ vocat̄
cardo ipz forame. ⁊ dñr a cardian gre-
ce q̄ ē cor l̄tie. q̄ sic cor hoīs r̄git cor
p̄i motu ita lignū illd̄ r̄git ⁊ mouz ia-
nuā Quia ḡ opatōes huane regūt de-
termiate ab istis vtutib⁹ s̄ rctā rōnē
sicut ianua p̄ suoz cardinē. Vñ ab an-
tiqz cardiales eas placuit appellari vñ
forte meli⁹ dicitur cardinales. q. car-
dialos. i. cordiales a cardian grece qd
ē cor latine. Et dñr cardiales ad dr̄iti-
am vtutū corpaliū sicut sūt robur ⁊ a-
gilitas corporis. Iste vō sūt i corde id
est in aīa. ⁊ iō forsitā cardiales vel cor-
diales p̄mit̄ dicebāt̄. Ex his p̄z quare
sūt quattuor vtutes p̄ncipales. ⁊ q̄re di-
cūt̄ cardiales. Est aut̄ vlt̄er⁹ aduerten-
dū q̄ iste q̄ttuor vtutes s̄ plotinū et
macrobiū sup librū p̄mū de sōno sci-
pionis q̄druplici variāt̄. Sūt ei vtutes
exēplares vtutes purgati animi. vtu-
tes purgatorie et vtutes politice Iste
vtutes s̄ q̄ sūt i deo qdāmō vocāt̄ ex-
ēplares vt̄ dicit̄ iusticia dei obseruatō
legis etne in admistratōne. fortitudo
potētia gubernādi t̄pantiā p̄formitas
volūtatis sue ad rctā rōnē. prudē-
tia sapia dei infinita. Sic ergo iste vtu-
tes secūdū q̄ in deo ponūt̄ vocāt̄ ex-
emplares vtutes. q̄ diuine vtutes exē-
plares debēt ē huane vtutis. deū enīz
sicut sūmā regulā bonitatē imitari de-
bemus. Cōsiderādo istas vtutes p̄ ut
ab hoīb⁹ h̄ri p̄nt̄. sic differūt s̄ gradus
perfectōis ⁊ imperfectōis. Inueniūt̄
in bonis in meliorib⁹ in optimis. In
boīs vocāt̄ politice: id est ciuiles quia
secūdū eas homo aptus efficitur ad
bene viuēdū in communi ciuilitate.
In melioribus et perfectiorib⁹ qui tra-

LEC. CX.

scendūt primos tendūt quodāmō ad
diuinā similitudinē vt imitentur ⁊
effigient virtutes exemplares in deo
Vocantur iste virtutes purgatorie q̄
purgant auiciis passionū ita q̄ iste vir-
tutes sūt in hominib⁹ quib⁹ habēt fre-
quētiā passionū ⁊ tamē eis dominā-
tur virtuose. Et ideo dicitur i eis pur-
gatorie. Sed in hominibus perfectissi-
mis qui totaliter diuinis adherent di-
cuntur iste virtutes esse vtutes purga-
ti animi in quibus prudentia sola di-
uina intuetur. Tēperātia terrenas cu-
piditates nescit. Fortitudo passiones
ignorat. Iusticia cum diuina lege per-
petuo federe sociatur et sic sūt inval-
de bonis. i. beatis. vel forte in quibus-
dam paucis electissimis in hac vita. et
specialiter fuerunt in christi hūanita-
te et virgine gloriosa. ¶ His vtutib⁹ patz
littera q̄ sapiētia docz sobrietatem id
est tēperantiam. Prime Petri. quinto
Sobrii estote et vigilate. ⁊c. Docet eti-
am prudentiam. Mathei decimo. E-
stote prudentes sicut serpentes et sim-
plices sicut columbe. Docet etiam iu-
sticiam et virtutem id est fortitudinēz
quibus vtilius nihil est invita homini-
bus. ¶ Sed cōtra hoc videtur q̄ vir-
tutes theologice sūt meliores ad pro-
merendū vitam q̄ siue fide impossi-
bile est placere deo. Ad hebre. xi. Et
si hō caritatē nō hēat nihil est. i. Corin-
iii. dicēdū est q̄ sub istis q̄ttuor cōpre-
hēdūt vtutes theologice. s. fides sub
prudētia. spes s̄ fortitudic. caritas s̄
iustia. ⁊ sic vñ ē q̄ istis nihil ē vtili⁹ i vi-
ta hoīb⁹. ¶ B. ¶ Hic p̄t breuē dubitari
¶ An virtutes morales sūt cōnexę sic
q̄ nullus possit habere vnam nisi oēs
habeat. ⁊ videt̄ q̄ nō. quia Aug⁹. dicit.
A. ii.

ad Ihero. in q̄dā epla in q̄ dicit̄. Non est diuina snia qua dicit̄. q̄ habet vnā habet oēs sed oīs vera snia est diuina qa fm Ambrosiū. Oē verū a quocūq; dicit̄ a spū scō est ergo nō est vera sententia. ¶ pp: vtutes morales generantur ex exercitio actū vtutū. sicut pz. ii. ethi. sed cōtingit aliquē exercere se in actib; vni; vtutis et nō in actib; alterius. Sicut aliq; pōt se dare actibus liberalitatis licet nō det se actib; cōtinētie sicut pz. g. talis acqrit liberalitatē et tñ nō est cōtinēs. Ad oppositū est phi. vi. ethi. duob; vltimis caplis vbi pbat q̄ null; pōt habere prudētia nisi habeat oēs vtutes morales. Nec pōt qs habere vtutes morales nisi habeat prudētia. Ad q̄stionē dicēdū. q̄ vtus moralis pōt accipi duplicatē pfecta et imperfecta. Vir; moralis imperfecta pōt haberi etiā si alia nō habeat. Perfecta autē nō pōt. Vir; imperfecta vocat̄ inclinatio naturalis ad vtutē. Sicut aliq; naturaliter inclinatur ad castitatē. aliq; ad liberalitatē. Perfecta ū vtus est habit; inclinās ad op; bonū bñ agēdū. Hu; conexiois rō apd Aris. talis est quia null; pōt eē prudēs nisi sit vtuos; Vir; tus enī; moralit̄ facit eligere bñ ea q̄ sūt ad finē et bñ iudicare de fine. sic p oppositū malicia facit male sētire de fine. Vnicūq; ei bonū apparet illud ad qd dī amīc; Et iō si nō habeat rectā estimationē de fine nūq; bñ eligit media qd est op; prudētie. Et corrupt; habitus p viciosos act; habet falsā estimationē de fine et p p̄ns erronee eliget. Et iō prudētia q̄ est recta electio v̄l recta rō agibiliū nō est in tali. Qd at vir; tus moralis nō possit eē sine prudētia sic onidit̄ Inclinatio in actū vtutū ē ab habitu vtutū. mō sicut inclinatio corpis si

est nimia et nō fit fm rectā rōez corp; impingit in aliā ledit̄. ita inclinatio vtutis si est nimia nō fit fm rectā rōez Et ideo ad h; q̄ opatio sit vtuosa requirit̄ nō solū habit; inclinās s; prudētia dirigēs et moderās opationē. et iō vt; moralis nō pōt eē sine prudētia. ¶ Ad p̄mū dicēdū. q̄ intētio Aug; est q̄ illa snia exp̄sse nō docet̄ in sacra scriptura. ¶ Ad scd; dicēdū q̄ q̄ assuefacit se in opib; vni; vtutis et nō oīm talis nō habebit prudētia; nec acqret aliquā vtutē moralē pfectā. Acqrit tñ vnū habitū iuxta materiā circa quā se exercet. s; ille habit; nō hēbit rōez vtutis pfecte ppt̄ defectū prudētie. Et iō ad h; q̄ aliq; vtus acqrat̄ oportet q̄ hō se habeat circa oia q̄ in vsu vite veniūt. nō tñ oportet q̄ sit exercet se in actibus oīm vtutū. sed reqrit̄. q̄ se habeat vtuose circa materiā alicui; act; vtutis Sūt tñ qdā vtutes cōueniētes hōi fm statū eminetē sicut magnanimitas et magnificētia. Et istas virtutes acqret homo exercēdo se in actib; liberalitatis. sic q̄ liberalitate habeat eas in potētā p̄p̄nq;. Si ei liberali superueniat abūdātia sūptuū et pecuniarū exercebit actus magnificētie de facili ppter vsū liberalitatis in donationib; medicis vsitatū. ¶ LECTIO. CX. ¶ Et si mltitudinē scie desiderat qs scit p̄terita. et de futuris estimat scit vtutias sermonū et dissolutiones argumētory; signa monstrat scit anteq; fiant et euentus tēporū et seculorū. In ter ea qbus homines singularit̄ extollunt vnū est exp̄tētia in diuersis scientiis. ¶ Quā enim omnis scientia est de numero bonorū honorabilū ab omni scientia redditur psona quelibet honore digna. Qu; ratio

CA. VIII

est quia honor ē p̄miū vtutis. Virtus autē rei mēsurat̄ in hoc q̄ pōt attingē ad illud ad quod naturaliter est ordinatū quia in eo consistit eius perfectio. Modo omnis homo naturaliter scire desiderat et sciētia est hominis perfectio naturalis et ideo omnis sciētia redit omnē personā honore dignam Postq; ergo salomon sex prerogativas de sapiētia sponsa sua retulit videlicet generositatē propagationis. celebritatem bone opinionis. curialitatez educationis opulētiam in diuitiis et exp̄tēntiam in artificis. sincerū moderamen in moralibus In hac parte subiūgit septimam prerogatiuā videlicet verum examen in scientiis. Et qui a scie secatur quemadmodū et res de quibus sunt. iii. de anima. Res vero diuiditur in signum et signatum. ideo omnis doctrina vel ē rerū vel signorū Sicut dicit aug;. i. de doctrina christiana. c. vi. Scientie vero que sūt de signis vocant̄ sciētie sermationales Scientie que sunt de rebus vocant̄ scientie reales. Et ideo qa oīs scia sub altero istorum generū continetur. Ideo ad cōmendationem scientie introducit salomon in hac parte eā habē noticiā tam sciētiarum naturalū q̄ etiā sermotionaliū. Et dicit sic. Et si multitudinē sciētie quasi diceret. non solū ipsa adornata est virtutib; moralibus videlicet iusticia. prudētia. fortitudie: et tp̄ticia. imo etiā dotata vtutib; intellectualib; vt hēat nō solū scia; s; mltitudinē scie. q̄ vero multitudo scie ē scdm multitudinē scibiliū. Sūt autem in naturalib; qdā p̄terita quedā futura quedam que eueniunt raro et qdā que

LEC. CX

frequēter Itē in sermocionalibus scientiis. quedā sunt plana et facilia ad intelligendū et quedā obscura et p̄plexa et apta ad decipiendū De oib; istis dicit sapiētia eē sufficienter instructa. quia scit p̄terita et de futuris effiat et c. Quia enim disciplinatus est intellectū certior ē iquirere secūdū vnū quod q̄ gen; q̄tū natura rei p̄mittit sicut dicitur. i. Ethicorū. Ideo fatuum est; tā tā certitudinē exigere de futuris q̄tas habere possum; de p̄teritis: cū futura annexa sunt contingētib; p̄terita vō necessitati sunt subiecta: et ideo signatē distinguēdo dicit. Scit p̄terita et de futuris estimat. i. opinatur vel coniecturat. Scit etiam verfutias sermonū. i. occultos et enigmaticos modos loquendi Vel verlutie sermonū dicuntur p̄plexae forme arguēdi in quib; patet redargutio saltem apparēs q̄cū q̄ partē homo elegerit. sicut in insolubilibus. Scit etiam dissolutiones argumentorū que vidētur apud simplicem solui non posse. Alia littera habet dispositiones argumentorū id ē debitas formas arguēdi sillogistice. et enthymematice: exemplariter. et inductiue et huiusmōi disponēs de quib; in libro priorū tractatur. Scit nō solum ista: imo in naturalib; scit signa et mōstra Signa dīr aliqui effect; naturales in celo vel in aere qui euent; futuros designāt circa statū humanū. sicut patet de Cometa que significat mortem principis et bella futura. sicut pz. i. meteororū et lōga exp̄tētia ē expertum. Monstra vero dicuntur que fiūt contra consuetū cursū et contra intentionem nature. Sicut quādo hō nascitur cū sex digitis vel cū duob; capitib; et huiusmōi. Et vocat̄ mōstra q̄ cōit ali-

quid diffuetū demōstrāt eē futurū. vñ
oē monstrū ē signū s; nō eē. large lo-
quendo de signo quū stricte loquēdo
posset dici illā signū qd raro. tamē se-
cū dū naturā accidit. sicut ē cometavel
cdipsis solis. Mōstrū qā raro euenit
et p̄ naturam. Sicut si aliqs ex media
pte eēt hō ex reliqua bosvel eē. Scit e
uēt? tpm et sectorū. i. scire facit. qā si
cut sup̄ dictū fuit aicos dei et pphetas
cōstituit a. ¶ Nota q̄ inter multa q̄
scire nos puenit triū ē nobis scia ne-
cessaria videlicet flagitiōrū q̄ ppetraui?
beneficiōrū que reportauim? et sup-
pliciorū que nos meruim?. Prima er-
go scētia circa quā debem? esse curio-
si est noticia nostrorū flagitiōrū vt illa
discutiam? vt nos ipsos parui pedamus
et nō supbiam?. Et argumētū demō-
stratū ad cāndū istā sciaz affert nobis
cōscia nostra murmurans et lesa quo-
dāmō de malicia factorū nrōrū vñ sig-
nāt dicit? Ihere. ii. Arguet te malicia
tua et auersio tua increpabit te. Scito
etvide qā malū et amarū est dercliq̄-
se te dūz tuū. Sed defectū huus scien-
tie multihnt qui i reb? mūdānis et in
defectib? aliorū percipiētis sūt prudē-
tes et circa seipos negligētes. sicut oeu-
lus vidz oia preesse. Cōtra quales ber-
nard? i pncipio meditationū suarū di-
cit. Multi multa sciūt et seipos nesciūt
alios inspicūt et seipos deserūt. Ei iō
signāter dicit? i. Tess. iiii. Sciāt vnusq̄
q̄ vas suū. i. corp? suū possidere vel cō-
sciam suā possidē in scificatione et ho-
nore. ¶ Scda scia circa quā dem? esse
curiosi ē noticia bnificiorū q̄ reporta-
ui?. Inē q̄ p̄cipuū ē redēptio. quā rece-
pim? per passionē xpi. i. q̄ xps fecit no-
bis vñ argumentū demōstratū sue
maxie dilcois. qm̄ pro nobis morivo-
luit in ligno crucis Tria at̄ regrūt ad

demōstrationē. Sicut docz phis prio-
posteriorū. Subiectū passio et diffini-
tio que sit mediū ad cōcludēdū ppriā
passionē de subiecto Subiectū hū? de-
mōstratiois fuit fili? dei qā lz essz eq̄
patri secū dū deitate mltiplr trī p nob
seipsū exinanuit et subiecit fact? obe-
diēsvsq; ad mortē. i. ad Cori. xv. Fili-
us erat subiect? ei q̄ sibi subiecit omia
Passio p̄clusa ex hoc subiectō fuit pas-
sio mortis christi. Ad heb. ii Videm?
iesū propter passionē mortē coronatū
Mediū ad cōcludēdū hāc passionē de
hoc subiecto fuit diffio subiecti id est
p̄ordiatio filii dei q̄ tradidit seipz pro
nob. vna cū patre et spū scō. Lu. xxii.
Fili? qdē homis sicut diffitū est vadit
Hec fuit demōstratō fca p nobis in fi-
gura crucis causans in nobis tam su-
auē p̄sciaz vt in p̄p̄tōe istū? alia scia cō-
tēna. Vñ paul? scribit. i. Cori. ii. Nō
ei iudicauit me scire aliqd inē vos nisi
xps iesū et hūc crucifixū ¶ Tertia sci-
ētia circa quā curiosi eē debem? est no-
ticia suppliciorū q̄ meruim?. et hāc ha-
bebim? p demōstrationē penarū ifer-
naliū que sūt diuersis scis prib? reue-
late. Et i duob? v̄ sib? tagū? situz esuri-
es. frig? ignis fetor et horror. Tene-
bre desperāt victi v̄ mesq; rodētes. et d
ista scia dī in ps. Cōuertāt p̄ctōres i i-
fernū oēs gētes que obliuiscūt deū. et
cito p?. Sciāt gētes qm̄ hoies sūt mor-
tales videlz et puniendi si delinquit.
S; qā tactū ē q̄ xps fecit nobis vñ ar-
gumētū demōstratū in ligno crucis.
B. ¶ Est notādū q̄ xps hoib? tplex effi-
cit argumētū viz argumētū q̄ ei socia-
liē vniū. et argumētū q̄ per eū snialiter
puniū. et argumētū q̄ per eū spūaliter
muniū. Prbnū fecit in sua bndicta i
carnatione. scdm̄ i sua quotidiana cō-
uersatiōe. tertū faciet in finalis iudi-

CA. VIII.

ci declaratione. Et inuit? ista tria ar-
gumēta trib? regulis phicis satis notis
Quarū p̄ma tal est. Medio exnte li a
liqd necē ē extrema p̄iugi. Scda Ma-
iori exnte de necessario et minori de
inesse seq̄ cōclova de necessario Ter-
tia si affirmatio ē cā affirmatōis et ne-
gatō erit cā negatōis et t; i caus p̄missz
Primū ergo argumentū factum fu-
it in benedicta incarnatione cū? p̄dō
erat q̄ necesse fuit eē pacē et p̄cordiaz
inē deū et hoiez. de? fuit maior extrei-
tas et hō mior. Istē v̄o extremitates v-
nite fuerūt i quodā medio qd vere fu-
it hoc aliqd videlz i filio qm̄ naturā hu-
manā i suā p̄sōalitate assūpsit. vt eadē
persōa. idē singulare. idē li aliqd fieret
de? et hō. et hito tali medio necessario
fuit pax. Ioh. xx. Vēit iesus et stetit i
medio et dicit eis pax vobis. Istud ar-
gumētū fuit tāte difficultatē q̄ nihil p̄-
ter deū potuit istas extremitates vni-
re Iob. ix. Nō ē q̄ vtrūq; valeat argue-
re et ponē manū in ābōb?. Et exponi-
tur de deo et hoie s; glo. Sed sicut dici-
tur gn. xxxi. Respexit de? et arguit.
Scdz argumētū fecit xps i sua p̄uersa-
tōe et vult q̄ nos idē faciam?. Hui? ar-
gumēti cōclo ē de necessitate Ois per
feuerāt bn̄ viues erit btūs. Istā p̄cloēz
q̄ ē de necō vult q̄ p̄cludā? p̄ista rgulā
Maiori de necō et miori de iesse. et.
Vite ei meritorie ps ē duplex. videlz
cōtēplatia et actia. Cōtēplatia ē maior
et actiua ē mior scdm̄ scōs. Cōtēpla-
tia est de necō qā etna. ichoaf ei i hac
vita et p̄tinuat vltēri? i futura. Actia ē
de iēē qā nō pertinet nisi ad vitā tpalē
et corporalē q̄ nūc instat. s; si maior ps
vite nrē fuerit data cōtēplatiō. et mi-
nor ps vite nrē fuerit data actioni vti-
li circa p̄ximos. seq̄ p̄clo necia i vitaz

LEC. CX.

etna. Istā similitudinē qua cōtēplatia est
de necessario et vita actia ē de inēē ha-
bem? a saluatore. Lu. x. vbi de hac vi-
ta duplici sub figura duarū sororū lo-
q̄ volēs per mariā vitā figurare cōtē-
platiā et p marthā vitā actiua. loq̄ns ei
de martha dicit sic. Martha martha.
sollicita es et turbaris erga plurima
Ecce qā ē de inesse. Sed certe de cōtē-
platia subiūgit. Porro vñ ē neciū. ec-
ce q̄ contemplatua est de necessario
bn̄ sequitur. Maria optimā partē ele-
git que nō auferet? ab ea Istā argumē-
tū tetigit ppheta qm̄ dicit. abacuck. ii.
Cōtēplabor vt videam quid dicat? mi-
hi et quid respondeā ad argumētū
Tertū argumētū faciet christus i fi-
nalis iudici de datione. Cōclusio erit
ista. Null? malus finaliter erit beatus
Et cōcludet? per istā regulā. Si affira-
tio est cā affirmationis et negatio erit
cā negatiōis. Sicut emm dicitur Ma-
thei. xxv. Christus in iudicio sic argu-
et q̄ ad bonos. Esuriui et dedistis mi-
hi manducare. Sitiui et dedistis mihi
bibere. hospes erā et collegistis me et
sic de aliis. Et certe ex istis affirmatō-
nib? seq̄ ista cōclusio affirmatiua Vēi-
te bndicti p. m. et Et qā iste affirmati-
ones sūt cāe p̄cise p̄d cāe affirmatōis. ido
oppoite negatōes erit cāe oppoite ne-
gatōis. vñ stati subiunget? malos sic.
Esu. et n̄ d. m. mā. fi. et n̄ d. m. b. hospes
erā. et ḡ p̄cludz. Discedite a me male-
dicti i ignē etnū. q̄ et. Et isto tr̄bli ar-
gumēto loq̄ ppheta. ysa. ii. Iudicabit
gētes et arguet ppls multos. Et ipemz
xps Eze. xxv. Faciā in eis vltōes ma-
gnas arguēs i furore. et ideo dicit ps.
Dñe ne i fu. tuo ar. me. ne. i ira. tu et

LECTIO. CXI.

A. iiii.

Droposui ergo hanc adducere mihi ad conuēdū sciens quā mecum dicabit de bonis et erit allocutio cogitationis et tediū mei. Hec est scda ps pncipalis huius ca. in q Salomō psequēdo pabolicā fictiōez de nuptiis ptra hēdis cū sapia spōsa sua Postq̄ ondit ipaz puella fore amabilēz gratiosā. Hic ostēdit dotē cū ea recipiēdā fore valde de siderabilē et p̄ciosā hoc ei est vnu qd a viris nubētibz p̄cipue pōderat. Et circa istud tria facit. Primo ei circa istas spirituales nuptias enarrat sue intētionis voluntatē. Secundo sue intentionis utilitatē. Tertio sue intētiōis opōsitatē. Multi enī hnt bonā itētiōnē s; nō sūt opōsi ad pducēdū eā ad effectū sed segnes pot̄ et desidiōsi. Scda ps ibi. scies quā mecum cōicabit. et etiā ibi. hec cogitas apud me. Quātū ad p̄mū pcludit ex p̄cedētibz ita dicēs q̄ sapia est amabilis et gratiosa p̄pt̄ septē p̄rogatiuas de ea expositas. **A** Proposui ḡ hanc adducere mihi ad conuēdum. nec mirū. Nihil est enī tā p̄p̄riū amicorū sicut cōnuere fm Aris. viii. Ethi. et si in oī specie amicitie hoc est verū maxie tñ in illa amicitia q̄ est vlt eē debet in vīrū et vxorē q̄ adinuicez ex ipō iure m̄imonii cohabitare tenēt. Alia lrāa habet ad p̄uinādū. Vñ glo. Istā exponēs de sapia. icreata dicit sic. Popul⁹ dei cōiōnē sapie. i. xp̄i se h̄re gaudet et in aplexu ei⁹ delectat q̄ ait. Si qs mihi apuerit i trabo ad illū et cenabo cū illo et ille mecum. Apoc. 3. Est ḡ sensus si exponat de sapia creata q̄ est donū p̄posui hanc adducere mihi ad p̄uinādū q̄si diceret vt faciā ei p̄uinū vt iuncē epulemur Solēt enī et in nuptiis spōs⁹ et spōsa iuncē epulari Mat. xxii. Ecce p̄adiū meū parauī. Tauri

mei et alia occisat oia pata sūt venite ad nuptias. sic ḡ patz intētionis sue voluntas. scdo subiūgit ei⁹ dē intētiōis utilitas q̄ est valde m̄ultiplex. Nā q̄ pōt sibi sapiāz copulare utilitates siue fructus et excellētias octo dotis noie p̄sequitur viz cōicationē bonorū. alleuiatiōnē tediōz. In poplis venerationē. In iudiciis discretionē. Int̄ nobiles maiestātē. p̄ hāc vītā immortalitē. dignitatem regim̄is in p̄sidiētia. Iocūditatē solam̄is in cōscia. Et fm istas octo excellētias hēt lrāa ista octo ptes. scda ibi et erit allocutio. Tertia ibi habebō p̄ hanc claritatē. Quarta ibi. Iuuenis et acut⁹ iueniar. Quīta ibi. et in p̄spectu potētū. Sexta ibi. p̄terea habebō. Septia ibi. disponā p̄p̄os et natōes. Octaua ibi. Intrās in domū meā. Dicit ergo sic Ideo p̄posui mihi sapiāz copulare scies me cū ea p̄ciosā m̄iera recepturū in dotē. Scio ei in p̄mis quā mecum cōicabit in bonis. si etiā iustū est vt viroz vxori oia sint cōia cū sint duo in carne vna. Gen. ii. Et bñ dicit absolute de bonis nō dicit de p̄diis vel reddi t̄bz vlt maneris vlt thesauris q̄ oia trā sitoria sūt caduca S; de v bonis vlt t̄bz et gratiis et p̄miis phēnt p̄masuris Lu. xi. Si vos cū sitis mali nostis bōa data dare filiis vris. q̄ tomagis p̄ v̄ celestus dabit sp̄m bonū petētibus se. Exo. xxxiii. Ego ondā tibi oē bonū. Aug. ii. l. de libero arbitrio. ca. xxxi. Virtutes qb⁹ recte viuūt magna bōa sūt. Spēs aut̄ q̄rūlibet corpor⁹ sine qb⁹ recte viuūt minima bona sūt. Potētie v̄o aie sñ qb⁹ recte viuūt nō pōt media bona sūt vt t̄bz nō male vti. Ceteris aut̄ bonis. i. mediis et m̄imis nō solū bñ s; etiā male q̄s vti pōt Non ita p̄tigit de qb⁹sdā vxoribz adviros suos

Sūt enī nōmulle q̄ dolores et tedia cōicāt viris suis et bona si q̄ sint sibi et adulteris suis separāt referuat. Verba ū amara et cōiūcia et iproperia cōicāt vīr suis. Eccl. xxvi. In muliere zeloti p̄a. flagellū lingue oibz cōicans. puer. xxx. Talis est via mulieris adultere que comedit et tergēs os suū dicit. nō sū opata malū. Vñ male vxores nō cōicant de bōis viris suis s; magis subtrahūt et appropriāt sibi p̄p̄is. in vita p̄ter et in morte. Vñ narra⁹ de quodā simplici q̄ moritur⁹ cōdidit testamētū et inter alia dixit vxori sue q̄ videret vnu bouē daret p̄ aia sua. Mulier viro mortuo accepit cattā et bouē: et ducit eas ad forū. Cū venisset qdā volēs emere bouē. Ip̄a r̄ndit. Null⁹ inq̄t bouē emet nisi velit emē cattā. Alius r̄ndit q̄ libeter emeret bouē. s; de catta sua nō curauit. Illa asseruit sicut p̄r⁹. q̄ nullo mō videret nisi cōiūcti. Cui ille et quō inq̄t habebō ambas Cattā inq̄t tu emes p̄ vna marcha q̄a est mihi p̄ciosā. S; bouē habebis p̄ obolo. Recepta pecunie p̄cū catta sibi retinuit et obolū quē p̄ bouē acceperat dedit p̄ aia viro sui. Nō sic vxor grata que est satis rara. S; de bonis cōicabit viro tā invita q̄ in morte. Ad heb. xiii. Bñficēcie et cōiōnis nolite obliuisci talibz enim hostiis p̄meret de⁹. Primū ḡ emolimētū q̄ salomō de sapia cōsequit̄ est q̄ habebit cōicationē bonorū. Scd⁹ est q̄ habebit per eā alleuiatiōnē tediōz. Et quātū ad h̄ subiūgit. Erit inq̄t allocutio cogitaciōis mee et tediū mei. allocutio. id est alleuiatio vel cōsolatio. Magnū enī solatiū est hōi h̄re cui reuelet occulta tedia cordis sui: et cogitaciōnū suarū. Vñ Sen. in epla. ii. Oēs curas cū amico et oēs cogitaciōes tuas

misc. fidelē si putaueris facies. Ista allocutiōe carebūt mali in iudicio. sicut dictū est. c. iiii. q̄a non habebūt sp̄e nec in die agnitōis allocutiōnē. Circa istā lrāa p̄posui ergo hanc adducere mihi ad p̄uinēdū. Et est aduertēdū q̄ sūt cōiūia quatuor ad quorū tria homocurialit̄ iūtat. et q̄rtū a deo sp̄ualiter ab hōie vēdicat. **B** Inuitant enī hoies ad cōiūiū diabol⁹ mūd⁹ et de⁹. Diabol⁹ tria p̄ponit fercula. p̄dices in iusticie venatiōes iracūdie et pauones supbie. Regū. xiii. Fecit absalon cōiūiū quasi cōiūiū regis. Absalō interpretat̄ p̄ris mei amaricatio. et figurat diabolū q̄ q̄tuz in eo est patrē suū amaricare nūc per p̄ctm̄. Iste facit cōiūiū quasi cōiūiū regis p̄p̄ nobilitatem ferculorū et societate inuitatorū. Iob. xli. Ipse est rex sup vnueros filios supbie. S; ad istā cōiūiū nō debet hō accedere: q̄a nō sit causa affectiōis: s; causa p̄ditiōis. Vñ absalō illud grāde cōiūiū fecit vt in eo posset occidere amō fr̄ez suū. Sic diabol⁹ ad cōiūiū nos iūtat: vt per p̄ctm̄ intoxicatos occidat q̄ fr̄es sum⁹ q̄dāmō āgelorū In can⁹ figura Iob. p̄. Filii Iob dū cōiūarētur in domo fr̄is sui p̄mogeniti rep̄te v̄tus vehemēs. irrunt a regione deserti et cōcussis āgulis dom⁹ oēs opp̄lit. iste dat p̄dices iūste. Perdix fm naturales q̄ ova p̄pria p̄diderit furatur aliena ova. vt ouorū suorū nūerū restauret. ita mali dñi cū bona sua p̄diderūt per iūtiles consūptiōes: bona pauperū auferūt p̄ iūstas extorfiones Et ideo diabol⁹ in p̄mo suo ferculo p̄dices apponit fraudulētie: quia oēs quos pascit docet dolos iūsticie. Docet etiā venatiōes iracūdie. Vult ei q̄ fr̄ez suū venē in mortē. sicut

i illo conuiuio patunt Michee. vii. Vir fratre suu uenabit vsq; ad mortē. Dat etiā pauones supbie. Sicut enī refert Aug. xxi. de ci. dei. c. ii. Caro pauonis bñ cocta iterū deuenit cruda. sicut ipse est expt⁹ post āni spaciū iā trāfactum Sic moralit⁹ supbia q̄tūciq; uincat se per recrudescit; recrescit. q̄a de bonis opib⁹ nascit⁹ Vnde Aug. de natura et grā. Cetera uicia in male factis ualent. Supbia etiā in rectis factis est cauēda Scdm conuiuū facit mūdus et apponit tria fercula: delicias: diuitias: et honores. Et istū conuiuū est piculosū. quia delicie ifecte sūt uenēo mortifero q̄a uenēnū aspidū ifanabile admiscet cū deliciis. q̄d uenēnū moralit⁹ reddit homines obaudiētes et iduratos ad uocē incautis sapiēter. i. pdicātes v̄bū dei. Diuitie nō sūt aie san⁹ cibus. Vñ conuiuū mūdi nō ualet. Si aliq; sciret cōuiuū pcuratū uel pmisū de talib⁹ abariis: que comesta homo reiceret statim in exitu suo a conuiuio. nullo mō ibi q̄cū gustaret Tale est conuiuū mūdi q̄ tū ad fm ferculū Iob. xx. Diuitias q̄s deuorauit euomet et de vētre illi⁹ extrahet illas de⁹. Ferculū ū honoris est inflatiū q̄d dirūpit comedētes p supbiā et uanē glīaz seu inanā iactantiā sermonū. Vñ dicit ille pōposus eliu Iob. xxxii. Plen⁹ sū fmōib⁹ et coartat me spūsvteri mei. Vēter me⁹ q̄si rau sū absq; spiracō q̄d lagūculas nonas dirūpit. Et iō de isto conuiuio bñ dicit. Ecce. vii. Meli⁹ est ire ad domū lucri q̄ ad domū conuiuū. Tertū conuiuū facit xps de seipo: in q̄ sūt tria fercula de licata. s. Caro mūdissima aīa scāz deitas ifimita. Heste. p. Assuer⁹ fecit grāde conuiuū cūctis pncipib⁹ et pueris suis etc. Hoc conuiuū uocat⁹ cena mag. Lu.

xiiii. Hō q̄dā fecit cenā magnā et uocauit multos. **¶** S; q̄rtū conuiuū exigit de us ab hoīe. Sicut enī dicit Greg. xxxi. mora. Dei refectio est puerio pctorū. Tria fercula sūt. p̄tricio. cōfessio. et satisfactio. Vñ de Matheo publicano dī Lu. v. Eecit conuiuū magnū leui i domo sua. Vel tria fercula in conuiuio xpiani q̄b⁹ xps pascit sūt cōtricio peccatorū. In q̄ debet eē mortificatio carnis. Thobie. vii. Preceptū Raguel arietē occidi et parari conuiuū. Supportatio pximorū. Lu. xiiii. Cū facis conuiuū uoca paupes debiles et claudos. Et cōtēplatio dñorū cū securitate ea cōsequēdi puer. xv. Secura mens q̄si iuge conuiuū. Istā ymaginationē cōplē nō potui p̄uctus t̄pis breuitate s; est melius alias cogitanda.

LECTIO. CXII.

Habebo propter hāc claritatē ad turbas. et honorē apd seniores. Inuenis acutus inueniar in iudicio: in cōspectu potētū admirabilis ero et facies pncipū mirabū me. Tacētem me sustinebūt. et loquētē me respiciēt et fmocionāte me plura man⁹ ori suo imponēt **¶** Postq̄ Salomō enūerauit duas ptes dotis spūalis q̄s de octo dotibus cū sapia sua recepit. In ista littera subiūgit tres alias. Habet ei per eā in pplis ueneratōez. In iudiciis discretionē. Inter nobiles ammirationē. Et fm ista tria līa diuidit in tres partes. Nā pmo oñdit q̄ sapia cōfert uenerationē in pplis Popul⁹ aut est fm Aug. xix. de ci. dei. c. xxi. Ceterū mltitudinis parri iuris cōsensur utilitatis cōione sociatus. **¶** Vñ ubi est pplis ibi est societas ordinata mltorū q̄s; aliq sūt digniores et honorabiles et aliq sūt minores **¶** **M**aiores uocat hic seniores

CA. VIII.

Minores aut uocat turbas. **¶** Apud utrosq; aut fit sapiēs honorabilis sed diuersimode q̄a a vulgo recipit famā Et apud seniores recipit honores. Fama enī fm ysid. v. Eth. dicit⁹ a phādo id est a loquēdo q̄a loquēdo puagatur Vulg⁹ at mltū loquit⁹. Et ideo fama hoīs per vulg⁹ maxie publica **¶** Quātū aut ad ista duo que uenerationē conferūt uidelicet fama et honorē dicit sic. Habebo per hāc id est sapiāz claritatē id est bonā famā ad turbas et honorē apd seniores. Ad turbas. i. ad miores et vulgares homies que ideo uocātur turbe. q̄a minus ordinate sūt in educationib⁹ et morib⁹ q̄ sūt nobiles. Sicut enī dicit Aug. libro locutionū **¶** Turba est mltitudo iordinata Vñ turba a turbatiōe dī fm Papiā. In signū autē q̄ sapia pstat famāz q̄ famauolitat faciliore ore vulgi. Figura fame. apud poetas fuit q̄dā alat⁹ qui pegalus dicebatur. Iste nat⁹ fuit de sanguie gorgonis q̄ timor vel trōr interpretat⁹. Quia inuitū sapie timor dñi. **¶** Iste equ⁹ pe de suo percussit trā et erupit fōs mularū De quo Persi⁹ in capite satyraz. Nec fōte labra plui caballino. Quia occasione fame mltē de fōte sapie bibere cupierūt p̄t famā ei p̄grēdā mlti studiūz reb⁹ bellicis se dederūt. h est ḡ p̄ mū emolimētū positū in ista lectione. q̄ sapia ptulit salomoni q̄ uiz habuit p eā uenerationē in pplis. S; p̄putatis p̄mis duob⁹ emolimētis istud est tertium **¶** Quartū emolimētū cōfert sapiētia uiz discretionē in iudiciis. Et q̄tū ad hoc dicit sic. Inuenis acut⁹ inueniar i iudiciis. Inuenis. i. forū p. Ioh. ii. Scribo uob iuuenes qm fortes estis et uerbū dei manet in uobis: uicistis malignā. Et acut⁹ id est subtilis in iu-

LEC. CXII.

dicio discernēdo noxiū ab infōte. Istū acūmē iudicii dedit sapiētia danieli. Dan. xiiii. Reuertimi ad iudiciū quia falsū testimoniū tulerūt cōtra eā Istū cō acūmē iudicii etc. Salomō a sapia p̄cepit. iiii. Re. iiii. Audiuūt itaq; oīs israel iudiciū q̄ iudicasset rex et timuerūt regē: uideōtes sapiāz dei eē i eo ad faciēdū iudiciū. Quātū emolimētū q̄d hō per sapiāz cōsequit⁹ ē q̄d cōfert hōi int nobiles admiratōez Nobiles p̄cipes et potētes maxie idigēt p̄filio sapiētū Vñ p̄t sapiāz paupes etiā regū fiūt ductores: hoc est q̄d dicit. in cōspectu potētū admirabilis ero. Et p̄t ista littera specialit⁹ exponi de xpo in q̄ māsit p̄soalit⁹ sapia increata de q̄ dicit. Lu. iiii. Oēs illi dabāt testimoniū: mirabā in v̄bis grē q̄ p̄cedebāt de ore ip̄i. Et facies pncipū mirabā eū. ysa. liii. Super ip̄z ptinebūt reges os suū. Tria at dat potētes sapiētūz rōe doct̄ne uiz expectationē cū reuerētia. Cōsideratōez cū diligētia. et auscultationē cū patia. et iō q̄tū ad ista tria subiūgit Tacētē me sustinebūt. i. expectabūt. Iob. xxix. expectabāt me sic plunnāz os suū apiebāt q̄si ad ymbre serotinū. Ecce expectatio cū reuerētia q̄tū ad p̄mū. et loquentē me respiciēt sicut hoīes intēti ad v̄ba alicui⁹ respiciūt eū i faciē. iob. xxix. itēti tacebūt ad p̄filū meū: ecce p̄sideratio cū diligētia. et fmocionāte me plura: manus ori suo iponēt quia nō ualebūt resistere sapie et spūi q̄ loquitur. Actū. vii. ecce auscultatio cū patia. Quo ad tertū. iob. xxix. Videbāt me iuuenes et abscondēbāt et senes assurgētes stabāt p̄cipes cessabāt loq et digitū supponebant ori suo. Inuenis acutus inueniar in iudicio. Notandū est q̄ iuuenibus sunt tria p̄caēda

tria sūt imponēda. et sūt tria p̄dicēda. Precauerē enim debent sōnū torpētis ociositatis. viscū inficiētis societatis. et estū presumētis tumiditatis. P̄rio p̄cauere debēt sōnū torpētis ociositatis. Sicut docet Plin⁹. Accipiter pullos suos cū apti fuerint ad volādū extra nidū proicit ⁊ verberat eos alīs cauēsque ne in etate tenera piguescant ne marcescāt ocio ⁊ solutā deliciis. sic p̄uenit oīo circa iuuenes ordiari. P̄rio extra nidū p̄p̄e volūtatis euciantur de errorib⁹ castigētur et ad capiēdū p̄dā suam statū assuescāt. si clerici debēt esse p̄dā eorū ē itelligētia scripturarū ⁊ cōpelantur ad libros. Si milites p̄dā eorū ē strēnuitas et victoria pugnarū. exerceant i bellis. Si mercatores p̄dā eorū ē lucrū exerceāt in nūdis. Sic oīo q̄ n̄ lus vacet ocio. Sed possz q̄libz dicē cū p̄s. Pauper sū ego et in laborib⁹ a iuuetute mea. S3 sicut dī in li. de naturā rerū. Pullus asini q̄to senior tāto turpior. Et de capris dicit Ar. v. de ania libus q̄ fet⁹ q̄ p̄rio generatur ē melior et fortior. et fetus qui postea gn̄at ē peior. Tales enim moraliter int̄ iuuenes inueniūt q̄ in p̄ncipio sūt deuoti virtuosī et boni. S3 q̄to magis adolefcūt tāto magis viciis se immiscēt et fiūt turpiores. Tales sūt scolares deuoti dūmodo sūt pauperes ⁊ iuuenes aridissimi et superbi dū diuites eē ceperint de patrimonio crucifixi. ¶ Secūdo p̄cauē debēt viscū infectie societatis. Sic ei pueri de facili ificiūt lepra corporali. ita facillie iunscāt familiaritātē viciōsis ⁊ p̄cipue cū m̄lierib⁹ q̄rū blādicie etiā fortes aut emolliūt at̄ eneruat puer. vii. De fenestra dō mee p̄spexi iuuenē Et infra Cōsidera recordē iuuenē q̄ trāsit p̄ plateas ⁊ ecce m̄lier oc

currit illi ornatu mētrico p̄pata ad capiedas aias ⁊ apphēfū deosculabaf iuuenē. Et bñ ifra subdiē. Stati eā seq̄ q̄i bos duct⁹ ad victiaz. ¶ 3 p̄cauē debēt estū p̄sumētū tuiditad. Duo gn̄a hoīm sūt naturalē magne spei dūmō p̄ditio stat⁹ eorū durat. iuuenes ⁊ ebrii. ⁊ q̄a p̄ sūptio m̄ ē iurgiorū raro iurgia ⁊ dīfēsiones v̄ bella inter socios oriūt. nisi iuuenes et ebrii sint i cā. Q̄ d̄ aut̄ iuuenes sūt p̄sūptuosī et magne spei dicit arif. ii. ethi. Et hūcā ē triplex fm̄ tres conditiōes obiecti ipsi⁹ spei. Obiectū enī spei est bonū arduū ⁊ possibile: q̄a ei iuuenes m̄tū se h̄re putāt de futuro ⁊ parū h̄nt de p̄terito. Mēoria aut̄ ē p̄teriti. spes v̄o futuri iō m̄tum h̄nt de spe ⁊ de possibili ⁊ parū de re et actu. Vñ sicut materia p̄ma dī i potētia ad oēs foras. Et q̄to magis actualē tāto pl⁹ p̄dit d̄ potentialitate. Ita puer dūmō ē iuueis tūc ē i potētia ad oēm statū. p̄t eē sacerdos p̄t eē eps p̄t eē pp̄. s3 cū creuent modicū vix sufficiēt portare aquā bñdcāz. ¶ Scda cā q̄re iuuenes sūt p̄sūptuosī est caliditas nature. Habent enim copiā calorum et spiri- tuū et ideo cor in eis ampliāf. Ex āpliatōe at̄ cordis hō tēdit i ardua. i p̄s. Viā mādatorū tuorū cucurri: cū dilatasti cor meū. ¶ Tertia cā ē iexpētua. Illi qui nōdū palli sūt difficultates et resistētias in factis suis audaces sunt ad p̄temptandū oīa. Illi v̄o qui iā frequēter sustinuerūt repulsa. frustra laborauerūt in conatib⁹ nō de facili attētant ea q̄ nō sunt expti. Et hec est causa quare iuuenes non debent fieri duces bellorū sicut dicit. iii. Topico. Ne mo eligat iuuenes in duces eo q̄ constat eos nō esse prudentes. Et ideo si gnāter Ecc̄. xi. Letare iuueis in ado

lescētia tua et in bono sit cor tuū in dīebus iuuetutis tue In bono hūilitatis Quia sicut dicit Greg. in q̄dā omelia Qui sine hūilitate v̄tutes cōgregat q̄ si iueto pulueres portat Ambrosi⁹ super Beati imaculati. Nō mirabilis hūilitas in senectute quia effecta viribus. debilitata facturis tristis et dolorib⁹ anabela coacta curarū estib⁹ et ipa viuēdi mesta fastidio alacritate est oblita iactātie. Rara sane in iuuenib⁹ est hūilitas. Ideoq̄ mirāda dū etas viget dū vires solide. dū sanguis estuat. dū sollicitudo nesciē. dū ignorat nobilitas. dū leticia frequētaf. ¶ Scdo p̄ncipalit̄ sūt tria iuueib⁹ imponēda. s. p̄p̄tudo obediētie teneritudo p̄sciētie et sollicitudo p̄tinetie. P̄p̄tudo obediētie q̄a iuuenis s̄i obediētia abusio est fm̄ Aug. Vñ sicut docet Arif. viii. Ethic. Amicia inter senes ⁊ iuuenes v̄triq̄ est necessaria. Semb⁹ quidē vt eis a iuuenib⁹ seruiat. Et iuuenib⁹ vt ipeccabiles fiat. i. vt p̄ sciores a peccati actionib⁹ p̄seruetur. Timore ei seniorū ⁊ reuerētia solēt iuuenes se a suis insolētis refrenare. Iob. xxix. Vi debāt me iuuenes ⁊ abscondēbatur. De ista obediētia iuuenū ad seniores dicit Valeri⁹ li. ii. c. p̄. q̄ apd̄ atiquos senectuti iuuetus gn̄aliter imēfū honorē reddebat. Tanq̄ semores cōes p̄res esset oīm iuniorū. Iudic. iiii. Sic ei iuuenes facere cōsueuerāt ⁊ bñ dicit cōsueuerāt q̄a iā olim est cōsuetudo hec abrogata ysaiē. iiii. Tumltuabit̄ puer p̄tra. senēc. Scdo ē eis imponēda teneritudo cōscievt discāt pctā sua cū eorū circūstātis diligēter discussa. Integraliter ⁊ diligēter euidēter exprimē q̄a si fuerit p̄scia larga in iuuetute apliabitur sine mēfura in senectute. Ec̄ci.

vi. Fili mi a iuuetute tua excipe doctrinā ⁊ vsq̄ ad canos iuuenies sapiam. Et xxv. Que in iuuetute tua nō p̄gregasti quō iuuenies ea in senectute tua. q. d. nullomō. Et iō dolor ē hominis merito plāgētis p̄sūptionē sue iuuetutis i ocio sitate et in solētia describit Salomon puer. v. Cur detestat̄ sū disciplinā ⁊ in crepationib⁹ nō acq̄unt cor meū nec audiui voces docētū me. ⁊ m̄grīs nō iclinavi aurē meā. Et merito plāgere pōt talis. Qm̄ metricē dī. Dāna florent s3 pl⁹ fleo dāna diery. Quisq̄ pōt reb⁹ succurrē nēo dieb⁹. Tertū ē sollicitudo cōtinētie q̄a cōtinētes eē nō pōtuerūt sine sūma custodia et sollicitudine vite sue p̄p̄t carnis ipugnatōnes in p̄s. Sepe exp. me a iu. mea. Et ideo bñ petiūt p̄s. Delicta iuuetutis ¶ Tria sūt eis p̄dicēda videlz debilitas corporā v̄tut labilitas t̄p̄alis iuuetutis ⁊ deformitas hyemal senectutis. solēt ei iuuenes de fortitudie sua gliari nimis nō aduertētes illā. ysaiē. xl. Iuuenes i infirmitate cadēt ¶ Itē p̄dicēda ē eis labilitas t̄p̄alis iuuetutis. q̄a forma corporis q̄tūcūq̄ maḡ cito trāsit. ¶ Vñ Ouidi. ii. de arte amādi. forma bonū fragile ē q̄tumq̄ accedit ad ānos. Fit minorz spacio carpit̄ ipa suo. nec v̄iole semp nec lilia cadida florēt Et riget amissa spina relicta rosa. Etiā tūc tibi veniēt formosi capilli. Iā veniēt rugē q̄ tibi corp⁹ arēt. ⁊ Virgi. in bucolicis egloga. ii. O formose puer mimū ne crede colori. Alba ligustra cadūt vacinia nigra legūt Vaccinia apd̄ v̄gi. aliqñ sūt p̄ni fruct⁹ nigri Anglica i austro. In borea bilberies In gallico blebes. ⁊ sic loq̄t̄ hic. Aliqñ vaccinia sūt flores quocūq̄ p̄muleveris. ⁊ sic loq̄t̄ v̄ḡ. i. eadē egloga dicit. Mollia lu-

teola pingit vaccinia capos. ¶ Tertio p̄dicēda est iuuenib⁹ deformitas hyēa lis senectutē de qua idē Ouidi⁹. li. iiii. de arte amādi ita scribit. Vēture me mōres iā nūc estote senecte Sic nullū tpus vobis abibit iners. Vtēdū ē etate cito pede labif etas Nec bōa tā seq tur q̄ bona p̄ma fuit q̄ cito me miserz laxāf corpa rugisz perit imitudo q̄ fuit ore color. ⁊ iō signāter dī Eccs. xii. Memēto creatoris tui in dieb⁹ iuētutis tue aūq̄ veniat tps afflictōisz ap propinquāt āni de qb⁹ dicas nō mihi placent. ¶ LECTIO. CXIII.

D Reterea hēbo p̄ hāc immortalitatem et mēoriā etnā his q̄ p̄ me futuri sūt reliquā. Enūeratis qnq̄ dotibus vel qnq̄ dotis ptib⁹ q̄s sp̄s sc̄us sp̄ote largif cuilibet v̄ tuo so. In hac pte sexta subiūgiē q̄ ē maxia videlz immortalis p̄petuitas bōe vite q̄ solis sapientib⁹. i. deū colētib⁹ ē p̄missa. Et qa ista immortalitas pōt duplicat p̄cipi v̄z realit̄ vel singlarit̄ in etnā gl̄az t̄palit̄ in hoim mēoria. Iō devtroq̄ sufficiēt subiūgēs dicit sic. Pretea hēbo p̄ hāc immortalitē verevizz realit̄ qa Sapie p̄. Iusticia p̄petua ē immortalis. De ista immortalitate loq̄ bt̄us Aug⁹. xiii. de civi. dei. c. xx. vbi dicit sic. A ¶ Cū bt̄i oēs eē volūt̄ p̄fecto eē ⁊ immortales volūt̄. Alii enī bt̄i eē nō possēt. h̄ p̄bat Aug. sic de immortalitate int̄rogātū ficut de bt̄itudine oēs eā se velle. Respōdent filiē. Quo possēt bt̄e viuē. nisi viuerēt. Cū ḡ oēs appetūt bt̄i viuē ⁊ bt̄e viuere nō possēt nisi immortalit̄ viuāt p̄stat oēs appetere immortalitē. Et cū natural̄ appetūt nō sit frustra cōstat q̄ immortalitas est hoī possibilis lz eā habere nōveleat a seip̄o. S̄z qa p̄ sapiam eā h̄re potim⁹ h̄ est p̄ dei cultū sincerz

qui a bona voluntate depēdet. Iō dicit Salomō. p̄te rea hēbo. i. p̄ter emolūmēta sup̄i⁹ emierata habebō per hāc immortālitate s̄z per sapiāz. In hui⁹ figurā ap̄d poetas Dea sapie dicebatur minerva. i. nō mortalis. Min idē est q̄ nō. erua mortalis int̄pretat̄. Inde ⁊ minerva quasi immortalis. ¶ Ista dea pingebat̄ quasi v̄go decora triplicem h̄ns vestēz in pectore caput gorgonis portabat depictū sicut dicit Alexander neq̄ in scitillario poetas cap̄lo de palade dicit̄ etiā nata de Iouis v̄tice ⁊ sine matre ⁊ dicit̄ triconia pallas et minerva cui septenari⁹ numer⁹ cōsecrat̄ et est dea sapie et oīm artū ⁊ bellorū. Ideo virgo pingit̄ dea sapie qa nullā recipit viciorū corruptionē. Sed p̄petua morū gaudet integritate. Triplicē habet vestē. p̄pt̄ tres sc̄ias sermocionales quib⁹ ip̄a vestit̄ ⁊ ornat̄ : q̄ sūt grāmatica rethorica ⁊ dyaletica. In pectore portat caput gorgonis . i . meduse quo aspicientes in lapidē cōvertebat̄ cū caput p̄seus abscedit. Gorgon int̄pretat̄ tror. qa ḡ oīs sapiēs tribilis viciosiz fatuis esse debet. ḡ pingit̄ dea sapie caput gorgonis portare i pectore. Ista dicit̄ nata de v̄tice iouis ⁊ sine m̄re qa sapia fideiz bonorū morū est a dono dei. Eccs. xxiiii. Ego ex ore altissimi pd̄ii p̄mogenita aū oēs creaturā huic septenari⁹ numer⁹ cōsecrat̄ qui est vniuersitat̄ eo q̄ vniuersū tps p̄ septē decurrat dies vniuersus mūd⁹ per septē planetas dirigif . Oīs homo ex septē quodāmō cōponit̄ videlz ex tribus potētis aie ⁊ q̄tuor elemētis. Iuxta mo dū quorūdā loquēdi. vocat̄ triconia . i . trina noticia secundum remigium qa p̄hi i trib⁹ p̄gnoscēdis maxime laborabāt v̄z creatore creatura

et aia. Vocat̄ etiā pallas. i. noua quia sapia nullū sc̄mū nullā sentit vetustatem. Hec est dea bellorū qa bellis magis p̄fert sapia q̄ corpus fortitudo. Sapientie. v. Melior est sapia q̄ vires vir prudens magis q̄ fortis. Dicit ḡ salo. Habebō p̄ hāc immortalitē ⁊ nō soluz hoc. Sed ⁊ mēoriā etnā his q̄ post me futuri sūt reliquā sicut dicit Sene. Ad pauca nat⁹ est q̄ tm̄ de suo tpe cogitat. Oīs enī v̄tuosus ⁊ ad bonā vitā tenet̄ et ad bonā famā vt̄ per vitā ipse saluetur. ⁊ p̄famā p̄xim⁹ edificet. p̄ximus inq̄ nō solū q̄ est s̄z q̄ futur⁹ est. Vnde bonū copiose ē sui cōcatiz. Vn̄ emz bon⁹ hō q̄si ifinitis futuris p̄desse pōt p̄ bonū exemplū. Vn̄ ille venerabilis Eleazar⁹ iude⁹ nobilissim⁹ cū int̄ficeretur qa p̄tra legē carnes suillas nollet cōmedere nobilez mortē magis q̄ odibile vitā ap̄plexās dicit fortiter vitā excedēdo. senectute qdē dign⁹ apparebo. Adolecētib⁹ aut̄ forte exēplū reliquā. Et ideo dicit ps. In mēoria etnā erunt iusti. Et puer. x. a ¶ Mēoria iusti cū laudib⁹. In scripture nāq̄ locis variis iuuenit̄ triplex mēoria Est ei mēoria bñficiorū. mēoria exēplorū. ⁊ mēoria dānorū. Prima est t̄tinue posidēda. Sc̄da est aliis exhibēda. Et tertia est reliquēda. Primo ei mēoriā habere debem⁹ bñficiorū dinorū. ysaie xlii. Ego sū q̄ deleo iniquitates tuas p̄pter me ⁊ pctōz tuorū nō recordabor Reduc me in mēoriāz iudicemur simul. Reduc me i mēoriā. i. bona que tibi feci fm̄ glo. Creādo. redimēdo. ⁊ p̄parādo bt̄itudine S̄z ista mēoriā tripediūt Prospitas Curiositas Et volūptas. Prospitas facit inḡtos obliuisci amicorū q̄ eos in agustis adiucrūt. Vn̄ Gen. xl. legim⁹ q̄ p̄posif p̄picerna

rū pharaōis q̄ p̄n̄ fuerat icarcerat⁹ cū Iosephz p̄ ip̄z de sua libatōe p̄phetice iformat⁹ succedētib⁹ p̄spis obli⁹ ē int̄ p̄tus sui. Isto mō ē de m̄tus q̄ cū afflictōib⁹ t̄bulāf p̄lectōib⁹ v̄l ifirmitatibus deū h̄nt i mēoria. s̄z cū sint i sanitate. trāgl̄itate et p̄sp̄itate tradūt deū obliuioi. Deu. xxxii. Deū q̄ te genuit deliquit̄ ob. es. d. cre. tui. Narrat vicē t̄zi sp̄cto historiali. q̄ semel i ethiopia tanta p̄tiget pestulētia q̄ ad mēoriā hoīz q̄ hoies obliuiscēbat̄ noia p̄z suorū noia filiorū. ⁊ etiā noia p̄pat̄ oribat̄ ista pestulētia s̄z eū ex fetore ⁊ putrefactōe q̄rūdā cadauerz infectorū i bello. Moralit̄ tāta his dieb⁹ ē i hoīb⁹ in pte mēoratiā pestulētia q̄ nec recordatur nois dei p̄ris oīm nec grati sūt amicis. nec aīab⁹ defūctorū nec prudētes ad seip̄os Eccs. ix. Obliuioi tradita est mēoria eorū. Sc̄n. ii. de bñficiis cōparat legē ḡtitudis ⁊ bñficie mutue: ludo pile q̄ ei hoies ludūt cū pilazeā alternati recipiūt in se. tā diu durat̄ t̄p̄t̄ nuaud lud⁹ int̄ eos q̄ diu p̄ueniēt̄ r̄cipif ⁊ iactat̄. Si ū vn̄ recipiat̄ retineat v̄l icōueniēt̄ reputiat̄ desinit lud⁹ q̄ desinere n̄ p̄t sic dicit Se. nisi v̄l mittēdā vel recipiēt̄ defectu. Isto mō ymagiat̄ se neca q̄ dēt eē de bñficiētia mutua int̄ amicos. si ei a te bñficiū r̄cipio ⁊ p̄ ea p̄virib⁹ illd̄ tibi p̄portōnabilē r̄t̄buo iux̄ leges ḡtitudis apte ludo. si ū bñficiū receptū obliuioni p̄mēdo nec tibi vbi posse in aliq̄ recōp̄so. ludēdi finē facioz bñficiētia ludū soluo. Et iō sign̄ter dī Heb. xii. Bñficiētia atz cōionis nolite obliuisci Si sic nos h̄re debem⁹ ad homines multo magis erga deum nos gratos esse p̄uenit. Hugo de clastro aie. Sicut nullū est momētū q̄ hō nō vtatur vel fruat̄ de bonitate ⁊ m̄ia.

teola pingit vaccinia capos. ¶ Tertio p̄dicēda est iuuenib⁹ deformitas hyēa lis senectutē de qua idē Ouidi⁹. li. iiii. de arte amādi ita scribit. Vēture me mores iā nūc estote senecte Sic nullū tps vobis abibit iners. V tēdū ē etate cito pede labit etas Nec bōa tā seq tur q̄ bona p̄ma fuit q̄ cito me miser laxat corpa rugis perit imitudo q̄ fuit ore color. ⁊ iō signāter dī Ecc̄. xii. Memēto creatoris tui in dieb⁹ iuuetutis tue anq̄ veniat tps afflictōis ap propinquat āni de qb⁹ dicas nō mihi placent. ¶ LECTIO. CXIII.

D Reterea hēbo p̄ hāc immortalitatem et mēoriā etnā his q̄ p̄ me futuri sūt reliquā. Enūeratis q̄nq̄ doctibus vel q̄nq̄ dotis ptib⁹ q̄s sp̄s sc̄is sp̄ote largit̄ cuilibet v̄tuoso. In hac p̄te sexta subiūgit̄ q̄ ē maxia videlz im mortalis p̄petuitas bōe vite q̄ solis sapiētib⁹. i. deū colētib⁹ ē p̄missa. Et q̄a ista immortalitas pōt duplicat̄ p̄cipi viz realit̄ vel singlarit̄ in etnā gl̄a ⁊ t̄palit̄ in hoīm mēoria. Iō devtroq̄ sufficiēt̄ subiūgēs dicit sic. Pretea hēbo p̄ hāc immortalitātē vereviz realit̄ q̄a Sapiē p̄. Iusticia p̄petua ē immortalis. De ista immortalitate loq̄t̄ b̄tus Aug⁹. xiii. de ciui. dei. c. xx. vbi dicit sic. ¶ Cū b̄ti oēs eē volūt̄ p̄fecto eē ⁊ imortales volūt̄. Aliē enī b̄ti eē nō possēt. h̄ p̄bat Aug. sic de immortalitate interrogātū sicut de b̄titudine oēs eā se velle. Respōdent filiē. Quō possēt b̄tē viuē ⁊ b̄tē viuere non possēt nisi immortalit̄ viuāt p̄stat oēs appetere immortalitātē. Et cū natural̄ appetit⁹ nō sit frustra cōstat q̄ immortalitas est hoī possibilis lz eā habere nō valeat a seip̄o. S̄z q̄a p̄ sapiam eā h̄re potim⁹ n̄ est p̄ dei cultū sincer⁹

qui a bona volūtate depēdet. Iō dicit Salomō. p̄terea hēbo. i. p̄ter emolimēta sup̄ emierata habebō per hāc im mortalitātē s̄z per sapiāz. In hui⁹ figurā ap̄d poetas Dea sapiē dicebatur minerua. i. nō mortalis. Min idē est q̄ nō. erua mortalis int̄pretat̄. Inde minerua quasi immortalis. ¶ Ista dea pingebat̄ quasi v̄go decora triplicem h̄ns vestēz in pectore caput gorgonis portabat̄ depictū sicut dicit Alexander neq̄ in sc̄itillario poetas capto de pal lade dicit̄ etiā nata de Iouis v̄tice ⁊ sine matre ⁊ dicit̄ triconia pallas et minerua cui septenari⁹ numer⁹ cōsecrat̄ et est dea sapiē et oīm artū ⁊ bellorū. Ideo virgo pingit̄ dea sapiē q̄a nullā recipit viciōrū corruptionē. Sed p̄petua morū gaudet itegritate. Triplicē habet vestē p̄pt̄ tres sc̄ias sermociona les quib⁹ ip̄a vestit̄ ⁊ ornat̄ : q̄ sūt gr̄a matica rethoricā ⁊ dyaletica. In pectore portat caput gorgonis . i . meduse quo aspicientes in lapidē cōuertebat̄ cui⁹ caput p̄seus abscidit. Gorgon int̄pretat̄ tror. q̄a ḡ oīs sapiēs tribilis viciōsis ⁊ fatuis esse debet. ḡ pingit̄ dea sapiē caput gorgonis portare i pectore. Ista dicit̄ nata de v̄tice iouis ⁊ sine m̄re q̄a sapiā fideiz bonorū morū est a dono dei. Ecc̄. xxiiii. Ego ex ore altissimi p̄dii p̄mogenita an̄ oēs creaturā huic septenari⁹ nūer⁹ cōsecrat̄ qui est vniuersitat̄ eo q̄ vniuersū tps p̄ septē decurrat dies vniuersus mūd⁹ per septē planetas dirigit̄. Oīs homo ex septē quodā mō cōponit̄ videlz ex tribus potētis aie ⁊ quatuor elemētis. Iuxta modū quorūdā loquēdi. vocat̄ triconia . i . trina noticia secundum remigium q̄a p̄hi i trib⁹ p̄gnoscēdis maxime laborabāt viz creatore creatura

et aia. Vocat̄ etiā pallas. i. nona quia sapia nullū sc̄mū nullā sentit vetustatem. Hec est dea bellorū q̄a bellis magis p̄fert sapiā q̄ corpis fortitudo. Sapiētie. v. Melior est sapiā q̄ vires vir prudens magis q̄ fortis. Dicit ḡ salo. Habebo p̄ hāc immortalitātē ⁊ nō solū hoc. Sed ⁊ mēoriā etnā his q̄ post me futuri sūt reliquā sicut dicit Sene. Ad pauca nat⁹ est q̄ tū de suo t̄pe cogitat. Oīs enī v̄tuosus ⁊ ad bonā vitā tenet̄ et ad bonā famā vt per vitā ipse saluetur. ⁊ p̄famā p̄xim⁹ edificet. p̄ximus inq̄ nō solū q̄ est s̄z q̄ futur⁹ est. Vnde bonū copiose ē sui cōicatis. Vn⁹ enī bon⁹ hō q̄si ifinitis futuris p̄desse pōt p̄ bonū exemplū. Vn̄ ille venerabilis Eleazar⁹ iude⁹ nobilissim⁹ cū int̄ficeretur q̄a p̄tra legē carnes suillas nollet cōmedere nobilez mortē magis q̄ odibile vitā ap̄plexas dicit fortiter vitā excedēdo. senectute qdē dign⁹ apparebo. Adole sc̄tūb⁹ aut̄ forte exēplū reliquā. Et ideo dicit̄ p̄s. In mēoria etnā erunt iusti. Et puer. x. ¶ Mēoria iusti cū laudib⁹. In scripture nāq̄ locis variis iuenit̄ triplex mēoria Est ei mēoria b̄nficiorū. mēoria exēplorū. ⁊ mēoria dānorū. Prima est t̄nue pos sidēda. Sc̄da est alius exhibēda. Et tertia est reliquēda. Primo ei mēoriā habere debem⁹ b̄nficiorū dānorū. ysaie xliiii. Ego sū q̄ deleo iniquitates tuas p̄pter me ⁊ p̄torū tuorū nō recordabor Reduc me in mēoriā ⁊ iudicemur simul. Reduc me i mēoriā. i. bona que tibi feci s̄m glo. Creādo. redimēdo. ⁊ p̄parādo b̄titudinē S̄z istā mēoriā tria ipediūt Prospitas Curiositas Et volu ptas. Prospitas facit ingtos obliuisci amicorū q̄ eos in āgustis adiucrūt. Vn̄ Gen̄. xl. legim⁹ q̄ p̄posit⁹ picerna

rū pharaōis q̄ pri⁹ fuerat icarcerat⁹ cū Ioseph⁹ p̄ ip̄s de sua libatōe p̄phetice iformat⁹ succedētib⁹ p̄p̄is oblit⁹ ē int̄ p̄tus sui. Isto mō ē de mltis q̄ cū afflictōib⁹ t̄bulat̄ p̄secutōib⁹ v̄l ifirmitatibus deū h̄nt i mēoria. s̄z cū sint i sanitate. trāgllitate et p̄sp̄itate tradūt deū obliuioi. Deu. xxxii. Deū q̄ te genuit deliquit̄ ob. es. d. cre. tui. Narrat viciō t̄i specto historiali. q̄ semel i ethiopia tanta p̄tigit pestilētia q̄ ad mēoriā hoīz q̄ hoies obliuiscēbat̄ noīa p̄z suorū noīa filiorū. ⁊ etiā noīa p̄par̄ oriebat̄ ista pestilētia s̄z eū ex fetore ⁊ putrefactōe q̄rūdā cadauerū int̄fectorū i bello. Moralit̄ tāta his dieb⁹ ē i hoīb⁹ in pte mēoratiā pestilētia q̄ nec recordatur noīs dei p̄ris oīm nec grati s̄l amicis. nec aiab⁹ defūctorū nec prudētes ad seip̄os Ecc̄. ix. Obliuioi tradita est mēoria eorū. Sc̄n. ii. de b̄nficis cōparat legē ḡtitudis ⁊ b̄nficētie mutue: ludo pile q̄n ei hoies ludūt cū pilazea alternati recipiūt in se. tā diu durat̄ ⁊ t̄nuat̄ lud⁹ int̄ eos q̄ diu p̄ueniēt̄ r̄cipiē ⁊ iactat̄. Si ū vn⁹ recipiat̄ retineat v̄l icōueniēt̄ reputiat̄ desinit lud⁹ q̄ desinere n̄ p̄t sic dicit Se. nisi v̄l mittēd̄ vel recipiēd̄ defectu. Isto mō ymagiat̄ se neca q̄ dēt eē de b̄nficētia n̄utua int̄ amicos. si ei a te b̄nficiū r̄cipio ⁊ p̄ ea p̄virib⁹ illd̄ tibi p̄portōnabilit̄ retribuo iux̄ leges ḡtitudis apte ludo. si ū b̄nficiū receptū obliuioni p̄mēdo nec tibi vbi possē in aliq̄ recōp̄so. ludēdi finē facior b̄nficētie ludū soluo. Et iō sign̄ter dī Heb. xiii. B̄nficētie atz cōionis nolite obliuisci Si sic nos h̄re debem⁹ ad homines multo magis erga deum nos gratos esse p̄uenit. Hugo de claustro aie. Sicut nullū est momētū q̄ hō nō vtatur vel fruatur de bonitate ⁊ m̄a.

Ita nullū debet esse momētū quo euz
presētē nō habeat i mēoria T renorū
iii. Mēoria mēor ero et tabesct i me
anima mea ¶ Sed istā memoriā secū
do ipedit. curiositas et sollicitudo ni
mia circa mūdū. sicut dī cōit. Plumb⁹
intent⁹ mior ē ad singula sēsus. In ps
Obliti sūt beneficiorū ei⁹ et mi. q. of.
eis ¶ Tertio istā memoriā impedit z
tollit voluptas carnis. Boe. iii. de p̄lo.
metro x. Vocat corp⁹ secū dū imagia
tionē plōnicorū. molē obliuiofā. Fuit
enī opimo plōnis. sicut tāgit. Arif. p.
posteriorū q aia habet noticiā oīz re
rū a principio sibi concreatā et speci
es oīm rerū sibi inditas a deo. sed sta
tim qn infūdūt corpori terreno tradit
obliuioni illā noticiā sibi datā nec ea
pōt vt donec p sēsus excitef. Et iō po
sunt plato q addiscere nō est nisi rcor
dari. vñ p̄cludit boe. metro p̄allegato
q si platonis musa p̄fōat verū qd qf
q dicit imemor recordat Moraliter
corp⁹ ē moles obliuiofā. i. obliuionez
dei inducēs. Vnde aia immerfavolu
ptatib⁹ et deliciis carnis pdit memo
riā dei sui quo cōtra dicit ps. Adhere
at lingua mea faucibus meis si n̄ me
minero tui. hec ē mēoria cōtinue pōf
fidēda ¶ Alia ē memoria proximis
exhibēda per odorē bōe fame et hōe
ste conuersationis Opera enī strenui
tatis et victorie solēt haberi i mēoria.
et ideovincētēs mūdū per paupertatē
carnē per castitatē sensū p̄p̄riū per hu
militatem Memoria dignos faciunt
seip̄os. Eccl̄ xlv. Dilect⁹ deo et homi
bus cuius memoria in benedictiōe ē.
Narrat magister in historiis s̄. Exo.
q moyses duxerat in vxorē filiā r̄gis
ethiopie et cū in patriā suā redire vo
lūisset impedire eū nitebat. vxor sua:

Moyses ḡ tāq̄ vir perit⁹ astrorū sculp
sit in gēmas duas imagines huius ef
ficacie vt altera mēoria. altera obliu
ionē cōferret. Cūq̄ parib⁹ id est simili
b⁹ amulus eas inseruisset obliuionis a
mūltū vxori p̄buat et memorie anulūz
secū tulit vt sic pari amore sic parib⁹
anulis insignirētur. Cepit ergo muli
er obliuisci viri sui z sic moyses in pa
triam suā libere est ingressus. Mora
liter anim⁹ hūanus natiōe celestis cūz
carne terrena q̄ per ethiopissā defig
natur cōiugium contrahit qn corpori
infunditur. Anim⁹ vero rationalis
naturaliter desiderat beatitudinē vult
in celum reuerti. sed ista vxor eū im
pedit et ideovtendū ē cautela moyfi:
vt duos anulos cū gemmis faciamus
et anulum obliuionis carni tradam⁹
Anulus obliuiois ē recogitatio mor
tis. quia mors obliuioni tradit homi
nem. In ps. Obliuioni datus sū tamq̄
mortuus a corde. Anulus memorie
est r̄cogitatio vite eterne. Vnde i me
moria eterna erit iustus. Et sic libere
in celestē patriā reuertat. Tertia me
moria est penitus relinquēda. Et hec
est memoria damnorū et iniuriarūz
nobis illatarum a proximis. Leuitici
xix. Non queres vltionez nec memor
eris iniurie cuiū m̄torum. Sicut dicit
Basiliius in examine. Camelus habet
mirabiliter bonā memoriā de verbe
ribus. Vnde si aliq̄ eum percussit
dissimulat percussionem ad temp⁹. s̄z
in dubitatē cū oportunitatē habuerit
expetit vltionem. Sic sunt nōnulli qui
iniurias dissimilat non remittūt. abs cō
dūt non obliuiscunt. quīs dicat sene.
Memoriā beneficiorū tuorū debz ef
se tenax et iniuriarū facilis. Et in pro
uerbiis suis dicit. Iniurie remediū ob

liuio. Et talis q̄ virtuosē iniurias obli
uiscere dicere pōt deo cōfidēt. Thob.
iii Nunc dñe mēor esto mei neq̄ vidi
ctā sūas de pctis meis Et ip̄e dñs iustū
respōdebit per illd ysa. lxxv. Nō erūt i
memoria priora Neq̄ ascēdēt sup cor
sed gaudebitis et exultabitis vsq̄ in se
piternū ¶ LEC. CXIII.

Disponā p̄p̄os z natiōes mihi e
rūt subiecte. Timebūt me audi
entes reges horrēdū. i. mltitudie vide
bor bonus et in bello fortis. ¶ A
Septimum emolumentum quod sa
pientia t̄buat possessori suo ē dignitas
regim̄is in p̄sidentia. Per sapiāz nāq̄
hō efficiat apt⁹ ad regēdū et discernē
dū Sicut ipsa dicit. puer. viii. Per me
reges regnāt z legū p̄ditores iusta dis
cernūt. Ad sufficiētā r̄gim̄is quōz re
quirūt q̄ i hodierna lōe tāq̄ videlz
Ordinatio statutorū: obt̄p̄atio s̄biectorū
diuulgatio triūphorū: recōciliatio trāf
gressorū. et expugnatio inimicorū. Et
rex vel princeps q̄ h̄z ista. subiectū p̄p̄z
bene regit. Quātū ad p̄mū dicit sic.
Disponā p̄p̄os videlz p sapiam. bñ re
gā statuta iusta z vtilia ordinādo. Eccl̄
xiii. In omī sapiā dispō legis ¶ Vbi
notādū. q̄ Arif. i. politicorū inquit
Qui sūt dispositi ad p̄ncipādū et q̄ sūt
apti ad famulādū. Ista enī nō solū sūt
nōcia ex lege poitiua sed etiā ex lege
naturali. Vñ naturalit̄ et ex natitate
sūt aliqui dispositi ad regēdū et aliqui
ad seruēdū z ideo des̄miat q̄ tā p̄nci
pat⁹ q̄ seruit⁹ ē aliqualit̄ a natura. q̄ q̄
dā sūt p̄ quib⁹ expedit vt seruiāt z regā
tur. et alii sūt p̄ quib⁹ expedit cōtati q̄
ab eis hoies dirigat. Natura ei dicitur
supiora z meliora debē regere min⁹
bōa Hinc ē q̄ hō regit bestia aia regit
corp⁹. mascul⁹ regit feia z gñalit̄ a na

tura. Illi ergo hoies q̄ sic se hñt ad ali
os sicut homo ad bestia. vñ sicut aima
ad corp⁹. aut sicut mas ad feiam. apti
sūt ad regēdū. ista aut excellētia sin
gularis sup ceteros nō hēt nisi per bo
nū p̄p̄ū hois qd ē perfectio rōnis. que
perfectio ē sapiā. Et ideo determinat
p̄p̄os q̄ fortes ingenio z rōe quīs sint
debiles corpore sūt ydonei ad regēdū
et fortes corpore et debiles rōe sūt a
pti ad seruēdū ita q̄ naturalit̄ pro re
publica toti hūane cōtatis ē q̄ sapiē
tes regant et min⁹ discreti subseruiant
Sicut aia q̄ rōe daret corp⁹ disponit et
regit: et corp⁹ ei ad vtriusq̄ emolimiē
tū subseruit. Et Sene. iiii. de bñficiis
homini cui nō ē vis vrgiū aut dētūz:
duas res addit vis nature quib⁹ fecit eū
terribilē et validū. s̄. rōez et societatez.
Per rōez enī aialib⁹ et societate dñaf
gentib⁹ quīs nec benigna societas abs
q̄ ratione bona possit haberi. Dicit ḡ
salomō q̄ int̄ munera gñosa que do
tus noie cū sapiā spōsa sua r̄cipiet vnū
erit ydoneitas regim̄is et alios gu
bernādū. z si fit p̄mo z p̄ncipalit̄ iusta
statuta ordinādo. Et q̄tū ad hoc p̄reit
tit. Disponā populos. Vñ de boīs p̄
latis dicit sapiē. xviii. Iusticie legē et
cōcordiā disposuerunt. et hoc ē p̄mūz
qd ad bonū regimē requirit⁹. Ordina
tio statutorū. Scdo requiritur obtēpera
tio subiectorū et quantum ad hoc sub
iūgit. Et nationes mihi erūt subiecte
videlicet per volūtariā et admirabilē
obiam. Reges enī et p̄ncipes nō potē
tia propria stabiliūt. sed beniuolētia
subditorū. Vñ Tullius in philippicis
philippica scda. Falsū armatorū ē p̄si
diū. caritate et beniuolētia cuiū opor
tet esse septū nō armis ¶ Tertio req̄
rit diuulgatio triūphorū. Illā enī sin

gularit magnificat pncipē ⁊ terribilē reddidit hostib⁹ et regib⁹ q̄ circūstāt. vñ legim⁹ Iosue. ii. q̄ habitatores ierico ad rumores triūphorū quos filii isrl de duobus regibus amorreorum habuerūt solo tiore cor ⁊ audaciā perdi derūt. et q̄tū ad hoc subiūgit. Et tiebē me audiētes reges horrendi. Nō solū aut de rectorib⁹ ⁊ pncipib⁹ vñ ē q̄ sapia facite eos tici a regib⁹. imo devin scūs et simplicib⁹ in eccia vificaf fre quēt. si tñ vita cū sapientia n̄ discordz Mar. vi. Herodes metuebat iohēz sci ens eū virū iustū et sc̄m. **¶** Quarto ad bonitatē regimīs requirūt recēci liatio trāgressorū vt pnceps seu plat⁹ clemētia et benignitate resplicdeat trā gressib⁹ p loco ⁊ tpe leuit ignoscen do. ⁊ q̄tū ad h̄ subdit sic. In multitudine videbor bō⁹. h̄ ei bō⁹ fit termi⁹ gñalis anthonomatiōe tñ accipit p benigno māfuetō seu pio. vñ bonitas pncipis ē eis māfuetudo. Etp oppoitiū nihil turpius vel incōueniēt⁹ ē in pncipe q̄ se uicia carēs ratione. Vñ hiero. sup ep̄ ad. Thi. exponēs illd. Oportz ep̄m ir reprehensibilē esse. ⁊ dicit sic. Nihil ē fedius pceptore furioso qui cū debeat esse māfuet⁹ et humilis ad oēs ex ad uerfo toruo uultu tremētib⁹ labiis. ru gata frōte effrenat cō uiciis. facie int ruborē et pallorē variata strepitat et errātes non tā ad bonū p̄trahit q̄tū ad malū sua se uicia p̄cipitat. Hec hiero. Et ideo dauid q̄i sumā sue bonitatē al legās cōtā dño dicit. Memēto domi ne dā et oīs māfuetudis ei⁹. Qual āt debeat eē plat⁹ ad h̄ vt i multitudine bo n⁹ appareat p̄chre describit alexāder neq̄ i f̄mone p̄chre cōmēdās quēdāz legatū Ottonē nomie cardiale q̄ fuit legat⁹ i āglia tpe quarti hērici regis q̄

londoniis cōciliū celebrauit. et ponit etiā i libro de p̄sideratōe ad Eugeniū papā. Hic ē qui regib⁹ exhibz se iohā nez. egyptiis moysen. fornicatoribus phinees. Heliā ydolatri. Heliāz aut ris. Petri mētētib⁹. Pauluz bla s̄phe mātib⁹. Negociātib⁹ xp̄z. q̄ vulgū non spnit s̄z docz. diuites nō palpat s̄z terrz panperes nō grauat sed fouet. minas pncipiū nō pauet s̄z cōtēnit. q̄ eccias nō spoliat sed emēdat. q̄ marsupia nō ex haurit. sed corda reficiat ⁊ crimia cor rigit. fame puidz sue. nec inidet alie ne Qui orādi studiū gerit et vsū h̄z de oi re. orōi pl⁹ fidit q̄ sue industrie vel labori. cū ingress⁹ pacific⁹. modestus exit⁹ erit. cuius sermo edificatio. cui⁹ vita iusticia. cui⁹ p̄fētia gratia. cuius mēoria i bñdōe erit qui se amabilē p̄ bet nō verbo sed opere reuerēdū ex hibet n̄ fastu s̄z actu. Qui humilē ē cū hūilib⁹. cū innocentib⁹ innocēs. duros dure redarguit. malignātes cohercet. reddit retributōez superbis. qui nō de dote uidue et primonio crucifixi dita re se festinat grat dās qd grad accepit gratis faciēs iudiciū iniuriā patiētib⁹ vindictā i natōib⁹ increpatōēs i popul hec ibi. In qb⁹ bō⁹ plat⁹ sufficiēt descri bit⁹. **¶** Quinto et vltio ab bonitatē regimīs requirūt i pncipe expugnatio i imicorū. Et q̄tū ad hoc subiūgit. q̄ erit nō solū tēpore pacis bon⁹. sed etiā in bello fortis. Talis fuit dauid q̄ in t̄ptaf manu fortis. ii. Re. xxiii. Dauid sedēs in cathedra sapiētissim⁹ pnceps inter tres. Ipse enim quasi tenerrim⁹ ligni vermicul⁹ qui octingētos viros i terfecit fortissimos impetuvnovbi cō mēdatur a trib⁹ sicut dicit mgr̄ in hi storiis a sapia hūilitate et fortitudine Dauid autē cōparatur vermiculo lig-

ni q̄ teredo vel terebella dicit⁹ q̄ moll durū lignū pfodit vel perforat. dū tā git⁹. nihil moll⁹ illo q̄ tangit m̄bal du ri⁹. sic et dauid in p̄fluris domi et cir ca subiectos māfuetior fuit ceteris in throno et contra hostes null⁹ acutior. **¶** Hoc nomē teredo est equiuocū qui a media correpta significat vermiculū. et dicitur a tero is ere. et edo is ede re. quia teredo edit. Mcdiavero pro ducta significat puluerē vel corruptio nē ligni. secūdū ysidorū. xii. ethimo. Vnde habetur tal⁹ versus. Est vermis teredo p puluere dico teredo. **B** Quia agit⁹ hic de bello fit dubitatio literalis. Vtrū bellū possit esse licitū christiano. q̄ nō q̄a bellare p̄trariatur diuino precepto. Mat. v. Ego dico vo bis non resistere malo. Et ad ro. xii. Nō vosmetip̄os defendētes carissimi s̄z date locū ire Itē mathei xxvi. Ois qui accipit gladium gladio peribit. et go bellātib⁹ pena indicitur. sed pena n̄ indicit⁹ nisi propter peccatū et pctm̄ ē illicitū ergo et bellū. **¶** Ad oppositūz xxiii. q. ii. Iustū est bellum qd ex edicto geritur de reb⁹ repetēdis aut propulsandorū hostiū cā. **¶** Itē ibi. c. ii. i medio. Iusta bella diffimire solēt q̄vl cis cū iniurias. si gens vel citas plectē da est vel que vindicare neglexerit qd a suis improbe factū est vel reddē qd per iniuriam ablatū est. **¶** Ad questio nē dicēdū q̄ ad hoc qd bellum reddatur licitū quinq̄ secūdū doctores antiquos r̄qrūt p̄fōa: res: cā: ai⁹: auto ritas. P̄fōa vt sit sc̄a. cui licitū ē ef fūdere sāguinē. nō ecciastica prohibi tū est effūdere sāguinē nisi i casu ieu tabili. Res vt sit pro rebus repetendis vel defēsiōe patrie et hic sub noie re rū iniurie cōphēdūt. Vñ licitū ē iur-

rias rōabilē vindicare. Cā. Si propē ne cessitatē pūgeat. vt pax acqratur: Am m⁹ vt nō fiat propē odiū vltōnē aut cu piditatē. Auctoritas vt fiat auctorita te eccie vel pncipis. Scūs thomas. ii. ii. q. iiii. ar. i. dicit q̄ tria sufficiunt ad bellū iustūz. Auctoritas pncipis. quia oīs p̄uata p̄fōa potest ius suū p̄sequi et optinere in curia sin superioris. h̄ au tē princeps nō p̄t. Secūdo requiritur iusta cā vt videlicet illi qui ipugnātur ex aliqua culpa hoc meruerūt Tertio requirit⁹ intētiō recta vt videlicet bonū promoueat⁹ et malū impediāt. et ad hoc q̄ intentio sit recta requir⁹ abilitas p̄fōe et necessitas rei repetēde. Ista tria includūt illa q̄nq̄. aliter reducūt ad quattuor illa q̄ faciūt bellū iustū Vñ hūi⁹ v̄sus. Cū de iure p̄t indicens bella iubere. Cum bonus est bellās et quē decz arma mouere. Cū patiēs cāz reprobatū videat⁹ habē. Nō sic bella que unt. dici crudeliter. Ex his patet q̄ licet clerici possint bellis itereffe vt su is exhortatiōib⁹ absolutiōib⁹ ⁊ sp̄a lib⁹ suffragiis iuuēt bellātes. est tamē eis interdictū ne manu pugnēt et de hoc. xxiii. q. viii. c. Clerici. Et. c. his at quib⁹ domini sacramēta tractāda sūt iudiciū sāguis agitare nō licz. Et ideo magnope talib⁹ excessib⁹ p̄hēdū ē ne māu p̄pā sāguinē fūdāt qd si fece rint sūt irregulares q̄tūcūq̄ sit bellū iustū nisi sit i defēsiōe vite p̄pē quaz alio mō saluare n̄ possēt. Ad p̄mū ar gumentū sc̄z Aug. i. f. do. i. mō. li. i. c. xxvii. dicēdū q̄ illa q̄ saluator ibi p̄ci pit semp sūt seruāda in p̄paratione aī miviz sit parat⁹ ad talia sustinēda pro xpo si expediret v̄z patienti maxilla vnā: p̄bere et alterā. et nō defēdere se et tollenti tunicā: dimittere pallium ⁊

huius modi. Quis tamen magis expediens est aliter facere propter bonum etiam illorum pro quos pugnat. Et eodem modo ad verbum apostoli. Vel dicendum quod loquitur de inordinata defensione. Ad secundum respondet Augustinus. propter fraudum vivunt quod ille dicitur accipere gladium quod nulla superiori ac legitima potestate iubente vel concedente in sanguine alicuius affinat. talis gladio pibit. i. pena infernali nisi peniteat. in psalmo. Introibunt in inferiora terre tradentur in manus gladii. i. pene inferni. Vel aliter sic exponit Augustinus. de fidei in modo. l. ii. Quid aliud dicitur est. Ois gladio percussus gladio morietur nisi quia in ipso peccato anima morietur quod cum miserit secundum illud psalmo. Gladius eorum intret in corda ipsorum. Quod est bellum aliquando sit in christianis licitum propter ex his.

LECTIO. CXV.

Intrās in domū meā cōquiescā cū illa nō ei habet amaritudinē puerfatio illi nō nec tediū pūicti illi sed leticiāz gaudiū. **A**d Octauūz vltimum emolimētū quod sapia cōfert possessori suo est iocūditas solamīs in cōscientia quod quē emolimētū. Salomon se asserit hūturū i hodierna lectōe. Et circa hec duo facit. pmo allegat modū etne iocūditatis. Scdo assignat causā etne trāgllitatis. Scda ps ibi. Nō emiz habet amaritudinē Circa primū dicit sic. Intrās in domū meā pgescā cū illa q. d. Ecce qtu mihi emolimētū accrescit. si mihi sapiāz. i. cultū dei despōsa uero. Si enī mīhil aliud p dote recipere cum hac spōsa h mīhu solū deberet sufficere quod intrās in domū meā. i. psciam meā pgescā. i. getē iuemā cū illa. i. sapiētia Nulla ges extior potit dlectari qd iuspōcia hēt vnde potit murmurare Hec ē dom⁹ q sci p⁹ laboresz tedia schi repetūt z regrūt. hec est dom⁹ quā deo

dedicare debem⁹ p scampuerfatiōez. In ps. Domū tuā decz scitudo d. in l. dierū. De securitate z trāgllitate pscie loquēs btūs Greg. sup Eze. ome. ix. dicit sic. In oi qd dei ē sp tacite scurrere debem⁹ ad mētē iteriorē testēz iudicē ingrere. Quid ei pdest. si oēs laudāt z cōscia accusat. Aut qd potit obesse. si oēs derogēt z sola pscia defēdat. Quia lis sit pscia bona docz Hugo de scō Vatore. li. ii. c. vi. de aia dicēs. Tranquilla pscia est que oib⁹ est dulcis. nulli grātius vtēs amico ad grāz. i. iuuo ad patientiā. cūctis ad benuolētāz qd pot ad bñficētiā. cui de⁹ nec sua pcta iputat qā nō fecit. nec aliena. qā nō approbauit. nec negligētā qā nō tacuit nec supbiā qā in hūilitate pmāsit. Istā domū pscie debem⁹ bñ fūdare z honeste mūdare. Mūdare qdē p frequentē et purā confessionē. In tali domo pot quiescere tā de⁹ q ho. Et licet tā fama q cōscia sit hoī necessāria. Cōscia ppter se ipsā. fama ppter pximū. xii. q. pma. nolo Tñ in tñ pōderat bonū cōscie quod pro salute cōscie pdi debet cūz gaudiō bonū fame. vbi necessārio oportet alterū obmittere Vñ Sen. ep̄la. lxxxiii. f. li. cōes Nēo mihi pl⁹ videt estumare vtutē. Nēo magis illo eē deuot⁹ q qui boni viri pdidit famā ne cōsciaz pderet. Et vult dicere quod pro ope virtuoso exercēdo etiā p mediā infamiā debet homo pcedere. **A**d Hec est ergo domus in qua sapiēs cū sapiētia gesat si ne turbatōe quā certe nō habet amaritudinē cōuersato illius. g. rē. Bona exteriora deliciē. diuinitēz honores vel hnt amaritudines vel ad min⁹ generāt tediūz fastidūz z satietatē. Ita quod hō illā idē qd p⁹ optauit p⁹ ea fastidiat z ptēnat. Et iō dicit raban⁹ hic in glosa.

Corporales deliciē corp⁹ grauāt. Spirituales vō mētē releuāt et iā q̄tomagis esuriūt tāto ampli⁹ comeduntur. In illis appetit⁹ placet expiētia displicet. Augēt spirituales deliciē desiderium et quo magis sumūt auidi⁹ amatur. hec Raban⁹. Et accepit a btō gregorio in qdā ome. q eadē sniaz multo eloquēt⁹ dicit sic. Corpales deliciē cūz nō habēt. graue in se desiderū accendūt. cū vero habite edūt comedētē pti n⁹ in fastidiū vtūt. At cōtra spirituales deliciē cū nō habēt in fastidio sūt. cūz vero habentur in desiderio. In illi appetit⁹ saturitatē. saturitas fastidiū generat. in istis at appetit⁹ saturitatē saturitas appetitū parat. Augēt enī spirituales deliciē desiderū in mente. dū satiāt et q̄tomagis ear. sapor percipitur eo ampli⁹ agnosci⁹ qd auidi⁹ ametur hec grego. Vñ Sen. Carnis voluptatē docēs cōtēnere dicit. Voluptas corporalis fragilis ē z breuis fastidio obiecta quo auidi⁹ acta ē cū⁹ in cōtrarium recedēs. cū⁹ subinde necē est aut peniteat. aut pudeat quēcūq. i qua nihil magnificūz aut qd naturam hoīs dūz pximi deceat. res humilis membrorū turpiū ministerio veniēs exitu feda. hec Sen. Sapia ergo nō habet amaritudinē in cōuersatōe nec tediū incōuictū sed oppositū leticiā et gaudiū et ideo a sapore sapia q̄i sapida sciētia nūcupat. z p p̄trariū sapia h⁹ mūdi que cōsistit in noticia iuris posituū amaritudinēz z tediū h⁹ i puerfatiōe vt cōmuniē reddēs hoīez p̄suptuosū i se ipō z i iuriōsū ad alios i cōuictū z ideo ad pacē z trāgllitatē studētū i sac pagie sapia. ē ab ecclia phibitū ne parisi⁹ vli citatib⁹ vicinis aliqs docē vli audietus ciuile p̄suarz q p fecerit a cāz p̄o

ciuis excludat et p ep̄m loci ex cōice tur. e. x. de pūit. et excess. pūit. sup specula. Circa domū pscie ē notādū. quod ip sa hre debz solidū fūdāmētū. decēs ornāmētū. aptū tegumētū. et freqns excurgamētū **B** Priō fūdāmētū cōscie d3 fūdari sup solidā doctrinā christi. si cut saluator dicit. Mat. vii. Ois quod au. v. hec. z. fa. ea assilabit viro sapiēti q edificauit domū suā sup firmā petra. Petra ē doctna xp̄i. Math. xvi. si istā petra sane doctrie d3 pscia cuiuslibet edificari Vñ sūme cauedū est ne ista dom⁹ sit erronee fabricatū nimis largavel nimis stricta. qā oē qd sit cōtra cōsciaz edificat ad iehēnā. xxviii. q. i. Oēs ex his. z hēt i glo. ad ro. xiiii. Vñ sicut dicūt doctores. Dictamē cōscie pl⁹ obligat q̄ pceptū plati. Et iō oīs pscia siue recta siue erronea: siue i se mala: siue indrntib⁹ obligatoriā ē qā i oib⁹ tlib⁹ veniēs ptra psciaz facit cōtra illā qd credit a lege dei eē prohibitu. In ista domo male parat sibi getē mti hoies mūdani q illud qd durū ē ponūt sub capite et illud qd molli⁹ sibi pede. Moralē pscia i mētē ē sicut caput i hoīe z sēualitas ē sicut pes. Qui ergo ponit in sēualitate delectatōem et peccatū in cōscia et murmur cōtra peccatū dure reclinat caput suū. Istaz domum fundāt quidā super aquas voluptatis. quidā super arenā cupiditatis. Et ideo cōsciētie talū stare non possunt do quod carent solido fūdāmēto. Et ideo dicit Mathei. vii. quod vir stultus edificauit domū suā sup arenā et descēdit pluuia et flauerūt ventūz cecidit domus **S** Secūdo dom⁹ pscie debz habere honestū ornāmētū vt sit picta cunose z artificialit⁹ ymaginib⁹ virtutūz et sanctorū virorū exēpl⁹ q nos p̄cesse-

rūt. Narrat aug⁹ cōtra iulianū. li. v. et ii. retractio. c. lxii. q̄ rex quidā Cypri deformis specie thalamū suū siue cubiculū fecit depigi ymaginib⁹ pulch⁹ vt per earū aspectū vxor sua pareret p̄chra plē. Rex ē rō cubiculū mēoria vel cōscia. sensualitas ē vxor. et ideo si pulchrā prolē. i. v̄tuosas opatiōes habere velim⁹ domū p̄m̄ nrōrū ymaginib⁹ depigi studeam⁹ dicētes cū p̄s. di lexi dñe decorē dom⁹ tue S3 ē notand⁹ q̄ dom⁹ q̄ nō ihitā⁹ cōtrahat sordes v̄mes et varias corruptiones. Et ita est de mltorū p̄sciētis que nō inhicā⁹ ab eis nūq̄ est eis ita male sicut in q̄dragesima q̄ redeūt ad se et intrant domos p̄sciārū suarū malarū. ibi inueniunt v̄mes: corruptiones et fetores vete ruz p̄ctōrū et domus incipit dēdiari ad mortē lux illd̄ puer. ii. Inclinata ē ad mortē dom⁹ ei⁹ et ad iferos semite ip̄suis ¶ Tertio dom⁹ cōscie d̄ h̄re aptū tegumētū. Coopimētū bone cōscie ē honestas p̄uersatōis v̄tuose vt boni vi ri qd̄ didicerūt interi⁹ oñdāt exterius et sic luceat lux eorū corā hoib⁹ vt videāt opa v̄ra bona et glorificēt patres vestrū qui in celis est. hoc est q̄ dicit. Math. x. Q̄ d̄ in aure audistis p̄dicare s̄ tecta. i. p̄ bonā p̄uersatōne ¶ Quarto dō cōscie d̄ habere frequē expurgamētū p̄ scobā p̄fessiois nec ad aliqd̄ remediū fugiēdū ē vt a dyabolo vel a p̄ctōnisi q̄ a cōscia expellat p̄ctm̄ Vñ aug⁹. sup̄ iohēz ome. xli. Seruus peccati quo fugit secū se trahit quocūq̄ fugerit nō fugit se ip̄az mala cōscia. n̄ est quo eat semp̄ sequit̄ se: imo nō recedit a se. peccatū enī qd̄ fecit int⁹ est. Vis audire cōsiliū. Si visa deo fugē ad ip̄sū fugē. confitendo non latendo

cōfiteri potes: latere nō potes. Sic ē de dyabolo sic fuit de dedalo et labyrintho Fecit ei dedal⁹ domū qd̄ cū variis vi isz cū parietib⁹ ita p̄plexis q̄ null⁹ eā i trās exire potat s̄n̄ glomere fili. et illa dō⁹ vocabat̄ labyrinth⁹. i. labor it⁹. q̄ a i egrediēdo et i ingrediēdo maxim⁹ labor fuit. In illa domo inducit dedal⁹ vnū mōstrū qd̄ ex vna medietate fuit hō et alia medietate bos ea intētiōne vt ibi imppetuū pasceret et nūq̄ exiret sicut narrat Ouid⁹ libro. viii. metha. et yfidor⁹. iii. ethimo. Moraliter loquēdo qm̄ ita ē q̄ dyabol⁹ percapitv̄nā p̄sonā aliqd̄ peccatū monstruosuz fecisse. facit cōsciaz tal̄ quasi domū dedali et abscondit peccatū et fabricat illi peccatori tot vias perplexas et parietes obfistētes nūc de tiore: nūc de pudore: nūc de negligētia nūc de expectatione et dilatione cōfessionis et ibi occultat illud mōstrū vt nullus confessor possit intrare nisi cum glomere fili. oportet enim confessorē reuoluere omnes interrogationes spectātes ad peccatū anteq̄ reus velit cognoscere illud qd̄ fecit. non sic facit prob⁹ homo cōfessorib⁹ suis sed omnia p̄dit et ostēdit nude et aperte. Iuxta illud quod in figura scribit̄. iiii. Re. xx Omnia que sunt in domo mea viderunt: nihil est qd̄ nō monstraui eis i thesauris meis

LECTIO. CXVI.

Nec cogitās ap̄d me et commemo rans in corde meo: quoniā immortal est i cogitatiōe sapia. et in amicitia illius delectatio bona: et in operib⁹ manū illi⁹ honestas sine defectione. et i certamine loquē illius sapiētia. et p̄claritas in cōmunicatōe sermonū illi

CA. VIII.

us circuibā querēs vt illam mihi assumerē. Postq̄ salomō enumerauit octo prerogatiuas quas dotis nomine deus tribuit homini q̄ sapiam accipit si bi sponsam. propter que bona merito debuit salomon moueri ad nuptias cū sapia cōtrahēdas. Hic poit recapitulādo suorū dictorū in genere recitationē. Solēt enī amātes cōmēdatōnes amicorū suorū pluries reiterare et inculcare sub diuersis sermonū colorib⁹: licet sn̄ia sēp̄ sit vna. Vñ ista lectio nō ē nisi recapitulatio p̄dictorū. In qua tamē tria fiūt. Naz p̄mo oñdit q̄ intēse de sapia cogitauit. Secūdo q̄ les in eov̄tutes pōderauit Tertio q̄ effectualit̄ circa eā habēdā multipliciter laborauit. Secūda pars ibi qm̄ immortalis. Et tertia ibi Circuibā. ¶ Circa primū dicit sic. Hec cogitās apud me. Hec videlz p̄uilegia q̄ dantur per sapientia: q̄ cito postea cogitās recitabo. q̄ tū ad actualē intelligētia ap̄d me occidit sine exp̄sione vocali ad alios et cōmemorās in corde meo quasi diceret Nō solū cogitauit in trāsitu et p̄fictorie de nobilitate sapie que ē veri dei cl̄tus. Sed cōmemorauit in corde meo. h̄ est. Memoria perfectā generauit mihi de eav̄t posseme facili⁹ cogitare qm̄ velle: q̄ illa q̄ scim⁹ in mēoria cōsideram⁹ q̄n̄ volum⁹. Sicut dicit̄ tertio de anima Sic ergo p̄z q̄ intēse de ea cogitauit. Secūdo oñdit quales virtutes in ea ponderauit et sūt qnq̄. A Dat ei sapia p̄fectionē multiplicē sapienti. cognitionē v̄tatis q̄tū ad intellectū. delectationē iocūditatis q̄tū ad affectū. cōuersationē honestatis q̄tū ad effectū. discretionē ambiguitat̄ in disputādo. et declarationē difficultatis i

LEC. CXVI.

p̄dicādo. Dicit ḡ q̄ cogitās de sapientia aniaduertit qm̄ immortal ē sapia in cogitatione. quia vera sapia ē de eternis et necessariis. Secūdo habet delectationē iocūditatis. Vñ de subdit Et in amicitia illi⁹ est delectatio bona Vñ dicit Ar. x. ethi. q̄ phiavides habere admirabiles delectatōes. Est at̄ phiā amor sapie. Delectatio enī in sapia est magna: quia quāto magis amatur tāto su amor iuenit̄. Eccl. xxiiii. Qui edunt me adhuc esurient dicit sapia ad litterā. Et ideo prouerbiorū quinto. In aōre illi⁹ delectare iugit̄ ¶ Tertio sapia dat homini cōuersationē honestatis q̄tuz ad effectū. Et q̄tū ad hoc subdit. Et in operib⁹ manū illi⁹ honestas sine defectione. i. cori. xiiii. Oia hōeste et scdm̄ ordinē fiāt i vob⁹. Vñ de sapia dicit̄ ē c. vii. Venerūt mihi oia bona pariter cū illa et innumerabilis honestas per manū illi⁹. Nec mirū q̄ eccl. xxiiii. Flores mei fruct⁹ honoris et honestatis. Quarto sapia dat discretionē ambiguitat̄ i disputādo. Et q̄tū ad hoc dicit sic. Et in certamine loquē illi⁹ sapia. Optz enī circa v̄tate i grēdā n̄ solū studere solitarie s3 cōferre mltipharie. et s̄sus ac igenia cōicare. q̄ dubitare de singlis iutile nō erit. Eccl. vi. Colluctata ē aia mea cū sapia. hec at̄ disputatio ē quasi qd̄dā certamē loquē i quo certamie d̄z eē sapia. i. sapida v̄tate in uestigatio n̄vana curiositas seu stultitia. ii. thi. ii. Stultas et s̄n̄ disciplina q̄onē deuita. Tiendū ē tū illd̄ qd̄ d̄r. eccl. vi v̄ba s̄ p̄li ma: mltā i disputādo h̄ntia v̄tate. Quinto sapia dat declarationē difficultat̄ i p̄dicādo seu iformādo. Et q̄tum ad hoc subdit Et p̄claritas in cōmunicatōe sermonū illi⁹. Doctrina ei

obscura nō iunat. auditorē. vñ Hugo in dydas. v. Duo decet doctorē vitare in docēdo. obscuritatē et plixitatē. Et dicit sic lectio duob⁹ modis aīo fastidiūm igerere solet ⁊ affligē spm̄ qlitate videlz si obscurior fuerit ⁊ quātitate. si prolixior extiterit. In quo vtroq⁹ magno vti moderamie oportet ne qd ad refectionē questū est sumat ad suffocationē. Et ideo dicit qd debet eē p̄dara in cōicatōe. Scd⁹ illd in ps. Declara ser. t. illu. ⁊ intel. d. p. Quia g Salomō tot in ea vtutes ⁊ grās cōsiderauit. Iō circa sapiāz acgrādā mltiplicit̄ laborauit. Et q̄tū ad hoc subiūgit sic. Circuibā querēs vt illā mihi assumerē. Circuibā inq̄t inspicēdo creaturas et discutiēdo scripturas ⁊ audiēdo lecturas Plato ei i morte sua dī docuisse discipulos: qd libētī⁹ mgros audirēt q̄ scripturas eorū ispicerēt. adiungēs qd lra vnica facie se offert ispiētī. Mḡr aut̄ sub facieb⁹ pluribus eā offert audiētī Circuibā g dicit salomō vt eā mihi asumerē mihi. i. ad fructū cōmodū et vtilitatē meā. p̄mo ⁊ p̄cipalit̄ ⁊ p̄r ad p̄modū aliorū. puer. ix. Si sapiēs fuerit ubi p̄si eris. nō sic assumit sapiāz qui male viuētēs alios illumināt sicut cādelā nō est ad cōmodū sed ad cōsumptionē sui ⁊ aliorū illuatiōni lucz Et p̄ oppositū homo scūs lucet sicut sol ⁊ in se lucz alios illuāt s̄n suo detrimēto Eccl. xxvii. Hō scūs i sapiā manet sic sol. Quia dī q. f. amicitia sapiē ē delectatio bona Est notādum qd nulla res est i hoie q̄ sic declarat qlis est ois hō sicut delectatio hois vñ talis denominari d̄z qlē ē illd i q̄ delectat. Et iō vtuosus dī qd gaudet i opib⁹ vtuosus. Iust⁹ q̄ i opib⁹ iustis. voluptuos⁹ qd delectat i opib⁹ voluptat. Et sic de singlis

vtutib⁹ ⁊ vicis p̄r. vnde sicut extrahi pōt ex dictis phi. x. ethi. Delectatio in hoie ē mox reglatia mox dclaratiāz mox augmētatiā Prio dico qd ē mox reglatiua p̄ modū finis Et iō dī Aug. sup illd ps. Scrutās cordaz renes de⁹. finis cure ⁊ cogitatiōis ē delectatio ad quā qs nitit̄ puenire vñ q delectat in possessiōe pecunie dat se mercatiōib⁹ vt alicui opatōi p̄ quā pecunia acgrit̄ et q delectat i multia dat se opib⁹ n̄rē nunitatis vñ vnusq⁹q ordinat se finali ter ad illd in q̄ magis delectat. Et iō docet Aris. ii. ethi. c. vii. q a delectatiōib⁹ ⁊ delectabilib⁹ maxie debem⁹ ca uere. ⁊ debem⁹ nos h̄re ad eas sicut senes plebis se habuerūt ad Helenā. Senes ei plebis troiane iudicauerūt eā ef se abiciēdā. Vñ hec est doctna Arist. ibidē Alii ad alia apti nati sūt qd qdē notū est vniciūq⁹ ex sua delectatiōe p̄pria ⁊ puata. Cōsiderādū ē g an ista delectatio sit bona an mala. Si bona bñ qdē. Si mala icōtrariū oportz nos attrahere dicit Aris. Sicut volēs lignū tortuosum dirigere ad rectitudinem ipsum incōtrariū contra rectitudinē recurrit. ⁊ sic tandē reducit ad mediū hec est doctna Arist. ibidē. hec ē cā q̄re prudēt sibi p̄ fine deū p̄posuit. ps. vbi dicit iocūdū sit ei. e. meū ego. u. d. i do mino. ¶ Scdō delectatio hois ē mox declaratiua. Quia sicut dictū est superi⁹. Talis est vnusq⁹q qlē ē illd i q̄ delectat. Moralit̄ loquēdo. Ois ei gest⁹ extior in ludis in seriis argumentū ē de p̄positiōe mēt̄ vñ Se. ad lucillū ep̄. lxxxviii. Oim res; si obfuenē indicia sūt. argumētū mox q̄ ex mimis lz ca pere: ipudicū ei icessus ondit ⁊ man⁹ motaz itdūvñ r̄sūz relat⁹ ad caput digit⁹. ⁊ flex⁹ oclorū iprobū. risus isā-

num vult⁹ habitusq⁹ demōstrāt. Illa ei in aptū per notas exeūt. Quales qsq̄ sciēs sit: si quē admodū laudet aspexeris. ¶ Tertio: delectatio est mox argumētatiua. vñ Arist. x. Eth. dicit qd cert⁹ hoies iudicāt ingrūt illa in quibus delectat q̄ alia vñ delectiōes p̄p̄e p̄firmat opatōes suas. ¶ Et ideo si diuersi hoies ad eādē artē ponatur. Ille magis p̄ficiet q ceteris parib⁹ amplius delectat. Scdō p̄cipalit̄ est notādū qd est triplex delectatio naturalis delectatio bestialis. ⁊ delectatio rōnalis Delectatio naturalis. est sine qua natura hūana eē nō pōt. Sicut est illa delectatio quā homo habet in cibo ⁊ potu ⁊ sōno sibi cōueniēte que qdē delectatio p̄tm̄ nō est si nō excedat regulam rationis Vñ Arist. vii. Eth. dicit Delectatiōnū qdā sūt necessarie quedam volūtariē et ex electiōe. necessarie sicut cibi et potus ad cōseruatiōez indiuiduz venereorū ad p̄seruatiōē speciei. Volūtariē delectatiōes sūt sicut victoria hōr ⁊ ditie. In h̄ at delectatiōis gnē nō pōt p̄tinue delectari s̄m Arist. x. ethi. c. v. Tū qd aia nō pōt cōtinue opari ⁊ nulla delectatio ē s̄n opatiōe aie Tū qd delectatiō p̄tinuata circa vnū gnāt sui fastidiū. Si ū sit circa diuersa circa nullū est p̄fecta. vñ docz Arist. qd qn delectamur in vno vehementer p̄ tūc nō attēdim⁹ alia sicut dicit ip̄e. Amātes fistulas nō attēdūt firmib⁹ q d̄nr eis. Delectabilib⁹ enī alterū repellit. Sed si remisse in aliquo delectemur possumus simul attendere ad alia. Sicut q vidēt i theatris male agonifates possūt simul comedē legumina. x. Eth. c. vii Et ista delectatiō non est naturalis delectatio hoī cū hō appetat cōtinue ⁊ p̄petuo delectari. qlis

delectatio nūq̄ habebit nisi in visione dei. qn̄ tota aia ⁊ simulz semp adimplebit gaudio Iuxta illd ps. Adimplebit me leticia cū vultu tuo de. in dex. tua vsq̄ in finē. ¶ Scdā delectatio est bestialis ⁊ est turpissima delectatio: ⁊ ex probralis sicut dicit Aris. iii. Eth. ca. v. qd hoies tali delectatiōe nō vtūt s̄m q hoies. sed s̄m q aialia sūt Sicut narrat ibi de quodā q petiit guttur habere lōgū sicut est guttur gruis. Delectationes vero circa tactū maxie iducūt bestialitatē ⁊ faciūt hoīem brutalē qd nō sūt hoīs s̄m q homo Sed proue nūt vel ex corruptiōe cōplexionis vel ex mala assuefactiōe viuēdi puer. iiii. Ne delecteris i semitis sp̄iorū neq̄ tibi placeat malorū via ¶ Tertiā delectatio est rōnalis que cōsistit in cōtemplatiōe v̄itatis. S; cū eadē delectatio placeat vniz displiceat alteri. Querit̄ qual delectatio debeat dici delectatio hoīs Ad h̄ r̄ndet Aris. x. Eth. qd sicut si quereret de saporib⁹ qd dulce sit et quid amarū qd qd san⁹ dicit dulce. isirmus dicit amary. Dicēdū eēt qd illud est dulce qd san⁹ dicit esse dulce. nō qd infirmus. Eodē modo dicendū qd illa est delectatio hūana quā vtuosus ⁊ bonus iudicat hominis delectatiōē S; nō illā quā corruptus et malus. Alie vero delectationes nō sūt delectatiōes simpliciter sed delectationes s̄m quid vnde sūt inaturales: brutales ⁊ egritudinales. De qualibet dicit. ysaiē. lxxvi. In abominationib⁹ anima eorū delectata est. Sed delectabile simpliciter est illud in quo sanus moralit̄. i. vtuosus delectatur. In ps. In via testimoniorū t. de. sum sicut in o. diuinitis.

Puer erā ingeniosus & fortis sū aiaz bonā et cū esse magis bon⁹ veni ad corp⁹ incoingnatū et vt sciui qm̄ aliē nō posse esse cōtinēs nisi de⁹ det. Et si ipsū erat sūma sapia scire cū⁹ eēt hoc domū. adū dñm et deprec⁹ sū illū et dixi ex totis p̄cordiis meis. Sicut in p̄ncipio hui⁹ capli dictū fuit Salomon in isto caplo de sapia & scipso quādā fingit pabolā ponēs seipsū loco cuiusdā amatoris ardentissimi cū sapia q̄si cū quādā v̄gine nobilissima cōtracturus. Vt̄ aut̄ ista fictiōe ad ostēdēdā amoris vehementiā quā habuit ad sapiam acq̄rendā q̄a int̄ tales personas cōter amor ardentissim⁹ iuenit. **¶** Quatuor aut̄ solet iuuenis cōtractur⁹ facere. Primo enī cōsiderat cōditōes p̄sone cū qua pponit cōtrahere. Scdo dotē et diuitias quas pōt cū ea recipere. Tertio sui p̄sō cōditōes examinat an possit puelle p̄gruere. Quarto deliberat quō eā a parētib⁹ & amicis possit petere et h̄re. Iuxta ista q̄tuor Salo. q̄tuor facit in isto caplo. Nā p̄mo oñdit sapientiā eē mirabilē amabilē & gratiosā. Scdo oñdit ip̄s⁹ dotē fore desiderabilem & p̄ciosā. Tertio declarat sui p̄sō cōditionē fore spectabilem & virtuosam. Quarto oñdit datorē puelle h̄re nobilitatē venerabilē & gloriosā. Et fm̄ ista capitulū fuit diuisū in q̄tuor. In p̄ncipio de duab⁹ cōditōib⁹ est expeditū & de duab⁹ scd̄is exequē in hodierna lectōe. Et fm̄ hoc littera diuidit̄ in duas ptes. Nā p̄mo oñdit sui p̄sō cōditō nē fore spectabilem & virtuosā vt merito dignus appareat tanta spon̄sa. **¶** Secundo ostendit datorē puelle h̄re nobilitatē venerabilē & gloriosā a quo ipsa puella amabiliter est petēda. Scda ps

ibi. Et vt sciui. Circa primū duo facit p̄rio oñdit se abile aptū vel ydoneum ad cōtrahēdū cū ip̄a sapia ex speciositate v̄tutū naturalium. Scdo oñdit hoc idē ex copiositate v̄tutū moralium. scda ps ibi. Cū esse magis bon⁹. Dicit ḡ sic Puer erā ingeniosus & fortis sū aiaz bonā. vbi reddit se eē cōmēdabilem extrinsecus a corpali mūdicia. Puer erā ab intellectu p̄cipua. Ingeniosus Et a sup̄ naturali iusticia. Et fortis sū aiaz bonam. Aia ei nō est p̄fecte bona nisi p̄ gr̄as & caritatē q̄ debito mō ordinat̄ in deū. vñ Ber. de li. arbi. bona est aia in vniuersitate. melior in suo ḡne optima ex sui ordinatōe. Est aut̄ hec ordinatio oimoda p̄uersio volūtatis in deum & ex se tota volūtaria deuotāq; subiectio. Iō aut̄ dicit. **¶** Sortis sum aiaz bonā: nō q̄ a casu ad bonitatē de uenerit. s; q̄a p̄mā gr̄as null⁹ pōt p̄mereri. nā cū oē meritū sit ex gr̄a. Si p̄ma gr̄a caderet sub merito p̄mā gr̄as p̄cederet gr̄a. Et iō de sp̄sōte dat homi p̄mā gr̄as hōi inq; se ad gr̄as dispositiōe naturali & nō p̄beti obicē gr̄e per malū vsū liberi arbitrii. Licet aut̄ an p̄mā gratiā requirat̄ dispositio cōueniēs. Illa tñ nō meret̄ gr̄am merito cōdigni sed cōgruē tñ. Et ideo dicit sortis sū aiaz bonā. Colof. p̄. Gr̄as agētes deo p̄ri qui nos dignos fecit in partē sortis scōp̄. Solēt enī que forte dāf̄ dñi dāri. Sicut dicit Aug. x. sup̄ Gen. ad l̄ram. ca. xxii. vbi istam litterā sic exponit. Puer erā ingenios⁹. Sequitur in littera. Et cū esset magis bon⁹ & c. vbi Salomō loquit̄ pro tēpore sue iuuetutis dicit se fuisse gr̄atiosum pro tempore sue iuuentutis non solum in naturalibus sed etiā in mo-

CA. VIII.

ralibus vnde dicit sic. Et cū essem magis bonus supple q̄ ingeniosus id est magis p̄merneret in me bonitas moralis q̄ bonitas naturalis ingenii. Vt n̄ p̄ficiendo continue tunc p̄ ceteris temporis ad corpus incoingnatū id ē attingi ad tantā perfectionē virtutum moralium q̄ corpus meū seruauit incoingnatū a passionib⁹ viciorū. Et hec dicitur pro statu suo. Primo quando in sua iuuetute legitur deo placuisse. tertio. iiii. Dilēxi dominū Salomon ambulās in p̄ceptis dauid patris sui. Consequenter ponit in littera Salomon modū petendi istā puellam videlicet sapientiā sibi dari in uxorem. Et hoc a deo quia Iacobi primo Si q̄s vestrū indiget sapientia postulet eam a domino deo qui dat omnia homib⁹ et non improperat. Et dicit sic. Et vt sciui quoniā aliter nō possem esse cōtinens nisi deus det. tangit specialiter bonū p̄tinentie quia ipsa est recta via ad sapientiā Iacobi. iiii. Sapientia que de sursum est primū quidē pudica est. Et hoc ip̄s⁹ erat sūma sapientia videlicet scire cuius esset domum hoc. Adū ad dominum et deprecatus sum pro ip̄a optinenda et dixi ex totis p̄cordiis meis id est ex profundo cordis mei nō ex sūmitate labiorū. In ps. De profundo dis dañm ad te domine. P̄cordia s; Papiā sunt loca vicina cordi eo q̄ ibi fit principiū motus et cogitationis. et dedinatur pluraliter caretq; numero singulari. vsq; de sūmo bono li. p̄mo. Quid prodest strepitus labiorum vbi cor est mutū. Sicut enim vox sine modulatione est quasi vox porcorum sic oratio sine deuotōe est q̄si mugit⁹ bouū. Et in eodē Oratio inquit cordis non

LEC. CXVII.

labiorū neq; enī verba de p̄catis deus intēdit: sed orātis cor aspicit. Melius est cuq; silentio orare in corde sine sono vocis: q̄ solo v̄bo sine intuitu mēt̄. Ioh. iiii. Veri adoratores adorabūt patre in sp̄u et veritate. Notādū q̄ mlti appetūt segniter castitatē et nō ex totis p̄cordiis. Sicut de seipso miserabiliter cōfiteatur Aug. viii. cōfessio m̄. c. vii. Ego inqt adolescēs miser in exordio ip̄s⁹ adolescentie petierā a te castitatem: & dixi. Da mihi castitatē & cōtinentiā sed noli modo timebā enī nec cito exaudires & sanares a morbo cōcupiscētie quā malebā expleri pot⁹ q̄ extingui. Puer inquit erā ingeniosus.

¶ Nota q̄ tria bonū ingenii cōstituit. tria bonū ingenii ostēdūt & tria bonū ingenii corrūpūt. **¶** Prima tria sūt mēoria. itelligētia et volūtas. vñ Aug. x. de t. c. xxvi. In his trib⁹ inspicit solēt etiā ingenia puulorū cuiusmodi preferāt indolē. Quāto quippe tenacius et facilius puer meminit quātoq; acutius intelligit et studet ardētius tanto est et laudabilioris ingenii. Dicit Aug⁹. Vñ illa ingenia que studiose applicare nō possūt licet acuta sint fortassis & aspera. laudabilia tamē nō sūt secūdū eū. Est enim studiū sicut dicit Hugo dydas. libro. iiii. Animi assidua et vehemēs applicatio ad aliquid agēdum et cum summa voluntate occupatio. per quem vero modum studere debet bonū ingenii docet prudenter Macrobius libro primo saturnaliū i principio. Et vult dicere q̄ sicut apes colligūt de diuersis floribus cibum suum et in mel proprio labore cōuertūt ita studēs circa illud in quo studet aliquam operationē habere debet vel ab

breuiare vlt alit ordinare quia alias n̄
transibit in ingeniu: sed i memoriaz.
Dicit ergo p̄mo sic. Quod in corpore
nostro videm⁹ s̄n̄ vlla operatōe nostra
facere naturā alimēta. q̄ accepit⁹ q̄du
in sua qualitate p̄seuerēt et solida ina-
tāt malo stomacho oneri sūt. et cū de-
mū mutata sūt i vires ⁊ sāguinē trāse-
unt. idē in his quib⁹ alūf̄ igenia p̄ste⁹.
vt quecūq; haufim⁹ nō patiamur inte-
gra esse ne aliena sint. sed in quādā di-
gestionē coquef̄. Alioq; n̄ mēoria ire
possunt nō in ingeniu. Idē dicit Sen.
ad lucillū ep̄. lxxviii. de vbo ad v̄bū fe-
re Sed q̄tā diligentia habēt hoies ad ex-
ercitādū corpora sua. isti ad luctā isti
ad pugna. illi ad cursū. alii ad saltū. a-
lii ad ludū. alii ad bellū. et q̄ pauci cu-
rāt suū exercere ingeniu in addiscēdis
bonis morib⁹ vehemēt plāgit. Sene.
ep̄. lxxxii. Cogito inq; q̄ multi corpo-
ra exerceant ingenta q̄ pauci. q̄tū ad
spectaculū lusoris fiat p̄cursus q̄tā sit
circa bonas artes sollicitudo q̄ imbe-
cilli aio sūt q̄s laceratos humeros mi-
ramur. Hec ergo tria bonū ingeniu cō-
stituūt mēoria itelligētia ⁊ volūtas stu-
diū. ¶ **Z** tria sūt q̄ bonū ingeniu ondit
Illā ei ingeniu est bonū qd̄ nouit eli-
gere v̄ritatē. ab iicere v̄ritatē. ⁊ parū p̄-
dere loq̄ritatē. De p̄mo loq̄r An̄. viii.
ethicorū Bonū inq; ingeniu finv̄itatez
ē bene posse eligere v̄ritatē ⁊ fugere fal-
sum. Et si hoc sit verū in speculatiuis:
multo magis est verū in moralib⁹. vn̄
de illa sūt bona ingenia q̄ mūdū falsū
et fallacis plenuz fugiunt ⁊ p̄ligunt
viā xp̄i. In ps̄. Viā v̄ritatis elegi. Hoc
ē signum boni ingenii. Primum vide-
lz̄ eligē v̄ritatē. Scd̄z signum boni inge-
niū ē ab iicere v̄ritatē. Nō ei omne in

genium subtile ē bonum sed soliduz
ingenium: q̄a nihil magis ē ifructuo-
sum q̄ subtilitas q̄n̄ sola ē. Vnde pe-
trus rauanēsis in sermōe. Odibili⁹ ni-
hil ē subtilitate vbi sola ē subtilitas. qd̄
enim p̄dest in illis expēdē dies suos q̄
nec domi nec milicē: nec i foro: nec i
claustro: nec in curia: nec i ecclia: nec a-
licu p̄sūt nisi dūtaxat i scol⁹. Se. loq̄ns
ad lucillū Quid est inquit acuti⁹ arti-
sta ⁊ in quo est vtilis? Tale ē inquit in-
genium q̄ sola subtilitate lasciuens
nulla in se residet grauitate Hec pe-
trus rauanēsis. Nota dictū Symonis
de mephr̄. cantuariē. archiepi.
Ista inquit valēt i vrbe nō i orbe loq̄ns
de subtilitate questionū et ideo nos q̄
christiani sum⁹ quos demones ifestāt
vt ad vicia attrahāt quib⁹ mors p̄timue
cōminat vt auferat. operib⁹ virtuosis
studere debem⁹. curiosis obmissis. Iu-
xta illud qd̄ monet Seneca ep̄la. xvi.
Demēs oib⁹ videret. si cum saxa i mu-
rumētū murorū fenes et femine p̄ge-
rerēt cum iuuetus infra portas arma-
tas signū corruptionis expectaret cū
hostilia in portis tela vibrarent et ip-
sum solum sub fossiombus et cunicu-
lis tremeret sederem ociosus ⁊ huius-
questionū culas proponerē. Qd̄ non per-
didisti habes cornua nō perdidisti er-
go cornua habes Nūquid tibi demēs
videar si istis impēdo operā ⁊ mic ob-
fideor Quid agā? Mors me sequitur
vita fugit aduers⁹ hec doce me aliqd̄
Effice vt ego mortem non timeam. ⁊
vita me effugiat ¶ **T**ertium signum
bōi ingenii ē p̄cipēdere loquacitatez et
copiam excessiuaz verborū. Vñ Au-
gustin⁹ in summa prosperi. c. centesio
sexagesimo sexto. Bonorum ingenio

clara est indoles in v̄bis differētū. ve-
ri amare nō v̄ba. Quid enī p̄dest da-
uis aurea si aperire qd̄ volum⁹ nō pōt
Aut qd̄ obest lignea: si h̄ pōt. q̄n̄ nihil
querim⁹ nisi apire qd̄ clausū est. Sic ḡ
tria sūt q̄ bonū ingeniu ondit ¶ **T**er-
tio tria sūt que ingeniu bonū corrupūt
Nimia leuitas: puer sa volūtas ⁊ lasci-
ua voluptas Leuitas ei aīz dissolutio
spectaculorū ⁊ ludorū seculariū corrū-
pūt ingeniu sicut dicit b̄tus Aug⁹. vi.
p̄fes. c. vii. ¶ **S**ecdo corrupūt bonū inge-
niū puer sa volūtas. Vñ dicit Augu-
de morib⁹ ecclē ad Manich. li. ii. c. 3.
Scio q̄sdā eē q̄ q̄ bono ingenio vt cūq;
istavideat. mala tñ volūtatē ip̄z quoq;
ingeniu sūt amissuri ¶ **T**ertio corrup-
pit bonū ingeniu lasciuā voluptas Vñ
Sen. in p̄logo p̄mo li. decla. nihil tam
mortifery ingenis q̄ luxuria est. q̄tum
ei igenia hoīm corrupātur lasciuia ⁊
torpore p̄n̄r ibidē plāgendo declarat.
Torpēt inq; igenia desidiōse iuuetu-
tis nec v̄m honeste rei labore vigilat.
Somnus lāguoq; ac sōnoz labore tor-
por malaz rerū industria iuasit ani-
mos cantādi saltādiq; obscena studia
effeminatos tenēt: capillū frāgere et
ad m̄iebres blandicias extenuare vo-
cem. mollicie corporis certare cū fe-
minis et imundiciis nostrorū adole-
scentiū specimē est. ¶ **Q**uis eq̄-
lium nostrorū loquit̄ ibi Sen. filiis su-
is tribus senecae. melc. ⁊ nouato Q̄uis
inquit equaliū nostrorū q̄s dicā satis
ingeniosus. quis satis studios⁹. imo q̄s
satis vir est molliti. eneruesq; nati ma-
nent expugtores aliene pudicie ne-
gligentes sue

Deus patry n̄rorū vel meorū
et dñe mie q̄ fecisti oia v̄bo
tuo. ⁊ sapia tua cōstituit ho-
minē vt diaretur creature
tue. q̄ a te facta est. vt disponat orbem
terraz in eq̄tate ⁊ iusticia ⁊ in directiōe
cordis iudiciū iudicet. ¶ **P**ostq; Salo-
mon declarauit q̄ sapias q̄ est ver⁹ dei
cult⁹ acq̄rere nō potuit nisi illā a deo
petēdo per istātia sūme deuotiōis. In
isto caplo cōsequēter explanat formā
et seriē sue supplicatōis quā deo p̄po-
suit p̄ sapia acq̄rēda. In hac autē sup-
plicatōis enarratōe duo facit. Nā pri-
mo ondit diuinā excellētā. scdo alle-
gat hūanā idigētā. scda ps̄ ibi. Q̄uis
enī hoīm. Et ista duo alēnati faci v̄s
ad finē capli. q̄a aliq̄n̄ supplicat: ali-
q̄n̄ rōem allegat. q̄re exaudiri debeat
Circa primū duo facit. Primo captat
benignā diuinā beniuolētā. scdo p̄po-
nit sue petiōis sūmā. Scda ps̄ ibi. Da
mibi sediū tuaz. ¶ **C**irca p̄ci-
pium in captando beniuolētā diuine
maiestatis extollit deū in trib⁹. ex de-
mētā. ex potētā. ⁊ ex sapia sicut patz
in l̄ra v̄n̄ dicit sic. De⁹ patry n̄rorū. Q̄n̄
parētes hoīs fuerūt alicui magno. tal
hō familiar⁹ ⁊ cōfidēt⁹ a tali dño po-
stulat illd̄ q̄ idiget. bon⁹ etiā dñs ado-
ptat filios b̄n̄ sibi seruiētū Et ideo q̄a
p̄fes illi ex qb⁹ descenderat Salomon
deo bene seruerāt sicut Abraham ysa-
ac iacob ⁊ dauid. Iō hic primo allegat
dicēs. Decus patry n̄rorū et dñe mie q̄
liberaliter dans miām: qui fecisti oia
verbo tuo id est filio tuo. Iohānis pri-
mo. Omnia per ipsum facta sunt. Vt
verbo tuo id est ita facili ter fecisti om-
nia sicut homo loquitur verbū suū
In ps̄. dixit et facta sunt. Qui et sapi-
entia tua constituisti hominē. q. d. licz

oia creaueris sapiēter q̄a oia in sapia fecisti. tamē in creatiōe hoīs maxime relucet sapia tua. In qua ymaginē tuā posuisti Gen. p̄mo Faciam hoīem ad ymaginē et similitudinē nostrā. In q̄ etiam totius mūdi quodāmodo repe- ritur ymago. Vñ z minor mūdus ap- pellatur. a ¶ Istū autē hoīem crea- sti ad tria scilicet ad dominādū per po- tentiā. ad ordinādū per sapientiā. ad iudicandū per clementiā. ut sic in istis trib⁹ ymago dei que est homo corre- spondeat ipsi deo tanq̄ suo exempla- ri qui per potētiā sapientiā et demē- tiam cūcta gubernat. Dicit ergo sapi- entia tua cōstitūisti hoīem. ut domina- retur creature tue q̄ a te facta est Eccl̄ xvii. Posuit timorē illius super om- nem carnē et dominat⁹ est bestiarū z volatiliū. Et Gene. primo. Crescite et multiplicamini et replete terrā z domi- namini pisibus maris et volatilibus celi et vniuersis animantib⁹ que mouē- tur super terrā. Secūdo cōstituit dñs hoīem ad ordinādū per sapientiā q̄a sapiētis est ordinare. vnde subdit Vt disponat orbē terrarū in eq̄tate z iusti- cia. Orbē terrarū. i. hoīes q̄ orbē terre inhabitāt. ps. Dñi est terra z plenitudo ei⁹. Nō solū collatū est nature hūane ut dominet⁹ sup creaturā per potētiā sed disponat hūanā ciuitatē fm re- ctam rationē iustis legib⁹ et statutis. Hominū enī genus arte et rationib⁹ viuūt. Sicut dicit Arist. p̄mo Metha- ¶ Tertio cōstituit deus hoīem ad iu- dicandū per clementiā. Clemētia cni- debet eē in iudice ut videlz odiat cul- pā et diligat psonā. Et q̄tū ad h̄ dicit. Cōstitūisti hoīes in directiōe cordis iu- diciū iudicet. i. faciat iudiciū. In dire- ctione inq̄ cordis nō per calūnias vel

cauillationes. seu cautelosas circūuen- tiones. Et per oppositū dicit p̄uerbio. xxviii. Dux indigens prudētia multos opprimūt per calūniā. Dñe mie. No- ta q̄ xp̄s est dñs mie. p̄p̄ tria scz p̄p̄ hereditariā possessionē. p̄p̄ acq̄sitori- am mercationē. z p̄p̄ opatoriā causa- tionē. de p̄mo patz. ii. Corin. p̄. Bñdi- ctus de⁹ z p̄ dñi n̄ri iesu xp̄i. p̄ m̄ia- rū. Scdo patz in redēptiōe qua suū sā- guinē fudit ut deiceps sicut dñs hoī- bus m̄iaz dare possit. in ps. Qui rede- mit de interitu vitā tuā. Qui coronat te in m̄ia. ¶ Tertio patz q̄a ip̄e facit z efficit m̄iaz vbi nulla suppetūt meri- ta. vnde sicut fabricator vel artifex ef- fet dñs rei fōē totalit̄ si causaret mate- riā sicut formā. Ita xp̄s est dñs mie si- ue diues in m̄ia iuxta dictum apli ad Eph. ii. Deus autē q̄a creator oim. Eti- am ip̄e est qui facit m̄iaz meritis non exigētib⁹. Et p̄p̄ istas tres causas dicitur de⁹ est in m̄ia diues p̄p̄ nimia caritate suā. B. ¶ Surgit autē in xp̄o magnitudo m̄iez p̄p̄titudine ad mise- redū ex trib⁹. s. ex naturali p̄p̄tate ex generali p̄tate ab exp̄imētali ne- cessitate. Primo eī sicut igni p̄p̄riū est calefacere soli lucere z illūiare. ita p̄- p̄riū est xp̄o misereri. Vñ canit eccl̄a Deus cui p̄p̄riū est misereri semp̄ p̄- cere. Et ideo dicit sci q̄ de⁹ q̄si iustus punit z coacte z tarde. Et sicut hō tar- de facit illd qd̄ iuit⁹ facit fm Crisost. Ita xp̄s tard⁹ est in puniēdo z velox in miserādo. Et sicut ignis tarde descen- dit et cū violētia: q̄a est contra naturā ignis z velocit̄ ascendit. ita xp̄s velo- cissime miseretur et tarde et cum ma- gna expectatione punit. Et ideo dicit in ps. q̄ est longanimis et multū mi- sericors. In signū autē q̄ cū dolore et

CA. IX.

displicentia p̄ctōris punit. Dicit per p̄phetā. ysaie. primo. Heu ego cōsola- bor super hostibus meis z vindicabor de inimicis meis vbi preponit inter- iectionem dolentis quasi diceret Cū dolore et displicentia consolabor me Vnde sicut nulla res potest perdere suam propriam operationem totalit̄ quamdiu manet. licz valeat impediri v̄l retardari ad t̄ps: ita nullo modo obli- uiscē misereri deus nec cōtinebit in ira sua m̄iaz deus: imo cū irat⁹ fueris mie recordaberis Abacuc. iii. De hac mixtura mie et ire. Greg. sup Ezech. Omelia prima. pulchre declarat quō deus quādo irascit⁹ nō oīno irascit⁹. s. ineffabili modo cū ip̄e culpas p̄sequit̄ etiā p̄tegit p̄ctōres. Ad quod adducit duas historias Vna de captiuitate de- cē tribuū quā licz deus ordinaret ad correctionē poplī simul t̄n eis p̄uidit de p̄phetis et sc̄is q̄ eos in illa captiui- tate cōsolarētur: vñ dicit sic. Nisi inq̄ irat⁹ esset popl̄m in captiuitatē m̄ime tradidisset. Et si oīno irat⁹ eēt electos suos cū illo in captiuitatē nō mitteret Aliā historiā iduat de poplō isrl̄ quō missis duodeciz exploratorib⁹ de eis redeūtib⁹ popl̄m ad murmurādū p̄tra dñm prouocauerūt in t̄n ut dicerent se seductos. Dñs q̄ irat⁹ dicit q̄ nullus eorū terrā promissiōis intraret quo au- dito statim cōpūcti se cū lacrimis af- fluxerūt et armis accincti parauerunt se p̄tra populū plari ut post lacrimas terrā promissiōis cōquirerēt. Quib⁹ Moyses i p̄sona dñi dicit. Nolite ascē- dere neq̄ pugnetis. Nō eī sū vobiscū ne cadatis corā inimicis v̄s. Quia in re dicit Greg. Pensandū est si cū ip̄is non erat cur eos ne ascenderēt prohi- beat. Si autē cū ip̄is erat. quid est qd̄

LEC. CXVIII.

ait. Nō eī sū vobiscū? Et ridet Greg. Mira inq̄ disp̄tatiōe disciplinē mie Et cū ip̄is erat et cū ip̄is nō erat. Cū ip̄is non erat ut vinceret: sed cū ip̄is erat ne ab hostib⁹ periret. O ineffabi- lia viscera pietatis culpas insequit̄ et tamen peccantes protegit. et iratum se indicat et tamen ab hostib⁹ defēdit Sic plerūq̄ puulo filio delinquenti ira scitur m̄i rephendit. icrepat et verberat. Sed si hūc in p̄ceptis ire vbi in mor- tis periculū ruat aspexerit manū ten- dit et retinet et que sic irata vberaue- rat ac si nō diligeret. sic diligēdo reti- net: ac si irata nō vberasset. Hec Gre. Et si querat⁹ quis cōpellit deū punire et nō prestare m̄iaz totalit̄ liberatē a pena ex quo est oipotēs. Respondet Crisostomus. Tu inquit peccator qui misericordiam non desideras. Sicut enim qui desideratū misericordiā de- negat crudelis est: ita qui non deside- rantū misericordiā prestat iniustus est Et si queris quis est homo qui nō desi- derat misericordiā. Respondet tu qui p̄manes in peccatis. Desiderare nāq̄ misericordiā dei est conuerti ad deū. Ille ergo desiderat misericordiā dei qui timet iram eius. Qui enim iram non timet non desiderat misericordi- am. sed contēnit. ¶ Secundo de⁹ est misericors ex generali potestate. Quā- to enim homo vel bestia naturalit̄ est potentia maior. tāto est ad demētiam promptior sicut patet de leone qui cū sit animalū fortissimus est tamen in prostratos misericordissimus. ¶ Ho- mini enī vel animali p̄strato sibi natu- ralit̄ miseretur et parcat. Iuxta illd Parcere p̄stratis scit nobilis ira leois Si etiam catul⁹ mordeat leonem: leo non se vindicat de catulo: sed si catul⁹

mordeat catulū: statim remordeat ab eo et lacerat se inuicē ad mutuā vitiōnē. Similiē mulieres quia sūt natura liter debiles crudelissime se vident quando possūt. De⁹ at infinit⁹ est i potentia quia omnipotēs. iō oīs miseretur: hec causa dīne mie assignat ifra xi. ca. Misere⁹ oīs qā oīa potes. Et iō canit eccia. De⁹ q oipotētiā tuā pcedo maxier misatio manifestas. Si enī aliquis hominū regē offendat ex potētiā suā se transferre pōt exulādo et in regnū aliud trāseūdo. Vel si ip sū cōtēnēs mori nō timeat oēs ptātes talis regis euacuet. Nō ei habz hō ptā tē nisi in corp⁹ qd affligi nō pōt aia se parata. S; isto mō nō ē de dei potētia ga ipi⁹ regnū vbiq; in terra celo et in ferno. In ps. Si ascēdero in celū tu illic es: si descēdero ad ifernū ades. Iphus etiā dominiū nō finitur in morte corporali qn s; aia separat a corpe quia ipē potest corp⁹ z aiaz mittē i rehenā. Vñ. ii. Macha. vi. Manū oipotētis dei neq; viu⁹ neq; defūct⁹ effugiā.

¶ Tertiō de⁹ misericors ppt expiū talē necessitatē. Vñ grauitatē alicuius morbi medic⁹ pōt scire tripliciter s; per speculationē in libro. p examinationē in signo: et per expiētā i corpore proprio. Ille autē medic⁹ q morbi ifirmi cōsiderat speculationē bene cōprobabilit ei cōpatit. Magis autē ille qui signa accidētia et circūstātiās ifirmitatis practicādo examiat. S; maxime ille ifirmo cōpatit q morbi cōsimilē in corpore suo portat. Christ⁹ autē ante incarnationē nostras ifirmitates cognouit speculationē. in libro sapientie eterne. z ideo fuit misericors. In ps. Quō misere⁹ pat filiorū misere⁹ ē dñs timētib⁹ se qm ipē cognouit fi

gmetū nostrū. Post incarnationē aut suā cognouit dñs infirmitates nras i sua quotidiana cōuerfatiōe qn factus ē medic⁹ pcticās sanādo ifirmos vbiq;. tūc enim habuit maiore cōpassionē z miaz. Tādē qn tēptat⁹ est situuit esurunt occis⁹ ē tūc didicit noscere nostras infirmitates p experientiam. et ideo tūc misericors est effectus. Nota tamē q illa res dicere⁹ magna curvna extremas celū attingeret et alia i infernū descēderet quātuz ad longitudinē. Iterū si latitudo ei⁹ tāta forz q totā terrā replet. etiā duratio ita longa q in eternum duraret. talis iū res non imerito diceretur magna huiusmodi est mia dei q a celis incipiens filium misit nō solum in mundū: s; vsq; ad infernū vt inde tolleret animas patruz. In ps. Mia magna tua est super me. et eru. a. m. ex inferno inferori. ¶ Scdo totā terrā replet: quia omne hoiez cuiuscūq; fuerit nationis ac gentis si ad eum velit cōverti recipit et acceptat. In ps. Mia domini plena est terra. ¶ Tertiō hec gratia non fit nouiter hodie nec p duos ānos sed a principio mundi ita fuit et sic erit in finem. In ps. Mia eius ab eternovsq; in eternum super timētes eum. Et iō signant dicit ps. Miserere mei deus secunduz magnā miaz tuā. Et iō apostolus dei misericordiā vocat caritatē nimā. Ephe. ii. De⁹ inquit qui diues ē in mia propter nimā caritatē qua dilexit nos cum essem⁹ mortui pctō conuificauit nos in christo. Cui est honor et gloria in secula seculorum amē.

¶ LECTIO. CXIX.

DA mihi sedium tuarū dñe assistricē sapiam et noli me reprobare a pueris tuis qm seruus tu⁹ sum ego z fi

lius ancille tue. Homo infirm⁹ et exigui temporis et miōr ad itellectū iudici et legū. Etenī si qs erit psumat⁹ ter filios hoim si ab illo fugerit sapia tua: in nihilū cōputabit. ¶ Postq salomon depcaturus deū p sapia ipetrandā captauit beniuolentiam diuinā In hac parte ppoit deuote sue petitionis sentētā Et circa hoc duo facit Primo pponit formā sue supplicatiōis. Secūdo allegat cāz dīne exauditionis. Secūda ps ibi. Qm seru⁹ tu⁹ sū. In petitione autē sua duo ponit ad bonā vitāz necessario. videlicet dīnā informationē et dīnā approbatōnē. Primū pertinet ad itellectū. Secūdo ad volūtātē siue affectū. ¶ Petit ergo diu videlicet sufficiētā noticie et pplacētā bone vite. Quātū ad pmū dicit sic. da mihi sedium tuarū domine assistricē sapiētā. Quātū ad secūdū. Et noli me reprobare a pueris tuis. Da igit mihi. quia nec emere possū nec violēt auferre. prouer. xvii. Quid prodest ditias habere stulto cū sapiāz emē nō possit Da mihi igit sedium tuarū assistricē sapiētā. i. sapiāz scōrū angelorū in quib⁹ sedes. Iux illud psalmi. Qui sedes sup cherubi. Assistricē sapiāz. i. sapiāz que tue maiestati sepe assistit. Nō ei petiunt sapiāz mūdi. que sedib⁹ principū et pōtificū sepe assistit. qā illa stulticia est apud deū. i. Cori. iii. Sapia at loquimur inter perfectos. Sapia autē nō hui⁹ seculi neq; pncipū hui⁹ seculi s; loquimur dei sapiāz in misterio absconditā quā pdestinauit de⁹. zc. Quēsiuit g salomō sapiam nō hui⁹ seculi s; sapiam que assistit sedib⁹ dei. Sedes etiā dei dici pnt aie deuote in qb⁹ christus gescit supra. vii. c. In aias scōs se trāffert. Et noli reprobare me a puer

tuis. si est dignare me iter pueros tuos acceptare. Et noli pittere vt ppt de merita mea sim reprobād⁹ et eiciens d⁹ a cōsortio puerorū tuorū id est electorū. hūiliū et paruulorū in ocul⁹ suis Lu. xviii. Simite puulos veire ad me taliū ē ei regnū celorū. Hec ē ergo forma supplicatiōis. ¶ Seq⁹ allegatio cāe diuine exauditionis. et allegat q de⁹ debet eū fauorabilit⁹ exaudiri. pmo ratione sūpta a pte sui. Secūdo rōe sūpta a pte dei. Secūda pars ibi. Tu autē elegisti me regē. A parte autē sui assignat duplex motiū qrvnū procedit per modū iustie. et aliud p modū mie. Primū est specialis familiaritas. Secūdo naturalis imbecillitas. Specialē familiaritatē allegat dicēs. Quoniā ego seruus tu⁹ sū. i. p fidē z deuotionē. Et seruos suos vtiles et necessarios solēt hoies fauorabilit⁹ exaudire Iohel. ii. Sup seruos meos et ancillas meas in dieb⁹ illis effūdā spūm meūz et nō sū seru⁹ tu⁹ cōductici⁹ vel empticius sed origenari⁹: qā nec tibi seruiē cepi de nouo sed abvberib⁹ mat⁹ mee ad hoc extū educatus: qā fili⁹ ancille tue. id est berlabee. Hoc ē dñe. Dicit salomō pmū motiū quare dign⁹ sum exaudiri a te s. spēalis familiaritas. Sed aliud ē quod magis prouocat ad ppassionē et ad dādū mihi qd peto p modū beneficii et mie. nō aut p modū meriti vel iusticie videlicet naturalis imbecillitas. propt⁹ q sū impotēs ad faciēdū illā qd debeo. Et qm ad hoc dicit. Hō ifirm⁹ zc Vbi pmo allegat impotētiā ex defectu nature. secūdo ex defectu gratie. Ex defectu nature allegat ipotētiā duplicit⁹ pmo ex pte corporis. secūdo ex pte anime. Ex parte corporis dicit hō infirm⁹ et exigui tē C. i

ponis. q. d. Quia dicor homo et recog-
nosco propriam vilitatem. homo ei
dicitur ab humo. quia infirmus con-
fiteor fragilitatem vnde dicebat chri-
stus Math. xxvi. Spiritus quidem promp-
tus est. caro autem infirma. quia exigui te-
poris pueri vite breuitate. Iob. xiiii.
Breues dies hoies sunt. Et sapie. ii. Exi-
guum et cum tedio est tempus vite nostre. Ex
parte autem aie allegat ignorantiam dicentis. et
minor suppletur sibi ad intellectum iudicii
et legum. Ista materia iudiciorum notici-
a et legum quae de statu in ecclesia est ne-
cessaria iudici. Leui. xviii. Custodite
leges meas atque iudicia quae faciunt homo
viuet in eis. Vltimo allegat ipotetiam
ex defectu gratiae. quia quicumque homo sit per-
fectus et sanctus in scientiis quas potest ac-
quiere per naturam sine tamen gratia nihil faci-
et meritorium vite etne. Et ideo dicitur. e-
tenim si aliquis fuerit consummatus. id est per
fectus quoniam homo potest per naturam. si ab illo
fugerit sapientia tua. id est noticia fidei te-
detur in te per dilectionem in nihilum compu-
tabitur Sap. xiii. Vani sunt omnes homi-
nes in quibus non est sapientia dei. Et ideo de
sapientibus dicitur supra. iiii. c. Et si quidem lo-
ge vite erunt. in nihilum computabuntur. No-
li me reprobare a pueris tuis. Nota quod
sancti et deuoti hoies pueris comparan-
tur propter septem pueri conditiones que
istis visibus continentur. Sunt purei puri
parui paruisque abas. Currunt letantur
cito dant cito pacantur. Vel sic. Sunt pue-
ri parui puri puo faciat. Conformes
ludunt cito dant cito pacantur. Est enim in
puero inuenire paruitatem: puritatem so-
brietatem: conformitatem iocunditatem libe-
ralitatem et tranquillitatem. Sic moraliter
sancti sunt parui contra tumorem superbie.
puri contra fetorem luxurie: sobrii contra
feruorem gulae. Conformes contra liuorem

inuidie. iocundi contra torporem accidie.
liberales contra rigorem auaritie. et tra-
quilli contra feruorem iracundie. Primo di-
co quod sancti sunt parui per humilitatem. Cum
enim porta celestis sit parua et angusta
oportet inuolentes intrare puos fieri.
Matth. xviii. Nisi uersi fueritis et ef-
ficiamini sicut paruuli non intrabitis in
regnum celorum. Et luce. xviii. Quicumque
non acceperit regnum dei sicut puer non in-
trabit in illud. Preciosa iocalia solent
cooperiri cristallo permittit propter duo
Primo quia sic honeste et secure salua-
tur a puluere et ab extrinseco tactu le-
suo. Secundo quia sic bene manifesta-
tur. Cristallus enim cum sit transparentis
permittit speciem rei transire ad oculum
imo auget speciem et facit rem appare-
re maioris quantitate quam est. Isto modo mora-
liter qui uult virtutes aliquas saluas cu-
stodire occultet et operiat eas sub hu-
militate. Est enim humilitas sicut cristallus
quia seruabit virtutes a puluere vane glo-
rie et tactu siue palpatione laudis hu-
mane et in conspectu dei faciet eas ap-
parere maioris valoris quam si per se sta-
rent sine humilitate. Per istud mediuz
presertim beata uirgo deo suam uirginita-
tem suam pietatem et suam caritatem.

b Ita quod omnia fuerunt cooperta
sub cristallo humilitatis. ideo signan-
ter dicit in suo cantico. Quia respexit
humilitatem scille sue. Lu. i. Ista in gra-
tiis naturalibus et etiam acquisitis genera-
liter satis patet quia quelibet virtus talis
tanto maior videtur quanto magis sub hu-
militate contegitur. Si enim sapientia nimis nuda
ostendatur per iactantiam. si pulchritudo si for-
titudo minor appetit. Et si etiam quodlibet
bonum nature minus est gratum homini. Sed
quoniam coniungitur cum humilitate gratum fit homini et
acceptum tantum quod ipsa etiam superbia

appetit humilis apparere. Nemo enim
est qui superbius velit videri Vnde bern. xii.
gradibus humilitatis. Gloriosa res est
humilitas qua ipsa quoque superbia pallia-
re se appetit ne uilescat. Vnde de saule
legitur. i. Regum. xv. Cum esses puer in ocu-
lis tuis caput in tribubus israel factus es.
Propter humilitatem fuit electus et propter
superbiam deiectus. Habet ergo puer par-
uitatem contra tumorem superbie. Secundo
habet puritatem contra fetorem luxurie.
Quanto dominus est maior. tanto maiorem
honestatem in seruo suo seruiente requi-
rit. De autem maximus dominus est: et iouult mi-
nistros suos esse mundos et honestos. id est
cum figura legitur. i. Re. xxi. Quod cum dicitur
veissit cum focis ad achimelech sacerdotem
in nobis. et fames eosurgeret uehement-
er peteretque dauid ab achimelech pa-
ne pro se et suis in tanta necessitate. re-
spondit sacerdos Si mundi sunt pueri
maxime a mulieribus manducant. quia
si diceret. Necessitas non habet leges
sed si imundi essent nullo modo eis da-
rem. Fetet autem luxuria non solum in con-
spectu dei et angelorum honorum: imo et
tamen coram quibusdam demonibus nobiliter
nature. Vnde quidam nigromanticus cum deo
nec more solito inuocasset post longam
expectationem et carminum suorum ter-
minationem tandem apparuit stans a-
longe vestibus obturans nares suos. a quo
cum conuocatus quereret. Quare ita tar-
dasset et quare ita a remotis se parti-
bus tenuit. Respondit. Fetor inquit lu-
xurie tue non permittit me ad te ac-
cedere Cognouerat autem meretrices su-
am clericus ille paru ante. Et de tali-
bus verificatur illud ysa. xxxiii. De-
ciderunt eorum a secedit fetor. **T**er-
tio puer habet sobrietatem contra feruorem

rem gulae. quando enim indiget con-
cedit et bibit et mensuram naturalem non
excedit. Sic sancti viri in hoc pueros
imitantes. quantum nature sufficit ca-
piunt et tunc tantam saturitatem quam superius saluabit
In cum signum legitur Dan. i. Quod dani-
el et socii sui pueri qui nolebant come-
dere de cibis regis. Nabuchodonosor
nec bibere de vino eius sed concederunt
legumina et biberunt aquam: hone-
stos fuerunt ceteris pueris caldeorum
Vnde dicitur ibi Post decem dies in-
uenti sunt vultus eorum meliores et
corpulentiores pre omnibus pueris qui
vescebantur cibo regio Et pueris illis de-
dit deus scientiam et disciplinam in omni
scientia. Et ideo merito comparatur sobrie-
tas amestito de quo dicitur lapidario
capitulo. xvi. Hic facilis sculpi con-
trarius ebrietati. Carus haberetur si
rarior inueniret. Dicitur autem de isto
lapide quod preseruatur equum gestatus eius
a cespitatione et infirmitate. Isto modo
moraliter sobrietas est facilis sculpi quia
sobrii facillime docentur et castigantur. Si-
militer autem viri sancti est sicut equus et
caro sicut equus. Isaie. xxxi. Equi eo-
rum caro. Anima istum equum debet regere
et refrenare et interdum urgere calcari-
bus. Sicut equus. id est anima ista gemma. id est sob-
rietate portauerit equum. id est caro non potest se
sumi nec cespitationem in via morum. nec ca-
det per peccatum. imo corporalem infir-
mitatem euadet. Seneca. x. de dama-
tionum. Dicit quod ideo subito morimur
quia de moribus viuimus. Quicumque animus
volitat: quicumque piscium natat. Quicumque fe-
rarrum discurrat nostris sepelitur veteri-
bus **Q**ueritur ei quare nunc subi-
to moriamur quia nunc moribus viuimus
Et ad lucillum epistolam septima. Mor-
C. ii.

bos multos multa fercula fecerunt. innumerabiles morbos non miraberis. Coquos numeros De hac materia notabiliter loquitur Innocentius de vilitate conditionis humane. Inuitum inquit vite hominis panis et aqua. Gulosis autem non sufficiunt fructus arborum. non grana leguminum. non radices herbarum. non pisces maris. non bestie terre. non aues celi. sed queruntur. pigmeta. paratur aromata. capiuntur obesa: que studiosissime coquuntur et laute paratur officio mistrorum aliter contudit et colat et aliter confudit et conficit. substantiam vertit in accidens. naturam mutat in arte ut saturitas trahat in esuriam reuocet appetitum ad irritandum guttam non ad sustentandum naturam non ad necessitatem suppleendam. sed ad cupiditatem explendam. hec ille. Quarto habet puer conformitatem contra liuorem iudicium. Si puer videat nutricem flere statim collacrimat. Et si videat eam ridere mox arridet. Isto modo vult deus quod sciviri in presenti compatiantur tribulatis et cum proficientibus gaudeant. Iuxta doctrinam apostoli. Ad Romanos. xii. Gaudere cum gaudentibus flere cum fletibus. ut sint omnibus conformes et coniuncti per caritatem. Isti figurantur per pueros clamantes in templo. Osanna christo Math. xxi. Soli pueri carentes iudicia digni sunt deum laudare. Quinto puer habet iocunditatem contra torporem accidie. Iocunditas enim cordis facit eos ita mobiles quod currunt ambulat et discurrunt et ludunt et nunquam sunt otiosi. Sic sancti in presenti debent esse laboriosi solliciti et semper in aliquo utili occupati. Iuxta illud Sic fac quod nulla sine fructu trahat hora. Nunc predicando nunc infirmos non solum corpe sed et fidelemiter informando vngentes oleo leticie fidei salutaris. Horum figuram habuit

Samuel de quo primi Regum. primorum secundo capitulo dicitur Puer Samuel ministrabat coram domino statim cum esset ablactatus. Sexto puer habet liberalitatem contra avaricie rigorem. Puer enim libenter dat quicquid habet. Isto modo viri sancti liberales debent esse per elemosinam largitionem Istos figurabat puer habens quatuor panes ordeaceos et duos pisces de quibus christus satiauit quatuor milia hominum. Ioh. vi. Et Thobias qui cum iunior esset omnibus de tribu sua in captivitate nihil tamen puerile gessit in ope sed omnia que habere poterat quotidie circumcaptius fratribus que erat ex eius genere impartit Thobie primo. Septimo habet puer tranquillitatem contra furorē iracundie. Puer enim non ledit et si ipse offēdatur et ledat statim remittit. Vnde in primo poma reconciliat si fuerit valde offensus. Isto modo sancti remittere tenentur illis qui contra eos delinquit. Nota quod Aristoteles. ix. Ethicorum. capitulo. xiii. secundum Thomam distinguit tres species iracundorum. Sunt enim quidam acuti. quidam amari. et quidam difficiles. Acuti dicuntur quod velociter irascuntur et velociter quiescunt. Et ista est optimus quod habent quod non retinet iram in corde celando. sed statim iram suam per aliqua signa manifestat propter velocitatem motus ire. Et ad istam speciem maxime disponunt colerici propter subtilitatem colere. Amari dicuntur quorum ira diu perseverat et eam nunquam ostendunt sed occultant ideo sunt amarissimi in seipsis et etiam ad alios et indigent multo tempore ad hoc quod digerant iram suam Et ad hanc iram maxime disponunt melancholici propter grossiciem humorum melancolie Difficiles sunt qui nunquam cessant ab ira concepta donec fuerint vindicati. Istas tres species vincere debet sanctus per mansuetudinē et moderatam rois

Primam per modestiam ne sit acutus. Secundam per patientiam ne sit amarus. Tertiam per pietatem ne sit difficilis ut sit puer deo gratus moralis. De quo osee. i. Puer israel et elegi eum. LE. CXX.

Autem elegisti me rex populo tuo et iudicem filiorum tuorum et filiarum tuarum et dixisti me edificare templum in monte sancto tuo et in civitate habitationis tue altare. similitudinem tabernaculi sancti tui quod preparasti ab initio. et tecum sapientia tua que novit opera tua et que affuit tunc cum orbem terrarum faceres et sciebat quid placitum esset oculis tuis et quid directum in preceptis tuis. Postquam salomon supplicavit pro sapientia impetranda et rationem qua a deo exaudiari debeat allegavit sumptam a parte humane necessitatis. In hac parte consequenter aliam subiungit rationem ad idem sumptam ex parte divine bonitatis. Et est ratio talis. Decet divinam bonitatem perfecte illa consummare que proposuit et inceptit. Sed tu proposuisti per electionem meam quod fore rex et iudex populi et edificator templi que sine tua sapientia consummari non possunt. ergo decet te deum michi dare: sapientiam qua ista que tu proposuisti me facturum consummare possim. Dicit ergo sic. Tu elegisti me regem. quod non me igessi per presumptionem nec me intrusi perviolentam occupationem Sed tu me elegisti non super vana civitates vel insulam sed ut rex sim populo tuo Vnde. ii. paralip. i. ubi ponitur historia de supplicatione salomonis. Quis potest hunc populum tuum que tam gravis est dignum iudicare? Non solum elegisti regem populo tuo. sed voluisti me esse iudicem

immediatum filiorum tuorum et filiarum tuarum. i. tam maiorum quam minorum. Secundo modo non solum elegisti me in regem et iudicem: sed in artificem et edificatorem. unde dixisti me edificare templum in monte sancto tuo. ii. Regum septimo. Dixit dominus ad dauid. Suscitabo semen tuum post te et ipse edificabit templum nomini meo Et. i. paralip. xviii. Salomon filius tuus edificabit domum meam et altaria vestra mea. Ipsu eum elegi michi in filium meum et ego ero ei in patrem. Templum inquam in monte sancto tuo. Iste mons sicut dicunt hebrei fuit ille mons in quo abraham voluit immolare filium suum ysaac. Gen. xxii. Et ibi erexit altare. Et in eodem loco fuit postea altare templi de quo hic subditur Et in civitate habitationis tue altare. Hec civitas fuit Iherusalem de quo in psalmo. Iherusalem que edificatur ut civitas. Altare dico habens similitudinem tabernaculi tui sancti ab initio. id est tale altare iussisti me facere. quale fuit altare tabernaculi moysi. ab initio id est ab antiquo. hec tu deus per ordinasti de me et tecum sapientia tua. i. filius tuus que sapientia novit opera tua creationis recreationis et glorificationis de quibus abacuc. iii. Consideravi opera tua et expaui. Que quidem sapientia affuit tunc cum orbem terrarum faceres creando de nihilo. Et sciebat quid placitum esset in oculis tuis circa genus humanum et quod directum in preceptis tuis. i. quibus preceptis voluisti homines dirigere in te ipsos sicut in finem suum. Oritur hic dubitatio litteralis. An electores platorum teneant eligere meliorem. a quo non quod decretal dicit. Sufficit eligere bonum nec est necesse C. iii.

eligere meliorem **(A**d oppositū videt
iii. Re. x. Eligite meliorem de filiis do-
minivestri: ponite sibi solium patris sui
Dicendum est quod non solum qui est melior sim-
pliciter est melior ad prelationem. Ille enim
inter homines est simpliciter melior qui est
caritate perfectior. Vnde Augustinus in euche-
ridion. Quāto caritas in quocumque ma-
ior est tāto melior est in quo est. Cū enim qu-
reretur. utrum quis sit homo bonus. non qu-
ritur quid credat aut quid speret. sed quid
amet. Contingit autē frequenter quod illi
qui est perfectissimus in caritate multa
deficiat que necessaria sunt prelato.
puta sciāvalitudo corporis et huiusmodi
Electio autē eorum que sunt ad finem: debet
fieri secundum conditionem finis. Et ideo di-
cendum est quod electores quicumque tale eligere
tenentur quod sit melior ad statum illum cui pe-
lectionem providere tenentur eligere melio-
rem. Per hoc patet ad argumenta. quia de-
cretalis intelligit de simpliciter melio-
re. vult decretalis dicere quod non tenentur
eligere meliorem ad illum statum sed suffi-
cit eligere bonum et propter hoc est electio cas-
sanda nec decretalis informat per sciam
electorum sed iudicium publicum. Auctori-
tas ad oppositum intelligitur de meliore
ad tale finem. **(O**ritur hic dubitatio lit-
teralis secunda. An melius sit habere re-
ges per electionem quam per hereditariam successio-
nem. Et hanc movet Aristoteles. iii. politici. Et ar-
guit quod non per generationem siue per he-
reditariam successione: quia contingit frequen-
ter filium boni regis esse malum. Malus autē
destrueret pacem. Si vero dicatur quod pater pui-
des filium malum daret alii regimē quod ef-
set bonum. dicit Aristoteles quod non est credibile
imo difficile est et quasi super naturam huma-
nam: quia cū dedit regnum magis dilectio. et si-
lii est quasi alii ipse necessarium videtur quod tra-
det illud filio. Ista quoniam non soluit Aristoteles. sed

dicunt expoitores quod melius est per se loquendo
et simpliciter continuare regnum per elec-
tionem: quia tunc semper potest uti regere
per accensum tamen melius est in casu continuare re-
gnum per generis successionem. Primum propter dis-
cordiam et dissensionem eligentium. Secundum propter
consuetudinem dominandi in una domo. Tercium
quod equali sibi nullus vult subici de fa-
cili et ideo mutatio regni est periculosa per
electionem paci communitatis. Sed hoc est
per accensum. Si enim essent omnes rationabiles et
habentes zelum reipublice melius esset regi
per electionem communitatis ab una persona quam per suc-
cessionem nature. **(A**liā movet ibidem
quoniam de potentia regis. et querit quanta de-
bet esse. Respondet quod oportet regis potēti-
am esse tantam quod sit maior quam sit alicuius unius
et maior quam quādam plurius de illa comu-
nitate. debet tamen esse minor quam potentia mul-
titudinis. **(A**liā soluit ibidem de rege et
An melius sit regi optima lege vel opti-
mo rege. Dicitur optio rege. quia impossi-
bile est legem excogitare quod non indigeat ap-
plicatione interpretatōe et dispensatōe quod ab
optimo rege fieri possunt. **(T**u autē elegi-
sti me regem populo tuo: et iudicem filiorum
tuorum et filiarum tuarum. Ex ista auctori-
tate informat princeps quilibet et platus
circa statum suum quattuor considerare vi-
delicet quod non sit immixtus per intrusionem
neque quod non sit remissus per dissimulationem
quod non sit neglector culpārum. et quod non sit
acceptor personarum. **(P**rimo consideret
prelatum siue princeps quod non sit immixtus per
intrusionem si vult vere possit dicere deo. tu
elegisti me. Forma autē platorum eligen-
dorum est ipse christus in tribus scripturis. In sua concep-
tione nativitate et pueritate. Fuit enim
conceptus spiritus sancti cooperatione. natus in ma-
tris corruptione. Conversatus enim in mundo
sine ambitione ac peccati operatione. Vnde
de quibus populus elegit eum in regem fugit et

renunt rex fieri. Ioh. vi. Isto modo quod de-
bet intrare ad statum plature debet con-
cipi in mentibus electorum per spiritus sancti inspi-
rationem: non per inspirationem dissolutio-
rum. debet nasci de matre quod est congregatio
siue capitulum: cui debet esse sine cor-
ruptione. ita quod nec sit corrupta precevel
precevel munis potētū. Debent ergo sic
electus ducere statum suum sine ambitione
ut velit si possit ex corde fugere et de-
votus obedire ut deus sibi possit dicere
illud. ysa. xliiii. Noli timere serue me
Iacob: et rectissime quem elegi. Sed ten-
dum est quod nonnulli eligunt propter partiales
affectiones: quidam propter mundiales pos-
sessiones. et quidam propter curiales inpo-
sitiones. Considerant nonnulli electores:
non quod melior vita. dario scia. et fama
celebrior. sed quod velit esse in beneficiis et sub-
ventionibus utilior. quod velit vivere vitam suam
emendare: quod velit crimina dissimulare
Considerant alii quis est in rebus locu-
pletior: in beneficiis pinguior: in ex-
pensis profusior: in divitiis lautior: in
ociosa familia multiplicior. Alii quis
est regi et regalibus gratior et acceptior
quis parentum generositate nobilior quam
mundane vanitati abiliior et visitator i-
uenit. Isti non eligunt per spiritum sanctum. sed
per spiritum nequam. Contra quos adduci
potest illud. iii. Re. x. Eligite melio-
rem et eum qui vobis placuerit de filiis
dominivestri et ponite eum sibi solium patris
sui. **(N**ota quod permittit meliorem et eum qui
vobis placuerit de filiis dominivestri: in sig-
num quod bonitas gratiarum non acceptio personarum
debet esse causa que vobis placeat. At fertur
quodam dixisse regi Ludouico querenti
Cur non fuerit miracula per episcopos et prelatos
moderni temporis sicut olim fiebat in primiti-
ua ecclesia. Cuius huiusmodi assignat dicens. Tpe.

permissio electiones episcoporum et prelatorum fi-
ebant per spiritum sanctum. cuius est facere mi-
racula. modo fuerit per reges et principes qui
miracula facere non possunt. **(Z**ero consideret platus
vel princeps: quod non sit remissus per dissimu-
lationem: quia electus in regem. Rex enim a re-
gendo dicitur et est nomen tantum honoris quam one-
ris Tenentur enim exemplum aliis prebere exem-
plum probitatis moralis ut dicat cum gedo
one. Iudic. vi. Quod me videritis fa-
cere: facite. Plus enim movet egregia
facta principis quam iusta imperia. De Iu-
lio cesare dicitur quod nunquam dixit militibus
suis: ite sed venite. Vnde per Regum. xii.
Constitui vobis regem et rex gradus an-
te vos. Narrat sextus Iulius. Strategema
ton. li. iiii. c. v. de quodam duce qui vocabatur
Pesticor. hic cum interrogatus esset a mili-
tibus. Quid imparet. dixit ut se imita-
rentur et nihil aliud. et arrepto signo
per hostes invasit. Talis debet esse re-
sponso boni plati ut possit dicere cum a-
postolo. Imitatores mei estote et ob-
scurate eos qui ita ambulat sicut habetis
formam vestram. ad phil. iii. Troglus valeri.
li. vii. narrat quod Argeus rex macedonum
mortuus reliquit filium puerulum. Contigit ma-
cedones iterum contra illiccos bellare
et vinci: qui statim se recolligentes re-
gem suum puerum in cunis iacentem ante
aciem posuerunt et sic eos vicerunt:
ostendentes macedonibus regem de-
fuisse novitatem. Moraliter permissio plati
semper iuvat subditos. **(T**ertio permissio
ret prelatum: ne sit neglector culpārum
in igrendo: discutiendo et puniendo
quia est electus in iudicem. Tu autem elegisti
me in iudicem etc. Dicit per Ethicorum.
Quod unusquisque est bonus iudex eorum qui
cogit noscitur. Et ideo ad bonum iudicium dā-
dum requiritur inquisitio et cognitio: ne
C. iiii

homo pcedat ex incertis suspicionib⁹
exvna pte. et ex alia pte debet homo
inquirere ne mala serpat ⁊ augeat ne
per defectū correctiōis: cū ū crimina
sint cognita p̄tinuo: si possibile est sint
correcta per iudicēq debz esse sicut iu
stū aiātū sicut dicit. v. Ethī. vt mens
sua tota sit a iusticia occupata Et ideo
ppls accedit ad iudicē sicut ad iusticiā
aimatā vt in oibus reddat qd iustū est
Vñ Eccl. vii. Noli q̄rere fieri iudex
nisi valeas vtute irrupere iniquitates
Hugo de sc̄to victore in li. suo de. xii.
abusiorib⁹ dāstri dicit q̄ tres sūt spe
cies vel modi negligētū platorū. Qui
dam sūt q̄ bñviuūt ⁊ subiectos malevi
uere pmittūt. quidā sūt q̄ maleviuūt ⁊
subditos suos bene viuere cogūt qdā
sūt qui male viuūt et subditos malevi
uere volūt. Quidā sūt q̄ bñviuūt ⁊ sub
ditos male viuere pmittūt exēplo p̄ce
dūt: sed nō increpādo deliquūt. Licet
enī bene viuāt necesse tñ est vt de gre
ge sibi cōmissio dño gregis rōem red
dant. Illi vō qui male viuūt et subie
ctos bene viuere cogūt errātes reuo
cant. sed rectos ⁊ fortes occidūt reuo
cāt v̄bis. occidūt exēplis De tertia spe
cie nō oportz facere mētionē Hec Hu
go. Quarto iformal⁹ platus ⁊ p̄nceps
ne sit acceptor p̄sonarū. Cū dicit filio
rū tuorū et filiarū tuarū. i. elect⁹ sū in
regē et iudicē. tā maiorz q̄ minorz. tā
simpliciū q̄ p̄fectoz. filiorū inqt tuorū
id est elect⁹ sū vt iudicē pplm tuū nō
sicut seruos meos vel rusticos s̄ sicut
filios gubernādo vt sim eis loco tuū p̄
nō tirān⁹ Ber. sup Cañ. Discite subdi
torū m̄ses vos eē debere nō dños stu
dete magis amari debere q̄ metui. Et
si int̄dū seueritate op⁹ sit p̄na sit non
tyrānica: matres fouēdo ⁊ p̄res corri

gendo vos exhibeatis. Suspēdite v̄be
rapducite v̄bera pectora lacte pingue
scāt: n̄ typo supbie turge scāt Hec Ber.
Et ideo sicut dicit bon⁹ platus. Ioh. in
Cañ. s̄ta. p̄. Ioh. iiii. Maiorē in vobis n̄
habeo gr̄as q̄ vt audiā filios meos in
veritate ambulantes. r̄c.

LECTIO. CXXI.

Ite eā de celis sc̄is tuis ⁊ a sede
magitudinis tue vt mecū sit et
meciū laboret vt sciā qd acceptū sit ap̄
te. Posita supplicatiōe deuota p̄ sapia
ipetrāda et allegata rōne tā ex pte dei
q̄ ex pte Salo. **A** Hic iterato re
dit ad cōtinuationē s̄c̄e petitionis. Et
circa hec tria facit. p̄mo petit q̄ sapia
des sibi liberalit. **S**c̄do innuit q̄ in
tēdit per eā regi generalit. **T**ertio
pbat q̄ ip̄a possit eā bñ regere mora
liter. sc̄da ps̄ ibi. vt mecū sit Tertia ibi
Sc̄a enī oīa illa. Circa primū dicit sic.
Mitte illā. i. sapiāz que est fides ifusa
operās per dilectionē de celis sc̄is tu
is. i. de celo empireo qd inhabitare p̄n
cipaliter crederis s̄ oī locovbiq̄ assis.
Sicut enī dicit Aris. p̄. de celo fm̄ oēs
antiq̄s. Celū est loc⁹ deiz qd est in celo
nec veterascit nec mutat⁹ nec alterat⁹:
sed habet vitā in sc̄a sc̄oz. Et a sede
magitudinis tue figuratiua locutio
est. Loquē enī de deo mō hūano cuz
tñ sit sine quātitate magn⁹ ⁊ sine qlita
te bon⁹ ⁊ sine situ p̄fides. vt dicit Aug.
v. de tri. c. iiii. Per sedē q̄ magitudinis
nihil aliud itelligit nisi qes vel trāglli
tas dei oipotētis q̄ vniuersa disponit.
Sap. xii. Tu at̄ dñator v̄tutis cū trāglli
tate iudicas Sc̄do ondit ad qd istā sa
piētā tñ optat⁹ dicit vt p̄ eā regat⁹ ge
neral⁹ ⁊ p̄ficiat⁹ effēdo. agēdo ⁊ cogno
scēdo. vñ subdit **V**t mecū sit q̄tū ad
primū p̄. Cori. xv. Gr̄a dei sū id qd sū

CA. IX.

Et mecū laboret. Quātū ad sc̄d̄z p̄me
Corin. xv. Habūdātū illis oibus labo
raui nō ego. sed gr̄a dei mecū Vt sci
am qd acceptū sit apud te. Quātū ad
tertiū. Et si duplicit. s. dei bñplacituz
p̄gnosco et me eidē p̄formādo Vt
meciū sit et mecū laboret. Notādū est
q̄ si prim⁹ parēs in statu inocētie p̄sti
tisset oēs ei⁹ posteri sine labore meru
issent. Perfecta enī fuisset obedientia
carnis ad sp̄m. Vñ sicut celū mouet
sine fatigatione ⁊ labore eo q̄ suo mo
tori nō resistit. Ita corp⁹ tūc ab aia s̄n
labore motū fuisset Iā ū nec cogitare
de aliquo diu possum⁹ s̄n labore cor
poris et a m̄lto fortiori: nec loq̄ possu
mus nec moueri. in ps̄ Exultimabāt
cognoscerē hoc labor est ante me. In
tñ autē v̄sa est. incōtrariū n̄ra cōditio
vt q̄ nati fuisset⁹ ad quietē si p̄ctm̄ n̄
esset generalit⁹ et q̄si naturalit⁹ nasci
mur ad laborē Dicit Iob. Homo ad la
borē nascit⁹ vt auis ad volādū. Iob. v.
Sicut autē p̄gri⁹ veniēs ad p̄cursus vi
arū eligere p̄t per quā velit ābulare.
nullā tñ ibit s̄n labore. Ita hō posit⁹ in
hac vita m̄ltas vias viuēdi iuenit: in di
uitiis et paup̄tate et hōre et seruitute
in deliciis et miseriis: sed nullā acci
piet in qua magnū laborē nō iueniet
Si diues eē voluerit in diuitiis p̄gre
gadis. cōseruadis ⁊ dispēndis: neces
sario laborabit Eccl. xxxi. Laborabit
diues in p̄gregatiōe substātie. Et stati
sequit⁹ Laborabit paup̄ in diminutiōe
vict⁹. Et sic discurredo vbiq̄ laborem
reperiet. qm̄ hec fuit p̄na toti hūano
generi iniūcta Gc. iiii. **M**aledi
cta tra in ope tuo: i laborib⁹ comedes
ex ea oib⁹ dieb⁹ vite tue. Laborare q̄
debem⁹ in vita p̄nti viriliter ⁊ tuo se
p̄t tria: videlz p̄t cōuemētā p̄missi

LEC. CXXI.

tpis p̄pter p̄nāz cōmissi sceleris: ⁊ p̄
pter vehemētā p̄missi muneris. Pri
mo dico Laborare debem⁹ in p̄nti nō
quiescere nō ocīari p̄pter conuētiā
p̄missi t̄pis. T̄ps ei quo mō viuim⁹ et
eternitas vite future sic cōparatur ad in
uicē. sicut vigilia p̄cedens et festū se
quens. In vigiliis enī solēnitatū solēt
hoies laborare fruētēz diu Vñ in ta
lib⁹ vigiliis faciūt agricolē altā noctē
In dieb⁹ vero festiuis idulgere solent
cōiter quieti et solatio. **I**sto modo
moralit⁹ nūc est vigilia in qua ieiuni
is et laborib⁹ nos dare debem⁹ prima
Petri. v. Sobrii estote et vigilate. Et
ii. Corin. vi. In hoib⁹ exhibeam⁹ nos
metip̄os sicut dei m̄stros. in labori
bus vigiliis ⁊ in ieiuniis m̄stis. S̄z cras
in vita futura erit festū et solēnitās se
pitna. Et ideo tunc vacabim⁹ gaudio
in leticia et gete. Apoc. xiiii. Bā mor
tui q̄ in dño moriūtur. ā modo iā dicit
sp̄s vt regeat⁹ a laborib⁹ suis Vnde
Ihero. in quadā epla. Null⁹ labor du
rus: nullū t̄ps videri debet lōgū q̄ gl̄a
et̄nitatis acq̄rit. Sicut oīno fatū⁹ eēt
qui in vigilia oib⁹ laboratib⁹ et sudatū
bus ociosus foret ⁊ in festo laboraret
q̄n oēs gauderet et q̄sceret. Sic fatū⁹
eēt q̄ in p̄nti vita getē acceptat in quo
x̄ps ⁊ oēs sc̄i q̄ nos p̄cesserūt laborib⁹
et p̄mittētis se dederūt et sibi in futu
ro laborē p̄petuū thesaurizauerūt. In
ps̄. Laborabit in et̄nū et viuet adhuc
in finē. Sc̄do tenemur laborib⁹ v̄ tuo
sis iisistere p̄t p̄nāz cōmissi sceleris.
Magna enī gr̄a foret si dñs remitte
ret rustico p̄petuā seruitutē p̄ labore
vni⁹ diei. et merito deberet ille rustic⁹
tali die laborare diligentissime. Mora
liter omnis peccator seruanti p̄petue
addicatur q̄n peccat. Ioh. viii. Ois qui

facit pctm seru⁹ est pcti. Pro hac serui-
tute pcti in ppetuu laborare debet i
inferno vt dictu est nisi sacramentu pe-
nitentie mediaret per quod pena eter-
na in pena tpalé comutare^r. Iustu est
ergo quelibet qui peccauerit dieb⁹ vi-
te istius fortuné laborare ppter pnam
comissi sceleris exéplo pphete qui ait
Laboraui in gemitu meo lauabo per
singulas noctes lectus meū lacrimis
meis stratū meū rigabo. Hoies q aio
se laborat cito patiuntur sudore Ita de
uotū in labore pnie cito irrigant^r sudo-
re lacrimarū cotritōis dicit Arif. de p-
bleu. pte. xxiii. pble. xxiii. Qd qn plo-
rantes lacrimas emittim⁹ lacrimae sūt
calide. qn aut dolétes oculos ex aliq in-
firmitate emittim⁹ lacrimas lacrimae
ille sūt frigide. Et hui⁹ causā assignat
talé. Indigestū est frigidū. Digestū ū
calidū. Dolentiū aut oculos lacrima est
idigesta ppt qd r frigida prop⁹ qd et
medici signū putāt eē maxie egritu-
dinis. frigidos sudores. Calidos autē
ecōtrario bone alteratōis. Et hui⁹ sub-
iungit causā Cū qdē fuerit supfluitas
mīta in oculo nō pōt interi⁹ calidū illaz
dirigere. qre necesse est frigidā esse.
Qn aut pauca supfluitas est tūc calor
vincit. **¶** Quare tūc lacrimae sūt
calide: Fiūt autē ex supfluitatib⁹ egrit-
tudines huiusmōi. Moralē loquēdo
inter penitētes est diuersitas qa aliq
cōterūtur ex caritate et amore iusti-
cie. Caritas autē ignis est. Et iō istoz
lacrimae sūt bñ digeste calore caritatē
et istoz sudores sūt calidi r signāt fa-
nitatē. Alii aut vidētur penitētes r at-
terūtur magis q pterā^r. Recogitat ei
penā ifernalē quā peccādo meruerūt
et exide timorē pciūt q timore du-

cti lacrimas frigidas r sudores frigidos
faciūt qa cōfessionē frigidā faciūt de
pctis timore pene nō amore iusticie.
Sicut penituit Antioch⁹. ii. Macha-
ix. Orabat scelest⁹ dñm a quo nō erat
miaz cōsecutus⁹. Sic Iudas pnia duct⁹
retulit triginta argēteos dicēs. Peccauit
tradēs sanguinē iustu. Math. xxvii.
Istā est cōfessio frigida per timorē et
despationē. Et iō signū est magne in-
firmitatis. Isti sic laborātes licite dice-
re possūt illā Lu. v. Per totā noctē la-
borātes nihil cepim⁹. Tales nō fuerūt
lacrimae petri. Math. xxvi. Nec lacri-
mae Marie magda. Luce. vii. **¶** Ter-
tio laborare debem⁹ in pñti per opa
meritoria ppt vehemētiā pnuissi mūe-
ris. Cōsideratio enī mercedis accēdit
amorē laboris. Isto mō psuadēdi labo-
rē vtutis vtā⁹ Boec⁹ vel phia loquens
Boe. iiiii. de cōso. Metro vlt. Vbi idu-
cit exéplū triū viroz illustriū. q labo-
res maxios pv tute r gla tpalī sustinu-
erūt viz Agamēnonis Vlixis r Her-
culis qz p m bello decēnali Troiā de-
uastauit. p sūmā picula Scds Poliphe-
mū gigatē monoculū q oēs locos de-
uorauerat p sūmā audaciā interemit
Terti⁹ Hercules q duos labores susti-
nuit De q dī. Herculé duri celebrāt la-
bores Ille cētauros domuit supbos rē
q hic nō ponā. Et tadē dicit sic Vltim⁹
celum labore irreflexo sustulit collo.
Preciūq rursus vltimi celestē meri-
tū laboris Et enarratis istis exéplis di-
cit sic. Ite nunc fortes vbi celsa magni
ducit exépli via cur terga nudat supa-
ta tell⁹ sydera donat. vult dicere. Vos
qv tuofiz fortes eē vultis. ite ad celū p-
viā vtū q cū sit via excelsi est via ma-
gni exépli qa multi r magni ābulāt p

eā qui añ vos iuerūt. Et iōvia excelsa
magni exépli ducit vos. Cur inertes
terga nudatis: qñ miseri fugiētes de-
plio et petētes ab hostib⁹ miaz. Ecce q
lis merces vobis pmittit⁹ Supata tell⁹
sydera donat. li ē dictū. Habeatis vos
sic in tra q victores sitis et sup sidera
erit impetuu merces vra. Et hoc est
q dī Sapie. iii. Bonoz laborz glōsus
est fruct⁹. Et in ps. Labores manum
tuarū qa māducabis btis es: bene ti-
bi erit. De hac btitudine loquit⁹. Ber-
n qdā fmōe dicēs. O btā regio paradisi
O btā regio deliciarū ad quā suspiro
de valle lacrimarū. vbi sapia sñ igno-
rātia: vbi mēoria sñ obliuōe: vbi itel-
lectus sñ errore: vbi rō sñ obscuritate
fulgebit Bū q ibi habitāt dicēs cum
ps. Bū q habitāt i domo tua dñe in se-
cula seculoz laudabūt te.

LECTIO. CXXII.

¶ Cit enī oia illa r itelligit r dedu-
cet me in opib⁹ meis sobrie custodiet
me in sua potētia. et erūt accepta opa
mea. et disponā pplz tuū iustez ero di-
gnus sediu pñs mei. **¶** Postq salomō
deklarauit q p sapiāz quā optauit intē
debat se regere moralit in oi bonita-
te Hic ondit q eadē sapia hoc cōferre
potunt generalit ex ppria ptate. r per
psequēs potuit eū facere vtuosū pfe-
cte Hui⁹ g ptātis. Primo ponit pbatio-
nē. Scdo ex li ifert qdā cōdusionē. Se-
cūda ps ibi. Et ero dign⁹. **¶** Circa pri-
mū talē ponit rōez. Illā pōt hoiez pfe-
cte facere vtuosū: qd cōfert hoī sciam
prudētiā r potētiā. et etiā facit deo ac-
ceptū et sibi subiectis pficiū. Sz talis
est sapia quā peto a deo. dicit Salomō
g per ipsā potero me regere vtuose i
oib⁹. **¶** **¶** Mitorē g hui⁹ rōis po-

nit in qnq particulis: narrās de sapia
q ipsa est doctrix per scientiā ductrix
per prudentiā: defenatrix per poten-
tiā: mediatrix per amicitia: modera-
trix p iusticiā. Quātū ad pmū dicit sic
Scit enī illa. i. sapia omnia et itelligit
Apud Arif. inter scientiā et itellectū
hec est differentia: qa sciētia est habi-
tus cōdusionis demonstrate. Vñ ni-
hil ppe dī sciri apd eū stricte loquēdo
de scia nisi qd pōt demonstratue pbari
Et ideo facere scire cadit in diffinitio-
ne demonstratiōis sicut patet pmo po-
sterioz. Intellectus vero proprie lo-
quēdo est habit⁹ cognitiu⁹ pncipiorū r
propositiōnū. que probari nō possūt.
Vnde Arif. vi. Ethic. Intellect⁹ est pnci-
piorz quoz nō est ars neq scia neq
prudētia: qa scia est demonstrabiliū.
Ars vero et prudētia cōtingētū siue
igif loquamur de principis siue con-
dusionib⁹ sapia scit. i. scire facit. oia. i.
oia necessaria ad salutē. Sic enim loq-
tur saluator de spūctō. Iohāms. xvi.
Cū autē venerit ille spiritus veritatis
docebit vos omnē veritatē. Glōsa sup-
ple necessaria ad salutē. Est autē sapi-
entia doctrix per scientiāz. Sapie. vi.
Doctrix est ei discipline deiz electrix
operū illi⁹. **¶** Scdo sapia est doctrix p
prudētiā. Est ei prudētia recta rō agi-
biliū. Vñ ad prudētē ptinet bñ cōsili-
ari circa totā vitā hominis et bene egi-
gere: quia sine prudentia nullus pōt
habere vtutē moralē sicut docz Arif.
vi. Ethicorū. Et qtu ad hoc dicit Salo-
mon de sapientia Deducet me inquit
in operibus meis sobrie. id est mēsu-
rate secundū mensurā recte rationis.
Dicit autē sobria fer bria. quasi secū
habens briam id est mēsurā et ebrius

quasi ex bria. **T**ertio sapia est defē-
satrix p potētia. Et q̄tū ad hoc subdit
custodiet me in sua potētia ab omni
aduersitate videlicet neviciose succū-
bam In ps. Dominus custodit te ab om-
ni malo. **Q**uarto sapientia ē media
trix per aiciā. Et quantū ad hoc sū-
dit. Et erunt accepta opera mea. Istud
proprie facit hōi christ⁹ q̄ ē sapia dei
patris. Nā p meritū xpī omnia opa no-
stra bona sūt deo accepta Ad Titum
secūdo. Dedit semetips⁹ p nobis vt nos
redimeret ab oī iniquitate et mūdāz
sibi pplz acceptabile bonorū operum
sectatorem. **Q**uinto sapia est mode-
ratrix p iusticiā. Facit enim hominē iu-
ste regere subiectos. Et q̄tū ad hoc sū-
iungit sic. Disponā pplz tuū iuste. No
tanter dicit pplm tuū non meū. Quā-
do homies bñviuūt tūc dñs vocat eos
pplz suū qñ male tunc sūt ppli homi-
nū. Vnde deus legī signant dixisse
Moyse. Exo. xxxii. quando filii isra-
el fecerant sibi vitulum cōstitutū Moy-
se exiit cū dño in mōte. Vade descē-
de peccauit pplus tuus quē eduxi de
terra egypti. Quando vō homies be-
ne se habent tunc sūt ppli dei. In ps.
Attēdite pplē me⁹ legē meā iclinate
aurē vestrā in vba oris mei. Finaliter
ergo i sra infert salomō ex his omni-
bus cōclusionē istā. Et ero dign⁹ mediū
pris mei. q. d. Si sic mhi concesserit sa-
pientiā quā iploro ero dign⁹ regia se-
de q̄ tenuit p̄ me⁹ dauid i regno pre-
senti. et sedib⁹ pris mei p remuneratio-
nē futurā i regno celestī. Deducet me
i opib⁹ meis sobrie. **N**otādū ē q̄
plex in sc̄ptura sacra iuenit sobrie-
tas necessaria vt uofo. Debet enim vt uo-
sus habere talē sit sc̄ia sine p̄sūptio-

ne i pte intellectia. vt sit continētia sine
dissolutione i parte sēsitiua. vt sit absti-
nētia sine ingurgitatione in pte nutri-
tūa. Primo ḡ necessaria ē vt uofo sob-
etas in sc̄ialib⁹ vt sit sc̄ia sine p̄sūptio-
ne. Et hāc suadet aposto. Ro. xii. Di-
co enim per gratiā que data ē mihi oi-
bus que sūt interuos nō plus sapere q̄
oportet sed sapere ad sobrietatē. Sen-
ad lucillū ep̄. cxxv. Et est vltima ad lu-
cillū. P̄s̄carevelle: q̄ sit satis. intēpanti-
e gen⁹ ē. Et ep̄. xix. dicit sic. Quē ad-
modū aliarū rerū. ita lras intēpantia
laboram⁹ nōvite s3 scole discim⁹. Nō
faciūt iste doctrie bonos s3 doctos. Et
subdit. Paucis sat ei ē. id ē ptingit ad
mētē bonā paucis vt i ris. Hui⁹ at sob-
etatis cōtrariū est ebrietas p̄sūptomis
qua aliqs sniaz sui ppriū sensus nimis
approbat ⁊ eā p̄pōderat sentētis me-
liorū. Tal at p̄sūptuosi hoīs signa do-
cet. bern. li. suo de xii. gradib⁹ humili-
tatis. et loq̄ de mōcho p̄sūptuoso di-
cēs. Prim⁹ ingit i p̄uētu refidet. in con-
siliis pm⁹ r̄ndet. nōvocat⁹ accedit. non
iussus se intromittit. reordiat ordiata
reficit facta. q̄q̄ ipse nō fecit aut nō
ordinavit aut nō recte factū nec pul-
chre estiat ordiatū. iudicat iudicātes p̄
iudicat iudicātū. hec ibi. Huiusmodi
conditiones docet Aristoteles. septio
Ethi. c. xiii. Vbi dicit q̄ quidam sunt
nimis immanisui p̄pe opiniōi et sunt
ita ptinaces q̄ nullo mō a suis opinu-
onibus auelluntur. Et tales vocat ibi-
dē grece ylkromones ab ylkron qd
est fortis et g nome qd ē cognitio qua
si fortiter sue opiniōi vel cognitiōi
itendētes. Et istas attribuit quatuor cō-
ditiones. Primo q̄ se habet ad cōtinē-
tem sicut prodigus ad liberalē et au-

da ad fortē. Cōtinēs enī apud Aris-
t. **B** vocat qui cōtrāpōēs passiōes ma-
net fixus in v̄tute fm rectā rōēz semp
imobilis y lkrygnomon aut hoc ha-
bet tantū de cōtinēte q̄ manet immobi-
lis immobilē adheret. Hoc aut nō est v̄-
tuosū fm se. sed qñ sit fm rectā ratio-
nē. Vñ sicut pdigus excedit liberales
qa dat plus q̄ oportet. Ita iste p̄sūptuo-
sus excedit cōstantē vt uofo quē vocat
p̄s̄ cōtinētē qa adheret p̄ q̄ oportz
sensu suo pprio. Sc̄do dicit Arist. de
talib⁹ q̄ sunt idisciplinati qa nolūt ab
aliquo instrui. Tertio sūt agrestes quia
cū semp velint seq ppriū sensū nō pos-
sūt de facili cōmorari cū aliis hoīb⁹ ⁊
necesse habent fieri solitarii ⁊ parum
cōicātes cū aliis. Ois ei hō q̄ vult ami-
cabiliter cū aliis p̄uēfari debet se eis
m̄ticipit p̄formare. Vñ cū Alexā-
der regnū p̄sarū eēt adept⁹ stati reli-
cta forma macedonū in habitū vesti-
tu cōformavit se p̄s̄. vt sic eorū beni-
uolētia p̄c̄ptaret Ois enī singularis sit
eo ipso odiosus. Et iō bñ dicit Salusti⁹
sicut Albert⁹. iiii. politico. recitat istos
v̄sus. Cōsulo q̄ q̄s eris q̄ pacis federa
queris. Cōsonus esto lupis cū quibus
esse cupis. Hec ē ḡ sobrietas p̄mo mō
dicta sc̄ia sine p̄sūptōe in parte itelle-
ctiua. Sc̄da est cōtinētia sine dissoluti-
one in pte sēsitiua et ista sobrietas est
ordinata modestia sensuū exteriorū
vt nihil vage mētis appareat nihil li-
bidinosū sed totū sit religiosū Et hui⁹
cōtrariū est ebrietas dissolutiōis que
est via insolētis gest⁹ et ornat⁹ in hoīe
extiori. Istā sobrietatē in gestū moy-
Apls. p. Thi. ii. notat vbi dicit sic. Vo-
lo viros orare in oī loco leuātes man⁹
puras sū iraz disceptōe. Si h̄ ⁊ m̄lieres
in hitu ornatō cū eādia ⁊ sobrietas

De ista sobrietas dicit Aug. i regla. In
oib⁹ morib⁹ v̄ris nihil fiat qd cui⁹ of-
fēdat aspectū sed qd v̄raz deceat sc̄cita-
tem. Et Ambro. de officiis li. iii. dicit
sic. Sermōēs p̄ferant⁹ libra iusticie ex-
aminatos vt sit grauitas in sensu in f-
mone pōd⁹ atq̄ in v̄bis mod⁹. Tēpe-
rantia cordis habeat ai mūdiciā. iusti-
cia miaz prudētia pacē. fortitudo mā
suetudinē. Hec ambro. Istā sobrietas
carēt dissoluti ⁊ voluptuosi iuuenes q̄
diu sūt saniz icolumes q̄ p̄p corpis ca-
liditatē ai leuitatē ifra semetipsos nō
possūt cōsistere. sed si febre corripiāt⁹
per vnā ebdomadā vel duas stati fiūt
sobrii saltē ad tps. Et iō signāter Eccl̄
xxxi. dicat. Infirmas grauis sobriaz
facit aiāz. **T**ertio sobrietas est absti-
nētia sine igurgitatōe i pte nutritiua.
Et sic de ea loquit⁹ ap̄s cōsequēter ad
Thitū. ii. Sobrii ⁊ p̄er iuste viuamus
in hoc s̄do. Sobrie ad nosmetipsos.
Iuste ad pximos. et pie ad deū et
sc̄os. De hac sobrietas Grego. omel.
xxxvii. Sobrietas oīm vtutū mater ē
⁊ ecōtra ebrietas m̄ oīm viciorū hec
est denudatrix oīm secretorū Infatua-
trix sensatorū. alligatrix robustorū. et
impatrix flagiciorū. Primo est denud-
atrix secretorū. Vñ Sen⁹ ad Lucillū
epla. lxxxiii. Quē admodū musto: ip-
sa dolia rūpūnt et oē qd in imo iacet
in sūmā partē vasis vis caloris eructat
sic vno estuātē qd in imo iacet ab-
ditū: effert⁹ ⁊ pdit in mediū. Et hec est
vna causa q̄re specialit⁹ regib⁹ phibe-
vinū quorū est celare cōsilia. Nihil ē
enī ita piculosū reipublice sicut ebrie-
tas in rege. A tali nāq̄ p̄cipite vltiōes
indebite p̄cipites irrogat⁹ p̄sultatōes
accepte in iniuriā aliorū icante reuelā-
tur. Ordinatiōes cōcesserūtiles reipu-

blice retractant. Et iō signāter dicit. puer. xxxi. zvi. Noli regib⁹ dare vinū qa nullū secretū est vbi regnat ebrietas. Narrat Valeri⁹ maxim⁹ li. vi. c. ii. q^o mlier qdā inocēs damnata fuit a Philippo rege macedonū temulēto. que pprie inocētie pscia damauit. Pro uocare inqt a rege Philippo ebrio ad eūdē sobriū si eēt. Quo vbo excussit regi ebrietatē q causā sobri⁹ diligēter inspexit et mulierē liberā a pena dimisit. ¶ In signū vero q ebrietas est demudatrix secretorū legim⁹ Gen. ix. q Noe primo plātauit vineāz bibens vinū iebriat⁹ est z cū postea dormiret iacuit denudat⁹ z a filio pprio derisus est. ¶ Scdo ebrietas est ifaturatrix sēfatorū. Vñ Aug. in libro ad sacras v^g gnes In ebriis nulla rō nullū gerēde vite cōsiliū nō gestorū aut lectionum mēoria nec vlla artiū aut idustrie puidētia. Et iō null⁹ de sua cōfidat scia si ebrietati succūbat. ysaie. xxviii. Sacerdos et ppheta nescierūt pre ebrietate absorpti sūt avino errauerūt in ebrietate. Et ideo in antiq⁹ lege sacerdotib⁹ fuit phibitū ne biberēt vinū qñ igref suri erāt tabnac⁹ ad mīstrādū. Levi. x. vinū z oē qd iebriare pōt nō biberis tur filii tui qñ itrabitis in tabernaculum testionū. ¶ Tertio ebrietas est aligatrix fortū vel robustorū. Facit ei de hoīe bestia. de robusto infirmū. de prudente isanū. Exēplū de holoferne fortissimo quez nimia ebrietate sopitum. Iudith vidua gladio pprio interemit. Iudith. xxxi. Exēplū habem⁹ de Alexādro de quo dicit Seneca ep. lxxxiii. q eū in tot plūs inuctū intē perātia bibendi deuicit Et ille Herculean⁹ ac fatalis typh⁹ submersit Pro-

pter h⁹ phiveteres sicu dicit Pap. vinū vocabāt venenū. Sed postq^o iuctus est vinū letiferi succi. hoc vinū illdvenenum dictū est. Et ifra. Vinū inqt sobrie potatū sanitatē dat z auget prudētia imoderate sūptū ad vicia causas pstat. Deus enī creaturam dedit. abundantia aut hūano arbitrio referuauit vt psmonia nature eēt in magisterio sobrietatis. abūdāte viciū. lapsūq^o turmulētū sibi ascriberet hūana cōditio. ¶ Quarto ebrietas ē iperatrix flagiciorū. Vt pbetura arma z ictus libidovbar tact⁹ tūc ardor nūm⁹ pudor nullus. Exēplū habem⁹ de Lot. Gen. xxi q p ebrietatē cū vtraq^o filia cōmisit in cestū Exēplū quo ad irā de Alexādro magno qui amicū sibi carissimū atq^o fidelissimū intē epulas cultello trāssodit. Et itellecto facinore mori voluit. Voluit ei seip⁹ inficere nisi ab amicis suis puētus fuisset Rustic⁹ qdā inebriatus redit domūz de quolibet vno qd videbat apparebāt sibi duo. Cōsideras ergo duos filios suos putabat eos esse qtuor. Et iponēs vxori q haberet qtuor filios ipsaq^o negāte. Iussit q se purgaretz pcepit cultrū h⁹ est vomerē afferri z poni in ignēz dixit vxori sue q oino portaret ferrū ignitū Illavtēs prudētia feminea. Rndit q libēter h⁹ faceret. si tū pmo ferrū ignitū sibi traderet. Ille autē fatū oino ignitū ferrū accepit i manib⁹ z ex coramuit se pessie et ad sobrietatē se reduxit z errorem ppriū recognouit cōtinuo. Et ideo fignanter dicit de oibus talib⁹ Iob. xii. Palpabūt quasi in tenebris z nō in luce. et errare eos faciet qñ ebrios.

LECTIO. CXXIII.

CA. IX.

¶ **Q**uis enī hoim poterit scire cōsiliū dei: aut qs poterit cogitare quid velit de⁹? Cogitatōes enī mortaliū timide. z icerte puidētie nfe. Corpus enī qd corrupit aggrauat aiam z depmit trena ihabitatio sensū multa cogitatē. ¶ Postq^o Salomō deuote supplicauit. deo p sapia impetrāda z sue petitōis declarauit vtilitatē. In ista pte iterato māifestat sue supplicatōis necessitatē. Est autē necessitas maxia ad supplicādū deo p sapia q dirigūt ignorātia nra in agēdis Iuxta illd. ii. Paralip. xx. Cū ignorem⁹ qd agere debeamus: hoc solū habem⁹ residui vt oculos nros dirigam⁹ ad te. Istā g ignorātia nraz allegādo ostēdit hebetudinē nraz tā in naturalib⁹ q supnaturalib⁹ cognoscēdis. h⁹ enī ex cognitōe creaturarū assurgere possim⁹ aliquat⁹ i dei noticiā quātū ad mltā. viz q potēs bonus opsz demēs est Iuxta illd ad Romanos. p. Inuisibilia enī ipi⁹ a creatura mūdi per ea que facta sunt itellecta pspiciunt⁹ tū ad euidēter cognoscēdū cōsilia suaz pcepta qvult nos suare in hac vita ptingere nō possim⁹ sū ipi⁹ reuelatōe. Et iō pmo oñdit Salomō qñ tā habem⁹ ad cognoscēdū celestiaz supnaturalia difficultatē. Et circa h⁹ duo facit qa pmo allegat hoīs gñalē ignorantia Scdo assigt tate ignorātie causam. Scda ps ibi. Cogitatōes ei mortaliū. Quātū ad pmū dicit sic. Quis enī hoīz poterit scire cōsiliū dei? Aut qs poterit cogitare qd velit de⁹. qñ diceret ad h⁹ q homo cōsequat⁹ bñtudinē q est vita etna z visio supnaturalis. diuine essētie oportet hoīez trāsire p meritū adiplendo aliquo mō diuinā voluntatē in preceptis et cōsiliis suis.

LEC. CXXIII.

Sed qd de⁹ cōsulat et pcpiat nō potest hoī cōstare nisi per reuelationē fidei de credēdis agēdis: ergo hec reuelatio que ē vera sapia est hoī necessaria qa null⁹ hō ex sua naturali cognitiōe pōt scire cōsiliū dei nec qd velit deus.

¶ **A**d scdū est q iste termin⁹. Cōsiliū est termin⁹ equo⁹ qa aliqui in quistio vni⁹ vel pluriū in reb⁹ dubiis vocat⁹ cōsiliū. Et sic loquit⁹ Aristo. iii. ethicoz: vbi oñdit q cōsiliū debet pcedere electionēz q oē cōsiliabile est eligibile. Et sic loquit⁹ Thobias filio suo Cōsiliū sēp a sapiēte pergre. Thobie. iii. Et pter. xi. Salus autē vbi multa consilia Alio modo vocat⁹ consilium sententia declaratiua illius quod expedit fieri in incertis. Et sic loq⁹ apostolus prima Corint. vii. De virginibus autē pceptū domini nō habeo. Consiliūz autem do. ¶ Tertio modo vocatur consiliū persuasio ad aliquid agendum vel omittendū. ¶ Quarto modo vocatur consiliū quodamq^o archanum alteri reuelatum. ¶ Primo modo non possumus deo attribuere consiliū proprie loquēdo. sed methaphorice z figuratiue loquēdo deo more hūano quia in deo nullo modo cadit incertitudo vel dubitatio. Damascē. libro pmo capitulo. xxii. Non enī consiliatur deus ignorantie enim est consiliari. ¶ Et Aristoteles tertio ethicoz. Consilium est de his que incerta sunt et nescitur qualiter eueniant. ¶ Et per consequēs deo qui est prescius futurorū oim. conuenire nō potest. ¶ Secūdo modo deo maxime cōuenit consiliū quia ipse maxie in dubiis nos certificare scit. ¶ Tertio mō etiāz sic dīstinguam⁹ inter pcepta z

cōsilia dei. Et quarto mō sifr. Allegata ergo ignorātia hūana explanat cōueniēt nostre ignorātie cā. Et ponit duplex causa. Videlz cognoscētis de bilitas: et cognoscēdorū subtilitas. Secūda causa ponit ibi. Et difficile estiam. Circa primū duo facit quia primo allegat ignorātie cāz ex parte aie
a. Secūdo ex pte corpori ibi. corpus enim qd corripit. Quātū at ad animā sicut docet. Arist. ii. metha. Intellectus noster se hz ad intelligētias et ad manifesta in natura sicut ocul⁹ noctue ad lumē sol⁹. Et ideo ad tractādū de his que supravires nostras sunt debem⁹ eē timidi. et hoc ē qd dicit Cogitationes mortaliū timide. Et iterū ad illa que sūt infra nos circa q opera mur et cōsiliamur frequēt experimur nos decipi et alit deuenire q nos ordinam⁹. Et ideo nō solū sūt cogitationes nostre infirme in speculatiuis. s; etiā incerte sūt prouidētie nostre i pēticiis. Et iō docuit nos Iacob⁹ q locutur de futuris agibilib⁹ a nobis sēp sub conditione dicam⁹. Si dñs voluerit faciem⁹ hoc vel illd. Ia. iiii. Ex parte vō corporis duplex surgit difficultas acqrēdi sciaz de deoz necessariis ad salutes
¶ Prima quia corp⁹ infectū foite concupi scētie corripit affectū anie et facit aiaz ad surgēdū ad spūalia grauez. Et ideo dicit corp⁹ qd corripit aggruat aiam. Secūdo qa sollicitudo circa necessaria corpori et ista palia depmit sensū hois cogitātis multa et reddit eū distractū a studio et scia acqrenda. Et ideo subdit. Et depmit terrena inhabitatio. idest occupatio circa terrena corpori necessaria sensū id est intellectū multa cogitātē. Corp⁹ quod corripit aggruat aiaz. Nota q cor

pus post peccatū anime alligat in triplex officiū. Habet enim aima corp⁹ sicut instrumētū in adiutoriū ad seruiendū. Secūdo sicut indumētū vel opertoriū ad se tegēdū. Tertiō habet anima corpus sicut sibi cōiūctum et datū sicut detrimētum. vel afflictoriū ad puniēdū. Primo dico q ania habet corp⁹ sibi cōiūctū sicut instrumētum in adiutoriū ad seruiēdū. Vñ arist. primo politicorū ait. Animal cōstat ex aia et corpore. quoz hoc quidē principalius est a natura s; aia h autē subiectū puta corpus. In hoie at bene disposito corp⁹ est sicut seruus. et anima principans et dominās. Sed i homine peshlēte corp⁹ dñat et aia famulatur. Est autē secūdū eū ibidē duplex picipatus: videlicet despoticus siue seruilis. et politicus siue regalis. Anima enim principat⁹ corpori pncipatu despotico. et est talis principat⁹. qñ subiectū nō habet potētā resistēdi principati. sed intellectus principatur appetitui politico principatu quia appetit⁹ habet interdū potētā resistēdi rationi. Patet ergo secūduz eū q corp⁹ naturalit⁹ est seruilis conditiōis et anima libere. Et quia seruus delicate nutritus proteruit in dominū. Iux illud prouerbiorū. xxix. Qui delicate a pueritia nutrit seruū suū sciet eum postea contumacē. Ideo statim a puericia debet seruus iste domari et i seruitutem redigi. Et hoc satis aduertit apostol⁹. qñ dicit. Castigo corp⁹ meum in seruitutē redigo ne cum aliis predicauerim ipse reprob⁹ efficiar. p. Corinth. ix. Seruitus autē secundum iura si sit occulta impedit matrimoniū contractū cū libera. Vñ si seru⁹ dicat se ingenuū et contrahit cum libera et

ipsa postea ppedit se eē deceptā pōt agere ad dnuortū et obtinebit. xxii. q. secūda. c. Si feia igenua. Moralit⁹ loqndo seru⁹ ē corp⁹ nrm videlicet figit se libere et nobile. et iactat totū mūdū eē suū et propter se ordiatū et iō parificare se p sūitrationi q ē dña sua et i gerit se ad matrimonū p quādā eqhitate cū rōe cōtrahēdū. s; certe rō debz aduertere et ipsū repellere sicut nō maritū suū. i. corinth. vii. Nōne ē seruituti subiect⁹ frater vel soror h⁹ mōi. more g serui debz corp⁹ nostrū tractari. Quis vō sit mod⁹ tractandi seruū dicit Eccl. xxxiii. Panis et disciplina et opus seruo. Tria enī sibi cōueniūt videlicet educatio quia pās Castigatio quia di saplia. Occupatio quia opus Educatio sibi debet talis tēpamenti. ne supbiat et ne succumbat. Vnde gregorius super Ezechielē secūda parte. ome lia septima. Si pl⁹ corpori q debeam⁹ tribuim⁹. hostē nutrim⁹. Et si necessitati eius que debem⁹ non reddim⁹ ipsum nostrum concuē necam⁹. Hec ille. Ex quo ergo corp⁹ naturaliter seruus ē et subiectū spūi quāta vtilitas est huic seruo seruire. De hoc. Seneca ep̄ xlix. Fateor inquit istā nobis nostri corporis caritatem Fateor nos huius modi gerere tutelā. non nego indulgēdum. illi seruendum nego. Multū ei seruiet qui corpori seruit. qui pro illo nimū timet. qui ad illā omnia refert. honestum eivile est cui corpus nimis carū ē. Sic ergo primo corp⁹ spūi datū ē sicut instrumētū in adiutoriū ad seruiēdū. Secdo corp⁹ datū ē anime sic indumētū v l optoriū ad tegēdū. Iob. x. Pelle et carne vesti me ossib⁹ et nervis cōpegisti me. De hoc Sen. ep̄. iiii. Corp⁹ naturalit⁹ vt qdā vestē aio circū

dedit et velamētū ē ei⁹. Quis ei pvestimēta estimant aliū nec bonū nec malum gladiū vagina facit. ita nec bona corporis bonū hominem. Hec Seneca B. De indumētis aut et reb⁹ quas dñi distribuunt in famulis suis duovidem⁹. Vñ ē q dñs qui dat annuatim duplicē libratā vñ a hyeme. et aliā pro estate. sic solet ordiare q il la librata que seruiet pro hyeme fiat de pāno grossiori. Illavō de subtiliori q seruiet in estate. Moralit⁹ totū tēpus nostrū diuidetur in duas ptes. hyemē et estatē. hyems ē vita pns. Estas e ritvita futura. Dñs aut nū daturus est nobis duplicē libratā. Vñ robā accipim⁹ pro hyeme hui⁹ vite. Et iō est de rudi panno. Corp⁹ enī nostrū si modo aduertim⁹ de turpi materia vel rudi ē facta et tñ satis sufficit pro hyme hui⁹ vite. Hebre. x. Corpus autē aptasti mihi. i. aptū dedisti pueniēs tēpori in quoviuo. Secūda librata quā habebim⁹ in paschate vite future. i. in resurrectiōne generali ē de pāno subtili. Erīt ei corp⁹ subtile contra grossiciē. clary cōtra opacitatē. agile p grauitatē et ipassibile cōtra mortalitatē. i. Corinthe. xv. Seminatur corp⁹ animale surget corpus spiritale. Dat ergo dñs noster duplicē libratā secūdū cōgruētā tēporū dinerforū. Secūdo videm⁹ i istis familiis et curiis q boi armigeri robas duplices pcepturi nō parūt i hyeme a la bonib⁹. lacerāt robas nūc i pluuuis in niuib⁹ i ignib⁹ vbi cūq dño placuerit. Ratio ē dicta qa sciūt se nouas robas i paschate pcepturos. Cōsimili modo moralit⁹ bōi xpiani nō parūt ab ocrib⁹ pnie corporib⁹ suis. vigilat i eiu nāt. et variis penitētis lacerāt vel macerāt corp⁹ suū. Et qre hoc ē Certe qa
D. i.

nouas robas expectat in resurrectione
quasi vestitum spiritus corporibus suis glorio-
sis Philip. iii. Saluator expectat do-
minum nostrum Iesum Christum qui reformabit cor-
pus humilitatis nostre configuratum corpi
claritatis sue. ¶ Itē notandum quod inter in-
dumeta quodam sunt vestes et arma et que
dam sunt vestes tantum et non arma. ¶ In ve-
stibus et armis sunt quodam signa de picturis
et coloribus. Et consueverunt reges iuue-
nes et principes militare in ludis mi-
litaribus in armis non notis. nec in armis
quod postea debet deferri sed in armis ig-
notis ad voluntatem eorum. Quando autem
tales principes exercituum armorum in ta-
bulis ludis dimittunt tunc solent dare ali-
cui armigero illa arma consecrando eum
in statu militari et id cedit ad hono-
rem notabilem talis armigero quod possit ar-
ma portare domini sui quibus usus est
in sua militia iuuenili. Moraliter domi-
nus noster dei filius Christus militavit in
cruce arma habuit de argento albissimi
mo carnis sue. quinque rosis rubeis di-
stincto quod sunt quinque vulnera corpori illi
sacro impressa: princeps iste ludum tales
armorum sua resurrectione dimisit: quia
Christus resurgens ex mortuis iam non
mori: mors illi ultra non dominabitur.
Ro. vi. Sed homini tanquam armigero mi-
tum dilecto contulit arma illa et militem fe-
cit eum dominum ut patet per apostolum. ii. thi-
mo. ii. Labora sicut bonus miles Christi
Et honorificum debet esse homini multum
scilicet memoriam recognoscere. si iniusta cor-
poraliter tolerando portare valeat arma
Christi. et ideo de istis armis bene gloriaba-
tur ille qui dicit. Gall. vi. Stigmata do-
mini nostri Iesu Christi in corpore meo por-
to. Et ideo scribitur primo corinthios. vi. Empti
estis pretio magno: glorificate et porta-
te deum in corpore vestro. ¶ Tertio cor-

pus est datum anime sicut detrimentum
et afflictionum ad puniendum. Et hoc est ve-
rum secundum tempus nature lapsus. Ex quo est
ratio mentis humane subtrahit deo o-
bedientiam quam debebat. subtracta est ani-
me illa obedientia quam sibi corpus ex-
hibebat et ceperunt passionem mortis et
corruptionis affligere animam in corpore
habitante intantum quod clamare compelleba-
tur apostolus ad Romanos. vii. Infelix ego sum quod
liberabit me de corpore mortis huius.
Vnde Seneca. ep. ci. Corpus hoc aie pondus
est et pena premente illo urgetur et in
vinculis est. Et infra. Maior sum et ad
maiora genitus quam ut macerem sum cor-
poris mei: quod equidem non aliter aspi-
cio quam viculum aliquod libertati mee circum-
datum. Hec Seneca. Et de hoc notabi-
liter loquitur epistola. xliiii. Admiror demen-
tiam nostram quod tanto tempore amamus rez
futurissimam corporum nostrum: timemus quod ne
quando moriamur cum omni momentum
mors sit prioris habitus. Vis tu time-
re: ne semel fiat quod quotidie fit. Et ideo
signant dicit hic. Corpus quod corruptibile
non quod corruptibile. corrupta est infantia:
corrupta est puericia: corrupta est adoles-
centia. ii. Re. xiiii. Omnes morimur et quasi
aque dilabimur in terram que non re-
uertetur. ¶ LEC. CXXIII.

Ut difficile estiam in terra sunt
cum labore. Que autem in celis sunt quis i-
uestigabit. Sensum autem tuum quis sciet.
Nisi dederis sapiam tuam. et miserum spi-
ritum tuum sanctum de altissimis. Et sic cor-
recte sunt semite eorum qui sunt in terris et qui
tibi placet didicerunt homines. Nam per sapi-
entiam sanati sunt quicquid palauerunt tibi do-
mie a principio. ¶ Postquam ei sapiens salo-
mo allegauit humanam ignorantiam propter
quam necesse habuit a deo petere sapientiam

am. Vna causa istius declarant ex par-
te humane imbecillitatis. In ista parte as-
signat aliam causam ad idem magnitudinem vi-
delicet difficultatis ex parte rerum scri-
bibilium. ¶ Et circa hoc tria facit. quia
primo ostendit quod attingere cognitionem super
naturalium excedit limites humane facti-
tatis. Secundo quod talium cognitio nullo modo
haberi potest nisi ex dono diuine libe-
ralitatis. Et tertio quod nunquam fuit alia via
salutis in hominibus nisi morigerata. Secunda ibi
Sensum autem tuum. Tertia ibi. Et sic cor-
recte sunt. Ad primum arguitur sic. Si nos
homines non possumus id quod mirabile: nec
poterimus id quod maius est: sed minus est cog-
nosce creaturas dei et cognitiones na-
turales earum que sunt in terra nobiscum
quod cognosce dynamoluitatem que est in celo
sed ad cognitionem aliam nature exilis
non possumus deuenire sine difficultate
et labore. Ergo ad cognoscendum occulta
diuine voluntatis nullo modo poterimus
deuenire. Quatuor ergo ad hoc dicitur sic. Et
difficile id est difficile estiam. i. ad quodam
non satis certam cognitionem deuenimus. Iste
ei terminus estiam non importat omnimodam
certitudinem secundum modum loquendi si-
cut notum est. Difficile inquit estimamus quod in
terra sunt cuiusmodi sunt quantitas terre i-
mobilitas terre: imo generaliter cum diffi-
cultate scire possumus quod herbe arbo-
res et platee generantur augmentantur et fru-
ctificantur in terra. Ista ei propter quotidianam
considerationem apud nos viluerunt et tamen
nullus est nostrum qui sciat de his plenam red-
dere rationem. Quia sicut dicit. Augu-
stinus. Maius miraculum est quod deus a pau-
cis granis segetes creat quod quod tot milia
hominum de paucis panibus et piscibus satiauit
et tamen hoc nemo miratur. Illud omnes mira-
mur non quia mirabilis sed quia raris. Ergo

ista quotidiana que sunt in terris. nescimus
comprehendere. imovix aliquis estiam.
Ecces. i. Cum te res difficiles nec po-
test homo explicare sermone. Dicit ergo. et dif-
ficile estimamus. i. difficile est estimare.
Et que in terra sunt. Et sequitur quod in prospe-
ctu sunt iuuenimus cum labore. i. etiam prima prin-
cipia inuenimus cum labore. Cum enim a sensu
et experimento depedeat nec aliquid sine pas-
sione sentire possumus etiam prima principia
cum labore cognoscimus aliquis. et tamen de
istorum noticia dicit. Aristoteles. iii. Metha-
ph. quod consideratio de vitare difficilis est no-
mo et alio modo facit. Facilis est quantum ad
principia que se habent sicut portarum fores ma-
neri in quibus nullus delectatur. sed diffi-
lis est quantum ad conclusiones que ex principis eli-
ciuntur in quibus multa errant. Et quia sic est quod ea
que in terris sunt et in prospectu. id est
que statim aliquis modo offerunt se sensui i-
uuenimus cum labore. Merito queri
potest sic. Que autem in celis sunt quis
inuestigabit. Et siue hoc de celis id est
speris celestibus in quibus sunt stelle
errantice siue fixe. Vel de celo empir-
reo quod supra illos celos est et deo ap-
propriatur et angelis: intelligatur et
proponatur rationabilis questio est
Hec est enim ratio quare per tot cete-
naria annorum vixerunt illi homines
qui nos in principio mundi precesserunt Cum
quod etiam labore et diligentia inuenta
est vera quantitas terre. et postea vera
quantitas solis et totius firmamenti:
non potest facilius a nobis excogitari.
Cum ergo ad illa insufficientes sumus prestat
quod sine dono et revelatione dei attinge-
re non possumus ad ea ad que nullus sensus
nullum experimentum producit. et ideo
secundo subiungit Sensum autem tuum quis
sciet nisi tu dederis sapiam tuam et mi-
serum spiritum tuum.

seris spiritu sanctū tuū de altissimis. Sensū autē tuū. i. cōsiliū p̄sciētie tue et ordinatōis future quis sciet nisi p̄ domū liberalitatis tue? nisi inq̄ tu dederis sapiētā tuā reuelādo que tibi placēt per nos fieri in hac vita: et cū hoc miseris sp̄m̄ sc̄m̄ tuū de altissimis ad indinādū voluntates n̄ras et suggerēdū nobis facere qd̄ tu p̄cipis. Ioh. xiiii. Ille vos docebit oīa de altissimis. Altū est celū planetarū: altius celū stellarū fixarū: et altissimū ē celū empyreū qd̄ dicit̄ celū trinitatis. In ps. Tu sol⁹ altissim⁹ sup̄ oēm terrā. Scdo subiūgit qd̄ nūq̄ fuit alia via salutis hoīb⁹ possibilibis nisi per reuelationē certi cultus quē de⁹ exigit ab hoīb⁹ per fidē spem et caritatē Vñ dicit sic. Et sic correcte sūt semite eorū que sūt in t̄ris et que tibi placēt didicerūt oēs. Nā p̄ sapiāz sanati sūt. q̄cūq̄ placuerūt tibi a p̄ncipio dñe. Et sic missio sc̄o sp̄u de altissimis et sapiā tua data hoīb⁹ correcte sūt semite. i. p̄fecti modiviuēdit̄ obſuādī mādata tua. In ps. Deduc me in semitā mādatoꝝ tuorū. Et semite in quā eorū que sūt in t̄ris. i. hoīm̄ t̄renorū. Et sic per modū istū didicerūt homines que tibi placēt viz per incarnationē filii et emissionē sp̄us sc̄i. Nā p̄ istā sapiāz fidei in xpm̄ videlz sanati sūt. a morbo pct̄i q̄cūq̄ placuerūt tibi dñe a p̄ncipio. Math. xxi. Qui p̄cedēbāt ⁊ qui sequebant̄ clamabāt dicētes Osanna filio dauid. Vbi dicit Gloſa qd̄ nemo saluād⁹ fuit nisi in fide incarnationis explicita vel implicita. Et miseris sp̄m̄ sc̄m̄ tuū. Circa missionē spirit⁹ sc̄i est notādū qd̄ illa fuit mūdo necessaria p̄p̄t̄ tria. Venit enī sicut lacrimantiū cōsolator sicut ignoratiū iformator. et sicut vacillantiū cōfirmator.

Primo ergo venit sicut lacrimantiū cōsolator ¶ Quando nutrix recedit a puero puer tristat⁹ et plorat ¶ Et licz ipsa puerū hortet⁹ ⁊ moneat qd̄ nō ploret nec doleat ¶ Puer tñ cū recesserit statim plorat et damat quantūcūq̄ ipsa cito rediturā se promittat nec cessat a fletu donec nutrix mamillā in os mittat. Isto mō xps moralit̄ nutrix⁹ fuit apostolorū suorū quos tāq̄ filios iuvenes et teneros diligebat et fouebat. Osee. xi. Ego quasi nutricius effraym portabā eos in brachiis meis ¶ Et effraym frugifer iterptat⁹ ⁊ figurat apostolos qui fruges doctrine ferebāt: qd̄ totus mund⁹ fuit postea saturat⁹. Iste nutrix⁹ accepit licetiā ab aplis suis et dixit eis qd̄ non turbarētur de recessu suo. Ioh. xiiii. Nō turbet̄ cor v̄r̄z neq̄ formidet vado et venio ad vos. Iterū modicū ⁊ videbitis me. Et mlt̄a talia dixit eis tñ oibus illis nō obstātib⁹ se nō poterāt a tristitia p̄tinere. Ioh. xvi. Quia hec locut⁹ sūt vobis: tristitia impleunt cor v̄r̄m. ¶ Et iō xps volēs eos cōsolari p̄fecte: mamillā sue dilectiōis ⁊ dulcedinis sc̄z sp̄m̄ sc̄m̄ posuit in ore eorū. ysaie. lx. Lactētū suggeste: mamilla regū lactaberis. Mamilla regū id ē sp̄s sc̄o qd̄ est mamilla dulcedinis clemētie et suauitatis toti⁹ trinitatis Ista mamilla habuit i se lac dulcissimi nutrimenti oīa ei dulcia nutriūt. fm̄ p̄m̄ Et de sp̄u sc̄o scribit̄. Ecc̄. xxiiii. Spirit⁹ enī me⁹ sup̄ mel dulcis. Sed inter suggestēs istā mamillā magna differentia est. quidā nāq̄ sicut pueri dissoluti postq̄ suxerūt mordēt dētib⁹. Quidā pellūt manib⁹ et qdā lacerēt vnguib⁹. Hi oēs sūt ingrati xp̄iani qd̄ postq̄ sp̄m̄ sanctū receperūt per sacramētū p̄nie redeunt ad ingratitudinē per peccatū

quorū quidā mordēt per detractionē et ledūt caritatē que ē sp̄s sc̄us. Gal. v. Si inuicē mordēt et cōeditis videte ne ab inuicē cōsumamini. Quidā enī pellūt p̄ rebellionē qd̄ ecclie resistūt et doctrine v̄bi dei. Act. xiiii. Vobis oportebat loqui p̄m̄ v̄bū dei. Sed quā repellitis illū ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite ecce cōuertimur ad gentes. Aliq̄ lacerāt vnguib⁹ sicut raptōres ⁊ p̄dones qd̄ bona ecclie rapiunt et auferūt ⁊ predāt ⁊ isti sūt mali milites qd̄ per illā bestīā designāt De q̄ Dauid. vii. Quid erat t̄rib⁹ nimis detest⁹ vngues ei⁹ ferrei. cōdebat ⁊ p̄minuebat ⁊ relq̄ pedib⁹ suis p̄culcabat De istis tribus ingratis ⁊ malis pueri d̄r̄ Act. vii. Vos sepe sp̄m̄ sc̄o restitistis. Secūdo miss⁹ est sp̄s sc̄o sicut ignoratiū iformator. Xps enī dei fili⁹ p̄dicauit rat iudeis v̄ba sue sapiētie tñ qd̄ fatebatur. Ioh. vii. Nunq̄ sic locutus ē homo sicut hic homo loquit̄ hoc fecerat iter eos ope potentie sue. Ioh. xv. Si opera nō fecissem in eis qd̄ nemo ali⁹ fecit peccatū non haberent dederat eis exempla sanctitatis vite. Mathei. ix. Dicite a me quia mitis sū et humilis corde. Et istis tñ nō obstātib⁹ ipsi iudei v̄ba sapiētie dicebāt esse falsa. Io. viii. Tu de teip̄o testimoniū phibes: ⁊ testimoniū tuū nō est verū. Miracula sue potētie dicebant fieri virtute dyaboli ca. Mat. xii. Hic nō eiicit demonia nisi i beelzebub p̄ncipe demoniorū. Exemplū ū sue sanctitatis dicebāt facta esse hoīs peccatoris. Ioh. ix. Nos scim⁹ quia hic homo peccator est. Istis ḡ visus poterāt apli respōdere quādo xps ab eis ascēdens dicit. Euntes in mundū vniuersū p̄dicate euāgeliū oī creature ⁊c. Dñe quō nos relinqs ⁊ ad iu-

deos transmittis. si v̄ba tua falsa dixerūt si miracula tua demonib⁹ ascripta sunt: si tue sanctitatis apparentiā i scāda lū puererūt. Quid inq̄ eos facere poterim⁹ nos ignari qd̄ habem⁹ puā sciētiam: nos infirmi qui habem⁹ paruā potētia. nos realit̄ peccatores qui habemus lesā p̄sciētiam. Et ideo missus est ad eos spirit⁹ sanct⁹ p̄ omnib⁹ istis sicut ignoratiū ifirmator. Ioh. xiiii. Paraclet⁹ autē sp̄s sc̄o quem mittet pat̄ i nomie meo ille docebit vos oīa et suggēt vobis omnia quecūq̄ dixerō vobis. In huius figurā missus ē spiritus sc̄o in triplici specie ignis lingue. ⁊ colūbe. In igne relucētia claritas. In lingua eloquentia veritas. In colūba patiētia suauitas. Sapientie duo decimo. O qd̄ bon⁹ ⁊ suauis est spiritus tuus i nobis. In igne simili⁹ denotat̄ potētia quia inter elemēta nullū ē ita actiuū ⁊ hoc per calorē. In igne denotat̄ sapiā et hoc p̄ splēdorem. In lingua designat̄ eloquentia pervocis clangorē. Modo ita fuit qd̄ apli habuerūt triplici p̄p̄o p̄dicare p̄ncipib⁹ qui fidē impugnabāt p̄ potētia philosoph. qui eā impugnabāt p̄ sapiā. Et p̄p̄is qd̄ apostolos nō itelligebāt p̄pter ydeomatis differentia. ⁊ ideo dedit eis xps sp̄m̄ sc̄m̄ i specie colūbe vt vincerēt p̄ paciētia. In specie ignis vt vincerēt per xp̄i potētia. In specie lingue vt instruerent p̄ sapiā ⁊ haberēt oīs ydeomatis differentia. Act. ii. Ceperūt loqui variis linguis p̄t̄ sp̄s sc̄o dabat eloqui illis ¶ Tercio miss⁹ est sp̄s sc̄o sicut vacillantiū ifirmator. Iob. iiii. Vacillantes cōfirmauerūt f̄mones tui ⁊ genua tremētia confortasti. Vas luteū qñ est recens non habet qualitātē aliā quā lutū cedit oī tactui ⁊ omni impulsui D. iiii.

Sic apli et omis homo q est vas luteū p naturā. Iob. x. Memēto q̄so q̄ sicut lutū feceris me. Nullo mō pōt pfecte resistē tēpt. dōibus seculi ex sua ppri a q̄litate sed si vas luteū deficeat z cōburat ad ignem sit solidū durū z sonorū. Et ita apli se habebāt z alii viri facti in ecclesia. q̄ q̄n accēdunt spūs sancto cōtra oēs tribulationes seculi fortes fiūt. Act. i. Accipietis virtutē supue nientis spūs sancti i vos z erit mihī testes. **B** In teste s̄m ysid. tria p̄siderant. natura. cōditio z vita. Naturavt sit vir n̄ feia q̄a sex? ille instabilitatē solet h̄re anexā. Cōsiderat p̄ditio vt sit liber nō seruus q̄a fu? metu dñorū. faciliē a veritate solet abduci. Cōsiderat vita ne sit ifamis in se q̄ de aliis debz testimoniu phibē. Ec p̄pter ista plati ecclesie q̄ vel sūt effeminati libidinosi vti uēdo vel seruilis cōditiois mūdoz māmo ne seruēdo v̄ lesi i bona opiniōe publice delinquēdo nō sūt cōueniētes testes xp̄i nisi spūs sancto confirmati. sed fuerūt apli viriles p̄ cordis p̄stantiā. li beri et sine timore p̄ veritatē abundantiā. famosi z bone op̄iois p̄ factitatē in undantiam. Et de eis scribit Act. iiii. Virtute magna reddebant apli testimoniu resurrectōis dñi nostri. Et ista tria tangit beat? Aug. Talis est iquit gratia spūs sancti. q̄ si tristitiā inuenit dissoluit. si desideriu p̄nciosū p̄sumit si trepidationē abicit. In hoc q̄ dissoluit tristitiā. dat cordis firmitatem. In hoc q̄ desideriu p̄nciosū p̄sumit dat vite sanctitatem. In hoc q̄ trepidationē abicit dat cōstantiam z libertatē. Vñ. Gregori. iiii. super Ezechielē. Cōsidero p̄res noui z veteris testamenti Dauid Daniele Amos Petrū Paulū z Matheum et apertis oculis fidei itu-

eor. **I**mplet namq̄ spiritus sancti gratia puerum citharedū z palmistā facit. Implet abstinentem puerū z iudicem seinum facit. Implet pastorem armentariū z pphetam facit. Implet p̄scatorem et p̄ncipem ap̄torū facit. Implet persecutorez z doctorem gentium facit. Implet publicanū et p̄mū euāgelistam facit. Hec Grego. Exemplū de Petro. qui cum esset vas luteū nō contubustum advocē ancille ostiarie negavit cristum quem postea coraz Nerone et mundi principibus constantissime p̄dicavit. Et ideo signāter petiuit p̄s. dicens. Spiritu p̄ncipali confirma me et tunc constanter docebo iūquos vias tuas z impiū ad te conuertentur.

C. X. LEC. CXXV.

N Ec illū qui primo format? est a deo pater orbis terrarū cum solus esset creatus q̄stodiunt z eduxit illū a delicto suo et eduxit illū de limo terre z dedit illi virtutē p̄tinēdi oia. Hic desiḡt decimū capitulū z ē sc̄da ps hui? libri q̄nus nōnulli antiq̄ signauerūt capitulū par. an̄ ibi. Nam p̄ sapiam sanati Quos i p̄ncipio libri diuidēdo seq̄bar sed q̄a hoc modicū refert vel nihil ad libri processū modo tamē sequi malo capitula cōmunitē cōputata Vñ postq̄ salomō multipliciter declaravit sapienobilitatē. z magnā fecit de ea cōmēdationē s̄m ip̄ius effect? generales In ista parte p̄sequuntur sapienutilitatē q̄tū ad quosdā effectus speciales ostēdēdo in p̄ticulari quō singulares quedā p̄sone fuerūt p̄ sapiam in bono cōseruate z a malo p̄seruate. **V**ñ ab ista p̄te vsq̄ ad finē libri ponit exēplificatō i p̄ticularib? gestis z historis de b̄nfi-

CA. X.

cis q̄ hoibus p̄ sapiam sūt collataz de suppliciis q̄ p eandē peccatorib? sūt illata. Et diuidit̄ hec sc̄da ps hui? libri i duas p̄ncipalit. Nā p̄mo agit de b̄nficiis collat̄ p̄ sapiam q̄busdā p̄sonis. Secūdo agit de b̄nficiis vni toti p̄plo certe natōis viz isrlitico. Sc̄da ps ibi. Hec pp̄lz: Infra eodē. c. P̄ria ps didit̄ i sex p̄tes s̄z sex p̄soas q̄s describitz oñdit a sapia gubernatas fuisse viz Adā Noe Abrahā Loth Iacob et Ioseph. **A** P̄ria ḡ ps q̄ est lectio p̄ns ē de adā cui p̄tulit sapia dei q̄nq̄ progatuas z ḡral sp̄ales. Ip̄e ei habuit p̄nalē p̄eminētā ad gen? hūanū p̄pagandū. Originale inocentiā ad semetip̄s cōsuandū situalē excellētā ad iocūde inhabitādū rationalē magnificētāz ad creaturas gubernādū. z finalē indulgētā ad deū post p̄ctm̄ recōciliādū Dicit ḡ p̄mo sic Hec. i. sapia icreatā. illū. i. Adā q̄ p̄mo format? est a deo. p̄ orbis terrarū. i. q̄ p̄ordinatus fuit a deo p̄ncipiū z radix totū hūanū generū qd̄ mō est diuisū in diuersis p̄tib? orbis terrarū. Ecce p̄nalis p̄eminētā ad gen? hūanū p̄pagādū. Genecrasent enī hoies i statu inocētie sine feruore sine dolore sine pudore. Hec ū illū. i. Adā cū solus esset creat? custodiuit id est originale inocentiā sibi dedit q̄ sepe ser suos custodisse potuit. Habuit enī aia sua illa perfectū dominiū sup̄ corp? qd̄ nunq̄ sensisset infirmitatez ab intrifeco nec lesionē ab extrifeco nec deceptionem ab aliquo si i statu inocētie p̄stitisset hec habuit cū solus esset creat?. i. anq̄ gen? hūanū p̄ generatōez multiplicass̄ tūc qd̄amō sol? fuit q̄a sol? in sexu viri li existēs v̄ cū simplici esset solus an̄ formationē mulierū de costa. Ecce originalis inocentiā ad semetip̄s p̄seruādū. Et ista iusticiam originalem na-

LEC. CXXV.

turalit̄ in filios transfudisset sicut modo parētes transfundunt peccatū originale. Tertio illum Adam eduxit a delicto suo dando illi finalē indulgētiam ad deū post peccatū placandū Et istud beneficium p̄pter sui magnitudinē enumeratur atē duo alia que sequuntur. licet posterius sit collatū. Dedit enī Ade gratiam penitentie p̄ peccato suo z remissionē eiusdem peccatū. Et q̄tum ad hoc dicit. Et eduxit illum a delicto suo hoc autē factum fuit icōplete p̄ ipsius Ade cōtritionem. Sed p̄fecte z cōplete per xp̄i passionēz Quarto hec sapia icreatā dedit Ade situalē vel localē excellentiaz ad iocūde inhabitandū. Sicut enī narrat historia scolastica super Gen. Creatus fuit homo in agro damasceno z inde trāslat? i paradysum qui est locus delictissimus vbi modo manēt Enoch z Helyas. z continuantes vitam suam p̄ esum ligni vite z aliorū que sūt ibi. Et q̄tum ad hoc dicit. Et eduxit illum de limo terre. i. de agro damasceno in q̄ format? fuerat de limo illi? terre trāstulit in locum amemissimū paradysi. Genesis secundo. Plantauerat autem dominus deus paradysum voluptatis a principio i quo posuit hominē que formauerat. **Q**uinto hec sapiētā dedit Ade rationalē magnificētā ad creaturas gubernādū. Et q̄tū ad h̄ dicit. Et dedit illi virtutē continēdi oia id est rationem z cognitionē qua possunt omnibus creaturis dominari. Genesis p̄mo. Dominamina piscib? maris et volatilibus celi et vniuersis animantibus que mouentur super terrā a **D**istributio l̄ralis Vtrū. Adam i statu inocētie fuit a deo rōnabiliter custoditus. Qd̄ nō: q̄a crudelis p̄f essz q̄ p̄mitteret filiū suū pugnare i duell. D. iiii.

lo in quo p̄sciret eū esse vincēdū. Sed dñs p̄sciunt Adā filiū suū per creatio- nem vincēdū esse per tēptationē futu- ram per diabolu. Ergo crudelis fuit nō custodiēdo illū ab illa tēptatione q̄ eū pro tūc nō rōnabilē custodiunt: p̄p̄ si deus eū custodiunt. q̄ nō debuit per mittere tēptari. Rñdet mgr̄ sniary di. xxiii. c. p̄. q̄ gliosius est nō cōsentire q̄ tēptari nō posse. Et iō de eū tēptari p̄ misit vt inde gliosiorē reportasset vi- ctoria. Sed cōtra scuit eū vincēdū. q̄ nō exspectauit hois victoria. q̄ nihil ē dictū q̄ ideo p̄misit q̄ homo vinceret p̄p̄: sapiētis est vnūq̄q̄ ordinare in fi- nem suū ita p̄ueniētē sicut p̄t ab eo ordinari: s̄ finis hois est b̄tudinē be- atitudinē potuisset homo attigisse cō- ueniētē sine tēptatiōe et sine pctō qa illa sūt ipedimēta a b̄tudinē cōsequē da. p̄p̄: ad bonū custodē ptinet p̄ca- uere et remouere oīa pericula ab illo quod est sue custodie cōmissū q̄ de de- buit tēptationē amouisse. Ad oppo- sitū dicit in l̄ra q̄ sapia increata cū so- l̄ esset creat̄ custodiuit illū. Ad q̄st̄i- onē dicēdū q̄ de eū custodisse dicitur q̄ sibi de iusticia origiali z gr̄a p̄ndit per q̄ semetip̄s potuit custodisse si vo- luit. Pro argumētis est notādū. q̄ sicut docz Dionysi. c. iiii. de di. no. Prouidētia dei nō ē nature corrupti- ua sed saluatiua. Vñ ad p̄uidētia dei ptinet r̄cruz naturas admistrare sicut concedet bonitatem vniuersitatis. Sedo notat q̄ bonitas totū p̄pōderat bonita- ti ptis. Vñ si aliqd̄ eēt meli⁹ p̄ti q̄ toti qd̄ tñ tali toti cederet in p̄iudiciū: p̄ti- net ad bonū gubernatorē tale cōmo- dū p̄ti subtrahē vt habeat p̄fectio to- tius. Licet enī fm̄ imaginationē me- lius eēt p̄dere pedes q̄ caput tñ meli⁹ ē

toti hoī h̄re vnū caput et duos pedes quā duo capita et vnū pedē. Ad p̄- positū ergo dicēdū q̄ decuit deo crea- re vnū vniuersū in quo esset varietas specierū et naturarū ad ostēsiōē sue bonitatis inter quas species hō est q̄- dā de nobilib⁹. Nō at̄ posset homo eē homo nisi eēt peccabilis et tēptabilis ad peccādū. Et ideo facere q̄ hō non posset fuisse tēptat⁹ z fecisse hoies. cō- tradictionē icludit. Sed diceret. Potu- it eū sic dotasse gratis naturalib⁹ z in- fuis q̄ fuisset imutabilis ad malum sicut erit post b̄tudinē. Dicēdū q̄ licet de⁹ h̄ potuisset de potētia absolu- ta nō tñ de potētia ordinata. Natura enī homis est q̄ p̄tingat ad b̄tudinē per bonū vsū liberi arbitrii. Hoc autē requirit mutabilitatē z peccabilitatē z posse tēptari et hui⁹ modi. Et iō rōna- biliter ad p̄fectū homis p̄mittit eū eē peccabile et tēptabile z ad magnā sibi cessisset vtilitatē si tēptat⁹ vicisset. Ad p̄mū dicēdū q̄ licet de⁹ p̄sciret adā vin- cēdū. sciuit tñ q̄ natura sua erat ad hoc istitutavt foret p̄ tēptatiōes p̄mia- ta z ideo decuit eū p̄mittere tēptari vt v̄tute sua vteret quā frustra accepiss̄ nisi ea vti potuisset. Ad. ii. q̄ mgr̄ sen- satis dicit sicut patet p̄ dicta: qa cū fa- ctus est vt p̄ victoria ad b̄tudinē p̄ue- niret et victoria h̄re nō posset nisi per pugna. Preseruare eū a pugna. eēt eū ipedire a victoriis ad quas fuit ordi- natus. Ad tertiū dico q̄ hō est ordina- tus ad b̄tudinē sic q̄ eā mereat de- clinādo a malo z faciēdo bonū vñ via cōis hoī cōcessa est p̄ victoria tēptatio- nū. Vñ hec ē negāda q̄ hō p̄t ita cō- ueniētē attigere b̄tudinē sn̄ tēptati- one sicut cū tēptatiōe. In cui⁹ signū x̄ps ip̄semet tēptatiōes sustinuit ab extrisē

eo tam a demonib⁹ q̄ a malis hoibus.

Ad quartū dicēdū q̄ tēptatio nō ē hoī piculosa nisi velit vinci sed est sibi necessaria et gliosa et ideo a bono cu- stode p̄mitti debuit. Vñ Aug. sup̄ ps lx. Vita n̄ra in hac pegrinatōe z p̄fe- ctus n̄r per tēptationē fit nec sibi quis q̄ innotescat nisi temptatus nec potest coronari nisi vicerit nec potest vincere nisi certauerit. nec potest certare nisi simicū z tēptatiōes habuerit. Idē sup̄ ps. lxi. Tātūz p̄mittit diabolu tēptare quātū tibi prodest vt exercearis z p̄be- ris vt qui te nesciebas a teip̄so iuenia- ris. De ista materia loquit̄ Ambrosi⁹ in quadā epla Deus oīz ipse rector ac dñs cū oīz angelorū milicia certamē- tū exspectat tibi q̄ cōtra diabolu di- micātū parat et̄natis coronam Quā nobis concedat christus Amen.

LECTIO. CXXVI.

Ab hac vt recessit iust⁹ in ira sua per irā homicidii fr̄nitatis depe- rit. p̄pter quod cū aqua deleret terrā sanauit iterū sapia per cōtēptibile li- gnū iustū gubernas. Postq̄ Salomō declarauit gubernationē tā vtilē q̄ mi- rabile quā exercuit sapia increata cir- ca p̄sonā ip̄sius Ade. quē mirabilē in agro damasceno creauit z i paradiso- nerabiliter collocauit et a pctō finaliē liberauit. hic p̄sequit̄ de sapie guber- natione quā fecit circa p̄sonā ip̄i⁹ noe. Vbi sciendū q̄ sicut scribit̄ Gen. vi. Tēpore noe tāta fuit hoīm malicia q̄ oīs caro corruerat via suā. ordinauit q̄ de⁹ per diluuiū dissipare totū gen⁹ hūanū exceptis octo personis. que fu- runt de familia Noe scilicet ip̄so noe cū vxore sua: et tribus filiis suis Sem Cam et Iaphet. et vxoribus eorūdem. Hec ergo fuit vtilissima gubernatio q̄

sapiētia custodiunt Noe dans sibi pre- ceptū de archa fabricanda. In quā de- singulis speciebus animalū introduxit. Factū est ergo diluuiū vniuersale post duo milia sexcētos. lvi. ānos ab origi- ne mundi. Et quia causa diluuii fuit multiplex malicia. Chayn et seminis sui. Ideo spiritus sc̄us ostēdēs quomo- do sapientia custodiunt noe tempore diluuii. In sapientia Littera incipit a primo peccato Chayn qui ab illo pri- mo peccato continuauit maliciāz per desperationē et aliorū peccatorū mul- tiplicationem tam in se q̄ in filiis su- is. donec per diluuiū tota illa cogna- tio perit ex integro. Ad Et de fili- is seth omēs preter octo personas vt dictū est in hodierna lectōne duo sūt primo narraf̄ Chayn maliciosa trāf- gressio. Sedo Noe gloriosa liberatio. Sedo ps ibi. Propt̄ quod. Dicit ergo p̄ mo sic. Ab hac vt recessit iust⁹ in ira. id est postq̄ recessit Chayn ab hac. i. sa- pientia iustus in ira sua. id est per irā suā quauoluit interficere frat̄ē suum per iram homicidii. Fr̄nitas depe- rit id est cessauit eē fraternitas: qa de- structo vno relatiuorū destruit̄ et reli- quum. Nec plures adhuc fratres fue- runt et ideo mortuo abel fr̄nitas to- ta fuit destructa. Vel p̄ irā homicidii fr̄nitas deperit id est amor z grati- tudo que inter frat̄es debēt iueniri. Et bene dicit quia Chayn recedēdo a sapia icurrit homicidii: prius enī in ordine nature homo dimittit deum et recedit ab eo q̄ deus recedit ab eo per gratiam. Prius enim ordine nature homo peccat q̄ priuatur gra- tia licet simul tempore. Vnde Bern. dulcis iesus primus est in accessu vlti- mus in recessu. Job. xxi. De pctō

ribus dicitur. Dixerunt deo recede a nobis: scientia viarū tuarū nolumus. **S**cdō in ista lectione narrat̄ glosa liberatio ipsius Noe de diluuiō gene- rali. Et q̄tū ad hoc dicit sic pp̄t̄ quod. s. pctm̄ Cayn ⁊ posteriorū suorū tā imi- tatione q̄ generatione Gen. vi. Corru- pta est terra corā dñorū repleta est ini- quitate. cū aq̄ deleret trā. id est cū aq̄ diluuii deleret hoies ⁊ bestias in terra habitātes. Iterū sapia q̄ de⁹ est sanauit sanando gen̄ hūanū gubernans iustū Noe s̄z. Gen. vi. Noe vir iust⁹ atq̄ per- fectus in generationibus suis De isto Noe dicit Arist. libro de pomō vbi di- cit q̄ oēs hoies in hoc errabāt q̄ stel- las adorauerūt ⁊ corpa celestia vsq̄ ad aduētū Noe Per cōtēptibile lignū: id est p̄ archā de lignis fabricatā Ge. vi. Facti bī archā de lignis leuigatis. id est politis Et dicitur archa cōtēptibile lignū q̄a forte iudicio nautarū figura arche fuit valde rudis. Circa istā libe- rōez Noe notāda s̄t tria. Prio de dilu- uii cā. Scdō d̄ ei⁹ duratōe vl̄ mora Ter- tio de archa Quātū ad cāz ē sciēdū q̄ materia oīs pluuiē est vapor eleuat⁹ a trāz aq̄ vtute sol̄ q̄ vapor p̄ calorē sol̄ i- mmissū sibi: ascēdit vsq̄ ad locū frigidū vbi frig⁹ occurrēs subintrat nubēz cō- dēfatur in aquā. Vñ qñ mlti vapores eleuāt̄ quos calor solis nō sufficit de- ficcare et in materiā digerere in aere tūc fiūt mltē pluuiē: sicut patet in hy- eme. Quādo aut̄ calor solis est fortis et vapores eleuatos sufficit deficcare et in aerē digerere: tūc fiūt pauca plu- uie: sicut patet in estate. **D**icēdū est ergo q̄ causa p̄ncipalis effectiua di- luuii fuit deus volēs punire pctā gene- ris hūani. Causa instrumētā effectiua

sol. Causa dispositiua demeritorie: ho- mo peccās Causa materialis vapores mlti eleuati de trā ⁊ aq̄s fuerūt: sicut aliarū pluuiarū scd̄z Arist. ii. metheo. Qualit̄ vero pctā creuerūt et malicia hoim̄ multiplicata est sup̄ terrā narrat Metodi⁹ martyr magis in speciali q̄ Moyses Gen. vi. Dicit ergo q̄ qngē- tesimo anno p̄me cidiadis id est p̄mi millenariū mundi filii Cayn abute- bantur vxoribus fratrū suorū nimiis fornicationib⁹ Sexcētesimo vero an- no. mlieres in vesaniā verse sup̄gres- se viris abutebāt n̄r qngētesimo autez anno scdē cidiadis inarserūt homies in alterutrū coeūtes. Septingētesimo filii Seth cōcupierūt filias Cayn ⁊ ab eis orti sunt gigātes. q̄uis etiā añ hoc gigātes fuerūt s̄z b̄tm̄ Aug. xv. de ci. dei phibuerat autē Adā Seth ⁊ filiis suis q̄ nō cohabitaret nec matrimo- uia copularēt cū stirpe Cayn. vñ filii Cayn habitauerūt in oriēte in monte Corban. Filii vero Seth habitauerūt circa damascū. Tenent aut̄ ista phibi- tio viuēte adā quo mortuo filii Seth cōtra phibitionē patris p̄iūxerūt se fi- liabus Cayn pp̄t̄ eary pulchritudinē ⁊ se totalit̄ libidini mācipauerūt p̄pter qd̄ diluuiū iundauit. **S**cdō de mora siue duratōe diluuii est sciēdū q̄ eodē die āno reuoluto quo Noe in- gressus est archā eodē die egressus ē. Tercio de archa sciēdū q̄ erat in fun- do q̄drāgularis forme: nō q̄drata: sed altā pte lōgior cui⁹ lōgītudo fuit. cc. cubitorū latitudo. l. altitudo. xxx. fūd⁹ ab angulis in archā ascēdebat: sumi- tas ei⁹ in cubito cōsumabāt. In latere vero iuxta fūdū habuit ostiū per qd̄ hoies et aialia ingrediebātur ⁊ cū in-

CA. X.

gressi essent domin⁹ clausit illud a fo- ris et versus sumitatem habuit fenestrā quā hebrei dicūt fuisse cristallinā. In ipsa vero archa fuerunt quinq; distin- ctiones secūdū Strabum. sex vero se- cūdum Augustinū. Ponit enī Au- gustinus q̄ immediate supra fūdum habuit quoddam spaciū vacuū sicut in nauib⁹ contingit quod spaciū di- cebatur sentina ⁊ supra illud fuit vñ tabulatū et supra illud secūdū tabula- tum et tunc supra illud tectū. Spaciū ergo immediatū sub tecto diuisit augu- stinus in tres partes. Spaciū sub illo in duas partes. ⁊ sic s̄m̄ Augustinū qn̄ q̄ cameras habuit Tres superiores due inferiores. De trib⁹ cameris superiorib⁹ media fuit hoim̄ laterales alia mitiū alia imitiū aialiiū De duab⁹ cameris inferiorib⁹ altera fuit appotecaria in q̄ ponebātur cibaria ad esū hoim̄ ⁊ aia- lium. Alia dicebat̄ stercorearia. Ostiū vero ponit vbi bicamerata: tricame- rata iungebantur. Alii istas cameras quinq; in altitudine disponūt ascēde- do. dicētes ifimā esse sentinā **S**cdāz appotecariā Tertiā imitiū aialium Quartā mitiū. Quintā hominum. Et isti ponunt ostiū in iunctura inter ap-otecariā et mitiū aialiiū. Sed de hac materia nō plus ad p̄sens cū textus vi- detur esse cōtra vtrosq; de collocatiōe ostiū. Gen. vi. Ostiū arche facies in la- tere deorsū Reccellit iustus in ira sua Notādū q̄ ira facit iniuriā deo p̄ximo et subiecto proprio. Subtrahit enim deo effectū sue potētie p̄ximo affectū debite beniuolētie. p̄prio subiecto af- fectū rationis ⁊ intelligētie. Primo ergo subtrahit deo effectū sue poten- tie p̄uenit enī deo ratione sue potētie

LEC. CXXVI.

culpas iudicialit̄ vindicare bonos spe- cialiter inhabitare et eis liberalit̄ sua bona legare. Sed cōtra ista iniuriatur iracūsus deo in oib⁹. primo aufert a deo vindictā q̄a ira est deordinat⁹ ap- petitus vidicte. Et deus dicit Mihivi- dictāz ego retribuā Ro. ma. xii. Et deut. xxxii. Mea est vltio et ego retribuā. Deus enim duo sibi retinunt gloriā ⁊ vindictā alterū sup̄bus aufert et alte- rū iracūsus. ysaiē. xlviii. **G**loriam meā alteri nō dabo. Scdō iracūsus deo iniuriat̄ quia expellit eū a quiete sue habitationis. ps̄. Et factus est in pace locus eius. **I**ra autez turbat pacē et destruit. puer. xv. Vir iracūsus pro- uocat rixas Et domū que tota die mo- ueretur et tremere nullus magn⁹ do- minus libēt̄ inhabitaret. **T**ercio deo iniuriat̄ ipediendo ne legatū dei possit stare. Legauit enī deus pacem hominib⁹. Ioh. xiiii. **P**acem relin- quo vobis pacēz meā do vobis et ideo iracūsus tanq̄ excommunicatus est euitandus. Prouerborum. xxii. No- li esse amicus homini iracūdo neq; ambules cum viro furioso. Secundo principaliter ira subtrahit p̄ximo af- fectum debite beniuolētie. Teneor enim p̄ximi saluare substantiā famā et personā ⁊ contra ista ira compellit ad nocendum proximo in substantia depredando. In fama diffamādo ⁊ in p̄sona trucidando. Ecclesiastica. xxvii Ira et furor vtraq; execrabilia. Quia Ecclesiastici. xxviii. **O**biurgatio et ira annihilabunt substantiam. Dicit Arist. iii. de animabus q̄ apis cum eicit aculeum moritur. Et ita est mo- raliter de iracūdo et appetitiuo vindi- cte. Dum ei exercet maliciā suā con-

ribus dicitur. Dixerunt deo recede a nobis: scientiā viarū tuarū nolumus. ¶ Scđo in ista lectione narrať glosa liberatio ipsius Noe de diluuiōe generali. Et q̄tū ad hoc dicit sic ppt̄ quod. s. pctm̄ Cayn ⁊ posterioꝝ suoz: tā imitatione q̄ generatione Gen. vi. Corrupta est terra corā dño ⁊ repleta est iniquitate. cū aq̄ deleret trā. id est cū aq̄ diluuii deleret hoies ⁊ bestias in terra habitātes. Iterū sapia q̄ de est sanauit sanando gen̄ hūmāi gubernans iustū Noe s̄z. Gen. vi. Noe vir iust⁹ atq̄ perfectus in generationibus suis De isto Noe dicit Arist. libro de pomō vbi dicit q̄ oēs hoies in hoc errabāt q̄ stellas adorauerūt ⁊ corpa celestia vsq̄ ad aduētū Noe Per cōtēptibile lignū: id est p̄ archā de lignis fabricatā Ge. vi. Facti bī archā de lignis leuigatis. id est politis Et dicitur archa cōtēptibile lignū q̄ forte iudicio nautarū figura arche fuit valde rudis. Circa istā liberōez Noe notāda s̄t tria. Prio de diluuii cā. Scđo d̄ ei⁹ duratōe v̄l mora Tertio de archa Quātū ad cāz ē sciēdū q̄ materia oīs pluuię est vapor eleuat⁹ a trā ⁊ aq̄ vtute sol̄ q̄ vapor p̄ calorē sol̄ imittit sibi: ascēdit vsq̄ ad locū frigidū vbi frig⁹ occurrēs subintrat nubēz cōdēsatur in aquā. Vñ qm̄ mlti vapores eleuāt quos calor solis nō sufficit deficcare et in materiā digerere in aere tūc fiūt mltē pluuię: sicut patet in hyeme. Quādo autē calor solis est fortis et vapores eleuatos sufficit deficcare et in aere digerere. tūc fiūt pauca pluuię: sicut patet in estate a ¶ Dicēdū est ergo q̄ causa p̄ncipalis effectiua diluuii fuit deus volēs punire pctā generis hūmāi. Causa instrumētā effectiua

sol. Causa dispositiua demeritorie: homo peccās Causa materialis vapores mlti eleuati de trā ⁊ aq̄ fuerūt: sicut aliarū pluuiarū scđz Arist. ii. metheo. Quali⁹ vero pctā creuerūt et malicia hoim̄ multiplicata est sup̄ terrā narrat Metodi⁹ martyr magis in speciali q̄ Moyses Gen. vi. Dicit ergo q̄ qngētesimo anno p̄me ciliadis id est p̄mi millenarii mundi filii Cayn abutebantur vxoribus fratrū suoz: nimis fornicationib⁹ Sexcētesimo vero anno. mlieres in vesaniā verse sup̄gressę viris abutebāt n̄r qngētesimo autez anno scđe ciliadis inarserūt homies in alterutrū coētes. Septingētesimo filii Seth cōcupierūt filias Cayn ⁊ ab eis orti sunt gīgātes. q̄uis etiā añ hoc gīgātes fuerūt s̄z b̄tm̄ Aug. xv. de cidei phibuerat autē Adā Seth ⁊ filiis suis q̄ nō cohabitaret nec matrimonia copularēt cū stirpe Cayn. vñ filii Cayn habitauerūt in oriēte in monte Corban. Filii vero Seth habitauerūt circa damascū. Tenuit autē ista phibitio viuēte adā quo mortuo filii Seth cōtra phibitionē patris p̄iūxerūt se filiabus Cayn ppt̄ earū pulchritudinē ⁊ se totalit̄ libidim̄ mācipauerūt p̄pter qđ diluuiū iunda uit. ¶ Scđo de mora siue duratōe diluuii est sciēdū q̄ eodē die āno reuoluto quo Noe ingressus est archā eodē die egressus ē. Tertio de archa sciēdū q̄ erat in fundo qđragularis forme ⁊ nō qđrata: sed altā pte lōgior cū⁹ lōgītudo fuit. ccc. cubitoꝝ. latitudo. l. altitudo. xxx. fūd⁹ ab angulis in archū ascēdebat ⁊ sūmitas ei⁹ in cubito cōsūmabāt. In latere vero iuxta fūdū habuit ostiū per qđ hoies et aialia ingrediebāt ⁊ cū in-

CA. X.

gressi essent domin⁹ clausit illud a foris et versus sūmitatē habuit fenestrā quā hebrei dicūt fuisse cristallinā. In ipsa vero archa fuerunt quinq; distinctiones secūdū Strabum. sex vero secundum Augustinū. Ponit enim Augustinus q̄ immediate supra fūdū habuit quoddam spacium vacuū sicut in nauib⁹ contingit quod spacium dicebatur sentina ⁊ supra illud fuit vñ tabulatū et supra illud secūdū tabulatū et tunc supra illud tectū. Spaciū ergo immediatū sub tecto diuisit Augustinus in tres partes. Spaciū sub illo in duas partes. ⁊ sic fm̄ Augustinū qn̄ q̄ cameras habuit Tres superiores due inferiores. De trib⁹ cameris superiorib⁹ media fuit hoim̄ laterales alta mitiū alia imitiū anialiū De duab⁹ cameris inferiorib⁹ altera fuit appotecaria in q̄ ponebātur cibaria ad esū hoim̄ ⁊ aialium. Alia dicebat⁹ stercoraria. Ostiū vero ponūt vbi bicamerata ⁊ tricamerata iungebantur. Alii istas cameras quinq; in altitudine disponūt ascēdēdo. dicētes ifimā esse sentinā ¶ Scđaz appotecariā Tertiā imitiū aialium Quartā mitiū. Quintā hominum Et isti ponunt ostiū in iunctura inter appotecariā et mitiū anialiū. Sed de hac materia nō plus ad p̄sens cū textus videtur esse cōtra vtrosq; de collocatiōe ostiū. Gen. vi. Ostiū arche facies in latere deorsū Recessit iniustus in ira sua Notādū q̄ ira facit iniustū deo p̄ximo et subiecto proprio. Subtrahit enim deo effectū sue potēte p̄ximo affectū debite beniuolēte. p̄prio subiecto affectum rationis ⁊ intelligēte. P̄mo ergo subtrahit deo effectū sue potētie p̄uenit enim deo ratione sue potētie

LEC. CXXVI.

culpas iudicialit̄ vindicare bonos specialiter inhabitare et eis liberalit̄ sua bona legare. Sed cōtra ista iniuriatur iracūdu deo in oib⁹. primo aufert a deo vindictā q̄ ira est deordinat⁹ appetitus vidice. Et deus dicit Mihivindictāz ego retribuā Ro. ma. xii. Et deut. xxxii. Mea est vltio et ego retribuā. Deus enim duo sibi retinuit gloriā ⁊ vindictā alterū sup̄bus aufert et alterū iracūdu. ysaie. xlvi. ¶ Gloriam meā alteri nō dabo. Scđo iracūdu deo iniuriat⁹ quia expellit eū a quiete sue habitationis. ps. Et factus est in pace locus eius. ¶ Ira autez turbat pacē et destruit. puer. xv. Vir iracūdu prouocat rixas Et domū que tota die moueretur et tremere nullus magn⁹ dominus libēter inhabitaret. ¶ Tertio deo iniuriat⁹ ipediendo ne legatū dei possit stare. Legauit enim deus pacem hominib⁹. Ioh. xiiii. ¶ Pacem relinquo vobis pacez meā do vobis et ideo iracūdu tanq̄ excommunicatus est euitandus. Prouerborum. xxii. Noli esse amicus homini iracūdo neq; ambules cum viro furioso. Secundo principaliter ira subtrahit p̄ximo affectum debite beniuolēte. Teneor enim p̄ximi saluare substantiā famā et personā ⁊ contra ista ira compellit ad nocendum proximo in substantia depredando. In fama diffamādo ⁊ in p̄sona trucidando. Ecclesiastici. xxvii. Ira et furor vtraq; execrabilia. Quia Ecclesiastici. xxviii. ¶ Obiurgatio et ira annihilabunt substantiam. Dicit Arist. iii. de animabus q̄ apis cum eicit aculeum moritur. Et ita est moraliter de iracūdo et appetitiuo vindicte. Dum ei exercet maliciā suā con-

tra pximū verbo vel opere ledēdo in
substantia psona vel fama. p̄mū infici-
cit sp̄ualiter semetipsū. Iob. v. Virū
stultū inficit iracundia ¶ Tertio ira
subiecto proprio subtrahit tria bona
Prio namq̄ destruit honestatē corpo-
ralis dispositiōis. Secdo impedit pote-
statē natural̄ rōis. Et t̄tio inuit q̄ntita-
tē vitalis duratiōis ¶ Primo ergo de-
struit honestatē corporā dispositiōis
Quantūcūq̄ enī psona sit pulchra ita
t̄n̄ subuertit oculos. gene fiunt nimis
rubee vel nimis pallide. gestus est tre-
mul⁹ ligua cespitat ⁊ tot⁹ homo deho-
nestatur. De isto loquit̄ Seneca. ii. de
ira. nihil eque p̄fuit irā sicut intueri
deformatē rei. s. ire. nam ī ea facies
turbator ora p̄scherrā fedat toruos
vultus ex trāquillissimis reddit. liquit
decor ois iratos. Et sequit̄. qualē pu-
tas esse animū cui⁹ ymago tā feda est
ideo dicit quidāz philosoph⁹ q̄ iratus
p̄fuit aspexisse speculū vt ymago rep-
cussa ostenderet homini suā deformatē.
Hec Seneca. Idem tertio libro de
ira. nulla facies fere quātumlibet agi-
te⁹ est ita turpis sicut hominis ira fla-
grātis. Narrāt fabule q̄ minerua ali-
quādo delectata est in musica tybiarū
Cum ergo semel īfufflaret tybias iux-
ta quendā fluiū vidit bucas turpiter
tumescētes ⁊ statū fistulas suas proie-
cit. Minerua est dea sapiētie ⁊ sapien-
tes interdum sunt indignātis nature
Ecc̄s. primo. In multa sapiētia m̄ta
est idignatio. Contigit ergo q̄ sapiens
aliquis quādoq̄ p̄ motū iracūdie tāgi-
tur. sed statim si est sapiēs p̄siderat in
decentiā sui stat⁹ ⁊ alias sibi cauet. Se-
cundo impedit potestatē naturalis ra-
tionis. Iuxta illud. Cato. Impedit ira
animū ne possit cernere verū. Et ideo

diabol⁹ facit sicut astut⁹ piscator quā-
do vult facili⁹ decipere pisces. turbat
aquā ⁊ tunc est secur⁹ q̄ pisces nō po-
terunt preuidere rethe suam. Eodem
modo dyabolus facit in cōgregatiōe
quacunq̄ immittit turbationē per ali-
quem iracundum in totam cōgrega-
tionem et tunc ducit eos ad peccata ⁊
malicias excogitandas sicut sibi pla-
cet et totam congregationem reddit
turbatam. Dicit Aristoteles quinto to-
picorum q̄ irascibilis n̄ imperat rati-
onali nisi cū fuerit puer sa anima hoīs
et ita est quando puer sa fuerit aia ira
dominat⁹ ⁊ nunq̄ alias. Dicit etiā Ari-
stoteles primo elencorū q̄ ira est cau-
tela specialis sophiste. vt videlicet loci
um suum prouocet ad iram. quia im-
pedit ira animum ⁊c. Iste sophista est di-
abol⁹. Ecclesiastica tricesimo septimo
Qui sophisticē loquit̄ odibil⁹ ē. Itē di-
cit Aristoteles libro p̄mo de aialib⁹ q̄
ista tria p̄iūgunt̄. ira. īspiciētia. ⁊ idoc-
litas. Et ponit exēplū de apro agresti
Et ita est moraliter iracund⁹ nunq̄ be-
ne docebitur. Et ideo bñ dicit̄ Ecclesi-
astici septimo. Ne velox sis ad irascen-
dum quia ira in sinu stulti requiescit.
Tertio ira minuit quantitātē vitalis du-
ratiōis Animalia enī excessiue coleri-
ca sunt naturalit̄ breuis vite sicut ma-
xime patet de cane. Et hoc ē quod di-
citur Ecclesiastici. tricesimo. Zelus et
iracundia minuumt dies et ante tem-
pus senectutem adducunt. Vnde an-
tiqui dixerunt iram esse breuem insa-
niā secundū. Sene. iii. de ira. eque enī
impotens est sui decoris oblita. Hec ḡ
ira precipue est cauenda que iustum
Cayn fecit et quēlibet quem iuadit fa-
cit iniustum Iuxta illud Iacobi p̄mo
Ira enī viri dei iusticiam non operat̄

Vñ ira merito cōparat̄ quidā gēme
que vocat̄ onix cui male p̄petates at-
tribuūt in labidario Ad collū enī su-
spēsa in egritudine. in sōno lemures
et tristia cūcta figurat. multiplicat li-
tes ⁊ cōmouet vndiq̄ rixas. Hec gēma
venit de idiaz arrabia. nullā bonā vir-
tutē vel paucas habēs. Et merito desi-
gnat iracūdiā. que ad nihil valet. sed
sepe facit lemures. id est diabolicas
imaginatiōes: q̄ irruiūt in hoīes ⁊ tur-
bat cerebrū et cōmouet rixas et lites:
puer. xxvii. Graue est saxū et onero-
sa arena. sed ira stulti vtroq̄ grauior.
Vñ Sen. iiii. de ira assumulat irā pesti-
lētiaz dicit q̄ sicut cōtra pestilētā nul-
la bona dispositio valet. Ita nec cōtra
irā aliquid cōpositio morū. Sed tā bo-
nos mores q̄ malos corrūpit ⁊ lacessit
Sed tamē sic in lapidario. Dicit̄ cōtra
maliciā p̄dicte gēme. iuenit̄ v̄tus alte-
rius que vocat̄ Sardis. In cui⁹ p̄sentia
nō pot̄ onix nocere Moralit̄ ista scda
gēma designat patiētā. Prouer. xv.
Respōsio mollis frāgit irā. Et Se. iiii.
de ira Si amic⁹ est q̄ offēdit. fecit quod
voluit. Si inimicus. fecit quod debuit.

LECTIO. CXXVII.

Hec et in cōsensu supbie cū se na-
tiones extulissēt sciuit iustū ⁊ cō-
seruauit sine q̄rela deo: ⁊ in filiis mi-
sericordiā fortē custodimūt. ¶ Hec est
tertia ps istius p̄me partis hun⁹ capti.
In qua ponit̄ cōmēdatio specialis ip-
sius sapie ex gubernatiōe p̄sone Abra-
he. Et diuidit̄ hec p̄ticularia in duas par-
tes. Nā p̄mo tangit̄ mirabilis elatio
q̄rūdā hoīs fatuorū. Secdo narrat̄ ipsi⁹
abrahe approbatio ī b̄ndictōe filiorū.
¶ Scda pars ibi. Sciunt iustū A
Circa p̄mū est sciendū q̄ sicut narrat
Philo ī libro questionū sup genesim

et narrat maḡ in historiis ex tribus
filiis Noe. Sem Cham et Iaphet ad-
huc ipso Noe. viuēte nati sunt. xxiiii.
milia hoīm et centū preter mulieres
et paruulos et habuerūt super se tres
duces videlicet. Nemroth sup filios
cham. Ihetram sup filios Sem ⁊ Suf-
fene sup filios Iaphet. Hi ḡ post obi-
tum Noe mouerūt se ab oriente vene-
runt in campū Sennaar qui nunc est
babilon et timētes diluuiū quod tem-
pore Noe fuerat ceperūt edificare tur-
rim que p̄tingeret vsq̄ ad celos. hoc ē
valde in altū in tantū aque diluuii nō
p̄tingerēt ad sumitatē. Non est enī
credēdū eos tam fatuos fuisse q̄ vsq̄
ad corpus celeste intenderent turrim
facere quia iste Nemroth doctus fuit
a yonitho filio quarto Noe sc̄s me-
thodiu de ortu regnorū. Et ille yoni-
thus fuit astronom⁹ magnus Et dicit
de eo maḡ in historiis. q̄ iuenit astro-
nomiā. Ceperūt ḡ edificare turri istā:
habētes lateres p̄ saxis bitumē p̄ ce-
mēto. Deus vero aiaduertit elationē
hoīm volentiū se quasi cōtra ipsū mu-
rire. ne et ipsi etiā si deo placeret pos-
sent aquis diluuii castigari. Impedi-
uit eos per istuz modū q̄cūq̄ hoīes si
debēt cohabitare idigēt vno ydeomate
ad cōmunicandū inuicē cōceptiōes
suas in diuersis negociis. ¶ Vnde
Aristoteles viii. Eth. dicit q̄ ois am-
cicia cōsistit in communicatione et q̄
multas amicicias dissoluit in appel-
latione. Deus ergo miraculose cū es-
sent omnes vni⁹ lingue et vni⁹ ydeo-
matis diuisit eos in. lxxii. linguas ita
q̄ ille q̄ sciuit v̄nā oēs alias perit̄ igno-
rauit Ista ergo m̄tutudo considerans
diuisiōez tantā in ydeomate diuisit se
secūdū numerū linguaz et qui erant

de vna lingua traxerunt se ad iuicē ad vnā turmā et sic a loco illo diuiserunt se in vniuersas partes mūdi. ¶ Inter has. lxxii. linguas tres sūt principales hebreā grecaꝝ latina. sic recitat Aug. de mirabilibꝫ sacre scripture c. xv. Et ideo de istis linguis scriptꝫ fuit titulꝫ crucis xpi. Et secundū istas. lxxii. linguas elegit. lxxii. discipulos Luce. x. Quia ergo in edificatōe turris istius p̄diderūt filii Noe cōmunicatōne lingue hebreę et diuisi secundū multitudinē supradictā vocatū est nomē loci illius. Babel quod interpretatꝫ confusio: quia ibi confusꝫ est labiū vniuersę trę Gen. xi. Istā ergo mirabile p̄sūptionē et elationē tangit. Salomō in hac lra ita dicens. hec in cōsensu supbie cū se nationes extulisset sciunt iustū. Hec id est sapia et etiā cū se nationes extulissent in cōsensu supbie id est in illo cōsensu supbo quo dixerūt Venite faciamꝫ ciuitatē et turrim cuiꝫ cacumen p̄tingat celū et celebremꝫ nomē nrꝫ anteqꝫ diuidamur in vniuersas trās. Tunc inqꝫ sapientia sciunt iustū. 1. Abraham qui propter magnitudinē fidei fuit iustꝫ. Gene. xv. Credidit Abrahā deo et reputatū est ei ad iusticiā. ¶ Sciunt inqꝫ iustū. id est approbando p̄sciunt Non est imaginādū qꝫ Abraham fuit tēpore diuisionis linguarꝫ. que quidem diuisio facta fuit tēpore phales qui fuit sextꝫ ante Abrahā secundū linearum successionē: sꝫ vult spiritus sanctꝫ dicere in littera ista qꝫ in tempore cōfusione linguarū deꝫ p̄uidit Abraham futurū et p̄elegit eum sicut talem per quē cultus dei multiplicatꝫ augetur et cui fieret specialis promissio de redemptione generis humani.

Tangit ergo triplex beneficiū sapientie circa Abrahā videlicet p̄electio nem anteqꝫ esset cōseruatōne cū eet. et bone prolis p̄pagationē postqꝫ eet. Vnde dixit qꝫ sapientia tūc tēporis cū se nationes extulisset modo p̄expōsito. sciunt id est approbādo p̄sciunt. Iustū id est Abrahā qui postea fuit iustus et cōseruauit eū sine querela deo id est ad honorē et volūtātē dei. Conseruauit enī eū educēdo de terra Caldeorū in terrā Canaan Ge. xii. Et inde in terra egipti vbi ductꝫ timore dixit Saram vxorē suā sororē esse Simili modo postea fecit eū apud regem geratꝫ pegrinare. Genesis. x. Et vocauit Aram fratrem suū patrem suum quia senior fuit. Sara autē filia Arā. Illam verō vocauit sororē secundum consuetudinē loquendi inter hebreos qui cognatos vocant fratres et cognatas sorores. Vnde tantū est dictū cognata mea est ex parte p̄ris mei. Vnde nullū malū fuit eos decipere quia hoc cessit in bonū De hac materia Respondēs Aug. cōtra faustū libro. xii. caplo. xxx. ostēdit quare nō ita p̄sūpsit Abrahā de deo vt nō timeret fateri eā vxorē. Et dicit qꝫ ideo qui auoluit vti ratione et nō tēptare deum totaliter. Si enī interrogatꝫ illā feminā indicasset vxorē. duas res tuendas cōmitteret deo. videlicet vitā suā et vxoris pudiciā proinde cū propter pulchritudinē Sarez eiꝫ pudiciā Abrahę etiā vitā esset in dubio nec vtrūqꝫ tueri posset Abrahā: sed tantū vnū. id est vitam suā. fecit quod potuit ne deum temptaret. Quod autē nō potuit illi commisit. Quia ergo hominē se occultare nō potuit maritū se occulta

uit ne occideretur. Hec Aug. Sic ergo sapientia Abrahā cōseruauit immunem a culpa et in filiis misericordiaz fortem custodiuit. Hoc verificatū fuit dando sibi misericordie filiū cū esset centenarius. Gen. xvii. Item statuendo sibi fedus circūcisionis. Gen. xvii. Statuā inquit pactū meū inter me et te et inter semē tuū post te in generationibus tuis federe sempiterno. De abraham dicit magister in historiis qꝫ quādo tempore famis morabatur in egipto docuit egiptios arismetria et astrologiā ante illud tempus ignotā. Et de egiptiis venerunt ad grecos de grecis ad latinos. Dicit ergo Iosephꝫ de eo qꝫ primꝫ p̄sūpsit pronūciare deum esse vnū creatorē cunctorꝫ. Et opinioes quas ceteri habebāt de deo innouare et immutare p̄ualuit. Istū etiā recōmēdat Arist. li. suo de primo tēgēs qꝫ modo ad diuinū p̄ceptū filium propriū voluit immolare. Nota qꝫ misericordia dei est fortis. Vnde dicit qꝫ in filiis misericordia fortē custodiuit. hois si mia est valde debilis et infirma. ¶ Est enī mia dei fortis in hoies intēsiue. extēsiue. et duratiue Intēsiue quia parat hoī in peccato qui tante est malicie qꝫ nullo modo per se posset satisfacere. Vñ pbat venerabilis Anselmꝫ. ii. cur deꝫ homo: caplo. vi. qꝫ oportuit hoīem deo aliqd dare maius oī eo qd nō est deꝫ ad satisfaciēdū pro peccatis suis. Sed constat qꝫ nullo mō potuit facere. et iō deꝫ misericorditer est icarnatꝫ vt pro hoīe satisfaceret factꝫ homo. Quod autē homo tenebat deo soluere ad satisfaciēdū p̄ peccatō suo. aliquo maius oī eo quod nō est deus pbat idē Anselmꝫ. p̄mo. Cur

deꝫ homo. caplo. xxi. sic: nō satisfacis deo pro peccatis nisi reddēdo aliqd maius qꝫ sit oē illd pro quo peccatū facere nō debueras. Sꝫ pro toto mūdo saluādo nec pro aliquo citra deū debuisti facere peccatū qꝫ oportet te satisfaciēdo reddere aliqd maiꝫ toto mūdo et illd fuit vita corporalis xpi fm Anselmū. Et iō ad Thitū. iii. Nō ex opibꝫ iusticie que fecimꝫ nos. sed secundū suā misericordiam saluos nos fecit. ¶ Ista ergo misericordia fuit fortis intēsiue. Dicit enī Arist. p̄mo de celo: qꝫ fortitudo potētie actiue terminatur per maximū in quod potest Vnde si esset aliqua potētia que posset in aliquid et in duplū et triplū et quadruplū et sic in infinitū. Illa potētia diceretꝫ infinita intēsiue. sed talis est misericordia dei quia non est dare peccatū ita turpe ita maliciosū: ita deforme. quin misericordia dei sit maior ad remittēdū. Refert Ambrosius de morte Theodosii qꝫ tante erat misericordie: qꝫ nunqꝫ negauit veniā cōfidenti de quo sic scribat. Beneficiū se putabat accepisse auguste mēorie Theodosius cū rogaretur ignoscere et tūc propior erat venie cū fuisset commotio maior iracūdie et ideo optabatur in eo qꝫ timebat in aliis vt irasceretur. Hoc erat remediū reorū quomam cū haberet super omnes potestatem. quasi parēs postulari malebat qꝫ quasi iudex puniri. Eqtatis iudex nō pene arbiter qui nunqꝫ veniā negauit cōfidenti. Hec Ambrosius. Fuit enī veraciter filius illius qui dicit. Luce. sexto. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. ¶ Secundo misericordia dei in homines fortis est extēsiue. hoc autē duplicatꝫ potest de-

darari Primo ex parte ipsius subiecti xpi. Secdo a parte hois siue mie obieci. A parte quidem christi sic. Si aliquis omnibus vicinis suis riuulos concederet de suo fonte sibi inde faceret aqueductus p suo libito signu esset qd ille fons magne foret sufficientie. Isto modo deus pater habens filiu suum qui est vbu dei et fons bonitatis omnis ga fons sapie vbu dei. dicit Ecc. septimo. Misit eu in mundum et iussit eu scaturire de terra vetricis viginalis et vt esset copiosus et abudat omnibus pmisit cui libet sibi facere riuulum quando omnium iudeos et gentium flagellatioi et crucifixioni se dedit. Et ideo bene dicit pluraliter per prophetas. Dabo vobis misericordias et miserabor vestri. Ihere. xlii. Secdo patet ide a parte obieci quia si de obiecto misericordie sermo fiat illud obiectu est homo cui deus multipliciter miseretur preseruadovt caueat: expectadovt redeat. et condonado si peniteat. Vn augustinus. ii. p. fess. c. x. Gratie tue deputo et mie qd peccata mea tanq glacie soluisi gratie tue deputo quecuq no feci mala et omnia mihi demissa fateor que et mea sponte feci mala et que te duce non feci. Tertio mia dei e fortis in homines duratiue quia quantum libet ho expectet si post infinita mala in fine tardissime penitere velit. recipit eu statim. Exeplu de latrone cui tardissime penitenti dictu e Hodie mecu eris in paradiso. Lu. xxiii. Vn bern. sup ca. Omnino propt masuetudine que i te predicat curramus p te dne iesu christe audietes qd no spernas pauperes: peccatore no abhorreas. No eni horruisti latrone confitente: nec lacrimate peccatice. no charane supplicite: no dephen

sa in adulterio: non sedete in theolo- neo: non supplicite publicanu: no negate discipulu: no persecutore discipuloru: no ipsos crucifixores tuos. Hec ber. Mia ergo dei fortis e duratiue qd nia mia dni ab eternis in eternum sup timetes eu. In ps. Per oppositu ad hec tria mia hois ad hoies inuenitur debilis et modica intensiue: duratiue. et extensiue. Intensiue: quia vix aliquis mouet ad copatiendu cuiuq. Quia nc adiple illud Thi. iii. Erunt oes hoies seipos amates. Extensiue qd a si aliqua sit copassio hois ad aliu: erit forte ad consaguineu et no ad extraneu: ad amicum et familiare et non vltra. Et ideo signant dicitur Ecc. xviii. Misericordia hois circa proximu suu. mia aut dei sup omne carne. Breuis e etia duratiue. quia no durat diutius qd homo cernit oculis sicut porcus copatiit porco qd diu audit eu clamare. Osee. vi. Miavestra quasi nubis matutina. et quasi ros mane pertransies. No sic docuit thobias filiu suu. Qd uo inqt potueris ita esto misericors. Tho. iiii. Et apostolus ad collo. tertio. Induite vos sicut electi dei facti et dilecti viscera misericordie. No dicit vba mie sed viscera. Multi enim sermone patiuntur s opib valde pauci et tñ de sol opibus fiet computatio i iudicio generali. vn petrus Rauanensis i qda f. dicit. In regno celi cora oib angelis in puetu resurgentium qd abel passus sit. qd mundum saluauit Noe. qd abraham fidez seruauit. qd Moyses lege dedit. qd petrus cruce resupinus ascedit. de tacet et clamat qd quasi paup coedit dicens. Esuriui. ic. Qui misericors e mia dignus est Hec petrus Rauanensis in qda sermone.

LECTIO. CXXVIII
Hec iustitiam a pereuntibus impiis liberant fugientes descendere igne in Petropoli quibus in testimonium nequie fumigabunda constat deserta terra et incerto tempore fructus habentes arbores et incredibilis aie memoria stas figuratum salis. Declarata gubernatio sapientie i liberatione Ade Noe Abrahe In ista parte psequitur spiritus sanctus de mirabili liberatione ipsius Loth qd e quarum que inducit de patribus antiquis ad declarandum quantum valet colere deum. Cultu ei dei vocat sapientia: vt pluries replicauit. Vnde indifferent potest exponi quicquid tam hic qd supra dicitur de sapientia icreata que e deus. vel de sapientia creata qd pietas vel verus dei cultus vt dicam qd sapientia creata. id est verus dei cultus liberauit et gubernauit electos et sanctos dispositiue et merito ne diuina sicut suuim dicere militi. strenuitas tua te fecit militem. A Circa liberationem g Loth de subuersione Sodome sciendum qd sicut narrat Gen. xviii. et xix. Ciuitates quique fuerunt i regione iuxta iordanem vbi modo e mare mortuum i iudea et Arabia. Et dicebat aliqui illa regio vallis illustris viz Sodoma et Gomorra A dama Seboi et Segor viri autem istarum ciuitatum vtetes ocio et abudantia victualium ois generi libidinis se dederunt itatu: qd vsu naturalis exceperunt que deus ad ppagandum instituit inter viros et mulieres exarserunt masculi i masculos et femine i feminas luxuria exercetes. Volens g dominus istud nephadu flagitium punire misit tres angelos ad Abraham qui morabatur in valle Mabre non multum a Sodoma nu ciates abrahe qd ciuitates

predicte deberet subuerti. Abraham consideras qd loth frater uxoris sue habitauit in Sodoma et qd esset iustus posuit se supplicans deo qd pceret malis propter bonos et ait. Si fuerint ibi. i. in Sodoma videlicet none parces populo propter eos. Et dominus respondit qd parceret populo propter l. Quid inquit abraham si fuerit xlv. et sic paulatim descendendo quisiuit. Quid si quadraginta. Quid si triginta. Quid si viginti. Quid si decem. Et dominus respondit qd parceret propter decem. Cum g in tanta multitudinem non fuerunt decem homines recesserunt angeli illi duo ab Abraham et iuerunt ad Sodoma Loth autem habitans i Sodoma fuit simpliciter hospitalitati deuotus. Vn cum vidisset istos angelos in humana effigie ueniens estumans eos e hoies inuitauit i domum suam et fecit eis conuiuium et pmunierunt eu qd subuerteret Sodoma. Et mane dissimulate Loth exire apprehederunt eu angeli cum uxore sua et duobus filiabus suis et statuerunt eu ex ciuitate dicentes eis qd fugeret i montes et non respiceret retro. Et statim dominus pluit sup illas ciuitates sulphur et ignem et subuertit quattuor ex eis statim. Segor vero peperit vsq post propter loth qd petierat qd ibi posset ad tempus morari. Uxor ergo loth more femineo qd e sp pna rei que phibet ei respexit retro se et versa e in statu salis. Post hoc egresso loth a Segor subuersa e illa sicut talis quatuor. Versa est tota illa regio i lacum salis et sterilis qd deiceps vocat e mare mortuum. quia nec aues nec pisces in eo viuunt imo si aliqui diuini i eo plectu: vlt submersu fuerit statim exilit et sernat. Vn narrat iosephus qd Vespasianus iusit qd daviptos post tergum maribus ligatis proici i lacum et submergi qd oes quasi viuetes repulsi sunt ad superficiem et E. i.

darari Primo ex parte ipsius subiecti xpi. Secundo a parte hois siue mie obiecti. A parte quidem christi sic. Si aliquis omnibus vicinis suis riuulos concederet de suo fonte sibi inde faceret aqueductus pro suo libito signum esset quod ille fons magne foret sufficientie. Isto modo deus pater habens filium suum qui est verbum dei et fons bonitatis omnis gratia fons sapientie verbum dei dicitur. Septimo. Misit eum in mundum et iussit eum scaturire de terra veteris virginis et ut esset copiosus et abundans omnibus promisit cuiuslibet sibi facere riuulum quando omnium iudeorum et gentium flagellatio et crucifixioni se dedit. Et ideo bene dicit pluraliter per prophetas. Dabo vobis misericordias et miserebor vestri. Iher. xlii. Tertio patet idem a parte obiecti quia si de obiecto misericordie sermo fiat illud obiectum est homo cui deus multipliciter miseretur preseruando ut caueat: expectando ut redeat. et condonando si peniteat. Vnde Augustinus in 2o. de ciuitate dei. Gratia tua de peccato et misericordia quod peccata mea tanquam glacie soluis gratia tua de peccato quecumque non feci mala et omnia mihi demissa fateor que et mea sponte feci mala et que te duce non feci. Tertio misericordia dei est fortis in homines duratiue quia quantum libet homo expectet si post infinita mala in fine tardissime penitere velit. recipit eum statim. Exemplum de latrone cui tardissime penitentia dicitur est Hodie mecum eris in paradiso. Lu. xxiii. Vnde bernardus super eam. Omnino propter mansuetudinem que in te predicat currum pro te domine iesu christe audientes quod non spernas pauperem: peccatorum non abhorreas. Non enim horruisti latronem confitentem: nec lacrimantem de peccato. non chanaanem supplicitem: non dephen-

sa in adulterio: non sedente in theolo- neo: non supplicitem publicanum: non negante discipulum: non persecutorem discipulorum: non ipsos crucifixores tuos. Hec ber. Misericordia ergo dei fortis est duratiue quia misericordia domini ab eternis in eternum super timentes eum. In psalmo. Per oppositum ad hec tria misericordia hominis ad homines inuenitur debilis et modica intensiue: duratiue. et extensiue. Intensiue: quia vix aliquis mouetur ad compatendum cuiquam. Quia non adimplet illud Thimotheo. Erunt omnes homines seipsum amantes. Extensiue quia si aliqua sit compassio hominis ad alium: erit forte ad consanguineum et non ad extraneum: ad amicum et familiare et non ultra. Et ideo signantur dicitur Ecclesi. xviii. Misericordia hominis circa proximum suum. misericordia autem dei super omnem carnem. Breuis est etiam duratiue. quia non durat diutius quam homo cernit oculis sicut porcus compatitur porco quod diu audit eum clamare. Osee. vi. Misericordia quasi nubes matutina. et quasi ros mane pertransiens. Non sic docuit thobias filium suum. Quod non inquit potueris ita esto misericors. Thimotheo. Et apostolus ad collo. tertio. Induite vos sicut electi dei facti et dilecti viscera misericordie. Non dicitur misericordia sed viscera. Multi enim sermonibus participatur sed operibus valde pauci et tamen de solis operibus fiet computatio in iudicio generali. vnde petrus Rauanensis in quodam sermone dicit. In regno celi coram omnibus angelis in perpetuum resurgentium quod abel passus sit. quod mundum saluauit Noe. quod abraham fides seruauit. quod Moyses legem dedit. quod petrus crucem resupinus ascendit. deus tacet et clamat quod quasi pauper coedit dicens. Esuriui. etc. Qui misericors est misericordia dignus est Hec petrus Rauanensis in quodam sermone.

LECTIO. CXXVIII
Hec iustus a pereuntibus impiis liberavit fugietes descendite igne in Petapoli quibus in testimonium nequicie fumigabunda constat deserta terra et incerto tempore fructus habentes arbores et incredibilis aie memoria stans figuratum salis. Declarata gubernatione sapientie in liberatione Ade Noe et Abrahe In ista parte persequitur spiritus sanctus de mirabili liberatione ipsius Loth quod est quartus quem inducit de patribus antiquis ad declarandum quantum valet colere deum. Cultum ei dei vocat sapientiam: ut pluries replicauit. Unde indifferent potest exponi quicquid tam hic quam superius dicitur de sapientia increata que est deus. vel de sapientia creata que pietas vel verus dei cultus ut dicamur quod sapientia creata. id est verus dei cultus liberavit et gubernauit electos et sanctos dispositione merito quia fecit eos dignos gubernatione diuina sicut solum dicere militum strenuitas tua te fecit militem. A Circa liberationem ergo Loth de subuersione Sodome sciendum quod sicut narratur Gen. xviii. et xix. Ciuitates quique fuerunt in regione iuxta iordanem ubi modo est mare mortuum in iudea et Arabia. Et dicebat aliquando illa regio vallis illustris viz Sodoma et Gomorra Adama Seboi et Segor viri autem istarum ciuitatum veteres octo et abundantia victualium omni generi libidinis se dederunt intantum: quod versus naturalis excesserunt quem deus ad propagandum instituit inter viros et mulierem exarserunt masculi in masculos et femine in feminas luxuriam exercetes. Volens ergo dominus istud nephandum flagitium punire misit tres angelos ad Abraham qui morabatur in valle Mambre non multum a Sodoma nunc ciuitates abrahe quod ciuitates

predicte deberet subuerti. Abraham cum sideras quod loth fratrem uxoris sue habitauit in Sodoma et quod esset iustus posuit se supplicans deo quod perceret malis propter bonos et ait. Si fuerint ibi. in Sodoma videlicet nonne parces populo propter eos. Et dominus respondit quod parceret populo propter I. Quid inquit Abraham si fuerit xlv. et sic paulatim descendendo quasi. Quid si quadraginta. Quid si triginta. Quid si viginti. Quid si decem. Et dominus respondit quod perceret propter decem. Cum ergo in tanta multitudine non fuerunt decem boni recesserunt angeli illi duo ab Abraham et iuerunt ad Sodoma Loth autem habitans in Sodoma fuit simpliciter hospitalitati deuotus. Vnde cum vidisset istos angelos in humana effigie uenientes estimans eos esse homines inuitauit in domum suam et fecit eis conuiuium et promunierunt eum quod subuerteret Sodoma. Et mane dissimulante Loth exire apprehenderunt eum angeli cum uxore sua et duobus filiabus suis et statuerunt eum ex ciuitate dicentes eis quod fugeret in montes et non respiceret retro. Et statim dominus pluit super illas ciuitates sulphur et ignem et subuertit quattuor ex eis statim. Segor vero peperit usque post propter loth quod petierat quod ibi posset ad tempus morari. Uxor ergo loth more femineo que est spiritus propria rei que phibet ei respexit retro se et versa est in statua salis. Post hoc egresso loth ad Segor subuersa est illa sicut et alie quatuor. Versa est tota illa regio in lacum salis et sterilis que deiceps vocatur est mare mortuum. quia nec aues nec pisces in eo uiuunt imo si aliquid uiuunt in eo prectum: ut si bmersum fuerit statim exilit et sernat. Vnde narrat iosephus quod Vespasianus iussit quod dactos post tergum manibus ligatis proici in lacum et submergi quod omnes quasi uiuentes repulsi sunt ad superficiem et E. i.

desup fluctuabat. Oe aut quodvita ca-
ret si itus picia mergit nisi limat bi-
tumine nec nauē patit. nisi bitumine
limiat. lucerna ardēs supnatat extin-
cta submergit. Glebas fetidas i diuer-
sis locis euonit poma nascētia i arbo-
rib⁹ circa litt⁹ vsq; ad maturitatē sunt
viridis color⁹ z viuidi calor⁹. cū etiam
matura putat⁹ sūt plena cinerib⁹ z fa-
uill. Hec dicta sūt ad historiā. Narrat
g spūsanct⁹ i lectōe ista de liberatiōe
Loth ab ista mirabili vltiōe z dicit sic
Hec. i. sapia liberauit iustū fugiētē vsq;
Loth quē hospitalitas singularit⁹ p mē
dabat a peūtib⁹ ipsi⁹ vsq; zodomū. de-
scēdēte igne i pētapoli. i. i regionē qn
q; ciuitatū pdictarū. Et dicit pētapolis
a pēta q; est qnq; z pol ciuitas. qb⁹ ipi
is i testimoniū neqcie pstat t̄ra desta.
i. destructa et p̄busta radhuc fumiga-
būda. i. emittēs fumū fetidū in signū
fetidi pcti: qd antiq; icole p̄miserāt. et
pstat ibi filiē i testimoniū neqcie eorū ar-
bores hñtes fruct⁹ n̄ certo s; icerto tē
porevt iutilitati pctiō naturā rñdeat i
natural fruct⁹ arborū. Cōstat etiā i te-
stiōiū neqcie incredibil⁹ aie mēoria stāf
figmētū sal. i. statua illa sal i quā con-
uerfa fuit vxor loth q; statua ē mēoria
le quoddā incredibil⁹ aie. i. feie n̄ credē-
tis angelo nisi respicēt a tergo vt vide-
ret veritatē Circa illā clausulā. libera-
uit fugiētē. Notādū q; apd bellicosos
quīs fuga videat⁹ cōmunit inbonesta
tamē aliquādo laudabil⁹ inuenit⁹. Vñ
si esset aliquis qui sil sciret fugē z pu-
gnare notabilē facēt factum suū. Sic
enī legim⁹ de tartaris contra christia-
nos pugnanti⁹ q; simul equis isiden-
tes fugiūt z tamen isēquentes a tergo
sagittāt. Sic fuit de parthis. de quibus
Boecius quito de cōsolatione Metro

primo ita dicit. Rupit Athimēnie sco-
pū vbi turba sequentū pectorib⁹ figit
spicula pugna fugax. Moraliē in hac
vita bellū habem⁹ p̄tra hostes multos
qui tñ nō habēt vnū modū pugnandi
nec vno genē victorie vici possūt. Naz
diabol⁹ vicēd⁹ est p resistētiā. p̄me Pe-
tri. v. Cui r̄sistite fortes i fide s; caroz
mūd⁹ vicēd⁹ p bone fuge prudētiā. ita
q; vni tñ habē resistēz duos fugē. De
resistētia qua diabolo debem⁹ resistē
dicit⁹ metrice sic // Hostis nō ledit ni-
si cū tēptat⁹ obedit. Est leo si cedit: si n̄
q; si musca recedit. Hoc est q; dicit Iaco-
bi. iiii. Resistite diabolo z fugiet avo-
bis // De fuga ū qua a carne fugiēt di-
cit⁹ metrice sic. Cede ven⁹ cedit. instā
magis improba ledit. Si fugias ve-
ner⁹: plia tutus eris. De mūdo ū cōstat
q; p fugā vici debet: exēplo xp̄i p̄posi-
ta sibi mūdi vaitate. cū eū regē clegis-
se volebant fugit in mōtem. Ioh. sex-
to. Figurā ad hoc habem⁹. ii. Regum
secūdo. vbi habetur q; ille bonus mi-
les Abner tres filios Saruē Ioab ab
isai z asael euasit. q; duos primos de-
dinavit p fugā z t̄cū fugere nō potuit
s; resistēs occidit // Precipue g; fu-
giam⁹ societate carnalē prop̄ tria. So-
lent enī homines fugere igniū cōfla-
grationē vermiū intoxicatiōez. et flu-
minū inūdatiōez: Carnalis vero socie-
tas generat ignē libidinis inter quas-
cūq; personas. nec est facile declinare
sine fuga. Null⁹ ergo cōfidat de sene-
ctute. nullus de sue religionis virtute
ferrū z silex duo sūt corpora frigida z
tamen de eis excutit⁹ ignis percussione
minima. Vnde ysai. xlvi. Egre-
di mini a babilōe. fugite a caldeis. Babi-
lon interpretat⁹ p̄fusio. caldei adorave-
runt ignem. z figurant homines libi

dinosos q; p ardorē ignis luxurie du-
cūt cōmunit semetip̄os ad p̄fusione i
famie. z ideo p vltimo remedio docz
Aplus prie ad. Corintheos. vi. Fugi-
te fornicatiōez // Secūda clusio fit ista
Fugē debem⁹ carnalē voluptatē. sicut
fugiūt hoies vermiū itoxicatiōez. p̄ba-
tur. Null⁹ ei libent⁹ q̄scit aut dormit
vbi vmes v̄l sp̄etes aut coluber cōmu-
nit p̄uersant⁹ z certe mulieres multo
facili⁹ intoxicāt aliquā mentē q; colu-
ber carnē nullū enī venenū dicit⁹ iter
ficē carnē priusq; cū sanguie misceat⁹
species aut mlieris etiā a lōge sine ta-
ctu per solā imutationē sp̄ialē octoz.
ificit⁹ allicit mētē q; q; viderit mlierē
ad concupiscendum eam iam mecha-
tus est i corde suo. Mathei quito. Et
ideo satis apte potest exponi de femi-
na que cū sit radix peccati illud Ecce-
stastici vicefimo primo. Quasi a facie
colubri fuge peccatū coluber dicit⁹ q;
si colens vmbas. z mulieres cōit āgu-
los z vmbas z loca nō patētia diligūt
Iuxta illud Eccestastici vicefimo pri-
mo. Non est caput nequius super ca-
put colubri. Et non est ira super iram
mulieris: Et parum ante dicit⁹ q; om-
nis malicia nequicia mulieris // De
hac loquit⁹ figuanter Petr⁹ blefēn. ad
heyricū regem Anglie. in expositio-
ne quadā super Iob vbi cum exposuit
quare diabol⁹ qui Iob de oib⁹ bonis su-
is expoliavit filiis. z filiab⁹ z etiā sub-
stantiā. vxorē tamē sibi reliquit. Hoc
inqt nō fuit ad solatiū viri: sed ad p̄sū-
mationē sue malicie vt p feminā vin-
ceret quem p p̄secutionē nō vicerat et
quod verberib⁹ n̄ poterat. verbis mu-
lieris efficeret. Per feminā inquit Io-
seph icarcerat⁹ est. Naboth occis⁹. Sā-
pson vincularis Ithobeth interfectus

Dauid adulter z homicida. Salomoni
apostota. Sifara clavis p̄foss⁹. Precur-
sor z baptista xp̄i decollat⁹. Per femi-
nā mors i orbem terrarū itrauit⁹ cū p
filiū dei ordinata esset nostra redēptō
p̄sentēs hostis q; i morte xp̄i dispēsa-
tio nostre redēptōis iplere⁹ salutem
totius humani generis. machinat⁹ est
per feminā i pedire. In vxorē nanq; pi-
lati v̄siōes deceptorias z fāstas il-
lusiōes immisit i tantū q; pilato mor-
tē xp̄i dissuadēdo mādauit. Nihil tibi
z iusto illi. Multa ei hodie p̄visū pas-
sa sūt p̄t illū. Hec petr⁹. **BU** Nota
q; de cristo mirabāf discipuli Ioh. iiii
q; solus loquebatur cū muliere. Quid
ergo mir⁹. si homines infirmi infir-
mum iudicēt sinistre si nimis confor-
tia mulierū habem⁹. Gen. ii. q; p̄pter
mulierē formadā costa fuit assūpta de
viro: sed qualis fuit restitutio? Certe si
cut ibi dicit⁹ De⁹ impleuit carnē p ea
In signum quod quātūcūq; fuerit
homo mulieri familiaris: quātūcūq;
eaz ad bonos mores promoueat et ad
vite rectitudinem: quod est quasi soli-
dum os prestare: nihil ab ea viceuer-
sa recipiet nisi carnem id est carnales
affectiones Et ideo ille bonus Ioseph
allectus et inuitatus ab vxore domini
sui palliū reliquit Gen. xxxix. De ista
fuga loquit⁹ beatus Augustin⁹ De co-
habitatione clericorū z mulierū. Gra-
uem inquit inimicum fortita est casti-
tas cui non solum resistendū est. sed
dimisso freno lōgius fugiendum nec
eo minus cauende sunt quia religiose
dicuntur. quia quātō religiosiores. tāto
citi⁹ alliciūt et sub p̄tētu pietat⁹ latet
vis⁹ libidis Expto crede. Dicit Aug.
Episcopus. Loquor coram deo. non
mētior. Cedros libai duces gregū sub
E. ii.

hac peste cecidisse repperi . de quoru
casu nō magis suspicabar q̄. Ambro.
vel Ihero. Hec Aug. de eodē Ambro.
in de officiis libro p̄mo . Femiarū cū
clericis nullo modo pmittitur puer
fatio. Ianua diaboli. via iniquitatis. scor
pionis p̄cussio. Nociuū gen̄ est femi
na cū proximat: stimulat ⁊ ignē incē
dit. Hec ille Triplicē enī ledit mlier
sensibilit̄. Voce visu ⁊ tactu. Vox ei
mlieris fragit naturalit̄ virilē animū
suauitate mirabili: piculosa tñ Vnde
Aug. de singularitate monachorū. c.
viii. Mulier nūc ī risū dissoluit. Nūc
blādicias exhibet et quod est veneno
sius sup cūcta pfallere delectat: cuius
cantu tolerabili est audire basiliscū si
bilantē. Visu ledit si videat. Vñ pru
dēt dicit metric̄. Femia fax satha
ne fetens rosa: dulce venenū. Semper
prona rei: que phibet̄ ei. Vrit enim
vultu: visu: risu: ruru: cultu. Hui⁹ ab in
sultu quātū potes esto procul tu. S̄
tertio et maxime nocet tactu. Vnde
Aug. libro p̄mo soliloqo. ca. v. Nihil
eē sentio qd̄ magis ex arce cōtēplatio
nis aīm virilē deicit: q̄ blādīmēta fe
mine tactusq̄ corporū. Ioh. xx. Noli
me tangere mlier. Dicit xp̄us marie
magdalene cū sola eēt. Et p̄me Thi.
vi. Tu vero hō dei hec fuge. T̄
tio debem⁹ fugere carnalē voluptatē.
sicut flumiorū inūdationē Qui fugiūt
aquarū inūdationes ascēdūt mōtana.
Moralit̄ locus mōtan⁹ est locus scē re
ligionis ad quē fugere debēt q̄ carnis
delicias vincere volūt̄ p̄fecte. Exēplo
isti⁹ Loth cui dicebat̄. Ne stes in oī
circa regione sed in mōte saluū te fac
Ois stat⁹ in mūdo est q̄si circa regio
nem voluptatus. Sed solus mōs est lo

cus secur⁹. Lu. xxi. Qui in iudea sūt
fugiāt ad mōtes. Iudea int̄pretat̄ cō
fessio et significat verā p̄niā veteris
vite carnalis quā q̄cunq̄ h̄re voluerit
ad mōtē religionis accedat. q̄ mō me
rito solitudo pp̄ raritatē accedētū re
putat̄. In Psalmo. Ecce elōgauī fugi
ens et mansi in solitudine

LECTIO. CXXIX.

Sapientia enī p̄tereūtes nō tātū
in hoc lapsi sūt vt ignorarēt bo
na. sed ⁊ insipiciētie sue reliquerūt hōi
bus mēoriā vt in his que peccauerūt
neclatere potuissēt. Sapia autē hos q̄
se obfuāt a dolorib⁹ liberabit. Post
q̄ actū est de liberatiōe ip̄i⁹ Loth a 30
domitarū subuersiōe. In ista l̄ra diffu
sius p̄sequit̄ de eorū iusta punitōe. Et
circa hoc duo facit. **¶** Primo oñ
dit quomō sapia rigide dānat malos.
¶ Scdo quō misericordit̄ saluat bo
nos Scda ps̄ ibi. Sapia autē hos. Cir
ca p̄mū oñdit q̄ pena istorū 30domita
rū debuit eē sibi ip̄sis nociua et dāno
sa. Scdo debuit eē quo ad alios publi
ca et famosa. Ibi. Sed et insipiciētie sue.
Circa p̄mū est aduertēdū q̄ secūdū
Aris. vii. Ethi. Intēperat⁹ differt ab ī
cōtinēte per hoc q̄ icōtinēs peccat ex
pa⁹ ne. vñ erit cito peiti⁹. it̄ pat̄ at̄ pec
cat ex certa maliciā ex corrupta elcō
re ⁊ iō nō peniti⁹: sed īsanabilis hoc
est vix sanabilis Mala enī cōsuetudo
delectabilis ⁊ frequētia peccādi corrū
pūt iudiciū rōis in hōie. ita q̄ homo
iudicat illud quod est malū et viciōsū
esse faciendū et licitū et nō esse pecca
tum. Et talis apud Aristotelem vocat̄
intemperatus. Incontinens vero
dicitur qui bene iudicat esse viciōsum
illud quod facit: tamen propter passi

CA. X.

illud q̄ facit: tamē p̄pter passiōez ab
ducit̄ a iudicio ⁊ operat̄ secūdū passi
nez ⁊ ideo passiōe cessatē penit̄ de fa
cto. sed intēperat⁹ iudicat illud q̄ est vi
ciosū esse faciendū ⁊ ideo post factum
nō penitet p̄pter habitū erroneū quē
sibi acquisiuit ex peccādo frequēt̄. Et
hec est cecitas mētalis ⁊ ignorātia hi
tual quā pctōres acq̄rūt sibi p̄ p̄suetu
dinē peccādi ita q̄ ignorāt qd̄ sit bonū
in genē morū et quid sit malū. Vnde
consuetudo vici est vt ab illo de facili
non p̄sideretur qui eo premitt̄. Pecca
tor enī cui⁹ in p̄fundū malorū venerit
contēnit. Et isto modo fuit de 30domi
tis qui ī illud viciū nō iciderūt ex pas
sione: sed deduxerūt illud viciū ī p̄sue
tudinez publicā ⁊ in vulgarē licētiā
ita q̄ apud eos licite fiebat ⁊ ip̄sue.
Vnde ita ignorātes facti sūt ex cōsue
tudine malicie. q̄ viciōsū iudicauerūt
bonū. Vnde quantū ad hoc dicit de
eis sic. Sapiam enī id est timorē ⁊ cul
tū dei p̄tereūtes ī ocio ⁊ gula ⁊ luxu
ria q̄ ista tria dominabant̄ in eis.
Lapsi sūt a iudicio recte ratiōis quia
homo naturalit̄ scit discernē illud q̄ ē
cōtra naturā ab illo q̄ est secūdū na
turā. in tantā ignorantia vt nescirent
bona id est que sūt bona ⁊ mēdabilia
in genere morum. Et sic fuit pena
eorum primo mētalis ⁊ interior sibi ip̄
sis nociua ⁊ dānosa: sed nō tantū hec
ymō fuit eis īflicta pena corpora ex
terior publica ⁊ famosa. Et ideo sub
dit nō tantū in hoc lapsi sūt vt ignora
rent bona. sed ⁊. p̄ etiā reliquerunt ho
minib⁹ memoriā insipiciētie sue imper
petuū vt nullo modo laterēt in illis vi
litatib⁹ q̄s fecerūt vt homines p̄ semp
exēplo eorū p̄territi a cōsimilib⁹ caue
rent sibi. Et sic sapiētia iuste et rigide

LEC. CXXIX.

dānat malos: sed nō solū hoc. imo per
oppositū misericordit̄ saluat bonos
Et ideo subdit. Sapia autē id est debet
cult⁹ dei liberabit a dolorib⁹ hos q̄ se
i. ip̄sū cultū obseruat. ⁊ secūdū illū vi
uūt vel hos q̄ se ip̄os obseruauerint ab
ocasiōib⁹ ⁊ causis peccādi sicut libe
rauit Loth a subuersiōe 30domorū. De
hac historia legitur. ii. Petri. ii. Ciuita
tes inqt 30domorū ⁊ gomorreorū ī ci
nerē redigēs euerisiōe dānauit. Et ex
odi. xxiii. Memēto qd̄ fecerim 30do
me ⁊ Gomorre quorū terra iacet ī pi
sceis ⁊ globo. ⁊c. Exēplū eorū q̄ impie
acturi sūt ponēs Et iustū Loth op̄sū
a nephādorū ipudica ac luxuriosa cō
uersatiōe eripuit. Hui⁹ ipuritatē flagi
ciosā libidinē publicā est ⁊ nerone cō
misisse. Sicut scribit de eo Suetonius
li. de vita. xii. cesarum. Vnde ⁊ quen
dam puerū iporum nomine castra
uit ⁊ ī habitu feico textit̄ solēmissimo
nuptiarū officio ī vxorē duxit. De quo
quidem ludēdo optime dicit propter
quod hanc vilitatē hic scripsi. O q̄ be
ne inquit actum fuisset cum reb⁹ hūa
nis si pater tuus Domicianus talē ha
buisset vxorem. Contra istud flagicio
sum ⁊ nephandissimum viciū. fecit li
brū de planctu nature Alan⁹ magn⁹
de īsula doctor sacre theologie famo
sus metro ⁊ prosa compositum sciēti
fice mltū ⁊ curiose a. Habuerunt
enim isti 30domite vnde ī censura li
bidinis que computat Helinandus in
duo cecim versibus ita dicens. Ocia:
segnicies: somnus caro femina vinū
Prosperitas lud⁹ carmina forma puer.
Ocium est primū quia iuxta Ovi
dium de remedio amoris. ver⁹. Ocia
si tollas perie cupidinis artus. Segni
cies id est desidia ⁊ pigricia. Iuxta il
E. iii.

lud de remediis Querit Egitus q̄lit
sit fact⁹ adulter. In prōptu causa est
desidiosus erat. Somn⁹ excessiuus nu
trit carnalia vicia. Vnde catho ver⁹
Pl⁹ vigila sēper ne sōno deditus esto.
Nā diuina q̄es vicis alimēta mīstrat
Caro Eius carniū: carnē facit petulā
tē. Feia id est cōfortiū feminay. Nu
meri. xxxi. Cur feias reseruasti: nōne
iste sūt q̄ deceperūt filios israhel? Vi
nū quia luxuriosa res est vinū. z tumē
tuosa ebrietas. puer. xx. Prosperitas
Exēpluz de dauid qui q̄n fuit i bellis
fatigat⁹ cast⁹ erat. quādo ū in pace et
p̄speritate: icidit i adulteriū. ii. Regū
xi. Luxuriāt animi reb⁹ plerūq̄ secū
dis. Nec facilis est equa cōmoda mē
te seq. Hec secūdo de arte amādi. Lu
dus. Dissoluit enī lud⁹ mētis sollicitu
dinem. ¶ Vnde signant Sara dixit
Nunq̄ cum ludentib⁹ miscui me. tho
bie tercio. Carmina id ē armonia dis
soluta z lasciuia. Contra que nota Boe
cium i prologo super musicā. Forma
id est pulchritudo z ideo fallax gratia
et vana est pulchritudo. B. Prouer
biorū xxxi. Puer Dicit ei Helinādus
q̄ idē facit etas in puero qd sex⁹ i mu
liere Dicit h q̄ sapia a dolorib⁹ libe
rauit. Vbi sciēduz q̄ sapia q̄ est xp̄us
hoies liberauit tripliciter. Liberauit enī
sicut medic⁹. liberauit egrotātes z mor
bis opp̄ssos. Sic liberauit p̄nceps dimicā
tes et in castris obsessos. Sicut liberauit
iudex alligātes se iniusta p̄p̄ssos. P̄rio
ergo liberauit nos sicut medicus liberauit
egrotantes z a morbis oppressos. Bo
nus medicus non statim curat hoies in
casu vbi materia ifirmitatē est magna
sed paulatim iuuat naturā p̄ medicināz
vt sic adiuta purget seip̄z z fortior et
purior finalit̄ p̄ualecat. Et licet infir

m⁹ igemiscat z ploret vt cito liberet:
medic⁹ tñ prudent̄ expectat z patient̄
operat̄. et meli⁹ p̄ ifirmo q̄ ip̄emet in
telligat Moralit̄. ifirmitas a qua xp̄s
venit nos sanare. est pct̄m. Iuxta peti
tiōez ps̄. Ego dixi dñe mise. mei sana
aiam meā q̄a peccaui tibi. Istā ifirmi
tatē p̄trahim⁹ a natura p̄p̄t̄ fomitē et
concupiscētiā originalē in corpe n̄o
manet sp̄ iclinās ad pct̄m qui languor
nature vocat̄ ab Aug. q̄ i hac vita mi
nui p̄t̄: sed extingui nō p̄t̄. Vñ medi
cus n̄ noluit nos curare subito: sed p̄
morā t̄pis. Et ideo reliquit nobis ele
ctuaria. vñctiōez z cibaria collatiua sa
nitatē. id est sacramēta ecclēsie bap̄tis
mū: eucharistiā. p̄mitētiā zc. ¶ Sed p̄
fecte curabimur i resurrectiōe corpo
rū generali cessāte oī ifirmitate et ad
peccādū p̄mitate. Et ideo i p̄senti cōti
nue ifirmi sum⁹. Dicit ps̄. Misē mei
de⁹ q̄niā ifirm⁹ sū sana me dñe q̄niāz
cōturbata sūt oīa ossa mea. Dilatōez
v̄o illi⁹ sanitatē moleste quodā mō fe
rūt facti et electi q̄a est p̄tra affectiōez
cōmodi. Vñ dicit ap̄s. Romano. vii
Infelix ego homo: quis me libabit de
corpore mortū hui⁹ Sed p̄solādo seip̄z
Respondit. Rom. viii dicēs q̄ in breui
cōsequetur sanitatē p̄fectā. Licet nunc
igemiscat exspectās. Ip̄a iqt̄ creatura
liberabit̄ a seruitute corruptiōis i li
bertatē glorie filiorū dei. Quid erit
quādo natura hūana glorificabit̄: z oī
no erit sanata ab oī ifirmitate peccati
Iob. v. In sex tribulatōibus liberabit
te et i septima nō tanget te malū.
Sed liberauit xp̄us sicut p̄nceps: mi
lites suos i castris obsessos. Narrat sex
tus Iulius libro tercio. c. vi. de quodā
p̄ncipe nomine Cleonino. cuius po
pulis i quadam ciuitate claudēbatur

obsessus. Volēs ergo populo suo cō
sulere qd eis vtili⁹ expediret cum eis
aliē l̄ras nō possēt trāsmittere. ordina
uit q̄ vn⁹ de militib⁹ suis de quo satis
cōfidebat: obsidionē accedēt z cum ad
uerfarius obsidionē faciētib⁹ fortiter
quasi eos adiuuans insultū p̄beret. Or
dinauit tamē q̄ n̄la tela mitteret nisi
illa que sibi traderet. Tradidit ergo si
bi tela. lāceas et sagittas i quib⁹ artifi
cialit̄ erat scriptū. Cōfortamini z esto
te fideles. Ego Cleonin⁹ obsidiōez istā
vobis venio celerit̄ remouē. Iste ḡ ma
les quasi hostis z iuic⁹ ciuitatē obsidi
onē accessit: cum ciuitatē obsidētib⁹ z
expugnātib⁹ se imiscant et tela sua in
p̄dicto modo iscripta vltra muros eie
cit quibus ispectis et lectis. Illi qui ci
uitatem defendebant plurimū cōfor
tati hostibus resistēterunt z ciuitatē do
mino suo seruaerūt. Moraliter Pri
nceps iste cristus est: ciuitas ecclēsia mi
litās in qua sum⁹. Hec ciuitas est ob
sessā per circumtum a demonib⁹ z ma
lis hominibus q̄a aduersarius noster
diabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit: q̄rens
quem deuoret. prima Petri. v. Et i ps̄
Incircuitu impiū ambulāt. Princeps
vero n̄ volēs nos liberare et p̄fortare
mittit nob̄ militē cū lāceis sagittāz te
lis hoc est prelatū vel p̄dicatōrē verbi
dei hui⁹ modi sūt sagitte potentē acute
Iste accedens videtur audiētib⁹ specie
tenus non esse adiutor sed aduersari⁹
¶ Capitulat obiurgat et reprehēdit
ac increpat ecclēsiā militantem: z ei⁹
multiplices defectus demōstrat. Vñ
de iste est realiter amicus sed apparē
ter aduersarius. De quo Mat. v. Esto
consentiēs cito aduersario tuo. duz es
es in via cum eo. V ideas ergo diligē
ter qd in telis suay increpatōnū sit sc̄p̄

tum z inuenies q̄ miss⁹ est a p̄ncipe
tuo xp̄o n̄ ad te finalit̄ expugnādū sed
ad te de obsidione prudent̄ liberādū
ecc̄. ix. Ciuitas parua z pauci i eaviri
Venitq̄ p̄tra eā rex magn⁹ z vallauit
eā. extruxitq̄ mūitiōes p̄ ḡiz z p̄fecta
est obsidio. Inuētusq̄ ē i eavir paup̄ et
sapiēs liberauit vrbē p̄ sapiāz suā.
Tertio liberauit xp̄s sicut iudex allegā
tes se iniusta p̄p̄ssos. diabol⁹ enī sedu
xerat z iduxerat hoies ad peccādū. Et
ido sub fuitute dyaboli hō erat detēt⁹
iuste qd ē a pte hois. Sed iniuste a pte
dyaboli. sicut declarat Anselm⁹ libro
prio. Cur de⁹ hō. c. vii. Homo inquit
meruerat vt p̄iiret: nec ab vllo p̄ueni
enti⁹ q̄ ab illo cui p̄serat vt peccaret
Diaboli ū nullū erat meritū vt p̄iiret
imo hoc tāto dyabol⁹ faciebat iniustus
q̄to non ad h̄ amore iusticie traheret
sed instinctu malicie impelleretur Et
ideo fm eū iustū fuit ex parte homi
nis q̄ ip̄e a dyabolo p̄iiret. sed n̄ fuit
iustū ex pte dyaboli vt ip̄e hoies puni
ret. Ab ista nāq̄ iniusta fuitute libauit
nos xp̄us morte sua: quia ip̄e sol⁹ hoc
facere potuit. Iacobi quarto. Vnus ē
legislator z iudex qui potest perdere z
liberare. Qui iudicando p̄pter equita
tem rei personā n̄ respicit. nec ad mu
nera propter iusticie rigiditatē cuiusq̄
placatus intuetur. Liberauit autē eo
modo quo narrat Augustin⁹ decimo
octauo de ciuitate di capitulo decimo
nono. z Valerius libro quinto capitu
lo quarto. de Codro rege atheniēsiuz
q̄ cum regio sua et ciuitas ingētū ho
siuz bello debellata esset hūani auxi
lii diffidentia ad oraculum Appolli
nis p̄fugit: ac per legatos sciscitat⁹ est
quomodo taz graue bellū discuti p̄
set. Respondit Apollo. Ita finez ei fo
E. iiii.

re si ipse hostiū manu cecidisset et oc-
cubuisse qd cū ad hostiū castra puenis-
set. ordinauerūt q nullo modo regez
atheniensiu occiderēt Vidēs ergo Co-
drus q ciuitas sua nullo modo paces
habere possz nisi ipse manu hostili oc-
cideret. Deposuit regis insignia. ⁊ ha-
bitū paupis induit. castra hostiū igres-
sus est: vbi quēdā ad pugnā puocās in-
terfect⁹ occubuit. Sicq patriā libera-
uit ppter quod apud suos int̄ deos de-
putat⁹ est. Adaptatio plane p̄ q xps
rex est ecclē militātis. Aduersarij sūt
diaboli ex demonib⁹ ⁊ malis hoib⁹ cō-
gregati. Prophetatū enī fuit ⁊ a deo p̄
ordinatū q ecclā id est electi de gene-
re hūano aliē non possēt pacē hēre nisi
rex eorū interficeret. Christ⁹ ḡ dei fili⁹
hoc vidēs q cū in forma dei esset exi-
namuit semetipsū formā serui acci-
piens in similitudine hoīm sc̄s ⁊ habitu
inuētus vt homo. Humiliauit se fact⁹
obediēs vsq ad mortē at crucif
Et sic nos a seruitute diaboli restituit
liberatos. Gall. iiii. Itaq nō sum⁹ acil
le filii sed libere qua libertate christ⁹
nos liberauit. **LECTIO. CXXX**
Hec autē pfugū ire fratris iustū
deduxit p vias rectas ⁊ ondit illi
regnū dei et dedit illi sc̄as scōr⁹ ⁊ ho-
nestauit illū in laborib⁹ ⁊ cōpleuit la-
bores illi⁹. et in fraude circūueniētū
illi affuit. et honestū fecit illū. **De-**
claratavtiliz nobili gubernatōe sapie
circa q̄tuor psonas spectabiles videlz
Adā Noe Abrahāz Loth. In hac pte
de psona q̄nta itroduc̄t v̄z de Iacob
quē de mirabilitē in mltis p̄textz di-
rexit Vbi notādū q sicut narrat histo-
ria Gen. xxviii. ⁊. xxix. ysaac p̄riar
cha duos filios habuit Esau et Iacob

gemellos Qui cū adoleuissēt Esau in-
uidit iacobz minas mortis ei itētauit
Iacob ḡ cōsilio m̄ris sue Rebecce fu-
git de Bersabee p Chanaā in mesopo-
tamiā ad labā auūculū suū fr̄ez m̄ris
sue in hoc itinere dormiēs sup lapidē
vidit scalā erectā ad celū ⁊ āgelos ascē-
dētes ⁊ descēdētes p eā et dn̄z innixū
scale et dicētē sibi Terrā hāc tibi dabo
et semini tuo. Veniēs ḡ ad labā gra-
tāter recept⁹ cōuenit cū eo q pasceret
gregē suarū ouiu ⁊ caprarū p septem
ānos tali pacto q sibi daret rachel fili-
am suā in vxorē. septēniō cōpleto: de-
dit sibi labā de nocte. liā filiā suā semi-
orē i vxorēz se i crastino excusauit q
nō erat p̄suetudo illi⁹ p̄rie. p̄mo dare
ad nuptias iuniorē. Trāfactis ḡ septē
dieb⁹ recepit Rachel et fuit ei sc̄dm
Ihero. septē aliis ānis: ita q q̄tuorde-
cim ānis fuit laban p filiabus suis.
Quib⁹ trāfactis accepit licētā suā vo-
lunt⁹ ad patriā suā reuertisse. Roga-
uit ḡ eū laban q adhuc septē ānis sibi
seruiret. Respōdit Iacob q libēter fa-
ceret tali pacto Separa inq̄t vniuersos
greges tuos in duas ptes: ponasq̄ oēs
vni⁹ coloris in vna pte tā in ouib⁹ q̄ in
capris et tradas aliā pte mihi ad custo-
diā. Vniuersa ū pecora sp̄si velleris ⁊
maclosi coloris tradas filiis tuis ⁊ p̄e
int̄ nos distātā triū diez itinerē Quo
facto peto p mercede qcqd natū fuerit
varii coloris: qcqd aut̄ vni⁹ coloris tuū
erit. Istā pactū laban vehemēt appro-
bauit: cogitās q nllē v̄l pauce haberēt
vellera varia cū tot⁹ grex eēt vni⁹ colo-
ris. **A** **I**sto pacto firmato Iacob
vsus est ista subtilitate. Solebāt enim
oues adaq̄re in canalib⁹ Accepit ḡ Ia-
cob v̄gas amigdalinas et plataniās et

ex parte decorticauit et ex pte virides
dimisit ⁊ posuit in canalib⁹ vt oues q̄n
adaq̄bant viderent v̄bras istarū v̄ga-
rū in aq̄ et ex imaginatōe istarū varie-
tatū colorū cōciperēt fet⁹ varios et ma-
culosos in vellerib⁹ Habet ei vis ima-
ginatiua magnū effectū circa plis cō-
ditionē. Vñ cū quedā matrona pepis-
set ethnopē accusata de adulterioz iu-
dicata fuisset p rea. nisi Q̄utilian⁹ eā
defēdisset. On̄dēs Ethiopē in camera
depictū: in qua matrona cōceperat. si-
cut narrat Ihero. et cōsimilis casus de
ypocrate narrat Accidit enī quādam
matronā pulcherrimū pepisse puerū
vtriq̄ parenti dissimilē et toti generi
eorū dēz punita fuisset si ypocras cau-
sā nō reddidisset Picturā quādam in cu-
biculo in quo cōceperat extitisse filio
similē. Cōsimile narrat Aug. ii. retra-
ctationū. c. lxii. ⁊ p̄tra Iulianū libro. ii.
de quodā rege Cipro multū deformi
qui pulchras imagines in cubico suo
fecit depingi. vt sibi p modū illū pul-
chri filii nascerētur. Hac ergo cautela
vsus Iacob fecit meliores fet⁹ macu-
losi velleris et peiores ⁊ pauciores fe-
cit vni⁹ coloris. Quoviso laban muta-
uit mercedēz voluit q sui essēt fetus
varii coloris et Iacob fet⁹ vni⁹ coloris
Iacob ergo amouit virgas q̄n ascēde-
bāt meliores oues: et posuit eas in ad-
missura tardiori q̄ peior erat. Sic La-
ban frequēter mutauit pactū et semp
habuit peiorē ptem Hoc oportuit dici
ad intellectū hui⁹ l̄re. Quib⁹ visis sciē-
dū q Iacob in eūdo ad labā et in mo-
rādo cū eo et tādē redeūdo ab eo sem-
per gratiose direct⁹ fuit sapia guber-
nāte. Et sc̄dz ista tria l̄ra d̄uidit i tres
ptes Nā p̄mo narrat quō sapia dire-

xit iacob de patria fugiētē. Sc̄do quo-
modo eū instruxit famulū et seruiē-
tem. **T**ertio quomodo eū reduxit
versus suā patriā veniētē. Secunda
pars ibi Honestauit illum in laborib⁹
et in fraude circūueniētū illum ⁊c.
Tertia ibi. Custodiuit illū ab inimicis
Quātū ad p̄mū dicit sic. Hec aut̄. id ē
sapia. Deduxit iustū. i. Iacob. Profu-
gū ire fr̄is. i. pfugū et fugiētē ab ira
fr̄is. i. ab Esau fr̄e suo irato. Deduxit
inq̄ p vias rectas. id ē de Bersabee in
Chanaā. et inde in mesopotamiā siue
ad Laban auūculū suū. Et in isto iti-
nere on̄dit illi regnū dei in visioe āge-
lorū ascēdiētū et descēdiētū per scalā
erectā a terra ad celū. Gen. xxviii. Et
dedit illi sc̄as scōr⁹ ⁊c. que sc̄ia scōr⁹ ē
sc̄re cōuersari in medio natōis puer
se bene et v̄tuose. Vel dedit illi p̄phe-
tiā q̄ est sc̄ia scōr⁹. Sapie. vii. Per nati-
ones in aimas sc̄as se trāffert amicos
dei et p̄phetas cōstituit. Euigilās enī
de sōno suo p̄phetant de le. de tēplo.
de passioe q̄ in tra illa futura erāt di-
cēs Terribilis est loc⁹ iste: vere dn̄s est
in loco isto et ego nesciebā. **N**ō est
hic aliū nisi dom⁹ dei ⁊ porta celi Gen.
xxviii. Terribilis enī fuit lex. dom⁹
dei tēplū: passio xpi. aptio porte celi.
Sic ergo direxit eū in itinere fugiētē
S̄z vltim⁹ cūuenisset ad laban cū vigi-
ti ānis fuit: instruxit eū sapia dupli-
citer. Primo quō lucrare sibi ditiās.
Sc̄do quō ipi⁹ laban et filiorū suorū vi-
taret fraudulētias. Quātū ad p̄mū di-
cit q honestauit illū i laborib⁹ suis. i.
ditauit illū per labores fideles q̄s su-
stunuit seruēdo laban viginti annis.
Gen. xxxi. Die nocteq̄ vrebar estū et
gelu. fugiebatq̄ somn⁹ ab oculis meis.

Istū modū loquēdi de honestate habz
sacra scriptura . Eccl̄. xi . Facile est in
oculis dñi subito honestare pauperez
Et cōpleuit labores illi dādo sibi pse
uerantiā. patientiā et mercedē condi
gnā Gen̄. xxx. Ditatus est homovltra
modū. In fraude circūueniētū illi af
fuit et honestū fecit illū. i . docuit illū
obviare fraudulētis et falsitatib⁹ ip
sius laban q nitebat diminuerē mer
cedē suā per mutationē pacti modo si
bi tribuendo fetus vni⁹ coloris: modo
diuersi colorisvt supra dictū est Gen̄.
xxx. Dixit iacob vxoribus suis. labā
pater vester circūuenit me ⁊ mutauit
mercedē meā decē vicib⁹. i. mltoties
tamē deus nō pmisit vt noceret mihi
Et honestū fecit illū. i. dimitē sicut pri
us expositū est. vel iustū vel morige
ratū ad alios q̄nis malos. p. Tella. iiii
Honeste abuletis ad eos qui foris sūt

B Est autē circa historiā notādū.
Moralit̄ q̄ isti duo gemelli . Esau et
iacob designāt carnē et sp̄m. Esau pi
losus significat carnē que plena est su
p̄fluis desideris Pili enī desideria ter
rena designāt in cui⁹ signū derici ha
bent pilos ramos in sūmitate capitis ⁊
attonfos in circuitu . ad designādū q̄
nullū terrenū desiderū debet media
re intermentē eorū ⁊ deū. nec etiā de
bēt h̄re nimias affectōes ad corp⁹ suū
Vñ in signū hui⁹ v̄sus iferi⁹ ad corp⁹
pili abscondunt̄ Esau ergo pilosus est
caro. Iacob lenis sp̄m signat. Gall. v.
Vos q̄ spiritales estis instruite huius
modi in spū lenitatis. **I** Isti duo ger
mam iceperūt pugnare in v̄to m̄ris .
Et postea Esau cū fact⁹ eēt adolescēs p
secut⁹ est fratrem suū ⁊ itētavit sibi mor
tē. Et certe ad l̄raz in vtero m̄ris caro

inficit sp̄m per pctm originale. In ps.
Ecce ei in iniq. cōcep. sūzē. Et p̄tinue
post ea. Caro cōcupiscit aduersus spi
ritū et sp̄s aduersus carnē. Hec enīz
sibi inuicē aduersant̄. Gall. v. Esau est
senior et. Iacob iunior. Quia ad l̄raz
p̄mo p̄cipit̄ caroz postea animat̄ per
sp̄m. Arist. xvi. de aialib⁹. embrio in
matrice. p̄mouit̄ vita animalis q̄ vita
hois. p̄me Corin. xv. nō pus quid spi
rituale sed prius quod animale: dein
de quod spirituale. Et sapie. vii. In v
tre matris mee figuratus sū caro Iste
tamē senior debuit seruire iuniori id
est caro spiritui vt in actibus hominū
nō caro: s̄z sp̄s dominef. Gall. v. Spi
ritu abulate ⁊ desideria carnis nō per
ficietis. Similit̄ etiā Esau seruiuit ia
cob in hoc q̄ p̄sequebat̄ eū: q̄ sic fuit
sibi occasio meritiz patiētie et magni
p̄fectus. Et isto modo rebellio carnis
est seruitū impēsū spiritui quo sp̄i
tus p̄ficiet̄ et stimulat̄ ad pugnam vt
portet̄ victoriam. Iacob ḡ. i. spirit⁹ sub
fratris sui p̄secutōe afflict⁹ fugere de
bet in mesopotamiā . Mesopotamia
interptat̄ eleuatio cuiusdā vocatōis ⁊
significat celestē patriā ad quā eleua
bimur et ad quā vocati sum⁹. S̄z i ista
fuga iacob posit⁹ in itinere dormit q̄
sp̄s a strepitu mūdi se subtrahit ⁊ in
sc̄is studiis ⁊ cōtēplationib⁹ cōquiescit
capiti supponit̄ petrā q̄ sūdāmētū to
tius vite suc xp̄m facit. p. Corin. x.
Petra at̄ erat xp̄s Et. p. Cori. 3. **I**
Fūdāmētuz aliā nō pōt ponere p̄ter
id qd̄ positū est qd̄ est iesus xp̄s. Dor
miēdo ergo in sc̄tēplationē sp̄s vidit
scalā erectā ad celū. Ista scala est p̄nā
que stat in t̄ra: q̄ in hac vita icipit̄: s̄z
attingit ad celū q̄ facit hoiez in mor

te ad celū appropinq̄re: Mat. iiii. Pe
nitentiā agite: appropinq̄bit enī regnū
celorū . Ista scala habet sex grad⁹ per
quos ascēdere cōuenit . s̄z cōtritionē
cōfessionē: orationē: ieiunia: vigiliā:
et elemosinas: que sūt ptes satisfactio
nis. Ista figurant̄ p sex grad⁹ qb⁹ ascē
debat̄ ad solū Salomōis. ii. Paralip.
ix. Duo lata istī⁹ scale sūt timor ⁊ spes
Debet enī peccator timere nō p̄sumē
Ecc̄. v. De p̄cipiatu pctōrū noli eē sine
metu. Debet etiā peccator spare non
despare. et sic inter sp̄z timorē quasi
inter duo latera p̄nā scale ascēde
re. q̄ sicut metricē dicit̄. Si timor est
sine spe. tunc desperatio ledit. Et nisi
spes timeat statim p̄sūptio fiet. Ergo
timor sine spe: nec spes valet absq̄ ti
more. Angeli ascēdētēs ⁊ descēdētēs
sūt cogitatōes nostre quib⁹ intēdū gau
dia cogitam⁹ paradisi et tunc ascēdūt
Lu. xiiii. Cogitatōes ascēdūt i corda
vestra. Et aliqñ miseras hui⁹ vite imo
etiā penas iferni ad p̄cauēdūz tūc co
gitatōes nostre descēdūt. In ps. Ascē
dunt vsq̄ ad celos: et descēdūt vsq̄ ad
abissos. Hui⁹ scale dñs est inmixus q̄
pemitētēs expectat ⁊ vocat dicens. Ve
nite ad me oēs q̄ laboratis et onerati
estis ⁊ ego reficiā vos. Math. xi. Ani
ma ū denota q̄ sic dormit cū iacob: au
dit dñz dicētē sibi . Terrā in qua dor
mis dabo tibi ⁊ semī tuo. i. terrā viuēt
tiū q̄ est patria in qua nūc dormis si
cut pegrin⁹ p cōtēplationē. Dabo tibi
postea vt regescas in ea p sc̄pitnā pos
sionē. In ps. Credo videre bona do
mini in t̄ra viuētū. S̄z notādū q̄ La
ban cū iacob finit̄ duas filias habu
it Liam ⁊ Rachel Lia lippis erat ocu
lis. Rachel decora et venusta aspectu

Seruiuit autē iacob p Rachel septē an
nis ⁊ tñ postea necesse habuit pri⁹ ac
cipere Liam atēq̄ haberet Rachel eo
q̄ nō eēt p̄suetudinis in illa patria pri
us tradere iuniores ad nuptias . Sic
moralit̄ est pater noster cui seruiumus
habet duas filias duas vitas. Presentē
et futurā Presentē est Lia lippis ocul
nec mirū q̄ manet in hac lacrimarū
valle plena miseriis ⁊ afflictionib⁹. Fu
tura ū vita est q̄si Rachel decora: ama
bilis pulchra et plena deliciis. Tre. ii.
Vrbs p̄fecti decoris gaudiū vniuer
se terre. Pro ista filia oportet nos ser
uire septē anis. i. vniuerso tpe p̄nā Se
ptenari⁹ enī est nūerus vniuersitatis ⁊
tñ cōtingit de bonis ac sc̄tis viris fre
quētē q̄ seruerūt deo diu et vellent
libētē habere istā Rachel. i. vitā eter
nā. q̄ sine maiori difficultate vellent
ire ad celū : sed certe tūc dat̄ eis Lia
q̄ deus sic ordinat̄ q̄ exponit̄ur vi
te actiue forte in statu p̄lature vbi op
primūt̄ afflictionib⁹ pro salute p̄xi
morū. Et si querat̄ a xp̄o quare respō
det Quia nō est cōsuetudo celestis pa
trie iuniorē illā rachaelē id est beati
tudinē pulchrā ⁊ decorā dare añ labo
rē p̄sentis vite et ideo pri⁹ oportet acci
pere Liā lippā vt postea habeam⁹ Ra
chel decora. Sic ei de⁹ dat coronā p ci
nere Oleū gaudiū p fetu. Palliū lau
dis dabit pro spū meroris. ysaie. lxi.

LECTIO. CXXXI.

QUod studuit illū ab inimicis ⁊ a se
ductorib⁹ tutaunt̄ illū ⁊ certamē
forte dedit illi vt vinceret ⁊ sciret quo
niam omniū potentior est sapia. Post
q̄ declaratus est quō sapientia que est
verus dei cultus liberant̄ iacob in fu
giendo fratris sui odiū. In cōtrahēdo

duplex pugnū et exhibēdo Labā la-
boriosū fuitiū. q̄ oīa fecit parti versus
Labā itinerādo parti cū eo morando
Hic psequēt ostēdit quomō sapia eum
de iacob gubernauit ad ptes suas re-
patriādo. Habuit ei iacob fratré suū p
secutorē. Auūculū suū seductorē et ā-
gelū suū colluctorē. Et ab itis trib⁹
sapia eū custodiuit sicut sibi expediunt
Nā germanū suū recōciliauit. Auū-
culū suū ratōe placauit. et ab āgelo be-
nedictōez ipetrauit. **A** Sciēdū est
ergo q̄ iacob repatriādo cū vxoribus
liber⁹ gregib⁹ et arment⁹ tres sustinuit
difficultates. P̄ia fuit q̄ cū fugēt clā-
a labā cum omnibus que acquisierat
sub eius seruitio. Laban indignatus
quod non accepta licentia et insaluta
to hospite recessisset cum gregibus et
filiabus suis insecutus est eum cū ma-
gna comitina. sicut narrat Gen. xxxi
Et septimo die eum attigit. Cui nocte
pcedenti dominus apparuit et dixit ei
Cauē ne quicq̄ loquaris aspē p̄tra Ia-
cob. Qua increpatione correptus la-
bā nihil nisi irratōabile iacob dixit. Et
ibi finaliter pactum fecerunt et titu-
lum lapidis erexerūt in signū q̄ neu-
tri vnq̄ i posterū cōtra aliū trāsire lice-
ret. Secunda difficultas quā habuit i-
repatriādo de fratre suo quē audiuit
sibi velle occurrē cū quadringētis viri⁹
et cōtra hūc timorē de eū cōfortaue-
rat ante: ostēdens ei multitudinē āge-
lor⁹. Gen. xxxii. i loco qui dicit Ma-
naym. i. castra quē locū vocauit sic. q̄
ibi vidit angelos dei de qb⁹ ait. Castra
dei sūt hec. **T**ertia difficultas quā
sustinuit i repatriādo fuit i lucta āge-
li de qua Gen. xxxii. vbi dicit q̄ vir lu-
ctabat cū eo vsq̄ mane: sed finali⁹ vir
ille sibi benedixit et q̄ p̄tra germanū

p̄ualeret p̄dixit. Liberatiōez ḡ iacob p
sapiam describēs. dicit sic Custodiuit
illū ab inimicis. vi. a fratre eū psequē
te anteq̄ fingeret a patria suāza laban
eū insequēte cū redire vellet ad patriā
suā puer. xvi. Cū placuerit dominovi
e hominis inimicos eius conuertet ad
pacē. Et a seductoribus tutauit illum
hocoest a fraudibus laban eum psequē
te et filiorum suorum quando mora-
bat⁹ i mesopotamia. Et certamen forte
dedit illi vt viceret quando cū angelo
luctabatur et victoriam obtinuit: non
p violentiam sed p deuotionem: ange-
lo volente sibi dare signum quia sicut
luctabat⁹ cum eoz tamē habuit finali-
ter victoriam ita sustineret aduersita-
tem a fratre et tamen in fine victoriā
haberet. Et sic experimentaliter disce-
ret et sciret quoniam omnium poten-
tior est sapiētia que attigit a fine vs-
q̄ ad finem fortiter et disponit omīa
suauit. Sapie viii. Custodiuit illū ab ii-
micis. **N**otādū q̄ inter omnia pre-
sentis vite necessaria maxime foret
vile scire discernere inter amicos et
iimicos quia frequenter amicos cre-
dimus illos qui sunt realiter inimici
et illos iimicos aliquoties estimam⁹ q̄
nobis realiter sūt amici. Sūt enī duo
genera hominum qui apparent ami-
ci et sūt hostes: iimici. Et duo genera
hominū videntur inimici et sunt ami-
ci et ita quidam realiter quidam appa-
rent. **V**n̄ q̄druplices habent iimicos videlz blādos adultores falsos
consiliatores detrahentes et persecuto-
res corripientes et correctores. Primi
sunt examinandi p conscientiā. **S**e-
cundi sunt repudiandi p prudentiā
Tercii sūt tolerādi p paciētā. **Q**uar-
ti sūt acceptandi p beniuolentiā. Pri-

mi igit̄ inimici a qbus nos custodire
debem⁹ sūt blādi adultores. Qui enī
in collo te ita suauiter raderet et gut-
tur tibi āputaret vel ideo genā tuā ter-
geret vt oculū erueret talis merito fo-
ret iimicus dicēdus sed adulator cui⁹
lingua nouacula acuta et dolosa: ideo
tibi blandiē vt te decipiat et oculū di-
cretiōis tibi eruat. Eccī. xii. In labiis
suis idulcat iimicus et in corde suo in-
sidiatur vt subuertat te in foueaz. In
oculis tuis lacrimabi⁹ inimic⁹: et si iue-
nerit tps nō satiabi⁹ sanguie. Si icur-
rerint tibi mala tūc iuenies eū illic p̄-
orē: et quasi adiuuās suffodiet plātas
tuas. **D**e ista materia loquit̄ Sene-
ep̄la. lxxx. s̄ p̄notationē maiore adu-
latio q̄ s̄lis auiciācie nō imitat⁹ tñ illā
sed vincit et penetrat aptis ac ppiciis
aurib⁹ excipit⁹ et in ima p̄cordia descē-
dit eo ip̄o gratiosa quo ledit. doce quē
admodū ista similitudinē possim dino-
scere venit ad me p amico: iimic⁹ blā-
dus. vicia subv̄tutū noie subreput̄
mentas sub titulo fortitudinis latet.
Ignauia vocat̄ moderatio p cauto ti-
midus accipit⁹. In his dicit Sen. Ma-
gno piculo errauim⁹: imo sicut deca-
rat idē ep̄la. xlv. Nō sum⁹ cōtēti modi-
ca laudatōe imo si quis nos sc̄lissimos
sapiētissimos et modestissimos p̄dicz to-
tū nos acceptam⁹ tāq̄ nobis debitū cū
constet nobis q̄ illi solēt mēteri cōiter
q̄ nos laudāt: tñ in laudib⁹ nr̄is credi-
mus eis: ideo nos non corrigim⁹. Iō
mutari nō volum⁹ q̄ nos optimos eē
credim⁹. et iō sūia platonis fuit: sicut
d̄ libro de dictis phor⁹ seu sapientū:
q̄ hoies ex iimicis magis realib⁹ q̄ ex
amicis apparētib⁹ pficiūt. q̄ dū iimī-
ci eis errores eoz iproperāt corrigūt

Amici ū nō manifestāt errores: s̄z to-
lerāt et occultāt. Michee. vii. Inimici
hois domestici ei⁹. Et ysa. iii. Popule
me⁹ q̄ b̄n̄ te dicūt. ipi te decipiūt et vi-
as gressuū tuor⁹ dissipāt. Isti igit̄ ex-
aminādi sūt p p̄sciāz. Cōfidere m⁹ de-
fect⁹ nr̄os de qbus cōscii nobis sum⁹: et
tūc nō decipiēmur. et hoc est qd̄ docet
nos Sen. in ep̄la vltia allegata iducēs
exēplū de alexād̄o magno q̄ in obfi-
dione cuiusdā vr̄bis dū circumret mu-
ros. sagitta percussus: cū vuln⁹ vehemē-
ter doleret. ait. Oēs inq̄t iurāt me eē
filhū iouis. S̄z vuln⁹ hoc hoies me eē
clamat. Idē et nos faciam⁹ dicit Sen.
dicam⁹. Vos dicitis me prudētē esse:
ego video q̄ m̄ta iutilia cōcupiscam.
Nec s̄ qdē itelligo q̄ anialib⁹ facietas
mōstrat. q̄s cibo q̄s potioni debeat eē
mod⁹. De isto iimico exponi pōt illd̄
Eccī. xii. Ne credas iimico tuo ineter-
nū. Nociuor enī oim non est pestis q̄
familiaris iimic⁹. Qu dū v̄bis bonis
saltē apparētib⁹ laudē exp̄mere nitit⁹:
m̄t⁹ sub cōplacētie tipo fise⁹ fraudis at
q̄ doloris semiat⁹. Sc̄di vero nr̄i iimī-
ci sunt falsi cōsiliatores q̄ nobis aliter
suggerūt q̄ expedit aiabus et hi ma-
xime sūt piculosi in cōitate quacūq̄.
q̄a sicut in bonis cōsiliatorib⁹ cōsistit
maxime honor. salus et p̄fect⁹ reipub-
lice. ita in malis cōsiliatorib⁹ maxie
cōsistit cōfusio et subuersio eiusdem.
Dicit enī Tullius i libro suo de senectu-
te q̄siliator est in republica sicut gu-
bernator in navi. In navi inq̄t alii sen-
tinā exhauriūt. Alii cordas trahunt.
Alii malā scādūt. Ille vero qui tenet
clauū est quiet⁹ sedēs in puppi et m̄-
ta maiora facit. et Auicēna dicit q̄ cō-
silians est efficiēs sicut dās formā fm

quā ali⁹ habet opari et dirigi. Distinguit ei quadruplex efficiēs. Cōsiliās. ad iniās. disponēs. et p̄ficiēs. Debēt igit̄ ipsi cōsiliari h̄re invita scitātē. in v̄bo v̄itatē in zelo eq̄tatē et in exp̄imēto sagacitatē et tales in romana republica vocabātur senatores: et se habēt in cōitate sicut cor in corpore. fm Plutarcū
B Vñ romul⁹ p̄dita citate quā ex noie suo Romā vocauit: centū ex senatorib⁹ elegit quorū cōsilio oīa ageret: quos senatores p̄p̄t senectutē. patres p̄p̄t sollicitudinē cure noīant Horū noīa ab inuitiorib⁹ cōditēs aureis lris scribebātur p̄p̄t qd̄ p̄res cōscripti ab oib⁹ dicebātur. Isti eligebātur post q̄ emeriti in diuersis statib⁹ et officiis extitissēt. tāto aptiores sapie negociū q̄to in exercitiis corpis min⁹ possent. Istorū apud grecos tantus honor fuit q̄ nūq̄ duces p̄ducerēt nec aliqd̄ solēne facerēt sine istis. Sicut igit̄ isti senatores et p̄siliatores sūt reipublice utilissimi. qn̄ sūt boni et v̄tuosi: ita sūt in dicit̄ p̄ncipi et plato p̄nciosissimi qn̄ sūt mali qn̄ videlz hnt̄ zelū. p̄ cōmodo suo p̄urato et p̄sonali et nō pro bono cōi qn̄ sunt corrupti cupiditate et receptione munerū: qn̄ sūt nimis p̄territi: dissimulant dicere v̄itatē. qn̄ odio amore vel rācore regulā vel inuidia ad alios tūc p̄sulēdo. p̄ncipē destruūt quē regere et dirigere deberēt et fiūt nō solū ei sed toti reipublice pessimi inimici quorū cui libet dici potest illd̄ qd̄ dicit Paul⁹ Elime mago. Act. xiiii. O plene omni dolo et oī fallacia fili diaboli inimice oīs iusticie nō desinis subuertē vias dñi rectas. Talis cōsiliator fuit ille Aman q̄ subtilitatē nobilissimi p̄ncipis Assueri fraudulētis cōsiliis cir-

cūuenit et nobil̄ regis inocētā ad nephariā crudelitātē induxit. Hest. xiiii. Hostis n̄r et iimic⁹ pessim⁹ iste est amā Isti igit̄ iimici sūt repudiādi per prudentiā sicut idē Assuer⁹ fecit Amā quā do iniquā sniā ad suggestionē et p̄silū eius datā de occidēdo toto ḡne iudeorum misericordiē retractauit Tertii inimici n̄ri sūt detrahēres et p̄secutores. Et istos vulgari⁹ vocam⁹ hostes et iimicos q̄ p̄sonas et cōditiōes n̄ras ledunt et tamē ipsi frequēt̄ nobis p̄ficiūt. Sicut ei docet Boe. iiii. de cōso. p̄sa. vi Prudentia dina exinde sepe p̄ducit isigne miraculū q̄ malos mali bonos faciūt. Nam dū mali qdā cōsiderāt se iniq̄ qdā a pessimis p̄p̄t: noxiarum odio flagrātes ad v̄tutis frugē redeūt dū se eis dissimiles studēt eē q̄s oderant. Tales sūt aduersus religiosos et scōs viros isti mūdo dedit̄ diabolo. qui sc̄ar vitā scōrū laniāt. iudicāt̄ dep̄uant quorū ifamatio timēda nō est. q̄a est a turpib⁹ orta. Sicut enī dicit greg. sup̄ Ezechielē. Perversorū derogatio vite n̄re approbatio ē. q̄a iā oñdit iusticie aliqd̄ nos h̄re si ill⁹ q̄ deo nō placent incipim⁹ displicere. **b** Non ei est derogatio sed cōmēdatio lucis: si eā odiūt et fugiūt vesptiliones. Scī viri sūt lux mūdi p̄ lucidā famā et sinceram cōsciā. p̄me Tessa. v. Vos filii lucis estis: filii diei P̄ctores aut̄ sūt sicut vesptiliones amātes semp̄ opa te nebrarū. Iterū nō est derogatio: s̄ cōmēdatio odoris vitis. si enī serpētes fugiūt. Boni viri sūt bonus odor christi per bonā cōuersationē suā. ii. Corint. ii. Aliis quidē sumus odor mētis in mortē. Aliis autem vite in vitā. Peccatores at̄ sūt sp̄p̄tes plenivenēo p̄cti.

CA. X.

Tertio non est derogatio sed cōmēdatio coloris si ceci de illo mētīat̄ et iudicant falsum. P̄ctores ceci sunt. Sophonie primo. Ambulant vt ceci quia dño peccauerūt. Et sapie. ii. Exccecauit eos malicia eorū. Vnde et iudicia temeraria. De sanctis sunt simpliciter cōtēnenda. Vnde cum quidam iuuenis ocio⁹ diceret demosteni philosopho Si homines me odiret sicut te meipsū perimerē. Et respondit. Et ego me perimerē: si me quēadmodum te amarēt. Quarto nō est derogatio: sed cōmēdatio medici: si freneticus maledicat Serui dei sūt medici animarū. Peccatores autē sicut frenetici. Si igit̄ tales viros sanctos diffamant: oportet eorū blasphemias deridere. Vnde legi⁹ de vespasiano imperatore q̄ cū esset auarus et senex et quidā improp̄erādo sibi diceret Vulpem pellem posse mutare nō animū Respondit Risum huiusmodi debem⁹ hominib⁹ nobis correctionē penā criminosis. Quarto iimici quos habemus apparēter: sed tamē realiter sūt amici. sūt corrip̄tētes et correctores qui nos de nostris excessib⁹ et erroribus arguunt puniūt et emēdāt Veritas enī est errātib⁹ odiosa q̄diu in erroribus perseuerāt. Talis fuit Paul⁹ erga Gallathas quibus dicit Galk. iiii. ergo iimic⁹ fact⁹ iū vobis: verū dicens vobis. Isti iimici sūt acceptādi ad benignolentiā Math. v. Diligite iimicos v̄ros et bñ facite his q̄ vos oderūt: hoc est viciōsos mores vestros.

LECTIO. CXXXII.

Hec venditū iustū nō dereliquit: sed a p̄ctōrib⁹ liberauit eū descēditq̄ cū eo in foueā et in vinculis non

LEC. CXXXII.

dereliquit eū donec afferret illi sceptrū regni et potētī aduersus illos q̄ se dep̄mebāt et mēdaces oñdit q̄ maculae runt eū et dedit illi claritatē eternam. **P**ostq̄ declarata est gubernatio sapientie circa quos nobiles videlz. Adā Noe Abrahā Loth et Iacob. In ista pte iducit̄ exēplū sexte p̄sone spectabilis: viz ipsi⁹. Ioseph q̄ miro modo fuit exaltat⁹ et hūiliat⁹. tribulat⁹ et glificatus. Et circa hoc duo facit. Nā primo oñdit quō ipse ioseph fuit multipliciter tribulat⁹. Scdo quō per sapiā extitit magnifice liberat⁹ ibi Donec afferret illi sceptrū regni et potētī aduersus illos qui se dep̄mebāt et mēdaces oñdit qui zc̄ **A** Circa p̄mū sciēdū q̄ Ioseph duas tribulatiōes sustinuit iniurias de quib⁹ hic breuiter facit mētionem. Fuit enī a fratrib⁹ v̄dit⁹ et alienatus per facinorosa cōspirationem. Gen. xxxvii. Fuit scdo de sollicitatione libidinosa et devolutate adulterii effectualit̄ demonstrata. delat⁹. diffamat⁹. et accusat⁹ per maliciosa mulieris machinationē Gen. xxxix. Casus p̄me iniurie fuit iste Fratres sui de cē iunderūt sibi et cū aliq̄ eū vellēt occidisse deo volēte mutauerūt cōsiliū et trāseūtibus ismahelitis eū v̄diderūt triginta argēteis de cōsilio iude q̄ fuit v̄nde fratrib⁹ Ioseph Hoc scō mise runt tunicā Ioseph intinctā sanguine hedi: ad Iacob patrem eorum dicentes se in agro tunicam illam iuuisse. qua visa pater conecit filiū suū a fera aliqua deuoratum. et irremediabiliter eum planxit. **I**sti mercatores duxerunt eū in egiptū et vendiderūt Phuthifari eunucho principi milicie regis: nec est intelligēdum q̄ iste fuit

eunuch⁹. i. castrat⁹ a iuuetute sic solēt nobiles facere propt̄ custodia dñaruz quia pstat istā habuisse filiā A senech quā iste ioseph postea duxit in vxorez sed tradūt iudei q̄ iste Phuthifarvidēs ioseph elegātē puerū emit eū a mercatorib⁹ vt eo abusus fuisset. Dñs autē ita infrigidauit eū q̄ impotēs fuit coire et custodiuit ioseph ab eo itactū Vñ p̄ hoc deiceps dicebat eunuch⁹ et tunc factūs est p̄t̄ifex helyopoleos et magis honorabilis q̄ fuerat āte p̄n cipatū. Iste igitur Phuthifarvidēs ioseph ingeniosū in agendis et gratio sum constituit eū disp̄satorē toc⁹ dom⁹ sue. Vxor vero Phuthifar⁹ et dñā ioseph ifatuata de ipsius pulchritudine sollicitauit ioseph de cōcubitu. qui se excusauit. Tū q̄ esset proditio cōtra dominū suū. Tū q̄a pct̄m in deuz suū. Igit̄ cū quada⁹ die ioseph camerā dñi intrasset ipsa apprehēsa laciniā a palli sui ait Dormi meci. Qui neq̄ q̄ acquiescens operi nephario: fugit relicto pallio apud eā. Hec vidēs se cōtēptā conquesta est viro suo. accusans Ioseph de sollicitudine impudica et q̄ voluisset eā violēt opp̄sille: in cui⁹ argumētū ostēdit ei palliū derelictum. Phuthifar nimis credul⁹ vbi vxoris misit eū in carcerē in quē pistor et p̄ cerna regis missi fuerāt. Deditq̄ dñs Ioseph tātā grāz ī p̄spectu domini carceris q̄ tam carcerē q̄ inclusos ei⁹ custodie mācipauit vel deputauit. Eo tēpore istorū duorū ipse exposuit somnia Pistoreq̄ suspēso picerna liberat⁹ Recordat⁹ q̄ diu p̄ ea iterp̄tatoris sui Ioseph: cū rex p̄ somniū suū p̄uidisset septem sterilitatis annos. Ioseph per mediationē p̄ncerne. eductus de carcē sōniū exposuit sterilitatē futu-

rā post septē annos steriles p̄dixit. et cōsiliū regi dedit. q̄ aliquē prudētē virū et industriū in regno cōstitueret q̄ blada per illos septē annos fertiles in horrea congregaret q̄b⁹ terra sterilitatis tēpore victitaret. Cōstitut⁹ ē ioseph in illo officio et maxim⁹ egypti factus est sub rege. A quo accepit anulum et torquē aureū circa collū eius. et curru nobilivehebat. precone clamante: vt oēs genu flecterēt corā eo. Sic igit̄ devinculis et carcere ad regni r̄gimē est transiatus. ¶ Itam igitur mirabilē et multiplicē gubernationem ioseph describēs Salomon dicit sic Hec sc̄ sapiavenditū iustū sc̄z ioseph non dereliquit. ¶ Sic scribit Boecius exulās: q̄ muse eū exulātē nō dereliquerunt: sed cōtinuē p̄cōitate sūt nec eas timor aliq̄s valuit impedire. libro i. me. i. Has saltē null⁹ potuit peruicere timor. Ne nostrū comites proseq̄rentur iter. Sed a pct̄orib⁹ sc̄z fr̄ib⁹ suis quos accusauerat apud patrē de crimine pessimo. Gen. xxxvii. Liberaunt eum: descenditq̄ cū illo in foueā id est in carcerē vel in foueā id est in cisternā veterē sine aqua i quā proiecerūt eum fratres sui Gen. xxxvii. Et in vinculis nō dereliquit eum. Psalmista. humiliauerunt in compedib⁹ pedes eius Et gene. xl. Picerna et pistor missi sūt in carcerem vbi vincus erat ioseph. donec afferret sceptrū regni id ē principatū super regnū egypti. In psalmo Cōstituit eū domū dom⁹ sue et principē oīs possessionis sue. Et potētiam aduersus eos qui eū deprimebāt vide licet fratres suos: ad quos habuit tantā potētiam q̄ eos vel in mortē vel in carcerē potuit dānare si voluisset. Et eos mēdaces oñdit q̄ eū maculauerūt im-

ponendo sibi crimē adulterii. Qd̄ fecit facto p̄ honestā vitā: ostēdēs eos fuisse mētitos. i. falsū dixisse et illā pessimā mulierē fuisse mētītā: vel forte nō solū vbo s̄z facto eos conuicit. q̄n erat postea posit⁹ i tāta potestate. Et nō soluz ista sapia ip̄i Ioseph: sed etiā dedit illi claritatē eternā. i. famā clarā apud mēoriā hoim i sepiūnum. ¶ Hec quo ad fr̄as. hec iustū veditū nō dereliquit. ¶ (Notādū est q̄ int̄ varios peccatores. Aliq̄ vendūt p̄ris potestatem Aliq̄ filii veritatē. Et aliqui sp̄s̄facti factitatē. Patris potestatem vendūt aliq̄ plati maiores. Filii veritatē veditūt falsi assessores. Sp̄s̄facti factitatē vendūt ficti simulatores. P̄rio igit̄ mali plati vlt̄ simoniaci vlt̄ pot⁹ iesite veditūt p̄ris potestatem. Dāt enī potētiam et vsū clauū ecclesie p̄ munerib⁹ et tēpali mercede frequentē ecclesiā vnicā sponsā xp̄i vendūt Qui q̄tū xp̄m offēdūt faciliē patz int̄uēt. q̄ rigide: q̄ acute: et q̄ p̄tātue istā viciū reprobant. Ipse ei in suo aduētū i carnē venit iudicari nō iudicare venit peccata tollē. nō p̄uire: venit ad ostēdendā clemētiam: nō v̄dictā et tñ cōtra pct̄m simonie ita ifremebat q̄ q̄si oblit⁹ inate māfuetudis nō examinās causā nō obiturgās: sed statī ad puniēdum se dedit. Vñ Ioh. ii. et Math. xxi dicit⁹ q̄ factō quasi flagello de funiculis eiecit vēdentes et emētes de tēplo et mēsas nūmulariorū subuertit et es et cathedras vēdentiū colūbas evertit q̄ simoniacos figurabāt et dixit eis Septū est dom⁹ mea dom⁹ orōnis vocabit⁹: vos autē fecistis illā speluncā latronū. Nec mirū si sic cōtra tales exarsit. Nā ip̄i xp̄m expellūt de suo officio. Christus enī se fecit ostiariū ecclesie nolēs q̄ aliq̄s in ecclesiā id est eccle-

siasticā dignitatē intraret nisi p̄ eū Ioh. x. Ego sū ostiū et q̄ nō intrat p̄ ostiū in ouile ouīū. sed ascēdit aliūde: ille fur est et latro. Isti igit̄ plati maliz puerfi qui ecclesiā xp̄i vendūt expellūt xp̄m de officio suo faciētes pecuniā eē ostiū et nō xp̄m. Sicut fecit Symō magus: cui petr⁹ dixit. Pecunia tua tecū sit i p̄ditioez. q̄a existimasti donū dei pecūia possideri. Act. viii. Nec est p̄sona aliq̄ ita puivalorū i mūdo quin magnā sibi iudicaret et tumeliā fieri si ducere de foro ad forū et vbiq̄ offerret vena: q̄tō magis sp̄sa xp̄i imo xp̄us p̄ sp̄sa offēdi debet qui vilissimis ribaldis ad emēdū offeret. Nūc in foro pape nunc i foro regis vlt̄ principis vlt̄ alteri⁹ dñi seculari. Talis merito fur debet vocari et latro sacrileg⁹. Que iusticia ē vocare illū sacrilegū latronē q̄ furat⁹ calicē vel sacrū librū de ecclesia et nō illū q̄ furat⁹ ip̄am ecclesiā totā et oīa bona ei⁹. Quantū contēptū et dānū facēt regi q̄ in camerā suā itroducēt serpētes bufones et vmes. Sed certe isti veditores i ecclesiā dei callidos et versutos repletos venēo pct̄i adulatores. latrones. p̄dones. qui reptilia et vmes magis q̄ hoies dici possūt itroducūt. Et sicut maximū dānū fieret hoī si sp̄sa sua sic p̄ artē magicā icātaret⁹ qd̄ loco plis hūane p̄ducēt talpas. sp̄tes vlt̄ asinos cornutos ita fit i pte ista irrecōpēfabile dānū p̄ eccle veditores Quando enim aliquis auarus qui totus inheret terre in ecclesia canoni factur vel p̄ficiatur incuratum possunt filii ecclesie dicere. Mater nostra pro fratre peperit nobis vnam talpam Quando ponitur vnus maximus rixator vel litigator: possunt dicē. Mater nostra genuit nobis serpentem.

Et qñ p̄ficiē vn⁹ ep̄us illat⁹ vel laic⁹
possūt dicē merito: q̄a ecclesia pepe-
rit vnū asinū cornutū. Dicit enī beat⁹
Aug. q̄ p̄ septuagīta ānos babilonice
captiuitatē durant sacer ignis quē Ih.
absōderat. q̄ tūc p̄mo extinct⁹ est qñ
Anthioch⁹ vēdidit sacerdotiū Iasoni
ii. Macha. iiii. De istis malis vēditori-
bus exponi pōt illd. Iohel. iiii. Puer⁹
posuerūt in p̄stibulo ⁊ puellā vēdide-
rūt p̄ vino. Puer enī xp̄s ponit̄ i p̄sti-
bulo. qñ facta ecclā p̄fert̄ vni lubrico
et luxurioso. Et puella. i. ecclesiā vēdit̄
p̄ vino qñ bona ecclesie cōferūt vni
gulosō. ¶ Scdō aliq̄ sūt qui vendūt fi-
liū veritatē. Hi sūt falsi iuratores quos
vocamus cōmunit̄ auerfores. Isti enī
nec volūt testimoniū dicere nisi cōdu-
cant̄ mercede cū testis teneat̄ dicē ve-
ritatē et index sine munere discerne-
re veritatē seu equitatē. Legimus de
diabolo q̄ qñ voluit mētiri induit for-
mā serpent̄ quasi verēdat⁹ fuisse i
natura pp̄ria mētiri esse: s̄z quicqd̄ de
mēdatio: de piurio nunq̄ legiē fuisse
cōuict⁹. imo opinio ē q̄ qñ adiuratur
in noīe trinitat̄ dicere ver⁹ seu verita-
tem: ip̄e nō mentit̄. ¶ Isti igit̄ falsi iu-
ratores peiores sūt diabolo qui q̄tūcū
q̄ adiurent̄ possūt p̄ munera cōtrave-
ritatē adduci. Amos. ii. Vēdidit p̄ ar-
gēto iustū et pauperē p̄ calceamētis
¶ Tercio vendunt spūs s̄citatē ficti
simulatores qui opera de genere bo-
nor⁹ faciūt pro laude hūana. De qui-
bus dicit saluator. Mat. vi. Amē dico
vobis receperūt mercedē suā. Istis vē-
ditorib⁹: sermōib⁹ blādiciofis sub sp̄e
Iacob arrogāt loquūt̄ sup̄plātator dia-
bol⁹ illd̄ q̄ habet̄ de Iacob ⁊ fratre su-
o Gen. c. xxv. Vēde mihi p̄mogenita-
tua. Et ille ei modicū retribuit flatus

vētī icōmēdatione miseri hoīs
LFC. CXXXIII.
¶ Nec populū iustū ⁊ semē sine q̄re
la liberavit a natōib⁹ que cū opprime-
bāt Intrauit i aīaz serui dei ⁊ stetit cō-
tra reges horrēdos i portē ⁊ signis
¶ Postq̄ declarati sūt mltiplices effe-
ctus sapie ex sp̄ali gubernatiōe qua-
runda spectabiliū p̄sonar⁹. Que qua-
dā puilegiata familiaritate fuisse deo
carissime. In hac parte cōsequēt̄ p̄se-
quūt̄ de effectib⁹ mirabilib⁹ sapie quos
fecit circa gubernatiōez vni⁹ toti⁹ po-
puli viz ppli israhelici q̄ fuit popul⁹
deo peculiarit̄ cōsecrat⁹ ⁊ in cultu dei
per legē datā sp̄alit̄ informat⁹. ¶ A
Fecit aut̄ sapia tria notabilia bñficia
isti pplō i genē. P̄rio enī eos de egipti
aca seruitute potent̄ eduxit et libera-
uit. Scdō p̄ desertū eos quadragīta ā-
nis deduxit ⁊ p̄avit. ¶ Tercio istū po-
pulū i terrā p̄missiōis induxit ⁊ eā ei
approp̄avit. In educatione isrl̄ de egi-
pto mirabilit̄ afflixit egiptios ⁊ p̄texit
hebreos In educēdo eos per desertū
affectuose iustos instruxit ⁊ aīose de-
struxit incredulos. In terrā p̄missionis
mirabilit̄ exaltauit hebreos. et p̄stra-
uit chananeos. ¶ De istis tribus bene-
ficiis pplō israhelico per dñm deser-
to collat̄ agit̄ ab hoc loco vsq̄ ad finē
libri. ¶ Vñ i ista parte Salomō dei be-
neficia recordat̄ et p̄sequit̄ et regra-
tia⁹ deuote. ⁊ iter mixti nūc de bene-
ficio collato p̄tra egiptios nūc de bñfi-
cio collato p̄tra chananeos Nūc de mi-
rabili ducatu quē fecit de⁹ i via p̄ colū-
nā nubz ignis i deserto. Diuidi tñ po-
test̄ p̄cess⁹ vsq̄ i finē capituli in quat-
tuor partes. Nā p̄rio tāgit breuīt̄ isra-
helis ab egiptis liberatiōez. ¶ Scdō
israhel p̄ egiptias ditatiōē. ¶ Tercio

CA. X.

earūde p̄ desertū traductionē. Et quar-
to viroz bonor⁹ gratiar⁹ actionē. se-
cūda ps ibi. Hec reddidit iustis. Terci-
a ibi. Et deduxit eos. Quarta ps ibi
Iusti tulerūt. Circa p̄mū duo facti Nā
p̄mo oñdit quis fuit in ista liberatiōe
agēs p̄ncipale. Scdō oñdit q̄s ⁊ qualis
fuit i eadē agēs instrumētale. ibi. In-
trauit in aīaz serui dei. Quātū ad p̄-
mū sciēdū: q̄ sicut narrat̄. Exo. p̄rio
Post mortē Ioseph filii isrl̄ in egipto
addicti fuerūt fuituti ⁊ seruerūt egi-
ptiisi luto ⁊ latē ⁊ i magna captiuita-
te. et tñ nō obstāte durissima seruitu-
te mltiplicati sūt nimis: q̄ntoq̄ oppri-
mebāt tāto magis mltiplicabāt ⁊ cre-
scebat. Tādē h̄ p̄p̄erto statuit rex egi-
pti q̄ q̄cqd̄ nascēt̄ eis sex⁹ masculini pi-
ceret̄ i fluuiū. q̄cquid feminei seruare
ē vt sic viri destruerēt ⁊ m̄lierib⁹ ad li-
bidinē vterēt̄. Cui⁹ t̄p̄is tēpestare na-
t⁹ est Moyses quē de⁹ nūcū suū fecit
ad pharaonē ⁊ p̄ quē pplm liberavit
Dicit ergo sic. Hec s̄z sapia pplz iustū
.i. filios isrl̄ qui ideo iusti dicūt̄. q̄a fi-
dē habuerūt de vnoz vero deo colēdo
Vñ Abacuck. ii. Iust⁹ ex fide sua ui-
uit et semē sine querela. i. semē patri-
archaz q̄ vixerūt sine q̄rela. Et conti-
nue aliq̄ fuerūt in illo pplō boni iusti
et sine q̄rela p̄uerfantes. Liberavit a
natiōibus. i. ab egiptis q̄ tales mase-
rūt quales nati sūt carētes sup̄natura-
li cognitione dei: que est per fidē in p̄-
senti. Que qdem natiōes illū populū
opprimebāt opib⁹ duris luti et lateris
vt sup̄radictū ē. Vñ Exo. i. Vēite sa-
piēt̄ opprimam⁹ euz. Hec igit̄ sapia
fuit in ista liberatiōe agēs p̄ncipale
Agēs ū instrumētale fuit moyses. De
quo subdit̄ Intrauit in animam serui
dei. i. sapia itrauit i aīaz Moysi q̄ fuit

LEC. CXXXIII.

seru⁹ dei. Iuxta illd̄ Exo. iiii. Ego ero
in ore tuo et docebo te qd̄ loquar̄. Et
stetit sapia viz vñ ip̄e Moyses p̄ reges
horrēdos: pharaonē et ei⁹ p̄ncipes. In
portent̄ et signis. i. faciēdo portēta et
signa mirabilia. Portētū dicit̄ a portē
dere qd̄ est p̄signare aliquid mirabile
nouū a. ¶ Vñ ysi. ii. ethi. c. 3. Portē-
ta dicta phibēt a portēdo. i. p̄ōndēdo
ostēta. eo q̄ oñdē fuit a aliq̄ videat̄ Pro-
digia h̄ eo q̄ porro. i. p̄cul fuit a p̄dicat̄
Mōstra ū a mōstro sūt dicta eo q̄ ali-
qd̄ signādo demōstrāt siue q̄ stati mō-
strēt qd̄ appareat. Qñ ei monstra gi-
gnūt̄ significāt cōiter aliq̄s magnas
mutatiōes futuras i republica sicut pa-
tet aīq̄. Xerxes pdidit p̄sarū regnum
Vulpis ex aqua dī p̄creata fuisse. Et
aīq̄ alexander occis⁹ esset: m̄lier. qdā
mōstrū quoddā enixa est: qd̄ sup̄iores
ptes corpis hūanas habuit s̄z mortu-
as inferiores diuersaz bestiaz s̄z viuē-
tes. ⁊ significauit repētīnā regis inf̄e-
ctionē. ¶ Videatur ysidor⁹ vbi sup̄ra
Monstr⁹ etiā fuit ille tici⁹ q̄ iacēs no-
uem iugera occupauit. sicut Homer⁹
terat̄: hoc nō scriberē nisi i ysidoro in-
uenisset. Est enī iuger quantū aratrū
arare potest vno die et cōtinet i lōgi-
tudine secundum Papiā ducētos qua-
dragīta pedes. ⁊ in latitudine medie-
tatem. Quod spacium si mltiplicet̄
per nouem et dicatur. q̄ homo tantū
spacium occupauerit iacendo. fiet so-
lenne mēdatium sicut credo. Stetit er-
go Moyses contra reges horrendos
in portentis et signis. Signa dicuntur
miracula Iuxta illud Marci ultimo
Signa autem eos qui crediderint: hec
sequentur. In nomine meo demonia
eicientz. ¶ Sed hic potest esse du-
biū quare modernis temporib⁹ nō fi-
E. ii.

unt miracula ita passim sicut olim in
p̄m̄atiua eccl̄a. ¶ Tūc enī in l̄ra v̄ifica
batur illa auctoritas de fidelib⁹ de q̄
q̄ illis signis. ¶ Ad hoc dicēdū q̄ ec-
clesia cōsiderat̄ fm̄ triplicē statū: p̄mi-
tiū mediūz vltimū. In p̄m̄atiuo sta-
tu fiebāt signa frequēter. In statu mo-
dero raro. S̄z in t̄p̄ib⁹ antix p̄i rarissi-
me. In statu nāq̄ p̄m̄atiuo fiebāt fre-
quēter mirac̄a q̄a fm̄ Crisost. Vera
miracula h̄nt admirationē vtilitatē et
necessitatē. Tūc igit̄ oportuit frequē-
ter fieri mirac̄a q̄a vera mirac̄a h̄nt
admirationē et homīes delectātur in
mirabilib⁹ et hoīes erāt tūc aliqb⁹ de-
lectationib⁹ sublenādi ad fidē. Et itēz
propt̄ vtilitatē q̄a tūc erāt mlti fide-
les et errorib⁹ iuoluti. Moderno vero
t̄p̄e raro fiūt q̄a nec suadet necessitas
eo q̄ fidelū mltitudo est magna. Ali-
quādo t̄n̄ fiūt. quia hoc suadet vtilitas
eo q̄ aliq̄ ifirmi sūt z idigētes solida-
ri in his que dei sūt. S̄z quare mō non
fiūt ita passim z idifferēter sicut in ec-
clesia p̄m̄atiua triplex est ratio. Primo
q̄a eccl̄a mō est firmataz stabilita in fi-
de. Et hec est ratio Grego. q̄ ponit ex
emplū de plāta: cui tā diu aq̄ ifūdīm⁹
donec eā cū t̄ra cōualuisse videm⁹. Se-
cūdo propt̄ vniuersale mūdi exēplū z
hāc rōez. Asserit Aug⁹. xxii. de ci. dei
c. viii. Qui s̄q̄s prodigia adhuc ingrit
vt credat: magnū est ipsū prodigium
Qui etiā mūdo credēte nō credit.
Tertio propt̄ fidei mai⁹ meritū q̄a s̄z
Greg. in om̄. Fides nō habet meritū
cui hūana rō p̄bet expimētū. Ex li p̄z
q̄ fides ē nobis meritoria magis: ce-
teris parib⁹ q̄ fuit patrib⁹ in eccl̄a p̄mi-
tiua. In fine at̄ mūdi rarissime fiēt mi-
racula triplici de causa fm̄ yfid. de sū-
mo bono li. p̄. c. xv. Priō vt p̄sequētū
man⁹ audatior efficiat̄. Secdo vt sc̄oib⁹

patia euident⁹ cōprobeſ. Tertio vt eo-
rū q̄ casuri sūt leuitas ondat̄. Iuxta at̄
illā p̄ticulā Stetit p̄tra reges horrēdos.
Notādū q̄ oīs bon⁹ plat⁹ tal⁹ dēt eē vt p̄
iure eccl̄e z v̄itate sacre doc̄ne audeat
stare p̄tra reges z tirānos: sic apl̄i: sic p̄-
phete: sic martyres sic p̄fessores vt pos-
sit de eo dici. Stetit p̄ reges horrēdos.
b. ¶ In qb⁹ v̄bis bonū platū q̄ttuor
recomēdat̄. duo a pte subiecti z duo a
pte obiecti. A pte quēdē subiecti: recti-
tudo cōscie q̄a stetit fortitudo resistē-
tie q̄a cōtra. A pte vero obiecti: altitu-
do reuerentie: q̄a reges. z magnitudo
maliuolētie q̄a horrēdos. ¶ Primo de-
bet in plato esse rectitudo cōscie: sicut
monet eos apl̄s Eph. vi. State inq̄t suc-
cincti lūbos v̄ros in v̄itate induti lori-
ca iusticie et calceati pedes in p̄parati-
one euāgelii pacis. Proprietatē palme
dicat̄ q̄ nullo pōdere ipediē: quin sēp
stature teneat r̄ctitudinē: q̄tūcūq̄ on⁹
magnū sibi imponat̄ dū crescat. z ido
q̄a sic iuenit̄ iuicte v̄tutis: deputabat̄
in ornāmētū victoris. Moraliē. Pre-
latus q̄tūcūq̄ sibi on⁹ iponat̄ p̄ p̄secu-
tionē tirānicā z iuistā semp̄ seruare de-
bet stature r̄ctitudinē in cōscietiat̄ si-
bi merito dici possit illd̄ Cāti. vii. Sta-
tura tua assimilata est palme. Dicit ei
Aris. p̄. Ethic. q̄ v̄tuosus debet eē sicut
tetragon⁹ sine vituperio. Corp⁹ tetra-
gonū sicut tessera in oī sua pte equali-
ter stat. vñ ita fortit̄ stat vn⁹ dec⁹ sup
vnitatē sicut sup sex p̄icta. Ita debet
v̄tuosus et maxime plat⁹ facere. Sapie-
v. Stabit iusti in magna p̄stātia. Stās
est p̄mptior ad m̄istrādū. Luce. x. De
Martha que stetit et ait. Dñe non est
tibi cure q̄ soror mea reliq̄t me solāz
m̄istrare. Fortior ad dimicandū sicut
dicit̄ Paral. i. i. ¶ Hic stetit in medio
agri et defēdit eū. Ap̄rior ad ambulā

dum Thobie primo. Inuenit iuuenē
stantē splendidū precinctū et quasi pa-
ratū ad ambulādū. Altior ad p̄tēplādū.
Abacuck. ii. Et super custodiā meā sta-
bo: et etiā figā gradū sup munitionez
et cōtēplabor vt videā. ¶ Secdo i bono
plato debet eē fortitudo resistētie cōt̄
malos et ideo dī cōtra. Nō enī licet si-
bi fugere figere v̄l fauere. fugē p̄-
cure dimissionē. fingere per dissimula-
tionē. fauere per adulatōez. Sed stare
contra veniēdo cōtra opponēdo p̄ di-
cēdo. Vñ de platis bōis pōt exponi il-
lud p̄s. Posuisti uos in cōtradictionez
vicinis nr̄is. ¶ Tertio ad p̄mēdatōnē
boni plati a pte obiecti notat̄ altitudo
reuerētie. quia p̄ reges. Sic Helyas cō-
tra achab et oēs p̄phete cōtra reges se
obiecerūt sicut p̄z palip. i. z. ii. et i libris
Regū Parthi z Medi z oēs orienta-
les vt̄t̄ elephātis in bellis suis. Est ei
elephas animal ita forte q̄ sup dorsū
suū extruit̄ vnū castrū ligneū in quo
p̄nt xxx. vel xl. vel l. hoīes dimicare.
Alexāder aut̄ magn⁹ pugnatur⁹ con-
tra porū regē Indie duplici cōtra illos
elephātes vt̄bebat̄ cautela. vñ a vice or-
dinant q̄ ponerēt̄ statue erec plene
prumis calidis et feruētib⁹ i viab⁹ de-
berēt̄ isti elephantēs trāsire: q̄ statuas
hoīes estiantes eas cū p̄muscidis ele-
uare z subuertē mitebāt̄. S̄z stati ab e-
re feruētū i p̄muscidis p̄busti fugā im-
erūt et maxiaz stragē i exercitu idoz
fecerūt. Aliavice corā sito exercitu fe-
cit minari vnū gregem porcorū in q̄
insit vnū porcū teneri z affligi. q̄ cla-
mate tot⁹ grex grinnire cepit. mō ele-
phas naturalit̄ timet grinnitū suis. au-
diētes igit̄ elephātes t̄n̄ strepitū por-
cor⁹ talit̄ grinnitū: fugā ierūt z i ex-
ercitū p̄pū: grauissimā stragē fecerūt

Hāc cautelā narrat iohēs belet. li. ii.
de officio eccie. Moraliē per istos ele-
phātes q̄ sūt aīalia maxia et fortissima z
castissima signat̄ maiores plati i eccl̄a
p̄pter magnitudinē dignitatē. z p̄pter
silitudiez castitatē. q̄a elephas ē aīal ca-
stissimū. Horū officiū ē in exercitu ec-
clesie p̄cedere et malos hostes muzi-
tu sue predicationis trere. Sup istos col-
locat̄ turrez lignee. q̄a eis supponit̄
eccie z pittū aīary cure. Talis fuit pe-
trus de q̄ dicit saluator. Mat. xvi. Tu
es petr⁹ et sup hāc p̄. e. ec. m. Diabol⁹
igit̄ timēs istos elephātes duplicē p̄-
uidit cautelā. Primo ei pōt cōtra eos
statuas ereas plenas igne. Iste statue
sūt mali nobiles: p̄ceres z potētes qui
vidētur generosi sic fuerūt p̄res eorū
Sed non sūt nisi statue et larvati quia
effigiē exteriorē hoīs h̄nt: s̄z nō vitas.
ñ prudētia ñ rationē. nō māsuetudinē
quā hoī ididit natura. sūt t̄n̄ statue e-
ree p̄p̄ strepitū pōpe z supbie secula-
ris z sūt repleti intrinsec⁹ igne iracū-
die. Et t̄les sūt secta dyaboli. De q̄ iob.
xli. Halitus ei⁹ prunas ardere facit. Isti
stāt hodie cōtra elephātes. i. epōs z cō-
burūt p̄muscidas eoz. ita q̄ nec corri-
pe nec corrigē eos audēt. Et ñ solū is-
tos timēt ep̄i nr̄i imo strepitū porcor⁹
timēt clamorē vnūz sus. porci sūt lubri-
ci moraliter z sus ē meretx. i. iux illd̄
p. xi. Circul⁹ aure⁹ i narib⁹ suis multi-
er pulchra et fatua. Tal⁹ elephas non
fuit Iohēs baptista q̄n dixit herodi. ñ
s̄z tibi habē vxorē fr̄is tui. zc. Mat. vi.
Nec tales fuerūt apl̄i q̄z locū mō ep̄i
tenēt q̄b⁹ p̄dixerat saluator. mar. xiii.
Tradēt vōs i cōcilis z i synagogis su-
is z flagellabūt vōs z aū reges z p̄fides
stabit propt̄ me i testionū illis. Quar-
to ad p̄mēdatōnē boni plati subditur
E. iii.

unt miracula. ita passim sicut olim in
p̄matiuā eccl̄a. ¶ Tūc enī in l̄ra v̄ifica
batur illa auctoritas de fidelib⁹ de q̄n
q̄ illis signis. ¶ Ad hoc dicēdū q̄ ec
clesia cōsiderat̄ fm̄ triplicē statū: p̄mi
tiuū mediū vltimū. In p̄matiuo sta
tu fiebāt signa frequēter. In statu mo
dero raro. S̄z in t̄pib⁹ antix̄ p̄i rarissi
me. In statu nāq̄ p̄mitiuo fiebāt fre
quēter mirac̄a q̄a fm̄ Crisost. Vera
miracula h̄nt admirationē vtilitatē et
necessitatē. Tūc igit̄ oportuit frequē
ter fieri mirac̄a q̄a vera mirac̄a h̄nt
admirationē et homies delectātur in
mirabilib⁹ et hoies erāt tūc aliq̄ de
lectatiōib⁹ subleuādi ad fidē. Et itēz
propt̄ vtilitatē q̄a tūc erāt m̄lti ifide
les et errorib⁹ iuoluti. Moderno vero
tpe raro fiūt q̄a nec suadet necessitas
eo q̄ fidelitū m̄ltitudo est magna. Ali
quādo t̄n fiūt. quia hoc suadet vtilitas
eo q̄ aliq̄ ifirmi sūt z idigētes solida
ri in his que dei sūt. S̄z quare mō non
fiūt ita passim z idifferēter sicut in ec
clesia p̄mitiuā triplex est ratio. Primo
q̄a eccl̄a mō est firmataz stabilita in fi
de. Et hec est ratio Grego. q̄ ponit ex
emplū de plāta: cui tā diu aq̄ ifūdīm⁹
donec eā cū t̄ra cōualuisse videm⁹. Se
cūdo propt̄ vniuersale mūdi exēplū z
hāc rōez Asserit Aug⁹. xxii. de ci. dei
c. viii. Quisq̄ prodigia adhuc inquit
vt credat: magnū est ipsū prodigium
Qui etiā mūdo credēte nō credit.
Tertio propt̄ fidei mai⁹ meritū q̄a s̄z
Greg. in om̄. Fides nō habet meritū
cui hūana rō p̄bet exp̄imētū. Ex l̄i p̄z
q̄ fides ē nobis meritoria magis: ce
teris parib⁹ q̄ fuit patrib⁹ in eccl̄a p̄mi
tiuā. In fine at̄ mūdi rarissime fiēt mi
racula triplici de causa fm̄ ysid. de sū
mo bono li. p̄. c. xv. P̄rio vt p̄sequētū
man⁹ audatior efficiat̄. Secdo vt sc̄toꝝ

patia euident⁹ cōprobeſ. Tertio vt eo
rū q̄ casuri sūt leuitas oñdaſ. Iuxta at̄
illā p̄ticulā Stetit p̄tra reges horrēdos
Notādū q̄ ois bon⁹ plat⁹ tal⁹ dēt eē vt p̄
iure eccl̄ez v̄itate sacre doct̄ne audeat
stare p̄tra reges z tirānos: sic apl̄i: sic p̄
phete: sic martyres sic p̄fessores vt pos
sit de eo dici. Stetit p̄ reges horrēdos.

b. ¶ In q̄b⁹ v̄bis bonū platū q̄tuor
recomēdat̄. duo a pte subiecti z duo a
pte obiecti. A pte q̄n dē subiecti: recti
tudo cōscie q̄a stetit fortitudo resistē
tie q̄a cōtra. A pte vero obiecti: altitu
do reuerentie: q̄a reges. z magnitudo
maliuolētie q̄a horrēdos. ¶ Primo de
bet in plato esse rectitudo cōscie: sicut
monet eos apl̄s Eph. vi. State inq̄t suc
cincti lūbos v̄ros in v̄itate induiti lori
ca iusticie et calceati pedes in p̄parati
one euāgelii pacis. Proprietas palme
dicit̄ q̄ nullo pōdere ipediē: quin sēp
stature teneat r̄ctitudinē: q̄tūcūq̄ on⁹
magnū sibi imponat̄ dū crescit. z ido
q̄a sic iuenit̄ iuicte v̄tutis: deputabat̄
in ornamētū victoris. Moralit̄. Pre
latus q̄tūcūq̄ sibi on⁹ iponat̄ p̄ p̄secu
tionē tirānicāz iustā semp̄ seruare de
bet stature r̄ctitudinē in cōsciet̄ia vt si
bi merito dici possit illd̄ Cāti. vii. Sta
tura tua assimilata est palme. Dicit̄ ei
Aris. p̄. Ethi. q̄ v̄tuosus debet eē sicut
tetragon⁹ sine vituperio. Corp⁹ tetra
gonū sicut tessera in oī s̄ra pte equali
ter stat. vñ ita fortit̄ stat vñ deci⁹ sup
vnitatē sicut sup sex p̄cta. Ita debet
tuosus et maxime plat⁹ facere. Sapie
v. Stabūt iusti in magna p̄stātia. Stās
est p̄mptior ad m̄strādū. Luce. x. De
Martha que stetit et ait. Dñe non est
tibi cure q̄ soror mea reliq̄t me solāz
m̄strare. Fortior ad dimicandū sicut
dicit̄ Paral. ii. ¶ Hic stetit in medio
agri et defēdit eū. A p̄rior ad ambulā

dum Thobie primo. Inuenit iuuenē
stantē splendidū precinctū et quasi pa
ratū ad ambulādū. Altior ad p̄tēplādū.
Abacuck. ii. Et super custodiā meā sta
bo: et etiā figā gradū sup munitionez
et cōtēplabor vt videā. ¶ Secdo i bono
plato debet eē fortitudo resistētie cōt̄
malos et ideo dī cōtra. Nō enī licet si
bi fugere figere v̄l fauere. fugē p̄
cure dimissionē. fingere per dissimula
tionē. fauere per adulatōez. Sed stare
contra veniēdo cōtra opponēdo p̄ di
cēdo. Vñ de platis bōis pōt exponi il
lud ps. Posuisti uos in cōtradictionez
vicinis nr̄is. ¶ Tertio ad p̄mēdatōnē
boni plati a pte obiecti notat̄ altitudo
reuerētie. quia p̄ reges. Sic Helyas cō
tra achab et oēs p̄phete cōtra reges se
obiecerūt sicut p̄z palip. i. z. ii. et i libri
Regū Parthi z Medi z oēs orienta
les v̄tūcūq̄ elephātis in bellis suis. Est ei
elephas animal ita forte q̄ sup dorsū
sū extruīt vñ castrū ligneū in quo
p̄nt xxx. vel xl. vel l. hoies dimicare.
Alexāder aut̄ magn⁹ pugnatur⁹ con
tra porū regē Indie duplici cōtra illos
elephātes vt beaſ cautela. vñ a vice or
dinant q̄ ponerēt̄ statue eree plene
prunis calidis et feruētib⁹ i viab⁹ de
berēt isti elephantēs trāsire: q̄ statues
hoies estiantes eas cū p̄muscidis ele
uare z subuertē mitebāt̄. S̄z stati ab e
re feruētū i p̄muscidis p̄busti fugā im
erūt et maxiaz stragē i exercitū idoz
fecerūt. Aliavice corā suo exercitū fe
cit minari vñ gregem porcorū in q̄
institū vñ porcū teneri z affligi. q̄ cla
mate tot⁹ grex grimmire cepit. mō ele
phas naturalit̄ timet grimmitū suis. au
diētes igit̄ elephātes t̄n strepitū por
corū talit̄ grimmitū: fugā ierūt z i ex
ercitū p̄pū: grauissimā stragē fecerūt

Hāc cautelā narrat iohēs be leth. li. ii.
de officio eccie. Moralit̄ per istos ele
phātes q̄ sūt aialia maxia et fortissima z
castissima signat̄ maioreſ plati i eccl̄a
p̄pter magnitudinē dignitatē. z p̄pter
silitudinē castitatē. q̄a elephas ē aial ca
stissimū. Horū officū ē in exercitū ec
clesie p̄cedere et malos hostes muzi
tu sue predicationis trere. Sup istos col
locat̄ turreſ lignee. q̄a eis supponit̄
eccie z pittūcū aiaz cure. Talis fuit pe
trus de q̄ dicit saluator. Mat. xvi. Tu
es petr⁹ et sup hāc pe. e. ec. m. Diabol⁹
igit̄ timēs istos elephātes duplicē p̄
uidit cautelā. Primo ei pōit cōtra eos
statuas ereas plenas igne. Iste statue
sūt mali nobiles: p̄ceres z potētes qui
vidētur generosi sic fuerūt p̄res eorū
Sed non sūt nisi statue et laruati quia
effigie exteriorē hois h̄nt: s̄z nō v̄tūcūq̄
n̄ prudētā n̄ rationē. nō māsuētudinē
quā hoī ididit natura. sūt t̄n statue e
ree p̄p̄ strepitū pōpe z supbie secula
ris z sūt repleti intrinsec⁹ igne iracū
die Et t̄les sūt secta dyaboli. De q̄ iob.
xli. Halitus ei⁹ prunas ardere facit Isti
stāt hodie cōtra elephātes. i. epōs z cō
burūt p̄muscidas eoz. ita q̄ nec corri
pe nec corrigē eos audēt. Et n̄ solū is
tos timēt ep̄i nr̄i imo strepitū porcorū
timēt clamorē vñ suis. porci sūt lubri
ci moraliter z sus ē meretrix. iux̄ illd̄
p. xi. Circul⁹ aure⁹ i narib⁹ suis mult
er pulchra et fatua. Tal⁹ elephas non
fuit Iohēs baptista q̄n dixit herodi. n̄
s̄z tibi habē vxorē fr̄is tui. zc. Mat. vi
Nec tales fuerūt apl̄i q̄z locū mō ep̄i
tenēt q̄b⁹ p̄dixerat saluator. mar. xiii.
Tradēt vos i cōcilis z i synagogis su
is z flagellabūt vos z aū reges z p̄fides
stabit̄ propt̄ me i testionū illis. Quar
to ad p̄mēdatōnē boni plati subditur
E. iiii.

ant miracula. ita passim sicut olim in p̄matua ecc̄la. ¶ Tūc enī in l̄ra v̄ifica batur illa auctoritas de fidelib⁹ de q̄n q̄ illis signis. ¶ Ad hōc dicēdū q̄ ecc̄lesia cōsiderat̄ fm̄ triplicē statū: p̄mi tiuū mediū vltimū. In p̄matuo sta tu fiebāt signa frequēter. In statu mo derno raro. Sz in t̄pib⁹ antix̄p̄i rarissi me. In statu nāq̄ p̄mitiuo fiebāt frequēter mirac̄la q̄ fm̄ Crisost̄. Vera miracula h̄nt admirationē vtilitatē et necessitatē. Tūc igit̄ oportuit frequē ter fieri mirac̄la q̄ vera mirac̄la h̄nt admirationē et homiēs delectātur in mirabilib⁹ et hoies erāt tūc aliqb⁹ delectationib⁹ subleuādi ad fidē. Et it̄ez p̄opp̄ vtilitatē q̄ tūc erāt mlti ifide les et errorib⁹ iuoluti. Moderno vero tpe raro fiūt q̄ nec suadet necessitas eo q̄ fidelū mltitudo est magna. Ali quādo tñ fiūt. quia hoc suadet vtilitas eo q̄ aliqb⁹ ifirmi sūt z idigētes solida ri in his que dei sūt. Sz quare mō non fiūt ita passim z idifferēter sicut in ec clesia p̄matua triplex est ratio. Primo q̄ ecc̄la mō est firmata z stabilita in fi de. Et hec est ratio Grego. q̄ ponit ex emplū de plāta: cui tā diu aq̄ ifūdū⁹ donec eā cū t̄ra cōualuisse videm⁹. Se cūdo p̄opp̄ v̄muer sale mūdi exēplū z hāc rōez Asserit Aug⁹. xxii. de ci. dei c. viii. Quisq̄s prodigia adhuc ingrit vt credat: magnū est ipsū prodigium Qui etiā mūdo credēte nō credit. Tertio p̄opp̄ fidei mai⁹ meritū q̄ sz Greg. in om̄i. Fides nō habet meritū cui hūana rō p̄bet exp̄imētū. Ex h̄ p̄ q̄ fides ē nobis meritoria magis: ce teris parib⁹ q̄ fuit patrib⁹ in ecc̄la p̄mi tiua. In fine at̄ mūdi rarissime fiēt mi racula triplici de causa fm̄ ysid. de sū mo bono li. p̄. c. xv. P̄rio vt p̄sequētū man⁹ audatior efficiat̄. Scdo vt sctōry

patia euident⁹ cōprobat̄. Tertio vt eo rū q̄ casuri sūt leuitas oñdaē. Iuxta at̄ illā p̄niculā Stetit̄ tra reges horredos. Notādū q̄ ois bon⁹ plat⁹ tal̄ dēt eē vt p̄ iure ecc̄lez v̄itate sacre doct̄ne audeat stare tra reges z tirānos: sic apli: sic p̄ phete: sic martyres sic p̄fessores vt pos sit de eo dici. Stetit̄ q̄ reges horredos.

b. ¶ In qb⁹ v̄bis bonū platū q̄tuor recōmēdat̄. duo a pte subiecti z duo a pte obiecti. A pte quēdē subiecti: recti tudo cōscie q̄ stetit fortitudo resistē tie q̄ cōtra. A pte vero obiecti: alitu do reuerentie q̄ reges. z magnitudo maliuolētie q̄ horredos. ¶ Primo de bet in plato esse rectitudo cōscie: sicut monet eos apls Eph. vi. State inqt̄ suc cincti lūbos v̄ros in v̄itate induti lori ca iusticie et calceati pedes in p̄parati one euāgelii pacis. Proprietatis palme dicit̄ q̄ nullo pōdere ipediē: quin sēp stature teneat̄ r̄ctitudinē: q̄ tūc q̄ on⁹ magnū sibi imponat̄ dū crescat. z ido q̄ sic iueniē iuncte v̄titutis: deputabat̄ in ornamētū victoris. Moralit̄. Pre latus q̄ tūc q̄ sibi on⁹ iponat̄ p̄ p̄secu tionē tirānicā z iūsta sēp seruare de bet stature r̄ctitudinē in cōsciētia vt si bi merito dici possit illd̄ Cāti. vii. Sta tura tua assimilata est palme. Dicit̄ ei Aris. p̄. Ethi. q̄ v̄tuosus debet eē sicut tetragon⁹ sine vituperio. Corp⁹ tetra gonū sicut tessera in oī sua pte equali ter stat. vñ ita fortiē stat vñ deci⁹ sup vnitatē sicut sup sex pūcta. Ita debet v̄ tuosus et maxime plat⁹ facere. Sapie v. Stabūt iusti in magna p̄stātia. Stās est p̄mptior ad m̄strādū. Luce. x. De Martha que stetit et ait. Dñe non est tibi cure q̄ soror mea reliqt̄ me solaz m̄strare. Fortior ad dimicandū sicut dicit̄ Paral. ii. ¶ Hic stetit in medio agri et defēdit eū. A p̄rior ad ambulā

dum Thobie primo. Inuent̄ iuuenē stantē splendidū precinctū et quasi pa ratū ad ambulādū. Altior ad p̄tēplādū. Abacuck. ii. Et super custodiā meā sta bo: et etiā figā gradū sup munitionez et cōtēplabor vt videā. ¶ Scdo i bono plato debet eē fortitudo resistētie cōt malos et ideo dī cōtra. Nō enī licet si bi fugere figere v̄ fauere. fugē p̄ cure dimissionē. fingere per dissimula tionē. fauere per adulatōez. Sed stare contra veniēdo cōtra opponēdo p̄ di cēdo. Vñ de platis bōis pōt exponi il lud ps. Posuisti uos in cōtradictionez vicinis nris. ¶ Tertio ad p̄mēdatōnē boni platī a pte obiecti notat̄ altitudo reuerētie. quia p̄ reges. Sic Helyas cō tra achab et oēs p̄phete cōtra reges se obiecerūt sicut p̄z palip. i. z. ii. et i librif Regū Parthi z Medi z oēs orienta les v̄tūf̄ elephātis in bellis suis. Est ei elephas animal ita forte q̄ sup dor sū sinū extruī v̄nū castrū ligneū in quo p̄nt xxx. vel xl. vel l. hoies dimicare. Alexāder aut̄ magu⁹ pugnatur⁹ con tra porū regē Indie duplici cōtra illos elephātes v̄tebat̄ cautela. vñ a vice or dinauit q̄ ponerēt̄ statue eree plene prunis calidis et feruentib⁹ i viabū de berēt̄ isti elephantes trāsire: q̄ statue hoies estiantes eas cū p̄muscidis ele uare z subuertē nitebat̄. Sz stati ab e re feruenti i p̄muscidis p̄busti fugā ini erūt et maxiaz stragē i exercitu idoz fecerūt. Aliavice corā suo exercitu fe cit minari v̄nū gregem porcū in q̄ insit v̄nū porcū teneri z affligi. q̄ cla mātē tot⁹ grex grinnire cepit. mō ele phas naturalit̄ timet grinnitū suis. au diētes igit̄ elephātes tñ strepitū por corū talit̄ grinnitū: fugā iierūt z ex ercitu p̄p̄: grauissimā stragē fecerūt

Hāc cautela narratio hēs beleth. li. ii. de officio ecc̄le. Moralit̄ per istos ele phātes q̄ sūt aialia maxia et fortissia z castissima signat̄ maiorez platī i ecc̄la p̄pter magnitudinē dignitatē. z p̄pter silitudiez castitatē. q̄ elephas ē aial ca stissimū. Horū officiū ē in exercitu ec clesie p̄cedere et malos hostes mugi tu sue predicationis trere. Sup istos col locat̄ turres lignee. q̄ eis supponit̄ ecc̄le z pittūt̄ aiaz cure. Talis fuit pe trus de q̄ dicit̄ saluator. Mat. xvi. Tu es petr⁹ et sup hāc pe. e. ec. m. Diabol⁹ igit̄ timēs istos elephātes duplicē p̄ midit̄ cautela. Primo ei pōit̄ cōtra eos statue ereas plenas igne. Iste statue sūt mali nobiles: p̄ceres z potētes qui vidētur generosi sic fuerūt p̄res eorū Sed non sūt nisi statue et laruati quia effigiē exteriorē hois h̄nt: sz nō v̄itas. n̄ prudētā n̄ ratiōnē. nō māsuetudinē quā hoi ididit natura. sūt tñ statue eree p̄p̄ strepitū pōpe z supbie secula ris z sūt repleti intrinsec⁹ igne iracū die. Et t̄les sūt secta dyaboli. De q̄ iob. xli. Halitus ei⁹ p̄runas ardere facit Isti stāt hodie cōtra elephātes. i. epōs z cō burūt p̄muscidas eorū. ita q̄ nec corri pe nec corrigē eos audēt. Et n̄ solū istos timēt ep̄i n̄ri imo strepitū porcū timēt clamorē v̄nū suis. porci sūt lubri ci moraliter z sus ē meretx̄. i. u. x̄ illd̄ p. xi. Circul⁹ aure⁹ i narib⁹ suis multi er pulchra et fatua. Tal̄ elephas non fuit Iohēs baptista q̄ dixit herodi. n̄ lz tibi habē vxorē fr̄is tui. zc. Mat. vi Nec tales fuerūt apli q̄z locū mō ep̄i tenēt qb⁹ p̄dixerat saluator. mar. xiiii. Tradēt vos i cōcilis z i synagogis suis z flagellabūt vos z aū reges z p̄fides stabit̄ p̄opp̄ me i testimiū illis. Quar to ad p̄mēdatōnē boni platī subditur

a pte obiecti cui debet resistere: magnitudo malivolentie. qd horredos. Vald eni tribilis e pta tyrannica: z tu xps e fortior. Vn simplicissimiviri tyrannos denuncit ipi vntute q dicit. Sap. viii. Tie but me reges horredi. Ista q dicta sut pnt etiã applicari ad btãz katherinãz q stetit cõtra maxmũ tirãnum z pnci pes suos. **LEC. CXXXIII.**

Quod reddidit iustis mercedẽ laborũ suorũ et deduxit eos i via mirabili. Et fuit illis i velamento diei et i luce stellarũ nocte. z trãstulit illos per mare rubrũ et trãsuexit illos p aq nimiã. Inimicos aut illoz demersit in mare: et ab altitudine inferorũ eduxit eos. **¶** Postq factũ fuit breuitẽ z sũmati de liberatiõẽ ppli isrlitici de egipto in manu moyfi. In ista locõẽ plegẽ spiritus scũs: siue Salomõ p spũm sanctũ diffusũ de modo recedẽdi eorũde. Et duo narrat videlz: hebreorũ opulẽtã ditatiõẽ i eorũ exitu de egipto: et eorũ mirabilẽ pegrinatõẽ i deserto. Quãtũ ad primũ dicit sic. Et reddidit iustis mercedẽ laborũ suorũ. Vbi sci sciẽdũ q filii isrl in exitu eorũ de egipto acceperũt mutuo ab egiptiis suppellectilẽ variã vestes et vasa i magna copia z oia secũ asportauerũt de mandato domini. **¶** Vnde nec furtũ p miserũt. Tu qd dei autoritate fecerũt q e dñs ois. Tu etiã qd eis debebatur merces p labore durissio q seruiant i egipto. Et h e qd dicit. Et reddidit iustis mercedẽ laborũ suorũ. quibz laboribz egiptiis seruerãt ãnis. cccc. dãdo eis boã mobilia egiptorũ p magz pte vn caũt eccia. Hec nox e i q dñs spoliãnit egiptios: ditãuit hebreos. **¶** Seqẽ scdã de mirabili eorũ pegrinatõẽ i deserto i q pẽsãda sut multa. Cũalĩt tñ duo

scã. viã per quã et tẽp p qd. Quãtũ ad viã fuerũt tres difficultates. spacioũ desertũ: mare rubrũ: et flumẽ iordani cũ. Quãtũ ad tẽp sicut tũc ita z nunc. Fuerũt pẽs diuersitates videlz diei et noctis. In die protexit eos a feruore maxio qui e in partibz illis per nubes que pplm sãp obũbrauit ne lederẽtur ab estu. In nocte p colũnã nubis quõ eis illuxit ita q se trãssere potuerũt qñ eis placebat tam de nocte q de die. Rursus vt ad viã redeam p quã de egipto trãsierũt fuerũt tres difficultates sicut prius tetigi. Trãsit p desertũ: trãsit p mare rubrũ: et trãsit p iordanis flumiũ. In mari rubro fecit de duodecim diuisiones iuxta numerũ tribuum filioz israel ita q vnãqz in sua diuisione trãsiret. Et ibi tribz iuda meruit primo regnũ: qd ipã Moysẽ pcedẽtẽ pmo secuta e aliis dubitatibz. Egipti aut has diuisiones vidẽtes in mari rubro et hebreos p easdẽ trãsire corã eis sn piclo. aiatũ sũt ad intrãduz mare rubrũ: qd et dñs sustinuit patiẽt. Tandẽ i vigilia matutia respexit dñs sup castra egipticũ z reuerse sũt aq maũ q steterãt trãseũtibz filiis isrl a dextrã z a sinistris qĩ murus et submerserũt pharaonẽ et exercitũ ei totũ. Dicitur autẽ iõ mare rubrũ qd ois terra circũstãas rubra e: et inficit aquã colore con simili. Ibi etiã rubec gẽme iueniũtur. His intellect sãsus lre satis pã. Dicit ei sic. Et deduxit illos i via mirabili vide lz p desertã trã et iniã: nec illa quẽ isti asportauerũt de egipto potuerũt eis sufficẽ vltẽ ginta dies. Et fuit illis i velamento diei. i. p diẽ ptegit eos p nubẽ sicut p dicitũ e. et i luce stellarũ p noctẽ hoc e i colũna nubis. z trãstulit illos p mare rubrũ: sicco scãz vestigio z sine pi

culo qũtũ ad mare rubrũ z trãsuexit illos p aq nimiã. i. p iordanis flumiũ q illo tpe trãsierãt alueos suos sicut pã Io sue. iii. De q hic narrãda e hystoria. cũ exploratores trã pissionẽ vidissẽt z relationẽ Iosue fecissẽt certo tpe. Iosue dicit ad pplz quẽ ducebat. Scificami cras videbitũ mirabilia. statiq de mãe dicit sacerdotibz q accipiẽtes archãm intrãtẽ flumiũ q tũc maxĩ fuit. tũ ex aquis imbrũ. tũ ex liqfactiõẽ niuũ de mõtibz. Cũq sacerdotes intrãssẽt aquã steterũt aq ex illa pte vnde fluebãt. qĩ mõs: ex alia aut descẽdebãt et currebãt i mare mortuũ. Sacerdotes ù steterunt in medio flumis cũ archa duz vnũuersus pplis pertrãsiret. Et hãc hystoria tãgũt hic cũ dicit. Trãsuexit illos p aquã nimiã. i. p iordanẽ qui tunc maxĩ exitebat. **¶** Vel aliẽ potest exponi de mari rubro et tũc pũnuãt cũ littera que dicit. Inimicos aut illorũ demersit in mari. i. egiptios. z ab altitudine i ferorũ eduxit eos. i. hebreos ab altitudine. i. pfũditate maris: qvalde i ferũ descẽdebat. Trãstulit illos p mare. Moraliẽ per mare p qd trãsire debemz ad regnũ celeste qd e trã pmissiõis nobis facte: e mundus iste q mare dicit ppter ingetudinẽ tẽpestatis: propter amaritudinẽ acerbitãt. z ppter iualitudinẽ sanitatis. Prio g iste mundũ dẽ mare z cõpãt mari ppter ingetudinẽ tẽpestatis. In mari ei e abundãtia fluctũ z vëtõrũ. Vn q i mari sũt sãp sũt i piclo. Eccã. xliii. Qui nauigant mare: narrãt picla ei. Sic i pũtũ vita sp sũt pcellẽ z fluctuatõẽsvndarũ. Modo hõ depmĩt p aduersitatẽ: mõ eleuat p pspitatẽ: mõ gaudet p sanitatẽ. mõ dollet: mõ ridz: mõ circũdatũ turbis ami-

corũ: mõ hostiũ z inimicorũ: mõ exaltãt ad dignitatẽ: mõ hũiliaãt ad paupertatẽ. In ps. Mirabiles elatiões maris id e hũmũdi fluctuatõẽ. Macrobiũ secũdo saturnaliũ ppe finẽ dicit q aqua maris picla i flãmã eã nõ tñ extingunt qũtũ accedit. Cũ rõ e natural pinguedo aq marine q e dẽsa falsa piguis z grauis. Moraliẽ loquẽdo aqua maũ est iocũditas secularis. Hec iocũditas adiũcta flãmẽ iuuenĩ ardoz eã accendit vltra omnẽ modũ recte rõmis. Et iõ debet iuuenes virtuosus se ab istis abstrahere z feruorẽ sue iuuetutis in aq dulci extinguerẽ. Eccã. iii. Ignẽ ardẽtẽ extinguit aqua. In libro de naturis rerũ dicit q si leo dormiat i nauĩ transfũte mare. nauis incipit mergi z piclitari: cũ ù vigilat redit trãgllitas nauis. Moraliẽ qñ platũ dormit p negligẽtiã pgregatio incipit piclitari. Tñ plato dẽ puer. xxiii. Eris sicut dormiẽs i medio maũ: z sicut gubnator aĩsso clauo. Et iõ ad hoc q salus cõgregatiõis reddãt optz talẽ platũ excitari. Cũ figurã hẽmz Math. viii. vbi legĩt q xpo in nauĩ dormiẽte tantas sustinuit nauis tempestates q discipuli ppelebãt dorminũ excitare et dicere. Domine salua nos perimus. Ecclesia in mundo e sicut nauis in mari. Vnde ecclesia vocatur nauicula. Iuxta illud metricũ dicitur. Ecclesia pro naue rego sũt cli mate mundi. Sunt mihi scripture rena piscis homo. Quando in ista nauĩ dormit prelatus per negligẽtiã z reifionẽ excitãdẽ p monitões amicorũz vt pericula consideret et vndas maris ne nauicula submergetur. Quã periclosũ sit istud mare dicit beatus Bernardus in quodã sermone. Periculo-

sum inq. pbat trāseūtū raritas: pere
 untū mīstudo. In mari marallie de
 quatuor nauib⁹ nō peritvna. In mari
 hui⁹ mūdi de quatuor aniab⁹ vix eua
 dit vna. ¶ Scdo mūd⁹ iste dicit mare
 ppt amaritudinē acerbatis. Totum
 enī gaudiū hui⁹ vite aspersū ē amari
 tudinibus. Vñ Greg. in quadā omel.
 Vbiq; mors vbiq; luct⁹: vbiq; desola
 tio: vndiq; cōcutimur: vndiq; amari
 tudine replemur: tñ ceca mēte carna
 le cōcupiscētiāz ei⁹ amaritudines amā⁹
 fugiētē seqmur. labētī iherem⁹: quā
 labētē retinere nō possum⁹ cū ipā labi
 mur. cadētē quā tenem⁹. Hec grezo.
 Clemēter enī de⁹ disposuitvta ista
 tedūs ⁊ tribulatōib⁹ sit admixta: quia
 eā aliē nimis amarem⁹. Vñ sicut nu
 trix volēs puer⁹ ab lactare limit mamil
 lā aliq; amarovt sinapio. Ita de⁹ volēs
 nos ab amore mūdi retrahere ipsum
 amaritudinib⁹ voluit admiscere. Vñ
 Greg. xxiiii. mora. Electis suis ad se
 pergetū dñs hui⁹ mūdi iter aspersa
 cit: ne dū q̄svite p̄ntis rege. qualivie
 amenitate pasatur magis cū diu per
 gere: q̄ cit⁹ peruenire delectet ne dur⁹
 delectat in via: obliuiscat qd̄ desidera
 bat in patria. Sicut enī pisces nō senti
 unt amaritudinē maris: sic hoies mū
 dani hor⁹ nō sentiūt amaritudinē: qā
 sūt talib⁹ assueti Abacuc. i. Facies ho
 minis vt pisces maris. Hic tñ ē aduer
 tendū q̄ viri scī q̄ int̄ alios amaritudi
 nes mūdi gustāt triplicet. Sciunt eas
 dulcorare sedz tres modos qb⁹ solent
 dulces fieri aq; maris. Aque enī ma
 rine fiūt dulces per solis eleuationē:
 p̄ t̄re trāsmutatōez ⁊ p̄ cere distillatōz
 B ¶ Isto mō scī viri tribulatōes hu
 ius vite dulces sibi faciūt. Primo per
 eleuationē: sicut sol eleuat vapores a

mari q̄ postea congelatur in nubes de
 qb⁹ dulcissima reddit⁹ aqua: sic scī vi
 ri tribulatōib⁹ agitati statim in celū ascē
 dūt vbi de glā futura recogitāt. Qui
 bus p̄satis manifeste cōsiderāt q̄ nō
 sūt cōdigne passiōes hui⁹ t̄pis ad futu
 rā glāz ⁊ btitudinē quā expectāt. Scdo
 aque fiūt dulces ex cōditōe terre per
 quā trāseūt. Vñ aq; trāseūtes p̄ terrā
 fabulosā cōiter fiūt dulces. Sic mora
 liter si mortē nrāz ⁊ nos in breui mor
 rituros et in terrā vertēdos cogitem⁹
 Dicem⁹ q̄ vana sūt quecūq; in hac vi
 ta duravident⁹. Hiero. Facile contēnit
 oia qui semp se cogitat moriturū.
 Tertū expimētū est q̄ si vas integrū
 et cōcāmū de cera v̄ginea factū mittat⁹
 in mare: iueniē cito repletū aq; valde
 dulci: eo q̄ cera illa nihil amaritudis
 pmittit trāfire. Sic moralitē xp̄s reco
 gitem⁹ in cui⁹ p̄sona dicit ps. Factū est
 cor meū tanq; cera liquescēs: certe ce
 ra v̄ginea. qā de v̄gine pura nat⁹ est.
 Et in eū referam⁹ qcqd̄ hic tribulatio
 nis toleram⁹ et totū fiet dulce. Ratio
 est qā cera talis est in se dulcis ex na
 tura mellis: ⁊ habet i se poros p̄ q̄s aq;
 salsa trahit⁹ ⁊ sic dulcescit. Christ⁹ autē
 dulcis est ex natura mellis: qā p̄cept⁹
 in v̄gie pura fuit de spū scō. De q̄ ecclī
 xxiiii. Spūs ei⁹ me⁹ sup mel dulcis. Po
 ros autē hēt patentēs magnos ⁊ puos
 vulneraviz sp̄mis et clavis lācea et fla
 gellis corpi suo scō p̄ nobis illata Et iō
 si p̄ istos poros tribulatōes hui⁹ vite
 distillare velim⁹ nihil est ita magnū
 nec ita graue qn̄ puissimū videbit⁹ ad
 illd̄ qd̄ ip̄e p̄ nob̄ n̄ p̄ se voluit tolerare
 Vñ abro. in qdā smone Oia habem⁹
 in xp̄oz oia in nobis habet xp̄s Simul
 nera curare desideras medic⁹ est: si se
 brib⁹ estuas fōs est: si grauaris iniqua

sentētia iusticia est: si idiges auxilio v̄
 tus est. si mortē times vita est: si tene
 bras fugis lux est. si celū desideras via
 est. si abū queris alimētū est. Sic igit⁹
 xp̄s amaritudines hui⁹ vite dulciē re
 cogitat⁹ efficit nobis dulces: ne viavi
 te nostre itolerabilis nobis fiat Isa. li.
 Posuisti p̄fūdū maris viā vt trāfirēt li
 berati. Hoc est dictū quātūcūq; sit ho
 mo in p̄fūdo tribulatōis i hī mari ma
 gno viā tñ habet p̄ quā xp̄s p̄cessit.
 Tertio mūd⁹ iste dicit mare ppt iuali
 tudinē sanitatis Nō est aliqs quātūcū
 q̄ bone cōplexionis: q̄ ita bñ posset eē
 san⁹ in mari sicut in t̄ra. Illi ei q̄ in t̄ra
 nutrit⁹ ad t̄rā sūt assueti qñ in mare
 veniūt pessime patiunt⁹ ⁊ abhoiatō
 nē tātā habēt q̄ int̄ nautas nō possūt
 capita eleuare. Isto mō moralitē null⁹
 est ita morigerat⁹ q̄ possit ita vt uo se vi
 uere in mari hui⁹ mūdi sicut in solida
 t̄ra scē religiōis nec est aliqs in religi
 one bona radicalitē educat⁹ qn̄ multas
 abhoiatōes patiat⁹: si se imisceat cum
 mundanis vt merito dici possit illud
 Soph. ii. Ve q̄ hitatis fūniculū maris
 gēs pditor⁹. ¶ LECT. CXXXV.
 Deo iusti tulerūt spolia ipior⁹ ⁊
 decātauerūt dñe scā nomē tuū
 et victricē manū tuā laudauerūt parit̄
 qm̄ sapia aperint os mutor⁹: ⁊ liguas
 ifantiū fecit distas ¶ Direxit opa eo
 rū in manib⁹ p̄phete scī. ¶ Explicata
 liberatōe filior⁹ isrl̄ de egipto: eorū
 mirabili pegrinatōe in deserto. Hic p̄
 sequit⁹ de iustoz gratiarū actōe: Post
 q̄ ei dñs tot mirabiles plagas fecerat
 in egipto Diuisiōes i mari rubro: sub
 mersioes egiptiorū in eo ⁊ filii isrl̄ se
 in manu fortū liberatos et liberos vi
 derūt statim deo gratias reddidit Vñ
 tūc t̄pis fecit moyses illd̄ cāticū quod

ponit Exo. xv. Cātem⁹ dño: glōse enī
 magnificat⁹ est t̄c. Et morat⁹ est totus
 p̄pls iuxta littus maris septē dieb⁹ et oī
 die accesserūt ad littus cū tympanis et
 citharis ⁊ aliis musicis istrumētis: cā
 tauerūt illud cāticū dño. Viri seorsū
 in turma vna: ⁊ mheres seorsū i alia.
 Cōsimili autē mō ecclīa septē dieb⁹ in
 ebdomada pace descēdit cā p̄cessioez
 cantu ad fōtē baptismalē cātado cum
 gaudio illū ps. In exitu isrl̄ de egipto
 Fuit autē cāticū istd̄ moyfi scā metri
 ce: v̄sib⁹ exametris siue metro heroy
 co in q̄ nobiliū victorie describi solēt.
 Et qā istd̄ cāticū est p̄mū de q̄ legim⁹
 Ideo vocat⁹ cāticū cāticor⁹ rōne antiq
 tatis. ¶ Narrādo igit⁹ in lectōne
 ista de iubilo atq; laude quā deo dede
 rūt filii isrl̄ liberati ab egiptiis q̄tuor
 facit. Primo enī dicit. laudatū cōditi
 onē. Scdo laudis intētionē Tertio tā
 te iocunditatis assignat occasionē. Et
 q̄rto ist⁹ laudis ordinationē. Illi nāq;
 q̄ laudauerūt iusti fuerūt. qā Ecclī. xv.
 Non est speciosa laus in ore pctōris.
 Vñ quātū ad hoc dicit p̄mo sic. Iusti
 tulerūt spolia ipior⁹. ideo videlz quā
 sapia direxit p̄pls isrl̄. Iō ipi iuste tulerūt
 ipii. Qñ ei ipii submersi sūt pie
 cti ad lit⁹ maris filii isrl̄ eos spoliauerūt
 armis et reb⁹ quas hēbāt: similit̄ spo
 liauerūt eos añ asportādo de mādato
 dñi vestes in vasa argētea et aurea de
 egipto. Huic historie alludit Aug. ii.
 de doctrīa xp̄iana. c. vi. dicit q̄ si forte
 veraz fidei nrē accomoda philosophi
 dixerūt maxie Platonicī nō solū for
 midāda nō sūt s̄z ab eis tāq; ab iniustis
 possessorib⁹ in vsū nr̄z v̄dicāda. Sicut
 ei egiptii nō tm̄ ydola habuerūt: one
 ra graua q̄ p̄pls isrl̄ detestaret⁹ ⁊ fuge
 ret: sed etiā vasa atq; ornāmēta de au

ro 7 argēto: q̄ p̄pls isrl̄ exiēs de egipto
in vsus meliores de p̄cepto dñi v̄dica
uit: sic etiā doct̄ne gētiliū nō solū sup
sticōsar sup̄uacua p̄tinet: s̄ sc̄ias liba
les aptissimas vsu vitatis 7 quedā p̄ce
pta de bonis morib⁹ q̄ oīa sūt a bonis
theologis v̄dicāda sc̄dm sn̄iaz Aug.
vt philosophia bona theologie subser
uiat Et ideo tā in philosophia q̄ in po
etria debēt theologi ad horā aliquam
studuisse. Nec est v̄itas cōtēnēda s̄ in
theca lateat vanitatis Vñ cū v̄gil⁹ stu
deret i poetria et qdā ab eo q̄reret qd
faceret Rñdit. Lego inqt̄ aury in ster
core. i. colligo sapiāz de rudi poetria.
Iusti igit̄ tulerūt spolia ip̄iorū. i. egip
tiorū q̄ in eos ip̄i fuerūtz crudeles et
decātauerūt. Dñe nomē sc̄m tuū Ecce
recta intētio laudatiū: q̄a nō hoib⁹ de
cātauerūt nec dñab⁹ sed dño q̄ specia
liter extulerūt de nobilitate sue esse
tie et strēnitate sue potētie Vñ dicit
Decātauerūt dñe nomē sc̄m tuū: quo
noīe nobilis ei⁹ effētia designat̄ In ps̄
Dñe dñs nr̄: q̄ admirabile est nomen
tuū in vniuersa tra. Hoc quātū ad pri
mū. Et victricē manū tuā laudauerūt
parit̄ Manū. i. potētā quātū ad fm̄. et
ita fecerūt vnanimit̄: m̄lieres seorsūz
viri seorsū. Et h̄ ē m̄lto p̄mēdabili⁹ q̄
cōmittere m̄lieres int̄ clericos 7 cōto
res starez discurrere in choro Zacha
xii. Familiez familie seorsūz mulie
res eorū seorsū. Laudauerūt igit̄. s̄ ex
q̄ actōe. Certe q̄a sapia os mutōz ape
ruit. i. hebreorū q̄ fuerūt añ quasi mu
ti p̄ timorez captitate i q̄ fuerūt. Et lin
guas is̄atiū fecit distas. Hoc est hebre
orū q̄ siluerūt a laude dei in egipto q̄i
is̄ates nō potētes loq̄. Eorū inq̄ liguas
sapia fecit distas. i. expeditas ad lo
quēdū. Ad distitudinē m̄ltū p̄fert 10

cūditas 7 audacia Et p̄ oppositū obstat
et ipedit oīs timor. Et iō postq̄ euase
rūt egiptiorū tiorē stati sc̄i sūt diserti
ad deū suū laudādū S̄z de cū ordina
ticē fecerūt istā laudē. Certe hec 7 alia
fecerūt de mādato Moyfi. Et iō subiū
git. Direxit opa eorū viz sapia i mani
b⁹ p̄phē sc̄i. f. Moyfi Osee. xii. In ma
nib⁹ p̄phāz assilat⁹ s̄u Decātauerūt dñe
nomē sc̄m tuū. Si filii isrl̄ nomē dñi
decātauerūt deuote: q̄a eos de fuitute
egiptiaca libauit: m̄lto magis nos no
mē dñi decātare dēm⁹ 7 venerari qui
nos a p̄a iferni passiōe sua redemit
Ipi ei laudare potuerūt nomē atiquū
tremēde potētie. Nos at̄ nomē nouū
pietatis 7 demētie. In ps̄. Sc̄dz nomē
tuū de⁹: sic laus tua i fines tre. ¶
Hoc nomē ē ies⁹ De q̄ Mat. i. Vocab
nomē ei⁹ iesū. Ipe ei saluū faciet ppl̄z
suū a pctis eorū. Solēt ei m̄ltū amātes
de p̄sonis amatis facē cātilenas earū
noīa exp̄mēdo. Igit̄ d̄ h̄ noīe iesu idē
faciam⁹ Iux̄ illd̄ ps̄. Laudabo nomē
dñi cū cāticoz magnificabo eū in lau
de. ¶ Est igit̄ notādū q̄ istd̄ nomē est
nomē hōris 7 excellētie: nomē amor̄
et beniuolētie: nomē valor̄ 7 oipotētie
Prio ē nomē hōris 7 excellētie. Phil.
ii. Dedit illi nomē qd̄ ē sup̄ oē nomē
vt i noīe iesu oē genu flectat̄. celestū
trestriū 7 ifernorū. Vñ fm̄ sacros ca
nōes qñ h̄ nomē ies⁹ p̄fert̄ i eccl̄a oīs
xp̄ian⁹ idinare doceat̄ cū capite. q̄uis
tā h̄ q̄ m̄lta alia sp̄ualia i qb⁹ lucr̄diti
arū nō p̄sistit a plac̄ hui⁹ t̄pis negligat̄
Istd̄ nomē ē nomē nouū et nouū fuit
xp̄o ipositū i sua circūcis̄ioe Vocatūz
ē nomē ei⁹ ies⁹ qd̄ vocatū ē ab āgelo p̄
usq̄ in v̄tō capite L. ii. Solēt ei hoīes
noīa noua assumē triplici rōc̄ Quidā
rōe adeptē dignitatē. qdā rōe celādeve

ritatis. et qdā rōne practice p̄bitatis.
Rōe adeptē dignitatis p̄sona q̄ crea
tur i papā elegit sibi nomē nouū 7 no
mē tale qd̄ v̄tutē bonitatē 7 modestiā
rep̄ntet. q. d. Qualit̄cūq̄ fueri t̄pibus
retroactis rigid⁹ v̄tū iust⁹ negligēs vel
seuer⁹: ero deiceps pietate modest⁹ et
regulat⁹ v̄tute. Sc̄do rōe celāde v̄itat
Solēt nōnulli sibi assumē noīa noua 7
maxie tales q̄ intrāt regnū in q̄ dñanē
iimici eorū. Tunc solēt tales statū suū
celare 7 se ex̄neo nomē nūcupare: ne
eorū p̄ditio aliis inotescat. Tertio rōe
p̄ctice p̄bitatis. sicut. Manl⁹ torquat⁹.
Iste ei fuit qdā roman⁹ 7 dicebat̄ Lu
cius manl⁹: quē cū qdā gall⁹ ad singu
lare certamē puocauit cū eo p̄gressus
ip̄s occidit: et torquē aureā quā i collo
gestabat auferēs sibi iposuit A q̄ fctō
nomē torq̄ti tā sibi q̄ posteris cōquifi
uit. Et sic etiā p̄t̄ auctā magnifice ro
manā rēpublicā. Octauian⁹ dicebatur
august⁹ p̄t̄ istas tres rōes. decuit xp̄s
filiū dei nouū icarnatū sibi assumere
nomē nouū. Creat⁹ nāq̄ fuit apostoli
cus siue sūm⁹ p̄t̄ifex 7 caput eccl̄e fm̄
hūanitatē Eph̄. i. Ip̄s dedit caput sup̄
oēs eccl̄iaz q̄ est corp⁹ ei⁹. Ad heb. iii.
Cōsiderate apl̄z p̄t̄ificē nr̄e p̄fessio
nis iesū. Et q̄a fuerat m̄ltū rigid⁹ ante
voluit in suo noīe future demētie si
gnificare modestiā. Sc̄do q̄a ip̄e itra
uit mūdū istū corpaliē in q̄ demones
q̄ sibi iimicabat⁹ grauiter vt plurimū
dñabant̄: voluit se occultare. ne ab eis
dephēderet vt latere possit p̄ncipes 7
pt̄ates tenebrarū harū. Tertio rōe pra
ctice p̄bitatē quā fecit sāguie pp̄rio re
dimēdo gen⁹ hūanū. Vñ stati effuso
modico sāguie in circūcis̄ioe q̄ fuit q̄i
pign⁹ 7 arza cōplete redēptōis future

ipositū fuit sibi istd̄ nomē Iesus Isaie
lxii. Vocabit̄ tibi nomē nouū qd̄ os
dñi noīauit. Est igit̄ nomē ies⁹ nomē
hōris 7 excellētie. ¶ Sc̄do h̄ nomē est
nomē amor̄ 7 beniuolētie. Isa. xxvi
Nomē tuū 7 mēoriale tuū i desiderio
aie. Aīa mea desiderauit te in nocte.
Nec mis̄ q̄a fm̄ Bern. h̄ nomē iesus
est mel in ore. melos in aure: iubilus
in corde. Hoc nomē bñ fenserat beat⁹
Ignaci⁹ q̄ tormētis exposit⁹ nomē istd̄
sep̄ sonabat. A quo cū pagani q̄rerēt:
quare incessant̄ h̄ nomē iuocaret. Di
xit q̄ illd̄ sic i corde scriptū habuit q̄
illd̄ obliuioni tradere nō valebat. Hic
igit̄ cū occisus fuisset cor de corpe ex
traxerūt et illd̄ in ptes modicas deci
derūt 7 semp̄ in vnaqua q̄ p̄t̄cula hoc
nomē iesus scriptū aureis lr̄is iuene
rūt. Hoc nomē Paul⁹ sibi m̄ltū ipres
ferat: cū caput a corpe decollatū istd̄
manifesta sonuit claravoce Qui etiā
nomē xp̄i sub isto tm̄io iesus v̄l chri
stus in suis epl̄is. cccc. vicib⁹ replica
uit. Hui⁹ etiā noīs amorē satis sibi im
p̄sserat q̄ p̄ eo p̄t̄umeliā 7 opprobria p̄
peti se gaudebat Act. v. Ibāt apl̄i gau
dētes a p̄spectu cōciliūz ¶ Tertio no
men istud est nomē valor̄ 7 oipotē
tie cui nihil vel diabolicū vel fantasti
cū p̄t̄ resistere si digne p̄tra demōes p̄
ferat. Vnde Mar. xvi. vel vltimo In
noīe meo demonia eiiciēt linguis lo
quetur nouis: sp̄tes tollēt 7c̄ Vñ nar
ratur q̄ cū quidā gētilis ad fidē nr̄am
fuisset cōuersus. Demones sibi iuidē
tes mirabilit̄ eum infestauerūt 7 visi
bilit̄ verberauerūt frequēter. Iste ad
doctrinā cuiusdā viri sancti in q̄tuor
angulis lintheaminū suorū fecit istd̄
nomē sc̄m scribi: 7 quotiēs ad came

rá itrauerūt stātes a reōd dixerūt ha
 iesu ha iesu: s; ad lectū nullatenus ap
 propiāre valebāt. Ille puer de nouo h
 vidēs scripsit h nōmē: z ad qdā lāceaz
 appēdit: z quotiēs ad eum molestādū
 venerūt lāceā cū noie ei? obiecit z sic
 ab eis peit? extitit liberat?. De hoc no
 mie vificat illd Iohel. ii. Ois qcuq; in
 uocauerit nomē dñi salu? erit. Huius
 noisvisa vtute sanctus Dyo. ariopagi
 ta cōuers? ē ad fidē. Sicut enim refert
 mgr i historis sup act? aplos. Cōtigit
 quēdā cecū corā Paulo z dyonisiō i a
 thenis transire. Dixit g dyonisi? pau
 lo Si dixeris isti ceco. In noie dei tui
 vide: et sic viderit ego statim credā. s;
 nevtaris magicis verbis. qa forte no
 sti vba q hnt huiusmodi efficacā ego
 p̄scribā formā vbor. In hac iqt forā
 vbor dicās. In noie iesu xpi nati dev
 gine crucifixi: mortui q et resurrexit
 et ascēdit in celū vide. Sed vt ois suspi
 cio tolleret paul? p̄cepit dyonisiō vt ip
 semet eadē vba pferret. q̄ factō q fue
 rat cō? vidit. et dyonisi? statū cōuersus
 est. Vñ de isto noie singularit? z signā
 ter dī Act. iiii. Nec enī ē aliud nomē
 sub celo datū hoib? in q̄ oporteat nos
 saluos fieri. zc CA. XI.

LECTIO. CXXXVI.

Iter fecerūt per deserta q
 nō inhabitabāt z i locis de
 fertis fecerūt casas. Stete
 rūt cōtra hostes z de iimi
 cis se vidicauerūt. Sitierūt z iuocauē
 rūt te z data ē illis aq; de pet altissima
 z reges sitis de lapide duro. P̄ q̄ sa
 lomō ad laudē sapie enarrauit mira
 rabile liberatōez ppli isrlitici de egip
 to. i hac pte p̄nt sapias p̄mēdādo agit
 de eiusdē ppli gubnatōe i deserto: et vt
 hec gubnatō mirabilē eundē? appare

at describit eā p qdā anthitesim. Nūc
 recitādo bñficia collata iudeis. Nunc
 replicādo supplicia irrogata eorūz ad
 uersariis Aduersari aut filioz isra
 el fuerūt egiptū i egipto Amalechite
 i deserto. Chananei i tra p̄ssiois. et oēs
 istos de? p filis isrl mirabilē flagella
 uit Prio g oñdī i seqntib? qual fuerit
 reproborū p̄ca. Z q̄ta fuerit eorūz cōpa
 Secūda ps ibi. Ca. xiii. Vani autē sūt
 oēs hoies. Circa p̄mū duo facit. Prio
 agit de penis egiptioz. Scdo de penis
 amorreorū ibi Ca. xii. O q̄ bon? z sua
 uis es dñe. Circa p̄mū duo fiūt. Nā p̄
 mo oñdī q̄ dīna i iusticia puit p̄portū
 onabilit? ad pctā Secūdo oñdī q̄ dīna
 potētia nō ē ad certū modū puniendi
 necessario limitata. Scda ps ibi Nō ei
 impossū. zc CA. XI. Circa p̄mū adhuc duo
 facit. Nā p̄mo agit de beneficio colla
 to filiis isrl in deserto. Scdo de suppli
 cio eidē bñficio cōtrario illato egipti
 is in egipto. Scda pars ibi. Per q̄ ei pe
 nas. In locō hodierna agit de trib? i q
 b? fuerit a sapia gubnati dū i deserto fu
 erūt viz de lōga z picōsa pegriatōe. d
 magna z victoriosa hostiū expugnatō
 ne. de larga z miracōsa sit extictiōe.
 Scda ps ibi. Steterūt cōt? hostes. et f
 cia ibi. Sitierūt z iuocauerūt. CA
 Quātū ad p̄mū dicit sic. It fecerūt p
 deserta. vbi notādū q̄ filii israel recedē
 tes de egipto v̄sus tra p̄ssiois p mltā
 deserta trāsierūt. nā it egiptū z mare ru
 brū hūerūt quor māsioēs i deserto z de
 trāsitu mañ rubri habuerunt deserta
 surz synz cades: sicut ptz Nūc. xxxiii.
 Cum ergo uenisset in cades ppe termi
 nos amorreorū: misit Moyses xii. ex
 ploratores vt p̄sideraret trā p̄ssionis:
 et redeuntes pplm animarent ex fer
 tilitate tre sicut p3 Nūc. xiii. Ista nun

CA. XI.

cū reuersi post. xl. dies qb? trā p̄missio
 nis explorauerāt: dissenserūt inter se
 Nā decē ex eis dixerūt terrā eē pessī
 mā et piculōsā ad agrēdū. et q̄ ibi ha
 bitaret gigantes qb? filii isrl parati q̄si
 locuste videbāt. Asseruerūt etiā q̄ tra
 illa deuorauit hitatores suos hē tān
 laborē exigit vt colat q̄ hoies p̄t ex
 cessus laborūz modicitatē fruct? p̄sū
 mūtur. Vel fm hebreos exponit sic.
 Terra ifirma ē nec hēvuiaces hoies
 p̄t. Soli duo de. xii. viz Iosue z Caleph
 p̄mēdauerūt trā fm vitatē quā viderāt.
 Popul? igit? maiorē ptē secutus. cepit
 murmurare p̄tra dñz z cogitauerūt si
 bi ordinare duces. et fuisse reuersi in
 egiptū. Quāobrē dñs offēsus ad pplz
 iussit eos redire ad solitudinē de q̄ ve
 nerāt vt illi decē iuxta nūerū. xl. diez
 qb? trā p̄missiōis p̄siderauerāt. xl. ānis
 in desertoviucret: z tādē ibi morerēt
 cū p̄plo q̄ eis assēserat. Et sic factū est
 q̄ oēs illi q̄ exierāt de egipto viri for
 tes: robusti mortui fuerūt z filii eorū
 xl. ānis elapsis trā p̄missiōis itrauerūt
 oib? illis q̄ exierāt de egipto mortuis
 exceptū Iosue filio Nū z Caleph filio
 Iephone Trāsierūt g de egipto i cades
 ppe tmios tre p̄missiōis duob? ānis.
 Et iterū a loco illo reuersi in deserto cō
 sūpserūt. xxxviii. ānos: z i fine. xxxix
 āni redierūt in cades: sic. xlii. māsioēs
 q̄s legū fecisse ab egipto vsq; ad cape
 stria moab. Iuxta iordanē tm trib? an
 nis cōplete fuerit viz ab egipto vsq; ad
 motē sinay vbi p̄ ānū māserūt a sinay
 vsq; ad cades. xii. māsioēs fecerūt ifra
 ānū scd3. Per. xxxviii. ānos postea er
 rauerūt in deserto. Et redierūt fere
 ad mare rubrū q̄ tpe moriebat pplus
 successiuez alii in loco eorū generabā
 tur: et in fine. xxxix. anni redierūt de

LEC. CXXXVI.

finib? sinay in cades in. xi. dieb? qbus.
 xix. māsioēs fecerūt. Vide magistrū
 in histo. Nūc. xix. xx. z xxxiii. qa hec
 est opinio sua. Et videt dicere q̄ fue
 rūt in deserto. xl. ānis p? murmurati
 onē factā in reditu exploratoz. Alij
 dicūt q̄ nō est itelligēdū q̄ fuerūt i de
 serto. xl. ānis p̄putādo a tpe q̄ dixit eis
 dñs iuxta nūerū. xl. diez qb? trā p̄side
 rastis. xl. ānis recipit in iqtates ve
 stras. Cū ei hē dictū fuit p? duos annos
 ab egressiōe de egipto fuisset. xlii. an
 nis in deserto: qd nō tenet: s; postq̄ re
 deūtib? exploratorib? murmurauerūt
 p̄sūpserūt. xxxix. ānos errādo in de
 serto de cades barne vsq; ad motē oreb z
 ecōtra redeūdo p motē sinay in cades
 barne. xl. āno. i choato. De ista pegri
 nationē loquēs lra dicit. Iter fecerūt p
 deserta plurajē: qa p mltā deserta trāsi
 erūt q̄ nō inhabitabāt supple ab hoib? s; a
 bestis z feris. Et iō dī Deu. xxii. Loc?
 horroris z vaste solitudis. Et i istis des
 tis fixerūt casas. i. diuersas māsioēs:
 qa q̄dragitāduas fecerūt vt sup? dictū
 est. a CA. Casa fm Isid. xv. ethi. c. xi.
 est agreste tabernaculū palis z v̄gultis
 arūdinibusq; cōtextū qb? p̄nt hoies se
 tueri a vi frigoris calorisq; iuria. Sic
 igit? habuerūt lōgāz piculōsā pegria
 tionē i deserto. Scdo habuerūt ibidē ma
 gnā z victoriosā hostiū dbellatōez Vñ
 Exo. xvii. narra? q̄ amalechite vene
 rūt i deserto raphidi ad pugnādū isrl.
 Moyses ū milit? eos Iosue cū paucis
 armad. Ipse ū ascēdēs i motē assumēs
 se cū aarō z hur z portās secū v̄gā dei.
 Cuiq; moyses orās dñz man? eleuaret
 vicebat isrl. Si at paululū r̄missi s; vi
 cebat amalech. Quo p̄pto aarō z hur
 supposuerūt ei lapidēz ipi man? eius
 exvtraq; pte sustētābāt. Qd scm est vt

Moyſes non remitteret man⁹ vsq⁹ ad
 ſolis occaſu. Fugauitq⁹ Iosue Ama-
 lech in ore gladii. Iſti historie ⁊ aliis
 alludēs ſcra dicit. Steterūt p̄tra hoſtes
 et de inimicis ſe vidicauerūt. Tertio ha-
 buerūt in deſerto largāz miraculoſa ſi-
 tis extinctōez. ſicut p̄ Exo. xvii. ⁊ nūe.
 xx. P̄rio ei cū veniſſz p̄pls in raphidi
 defecit eis aq̄ pemit⁹ ⁊ ceperūt murmu-
 rare p̄tra moyſe. moyſes ū de māda-
 to dñi percuffit ſemel petrā in oreb⁹ ⁊
 egreſſe ſūt aq̄ ⁊ uocauit moyſes nomē
 loci illi⁹ tēptatio. Vñ ſic narra⁹ nūe.
 xx. cū. xl. āno rediſſēt i cades p̄ mor-
 tē marie ſororis Moyſi idiguit p̄pls
 aqua et murmurauerūt p̄tra moyſen ⁊
 aarō q̄ abo dñz orauerūt p̄ remedio.
 De⁹ at dixit moyſi q̄ ſi p̄gregata mlti-
 tudine p̄cuteret petrā corā eis: illa da-
 ret aquā. Moyſes ū aliq̄lit̄ heſitādo p̄-
 cuſſit petrā ſemel ⁊ nihil manauit p̄p̄
 diffidētiā. Percuſſit ſcdo ⁊ egreſſe ſūt
 aq̄ largiſſime. Ita vt biberet p̄pls ⁊ u-
 mēta. Et qa moyſes et aarō dictis dñi
 nō crediderūt p̄fecte: dixit eis dñs q̄
 p̄pls in trā p̄miſſiois nō iducerēt. et iō
 ābo mortui ſūt in deſto. Aarō in mō-
 te hor. xl. āno egreſſiois. Moyſes vō
 in mōte nebo a quop̄ſiderauerat pri⁹
 trā p̄miſſiois. Vñ vidit eā: ſz eā non
 itrauit. Et qa moyſes et aarō in credu-
 li fuerūt deo p̄mittēti aq̄s de petra q̄i
 deo p̄mittēti p̄dicētes. Iō uocate ſt. aq̄
 ille: aq̄ p̄dictōis. His duab⁹ historiis al-
 ludēs ſcra ſic dicit. Sitierūt et iuocauē-
 rūt te: data eſt illis aq̄ de petra altiſſi-
 ma. i. alto loco ſita. Et p̄ tāto mirabili⁹
 videt̄ q̄ ſi aq̄ exiſſēt de petra iacēte in
 imo. Et reges ſitis. i. aq̄ p̄ qua ſeda⁹ ſi-
 tis data eſt illis de lapide duro. In p̄s.
 Qui p̄uertit petrā i ſtagna aquarū ⁊c.
 Et notādū q̄ iſta duo miracula diſtabāt

tā loco q̄ t̄p̄e: qa p̄mū ſcra fuit i raphi-
 dim vbi fecerūt ſeptē māſioēs a trāſitu
 marū rubri. Scd⁹ ſcra fuit in cades vbi
 fecerūt. xii. māſioēs a raphidi p̄putādo
 et. xxi. ab exitu de egipto. **D**iſtabāt
 etiā t̄p̄e: qa vnū qd̄ fuit i raphidi ſcra
 fuit āno p̄mo greſſiois ab egipto. Se-
 cūdū ū ſcra fuit ano quarto p̄ reditū
 p̄p̄lī de cades ⁊ mortē marie vt ſup̄
 dictū fuit p̄p̄s. ān mortē aarō. **N**o-
 tadū moralit̄ q̄ trāſit⁹ filioz iſrl p̄ de-
 ſertū v̄sus trā p̄miſſiois trāſitū n̄z de
 ſignat p̄ mūdū iſtū v̄sus patriā celeſtē
 In deſto at tria fecerūt ſm̄ l̄raz mō le-
 ctā. Sicut eī uiaiores p̄griabāt. ſicut
 bellatores p̄liabāt ⁊ ſicut dei cultores
 deū uenerabāt. Primū nota⁹ cū dicit̄
 Iter fecerūt. ſcd⁹ cū d̄r Steterūt. t̄cū cū
 d̄r. Sitierūt. In p̄mo ſe habuerūt ſicut
 p̄grini. Vñ fecerūt ſibi caſas nō ca-
 ſtra: nō maḡ pallacia: ſz pua tuguriaz
 de fragili mat̄ia in q̄ redarguit̄ curio-
 ſitas illoz. q̄ nimis i exceſſi uis edifi-
 ciis delectat̄. q̄ p̄ circa lapides ſi uiuē-
 tes ſollicitat̄ q̄ circa lapides uiuos: ac
 ſi i et̄nū foret p̄maſuri. nō ſiderātes q̄
 h̄ nō hēm⁹ manētē citatē ſz futurā inq̄-
 rīm⁹. Ad heb. xiii. Et cōit̄ q̄ iſta excel-
 ſua edificia fabricāt breui t̄p̄e ea ihi-
 tāt ⁊ aliis moriētes dimittūt n̄ cogitā-
 tes de v̄bo ſaluatoris Mar. xiiii. Qm̄
 cū qdā diſcipul⁹ dixiſſet. Mḡr aspice
 q̄les lapides ⁊ q̄les ſtructure. R̄ndit Vi-
 des has oēs magnas edificatōēs. Amē
 dicovob⁹ nō remāebit lapis ſup̄ lapidē
 q̄ nō deſtruat̄. Scdo filii iſrl ſe habue-
 rūt i deſerto ſicut bellatores ⁊ nos p̄vi-
 cia ſp̄ pugre dēm⁹. Hēm⁹ ei pugre⁹ de
 monē mūdū: ⁊ carnē. Demon pugt̄ p̄
 nos duplici manu: occulta ſuggeſtōe
 et apta ipugtōe. Primū manu euade⁹
 p̄ prudētiā: q̄ reſ⁹ exit⁹ metū. Scd⁹ p̄

patiaz qua eq̄mmit̄ t̄bulatio tolerat̄.
 Mūd⁹ pugt̄ duplici manu ſz ābitōe
 hōris et amore diuiaz. Primā manu
 āputabim⁹ p̄ timorē iudici final⁹ cogi-
 tātes: q̄ q̄ mō in hōrib⁹ aliis p̄ponūt:
 quō i fine ſtrictiſſime iudicabūt. Sap.
 vi. Iudiciū durū his q̄ p̄fūt. Scd⁹ ma-
 nū ſibi āputabim⁹ amore xp̄i paup̄is
 q̄ nob̄ exēplū paup̄tat̄ dedit naſcēdo:
 viuēdo: moriēdo ⁊c. Caro ū pugt̄ du-
 plici manu. Gula ⁊ luxuria. Primā ma-
 nū āputare debē⁹ p̄ p̄tinetiā. Scd⁹ p̄
 abſtinetiā ⁊ maxie illi q̄ ſūt i religiōis
 deſerto p̄ſtituti. Tertio filii iſrl ſe ha-
 buerūt ſicut veri dei cultores a deo cū
 idigerēt potū ſupplicū poſtulātes. Si-
 tis at bonoz uioz ē deſideriū uide⁹
 ſumā eſſenā: apd̄ quā ē ſōsvitez i cū⁹
 luē uidebim⁹ lumē. In p̄s. Situit ania
 meaz. **A**ccepta purgatōe efficaciter
 naturali⁹ hō ſitit et moralit̄ loquēdo
 quūq̄ ē purgat⁹ a pctōviti iſtā faſtidit
 ⁊ et̄nā deſiderat. Lu⁹ illd̄ p̄s. Situit i
 te a. m. ⁊c. Iſta ſit̄ extigui nō p̄t dōec
 xp̄us nob̄ dixerit illd̄. Cāt. v. Cōedite
 amici mei ⁊c. vt adipleat̄. Illd̄ p̄s. Ine-
 briabūt̄ abybertate dom⁹ tue: et tor-
 rente⁹. **L**ECTIO. CXXXVII
DEr q̄ ei p̄as paſſi ſūt iimici illo-
 rū a defectōe pot⁹ ſui: in eis cū
 abūdarēt filii iſrl letati ſt. p̄ hec cū ill⁹
 deeſſēt actū ē. Nā p̄ fonte qd̄ ſēpt̄ni
 fluis humanū ſāguinē dediſti iuſtis.
Enarrato bñficiō collatōis aq̄ p̄flu-
 entis de petra miraculoſe quā dedit ſa-
 pietia icreata filiis iſrl ſitētib⁹ i deſer-
 to. Hic parat̄ iſtā bñficiū ad penā p̄riā
 illatā egiptiis i egipto. Cū enī egiptiū
 rebelles dño filios iſrl nollēt dimittē:
 dñs. x. plagis egiptū p̄cuſſit q̄ i his v̄ſi-
 b⁹ p̄tinēt. Sāguis rana culex cinomia
 mors pecorina. Vlcerā grādo bruc⁹

tenebre ſtirps mortua p̄mar⁹ Quaz
 p̄ma fuit iſta. Aarō v̄ga moyſi acce-
 pta p̄cuſſit fluiū nylū ⁊ uerſa ē aq̄ flu-
 uii i ſāguinē: ita q̄ egiptiis aliqd̄ ide
 haurire volēt̄ tā colore q̄ ſapore ſā-
 guis appuit ⁊ ſic fact⁹ ē ſāguis i tota trā
 egipti i fluiuis ⁊ riuis ⁊ paludib⁹ ⁊ i uafis
 domoz tā lignis q̄ ſaxeis et vbi cūq̄
 egiptiū foderūt puteos iux⁹ fluiū iue-
 nerūt ſāguinē. Huic at miraculo ſalo-
 mō i hac l̄ra uult dicē p̄ quādā at̄i theſi
 q̄ ſic dñs iuſte p̄iuit egiptios p̄ ſiti ⁊
 pot⁹ defectū i egipto qm̄ filii iſrl i egi-
 pto aq̄s potabilib⁹ abūdarāt. ita p̄ op-
 poſitū in deſerto cū filii iſrl ſiti hēret̄
 et aq̄s carerēt. bñ cū ill⁹ fecit de⁹ dādo
 cis aquā de petra miraculoſe ⁊ nō ſuſti-
 nēdo eos ſiti nimis affligi. Dicit̄ igit̄
 ſic. Per q̄ ei p̄as defectōe. i. p̄p̄ defe-
 ct⁹ pot⁹ ſui ⁊ i eis cū abūdarēt filii iſrl
 letati ſūt. Per hec. i. p̄ naturas aq̄z in
 deſerto. Cū ill⁹. i. cū filiis iſrl actū ē dō-
 miſtrate aq̄s ſalubres de petra. Et iō ſi-
 cut p̄ defectū aquaz p̄iuit egiptios
 et letificauit filios iſrl i egipto. Ita p̄
 rūt filios iſrl ſitietes i deſto aq̄s edu-
 ctis de petra potauit. Et eſt p̄rietas in
 hoc egiptiis ſitētib⁹ nullā aquā p̄ceſſit
 hebreis p̄ ſiti afflict⁹ aq̄s optias de pe-
 tra p̄duxit. et h̄ eſt qd̄ ſubiūgit littera
 Nā pro ſōte quidē ſēpt̄ni fluminis
 id eſt nylī. humanū ſāguinē. i. aquas
 mutatas in ſāguinē dediſti iuſtis. i.
 egiptiis ⁊ hoc iuſte qa hūanū ſāguinē
 in flumē piecerāt ſb̄mergēdo puulos
 hebreoz. ſicut habet̄ Exo. i. hūanū ſā-
 guinē. i. aq̄s cōuerſas in ſāguinē bibe-
 rēt ſi uellet̄ extinguerē ſiti ſuā. Lu⁹ illd̄
 Ezech. xxxv. Cū ſāguinē oderis: ſā-
 guis te perfequet̄. **H**ec ē ſn̄ia littere
 licz vario mō poſſet exponi. Hūanū ſā-
 guinē dediſti iuſtis. Sicut dicit̄ Aug. p̄

quicq̄ hereses. Fusus est sanguis medici
ci ⁊ factū ē medicamētū frenetici) a
Ois pctor frenetico pparat. qa quāto
grau⁹ ifirma⁹ tāto se reputat securio
rē ridet cū flere debēt ⁊ gaudet de ifir
mitatez nō pōt custodiri nisi viculat⁹.
Isto mō peccator q̄nto peior tāto mi
n⁹ se reputat peccatorē. qa puer. xviii
Impius cū in pfundū venerit pecca
tor⁹ ptemnit. S; sequit̄ eū ignomina
⁹ ⁊ opprobriū qa ridet cū flere deberet
Vñ xps vidēs ciuitatē ierusalē fleuit
sup eaz dicens: Quia si cognouisses ⁊ tu
supple fleres Lu. xix. Vñ etiā viri sā
cti gaudēt⁹ impiis flent ppt̄ ppassi
onē q̄ habēt de pditōe eorū. Vñ vitas
paty de quodā factō legit̄ q̄ cū vidit
fet ornatū curiosū cuiusdā fatue mul
lieri flēs dixit. Ignosce mihi oipotens
de⁹ qa vn⁹ dies ornat⁹ illi⁹ mulier⁹ su
perauit totius vite mee idustria orna
mēta. Interrogatib⁹ ḡ causam flēt⁹ di
xit. Due res me mouēt. Vna de illi⁹
pditōe. alia de mea remissioe: qa non
habeo tm̄ studiū placēdi deo q̄ntū ha
bz illa ad placēdū hoib⁹ malis ⁊ diabo
lo. Frenetic⁹ etiā gaudet de sua ppria
ifirmitate. ⁊ multi turpissimi peccato
res iactāt se d̄ suis scelerib⁹ Pro. ii. Le
tant⁹ cū male fecerit ⁊ exultant i reb⁹
pessimis. Isti sanari nō pnt nisi vincu
latur: ifirmitatib⁹ immisiss a deo que
sūt vincula salutaria peccatorū. In ps
Cū occideret eos q̄rebāt eū et reuerte
bant⁹ et diluculo veniebāt ad eū. Et i
ps Et multiplicatae sūt ifirmitates eorū
et postea accelauerūt Vincula etiā in
qb⁹ ligari debet peccator sūt sacramē
ta ecclesie et p̄cipue tres ptes peniten
te cōtricio: p̄fessio: et satisfactio. Ecē i
vi. Decor eni vite est i illa. ⁊ vincula il
li⁹ alligatura salutis. Ista vincula sa

lutē opant⁹ ⁊ tute passionis xpi. in q̄ p
salute nra sāguinē suum fudit vt p eo
verificet̄ dictū Aug⁹. qa fus⁹ ē sāguis
medici et factū est medicamētū fre
netici. vt merito xpo regratiādo dica
mus Humanū sanguinē dedisti in iu
stis In qbus verbis nra redēptio p xpi
passioez dinit⁹ pcreata declarat̄ eē p̄ci
osa. dolorosa: amorosa ⁊ gratiosa Pre
ciosa qa humanū: inter oēs eni creatu
ras corporales homo ē p̄ciosior. qa ad
similitudinēz imaginē trinitatis crea
tus. Isa. xiii. Preciosior est vir auro et
homo mūdo obriso. et ideo ex ordia
tōne diuina: homo oib⁹ bestiis p̄pōit̄
ad regendū vt dñs Iaco. iii. Ois natu
ra bestiarū ⁊ volucrū et serpentū ⁊ ce
terorū domat ⁊ domata ē a natura hu
mana. Et ideo p effusione sanguinis
hūani nō bestialis mors iflicta fuit p
pena. Gen. ix. Quicūq̄ effudit sāgui
nē hūanū effūdetur sanguis illi⁹. Ad
imaginē qppe fact⁹ est homo. Vnde
arif. i epla ad alex. Caue inqt̄ effūde
re sāguinē hūanū qa hoc solū deo cō
uenit. Fuit ḡ redēptio nra p̄ciosa fa
cta p xpi hūanitatē. Vñ apls ad titū
iii. Apparuit benignitas et hūanitas
saluatori nri. Vñ aug⁹ in li. de v̄gi.
Inspice vulnera p̄dendū sanguinē mo
riendū: p̄ciū redimētis cicatrices resur
gēdū: caput h; indinatū ad osculū: cor
apertū ad diligēdū brachia extēsa ad
āplexandū: totū corp⁹ extensū ad re
dimendū ¶ Hec quāta sint cogitate
Hec in statera cordis appēditē: vt tot⁹
vobis sit figurat⁹ i corde q̄ tot⁹ p vob
fuit fix⁹ i cruce. Est igit̄ redēptio nra
p̄ciosa: qa p hūanū sanguinē qa vera
ciē imaginādo nūq̄ fuit human⁹ san
guis vere et pprie ⁊ pure effusus vt i
xpo. homo ei peccādo recedit a natu

ra humana: ⁊ fit sicut bestia per ps. et
Boc. ii. de p̄so. phi. P⁹ p̄ctm̄ ḡ p̄mi pa
rēt corrupt⁹ ē sāguis ille q̄ p̄mo corpo
ri p̄mi hois fuit cōcreat⁹ nec vnq̄ san⁹
fuit donec veniret̄ ad xpm̄ de mūdis
simis sāguinib⁹ de purissima v̄gie et i
vtero factificato: p̄genitū opere sp̄s
sancti. Vñ ipse scdus p⁹ adā sāguinez
habuit hūanū in illa puritate quā na
tura req̄rit hūana. ⁊ iō pprie loquēdo
nūq̄ fuit sanguis hūan⁹ nisi ille. et iō
signat̄ dicit apls ad heb. ix. Qd̄ chri
st⁹ assistēs p̄t̄ifex futurorū bonorum
per ampl⁹ et perfect⁹ tabernaculū n̄
māu factū neq̄ per sāguinē hircorū
aut vitulorū. sed per pp̄ū sāguinē itro
iunt̄ semel i sc̄ta eterna redēptōe iuēta
¶ Sc̄do inuē nra redēptio dolorosa
cū dicit̄ per sāguinē. Sāguis de corpo
re sano nō exit sn̄ dolore. Dolor autē
xpi maxi⁹ fuit. Iux̄ illud Tre. i. Ovos
oēs q̄ trāsitis p̄viā attēdite et videte
si ē dolor similis sic̄ dolor me⁹ b
Sāguis at̄ hūan⁹ h; naturalit̄ ista tria
scz q̄ fecūdat lignū aridū: sanat corp⁹
lāgidū: et cāt cemētū solidū. Prio fe
cūdat lignū aridū. d̄ q̄ si fuerit lignū
aresctm̄ optis r̄mediū ē statū i p̄ncipio
aresctionis apponere radici sāguinē
hūanū. Narrat ei Hermes egipti⁹ q̄
rosariū plātātū i terra p̄mixta cū sang
uie hūano ad calorē modicū ignis oi
tēpore anni producit rosas. Sic mora
lit̄ hō sic̄ arbor. Mat. viii. V ideo ho
mies q̄ arbores: arescit per p̄ctm̄ quā
do de deo n̄ cogitat vt debēt: nō h; de
uotōez: n̄ facit delectabilē q̄ dei sūt. Io
hel. i. Ligna agri aruerūt qm̄ pfusū ē
gaudiū a filiis hoiz. In isto casu nō ē
mel⁹ r̄mediū q̄ ad radicē cordis talis
persōe apponē sāguinē christi calidū
p̄ meditatōez deuotā. Ista meditatio

statū accendit aōrē q̄ ē calor naturalis
arborū ⁊ hois. S; aōr dei nūq̄ ociosus
est s; operat̄ magna si ē sc̄dm Grego.
Et iō ad istū sāguinē seq̄ fruct⁹ operi
Et iō dicit Bern. s̄ cañ. f. xxii. Super
oia reddit te mihi amabilē bone iesu
calix. quē bibisti op⁹ nre redēptomis.
Hic ei oio aōrē meū sibi uēdicat. hic d̄
uotōnē nraz blādū sibi allicit. iusti⁹ ex
igit. ⁊ arcti⁹ astrigit. ⁊ iō sicut dicit apo
stol⁹ ad heb. ix. Oia pene s; legē i san
guie mūdāt ⁊ sn̄ sāguis effusioe n̄ fit
reissio ¶ Sc̄do sāguis sanat corp⁹ lāg
uidū. Vñ pfultū legi⁹ Cōstātio ipera
tori leproso q̄ balnearet se i sāguie ca
lido puerorū ⁊ curaret. Est eni ifirmi
tas pueri quā qnq̄ sustinet et vocatur
tenglos periclosaualde nisi per reme
diū aliqd̄ occurrat. Et est r̄mediū ta
le q̄ puer vngat̄ sāguie homis q̄ p̄us
morbū illū passus fuerit. Isto mō cor
poris nostri mortalitas ē icurabilis in
firmitas: qa p̄tinue morimur fm̄ se
necam. Ista ifirmitas vt videlz fierē
immortales curare nō potuit nisi per
illi⁹ sāguinē q̄ sp̄ote nostrā mortalita
tē suscepit ⁊ sua nos passione curauit
Vñ bern. in q̄dā f. O bōe iesu quid ti
bi ⁊ mortis? Nos deliquim⁹ et tu soluis
Nos peccauim⁹ ⁊ tu luis. Op⁹ sine ex
ēplo grā sn̄ merito ⁊ caritas sine mō
¶ Tercio sāguis cāt cemētū solidum
D̄ q̄ atiq̄ volētes facē edificia perpe
tua cemētū cū hūano sāguie p̄miscue
rūt. Vnde etiā de vortegirno r̄ge bri
tanie in historia britanū dicit̄. qd̄ cuz
edificaret turri in mōte excererū vel
monte niuis in vualia quicquid cemē
tarii vna die opabāt tellus alio die ob
sorbuit. Cōsuluerūt ergo magistri di
cto regi q̄ iuuenē quēdā iquiri faciat
qui patrē trenū nō haberet cuius san
G. i.

gunne lapides et cernētū asp̄si p̄starent
 solidū fūdāmētū Moralit̄ añ xpi pas
 sionē sicerat in mūdo q̄ q̄cqd hoies e
 dīficauerūt q̄tūcūq̄ bñ edīficarēt mo
 raliē uiuēdo bene. totū ī morte absor
 bebāt a terra. q̄a oēs in puteū inferni
 descēderūt nec stare potuit edīficiū
 meritorū donec aspersi essēt sāguine
 iuuenis q̄ patrē nō habebat in terris.
 Ad heb. xii. Accessistis ad mediatorē
 noui testamētī iesū z sāguinis aspersi
 onē. Meli⁹ loquētē q̄ abel. Isto igit̄ sā
 guine cernētū ecclē p̄glutinat̄ et so
 lidat̄ vt deo amore indissolubili ih̄ere
 am⁹ q̄ procul pri⁹ in regione dissimi
 litudinis distabam⁹. Ad eph. ii. Nunc
 autē in xpo iesu vos qui aliqñ erat̄ lō
 ge facti estis. p̄pe ī sāguine xpi. **T**er
 tio inuicē nrā redēptio fuisse amoro
 sa. cū dicit̄ Dedisti. Nō enī propt̄ no
 stra p̄cedētia meritav̄ futura xps nos
 redemit. sed sola sua ineffabili caritate
 Iux̄ illud apli ad titū. ii. Dedit semet
 ipsū pro nobis vt nos redimeret̄ ab oi
 iniquitate. Et Ioh. iii. Sic de⁹ dilexit mū
 dum vt filiū suū vnigenitū daret. De
 ista mirabili deuotione d̄uote loq̄tur
 Aug⁹ in quodā sermone de natali dñi
 Homo inquit fact⁹ est hois factor vt su
 geret vbera regens sydera: vt esuriret
 panis: sitiret fons: dormiret lux: ab iti
 nere via fatigaret̄: falsis testibus veri
 tas occultaret̄: iudex viuorū z mortu
 orū: iudice mortali iudicaret̄ ab iniu
 stis iusticia dānaret̄: flagellis discipli
 na cederet̄: spinis botris coronet̄: v̄
 tus infirmaret̄: salus vulneraret̄: vita
 moreretur. Quarto fuit nostra redēp
 tio gratiosa: q̄a nō fuit facta p̄ amicis
 bonis et iustis: sed p̄ inimicis peccato
 rib⁹ et iniustis. Vnde vltimo subinfē
 tur. Humanū sanguinem dedisti inu
 stis. i. Pet. iii. Crīstus semel p̄ peccat

nostris mortuus est: iustus p̄ iniustis.
 Sed q̄d adhuc est gratios⁹ nō solum p̄
 iniustis dabat̄: sed quotidie datur in
 iustis in sacramēto altaris: q̄a iniusti
 sūt qui peccādo tanto beneficio sūt in
 grati. Vñ aug⁹ quodā f. de die iudi
 cii. Cur me grauiori criminū tuorū
 cruce: q̄ illa in qua quodā perpēderaz
 affixisti: grauior enī mihi est crux cri
 minū tuorū: ī q̄ inuit⁹ p̄do q̄ in illa ī q̄
 quodā mortē tuā occisur⁹: tui miser
 tus volēs alcēdi. Hec aug. Quapropt̄
 btūs bern. ī quodā f. loquēs ī p̄fōa do
 mi deuote aie dicit sic. O hō vide qd p̄
 te patior nō ē dolor sup̄ dolorē meuz
 q̄ crucior: ad te claō q̄p te morior: vid
 penas qb⁹ afficior: vide clauos qb⁹ con
 fodior. et cū sit dolor tātus exterior:
 int⁹ tū ē plāc⁹ grauior cū te tā īgratuz
 expior.

LEC. CXXXVIII.

Qui cū minuerēt ī traductōe in
 fātū occisorū: dedisti illis abūdā
 tē aquā insperate. ostēdēs p̄ siti q̄ tunc
 fuit quēadmodū tuos exaltares z ad
 uersarios eorū necares. **E**narrāto a
 que beneficio potabilis date miracu
 lose hebreis in deserto z extrario sup
 plicio aque cōuerse in sāguinē illato
 egiptiis in egipto. Hic assignat tāti be
 nefici hebreis collati cōgruā rōem.
 Est autē quedā talis p̄gruētia quare e
 os nō sustinuit p̄ defectū aquarū pi
 mi in des̄to. hebrei enī in egipto occi
 si fuerāt et mirabiliē diminuti p̄ sub
 mersionē puulorū. De q̄ habet̄ exo
 di p̄mo. Quicqd masculini sexus na
 tū fuerit in flumē piicite. Igit̄ ī recō
 pensationē illius dāni per aquas illa
 ti congruū fuit q̄ per aquas remediū
 cōtra siti p̄ciperet̄ in deserto vt sic ostē
 dere⁹ iniusticia egiptiorū siti occisorū
 aqs p̄uersis ī sāguinē et innocētia he

CA. XI.

brorū p̄secutorū de sua siti remediū
 p̄ aquas de petra p̄fluētēs. dicit̄ q̄ sic. q̄
 cū minuerēt q. s. hebrei. tū minuerē
 tur. i. fierēt pauciores in traductione
 infātū occisorū. i. in p̄patione infan
 tū ad mortē scd̄z legem statutā q̄ or
 dinabat̄ q̄ oēs masculi traducerēt ad
 mortē. Dedisti illis aquā abūdātē īspe
 rate. i. cōtra spē ipsorū. sc̄z Moyfi et a
 arō. Vnde dixit moyses p̄p̄o nume.
 xx. Audite rebelles et increduli. Nū
 de petra hac poterim⁹ vobis eicē aqs
 Et infra Dixit dñs ad moysē et aaron
 Cur nō credidistis mihi vt sc̄ficaretis
 me corā filiis isrl⁹. Nō itroductū hos
 p̄p̄os in terrā q̄ dabo eis. Dedisti inq̄t
 eis aquā inspate oēs p̄ sitim q̄ tūc fuit
 in deserto cōparatā ad siti q̄ fuit in e
 gipto. quēadmodū tuos exaltares eis
 miraculose potū tribuēdo z mīstrādo
 et aduersarios eorū necares siti itole
 rabili flagellādo. Circa istā clausulaz.
 Dedisti eis aquā abūdātē. **N**o
 tādū q̄ p̄ aquā in sc̄ptura sacra plura
 designat̄. Sigt̄ interdū sapiāz saluta
 rē interdū astuciā secularē: iterdū pe
 nitētiā regularē. Sapiāz autē salutarē: q̄
 ē verus dei cult⁹ q̄ consistit in studioz
 orōe. i. in studio sacre theologie z ora
 tionib⁹ deuotīs q̄ nob p̄ sacra scriptu
 rā reluc̄ z signāt̄ propter tria. Videli
 cet p̄p̄ ei⁹ sup̄ficialē p̄tinationē. p̄p̄
 naturalē hūectatōez: z p̄p̄ ei⁹ figure f̄
 p̄ntatōez. P̄rio aqua sapiāz salutarē si
 gnificat̄ p̄p̄ ei⁹ sup̄ficialē p̄tinationē.
 Aqua ei⁹ faciliē fm̄ ea q̄ sibi appo
 ximat̄ se p̄forat. Vñ Ambro. in exa
 merō. li. iii. Aq̄ rigore frigorū p̄mutat
 vt it̄ vaporātia ferueat it̄ vmbrosa fri
 gescat. sole rep̄cussa exestuet niuib⁹
 irrigata glaciali hūore calefacat. Isto
 mō sapiā moralis q̄ hoīem docet con

LEC. CXXXVIII.

uersari sine q̄rela in medio nationis
 prauē et puerle salua sēper honestate
 vite et veritate cōscie nouit se oib⁹ con
 formare. i. Corin. ix. Oib⁹ oia factis sū
 vt oēs lucrifacerē. Vñ cato. Cōstās z
 lenis vt res expostulat esto. T̄pib⁹ mo
 res sapiēs sū crīmie mutat. Iter⁹ salu
 st⁹ secūdū Albertū. Cōsulo quisq̄s cñ
 qui pacis federa q̄ris. Cōsonus esto lu
 pis cū quib⁹ viuere cupis. Nec tñ hoc
 incōstātie deputādū ē sed prudētie vñ
 marcialis de formulavite honestate. c.
 1. Si prudētā āplectē īdēvbiq̄ eris et
 put rerū aut tēporum varietas exigit
 ita te accomodes t̄pī. Nec te ī aliq̄bus
 mutes. s̄z magis aptes sicut mā⁹ eadē
 ē et cū palma extendit̄ z ī pugnū astrī
 git̄. Iste sūt aq̄ syloe q̄ currūt cū filētio
 Isa. viii. Qui vbi ē multiloqū claōr z
 garrilitas ibi ē p̄it fatuitas z turbatio
 Iere. ii. Quid tibi vis ī via egiptivt bi
 bas aquā turbidā. **I**sta sapiā tradit̄ ī
 sc̄ptura sacra z emanauit de petra al
 tissima videli⁹ de xpo. i. Cori. x. Petra
 aut̄ erat xps. Et sicut dicit Auicēna. si
 cut aq̄ descēdens de alto melior ē ali
 is ceteris p̄ib⁹ ita sapiā z discretio viuē
 di deriuata a xpo melior ē nob̄ doct̄
 na q̄cūq̄ alia. Eccl. i. Fōs sapiē v̄bū dei
 ī excels̄. Sc̄do iterdū aqua ī sc̄ptura sa
 cra significat̄ sapiāz salutarē p̄p̄ eius
 naturalē hūectatōez. Dicit Ambro.
 in exameron de opere terciē diei. Qd
 aqua ē al̄rix omniū virgultorum di
 uersos singulis vsus ministrans. Isto
 modo doctrina sacre scripture dat sin
 gulis alimentū iuxta sue p̄ditōnis ne
 cessitatem vt faciāt fructū bonorū ope
 rum tempore oportuno. In psalmo.
 Et erit tāq̄ lignū quod plantatum est
 secus decursus aquarū quod fructuz
 suum dabit in tēpore suo. Dicit Aris.
 G. ii.

gigne lapides et cemetū aspsi p̄starent
solidū fudamētū Moralit̄ añ x̄pi pas
sionē sicerat in mūdo q̄ q̄gd hoies e
dificauerūt q̄tūcūq; bñ edificarēt mo
ralit̄ uiuēdo bene. totū i morte absor
bebat a terra. q̄a oēs in puteū inferni
descēderūt nec stare potuit edificium
meritorū donec aspersi essēt sāguine
iuuenis q̄ patrē nō habebat in terris.
Ad heb. xii. Accessistis ad mediatorē
nouī testamētī iesū z sāguinis aspersi
onē. Mel̄ loquētē q̄ abel. Isto igit̄ sā
guine cemetū ecclē p̄glutinat̄ et so
lidat̄ vt deo amore indissolubili ihere
am̄ q̄ procul pri⁹ in regione dissimi
litudinis distabam⁹. Ad eph. ii. Nunc
autē in x̄po iesū vos qui aliqñ erāt lō
ge facti estis. p̄pe i sāguine x̄pi. **T**er
tio inuuit̄ nr̄a redēptio fuisse amoro
sa. cū dicit̄ Dediti. Nō enī propt̄ no
stra p̄cedētia meritav̄l futura x̄ps nos
redemit. sed sola sua ineffabili caritate
Iux̄ illud apl̄i ad titū. ii. Dedit̄ semet
ipsū pro nobis vt nos redimeret̄ ab oi
iniquitate. Et Ioh. iii. Sic de⁹ dilexit̄ mū
dum vt filiū suū vnigenitū daret. De
ista mirabili deuotione deuote loquit̄
Aug⁹ in quodā sermone de natali dñi
Homo inquit̄ fact⁹ est hois factor vt su
geret̄ vera regens sydera: vt esuriret
panis: sitiret fons: dormiret lux: ab iti
nere via fatigaret̄: falsis testibus veri
tas occultaret̄: iudex uiuorū z mortu
orū: iudice mortali iudicaret̄ ab iniu
stis iusticia dānaret̄: flagellis discipli
na cederet̄: sp̄imis botrus coronet̄: v̄
tus infirmaret̄: salus vulneraret̄: vita
moreretur. Quarto fuit nostra redēp
tio gratiosa: q̄a nō fuit facta p̄ amicis
bonis et iustis: sed p̄ inimicis peccato
rib⁹ et iniustis. Vnde vltimo subinfē
tur. Humanū sanguinem dediti miu
tis. i. Pet. iii. Christus semel p̄ peccatū

nostris mortuus est: iustus p̄ iniustis.
Sed q̄ adhuc est gratios⁹ nō solum p̄
iniustis dabat̄: sed quotidie datur in
iustis in sacramēto altaris: q̄a iniusti
sūt qui peccādo tanto beneficio sūt in
grati. Vñ aug⁹ i quodā f. de die iudi
cii. Cur me grauiori criminū tuorū
cruce: q̄ illa in qua quōdā perpēderaz
affixisti: grauior enī mihi est crux cri
minū tuorū i q̄ inuit⁹ p̄do q̄ in illa i q̄
quōdā mortē tuā occisur⁹: tui miser
tus volēs ascēdi. Hec aug. Quapropt̄
bt̄us bern. i quodā f. loquēs i p̄sōa do
mi deuote aie dicit sic. O hō vide qd p̄
te patior nō ē dolor sup̄ dolorē meuz
q̄ crucior: ad te claō q̄ p̄ te morior: vidē
penas qb⁹ afficior: vide clauos qb⁹ con
fodior. et cū sit dolor tātus exterior:
int⁹ tñ ē plāct⁹ grauior cū te tā i gratuz
expior.

LEC. CXXXVIII.

Qui cū minuerēt i traductōe in
fatiū occisorū dediti illis abūdā
tē aquā in sperate. ostēdēs p̄ siti q̄ tunc
fuit quēadmodū tuos exaltares z ad
uersarios eorū necares. **E**narrato a
que beneficio potabilis dāte miracu
lose hebreis in deserto z eptario sup
plicio aque cōuerse in sāguine illato
egiptiis in egipto. Hic assignat̄ tāti be
nefici hebreis collati cōgruā rōem.
Est autē quedā talis p̄gruetia quare e
os nō sustinuit̄ p̄ defectū aquarū pi
mi in des̄to. hebrei enī in egipto occi
si fuerāt et mirabilē dimiuiti p̄ sub
mersionē puulorū. De q̄ habet̄ exo
di p̄mo. Quicq̄ masculini sexus na
tū fuerit in flumē piicite. Igit̄ i recō
pensationē illius dāni per aquas illa
ti congruū fuit q̄ per aquas remediū
cōtra siti p̄ciperēt in desertovt sic ostē
dret̄ iniusticia egiptiorū siti occisorū
aq̄s p̄uersis i sāguine et innocētia he

CA. XI.

brcorū p̄secutorū de sua siti remediū
p̄ aquas de petra p̄fluētēs. dicit̄ ḡ sic. q̄
cū minuerēt q̄. f. hebrei. tū minuerē
tur. i. fierēt pauciores in traductione
infatiū occisorū. i. in p̄patione infan
tū ad mortē scd̄z legem statutā q̄ or
dinabat̄ q̄ oēs masculi traducerēt̄ ad
mortē. Dediti illis aquā abūdātē i spe
rate. i. cōtra spē ipsorū. scz Moyfi et a
arō. Vnde dixit moyses p̄p̄o nume.
xx. Audite rebelles et increduli. Nū
de petra hac poterim⁹ vobis eicē aq̄s
Et infra Dixit dñs ad moyse et aaron
Cur nō credidistis mihi vt sc̄ficaretis
me corā filiis isrl̄? Nō itroduced̄ hos
p̄p̄os in terrā q̄ dabo eis Dediti inq̄t
eis aquā in sperate oēs p̄ sitim q̄ tūc fuit
in deserto cōparatā ad siti q̄ fuit in e
gipto. quēadmodū tuos exaltares eis
miraculose potū tribuēdo z mis̄rado
et aduersarios eorū necares siti itole
rabili flagellādo. Circa istā clausulaz.
Dediti eis aquā abūdātē. **A** No
tādū q̄ p̄ aquā in sc̄ptura sacra plura
designat̄. Sigt̄ interdū sapiāz saluta
rē interdū astucia secularē: interdū pe
nitētia regularē Sapiāz aut̄ salutarē: q̄
ē verus dei cult⁹ q̄ consistit in studioz
orōe. i. in studio sacre theologie z ora
tionib⁹ deuotif qd nob̄ p̄ sacra scriptu
rā reluc̄ z signat̄ propter tria. Videli
cet̄ p̄ ei⁹ sup̄ficiale p̄tinationē. p̄p̄
naturalē hūectatōez: z p̄p̄ ei⁹ figure f̄
p̄ntatōez. P̄rio aqua sapiāz salutarē si
gnificat̄ p̄p̄ ei⁹ sup̄ficiale p̄tinationē.
Aqua ei⁹ faciliē fm̄ ea q̄ sibi appro
ximāt̄ se p̄forat̄. Vñ Ambro. in exa
merō. li. iii. Aq̄ rigorē frigorē p̄mutat
vt it̄ vaporat̄ia ferueat it̄ vmbrosa fri
gescat. sole rep̄cussa exestuet nimbis
irrigata glaciali hūore calecat. Isto
mō sapia moralis q̄ hoīem docet con

LEC. CXXXVIII.

uersari sine q̄rela in medio nationis
prauē et puerse salua sēper honestate
vite et veritate cōscie nouit se oib⁹ con
formare. i. Corin. ix. Oib⁹ oia factūs sū
vt oēs lucrifacerē. Vñ cato. Cōstās z
lenis vt res ex postulat esto. T̄pib⁹ mo
res sapiēs sū crimine mutat. Iterz salu
str⁹ secūdū Albertū. Cōsulo quisq̄s cū
qui pacis federa q̄ris. Cōsonus esto lu
pis cū quib⁹ viuere cupis. Nec tñ hoc
incōstātē deputādū ē sed prudētie vñ
marcialis de formulavite honestate. c
1. Si prudētia aplecter̄ idē vbiq; eris et
put rerū aut tēporum varietas exigit
ita te accomodes t̄p̄i. Nec te i aliq̄bus
mutes. s; magis aptes sicut mā⁹ eadē
ē et cū palma extendit̄ z i pugnū astrī
git̄. Iste sūt aq̄ syloe q̄ currūt cū filēto
Isa. viii. Qui vbi ē multiloquē claōr z
garrulitas ibi ē p̄ fatuitas z turbatio
Iere. ii. Quid tibi vis i via egiptivt bi
bas aquā turbidā? Ista sapia tradit̄ i
sc̄ptura sacra z emanauit de petra al
tissima videli dē x̄po. i. Cori. x. Petra
aut̄ erat x̄ps. Et sicut dicit̄ Auicēna. si
cut aq̄ descēdens de alto melior ē ali
is ceteris p̄bita sapiāz discretio vñ
di deriuata a x̄po melior ē nob̄ doct̄
na q̄cūq; alia. Eccl. i. Fōs sapie v̄bū dei
i excel̄. Scd̄o itērdū aqua i sc̄ptura sa
cra significat̄ sapiāz salutarē p̄p̄ eius
naturalē hūectatōez. Dicit̄ Ambro.
in exameron de opere terciē diei. Qd
aqua ē alitrix omniū virgultorum di
uersos singulis vsus ministrans. Isto
modo doctrina sacre scripture dat sin
gulis alimentū iuxta sue p̄ditōnis ne
cessitatem vt faciāt̄ fructū bonorū ope
rum tēmpore oportuno. In psalmo.
Et erit tāq; lignū quod plantatum est
secus decursus aquarū quod fructuz
suum dabit in tēpore suo. Dicit̄ Aris.
G. ii.

vii. de aialibus ca. v. Quid aqua pluuia
lis valet oib' piscib' et platis terre pl'
q' aqua fluuialis vel fôtis et pl' per illa
crescunt arbores. et nihil bñ crescit nisi
bene ibat' aqua Moralit' aqua pluuialis
q' de celo descendit e' doctrina mor-
nalis sacre scripture Deut. xxxii. Con-
crescat ut ros eloquiū meū. Ista pl' cō-
fert piscib' et platis. i. hoib' in mundo
p'uerfatib' et crescit' q' q'cūq' alia do-
ctrina quātūcūq' moralis a philoso-
phis adinuēta. Et ideo signat' vocat'
aqua sapie salutaris. Ecc. xv. Et i ps.
In loco pascue ibi me collocauit sup
aquā refectōis educauit me. Aqua ei
scripture sacre non solū potat bibētes
s'z eos reficit. Vñ int' religiosos in re-
fectorio legi solet ut nō solū vētres ci-
bo s'z etiā mētes reficiat' dei v'bo. Ista
aqua mutat' in vinū ad preces marie
qa nisi ipsa grāz docēdi impetrare di-
gnē: ipsidū appebit q'q' ab hoie p-
feref. In cui' figurā nō nisi ad marie
istatiā xps in nuptiis aquā cōmutauit
in vinū. Ioh. ii. **T**ertio aqua in scri-
ptura significat sapiāz salutarē ppter
ei' figurālē repñtationē. In aqua enī
clara z nō turbata s'z geta species rerū
obiectarū apparēt. Vñ Ber. siluester i
Megacosmo suo pdit liquētis aq' cla-
ra substātia. cui' plana ac lubrica supfi-
cies figuras reddit emulas vmbraꝝ
in cursib' lacessita. Vñ aq' tenet vicem
speculi ad vsū pauperū. Iux' illd' Ecc.
xxvii. In aq' resp'ledet vult' pspiciētū
Isto mō scriptura sacra seu etiā v'buꝝ
dei hoiez sibi oñdit qlis ē in morib'.
Vñ Greg. ii. moral'. Scriptura sacra
mētis oculis quasi q'qdā speculū oppo-
nit' ut iterna nra facies in ipsa videat'.
Ibi etēi feda: ibi pulchra nra agnosca-
mus: ibi sctim' quātū pficim': vñ q' lō

ge a pfectu distam'. Secdo pncipaliter
aq' in scriptura significat astutiā secla-
rē. De q' ap'ls. i. ad Cori. iii. Sapia hu-
ius mudi stulticia ē apd' deū. Scriptū
est ei' Cōprehēdā sapiētes i astutia sua
B **H**ec ei' astutia ad modū aq' dat
apparētiā quātitat': excellētiā sublimi-
tatis: et insolētiā mutabilitat'. Primo
astutia sc'aris dat apparētiā quātitat':
qa illd' qd' p aquā videt' grādū apparet
q' est in sua ppria quātitate Vñ Ptolō-
me'. Qd' in aq' ponit' videt' mar'. Et
Sene. de naturalib' q'stomb' li. i. dicit
Oia p aq' iudicātib' lōge vidēt' eē ma-
iora. Et cito post. Sydera āpliora p nu-
bē aspiciēt vident': qa acies nra in hu-
mido labit': nec apphēdere qd' vult fi-
delit' p' qd' manifestū fiet si poculum
i pleueris aqua: z in illd' picceris anulū
Nā cū in ipso frūdo anul' lateat facies
ei' in sūma clarior reddit' q'qd' videt'.
p hūorē lōge āpl' in illo ē. hec seneca
Probat' etiā i p'spectiua q' aliqua q' ab
oculis in certa distātia nō vidēt' aq' sup
ifusioē incipiūt videri. Vñ si denari' in
scutella ponat' sumat' q' distātia a qua
mime videat' si aqua in scutellā ifūda-
tur eodē existētē spacio int' scutellā et
oculū. Denari' q' pri' an ifusione aq' vi-
deri nō potat: appebit Moralit' Quā
tūcūq' aliqs fuerit modic' p'm mun-
dū sñ pulchritudie z fortitudie corpis
sñ ditiis. sñ gnē. sñ pntib'. si aqua sapi-
entie sc'ar' opiat' grādēscet z appebit
magn' Addiscat iura ciuilia et cano-
nica ornet se legib' et statut' regius sta-
tim appebit nobilissimē quātitat' faci-
et eū crescē i ditiis familiar' thesaur' z
tñ nō iō ē maior in reivitate apd' deū
s'z mior. Vñ Gre. v. Moral'. Paruul'
est q' trena diligit. magn' q' celestia cō-
cupiscit Vnde quis appareāt magni-

nobiles et iocūdi apd' secularit' iudicā-
tes: sūt tñ in dino cōspcū. et iudicio cō-
scie. ppe paru' ignobiles z dolore sple-
ti. Iob. xxix. Ecce gigātes genuit sub
aquis z q' hitat' cū eis. Gigātes sñ illi q'
nostro iudicio magni vidēt'. Secdo aq'
dat excellētiā subtilitat'. Aqua enī na-
turalit' querit terre supeminē et dnā
ri. et aliē nō qescit aqua naturalit'. qa
ille ē tot' appetit' aq' supeminē z sup-
pom' imediātē et dnāri terre. Isto mō
moralit'. Astucia secular' ad nullū ali-
um finē tēdit nisi ad volādū in honori-
b' z ad acq'rdū dominiū t'renoꝝ. In
cuius figura aq' produxit aues. Gen. i.
Producāt aq' reptile anime viuēt' z vo-
latile sup trā sub firmamēto celi. A-
stucia enī secular' duo genera hoiz p-
ducit reptilia z volatilia Reptilia sūt a-
griores et mechanici et manuū op-
atores et h' mōi quorū tota cōuersatō
est in trā. Volatilia sūt nobiles placi-
tatores falsi mercatores. vsurari solē-
nes z clerici symoniaci z prau' nobili-
um cōsiliarii. Isti acqrūt loca sublimi-
a et grad' et dignitates in eccia. Gen.
vii. Multiplicate sūt aque z eleuauerūt
archā in sublimē a terra. Tertio a-
qua dat insolētiā mutabilitat'. Vnde
omnes insulares et maritimi incōstā-
tes sūt z insolētes nimis: sicut p'z d' nau-
tis q' cōmunit' cōuersāt' in aq's. tales e-
nim regulāt' p lunā que ē dnā aquarū
Luna enī ē velocissimū mot'. hoc ē
plures circūolutōnes facit circa ter-
rā q' q'cūq' ali' planeta Et sic moraliter
astucia secular' reddit hoies mutabi-
les z versipelles ad modū vulpis q' nū-
q' recto sed tortuoso itinē gradit'. De
ista astucia d' Iere. xv. Facta ē mihi q'
si mēdaciū aquarū ifidelitū. Bacul' q'tū-
cūq' rect' si vna ei' medietas pfūdet' in

aqua videbitur tortuosus. Sic i' si falsi
placitatores q'tūcūq' fuerit cā hois ius-
ta p' eorū astutiā z astutā v'stitiā faciūt
appere iustā: et eō cāz iniustā faciunt
vidri rectā. Et hi sūt a q'b' iurgialites
et iniqua mendacia oriūt'. puer. xvii
Qui dimittit aquā caput est iurgiorū
Qui dimittit aquā. i. q' astutia secula-
ri sine regula bone cōscie vti' caput ē
.i. pncipalis cā lit' it' hoies mūdiales
Tertio pncipalit' aqua i scriptura sac'
significat pniām regularē. Aqua enī
lauat sordida. flectit rigida: z coq't cru-
da. Isto mō penitētia pmo abluit for-
des peccatorū q'tūcūq' fuerit enormia
In cuius figurā dictū est Naaman le-
proso. iiii. Re. v. Vade et laua te sep-
ties in iordane et recipiet sanitatē ca-
ro tua: atq' mūdaber'. Ezech. xvi. Lau-
ui te aqua mūda et mundani sūguinē
tuū ex te. Sūguinē tuū s' est pctm tuū
qd' ex carne z sūguie ortū habet. Ecc.
xvii. Quid neq' q' p' excogitauit ca-
ro et sūguis. Hoc g' sacramētū penitē-
tie figurat' p piscinā pbaticā. De qua
dicit' Io. v. q' habuit q'nq' portic' in q-
b' iacebat multitudo lāguētū. Ange-
lus aut' dñi secūdū tēp' descēdebat et
mouebat' aqua. z q' p'm' descēdisset p'
motionē aq' sanus fiebat a quacūq' de-
tinebatur infirmitate. Piscina dicitur
quasi aqua pisces hñs p cōtrariū. Pro-
baton grece ouis latine. Quia ergo il-
la aqua carunt piscib' et oues imolan-
de ibi lauabāt'. ido piscina probatica
dicebatur. Et sacramētū pnie signifi-
cat: in qua lauari debet quisq' qui de-
bet deo imolari. Habet aut' quinq' por-
ticus secūdū quinq' occasiones ex q-
b' hoies aquā pnie ingredit' videli-
cet verbū dei p'dicationē. s'ctorū pcedē-
tiū cōsiderationē. gnālē eccie ordiatōz
G. iiii.

diuinā inspirationē. et corpee ifirmi-
tāt tribulationē. Quidā zvalde mul-
ti igrediūt piscinā penitētie per por-
ticū vbi dei. Act. ii. His audit cōpūcti
sūt corde et dixerūt ad petrū et reliqs
aplos. Quid faciem⁹ viri fratres? Pe-
tr⁹ vō ait ad illos. Pniaz agite. Alii in-
grediūt piscinā pnie per porticū exē
ploꝝ virorū scōꝝ. Vñ b. grego. pmo
dyalo. Sūt nōnulli quos ad amorē pa-
trie celestis nō mi⁹ exēpla q̄ pdicamē-
ta succēdūt. Alii per porticū ecclia-
stice pstitūtōis q̄ p̄cipit̄ culibz xpiano se-
mel i āno p̄fiteri z p̄icare. Alii p diui-
nā inspiratōez z occultā. sicut. Nicola-
us Benedict⁹ Domie⁹ et Frācis⁹. Alii
p infirmitāt corporee flagellationez.
Et iste ē portic⁹ coissim⁹ i q̄ iacet mul-
tudo maxima lāguētū: qui avix vo-
lūt extra quadragesimā cōfiteri nisi p
infirmitatis articulū necessitē. Secū-
do aqua designat pniaz: q̄a flectit rigi-
da. Ita pnia corda supba indomita et
insolētia flectit ad obediētā Vñ sicut
corall⁹ q̄ dū ē i aqua crescit z augetur
ad modū plāte: q̄ cito ex thit̄ rigescit i
lapidē. Iux illud Ouidii. Metha. xv.
Sic z corallū quo p̄nū contigit auras.
Tpe durefcit mollis fuit herba subvn-
dis. Ita multi dū sūt inter scōs viros
penitētia datos crescūt et molles et t̄c-
tabiles fiūt. q̄ ex penitētiā positi iuei-
rēt rigidi et rebelles. Eccl. xxiiii. Di-
xi rigabo ortū plātationū iebriabo p-
tus mei fructus ¶ Tertio aq̄ designat
pniaz quia cogt crūda. Cū adiutorio e-
nim ignis qd̄ crūdū ē et digestioni cō-
trariū fit per decoctionē in aqua cōue-
niens corporis nutrimētū. Isto mō qd̄
dā incorporari nō pnt̄ corpori xpi mi-
stico prop̄ suā cruditatē et inspidita-
tē donec in aquis pnie decocti fuerint

Iux illud ezech. xxiiii. Cōsumēt car-
nes z coquentur vnuerfa compositio
et ossa tabescent. Consumentur car-
nes id est carnales affectiones z coque-
tur vnuerfa cōpsitio id est ornatus su-
perflu⁹ ad modestiā reducef. et ossa ta-
bescēt id est rigide et rebelles volun-
tes ad humanitatē et obediētā ducēt

LECT. CXXXIX.

QUoniam enim tētati sūt et qdā cuz
mā disciplinā accipiētes et scirēt quē
admodū cū iā iudicati impiū tormen-
ta paterēt. Hos quēdē tāq̄ pat̄ monēs
p̄bati. Illos autē tāq̄ rex dur⁹ interro-
gās cōdēnasti. Absentes ei z p̄fētes si-
militer torquebātur. duplex enī illos
acceperat tedium. et gemit⁹ cū mēoria
preteritorū. Quia dictū ē qd̄ tā hebrei
q̄ egiptii a deo flagellati fuerūt. In hac
pte intēdit ostēdere qualit̄ isti populi
diuersimōe fuerūt afflicti. nā hebrei
ad correctōez egiptii ad dānationē. et
circa h̄ tria facit ¶ Prio pōnit afflicti-
onis diuersitatē Scdo replicat egiptio-
rū pueritatē. ibi. Pro cogitationibus
Circa p̄mū duo facit. Prio oñdit qd̄ tri-
bulatio imissa hebreis cessit ad morū
iformatōnē. Scdo qd̄ tribulatio iflicta
egiptiis fuit eis ad pene et̄ne i choatō-
nē Et istā facit loq̄ndo alternatiz vicissiz
nūc de egiptiis: nūc de hebreis ¶ Cir-
ca primū ostēdit qd̄ afflictio immissa
hebreis in illa siti in deserto fuit eorū
probatio. castigatio z iformatio. Pro-
bantur ad eorū humiliatōnē. castiga-
bant̄ ad morū suorū correctōez. z ifor-
mabāt ad p̄gnoscēdū dināvitōez Quā-
tū ad eorū p̄bationem dicit. Cū enim
tētati sunt id est probati ad bonum e-
orum. Gen. xxii. Tēptauit de⁹ abrahā
et dixit ad illū zc. Et qdē cū mā disci-
plinā acceperūt vel accipiētes quia ca-

CA. XI.

stigabātur misericordiē ad suā corre-
ctionem et p illā castigationē p̄gnoue-
rūt expimētaliē quodāmō diuinā vlti-
onē in dānatione malorū. et ideo sub-
dit. scierūt quēadmodū cū ira iudicati
impiū. id est egiptii tormēta paterēt.
id est per illā sitim quā filii israel sus-
tinuerūt in deserto quasi quodā expi-
mento scierūt qualit̄ fuerunt egiptii
afflicti tempore quo tota aqua egiptii
in sanguinē fuit conuersa. De quo in
ps. Conuertit aquas eorum in sangui-
nem et imbres corū ne biberēt. et fu-
it ergo illa sitis illata hebreis in deser-
to ad eorum probationē vt per ipsius
patientiam mererentur et ad eorum
castigationem misericorditer illatavt
dilectionem dei ad se experirentur z
ad eorū informationē vt penā quā egi-
ptii sustinuerāt per manum dei in se-
metipsis intuerēt per sitim cōsimilē.
In hoc tamen fuit diuersitas: q̄a hos
qdē. i. hebreos tāq̄ p̄ monēs probasti
Illos autem tāq̄ rex durus interro-
gās condēnasti. Pater enim licet p
mittat filium aliquāter indigere ad
ipsius castigationem. Iuuat tamen e-
um circa extremā necessitatem. Exē-
plum de patre et filio prodigo. Luce
xv. Cum adhuc longe esset vidit illū
pater suus et misericordia motus est
Sed rex condēnans aliquem iudici-
aliter ad penam mortis illam penam
executioni mandat sine dispensati-
one quacūq̄. Quia ergo deus filios
israel sitire permisit: sed cito eis de re-
medio miraculose prouidit. ideo dici-
tur. Hos quidem tanquam pater mo-
nens probasti. Et quia egiptios siti pu-
niuit nec contra illam aliquā dispē-
sationē exhibuit ideo dicit̄ merito. Il-

LEC. CXXXIX.

los autem tanquam rex durus inter-
rogās condēnasti. Et ideo non dicit
absolute tanq̄ rex sed tāq̄ rex durus:
quia rex bonus se habet ad subditos
sicut pastor ad oues et p̄ ad filios. sm
Aris. viii. ethi. Condēnati ergo fue-
runt egiptii non probati nec castigati
Et q̄ graunter afflicti fuerunt ostendit
ex circumstantia loci et temporis. Nō
enim aliqui affligebantur ista siti pu-
ta absentes a locis aquarum id est fon-
tium: imo tanta siti affligebantur qui
fuerunt presentes in locis vbi solent a-
que abundare. sicut absētes a locis il-
lis: quia omnes aque ille conuerse fu-
erunt in sanguinem ita vt essent im-
potabiles omnino: Et hoc est qd̄ sub-
dit. Absētes z p̄ntes similē torquebā-
tur. Et etiam vt qui similes erāt in cul-
pa fierent similes in pena. Quantum
autē ad circumstantiā loci et temporis p̄-
ebant̄ grauit̄: q̄a gemuef̄ ex dolore
pene p̄sent̄: z timuerunt de futuro ex
mēoria p̄teritorum. Et ideo dicit. Du-
plex enim illos acceperat tedium. Et
prouer. i. Gemitus cū memoria p̄teri-
torū ¶ Circa illā clausulā. Hos qdē tā-
q̄ p̄ monēs p̄bati. a ¶ Nota qd̄ tri-
plicē hē⁹ p̄ez. supnaturalē p creationē
corpale per ppagationē z spūalē per cu-
rā z p̄suationem. De p̄mo d̄. deutro-
xxxii. Nūqd̄ n̄ ip̄e ē p̄ tu⁹ q̄ pos. fecit z
creauit te. math. xxiii. Patrē nolite vo-
bis vocare super terrā. Vnus est enī
pater vester qui in celis est. Iste pater
est pater sanctitatis. pater potestatis.
et pater pietatis. Pater sanctitatis. Io-
xvii. Pater sancte clarifica filium tu-
um. vt fi zc. Iterū in eodem. Pater sā-
cte serua eos in nomine tuo quos se-
disi mihi. Et ifra. Pater sanctifica eos
G. iiii.

in v̄itate. Pater p̄tatis. Math. xxvii. Et mar. xiiii. Pater oīa possibilīa sūt tibi. Pater pietatis. ii. Corin. p̄. B̄ndictus de⁹ ⁊ pater dñi n̄ri iesu xp̄i. Pat̄ mīarū et de⁹ tot⁹ cōsol. Quia est pat̄ sc̄itatis debem⁹ eū deṡcari per deuoti onem: q̄a pater potestatis debem⁹ eū venerari per subiectionē q̄a est pater pietatis debem⁹ eū imitari per assimi lationē Primo q̄a est pater sc̄itatis: de bem⁹ eū deṡcari per deuotionē Mat. vi. Pat̄ n̄r q̄ es in celis s̄a. no. tuū. que est oratio dñica in q̄ oīa nobis necessa ria paucissimis petitiōib⁹ icludūf: que oēs alias orōes antecellit auctoritate: vtilitate. et cōp̄ediositate. Quā si fide liter feruēter et hūiliter dixerim⁹ im petrabil⁹. q̄cqd n̄re saluti poterit ex pedire. Ioh. xvi. Amē dico vobis. Si qd petieritis patrē in noīe meo dabit vobis. ¶ Et est notādū q̄ mltovtil⁹ ē illā orationē dicere generalē q̄ pticu laria vota n̄ra deo exp̄mere. q̄bus ple rumq̄ ea desideram⁹ que nocerēt ob tenta. V̄n̄ valen⁹ li. vii. ca. ii. Socrates hūane sapie q̄si quoddā terrestre ora culū nihil vltra petēdū a dñis imortali bus arbitrabat̄ q̄ vt bona tribuerent. q̄a hi demū sc̄irēt qd vnicuiq̄ esset vti le. Nos aut̄ plerūq̄ id votis expetim⁹ qd n̄ ipetrasse meli⁹ for⁹. Eteī deṡstis tenebr̄ iuoluta mortalū mēs iq̄ late patentē errorē cecās petitiōes tuas sp̄ gis⁹ Diuitias appetis. q̄ mltis exicio fuerunt honores concupiscis qui cuz plures pessumderunt regna ipsa tecum voluis quorū exit⁹ sepe nūero mi serabiles cernūtur. splēdidis cōiugis iniicis man⁹ atq̄ hecvt aliq̄n illustra rūt ita nōnūq̄ domos evertūt fūdītus Desine ergo stulte futuris malorū tu orū causis q̄si felicissimis reb⁹ inhiare

teq̄ totū celestīū arbitrio cōmitte: q̄a qui tribuere bona ex facili solēt etiā eligere aptissime possūt Lu. xi. Sivos cū sitis mali nostis bona data dare fi liisvris quātomagis pater vester cele stis dabit sp̄m bonū petētū se. Sc̄do q̄a pater iste est pater potestatis debem⁹ eū venerari per subiectionē Iuxta illd̄ Malach. p̄. Fili⁹ honorat patrē et ser uus dñm suū. Si igit̄ pater ego s̄vbi est honor me⁹. Et ecci. iiii. Magna po tentia dei soli⁹ et ab hūilib⁹ honorat̄. Tertio q̄a est pater pietatis debemus eū imitari per assimilationē Luce. vi Estote misericordes sicut ⁊ pater vester misericors est. Laudabile ⁊ honorabile est in filio bonam patris proprietatem effigiare. Proprietas autem dei misereri est. V̄n̄ cātat ecclia. De⁹ cui ppriū est misereri: ⁊c. ⁊ ideo. b̄ti mise ricordes qm̄ mīaz cōsequētur Mat. v. ¶ Sc̄do habem⁹ patrē naturalē p̄ ppa gationē. et istū debem⁹ invite necessa riis supportare. In xp̄o cōtrariis repu diare. eternis mēoriis cogitare Isti in q̄ patri debem⁹ invite necessariis si in digeat mīstrat̄. V̄n̄ Criso. exponēs il lud Ioh. xix. Mulier ecce fili⁹ tu⁹ dicit sic. Docet nos xp̄svsq̄ ad vltimā respi rationē parētū diligētīā h̄re. q̄a enim aliis m̄lierib⁹ astātib⁹ nihil dixit. Do cet plus aliqd̄ ipendere parētib⁹ Sicut enī xp̄ianus aduersātes genitores ad sp̄ualia nosse nō debet. Ita q̄ nihil im pediūt debet eis prebere et honorari haberi ante alios q̄a genuerūt ⁊ quā aluerūt. V̄nde Ambrosi⁹ super illud Math. xix. Honora patrē. Prim⁹ in quit grad⁹ pietatis est iste vt quos au ctiores tibi voluit esse de⁹ honores ob sequis abstineas contumeliis. q̄a nec vultu ledēda est pietas parētū. V̄nde

Aris. ix. Ethi. docet q̄ parētib⁹ debe mus sufficere in nutrimēto ⁊ debe mus eis honorē quēadmodū dñis ppt̄ maxima b̄nficia generādi ⁊ nutriēdi Et. viii. ethi. dicit q̄ in honorib⁹ quos debem⁹ dñis et parētib⁹ nō est possibi le reddere fm̄ dignitatē b̄nficioꝝ ab eis receptorū. ⁊ ideo apd̄ atiquos tam honor exhibēt⁹ deo q̄ etiā honor ex hibēdus parētib⁹ pietas dicebat̄. V̄n̄ Tuli⁹ in sua rethorica. Pietas est per quā sanguinū mētis patreq̄ beniuolū officū et diligēs tribuit̄ cult⁹. Huius pietatis exemplū p̄buit nobis natura in Ciconia de qua Solin⁹ dicit in de mi rabilib⁹ mūdi. eximia ciconie inest pi etas. Nā quātū tēporis ipenderūt feti bus educādis tm̄ ipse inuicē a pullis alūtur. V̄tinā quilibet saltē septē an nos vellet circa parētū curā expēdere sicut illi eū septē ānis ab aqua ⁊ igne custodire tenent̄ Ecc̄. iiii. Fili⁹ suscipe senectā p̄ris et nō cōtristes eū i vita il lius. et si defecerit sensu veniā dar̄ ne sp̄nas illū in tuā v̄tute. Hāc naturā ci conie plani⁹ narrat Ambro. i exame ron de ope q̄nte diei. c. xxxv. Hec auis depositi patris art⁹. per longeuū sene ctutis tēpis plumaz tegmēto alazq̄ remigio nudatos circūstātesq̄ sobo les pennis ppriis fouet. Et qd̄ dicam⁹ Collato cibo pascit. quando etiā repa rat nature dispendia vt hinc atq̄ inde subleuātes senē fultro alarū suarū ad volandū exerceat et in pristinos vsus dissueta iā reducāt pii patris mēbra. ⁊ ideo Roma. v̄su pia auis vocatur. Hec ambro. Hec auis fuit deē cōcordie cō secrata sicut dicit iuuenalis li. p̄. In si gnum q̄ nisi a filiis debitus honor pa tribus impēdatur nulla in republica concordia esse potest. et ideo inter di

uina precepta loco quarto ponit̄. Ho nora patrē et matrē vt sis lōgeuus su per terrā. Exodi. xx. et in lege mo ysi cautum fuit qui maledixerit patri ac matri morte moriat̄ Exodi. xxi. Se cundo patrē istū debem⁹ in christo cō trariis repudiare. ita q̄ si i his que ad vite p̄fectionē xp̄i ptinēt imitationē p̄r voluerit filiū ipedere sic de igredi endo religionē deuōde cōtinētiam huiusmōi que ad cōsiliū p̄fectōis pti net seu ptinere noscūt. fili⁹ nō solum nō debet eū expectare. sed sua v̄ba re pudiare Iux̄ doctnā saluatoris Mat. x. Veni enī separare hoīem aduers⁹ patrē suū. et filiā aduersus matrē su am. et in eodē. Qui amat patrē ⁊ ma trē pl⁹q̄ me n̄ ē me dig⁹. Sup hoc v̄bo Ihero. Si necessitas venerit vt amor parentū siue filioꝝ amoris dei cōpa retur et nō possit vtrūq̄ seruare odiū in suos et pietas in deū est fuāda. Po tissima tamē cautela diaboli est homi nes ab amore religionis retrahere p̄ amorē parentū In cui⁹ figurā sicut di cit Ihero. ⁊ Criso. cū dñs eēt occupat⁹ in officio p̄dicādi suggessit ei qdam. Math. xii. Ecce mater tua et fratres tui foris stant q̄rētes loqui tibi isidias xp̄o tendēs vt sp̄uali operi carnē ⁊ s̄a guinē anteferret. Sup quē locū exp̄s fus loquēs Criso. dicit sic Dū xp̄s p̄sua deret pp̄lo q̄ esset filius dei: diabol⁹ p curauit aduētū matris vt turbe viden tes parentes carnales diuinitatis eius obscuraret naturam. Et ideo qui vult fugere a mundo non debet hoc parē tibus nec amicis carnalibus indicare. Figuram huius habemus Gen. xxxi q̄ Iacob dum vellet fugere in patriā suā auiculū suū et socerū noluit pre munire. Et Iudicā. xiiii. Samp̄o leo

nem concidit in frustra et postea de ore leonis mel comedit. et neutrum patris vel matris voluit indicare. Et ideo de ista materia Hiero. in quodam epistola ita scribit licet in collo pueri dependeat nepos sed ipso crine et scissis vestibus vbera quibus te nutrierat mater ostendat licet in limine laceat pater: per calcatum proge patrem per calcatum proge matrem fassis oculis ad vexillum crucis evola: solum pietatis genus est in hac re te esse crudelē. ¶ Tertio patrem istum debemus eternis meritis cogitare ne simus quod diu habemus esse ingrati illi per quem deus dedit nobis esse. **Ecc. xxii.** Memoro patris tui et matris tue. Sed de filiis ingratis contra modo videmus quod quantumque cari fuerint patri vel matri quantumque eis diuitias copiosas relinquat post tres dies a sepultura pacto oblivioni perpetue commendat falsum quendam dolorem in habitu nigro et vultu luctuoso presentandum et cordis leticiam quadam cooperiunt tristitia simulata. Talis fuit Gellia de qua narrat Marcialis cocus primo libro epigrammatum. Amissum non flet cum sola est gellia prope. Si quis adest iussu prolium lacrimarum non luceat quisquam laudari gellia quirit. Ille dolet vere quod sine teste dolet. Vult dicere quod ista Gellia quam erat sola in nullo doluit mortem patris: et quod cito prope dedit quod aliquis eam videret statim voluntarias lacrimas fudit. Et sic dicit poeta de gellia Nullus dolet veraciter quod vult de suo dolore laudari. Sed ille dolet vere quod sine teste dolet. ¶ Tertio quod habemus patrem spiritualem per curam et conservationem cui debemus obedientiam benivolentiam honorum merito. Ipse enim pro nobis tenet reddere rationes: tenet nos instruere per informationem tenet nos fouere per passionem. De tali

bus patribus potest exponi illud Gen. xlvii Pastores ovium sumus et nos et patres nostri. Iste pro debet esse sic Helias ad quem helise dixit. iiii. Reg. ii. Pater mihi pro: curus israel et auriga eius ut sit curus supportas suavitates debilitates infirmorum et auriga pugnes virilitatem negligentias accidiosorum. Iste debet esse archa domini in qua fuerunt viginti tabule et manna. Ita in plato debet esse viginti correctiois seu castigatiois: tabule informationis: et manna consolatiois. Vnde Aug. Corripiat in quietos et consolat pusillanimes: pius pater sit ad omnes Iste debet habere non solum faciem leonis per austeritatem: sed faciem hominis per mansuetudinem pietatem. Sit columna non solum ignis actiuitate exustio: nis sed etiam columna nubis per suavitatem protectionis. Vnde ber. super cantum Discite vos plati subditorum matres vos esse debere non dominos studete magis amari quam me tui. Et si in eundem severitate operis est pater sit non tyrannica Matres fouedo patres corripiedo vos exhibeatis: suspēdite verbera producite verba: pectora lacte piguescat non timore furescat. **LE. CXL.** ¶ **Q**uoniam enim audiret per sua tormenta admirantes in fine exitus. Quae enim in expositione prava peccatorum deriderunt in fine euentus mirati sunt non similitudo iustus faciens. Postquam ostensum est qualiter pena consistit in similitudo afflictio fuerunt siti egyptii et hebrei. Illi in egypto isti in deserto: in hac parte declarat quod inde perfectus iusticie pervenerit apud egyptios. Et est duplex. Primo iustum fuit quod qui se deus ignorare dicebant ad dei noticiam et confessionem inducerentur per coactionem Secundo iustum fuit quod qui dei prophetam contempserant et morti ex

CA. XI.

posuerat. postea veneraretur per admirationem Et istum duplicem perfectum ex diuina flagellatioe secutum explicat Salomon in hodierna lectione. Secunda psalmi. Quae enim in expositione. Primo igitur istud bonum de egyptiorum flagellatioe sequitur quod illi qui perueit maliciose dei noticiam se habere negauerat. Exo. v. Quis est dominus ut audiavocem eius et dimittam israel Nescio dominum et israel non dimittam. Quod illi inquam ad dei recognitionem confessionem per tormenta cogerentur Et sic factum est. Nam quoniam senserunt se torquentur diuinitatem. nunc per mutationem aquarum in sanguinem: nunc per ranas immixtas. nunc per alias octo plagas. reducti fuerunt ad recognoscendam diuinam virtutem. Vnde visio tertio signo de cinibus dixerunt malefici Pharaonis. dignitas dei est hic Exo. viii. et ix. Dixit et pharaon post plagam gradinis. Peccavi etiam et nunc dominus iustus: ego et populus meus impii. et Exo. xiiii. Fugiamus israel dominus enim pugnat pro eis contra nos. Hoc dixerunt quoniam fuerunt in mari rubro et dominus exercituum eorum percussit ymbre fulmine et tonitruo immediate antequam mare reddidit super eos. et hoc est quod scriptura vult dicere Cum enim audiret super egyptios. per sua tormenta bene secum agi. i. iuste agi cum eis commemorati sunt dominum id est recognoscetes se diuina virtute correptos dominus esse deum confessi sunt admirantes in fine exitus id est de fine exitus israel de egypto. In psalmi. Fecit magna in egypto et mirabilia in terra cham. terribilia in mari rubro Secundo per tormenta et flagella dei reducti fuerunt egyptii ad venerandum moysen dei prophetam. quem prius paruum submersisse volebat. Exo. primo. Et quantum ad scriptura dicit sic. Quae enim in expositione prima quam videlicet de precepto

LEC. CXLI.

maliciose regis egypti puniri exponerentur ad mortem percussit autem in flumine percussit Moysen deriderunt. i. peremptibiliter abiecerunt. In fine euentus mirati sunt. quoniam in tot plagis portatus percussit egyptum eduxit populum suum de egypto ultra mare rubrum submerso egyptiorum exercitu in eodem: non similitudo iustus faciens Ista littera debet referri ad textum lectionis praecedentis ubi dicit. Illos tamen durus rex interrogans denasti non similiter iustus faciens: aliter non apperet congruitas in sermone. et est sensus quod aliter puniunt iustos hebreos: aliter iniustos egyptios: quia illos ad correctionem hos ad damnationem seu perditionem in lectione praecedente dictum fuit.

LECTIO. CXLI.

¶ **P**ro cogitationibus in seculis iniquitates illorum. Quod quidam errantes colebant multos serpentes et bestias superuacuas: immissi illi multitudinem mutorum aialium invidiam sciret. quia per quod peccat quis: per hec torquetur. ¶ Postquam Salomon deum glorificando et magnificando recitavit mirabilem afflictionem quam egyptiis intulit eos multipliciter flagellando. In hac parte agit de eorum culpa ostendendo quod iuste puniti sunt secundum exigentiam culpae suae. Et circa haec duo fiunt. Primum coniungit culpe peccati. Secundo ostendit proportionem debitam in ea ubi. Ut sci rent. ¶ Circa primum duo facit: quia primum ponit libertatem peccati in generali Secundo exprimit fatuitatem peccati magis in speciali. ¶ Secunda psalmi. Quod quidam errantes Circa primum dicit sic. Pro cogitationibus autem in seculis iniquitates illorum quod d. Nulla ratio probabilis vel temptatio carnali peccauerunt peccato ydolatricae. sed omnino euantuerunt in cogitationibus et obscuratum est cor in insipientibus eorum. Ro. primo. Sed quoniam in speciali consequenter enarrat sic. Quod quidam errantes colebant mu-

tos serpentes. q. id est ga. qdā errauerūt
vt egypti et chananei q ad suā dānati
onē ydolatriā inueuerūt: errātes erro
re morū iexcusabili. Prouer. xiiii. er
rant q operāē malum colebāt mutos
serpentes. i. esculapiū sub specie serpen
tis z bestias supuacuas. i. pictas vñ scul
ptas: vel supuacuas. i. inutiles advsūz
humanū sicut serpētes et vmes vel be
stias supuacuas. i. fictas imagies besti
arū. Colebāt iouē sub specie arietē. et
mercuriū sub spē canis. Vel sicut di
cit mgr̄ in historiis. Depigebat iupit̄
capite arietino. mercuriū capite canio
et cetera partes vel fuerūt hūane effi
gies vel aliaz bestiarū. Itē Isido. viii.
ethio. c. vl. dicit q mercuriū pingebat
cū capite canino et canis ē aial sagacis
simū. et mercuriū ē de eloquētie. Ha
bunt etiā in capite et pedib⁹ alas ad de
signādū velocitatē qua deferē vox pa
era. Et qa sic coluerūt ydola bestiarū
merito etiā per bestias puniti fuerūt
Vñ subdit. Immisisti illis multitudi
nē aialū mutorū invidictā. Vnde ra
ban⁹. Dignū fuit vt qui creaturā p cre
atore venerabāt penā sustinerēt a cre
atura. Vnde opem querebāt. Vnde
merito subiferē qa p q peccat qs p hec
z torquef. Exēpla aut ista ppōez verifi
cātia habē⁹ i scptura fac nulta valde.
Goliath gladio q voluit occidisse da
uid occisus ē. i. Re. xvii. Aman suspē
sus est patibulo qd parauerat mardo
cheo. hester vii. Diues epto ligua cr u
ciat⁹ ē i qua pri⁹ fuerat voluptuose de
lectat⁹. Lu. xvi. Eze. xxxv. Cū sangui
nē oderē sāguis te psequer⁹. mat. xxvi.
Ois q accepit gladiū gladio veribit.
Apoc. xii. Qui in captitātē duxerit i
captitātē ibit: et q gladio occiderit o
z eū gladio occidi. Isa. xxxiii. Ve q pre

daris nōne pdabē⁹. puer. xi. Qm ieb
at ipe quoq inebriabitur. Abacuck.
ii. Quia tu spoliasti gētes multas spo
liabūt te oēs q reliq fuerit de pplis is
rael. Samuel cōcidit agag i frustra di
cēs. Sicut fecit absq liberis mulieres
gladi⁹ tuus sic absq liberis it mulieres
erit mat tua. i. Re. xv. Sacerdotes fal
si lapidati sūt iuste qui i iustevoluerūt
lapidare susānā. Dan. xiiii. Herodes i
filiis suis punit⁹ est. q filios aliorū ino
cēt trucidauerat. vñ sicut multos fili
os orbavit. sic et ipe filiis miserabili
ter orbat⁹ est Sicut dicit mgr̄ in histo
riis sup euāgelia. Narrat etiā Ouidi⁹.
li. i. de arte amādi. duo ad ppositū exē
pla. Primū ē tale. Cōtigit semel i egi
pto tāta siccitas. q p nouē annos non
fuerūt ibi imbres Fuit aut busiñ no
mine qdā potēs et magn⁹ tyrān⁹ in il
la t̄ra. accessit g ad istū busiñ i vñ busiñ
dē qdā noie tras⁹ z dixit sibi q si effū
dēt sāguinē alic⁹ hospiti ad eueniētis
z sacrificaret eū ioui q statū hēz iouē
placatūz pluuiā i abūdātia sic vtiq ex
pediret p t̄ra. cui statiz busiñ rñdit. tu
es hospes z tu fies iouis hostia p̄m⁹ in
egipto. tu dabis hospes aquā z eū ioui
sacrificauit. Scd⁹ exēplū ē tale. Phala
ris qdā tirān⁹ fuit rex sicilie qui noua
tormta excogitauit qb⁹ hoies truida
rer. ad istū accessit qdā noie parillus.
Dñe iqt ego facio tibi vñ bouē cōca
uū de ere. z qn voluerit aliquid m̄ficere
tūc pones illū i illo boue p fenestram
quā faciā i latē bouis z tē appones ig
nē z ipō clānte p doloī mag⁹ fiet mu
gitus mirabilis per instrumentū ere
um. Tiram⁹ sibi regratiabatur perfe
cto igitur instrumento parill⁹ accessit
ad phalaridē tirānū p̄sentās eidē bo
uez creū p̄cauū quē fecerat. q̄ viso pha

laris primū oīm iussit illū buios arti
ficē in bouē mitti z trucidari p̄ea quā
ipemet p aliis excogitauit De istis du
obus scribit Ouidi⁹ sic. Iust⁹ vterq fu
it. nec ei lex egor vlla ē q necis artifi
cem arte pire sua Igit⁹ p q qs peccat p
hecz torquef. Istū sine p̄cordat a selm⁹
de p̄ceptu v̄ginali. c. iiii. vbi inqt Vt
mēbris z sensib⁹ corpis sit iputādū pec
catū. Et rñdz q nō s̄volūtati: q̄ si de
actiōib⁹ i volūtariis q iuste fiūt argu
antur mēbra. et s̄elus qb⁹ fiūt p̄ctā rñ
dere possūt De nosz p̄ctē q in nobis
est subiecit volūtati vt ad ipenū ei⁹ nō
possum⁹ nō mouere nos et facere qd
vult. imo ipa mouet nos velut instru
mēta suaz facit opa q videmur facere
Qm qd ḡ faciūt iputādū est volūtati
vt dicit Anselm⁹. S̄ tūc p̄t aliqs mira
ri q̄re sensus z mēbra p̄munt⁹ p cul
pa volūtatis. ex q̄ obediendo volūtati
fiūt legē eis a deo inditā nec peccat p
p̄sequēs rñdit Anselm⁹ q nō est sic. qa
sicut cū sola volūtatis peccat: sic sola vo
lūtatis punit⁹. Sic cū peccat p s̄elus z mē
bra etiā s̄elus z mēbra punit⁹. Sicut in
quit mēbris z s̄elē opaf: ita ipa in ill
torquef aut delectabif. Nihil ei eum
penale nisi qd est p̄trariū volūtati.
b. Circa illā clausulā. Colebant mu
tos serpentes: est notādū fm Aug. xii.
de ciui. dei q sicut in pctō p̄mi homis
tres creature fuerūt: vir: m̄lier: z ser
pens. ita in pctō actuali ista tria p̄cur
rūt: s̄ensualitas. rō i ferior: z rō supior.
ita q scd⁹ eū s̄ensualitas q suggerit te
net locū serpētis. Istū ḡ serpētē multi
colūt: qa ea q s̄ensualitas suggerit q̄ si
oēs hoies p̄sequūt z ea q carnis sūt sa
piūt. De qb⁹ dicit Ap̄tus ad Phil. iiii.
Multi ei ābulāt de qb⁹ sepe dicebāvo
bis. Nūc autē flēs dico iūmicos crucis

xpi: quoz finis interi⁹: quoz de⁹ ve
ter est. Isti ḡ moralit̄ colūt serpētē id
est vētrē. et habet de⁹ iste diligēs mi
steriū z honorē assiduū sicut vero deo
fieri cōsuevit. Hebet enī tēplū i solen
tie: altare affluētie et sabbatū s̄onolē
tie. sacrificia supfluitatis oblatōes ini
qtatis: et i nēc s̄u voluptatis: sacerdotes
laboriosos. cātores luxuriosos: lecto
res mēdosos. Primo ḡ tēplū istū dei
nephādi et turpissimū est taberna in q̄
cultores vētris iueniūtur assidū a ma
ne vsq ad meridiē cōmessatiōib⁹ et po
tationib⁹ et impuditis occupati. De q̄
tēplo v̄rificaf ill d. ii. Macha. vi. Tem
plū luxuria et cōmessatiōib⁹ erat ple
nū et scortatiū cū meretricib⁹. Nō āt
solū a mane vsq ad meridiē s̄z vsq ad
mediā noctē isti deo seruif et v̄rificaf
ill d Apoc. vii. Seruierūt ei die ac no
cte in tēplo ei⁹. Et qs fruct⁹ pueniteis
inde? Certe directissime p̄trariū illi⁹
qd̄ intēdūt. Nā p cibū: potūz ludū plō
gare reputat v̄tāz cū manib⁹ ppriis se
metipos occidūt. P̄les ei pp̄t crapulā
gulā z ebrietatez peūt q̄ cū gladio s̄ae
vel peste. Vñ sp̄ p̄mū qd̄ medic⁹ p̄po
nit i firmo de stomacho est. Scit cui⁹
q̄ cōit pl⁹ ex nimia repletōe q̄ ex ma
ceratōe i firmitates gignūt. Sic ergo
gulosi in tēplo i solētie qd̄ est taberna
semetipos i n̄ficiūt dū deū suū colūt.
In cui⁹ figura Sēnacherib dū adora
ret in tēplo deū suū a ppriis filiis est
occisus. Opa ei hois filii sui dicūt In
xta ill d Eccī. xi. In filiis suis agnosci
tur vir. Scdo habet de⁹ iste altare ef
fluētie quod est mēsa sua. De qua ex
poni potest ill d ps. Fiat mēsurā eorū
corā ipis in laqueū. Est ei de diabolo
sicut de aucipe Auceps ei vbi maiorē
copiā cibi sp̄git ibi laqueū suū absco

tos serpentes. q. id est ga. qdā errauerit
vt egyptii et chananei q ad suā dānati
onē ydolatriā inuenerūt: errātes erro
re morū iexcusabili. Prouer. xiiii. er
rant q operāt malum colebāt mutos
serpentes. i. esculapiū sub specie serpen
tis z bestias supuacuas. i. pictas vñ scul
ptas: vel supuacuas. i. inutiles ad vsū
humanū sicut serpentes et vmes vel be
stias supuacuas. i. fictas imagies besti
arū. Colebāt iouē sub specie arietis. et
mercuriū sub spē canis. Vel sicut di
cit mgr̄ in historiis. Depigebat iupit̄
capite arietino. mercuriū capite canio
et cetera partes vel fuerūt hūane effi
gies vel aliaz bestiarū. Itē Isido. viii.
ethio. c. vl. dicit q mercuriū pingebat
cū capite canino et canis ē aīal sagacis
simū. et mercuriū ē de eloquētie. Ha
bunt etiā in capite et pedib⁹ alas ad de
signādū velocitatē qua deferūt vox pa
era. Et qa sic coluerūt ydola bestiarū
merito etiā per bestias puniti fuerūt
Vñ subdit. Immisitū illis multitudine
aīaliū mutorū invidictā. Vnde ra
ban⁹. Dignū fuit vt qui creaturā p
atore venerabāt penā sustinerēt a cre
atura. Vnde opem querebāt. Vnde
merito subiferūt qa p q peccat qs p hec
z torqueb⁹. Exēpla aut istā ppōez verifi
cātia habē⁹ i sc̄ptura fac multa valde.
Goliath gladio q̄ voluit occidisse da
uid occisus ē. i. Re. xvii. Aman suspē
sus est patibulo qd̄ parauerat mardo
cheo. hester vii. Diues ep̄to ligua cru
ciat⁹ ē i qua pri⁹ fuerat voluptuose de
lectat⁹. Lu. xvi. Eze. xxxv. Cū sangui
nē odes s̄guis te psequer⁹. mat. xxvi.
Ois q accepit gladiū gladio veribit.
Ap̄c. xii. Qui in captitate duxerit i
captitate ibit: et q gladio occiderit o
z eū gladio occidi. Isa. xxxiiii. Ve q pre

daris nōne pdabeñ⁹ puer. xi. Qm̄ ieb
at ip̄e quoq̄ inebriabitur. Abacuck.
ii. Quia tu spoliasti gētes multas spo
liabit te oēs q reliq̄ fuerit de pplis is
rael. Samuel cōcidit azag i frustra di
cēs. Sicut fecit absq̄ liberis mulieres
gladi⁹ tuus sic absq̄ liberis it mulieres
erit mat̄ tua. i. Re. xv. Sacerdotes fal
si lapidati sūt iuste qui i iustevoluerūt
lapidare susānā. Dan. xiiii. Herodes i
filiis suis punit⁹ est. q̄ filios aliorū ino
cēt̄ trucidauerat. vñ sicut multos fili
os orbavit. sic et ip̄e filii miserabili
ter orbat⁹ est Sicut dicit mgr̄ in histo
riis sup euāgelia. Narrat etiā Ouidi⁹.
li. i. de arte amādī. duo ad ppositū exē
pla. Primū ē tale. Cōtigit semel i egi
pto tāta siccitas. q̄ p nouē annos non
fuerūt ibi imbres Fuit aut̄ busiñ no
mine qdā potēs et magn⁹ tyrān⁹ in il
la t̄ra. accessit ḡ ad istū busiñ vñ busiñ
de qdā noie trasi⁹ z dixit sibi q̄ si effū
dēt s̄guinē alic⁹ hospiti ad eueniētis
z sacrificaret eū ioui q̄ statim hēz iouē
placatur pluuiā i abūdātia sic vtiq̄ ex
pediret p t̄ra. cui statim busiñ r̄ndit. tu
es hospes z tu fies iouis hostia p̄m⁹ in
egypto. tu dabis hospes aquā z eū ioui
sacrificauit. Scd̄z exēplū ē tale. Phala
ris qdā tirān⁹ fuit rex sicilie qui noua
tormta excogitauit qb⁹ hoies truida
rer. ad istū accessit qdā noie parillus.
Dñe igit ego facio tibi vñ bouē cōca
uū de ere. z q̄ voluerit aliquē mēricere
tūc pones illū i illo boue p fenestram
quā faciā i latē bonis z tē appones ig
nē z ip̄o claānte p doloṛ mag⁹ fiet mu
gitus mirabilis per instrumentū ere
um. Tiram⁹ sibi regratiabatur perfe
cto igitur instrumento parill⁹ accessit
ad phalaridē tirānū p̄sentās eidē bo
uez creū p̄cauū quē fecerat. q̄ viso pha

laris primū oim iussit illū buios arti
ficē in bouē mitti z trucidari p̄ea quā
ip̄emet p aliis excogitauit De istis du
obus scribit Ouidi⁹ sic. Iussit vterq̄ fu
it. nec ei lex egor vlla ē q̄ necis artifi
cem arte p̄ire sua Igit̄ p q̄ qs peccat p
hec torqueb⁹. Isti s̄niecordat̄ a s̄elm⁹
deceptu v̄ginali. c. iiii. vbi inqt V t̄
mēbris z sensib⁹ corpus sit i putādū pec
catū. Et r̄nd̄z q̄ nō s̄volūtati: q̄ si de
actiōib⁹ i volūtariis q̄ i iuste fiūt argu
antur mēbra. et s̄s̄us qb⁹ fiūt p̄cā r̄
dere possūt De nosz p̄tātē q̄ in nobis
est subiecit volūtati vt ad ip̄erū ei⁹ nō
possum⁹ nō mouere nos et facere qd̄
vult. ino ip̄a mouet nos velut instrumē
tū suaz facit opa q̄ videmur facere
Quicqd̄ ḡ faciūt i putādū est volūtati
vt dicit Anselm⁹. S̄z tūc p̄t̄ aliq̄s mira
ri q̄re sensus z mēbra puniunt p cul
pa volūtatis. ex q̄ obediendo volūtati
suat̄ legē eis a deo inditā nec peccāt p
psequēs r̄ndit Anselm⁹ q̄ nō est sic. qa
sicut cū sola volūtatis peccat: sic sola vo
lūtatis puniūt. Sic cū peccat p s̄s̄us z mē
bra etiā s̄s̄us z mēbra puniūt. Sicut in
quit mēbris z s̄s̄ib⁹ op̄at̄: ita ip̄a in ill
torqueb⁹ aut delectabit̄. Nihil ei eum
penale nisi qd̄ est p̄trariū volūtati.
¶ Circa illā clausulā. Colebant mu
tos serpentes: est notādū fm̄ Aug. xii.
de ciui. dei q̄ sicut in p̄cō p̄mi homis
tres creature fuerūt: vir: mlier: z ser
pens. ita in p̄cō actuali ista tria p̄cur
rūt: s̄s̄ualitas. rō inferior: z rō superior.
ita q̄ scd̄z eū s̄s̄ualitas q̄ suggerit tenet
locū serpentis. Istū ḡ serpētē multi
colūt: qa ea q̄ sensualitas suggerit q̄ si
oēs hoies psequūt̄ z ea q̄ carnis sūt sa
piūt. De qb⁹ dicit Ap̄tus ad Phil. iiii.
Multi ei abulāt de qb⁹ sepe dicebāvo
bis. Nūc autē flēs dico iūmicos crucis

xpi: quoz finis interit⁹: quoz de⁹ v̄
ter est. Isti ḡ moralit̄ colūt serpētē id
est v̄trē. et habet de⁹ iste diligēs mi
steriū z honorē assiduū sicut vero deo
fieri cōsueuit. Hebet enī tēplū i solen
tie: altare affluētie et sabbatū s̄nolē
tie. sacrificia supfluitatis oblatōes ini
qtatis: et incēsū voluptatis: sacerdotes
laboriosos. cātores luxuriosos z lecto
res mēdosos. Primo q̄ tēplū istū dei
nephādū et turpissimū est taberna in q̄
cultores v̄tris iueniūtur assidui a ma
ne vsq̄ ad meridiē cōmessatōib⁹ et po
tationib⁹ et impuditis occupati. De q̄
tēplo v̄ficat̄ illd̄. ii. Mach. vi. Tem
plū luxuria et cōmessatōib⁹ erat ple
nū et scortatiū cū meretricib⁹. Nō at
solū a mane vsq̄ ad meridiē s̄z vsq̄ ad
mediā noctē isti deo seruit̄ et v̄ficat̄
illd̄ Apoc. vii. Seruiert̄ ei die ac no
cte in tēplo ei⁹. Et qs fruct⁹ puenit eis
inde? Certe directissime p̄trariū illi⁹
qd̄ intēdūt. Nā p̄ cibū: potū: ludū. plō
gare reputat̄ vitā z cū manib⁹ p̄priis se
metipos occidūt. P̄les ei pp̄t̄ crapulā
gulā z ebrietatez peūt q̄ cū gladio f̄ae
vel peste. Vñ sp̄ p̄mū qd̄ medic⁹ p̄po
nit i firmo de stomacho est. Scit enī
q̄ cōit̄ pl⁹ ex nimia repletōe q̄ ex ma
ceratōe i firmitates gignūt̄. Sic ergo
gulosi in tēplo i solētie qd̄ est taberna
semetipos int̄ficiūt dū deū suū colūt.
In cū⁹ figura Sēnacherib dū adora
ret in tēplo deū suū a p̄priis filiis est
occisus. Opa ei hois filii sui dicūt̄ Iu
xta illd̄ Eccī. xi. In filiis suis agnosci
tur vir. Scd̄o habet de⁹ iste altare ef
fluētie quod est mēsa sua. De qua ex
poni potest illd̄ ps̄. Fiat mēsa eorū
corā ip̄is in laqueū. Est ei de diabolo
sicut de aucupe Auiceps ei vbi maiorē
copiā cibi sp̄git ibi laqueū suū absō-

dit vt dū auis auidi? comedit certi? capiā vel per pedes vel per collum vel totū corp? reti inuoluat. Eodē mō in ter fercula et pocula que sup mēsam ponūtur collocat diabol? laqueū gule vt excessiuos et voraces facili? pphēdat. **Eccs. ix.** Sicut cōprehēdunt aues laqueo sic cōprehēdunt hoies tpe malo cū eis ex templo supuenerit. Aliq enī hoies capiūtur per caput: qā forte ire possunt. sed neq? loq? neq? sensib? aliis bene uti. Aliq per pedes. qā licet garulare valeāt icessu tū pūant. De hoc altari v?ificat illd ps. Imponēt sup altare tū vitulos. Tertio habet de? iste sabbatū sōnolētie. Sabbatū idē est qd reges et certe cultores vtriusq? cū i tēplo suo diu seruerit fatigati vino necesse habēt profūde dormire in crastino et tarde venire ad eccēias. **Ioh. ix.** Nō est hic homo a dō q? sabbatū nō custodit. Quarto habet de? iste sacrificia superfluitatis q? sūt diuersa fercula sūptuose et curiose parata q? magis nocēt nature q? pficiūt: qā paucis minimisq? natura p?cepta est: quā si supfluis vrgere velis qd sup effuderis aut iocūdū fieri et aut noxiū. Dicit Boetius de cōso. Et Sen. Multos morbos mltā fercla fecerūt. De istis sacrificiis dicit I. Iue. p. Ne offeratis ultra sacrificiū frustra. Quinto habet de? iste oblatōes iniquitatū. Iste oblatōes sūt scortatōes vel symbolisationes quas mltolibēt? faciūt in taberna q? faciūt oblatōes i ecclā. **Ecc. xxxiiii.** Immolātis ex iniquo oblatio est maculata. Sexto iste de? habet incensū voluptatis hoc est species pfectōes et electuaria odorifera: palatū istā mātia vt pot? delectabilē igrediat. De hī incēso dicit ppheta **Isa. i.** Incēsū est ab

hoiabile mihi. Septimo habet iste deus sacerdotes laboriosos. hi sūt venatores: piscatores. pistores: coci ceteri: q? subseruiētes quorū tota sollicitudo est parare sacrificia deo suo vtriusq?. In ps. moyses et aarō in sacerdotib? eius. Moyses interpretat assūpt? de aqsz significat piscatores. Aarō q? vitulos et arietes iugulauit macellarios designt. qui oēs cōtinētur sub arte cognaria sicut frenefactiua sub militari. Octavo habet cātores luxuriosos q? cātilenas lasciuas vocib? effeiatas et gestu meretricio cū musicis istrumētis decantēt. **Isa. v.** Ve q? surgitis mane ad ebrietas tē sectādā et potādū vsq? ad vesperātū vino estuētis. Cithara et lyra vinū in cōiuiis vtriusq? op? dñi nō respiciūt. Nō habet iste de? suos lectores. mēdosos et histriones ioculatores et adulatores et cātrices et rigmorū scōres q? illo solo lucrātur sibi viciū. **ii. macha. ii.** Oibus legētib? vtilitas cōferatur.

LECTIO. CXLII.

Non ei impossibilis erat op? manū tua. q? creauit orbē terrarū ex materia iūsa. imittē illis mltitudinē vrsorū aut audaces leones aut noui generis ira plēas et ignotas bestias aut vaporē igneū spirātes: aut odorē fumi pferētes: aut horrēdas ab oculis scintillas emittētes. Quarū nō solū lesura poterat illos exēminare. s; et aspect? per timorē occidere. Postq? ostēsū ē q? dīna iusticia punit pccōres pportōnabilitē sūm exigētā pccōrū qā p q? q? peccat: p hec et torq?r. In hac pte declarat q? dīna potētia nō ad certū gradū pūniendi est limitata. Vñ mltō alit? posset tā egiptios q? chanaeos pūniisse si sibi placuisset. Et circa hoc tria sūt.

CA. XI.

Nā pmo declarat magnitudo diuine potētie. Scdo cōgruētia sue iusticie. Et tertio subinfert cōis rō vtriusq?. scda ps ibi. Sed oīa in mensura. tertia ibi. Multū enī valere. Circa pmo duo declarat. Nā pmo ostēdit q? de? poterat ydolatrias egiptios alit? pūniisse mediāte alia creatura. Scdo q? poterat eos alit? pūniisse imēdiate p seipz sū misterio alteri? creature. Scda ps ibi. Sed et sū his. Circa pmo pbat q? de? poterat pccōres p misteriu alicui? creature dupliciter in genere pūnire et occidē qā vel per creaturas nō creatas: vel p nouas et iūsas creaturas. Hoc pbatur sic. Quia potētia dei est oipotens et psequēs pōt qd possibile est fieri. ergo de? poterat potest pccōres affligē vel creādo noua genera bestiarū crudeliū qualiū subseruiētū misterio occidātur pccōres: vel imittēdo eis bestias horrēdas iā creatas qd pccōrū destructionē sufficerēt mltipliciter. Qd aut ad vtrūq? sufficiat dei potētia pbatur dupliciter. tū qā alit? nō eēt oipotēs: tum qā fecit qd pl? est. creādo orbē terrarū ex nihilo. Hec ē snia littere. Dicit g? sic. Nō ei impossibilis erat mā? tua. i. ipotēs q? creauit orbē terrarū ex matēia iūsa ex matēie. s. i. formi scdz imaginatōez aliorū tā philosophorū q? scōrū. imo antea illā materiā creauit ex nihilo. Nō ergo erat ipotēs illa man? imittere illis mltitudinē vrsorū q? crudeles sūt et voraces. **iiii. Regū. ii.** Egressi sūt duo vrsi de saltu et lacerauerūt. **xlii.** pueros. Aut audaces leones. **iiii. Regū. xvii.** Immissi illis leones qui interficiebāt illos. Aut noui generis ira plenas et ignotas bestias quasi vastias a vastādo. Vtrūq? istorū solet homini timorem

LEC. CXLII.

incutere: videlz extraneitas et crudelitas quando bestia vīsa crudelis apparet et ignota. que quidē bestie forent: aut vaporē igneū spirantes id est extrahantē ad reprobos inflammādos sicut de Behemoth dicit **Iob. xli.** Sturnatio ei? splendor ignis. Aut odorem fumi pferentes putridum et fetidum quo possunt homines suffocari. Aut horrēdas ab oculis scintillas emittētes que solo visu eos cōburerēt vel intoxicarēt. sicut basiliscus. quarū scilicet bestiarū nō solū lesura poterat illos exterminare. id est extra terminos vite ponere quod est destruere. s; et aspect? per timorē occidere. Prouenit aut timor nō solū ex visu alicui? terribilis imo etiā ex imaginatōe sola sicut fortis imaginatio casus facit quādoq? hominē cadere. Et ex istarū bestiarū septēplici descriptōe notātur septē gna pccōrū capitaliū que qsi septē crudeles bestie nos iuadūt. Per vrsū intelligitur gula. tū qā vrsus est aial vorax et in melle specialit? delectatur. tum qā fetū producit informē et turpē. Quia tradūt naturales q? vrsā massam carnis parit sine liniamētis et pth? organice ordinate distinctis. Sic gulosi et voracitati dediti in delectabilibus et dulcibus specialiter delectātur et quicquid operis faciūt carnū est ad carnis cōmodū ordinatur. Vñ nihil a talibus parit nisi carnalitas. Contra q? Apłs ad **Ro. xiii.** Carnis curā ne feceritis in desideris. Per leonē intelligit? supbia: quia leo plus ceteris aialibus diligit dominari. Vnde **Ambrōsi.** in examerō de sexte diei opere. Leo nature sue ferocitate sup? aliarū ferarū quasi rex cōfortua dedignatur. s; neq?

vlla ei fera sociare se audet. cū eius vo-
cis tantū sit terror naturaliter vt eo ru-
giēte cetera formidēt. Hec est regula
ois superbi. quia et alii sibi verē acce-
dere ⁊ dedignatur se aliis sociare.
Propē qd cōtra supbiā dī signat Eccī
iiii. Noli eē qī leo in domo tua sūber-
tes domesticos tuos. ¶ Tertio per be-
stiā ira plenā notat iracūdia. et hec fi-
gurat per qdā animal qd apd aristo-
telē vocatur abane. ii. de aiālib⁹ c.ii.
Qd ē aiā qdā magnitudie quasi cer-
ui qd cōtra cōsuetudinē omniū aliorū
aiāliū hz fel in aure simile felli homi-
nis in colore et est amarū valde cau-
satiuū vehemētis ire ferocitatisq. Ira
cūdig homines vidēt habere fel ī au-
re. qā qūcūq. se homo cōponat ad cō-
mūdū cū eis pacifice ⁊ honeste: ⁊ mo-
deste loquat ⁊ rōnabilē spvidet eis qd
fiat eis aliqī iniuria. Vñ nihil perfec-
te placz eis: diu ei portāt fel ī aure. qā
qgd audiūt in amaritudinē cōuertūt
Et fel illud est sile felli hoīs. qā oē il-
lud qd displicet rōib⁹ lz malis cōfuta-
re ⁊ rōnabile nitūt. Quorū cui lib⁹ di-
ci potest illd. Act. viii. In felle ei ama-
ritudinis et obligatōe iniquitatū video te
esse Et de illis vificatur illd deutrono-
mii. xxxii. Fel draconū vñū eorū ⁊ ve-
nenū aspidū insanabile. ¶ Vua eorū
vua fellis. quasi dicēt. Totū ē amarū
qd ab eis puenit siue vua siue botr⁹ si-
ue vinū. ¶ Quarto per bestiā ignotā
designatur accidia. Hō enim pigricie
dat nō pōt agnosci defacili Quia mo-
do vult vñū modo aliud. Prouer. xiii.
Vult et nō vult piger. Et puer. xxi. de
sideria occidūt pigrū. Et ista bestia fi-
gurat per asinū. Vñ boe. iiii. de pso.
psa. iii. loquēs de accidioso dicit. Seg-

nis ac stupid⁹ torpet et asinū viuūt. Et
stat li asinū aduerbialit. et est sēsus. a-
sinū viuūt. id est viuūt vt asin⁹ vel ad mo-
dū asini. Et ē ppetas asini qd in anteri-
ori parte versus scapulas portat cru-
cē: et in illa parte ē debilis et nihil po-
test portare. sed versus partē postero-
rē ē satis fort. vñ ibi cōmunit ponit
onus suū. Isto mō multi iueniūt acci-
diosi nimis ⁊ asinim ad ea q sūt crucif
et penitētie siue religionis sed ad ope-
ra carnis et lasciuie seculari satis sunt
fortes Et de talib⁹ vificat illud quod
de diabolo dicit. Job. xl. Fortitudo ei-
us in lūbis eius ⁊ virt⁹ ei⁹ in vmbilico
vētris eius. Et de tali pigro datur re-
gula eccī. xxxiii. Cibaria et virga et o-
nus asino. panis et disciplina et opus
seruū. ¶ Quinto p bestiā spirantē va-
porē igneū notatur luxuria. Et hec fi-
guratur per duos dracones qui ī duo-
bus mōtib⁹ armentie latitātes viā re-
giā intermediā: tāta pestilētia in fecerūt
q null⁹ per eā transire potuit qui
subito moreret sicut narrat Ar. li. suo
de ppetatib⁹ elemētōry. q Socrates e-
recta sibi quadā altissima fabrica ī lo-
co nō multū distāte a mōtib⁹ per spe-
culū factū de calibe dephēdit in q spe-
culo manifeste vidit illos duos draco-
nes vñū ex vno mōte ⁊ aliū ex alio va-
porē emittēte quo aer infectus homi-
nes inter mōtes perviam regiā trans-
eūtes occidit. Istud accidit tpe philip-
pi regis patris Alexātri magni sicut
ibidē narrat Isti duo dracones in mō-
tib⁹ habitātes et vaporē igneū spiran-
tes: duos status designat in ecclā dei-
scz dños seculares et prelatos ecclāsti-
cos. Isti hinc et inde famā fetentē de
publica voluptate et carnis lasciuia sic

defedāt terrā q simplices in via infe-
riori ambulātes p fetorē exēpli eorū
penit⁹ corrūpūt laici adulteria publi-
ca sine p̄fusione pmittūt. clerici cōcu-
binas sustētāt notorie et p istū vaporē
emissū hinc inde tor⁹ pp̄ius inficit ⁊ al-
licit⁹ ad pctm. Iob. xx. Dabo pdigia ī
celo et in terra sanguinē et vaporē fu-
mi. Dabo igt. id est dari pmittā pdigi-
a. id est opa mōstruosa peccati in celo
id ē in statu clericali. et in terra id est
in statu laycali sāguinē homicidii. ig-
nē cōcupiscētie et vaporē luxurie. ⁊ is-
ta in ecclā p̄mittua mira fuisse pdigi-
a. sed mō nō apparet nob mōstra pp̄
p̄fuetudie: qā ita frequēter taliā vidē
⁊ vidē⁹ perpetrari q nec miramur vidē
do platū lasciuū nec cōiugatū adulte-
rū. Sicut nec balaā expauit advocē asi-
ne quis mōstruosū esset: qā in exercē-
do artē magicā ⁊ ad vidēdū mōstra fu-
it assuet⁹. Sicut dicit mgt in historiis
sup. xx. ca. numerorū. ¶ Sexto in odo-
re fumi qui est naturaliter liudus de-
signatur inuidia. Propriū est enim i-
uidi occultas detractōnes: deprauatio-
nes: et diffamatiōes. qsi quēdā liuiduz
fumū emitteret danitate fame bono-
rū demgret. Hi sūt similes vulpib⁹ qui
naturalit fetēt et sūt bestie inhoneste.
et per oppositū dicitur naturales: taxus
est bestia honesta. Cū enī tax⁹ paraue-
rit sibi foueā cū labore considerat vul-
pes in absentia taxi cauee honestatez
et volēs taxuz repellē fetidū fimū su-
um corā ingressu fouee deligt: redit
taxus et fetorē fimi vulpini abhomi-
nans domū suā cōtēnit et vulpi dimit-
tit. et sic vulpes sibi cōgrit hospiciū nō
laboriose: sed pot⁹ cautelose. Isto mō-
nō nūq. faciūt inuidi de viris bonis. cō-
siderāt enī eos habē stat⁹ vel officia di-

gnitatū secūdū q merita sua requirūt
inuidēt eis statim et statui eorū. et q
mō possēt eos talib⁹ officiis spoliare r
cogitāt et non occurrit nisi vna via Sci-
unt enī virtuosos teneros eē de fama
sua et malle pro cōseruatione fāe sue
maguū statū dimitte q cū infamia et
aliorū obsequis occupare emittūt ergo
fetētē fimū siue detractiōis et susurra-
tionis contra eos. et sic qs nō valuerūt
virtute repellere vi et iniuriosa inui-
dia cedere sibi cogunt. De isto fimo i-
uidie quoviri nobilissimi per inuidos
obscurāt. exponi pōt illud Apoca. ix
Ascēdit fum⁹ putei sicut fum⁹ forma-
cis magne et obscurat⁹ ē aer de fumo
putei. ¶ Septimo per bestiā ab oculis
scintillā emittētē designatur concupi-
scētia oculorū. Ignis enī crescit in in-
finitū per appositionē cōbustibiliū si-
cut dicit. ii. de aiā. et puer. xxx. Ignis
nūq. dicit sufficit. Et Arist. i. politico-
rū dicit q cōcupiscētia crescit in infi-
nitū. Moraliter loquēdo. cupidū scitil-
las emittūt. quia qgd viderint qūcū-
q. satis habēt concupiscūt. Scitille ig-
nee sūt afflictiones cōcupiscētie ⁊ de-
sideria plura acqrendi. Hec cōcupiscē-
tia figurat per cattū qui oculos habz
igneos et scintillātes. Vnde fm papi-
am. Catat grece idē ē q videt latine. ⁊
inde dicitur Cat⁹. qavidz ī nocte sicut
in die. Nā ipa sagacit venat predā su-
am in tenebris: sicut in luce. Isto mo-
do moraliter prudētes hui⁹ seculi ve-
nat de luce: venat ī tenebrī: venat in
cura clericali: in cura laycali: a dextris
et a sinistris: iuste et iniuste De tali quo
libz vificat illud Iob. xxviii. Oē preci-
osū vidit oculus eius. Et eccī. i. dicitur
Nō faciatur ocul⁹ visu nec auris i ple-
auditu. Eccī. iiii. Laborare nō cessat

et nō satiāf oculi ei? diuitiis. Et p op
positū dicit ps. Nō pponēbā ante ocu
los meos rē iūstā. Hec sūt septē vicia
capitalia per septem capita dracois sig
nificata et designata. Apoc. xii. Ecce
draco magn⁹ et rufus et habēs capita
septē et cornua decem. que septē vicia
per septē dōa spūs sc̄i expugnare de
bem⁹.

LEC. CXLIII.

Nam et sine his vno spiritu pote
rāt occidi persecutionē passi ab
ipsis factis suis et dispersi per spiritū
vtuū tue. sed oīa in mēsurā numeroz
pōdere disposuisti. multū enim valet
tibi soli super erat semper vtuti bra
chii tui q̄s resistet. Qm̄ tanq̄ momen
tū statere sic est ante te orbis terrarūz
et tāq̄ gutta roris antelucani que de
scēdit in terrā. Postq̄ declarātū ē q̄
deus potuit alit̄ p̄misse egiptios q̄
fecit. quia potuit vsus fuisse i eorū sup
plicio multiplici ministerio mirabilif
creature vt pote bestis seuis. tam crea
tis q̄ creabilib⁹ que eos exterminasset
oīo In hac parte de dardat q̄ etiā sine q̄
cūq̄ misterio creaturarūz potuiss; h̄ p
se et imēdiate p̄p̄a vtute Vnde ab hoc
locovsq̄ ad finē capituli declaratur q̄
modo deus regit oīa et sp̄aliter natu
ram humanā miscēdo potētā suā cuz
sua mia. z h̄ facit alēnati sicut i lra sa
tis docet. **Q**uātū ad p̄mū di
cit sic. Nā et sine his. zc. q. d. placuit ti
bi egiptios p̄ infirmas bestias affligē
sicut per sciniphes muscas ranas: po
tuisti tñ p̄vfos et leones et bestias in
uisas occidisse si tibi placuiss; non so
lū hoc. Nā p̄ etiā sine his talib⁹. s. besti
is creabilib⁹ vel creatis. vno spū. i. vna
iussione tue volūtatis poterāt occidi.
p̄secutionē. i. dināvlionē. passi ab ipf
factis suis. i. merito factorū suorū. et

dispersi. i. resoluti in elemēta p̄ spiri
tū. i. iussione vtutū tue. Ex qb⁹ patz do
mine quid posses de tua ifinita poten
tia sed demētia regulat⁹ nō exeq̄n vl
ciscendo potētā absolutā sed potētiaz
magis p̄ demētiā limitatā. Quia oīa
in mēsurā et numero et pōdere dispo
suisti. Hāc auctoritatē expōit aug⁹ su
per gen. ad lras. c. vii. Fateamur iquit
deū oīa in mēsurā numero et ponde
re disposuisse tāq̄ dictū esset. Ita dispo
sita sūt oīa vt hēant p̄pas mēsuras su
as et p̄pos numeros et p̄pū pōd⁹ que i
eis p̄ sui cuiusq̄ mutabilitate mutarē
tur augmēt et diminutionib⁹ mltitu
dine et paucitate. leuitate et grauitate
secūdn̄ dispositōez dei. Scd̄z istā expo
sitionē est in illa propositionē distribu
tio accomoda tñ p̄ gnabilib⁹ et corru
ptibilib⁹ q̄ sola augent̄ et diminuunt̄
et grauitatē aut leuitatē habēt. Gene
rali⁹ tñ pōt sic exponi. Imagiemur q̄
a deo cūcta pcedāt sicut nūeri ab vnita
te et vnaq̄ sp̄s vniuersi certū gradūz
teneat s; distātiā a p̄ma cā rez. z sic v
de lōq̄ an. viii. metha. vbi dicit q̄ for
me rez. se hñt sicut nūeri. z sic inueni
em⁹ q̄ oīs res ē i numero. i. in distātia
certa a deo modo qlibet nūer⁹ certaz
h; distātiā ad vnitatez. Itē oīs res ē in
mēsurā: q̄ oīs r̄s creata est finite z li
mitate p̄fectōis tā i essētia q̄ i potētia
agēdi. Tercio oīs res creata h; suū pō
d⁹. i. naturalē appetitū ad aliqd̄ i quo
sua natura saluat̄ z p̄ficiē. sicut crea
tura rōalis naturalit̄ appetit b̄itudiez
et creatura corp̄alis locū sibi p̄ueniētē
S; magis ad p̄pōitū sic expōit. Tu do
mie potas qdē p̄ potētā p̄ctōresz ydo
latras mltip̄ affluxisse. imo ānihilaf
se sicut eas de nihilo p̄duxisti: z v̄m ē
q̄ p̄ quolibet p̄ctō posses maxiaz penā
infligē: q̄ nulla p̄ca pōt adēq̄ri p̄ctō

CA. XI.

q̄tūcūq̄ sit maḡ tu tñ dñe oīa p̄ctā nrā
in mēsurā certe q̄titat̄. et nūero tue
sc̄tē discretiōis a pōdē r̄cti iudiciū dis
posuisti ac si p̄ctā nrā n̄ maiorē penā
sibi det̄miarēt. Rō aut̄ q̄re sic potētiaz
cū demētia tēperas ē magnitudo po
tētē et bonitatis tue Nā ex quo potes
oīa et es sūme bon⁹: boitas tua dispo
sunt oīa sicut ea decet disponi. et hoc ē
qd̄ subdit̄. Multū enī valere. i. posse
tibi soli superat. i. abūdāt erat: q̄a infi
nite sp̄ etiā anteq̄ mūd⁹ eēt: z qd̄ mirū
potētia actia quā nlla resistētia ipedit
opaē sine difficultate: s; tal̄ ē potentia
dei. ergo sine difficultate facē p̄t q̄cqd̄
vult. Et h̄ ē qd̄ subdit̄ Virtuti brachii
tui q̄s resistet. q. d. null⁹ q̄a nihil pōt ti
bi resistē. Et h̄ p̄chre p̄bat Boeci⁹. iii.
de p̄lo. p̄a. xii Nihil fuās naturā deo
p̄ire conat̄. vide ibi. Et pōt colligi ra
tio sic. Oīa appetūt bonū p̄naturā: er
go nihil cōtrariat̄ bono p̄ naturā: de⁹
ē sūmū bonū. iō deo nihil fuās natu
rā p̄riat̄. **E**t q̄ autē nihil possit
deo resistē p̄bat p̄p̄ado naturā ad duo
i qb⁹ modica resistētia r̄p̄it. Primū ē
momētū statē. i. ligua statē. ligua enī
statē quādo p̄dicla sūt eq̄lia z i eis eq̄
lia pōdera apposita cetis pib⁹ stat̄ erēc
ta p̄p̄ediclarit̄. s; q̄tūcūq̄ modicū ḡui
tatis apponat̄ statū recedit a situ suo et
facit motū sine q̄cūq̄ resistantia. Isto
mō oīs creatura ē i māu dei q̄ si deus
voluerit eā ānihilare nulla resistētia
pōt eē. et h̄ ē q̄ dicit̄ Qm̄ tāq̄ momen
tū statē. sic ē añ te orbis terrarū. Scd̄z ex
ēplū ad qd̄ p̄p̄at̄ istabilitas hūana est
gutta rōis antelucani. Ros añlucanus
ē ros gnāt⁹ añ ortū sol̄ i matutio. z d̄
antelucan⁹. i. añ ortū sol̄ exñs. Et d̄cli
nat̄ añlucan⁹. na. nū. Ros aut̄ tal̄ oriē

LEC. CXLIII.

te sole: statū desiccāt̄ z a tra absorbet̄
et h̄ ē qd̄ subdit̄ tāq̄ gutta rōis antelu
cani q̄ descēdit i trā. Et hec ē snia littē
Quia oīa de⁹ disposunt i mēsurā z nūe
ro z pōdē. Cōueniēs ē nobz necessari
um q̄ oīa nrā i mēsurā numero z pō
dere disponam⁹: q̄a nisi hec fecerim⁹
vitā nrāz nō poterim⁹ ordiāre vtuoze In
figura cui⁹ legi⁹. iiii. Esdre. iiii. v̄ sus
p̄ncipiū q̄ angel⁹ ad esdrā missus di
xi sic. tres vias missus sū tibi dicere z
tres similitudines ostēdē corā te: vad
pōdera mihi pōd⁹ ignis. aut mēsurā
mihi statū vēti: aut reuoca diē q̄ prete
riit q̄ d. pōdera penā ifernal̄ acerbita
tis: mēsurā statū t̄p̄alvanitatis: reuoca
h̄ est numera reatū p̄prie p̄uitat̄. Igit̄
iuxta litterā lectionis mēsuram⁹: nu
merem⁹: et ponderemus. Mēsure
mus mūdane glorie leuitatē: presen
tis transitus breuitatē: future vite io
cūditatē. Et cū sic mēsurauerim⁹ nu
meremus q̄t recepim⁹ diuina munera:
quot cōmisim⁹ horrēda crimina: quot
obmisim⁹ cōcessa tempora. Et cum sic
numerauimus: pōderem⁹ q̄tū debu
mus q̄ ingrati fuerim⁹: quicqd̄ meru
im⁹ Et omnia nostra in mēsurā nu
mero et pondere disponamus. Si mē
suremus mundane glorie leuitatē vid
bimus q̄ ipsa est parum apprecianda
Vnde Aug⁹. sup ps. cxix. Inanis est
gloria huius seculi: fallax est suauitas
z infructuosus labor z p̄petuus timor
z piculose sublimitas. Inuitū sine pru
dentia finis cum p̄ca. Hāc vaitatē mē
surauerat rex ille de q̄ valeri⁹. li. vii. c.
ii. Rex ingt̄ ille subtilis iudiciū quem
ferūt traditū sibi dyadēa p̄usq̄ capiti i
poneret: retentum diu p̄siderasse z di
xisse. O nobile magis q̄ felicē p̄anum
H. ii.

Quē si quis penit⁹ agnoscat q̄ multis sollicitudinib⁹ z piculis z misus sit refert⁹ nec humi iacētē tolerare velit. Ergo si fm ver⁹ valorē mēsuraret glā tēporalis pua foretvt merito dicāt boni xpiani illd. ii. Corin. x. Nos nō in imē sū glāmur sed fm mēsurā regule quā mēsus est nobis de⁹. Ista ḡ regula est p̄scia bñ ordinata. ii. Corin. i. Glā nra hec ē testimoniū p̄scie nostre Scdo si mē surēm⁹ p̄ntis trāsit⁹ breuitatē videbit⁹ modicav⁹ nulla p̄s. Ecce mēsurabiles posuisti dies meosz substātia meazc. Istam breuitatē vite p̄sideravit xerxes rex zc. Itē ille q̄ alexādō suadēte rex nullo mō fierivoluit. In istius tñ t̄pis breuitate tria maḡ negocia nos oportet feruare. viz obediētā p̄ceptorū. p̄niaz p̄ctōry: z beniuolētā p̄ximōry. In cui⁹ figura legit⁹ apocal. xxi. q̄ angelus q̄ muros ciuitatis hirz mēsurauit habuit mēsurā arūdineā et mēsus est muros ei⁹. cxliiii. cubitos. Anima nostra est moralit̄ ciuitas dei sūmi in qua p̄ gratiā ihabitare dignat⁹. Mur⁹ ei⁹ est corp⁹ corruptibile. Istos muros mēsurare debet hō seu rō. replicādo q̄tidie vite breuitatē et mort⁹ vicinitatē. sic tñ mēsuret q̄ habeat. cxliiii. cubitos In cētenario obediētā p̄ceptorū designat⁹. decies enī decē faciūt centū Nos ḡ si q̄nq̄ sensus extiores et q̄nq̄ itiores reducām⁹ ad decē p̄cepta decalogi. decē mltiplicām⁹ p̄ decē et ad centenariū obediētie p̄ceptorū puenimus. et sic in centū annis edificāmus archā q̄ saluāmur a diluuiō hui⁹ vite. Gen. vi. Sz debet h̄re mur⁹ corpis nostri. cxliiii. cubitos q̄ nō solū oportet nos habere obediētā p̄ceptorū sz etiā p̄niaz p̄ctōry: q̄ in mltis offēdim⁹ oēs Et si dixerim⁹ q̄a p̄ctm̄ nō habem⁹ nos

ip̄sos seducim⁹ Hec autē p̄nā in nūero q̄dragenario designat⁹. Prouenit autē ex ductu q̄ternarii in decē. Iste ei nūer⁹ est nūerus p̄nie cōsecrat⁹ ab ecclā Vñ in q̄dragesima oēs xpiani ieiunias et opibus p̄nie idulgēt. Et merito: q̄ dragenari⁹ est nūerus p̄nie cōsecrat⁹. Si enī oēs p̄tes aliquotas ip̄i⁹ q̄dragenarii capiam⁹ faciet p̄cise. l. Vñ. xl. ē nūer⁹ supabūdās. Verbi grā. i. ii. iii. v. viii. x. xx. nō habet plures p̄tes aliq̄tas z iste cōplēt. l. Quināgenari⁹ vero est nūerus grē et remissionis fm quē cōputat⁹ ann⁹ iubile⁹ in lege iudeorū. In signū ḡ q̄ p̄ sacramētū p̄nie cōsequimur p̄fectā remissionē p̄ctōry. q̄dragenarius nūerus cui⁹ p̄tes aliquote faciunt. l. q̄ est nūerus remissionis p̄nie cōsecrat⁹. Sic ḡ mēsurabim⁹ mur⁹ nrm q̄ habeat. cxliiii. cubitos et ip̄e totalis nūerus cōposit⁹ est nūer⁹ hūane salutis deputat⁹ In cui⁹ figurā Iohēs vidit cxliiii. milia signatos. Apocal. vii. Et cxliiii. milia v̄gines agnū sequentes. Apoc. xiiii. Tertio si mēsurem⁹ future vite iocūditatē recolligēdo q̄ b̄titudinis future gaudia recipiem⁹ p̄ momentaneis meritis in p̄nti: nō iuenimus mēsurā pro mēsurā: q̄a p̄miabimur vlttrap̄dignū sz iueniem⁹ v̄ificatū q̄ scribit⁹ Lu. vi. Mēsurā bonā et cōfertā z coagitatā z sup̄fluētē dabūt i sinū v̄rm. Cui⁹ ḡ sic disposuerim⁹ nos in mēsurā restat disponere nos in nūmero. b. Numē⁹ ḡ p̄mo q̄t recepim⁹ diuina mūeraz ea iueniem⁹ in finita que nūerari non possūt Primo nos creauit ad suā similitudinē et p̄ nob̄ celū et terrā et oia mirabilia que celi ābitu cōtinētur. Gen. xv. Suscipe celū et nūera stellas si potes Iob. ix. Facit magna z scrutabilia et mirabilia q̄r

nō ē numer⁹ Scdo numē⁹ q̄d cōmissim⁹ deflenda crimina et itery iuenem⁹ finita. In p̄s. Delicta q̄s intelligit Iob xxii. Propt̄ maliciā tuā plurimāz infinitas iniquitates tuas. Et eccs. i. St̄torū ifinit⁹ ē numer⁹. Tercō iuenie⁹ q̄t amissim⁹ cōcessa tēpora et iueniemus infinita. Eccs. xvii. Numer⁹ dier⁹ vel tēp⁹ dedit illi scz ad bene opandū z ad penitēdum de peccat. Sz Iob. xxiiii. scribit⁹. Dedit illi locū p̄nie et ip̄e abutit⁹ eo in supbiā. Cū sic nos disposuerim⁹ in mēsurā et numero. Ponam⁹ etiā nos in pōdere. Prio pōderemus quātū deb⁹ p̄serti. p̄t̄ beneficiū incarnationis: ex quo natura nra cū diuina natura cōicationē cepit habere. Eccs. iiii. Pōdus sup se tollat q̄ honestiori se cōicat. Scdo pōderem⁹ q̄ ingrati fui⁹ et ingratitudeis nrē pōdera deponā⁹ Iux⁹ p̄siliū apli. Ad heb. xii. Deponā⁹ oē pōd⁹ et circūstās nos p̄ctm̄. Per patientiā curram⁹ ad p̄positū nob̄ certamē. Tercō pōderem⁹ q̄cqd meruim⁹ q̄a totū siue bonū siue malū in iudiciū adducet. Isa. xxviii. Ponā iudiciū in pōdere et iusticiā in mēsurā. Et sic disponam⁹ nos in mēsurā numero et pōdere. Mēsurem⁹ ergo mūdane glorie vanitatē z leuitatē. Mēsurem⁹ p̄ntis iocūditatē. et cū mēsurauerim⁹ numer⁹ quot recepim⁹ diuina munera. nūerem⁹ quot cōmissim⁹ horreda crimina numerem⁹ quot omisim⁹ cōcessa tēpora. Et cū sic numerauerim⁹: pōderem⁹ q̄tū debuim⁹: pōderem⁹ q̄tū ingiti fui⁹: pōderem⁹ q̄cqd meruimus Et sic oia nostra in mēsurā numero z pōdere disponā⁹. LEC. CXLIII.

Sed et misereri oiz qm̄ oia potes z dissimulas p̄ctā hoim̄ propt̄ pe

nitētā. Diligis enī oia que sūt z nihil odisti eorū que fecisti: nec enim odiēs aliquid p̄stituisi aut fecisti. P⁹ q̄ oñsū est q̄ de⁹ gubernat vniuersā creaturaz p̄ potētā cui nihil pōt resistere. Hic ostēdit q̄ eā amistrat per beniuolētiaz cui nulla creatura potest satisfacere. Et circa hoc duo facit. Nā p̄mo ostēdit q̄ de⁹ oēs creaturā p̄ beniuolētiam et amorem libere cōstituit z creant a p̄ncipio. Scdo q̄ omnē creaturā libere p̄seruat z cōtinuat in esse suo p̄ sue volūtātē arbitrio. Scda pars ibi. quō at aliquid permanere possit. A. Circa p̄mū tria facit. Primo ostēdit q̄ misericordia dei ē gnālis ad oēm creaturā vniuersalit̄. Scdo q̄ est mirabil⁹ circa hoies sp̄alit̄. Tercio pbat deū diligere q̄cqd p̄duxit t̄paliter. Secūda ps ibi. Et dissimulas p̄ctā. Et tertia ibi. Diligis enim oia. Dicit ergo p̄mo sic Sed et misereri omnū qm̄ omnia potes: quasi diceret. Licet tot⁹ orbis terrarū sit tāq̄ momentū statere ante te. vel sicut gutta roris antelucani: nō tamen ideo despicias v̄ parui pendis creaturam tuam: sed foues prouehis et conseruas: et ideo misereri omnūz vniuersaliter. In p̄s. Miserationes eius super omnia opera eius. Et quare sic misereri. Certe ideo quoniā omnia potes. Nō ex indigētā quasi tu indigeas auxilio vel consilio creature n̄ ex infirmitate. quasi non possis creaturā delere. Sed ideo quoniā oia potes naturaliter. Mar. xiiii. Pater omnia possibilia sunt tibi. Et Eccs. ii. Secūdum magnitudiez illi⁹ sicz misericordia ipsius cū ipso est Et hoc est q̄d dicitur infra. xii. c. Ob hoc q̄ dominus es omnū omnibus parcere facis Et iō tales domini et plati sūt dei sp̄aliter H. iiii.

imitatores qui quāto fuerint potenti
ores tāto sūt demētiore. Sic alexan
der magn⁹ deuictos p̄p̄os plus demē
tia q̄ potentia sibi p̄strinxit. iiii. Regū
xx. Reges israel demētes sūt. Et quif
dñe miseratōes tue sūt sup̄ om̄ia opa
tua: tñ magis ē admirāda circa omēs
p̄ctōres q̄ p̄ peccata dissimulas vidica
re. Vñ subdit. Dissimulas p̄ctā hoim
p̄p̄t p̄niaz. i. sub dissimulatōe nō ficti
onis sed affectionis: peccata hoim pro
p̄t p̄niaz. id ēvt ip̄i peniteāt interī duz
sice eos demēt expectas. Ro. ii. Igno
ras qm̄ benignitas dei ad p̄niaz te ad
ducit. Glosa dicit hic potētia dei boni
tate plena op̄ suū p̄pter p̄ctā nō despi
cit sed per penitētiā abluīt z ip̄e fouet
et nutrit. Ezech. xviii. Si ip̄i egerit pe
nitētiā ab oib⁹ p̄ctis q̄ fecerit vitauit
z nō moriet^r oim̄ iiquitatū quas opa
t^r ē non recordabor. Tercio p̄bat de
um diligere. q̄cqd̄ produxit t̄p̄alit̄. h̄ p
ba^r sic. Null⁹ facit nec p̄ducit libere il
lud qd̄ detestat^r z odit q̄a si hō odit ali
quid vellet illud nō eē z p̄ cōseq̄ns nō
dat sibi libere eē: s̄z de^r libere p̄duxit z
p̄stituit oia q̄ diligit q̄ t̄p̄alit̄ cōstituit.
Et h̄ ē qd̄ dicit littera. Diligis ei oia q̄
sūt. sup̄. c. i. Creauit vt essēt oia z nihil
odisti eorū q̄ fecisti iqtū videlicet ē op̄
tuū. q̄a Ecc̄. xii. Altissim⁹ odio habet
p̄ctōres hoc ē ad modū odiēt se habet
q̄a prohibet peccata fieri. pro peccat̄
punit peccantes: nec ip̄a p̄ctā ip̄e fecit
inqtū peccata sunt. fit enim act⁹ qui ē
peccatū et a deo z ab hoie. a deo v̄o fit
iuste. et ideo non habet q̄ sit p̄ctm̄ q̄a
fit a deo. Ab homine vero fit iniuste
et ideo ab hoc habet q̄ sit peccatū z si
ne deo factum est peccatū. fm̄ aug⁹.
quia licet hoc quod est peccatum sit a

deo non tamen habet a deo q̄ sit pec
catū. Nihil ergo eorū q̄ fecisti et qua
re. Certe nihil possis odiēdo constitu
ere vel facere. Nā si quid odis vis non
esse: quod autem cōstituis vis esse. Et
ideo dicit. Nec enim odiēs aliquid cō
stituis de nihilo. aut fecisti ex p̄cē
ti materia p̄ducēdo a Dissimulas
p̄ctā hominum propter penitētiā.
Circa p̄niaz ē notandū q̄ quatuor sūt
penitētie incitamenta: quatuor peni
tentie impedimenta: quatuor penitē
tie documēta. quatuor penitētie emo
limenta. Quatuor p̄nie incitamē
ta sunt ista. Amor xp̄i quē offendimus
dolor p̄ gratia quā amissim⁹: horror
pene quā incurrim⁹. et timor mortis
ad quā decurrim⁹. Inter hec quatuor
p̄mū incitamētū ad penitēdū ē amor
christi quē offendim⁹. Si christi benefi
cia cogitem⁹ nostrā ingratitudinē pō
derem⁹ nō est dubiū s̄vsum rationis
habemus quin occasionē penitētie sē
tiem⁹. Scribūt phī naturales q̄ arpia
auis ē habens faciē quasi hominis. s̄z
est auis multū crudelis et ferox intm̄
q̄ interdū et fame stimulatē hominē
inradit et occidit Sitiēs ad aquā volat
et bibit. vbi faciē suā intuens et sibi si
milē se occidisse recolligens tanto do
lore cōpatitur q̄ inde quandoq̄ mori
tur. Quid ergo nos rōe vtētes faciē.
quādo dominū nostrū et fratrem no
strū christū q̄tū nostrā iterfuit nos oc
cidisse cognoscim⁹. Hoc autē videmus
exp̄sse cū verba dei audim⁹ v̄l scripta
legim⁹ sanctorū deuote. z quicūq̄ nō
penitet de peccatis ista recolligēs non
est perfecte christianus: nec euange
lio dei credit. Et ideo signāter dicitur
Marci i. Penitemini et credite euan

CA. XI.

gelio. Secundum incitamentū ē do
lor pro gratia quā amissim⁹. Effici
mur enim per culpā de filiis dei filii
dyaboli. Et de familiaribus et amicis
dei hostes proditores et emuli z de re
gni celestis heredib⁹ sumus exules z
proscripti. In libro de naturis rerū
dicitur q̄ sit quedam auis que vocat^r
uis paradisi que propter insignem p̄
chritudinem sic vocatur. Sunt enīz p̄
ne eius a deo pulchre et mirabiles q̄
nullus eis color deesse credatur. vox
est ita dulcis et pia q̄ possit in homie
deuotionē et gaudiū excitare. Hec a
uis si capta fuerit z illaqueata irreme
diabiliter gemit et plāgit nec plāgē d̄
finit donec reddita fuerit libertati.
Moraliter auis ista ē figura et exem
plum anime christiane hec quando ē
in gratia est auis pulcherrima q̄a i ea
relucet imago trinitatis naturaliter
sibi impressa. imago inquit decorata
virtutibus et gratia vt nihil sibi desit
quin sit dei filia et patrie celestis inco
la gratiosa. Ista illaqueatur et capi
tur in laqueo demonis quādo peccat.
Quid ergo restat ei facere nisi plan
gere et plorare et flere et dolere et in
cessanter penitere: donec per gratiaz
reconciliationis in statum pristinum
reducatur. Et de bufone dyaboli fiat
denuo auis paradisi Sic planxit et ge
muit factus latro iuxta christū suspe
sus donec a fōte gratie gratiā obtinu
it et audiuit. Amē dico tibi hodie me
cum eris in paradiso. Luc. xxiii. Et
ideo Mathei. iii. Penitentiam agite
appropinquabit enim regnum celo
rum. Tertiū incitamentū penitētie
ē horror pene quā incurrim⁹. Istum
horrorem bene sibi impresserat Iob
qñ dixit. Dimitte me vt plāgā paulu

LEC. CXLIII

lū dolorē meū anteq̄ vadam et non re
uertar ad terram tenebrosā et optam
mortis caligine. terram miserie et te
nebrarū vbi vmbra mortis et null⁹
ordo sed sēpitn⁹ horror inhabitat. Et
apostolus ad hebre. x. ca. Horrēdū est
incidere in man⁹ dei omnipotētis. Et
greg. ix. mora. Horrēda mō fit miseri
mors s̄n morte. s̄m̄s s̄n fine. defectus
s̄n defectu. q̄a mors sp̄viuit. z finis sp̄
icipit. z deficit defect⁹ nescit. Mors pi
mit z nō extinguit dolor cruciat^r s̄z pa
uorē nō fugit. Flāma cōburit s̄z tene
bras nō excutit. Hec greg. Istud inci
tamentū penitētie m̄ltos nouit q̄a sic
a tiore pene q̄ est tior seruilis et inici
alis gingniē timor filialis sicut cera p̄
cedit sigillum v̄l seta precedit filiū fm̄
aug. Sic incepit Iohannes baptista p̄
dicare iudeis. Progenies viperarū
quis demonstrabit vobis fugere aven
tura ira. Facite fructū dignū peniten
tie. Mathei. iii. Quartū incitamen
tum penitētie est timor mortis ad
quam transcurrimus. Hec enim est
ratio scdm̄ Greg. quare deus diē mor
tis nostre nobis incertā esse voluit vt
dum semper ignoratur semper p̄xi⁹
esse credatur. et ideo semper parati i
ueniamur. xii. mora. Penitētia autez
post mortē est impossibilis q̄a i mor
te definit esse viator. Penitentia p̄pe
mortem est valde difficilis. Tu z quia
dolor languoris corporis occupat to
talitervires mētis. Et cum homo tan
tūm corvnicum habeat non habet p̄
tunc vbi dolorem pro culpa producat
Tum quia homo tunc nō potest esse
certus an doleat pro peccato suo du
ct⁹ tiore an duct⁹ amore. Vnde arg⁹ i
quodam sermone z ponitur in canōe
de pe. dif. vii. nullus Quem morb⁹ vr
G. iiii

get et penitētia terreat ad verā vix ve-
niet satisfactionē maxie cū filii q̄s illi-
cite dilexerit sint p̄sentes. vxor mūd⁹
ad se vocēt. Multos enī solet serotina
pnia decipere. Hec Aug. Quādo enī
p̄sona nobilis grauit̄ ifirmat̄ vix iue-
nit̄ aliq̄s qui de anime salute audeat
sibi loqui executores sollicitant̄ circa
diuitias ⁊ thesauros medici circa cor-
poris medicinas vxor et filii et amici
cōsolant̄ ifirmū etiā p̄tra p̄sciētā mē-
tientes et sic nō p̄mittit̄ de pctis suis
cogitare. nec aie sue statū salubrit̄ or-
dinare. et sic iusto dei iudicio se dāna-
tionī exponit. Eccl. ii. Si p̄nias nō ege-
rimus incidemus in manus dei ⁊ nō
in manus hominum. In manus ho-
minū incidim⁹ si sacramētū penitētie
debito mō suscipim⁹. Sed in man⁹ dei
icidim⁹ quādo post mortē tempus sa-
cramētōrū trāsim⁹. ¶ Secūdo q̄ttuor
sūt penitētie ipedimēta. pudor p̄palā-
di: timor recidiuādi: ardor delectādi:
et torpor p̄stolādi Primovolēti effica-
citer penitere obiicit se pudor quo hō
cōfūdīt̄ alteri hōi reuelare q̄d notum
est deo et angelis et demonib⁹ et sc̄tis
aiabus et forte mltis aiab⁹. Et iste pu-
dor est p̄m⁹ armiger quē diabol⁹ mit-
tit contra volentē salubriter penitere.
Vñ qdā sc̄us vidit diabolū int̄ penitē-
tes incedere et faciētē eos erubescere
in ecclia cū se ad cōfessionē pararet q̄
adiurat̄ a sc̄tōz̄ interrogat̄ qd̄ int̄ illos
penitētes faceret. Respondit. Reddo
qd̄ abstuli verecūdiā eis abstuli quā-
do peccauerūt ⁊ modo eis restituo ne
possint cōfiteri. Sicut enī lupus ouē p̄
guttur accipit nō p̄ pedēz̄ vulpis gal-
linā: ita diabol⁹ guttur pctōz̄ cōstrigit
pudore. Vñ Aug. sup̄ ps̄. O hō quid

times cōfiteri? Illd̄ qd̄ p̄fessionē scio
min⁹ scio q̄ id qd̄ nescio Cui p̄fiteri eru-
bescas pctā tuā? pctōr sū sicut ⁊ tu. Hō
sū hūanū a me nihil alienū. Cōfiteri
hō homi: hō pctōr hōi pctōri Elige qd̄
vis: si nō p̄fessus lates nō cōfessus dā-
naberis. Ad h̄ de⁹ exigit cōfessionē vt
liberet hūilē. ad h̄ dānat nō cōfiteētē vt
puniat sup̄bū. ¶ Scd̄s ipedimētū est
timor recidiuādi. et iste est scd̄s armi-
ger quē diabol⁹ mittit statū p̄tra penitē-
tē volētē. Quō inq̄t p̄ponis tu de cetero
a pctis abstinere? Poteris tu in p̄petu-
um viuē continēt. Ad qd̄ p̄derit tibi
hodie p̄fiteriz post cras labi in simile?
Et nō aduertit hō fatū q̄ iō statuit de
us sacramētū p̄nie ad manū vt quoti-
ens recidiuam⁹ totiens resurgam⁹.
Tertiū ipedimētū p̄nie est ardor de-
lectādi. et est terti⁹ armiger obuās pe-
nitēti. Recolligit ei hō miser delecta-
tionē p̄habitā in pctō vt videat̄ sibi q̄
sine eo nō posset p̄ducē vitā suā: ⁊ ma-
nētē tali affectōe ipossibile ē eū vtilit̄
penitē. Criso. li. de cōpunctiōe cordis.
Sicut ipossibile est vt ignis inflāmet̄ ī
aq̄ ita ipossibile ē p̄pūctiōez̄ cordis vi-
gere in deliciis. Cōtraria enī hec sunt
sibi ad iuicē et p̄ptoria. Illa enī ma⁹
flet⁹. hec risus. illa cor cōstrigit: hec dif-
soluit. ¶ Quartū et fortissimū ipedi-
mētū p̄nie ē torpor p̄stolādi q̄ orit̄ ex
duplici p̄sūptōe s. p̄sūptōe vite plixe ⁊
final̄ venie diuinit⁹ cōcedēde. et est q̄r-
tus armiger. ⁊ cōiter oēs impedit: cō-
fidunt de futuro: p̄mittūt in poster⁹:
procrastinant in longinquū et dicunt
cum coruo cras cras donec morte su-
bita periclitent̄.

LECTIO. CXLV.

CA. XI.

Quomodo autē aliqd̄ p̄manere
possit nisi inuoluisse: aut qd̄ vo-
catū a te nō eēt p̄seruare? Parc̄s autē
oib⁹: qm̄ tua sūt dñe q̄ amas aias.
Postq̄ ostēsū est q̄ de⁹ oēs creaturā p̄
sue bonitatis clemētē creādo p̄duxit
a p̄ncipio In hac p̄te declarat Salomō
q̄ idē de⁹ oēm creaturā cōseruat q̄ diu-
sibi placet p̄sue volūtatis arbitrio.
¶ Et p̄mo ḡnālīt̄ ascribit deo oim
rerū cōseruationē. Scdo deo specialīt̄
ascribit hūanā gubernationē. scda ps̄
ibi. Parc̄s autē oib⁹. Circa p̄mū dicit
sic. Quō autē aliqd̄ p̄manere posset ni-
si tu voluisses. Nō enī creatura ita pa-
rum depēdet a deo sicut dom⁹ ab arti-
fice. Perfecta autē domo nō p̄ depen-
det dom⁹ ab artifice imo corrupto ar-
tifice nihilomin⁹ manet dom⁹. Vnde
artifex nō est causa rei cū iā est in esse
p̄fecto sed tantū est causa fieri ipsi rei
Vñ aug. xxii. de ci. dei. c. xxiii. Vt ip-
suis diaboli natura subsistat ille facit
qui sūme est et facit eē q̄cqd̄ aliq̄ mō
est. Efficacē quippe potētā si reb⁹ sub-
trahat nec p̄gredi poterūt̄ suis diuer-
sis motib⁹ pagere t̄pa nec p̄fus in eo
q̄ create sūt aliquaten⁹ p̄manebūt Itē
de v̄a religiōe. ca. xxxiiii. Deus p̄ suā
sapiāz̄ oia fecit et per suā benignitatē
oia p̄seruat. Idē p̄mo ⁊ scdo sup̄ Gen̄.
et. iii. de trinitate ⁊ in mltis aliis locis
⁊ hoc est qd̄ subdit in l̄ra aut quō qd̄ a
te vocatū nō esset p̄seruare? q. d. nul-
lo modo vocatū. i. v̄bū edictū d̄ nō eē
In ps̄. Dixit̄ sc̄a sūt. ⁊ ad Ro. iiii. Vo-
cat ea q̄ nō sūt tanq̄ ea q̄ sunt. Et quis
sic generalīt̄ oia cōseruet que p̄duxit
specialīt̄ tamē hoies gubernat per de-
mētā. Vñ merito littera subdit. Par-
cis autē oibus quoniā tua sunt domie

LEC. CXLV.

qui amas animas. parc̄s inquit om-
nibus supple hoibus etiā peccātib⁹
qui digni foret si tibi placeret statim
in ifernū detrudi sed parc̄s eis tu qui
oēs hoies vis saluos fieri et ad cogni-
tionē v̄itatis venire p̄. Thi. ii. Ratio at̄
parcēdi est quoniā tua sūt dñe. Sapie
xv. Etiā si peccauerim⁹ tu sumus qui
amas aias. hoies enī cōiter amat̄ cor-
pora: s̄ tu amas aias a te creatas sin-
gularīt̄ et tibi assimilatas ⁊ tuo sāguie
reformatas. Ezech. xviii. Oēs anime
mee sūt. Amat deus etiā aias nō sin-
gularīt̄ sic q̄ nō corpora amet. s̄ pri-
uilegialiter: q̄ eas ad se impetuum
fruedū p̄parauit a. ¶ Totus autem
labor diaboli ad hoc nitit̄ vt sūopere
corpora diligam⁹ et aias negligamus
vt illud quod a nobis neglectū fuerit
in partē suā cedat Gen̄. xiiii. Da mihi
aias cetera tolle tibi Arguūt̄ etiam
in hoc verbo | parc̄s autē oib⁹ qm̄ tua
sūt dñe. q̄ amas aias | tā mali dñi q̄
mali plati. mali dñi nō p̄cunt hoibus
qm̄ sui sūt sed spoliāt et appropriāt et
destruūt ⁊ si de hoc arguant̄ respōdet̄
q̄ licite faciūt qm̄ sui sūt. Isti deū poti-
us imitari deberēt ⁊ eis p̄cere quoniā
sui sūt. Mali autē plati arguūt̄ q̄ plus
amat̄ decias oblatiōes garbas ⁊ lanas
q̄ aias xp̄i sāguie redēptas. p̄tra quos
Ber. in p̄sona boni plati dicit Certe f̄-
uandū accepi pro quo mercator nō in-
sapiens ip̄a vtiq̄ sapie sāguinē suā fu-
dit. Sic loquebat̄ paul⁹. ii. Corint. xii.
Ego autē libētissime impendā. et sup̄
impēdar ipse pro aiab⁹ v̄ris licet plus
vos diligēs min⁹ diligar. Quomodo
quod vocatū a te nō esset cōseruare?
¶ Hic est notandum que sūt di-
uine vocatōes: que sūt humane excu-

lationes. et que sūt excusantiū puni-
ones. De diuinis aut̄ vocatōib⁹ est sciē-
dum q̄ tres sūt in genere ⁊ tres in spe-
cie. In genere quidē loquēdō vocat v̄-
bo. signo: et nūcio. Sicut volens aliquē
ad se vocare. vocationē suā pōt facere
trib⁹ modis. per v̄bū signū et per nū-
ciū. De aut̄ vocat nos per verbū in in-
carnatione filii sui q̄n v̄bū caro factū
est. Ioh. p̄. Quādo misit v̄bū suū ⁊ sa-
nauit eos. in ps̄. Magna foret rustici-
tas si rex anglie mitteret filiū suū ad
vocandū aliquē pauperē si ille venire
cōtēneret et maior sit iniuria si homo
vilis et paup̄v̄bo dei qd̄ est fili⁹ patris
īcarnato iuitante venire cōtēnit quod
tamē frequēter videm⁹ vt merito di-
cat xp̄s illd̄ Iob. xix. Seruū meū vo-
caui et nō respōdit mihi ore. pp̄rio de
precabar illū. Os dei est v̄bū dei Iux̄
illd̄ Cant. p̄. Osculet̄ me osculo oris
sui. Secūdo xp̄s vocauit nos signo. Si
gnū istud fuit corp⁹ suū extēsi in cru-
ce ⁊ exaltatū in mōte. rubricatū pp̄rio
sanguine. sicut volēs reclamare falco-
nē stat in loco apparētī cū reclamato-
rio rubricato. Ita xp̄s volēs hoīez cla-
mare qui a paradiso autolauerat in ifer-
nū ī mōte caluarie accessit lignū cru-
cis ascēdit. lat⁹ sanguinolētū ostēdit: vo-
ce maḡ clamauit vt sic se ip̄o scō signo
hoīez reuocaret ⁊ tñ istis visis īgratissi-
mi hoīes ad eū venire cōtēnūt sicut ip̄
se cōquerit̄ Prouer. p̄. Vocauit et rē-
nuistis extēdi man⁹ meas et non fuit
qui aspiceret Tertiō vocauit nos p̄ nū-
ciū id est p̄ pd̄icatorū officīū cuiuscūq̄
fuerit cōditionis. siue plati ordinarij.
siue alij ab eccl̄a ad pd̄icādū deputati
De isto nūcio dicit̄ Luce. xiiii Homo
quidā fecit cenā magnā ⁊ vocauit m̄-

tos: et misit seruū suū hora cene dicit̄
iuitatis vt veniret. Quē locū exponēs
Grego. dicit̄ seruū illū ordinē pd̄ica-
torū designare cū tñ tpe suo null⁹ or-
do in eccl̄a sic vocaret̄. ¶ Scdō sicut
hoīes triplici⁹ vocātur ita se excusant
triplici⁹. Sup̄bi p̄ subtilitatē dñatiōis.
Auari per difficultatē trene occupa-
tionis. Luxuriosi per voluptatē carna-
lis delectatōis Et isti tres figurāt̄ per
illos tres q̄s enūerat euāgelista Luce
xiiii. Quorū prim⁹ dixit. Villā emi
et necessariō habeo exire ⁊ videre illā
rogo te habe me excusatū. Scd̄s dixit
Iuga bouū emi q̄nq̄ ⁊ reo pbare illa. ro-
go te habe me excusatū. Et terti⁹ di-
xit. vxorē duxi et ideo nō possū veni-
re. ¶ Prim⁹ designās sup̄bos q̄ p̄ abi-
nōne trena domini gl̄az amittūt cele-
stis regni. iste in sua excusatiōe bñ se-
fatef̄ fatuū fuisse q̄ se p̄s dicit̄ villam
emisse q̄ vidisse. Facilit̄ enī qlibet fal-
litur q̄nq̄z illd̄ emi⁹ qd̄ ab eo abscondi-
tur. et certe si homo videret et cōside-
raret qd̄ est in dignitate domini secu-
laris. illd̄ nō emeret nimis care vidēt
enī ip̄si breuitatē q̄ Eccl̄. x. Oīs potē-
tat⁹ breuis vite. Videret p̄cipiā gra-
uitatē q̄ quāto stat⁹ altior tāto grad⁹
grauior Cecidit petr⁹ ⁊ de ifimo ideo
statī surrexit. Cecidit dauid ⁊ de plāo
q̄ se nō in altū extulit. Iuxta illud ps̄
Dñe nō est exaltatū cor meū. ⁊ iō cito
surrexit. Cecidit adā ⁊ de alto: q̄ de
paradiso. et iō cū difficultate surrexit.
Cecidit lucifer ⁊ de celo altissimo. Iō
surgere nūq̄ potuit. ¶ Scd̄s est excu-
sans ⁊ figurat̄ auaros q̄ iuga bouū q̄nq̄
dicit̄ se emisse Per quinq̄ iuga bouū
intelligūt̄ q̄nq̄ sēsus extiores corp̄is.
Et dicunt̄ iuga q̄a fm̄ Aug. cuiuslibz

CA. XII.

sensus instrumēta cōbinātur. Duo ei
sunt oculi: due aures: due nares: duo
instrumēta gustus. lingua ⁊ palatum
Due man⁹ in qb⁹ p̄cipue patet tactus.
Sicut ergo boues terrā v̄fant. sic sen-
sus auari circa trena cōtinue delectā-
tur. magis enī delectant̄ eius oculi vi-
dēdo massā auri q̄ in eccl̄a videre cor-
pus christi. In ore etiā auri dulcior ē
noiatio q̄ v̄bi dei predicatio. et fatue
iste se excusauit. quia prius debuit iu-
ga pbasse q̄ emisse. ¶ Terti⁹ luxurio-
sos designat qui per vxorē intelligit vo-
luptatē. non enī per cōiugiū cōiugati
excludūtur a cena licet aliqualit̄ Vñ
ille dicitur vxorē duxisse q̄ tota affe-
ctione se tradidit voluptati. et talis ad
cenā celestē venire nō potest nec de-
bet nec est dign⁹ nec potest ire: q̄a ip̄se
est fetid⁹ nō est dign⁹ q̄a est fordidave-
ste indut⁹. et ideo q̄a tot sūt qui se ex-
cusant: ideo licet mlti sūt vocati pauci
tamē sunt electi. Math. xx. In cui⁹ si-
gnū. Nūeri. xxxi. legim⁹ qd̄ de sedeciz
milib⁹ hoīm nō cesserūt in partē dñi
nisi. xxxii. aie. ¶ Tertiō vidēdū est q̄
sunt excusatiū punitiones et sūt tres
Segregatio a cōsortio bonorū. Luce.
xiiii. Nemoviroz illorum qui vocati
sunt gustabūt cenā meā. Subfānatio ⁊
īproperiū pctōz: q̄a in iudicio deus ⁊
angeli ⁊ hoīes ⁊ demones subfānabūt
⁊ deridebūt fatuos pctōres qui dinas
vocatōes neglexerūt Prouer. p̄. Quia
vocaui et rēnuistis extēdi man⁹ meas
et nō fuit q̄ aspiceret Et ifra. Ego quo
q̄ in iteritū v̄ro ridebo et subfānabo
cū vobis qd̄ timebatis aduenerit. Cru-
ciatio p̄petua tormētōz. Isa. vi. Eligā
illusiones eoz. que timebant adducā
eis q̄ vocaui et nō erat q̄ r̄nderet. Nō

LEC. CXLVI.

sic de bonis et iustis qui deū audiunt
vocantē per obedientiā et p̄ceptorum
obseruantia: hi in celo ponētur lucen-
tes sicut stelle in p̄petuas eternitates.
Baruth. iiii. Stelle vocati sūt et dixerūt
assumus et luxerūt ei cū iocūditate q̄
fecit illas. ¶ Specialius aut̄ vocat nos
ostētionib⁹ exēploz: p̄missionib⁹ p̄-
miorū. et p̄cussionib⁹ flagellorū. p̄mo
nos vocat ostētionibus exēploz quot
enī nos per viā penitētie precesserūt
tot vocatōes habem⁹. quot milia mar-
tyrū: quot milia v̄ginū. quot milia cō-
fessorū. tot sūt milia vocatiū. Iohis. x.
Proprias oues vocat noiatim ⁊ addu-
cit eas. Et ap̄ls ad phil. iiii. Ea que re-
tro sūt obliuiscēs ⁊ ad ea que p̄ora sūt
extendēs me ipsū ad destinatū perse-
quor brauiū iuperne vocatōis. Secū-
do nos vocat p̄missionib⁹ p̄miorū si-
cut diues vocat pauperē oñdendo sibi
denariū. p̄me Petri. iiii. In hoc estis vt
b̄ndictionē hereditate possidet. Ter-
tio vocat nos p̄cussionibus flagellorū.
quotiens enim infirmitatib⁹ flagella-
mur seu fatigamur vel aduersitatib⁹
tribulamur totiens a deo vocamur Et
sicut Greg. dicit. Mala que nos pre-
munt ad deum nos compellunt
¶ CA. XII. LEC. CXLVI.
O q̄ bon⁹ ⁊ suavis est dñe spi-
rit⁹ tu⁹ in nobis Iōq̄ hos q̄
exerrāt partib⁹ corp̄is ⁊
de quib⁹ peccāt admones ⁊
alloqueris vt relicta malicia credāt in
te dñe. ¶ Sicut superius dictū fuit in
tentio Salomonis a medio. x. cap̄loz
q̄ ad finē libri est declarare quō sapi-
entia que est verus dei cultus mirabi-
liter gubernauit populū hebreorū vt
per hoc oīs hoīes hebreoz historiam

audiētes ad verū cultū vni⁹ dei q̄ ē sapiētia animarē. Fuit ista gubernatio mirabilis i trib⁹. In egiptiorū expugnatione. in hebreorū per desertum translatione. et in chaneorū de terrapmissionis eiectione. ¶ Postq̄ igitur declarata ē gubernatio sapie circa populū hebreorū q̄tū ad duo p̄ma. In ista parte cōsequēt agi⁹ de punitōe gētium peruersarū que trā sc̄tāz inhabitabāt āte filios isrl̄. Inhabitabāt autē a septē gentib⁹ quas in aduētū filiorū isrl̄ et i mora eorū nō statī z subito sed paulatī domin⁹ deleuit et captiuauit et domimo illius t̄re p̄uauit. et in eadem filios israel miraculose plātauit. Et circa ista duo fiūt. Nā p̄mo agi⁹ de chaneorū afflictōe. Secūdo de hebreorum instructione. ibi Tu autē dominator. Circa primū autē duo fiūt. quia p̄mo agi⁹ de modo afflictionis qua gēs chaneorū fuit flagellata. Secūdo ostēdit q̄ ad illū modū diuina potētia nō fuit necessario limitata. secūda ps̄ ibi. Nō quia impotēs Circa p̄mū duo fiūt: quia p̄mo ostēdit bonitas diuine castigatiōis ad oēs pctōres generaliter. Secūdo ad chaneos sp̄alit̄. Secūda ps̄ ibi Illos enī antiquos ¶ Circa p̄mū in lectōe hodierna duo fiūt. q̄a p̄mo agi⁹ de diuina dulcedie quā influit. mētib⁹ iustorū. Sc̄do de mira māsuētudine quā ostēdit in correptione malorū. secūda ps̄ ibi. Ideoq̄ hos q̄ exerrāt partib⁹ corporis et de qb⁹ et c̄. Circa p̄mū dicit sic O q̄ bon⁹ et suauis est dñe spūs tu⁹ in nob̄. Vbi dñe boitatis dīcedo p̄mēda⁹ ex signo magne admirationis. O ex nota grādis itētōis q̄ ex vocabulo sūme p̄fectōis bon⁹. ex v̄bo mire delectatiōis suauis ex dulcedie d

gustationis spiritus tuis. O s̄m p̄ficiānū et papiā aliqñ ē nomē littē: aliquādo ē interiectio. aliqñ ē aduerbiū. Si ē interiectio: est interiectio q̄nq̄ dolēt. vt o in q̄ta miseria sum⁹. Q̄ n̄q̄ ē interiectō admirāris. vt o rē mirabile. Q̄ n̄q̄ s̄l̄r ē aduerbiū. et diuersas h̄z significatiōnes. Est enī aduerbiū vocādi. vt o regi na. admirādi vt o qual facies. idignādi vt o tpa o mores. Optandi vt o adlis. Exhortandi vt o fugite. Quādo v̄o p̄fertur cum spiratōe et motu sic ē interiectio. Quādo seq̄t̄ accusati⁹ ē aduerbiū. vt o cōditōez misera. In p̄posito ē interiectio vel aduerbiū. nō ē cura et est nota magne admirationis. q̄ est nota grandis intētōis. Iuxta illā ps̄. O q̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe Bon⁹ ē vocabulū dñe p̄fectōis. Luce. xviii. Nō bon⁹ ē nisi solus de⁹. Suauis ē v̄bū mire delectatiōis. In ps̄. Gustate et videte qm̄ suauis ē dñs. Vult ergo dicere deo regratiando q̄ mirabiliter: q̄ ineffabiliter spiritus su⁹ id est benignitas sua est magna in nob̄. i. iudeis. In ps̄. Nō fecit taliter omni nationi. vel in omnib⁹: sc̄dm̄ aliā litterā: q̄a in ps̄. Suauis ē dñs vniuersis et miserationes eius super omnia opera ei⁹. Sic ergo patet diuina dulcedo i omnib⁹ creaturis generalit̄. s̄z specialiter māsuētudinē declarat in correptione malorū quos tamen posset affligere et annihilare si vell̄z vel i infernuz detrudē. corripit admonz z alloq̄ vt reliq̄t maliciā suā et redeāt ad eū p̄ penitētiā. Et hoc ē qd̄ subdit. Ideoq̄ v̄i delictet quia tanta est in te suauitas boinitatis. Circa hos qui exerrant peccādo sc̄licz partibus corporis id est particulariter et paulatim: et de quibus

peccāt id est de peccatis: admones per p̄dicationē extiorē tuā z alloqueris p̄ internā inspirationē: vt relicta malicia credāt p̄ fidē operatē per dilectionē i te dñe q̄ eos ita dulcēt reuocas ab errore. Suauis est dñe spūs tuus ¶ Quāuis homo certudinalit̄ experiri nō p̄t se spiritū sc̄m h̄re: sicut nec potest se scire eē i caritate sc̄z sc̄tōs. tria tñ signa p̄t homo habere sc̄z tria signa per que hō p̄t scire q̄ habeat spiritū factū que v̄i similit̄ p̄t cōiungere se spiritū factū habere p̄ gratiā. Et accipiuntur ista tria signa sc̄z triplicē speciem in qua legim⁹ spiritū sanctū apparuisse Appuit ei in specie nubis super xp̄z trāfigurātū. In specie colūbe super baptisatum. In specie ignis super ap̄torū collegiū cōgregātū. Primū signū est abūdātia lacrimarū. et iō apparuit in specie nubis. Nubes enī fūdunt fluuios sup̄ terrā. z spūs sc̄tus irrigat mentē deuotā quā inhabitare dignat̄ fluuiio lacrimarū. Vñ Gene. p̄. dicit̄. q̄ spūs dei ferebat̄ sup̄ aq̄s. Et in ps̄. Flauit spūs et fluēt aq̄. Ro. viii. Ip̄e spūs postulat p̄ nobis gemitib⁹ in enarrabilib⁹. postulat. i. postulare nos facit s̄m glo. Ber. sup̄ cātica Cāticorū. Lacrimae penitētū vinū sūt āgelorū: q̄a in illis est dulcor vite: sapor gratie: gust⁹ indulgētie. sanitas redcūtis in nocētie. recōciliatiōis iocūditas et serenitate cōscie suauitas. Sc̄dm̄ signū ē dimissio iniuriarū: et ideo apparuit in specie colūbe que felle caret. Vñ quādo homo iuenit se paratū et benignū ad dimittēdū iniuriā sibi factā euidens signū est q̄ spiritū factū habet cū quo nullū odiū stare potest cum sit amor. odiū nāq̄ aiaz islat idurat z amaricat Sed spūs sc̄us per oppositas cōditōes

describit̄. Nā cōparat̄ rori. vnctioni z melli. Inquātū enī cor inflāmatū refrigerat dicit̄ ros Eccl̄. xviii. Nōne ardorē refrigerabit ros? Vñ petit eccl̄a q̄ corda nostra spūs sc̄i mūdēt i fusio z sui roris intima asp̄sione fecūdet. Inquātū vero cor odiis iduratū mollicat dicit̄ vnctio. p̄me Io. ii. Vnctionē habetis a sc̄oz nostis oia. Quia v̄o cor odio amaricatū dulcorat dicitur mel. Eccl̄. xxiii. Spūs me⁹ sup̄ mel dulcis. nec iurat hōiem pacē fictā p̄tendere in verbis et odiū celare in corde: q̄a fictiōnē talē detestat̄ spūs sc̄tus. Sapie. p̄. Spūs ei sc̄us discipline effugiet fictū Tertiū signū est desideriū sup̄nos. et ideo spūs sc̄us appuit in specie ignis. Sicut enī ignis naturalit̄ tēdit sursum et se celo cōiūgit. Ita spūs sc̄tus corda illorū accēdit et sursum eleuat vt t̄rena fastidiāt et celestia desiderēt. Eze. viii. Eleuaui me spūs int̄ celū et trā. non dixit posuit me in celo: q̄a ibi tātū sūt boni. nec dixit posuit me in trā: q̄a ibi manēt mali auari. Sed dixit eleuaui me int̄ celū et trā. ¶ Quia ibi debēt eē fideles xp̄iā. Cū ratio est. q̄a h̄nt aliqñ ascēdere versus celū celestia cōtemplādo: z aliqñ v̄sus terrā p̄ximorū vtilitatib⁹ mis̄rādo. ¶ Dubitatio isrl̄ Vtrū grā spūs sc̄i det̄ necessario hōi se quātū p̄t ad grāz p̄parati. et videt̄ q̄ nō: q̄a cuiusq̄ de⁹ dat grāz grat̄ dat eā et libere ex sola mia Igit̄ quātūcūq̄ disponat se homo. est in libera dei voluntate dare sibi gratiā vel nō dare. ¶ Itē homo cōparat̄ ad deū sicut lutum ad figulū. Iere. xviii. Sicut lutuz in manu figuli sic nos ma. in. do. is. s̄z lutū quātūcūq̄ sit bñ p̄paratū nō accipit formā a figulo ex necessitate. igit̄ nec hō gratiā a deo quātūcūq̄ se p̄pet

Ad oppositū est glo. sup illud Roma. v. Iustificati per fidē pacē habeamus. Et est augustim. De^o recipit cōfugiētes ad se aliē esset iniquitas in eo. S; im possibile est q in deo sit iniquitas ergo impossibile est q nō recipiat cōfugiētes ad se ergo cōfugiēs ad deū necessario psequit grāz. p̄terea Apoc. iii. Ego sto ad ostiū et pulso si qs apuerit mihi intrabo ad eū et cenabo cū eo. S; iste q disponit se faciēdo id qd in eo ē aperit sibi ergo intrat necessario Cōfirmatur qd isto aperiēte sibi aut intrat aut nō intrat. Si nō intrat ergo frustra pulsat qd ipiū est dicere. Si intrat ergo dat gratiā. p̄terea Anf. de casu diaboli. c. iii. dicit q illa est causa quare de^o diabolo nō dedit gratiā et pseueratiā: qd ipse noluit accipere. Vñ nō ideo nō accepit diabolo^o pseueratiā: qd de^o nō dedit s; ideo de^o nō dedit: qd ipse nō accepit: qd q̄cūq; se pat vt accipiat necessario recipit. b Ad dubitationē dicēdū q quedā est necessitas coactionis. et qdā est necessitas infallibilitatis. Necessitas coactionis nullo mō cadit in deo. necessitas vero infallibilitatis cadit in deo ex p̄missio suo pacto siue lege statuta. et hec nō ē necessitas absoluta s; necessitas psequētie. Vñ nō stat cū lege statuta q viator faciat qd in se ē disponēdo se ad gratiā qn habeat grāz. poss; tñ de^o mutare legē circa aliā psonā si uellet: et talis quātūcūq; se dispōeret nō haberet: qd dispositio hoīs nullā causalitatē habz respectu gratie de necessitate. s; tātū de p̄gruo: qd gratia excedit oēm opatōnē naturālē nec est possibile q hō mereat p qdā opus naturale morale. puta gratiā de cōdigno. Ad rōnes in oppositū. Primā

procedo q ex mīa et gratia sua p̄tāto qd talē legē misericordit̄ statuit et obseruat. sed statuta lege. necessario dat gratiā necessitate cōsequētie. Ad scdm q̄ uis sum^o sicut lutū p̄ p̄parationē ad deū aliq̄ mō. nō tñ similitudo tenet i oibus: nec est pactū int̄ artificē et lutū et dato q foret artifex poss; frāgere pactū: pactū lege manēte. qd non pōt de^o pacto suo manēte. nec lutū pōt aliqd ap̄ artificē pmereri: nec de cōdigno: nec de cōgruo. In hac tñ q̄stione magis pie q̄ loyce est loquēdū.

LECTIO. CXLVII.

Illos enī antiquos iherosolimitanos scē quos exhorruisti quoniā odibilia tibi opa faciebāt per medicina et sacrificia iūstaz filioꝝ suoꝝ necatores sine mīa. et comestores viscerū hoīz et deuoratores sanguīz auctores parentes aīaz inauxiliatarū a medio sacramēto tuo uoluisti p̄dere per manū parētū nostroz vt dignā p̄cipere p̄grinationē pueroz dei q̄ tibi oīni carior est terra. Declarata diuina castigatōe ad oēs p̄ctōres generaliter: qd oēs corripit: admonet: et alloquit vt relinquāt maliciā. In hac pte oñdit diuinā clemētiā in castigatōe illarū gētū q̄s de terra scā expulerūt filii isrl̄ specialit̄. Et circa hoc duo facit. Nā p̄mo replicat puniēdoꝝ p̄uersitatē. Scdo explicat dei puniētis pietatē ibi. Sed in his tanq̄. Et tertio recapitulat dei miserētis eq̄tatē. ibi. Cū ergo sis iust^o. Circa p̄mū in explicatōe puniēdoꝝ p̄uersitatē qnq; fiūt in lectione hodierna. Nā p̄mo oñdit qui erāt puniēdi. Scdo q̄re erāt puniēdi. Tertio quō erāt puniēdi. Quarto per quos erāt puniēdi. Et q̄nto ad qd erāt

CA. XII.

puniēdi. Primo ergo oñdit q fuerūt quos de^o puniuit in aduētū filioꝝ isrl̄ in terrā sanctā. Et quātū ad h̄ dicit. Illos ei atignos habitatores scē tue t̄re. Vbi notādū q septē gētes q̄ a t̄ra scā eiecte fuerūt suis noīb^o cōputant̄. Deut. vii. uidelz. Ethel. Amorreī. Chanaanē. et pherezei. euei. et gebuzei. et gergezei. Et significāt septē p̄ctā mortalia q nos oportet expugnare si t̄rā p̄missiois uelim^o intrare. Quare aut eiecte fuerunt dicit̄ in littera statū q̄s inq̄t exhorruisti id est abhoiābiles habuisti: qm̄ odibilia sūt tibi opa q̄ faciebāt. Et quō? Certe peccauerūt in deū peccauerūt in pximū. In deū peccauerūt cōtra sūmā uitatē. cōtra sūmā maiestatem. cōtra sūmā bonitatē. Peccauerūt p̄tra sūmā uitatē idulgēdo sortilegis q̄b^o uestigabāt de occultis q̄b^o se dicebāt mederi infirmis. Vñ eoz sortilegia uocat hic medicamina. qd infirmitates per sortilegia medebāt sicut nō nullevetule adhuc facere dicūt. Cōtra sūmā maiestatem deliquerūt: qd sacrificia que solo deo debebāt ydolis faciebant: et ideo iuste. Et hoc intelligit qm̄ dicit q faciebāt iūsta sacrificia: ergo grauit̄ peccauerūt in deū. Et nō solū h̄ imo peccauerūt in pximū: maxime in illos q̄b^o ceteris parib^o magis grati debebāt fuisse uidelz in filiis suis. Vnde l̄ra subdit q fuerūt filioꝝ suoꝝ necatores. In ps. Immolauerūt filios suos et filias suas demonib^o. Ecce q̄ difficile fuit colere demones q̄ iubebāt sibi filios a patrib^o imolari: et hoc fecerūt isti gētilēs sine mīa. Vñ nō solū interfecerūt filios suos vt imolarēt demonibus: imo cū gaudio et hilaritate hoc fecerūt. Et ideo littera dicit q fuerūt

LEC. CXLVII.

filioꝝ suoꝝ necatores sine mīa. et nō solū occiderūt filios inuiscera id est carnes hūanas comederūt quas partes deo sacrificauerūt cōburēdo. parte comederūt masticando. sicut iudei de suis sacrificiis faciebant. et hoc est qd subdit. Et viscerū comestores. et noian tur viscera ad oñdēdū crudelitātē eoz: qd pōt eē q̄ interiora hūana sic pulmonēz epar et renes comederūt. Oui metha. xv. Heu quātū scel^o est in viscera condit̄. Cōgestoz auidū pinguescē corpore corp^o. O q̄ crudele est in viscera viscera cōdit̄ et etiā in sanguine. Vñ subdit. Deuoratores sanguīz h̄ sup oīa sectā eoz reddit detestabilē q̄ erāt auctores parētū aīaz inauxiliatarū. l̄ra est obscura: sed uult dicere q illi q fuerūt parētes aīaz inauxiliatarū id est hoīm occisoz sine auxilio et defuerūt auctores iubēdo: ordinādo de morte eoz. ita q̄ ipimet parētes vite fuerūt auctores et mortis: et hoc est qd dicit q fuerūt iubēdo et ordinādo ip̄sā mortē filioꝝ ad sacrificiū deoz suoz. Ipimet iquā parētes carnalit̄ aīarū iauxiliatarū id ē hoīz delictozū s̄n auxilio. Peccauerūt ergo tā in deū q̄ in pximū: et sic patz qualit̄ deleri debebāt. Sed quō? Certe per occisionē et expulsionē a terra illa scā in qua fili^o dei erat nascitur^o. victur^o. et moriturus. propter quod illam sacrā nominat. Vñ subdit sic littera a medio sacramēto tuo sic uoluisti perdere. Terra enī sancta sacramētū dicitur. Est enim sacramētū generaliter loquēdo sacre rei signum: quia ergo illa terra figurabat ecclesiam militātē et etiā triumphātē. Et quia xps in ea sacramēta noui testamēti fuerat p̄stitutur^o

merito sacramētū vocat. mediū vō sa-
cramētū: q̄a in medio mūdi posita ē.
Sed p̄ q̄s fuerūt delēdi. Certe dicit sa-
lomō p̄ manū parētū nostrorū. qui sub
iosue intrauerāt terrā p̄missionis. Io-
sue. v. Iustū enī fuit q̄ cultores v̄i dei
cultores demonū sup̄arēt. et iō subdit
quinto causā ad quid expulsi fuerunt
vt videlicet dignā p̄cipent p̄grinatio
nē p̄uorū dei. i. Abrahā. Isaac. et Ia-
cob. q̄ in terra illa fuerūt p̄grinati
et q̄b̄ trā sancta fuerat rep̄missa. q̄
tibi deo omniū est carior terra. P̄rio
quia ibi habitauerūt s̄cti patriarche.
tanq̄ p̄grini. Secundo q̄a ibi christus
cōceptus est. natus conuersatus docu-
it: mortuus et resurrexit. ascēdit in ce-
lū et ibi iudicatur̄ ē uiuos et mortuos
In p̄s. Benedixisti dñe terrā tuā Illuc
adhuc per discrimina multa a deuot̄
transiē vbi mori nō timef̄. Ibi p̄ mar-
tiriū ad terrā viuētū ascēditur. ¶
Cara est ergo deo terra illa rōe crea-
tionis. Carior rōe recreationis. Caris-
sima rōe figuratōis vt dignā accipēt
p̄cipent p̄grinatōez p̄uorū dei. Cuz
vita christiana p̄grinatio quedā sit v̄
suis patriā nob̄ p̄missā necesse ē q̄ chri-
stian̄ cōditiones p̄grini habeat eū
do et redēdo. P̄grin̄ autē tria ser-
uat. triauitat. et tria r̄portat. Seruat p̄
egrinando ista tria. Quotidie socios
malos vitat: quotidie p̄putat. quotidie
terminū recogitat. P̄rio ergo hoc ma-
xime habet in corde q̄ nō intrat p̄uer-
sā societate: q̄a hoc ē sumū periculōsū
sibi. Aliq̄ enim sūt prodiciofi: aliq̄ ni-
mis sūptuosi. et aliqui nimis accidiofi
et isti oēs impedirēt eū. Isto mō mo-
ralit̄ xpian̄ cauere sibi debet ne ma-
lorū societate turbef̄ a bona vita: non
habeat societate cū demonē. quia ē p̄-

diciosus: nec cū mūdo: q̄a ē nimis sū-
ptuos̄. nec cū carne: quia ē n̄ hostis ⁊
nimis accidiosus. Secūdo p̄grin̄ q̄t-
tidie cōputat et eodē mō bon̄ christia-
n̄ quotidianē vitā suā examinat. Vnde
Sene. de trage. libro. iiii. v̄sus finem.
Quotidie anim̄ ad rōem reddēda vo-
cād̄ ē. faciebat h̄i sex tim̄ nos servt con-
sumato die cū se ad getē nocturnā re-
posuisset. interrogaret animū suū qd̄
hodie malū tuū sanasti: cuius vicio obste-
tisti: q̄ parte melior factus es. Tertio
p̄grinus quotidie de termino recogit-
tat et nos semper de patria cogitat de-
bem̄. Auḡ. In hostili enim trā dul-
cis est recogitatio patrie. In p̄s. Heu
me quia incolatus meus prolōgatus
ē. sic r̄cogitauit paul̄ terminū suū qm̄ di-
xit. Dissolui enim cupio et eē cū xp̄o ml̄
to melī ē. ¶ Secūdo p̄grin̄ tria vi-
tat: q̄tū est sibi possibile thesauri sui o-
fensionē: hospiti deceptionē. et sūm̄pius
nimiā onerationē. Isto mō deuot̄ xp̄i-
an̄ vitat sēp̄ onensionē suarū virtutum
per iactatiā qm̄ pot̄ eas occultat p̄ hu-
militatē. Greḡ De p̄dari desiderat qui
thesaurū in via publice portat. Secun-
dovitat hospitis deceptionē hospes n̄
⁊ hostis mūd̄ ē q̄ sicut hospes gratissi-
mū vultū facit. lectisternia honestissia
demonstrat et bona p̄pinat. sed in fine
parcissime et strictissime cōputat nec
hominem secū quicq̄ asportare p̄mit-
tit. Tertio p̄grin̄ vitat sūm̄pius ni-
miā onerationē. q̄to mī pot̄ secū por-
tat de vestib̄ ⁊ aliis quib̄ cūq̄. Eodem
mō christiani deuoti dicūt cū aposto-
lo. habētes alimēta et quib̄ tegamur
his cōtenti sumus imo pecuniā suā ip-
si nō portāt interdū. sed mercatorib̄
eā in patria sua tradūt vt ab aliis eius
dē societatis mercatorib̄ tm̄ recipiāt

in patria ad quam vadūt. Sic etiā pri-
dētes christiani diuitias suas elemosi-
nas erogādo pauperib̄ tribuūt in pre-
senti. Hi enim sūt mercatores celorum ⁊
securitate ab eis hnt litteras xp̄i euan-
geliū videlicet q̄ tātū ē imo cētuplū
in celo recipiēt. ¶ Tertio p̄grinus
tria reportat qm̄ i patriā suā redit: de
p̄ctis indulgētā. ab aicis reuerētiam
et deinceps quiescēdi licentiā. Sic e-
tiā christian̄ deuot̄ rediēs v̄ suis patri-
am celestē in morte gaudz: q̄a secum
portat indulgētā peccatorū ⁊ recipit
ab amicis reuerētā. Solēt enī aici ho-
minis veniētis de p̄grinatōe sibi p̄ces-
sionalit̄ occurrere: in domū suā duo-
te deducē. Eodē mō i morte s̄ctōrū re-
deūtiū de p̄grinatōe mūdi occurrūt
sancti angeli sicut pic petit ecclia. Sub-
uenite sancti dei: occurrite angeli dñi
suscipiētes aiā ei. offe. in p̄spectu al-
tissimi et tūc ē in domo sua. Et tūc cō-
sequēt̄ p̄ labores p̄petuā quiescēdi licē-
tiā. Apoc. xiiii. A modo iā dicit spir-
tus vt requiescant a laborib̄ suis. ⁊ hi cō-
dignā p̄grinatōez faciēt p̄uorū dei
LEC. CLVIII.

Sed et his tāq̄ hominib̄ peccasti
et misisti antecessores exercit̄ tui ve-
spas vt illos paulatim exterminaret non
q̄a ipotēs in bello eras: subucere im-
pios iustis aut bestis seuis. Aut ver-
bo duro simul exterminare s̄ p̄tibus
iudicās dabas locū penitētiē nō igno-
rās. qm̄ iniqua est natio eorū et quasi
naturalis malicia eorū. et qm̄ non po-
terat mutari cogitatio eorū in perpe-
tuū. semē enim illorū erat maledictū
ab initio. ¶ Declarata chananeorū ml̄-
tiplici p̄uersitate propt̄ quā merito de-
strui debuerūt. In hac pte. p̄seq̄ de dei
circa eos pietate nō obstāte tāta eorū

pueritate. Fuit autē dina pietas i hoc
mirabilis ⁊ laudabil̄ circa eos q̄ n̄ sub-
ito. sed paulatim et p̄ ptes eos deleuit
vt sp̄ relinq̄ret̄ p̄nie loc̄ his qui sup̄fir-
erunt. Ex alia enī pte deleuit eos et h̄
mō incōsuetū et miro vt eorū deletio
merito appareret. non hominis opus
sed dei. et fictā ex successiua extermi-
natiōe q̄ ex incōsuetā vltiōe materiā
haberēt penitētiē. Fuit igit̄ circa istā
tria. P̄rio narrat̄ dina pietas i parcen-
do. Secūdo excusat̄ eius ptās in puni-
ēdo. Tercō replicat̄ malorū p̄uersitas
in obstinate resistēdo. Secunda ps
ibi. Nō q̄a impotēs. Tercia ibi. Nō ig-
norās. ¶ Circa p̄mū pietas dei puni-
tis declarat̄ in trib̄: quia puniuit eos
miseri corditer mirabiliter ⁊ partibili-
ter. Vñ dicit. Sed in his videlicet anti-
quis habitatorib̄ terre facte nō obstā-
te eorū multiplici malicia tāq̄ hoibus
peccasti. tāq̄ hoib̄. i. ad imaginē tuam
factis vel tāq̄ fragilibus. Gen. vi. Nō
p̄manebit sp̄s mē in homine i neter-
nū q̄a caro ē. Secūdo puniuit eos mi-
rabiliter. et ideo subdit. Et misisti an-
tecessores exercit̄ tui vespas. Ad litte-
ram dicit̄ iosue xxiiii. Misisti ante eos
crabones ⁊ eieci eos de locis suis. se-
cūdi Ilido. xii. ethio. c. vi. Apes p̄pe
vocat̄ orte de bobus crabones de egs
fusci de mulis. vespe de asinis. Dicūt
autē crabones a cabo. i. caballo. quia de
putrefactōe cadaverū caballi oriūt̄ si-
cut apes de putrefactōe carnis bonie
quis nō oēs apes illo mō generēt̄ ⁊ ha-
bēt generationē duplicē videlicet natu-
ralē p̄ppagationē q̄ vna gn̄at̄ ex alia
et per putrefactionē carnis iumētivac-
ce vel bouis: et quis i multis lib̄ scri-
batur crabones correctores tñ parisi-
enses et Iohānes i speculo ecclie dicunt
I. i.

crabones. Versus. Cabo caball' erit sed crabo nascit inde. Et dedinat' Cabo cabonis. Idē dicit Alexander neq. z in. Papi. scribit' p dictōes incipiētes p cra. Sed tamē s3 Hugui. et Britonē de bz dicit scrabo scraboīs z scarebe'. H' mōi aut' vespas pmissit dñs añ exercitū suūvt illos paulatim exterminar' z pticulariter. Sic ergo patz dina pietas in pcedo. Cōsequēt' oñdīf eius potestas in pñēdo: qā nō ē cōcipiēdū q de us q ē ifinite potētie n̄ alit' q p minia aialia eos poterat occidisse: vel imittēdo bestias scuas. v' l' immediate sua ppa iussioe sicut sup' de egyptiis dictū fuit. Et hoc ē qd dicit. Nō qā impotens in bello eras subicere ipios iustis. s3 partib'. i. per ptes iudicās. i. iudiciū d' ictā exercēs dabas locū pnie ipis q r linquebat' a. Tertio itē replicat' malicia punitōis: z sil' cū hoc excludit' qdā dubitatio q possit suboriri in hoc qd dictū ē q de' dedit eis locū pnie qsi expectās z tēptās anvellēt penitē. pos sit aliq' q'rere. Nū de' nesciunt qd volebāt face'. Et rñd3 littera q sic. Sciunt eī q ipi p'sisterēt i malicia z tñ q'tū i eo fuit dedit eis occasiōē maliciā dimittēdi. vt oñdat' q nō ipō impellēte mali facti sūt. sed ipis intelligētib' eligētib' et negligētib'. z in eo p'mittēte n̄ p'pellēte. Et ideo subdit. Nō ignorans qm̄ iniqua est natio eorū: quia ipsi ab ipso natitatis initio. i. malicia fuerūt a suis pgenitorib' educati. z iō fuit qsi naturalis malicia iporū. Cōsuetudo ē qī altera natura. Et qā qd naturale est difficile tollit'. Sciebas q non poterat imitari. i. difficile poterat mutari cogitatio illorū impetui. Iere. xiii. Si mutare p't ethiops pellē suā z pardus

varietates suas: vos poteritis bñface cū didiceritis malū. Semē enī illorū maledictū erat ab initio. qā ad litterā de chayn filio ade q ab initio. i. ab antiquo maledictus extitit descēderunt Dicit glo. hic. q ex q ipi erāt: qdā pua qualitas in ipis erat. maledictiōe digna. z forte itelligit de qualitate q dicitur fomes vel pmitas ad peccādū. Dabas locū ad penitētiā. Omne tēp' ē p' nobis datū ad merēdū vel ad penitēdū. et si ē mōmētū sñ merito vel pnia exigēf a nobis tāq' vtilit' pcessū et inuutilit' consūptū. Eccī. xv. Nemi mādant de' impie agē et nemini dedit spaciū peccādi: quin pot' p qlibz hoie dī cī pōt deo. Qm̄ dabas locū pnie. Vbi notādū q sicut dictū fuit in penultia lectōne capituli pcedētis. q'ttuor sunt penitētie incitāmēta. quattuor pnie i pedimēta. q'ttuor pnie documēta. z q'ttuor emolimēta. De duob' p'mis q'ter naris dictū fuit ibidē: de duob' enī r' fiduis hic ē dicēdū Quattuor g' sūt documēta pnie vtilit' pagenda videlicet sollicitudo p'cogitōis: amaritudo cōpūctionis: plenitudo p'fessionis: et fortitudo satisfactōis. Prio ergo ad hoc qd penitētia de pctis vtiliter inchoetur necessaria ē p'cogitōis sollicitudo. Quis eī p'pōsit' vel baliu' q bōa alicuius dñi expēdisset p mēse psumēt cōpotū facere sine p'meditatōe sollicita. Peccator aut' mltā bōa recepit dispensada bona gratie: bona nature: z fortune. z oīa ista male cōsūpsit p maiori pte. Quō igit' subito z ex iprouiso ad p'fessionis p'potū se audebit ingerere?

Nota medicia purgatiā p'supponit p'paratiā. Prepatia ē p'tritio: z p'cogitatio: purgatiā ē cōfessio. i. Re. ii. De

us sciaz dñs ē z ipi p'pāt' cogitatiōes Et. i. Cori. v. Expurgate vet' fermētū z iō dixit sign' ezechias. Isa. xxxviii. Quid dicā aut qd rñdebo tibi cū ipse fecerit. tot' videlz errores cogitādo: loquēdo: operādo z omittēdo. Et rñdit. Recogitabo tibi oēs ānos meos in amaritudine aie mee. S3 huius cōtrariū p'it fit. Presumūt enī nōnulli i dimidia hora cōfessionē face' p qua vix sufficeret septimana si essz bene examinata: nō interrogāt: nō examinant se metip'sos p maib'. et iō nō p'nt itegre penitere. Iere. viii. Null' ē q agat p'itētiā sup pctō suo dicēs quid feci? Cuius oppositū fecit p's Dixit inq. Cōfitebor aduersū me iniusticiā meā dño. Glo. Dixi. i. pri' deliberavi apud me hoc. s. q ego p'fitebor aduersum me. Multi cōfitef' iniquitatē suā. sed aduersus deū. Qm̄ enī inueniūt i pctis: dicunt. Nō feci hoc. aut nō est h' pctū s3 de' voluit. Alii dicūt. Fatū mihi fecit Stelle mihi fecerūt. et ita p circuituz nituntur venire ad accusādū deū. Stellas enī ipse fecit z ordiauit et ita p eas volūt oñdē q de' fecit vt peccarent Sed vere penitēs dicit. ego peccavi nō fatū. nō fortuna. nō diabol' me coegit s3 ego p'suadētū cōfēsi Hec glo. Vere igit' penitētes p'cogitāt z deliberāt qmō possit semz p'os accusare. s'fē peitētes deli berāt quō possēt deū accusare Z' debet pnia in se h're amaritudinē p'pūctōis. exēplo Iob dicētis. Loqr in amaritudie aie mee dicā deo: noli me cōdēnare. Mulier bñ p'cipit fetuz sñ dolore naturalit'. s3 nūq' fuit mulier q pepit sine dolore: nisi vna v'go beata miraculose. Aīa qn peccat p'cipit fetū a diabolo et h' sine dolo' imo cuz delectatione peccatū p'cipit. parit autē

cū cōfitef' et p'dit i lucē peccatū suo cōfessorī. et hoc nō pōt esse sine dolore cōtritōis et penitētie. Io. xvi. Mulier cū parit tristitiā habet. Sed mulier cū parit seu parturit dolet amarissie. cuz pepit gaudet et se sētut alleuiatā. Ita p' sōna grauda pctō ante p'fessionē z tēpore cōfessionis tristis ē z amara. sed p'fessioe finita videtur quasi liberata et letificata. Vñ oīs hō p' p'fessionē sētut se alleuiatū a pōdē pcti p'existente. Iudith. viii. Quia paties ē dñs p' team? z ei' indulgētā fufis lachrimis postulem? Et sicut nulla mulier quātūcūq' nobilis et delicata sit pōt euadē qn indigeat aliqua obstitrice et quin ostendat se alicin obstetrici velit nolit. Ita nulla p'sōa ē ingrauda peccato qn aliq' hoie idigeat p' p'fessore suo Iuxta illud Iacobi. v. Cōfitemini alterutrū pctāvra et orate. Et q istū dolorē vel amaritudinem nūc recusāt m'f to maiore expient' dolorē qn suū peccatū coram toto mūdo ostendent faciētes pniaz: s3 n̄ fructuosa. sap. v. Dicēt intra se pniaz agētes z p' āgustia spiritus gemētes. Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum. zc. Tertio debet pnia habere plenitudinē confessionis vt nō sit cōpilata nec abbreviata nec colorata nec excusata nec depicta nec diminuta sed plena debet esse sufficiens z total. Sudor vniuersalis in infirmo est signū sanitatis. Sed quando vñ mēbruz sudat et aliud manet siccum signū est infirmitatis et nō cōualecētie. Et eodem modo confessio si est plena significat sanitatem s3 si diminuta signum est infirmitatis sicut aliqui cōfitef'ur de gula et luxuria. de rapia z ira nihil. Apōc. iii. Non inuenio opera tua plena coram deo meo.

In mēte ergo habe qualit̄ acceperis et audieris et serua et age penitētiā. Vincenti⁹ in speculo naturali narrat de quodā pisce marino qui cētipes dicitur a multitudine pedū. Iste piscis cū hamū piscatoris senserit suis visceribus inherere et timore mortis iminētis viscera sua quadā industria naturali effūdīt et hamū euomit et iterū viscera sua resumit et sic mortē euadit. Hamus diaboli est peccatū infra delectatiōē sicut infra escā subtilit̄ inuolutū. Homo hamo capīt: qñ pp̄t delectatiōē pctā cōplectit̄. Ecc̄s. ix. Sicut pisces capiuntur hamo: aues cōprehēdunt̄ laqueo sic cōprehēdunt̄ hoies tpe malo. Ham⁹ iste viscera torquet: qñ pctm̄ cōsciaz remordet. Ergo sūmū remediū est tūc hamū cū viscerib⁹ id est cū circūstātiis per p̄fessionē effūdere corā deo. Iux̄ doctnā ps̄. Effundite corā illo corda v̄ra. et postea ip̄s cor lotū et ablutū per p̄nē sacramētū resumam⁹ et sic recupabim⁹ salutē. Iux̄ illud ad Roma. x. Ore aut̄ cōfessio fit ad salutē. ii. ad Cori. vii. Que enī scdm̄ deū tristitia est: penitētiā in salutē stabilē operat̄. Quarto p̄nā debet h̄re fortitudinē satisfactiōis: vt hō nō se fingat debilē vel infirmū ad faciēdū satisfactiōē p̄ pctis suis. S3 narrat Ambro. in exame. de ope. vi. diei. q̄ elephas ē tāte fortitudinis q̄ sufficit turrim lignēā cū mltis armat̄ portare: tāte audacie q̄ nullo dipeorū retardat̄ obiectu: aut aliq̄ militū p̄stipatiōe terre at̄: mirabiliter tñ timet murē. Moralit̄: sic est de mltis q̄ ad opa mūdi p̄ lucro v̄ glā tēporali inueniuntur fortissimi. Ieiunāt: vigilāt trāseūt maria. fatiganē et fustigātur. s3 ad faciēdū vnā modicā p̄nāz

p̄ pctis suis timēt. In ps̄. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Hui⁹ oppositū suadet enāgelīū Luce. iii. Facite fruct⁹ dignos p̄nē. Exēplū de magdalena de q̄ Greg. in om̄l. xxxiii. Quot habuit i se maria oblectamenta: tot d se iuenit holocausta. Cōuertit ad nūc rū v̄ tutū: nūc r̄ criminū vt totū furet deo in p̄nā q̄qd ex se deū cōtēperat in culpa. **LECTIO. CXLIX.**

Nec timēs aliquē veniā dabis peccatis eorū. Quis ei dicit tibi: qd fecisti? Aut q̄s stabit p̄tra iudiciū tuū? Aut q̄s in p̄spectu tuo venit videx iniquorū hoīz? Aut q̄s tibi imputabit si perierint natōes q̄s tu fecisti? Nec ei est ali⁹ de⁹ q̄ tu. cui cura ē de oib⁹ vt oīdas qm̄ nō iuste iudicas iudiciū. neq̄ rex neq̄ tyrān⁹ in p̄spectu tuo ingret̄ de his q̄s pdidisti. **¶** Quia in punitōe et delectatione chananeorū de dño terre p̄missionis: de⁹ p̄cessit misericordit̄: mirabiliter et p̄ticularit̄ eo q̄ nō statim oīs deleuit sed aliquos deleuit v̄nauice: et alios reseruauit vt peniterēt si vellēt. Poterat ei de scō dei triplex mala in terptatio fieri. Vno mō dici q̄ de⁹ sic eis peccit ex ipotētiā. Potat etiā dici q̄ de⁹ sic peccit ex nesciētiā vel ignorātiā. Poterat tercio dici q̄ de⁹ sic peccit ex timore vel reuerētiā alicui⁹ superiorū q̄si de⁹ nō esset iudex sup̄m⁹. Dne prime int̄pretatiōes reprobate sūt in lectione p̄cedētī. Et iō restat mō reprobare sc̄ciā et oīdere q̄ de⁹ ex mera sua benignitate et iusticia nō ex timore alterius sic eis peccit̄ paulatim destruxit. **¶** Et circa h̄ duo fiūt Primo p̄mit titur p̄clusio. Secdo subiūgit̄ p̄batio ibi **¶** Quis ei dicit tibi qd̄z Cōclusio est ista q̄ deus dedit veniā. i. locūz tē-

pus venie si voluisset: ex sola benignitate sua nō ex timore. Et hoc ē quod dicit. Nec timēs aliquē veniā dabis peccatis eorū. Cui⁹ p̄batio p̄t̄ per exclusiōē quattuor: que solēt in iudiciis qñ q̄ inueniri. Solēt enim iudices iterdū declinare a rigore iusticie: aut pp̄t futūriorū iudiciū reuocatiōes: aut pp̄t inf̄positas appellatiōes. aut pp̄t futuras visitatiōes. aut pp̄t sequētes p̄secutiōes. Sed nihil istorū potuit in deo cāre timore: q̄ ip̄e est iudex sup̄m⁹: vnde dicit sic. Quis enī dicit tibi quid fecisti reuocādo videlz̄ s̄nāz a te datā? q. d. n̄ lus. aut q̄s stabit cōtra iudiciū tuū: in terponēdo appellatiōez. aut q̄s i cōspectu tuo veniet videx iniquorū hoīm. q. d. Quis p̄sumet irritare tuū iudiciū: ne sortiā effectū per iudiciāz visitatiōez vt vindicet penā illatā p̄ te i iquis hoīb⁹: q. d. null⁹. aut quis tibi imputabit si perierint natōes quas tu fecisti. p̄secutiōes tibi postea vel molestias inferēdo. q̄a null⁹. Job. v. Si subuerterit oīa et in vnū coartauerit quis p̄tradit ei. **¶** Q̄ autē quelibz̄ cā timoris a deo excludatur p̄ sic Nā ip̄e sol⁹ ē de⁹ iudex sup̄m⁹ et dispositō oīz rerū et h̄ ē qd̄ subdit. Nec ei est ali⁹ deus q̄ tu. cui cura ē de oib⁹. **¶** Si arguat̄ cōtra hoc. q̄a. i. Cori. ix. dicit̄ q̄ nō ē deo cura de bob⁹. Dicēdū q̄ ē cura p̄videntiā ḡnālis p̄ cōseruatiōē rerū in suo esse et cura p̄videntiē sp̄ēalis p̄ doctrinē iformatiōē. Prima ē de oib⁹ non secūda. sed tñ de hoīb⁹ vt oīdas quoniā nō iniuste iudicas iudiciū. Ista litta debet cōiūgi ad p̄clusiōē p̄ncipalē premissā in principio lectionis sic. Nec times aliquē veniā dabis peccatis eorū vt oīdas oib⁹ sequētib⁹ et historiā eorū legētib⁹ qm̄ nō iuste iudicas

iudiciū: i. nō iniuste flagellas et p̄nis malos. Et q̄a deus est sūm⁹ iudex. iō concluditur correlatiue. q̄ neq̄ rex q̄ videlicet iuste regit neq̄ tyrānus: q̄ p̄ opp̄sionem subiectos regit in cōspectu tuo inquirent de iiii. q̄s perdidisti. q. d. nūq̄ p̄ inq̄sitiōē poteris conuinci male puniisse quos perdere pp̄t eorū peccata decreuisti. Abacuc. i. Ip̄e de regib⁹ triūphabit. et tirāni ridiculū eius erūt. Iuxta illā clausulā. Veniam dabis pctis eorū. Notādū Veniā peccati cōsequimur p̄ penitētiā cuius quattuor sūt inctamēta. quattuor impediimenta. et quattuor emolimenta. Vbi notādū de vltimo quaternario q̄ per penitētiā x̄pm̄ nobis recōciam⁹. angelos letificam⁹. animas imo nosm̄ ipsos reformam⁹: et demones confutam⁹. Prio x̄p̄s reconciliam⁹ Ieremie xviii. Si p̄nāz egerit gens illa a malo suo qd̄ locut⁹ sū aduersus illā agā et ego penitētiā sup̄ malū qd̄ cogitavi vt facerē ei. Ecce mirabilis mod⁹ reconciliatiōis domini tanti q̄ vult quasi ad paria iudicari cū homie seruo suo. Vñ admodū hominis loquit̄ de seipso. Si enim homō vellet penitere. ip̄e vult penitere. hoc est ad modū penitētis se habere. Sic autē nobiles impatores pulchrū vindicte gen⁹ reputauerūt ignoscere et noxiis penitētib⁹ cōcedere reueniam post reatum. Sicut dicit petrus de vineis in qdā eplā. Secūdo angelos letificam⁹. Iux̄ illud. Luce. xv. Gaudiū erit corā angelis dei: sup̄ vno p̄ctōre p̄nāz agēte. Legi⁹ enī. iiii. Re. vi. q̄ salomō fecit angelos fieri in propiciatorio tēpli de qb⁹ quattuor ibi legim⁹. Fuerūt enim imagines ille d̄ lignis oliuarū. Secdo hebāt alas exp̄fatas. Tercio hebāt pedes obliquos et eleua-

tos quasi ad ambuladū patos. Quarto p̄uersis vultib⁹ mutuo se respiciebāt. Prius fuerūt illi noni angeli Salomonis de lignis oliuarū. atiq⁹ fuerūt ferrei p̄pter incōpassionē ⁊ duriciā q̄ hoib⁹ nō p̄patebāt. Nūc autē de lignis oliuarū: q̄a misericordes ⁊ pii. Prius habebāt alas dimissas. q̄a quasi inuite ⁊ cū difficultate veniebāt ad hoies: sed modo ad nos cito veniūt et iō alas expansas habēt. Olim laudabāt deū soli: sed nō in laudādo hoib⁹ se associant. Oliz naturā nostrā quasi infirmā despicebāt. mō vidētes ip̄am in x̄po exaltatā in stuporē et admirationē p̄uertūt. Vnde se mutuo respicē dicūt. q̄si de nature nostre iuocatōe: specialit̄ ammirātes. Et nota q̄ dixit p̄niaz agēte. nō dicit p̄niaz cogitāte. q̄ ē p̄nīa p̄crastinātū. Nec dicit p̄niaz docēte ⁊ non faciente: que est p̄nīa v̄borū p̄dicatorū. Nec dixit p̄niaz oñdēte: que est p̄nīa ypocritarū ⁊ simulatorū. Sed dixit p̄niaz agēte q̄ ē p̄nīa deuotorū. Gaudēt etiā angeli de p̄uersione p̄toris p̄pter tria. Primo gaudēt sue custodie tā gloriosū fructū: sicut medic⁹ gaudz q̄ vidz sue cure p̄missū repatū: et conſuevalitudinē restitutū. Sc̄do q̄a vidēt ex p̄torib⁹ p̄uersis suū adimpleri numerū. Tercio gaudēt ad laudādū deū tale se h̄re p̄fortiū. igit̄ p̄ penitentia nr̄az angelos letificamus. Tercio nosmetipos r̄formam⁹ p̄ p̄niam sicut docet boeci⁹. iiii. de p̄so. Hō s̄m varia vicia q̄b⁹ indulget: in naturā bestiarū trāfformat̄ sicut iq̄t⁹ in ligua cōparatur canis. Inſidiator callid⁹ vulpi. Acciduosus asino. ⁊ sic de aliis. Rō hui⁹ est q̄a aīa hoīs ē sicut cera molli. Cera enī calefacta ⁊ mollificata recipit effigies illi⁹ rei cui applicat̄. Vñ si applicat̄ si

gillo cui ip̄ressa ē figura leonis. induet cera leois effigies. Si applicet̄ sigillo cui inſculpta ē ymago lupi vel vulpis: cera cōsimilē iduet ymaginē seu formā. Isto mō aīa re⁹ q̄b⁹ se p̄ amores applicat effigies iduit: et in illas se trāfformat. Vnde hugo de arra aīe. Ea ēvis amoris vt talē esse te necesse sit: q̄ le est illud qd̄ amas: et cui per affectū cōiūgeris. In cui⁹ similitudinē ⁊ figurā dilectionis societate trāfformeris. Figura ad hoc dañ. iiii. q̄ Nabuchodonosor p̄pter culpā suā ē ab hoib⁹ eiec⁹. et fenū vt bos cōedit: sed postea recupauit p̄mētēs qd̄ amisit. **S**ed nota q̄ p̄nīa hoīs reformatia tres debz habere p̄ditōes. Integritatē taciturnitatē. et diuturnitatē. Que qd̄ cōditiones p̄ tres l̄ras hui⁹ dōis homo notat̄. H nō ē l̄ra s̄z aspiratōis nota s̄z p̄stantiā. Per p̄mū enī o significat̄ integritas p̄nīe. Integritas enī ē ⁊ circularis linea p̄fectissima plenissima ē et circūl̄ inter figuras sup̄ficiales p̄fectissima ē q̄a nō est possibile vt aliqd̄ addatur in linea circulari oīo. Sc̄dm Arist. ii. de celo et mūdo. Penitētia ergo debz esse perfectavt oīs ps puniat̄ sicut quelibet peccauit. Lingua pro vaniloquio oratōib⁹. pedes pegrinationib⁹. vēter ieiuniis. Per sc̄daz l̄raz q̄ ē m. designatur taciturnitas q̄ ad p̄niaz requiritur ne fiat cū p̄p̄a et oñtatōe. Et bñ m. d̄ signat taciturnitatē: q̄a illa sola it̄ litteras p̄ferri p̄t labiis clausis ⁊ labiis ip̄sis imprimi. Tercia l̄ra ē o. ⁊ figurat̄ ficat diuturnitatē siue finalē p̄seuerantiā q̄ in alphabeto grecovltia est littera P̄nīa aut̄ si p̄fecta ē vsq̄ ad finē esse debz. ⁊ talis hoies reformat de bestialī natura n̄ tñ sine aspiratōis nota. q̄a nisi sp̄sscti gratia p̄ suā benignitatez

hoiem mollificat salubrē p̄niaz nō attemptat. Ro. ii. Ignoras qm̄ benignitas dei ad p̄niaz te adducit? Quarto emolimentū penitētie ē q̄ p̄ eā dēones p̄futa. Vehemēt̄ ei p̄fūdūt q̄a eoz. p̄ di⁹ p̄siliū q̄a eoz euadi⁹ carcerē ⁊ a suis p̄ncipib⁹ graui⁹ affligūt̄ sicut custos carceris p̄ euasione latronū puniūt. Valde ḡ agitāt̄ inuidia q̄a vidēt nos. prius esse eis similes deformatos p̄ peccatū. Iterū p̄ sacramētū p̄nīe r̄stitutos q̄a nullo mō eis cōcedit̄. Vñ de hoib⁹ singularit̄ dixit petrus. ii. Petri. iii. Nō tardat domin⁹ p̄missis sed patienter agit p̄pter nos nolēs aliquē perire s̄z ad p̄niaz reuertit̄. Penitemini ḡ et confitemini vt deleat̄ p̄ctā v̄ra. Act. c. iii.

LECTIO. CL.
Quoniam ergo sis iustus: iuste oīa disponis. ip̄m quoq̄ q̄ non debet puniri cōdenas ⁊ extery estias a tuav̄tute. v̄tus cū tua iusticie initiū ē Et ob hoc q̄ dñs oīs es omnib⁹ te parcē facis vtutē enī ostēdis tu. qui nō crederē esse inv̄tute cōsumat̄. Et hos q̄ te nesciūt audaciā traducis. Postq̄ d̄clarata ē diuina pietas in punitōe malorū. in ista pte cōcludit̄ ei⁹ eq̄tas in gubernatiōe vniuersorū. Et circa hoc duo fiūt. quia p̄mo p̄mittit̄ p̄cto. Sc̄do subdit̄ p̄ctois probatio. Secūda ps ibi Ip̄m q̄q̄. **C**ōclusio que p̄mittit̄ ē ista q̄ cū dñs siue de⁹ sit iustus: iuste oīa disponit. Ista p̄cto p̄bat̄ sic. Oīs hō h̄ns v̄sū liberi arbitrii vel ē p̄ctor vel iustus ē. Si est p̄ctor tu eū corripis amones et alloqr̄is sic sup̄ dictū fuit: et si velit correctionez recipe eū admittit̄. Sin aut̄: iuste repellis. Si ē iustus nō ē nisi p̄ gr̄az tuaz: q̄a null⁹ p̄t iustus fieri nisi te iiciate ⁊ iicipiente bonū motū in eo ergo iuste siue

bonos siue malos disponis. Et si queratur vnde ē q̄ tu omnipotēs tā clemēter disponis. hec ē cā gn̄alis omnipotētia qua creaturas cōseruas ⁊ annihilas si voluerit vniuersa. Dicit ḡ sic. Cū ergo sis iustus sic q̄ nō possis esse iustus: quia qcq̄ vis fieri iustus ē fieri. Iuste oīa disponis. In ps. Iustus dñs ⁊ iusticia dilexit. Ip̄m q̄q̄ q̄ nō debz puniri. i. ad tēp⁹ misericordit̄ flagellari cōdenas imppetuū. Et extery. i. extraneum estimas avirtute tua: que ē misericordia tua q̄a illa ē p̄prie vt̄ dei. De us cui p̄pū ē misereri. **E**t q̄a posset aliqs credere q̄ soli p̄ctores misericordia dei idigēt que vocat̄ virt⁹ dei. Sbdit̄ q̄ etiā iusti gratia ⁊ mīa sua egent. Virtus enim tua: id ē gratia iusticie initiū ē. quia nisi gratia p̄ueniat hoīs voluntatem: saltē natura vel casualitate: homo iustus eē nō potest. Ro. 3. Iustificati gratis per gratiam ipsius: ad Titū. iii. Non ex operibus iusticie que fecimus nos: sed secundum suaz misericordiam saluos nos fecit. Sed vnde h̄z ortū ista misericordia? Certe ex omnipotentia. Vnde dicit littera. Et ob hoc q̄ dñs oīm es: omnib⁹ te parcere facis. **V**bi notādū q̄ deus in natura sic p̄uidit̄ cōit̄ q̄ demētia ⁊ potētia. fortitudo ⁊ māsfuetudo naturaliter cōiūguntur et vbi ē plus fortitudinis: ibi plus māsfuetudinis et clementie reperitur. Exemplum de leone q̄ fortissimus bestiarum: clemētissim⁹ ē etiam. Vnde Solinus de mirabilib⁹ mundi. Leonū demētie iudicia multa sūt. Prostratis parant: in viros potiq̄ in feias seuiūt. Infantes non nisi magna fame perimunt. nec a misericordia separāt̄. Hec Sol⁹. Vnde me I. iiii.

tos quasi ad ambuladū patos. Quarto p̄uersis vultib⁹ mutuo se r̄spiciēbāt. Prio fuerūt istī noni angeli Salomonis de lignis oliuarū. atiq⁹ fuerūt ferrei p̄t̄ incōpassionē z duriciā q̄ hoīb⁹ nō p̄patebāt. Nūc autē de lignis oliuarū: q̄a misericordes z pii. Prius habebāt alas diuissas. q̄a quasi inuite z cū difficultate veniebāt ad hoies: sed modo ad nos cito veniūt et iō alas expansas habēt. Olim laudabāt deū soli: sed nō in laudādo hoīb⁹ se associant. Oliz naturā nostrā quasi infirmā despiciēbāt. mō vidētes ip̄am in xp̄o exaltatā in stuporē et admirationē p̄uertūtur. Vnde se mutuo respicē dicūt. q̄si de nature nostre iuocatōe: specialit̄ ammirātes. Et nota q̄ dixit p̄niaz agēte. nō dicit p̄niaz cogitāte. q̄ ē p̄nīa p̄crastinātū. Nec dicit p̄niaz docēte z non faciente: que est p̄nīa v̄borū p̄dicatorū. Nec dicit p̄niaz oñdēte: que est p̄nīa ypocritarū z simulatorū. Sed dixit p̄niaz agēte q̄ ē p̄nīa deuotorū. Gaudēt etiā angeli de p̄uersione p̄ctoris p̄pter tria. Primo gaudēt sue custodie tā gloriosū fructū: sicut medic⁹ gaudz q̄ vidz sue cure p̄missū repatū: et conſuevalitudinē restitutū. Sc̄do q̄a vidēt ex p̄ctorib⁹ p̄uersis suū adimpleri numerū. Tercio gaudēt ad laudādū deū tale se h̄re p̄fortiū. igit̄ p̄ penitentia nr̄az angelos letificamus. Tercio nosmetipos r̄formam⁹ p̄ p̄niam sicut docet boeci⁹. iiii. de p̄so. Hō fm̄ varia vicia q̄b⁹ indulget: in naturā bestiarū trāfformat̄ sicut iget⁹ in ligua cōparatur canis. Infidiator callid⁹ vulpi. Accidiosus asino. z sic de aliis. Rō hui⁹ est q̄a aīa hoīs ē sicut cera moll̄. Cera enī calefacta z mollificata recipit effigiez illi⁹ rei cui applicat̄. Vñ si applicat̄ si

gillo cui ip̄pressa ē figura leonis. induet cera leois effigiē. Si applicet̄ sigillo cui inculpta ē ymago lupi vel vulpis: cera cōsimilē induet ymaginē seu formā. Isto mō aīa rerū. q̄b⁹ se p̄ amorez applicat effigiē iduit: et i illas se trāfformat. Vnde hugo de arra aīe. Ea ēvis amoris vt talē esse te necesse sit: q̄ le est illud qd̄ amas: et cui per affectūz cōiūgeris. In cui⁹ similitudinē z figurā dilectionis societate trāfformeris. Figura ad hoc dan̄. iiii. q̄ Nabuchodonosor p̄pter culpā suā ē ab hoīb⁹ eiec⁹. et fenū vt bos cōedit: sed postea recupauit p̄mētēs qd̄ amisit. **S**ed nota q̄ p̄nīa hoīs reformatia tres debz habere p̄ditōes. Integritatē taciturnitatē. et diuturnitatē. Que qd̄ cōditiones p̄ tres l̄ras hui⁹ d̄cōis homo notat̄. H nō ē l̄ra s̄z aspiratōis nota s̄z p̄ctianū. Per p̄mū enī o significat̄ integritas p̄nīe. Integritū enī ē z circularis linea p̄fectissima plenissima ē et circu l̄ inter figuras sup̄ficiales p̄fectissima ē q̄a nō est possibile vt aliqd̄ addatur in linea circulari oīo. Sc̄dm Arist. ii. de celo et mūdo. Penitētia ergo debz esse perfectavt oīs ps̄ puniat̄ sicut quelibet peccauit. Lingua pro vaniloquio oratōib⁹. pedes pegrinationib⁹. vēter ieiuniis. Per sc̄daz l̄raz q̄ ē m. designatur taciturnitas q̄ ad p̄niaz requiritur ne fiat cū p̄p̄a et oñtatōe. Et bñ m. d̄ signat taciturnitatē: q̄a illa sola it̄ litteras p̄ferri p̄t̄ labiis clausis z labiis ip̄sis imprimi. Tercia l̄ra ē o. z significat diuturnitatē siue finalē p̄feneratā q̄ in alphabeto greco vltima est littera P̄nīa aut̄ si p̄fecta ē vsq̄ ad finē esse debz. z talis hoīez reformat de bestialī natura n̄tū sine aspiratōis nota. q̄a nisi sp̄s̄lecti gratia p̄ suā benignitatez

hoiem mollificat salubrē p̄niaz nō attemptat. Ro. ii. Ignoras qm̄ benignitas dei ad p̄niaz te adducit? Quartūz emolimētū penitētie ē q̄ p̄ eā d̄eones p̄futa? Vehemēt̄ ei p̄fūdūt qm̄ eoz p̄ di⁹ p̄siliū qm̄ eoz euadi⁹ carcerēz a suis p̄ncipib⁹ graui⁹ affligūt̄ sicut custos carcerū p̄ euasione latronū puni⁹. Valde ḡ agitāt̄ inuidia qm̄ vidēt nos. prius esse eis similes deformatos p̄ peccatū. Iterū p̄ sacramētū p̄nīe r̄situtos qd̄ nullo mō eis cōcedit̄. Vñ de hoīb⁹ singularit̄ dixit petrus. ii. Petri. iii. Nō tardat domin⁹ p̄missis sed patienter agit p̄t̄ nos nolēs aliq̄e perire s̄z ad p̄niaz reuertī. Penitemini ḡ et confitemini vt deleat̄ p̄ctā vr̄a. Act. c. iiii.

LECTIO. CL.
Quoniam ergo sis iustus: iuste oīa disponis. ip̄m quoq̄ q̄ non debet puniri cōdēnas z extery estias a tuav̄tute. v̄tus ei tua iusticie initiū ē. Et ob hoc q̄ d̄ns oīz es omnib⁹ te parcē facis vtutē enī ostēdis tu. qui nō creder̄ esse inv̄tute cōsumat⁹. Et hos q̄ te nesciūt audaciā traducas. **P**ostq̄ d̄clarata ē diuina pietas in punitōe malorū. in ista p̄te cōcludit̄ ei⁹ eq̄tas in gubernatiōe vniuersorū. Et circa hoc duo fiūt. quia p̄mo p̄mittit̄ p̄cto. Sc̄do subdit̄ p̄ctois probatio. Sc̄da ps̄ ibi Ip̄m q̄q̄. **C**ōclusio que p̄mittit̄ ē ista q̄ cū d̄ns siue de⁹ sit iustus: iuste oīa disponit. Ista p̄cto p̄bat̄ sic. Oīs hō h̄ns vsū liberi arbitrii vel ē p̄ctor vel iustus ē. Si est p̄ctor tu eū corripis amones et alloq̄ris sic sup̄ dictū fuit: et si velit correctionez recipe eū admittit̄. Sin aut̄: iuste repellis. Si ē iustus nō ē nisi p̄ grāz tuaz: q̄a null⁹ p̄t̄ iustus fieri nisi te iūciāte z icipi ente bonū motū in eo ergo iuste siue

bonos siue malos disponis. Et si queratur vnde ē q̄ tu omnipotēs tā clemēter disponis. hec ē cā ḡnalis omnipotētia qua creaturas cōseruas: annihilas si voluerit vniuersa. Dicit ḡ sic. Cū ergo sis iustus sic q̄ nō possis esse iniustus: quia qcq̄ vis fieri iustus ē fieri. Iuste oīa disponis. In ps̄. Iustus d̄ns z iusticia dilexit. Ip̄m q̄q̄ q̄ nō debz puniri. i. ad tēp⁹ misericordit̄ flagellari cōdēnas imppetuū. Et extery. i. extraneum estimas avirtute tua: que ē misericordia tua q̄a illa ē p̄prie v̄ dei. Deus cui p̄p̄ū ē misereri. **E**t q̄a posset aliqs credere q̄ soli p̄ctores misericordia dei idigēt que vocat̄ virt⁹ dei. Sbdit̄ q̄ etiā iusti gratia z mīa sua egent. Virtus enim tua: id ē gratia iusticie initiū ē. quia nisi gratia p̄ueniat hoīs voluntatem: saltē naturavel casualitate: homo iustus eē nō potest. Ro. 3. Iustificati gratis per gratiam ip̄sius. ad Titū. iii. Non ex operibus iusticie que fecimus nos: sed secundum suaz misericordiam saluos nos fecit. Sed vnde h̄z ortū ista misericordia? Certe ex omnipotentia. Vnde dicit littera. Et ob hoc q̄ d̄ns oīm es: omnib⁹ te parcere facis. **V**bi notādūz q̄ deus in natura sic p̄uidit cōit̄ q̄ demētia z potētia. fortitudo z māfuetudo naturaliter cōiūguntur et vbi ē plus fortitudinis: ibi plus māfuetudinis et demētie reperitur. Exemplum de leone q̄ fortissimus bestiarum: demētissim⁹ ē etiam. Vnde Solinus de mirabilib⁹ mundi. Leonū demētie indicia multa sūt. Prostratis parcut: in viros potiq̄ in feias seuiūt. Infantes non nisi magna fame perimunt. nec a misericordia separāt̄. Hec Soli⁹. Vnde me I. iiii.

truce dicit. **P**arcere pstratis scit nobis
ira leonis. Et per oppositum de animalia
crudelia potestate priuauit. Vnde in
canes puillimi canes sunt maxie cole
rici et quo min⁹ possunt virib⁹: eo mag
is abundat latratib⁹. Christus autem
more leonis quibuscumque se prosternentibus
per penitentiam clementer se exhibet: inui
ros potius quam in feias: hoc est in peccatores
malicia potius quam in peccatores ex passione
se videlicet. et infames: id est in nocentes non
nisi magna fame id est magno amo
re salutis eorum in penitentiam flagellat. Apoc.
iii. Et ego quos amo arguo et castigo
sic ergo de principaliter deo naturaliter
parcitur pstratis. Ita omnia bona aia petes
veniam de offensis parcere consuevit. Vnde
apud gentes sic principes informabant an
tiquitus. Sicut docet vigili⁹. vi. Enei.
Et idem recitat Aug. v. de ciui. dei. capi
tulo. xii. Cum enneas patrem suum anchisen
per loca infernalium quasi uisisset: per campos
elysios tandem inuenisset sic a patre suo in
formatus fuit quod conditiones nobilitatis ra
tionis concederentur inter populos totius or
bis. Tu regere imperio populos ratione me
meto. He tibi artes erunt pacis imponere
mores. Parcere subiectis et debellare
superbos. De hac diuina iusticia et misericordia
coniuncta loquitur Anselmus in psalmo. c.
x. Alio modo iuste punis malos. Alio
modo iuste peccatis malis. Cum enim punis ma
los iustum est: quia eorum meritis uenit. Cum
vero parcis malis iustum est: non quia illo
rum meritis sed quia bonitati tue predecens est.
Nam parcendo malis ita iustus es sicut in te et
non sicut in nos sicut in misericors es sicut in nos
et non sicut in te. quod saluando nos quos iuste per
deres sicut in misericors es: non quia tu senti
as affectum: sed quia nos sentimus effectum. ita
iustus es non quia reddis debitum: sed quia facis
quod decet te summe bonum. Sic itaque sine re

pugnancia iuste punis iuste parcis. Hec
anselmus. Et infra. c. xi. Sic ergo nascitur diuina iusticia
tua misericordia: quia iustus est et sic est bonus ut
parcendo sis bonus ergo ab his quod dominus omnibus es
omnibus te parcere facis. Glo. ut per omnia potentia
mitescas natura. Notandum quod in toto mundo
non est res que possit rationabiliter dominus nuncupari
pari preter deum solum de tribus causis. Tunc
quia homo dispensator mutuator medicator
non potest rationabiliter dominus nuncupari. Et ad
de tres potentias in omni domino tunc. Prima
est quod non potest tamen reddere suo sicut ser
uus sibi: et per omnia magis indiget suo quam
seruus eorum: sicut in his probatur. Secundo quia
nullus dominus tunc potest facere seruum suum li
berum. Cum probatio est. quia ipse non est liber
seruus enim malis affectionibus cupiditatis
irez impatientie. Vnde Seneca. epistola. xlvii. se
cundum coes libros seruus es. omne quod non
sit. alibi libidini. alibi auaricie: alibi ambitio
ni: omnes timori seruiunt imo sicut docet
idem Seneca. in puerbis suis. Domini ut comit
magis timet quam subditi. res uera est quia a multis
timeat multos timet regibus periculum est multo
quam seruientibus. Res uera quia isti singulos il
li uniuersos timere uult dicere quia una pu
ta persona habet fortune uult quem timet.
et alia puata habet quem timet ita quod sin
guli habent singulos sed dominus plures timet
uniuersos. Tertia potentia est quam dominus
tunc sustinet quod non possit homines appel
lere ad seruendum eis uelit nolit. quia nun
quam eis aliquid bene seruiet iuit. Per oppo
situm deus est dominus realiter quod seruo in nullo indi
get nec per eius seruitium aliquid sibi ac
crescit. imo e contra ipse suo suo potius est
uit quem se custodit. In psalmo. Conserua me
domine quoniam speraui in te dixi domine deus me
us es tu: quoniam bonum me. non eges. Secundo ipse
sibi seruietes liberos facit imo reges
Apoc. v. Dignus est dominus accipere liberos.
Et infra. Redemisti nos in sanguine tuorum

fecisti nos deo nostro reges et sacerdo
tes. Tertio non solum homo imo omnis
creatura sibi seruit uelit nolit in celis
in terra et in inferno: quia si homo obe
diat suis preceptis uoluntarie et uirtuose
seruit deo. et ad declarandum diuinam mi
sericordiam in presenti ad tempus: in futuro pro
semp. Si nolit diuinis preceptis serui
uoluntarie seruiet deo inuoluntarie ad
deklarandum diuinam iusticiam in presenti ad
tempus in futuro pro semp. et ideo omnia ne
cessario seruiet ei uel in suo celesti pa
latio. uel in suo infernali ergastulo in e
ternum. Et ideo dicit psalmus. Magnus dominus et
laudabilis nimis: et magnitudinis eius
non est finis. Et iterum. Ordinatione tua. p
d. et omnia seruiet tibi. Istud satis aduerte
rat. Octavianus Augustus sicut narrat de
eo Suetonius de uita duodecim cesarum.
Domini inquit appellatores et maledictum et
opprobriosum sepe exhorrent cum spectante
eo ludos pronuntiatum est in iudicio. O dominum
equum et bonum et uniuersum dictum quasi
de eo exultantes comprobasset et statim ma
nu uultusque indecoras adulationes respici
fit sequenti die grauissimo corripuit
edicto. dominusque se post hec appellari ne
a liberis quidem et nepotibus suis seruiol
ioco passus est. **L**ECTIO. CLI.
Ut autem dominator uirtutis cum magna
tranquillitate iudicas et cum magna
reuerentia disponis nos. subest enim tibi cum
uolueris posse. Docuisti autem populum tuum
per talia opera: quoniam oportet esse iustum et
humanum et bone spei fecisti filios: quoniam
iudicis das locum penitentiam in peccatis. Post
quam sufficenter actus est de chananeorum af
flictione in ista parte agit de hebreo
rum per eandem afflictionem instructione. Fu
it autem instructio hec talis. quod per flagella
tionem chananeorum potuerunt et debuerunt
hebrei animari ad confidentiam et spei

consolationem. Vnde in hac secunda parte
capituli duo sunt. Nam primo occasio spei
habede ad deum enarrat. Secundo per ra
tionem probatur ibi. Si enim inimicus seruator.
Circa primum duo facit. Primo narra
tur diuina modestia quam obseruat imit
tendo afflictionem. Secundo inferat quam bo
na doctrina bonis tribuit per malorum
iustam punitionem. Secunda pars ibi. Docuisti
autem. **A** Circa primum primo ostendit quod
deus in puniendo duas habet conditiones
necessarias iudicis punientis. Secundo subdit
causam quare ille conditiones deo deesse
non possunt ibi. Subest enim. Due uero condi
tiones necessarie cuilibet iudicis uolenti
punire delinquentes sunt istae quies et tur
bationis sedacio. more et deliberati
onis expectatio. Primo ergo requiritur
in iudice ad hoc quod recte exerceat iusti
cia quies et sedacio cuiuscumque turbatio
nis. Nam turbati recte iudicare non pos
sunt. Et quantum ad hoc dicit sic. Tu autem
dominator uirtutis. quauis dator es uirtu
tis et rector uirtutis. cum tranquillitate iu
dicas: non ex passione ire uel offese: sed
sine quacumque turbatione. Isa. xlii. In uir
tate educet iudicium non erit tristis neque
turbulens. Veteres enim philosophi qui tantum
moribus et scientis studuerunt tam uerbo quam
exemplo principes docuerunt quod nunquam tur
bati in reos animaduertent. Vnde de
Archita tarantino scribit. Vale. li. iiii.
ca. primo Architas tarantinus dum se preceptum
pitagore penitus methapoti iungit ma
gno labore. Multo tempore solidum opus
doctrinae complexus est. Postquam in patriam
reuertitur ac rura sua reuolare cepit.
aduertit negligentiam uillici corrupta et
perdita intus: quia male meritum superfluum
sem inquit a te supplicium nisi iratus es
sem. Maluit enim impunitum dimittere
quam propter iram iusto grauius punire

Ibidē de platone scribit sic Plato cum aduersus delictū serui uehementi⁹ exarsisset. Veri⁹ ne ipse vindicte modū respicē nō possz pseusippo amico suo castigōnis modū mādaui deformē si bi existimās si cōmisisset vt parē culpā serui reprehēsiō et platonis aniaduersio mereret. De eodē Platōe narrat Sene. li. iiii. de ira. q. cū irascetur seruo iussit tunica deponere scapula. q. pbere vberib⁹ sua manu ipse cesur⁹ Postq̄ aut itellexit se irasci manū suspensā detinebat sicut sustulerat stabat pcculuro similis Interrogat⁹ ab amico qui intūenerat qd ageret Cui rōdit Exigo penas ab homie tua aut seruulū istū vberib⁹ obiurga. Nā ego irascor ppter qd nō cecidi. Irascor inq̄ ne plus faciā q̄ oportet. et libēt⁹ faciā ne sit ille seru⁹ in ei⁹ ptate q̄ in sua nō est qlis scz ego sū Plato obli⁹ serui: q̄ alium quē pot⁹ castigaret iuenit. scz semetipsū. Et ideo ait Scn. ibidē. Nihil tibi liceat cū irascris et hoc ideo: q̄ si vis tibi licere pugna tecū ipse. Scdo regitur in iudice ad hoc q̄ recte exerceat iusticia mora et expectatio deliberationis q̄ nō ex ipetu vel arrupto fiat fētē iudicialis executio. Et ideo libro nono historie triptite narra⁹ q̄ beat⁹ Ambro. iūxit Theodosio impatori q̄ legē talē ediceret q̄ vii. xxx. diebus snia necis atq̄ pscriptiōis in lris tātūmodo maneret vt ratio causā iudicās apd semetip̄s q̄ cognouerat subvitate disponat. Cū aut apud Tesselonica quidā iudicū fuisset lapidati. Indignatus Theodosi⁹ oēs passim iussit intimi nō pcedēte iudicio intātū q̄ septē milia hoiz occisi fuerūt. Ob hoc ergo postea lex statuta fuit ab eo s̄ hac for-

ma. Imperator Gratian⁹ Valētinianus Theodosi⁹ Flauiano p̄torio pfecto illustri. Si vidicari in alijs seueri⁹ cōtra nostrā cōsuetudinē pro cause intuitu iusserim nolum⁹ statim eos aut subire suam aut excipere p̄nias sed p xxx. dies. fors et fortuna. i. sup statuz eoz suspēsa sit. reos sane accipiat carcer atq̄ custodiaz excubiis solertibus iugit obfuet Vñ p excessu Theodosii btūs Ambro. per octo mēses eū ab igressu ecclē coartauit et postea ab excoicatione absoluit. vide ibi. Hec autē expectatio deliberatiōis in deo repit licet ipse moravel cōsilio non idigeat. Vñ gen. ix. Dixit descēda et videbo vtrū clamorē ope ppleuerit. Et quātū ad hoc subdit. a. Et cū magna reuerētia disponis nos. Est aut reuerentia dilectio mixta cum pauore. et isto mō punit z affligit malos z iniustos. cū quadā expectatiōe reuerētia vt interi se emēdet. Et sequēt subdit hui⁹ expectatiōis ratio. Nihil ei iusticie deperit per morā tue expectatiōis. Cōtigit intēdū q̄ ppter iudicis expectatiōē subterfugit reus iurisdictioni suāz l⁹ ppter defectū ptātis in iudice: q̄ forte reus se trāssert ad patriā ad quā se iurisdictioni illi⁹ iudicis nō extēdit. Sicut si re⁹ in frācia trāsserat se ad āgliā v⁹ ecōtra vel forte expectat donec ptās iudicis expiret. et tūc nō pōt iudex i eū aniaduertere. dato q̄ vellet. Sed neutriū isto rū deo pōt cōtingere. q̄ in oē tps z in oēs locū suā extēdit potētā iuxta sue volūtatis arbitriū: z h̄ est qd subdit litera. Subest ei tibi: cū volueris posse Anf. ii. Cur de hō. c. xvii. Ois necessitas z impossibilitas dei subiacet volūtatī. Illi⁹ at volūtas nulli subdit⁹ necessi-

CA. XII.

tati aut impossibilitati Nihil ei ē necessariū aut impossibile nisi q̄ ipse ita vult B. I. p̄z ū aut velle aut nolle aliqd ppter necessitatē aut impossibilitatē alienatū ē a vitate. Scda ps hui⁹ lectōis cōtinet q̄ bona doctina pfer⁹ iustis per maloz iustā punitionē. Informat⁹ at hoies si dīnas punitiōes p̄siderēt de tribus quoz p̄mū ptinet ad iudices: p̄latos q̄ iformat⁹ Primo q̄ nō sint nimis remissi in regēdo p nimā dissimulationē et quātū ad h̄ dicit. Docuisti aut p̄p̄t tuū talia opa qm̄ oportz iustū eē Scdo q̄ nō sint nimis rigidi p tyrānicā distinctionē z quātū ad h̄ subdit q̄ oportz eē nō solū iustū s̄z hūanū id est rōnabil⁹ māsuetūz cōpatiētē Ro. vi. Hūanū dico. ppter ifirmitatē carnis v̄re Tertia iformatio ē ad oēs cōit q̄ oēs sint lōganimi. ppter bōe spei p̄solatiōez Et quātū ad h̄ subdit. Et bone spei filios tuos fecisti qm̄ iudicās das locū in pctis p̄nie. sicut sup⁹ expositū ē. bone spei fecisti filios tuos. Sicut docz Ber. in fmōe qdā q̄ sic incipit. Mias dñi in etnū cātabo. Spes hūana in deo p cōsiderationē triplicē stabilis. Tria inqt cōsidero in qb⁹ tota spes mea cōsistit. Caritatē adoptiōis. vitatē p̄missiōis. z ptatē redditōis Primo ei debet hoies mouere ad spei cōfidentia q̄ de⁹ eos adoptauit in filios: se patrē eoz cōstituit. Vñ Ber. sup orōez dñicā. Mihi inqt dicat⁹ oīo cui⁹ p̄ncipiū dulce. nomine p̄no sequētū. petitionū obtinēdaz p̄stat fiducia. Et glosa Math. vi. sup h̄ v̄bo p̄ In h̄ inqt dat⁹ fiducia qd negabit filiis q̄ iā dedit qd p̄ est. Exemplū de filio pdigo Lu. xv. vbi fili⁹ crimiosus ad p̄rez rediēs cū āplexib⁹ et osculis cōiuiis z melodiis a patre

LEC. CLI.

recipit Ro. v. Stā⁹ z glīamur i spe glē filioz dei. Scdo debet hoies in spē mouere vitas p̄missiōis. De⁹ ei est qui mētri nō pōt q̄ nobis veniā pollice⁹ z glāz p totā scripturā sacra quā habē⁹ a deo sicut qdā obligatoriū maxie securitatis. Ro. xv. Per patiaz p̄solatiōnē scripturaz spē habeam⁹. Et in ps. Mēor esto vbi tui seruo tuo in q̄ mihi spē dedisti. Tertio causat in nob spē ptās redditōis. Nō ei ipotēs est: s̄z oipotēs est ad p̄plēdū p̄missa. z iō null⁹ q̄ spat in eo p̄fūdi p̄t. Eccl. ii. Respicite filii natōes hoiz: q̄ null⁹ spauit i do mmo z p̄fusus est. p̄māsit in mādat⁹ ei⁹ et derelict⁹ est Ro. v. Spes ū nō p̄fūdit In ps In te domine speraui non confundar in eternum Debet igitur spes nostra esse sicut āchora firmitatis ne a fluctibus moueamur sicut mola veritatis ne in debite conteramur et sicut galea securitatis ne ab hoste ledamur. De primo ad hebreos sexto. Cōfugimus ad tenendā propositā spem quam sicut anchoram habemus anime tutam et firmam De secundo dicit glosa super illud Deutrono. xxiiii. Non accipies loco pignoris inferiorem et superiorem molam. Superior et inferior mola spes et timor. Spes ad alta subuehit Timor ad inferi⁹ premit. Vna mola sine altera inutiliter habetur In pctōris ergo pectore semper debent spes et formido coniungi quia incassum misericordiam sperat si iusticiā nō timeat. Et incassum metuit: qui nō confidit Loco ergo pignoris mola superior aut inferior nō tollitur: q̄ qui predicat peccatori tanta dispensatione: disponere debet p̄dicationem vt non relictā spē timorē sub-

Ibidē de platone scribit sic Plato cum aduersus delictū serui vehemētī exarsisset. Verit' ne ipse vindicte modū respicē nō possz pseusippo amico suo castigōnis modū mādauit deforme si bi existimās si cōmississet vt parē culpā serui reprehēsiō et platonis aniad uersio mereret. De eodē Platōe narrat Sene. li. iiii. de ira. q' cū irasceretur seruo iussit tunicā deponere scapulā q' p'bere vberib' sua manu ipse cesur'. Postq' aut itellexit se irasci manū suspensā detinebat sicut sustulerat' stabat p'cussuro similis Interrogat' ab amico qui int' uenerat qd ageret Cui r'ndit Exigo penas ab homie tu aut seruulū istū vberib' obiurga. Nā ego irascor ppter qd nō cecidi. Irascor inq' ne plus faciā q' oportet. et libēt' faciā ne sit ille seru' in ei' ptate q' in sua nō est q'lis s'z ego sū Plato oblit' serui: q' alium quē pot' castigaret iuenit. s'z semetipsū. Et ideo ait Scē. ibidē. Nihil tibi liceat cū iraceris et hoc ideo: q' si vis tibi licere pugna tecū ipse. Scdo requiratur in iudice ad hoc q' recte exerceat' iusticia mora et expectatio deliberatiōis q' nō ex ipetu vel arrupto fiat sē tētie iudicialis executio. Et ideo libro nono historie triptite narra' q' beat' Ambro. i iūxit Theodosio impatori q' legē talē ediceret q' viz. xxx. diebus snia necis atq' p'scriptiōis in lris tātūmodo maneret vt ratio causā iudicās apd semetipaz q' cognouerat subvitate disponat. Cū aut apud Tesselonica quidā iudicū fuisset lapidati. Indignatus Theodosi' oēs passim iussit inimī nō pcedēte iudicio intātū q' septē milia hoiz occisi fuerūt. Ob hoc ergo postea lex statuta fuit ab eo s'z hac for

ma. Imperator Gratian' Valētinianus Theodosi' Flauiano p'torio p'fecto illustri. Si vidicari in aliq's seuer' cōtra nostrā cōsuetudinē pro cause intuitu iusserim' nolū' statim eos aut subire sniam aut excipere pniaz sed p xxx. dies. fors et fortuna. i. sup status eoz' suspēsa sit. reos sane accipiat carcer atq' custodiaz excubiis solertibus iugit' obfuet Vñ p excessu Theodosii btūs Ambro. per octo mēses eū ab igressu eccle coartauit et postea ab excoicatione absoluit. vide ibi. Hec autē expectatio deliberatiōis in deo repit' licet ipse moravel cōsilio non indigeat. Vñ gen. ix. Dixit descēdā et videbo vtrū clamorē ope p'pleuerit. Et quātū ad hoc subdit. a Et cū magna reuerētia disponis nos. Est aut reuerentia dilectio mixta cum pauore. et isto mō punit z affligit malos z iustos. cū quadā expectatiōez reuerētia vt interi se emēdēt. Et sequēt' subdit' hui' expectatiōis ratio. Nihil ei iusticie deperit per morā tue expectatiōis. Cōtigit infdū q' p'p' iudicis expectatiōē subterfugit reus iurisdictionē suāz s'z p'p' defectū ptātis in iudice: q' forte reus se trāffert ad patriā ad quā se iurisdictione illi' iudicis nō extēdit. Sicut si re' in frācia trāfferat se ad āglīā v' ecōtra vel forte expectat donec ptās iudicis expiret. et tūc nō pōt iudex i eū aiaduertere. dato q' vellet. Sed neutrū isto rū deo pōt cōtingere. q' in oē tps z in oēz locū suā extēdit potētā iuxta sue volūtatis arbitriū: z h' est qd subdit' l'it'era. Subest ei tibrz cū volueris posse An. ii. Cur de' hō. c. xvii. Ois necessitas z ipossibilitas dei subiacet volūtati. Illi' at volūtatis nulli subdit' necessi-

tati aut ipossibilitati Nihil ei ē necessariū aut ipossibile nisi q' ipse ita vult B Ips' ū aut velle aut nolle aliqd p'p' necessitatē aut ipossibilitatē alienatū ē a v'itate Scda ps hui' lectōis cōtinet q' bona doctna p'fer' iustis per maloz' iustā punitiōē. Informāt' at hoies si dīnas punitiōes p'siderēt de tribus quoz' p'mū ptinet ad iudices z platos q' informāt' Primo q' nō sint nimis remissi in regēdo p' nimīā dissimulatiōē et quātū ad h' dicit. Docuisti aut' p'p'z tuū talia opa qm' oportz iustū eē Scdo q' nō sint nimis rigidi p' tyrānicā districtiōē z quantū ad h' subdit' q' oportz eē nō solū iustū s'z hūanū id est ronabilit' māfuetūz cōpatiētē Ro. vi. Hūanū dico p'p' ifirmitatē carnis v're Tertia iformatio ē ad oēs cōit' q' oēs sint lōgamimi. p'p' bōe spei solatiōez Et quātū ad h' subdit. Et bone spei filios tuos fecisti qm' iudicās das locū in p'ctis p'nie. sicut sup' expōsitū ē. bone spei fecisti filios tuos. Sicut docz Ber. in fmōe qdā q' sic icipit. Mias dñi in e' nū cātabo. Spes hūana in deo p' cōsideratiōē triplicē stabilit'. Tria inq' cōsidero in qb' tota spes mea cōsistit. Caritatē adoptiōis. v'itatē p'missiōis. z ptatē redditiōis Primo ei debet hoies mouere ad spei cōfidentā q' de' eos adoptauit in filiosz se patrē eoz' cōstituit. Vñ Ber. sup' orōez dñicā. Mihi inq' dica' o'ro cui' p'ncipiū dulce. nomine p'no sequētū. petitionū obtinēdaz p'stat fiducia. Et glosa Math. vi. sup' l'v'bo p' In h' inq' dat' fiducia qd negabit filiis q' iā dedit qd p' est. Exemplū de filio p'digo Lu. xv. vbi fili' crimiosus ad p'rez rediēs cū āplexib' et osculis cōmūis z melodijs a patre

recipit Ro. v. Stā' z gl'amur i spe gl'e filioz' dei. Scdo debet hoiez in spē mouere v'itas p'missiōis. De' ei est qui mētri nō pōt q' nobis veniā pollicet' z gl'az p' totā scripturā sacra quā habē' a deo sicut qdā obligatoriū maxie securitatis. Ro. xv. Per patiāz z solatiōnē scripturaz spē habeam'. Et in ps. Mēor esto vbi tui seruo tuo in q' mihi spē dedisti. Tercio causat in nob spē ptās redditiōis. Nō ei ipotēs est: s'z oipotēs est ad p'plēdū p'missiā. z iō null' q' spat in eo p'fūdi pt. Eccl. ii. Respici te fili natōes hoiz: q' null' spauit i do mino z pfusus est. p'māsit in mādat' ei' et derelict' est Ro. v. Spes ū nō p'fūdit In ps In te domine speraui non confundar in eternum Debet igitur spes nostra esse sicut āchora firmitatis ne a fluctibus moueamur sicut mola veritatis ne in debite conteramur et sicut galea securitatis ne ab hoste ledamur. De primo ad hebreos sexto. Cō fugimus ad tenendā propositā spem quam sicut anchoram habemus anime tutam et firmam De secundo dicit glosa super illud Deutrone. xxiiii. Non accipies loco pignoris infero rem et superiorem molam. Superior et inferior mola spes et timor. Spes ad alta subuehit Timor ad inferi' p'emit. Vna mola sine altera inutiliter habetur In p'ctōis ergo pectore semper debent spes et formido coniungi quia incassum misericordiam sperat si iusticiā nō timeat. Et incassum metuit: qui nō confidit Loco ergo pignoris mola superior aut inferior nō tollitur: q' qui predicat peccatori tanta dispensatiōe: disponere debet p'dicationem vt non relictā spē timorē sub-

trahat. nec subtracta spe tiorē rliquat
Est igit' spes sicut mola inferior q̄ cor
eleuat et sustinet in cōtritione debita
p p̄ctō z tior iusticie mola superior q̄ cō
terit et cōpmit ne cor exaltet nimis.
In ps̄ Ab altitudine diei tiebo: ego v̄o i
te spabo. Tercio spes nr̄a ē sicut galea
securitat' ne ab hoste ledamur Homo
enim puat' ista galea per desperationē
nē oivulnere tēptationis occidit' eo q̄
caput habet in erme. Iere. xviii. De
spanim' post cogitationes nostras ibi
m'. Et istā galeam cōtinue induamus
Iux̄ illd apli. i. ad thess. v. Sim' induti
loricā fidei et caritat' et galeā z spe sa
lutis ¶ LEC. CLII.

Seni inimicos seruatorū tuorū et
debitos morti cuz tāta cruciasti
attētionē et liberasti: dans tēpus et lo
cū per q̄ possēt mutari a malicia: cum
quāta diligētia iudicas filios tuos. q̄
rum parētib' iuramēta et cōuētiones
dedisti bonarū pmissionū. ¶ P̄ q̄ spi
ritus sc̄tus in pte p̄cedēti declarauit di
uinā misericordiā obseruatā in puni
ēdo chananeos q̄ terrā occupauerunt
iudeis a deo pmissā. In hac pte ostēdit
q̄ illa malorū deletionē cū pietate
admixta mag' dat' bois hoib' deuz re
cte colētib' materia magne spei. Et cir
ca h̄ duo facit. Nā p̄mo ostēdit q̄ ex
mō dīne punitionis circa malos i bo
nos oriri debet spes respectu gr̄e obti
nēde in via. Sc̄do q̄ ex eadē oriri debz
spes glorie p̄ferēde in patria. secunda
ps̄ ibi. Cū ergo nobis ¶ Quātū
ad p̄mū rō sic deducit. Cōstat deū nō
min' esse demētem et benignū in reit
tēdo culpas et facinora electis suis et
p̄destinatis. q̄ fuerit pueris et repro
bat' s; i p̄uendo reprobos tāta ondit
demētia: q̄ eos paulatim disperfit et

delemtvt sp̄ supstites tēp' haberēt pe
nitētie. moti et attracti p p̄as p̄deces
forū q̄s p sua malicia videbāt destrui
successiue quasi deus ipse desiderasset
eorū salutē q̄tū i ip̄o fuit: ergo nō mi
n' erit demēs filius suis si deliquerint
z veniā postea petāt. ergo ex hoc q̄ cō
sideram' modū punitiōis malorū q̄ fit
cū mora z expectatōe diuturna iuntā
te eos ad p̄niāz z q̄dām veniā offerē
te merito possum' aiari ad sperādum
dei demētā si nostrā maliciā reliqua
m'. Hec ē s̄nta rōis quā facit sp̄s san
ctus i l̄ra hui' lectionis. Dicit ḡ sic Si i
imicos seruatorum tuorum id est cha
naneos inimicos hebreorū tibi serui
ētū et te colētū et adorantiū debitos
morti propter peccata et flagicia infi
delitat' cū tāta cruciasti attētiōe. i. cum
diligētī expectatōe. z liberasti quosdā
s; dimittēdo supstites aliis occis et
delet' dās tēp' z locū per q̄ possent mu
tari a malicia per p̄niā. Cuz quanta
diligētia iudicas filios tuos punien
do i presenti ne pereant eternal' ¶ Fi
lios inq̄ tuos quorū parētib' iuramē
ta et conuētiones dedisti bonarū
pmissionū videlicet de terra chanane
orū possidēda. Ad litterā. Quia dicit
hic in littera deū iuramēta fecisse vi
denda sūt hic tria circa materiā iura
mēti. Primo de iuramēti licētia. Se
cundo de iuramēti frequētia. Tercio
de iuramēti innocētia ¶ Circa p̄mū
de iuramēti licētia est sciēdū q̄ fue
rūt qdā heretici qui asseruerunt omē
iuramentum esse illicitum quocunq̄
posito. ita q̄ nullā veritatē liceret omī
no asserere cū iuramēto z habuit hec
heresis motiua ex scriptura sacra Pri
mo ex illo verbo saluatoris. Math. v.
Ego dico vobis nō iurare omnino. Itēz

Iacobi. v. Ante oia fratres mei nolite
iurare. Itē Math. v. Sit aut' sermo v̄f
est est. nō nō. quod aut' habūdāt' est a
malo est. Itē Aug. in quodā sermone
Falsa inquit iuratio exiciofa est vera
iuratio piculosa. nulla iuratio est se
cura. Ergo ab oī iuramēto est abstine
dū. Itē Eccl. xxiii. Ois iurās z deū no
minās in toto. a p̄ctō nō purgabit'. er
go illicitū est iurare. S; heresis ista fa
cilis redarguit' a sc̄tis mltiplici'. Prio
de' ip̄e iuenit' iurasse sicut hic dicitur
Et i ps̄. Iurauit dñs z nō penitebit eū
Itē ad heb. vi. Abrahe nāq̄ p̄mittens
de' quoniā neminē habuit p̄ quē iura
ret maiorē: iurauit p̄ semetip̄s. zc̄. Itē
ap̄s iuenit' iurasse Ro. p̄. Testis ē mi
hi de' cui fui o i sp̄u meo. Et. ii. Cori.
p̄. Testē iuoco deū in aiām meā Item
Deu. vi. Dñs deū tuū timebis z p̄ no
mē ei' iurabis. Itē Math. v. Reddes
dño iuramēta tua. Itē ois natio z ois
secta vti' iureiurādo et sc̄s p̄m vox
oim est vox nature. Et ideo dicēdū q̄
iuramētū est licitū z nō est malū sc̄s
se. sicut ista heresis assererat. Vbi sci
endū est q̄ iuramētū ordinat' ad p̄fir
mationē vel p̄bationē illi' qd hō dicit.
In sc̄bilib' aut' pōt fieri p̄batio p̄ rōez
necessariā ex aliqb' notiorib': s; in p̄
ticularib' sc̄is hoiz nō pōt talis p̄batio
adhiberi. Et iō in talib' recurrit' ad te
stimoniū. Ita q̄ loco p̄batōis p̄ viā ar
gumēti accipit' testimoniū hoiz. Istā vō
testimoniū in mltis nō sufficit facere cō
firmationē euidētē. Tū q̄a inēdū mē
titur. Tū q̄a errat frequētēz decipit'
et ideo in talib' necessariū fuit recur
rere ad diuinū testimoniū. et h̄ fit p̄ iu
ramētū eo q̄ deus nec mētiri pōt nec
decipi. Vñ per se loquēdo ille q̄ iurat

deū venerat' et honorat p̄testās eū sū
mā eē vitatē: quē adducit In testimoniū
ad ondendū dictū suū eē verū. Vñ p̄s
q̄ iuramētū licitū est tam ex origine
q̄ ex fine. Ex origine quidē: q̄ iura
mentū inductū est ex fidei deuotione
q̄a hoies credūt deū habere infallibi
lem veritatē: et generalē omniū p̄uifi
onem. Ex fine etiā quia iuramētum
est ordinatū ad certificādū homines
de veritate et ad finiendū p̄trouersi
as inter hoies Ad heb. vi. Oēs cōtro
uerfie eorū finis est iuramētū. ¶ Ad
primū dicēdū q̄ iuramētū est phibi
tum. sic videlz ne fiat absq̄ necessitate
vel vtilitate. ne iurādo ad facilitatem
p̄ueniatur: z ex facilitate ad p̄suetudi
nēz a cōsuetudine ad piuriū decidat'.
Et sic patet ad duo p̄ma. Vñ nec pau
lus iuenitur iurasse nisi in scribēdo.
Vbi homo cautiorē diligētia adhibz
q̄ in loquēdo Vñ sensus. Nolite iura
re oīno. i. passi id ē nolite assuesci ad
iurādū. vel nō sitis faciles ad iurādūz
vel nolite iurare absq̄ euidēte neces
sitate. Et ideo dicit Aug. exponēdo il
lud. Math. v. Sit sermo vester est
est. nō nō. Qd aut' his abūdanti' est. a ma
lo est. Si iurare cogēris: scias de neces
sitate ifirmitat' eorū venire q̄b' aliqd
suades q̄ vtiq̄ ifirmitas malū quoddā
est. Tu enim non malefacis: q̄ bñ vteris
iuratione vt alteri p̄suadeas qd vtilit'
suades. Sed a malo est illius cui ifir
mitate cogēris iurare Vñ sc̄s Aug.
cū dicit' i hac auctoritate qd his abū
dantius est: a malo est Vel qd apli' ē:
a malo est. Malū non accipit' p̄ malo
culpe s; p̄ malo pene ifirmitat' v̄f ig
noratē illi' cui fit iuramētū q̄a si sibi
ali' devitatē p̄staret. nulla foret neces

fitas sibi iuramentū p̄stare Ad q̄rtū q̄n
 Aug. dicit q̄ nulla iuratio est segura.
 vult dicere sic. q̄ securū ē nūq̄ iurare.
 Ad q̄ntū dicēdū de eccl̄astico. q̄ loq̄r
 ibi de p̄suetudine iurādī. **B** **U**bi
 scdo sciēdū q̄ frequētia iurādī ē. Pri-
 mo piculosa eo q̄ hō de facili delinqt
 in v̄bo scd̄z illd̄ Iaco. iiii. Si q̄s in v̄bo
 nō offēdit: hic p̄fect⁹ est vir. **V**ñ eccl̄.
 xxiii. Iurationi nō assuescat os tuum
 Multi ei casus in illa. **V**ñ signū ifal-
 libile magne lenitatis et hois p̄ni ad
 mēdaciū: iurādī frequētia z facillitas
 Scdo est deo mltū iuriosa q̄ puā re-
 uerentiā videt̄ habere ad deū q̄ ex le-
 ui causa magnū testē iducit deū qd̄ nō
 faceret de aliquo honesto viro. Tertio
 sibi p̄ est verēdū. nā in hoc q̄ ita fa-
 ciliter z frequēter deū in testē iducit si
 ne necessitate oñdit seipsū p̄ fore si
 delitatis cui sine iuramēto nō credit̄
Tertio de iuramēti inocētia est sci-
 endū q̄ ad iuramēti licitū requiruntur
 tria. Iusticia. iudiciū. et veritas. Sicut
 dicit̄ Iere. iiii. Iurabis viuit dñs inve-
 ritate z in iudicioz in iusticia. **V**t per
 v̄ritatē caueat̄ iuramēti mēdax p̄ iu-
 diciū iuramēti icautū. p̄ iusticiā iura-
 mentū iniquū vel illicitū. **V**ñ ex pte
 iurātis debet p̄cedere iudiciū discreti-
 onis vt nō leuit̄ s̄z ex necessaria causa
 iuret. **E**x pte iuramēti requirūt̄ duo
 videlz ne sit falsū saltē scd̄z iudiciū cō-
 scientie sue: neq̄ illicitū sicut aliq̄n in
 iuramēto p̄missorio cōtingit q̄ hō iu-
 rat se in̄fectur̄ hoiez v̄l iurat q̄ nūq̄
 cōcordabit̄ cū illo q̄ cōtra eū deliquit
 v̄l ali d̄ tale: qd̄ ē illicitū fieri i effectū.
In q̄ casu peccat iurando qd̄ illicitū est
 obſuare. **E**t itez peccat si obſuet. **E**t i
 hoc casu dic̄ Iſi. In falsis p̄missis rescī-
 de fidē et in turpivoto muta decretū.

LECTIO. CLIII.

Quoniam igitur nobis disciplinā das mi-
 nicos n̄ros mltipliciter flagellas
 vt bonitatē tuā cogitem⁹ iudicātes. et
 cū de nobis iudicat̄ sperem⁹ miaz tuā
Vñ et illis q̄ invita sua isensatez iu-
 ste vixerūt p̄ hec q̄ coluerūt. dedisti sū-
 ma tormēta. **E**tei in erroris via diu-
 tius errauerūt deos estimātes hec q̄ i
 aialib⁹ vel scd̄z aliā l̄raz. v̄l in manib⁹
 sūt supuacua ifatiū isefator̄z more vi-
 uētes. p̄p̄t̄ h̄ tanq̄ pueris isensatis iu-
 diciū eis iderisū dedisti. **P**ostq̄ sp̄s
 sc̄s nos iſtruxit q̄l̄it̄ ex maloz̄z p̄ni-
 tiōe aiari debem⁹ ad sp̄e respectu gr̄e
 in p̄nti. hic sequēter oñdit q̄ ex malo
 rū flagellatoez dānatione debēt boni
 aiari ad sp̄e gr̄e invita futura **E**t circa
 hoc duo fiūt: q̄a p̄mo oñdit q̄le iudici-
 um de⁹ exercet circa p̄ctōres corrigi-
 biles. **S**cdo ostēdit q̄le iudiciū exercet
 cōtra obstinatos et incorrigibiles z spe-
 cialit̄ istos chananeos. sc̄da ps̄ ibi **V**ñ
 et illis q̄ invita sua zc̄ Quātū ad p̄mū
 inuic̄ talis deductio rōis. **S**icut obsti-
 nati flagellat̄ in p̄nti: et q̄a se n̄ corri-
 gunt in p̄petuū dānant̄: ita penitētes
 disciplināt̄ in p̄nti: et q̄a se corrigunt
 p̄miātur in p̄petuū. **Q**ñ vero videm⁹
 malos flagellari sine correctiōe z nos
 disciplinari cū n̄ra correctiōe iudicare
 possum⁹ dīnā bonitatē i p̄miatiōe n̄ra
 futura z spare de mīa q̄ ab oī mīa li-
 berat̄ q̄ ē collatio vite et̄ne. **D**icit̄ q̄ sic
 deo loquēs de nobis **C**ū igitur nobis disci-
 plinā das. disciplinā sc̄z v̄boz̄. v̄l v̄bū
 das p̄tra maliciā aliq̄z q̄ dicit̄ tribula-
 tionē nō esse a deo inimicos n̄ros. q̄ v̄z
 sūt inimici tui. mltipliciter flagellas **I**ux-
 illd̄ ps̄. Multa flagella p̄ctōris: vt bo-
 nitatē tuā qua oib⁹ te cōicas fm̄ natu-
 ram diuersarū capacitatē cogitem⁹ iu-

CA. XII.

dicātes alios incorrigibiles ad flagella
 tua **E**t cū de nobis iudicat̄ id est exer-
 cetur iudiciū siue iuste siue iniuste. si-
 ue ab hoib⁹ siue a deo. sp̄em⁹ miaz tu-
 am. **I**ob. xiii. **E**t si occidat me in ipso
 sperabo. misericordiā videlz ab oī pe-
 na liberatē. que ab oib⁹ imiserordi-
 bus subtrahet̄. **I**uxta illud Iacobi. ii.
 Iudiciū sine mīa fiet illi qui non facit
 misericordiā. **S**cdo ostēdit quale iudi-
 cū exercet deus: puniēdo p̄ctōres ob-
 stinatos et specialit̄ illos chananeos
 quos expulit a facie hebreoz̄. **I**lli enī
 tales fuerūt ydolatre q̄ coluerūt yma-
 gines aialū sicut supern⁹ dictū fuit **E**t
 ideo merito de illos per anialia vilia
 volunt exterminare: p̄p̄t̄ quod sic sub-
 iūgit. **V**ñ et illis qui in vita sua isē-
 sate et iustevixerūt. **I**nsensate quo ad
 deū. et iuste tā cōtra deū q̄ cōtra p̄xi-
 mū. vel isēstate q̄ ad seipos: z iuste cō-
 tra deū et p̄xios. **P**er hec q̄ coluerunt
 dedisti sūma tormēta: q̄n̄ per vespas z
 muscas et vilissima aialia eos inferni-
 sti. **E**t q̄ hoc fuit cōueniēter factū hoc
 sic p̄bat̄. **I**lli enī nō ex surreptōne nec
 modico tpe errauerūt colēdo talia aia-
 lia: sed diu. **E**t vixerūt more infatiū.
 et ideo cōueniēs fuit q̄ exterminarent̄
 iudicio singulari et derisibili sicut in-
 fantes vel fatui a bestiis q̄s p̄us colue-
 rant **V**ñ dicit sic. **E**tei isti chananei i
 erroris via id est in ydolatia diutius
 nō per modicū tps̄ errauerūt: errore
 negligētie. q̄a noluerūt se corrigē nec
 ad verū deū cōverti. deos estimātes
 hec que i aialib⁹ sūt supuacua id est iu-
 tiliaz nociva cū mōi sūt dracōes sp̄e-
 tes z talpe. vel scd̄z aliā l̄raz **D**eos esti-
 mātes q̄ in manib⁹ sūt supuacua id ē
 ab opib⁹ hūanis q̄ per man⁹ fiūt hoim
 sūt supuacua et inutilia. sicut carpēta

LEC. CLIII.

rius extremitates lignorū et truncoſ
 tūc dimittit q̄n̄ sibi seruire nō possūt.
Et de talib⁹ veit sculptor z pingit ima-
 gines. **I**sa. xx. **A**rtifex lignari⁹ sūpsit
 ex lignis saltē z calefact⁹ est et succēdit
 et coxit panes. **D**e reliquo aut̄ opera-
 tus est deū et adorant **F**ecit sculptile
 sibi et icurua⁹ est añ illd̄. **M**ediū ei⁹
 cōbussit igni z de medio ei⁹ carnes co-
 xit zc̄. **E**t ifra. **R**eliquū aut̄ ei⁹ deū fe-
 cit et sculptile sibi. **C**urua⁹ ante illd̄ z
 adorat illud et obsecrat illd̄ dicens. **L**i-
 bera me quia deus meus es tu. **T**alia
 ergo coluerūt isti chananei. ifatiū in-
 sensatorū more viuētes. **P**ueri enī in
 sensati faciūt sibi puppas z imagines
 pueroz̄ et ludūt cū eis **E**t ideo meri-
 to tu de⁹ dedisti eis iudiciū in derisuz̄
 tanq̄ pueris isensatis. **Q**uia satis de-
 risibiles videbantur cum per cimfes.
 muscas z ranas v̄ros z leones extētia
 bātur. **C**irca illd̄ clausulā. **S**pem⁹ miaz
A **N**otādū est q̄ sp̄em nostrā trib⁹
 tēporib⁹ p̄cipue recolligē debem⁹ v̄z
 iminēte tēpestate tēporalis tribulatio-
 nis. **a**ccedēte necessitate corp̄alis disso-
 lutōis z supueniēte pplexitate crimīa-
 lis despatōis. **P**rimo spare debem⁹ di-
 uinā miaz nobis facillime affuturam
 iminēte tēpestate t̄palis tribulatiōis.
In ps̄. **Q**uoniam in me sp̄auit liberabo euz̄
 p̄tegā eū qm̄ cognouit nomē meum.
Exēplū ad h̄ habet̄ in vita sc̄i martini.
Qui cū it̄ alpes icidiss̄ i latrōes z v̄n⁹
 eoz̄ eū ferire miaret̄ ali⁹ ictū feriet̄
 p̄tinuit. **E**t cū postea latrōes q̄rerēt ab
 eo an timēt: dixit se nūq̄ magis securum
 fuisse. quia sciebat misericordem
 deum maxinie in temptatiombus af-
 futurum. **S**umma cautela militū an-
 tiquorum fuit omnia que videbātur
 aduersa et terribilia. et bone sp̄e p̄tra

ria ad confidentiā interpretari Sicut nar-
rat sextus Iulii strategematon li. i. c. i
Vnde cū Scipio africanus ex italia in
africā exercitū traduxisset et ipse de
navi deberet descendere cecidit ad tē-
rā. Cōsiderās g̃ milites attoitos de ca-
su: ipsū lapsū materiā spei fecit. Au-
dite inqt milites africani oppressi. rē
Cōsimili mō. Gaius cesar cū nauez a-
scēdē deberet decidit ad terrā et mili-
tib⁹ p̃sternad dixit. Teneo inqt te tra-
mat q. d. nō sic recedo qn ad te redibo
z sic illo vbo milites sperare fecit no-
tando se in terrā p̃pria rediturū. Iterū
stercori⁹ dux quidā militū cū eqtū scu-
ta equorūq; pectora. cruēta subito pdi-
gio apparuissent et milites inde p̃ster-
narēt. victoria inqt pro nobis proten-
dit. Iste enī partes nō pprio sed hosti-
li cruore solent aspergi. Eamund⁹ the-
banus cū fax de celo nocte fuisset dela-
psa et eos q; aduerterāt terruit metuz
conceptū sic fugauit Lumina inqt nu-
mina onidūt quasi dicat. Diu nob mit-
tūt lumēvt nos iunēt. Isto mō viri san-
cti omnia terribilia q; eis accidunt vel
malorū p̃secutione seu mūdana mu-
tatione. seu corporis infirmitate iter-
ptāt in bonū sciētes q; diligētibus de-
um omnia cooperāt in bonū. Et q̃to
maior materia timorū incutit. tanto
feruentior spes eorū erigit. Iux illud
Iob. xiii. Etiā si occiderit me sperabo
i eū c. Scdo spare debem⁹ p̃fiden-
ter. accedēte necessitate corpora dis-
solutionis. Prouer. xiiii. Spat iust⁹ in
morte sua. Sicut docet Arist. li. suo de
pomo et morte. Nō est phi timē mor-
tē sed magis gaudere et bone. **B**
spei eē iminēte morte. et hoc suis dis-
cipulis declarauit in morte p̃ duas ra-
tiones. Primo sic petiuit ab eis Credi

tis inquit p̃ phiāz vestra que dr̃na est
inter hominē et bestia: et q; inqrit veri-
tatē et rectitudinē i phiā meret gra-
dus altissimos. Credim⁹ iquiunt Tūc
ille. Bonū igit qd̃ puenit homi ex sci-
entis illis: aut puenit eis in hoc secu-
lo in quo sum⁹ aut i alio futuro. Si di-
citis q; in hoc seculo in quo sū⁹: ergo
grad⁹ pueniētes scie nō dedistis. Naz
plures hoies insipientes qui nō cog-
uerunt creatorē finierūt dies suos in
bono et amos suos in desideris eorū
et plures sapientes q; cognouerūt crea-
torē suū habēt p̃uationē boni et pacis
Ex q; autē bonū a phiis expectatur nō
euenit an̄ mortē sed p̃ mortē Quare
mortē timetis: q; via est et incessus aie
ad illud qd̃ maxime cōcupiuit. Secū-
do sic idem p̃srafit. Quero iquit a vo-
bis. Vtrū mors sit aliquid aliud q; re-
cessus aie a corpe. R̃nderūt q; nō. Cor-
pus enim nihil audit nec videt nisi p̃
animā: sed consētit delectationib⁹ et
passionib⁹ q; sūt contraria appetitui a-
nime in eo q; vult ascendere ad grad⁹
bonos et rectos. Quare igitur doletis
si anima recedit ab eo qd̃ ē cōtrarium
sue delectationi et p̃fectioni et suo de-
siderio. Et ideo cum facies An̄. mori-
turi clara esset et iocunda: dixit eis. n̄
cogitatis in cordibus vris q; ego letor
eo q; sperē euadē de infirmitate mea
q̃niaz bñ scio me mō moriturū. z nisi
esset hoc pomū qd̃ in māu mea teneo
et q; odor illius me confortat z aliqua-
lit̃ prolongat vitā meā: iam expirassē
Sed anima sēsitua in qua cōicam⁹ cū
bestiis fouet̃ odore bono. z ego letor
q; recedo de hoc seculo qd̃ est cōpositū
ex p̃trariis q; qd̃libz quattuor elemē-
torū ē p̃riū alteri. Vñ quō possit stare
aut diu plōgari corpe ex his cōposituz

Tandē cadēte pomo de manu mortu-
us est: pro quo phi orauerūt. Ille q; su-
scipit aias phōrū suscipiat animā tuā
Isa. xl. Qui spat in dño mutabit forti-
tudinē. p̃ mortē videlz trāseūdo ad vi-
tā. **T**ercio maxime sperare debem⁹
supueniēte p̃plexitate criminalis de-
sperationis. Ecci. ii. Scitote q; nullus
sperauit in dño: z cōfusus ē Dicit. Ipo-
cras in amphorif. Desipientie cū risu
facte securiores sūt ceteris. Et alibi.
Et iō sicut ifirmis multū p̃fert q; sint
bone spei: ita moralit̃ peccatorib⁹. Iu-
xta illā metricū. Speret q; metunt mo-
rituros viuere vidi. Spe duce victuros
spe moriēte mori. Vñ Berni. in quo-
dā sermone. Tu es dñe spes mea. q; c-
qd̃ a gendū. q; cqd̃ declinādū. q; cqd̃ tol-
lerādū: q; cqd̃ optādū. tu es domie spes
mea: hec mihi vna omniū p̃missionū
causa: hec tota rō mee expectationis.
Pretēdat alter meritū. sustinere se ia-
ctet pōd̃ diei z estus. Ieiunare se bis i
sabbato dicat postremo n̄ esse sicut ce-
teri hoiz glorie. mihi aut adherere
deo bonū ē: et ponere in dño deo spes
meā. Et infra si mihi p̃mia promittū-
tur: per te obtinēda sperabo. Si surgāt
aduersū me prelia: si seuiat mūdus. si
fremat malign⁹. si ipsa caro aduersus
spiritū cōcupiscat: i te sperabo. In ps.
iiii. Qm̄ tu dñe singularit̃ in spe: con-
stituiti me. **LEC. CLIIII.**
Qvi aut ludibriis et increpatioi-
bus non correcti sūt: dignū dei
iudiciū experti sūt. In his enim q; pa-
tiebāt moleste ferebāt: in qb⁹ patien-
tes indignabāt: p̃ hec quos putabant
deos in ipsis cū exterminarēt: vidētes
illū quē olim negabāt se nosse deū ve-
rū agnouerūt: prop̃ qd̃ finis cōdem-
nationis illorū veniet sup illos. **(De-**

clarato sufficiēt q; de⁹ ē benign⁹ flagel-
lādo quo ad illos q; se corrigūt: hic fia-
liter cōcludit q; ē iust⁹ rigid⁹ z seuerus
contra illos q; se prop̃ flagella nō con-
uertūt. Et circa h̄ duo facit. Nā p̃mo
ostēdit q; de⁹ cōtra eos iustū exercz iu-
diciū. Scdo declarat iudiciū sui modū
Scda ps ibi. In his ei que patiebātur.
A Quātū ad p̃mū dicit sic. Qui at
ludibriis et increpationib⁹ nō correc-
ti sūt dignū dei iudiciū expti sūt. Lu-
dibriū scd̃z p̃p̃ia ē res aliq; q; digna ē
haberi ludovel cōtēptiū v̄ magis pro-
prie in sacra scriptura dicit̃ ludibriuz
pena alicui illata cū ludo et derisione.
Et q; de⁹ chananeos sic afflixit vt he-
brei de eis ludere z ridē potuerūt qn̄
viderūt eos per vespas et muscas extē-
minari. iō dicit̃ de⁹ eos ludibriis pui-
uisse et increpationib⁹ p̃v̄ bavidelicz ser-
uorū suorū eos monēdo. Et quia nec
his nec illis correpti sūt. id est correcti-
onē prop̃ quā fit correptio nō habue-
rūt. Ideo dignū dei iudiciū expti sūt.
Et per quē modū subiūgit inculcādo
tū idē qd̃ p̃dictū est frequēter qualit̃
p̃ talia aialia puniebantur qualia in p̃
iudiciū deitāt coluerant. In punitiōe
vero duo fiebāt. Prio ipi afflicti mur-
murauerūt z p̃ deū indignabāt. Secū-
do ex falsis diis q; in spē aialiu colue-
runt adveri dei noticiā deducebātur.
Nā qn̄ ipi ydolatre affligebāt clama-
uerūt pro liberatione sua ad deos quos
colebāt. z cū eos ipotētes sētirēt r̄duc-
ti sūt ad cognoscendū verū deū quem
olim negabāt se nosse. Quia fm̄ gre-
Oculos quos culpa claudit. pena aper-
it: propter qd̃ et finis cōdēnationis il-
lorū veniet sup illos. id est finalis con-
dēnatio q; in inferno fine carebit. Ne-
gabāt se nosse deū **(C**irca illam
L. 1.

clausula notadu e q tria gna hoiz negat se nosse deu videlicet auari et pecuniosi. supbi et psuptuosi. piuri et maliciosi. Pecuniosi sut nimis tenaces. psuptuosi sut nimis audaces. maliciosi sunt nimis fallaces. Primi negat deum quatenus est caritas. Secundi quatenus est veritas. Tercii quatenus est nosse auari et tenaces. Christu eni eis apparet in forma pauperi ondes indigetia et petes caritate: ipi paup cotenuit nec poterit se excusare dicetes. domie appuisti nob in aliena effigie: non potuim noticia tui habere. Premoiti sut ei q xps in pnti tali tunica vestitur. Isti sut de quib dicit xps. Non potestis deo seruire et mamone: et neo potest duob dnis seruire. Aut eivnuz odio hebitz altez ptenet. Mat. vi. De ista negatioe pulchre se excusas scitis iob. xxxi. Si negavi qd volebat paupi b: et oculos vidue expectare feci. Isti negat xpm: mo et christu eos negabit i die iudicii qn dicit eis illd Mat. xxv. Ame amen dico vobis nescio vos. Et math. x. Qui negauerit me cora hoib negabo et ego eu cora pre meo. Secundo negat se nosse deu psuptuosi et nimis audaces. Tales sut q ppe fortitudinivel virib imitetes non recomen dat se deo nec dinu iplorat auxiliu sicut xps eos docuit. math. vi. dicēs. Et ne nos inducas in tetatoez. Tales sut q se imergut vel ingerut periculis tentationu et mali societati se admiscunt suspecta pfortia non refugunt et io cito cadut. Horu figura et signu gessit petrus: q prope ifirmitatis ignar dicit xpo. Ena si oportuerit me mori tecuz non te negabo. math. xxvi. Ipe tn eade nocte se ingerens societati curialium et muliez xpm ter negavit. sicut ibi-

describitur. Tales sut multi se iactantes de castitate et cotinencia et alios qui cadut cotenetes: sed ipsi nec ex modica tetatoe vexati facillime caperet et frequet capiut. Et io sciviri deo se recomedat cotinue scietes q dina bonitas est et non sua: si cotra tentatoes resistat. Et io signat dicit iob. Si vidi soles cu fulgeret et luna incedete clare et letatu e in abscondito cor meu et oscula tu su manu mea ore meo q e iniquitas maxima et negatio cotra deu altissimu iob. xxxi. Vbi dicit glo. Greg. Osculari manu e bonu vel nature vel gratie a deo cocessu meritu humanis tribuere. Vn q boa opa faciut et illa deo non atebuut: sed virtuti naturalivel prudentie pprie hi deu q e bonitas a quo omne bonu derivat negant. Tercio negat se deu nosse piuri maliciosi et fallaces: cuiusmodi sut falsi testes et falsi aduocati et falsi iudices qui scienter veritatem negant. Christus enim est veritas Iohannis. xiiii. Falsi enim testes a iudicibus iuestigat q sup materia de qua fit iquistio veritate dicat: fides prestet. sed ipi volutarie a veritate recedut. et tales non solu xpm negat imo vedut. Vn glosa sup illd math. xxvi. Exinde qrebat oportunitate vt eu traderet. Multi eni hodie sut q factu iude excrant et ide faciut. Nam cu p munere falsu testimoniu dicut. deuz qui veritas e vendut. Horum figuraz gesserut iudei quibus petrus dixit. actuu. iiii. Deus glorificauit filiu suum hiesu que vos quide tradidistis et negastis an facie pilati iudicate illo diti. Tales sunt etia falsi iudices qui scienter veritate subuertunt et iudicat promunerib illd qd sciut ee falsu vel p timore et minis a veritate recedunt. Si cut fecit Pilat q audito isto vbo a iu-

deis. Si huc dimittit non es amicus cesaris. Timuit et a dictamine ppe pscie recessit. Et tamen est notadu q non excusant falsi iudices nisi torvirib libera studeat innocetes. Legi ei math. xxvi q pilat multipliciter egit ad liberatione xpi. Primo coparado latrone iusto dicendo. Quere vult dimittat vob. Barabam an iesu q dicit xps: qsi dicit. Necesse habetis vnu dicit ex q debetis eu dimittere vel latrone. Secundo cu quereret a iudeis. Quid enim male fecit et quid faciat de iesu qui dicit xps. Tercio qn lauit manus suas cora ppor dixit Innocēs ego su a sanguine iusti huius vos videritis. Quarto qn flagellari eum mandauit. Qd ideo fm rabanu fecit se credit vt iudei penis et opprobriis eius satiati desisterent ab ista moris xpi. Sed his oib non obstantib non excusat pilat: q sciebat eu innocetem et q p iudicia tradidisset eu iudeis. hi tamen non obstante ista vbu condusit pilato. Si huc dimittis non es amicus cesaris. Vn audito hoc vbo adiudicauit fieri petitione iudeoru de xpo. Mat. xxvii. et Ioh. xix. Et sicut falsi iudices cu pretendunt se velle defendere veritate diligenter inquit de veritate sed si possint eam facile videre non prosequuntur. Ita Pilat diligenter iquistit a xpo qd est veritas: sed noluit xpi rnsu audire. sed p questionem exiuit cotinue ad iudeos. Io. xviii. De his omnib verificat illd Iere. v. Negauerunt dnm et dixerunt Non e ipse neque viciet fr nos malu. Falsi ei aduocati dicunt se nosse deu vbis s factis eu negant et non solu negat imo reprobant veritatem et colorant falsitatem. De qb verificat illud ad Tytu. i. Ingnate sunt vie eoru et mens et consci-

entia. Confiteat at se nosse deum: factis autem negant. De istis loquens Sidonius in quadam epistola sic eos describit. Hi sunt in puiuis scurre: in exactionibus harpyie: in colloctionibus bestie in quibus statu: ad intelligendum faxei ad iudicandum lignei: ad ignoscendum ferrei. ad iniurias pardis: ad facecias vrsi. ad fallendum vulpes. ad supbiendum tauri: et ad consumandum minotauri. Hec ille Iustus nihil sufficit nihil placet nisi pecunia. Sicut dicit alanus in libro suo de questu nature. Si quis inquit armatur pecunia tanquam loriceis argenteis torrentis impetu fulguris tulliani incurfus hectorie milicie. robur virtutis hercule everis pellis vlixis vilipendit astucias. Et intantum habendi famelicadunt vtdialectice nuda sit subtilitas: rethorice languescat ciuilitas. vbi num mori perorat pluralitas. Si enim i aure iudicis vel aduocati susurret pecunia: orphei lira carmine amphiomis: musa virgilio voce pecunie suffocant. Quid plura? Vbi num loquitur tulliani eloqui lingua mute scit: vbi num militat hectorie milicie figura concupescunt: vbi pugnat pecunia vtdexpugnat herculea. num vicit num regnat num imperat vniuersis. hec ala. Istis aduocat sic dicit Ambrosius in quadam sermone. Iuste dicit. Redde quod accepisti quod veritate dixisti. iniquitati affuisti iudicem fefellisti: iusta causa oppressisti: de falsitate vixisti.

CA. XIII. LEC. CLV

Wani autem sunt omnes homines in quibus non subest scientia deorum de his que videntur bona non potuerunt intelligere eum quod est neque opibus attendentes agnouerunt quod esset artifex. sicut aut igne

aut spiritū: aut citatū aerē: aut girum stellarū: aut nimia aqua: aut solē: aut lunā rectores orbis terrarū: deos putauerūt. ¶ Postq̄ salomō p̄secut⁹ est istam chananeorū extirpationē p̄ deū. pro eo q̄ deū colere noluerūt. s̄z sicut stulti et isam ydolis seruire p̄legerūt. Cōsequēt̄ isistit auctor hui⁹ libri circa crimē ydolatrie reprobādū. Et circa h̄ sic p̄cedit. p̄mo agit de magnitudine culpe seruētū ydolis. Sc̄do de rectitudine pene quā de⁹ isistit ydolatrie z specialit̄ egiptiis. sc̄da pars ibi. c. xvi. Prop̄t̄ hec et his similia digni passi s̄t tormētā. ¶ Circa p̄mū duo fiūt. p̄mo p̄sequit̄ de ydolatrā sup̄sticiosa adoratione. sc̄do de ydolorū p̄maria adinuetione. sc̄da ps̄ ibi. ifra. c. xiiii. Acerbo enī luctu doloris. Circa p̄mū duo facit. p̄mo rephēdit ydolatrā colētes naturales creaturas. sc̄do rephēdit alios qui colebāt artificiales imagines z sculpturas. Infra. Infelices. Quia vō in ydolatria duo sūt videlz auersio a d̄o deo q̄ ab oibus est colēd⁹ z cōuersio ad creaturā. Ideo p̄mo agit de gētiliū auersioe a deo. sc̄do de eorū p̄uersioe ad creaturas. sc̄da ps̄ ibi. S̄z aut ignē. Circa p̄mū rephēdit sp̄s̄ctūs stoliditātē fatuitatē curiosorū gētiliū q̄ circa naturales iuestigatōes cū sūmis laborib⁹ studuerūt. z tñ dei noticiā caruerūt. Et sic dicit. Vanū at̄ s̄t oēs hoies in qb⁹ nō subest sc̄ia. Vanū at̄ est sicut dicit ph̄us. ii. ph̄is. qd̄ est ordinatū ad aliquid sicut ad finem et non potest attingere finem suū. Sicut si aliquis de abulet p̄t̄ sanitatē eā p̄ de abulationē nō p̄sequat̄. Dicim⁹ eū iuanū abulasse. hoies aut̄ ordināt̄ ad deū cognoscēdū et colēdū. Vñ Anf. ii. Cur de⁹

homo rōnalē creaturā a deo factā esse iustāvt illo fruēdo btā cēt dubitari nō debet. Ideo natura rōalis est vt discer nat̄ inter iustū z iustū. inter bonū z malū et inter maius bonū et min⁹ bonū. Alioqn frustra factā eēt rōnal. Igr̄ ois homo frustra est et van⁹ si sciētā de deo nō habeat. Et ideo dicit. Vanū at̄ sūt oēs hoies i qb⁹ nō s̄t sc̄ia dei. sc̄ia d̄ deo. Hec sc̄ia ē fides p̄ p̄phetas reuelata antiq̄s patrib⁹ z postea nobis per filiū p̄dicata sc̄z glosā. Hec sc̄ia ē timor et reuerētia dei. Baruth. iii. dicitur. de prudētib⁹ hui⁹ mūdi perierūt eo q̄ nō habuerūt sc̄ias. Et signat̄ dicitur. In quib⁹ nō subest sciētia dei id est fides. ¶ Est enī fides fūdamētū totius edificii sp̄ualis in christiano. Ad hebre. ii. Fides est sperādāz rez substantia argumētū nō apparētū. Et ideo infideles nihil boni sup̄edificāt. dūmodo i sua ifiditate p̄seuerāt. Hoc est ergo primū de quo rephēdūtur gētilēs ydolatre q̄ fidē de deo nō habuerūt pro fūdamēto sine inq̄sitionis. Qd̄ aut̄ noticiā vel sciētā de deo non habuerunt patet ex duob⁹. Primo q̄ nō intellexit eū bonū remuneratōrē v̄ gubernatōrē mūdi. Secundo ex eo q̄ nō intellexerūt eū esse mūdi creatōrē. ¶ Quātum ergo ad p̄mū dicit sic. Et de his que vidētur bona nō poterant itelligere eū qui est. id est deū qui est sūme bon⁹. Et sol⁹ vere est. quia a se ē: et sine eo nihil est et nihil esse potest. Sicut aut̄ de⁹ p̄priissime dicit̄ qui est: ita diabol⁹ p̄t̄ suā maliciā dicit̄ q̄ nō est. Iob. xviii. Habitēt in tabernaculo illi⁹ socii ei⁹ qui nō est. Cū enī viderent creaturas esse bonas potuerūt arguif se ad vñ per se bonū deueniēdū sicut

arguntur Auicē. i. sue metha. ad vñ simpliciter necesse esse: ex aliis nō necesse ē z sic deuenissent ad illū quere est q̄ dixit Exo. iii. Ego sū q̄ sū ait. Sic dices filiis israel. Qui ē misit me ad vos. Vnde sicut dicit facti: istud nomē p̄p̄issime cōuenit deo. videlicet. Qui est. Ipse ei solus vniformit̄ sp̄ idē est. omnis ei creatura alicui mutatōi subiicitur. Angeli sigdē secundū aliquas affectōes mutant̄ corpora celestia s̄z loca. Corpora inferiora infra sperā actiuorū et passiuorū existētia alterant̄ augmentant̄: diminuit̄: et mouēt̄ s̄z loca. Et ideo signat̄ dicit Anselmus p̄ sologion. c. xxii. Tu sol⁹ dñe es qd̄ es et tu es qui es. Nā qd̄ aliud est in toto aliud in partib⁹. et aliqñ ē in tpe et i q̄ aliqd̄ ē mutabile: nō ois est qd̄ est. Et qd̄ incepit a nō esse z pōt cogitari non esset nisi per aliud subsistat redit i nō esse et qd̄ habet fuisse qd̄ iā nō ē et futurū esse qd̄ nōdū est. illud nō d̄ esse proprie et absolute. Tu vō es illd̄ qd̄ es: q̄a q̄cqd̄ aliqñ aut aliqñ mō es. hoc totus et sp̄ es. z tu es qd̄ sp̄ z p̄p̄e z simpliciter es: q̄a nec habes fuisse nec futurū esse: sed tm̄ p̄ns esse. Hec Anf. Sc̄do rephēdit fatuitatē gētiliū phōrū de eo q̄ nō cognouerūt deū esse mūdi creatōrē et q̄tū ad hoc dicit sic. Neq̄ o perib⁹ attēdētēs agnouerūt q̄s esset artifex. Cū enī effect⁹ ducāt in noticiam sue cāe. et ipsi totalit̄ occupati fuerūt ad inuestigandū cās rerū. i h̄ culpādi sunt q̄tū ad p̄mā cāz q̄ deuenire non potuerunt ad cognoscēdū deū bonorū remuneratōrē vel mūdi creatōrē. ¶ Sed posset q̄ri qualiter est q̄ phi ad demonstrādū deū eē bonorū remuneratōrē vel mūdi creatōrē arguim⁹ de ifufficiētia cū nec xp̄ianū q̄ solivm⁹

veri dei noticiā hñt ad hoc sufficiat. Ad hoc dicendū vt estimo: q̄ deum esse nō est paliquā rationē demonstratū hucusq̄. nec deū esse creatōrē mūdi s̄z quicūq̄ se innocētē habēt ad deū et rōnē naturalē exercent studendo: nec diuine gratie obicē p̄bēt: deus eis sufficienter sui cōicat noticiā sic q̄ eis sufficiat ad salutē. Exempla ad hoc habēt. Primo de Cornelio: cui missus est petrus. Et de paulo cui missus est Ananias qui se sic disposuerūt p̄ reuelationē vel inspirationē q̄ noticiā devno domeruerūt habere. Et iō dicēdū ē q̄ si non obstat culpa hominis. ad hunc rationis vs̄vtiq̄ pue niet q̄ dei noticiā habeat. id est de deo saltē quāta est necessaria ad salutē quod philosophi nō fecerūt et ideo arguendi. ¶ Tercio rephēdit errores gentiliū de crimine ydolatrie quātū ad conuersionē ad creaturā. Et nominat septē ḡna creaturas. que apud ydolatrā sup̄stitiones habebātur in honore cū dicit. S̄z supple deos putauerūt aut ignē aut spiritū. zc̄. ¶ Ignē coluerūt caldei. z apud gentiles dicebatur vulcan⁹ quafivolitan⁹. s̄z Iero. z remigiū id ē volatē candorē faciēs. Iste fingebatur quasi faber claudus. et dicebat̄ fulmiare vel fabricare fulmīa Ioui. q̄a ioui superiorē partē aeris addixerūt et vulcano deputauerūt mediā r̄gionē a quo loco fulgura et choruscationes descendūt. Caldei aut̄ sicut in q̄busdā historis scolasticis inueniūt. ignē adorabāt z adhuc alios cogebāt p̄ modū istū. obtulerūt quibuscūq̄ negatib⁹ ignē esse deū et aliū deū colentib⁹ pugnat̄. ita q̄ si deus eorū ab aliq̄ vinceret ei⁹ culturam dimitterēt. Si ū ignis q̄ fuit deus eorū aliorū cōsumēt̄ ydola ipi ad ignē

colēdū pro deo sp se obligarēt. Iſto
audito canopei in egipto qui ydolum
belli coluerūt depoluerūt de capite ydo
li ſui coronā aureā et ſup caput ſuūz
quādam teſteū aqua plenū poſuerūt et
illud multū foraminib⁹ pforauerūt et
cera obturauerūt. Venerūt ergo cal
dei ad iſtud ydolū examiandū z appo
ſuerūt ignē et ſtatim in foraminib⁹ ce
ra liqueſcā deſcēdit aqua et ignē exti
xit Et ſic pualuerūt ydola canopi cui⁹
dam citat egipti et illi de ciuitate per
miſſi ſūt deinceps ydolis ſuiſviti. Alii
coluerūt ſpūz. i. etherē quē dixerūt Io
uē. i. ſupiorē ptē aeris vel ipz ignē ſm a
lios. qā aerē diuiferūt in duas ptes vel
pot⁹ in tres. Supiorē vocauerūt Iouē
Inferiorē Iunonē. et illā interiorē p
tē vocat hic citatū ppter facilitatem
mot⁹ et diſionis. Quarto alii venera
bāt gyrū ſtellarū. i. firmamētū i q ſūt
ſtelle fixe. i. variis imaginib⁹ noiāte
ſm grecorū fab⁹as. Alii coluerūt aquā
Vñ neptunū ſigebāt dñz vel deū ma
ris. thetidē deā frugū. In iſtas falſas
fab⁹as equocatio mag⁹ ē de Ioue. quia
inēdū ſignificat planētā immediate ſub
ſaturno. Interdū ſupiorē ptē aeris. Fin
gūt poete q ſaturn⁹ tres filios habuit
Iouē Neptunū et Plutonē. Iupitē reg
nat in celo. Neptun⁹ in mari. Pluto i
inferno Vñ tales vñ hñt. Iupitē aſtra
fretū neptunus. tartara pluto. Regna
paterna tenēt. tres tria q ſp ſuū. Vñ
de ipſū elemētū aquarū vocauerūt ne
ptunū. Et ideo dicit i lra hic q aliqui
coluerūt nimia aquā. Hui⁹ imago por
tauit i manu tridētē ad deſignādū q
aque triplici ſūgū vñtute. Sūt enī liq
de fecūde et potabiles. Hic etiā neptu
n⁹ amphitricē accepit in cōiugē. Et di
cit amphitrix ab amphī qd ē circū et

tritū quaſi cōtritū. eo q aqua trib⁹ ele
mēt quaſi cōcluſa ſit et circūtrita ce
lovt in aquis ſupiorib⁹ i aere in nubi
b⁹ in terra in fōtib⁹ et puteis. vel vxor
neptuni dicit⁹ āphitrites ſcdz macro
biū. qā mare terrā ambit z circūtegit
Alii coluerūt ſolē quē mltā noib⁹ nun
cupauerūt. Solē enī dicūt p̄mū filium
Iouis. quē vocāt phebū quaſi nonum
eo q in ortu ſuo quotidie nou⁹ appa
reat. Et iō pingebat imberbis. Hic eti
am appollo dicit⁹. i. perdēs ſiue extēni
nās. eo q calore ſuo oim virētū hūo
rē pdit et extermiat. Idē vocat phit⁹
a phitone ſerpente quē ſtatī nat⁹ occi
dit cū ſagittis. Sol dñvel qā ſol⁹ p̄cellit
magnitudie inē ſtellas. vel qā ſol⁹ lu
cet de die aliis p eius p̄ntiā obſcurat⁹
Dicit⁹ etiā liti⁹ a lico. i. lupo. eo q ſicut
lup⁹ pecora dilacerat ita ſol ſuo feruo
re oēz hūorē exſiccāt. Alii colebāt lu
nā q vocabāt dyanā. Hec multa nomi
na ſcdm diuerſos effect⁹ habebat. Di
cebat⁹ lūa dyanā in ſiluis. lūa in celis.
De iſtis et de eorū cultu hēf. iiii. Re.
xxi. Adolebat incēſū Baal et ſoli z lu
ne. z. xii. ſignis et oī milicie celi. Hec
igit⁹ putauerūt deos videlicet rectores
orbis terrarū. Sed p̄ iſta multas alias
ſupſtitōes adinuenērūt poete ſicut nar
rat Plato in li. q dē phis. Antiq nan
q ſilucole et paſtores. rōes et poſitō
nes datas ab hoib⁹ advſū viuendi a di
uina gratia colebāt. p diis ſicut agricul
turā vidētiatōez et ſemiatōem z hu
iuſmodi. poſtea poete cā lucrī et fauo
ris eaſdē artes ſiue ſciētias mēbraiz
effigiauērūt et p̄priis noib⁹ diſtinxērūt
vocātes ſciāz colēdi agros cererē ſciāz
colēdi vineas bachum. actus etiā hūa
ne libidinis venerē vocauerunt. Et ſic
ſupſtitōes multiplicatae ſunt nimis.

Et vocat⁹ ſupſtitōes ſcdz ſeruiū a ve
tulis vltra cōſuetudinē hūanc vite ſup
ſtitib⁹. Tales enim vetuſſime vetu
le iā decrepitate et delire taliū numinū
et fictionū inuētrices fuerunt.

LECTIO. CLVI.
Voru et ſi ſpecie delectati deos
putauerūt ſciāt q̄to his dñator eorūz
ſpecioſior eſt. Speciei enīz generator
hec oīa cōſtituit. Aut ſi virtutē et opa
eorū mirati ſūt intelligāt ab ipis. qm̄
qui hec fecit fortior eſt illis. A mag
nitudine enī ſpē z creature cognoſci
bilit poterit creator horū videri. **P**
q̄ ſanct⁹ ſpūs redarguit puerſos gēti
les de ignorātia q̄ habuerūt de deo oī
um cōditore. Hic oñdit cōſciquēt q̄ il
la ignorātia n̄ fuit a natura hūana ſz
ab eorū malicioſo errore. Et circa hec
duo ſiunt. Nā p̄mo oñdit p quā viam
veniſſe poterāt ad dei cognitionē. Se
cūdo q̄ nullā habēt ſue ignorātie ex
cuſationē. Secūda pars ibi. Sed tamē
adhuc i his. Circa p̄mū duo ſacit. **A**
P̄rio tangit duplex mediū diuiſim p
quorum vtrūq; ad dei noticiā poterāt
perueniſſe. Secūdo oſtendit quō per illa
media debebant arguiſſe ibi. A mag
nitudine enim. Duo ergo ſunt in cre
aturis videlicet. Forma delectabilis i
eſſendo. et virtus admirabilis in agē
do. et iſta duo maxime apparēt in cor
poribus celeſtib⁹. ſz ſole et luna z ſtel
lis de q̄bus immediate dictū eſt ante
z de iſtis loquēs ſubdit. Quorū ſi ſpe
cie delectati deos putauerūt: ſciāt q̄to
his dominator eorū ſpecioſior eſt. q̄z
predictorū ſz ſolis et lune et ſtellarū
ſpecie delectati. In p̄s. Delectaſti me
domine in factura tua. Vñde glo. de
lectari in ſpecie creature ppter deū licit

tū eſt Sed delectari in creatura ppter
ſeipſā nō referēdo ad deū peruerſū ē.
Ergo ſi horū ſpecie delectati ſūt. ſciāt
.i. ſciere debēt quāto dñator eorūz. de⁹
videlicet ſpecioſior eſt ſz his reb⁹. Cui⁹
rationē ſubdit dices. Speciei enī gene
rator. i. creator rerū p̄cioſarū. hec om
nia cōſtituit. Quia ergo deus pulchri
tudinem creaturarū creauit et nō cre
auit niſi per liberū arbitriū ſicut arti
fex facit op⁹ ſuū. ſciere poterant q̄ ip̄e
longe ſit ſpecioſior q̄ opus ſuū. Boe
ci⁹. iiii. de conſo Pulchrū pulcherri⁹ ip
ſe mūdū mēte gerēs ſimili q̄ imaginē
formās. Aliud mediū eſt in iſtis cre
aturis ducens intellectū hominis i de
um toti⁹ creature cāz videlicet mirabi
lis virtus et potētia corporū celeſtiūz.
lucēdo. mouēdo. diuerſos et q̄ſi ifini
tos effect⁹ in iſtis inferiorib⁹ p̄ducen
do. Igitur ſi virtutē et opera eorū mi
rati ſunt. qā ppter mirari ceperūt hoies
phari. i. metha. z vidēt phia habē mi
rabiles delectationes ſinceritate et pu
ritate. x. ethi. Intelligant hoc eſt intel
ligere debent ab ipis id eſt per ipſas
creaturas: qm̄ qui hec fecit fortior eſt
ill⁹. fortior. i. virtuoſior et potētior eſt
illis in agendo. **V**ñde ipſo volente
ſol lumē ſuū retraxit. Mat. xxvii. Ip
ſo volēte ſol ſtetit. Iofue. x. Ipſo volen
te ſol retro rediit. iiii. Re. xx. Cōſeq̄n
ter oñdit quō p iſta duo media intelle
ctus human⁹ aſcēdit i deum. q. d. Hec
eſt tota ratio quare gentiles ab igno
rātia ſua de deo ſūt inexcūſabiles: qā
a magnitudie ſpeciei z creature pote
rit creator eorū cognoſcibiliter videri
A magnitudie ſpeciei. i. pulchritudis
z creature. i. mirabil⁹ facture debebāt
arguiſſe creatorē eē maiorē tam ſpe
L. iiii.

cie q̄ v̄tute. Sicut etiā Aris. per viam mot⁹ n̄isus est pbare vnū pmū mouēs esse impibile: et infinitū nullū habens magnitudinē corpale. viii. phisi. Ad Ro. p̄. Inuisibilia enī ipsi⁹. i. dei a creatura mūdi. i. ab hoīe p̄ ea q̄ scā sūt intellecta cōspiciū. Sēpitna q̄p̄ est virt⁹ et diuinitas: ita vt sint inexcusabiles. Iux̄ illā clausulā. Quorū specie delectati deos putauerūt. Notādū est q̄ delectantur aliqui viciōsi specie propria et aliqui specie aliena. ¶ Primi sunt qui superbunt de pulchritudis vanitate. Scāi sūt q̄ infamūt libidinis voluptate. Primi ḡ delectā in specie pp̄ria. supbiēs de pulchritudis vanitate nō p̄siderātes q̄ vana sit et supficial q̄ breuis et tp̄alis. Vñ Boetius. iiii. de plo. p̄a. viii. Forme v̄o nitor vt v̄etus rapid⁹ est: et veloc⁹ et vernaliū florū mutabilitate fugator. Q̄ d̄ sūt Aris. ait lynceis oculis v̄terē hoīes vt eorū visus obstātia q̄ penetraret: nōne itrosp̄ctis viscerib⁹ illud albiadis supficie pulcherrimū corp⁹ turpissimū videretur. Ergo te pulchrū videri nō tua natura sed oclorū spectātū: reddit ifirmitas. Sed estimate q̄ vultis nimis corpis bona: hec qcunq̄ miremi triduā febris igniculo posse dissolui. Hec Boe. Refert. Ouidi⁹ metha. iiii. q̄ narciss⁹ puer qdā tāte fuit specie vt statū nat⁹ ab oib⁹ possit amari. Parētes ḡ p̄ nimia admiratiōe pulchritudis cōsuluerūt quē dā vatē. si iste puer tps̄ attigeret. senectutis: si eēt futur⁹ etatis logeue. Ille r̄ndit Diu inq̄t viuet si semetip̄s nō nouerit. Puer adul⁹ et scūs iā iuuenis tā tam p̄cepit de suo decore supbiā q̄ oīz cōtēpsit amorē tā iuuenū q̄ puellarū. Tādē fatigat⁹ qdā die de venatiōe di-

uertit ad fōtē quēdā purissimū cā sit sedāde. Et dū biberet imaginē sue facie vidit in aq̄ Mirat⁹ sp̄z v̄ise imaginis p̄siderat frōtē crines os gēas: et oculos: et amore isti⁹ imagis capit⁹. Allogq̄ imaginē extēdit brachia vt eā apphēdat et nihil iuenit nisi aquā. Offert et oscula et imago videt reddē sibi velle ridet puer: et illa corridet. lacrimat: et illa deplorat. Sic ḡ exardekēs in amore sui ipsi⁹ lāguēs defecat: et i florē sui nois est cōuersus. Iste puer pp̄t sp̄m nimā elat⁹ in supbia desiḡt vane gloriātes de fragili decore corpis: q̄ tātū delectā de sue pulchritudis venustate q̄ totalit̄ euanescaūt vbi hoīes eē deberent iutiles flores sūt. Vñ Isaie. xl. Ois caro fenūz ois glā ei⁹ q̄si flos agrī Isti diu viuerēt vita gr̄e si semetip̄os non noscerēt. In cui⁹ figurā Herodes occidit Ioh. Math. xiiii. Herodes int̄ p̄tā glāns in pellib⁹ et designat p̄sonā de pulchritudie corpis gloriātē que nō est nisi in supficie et pelle scāz Aris. Iohēs gr̄a vel in quo est gr̄a int̄pretatur. Herodes ergo. Iohāne occidit dū supbiēs de specie gratiā infem̄it q̄ latebat in mēte. b ¶ Vñ auctor libri varietate carminū Tria inq̄t sūt semimū gr̄a q̄ inculto iuuetutis agro absq̄ comitātib⁹ z zaniis rarissime p̄uale scūt sc̄z elegātia pulchritudis vigor fortitudinis. et suauitas vocis. Pulchritudo ei iuuenē aliene p̄dā libidinis aut p̄donē efficit castitatis fortitudo ingerit audaciā. Audacia ū ad iurias committēdas ipellit. At ū hi quocis amenitate p̄minēt lasciuia modestis. Iudicra p̄ficius et iocosa seriis anponūt. Hec ille. Scdo delectat⁹ alii viciōse in specie aliena: sicut ille senex cui dixit

Daniel Semē chanaā et nō iuda: species decepit ter cōcupiscētia subuertit cor tuū. Danielis. xiiii. Porro susāna erat delicata nimis et pulchra specie. Sic Holofern⁹ occidit dū in caute Iudith specie tēplā Iudith. xvi. Iudith filia merari in specie faciei sue dissoluit eū. Vñ Iudith. x. scribit⁹ q̄ cū ipa orasset añ facie eius statū capt⁹ est suis oculis Holofernes. Sic dauid capt⁹ est in specie berfabee. ii. Reg. xi. Et ideo signāter dicit⁹ Ecc̄. ix. Ne circūspicias specie alienā. Prop̄t specie enī mulieris pererūt mlti. et ex hoc cōcupiscētia quasi ignis exardescit. ¶ Notādū est q̄ nihil est ita potēs subuere cor hūanū sicut cōcupiscētia et amor speciei. In cui⁹ figurā et signū fingūt poete q̄ Alexander fili⁹ p̄ami paris vocabatur a paritate iudici. Vñ ad eum misse fuerūt Iumo pallas et ven⁹ vt int̄ eas discerneret cui pomū aureū deberetur qd̄ mittēte dea discordie casu cecidit int̄ eas. In q̄ pomo sic erat inscriptū. pulcior me hēbit. Certabāt ergo iste tres deē q̄ foret pomū p̄ ceteri habitura. Iumo p̄misit ditias et regnū Pallas laudē milicie. Ven⁹ pulciorē de greca mlierē. Iste ergo paris nō obstāte sui iudici subtilitate cōcupia est subuersus. Vñ et pomū adiudicauit. Veneri donari. ¶ Scdo notādū q̄ int̄ delectatiōes tp̄ales et etnas mltiplex ē differētia. Prio ei delectatiōes corpales fm Aris. vii. ethi. sūt q̄si medie et habēt tristitias sibi oppositas. imo nihil valēt nisi tristitia sibi p̄cedēte. P̄tra sicut delectatio que est in q̄scēdo nō placet nisi fesso et fatigato et delectatio que est in bibēdo nō acceptatur nisi per sitim. et delectatio que ē in co-

medēdo intēdit⁹ et augmētā p̄t faciem p̄cedētē et sic de aliis. Et siccludit ibi Aris. q̄ nihil idē est nobis delectabile semp Cui⁹ rō est: q̄a homo t̄nue mutat⁹ ab vna dispositiōe in aliā et illud qd̄ placet hoī et est sibi delectabile in vna dispositiōe. est eidē abhoiabile in aliā dispositiōe et iō eo ip̄o q̄ natura n̄ra nō est simplex s̄z cōposita ex mltis. et trāsmutamur de vna dispositiōe in cōtrariā. necesse est q̄ illd̄ qd̄ est delectabile hoī scāz vna dispositiōnem sit eidē tristabile scdm aliā. sicut esuriētī sup̄tio cibi est delectabilis et iā faciatio sit eidē abhoiabilis. Sic per oppositū dicit Aris. q̄ q̄ de⁹ ē natura simplex et inuariabilis sp̄ gaudet vna et simplici delectatiōe quā habet in cōtēplatione sui ipsi⁹. Cū ergo ad statum diuinū deuenim⁹ p̄ gliosas dotes corporis et aīe erit delectatio n̄ra sp̄ vna et vniformis et p̄petua. Iuxta illd̄ ps̄. Adimplebis me leticia cū vultu tuo. delectatiōes i dextera tua vsq̄ in finē. ¶ LECTIO. CLVII.

¶ Sed tñ in his adhuc minor est q̄relax et hi enī fortassis errant deū querētes et volētes iuenire. Eteī cū in opibus illi⁹ p̄uerfent⁹ et inq̄rūt et p̄sum habēt qm̄ bona sūt que vidētur. iteī tamē nec his debet ignosci. Si ei tñ potuerūt scire vt possent estimare seculū quō hui⁹ dñm nō facili⁹ iuenerūt. ¶ Postq̄ sp̄s scūs declarauit viā et modū per quē gentiles philosophi poterāt deuenisse ad verā dei cognitiōē: hic ondit q̄ de eorū negligētia in hac pte nullā habuerūt excusationē. Et circa hoc tria facit: quia primo ponit eiusdem excusatiōis allegationē. secundo illius allegationis p̄bationē.

tertio eiusdem rationis confutationem. se-
cunda ps ibi. Eteſt cū in opib⁹. tertia ps
ibi. Iteſt tñ nec his. **A** Allegatio
ad excuſadū gētilis philoſophos poſ-
ſet eē talis videri eteſt poſſet q̄ eis mi-
nor eēt querela q̄ p̄dicta p̄tēdūt p̄ tāto
qa ipſi fecerūt quod in eis fuit. Que-
ſierūt deū ſtudiis et igeniis. diſputati-
onib⁹ et doctrinis volebāt eū iueniſſe
vñ ſi nō iuenerūt nō videſt culpa eorū.
Cōfirmatio iſtū allegatiōis eſt q̄ ipſi
cōtinue in opib⁹ dei ſc̄z creaturis diſ-
cutiēdis cōuerſabāt ſtudeſtes circa na-
turā rerū creatarum. Et ad deū cogno-
ſcēdū mltipliciter inq̄ſierūt iuemēdo di-
ſputādo et docēdo. z cōcluſerūt emide-
ter q̄ oia ſenſibilia que vidētur bona
ſūt et vſui humano multū neceſſaria.
Igit̄ videſt q̄ ſi potuiſſēt vlti⁹ aſcen-
diſſe ad deū cognoſcēdū hoc multo li-
benti⁹ attēptāſſēt. Sed cōfutatione iſtū al-
legationis cū ſua p̄batione eſt talis. Si
iſtū fuerūt ita ſtudioſi et ingenioſi q̄
potuerūt ſibi acgrere eſtimationēz ali-
qualē cognitionēz de toto mūdo ſicut
de motib⁹ ſolis et lune devirib⁹ arbo-
rū lapidū et herbarū qd̄ eſt difficilimū
quō nō faci⁹ horū oim dñm et cauſā
poterāt iuenire p̄fertim cū ipſe ſe de-
uote viuētib⁹ ſponte iſgerat Sapie. vi.
Preoccupat aut̄ q̄ ſe p̄cupiſcūt vt illis
ſe prior ondat. Dicit ḡ ſic a p̄ncipio le-
ctiōis p̄lra. S̄z tñ adhuc in his gētib⁹
videlz colētib⁹ corpa celeftia et elemē-
ta mior eſt q̄rela vel mior q̄ de colēti-
bus ydola de qb⁹ poſtea ſtati diceſt. Vt
mior q̄rela eſt. ſi eſt. eē videſt q̄ lectio
vltia p̄tēdebat. Et hi enī: enī p̄qa: qa
hi fortaliſ errāt. In ſi qd̄ dicit fortaliſ
innuit excuſatiōis iſufficiētā. Deū
q̄reſtes ſic faciētes qd̄ in eis fuit z vo-

lentes iuenire ſz nō valētes. Hui⁹ rōis
p̄firmatio videſt eſſe illā qd̄ ſequit̄. Et
enī cū in opib⁹ illi⁹ cōuerſent̄ et inq̄-
rūt et ſic cōtinue ſent̄ per ſtudiū z in-
quiſitionē in opib⁹ illius id eſt dei etiā
manifeſtū eſt ex dictis eorū q̄ p̄ſuaſū
habēt id eſt ratūz p̄ rōez p̄batū qm̄ bo-
na ſūt q̄ vidēt videlz iſta ſenſibilia.
Sed hec reſpōſio reſellit̄ ſic. Iteſt tñ
nec his debet ignoſci. Et exponit̄ per
litterā que eſt iſta. Autēvel tñ p̄ ſed. ſz
iſtus nō debet ignoſci. id eſt nō debet p̄
excuſatiōis haberi. Et ſubiūgiē rō in lit-
tera. Si enī tñ potuerāt ſc̄re vt poſſēt
eſtimare ſeculū quō dñm hui⁹ faci⁹
nō iuenerūt. quaſi diceret. Mirū eſt z
ſi tāti erāt igeni⁹ q̄ iſtos effectus ſc̄re
potuerāt. Igit̄ cām oīz iſtorū effectū
vtiq̄ leuiſſime ſc̄re potuiſſēt. Sed cō-
tra illā vltimū videſt eē illā ſuperi⁹ po-
ſitū. vi. c. Difficile eſt iſtam que in ter-
ra ſūt et que in p̄ſpectu ſūt iuenim⁹ cū
labore que aut̄ in celis ſūt q̄ iueſtiga-
bit̄. Igit̄ nō potuerūt faci⁹ iueniſſe
deū q̄ eſtimare ſeculū. Dicūt doctores
q̄ aliā eſt cōprehēdere de deo qa eſt z
aliud qd̄ eſt. Primū potuerūt philoſo-
phi p̄ creaturas. Sc̄z fuit eis ipoſſibi-
le. Sed qa deū eē hucūſq̄ demōſtratur
nō iueni ſiue ab Ariſtotele ſiue a quo-
cūq̄ alio vt dicit qd̄a doctor. Iſ ego cūz
philoſophoz aliis ſolētib⁹ doctorib⁹ i
vltima lectiōe tenueri et adhuc teneā
oppoſitū. Et ideo iuxta vā illi⁹ doctorū
aliē ad dictā obiectiōne reſpōdeo. Di-
cā enī ſc̄z mentē beati Aug. xviii. de
ciui. dei. c. xxxviii. Quod ante omēs
philoſophos grecos vt barbaros pp̄he-
te ſancti p̄ceſſerūt qui tā vbo q̄ ſcripto
dei noticiā docuerūt: z ideo deū eē ſta-
tū a p̄ncipio mūdi per adā et filios

ſuos extitit p̄dicatū. Cui dicto quidāz
aſſenſerūt. et quidā diſſenſerūt ſicut
modo de aliis articulis inuenim⁹. Iſti
ergo philoſophi audiētes deū eſſe z a
dei cultorib⁹ fuiſſe p̄dicatū poterāt ex
regimie mūdi rerū vniſormi gubna-
tiōe rōabiliſ aſſeruiſſe deū eē. Et iō q̄
errauerūt eorū vel negligētia vel ma-
licia fuit in cauſa. Et qa p̄pter reuelā-
tiōne antiquā diuulgatū eſt apud oēs
gētes legib⁹ vtētes deū eē/et quod eſt
oibus notū videſt ipā natura notum.
Iō eſtimo damascenū dixiſſe. ii. ſmā.
ca. iii. Cognitiō exiſtēdi deū nobis na-
turalit̄ inſerta eſt quā nō ingenii na-
turalis iueſtigatiōe. ſz pot̄ dina reuelā-
tiōne dei noticiā hoib⁹ fuerit cōica-
ta vnde dico ad obiectiōne q̄ mltō fa-
cilius eſt deū id eſt fidē de deo iueni-
re q̄ ſeculū eſtimare: qa bñ vtētib⁹ na-
turali igenio de ſeipſū aliquo modo
reuelat vel per extrinſecā iſformatiōez
vel per intrinſecā iſpirationē. Cōfir-
matur hec reſpōſio qa nec aliter astro-
nomiā dicūt plurimi adinuētā fuiſſe
Vnde magiſter i hitoriis ſcolasticis
ſup Gen. de diſpoſiōe filiorū noe nar-
rat Noe habuiſſe filiū quēdā noie. Io-
nicū. qui accepit a deo ſapiaz ſeu do-
nū ſapie et iuenit astronomiā. Sicut
ergo addiſcere potuerūt ſc̄iaz ad mē-
ſurandū quātitatē terre ſolis et lune.
Ita potuerāt didiciſſe colere verū deū
Iuxta illā clauſulā. Dñm nō iuene-
rūt. Notādū eſt q̄ rō eſt qa nō q̄ſierūt
eū vbi manet. **N**ō enī iueni⁹ in
laſciuiſ voluptatis. nec in diuitiis va-
nitatis: nec in cōſortis carnalis cōſā-
guinitatis. Nō iueni⁹ in laſciuiſ volu-
ptatis: qa ſc̄dm qd̄ ſcribit̄ Iob. xxviii.
Nō iueni⁹ in t̄ra ſuaunter viuētū. Et

canti. iii. In lectulo meo per noctē q̄ſi-
ui quē diligit aīa mea: queſiui et non
iueni. Sc̄do nō iueni⁹ in diuitiis vani-
tatis: qa Oſee. v. In gregib⁹ ſuis z i ar-
mētis ſuis vadēt ad querēdū dñz: nō
inueniēt. Tertio nō iueni⁹ dñs in con-
ſortio carnalis p̄ſanguinitatē. Luce. ii.
Requirebāt eūz int̄ cognatos z notos
z nō iueniētes eū regressi ſūt in hiri⁹.
Sed iueni⁹ in p̄ſepio p̄m̄is iuolūt⁹ au-
ſtere p̄nie. Luce. ii. Inuenietis infātē
p̄m̄is iuolūtū: et poſitū in p̄ſepio. In-
ueni⁹ etiā in domo mūde cōſcientie.
Mat. ii. Intrātes domū iuenerūt p̄ue-
rum cū maria matre ei⁹. Tertio autē
iuueni⁹ in tēplo cōtēplationis deuote
Lu. ii. Poſt tridū iuenerūt eū in tē-
plo. Errauerūt ergo iſti philoſophi cir-
ca dina z celeftia p̄pter nimā diſtātiā
Dicit enī Baſili⁹ q̄ nimā diſtā-
tia facit errare circa tria. viz quātitatē
q̄litate: z circa figurā. Circa quātitatē
ſc̄z Baſiliū et ponit exēplū de ſole q̄
p̄pter nimā diſtātiā a nobis apparet
vix pedalis quantitatē in dyametro.
Circa q̄litatez. Et ponit exēplū de ve-
lis nauū q̄ cū ſint alba apparet mltūz
diſtātib⁹ eē nigra. errat̄ etiā circa fi-
gurā p̄p̄ diſtātiāz. Et ponit exēplūz
de turrib⁹ q̄ cū ſint q̄drate p̄p̄ nimā
diſtātiā apparet eē rotūde. vñ auctor
de viſu p̄poſitiōe. x. Rectāgule magni-
tudines magna diſtātiā viſe periferie
apparet. Vbi habet alia trāſlatio. Si-
cut quadra per diſtātiā lōgā viſa rotū-
da apparet. Ratio eſt: qa in magna di-
ſtātiā anguli quadrati non imutant
ſenſum: quā cuiuſlibet viſibilis p̄ im-
proportionatā diſtātiā ſiue per elōga-
tiōne viſū termiari cōtingit ſicut dicit̄
p̄poſitiōne tertia eiūſdē libri Iſto mō

peccatores elongati a celestib⁹ errant circa futurā gloriā tripliciter q̄a circa eius q̄titate nō cōsiderantes q̄ magna ē multitudo dulcedis tue domie r̄c.

Circa ei⁹ q̄litate non considerantes quia nec auris audiuit nec in cor hoīs ascēdit gloriā quā de⁹se diligentibus preparauit. Circa ei⁹ figurā nō cōsiderantes q̄ stabīl sit et eterna. Est enim in quadro posita. sicut dī apoc. xxi. Ip̄si autē credūt eā eē rotūdā id ē volubīlē et caducā. LEC. CLVIII.

Infelices autē sūt et inter mortuos est spes illorū. qui appellauerūt deos opera manūū hominū aurū et argentū artis inuentionē et similitudines animalīū. aut lapidē inutīlē opus manus antique. Postq̄ sp̄sctūs reprobaui ydolatrās colētes naturales creaturas. In hac parte cōsequēt aggreddi tur reprobare ydolatrās q̄ colūt ymagines et artificiales figuras. Et circa hoc duo facit. Primo agit de ydolorū multiplici diuersitate. secūdo de adorantiū stulticia et fatuitate. secūda ps̄ ibi. Et de substantia sua. Circa p̄mum duo facit. Nā p̄mo oñdit quō colueūt ydola in materia lignea et nemorali. Secūda pars ibi aut si quis artifex Circa p̄mum dicit sic. Infelices autē sūt r̄c. Et merito infelices. Est enī felicitas p̄pria operatio hominis sc̄dm virtutē op̄timā i vitā p̄fectā. i. Ethicorū. Prop̄ia autē operatio hoīs ē itelligere et amare deum. Vnde isti aberrātes et colētes imagines falsas: merito dicuntur infelices. In ps̄. Cōtritio et infelicitas in vis corp̄. Solz etiā sic dici metce Tres infelices i mūdo noui⁹ eē Infelix q̄ pauca sapit sp̄nitq̄ doceri. Infelix q̄ multa sapit sp̄nit q̄ docē. Infelix q̄ r̄cta do-

cēs opat̄ iūq̄. Et oib⁹ istis modis infelices fuerūt ydolatre. Prio quidē q̄a cū pauca saperent de deo spreuerunt a p̄phet̄ doceri. 2^o cū mltā sapēt de mūdais spreuerūt deū p̄ illa iuestigare et sic se et suos docere. Tercio q̄a cū r̄cta multa docerēt de naturalib⁹ maxie tū opabāt iūq̄ ydola colēdo et venerando. Infelices ḡ fuerūt p̄ lumis fidei p̄uationē et p̄ beatitudinis desperationem. Vnde subdit. Et inter mortuos est spes illorū. q. d. Sic de mortuis nō la est spes q̄ redeat ad vitā naturaliter ita nec d̄ istis ēvniq̄ spes. q̄ ad vitā ḡtie possit r̄diē q̄ appllaueūt deos opa manūū hoīs aurū et argētū. In ps̄. Simlac̄ gētū argētū et aurū r̄c. Art̄ iuentionez .i. ydolorū noua arte excogitatu Dī enī Dedal⁹ p̄m⁹ fecisse ydola se mouētia s̄z mgr̄z i historiis scolasticis s̄z librorū iudiciū de t̄pib⁹ gedeoīs. et similitudines aīaliū sic sup̄⁹ e expoītu. Colueūt enī similitudines serpētū draconū et ouīū ranarū atz canū. aut lapidē iutīlem. q̄a ad nullū s̄vuite d̄seruētē op̄mā⁹ antiq̄: q̄a oli pl⁹ numis credebāt i antiq̄s imagib⁹ q̄ i nouis p̄p̄t vetustate. Solēt enī vetule dicē q̄ imagies sexagesimo anno a fabricatōe sua fortiū⁹ v̄tutē. et quia i hac lectōe vitupantur adoratores imaginū sit ista dubitatio litteral⁹ Vtrum licet xp̄ianis aliquas imagines adorare. Et arguntur q̄ nō. Quia Exod. ii. dicitur. Nō facies tibi imaginē neq̄ vllam similitudinē r̄c. S̄z si n̄ licet facere: multo fortius non l̄z adorare. Item de nullo alio vituperantur i scriptura ydolatre nisi q̄ adoraueūt opus manūū suarū. sicut patz i hac lectione. Sed imagines sūt opa manūū de auro et argento. lignis et lapidib⁹ Itē in Canone scripture legitur nihil

tale esse cōcessū ergo sup̄sticio s̄vuidef tales imagines itroducere. Ad oppositum est ritus ecclesie. Et damascen⁹ iiii. s̄niarū ca. viii. qd̄ ititulac̄ de factis imaginib⁹ vbi allegat magnū Basiliū dicētē. q̄ honor imaginis ad p̄thotipū puenit id est ad exēplatū. Ad istā questionē respōdet sc̄tūs thomas sup. iiii. s̄niarū dis. iiii. q̄ imago pōt dupliciter cōsiderari. v̄l sc̄d̄z q̄ est res quedā v̄l se cūdū q̄ est imago. Prio mō null⁹ sibi hōr debet. sicut nec ligno vel lapidi. Sc̄do mō idē motus est in imaginē et imaginatū Et iō idē hōr debet imagini et illi can⁹ est imago. Sed p̄tra istā respōsionē obitio p̄mo sic: q̄a latria est honor soli deo debet⁹ s̄z nulla imago ē de⁹ nulli imaginē debet talis honor ergo p̄dictionē icludit dicere q̄ latria sit hōr soli deo debet⁹ r̄ tū debet imagini xp̄i et xp̄o: idē honor etiam debet lapidi et xp̄o et p̄sequēs idē honor debet xp̄o et creature qd̄ nō est credēdū. Pretea. Qui adorat aliquid hōre latrie p̄fite⁹ illā eē deū. ḡ si aliq̄s possit licite adorare dei imaginē cultu latrie possit licite p̄testari et cōfiteri aliā a deo eē deū. Ideo ali⁹ pōt dici. q̄ nulla adoratio debet imaginē nec licz aliq̄uā imaginē adorare Vera eī adoratio est in sp̄z deuotiōez amore sūmo et istā nullo mō debem⁹ in aliq̄uā creaturā dirigē Quia at p̄p̄t imaginē xp̄i excitamur ad adorādū xp̄z et corā imagie adoratiōez n̄r̄z facim⁹ xp̄o. ḡ dī large loq̄ndo q̄ imagies adoram⁹. Vnde videt̄ mihi dicēdū q̄ nec adoro imaginē xp̄i q̄a lignū nec q̄a imago xp̄i: s̄z adoro xp̄z corā imagie xp̄i: q̄a est imago xp̄i et excitat me ad ado-

randū xp̄m. et sic exponit. Iohēs damascen⁹ li. iiii. c. viii. Vbi videt̄ docē q̄ sc̄oꝝ imagines debēt adorari. Hoc itelligo sic q̄ p̄p̄t imaginis resp̄sentationē. licet mihi corā imagine sc̄n̄ illum cui⁹ est imago adorare. Et eodē mō itelligo sc̄n̄ thomā et magnū Basiliū et totū eccle ritū. Nec video p̄ nūc bene esse dictū q̄ eodē honore hōra⁹ imago et de⁹ can⁹ est imago. S̄z adhuc p̄travtrā q̄ via arguit. q̄a si debeo adorare deū ex cōmēoratōe imagis. mltomagis debeo hec facere ex cōmēoratōe imaginis verioris: s̄z verior imago dei est in hoīe fm̄ aīaz et verior imago xp̄i est vn̄⁹ ver⁹ homo q̄ imago lignea vel lapidea ḡ licz mihi et debeo adorare deū vel xp̄z in hoīe pot⁹ q̄ in imagine mortua. Dicendū q̄ hōver⁹ habet in se magnā nobilitatem. vñ si adorare⁹ possit p̄sumi q̄ p̄pter se adorare⁹. imago autē lignea nihil bonitatis habet vel modicū quare corā ea debeat adoratio fieri. Et iō statuit ecc̄la q̄ pot⁹ corā imagine fiat adoratio. q̄ corā hoīe. quīs q̄ sic deū adoraret excitat⁹ per hoīez quaten⁹ ē imago dei in nullo peccaret nisi forte per accidēs rōe sc̄d̄alī qd̄ alii possent sibi inde assumē. B̄ Est autē notādū q̄ vsū imaginū in ecc̄la itroduxerūt apl̄i. licet hoc in canone bible nullibi exp̄ma⁹ vñ allegat Damascen⁹ libro iiii. cap̄lo p̄allegato. q̄ rumior ad eū p̄uenerat q̄ bt̄ūs Lucas pinxerat imagines. tā xp̄i q̄ m̄ris sue. et q̄ ille imagines habebāt i roma et sc̄d̄z illas alie fuerūt depicte q̄ oli hierosolimīs hebātur. Narrat̄ etiā in ecc̄lastica historia q̄ xp̄s ab agaro gessiorū citatis regi q̄ pictorē suū misit ad eū imaginē su-

ipius trāsmisit. Cū enī pictor nō posset in faciē xp̄i aciē visus sui defigere ppter claritatis coruscationē xp̄us de uotionē regis attēdēs vestimētū suūz faciē applicuit et sic sui ipsi imaginē ei misit. sicut narrat damascen⁹ ubi p̄us. Fuit enī triplex causa institutionis imaginū in ecclā. **B** Primo ad instructionē laycorū q̄b⁹ imagines exhibētur loco librorū. Scdo ut i carnatōis misterū et scōrū exēpla nobis frequentius et recent⁹ infingerētur. Tertio ad excitādū deuotōis affectū qui magis ex visis q̄ auditis causat⁹. Et per h̄ patz ad rōez vtriusq̄ ptis. **C** Circa simulacrorū adinuetionē est notādū scd̄z Ii. viii. ethio. c. xi. Simulacrorū vs⁹ p̄mo exort⁹ est ex nimia affectiōe ad mortuos nā cōstituebāt effigies vel imagines ut mortuos viuis resp̄ctaret. Post hec demones illa simulacra sūt igressi et respōsiōes dederūt se coli a malis pditis hoib⁹ p̄suaserūt. Simulacra autē dicūt vel q̄a similia vs⁹ q̄a sūt simulata atq̄ cōficta. Iudei dicūt q̄ ysmahel p̄mo silacry fecit ex luto. Gētilēs dicunt p̄metheū simulacrū p̄mū hois finxisse de luto ⁊ ab eo dicūt artē inueniēdi statuas vel faciēdi adinuetā. vñ et poete ab eo figūt hoies p̄mo fictos figuratiue loquētes p̄t effigies hoiz quas effecit. Apd grecos Cecrops prius simulacra repit: aras erexitz sacrificia diis instituit Iux illā theodoli. Egregio cecropi debet⁹ causa litandi. Ille bouis p̄mo rimat⁹ viscera ferro Sa cra iouis statuit q̄ posteritas celebravit. Cōdidit athenas adiuuit noie palas. i. nūnerua adiuuit noie suo q̄a ab ea athene cītas vocabat⁹: q̄a nūnerua grece dī athena Quam historīa btis Aug. narrat. viii. d. ci. dei. c. x. allegās

varronē. Cū enī repente in illa citate duo mirabilia pdigia appuissent. vñ scz arbor oliue. aliā fos aque Cecrops qui tūc t̄pis regnabat ibidem mot⁹ de istis pdigiis misit ad Apollinē delphicum sc̄litādo qd sibi eēt faciēdū. Apollo respōdit q̄ olea siue oliua defigret mineruā et vnda neptunū eē etiā in ptāte ciuū ex quo illoz deoz noie cītas vocaret⁹. Rex igit⁹ oēs ciues vtri usq̄ sex⁹ cōuocat. Mos enī erat tūc tēporis q̄ feie publicas cōsultationibus intessēt Cōsulta igit⁹ mltitudina mares p̄ neptuno: femie p̄ nūnerua tulerūt Inias. Et q̄a vna p̄ iuēta est feiaz minerua vicit. Neptun⁹ igit⁹ ira mot⁹ marinis fluctib⁹ estuatib⁹. terras athenientū depopulat⁹ est. Cui⁹ vt iracūdia placaret⁹ triplia supplicio femie atheniēses sunt punite videlz vt nulla vlteri⁹ daret cōsilia. Scdo vt null⁹ nascentiū maternū nomē acciperet. Tertio vt null⁹ deinceps eas athenas vocaret ne illi⁹ nomē haberēt quā victricē fecerāt nojando.

LEC. CLIX.

A Vt si qs artifex faber de silua lignū rectū secuerit huius doctē eradat corticē oēmz arte sua vsus diligēter fabricet vas iutile in cōuersationem vite. reliq̄as autē hui⁹ opis ad p̄parationē esce abutebat⁹ et reliquū horū qd ad nullū vsū facit lignū curuūz vti q̄a ad nullū vsū sculpat diligēter p̄ vacuitatē per sciaz sue artis figuret illāz af similet imagini hois aut alicui ex aīa lib⁹ illā p̄paret plimēs rubricaz rubricūdū faciēs fuco colorē illi⁹ et oēs maculā que in illo est plimēs et faciat ei dignā habitatiōnē in pariete ponēs il lud et cōfirmās ferro ne forte cadat p̄spiciēs illi sciens qm̄ nō pōt adiuuare

se. imago enī est et op⁹ est illi adiutoriū. **P**ostq̄ redarguti sūt ydolatre colētes imagines de minerali matia puta ydola aurea argentea ⁊ lapidea. **A** In hac pte deridēt colētes simulacra in materia lignea. Et circa lītria fiūt. Nā p̄mo tales ydolatre reprobat ⁊ deridet rōne matialis p̄positionis. Secundo ratōe formalis p̄positionis. Et tertio rōne localis situatōis. Quātū ad materialē cōpositionē sūt merito deridēdi. Nā in casu arboris secte artifex deferrī faciēs lignū magnū de silua diuidit illd in tres partes de vna forte facit aliq̄d vas vel istrumētū necessariū ad vitā sicut bigam. nauē vel aratrū. De alia pte q̄ est supfluitas delēda a taliva se facit sibi ignē ad coquendū cibos. De tertia pte q̄ est plena gibbis ⁊ nodis de qua nihil ad vitā hūanā necessariū fieri pōt facit ydolu. Fatuissimū est igit⁹ illd credere deū qd est omogeniū cū eo qd conbussit et cū eo de quo aratrū suū fecit. Dicit ḡ sic quātū ad litterā. Aut si qs artifex faber videlz lignari⁹ secuerit. ferra vs⁹ securi lignū rectū de silua. Et huiusmōi lignū doctē id est artificia-liter eradat corticē oēz tā extiorē q̄ interiorē ⁊ arte sua diligēter vsus fabricet vas iutile in cōuersatiōe vite. Inutile id est valde vtile. Talē enī modū loquēdi habet v̄gili⁹ ubi dicit Nūq̄ imprudētib⁹ nocuit ymber Imprudētib⁹ id est valde prudētib⁹. Vñ Isa. xxxiii Populū imprudētē nō videbis id est valde prudētē scd̄z vñ expositionē: et sic accipit⁹ hic iutile id ē valde vtile. In nā q̄ sicut dicit papias aliq̄n significat idē q̄ valde vt icreput. aliq̄n idē est q̄ nō vt iualid⁹. aliq̄n idē qd int⁹ vt b̄ndicta

tu in m̄herib⁹ id est int⁹ m̄heres aliq̄n idē qd ad vt ipulit in lat⁹ id est ad lat⁹ aliq̄n p̄cū vt in baculo meo trāsiui. i. cū baculo. Incōtra retinet necnō ad p̄uat et auget. Priuat in cōpositōe sicut iust⁹ iualid⁹. Auget in cōpositōe quādo accipit⁹ p̄valde: et sic accipit⁹ in p̄posito cū dicit⁹ vas inutile id ē valde vtile in cōuersatiōe vite. Reliq̄s autē ei⁹ opis. i. vasis ad p̄parationē esce abutebat⁹ coquēdo escas. **V**ñ apd iuristas hōvti⁹ re aliq̄ qm̄ post vsū saluatur substantia. sicut vtor equo mihi cōcesso ad vsū q̄ manet post vsū: s̄z qm̄ res nō manet post vsū s̄z destruit⁹. tūc tali re homo abutit⁹. Vnde p̄cedūt q̄ homo abutit⁹ ciboz potuz nō vñ p̄pe. Et isto mō q̄a illd qd de ligno p̄buri⁹ destruit⁹ dicit⁹ q̄ artifex illo abutit⁹. Alii⁹ theologi vocāt abuti id est male vti. sed hoc non est ad propositūz. hic etiam translator vtitur antiqua grāmatica cum dicit reliquias abutebatur. quia apud modernos vti et abuti exigunt post se ablatiuum casumz nū q̄ accusatiuum vnde stat hic reliquias pro reliquiis. accusatiuus pro ablatiuo. Et reliquum horum id est vasis p̄fecti et ignis. Quod ad nullum vsū facit id est iuuare potest. Lignum curuum verticibus plenum. Plenum verticibus id est gibbis ⁊ nodis. Apud antiquos enim dicebatur vortex vortiscis vbi nos dicimus vertex verticis. vñ de littera hieronimi habet vorticibus. Sed rabanus et modernū habent verticibus: sententia non mutatur. vortex autem appellatur circularis reuolutio aque. Sculptat diligenter p̄vacuitatem suāz id est quādo sibi vacat. Hic deridentur ydolatre quātū ad forma

le dispositione quado e in fieri. Sculptat diligēt pvacuitate sua et per scientia sue artis figuret illud faciēdo de ligno statuā. vbi nihil nouū cāt sed reo uet partes ab inuicē et assimilet imaginē hoīs. Isa. xliiii. Fecit imaginem viri quasi speciosū hominē habitātes domo. zc. Aut alicui ex aialib⁹ illd cōparet. i. assimilet sicut apis depingebatur in specie bouis. Hamō deus egypti in figurā arietis. anuber in specie canis. Posita dispositōe figuratiōis subdit dispositionē colorationis z dicit pliniēs illd scz lignū rubrica. id ē colore rubeo. vel rubrica apellat⁹ istru mētū quo rubricat⁹ mars et pallas qa mars est de⁹ bellorūz alia dea etiā bellorūz. Et iō cruetati: mars z pallas depingebat⁹. Iupit⁹ vō igneo colore pict⁹ e ppter terrorē fulguris et coruscationis. Alii libri hnt rubrica media correpta et tūc ē istrumētū q vtūē mulieres ad poliēdū z pplanādū lias vestes cuius diminutiū ē rubeūcula. sed qa h instrumentū lenit z nō limit. nō cōcordat huic littere q ē pliniēs. Est enī linire liniēdo inungere. Vnde in propoi to accipit⁹ pro colore rubeo vlt terra rubea fz Isidor⁹. x. ca. xvii. Et rubicūd⁹ faciēs fuco colorē illi⁹. **B** **F**uc⁹ ei est equiuocū. Vno mō significat colorem assimilatiū vel adulterinūz. Alio mō significat qdā gns apis. Tertio est idem qd mēdaciū vlt ypocrifis. vñ habet⁹ v sustalis. Fucus mermis apis falsus color atqz similtas. In pposito accipitur p colore adulterino qui natiūū colorē occultat et aliū p tēdit. vñ subdit. Et oēm maculā q in illo ē id ē. ligno de quo fabricat statuā. perliniēs id est pungens vt occit⁹ sub extraneo colore. vt faciat ei dignā habitatiōē

Posita imaginis materiali ppositiōe et formali dispositione: hic subiungit derisionē ydolatrarū rōe localis situationis dicēs. Vt faciat ei dignā habitatiōē quia posuerūt tales imagies in pulcherrimis tēplis. pariete ponēs illud. i. ydolū ponit talis ydolatra i arcuato loco parietis et cōfirmās ferro ne forte cadat sicut cecidit Dagon ad presentā arche dei. i. Re. v. Dagon p nus in terra iacebat an archā dei zc. prospiciēs illi ne cadat. Sciens qm non pōt adiuuare se. imago enim est hoīs et nō hō et op⁹ ē illi adiutoriū hominis et nullo mō potest hoīez adiuuare. Iux illā clausulā. Facit enī dignā habitatiōē. Notādū ē q virgo gloriosa facta est illo tempore digna habitatiō dei. qm in suo corpore fili⁹ dei carnez assumpsit. In ps. Elegit domin⁹ syon elegit eā in hitatiōē sibi. Syon inter pretat⁹ specula et vginē beatā figurat que nostra specula altissima et promines extitit pervite excellētiā. **Eccī. li.** Exaltasti super terrā habitatiōē meam. Digna facta ē habitatiō ppter tria. s. propter humilitatis profūditatē. propter virginitatis puritatēz. et propter conuersationis sanctitatēz. que gratia breuitatis nō deduco. **LEC. CLX**

Et de substātia sua et de filiis suis et de nuptiis votū faciēs inquit. Nō erubescit loqui cum illo q sine anima est et pro sanitate quidem ifirmū deprecā et pro vita mortuūz rogat et in adiutoriū inutilem inuocat et pro itinere petit ab illo qui ābulare non potest et de acgrendo et de operādo et de oī rez euentu petit ab eo qui in oib⁹ ē inutil⁹. **A**d p q redārguti sūt ydolatre de multiplici ydolorum diuersitate. in ista pte prosequitur de

ado rātiū stulticia et fatuitate. Cōsistit aut in supsticiofo cultu ydolorū fatuitas mltiplex. Nā ydolis suis emittūt vota: porrīgūt supplicatiōes et orōnes ac si eos intelligerēt de oib⁹ negociis que vitā hūanā cōtingunt. Prio g deridēt ydolatre p cultu que exhibēt p negociis q gerunt in terra. Secūdo deridēt pro cultu que exhibēt pro negociis que geruntur in aqua. Secūda ps. c. xliiii. Iterū ali⁹ nauigare zc. **C**irca p mū duo fiūt. pmo deridēt devotoz p missione. Secūdo de vborū oratione. ibi. Nō erubescit loqui. Quātū ad p mū dicit sic. Et de sua substātia q tum ad bona fortune que sunt diuine z de filiis suis. q tū ad plis successiōē z de nuptiis p hēdis p se et filiis suis votū faciēs inquit ab ydolo suo. Votū diffiniē a iuristis. sic. Votū est alicui⁹ boni cū deliberatione facta pmissio. Aliē a mgro sniary. li. iiii. di. xxxviii ca. i. Votū ē testificatio quedā spontanea pmissionis que de deo et de his q dei sūt ppe fieri debz. Ad votū enī necessario rgrūt tria s. deliberatio. ppositiū voluntatis. et pmissio faitē verbi in terioris q sufficit q ad deum. vel verbi seu facti exteriori qd requirit⁹ q ad ecclīaz. ydolo vero nihil horū itelligēti. fatuū est uerere. Scdo deridet spiritus scūs ydolatre de porrīgēdo supplicationes ydolis et dicit. Nō erubescit loq cū illo q est sine aia s. vegetatiua: sēsiua z intellectiua. Et ideo debz erubescere supplicare tali vel loqui tali cū ipsemet sit rationalis z illud ydolū sit non rōnale: quia nullā animā habet et c. Et cū tale ydolū sit infirmum. i. impotēs conferre sanitatē ipm p sanitate deprecā. z p vita mortuūz rogat mortuū: qa lignū aridū vel mortuū. i.

nūuētē. sicut lapidē equalētē mortuo z in adiutoriū iutilē inuocat: sicut fecerunt sacerdotes Baal. iiii. Re. xviii. In uocabāt nomen Baal de mane vsqz ad meridiem dicentes. Baal exaudi nos z trāsihebāt altare qd fecerat z incidēbat se iuxta ritū suū lanceolis z sanguine pfūderēt. Demoēs enī plurimū delectat⁹ in oblatiōe sanguinis humani. Et tūc merito derisit eos belias dicēs. Clamate voce maiori. forte enim deus vester dormit aut cū aliquo logē aut in diuersorio est zc. **B** **I**terūz fatu⁹ ydolatra p itinē petit ab eo qui ambulare non potest z de acgrendo p negociationē. z de operādo quantū ad operis inchoationem: an sit fortunatus vel non breuiter de omni rerūz euentu petit ab eo qui in omnibus est inutilis. **B** **D**e obseruatorib⁹ futurorum euentū p signa ad eos nulaten⁹ ordiata loqur rprobādo plix btūs aug. ii. de doctrina xpiana. c. ii. d. Tales obfuatoēs supstitalas eē: sicut a liq cū vident caligas a foricib⁹ rodi timent de aliquo infortunio euenturo. vñ legit⁹ cathonē quedā derisisse q sibi p mirabili signo infortunii nūciauit caligas p forices eē corrosas. Certe nō ē iquit mirabile. sed mirabile fuisset si calige forices corrosissent. Ad ista pti net si homo surgens de lecto ad lectū rdeat: qa sternutaunt anq potuit se calceare. Itē si hoī singulciēn dr Teneas māu de x pollicē man⁹ sinistre. Itē cū p malo accipit⁹ si duob⁹ aicis siml⁹ ābulātib⁹ puer medi⁹ incurrerit vel aliqā aliud anial. Estiā ē q corū sit aicia diuidēda. Simile ē: redire domūz si hō statipcedēs offēderit. Et tēs mltas fatuas obfuatiās ibidē rciat aug. tle file ē his duob⁹ q vātōres si eūdo. **M. i.**

de no cano

aug. 2. de doct. xpiana. c. ii. d.

cat

veatū frīb' v' sacerdotib' obmātv' ali
 quē talē i sua societate habeant p illo
 die de expeditōe diffidūt. V' sus etiā
 caractery z oīz figuraz: excepta figu
 ra crucis. z inuocatio noim incognito
 rū et alligatio cedūlarz de euangelio
 circa collū patiēt et multa talia ad sup
 stitūōes p'inet scdm eū et sūt quedam
 reliq' ydolatrie. Sed hic pōt eē dubi
 um vtrū obf'uatō signoz ad p'cogno
 scēdū euentus futuros sit licita v' sup
 sticiosa. Videt p'mo q' sit licita: q' li
 citū ē illovti qd' antiq' p' mltā expimē
 ta pbauerūt esse v'm. sed multi pbauerūt
 q' occurfus r'ligiosoz ē signū fru
 stratois artis venatorie. igit' h'z illovti z
 scāz hoc pcedere vel dimittē Itē mltū
 experiūt q' inchoare labores vel itine
 ra certis dieb' p'uta feria tertia ē picu
 losū z tediosū. igit' h'z hoc obseruare et
 vitare. Ad oppositū ē aug. ii. de do
 ctrina xp'iana c. ii. vbi docet q' oēs ta
 les obseruationes p'inet ad quedā pa
 cta significatiōnū cū demonib' imita.
 Ad istud dicēdū q' talia q' obseruā
 tur respectu futuroz euentū. vel obf'
 uat' vt cāe illoz euentū velut signum
 tm. Si sint cause p'siderādū ē an possit
 esse vera cālitās respectu futuri vel n.
 Si sic nullū peccatū ē obseruare illud
 sicut si viderim aerē nebulosū cōici
 mus q' erit pluuia vel aliqd' tale. Si v'o
 nulla cālitās possit attēdi: s'z tm dicat'
 q' istud signū significat talē futurū e
 uentū. sicut qn' pice garrūt significat
 aduētus hospiti ex q' ista significatio
 nō est a deo instituta. Dicūt doctores
 q' tales obseruationes signoz huius
 modi sūt introducte ab hūana vanita
 te cooperāte demonū malicia q' gau
 dēt implicare hoies in vanitatib' z er
 rorib'. Et interdū casu accidit q' tale

signū talis euet' seq' batur. Sed postea
 quando hoies inceperūt talibus idul
 gere multa sequebāt p' cooperatiōes de
 monū vt hoies magis fierēt curiosi z
 arcti in talib' supstitūōib' radicati. Vñ
 cū nulla ratio posset esse quare occur
 sus factōrū v' rōz venatōez ipediat qn'
 ē licita z p'soms cōueniētib' licite exer
 ce' manifestū ē q' hoc credē supsticio
 sū ē et erroneū. h' etiā oñdit' ex frequ
 ti falsitate signi. Ad rōes p'z p' dicta
 q' hoies decipiūt p' cooperatiōes demo
 nū p'p' eozz falsā credulitatē pceden
 tē: et ideo obseruatores talū mltā in
 comoda recipiūt p'p' eozz falsā fidez
 que alii nullaten' patiūt q' de talib' nō
 curāt. Sed de imaginib' astrologicz q'
 fiūt certis tpib' planetis exntib' in q'
 busdā locis celi determinatis. dubiū ē.
 an liceat tales imagies facē et talib'
 factis vt sicut tpib' meis qdā in lōdo
 nia dicebat' curari a quartana p' ima
 ginē leonis aureā scdm certā cōstella
 tiōnē factā hoc ē difficile dicē q' sit ve
 rū p'pter mirabiles opationes corpo
 rū celestiu: q' hoc ē certū q' nihil ē hoī
 illicitū qd' per naturā p'pleri pōt. Dicit
 tñ scūs tho. secūda secūde. q. xcvi. z al
 legat aug. x. de citate dei. q' opio por
 phuri fuit falsā de talib' imaginibus
 cōstruēdis. verū ē aut q' res naturales
 formas suas z virtutes cōsequunt' ex
 corpib' celestib': s'z imagies artificiales
 nullā vtutē cōseq' pnt ab arte nec aliaz
 vtutē h're pnt nisi quā habēt rōe mate
 rie. Figura aut nō ē pncipiū alterādi.
 z iō nō aliā vtutē cāndi habet aurū tal'
 imaginis q' aliud aurū alteri' figure.
 Sed si aliū effectū habet hoc ē ex ope
 ratione deonū qui sunt ludificatores
 hominū scdm aug. Et iō tales imagi
 nes astronomice vtutē sortiūt p' deo

nes. Cui' signū ē q' oportz illis imagi
 nib' quosdā caracteres ipmi q' ad nihil
 naturalit' operāt. Vñ sciēdū ē q' ima
 gines astrologice et nigromāticē in h'
 differūt q' in factura nigromāticarū
 imaginū fiūt exp'sse quedā inuocatio
 nes demonū. Vnde tales imagies p'
 tinēt ad exp'ssa pacta cū deonib' iita.
 S'z in factura astronomoz sūt tacita
 pacta cū deonib' per quosdā caractery
 et figuras ab ipis deonib' adinuētas.
 ad quorū caractery factionē demonē
 faciētibus suffragāt. Sed adhuc de
 cartulis et alligaturis circa collū per
 sonaz infirmaz in qb' continēt v'ba
 euāgelica v' v'ba psalterii possit eē du
 biū an talia sūt supsticiosa. Dicedum
 q' si p'cise verba talia euāgelii alligen
 tur vt de' ad eozz app'fōnē patiētē ci
 tius iuuēt p'p' deuotionē nihil ma
 li ē. sed qn' putas q' illa verba ex p'p'a v'
 tute curent febres et prohibeāt mor
 bū caducū. et similiter quando cū ill'
 verb' admiscēt caracteres ignoti z no
 miā extranea si nō p'mittit' q' p'sōa por
 tās sciat quid scribit': tūc nō ē dubiū qn'
 ibi ē supsticio. Vñ Criso. sup Math.
 Quidā aliq' partē euāgelii scriptā cir
 ca collū portāt: nomē cōtinuē i ecclia
 legitur euāgelii et auditur ab omni
 b'. Cui' igit' in aure posita euāgelia
 nihil profūt. quō possūt eū circa collū
 inuare. Deinde vbi ē virtus euāgelii i
 figuris litteraz aut in intellectu sen
 suū. Si in figur' bene enī circa collū
 suspendis. Si in intellectu. ergo meli'
 i corde pōita p'sūt q' circa collū suspēsa.
 CA. XIII. LEC. CLXI.

cupiditas acgrēdi excogitauit. et arti
 fex sapiētia sua fabricauit. Tu aut' pa
 ter oīa gubernas prouidētia qm' dedi
 sti in mariā et int' fluct' scitā firmis
 simā oīs qm' potēs es ex oib' sanare:
 etiam sine rate aliquis adeat mare.
 Sed vt nō essēt vacua sapie tue opera.
 p'p' hoc etiā exiguo ligno credūt ho
 mines animas suas. Et trāseutes ma
 re per ratē liberati sūt. Postq' derisa
 est ydolatriū fatuitas in veneratione
 ydolorz p' negociis q' gerūt i tra. i hac
 pte deridē fatuitas eorū ē i supplicā
 do ydolis p' negociis q' gerūt in aqua.
 Hec etiā fatuitas oñdit' p' p'p'atōez ydo
 li scī de ligno ad nauē factā de ligno
 p'fimit'. Cū enī vtrūq' factū sit de li
 gno et nauis sit fortior: subtilior et vtū
 lior. q' a scia dīna ordinata. Gen. vi.
 Fac tibi archā de lignis leuigatis zc.
 Ydolū v'o fita scia hūana. igit' minor
 fatuitas foret adorare nauē q' ydolu.
 Circa hoc tria facit. Primo
 reprehendit ydolatre vacuosā fatuita
 tē. Secundo oñdit' ydoli inutilitatem.
 Tertio nauis fructuosā et superficio
 sam cōmoditatem. Secunda pars ibi.
 Illud enim cupiditas zc. tertia ps ibi.
 Sed vt non essent zc. Quantum ad
 primum dicit sic. Iterū aliquis alius
 videlicet ydolatra nauigare cogitans
 et per feros id est feroces fluctus iter
 facere incipiens ligno portante se id
 est nauis fragilius lignum inuocat vi
 delicet ydolum: quod fragilius est:
 Quia ydolum potest fieri de ligno
 valde debili. Sed nauis fit de lignis
 fortissimis et fortissime compaginat
 is. Quod autem nauis sit meli
 or et vtilior ydolo probatur sic. Ydo
 lum fabricatum est sapientia huma
 na et propter cupiditatem vt artifex
 per pulchritudinē imaginis cōseque
 M.ii.

Iterū alius cogitās nauiga
 re p' feros fluct' iter incipi
 ens ligno portate se fragi
 li lignū inuocat. Illud enī

tur pl⁹ mercedis. Sed nauis fabricata est a sapia diuina cōsulēte hoib⁹ quod eor⁹ cōgruebat salutē. sicut dictū ē de noe. Illud enī. i. ydolū cupiditas acq⁹ rēdi tā in artifice q̄ in sacerdotib⁹ et pō tificib⁹ ydolor⁹ excogitauit. Quia isti qui seruiebāt ydolis. et vixērūt p oblato ones. et sacrificia eis scā zelauerūt omnino q̄ ydola forēt pulchra: et artifex sapia sua fabricauit: nō dīna. Et quia nauis adiuetio dicit⁹ eē de diuina puidētia. Possit aliq⁹ dubitare an deus sine nauis adiutorio possit homies in mari saluare. Et ideo pmo dicit⁹ q̄ sic scdo declarā nauis cōmoditas magna. scda ps ibi. Sed vt nō eēt vacua. ¶ Quātū ad p̄mū dicit sic Tu autē pater gubernas: supple oīa puidētia. Iuxta illd. vi. hu⁹. In oī puidētia occurreret illis: qm̄ dediti in mari viā. scz in mari rubro. Exodi. xiiii. Et inter fluctus semitā firmissimā. Inē fluct⁹ iordanis fluis Iosue. iiii. Ois ppl⁹ p arētē alueū trāsibat oñdēs qm̄ potēs es ex oib⁹ sanare id est ex oib⁹ piculis saluare et in oib⁹ locis vel elemētis hoīem liberare. sicut ab igne saluauit Abrahā scd⁹ hebreos Gen. xv. Ego eduxi te de hur id ē de igne caldeor⁹. Et tres pueros missos in fornacē ignis ardētis Dan. iiii. In aere saluauit latronez pē dentē Lu. xxiiii. In aq̄ maris Ionā. Ione. ii. In t̄ra lazary. Io. xi. Etā si sū rate aliq⁹ adeat mare p̄fidēs in deo de bet spare de salute. sicut patuit i petro Mat. xiiii. Descēdēs petr⁹ de nauicla abulauit sup aq̄s Ratis s⁹ I. i. Ethio. ca. p. Fuit p̄mū et atq̄ssimū nauigii gen⁹ ex rudib⁹ lignis et ascrib⁹ p̄fectū ad cui⁹ silitudinē naues scē sūt) a Ratē vō moderni grāmāti dicit⁹ eē

latus nauis. Vñ Grecism⁹ Prora pri or pars est nauis altera tertia puppis Dic lat⁹ eē ratē ventrē dic eē carinam Et scd⁹ hoc in littera est synodochevt ponat⁹ pars p tota nauī. Vltimo extollit⁹ et p̄fert⁹ nauis cōmoditas: quia licet de⁹ possit imediate per se hoīem gubernare in mari: tñ voluit hoī dare prudētā nauifaciūvnt nō essēt vacua sapie tue opa id est infructuosa et iutilia ppter hoc etiā exiguo ligno credūt hoies aīas suas id est vitā suā tpa lem et trāseūtes mare per ratē libera ti sūt id est per nauē. ¶ Circa illā p̄ticularā. prop̄ hoc etiā exiguo ligno credūt hoies aīas suas Notandū q̄ xp̄us dicit⁹ p̄t moralit⁹ loquendo modicū lignū ppter mentis hūilitatē. lignū p̄t fruct⁹ fertilitatē. De cuius modicitate scribit⁹ ad Hebre. ii. Euz qui modico minus ab āgelis minorat⁹ est videm⁹ Iesūzē. De cui⁹ ligni fertilitate dicit⁹ i ps. Erit tanq̄ lignū qd̄ plātātū est sec⁹ decursus aquar⁹. qd̄ fructū suū dabit in t̄pe suo. Istud lignū plātātū fuit in terra bñdicta in icarnatiōe. Hoc est in v̄gine glōsa de qua dicit⁹ in ps Bñdixisti dñe terrā tuā. Ista terra est bona q̄ bñ culta reddit fructū tricesimū sexagesimū v̄ cetesimū. S⁹ ista est mltū meliorz magis bñdicta q̄ sū labore v̄ cultura pducit optimū fructūz ifinite bonitatis. Talis fuit v̄go bñdicta q̄ sū nature subsidio genuit xp̄z mūdo. Et iō bñ dī Bñdixisti dñe t̄ra tuā: nā specialit⁹ singularit⁹ appropriate fuit bñdicta. Et sicut lignū plātātū in t̄ra. solidat terrā ex oī parte et p radices suas colligit et cōstringit ne defluat. ita xp̄s plātāt⁹ in v̄gine bñdicta m̄re sua eam solidauit v̄tutibus et gratiis sic

astrinxit q̄ nūq̄ defluere potuit p peccatū mortale vel veniale. B ¶ Fuit enī factificata in vtero ita q̄ mūdāta a pctō originali et in ea fomes ligat⁹ sic q̄ nūq̄ eā ad peccādū impēgit. Et hec fuit p̄ma factificatio in vtero mat̄ sue Et ista factificatio fuit ei⁹ vera cōceptō Nā q̄ cito virgo btā habuit eē in vtero tā cito fuit factā. Nō ei potuit esse factā anteq̄ esset v̄a ergo cōceptio btē v̄ginis attendit⁹ et sumit⁹ penes istās ifusiōis aīe in corp⁹ sufficēt et debito mō organizatū. Necnon ab omni qualitate iordinata quā cōtraxerat rōe p̄pagati onis seminal purgatū et emūdātū. Et sic patet q̄ isto mō capiēdo nomē conceptionis stricte et p̄p̄ btāvgo nō fuit cōcepta i pctō originali. Alio modo capiē mltū iproprie et large p̄ ifusiōe seīs i matricē ex quo seie corp⁹ debuit informari in vtero matris sue et iuxta hoc multū im p̄p̄e dicit⁹ qdā ipsā fuisse cōceptā in pctō originali qd̄ nō est aliud nisi q̄ aīa beate v̄ginis fuisse corp̄i suo ex illo semie formato absq̄ vnita purificatiōe et emūdatione illius corporis a qualitate morbida cōntaratione propagationis seīa. Tunc certe q̄ cito btāvgo esse habuisset: tā cito habuisset peccatū originale. q̄a fuisse sibi ip̄putatū sicut beato Iohi bap. et Ieremie q̄ tamen fuerūt sanctificati in vtero matris. Sic ergo patz rē. Sed sanctificatio scda fuit in cōceptio ne filii sui benedicti qm̄ fomes ablat⁹ fuit scdm̄ essentiā et grāz supadditaz: que flexibilitatem liberi arbitrii deminuit ad bonū: sic q̄ ex tunc nullo potuit in malū flecti. Vñ tūc p̄firma ta fuit sicut i via potuit. In prima nāq̄ factificatione ligat⁹ fuit fomes et ḡtia

sibi collata fuit inclinās efficacit⁹ liberū arbitriū in bonū. tamē nō fuit tanta q̄ flexibilitatē liberi arbitrii i malū auferebat sicut nec gratia collata p̄ mo hoī i statu inocētie: sed per puidētiā dīnā fuit cōtinue p̄seruata et cōseruatavt esset immunis a peccato q̄uis ante conceptionē filii dei peccare potuit set nisi fuisset p̄seruata Sed in secūda factificatiōe sic scificata fuit q̄ dei incept⁹ peccare nō potuit. Vñ istud lignū p̄fecte solidauit istā terrā et eam sibi cōstrinxit. Gñ. i. Germinet terra herbā virētem et facientē semē et lignū pomiferū faciēs fructum iuxta semē suum. ¶ Secūdo istud lignū germiauit in miraculorum operatione. Quando lignū incipit germiare: virt⁹ q̄ infra lignū latuit se erexit et oñdit. Eodē mō virt⁹ q̄ in christo latuerat vsq̄ ad tempus sue predicationis se oñdit euidēt in miraculorū opatione. Luce vi. Virt⁹ de illo exibat et sanabat oēs. Eze. xxxvi. Multiplicabo fructū ligni et germē ¶ 3^o lignū istā fronduit i bona operatione orando et ieiunādo ¶ Quarto floruit per fame diuulgationem. Canti. v. Vinee florētes odorez dederūt. Odor florū in vinea dicitur. serpentes fugare. et bona fama christi iudeos scādalisauit ¶ Quinto folia produxit p doctrine salubrī p̄dicatiōez Verba ei sūt sicut folia. Nā folia sūt sonora et hnt figurā ligue. Apoca. vi. Folia ligni sūt ad sanitatē gētū ¶ Sexto fructū fecit in ablatiōe pctōr⁹. Isaie. xxvii. Iste ē omnis fructus vt auferrat⁹ peccatū eius ¶ Septimo istud lignū fuit putatū i passione: vt fructū pl⁹ auferret Canti. ii. Tēp⁹ putationis adueit ¶ Octauo fuit istū lignū appodiā

metū appositū ad supportādū: qñ cru-
ci fuit applicatū. Act. x. Quē occide-
rūt suspēdētes in ligno qñ xps pecca-
ta nostra ptulit in corpore suo sup lig-
nū. i. Pe. ii. ¶ Nono istud lignū aruit
in morte. Eccī. vi. Relinqris velud lig-
nū aridū in heremo ¶ Decio reffloru-
it in resurrectōe. In ps. Reffloruit ca-
ro mea. Et Iob. xiiii. Lignū h3 spem
si pscisū fuerit: rursum ure fat 7 rami e-
ius pullulāt ¶ Undecio vsq; ad celūz
creuit in ascēsiōe. Eze. xxxi. Eleuata ē
altitudo ei3 sup oia ligna regionis.
Duodecio itery fructificauit i spūllā-
ti missiōe. Apoc. xxii. Ex vtraq; par-
te fluminis lignū vite afferēs. xii. fruct-
u3 p mēses singulos 7c. Christ3 vera-
citer ē lignū vite. Nā ab eo dat3 hoīvi-
ta triplex. nature gratie: et glie. Natu-
re. Gn. ii. Inspirauit i faciē ei3 spiracu-
lū vite. Secūdo datvitā grē. puer. xiii
Lignū vite desiderū ueniens. Tercio
datvitā glorie. puer. iiii. Lignū vite ē
his q; apphēderit eā et q; tenuerit eaz:
beati. Dicit3 de sapia icreata q; est chri-
stus. Illud lignū attulit alios duodeci
fructus vel rōes qñ post missionē spi-
ritus sancti duodeci aplos misit in mun-
dū. Lu. vi. Elegit duodeci. quos 7 apo-
stolos noīauit. qbus dixit. Io. xv. Ego
vos elegi de mūdo et posui vos vt eadē
et fructū afferatis. 7 fructū v3 maneat

LECTIO. CLXII.

Sed 7 ab initio cū perirent supbi
gigātes. Spes ei orb3 trar3 7 ratē pfu-
giēs reifit sclo semē natitat: q; i manu
tua erat gubnata Bndictū enī lignū p
qd fit iusticia. Per mā aut p qd fit ido-
lū maledictū. 7 ip3 q fecit illd: qā ille q
dem operatus ē: illā aut cū ess3 fragi-
lc. de3 cognoiat3 ē. Si fr aut odio sūt deo

impi3 7 impietas ei3. Etenī qd factū ē cū
illo q fecit: tormēta patiet ¶ Poita cō-
paratiōe int3 ydolū et nauigiū: pseq3
spās sanct3 de cōmendatiōe nauis vel
arche dimit3 ordiate. Et circa hoc duo
facit Nā pmo ondit q nauis meretur
hūanā bndictōez. Scdo q ydolū mē3
hūanā maledictōez. Scda ps ibi. Per
man3 aut ¶ A ¶ Circa pmo duo facit
Quia pmo poit3 ipi3 arche noe debite
saluationis officii. Scdo ex hoc infer-
tur q; ei debet3 merito benedictōis be-
neficiū. Scda ps ibi. Benedictū ē lig-
nū D3 ig3. Sed 7 ab initio. i. parū post
mūdi exordiū: qā i pncipio scde etatis
schī sub noe cū pirēt supbi gigātes in q
notat3 pditōis pctōy. cā 7 rō. Erāt enī
supbi trem carnales 7 luxuriosi. Isaie
xxvi. Terrā gigātū detrahes i ruinas
Spes orb3 trarū. i. semiariū gnīs hūa-
ni. noe videlicet et filii ei3 et vxores fi-
liorū eius ad ratē. i. archā refugiēs re-
misit seculo semē natitatis. i. semiari-
um ppagatiōis qd mūdo fuit fere sub-
ctū cū nō starz nisi i octo pfois q; sc3 ra-
tis v3 archa mā tua. i. potētia gubna-
ta erat. Et iō merito debz illd lignū ab
hoib3 bndicti Vñ subdit. Benedictū ei
lignū p qd fit iusticia. bndictū. i. bndic-
tōe dignū. lignū iq. i. archap qd fit iu-
sticia. i. sal3 7 pseruatio iustoy peūtib3
mal3. Vñ dixit dñs ad noe. Gn. vii. te
eividi iustū corā me i gnātōe hac. Si
cut aut illd lignū qd ē archa dignū fu-
it bndictōe. Ita lignū qd ē idolū ē dig-
nū maledictōe pp3 duo. Tū rōe faciē-
tis q; peccauit fabricādo qā de3 phibu-
it fabricari. Deu. xxvii. Maledict3 hō
q; facit sculptile 7 pflatile. Tūz rōe rei
facte q; idigne cognoiat3 de3 i piudiciū
maiestat3 etne. i. dīne Dicit3 ig3 pstru-

CA. XIII.

ēdo textū sic. Idolū aut qd fit p man3
maledictū ē 7 ip3 s. idolū 7 q fecit illd
Et subdit rōez dicēs. qā ille qdē opera-
tus ē id qd licuit. Illd at cū esset fragi-
le de3 cognoiat3 ē. Vñ seq3. Similiter
autē odio sūt deo impi3 7 impietas eius
. i. idolatra et idolū suū. Vbi notādūz
q; idolū accipit3 tripliciter in pcessu isto
a ¶ Vno mō p materia ligneavel la-
pideavel metallina et sic vñ ē q; ido-
lū est aliqd. Scdo mō accipit3 p diabo-
lo pside te tali idolo 7 ficetiā est aliqd.
Tercio mō accipit3 idolū qñ p quodaz
cōposito ex deōne 7 materia figurata
sicut hō cōponit3 ex corpore et aīa. Et
sic loq3 ap3s. i. ad Cori. xviii. Sc3 q; ni-
hil est idolū i mundo. Scdo mō accipi-
tur idolū cōit3 i littera cū subinfertur
Etenī qd factū ē. i. diabol3 q; d3 idoluz
scdo mō et pside te illi qd factū ē. i. ma-
terie figurate cū illo qui fecit tormē-
ta patiet3 in inferno. ¶ Circa illā dau-
sulā videlicet Bndictū lignū per quod
fit iusticia. Notādū est q; in ligno cru-
cis multiplex iusticia facta fuit. Prio-
quia homo repedit quod abstulerat.
Diabol3 deuincat3 p illud i quovicerat
Primo ergo homo repedit qd abstu-
lerat B ¶ Iustū est enī q; fm formā
et quātitatē delicti fiat emendatio cū
restitutiōe ablati. Hō aut fructū veti-
tū acceperat ab arbore et hō christus
fructū vite restituit arbori. homo de-
lectatus est in oi suo sēsū illicite: et hō
christ3 punit3 ē in omni suo sensu in-
iuste. Penā enim habuit quo ad tac-
tū in flagellatione crucifixione et co-
ronatione. Quo ad visum considerā-
do ma trē lacrimatē 7 discipulū quē
diligebat. et iudeos insultātes. Quo ad
auditū. Audiuit enī opprobria 7 blas-

LEC. CLXII.

phemias. Si fili3 dei es descēde nunc
de cruce et multa alia. Quo ad gustūz
Gustauit enim acetū cum felle mix-
tum. Quo ad olfactū Odoratus ē spu-
toruz fetorē. Isa. i. Faciē meā nō auer-
ti ab increpātib3 et cōspuētibus in me
De ista iusticia dicitur. Ro. v. Sicut p
vñ delictū in oēs hoies cōdēnatiōe
nit: ita p vniū iusticiā i omnes hoies
iustificatiōe ¶ Secundo iustū fuit
vt sicut diabol3 hoiez in ligno decepe-
rat 7 vicerat p lignū fallere 7 viceret.
fm illud Ouidii. Iust3 v3q; fuit nec ē
lex egorvlla. q; necis artificē arte peri-
re sua. In ps. Iust3 dñs i oib3 vniū suis.
Ergo bndictū lignū crucis p qd fit iu-
sticia. De hac iusticia loq3 mgr3 sniary
li. iiii. dis. xx. rddēs rōez qre xps voluit
nos sic liberare nō potētia sed iusticia
Iō igt potētiā vicē noluit: qā diabolus
vicio pueritat3 sue amator ē potētie 7
7 defertor oppugnatorq; iusticie. In q
illi hoies eū magis imitat3 q; neglecta
v3 etiā posa iusticia potētie magis stu-
dēt. ei3 q; adeptōe letāt3 v3 cupiditate i-
stāmāt3. Ideo placuit deo vt nō potētia
s3 iusticia vicēs hoiez eruerz i q; homo
imitari eū discēt. Igr bndictū lignūz
p qd fit iusticia. Lignū nāq; crucis be-
nedictōe dignum ē. Ipsum enim est
pons per quem christus transiuit: lec-
t3 q; christus dormiuit. scala per quā
christus ascendit. libra in qua redem-
tio nostra pependit. Primo ergo ipsa
crux est pons per quem christus tran-
siuit fluuium mundane vanitatis 7 su-
per quem calcare debemus pedibus
affectionis vt nos supportet a flucti-
bus inundantibus peccatorum. ¶ Et
sicut quilibet contemnens pontē peri-
ditatur et submergitur: ita quilibet
M. iiii.

q̄ n̄ supportat̄ a cruce nec ei inicit̄ saluari n̄ p̄t̄. Cori. p̄. Verbū ei crucis penit̄ quidē stulticia est. his aut̄ qui salui fiūt id est nobis v̄tus dei est Vñ de cruce p̄t̄ exponi illd̄. Sapie. x. Cū aq̄ deleret trā saluauit iterū sapia per p̄t̄ibile lignū iustū gubernās. Vñ maxim⁹ in f̄mōe de martyrib⁹. Crux inq̄t nō solū itelligat̄ lignū patibuli s̄ pievite v̄tutisq̄ p̄positū. Vñ ois xp̄ia ni vita. q̄ fm̄ euāgelū vixerit crux est atq̄ martyriū. Iste est p̄s fix⁹ z̄ immobilis sed est p̄s q̄ leuat̄ et attrahit̄ de nocte. Vñ q̄ voluerit sup̄ istū p̄tem trāsire oportet q̄ veniat de die Dies ē vita n̄ra: mors est nox P̄s crucis penitētie eleuat̄ z̄ subtrahit̄ a pedib⁹ nostris i morte. Quare scribit̄ Ecc̄. xvii. Cōfiteri dño añ mortē. A mortuo q̄ nihil perit cōfessio. Hoc ē figuratiue lignū qd̄ dñs oñdit moȳsi. Exodi. xv. Cū enī pp̄s venisset in Ramathaz in uenisset aquas ita amaras q̄ eas nullo mō bibere potuerit: clamauit moȳses ad dñz. Qui oñdit ei lignū qd̄ cuz imissū fuisset in aq̄s dulcorate sūt aq̄z scē sūt potabiles Isto mō moralit̄ si q̄ cūq̄ p̄nia in hac vita nobis amara videatur imittat̄ lignū crucis. i. recogitet̄ qd̄ ibi passus ē xp̄s: fiet dulce nobis q̄cqd̄ p̄ eo biberim⁹. Vñ ysid. de sūmo bono sic inq̄t Si passio redēptoris ad mēoria reducat̄: nihil tā durū qd̄ nō eq̄ aio tolere. Parua ei toleramus si recordamur qd̄ biberit ad patibulū q̄ nos iuitat ad celū Ille enī op̄ probria: p̄t̄umelias irrisiōes: alapas: sp̄ta: flagella: spineā coronā: crucēq̄ sustinuit Et nos nisi ad n̄raz p̄fusiōez vno f̄mōe fatigamur: vno v̄bo dei i mur. ¶ Scdō lignū crucis ē lect⁹ in q̄

xp̄s dormiuit Q̄ n̄ ei aliq̄ dñi reclinat̄ se in meridie ad dormiendū in estate solet fenestra thalami sui claudiv̄t q̄tius dormiat. Isto mō q̄n fatigat̄ xp̄s de misera ista vita: dormire volebat i lecto crucis: fenestra mūdi videbatur clausa q̄n fctē sūt tenebre sup̄vniuersā terrā a sexta hora vsq̄ ad nonā: vt d̄ eo merito dicat̄ illd̄. ii. Paral. xxiiii. Occiderūt eū in lectulo suo: mortu⁹ ē Vbi fuerunt duo in lectovno. Diuinitas z̄ hūanitas. Vna assumebatur ad penā: alia relinq̄bat̄ libera: q̄a pati nō potuit Et bñ p̄t̄ lignū crucis vocari lectul⁹: nō p̄fecte lect⁹ Nā ita strictū fuit z̄ breue q̄ nec habuit vbi caput suū redinaret: nec vbi genua posset reclinare. Vñ de eo p̄t̄ exponi illd̄ Ge. i. De. Jacob. Finitis mādatis qb⁹ filios instruebat: collegit pedes suos sup̄ lectulū z̄ obiit. Hoc fuit ferculū qd̄ fecit sibi. Salomō de lignis libani Cati. iiii. Et dicit̄ ferculū a fero fers nō p̄ ferculo escar⁹. s̄ ē gen⁹ vehiculū qd̄ vulgo lectica d̄r Tertio lignū crucis est scala p̄ quā xp̄s ascēdit. Ascēdit ei sicut Ionthas reptās manib⁹ z̄ pedib⁹. p̄. Regū. xiiii. Hec ē scala quā Iacob vidit in sōnis cui⁹ cacumē attingebat celū z̄ angelos q̄q̄ dei vidit ascēdētes z̄ descēdētes et dñz in xū scale Gen. xxviii. Sup̄ istā scalā oportz̄ ascēdere si ad celū velim⁹ venire: nec ad verā gl̄az. alia via p̄. p̄t̄ qd̄ dicebat ap̄ls gala. vi. Mihi aut̄ absit gl̄ari nisi i cruce z̄ c̄. ¶ Quarto lignū crucis ē libra i q̄ n̄ra redēptio p̄pedit. Dites z̄ nobiles q̄n pecuniā soluūt in maḡ quāntitate nō nūerāt: s̄ p̄derāt siue librāt. Paupes ei sp̄nūerāt Tñ si vtrūq̄ fiat de pecuniā viz q̄ p̄de ret̄ z̄ nūeret̄. tūc p̄t̄. oīno p̄stare d̄ quā-

titate. Nā possibile ē q̄ cert⁹ nūer⁹ denariorū puta. xx. solidi deficiāt a libra i p̄dere. Et itez̄ possibile q̄ aliqui. xix. solidi p̄derāt vnā librā: s̄ deficiāt in nūero. Et q̄a apud xp̄z scā est copiosa n̄ra redēptio voluit n̄ solū nūerari. iuxta illd̄ ps̄. Dinūerauit oīa ossa mea. imo voluit p̄derari vt oñderet nobis illd̄ Ecc̄. vi. Amico fideli nulla ē p̄a ratio. Et nō est digna p̄deratio auri et argenti p̄a bonitatē fidei illi. Ponebant̄ ḡ xp̄s q̄si in vno appēdiclo libre et hō p̄ctōr i alioz iuētū ē. q̄ sicut xp̄s sufficētissime p̄derosū realit̄ descēdit ad mediū qd̄ est simplicit̄ deorsuz̄ q̄n aīa cōiūcta deitati descēdit ad ifer nū q̄ est circa cētrū mūdi. Et quāto ip̄ se descēdit tāto hoīez p̄ctōrē exaltauit viz vsq̄ ad celū z̄ sic v̄ificabat̄ illd̄ Eze. xvii. Hūiliaui lignū sublime z̄ exaltaui lignū hūile. ¶ LEC. CLXIII. ¶ Ropt̄ hoc et in ydolis nationuz̄ nō erit respect⁹. q̄n creature dei in odiū scē sūt et in tēptationē aīe hominū et in muscipulā pedib⁹ insipientium. Initiū enī fornicatōis est exq̄sitio ydolorū z̄ adinuētio illorū corruptio vite est. Neq̄ enī erāt ab initio ne q̄ erūt imp̄petuū: sup̄uacuitas ei hoīz̄ hec adinuēit in orbē terraz̄ ideo breuis illorū finis adiuuent⁹ est. ¶ Postq̄ reprobata est ydolatrāz̄ fatuitas pp̄t̄ idoli iutilitatē In ista pte p̄dicat̄ culpe eorū irremissibilitatē ¶ Et circa hoc tria facit P̄rio p̄dicat̄ eorū iustā p̄nitionē. Scdō allegat̄ pene rōez. z̄ tercio ponit rōnis p̄bationē. scdā ps̄ ibi. Qm̄ creature dei z̄ c̄. tertiaps̄ ibi. Initiū fornicatōis. Dicit ergo p̄mo sic. p̄pter hoc viz q̄ ydolatre sunt odibiles deo. Ideo et ydolis nationū. i. demo-

nibus presidētib⁹ ydolis ap̄ diuerfas natōes nō erit respect⁹ mie. Abacuck p̄mo. Mundi sunt ocl̄i tui ne videas malū et respicere ad iniquitatē nō poteris. Et ratio hui⁹ subdit̄ q̄a p̄ abusu hoīm et istigationē demonū creature dei que fctē sūt et ordinate fuerūt ad honorē dei z̄ p̄fectū hoīm cōuerse sūt in odiū dei. vt de⁹ pp̄t̄ illas in odiū habeat̄ z̄ hoies decipiāt̄ et p̄dant̄. z̄ hoc est qd̄ dicit̄. qm̄ creature i odiū dei scē sūt. nō q̄ creatura in ydolo odiatur a deo. q̄ nihil odit eorū q̄ fecit: s̄ q̄a per suggestionē diaboli factū est ydolu in odiū dei. id ē vt de⁹ odia⁹ duz̄ hōr sibi debet̄ subtrahit̄ et ydolo ip̄edit̄. Et in tēptationē aīe id ē aiab⁹. hoīz̄ z̄ in muscipulā s̄z̄ deceptōis pedib⁹ insipientiū. ¶ Et hec est causa q̄re ydolis nationū n̄ est respect⁹. Et q̄ hec causa sit v̄a p̄bat̄. q̄a initiū fornicatōis aīe recedētis a deo. est exq̄sitio ydolorū et adinuētio illorū corruptio vite est. vite viz creature rōal̄ q̄ ad cultū dei v̄i ē ordinata naturalit̄. Fornicatio s̄z̄ p̄p̄ia dicitur a fornix fornicis q̄ est arc⁹ v̄l curuatura in parietel vel edificio: q̄a in talib⁹ locis meretrices p̄stituebāt̄. Est ei fornicatio amor a legitimo cōnubio solut⁹ z̄ vag⁹ ex p̄lede libidis p̄fectā deq̄ licētia. Scripture at̄ solēt vocare fornicationē oēs illicitā corruptionē sicut ē ydolatria: auancia ex qb⁹ fit trāsgressio legis dine fm̄ illd̄. Perdes oēs qui fornicat̄ abs te. Hec papias Q̄ d̄ at̄ ad inuēta fuerit p̄bat̄. q̄a si fuisset p̄ dinā p̄ductōez fuisset in opa sex dierū: qd̄ nō est verū Maneret̄ etiā sp̄ qd̄ planū est eē falsū: q̄a destruet̄ añ finē mūdi. Et hoc est qd̄ subdit̄. Neq̄ ei errāt ab initio: neq̄ erūt in p̄petuū. Enī p̄ q̄a:

ga supracuitas id est vana hoīz ociofi-
tas hec adiuuent in orbē terrarū. Et iō
breuis illorū finis adiuuet est. Opera
enī dei pseuerāt in eternū: opa hoīz ha-
bebūt finē. Actū. v. de verbis gamali-
elis. Si est ex hoīb⁹ p̄siliū hoc aut op⁹
cito dissoluē. Si vō ex deo nō poterit
dissoluerē illd̄ r̄c̄. Sic ergo p̄mo tā-
gitur adiuuetio ydolorū in ḡnē: s̄z cō-
sequēter p̄sequit̄ de eorū adiuuetione
in specie. a ¶ Circa illā clausulam
Intiū fornicatois: est exq̄sitiō ydolo-
rū sciēdū q̄ moraliter loquēdo q̄tuor
genera ydolorū in ecclā repimus. viz
ydolū trāsparetiē figuratiue simula-
tionis. ydolū p̄cupie et pecuniatiē cō-
gregatiōis. ydolū negligētiē et defe-
ctiue plātōis. ydolū incōtinētiē et alle-
ctiue cōpositiōis. Primū ḡ ydolū desi-
gnat simulatores et ipocritas. Scd̄z col-
lectores et pecuniarchas. Tertiū recto-
res: s̄z ideotas. Quartū designat mu-
lierculas lubricas et lasciuas. Primo ḡ
ipocrita p̄parat̄ ydolo. Sicut enī ydo-
lū habet extrinsec⁹ effigiē hoīs viui: s̄z
caret corde intrinsec⁹ et oīb⁹ p̄tib⁹ sp̄ua-
libus: ita tales vidētur viuere vita gr̄e
et tñ interi⁹ mortui sūt in corde p̄ pec-
catū. Hi plerūq̄ lapsos dānāt iudicat̄
sine passiōe vt eo rectiores et mūdi-
ores credant̄ q̄ in reos seueriores mō-
strātur. De tali bñ dicit Iero. in quadā
ep̄la. Int⁹ neroz foris catho tot⁹ abigu-
us. mōstrū est velut q̄dā bestia p̄ficta q̄
vocat̄ chimera. Et q̄ tales nōnūq̄ iue-
niūt̄ i statib⁹ et gradib⁹ ecclīasticis me-
rito p̄q̄rit̄ dñs per p̄phētā Iere. xxxii
Posuerūt ydola in domo i q̄ iuocātū
est nomē meū et polluerūt eā. Cōtra ta-
les existēs in religiōe q̄ habit⁹ scita-
tē putant sibi sufficē dē metricē. Am

pla corōa: nimis nigra vestis: bota ro-
tūda. Nō faciūt monachū s̄z mēs a cri-
mine mūda. Scd̄z gen⁹ ydolorū est cō-
cupiscētiē et pecuniatiue p̄gregatiōis.
De q̄ d̄r Osee. viii. Argētū suūz aurū
fecerūt sibi ydola vt int̄irēt. Hoc scilz
māmō d̄r qd̄ adorāt auari. Vñ et aua-
ritia ydolorū seruit⁹ appellat̄ Ephe. v
Glosa Istā ydolū auarū significat cui⁹
de nūm⁹ est. Talis nūmū adorat et co-
lit vt deus. Diligit enī nummū plusq̄
se: sicut xp̄ian⁹ debet diligere xp̄s. Hoc
p̄z: q̄ aiaz suā ponit pro pecunia acq̄-
redat̄ nō pōt maiorē dilectionē oñdē
testāte saluatore Io. xv. Maiorē hanc
dilectionē nēo habet vt aiaz suā q̄s po-
nat p̄ amicis suis. S̄z tñ amare pecu-
niā q̄tum deum: iniquū est valde. Vñ
Ecc̄. x. Nihil iniquū q̄ amare pecuni-
am. Hic ei habet venalē aiaz suā p̄ pec-
unia. Nā illā cōtinue cōtēplāz et de ea
frequēter meditāz. Vñ Gen̄. xlii. Cō-
tēplati sūt pecuniā in ore sacci. Tales
pecuniarū amatores a pecunia sua nū-
q̄ spōte separātur sed cor eorū solū in
pecunia regescit Mathei. vi. Vbi est
thesaurus tu⁹ ibi est et cor tuū.) B
Quia pecunie sue obediētā suat ma-
gis q̄ deo. et iō in ifernū descēdit Ecc̄. x.
Pecunie obediūt oiaz in fine descē-
dūt ad iferna decepti. Amos. ii. Exce-
perūt eos ydola sua postq̄ abierūt pa-
tres eorū. Hoc est ḡ ydolū p̄cupiez pe-
cuniatiue cōgregatiōis Aris. p̄. politi.
disiungit triplicē pecuniatiōē. Na-
turalē. Capforiā vel obolestoticā. et vsu
rariā. Pecuniatio natural̄ p̄sistit in cō-
mutatiōe fructuūz aialūz et rerū natu-
raliū p̄ pecunia. et hec est p̄s yconomi-
ce et laudabilis. Pecuniatio capforia
est circa cōmutatiōē numismatū et a

numismate incipit et in numisma ter-
minat. Et hec est vitupabilis si fiat p̄p̄-
lucrū suū p̄p̄riū: q̄a nōviti⁹ pecunia ad
finē suū debitū. Pecunia naturalis vt
yconomica etiā cōsistit in cōmutatiōe
rei naturalis p̄ pecunia. et hec est lau-
dabilis p̄s yconome vt politice. Ca-
pforia ḡ est duplex. s̄z Obolestotica q̄
est circa cōmutatiōes numismatū vt
vna moneta cōmutat̄ pro alia et hec
est vitupabilis et inaturalis: q̄a nōviti⁹
pecunia ad finē suū. Alia vō est vsu-
raria et hec est odibilis et maxie abhoi-
abilis. q̄a finis et fruct⁹ pecunie est eius
vsus. et ideo q̄ concedit alteri pecuniā
cōcedit sibi vsū et q̄a p̄ vsu petit. de ali-
eno petit. et ideo peccat. ¶ Tertiū ge-
nus ydolorū est ydolū negligētiē de-
fectiue plātōis hoc ydolū bñ recipit
hōres et nihil v̄tutis habet. portat gla-
diū vt hastā et nūq̄ p̄cutit seu castigat
Eodē mō plāt⁹ negligēs recipit hōres
et ponit in loco solēz et habet auctori-
tatē corrigēdi defect⁹ et nihil facit. imo
sicut videm⁹ q̄ passerēs et aues aliē fe-
dāt sup caput ydoli nō obtāte gladio
suo v̄fatili. ita nōnūq̄ dissoluti et lasci-
ui sedēt et regescūt sup caput plati. Ta-
les sunt sibi familiares seruiētes et cō-
siliarij et ab eo supportātur a quo de-
berēt argui et puniri. Vñ ipi eum fe-
cib⁹ fedāt: q̄a culpis suis dānabilē eū p̄-
bant Tali plato dicit̄ zacha. xi. O pa-
stor et ydolū derelinquēs gregē. Au-
lus gelli⁹ noctū atthicarū libro. vii. et
ponit. Thaur⁹ in cōmēto suo sup pla-
tonē Puniedis p̄ctis tres eē causas ex-
timatū est. Vna q̄n adhibet̄ pena ca-
stigadi et emēdadi gr̄avit is q̄ deliquit
attēti⁹ fiat correctior q̄. Alia p̄digni-
taset auctoritas in quā peccat̄ tuēda

est ne p̄termisā ai aduersio cōtemptū
eius pareat. Tertia est propter exēplū
vt ceteri metu pene terreātur. Quar-
tum genus ydolorū est ydolū incōtinē-
tiē et allectiue cōpositiōis vt mulier or-
natu meretricio p̄parata ad capiēdas
aias cōposita et circūornata vt simili-
tudo templi. Hoc est ydolū zeli ad puo-
candū emulationē. Eze. viii. Ista sunt
ydola in quib⁹ demones dant respōsa
fallacia: et libidinis incēsiua. Radiāt
auro et argēto et gēmis et vestib⁹ p̄cio-
sis et nihilomin⁹ sūt intrinsec⁹ vile lu-
tum. Vnde metricē dicit̄ Auri nobi-
litas luteā si vestiat ollā. Nō tñ hinc se-
quit̄ hanc minus esse lutū. Contra ve-
ro curiositatē ornat⁹ vt exinde p̄sona
quelibet virum vel mulierē ad illicitū
amorem alliciat. Dicit̄ beatus Ieroni-
mus in quadā ep̄stola. Si vir⁹ vel mu-
lier ad illicitum amorem se ornaue-
rit et vultus hominū ad se prouocau-
erit et si nullum damnū inde sequatur
iudiciū tamen patietur eternum: quia
venenū attulit si fuisset q̄ biberit. Hec
ille. ¶ Et de istis potest exponi p̄ma p̄s
lectionis hodie. In ydolis nationū
nō erit respect⁹. Hoc est nō licet viro v̄-
tuoso et bono tale ydolū respicere. Iu-
xta illud Ecc̄. ix. Ne respicias mulie-
rem multiuolā ne incidās in laqueos
illius. Et infra Auerte faciē tuā a mu-
liere cōpta et ne circūspicias speciem
alienā. Iste creature sūt de quib⁹ dicit̄
in littera Quoniā creature dei in odi-
um facte sunt: videlz ipius dei et in-
terpretationē aime hominū: in mu-
scipulā pedibus insipiētū. In hac mu-
scipula captus est dauid. Hoc etiā ydo-
lūz sapiētē salomonē ad culturā ydo-
lorū perduxit. iiii. Regū. xii. Hec ydo-

la fugienda sunt et non exgreda p curiosi
tate. qd sicut dicitur in lra. Inuitu fornicati
onis est exgreda ydolorum. Na impossibi
le est qd homo curiosus et lasciuus se socians
istis ydolis non corrupatur ab istis. vel ho
mo diligenter exquirens et comemo
ras cogitatio de specie mulierum. vt faci
ant sibi idola et sic natio pparat sibi ca
sa. Vnde in uita patrum narratur de quo
da qd noluit alloqui mulierem. imo nec
matrem nisi clausis oculis. Et qd senes tunc
tempus noluerunt videre mulieres: a quibus
dum quereret de causa. Responderunt qd cogitatio
nes sunt sicut picture ingetantes ex co
meratione reru uisaru. ¶ Nota fabu
la Ouidii. Methamor. x. de pugna le
onis contra pictorem etc. Et ideo summa
cautela est ista ydola esse fuga. Na pugna
est difficilima et hoc satis inuuit apo
stolus. 1. ad. corin. x. Fidelis inquit deus qd
non patietur uos temptari contra illud qd po
testis sed faciet cum tetatione etiam puen
tium ut possitis sustinere. Propter qd caris
simi fugite ab idolorum cultura. q. d.
Licet necessariu sit ut tetemini non ta
men tetabimini super id qd poterit: nisi
uos psumptuose oportunitatibus ingerat:
et ideo fugite ab ydolorum cultura etc.

LECTIO. CLXIII.

Acerbo enim luctu dolens pater cito
sibi rapti filii fecit imaginem et illum qui
tunc quasi mortuus non fuerat nunc tanquam
deum colere cepit et constituit in seruos su
os sacra et sacrificia. Deinde iterum
eius tempore inualecente iniqua consuetudine hic
error tanquam lex custoditur et tyrannorum im
perio colebantur signa. ¶ Per spiritus
sanctus multipliciter reprobant supersticiosas
ydolorum adorationem. In ista parte incipit
enarrare ydolorum primariam adinuetio
nem. Et circa haec duo facit. Primum ostendit

quomodo ydola adinueniebantur. Secundo quot
ex eis mala sequebantur. Secunda pars ibi.
et non sufficeret. Circa primum tria facit
Nam primo agit de ydolorum adinuetione
Secundo de ydolatrie continuatione Et tertio
de eiusdem augmentatione. Secunda pars
ibi. Deinde interueniente. Et tertia ibi
Prouexit. ¶ Circa primum tria narrat. vi
delicet ydoli factura. ydoli culturam.
et cultus seruandi legem siue censuram. Mo
tuum autem ad ydolum construendum. p
mo fuit amor deordinatus patris carnalis
ad filium suum qd filio iam defuncto dolens ut
tra ratio mensuram modum iam excogitauit
quomodo tantum dolore delinire ualere et ac
cessit sculptore effigiari fecit filium ut
quem realiter habere non possit: saltem hret ap
paret. Sicut ei dicitur An. i. poetria Homo
naturaliter delectatur in repetitione sui. Et
quod unusquisque seipsum deo colit quod summe dili
git ideo ex deordinata dilectione ad filium
cepit talis patris fatuus imaginem filii colere tan
quam deum et in seruos suos qd sibi predicere
non audebat legem statuit de solennitatibus
et sacrificiis faciendis eidem. ¶ Ista
historia de ortu ydolorum narrat magi
ster in speciali fulgentii mitologia. li. i.
Et alexander nequam in scitillario poetarum
c. i. Fuit inquit in egipto uir ditissimus nomine Si
rophanes. Hic habuit filium unigeni
tum quem immoderate diligebat. con
tigit filium mori cuius simulacrum
patris in nimio dilectionis affectu in edibus
suis constituit. dum qd tristitie quesiuit re
medium seminariu potius doloris iue
nit. Denique simulacrum illud ydolum di
ctum est quod nos latine specie doloris di
cum Familia ergo Sirophanis in adu
lationem domus flores offerebat ydolo:
coronas plectebat odoramenta succere
debat. Rei etiam ad simulacrum confugie

CA. XIII.

tes ueniam sunt adepti. Veneratque sunt
illud potius timore quam amore. Vnde petro
nius lacedemoniu. Primum in orbe deos
fecit inesse timor Huni historie narra
tor antiquissimus est Dyaphanes lacede
moniu auctor sed fulgentii uerbi supra.
Vnde secundum magistrum in historia scola
stica super sedem capitulum Gen. Alia narrat
historia de ortu idolorum. Dicit enim qd
Ninus rex assiriorum mortuo Gelo pre
suo in solacium doloris imaginem patris
fecit. cum tantam exhibuit reuerentiam ut qd
bulibet reis qd ad eam confugeret pceret
propter qd ceperunt homines illi simulacro di
unos honores impendere et huiusmodi exemplo
plurimi caris suis mortuis imaginez
dedicauerunt. Ista historia narrat Gre
sup illud Lu. xi. In beelzebub principe
demoniorum eicit demonia. Nec inter
istas historias est repugnantia: quia ori
go idolatrie in diuersis regionibus diuer
sos habet inuictores. Vnde Ninus rex ni
niue primus fuit apud assirios. Siropha
nes autem primus apud egiptios Et quia apud egi
ptios maxime idola colebantur placuit Sa
lomoni in hoc loco ydolatrie egiptiace
tangere inuictorem. Sicut ei docet hermes
trimegistus libro suo logostileos quod
est uerbu perfectu. In egipto potissime et re
ligio sissime fiebat idola et colebantur unde
dicitur qd egiptus est imago celis mundi toti
us templu. Prophetabat tamen mirabiliter
de egiptice religionis destructioe Et dicit
sic. Tunc terra ista scissima sedes dubro
rum atque templorum sepulchrum erit atque mor
tuorum plenissima. O egipte. religionu
tuarum sole superunt fabule. et eorum incredi
biles posteris tuis sola superunt uerba
lapidibus iactata. tua pia causa narrabitur. Hec
ille. Quia igitur in egipto ydola maxime
colebantur placuit salomoni in hoc loco por

LEC. CLXIII.

ditine narrare: quod apud egiptios facta fuerit
De multitudie uel ydolorum dicit Cytho et
ponitur in glo. lactatu qd optimi quod uiro
rum deorum honore psecrabatur. Hinc romani
cesares suos consecrauerunt et mauri re
ges suos et sic paulatim ceperunt religio
nes inuariis puicis celebrari. Consequen
ter in citatibus et urbibus tanta uiri qd seie pro
ut utis aliqua priuilegiu isigne pita for
titudinem castitate uel sciaz deificari ce
perunt Vnde Isido. viii. ethi. c. xi. Quos
pagani deos asserunt homines oli fuisse. p
dunt et primum cuiusq; uita uel merito co
li apud suos post mortem fecerunt ut apud
egiptu. ysis. apud cretam iupit: apud mau
ros iuba: apud latinos faun: apud roma
nos grin: qd et romul: ysis fuit filia re
gis pithi dicta qd de grecia ueniens in egi
ptu docuit egiptios lras et culturam ter
re: et ideo eam post mortem deam habuerunt Iu
piter a iuuado dicitur quasi inuictus pater fuit
autem filius saturni rex crete expulso pa
tre de creta. Iuxta illud Primum creteis sa
turnis uenit ab oris Hic deificatus est propter
multa mirabilia qd fecit maxime apud Cre
teses. Sicut iuba fuit rex maurorum.
Faun: latinorum. grin: qd et romul: pri
mus conditor urbis rome Reduendo ergo ad
litteram exponenda est de sirophane egiptio
Iste ei pater acerbo luctu dolens cito rap
ti filii fecit imaginem Et potest hoc aduerbi
um cito determinare si pncipiū rapti et e
sensus qd filius ille ante maturam etatem mo
riebatur: et ideo quasi raptus patri dicitur. Vel
potest hoc aduerbium cito determina
re hoc uerbum fecit et erit iste sensus qd
stati filio mortuo imaginem sibi statuit
Et illum qd tunc quasi homo mortuus fuerat id est
uere et realiter mortuus fuerat. nunc
id est post mortem. tanquam deum colere cepit
exhibendo sibi latrā id est cultu debitum

soli deo. **A** Nota q̄ q̄si aliq̄n ponitur p̄ silitudine sicut. ii. Ad Cori. vi. ca. quasi tristes semp̄ at̄ gaudētes Aliq̄n aut̄ p̄vitate. Sicut Ioh. p̄. Cum gloriā vidim⁹ quasi vnigeniti a patre: plenum gratia et v̄tate. Et constituit int̄ suos suos sacra id est dies solēnes et sacrificia id est oblatōes. Cōsequēter agit de de puerfacti uatōe. Inualuit aut̄ iste error p̄ at̄iquā cōsuetudinē tyrānorū coertionē et potētā. Vñ dicit sic. Int̄ueniēte tpe et cōualescēte iniq̄ cōsuetudine quamuis pprie loquēdo scd̄z iuristas cōsuetudo nō pōt eē iniq̄: q̄a iniqua assuefactio et corruptela nō est cōsuetudo: large tñ loquēdo cōsuetudo dicit̄ v̄sitatō quecūq̄ bona vel mala et sic iniq̄ cōsuetudine iualescēte hic error de colēdis ydolis tanq̄ lex custoditus ē et tyrānorū ip̄io colebāt̄ figmēta. **I**ux illā clausulā Acerbo enī luctu dolēs p̄r̄cē. **B** Notādū est q̄ circa modū lugēdi amicos decedētes multiplici se habēt hoīes his dieb⁹. Lugēt enī qdā ap̄d amicos suos defūctos fallaciē: simulatiuez cū fictōe Quidā p̄tinacit̄ et excessiue. et sine p̄solatōe. Qui dā sagaciē et caritatiuez ex pia deuotione. Prio mō lugēt inēdū filii mortē parētū in q̄s bonis succedūt. Vxor̄es maritos: a quorū societate libēter recedūt. Legatarū testatores q̄ eis bona legādo recedūt. Hi oēs nigris vestiunt̄ extrīfec⁹ et facies suas ext̄minat̄ tñ in mēte satis gaudēt Sicut forte iudas luxit mortē vxoris sue q̄ sue dicebat̄. De q̄ Gen. xxxviii. d̄r q̄ p̄ luctū p̄solatōe suscepta ascendit ad tōsores ouiuū suarū et diuertit ad thamar quaz̄ putauit meretricē. Sic etiā plāxit patrē suū gellia d̄ q̄ Martial̄ ep̄igmatū

li. p̄. Amissū nō flet cū sola est gellia patrē. Si q̄s adest iusse p̄siliūt lacrimae Nō lugeat q̄sqs laudari gellia q̄rit. Ille dolet v̄e q̄ sine teste dolet. Isti figurant̄ per m̄herē Thecūte cui dixit iob. ii. Reg. xiiii. Lugere te similia et induere veste lugubri et non vngaris oleo vt sis q̄si mulier p̄lmo iā tpe lugēs mortuū. **S**cdō mō lugēt imoderati q̄ sic lugēt mortē amicorū quasi talit̄ phēnit̄ int̄rēt quorū fatuitas ex decē rōnib⁹ declarā: que in duob⁹ v̄sibus p̄tinēt̄ seu icludunt̄. Hec his q̄n q̄ tibi: q̄ mortē plāgis amici. Mēsura statuāt̄: et gaudia leta reducāt̄ Vult deus et su⁹ est lex liberat oīa noscēs. Nec valet imo nocet: obstat̄ surget amabit. Prima ḡ rō ad on̄dēdā fatuitatē p̄tinacit̄ lugētū mortē amicorū accipitur ex cōsideratōe diue voluntatis cui nullo mō debem⁹ eē cōtrariū. Vñ Seneca ad lucillū. Placeat hoī q̄qd̄ deo placet ob h̄ ip̄m q̄ deo placet. Diuina enī volūtas p̄mar̄ sūma est causa oīm que fiūt. Cui⁹ alia causa q̄rēda nō ē se cūdū magistrū s̄niarū li. p̄. dif. xlv. Ergo si amicū quantūcūq̄ carū mortuū habeas cōsidera p̄mo hāc rōez q̄a de⁹ vult. Vñ Aug. de v̄a religiōe. c. xliii. Qui p̄fecte deū diligit non affligitur morte cuiusq̄: q̄m q̄ toto aīo deū diligit nouit nec sibi perire qd̄ deo nō perit. De⁹ aut̄ dñs est viuorū et mortuorū. Scdā cōsideratio q̄ iustū et licitū est vnicuiq̄ repetere qd̄ suū ē. **I**eroni. in eplā ad Marfiliiū et Cyrasiū. Nihil abstulit tuū q̄ dignat⁹ est recipere ppriū Creditū suū recipere decuit creatorē et nihil aliū decet q̄ creatori gratias agere mutuātū. exēplo sci Iob. Qui filiis orbatus et substāua tota p̄uatus dixit

Dñs dedit dñs abstulit. sicut dño placuit ita factū ē. Sit nomē dñi b̄ndictū. **T**ertio cōsidera q̄ necessitas moriendi est lex cōis oīb⁹. Si aliqd̄ factū est p̄tra amicū tuū mortuū: q̄ nō fuit set necessario euentū iuste cōqueri posses et plāgere. Iā vero nihil actū est nisi q̄ legi cōi toti generi hūano statutū est. Heb. ix. Statutū ē oīb⁹ hoīb⁹ semel mori Vñ Ambro. libro. iii. de morte satyri fratris sui dicit sic. Quid absurdū q̄ illā qd̄ scis oīb⁹ p̄scriptū quasi speciale deploras? hoc est amicū suū pra cōditionē extollere legē cōmunē nō recipere. nature cōfortiū recusare sensū carnis iflare. et carnis ip̄i⁹ mēsura re nescire De hac cōi lege dicit̄ metri ce. Pauperis et regis cōis lex moriēdi. Dat causā fletū si bene scripta legis. Gustato pomo null⁹ trāsīt sine morte Heu misera sorte claudīt homo morte. **Q**uarto cū lugere p̄ponis amicū cōsidera q̄ per mortē fit liber et de seruo. cert⁹ de dubio. beat⁹ de misero: q̄a dicit̄ Iob. xiiii. Homo natus de muliere breui viuēs tpe replet̄ m̄tis miserris. Vñ Aug. de v̄sitatōe ifirmorū. libro p̄mo dicit sic Quis numerare pōt p̄ntis vite molestias? Esurire fitire: algē: calē. lassari: et cetera inuēra bilia q̄ ex ip̄a p̄suetudine sola nob̄ domestica sūt. Et infra. Deniq̄ audaciē p̄nūcio: q̄a p̄ncipiū vite hoīs inuitū doloris est: finis ū reges. Philosophi v̄o qdā hoc nō ignorātes in ortu puerorū iugebāt. i morte aut̄ gaudebāt: p̄ hoc signātes q̄ hō ad laborē nascit̄: ad requiē aut̄ morit̄. Cōsimilit̄ aut̄ saluator q̄ de morte lazari nō plorauit qui pot⁹ dixit. Lazar⁹ mortu⁹ ē et gaudeo p̄pteros. In resurrectōe vero q̄n euz

ad vitā reuocauit plorauit: quia eū ad hū⁹ vite miseras reuocauit. Et paulo post dicit̄ ibidē aug. O mors desiderabilis. o mors oīm malorū p̄sentium finis. o mors laborū clausula. q̄tis p̄ncipiū: q̄s cogitare pōt tuarū vtilitates b̄titudinū? Nā male mori xpianorū nō est: bñ aut̄ mori cū xp̄ouere est Hec Aug⁹. Igit̄ mors liberat a fuitute: c. vñ Isido. libro. iii. de sūmo bono. Illi deplorādi sūt in morte quos miseros ifern⁹ ex hac vita recipit nō quos celestis aula letificādo icludit. **Q**uinto cōsidera dum mortē plāgis amici q̄ deus est oīa noscens. Ipse enim nouit quid vnicuiq̄ expedit potius quādō uiuere et quando mori nobis cōueniat. He igit̄ q̄nq̄ rationes in primover su tangūt̄ cum dicitur. Vult deus et c. **S**exto cōsidera q̄ luctus tuus imoderatus eū nō iuuat. Neq̄ enim ad vitā tam poteris eū reuocare. nec per talē luctum a purgatorio liberare. Et hoc fuit quod allegabat dauid. ii. Reg. xii. Cum filius suus carissimus langue- ret flebat et nō capiebat cibū. Cū autē mortu⁹ eēt surrexit de terra: lauit. cōmedit. et cōsolationē recepit̄ ait. Nū quid potero eū reuocare ampl⁹. Ego vadam magis ad eum: ille vero non reuertetur ad me. **S**eptimo cōsidera: quia luctus irrationabilis tibi ip̄si nocet qui lugēs et illi pro quo lugēs nō p̄dest. Iuxta illud Ecc̄. xxxiii. Repelle tristitiā a te Et infra. Neq̄ enim est cōuersio et huic nihil p̄deris et te ip̄sū pessimabis. Dū enī homo a tanta tristitiā absorbetur animum non habet liberū ad orādū pro illo quē luget. Octauo cōsidera q̄ aliquotiēs amici nos impediunt in virtute et avia salu-

tis. Nā cor nostrū ad mundū allicunt
 z ad gerendū sollicitudinē circa statū
 eorū et ob hoc ad minus obediūt deo
 et cōsiliis suis. Vñ aug. sup. Gēn. ad
 litterā. Sepe offendit deus ne offēdat
 amicus. Et ideo dispēsatiōe dina ple-
 rumq; cōtingit vt aici quos carnaliter
 dilexim⁹ subtrahant⁹ quatenus affecti
 ones nostre in deū liberius et integri-
 us extēdāt. Nota de heremita vidē
 te angelū filiū boniviri submergere.
 ¶ Nono cōsidera spem resurrectionis
 future: qā quē mō mortuū vides: alia
 redimū videbis. i. Tessa. iiii. Nolu⁹
 vos ignorare fratres de dormiētibus
 vt non cōtristemini sicut et ceteri qui
 non habent spem. Vnde Ambro. li.
 ii. c. iiii. de morte fr̄is sui. Cessauerūt
 inq̄t lacrimę mee qā d̄z aliquid fidos
 et p̄fidos intercesse. Fleant suos q̄ eos
 imp̄petuū estimāt interiisse q̄ sp̄z re-
 surrectōis nō habēt. nob̄ ū q̄b⁹ mori n̄
 nature s̄z huius vite finis ē: qā ip̄a na-
 tura ī meli⁹ repaē. mortē casus abster-
 gat oēs flet⁹. Hec ille. ¶ Decio cōside-
 ra qā si viuis fuerit tibi grat⁹ gratior
 erit tibi iā saluat⁹. Et iō d̄r ī v̄su Ama-
 bit. Sicut enim aici nri a torrente volupta-
 tis dīne iebriāt vt tam n̄l̄aten⁹ nostri
 obliuiscāt. sicut docet beatus aug⁹. ix.
 p̄f. c. iiii. loq̄ns de nebridio aico suo
 defūcto. His ḡ. x. p̄sideratiōib⁹ z moti-
 uis excessū dolor̄ mitigare debemus
 cū aicos n̄fos s̄. moriēdo subtrahi vidē
 m⁹: sicut notabilē suad̄z Ciprianus li.
 suo de immortalitate aīe. Nō sūt inq̄t lu-
 gēdi fr̄es nostri accersione dominica
 de seculo liberati cū sciam⁹ eos nō ā-
 mitti: sed p̄mitti z occasione nō eē dā-
 dā gētilib⁹ vt nos merito rephendant
 vt quos apud deū viuē dicim⁹. vt exti-
 ctos ac perditos lugeam⁹. Nihil enīz

p̄destv̄bis proferre et faciē destrūē v̄i-
 tatē. hec ille. Igitur cōtra istos excessi-
 ue lugentes nec istas decē cōsideratio-
 nes attendentes dicit⁹ signāt ecci. xxii
 Modicū plora sup mortuū qm̄ rege-
 uit videlicz a laborib⁹ et miseris hui⁹
 vite. Apoc. xiiii. Amō iā dicit sp̄rit⁹
 vt regescāt a laboribus suis. ¶ Tercio
 sūt qui lugent mortē amicorū sagacit̄
 et caritatiue et ex pia deuotione. Ni-
 hil enim trīstari in recessu amici iḡti-
 tudinis signū ē. Nimis vero trīstari de
 sperationē arguit de salute recedētis.
 Sunt aut̄ tres rōes quare cū rōe cōdo-
 lere possum⁹ moriētib⁹ bonis vir̄. Pri-
 mo qā pauci boniviri sūt in ecciā mili-
 tate: z de btō aug. legi⁹ q̄ quotiens de
 morte alicui⁹ boni sacerdotis audiuit
 doluit: nō qā sibi de statu suo timuit:
 sed quia paucos tales in ecciā dei reli-
 quit. Secūdo qā forsitan aliqua purgā-
 da secum deferūt q̄ ī p̄nti totalit̄ non
 impleuerūt. Tercio ex cōsideratione
 natural̄ miserie qua oportz nos p̄pter
 peccatū primi parētis mori putrefie-
 ri et incinerari. ¶ Et sic Thobias sepe
 liebat et lugebat mortuos. Thobic. ii
 Et deinde dicit⁹ ecci. vii. Meli⁹ est ire
 ad domū luct⁹ q̄ ad domū cōmuniū. In
 ea enim admonetur finis omniū viuē-
 tiū. ¶ LEC. CLXV.

Hos quos homines in palā hono-
 rare nō poterāt p̄ hoc q̄ longe
 essent elonginquo figura eorū allata
 euidentem imaginē regis quē hono-
 rare volebat fecerūt vt illū qui aberat:
 tanq̄ p̄sentē colerent sua sollicitudine
 ¶ Posita prima causa aduētiois ydo-
 lorum que fuit amor deordinatus ho-
 minū ad amicos et parentes. In ista p-
 te p̄fertur de cā secunda principali ei⁹
 dez error̄ que fuit supbia et vana abi-

tio regū z principū ad dñatiōes et ho-
 nores. ¶ Principēs z tyrāni vo-
 lētes honorari nō solū a p̄fētib⁹ sed
 etiā ab absētib⁹ dedicauerūt vel ordia-
 uerūt sibiūpis imagines quas mltipli-
 cari fecerūt z apud remotas nationes
 statui et veneratiōe seruari vt vbiq; ti-
 merēt. Vñ sibiūpis honores dīnos fe-
 cerūt attribui infirmitatē hūane obli-
 ti. Sic Nabuchodonosor p̄cepit Holo-
 ferni oēs deos terre exterminari vt ipse
 solus deus diceret ab aliis nationib⁹
 q̄ potuisset holofernis potētia subiur-
 gari. Sic Gaius caligula imperator p̄
 vniuersū mūdū imaginē suā misit vt
 ab oib⁹ tāq̄ de coleret. Dicebat enī se
 fratrem iouis eē. Vñ z vnicā filiā q̄ ha-
 bebāt posuit inter genua iouis vt post
 q̄ egressa eēt de genib⁹ iouis: coisvtri⁹
 q̄ filia videret. Iste Gaius mandauit
 petronio quez iudee p̄fecerat p̄ ptore
 q̄ statuā suā erigeret in ierusalē eo q̄
 intellexerat solos iudeos cultū statue
 sue recusare. Quo audito iudei ad pe-
 tromiū accesserūt supplicātes vt nullo
 ad cultū statue cesaris eos hortaretur
 qā citi⁹ vellēt occid̄z se iugulari obtu-
 lerūt et iurabāt q̄ nūq̄ ampli⁹ trā co-
 lerēt: z sic inedia afflicti morerēt. Sic
 Herodes agrippa duos honores aba-
 dulatorib⁹ recepit. Sicut dicit⁹ Actū
 xii. Qui iē honores sibi factos budo-
 nē vidit insistētē z iminētē capiti suo.
 nūciū mortis sue. z inclinat⁹ ad eos q̄
 sibi applaudebāt dixit. En ego de ve-
 ster morior. Statimq; percussus ab angelo
 z p̄sup̄ta corrodetib⁹ vermib⁹ viscera
 eius: expirauit. Hec ḡvana supbia z a-
 bitiosa elatio secūda cā fuit idola faci-
 ēdi. Et h̄ ē qd̄ d̄r in l̄ra. Hos quos palā
 .i. p̄ntialit̄ hoīes honorare nō poterāt
 s̄. colēdo p̄pter qd̄. i. qā lōge eēt ipi a

regionibus suis e longi quo figura eo-
 rū allata euidentē imaginē zc. Littera
 plana ē. ¶ Circa illā clausulā. Imagi-
 nē regis quā honorare voluerūt. No-
 tandū q̄ qā hic agit de ambitione ho-
 noris gētiliū principū. Et fm̄ doct̄iaz
 Ar̄. iiii. ethi. circa amorē honor̄ cōti-
 git iuenire supabūdātiā z defectuz et
 mediū a. ¶ Iō circa honoris mate-
 riā ē sciēdū q̄ ad honorē triplicat⁹ nos
 habē debem⁹. Debē⁹ ei honorib⁹ nos
 dignificare: honor̄s nō nimis deside-
 rare: honores iniuicē p̄icare. Priō emz
 debem⁹ honorib⁹ nos dignificare. So-
 la enim virtus facit hoīez dignū hono-
 re. Null⁹ enī prau⁹ exns ē dign⁹ hono-
 re: qā virtutis p̄miū ē honor et tribui-
 tur bonis. Sicut dicit Arist. iiii. ethico
 rū. c. iiii. In cui⁹ signū narrat aug⁹. v.
 de ciui. dei. c. xiii. q̄ romani antiquit⁹
 virtutē et honorē sicut duos deos co-
 luerūt: quib⁹ duas edes siue duo tēpla
 cōstituerūt. sic ad seiuicē ordiata z cō-
 tinuata q̄ null⁹ possit intrare tēplū ho-
 nor̄ nisi p̄ tēplū v̄tutis p̄trāsiret. In fi-
 gnū q̄ apd̄ eos null⁹ reportaret hono-
 rem nisi illū p̄ virtutē aliq̄ meruisset. Et
 iō dicit. Ar̄. iiii. ethi. c. v. Scd̄z v̄itatez
 ergo sol⁹ bō ē honorād⁹. Vñ ad ro. ii
 Honor z pax oī opanti bonū. Et quis
 honor debeat v̄tuti sicut p̄miū qd̄dā ī
 sufficiēs: tñ nihilomī⁹ honor plerūq;
 derogat v̄tuti dū mētē honorati ī sup-
 biā mitit̄ eleuare. et iō ad istā pestē rō-
 nabilit̄ eintādā legi⁹ q̄ victoriū tūm-
 phātū b⁹ z romā redeūtib⁹ triplex hono-
 nor ipēdebat: z triplex iniuria īfere-
 bat. Pri⁹ honor fuit q̄ victori p̄p̄ ob-
 uiauit cuz iubilo z leticia. Scd̄s q̄ oēs
 captiū seq̄bāt currū ei⁹ ligat⁹ maibus
 p̄tergum. Terci⁹ honor fuit: q̄ victor
 induebatur tunica iouis et ponebat⁹
 N. 1.

in curru que traherent quattuor equi albi et ducebant versus ad capitolium. Iuxta illud. Quattuor in niuis aureis ibis equis. Ne tamen istis honoribus sublimatus obliuisceret sui: episcopus molestiam sustinere debuit illo die. ¶ Prima erat quod ponebatur una cum eo quedam persona seruus conditiois ut daretur spes cuiuslibet quicumque vilis conditionis peruenire ad tale honorem: si perperatam virtutem se dignificare vellet. Secunda molestia erat quod seruus ille eum per vicus sedente in curru colaphis abibat dicens. Gnotofoliton. i. nosce te ipsi et noli de honore tibi exhibito superbiere. Tercia molestia erat quod illo die licebat cuiuslibet dicere: ipse obprobria in victorem. Unde iulio cesari reuertenti post multas victorias fuerunt grauissime contumelie dicte: nulla penitus ultio sequere. Aliter aliquotulum de isto honore scribit Isidorus. viii. ethio. c. ii. et allegat tragellum dicentem. quod triumphus dicitur ab eo quia triumphans cum urbe ingredi dicitur triptito iudicio honorabatur. Nam primus de triumpho duci concedendo iudicabat exercitus. secundo senatus. tertio populus. Erat autem mos romanorum triumphans quadrigis vehere: colore rufo plumire: purpura et palmata toga induere: palma aurea vel lauro coronare: stipione seu sceptro super quod sedebat aquila ornatur. Et istis omnibus preparatus ei carnis fex per socio proponere. Iam vero in quadriga vehere: quia illo genere vehiculi primus per hiates utebatur. Iam colore rubeo plumiebat: quasi diuini ignis iuncta effigies imitare. Ideo super stipionem siue sceptrum aquila habebat eo quod per victoria ad summam magnificentiam ascendebat. Coronabatur corona palmea: si in bello in conflictu triumphasset. Palma autem aculeos habet

et significat conflictum. Coronabatur corona laurea si sine conflictu contingeret triumphare: videlicet hostes sine pugna fugando: quia laurus aculeos vel spinas non habet. A carnifice perungebatur ut ad tantum fastigium euectus mediocritatis humane commoneretur. Ac si sibi diceretur illud ecclesiastici. xi. Investitu ne glorie nunquam nec in die honoris tui extollaris. ¶ Secundo debemus honores non nimis desiderare. Aristoteles. vi. topico. dicit quod omnes appetunt honores. Nec bene diffinitur ambitiosus si sic dicatur. Ambitiosus est appetens honores sed ultra merita querens vel a quibus non debet: aut quando non dedit. si est enim viciosus ecclesiastici. x. In mansuetudine serua aiam tuam et da illi honorem secundum meritum suum. Qui autem ultra meritum suum merito honorare desiderat: alios ad falsum testimonium iurat. quod enim honorem alteri impedit eum aliqua virtute perditum dicit. ecclesiastici. x. dicitur quod inscius non honorabitur. et puer. xxvi. Sicut quod mittit lapidem in acervum mercurii sic qui tribuit in insipienti honorem. Stat enim honoris non est nimis appetendus. Quia sicut dicit Seneca epistola. lxxxii. Abstrahunt a recto digne potentia et honores. Narrat de quodam patre clare ualle si Gaufrido nomine. Qui cum electus esset in episcopum tornacensem et ab eugenio papa et abbate suo sancto bernardo cogere: tunc oratione peratus subire perstratus ad pedes abbatis et clericorum: quod se elegerat in modum crucis dixit. Monachus fugitiuus si me eligitis esse potero: episcopus nunquam ero. Isti laborati in extremis quidam monachus ei carus assidebat et dixit. Care mi quia nunc corpe sepamur oro te ut si potes salua diuolurate statum tuum mihi post mortem reuelas. Cui orati post mortem

CA. XIII.

eius coram altari apparuit. Gaufridus dicens. Ecce assu Gaufridus fratrem tuum. Cum ille. Care mi quomodo est tibi. Cui Gaufridus. Bene inquit est sed fœlatus est mihi a sancta trinitate quod si primus fuisse in episcopum fuisse de numero improborum. nec mirum: quia honores ut frequenter mutant mores in peius. Vnde metrica dicitur. Pluria cum soleant hominum corrumpere mores. Alti uertunt scia. census et honores. Vnde quodam dixit ad socium iam ad dignitatem promotum. Optime esse soles te fecit honor meliorem. Estimo quod fies de meliore bonus. Et ideo nemo sibi sumat honorem: sed quocumque a deo tantum aaro quod iudicio uelge florētis et incendio emulorum electus est et monstrat placere deo scilicet gloria ad hebreos. v. ¶ Tertio debent honores iuicere pacem. Est enim triplex honor. scilicet honor subiectionis et obedientie. Honor supportationis et beneficentie: honor affectiois et beniuolentie. Primus honor debet placere et principibus. Dicit ei aristoteles. v. ethicorum. c. vii. quod quibus tenetur dare mercedem ei quod per se laborat. Sed princeps laborat pro tota multitudine. hec autem merces est honor et gloria. Et cum ista non sufficiunt: tyrannus et non princeps. i. pe. iii. Deum time: regem honorate. Et recordat apostolus. i. ad thimotheum. v. Qui bene presunt presbiteri duplici honore digni habeantur et maxime quod laborant in uerbo et doctrina. Duplici honore ut scilicet eis obediant. et exteriora ministrant. scilicet gloria. Secundus honor est supportationis et beneficentie et maxime debetur parentibus. Deutero. v. Honora patrem et matrem et loquatur eis fratrum. Et deutero. xxvii. Maledictus qui non honorat patrem suum et matrem suam. Tertius honor quod est honor affectiois et beniuolentie debet omnibus. i. pe. ii. Omnes honorate

LEC. CLXVI.

fratritate diligite. Ad romanos. xii. Honore in uicem peruenietes non alta sapientes sed humilibus peruenietes. Et ideo refert magister helynus dicitur quod helyus adrianus ex senatore factus est imperator. Iste inter gratiam habuit populi et senatus quod senatus eum rogauit ut filium suum augustum appellaret. Patre uero sciens quod graue periculum iminebat regimini. Respondit. Sufficit quod ego iuuus regnauerim. Et subiunxit. Alendi sunt per uos pueri et uirtutes exercere diu peruenit uirtutibus antecedere quod debet honoribus anire. Vnde metrica dicitur. Ut uer dat flores fructus fructus odor. Sic studium more: mos sensum: sensus honorem. Huius uero conditio uidelicet quod iuxta meritum uirtutis honor debet. Notabile reperitur exemplum in Iulio sexto. li. iiii. c. i. de duce quodam qui theogenes dicebatur. Iste dux erat athei mensium et exercitum contra megarum ducere debuit. Milites statim ordinem suum peruenit uidelicet designet quod et quod procedere debeant. Theogenes respondit se tunc ordinem assignaturum cum megarum peruenisset. Et statim dicitur egres quosdam peruenit quod in specie hostium ipse in socios retorqueret. De istis autem quod secum habuit uisistis insultationibus peruenit uirtutes que ordinare sic uoluit. Stroniz cordati spiritus peruenit se ueracordes et timidi se retro exeruit ubi igitur ad insultantes deuenit est copertum est eos socios esse non hostes. Dux ergo peruenit prudens uirtutes cumque ordinem illum tribuit que sibi ipse in isto euentu eligere primo uidit

LECTIO. CLXVI.

D Rouexit autem ad horum culturam et hosque ignorabant artificis eximia diligentia. Ille enim uolens plus placere illi qui se assumpsit elaborauit arte sua ut similitudinem in melius figuram. N. ii.

raret. Quo f. o. mltitudo hoim abdu-
cta per speciē opis: eū q. añ. tps. tāquā
homo horat. fuerat: nūc. deū. estima-
uerūt. Et. hec. fuit. hūane. vite. deceptio.
qm̄. aut. affectui. aut. regib. deseruiētes.
hoies. incōicabile. nomē. lapidib. et. li-
gnis. iposuerūt. ¶ Postq. actum. est. de.
ydolor. pncipali. adiuētōe. In. hac. pte.
agit. de. qdā. ydolatrie. p. motōe. v. l. aug-
mētatione. Et. circa. h. duo. facit. Prio.
ponit. istā. causā. icōicā. Scdo. recapit-
ulat. duas. causas. pncipales. Scda. ps.
ibi. Et. hec. fuit. hūane. A. ¶ Circa. p.
mū. dicit. q. causā. vehemēt. p. motiua.
ad. colēdū. ydola. fuit. diligētiaz. subtili-
tas. artificū. q. labore. sūmo. et. reb. p. ci-
osis. elaborauerūt. fabricē. ydola. mire.
speciei. et. pulcritudis. gratiose. pp. qd.
simplices. ydola. itūtes. credebāt. ydo-
lis. aliqd. numinis. iesse. Isti. autē. artifi-
ces. ideo. hec. fecerūt. vt. placerēt. regibus.
a. qb. iducebāt. vt. eor. effigies. fabrica-
rēt. Dicit. g. sic. Pronexit. autē. ad. hor.
scz. ydolor. culturā. z. hos. q. ignorabāt.
id. est. ad. simplices. alliciēdos. artificis.
eximia. diligētia. Et. subdit. Ille. scz. ar-
tifex. volēs. placere. illi. id. ē. alicui. regi.
vel. pncipiv. tyrāno. q. se. assūperat. p.
aliis. ad. effigiādū. speciē. suā. elabora-
uit. id. ē. diligēt. laboravit. arte. sua. vt.
silitudinē. id. est. imaginē. talis. regis. i.
meli. figuraret. id. ē. ita. pulcre. sic. me-
lius. sciuit. formaret. quo. scō. mltitu-
do. hoim. abducta. a. v. itate. per. speciez.
id. est. pulchritudinē. opis. eū. pncipē. v. l.
regē. q. añ. tps. id. est. paulo. āte. tanq. hō.
honorat. fuerat. q. honorat. fuit. du-
lia. id. est. cultu. debito. alicui. excellēt.
psone. nūc. id. est. post. mortē. deū. estia.
uerūt. exhibētes. sibi. latriaz. q. est. cult.
debit. soli. deo. ii. Macha. xi. Rex. āthi

och. Lyfie. fratri. salutē. patre. n. fo. int.
deos. trāslato. Cōsequēter. ponit. recapit-
tulationē. causaz. ydolatrie. que. fuerūt.
pncipalit. due. vt. p. dictū. est. amor. de-
ordinat. amicorū. et. timor. tyrānor.
Vñ. dicit. q. hec. scz. demētatio. fuit. vi-
te. hūane. deceptio. i. causa. deceptiōis.
Qm̄. aut. effectui. id. est. dilectioni. ami-
corū. defūctor. aut. regib. adhuc. v. mē-
tibus. pre. timore. seruiētes. hoies. icōi-
cabile. nomē. qd. ē. h. nomē. de. lapidib.
et. lignis. iposuerūt. Dicit. āt. hoc. nomē.
incōicabile. q. ipossibile. est. plures. eē.
tales. res. absolute. distinctas. qle. est. il-
lud. pro. quo. iste. termin. de. p. p. ric. lo-
quēdo. supponit. et. tñ. hoc. nomē. de. ē.
equocā. a. ¶ Nā. dicit. adoptie. d. sc̄tis.
In. ps. Ego. dixi. dñ. estis. Nūcupatiue.
de. idolis. i. ps. Oēs. dñi. gētū. demonia.
Substātiue. et. naturalit. de. diuina. ef-
sentia. Et. licet. hoc. nomē. sit. cōmune.
trib. psonis. tñ. quia. ille. psone. sūt. vna.
res. simplicissima. dicit. hoc. nomē. icōi-
cabile. Circa. illā. clausulā. Et. hec. fuit.
hūane. vite. deceptio. B. ¶ Notādū.
est. q. licet. vita. hūana. mltiplic. deci-
piatur. quatuor. tamen. sūt. in. quib. vt.
cōiter. maior. pars. mūdi. decipiē. z. ob-
errat. Decipiunt. eni. hoies. in. p. sūptio-
ne. p. p. rie. p. fectōis. in. acceptatiōe. ni-
mie. cōmēdatiōis. in. delectatiōe. fe-
mince. affectiōis. et. in. simulatiōe. co-
lumbine. cōpositiōis. Prima. ergo. ma-
teria. in. qua. homies. cōmunissime. de-
cipiūt. ē. i. p. sūptōe. p. p. rie. p. fectōis. Ne-
mo. ei. de. facili. bñ. iudicat. nec. de. gra-
tias. pp. is. nec. de. culpis. p. p. ris. s. z. gr̄as.
n. r̄as. nimis. magnificamus. et. culpas.
n. r̄as. nimis. attenuamus. Et. iō. vix. est.
aligs. q. bñ. iudicat. de. seipō. Vñ. therē-
tius. in. quadā. cōmedia. ita. fere. cōpa-

rata. est. hūana. natura. seu. oiz. hoiz. na-
turavt. aliena. meli. iudic. q. sua. Et. tul-
lius. in. oratione. p. diotaro. Nemo. fere.
ē. q. sui. piculi. iudex. nō. sibi. se. egore. q.
re. o. pbeat. Hic. ē. q. nō. nulli. cū. pauca. fa-
ciāt. magna. sibi. arrogāt. et. facta. p. p. a. n.
aliē. extollūt. q. si. p. ea. ceteri. supporta-
rēt. oēs. Oio. similes. Baldeui. no. de-
picto. et. sculpto. qui. collo. humer. z. bra-
chuis. z. facie. p. minēs. totā. fabricā. cu. m-
onerosa. fatigatōe. se. simulāt. suppor-
tare. z. tñ. fabrica. ita. fortit. stare. et. eq.
durit. si. totū. illud. idolu. deleret. v. l. tol-
leret. Tales. etiā. similes. sūt. cuidā. ali-
enato. a. mēte. q. sp. stās. sub. diuo. nullo.
voluit. intrare. domū. nec. sedē. bibere.
v. l. cōedē. Req̄sit. quare. hoc. faceret.
Respōdit. q. ipse. supportabat. totū. ce-
lū. et. si. ad. horā. dimississet. celū. essz. ca-
sūrū. Ita. ē. de. nō. null. p. sūptuosis. q. in-
flati. scia. seculari. reputāt. se. totā. ecciaz.
supportare. discretiōe. z. sapia. quā. se.
habere. presumūt. Quorū. cuilibet. il-
lud. Isa. xliiii. dicit. Sapia. tua. et. scien-
tia. tua. hec. decepit. te. Et. q. decepto-
ria. p. sūptio. ex. v. bosis. sciētis. magis. q.
ex. r̄alib. solet. oriri. signāt. sc̄psit. ap̄s.
ad. Colocē. ii. videte. ne. qsvos. seducat.
p. phiaz. z. inanē. fallaciā. Secūda. mate-
ria. i. q. hoies. cōmunit. decipiūt. ē. in.
acceptatione. nimie. cōmēdatiōis. de.
ista. peste. dicit. Sen. epla. ii. Incredibi-
le. est. multis. q. magnos. viros. dulcedo-
oris. abducat. Et. epla. nōagesima. qn.
ta. Illā. p. cipue. ipedit. q. nobis. cito. pla-
cem. Si. iuuenim. q. nos. laudat. q. nos.
bonos. dicat. q. prudētes. q. sc̄tōs. nō. fir-
m. modica. laudatōe. p. tēti. Quicqd. in.
nos. adulatio. sine. pudore. cōgessit. tāq.
debitū. pēdim. optimos. nos. esse. et. fa-
piētissimos. assētiētes. credim. cū. scia

m. illos. mltā. mētiri. sepe. Hec. Seneca.
Et. q. hec. deceptio. fit. potissime. p. ai-
cos. vel. v. os. vel. apparētes. signāt. dñ. ta-
li. Trenor. i. Vocau. aicos. meos. z. ip.
si. deceperūt. me. Vrsus. excecari. solz.
si. cādēs. peluis. oculis. suis. obiciatur.
Cōsimilit. si. hō. aliq. gr̄avel. vere. v. l. fal-
laci. sibi. attributa. oculis. mētis. obici-
atur. adulator. cōmēdatōe. statim. exce-
cal. et. decapit. Isa. i. Popule. me. q. be-
atū. te. dicit. ipi. te. decipiūt. et. viā. gres-
sū. tuor. dissipāt. Exēplū. hui. narrat.
Sen. vi. de. beneficiis. Xerxes. inquit.
dux. Medor. grecis. bellū. indixit. cū.
familiarū. vñ. dixit. Grecos. bellū. non.
expectaturos. Alios. greciā. n. solū. vici.
sed. obrui. mole. exercit. medor. Ali.
dicebat. timēdū. eē. ne. vrbes. destas. et.
vacuas. inuenirent. nec. se. hiturū. vbi.
tantas. vires. exerce. possēt. Ali. dixit.
vix. illi. naturā. rer. posse. sufficere. an-
gusta. eē. cassib. maria. militib. castra.
explicāda. copiis. eq̄stris. cāpestris. vix.
celū. patere. sagittis. Dñ. in. hūc. modū.
regē. nimia. exultatōe. furētem. excita-
rent. dixit. damarchus. regi. Multitu-
do. ista. q. tibi. placet. metuēda. ē. tibi. ve-
rum. est. enim. immoderata. nunquā.
posse. regi. nec. diu. durare. quod. regi.
nō. pōt. Nihil. tam. magnū. qd. p. ire. nō.
posset. Acciderūt. ergo. q. dixit. damar-
chus. Ille. enim. tā. gr̄adis. exercit. ob. d.
fectū. p. uidentie. et. regimis. fuit. vict. a.
paucis. p. uide. ordinat. De. cui. v. i. victorie.
cōmēdatōe. narrat. iustin. in. abstralo-
gi. li. ii. q. de. regno. suo. dccc. milia. ar-
mauerat. De. auxiliariis. v. o. ccc. milia.
et. cētū. milia. naniū. legi. habuisse. sed.
ipse. p. m. fugā. postrem. in. phio. In. pi-
culis. timid. si. met. abessz. istat. a. pau-
cis. ē. fugat. In. cui. exercitū. par. ante.
N. iiii.

fuga equa peperit leporé qd é aial fugitiuú: sicut narrat valeri⁹. li. i. c. iiii. ppter hoc fuit snia platonis sicut narratur in dictis phiorú. hoies ex inimicis magis q̄ ex aicis sibi pficiúnt. Quia in imici dū eius errores ipoperat exinde corrigúnt. amici v̄o suos eis nō ostēdūt errores: s̄ tolerat̄ z occūtat. ¶ Tercia materia circa quā potissime decipit̄ vita hūana ē i delectatōe femineae affectionis. Licet eni inuicē amare et amari sit iuuenib⁹ delectabile mltuz. sic dicit aug. ii. p̄fess. suar. c. i. Quid erat q̄ me delectabat: nisi amare et amari? Sed nō tenebat̄ mō⁹ ab aiovsq̄ ad aīz: quaten⁹ limosus est limes amicicie: sed exaltabāt nebule de limosa cōcupiscētia carnis z scatebra pubertatisz obnubilabāt z obfuscabāt cor meum vt nō discernere^r serenitas dilectionis a caligine libidinis. hec aug⁹. Licet inq̄ ista caliginosa dilectio z carnalis caritas multū delectet: molliat et enervet: potissime tñ cōstringit et decipit familiaritas feiar. Nume. xxxi. Cur feias reseruastis: nōne iste sūt q̄ deceperunt filios israel? Harum nāq̄ natura ars et delectatio est homiez emollire z emollitū decipe. Et iō signat̄ philistei dalidā fecerūt mediatri: cēt̄ suparet̄ s̄p̄sonē dicētes decipe eū et disce ab eo i quo habeat̄ tāta fortitudiez. Sciuerūt eni illū v̄ficulū. Fallere nere flere statuit de⁹ i muliere Si mul eū ista fiūt nonnūq̄ dū mulier a scō viro soliditatē recepit ad v̄tutē. viro mollicie ifirmitatē refūdīt. In cui⁹ figurā Gn. ii. dicit̄ q̄ ad fabricā mulieris ablata ē aviro qdā os z restituta caro posse. Et iō q̄tūcūq̄ hō sit ossis soliditate bōevite caueat sibi sēper: q̄

ex familiaritate feiea os p carne facile cōmutat̄. Fingūt fabule de achille q̄ mox cū nat⁹ esset mat̄ eum in aquis stygiis intinxit p totū corp⁹. Ex cepto talo prop̄t qd factus est postea i uulnerabil i toto corpe sed tadē i talo vulnerat⁹ occidit̄ hec fabla quā expoit alexāder neq̄ i scitillario poetarū sic i telligiē. achilles grecorū fortissim⁹ virū v̄tute pfectū designat. Hic i aqs stygiis intigiē: q̄a in actib⁹ pnie z aduersitatib⁹ solidat̄: sol⁹ talus nō intict⁹ dimittit̄: q̄a sēp libidinis tētatoib⁹ exponit̄. Dicit ei orphe⁹ q̄ i talo ē locus libidinis. Hūana igit̄ v̄tus quīs multa sit ad oia. libidinis triv̄sib⁹ subiacet partula. Vene etiā q̄ in talo sūt ad renū z femorū et viriliū p̄tinet̄ rōez. Signat̄ etiā moralit̄ q̄ q̄tūcūq̄ hō v̄tuo sez pudice vixerit ante: caueat tamē sp̄ taluz. i. finē. Persōa qdā sexagenaria sp̄ virgovixerat. lix. etāno sexagesimo corrupta ē z defūcta. Et iō signat̄ enumerat̄ iob int̄ cetera difficillima q̄ dēmit. Si deceptū est cor meū sup mulierē. q. d. nō eē q̄q̄ sup difficultatē resistēte. cōtra stimulū carnis z tētatois libidinis. Iob. xxxi. et valeriū ad rufinū i fie Lege aureolā theofasti z medeā Iasonis z vix pauca iuenias ipossibilia m̄lieri. Et subdit. Aice det tibi de⁹ ops oipotētē feie n̄ falli fallacis. Vñ me⁹ ce dr. Adā s̄p̄sonē dauid loth sic salomonē. feia deceptis q̄s mō tur⁹ erit⁹. Quarta materia i q̄ decipit̄ vita hūana p̄t ē i s̄f̄tatōe colūbie p̄p̄ois. z hec ē ypocritarū z assuetorū ad falsā sc̄li afabilitatēz p̄tēdētū extrisecus sc̄itatē et h̄tiū itrisec⁹ lupinā rapacitatē. puer. xi. Simulator ore decipit aicū suum. Et iō signat̄ docemur i scriptura

Nō dēm⁹ nos iudicare hoīz maliciā v̄l boitatē fm extrisecā phisonomiā: nec sc̄dz itrisecā anathonomiaz nec sc̄dm geneaticā astronomiā. nec sc̄dz ignotā phiaz. Extriseca phisonomia relucet i facie. Io. vii Nolite iudicare sc̄dz facie. Intriseca anathonomia sūt itentōes q̄s hoies h̄nt itrisec⁹ z has iudicare nō licet. lu. vi. Nolite iudicare v̄t nō iudicem. Geneatica astronomia ē diuinatō sc̄dz horā natitat̄ alicui⁹ z p̄stel latōis tūc h̄nt. Ignota phia ē statū p̄nūciare z diffinire. Iste nūq̄ erit bō⁹ hō d vno iuvene forsitā errate ex aliq̄ lenitate. i. Cori. iiii. Nolite añ tps iudicare. Dicit ei ypocras i amphoi. q̄ p̄no sticatioēs acutorū morborū n̄ sūt omnino certe p̄nosticatioēs neq̄ sanitatis neq̄ mori. Moralit̄ acuti morbi sūt lasciuiaz dissolutio iuueniū. Mal⁹ igit̄ medic⁹ i morib⁹ est q̄ statū p̄nosticat q̄ tal iuuenis moriet̄ fialit̄ morte peccatiz q̄ nūq̄ bñ faciet. ¶ L. CLXVII. ¶ **E**T nō suffecerat errasse eos circa dei sc̄iaz: s̄ i magno viuētes i sc̄ie bello z tot et tā mala magna pacē appellāt. Aut eni filios suos sacrificātes aut obscura sacrificia faciētes aut infame plēas vigiliās habētes. Nec vitā neq̄ nuptias mūdās iā custodiunt s̄z ali⁹ alū occidit p inuidiā. aut adulterās cōtristat z oia p̄mixta sūt s̄gūf et hoicidū: furtū: z fictio: corruptio: ifidelitas: turbatio z p̄iuriū: tumultus: bonorū dei imēoratio. aīaz: inq̄natio natitatū imutatō: nuptiarū icōstātia: inordiatio mechie z ipudicicie. ¶ Positū trib⁹ c̄ais adiuētōis idolatrie viz amōē dīlcōrū: tiore tyrānorū: z decore idolorū. ¶ **A** ¶ In hac pte p̄seq̄ enarrare q̄te malicie z q̄t vicia seu morū corruptōes ex idolatria cābāt. Et circa hoc

duo fact. Quia p̄mo ista mala enūerat diuisim. Sc̄do cōiūcti. ibi. Et oia cōmuxta sūt. Mala at̄ q̄ int̄ idolatras p̄ idolatriā sūt suborta: sūt quattuor i genere. q̄a q̄tū ad deū debita ei⁹ noticia p̄uabāt q̄tū ad seipos decipiebāt. q̄tū ad dēones corū seruituti subdebāt: q̄tū ad p̄xios oēs sibi iuicē iniuriabāt. Si igit̄ loq̄mur de noticia quā hō p̄ fidez debz h̄re de deo: ista p̄uabāt. vñ p̄mitriē. Et nō suffecerat errasse eos circa dei sc̄iaz p̄infidelitatē: sed z in magno viuētes in sc̄ie bello. tot i multitudine z tā magna mala intētōe s̄. maliciosa pacē appellāt: q̄ decipiebāt q̄tū ad seipos. Hec eni in sc̄ia bellare eos fecit cōtra deū cui⁹ debuissēt subdi legib⁹ z cū essēt in bello p̄tinuo p̄ deum z bonos mores. existimauerūt se viuē in gete. Hec ergo duo malap̄secuti sūt quo ad deū primo. et postea quo ad seipos. Tercio demonibus seruitute crudelissima subdebāt. Nā cult⁹ z sacrificia q̄ idolis faciebāt fuerūt inhumana et irrationabilia quantū ad materiaz de q̄ fiebāt: intempestiua et suspecta q̄tum ad temp⁹ i quo fiebāt: feda z abhoiabilia quantū ad ritū et modū quo fiebāt. Vnde q̄tū ad ista tria dicit sic. Aut eni filios suos sacrificātes sic obseruabāt in sacrificiis saturni. Hoc eī proter odiaz Iouis filii sui q̄ eū de regno expulerat. cultorib⁹ suis p̄cepit sibi filios suos imolare. Aut obscura sacrificia facientes vel de nocte vel de die sc̄licet in antris vel spelūcis et lucis siue in locis obscuris. Dicitur enī lucus p̄ antifrasm loc⁹ s̄n luce prop̄t nimia arborū v̄mbrā. Aut infame plenas vigiliās habētes sicut in sacrificiis Bacchi et Cybeles matris deorum in quorū festiuitatib⁹ lusibus et luxuriis

vacites totam nocte turpiter trāfibāt. Quos redarguit ap̄s ad Ephe. v. No lite cōicare opib⁹ ifructuosis tenebra rū: magis redarguite. Que aut̄ in oc culto fiūt ab ipsis turpe ē dicere. Pro pter hui⁹ mōi feditates subtraxit ecclēsia mltas vigilias q̄ solebāt ab oib⁹ pp̄is celebrari de nocte in solēnitati- bus scōry. Quarto sibi iuicē iuriabāt in corpib⁹ iferēdo molestias: in vxori bus nuptias violādovñ dicit Neq; vitā supple mūdā iā custodiūt neq; nupti- as mūdās s; ali⁹ aliū p̄ inuidiā occidit aut adulterās cōtristat̄ zc. lra ē plana a ¶ Sequit̄ scda ps lectiōis hui⁹ i q̄ moxy corruptiones cōiūctim enūerat idolatriā cōsequētes z sūt. xv. Dicit ei sic. Et oia cōmixta sūt s̄guis s; i iua sione et in vulneratōe iūsta: homici- diū in occisiōe. furtū in aliene rei in- debita detēsiōe: fictio in falsa ypocri- sis simulatiōe. corruptio in v̄ginū de- floratione: ifidelitas i mutua pditiōe: turbatio in discordiāz seminatiōe: pu- riū in falsa pbatōe tumlt⁹ in rixaz cō- tentione. bonoz dñi imēoratio in bñ- ficiōz dei in grata obliuioe aīaz in- gnatio: in gule z luxurie delectatiōe: natiuitatis imutatio: in vici cōtra na- turā ppetratōe: nuptiaz incōstātia in vxorum illicita pmutatōe. iōrdinatio mechie in icest⁹ et adulterii pmixtiōe et ipudicicie iōrdinatio supple in libi- dinosa cōtrectatōe. Cōtra tales idola- tras luculēter iuehit. Didim⁹ rex bra- gmanoz: i ep̄la ad alexadrū magnū Deridēs eos in h̄ q̄ hoiez miōrē mū- dū dixerūt et singlas ptes corpis sin- gulis diis coaptauerūt: Hoiez inquit mūdū puī dicitis z sicut in eo mltipli- ca sūt mēbra disposita ita varios de- os cōfingitis in celoz s̄stere: quoz vni

cuq; diuerfas z diuisas v̄i corpis par- tes deputatis et familiares singlis vi- ctimas imolatis z vocabula illis ex q̄si- ta tribuitis asserentes minervaz ca- pitis arcē. vtpote sapiāz tenere Iuno- nē iracūdie p̄sidētē p̄cordia possidere Martē belloz p̄sidē pectoravulneri- bus apta distinguere Mercuriū faci- die reptorē lingue ianuas possidere. Herculé lacertos sibi vtpote pugilē vē- dicasse. Cupidinē iecoris secreta co- ercere: bacchū ebrietatis ductorē cella- ria gutturis obtinere. cererē frumēti- datricē horrea ventris iplere: venerē matris libidinis femoz occupasse cu- bicula Iouē quasi atriu spiritū in na- ribus h̄re preconē apolinē medicinez musice p̄ceptorē palmarū hitacla pos- sidere zc. Tātaq; hois fabrica diis q̄s dicitis v̄ris dñando cōtradict̄ nulla p- te corporei domiciliū naturali dño ve- stris sedib⁹ reservata. Qui tñ nec grā rūvobis debitā actionē vt liberis ho- spitib⁹ referūt s; vt inq̄limis obnoxiiis soluendū vectigal̄ imponūt atq; aliis alia attributa p̄figāt Itaq; Marti ap- cedit: baccho dicat̄ hire. Iunoni pa- uo mactat̄. Ioui taurus ducit̄ Apolli- ni cygn⁹ offerit̄. Veneri colūba decer- nit̄ Minerue noctua p̄secrat̄. Cereri farra libant̄. Mercurio mella pādūf̄ Aras herculeas populea corōa circū- dat: phanū cupidinis rosea ferta cōde- corāt. Et infra. Reuera nō opitulares deos s; carnifices tetrimos inuocatis q̄ viscera v̄ra suppliciorū diuerfitate discerpāt. Necesse est enī in corpe v̄ro tot penas p̄stitutas eē quot sūt dii: cū singli suis vos cogūt infuire ludibriif vn⁹ trahit ad bellū alē eundē ducat ad luxuriā. Terti⁹ lucrandi causa hortat̄ inq̄ri. hic desiderii suggerit̄ epulādi.

Et in fine ep̄le sic deridēdo cōcludit. Ovos felicissimos dixerim q̄rū z reli- gio crimē est et vita suppliciu ¶ B Circa istā clausulā Et tā magna mala pacē appellat̄. Video q̄ in cōi mō lo- quēdi tria magna mala pacis nomie glant̄. Intēdū enī vocat̄ pax s; idigne benivolētia libidinose familiaritatis intēdū violētia calūmose fratnitat̄. et intēdū negligētia scelerose ipunitatis. P̄ria est pax carnaliū pctōry. Scda est pax mūdialiū cōspiratorū. Tertia est pax curialiū platorū. ¶ P̄ria pax s; carnaliū pctōrū repit̄ int̄ adulterū et adulterā: fornicatorē et fornicatricē. vt dicat m̄lier illd̄ Cāti. viii. Ego mur- rus z vbera mea sicut turris ex quo fa- cta sūt corā eo q̄si pacē reperis. Talis pacific⁹ fuit Salo. d̄ quo ecci. xlvii. Sa- lomō impaunt in dieb⁹ pacis. Et cito post se quē Inclinaisti femora tua mu- lierib⁹: habuisti potestātē in corpe tuo dedisti maculā in glā tua In dieb⁹ bel- liz aduersitates hoies nōvacāt libidi- ni s; in dieb⁹ ocii Vñ dauid cū ociare tur i domo Ioab existēte i bello adul- terū pmisit. ii. Reg. xi. Sic ciuitas ro- mana cū bellis z discordiis cōtra car- taginē vexaret̄: v̄tuos exercitiis cole- batur. S; postq̄ cartago subuersa fuit ocio: libidini z gule tota se dedit vt pl⁹ nocuent rome euerfa cartago q̄ pri⁹ nocebat aduersa. sicut dicit Aug. iii. d̄ ciui. dei. ca. xix. In hoz signū mensis marci⁹ deo belli fuit cōsecrat⁹ Vñ ille est mēsis in q̄ solēt reges ad bella p̄ce- dere. ii. Reg. xi. Et statū imediate mē- sis sequēs q̄ ē ap̄lis veneri ē dedicatus In cui⁹ signū q̄ finito bello et exerci- cio bonorū operū t̄pe pacis et ocii do- minat̄ libido. Iux illd̄ Oui. de reme- dio amoris. Ocia si tollas p̄iere cupidi

nis art⁹. Scda ē pax mūdialiū cōspira- torum que nihil aliud est q̄ violentia q̄dā calūmose fr̄nitatis q̄ mali se colli- gāt z cōfederāt ad resistēdū z nocēdū iustis. Hec figurat̄ p̄ amicitia z pacez herodis z pilati cōtra xp̄s. Et sicut vide- mus q̄ int̄ spinas steriles z ifructuo- sas lōge maior est cōnexio q̄ int̄ arbo- res fructuosas: sic in malis cōgregati- omb⁹ z collegiis lōge fortior ē coherē- tia brigosaz p̄sonaz ad iuicē ad se de- fendēdū q̄ sit bonoz ad malos corri- gēdū. Naū. p̄. Sicut spine iuicē cōple- ctunt̄ sic cōiūniū eoz partē potātium De ista pace dicit ps. Zelauī sup̄ ini- quos pacē iniq̄z vidēs glo. i. iuidi eis et male tuli pacē pctōry. Tertia ē pax curialiū platorū z hec nihil aliud ē q̄ q̄- dā negligētia scelerose ipunitat̄ q̄n̄ eī- plat⁹ vidz pctā notoria s̄ditorū z ea dis- simulat̄ scire: tal̄ plat⁹ vocat̄ pacificus ¶ Notandū q̄ hūectatio locorū circa aures q̄ vocat̄ t̄pa de lacte m̄lieris in- ducit sonū. Sic p̄silit̄ q̄n̄ plat⁹ hēt v̄ba re- missiōis z dulcedis ad manifeste ma- los iduciteos ad dormiēdū i pctō suo Vñ v̄ba platorū z ppharū atiq; voca- bant̄ onera Malach. i. On⁹ v̄bi dei ad isrl̄ Et in Isa. On⁹ damasci: on⁹ egypti on⁹ tyri: z sic de aliis Debēt ei v̄ba plati eē onerosa p̄tra ptinaces z rebelles. s; solaciofa ad deuotos z hūiles. S; disti- guēdū videt̄ de remissioe z rigore in plat⁹: q̄ si loq̄mur de eoz p̄sonali iū- riav̄ de derogatōe hōris eoz iuēni- unt̄ acutissimi z rigidissimi: nihil re- mittūt. Si ū agat̄ de iuria illata deo: v̄ de hōris diini diminutōe ibi sūt re- mississimi: nec curāt oino Cōtra tales loq̄ Cris. sup̄ Math. Ep̄s si debitū hō- ris nō accepit a p̄br̄o. aut p̄br̄ a diaco- no. aut diacon⁹ a lectore irascit̄ z tur-

bas. Si autem uiderit episcopus presbyter, aut presbyter diaconus: aut diaconus lector circa obsequium ecclesie non permanere aut alias peccate in deum non irascitur ei neque curat. Quia omnes quod de homine suo solliciti sunt. de honore autem dei nullus. Hec Criso. Quamuis ei esse pacificum et patientem in propriis iniuriis sit laudabile. esse tamen patientem in dei iniuriis est summe vitupabile in plato. In cuius figuram christus sicut legimus Math. iiii. quando diabolus sibi dixit Si filius dei es dicite lapides isti panes fiat. patienter sustinuit et per auctoritatem sacre scripture euersum tavit Itey scdo quoniam sibi filius dixit. Si filius dei es: mitte te deorsum. Quia iste due temptaciones non fuerunt directe nisi per humanitatem. Sed in tertia temptacione quoniam dixit Hec omnia tibi dabo si cadens adoraueris me repulit miserum cum indignatione dicens Vade sathana non temptabis dominum deum tuum. Exo. x. Super quem locum dicit Criso. Exemplo christi discamus iniurias nostras equanimiter sustinere: dei autem iniurias nequaquam ad auditum sufferre. Quoniam in propriis iniuriis esse quem patientem laudabile est Iniurias uero dei dissimulare nimis impii est Et de ista mala pace negligencie plato dicit saluator Mat. x. Non ueni pacem mittere sed gladium. i. acutam correctionem uiciorum.

LECTIO. CLXVIII.

In fadorum enim idolorum cultura omnis mali causa est et initium et finis. Aut ei dum letatur infantiur aut certe uaticinantur falsa. aut uiuunt iniuste. aut piurant cito. Dum enim confidunt in idolis que sunt finis aia male iurantes noceri se non sperant Vtraque igitur illi eueniunt digne quam male fecerunt de deo attendentes ad idola et iniuste iurauerunt in idolo pretenentes iusticiam. non ei iuratum est uetus sed peccatum pena pambulat super iniustorum pernicitates.

Postquam enumerata sunt uicia morum corruptores que ex idolatria preceantur In ista parte explicatur causalitas illarum idem specialiter quod ex idolatria deriuatur falsitas iniusticia Et circa haec tria fiunt Quia primo agitur de malorum perpetracione. Scdo de malorum punitione. Tertio de iuramenti naturalis condicione. scda ps. lvi. Vtraque Tertia ibi. **M** Non ei iuratum Circa primum in detestatione idolorum replicatur generalitas malicie idolatrie. Et dicit. Infadorum ei idolorum cultura omnis mali causa est et initium. Et sic idola dicuntur infada: quia non sunt familie id est finone digna Hec igitur cultura est causa omnis mali initium et finis in suis cultoribus. Nam propter idola colenda ordinatur peccata sicut propter finem Quali uero autem malorum sit idolatria initium et finis manifestat cum subdit. Aut ei dum letatur infantiur: sicut in festis et ludis quos dominus suis faciebat in quibus se per libidine more bestiarum fedebat. Aut certe uaticinantur falsa sicut propheta Achab: de quibus dicitur. iii. Reg. xxii. Ecce dedit dominus spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum: aut uiuunt iniuste per ximis nocendo. Aut piurant cito id est de facili. et pro leui causa falsa scienter iurant Habent enim ad haec audaciam per tanto. Sciunt enim quod idolum non potest se uindicare nec eos punire per piurio scdo per idolum: et ideo facili piurant et confidunt. Et haec est quod dicit. Dum enim confidunt in idolis que sunt finis aia. id est sine intellectu et uoluntate. Male iurantes noceri se id est sibi non sperant. id est non metuunt ex his puniri quod iurant falsum per idolum **N**arrata multiplici eorum culpa sequitur de eorum pena. Pena autem est quod pro utroque damnabunt. Vnde subdit Vtraque igitur illis et. et digne id est pro utroque digne punientur. uidelicet

CA. XIII.

quod de eo male senserunt de deo attendentes idolis et iniuste iurauerunt in idolo contemnes iusticiam Et sic dupliciter peccauerunt **T**um quia iurauerunt falsum Tum quia iurauerunt per falsum quod est idolum. Et tertio subinfertur de natura iuramenti et dicit sic. Non ei iuratum est uetus id est iurare non est uetus: nec est uetus nec per se appetendum: sed peccatum pena. Propter incredulitatem enim hominum oportet iurare. Math. v. Sit sermo uerum est est: non non. Quod autem his habundat est a malo est scilicet a pena uel a culpa illius cui iuratur uel qui iurat. Et hec pena pambulat super id est crescit. In iustorum id est iusticie uel iustarum rerum pernicitationem Iuxta illam clausulam. Periurat cito. Circa piurium est notandum quod piurium est multipliciter detestatum et specialiter propter tria. Est enim piurium perniciosus per infidelitatem quo ad deum Iniuriosus per falsitatem quo ad perniciosus per iniquitatem quo ad se ipsum. Primo igitur piurium est perniciosus per infidelitatem quo ad deum. Proditio foret magna si ille qui haberet custodiam sigilli regis sigillaret litteram pactois quam rex maxime detestaretur. et si haec faceret de sigillo pape esset excocicatus ipso scdo et brachio seclari tradendum. Nomen dei est nomen commissum nobis quasi quodam sigillum ad testificandum ueritatem confirmandum Deum. vi. Dominus deus tuum timebis illi soli fides: et per nomen eius iurabis. Et ideo dicit Aplos ad heb. vi. quod omnis contra uersio finis ad confirmationem est iuramentum. Falsitas autem est illud quod de summe odit tanquam sibi contrarium quod est ueritas. Et ideo quod nomen dei assumit ad confirmationem falsitatem: dei perditio est. Hoc idem per scdo: quia quod castrum domini regis sue fidelitati commissum tradet hostibus regis perditio eius est. Castrum

LEC. CLXVIII.

est nomen domini quod uiuocamus ad quod refugium in omni nostra necessitate. puer. xviii. Turris fortissima nomen domini ad eam fugiet iustus et saluabitur. Ista castrum tradit hosti quoniam demonibus et falsis hominibus committitur ad probationem falsitatis Hoc idem per tertio: quia quod dominus suum diffamat maliciose inuoluit in crimine perditio suum est: sed quod deum inducit tanquam teste falsitatis nititur deum inuolueri in crimine et auferre sibi nomen bonum quod uocatur. et est summa ueritas: ergo perditio suum est. unde quantum in eo est plus continet christum quam crucifixores christi nam ipsi non intulerunt iusto nisi malum penam et iste mittit eum mittere in malum. cuius pe diabolus adiurat in nomine dei dicere ueritatem non mentitur contra nec inuenit quod addat suis mendaciis iuramentum sed mendax fit per mendacium. Et ideo non est mirum si de eis uelociter permittat Malachie iii. Ero testis uelox maleficis et adulteris et piuris. Narrat ovidius. ii. meth. de mercurio et baccho. Mercurius accepta figura humana temptauit furari boues quos Apollo pastor regis admetidi debuit custodisse. uenit autem in eos depascetes latera cuiusdam motis: statim arte sua abegit eos ad quadam siluam: ibi occultauit. ista scdm nullum precepit nisi quodam pastor qui dicebatur bacchus Istum igitur mercurius timens accessit ad eum rogans quod si aliquis ueniret inquirere per bobum quod negaret se eos uidisse Nihilque aliud respondit Et ne factum suum careret primo inquit dabo tibi istam uaccam albam oino. Quia accepta bacchus respondit. Sic tutus eas. Lapis iste prius tua furta loquetur et lapides ostendit. Mercurius simulat se recedere et statim mutata figura corporis et uoce sermonis redit ad rusticum: qui in forma alicuius inquiretis boues et uaccas di

cit sibi Rustice vidisti si qs hoc limite duxit ille boues? Fer opé furto q silé tia deme. Iucta suo pariter dabit sua feia thauro. Vidés g rusticus q mer ces sua foret gemiata si furtū diceret et etiā volés habere vacca albā z albu z taurū. Rñdit q sub illis mōtibz fue rūt et oñdit mōtes i qb fuerūt āteva gati. Risit Mercuri? z me mihi pfide pdis. Me mihi pdis ait piuria pecto ravertit. In durū silicē q nūc quoq dē index. Inq nihil merito ver? ē ifama saxo. Et sic iuste in illū vel cōsimilē est mutat? de q p? dixerat. Tut? eas lapis iste pūs tua furta loqf. Et sic frequen ter videm? q hoies falsi m un? accipi unt ex vtraq pte et cōmittūt piurium et lesionē vitatis et tadē iusto dei iudi cio in lapides p uertūt: qa appropiqte fine vite frequēt despāt. Iob. xli. Cor ei? indurabit quasi lapis. Nō sic fuit d Marco marcello reglo. De q beatus augustinus. v. de ci. dei. c. xv. vel. xix. scdm libz nrz. Marcus iste impator romanus captiuus fuit apd carthagi nenses q cū mallēt a romanis suos rd di captiuos q rōanorū captiuos tenē Regulū istū cū legatis suis romā mi serūt pūs iuramēto pstrictū se cartha ginē rediturū si illā qd volebāt minie pegissz. Perrexit ille z plane i senatu cōtraria p suasisit: qa nō arbitrabat vti le rei publice: rōanorū cōmutare capti uos. Nec post hāc p suasionē ad hostes redire cōpulsus ē: sed qa iurauerat il lud spōte ppleuerat. At illi excogitatū supplicis intemerūt: id usūq āgusto lignovbi stare cogeref. clavis acutissi mis vndiq pfixovt se in nullā ptē sine peis atrocissis idiaz: absicis etiā cili is ne dormiret crudelitē pmerūt. Iste iber sui z i citate ppa p nulla cā hosti

b? se reddidit msvt fidelitatē seruaz quā pmiserat iuramēto se videlz redi turz si rōanis cōmutatōez captiorū p suadere nō possz. Et tñ cū persuasisse potuisset z vitā saluasse: noluit. qa hec contra fidē rei publice fore vidit: et sic cū posset per duas vias euasisse: neu trā trivolut qa neutra cū fidelitate sta re potunt. Secundo piur? ē iuriol? per falsitatē quo ad pximū. Decipit enī iu dicē et spoliat iure suo bōe fidei pos sessorē. et ideo restituere tenet q libet de duodenavel ad duo i solidū. sed cū vnus soluerit restituendo cōplete: aliū de obligabatur. Legi? de dolo gabaonitarū: q simulātes se a longe venisse obtinuerūt a filiis israel vite pmissio nē. Hāc aut pmissionē seruauerūt nō obstāte dolo gabaonitarū. Vñ perce pto dolo z p p h clamante p pfor mur murate dixit Iosue. Refueē igt iosue z viuāt ne p nos ira dei p ceter? si peie raueri?. Tercō periu? ē pernicios? per iigtatē q ad seipz. Ille ei q sciet peie rat manū li? superponit q tagit enāge liū z illā diabolo cōmēdat: nisi dicat vñ vñ illa mā efficit diaboli: p ea z māu diaboli se signat: se cibat z operat. vñ per illā manū tenet eū diabol? donec peniteat. In missalivero sē qd iurat qd tuor scpta sūt. psecratio corporū z sāgu inis xpi: suffragia scōry: btitudo bo norū z dānatio reproborū. Est g sefus iuramēti sui. nisi vñ sit qd mō iuro nō me iuuat missaz: celebratio nec scō rū deprecatio z puer oio futurabitū dine sanctorū et beatorū et veniat su per me maledictio reproborū que po nitur. Mat. xxv. Ite maledicti i ignez eternū qui pparatus est diabolo z an gelis eius. Similiter genua flectendo abrenūtiat omib? gressib? quos pedi

bus suis fecit nisi dicat ver? Extē dēdo manū ad libz abrenūciat bonis opib? elemosine si que fecit osculādo libz abrenūciat oib? bonis v bisz ora tionib? qs dñs fecit. p p qd Eccl. xxiii dicit. Vir mltū iurās replebit iniq tate? et nō recedet de domo ei? plaga. Et Leui. xix. Nō piurabis i noie meo

LECTIO. CLXIX.

Quātū ergo ad ista qtuor dicit Tu at deus nr suavis et verus es suavis: bn ficia largiedo. ver? pmissa iplēdo. pa tiens expectando delinquentes Eccl. v. Altissim? est paties redditor z in mia disponēs oia. qa punit citra pdignū et premiat bonos vltra cōdignū. Hec est veri dei pmedatio. Scdo subiūgit hu ius magne pmedatiōis declaratio. Iu stū est enī vt deo seruiam? et eū hono rem? siue fuerim? in statu culpe siue i statu iusticie: qa si fuerim? pctōres ni hilomin? infra potētiā suā punēdi su mus. Si fuerim? iusti sum? infra potē tiā suā et per eā supra meritū pmiādi et hoc est qd subdit. Ete si peccaueri mus tui sum? scietes magnitudinē tu am id est ifinitatē potētie tue. In ps. Magn? domū? et laudabilis nimis z magnitudis eius nō est finis. Et si nō peccauerim? scim? id est firmissima fide credim?: qa apd te pputati sum? id est nūerati et electi vt in celis etna liter pmiemur Lu. vi. Gaudetez exul tate qa merca svra mltā ē i cel. Sz pos set aliqs q rere. Qd ē illā pmiū vite. et quō ad illā puenim? Iō subdit. Nos se ei te nude viz apte psumata iusticia est. Io. xvii. Hec ē vita etna vt cogno scāt te solū verū deūz quē misisti iesū xpz. Ecce pmiū. Sz quō ad illā puenie mus subdit. Et scire id ē credē p dile ctionē iusticiā id ē eqtatez vtutē tuā. i. pietatē radix ē id ē pncipiū imortalita tis. i. btitudis sēpitne. q. d. q habz fidē formatā caritate q tu es vē iust? z vē p? ille habz radicē btitudis. a De hac radice fidei xpiane loqf Aug. sup Iohēz sic dicēs. Sicut i radice arboris nulla prorsus apparet species z tñ qd quid est in arbore pulchritudis vel de

coris totū ex illa pcedit sic ex fidei hu-
militate q̄qd̄ meriti q̄qd̄ b̄titudinis
aīa susceptura est ex fidei fūdamēto p-
cedit. vñ signat̄ dicit̄ q̄ fides ē radix
ī mortalitatis Vñ Ecc̄. p̄. Radix sapie-
est timere deū Rami et lōgeui ¶ Cir-
ca illā clausulā. Scim̄ qm̄ apud te su-
mus cōputati Notādū est q̄ istud v̄bū
dicit̄ p̄ se de electis quorū nūer̄ soli
deo cognit̄ ē sicut dicit̄ Aug. in enchir-
ca. xxii Vbi notādū q̄ magni dñi ali-
ter possidet̄ modica et vilia et aliē p̄ci-
osa et nobilia. Vilia vel res p̄ciū s̄z
habeatur nō tamē a dñis p̄putant̄. S̄z
p̄ciosa et nobilia localia bñ habēt. et in
nūero diligēter p̄putat̄. Isto mō est de
deo q̄ oēs possidet̄ siue sint p̄ctōres si-
ue iusti et p̄destinati. P̄ctōres hēt sub
dominio suo s̄z nulli nūeri sūt ap̄ eū
Ecc̄. p̄. Stultorū īfinit̄ est nūer̄. Vñ
Boe. i. Arisme. loquēs d̄ d̄f̄iōe nūeri
per diminutū et sup̄fluū et p̄fectū dicit̄
In his est magna s̄tudo v̄tutis et vi-
cū. p̄fectos enī raros iuenim̄ nūeros
s̄z sup̄fluos et diminutos m̄ltos īfinit̄
Perfect̄ enī nūer̄ est q̄ ex oib̄ p̄ti-
bus suis aliq̄tis s̄l̄ sup̄: sicut est sex et
īfra centū milia nō sūt nisi q̄nq̄ tales
nūeri: et q̄ tanta est malorū copia. nō
est deo cura de eis vt nūerēt̄ Iusti at̄
possident̄. sicut localia p̄fecta et p̄ciosa
Isa. xlii. Preciosior erit vir auroz hō
mūdo obriso. Et bñ dicit̄ vir. Quia si-
cut ordinabat̄ in lege m̄lieres et puuli
nō nūerabant̄: s̄z solui viri ita ap̄ deū
effeiat̄ ad op̄a virilia seu viruosa nec
irratōabiliē viuētēs p̄ciosi iudicant̄: s̄z
tr̄ viri id est v̄tuosi q̄ p̄ x̄p̄o p̄secutiōes
et iniurias seu ignominias p̄tulerunt.
De q̄b̄ sapie. v. scribit̄. Tūc stabāt iu-
stu in magna cōstātia aduersus eos q̄

se agustiauerūt. Et sicut ibidē īfra dicit̄
tūc dicit̄ reprobi. Nos īsensati vi-
tā illorū estimabam̄ īfaniā et finē il-
lorū sine hōre. Quō igit̄ p̄putati sunt
inī filios dei et inī scōs sors illorū est
Possūt ḡ sc̄i et electi dicere Scim̄ qm̄
ap̄ te sū p̄putati sic ex arte algoristi-
ca satis p̄z Septē sūt p̄putatiōis species
que in cōib̄ v̄sib̄ p̄tinet̄. Addere sub-
trahere duplare dimidiare. Sextaq̄
diuidere q̄nta v̄o m̄ltiplicare. Radicē
trahere pars septima dicit̄ eē. De at̄
in effectibus gratiosis quos circa nos
electos suos facit oēs istas p̄putatiōis
species exercet. Addit subtrahit du-
plat et dimidiat. m̄ltiplicat diuidit et
radices extrahit. Addit ei nobis pec-
cātib̄ tps̄ p̄nīe vt cōteramur. Exēplū
de rege ezechia. iiii. Re. xx. Cui dixit
dñs Addā dieb̄ tuis. xv. ānos. Subtra-
hit q̄nq̄ malos et īpeditores q̄tis n̄re
vt p̄ficiat̄ q̄a puer. xxvi. d̄. Susurrone
substracto iurgia q̄scūt Et tō p̄sulit p̄
apl̄z. ii. ad Thessal. iii. Subtrahite vos
ab oī fratre ābulāte iordinate Duplat
nobis sp̄ualia ī p̄nti vt sufficiat̄ q̄n dat
nobis v̄tutes tā naturales q̄ gratuitas
Prouer. xxxi. Oēs domestici ei v̄esti-
ti duplicibus Et in futuro duplat nob̄
gl̄iaz q̄n dabit nobis duplicē stolā id ē
q̄n tā in corpe q̄ in aīa gl̄ificati erim̄
Isa. lxi In t̄ra sua duplicia possidebūt
Dimidiat penas q̄s iuste meremur:
q̄a lōge citra cōdignū punit: si tñ alia
pena possēt estimari p̄ctō mortali p̄di-
gna. p̄. Mach. x. Dimidiā p̄tē fructus
ligni q̄d ē portōis mee relinq̄ vob̄ zc.
M̄ltiplicat ī nob̄ dōa suaz b̄nficia ora-
tiones n̄ras exaudiēdo. In ps̄. In q̄cū
q̄ die īuocauero te velocit̄ exaudi me
m̄ltiplicabis ī aīa mea v̄tutē. Diuidit

q̄n gr̄as grat̄ datas diuersis p̄sōis cōi-
cat diuersimōe vt oēs fideles in eccl̄a
seiuicē valeāt supportare. iuxta snias
apl̄i. p̄. ad Corint. xii. Diuisiōes gr̄arū
sūt Idē at̄ sp̄s diuidēs singlis putuit
S̄z radices extrahet q̄n puerfas cogi-
tationes a q̄b̄ oīa mala oriūtur iudici-
aliter denudabit Prouer. xxv. Cogita-
tiones īpiorū eradicaū. Sūt. ḡ iusti
m̄ltiplicat̄ cōputati. ¶ Notādū est aut̄
q̄ aliē p̄putat senescall̄ cū p̄posito Ali-
ter vsurari de sup̄flu. aliē yconom̄
id est p̄curator dom̄ cū famlo. Prim̄
cōputat ad calūniādū. Sc̄ds ad iuste
lucrādū. Tertī ad iuste remunerādū.
Isto mō aliē cōputat nobiscū demōes
aliē vani arrogātes hoies. et aliē de et
āgeli boni nos expectātes B ¶ De
mones cōputat ad calūniādū tātmō
Vñ sicut falsus auditor cōputi q̄ calū-
niari p̄ponit p̄positū vel baliū illas
expensas diligētissime cōputat in q̄b̄
vidit eū apl̄i neglexisse: ita diabol̄ cō-
putat nobiscū de p̄ctis n̄ris. Portat ei
sp̄ talliā p̄paratā cōtra nos. Qui plus
letat̄ in sentib̄ p̄ctōrū q̄ in florib̄ meri-
torū. De q̄b̄ d̄r Iob. xxx. Inī huiusce
modi letabant̄ zcē sub sentib̄ delicias
cōputabāt. Sc̄do aliter cōputat hoies
arrogātes Illi enī cōputat mō vsurarii
Sol̄ vsurari v̄dit tps̄: q̄a p̄ solo lapsu
tp̄is pl̄ r̄cipit q̄ deberet. Et istū modū
cōputādū habēt aliq̄ p̄sone q̄ cū sue iu-
uetutis t̄p̄a trāsierit ociose sine q̄cūq̄
merito v̄tuoso. ex solo lapsu t̄p̄is na-
ture defectu hōrē v̄dicat̄ senectutē: si-
miles antiq̄s īmaginib̄ in q̄bus sc̄dm
opinionē vetularū nihil ē nummis do-
nec fuerit. lx. ānorū. Et certe istd̄ lucy-
est illicitū. q̄a nō correspōdet merito
v̄tuti: s̄z lapsu t̄p̄is et senectuti. Ecce

qd̄ dicit̄ scriptura Sap. iiii. Senect̄ enī
venerabilis est nō diuturna nec ānorū
nūero cōputata Cam sūt s̄esus homis
et etas senectutis vita īmadata. Et iō
vos q̄cūq̄ iuuenes q̄ in senectute v̄tu-
tis hōres p̄ponitis v̄dicare: nitamini
in iuuetute nō ociosis: s̄z studiosis īsi-
stere laborib̄ et meritis dū vires habe-
tis in corpe et recēs īgeniū possidetis ī
mēte. Iuxta cōsiliū Oui. de arte amā-
di li. iiii. Dū vires āniq̄ sinūt tolerare
labores Nā v̄iet tacito curua senecta
pede. Nō q̄ p̄terit itēz vocabit̄ v̄nda
nec que p̄terit hora redire pōt. Vtē-
dū est etate cito pede labit̄ etas. nec
bōa tā sequit̄ q̄ bona p̄ma fuit. Quia
nisi v̄tuose vixerit iuuenes: nō potest
iuste v̄dicare senectutē hōres. Sap. iiii
Sigdē lōge vite erūt in nihilū cōputa-
bunt et s̄n hōre erit nomissima senect̄
eorū. Et quīs hō hōres ābire nō debe-
at debet tñ se hōrib̄ dignificare sicut
dicit̄ Aris. iiii. ethi. et alias extitit de-
claratū. Tertio cōputat nobiscū de et
āgeli ei b̄ti et etiā anie nos expectātes
mō q̄ yconom̄ p̄putat cū famlo suo d̄
labore ad remunerādū sic p̄putauit ille
p̄curator q̄ sero rediit singlis op̄aris
reddē singlos denarios Mat. xx. Sic
etiā de p̄putat mō dies q̄b̄ meritorie
laboram̄ et act̄ etiā meritorū. Et nō
solū deus imo tota celestis. Icrusalez
mater n̄ra vt merito dicat̄ ql̄bet n̄m
illud Thob. x. Ego noui q̄ pater me-
us et mater mea dies computant Ad
iuste videlicet remunerandū v̄nicuiq̄
pro merito vitam sempiternam.

LECTIO. CLXX.

Non ei in errore iduxit nos hoīz
male artū excogitatio nec v̄mbre
picture labor s̄n fructu. effigies scul-

pta p varios colores cuius aspectus in se fa-
to dat concupiscentiam et diligit imaginis
mortue effigiem sine anima. Malorum enim
amatores digni sunt morte quod spem ha-
bent in talibus et qui faciunt illos et qui di-
ligunt et qui colunt. **A** Cui sit inten-
tio spiritus sancti in isto capitulo sicut in du-
obus precedentibus idolatriam penitus extirpa-
re et cultum dei hominibus publicare: pro-
cedit contra idolatriam omnem idolatrarum
falsitatem secundum quattuor causas ipsius idoli
videlicet materialem: formalem: effici-
entem: et finale. Forma namque idolivana
est et inutilis atque deceptorum pretendens
aliquid numinis ubi nihil vite est. Mate-
ria est corruptibilis de quocumque accipia-
tur siue sit aurum et argentum: siue sit la-
pis vel lignum. Efficiens est derisibilis: quia homo
misit et peccatis inuolutus presumit sibi
facere deum. Finalis autem siue finis est impossi-
bilis: quia illud quod in se nec viuunt nec in-
telligit: aliis nullo modo consilium et auxilium
potest prestare. Diuiditur ergo per sequens
usque ad finem principaliter in quattuor.
Nam primo ostendit idolorum inutilitatem ex
parte forme. Secundo ex parte materie et
efficientis simul. Tercio ex parte effi-
cientis per se. Quarto ex parte finis et
efficientis coniunctim. Secunda pars ibi.
Sed et figuratur. Tercia ibi. Sed et est cura.
Quarta ibi. Quoniam omnia idola nationum.
Circa primum duo facit: quia primo ostendit
quomodo idolatre per spiritum idoli decipi-
unt. Secundo quomodo iuste propter hoc puniuntur. ibi.
Malorum amatores. Primum ergo deridendo
formam siue per similitudinem idoli loquitur
in persona colentium verum deum: in persona
iudeorum qui tunc coluerunt verum deum et di-
cit sic. Non enim in errore induxit nos ho-
minum male artis excogitatio: male ar-
tis fabricandi idola que dicitur ars hominum: quia
ab hominibus non a deo est adinueta. Illa inquam

excogitatio: id est ars excogitata non indu-
xit nos in errore idolatradum vel deser-
dum cultum dei nec etiam umbra pictu-
re: id est spiritus idolorum cito transiture sic um-
bra. Umbra dico que est labor sine fru-
ctu: id est forma inutili labore fabricata.
Effigies sculpta p varios colores cuius
aspectus: id est forma aspecta dat insensato
concupiscentiam: id est amoris reuerentie et di-
lectiois idolo tribuende: et tunc isefat diligit
mortue: id est non viuentis imaginis effigiem si-
ne anima sicut fecit pigmalio. De quo. x.
Meta. narrat ouidius. **C**onsequenter ibi.
Malorum enim amatores. subiungit qua
pena digni sunt. Et distinguit quattuor
personas quarum tres pertinent ad idolorum
cultores. quarta pertinet ad factores
idolorum. Ad cultores pertinent speran-
tes: diligentes et colentes: Ad factores
qui ea operantur. Omnes isti digni sunt
morte videlicet inferni. In peris Sic oues
in inferno positi sunt: mors depascet eos
Et hoc est quod dicit littera. Malorum enim
amatores digni sunt morte etc. **C**irca
illud quod dicitur in presenti littera. Labor sine
fructu. Notandum est quod locus vite presentis
est medius inter celum et infernum. Medi-
um autem sapere consuevit naturam extre-
morum: motus in celo est summa quies et nullus
labor. Apoc. xiiii. Ammoniam ita dicit spi-
ritus ut regescat a laboribus suis. In in-
ferno est summus labor et nulla quies. In
illud peris. Laborabit in eternum et viuere ad
huc in finem. Ergo conueniens est quod in loco
medio: id est in mundo sit quedam comixtio
laboris et quietis tamen plus participa-
re debet de labore. quoniam vicinior est in-
ferno quam celo. Unde signatur dicitur Iob
v. Homo ad laborandum nascitur. Et ideo
necesse est nobis cautela aliqua qua fiet to-
lerabilis labor iste. **A** Labor autem
iste potest fieri tolerabilis tripliciter et etiam

facilis. Primo per occupationum varia-
tionem. Secundo per collaboratum considera-
tionem. Tercio per magne mercedis ex-
pectationem. Primum ergo quod facillitatem labo-
res bonorum virorum est occupationum va-
riationem homo motus studeat. modo scribat
motus ore: motus labore. Iuxta illud metri-
cum. Nunc lege nunc ora: nunc cum feruore
labora. Sic erit hora breuius labor ip-
se leuis. Et hoc est quod dicit augustinus. li. ii. de
scriptura uirginitate. Diuersis inquit semini-
bus pectoris tui colas agrum tedia tol-
les. Sere nunc alimonis mediocribus
nunc ieiunium partioribus: locum: opere prece:
Et mutationes laboris inducie sint qui
est. Secundo facillitatem laborem nostrum colla-
boratum consideratio. Si enim consideramus
dominus dicitur per psalmum. Pauper sum ego et in labo-
ribus a iuuentute mea. Et apostolus dicit. i. ad
corinthios. iiii. Usque in hac hora esuri et siti-
mus et nudi sumus et colaphis cedimur et in-
stabilis sumus et laboramus manibus nostris.
Non solum uiri imo etiam mulieres. Ad phi-
lippos. iiii. Adiuua illas que mecum labo-
rauerunt. Si ergo talium collaboratum
diligentiam considerauerimus facile erit no-
bis laborare in operibus meritorum. unde gre-
gorius. li. mora. Si desideramus labore per-
sistere: collaboratum uideamus: quia subleua-
tio laboris est uisio collaboratum iacobi. v.
Exemplum accipite fratres laboris et patie per
prophetas qui locuti sunt in nomine domini. Unde
subdit ibidem gregorius. Sicut cum in itinere
comes iungitur. uia quod non contrahitur sed ta-
men de societate comitis iter alleuiat.
Tercio laborem sanctorum facillitatem in pre-
senti magne mercedis expectatio. hinc
athletis proponitur brauium in fine stadii.
rusticus recollit in hieme futuros fructus
autumni et operari quantum tamen in stipendiis con-
templatur. De hac mercede nostra futura

et labore presentis dicit Iero. in quodam epistola. nisi
labor durus: nullum tempus longum uideri
debet: quo gloria eternitatis acquiratur. Sap. v.
Bonorum laborum gloriosus est fructus. Et sapi-
entie. x. Reddidit iustus mercedem labo-
rum suorum. **B** Est enim notandum quod disti-
guere possumus de multiplici labore ho-
minum in presenti. Est enim labor delinquentium
atque peccatorum: est labor penitentium
atque contritorum: est labor studentium atque sco-
lasticorum: et labor presentium atque prelato-
rum. Primum ergo labor est delinquentium atque pecca-
torum. uia enim peccatorum est magis laboriosa
quam uia sanctorum. Famulus quanto pluribus habet
seruire tanto maiorem laborem habet: modo
peccator uult seruire diabolo: mundo: et
carni sue. et ideo necesse habet multiplicem la-
borem. Iere. ix. Docuerunt linguam suam loqui
mendacium: ut iniqui agerent laborauerunt
Et multo sollicitius laborant homines circa
mundana transitoria quam circa eterna: et ma-
gis circavoluptates quam circa uirtutes.
Unde leo papa in sermone quodam de ieiunio
septimi mensis. Libenter sustinetur
labor per desiderium voluptatum quam amore u-
tutis. Et Gregorius. super ezechiel. Quibusdam pra-
uismensibus nihil laboriosius est quam si eis prece-
pitur quod in mundi huius actibus non laborent
De huiusmodi uarie et uane laborantibus
loquitur Augustinus. de similitudinibus. Molentium
id est in hac uita laborantium. tria sunt genera. hec
autem sunt uelut tres homines a matre usque ad
uesperam molentes. Horum itaque primum quicquid
molit in faciem suscipit et abscondit. Al-
ter uero partem capit et partem ex negligetia
in flumen cadere facit et partem aliam a uento
rapi permittit. Tercium uero. Quicquid molit
in flumen ipse secum tollit uel uentus dissoluit.
Veniente autem uespera quam a labore cessat
satis et fructus laboris inquirat. quod putas sin-
gulos habituros. Primum quidem quod farinam
O. i.

totā seruauit bene. totū laborē suū re-
cognouit bene. Secūdo vo q partē col-
legit. inde letatus ē qd habuit: in me-
ro qveto vel flumie amisit. Tercius at
q totū amisit eo tristior fuit. Mora-
liē loquēdo flumē p seculi decursu ac-
cipit. Veto vero gla designat ianis.
Molēdinuz qd tota die molit. pns la-
bor est q a mane vsq ad vesperā nunq
finitur. Mane nobiscū erat qn nati su-
m. Vespera autē erit qn p mortis debi-
tū hinc transibim. Tēp itaq pns dies
est quo laborare debem. vt ad vesperā
veniā. Et sicut mola circūducta ad eū
dē locū sēp reuertit: sic labor iste sin-
gulis annis more solito reiterat. mō
nāq araf: seiaf: metif: panificaf: cōe-
dit: itēq ad idē reuertit. Invespere at
cū dicit. voca oparios z rōde ill mer-
cedē: letabūt iusti tota sua seruata fa-
rina id est vita sua. Aliū ū q nō totā eā
seruauerūt i hoc mestū erūt: leti enim
q ex parte labori sui deū cognouerūt
Verū aliū oē tēp suū i vanitate ponūt
et qd faciūt nō ab hūana laude abcon-
dūt: quasi oē studiū vite sue in decur-
sū flumis piiciūt: farinaq suā vto cō-
mittūt. Vnde et in fine pane vite care-
būt et ne. ve ill. hec. Anf. Isti fatie la-
borātes dicē poterūt illā Lu. xv. Per
totā noctē laborātes nihil cepim. ni-
hil. i. peccatū. Scd illā Io. i. Sine ipso
factū ē nihil. Scd labor in pposito
ē penitētiū et pitorū. Narrat. Sexto
Iulio. i. strategem. c. xli. Qd Sir rex
persarū volēs aiōs pplariū cōcitare ad
bellū cōtra medos tali vsus ē cautela.
Duxit pplz ad qdā siluā vbi tota die la-
borib maxis occupauit eos circa lig-
na succidēda. In crastino iussit epulas
lautissimas ppare et exercitiū cū gau-

dio z tripudio pnuari: et circuiēs per-
turnias interrogauit qs illorū diernz
plus placeret eis. Rñderūt q dies se-
cūdus pl placeret eis q p m. Quid il-
le subiūxit. Sicut p laborē hester mū p
uenistis ad hodiernū cōiuiū: si felici-
ces beatiq eē nō potestis nisi pri me-
dos viceritis. Sic etiā moraliter. si pec-
catorū nostrorū remissionē: sicut z ce-
nam eternam ingredi volumus. ne-
cesse habē pns laborē penitētie et hu-
militatis subire. Vñ ps. sic petiit. Vi-
de humilitatē meā et laborē meū z di-
mitte vniuersa delicta mea. Et cuius-
modi fuerit labor suū maifestat alibi
dicēs. Laboram in gemitu meo iaua-
bo per singulas noctes. z c. Ter-
ci labor i proposito ē studētū et scola-
sticorū. De quo loq sic Sen. Nō ē inq
viri timē laborem. generosos aiōs la-
bor nutrit. phia inq nemi nascit: qui
eā volūt habere oportet q laborēt. A-
ristotelē nō suscepit phia i geniosū: s;
effect. Hinc Iero. cū in studiis scriptu-
rarū et circa hebreū discēdū vsq ad fa-
tigatōnē laboraret: semetipz p illud
dictū poeticū pfortare solebat. Labor
iprob oīa vincit. Iste labor ē i studēdo
loquēdo et scribēdo. vt posteris pote-
rit prodesse. Eccī. xxiiii. Videte quō
nō solū mihi laboraui sed omnib ex-
quirentibus veritatē. Et etiā in orādo
exemplo Salomonis dicē. Da mihi
domine sedium tuarū assitricē sapiē-
tiā vt mecum sit et mecum labore
Quart labor ē presidētū et aliorū p-
latorū qru est laborare in doctrina et
exemplo bone vite. In x illud. i. ad thi-
v. Qui bñ p sūt p biteri duplici hono-
re digni habēat maxie q laborāt in v-
bo et doctrina z c. L. CLXXI.

Sed et si figul mollē terrā p mēs
laboriose fingit ad vsus nostros
vniūq vas et de eodē luto figit que
mūda sūt invsū vasa et similit q his sē-
cōtraria. Hōz aut vasa qz quis sit vsus
iudex est figul. Et cū labore vano de-
um fingit de eodez luto. ille q paulo-
ate de terra factus fuerat. z p pusilluz
ducit se vnde accept ē. repetit aie de-
bitū quā habebat. Postq reprobata ē
idolatrarū fatuitas z malicia ex parte
speciei siue artificialis pulchritudinif
idolorū. Hic pnt eos rprobat d cā tā ef-
ficiēte q materiali eorūde cōiūci. CA
Et quis quecūq materia iēpta sit z in-
cōueniēs ad essēdū ps dei: et oīs arti-
fex ipotēs et iufficiēs ad producēdū
deū maxie tamē euidēt idolatrarū fa-
tuitas oñdit in li q credūt vniū figulū
q ē deiect artifex devillissimo elemē-
to qd est trā posse formare deū p ferti-
cū vidēt figulū de eodē luto foāre va-
sa honesta et inhonesta qtu ad vsū se-
cūdū iudiciū suū et de eodē luto fab-
care vniū idolū. Igitur qtu ad materiā
nulla nobilitas maior ē i idolo. q sit i
ollavilissima facta de luto. Et hec ra-
tio ponit in pma pte lōis plāe et sui-
pncipalit a pte materie. Scda est talis
Colētes idolū i materia lutea siue trē-
stri sciūt ipm figulū factū de terra et
p modicū r digēdū i trā. Ergo cū non
possit dare trē de q fact ē vitā imorta-
lē vel dinā: multo min potest dare vi-
tā trē circa quā opat arte sua. Et hoc
ē qd dicit. Et cū labore vano deū figit
de eodē luto. de quo pus fecit vasa ho-
nesta et inhonesta qtu ad vsū illoz. il-
le q paulo ante de trā fact fuerat Eccī
xvii. De de trā creant hoiez. Et post
pusillū ducit se. i. ducit merito pctōz

suorū vnde accept ē. i. de terra in trāz
reuertē. Eccī. xli. Oia q de terra sunt
in terrā cōuertē. Vel educit se scdm
alios libros: Ille etiā nō solū sic ducit
in terrā sed repetit ē debitū aie quāz
habebat. Hec littera duplr exponit.
Prio mō aie debitū dr mors ipa quāz
pati oīs homo debz post peccatū pmi
parētis. Gn. ii. In quacūq die cōdeit
ex eo morte mories. id est. necessitati
mortis eris addictus tu et tota posteri-
tas tua. Alio mō est cōstructio in tran-
sitiua repetit aie debitū z c. i. debituz
qd est ipsa aia. Lu. xii. Stulte hac no-
cte animā tuā repetēt a te Et ē gram-
matica nō vitata mōvt hoc participi-
um passiue significatōis regit hūc ac-
culatiuū debitū. qd dicit q hoc ideo
est qa suū actiuū regit duplicē accusa-
tiuū sicut hoc vbi doceo. Vñ bene di-
cit repetitus debitū sicut dicit iste est
doct grammaticā. Circa illam clau-
sulā repetit aie debitū. Notādū q hō
bñ p fiderās statū suū diuersimode est
debitor multorū. Est enī debitor supi-
oris: inferioris: z equal. Ro. xiiii. Red-
dite oib debita. De ē supior: caro ife-
rior: pxi egl. Deo ei debitores sum
sicut dicit qdā doctor. rōe delicti ratio-
ne bñficii: et rōe depositi. a Pri-
mo qd rōe delicti. oēs enī p eū deliq-
m. Et ideo p offensa emendā debē.
Exemplum huius. i. Regum. vi. habe-
mus de philisteis qui archam dñi de-
tinuerūt iuste: et ideo diuersimōe af-
flicti fuerunt. Vñ dictū fuit eis. Que
debetis reddite p peccato. et tūc cura-
bimini. Ista debitū est pnia qd multi
mali soluunt: et qudā male soluunt q
suam penitentiam in senectutem dit-
ferunt. Nunq soluunt q sine peniten-
O. ii.

tiā caritate decedūt. Et rōe hū^o de-
biti qd est pene pro pctis. etiā ipā pctā
debita nūcupant. Mat. vi. Dimitte no-
bis debita nra sicut ⁊ nos dimittimus
debitorib^o nris. ¶ Scdo sum^o deo de-
bitores rōe bnficii. Recepim^o ei a deo
bona grē nature et fortune p qb^o oib^o
merito ei seruire debem^o. Luce. xvii.
Cū oīa bn feceritis que pcepta sūt vob^o
dicite: qā oīno serui iutiles facti sum^o
quod debuim^o facere fecim^o. ¶ Ter-
cio sū^o deo debitores rōe dispositi. Hec
ei oīa bona qvident nobis eē collata:
disposita sūt magis q̄ data. Vñ reddi-
turi sum^o de oib^o rōez. Mathei. xviii.
Mittite eū in carcerē donec reddat
niuersū debitū. Scdo pncipalit^o debi-
tores sum^o carni: nōvt scd̄z eāviuam^o:
sūt eā spūi subiiciam^o. Ro. viii. Debi-
tores sum^o nō carni vt scd̄z eāviuam^o.
Si enī scd̄z carne vixeritis moriemini
Si aut^o spūi facta carnis mortificaueri-
tis viuetis. Carni igit^o tria debem^o viz
sustētationē: castigatiōē: et exercita-
tionē. Sustētari enī debet ne deficiat
Deliciari nō debet ne isoleat. Vnde
Greg. Omel. vii. scde ptis sup Ezech.
In hoc mūdo cū nris tēptatōib^o nasci-
mur. et caro nobis aliqñ adiutrix est
in bono ope. aliqñ seductrix in malo.
Si ei ei pl^oq̄ debuim^o tribui^o hostē nu-
trim^o et si necessitati ei^oq̄ debem^o nō
reddim^o ciuē necam^o. Satiāda itaq̄ ē
caro: s̄z ad hoc vt in bono ope nob^o suf-
ficiat. Nā qsq̄ ei tantū tribuit vt sup-
biat satiari penit^o ignorat. Hec ille De
eodē Sen. epla. xliiii. Fateor insitā no-
bis nri corpis caritate: fateor nos hu-
ius gerere cautelā. Nō nego idulgen-
dū illi: seruiendū nego. sic gerere nos
debem^o nō tanq̄ ppter corp^o viuere de-

beam^o sed tanq̄ nō possim^o sine corpe
viuere. Et infra dicit notabile verbū.
Honestū inq̄ civile est cui corpus ni-
mis carū est. Caro ergo sustētari debz
nō ipinguari ne cōtra spūi fiat hostis.
Iuxta illā metricū. Si bn sū pasta di-
cit caro nō ero casta. Itē ali^o dicit sic O
mibi cara caro rōni cōsona raro. Duz
tibi mīta paro fercula luttus aro. ¶ Se-
cudo debem^o carni castigatiōē p ab-
stinētiā: vigilias: et afflictiones rōna-
biles. i. ad Corin. ix. Castigo corp^o me-
um et in fuitutē redigo: ne forte cum
aliis pdicaueri ipse reprobus efficiar
Est enī caro sicut equ^o lasciu^o ppter mi-
miā pbendā qui dñm suū piicit in lu-
tum. Vñ Greg. sup illā Iob Versa ē
in luctū cythara mea dicit sic Si corda
in cythara min^o tendit^o nō sonat si am-
plius: raucū sonū dat. qā nimirū tāto
q̄sq̄ sibimet moderamē debet pesse
vt ad culpā caro nō supbiat et tñ non
ad effectū rectitudis in ope subsistat.
¶ Tercio debem^o carni exercitatiōez
nō ocīuē vacationē De ista loquitur
Sen. epla. viii. scdm libros cōes. Nul-
lus mihi per ocīū exit dies: pte nocti-
um studiis vēdico nō vāco sōno s̄z suc-
cūbo et oclos vigilia fatigatos cadētes
q̄ in ope detineo. Et Iero. in qdā epla
Semp aliqd opis facito: vt te diabol^o
inueniat occupatū. Nō enī facile capi-
tur a diabolo qui bono vacat exercitiō
¶ Tercio pncipalit^o debitores sum^o p
ximo: cui debem^o dilectionē: instructiōē:
et supportationē. Dilectionē de-
bem^o oib^o In x̄ illud Romanor^o. xliii.
Nemini quicq̄ debeatis nisi vt inuicē
diligatis. Et pma Iohānis. iiii. Si de^o
dilexit nos et nos debemus alterutr^o
diligere. Vñ dicit Tulli^o de amicitia

q̄ fruct^o ingenii et virtutis oisq̄ pstatie
tunc maxie carpit^o cū in pximū quen-
q̄ confert. Itē greg. in quadā omelia
dicit sic Hñs intellectū curet omnino
ne taceat. hñs rex^o affluentia: a mise-
ricordia nō torpescat. habēs artē qua
regitur vñ illi^o cū proxio partia^o. ha-
bēs locū loquēdi apud diuitē: pro pau-
pib^o itcedat: talēti noie reputabit^o cui-
libet etiā nimirū qd̄ accepit. De ista di-
lectiōe dicit Petr^o rauenēsis in quadā
epla. Cū hūane cōditionis stat^o mlti-
plici motu variet^o nihil in tēporibus i-
uenio preternū qd̄ vite celestis ima-
ginē respēntat sola dilectio ē quam n̄
alterat casualis euentus: quāz separa-
tio corporalis non diuidit: quā tps lō-
gitudō nō abolet: que defectui nō suc-
cūbit sola dilectio ē per quam amicos
absentes vīdm^o: alloquimur: amplex-
amur: que sic quadā āgelica agilitate
⁊ imaginario p̄meatu transfoluat et r̄-
currit vt nihil de dāno corporee mol-
aut distātie localis iniuriā p̄ramur.
¶ Secundo debemus pximo instruc-
tionē. Ro. i. Grecis ac barbaris sapiē-
tib^o et insipientib^o debitor suz. ¶ Ter-
cio debem^o pxio supportatiōez. cuius
exemplū de cernis habē^o. Qui scdm
Ambro. et Isidorū. xii. ethi. c. i. Cum
flumiavel maria transnatāt capita du-
nib^o pcedētiū supponūt: sibiq̄ inuicēz
famulātes nulli^o pōderis laborē senti-
unt. Cōsimili mō in omni congrega-
tione et statu qui perfectiores fuerint
et fortiores infirmorū defectus ⁊ im-
becillitates sustinere dēt. Ad roma-
nos. decimoquinto. Debem^o nos fir-
miores imbecillitates infirmorū su-
stinere

LECTIO. CLXXII.

Sed est cura illi nō qā laboratur
rus est: nec qm breuis vita illius
sed cōcertat cū aurificib^o et argētariis
s̄z et erarios imitat^o et gloriā pfert. q̄-
niā res supuacuas fingit. Cūis ē enīz
cor ei^o in terra supuacua spes illi^o ⁊ lu-
tovilior vita illi^o: quoniā ignorauit il-
lum qui finxit se et inspirauit illi ani-
mā et amat ea q̄ operatus ē et nō euz
qui insufflauit ei spiritū vitalē. ¶ Post
q̄ reprobata ē vanitas idola fabricatū
ex pte cause materialis et formal^o. In
ista parte reprobatiōe eorūdem
ex parte cāe efficiētis ⁊ hoc i materia
vili sicut de luto. Nā q̄to materia ido-
li est vilior: tāto magis sūt derisibiles
idola fabricātes de illa ⁊ etiā talia ido-
la adorātes. Vñ spūs sc̄tus deridz hic
specialiter figulos idola gentiū fabri-
cātes de materia fictili. ¶ Et circa hec
duo facit. Nā pmo eos absolute vitup-
at. Secūdo eos fabricantes idola aliis
cōparat ibi. Hic enī fat se sup omēs.
¶ Circa p̄mū duo facit. Primo ta-
les opifices arguit de negligētia bōe
cōsideratiōis: q̄tū ad laborē p̄pū et cor-
poralē fragilitatē. Scdo eos redargu-
it de vehemētia false opiois circa hu-
mane vite bonitatē. Secūda ps ibi. S̄z
estimauerūt. ¶ Circa p̄mū quattuor
facit. Nā pmo arguit tales de negligē-
tia. Secūdo de vana gloria. Tertio de
spe supuacua. Et quarto de ignorātia
nimis fatua. Negligētes vero sūt i eo
q̄ nō curāt de laboris sui q̄titate: nec
de sue vite breuitate. et q̄tū ad hoc di-
cit sic. Sed est illi cura: nō qā laboratu-
rus est: sed nec qm breuis est vita illi^o.
Istā negligētiā patiūt^o oēs cupidi qui
continue circa diuitias et honores la-
borant et vite sue breuitatē nō cōside-
O.iii

rāt: sed cōcertāt cū aurificib⁹. id ē qui
in auro opāf: et argētariis. i. q operāf
ī argēto. ecce vana gl̄ia figuli q certat
cū nobilib⁹ artificib⁹ vt opes ita subtri-
liē ī luto sicut ali⁹ ī metallo. sed et era-
rios. i. illos q opāf in ere et in q̄cunq;
alio metallo imitat⁹ et gloriā p̄fert. i.
inutilitē se iactat querēs gl̄iaz p̄ferēdo
opus suū operib⁹ artificū aliorū. Et iō
se inutilitē p̄fert: qm̄ res supuacuas fin-
xit. i. inutiles. **C** Reprobata eorū
negligētia et vana gl̄ia hic reprobatur
tertio eorū spes supuacua in idolorū
cultura. que quidē cultura reprobāda
est vt mala excogitatōe. affectōe ⁊ to-
ta cōuersatōe. Quātū ad cogitationē
dicit sic. Cinis enī ē cor ei⁹. hoc ē cogi-
tatio cordis illi⁹ q̄ adorat vile idolum ē
cinis. id est circa cinerē sicut circa obie-
ctū suū Act⁹ ei⁹ specificat⁹ et denomi-
nat⁹ frequēt ab obiectū sicut cogitatio
cupidi ē aurū. Et t̄ra supuacua spes il-
lius. q̄tū ad affectōez. et luto vilior vi-
ta illius. i. conuersatio adorāt idolorū
vilior ē ip̄o luto qd̄ adorat et cui se s̄bi-
dit. Moralitē ī cinere q̄ v̄to agitāf de
signatur superbiavite. In t̄ra cōcupi-
scētia octorū. In luto cōcupiscētia car-
nis. Quarto reprobat eos de ignorā-
tia pp̄ria p̄pter quā inciderūt in tot er-
rores. Vñ subdit qm̄ ignorauit eis q̄
se finxit sc̄z deū. De q̄ ī ps̄. Qui finxit
sigillatim corda eorū. et q̄ illi inspira-
uit aiaz. Gn̄. ii. Inspirauit in faciez ei⁹
s̄mract⁹ vite. et amat q̄ opat⁹ ē sc̄z figu-
lā amat idola sua et nō enī q̄ inflauit ei
spiritū vitale. i. deū. q̄ illū ignorat ni-
hil aut̄ ignotū ē amari. breuis est vita
illi⁹. **C** Ca illi clausulā notādū
ē q̄ m̄ o. n. q̄ p̄ferare debē ad v̄ tuo
se v̄nēdū in x̄to nobis cōfert p̄dēra-
re diligēte vite p̄dē. Innumerabiles q̄li-

tates et cōditōes. Vñ aug⁹. li. suo de
oratoe dicit sic. Cogitem⁹ q̄ breuis sit
vita n̄ra: q̄ lubrica sit vita n̄stra: q̄ icer-
ta mors n̄stra. cogitem⁹ q̄ lugentes
hāc vitā intrauim⁹ cū labore viuim⁹ et
cū gemitu exituri sum⁹. cogitem⁹ cū
q̄tis amaritudinib⁹ mixtū sit: si qd̄ dul-
ce ē: si qd̄ iocūdū. in huius vite via oc-
cursu suo nobis alludit q̄ fallax q̄ su-
spectum q̄ instabile q̄ transitoriū sit si
quid amor mūdi parturit q̄cqd̄ spēs ⁊
pulchritudo tēporis p̄mittit. et postea
enumerat multas hui⁹ vite miseras:
quō cū peccatū intrauim⁹ et peccata pec-
catis cumulauim⁹. Et tādē subdit. q̄s
enim oia mala hui⁹ vite em̄erare p̄t?
Vt enī p̄mittam⁹ ea mala q̄ oēs cōit̄
opp̄mūt q̄tū putam⁹ singulorū secreta
picula quorū q̄q; sibi cōscii sūt. Si q̄s
enim cogitare voluerit a iuuetute ma-
la q̄ fecerit que sustinuerit ponatq; an̄
oculos t̄pa p̄terita dies vite sue cōside-
ret diligētē: que et quot picula et q̄tos
labores inanit̄ ptulerit q̄tēs ad huius
vite honoris frustra desudauerit. quo-
tēs in laboriosis conatib⁹ fallaces ex-
it̄ inuenerit p̄fecto sciet qd̄ de hac vita
iudicet. Vñ Salomō Qui addit sciaz
addit et dolorē. q̄to enī hō seipm̄ plus
intelligit tāto pl⁹ suspirat et ingemif-
cit. hec aug⁹. Habet ergo vita ista dura-
tionis breuitatē. afflictōis acerbitatez
et terminationis ambiguitatē. Hāz ei⁹
prio durationis breuitatem. In x̄ illd̄
Iob. xiiii. Hō nat⁹ de muliere breui vi-
uens tempore. ⁊c. et infra. Breues di-
es hois sūt. Et q̄uis hoc sit de oī homi-
ne magis tamē ista breuitas apparet
in magnis personis sicut sūt p̄t̄fices
atq; reges. horū enī anni crebri⁹ p̄putā-
tur cū dicat⁹. Anno regis talis ⁊c. P̄t̄i-
ficat⁹ nostri anno tali ⁊c. Vñ Ec̄i. x.

Om̄is potētat⁹ breuis vita. et forte ad
litterā malū regimē corporis ⁊ exce-
sus deliciarū in cibis et potib⁹ et volup-
tatib⁹ huius aq̄ it fortasse ad vite eorū
breuitatē. **B** Quia Ec̄i. xxxvii.
d̄. In mltis escis erit ifirmitas. ⁊ cito
post. Propter crapulā multi obierūt
Disputat Macrobi⁹. ii. saturnalium.
vtrū difficilior digestiois sit cib⁹ sim-
plex et vniformis. Et rād̄ ad istā q̄sti-
onē. Dysari⁹ philosophus asserēs q̄ ci-
b⁹ multiplex ē difficilior digestiois
Qd̄ probat quō rōib⁹ quarū tria sūt
exēpla p̄ rudib⁹. Prio enī videm⁹ q̄ pe-
cudes q̄ simplici alimēto vescūt sanis-
sime sunt et siquidem inter pecudes
aliquē infirmat⁹ ille potissime ifirmā-
tur quas hoim̄ voluptas p̄ varietates
ciborū nitit⁹ saginare. Secūda rō est q̄
cib⁹ simplex facili⁹ digeritur. In cui⁹
signū om̄is medic⁹ simplici cibo refi-
cit infirmū tāq; natura debilis facili⁹
simplicē cibū in sui naturā cōuertat.
Tercia ratio est q̄ sicut citi⁹ nocet vari-
etas vinorū q̄ idem vinū in equali sup-
tū quātitate ita varietas ciborū in aliq̄
q̄titate plus resistit nature q̄ vn⁹ cib⁹ ī
p̄simili q̄titate. Quarta rō ē quia qui
similē cibū sumit si postea ifirmetur:
facili⁹ sue infirmitatis cā p̄pedit. et
per p̄ns p̄t sibi facili⁹ cauere vel a ta-
li cibo totaliter abstinēdo vel minuen-
do q̄titate cibi q̄ si multis et variis vte-
ret: q̄a tūc nesciret cui de multis possz
imputare: ergo simplex dicta salubri-
or est cēsēda q̄ multiplex. Quinta ra-
tio est talis diuersorū ciborū ī stoma-
cho receptorū diuersa ē natura. et ido-
agente naturā vniformit̄ ex pte sui qd̄
cib⁹ citi⁹ digerit̄ aliis adhuc manē-
tib⁹ crudis. Illd̄ aut̄ qd̄ p̄us infra stōa-

chum manēs cōuertit̄ dū expectat il-
lud qd̄ ē postea digerēdū corruptit⁹ et
arescit sicut in eructationib⁹ satis patz
Ergo quādo cibus ē vniformis ⁊ idēz
vniformiter digerit̄ et vitāf talis pu-
trefactio in stomacho Vnde relinqui-
tur s̄z eū q̄ cibus simplex est salubri-
oris digestiois q̄ cibus multiplex. hec
ibi. Quia ergo potētes et dītes multā
ferculis et variis vescūt ciborū generi-
bus: frequēt infirmat⁹ ⁊ citius mori-
unt. et ideo ois potētat⁹ breuis vita. et
in multis escis erit infirmitas. et ī ab-
stinētiā vitā diuturna. Ec̄i. xxxvii. di-
cit q̄ q̄ abstinēs eū adiicit ad vitā. Hu-
ic snie cōcordat Sen. ep̄a. vii. Multos
inquit morbos multa fercula fecerūt
b **I**sta tñ breuitas vite nostre non ē
contra nos sed pro nobis si bene cōsi-
deremus. Quia sicut dicit Ambrosi⁹
in sermōe de quadragesima Ideo de
us breuem illam vitam fecit vt mole-
stie eius quia prosperitate vincit nō po-
terant temporis exiguitate finirent.
Sapientie. secundo. Exiguū enim
cum tedio est tempus vite nostre. **S**e-
cundō vita p̄fens habet afflictōis ac-
cerbitatē secundum auctoritatē beati
Augustini superius allegatam. Et ibi
Gregorius. xi. moraliū dicit sic. Si s̄bi-
tiliter considerem⁹ quicqd̄ hic agitur
pena et miseria est. et cū hoc ip̄o q̄ vi-
ta nostra tantis repletur miseriis mi-
sericorditer dispensatur. Vnde idem
Greg⁹. xiii. moral. Secreto dei cōsilio
fit vt hui⁹ p̄grinatiois tēpore. electo-
rum vita turbetur. via quippe vita p̄-
fens est qua ad patriā tendimus. et id
circo hic occulto dei iudicio frequēt
turbatione cōterimur ne viam pro pa-
tria diligam⁹. Istā sat̄ considerauit sa-
O. iiii

lomo qñ in oibus que fiūt sub sole va-
nitatē vidit et afflictionē spūs. Et ideo
Ecc̄s. ii. ca. dicit. Tedit me vite mee
videntē mala eēvnerfa sub solez cū
cta vanitatē et afflictionē spūs. Docet
Aris. de pbleu. pticula. ii. pbleu. iii. q
aq̄ salsa mltō meli⁹ supportat naudem
q̄ aqua dlcis etiā eiusdē quātitatē. Cui⁹
causa est: quia aqua salsa est corpulēti
or et densior q̄ aqua dulcis Vñ si onū
ponat̄ in vase in quo est aqua falsa su-
pnat: si in aqua dulci submergit. Et
ob hoc aliqui ignorātes adhuc diuersi-
tatē. penes grauitatē ⁊ lemitatē in aqs
onerati. Primit⁹ in mari dānificati s̄t
in fluib⁹ sicut dicit̄. ii. mach. Et ideo
securi⁹ cōtingit nauigare in mari q̄ in
flumib⁹. Moralit̄ aqua maris est vita
pñtis tribulatōis q̄ est falsazamara ni-
mis. Nautis est psona bñ onusta v̄tuti-
bus et gratiis puer. xxxi. Facta est q̄si
nautis istitoris de lōge portās panē su-
um. Ista itaq̄ psona bona mltō securi-
us nauigat in amaritudie sc̄i ⁊ aduer-
sitate q̄ in prosperitate ⁊ deliciis. Vt me-
rito dicat illā Isa. xxxviii. Dñe si sicvi-
uif ⁊ in talib⁹ vita spūs mei corripies
me ⁊ viuificabis me ecce in pace ama-
ritudo mea amarissima hoc est in pa-
ce cōscie amaritudo mea amarissima
donec totalit̄ per patiaz absorbeat̄.
Querit ergo Aris. pbleu. xxi. pticula
xii. Quare post cōmestione eorū que
sūt stiptica: pōtica. vel austera q̄ mltū
ab iuicē differūt secundū cōmētatorē
Vinū et aqua et vniuersalit̄ ois pot⁹
videt̄ dulci⁹. Causa est duplex. Priā
causa est: q̄ contrariū magis apparet
iuxta suū cōtrariū ⁊c. Alia causa est.
quia p̄talia aperiūt pori lingue ⁊ or-
ganorū gust⁹. ⁊ sic pot⁹ meli⁹ penetrat
et diuti⁹ adheret eis. Isto mō moralit̄

vinū ppetue iocunditatis meli⁹ sapiet
aie postq̄ amaravite pñtis degustau-
erit. sicut exeūti de tenebris fit lux ma-
gis accepta Iob. iii. Lux ⁊ vita his q̄ in
amaritudie sūt. Tercio vita pñs habet
termiatōis abiginitatē Ecc̄s. ix. Sūt iu-
sti et sapiētes ⁊ opa eorū in manu dei.
et ifra ibidē. Nescit hō finē suū s̄ oia
in futurū seruant̄ incerta. Et ideo dicit
Señ. q̄ virtuosus debet in opinione et
mortis cōtēptu mori anteq̄ finiat vi-
tam suā et cōsummare vitā ante mortē.
Dicit iterū Señ. ep̄la. xxxii. Pulchru⁹
est cōsummare vitam ante mortem
et expectare secure reliquā sui t̄pis p-
tem. Et tales illi erāt qb⁹ ap̄ts loq̄bat̄
ad Colo. iii. Mortui enī estis ⁊ vita ve-
stra abscondita est cū xp̄o in deo ⁊c.

LECTIO. CLXXIII.

Sed et estimauerūt lusū esse vitā
nostrā et cōuersationē vite cōpo-
sitā ad lucrū et oportere vnde cūq̄ etiā
ex malo acgrere. Hic enī scit se super
oēs deliquere qui ex trā materia fra-
gilia vasa et sculptilia fingit. Oēs enī
insipiētes et ifelices supra modū anie
sue supbi sūt iimici ppli tui ⁊ i properā-
tes illi. Postq̄ spūssāctus redraguit
idolatrās de negligētia bone cōsidera-
tionis circa pprii corporis fragilitatē

A In istā pte redarguit eorū falsaz
opinionē circavite humane moralem
bonitatē. Est aut̄ opinio ip̄sorū repro-
borum de cōuersatione humana sic
q̄ tota cōuersatio hoīs ordinari debet
ad duoidelz ad delectatōes siue diui-
tias. et ad possessiones siue diuitias. ⁊
hoc est quod dicit. Sed estimauerūt vi-
tam nostrā esse lusum. vel ludum vel
luxū. secundū q̄ diuersi textus habent
hoc est delectationē et voluptatē esti-
mauerūt finem esse et pfectionē vite

humane vt homo circa nihil aliud solli-
citari debeat nisi q̄ fruat̄ deliciis ⁊ vo-
luptatib⁹ corporis et cū habūdet diuitis
vñ subdit q̄ estimauerūt puerfationē
vite hūane esse cōpositā id est ordina-
tam ad lucrū diuitiaz: et ideo oportet
vnde cūq̄ siue iuste siue iuste: etiā
ex malo acgrere ⁊ ideo tales miseri si-
guli studuerūt fabricare idola curio-
se vt possēt ea carius vēdere idolatris
cōsequēt̄ cōparat figulū devili ma-
teria idola faciēt̄ ad alios artifices
idolorū de nobiliori materia fabricā-
tes. Et circa hoc duo fact. Primo vi-
tuperat eū sicut peccatē scienter ⁊ sin-
gulariter. Scdo vitupat oēs idolatras
generalit̄. scda ps ibi. Oēs enī insipiē-
tes. Dicit ei de figulo deos fictiles fa-
ciente sic. Hic enī scit se sup oēs delin-
quere qui ex trā materia. i. ex mate-
ria fictili fragilia vasa ⁊ sculptilia fin-
git. Igit̄ exp̄sse videt et palpat q̄ non
s̄t pl⁹ hōrāda sculptilia q̄ vasa fragilia
Sed nō solū iste: sed etiā oēs idolatre
sūt insipiētes ⁊ ifelices supbi ⁊ bonorū
iimici ⁊ exprobratores ppli dei. vnde
subdit. Oēs enī insipiētes quātū ad co-
gnitiuā cognitionē. ifelices quātū ad
effectiuā supra modū id est vltra mē-
surā aie sue id est pprie bonitatis. sup-
bi sūt iimici etiā pplō dei et bonis vi-
ris eos ope psequendo et iproperātes
illis deridēdo et diffamādo ⁊c.) a
Circā istā clausulā. Estimauerūt lusū
esse vitā nr̄az. Notādū q̄ Aris. x. ethi-
ca. ix. recitat opinionē quorūdā et re-
probat q̄ posuerūt hūanā felicitatē in
opib⁹ ludi cōsistere et est hec eadē opi-
nio a spū scō reprobatā in lectōe hodi-
erna. Ponit ergo aris. p̄mo rōem que
eos mouit ad ponēdū felicitatē huma-

nam in ludis cōsistere: et est ista Quo-
diuites et potētes maxime indigēt et
quo maxime delectant̄ videt̄ potissie
ad felicitatē ptinere. Sed diuites ⁊ po-
tentes maxime querūt delectatōes lu-
di vñ p̄sone cōiter ludētes sunt eis ca-
re et p̄iose. Ergo videt̄ q̄ in talib⁹ cō-
sistat felicitas. Scdo Aris. istā rōez
euacuat p̄t̄ duo. Primo q̄ nō est suf-
ficiens signū q̄ felicitas cōstat in ludo
propter hoc q̄ potētes maxime in ludo
delectat̄. Nam in illis homib⁹ nihil ē
singulare qd̄ nō est in aliis hoīb⁹ nisi
si potētia vel diuitie. Sed nec diuitie
nec potētia faciūt opatōes eorū v̄tuo-
sas. Ideo nō sequit̄ q̄ ideo aliqd̄ sit v̄-
tuosū: q̄a fit a diuitib⁹ et potētib⁹. Mi-
nor patet: q̄a potētē ⁊ diuitie nec cōfe-
rūt hoī v̄tutes morales nec it̄lectua-
les: que sunt p̄ncipia v̄tuosorū opatio-
num. Scdo q̄a si illi qb⁹ nō sapiunt
delectatōes spūales que sūt in exerci-
cio v̄tutū moralium et it̄lectualium fu-
giūt ad delectatōes corpales nō tamē
p̄pter hoc sequit̄ q̄ ille sint eligibiles
simplicit̄ ⁊ p̄t̄ se. Sicut nec seq̄ q̄ pu-
eri q̄ it̄lectur v̄tute carēt iudicat̄ aliq̄
esse p̄iosa et magni pōderis ergo sūt
talia. Modo a simili sicut pueris ⁊ vi-
ris p̄fectis. Alia ⁊ alia p̄iosa vidēt̄.
Ita prauis et v̄tuosis alia: ⁊ alia p̄iosa
vident̄ Illā autē simplicit̄ v̄tuosū siue
pōderosū est siue p̄iosum quod a v̄tu-
oso laudabile iudicat̄ v̄t̄ p̄iosum. Cū
ergo potētes a potētia sua v̄tutē nō ha-
beant. patet q̄ non sequit̄. Potētes in
ludo delectant̄ maxime: ergo felici-
tas consistit in ludo falsus est. Tercio
Aristo. arguit istā tripl̄cit̄ Primo
cum felicitas sit finis humane vite. si
in opib⁹ ludi cōsistat felicitas. ludus

foret finis vite humane. et ex hoc sequitur quod homo studeret et laboraret propter ludum quod est stultum et puerile: sed e converso secundum sententiam Anathariis bene se habet dicere. scilicet quod aliquis ludat ad horam postea melius studeat quia requies est propter operationem. non operatio propter requiem. Secundo cum felicitas sit summum bonum necesse est quod in optimis persistat. Seria autem sunt ridiculosis meliora: ergo felicitas magis circa seriosa quam circa ridiculosa consistit. Unde Tullius de officiis. Non ita a natura generati sumus ut ad ludum et iocum facti esse videamur. sed ad severitatem potius et quedam studia graviora atque maiora. Tertio quia nobilitas patris anime est melior operatio et pro consesequens in nobilissima parte poni debet felicitas. sed nihil prohibet hominem bestialium corporales delectationes maxime participare ergo in talibus delectationibus non est felicitas. quibus autem ludus non fit humane vite felicitas. est tamen ludus conveniens virtuti quodam. Sicut enim homo indiget aliquando a vexationibus corporis quiescere ita indiget intentionem et a studiis seriosis relaxare et a sollicitudinum anxietate pausare licet autem fit per ludum qui consistit in colloquiis colloquibus convenienter inter homines ordinatis. **B** (Est ergo notandum circa ludum quod ad hoc quod virtuose fiat tria requiruntur videlicet Cōdecencia honestatis. puidetia idempnitatis. et carētia superfluitatis. Primum ergo quod a virtuose ludentibus considerari debet. est honestatis cōdecetia ut videlicet talis ludus deceat personam ludentem deceat personam assistentes. Unde alius ludus convenit clerico vel plato seu viro religioso. et alius militi armigero

vel famulo. Alius etiam ludus deceat senes et alius iuvenes. quia non omnia decent. Fingit. E sopus de asino et catulo quod a finis consideras catulum ociosum mirabiliter gratum et acceptum domino deliberrant que posset esse causa que domini. catulum nichil operis facientem tantum diligeret. Et deprehendit quod quotiens dominus domum rediit catulum ei occurrit pedibus et voce modis omnibus quibus potuit domino suo semper applausit. Visum est ergo et expediens asino effigiare catulum et sic domini sui gratias permereri: Dominus ergo de rure redeunt occurrit asino cum ipse tu pedes anteriores hueris domini allisit et clamore valido rugire cepit. Dominus turbatur et lesus auxiliium convocat famulos qui asinum valde distillime fustigatum a domino abegerunt. Isto modo multi sunt qui putant quod eos deceat omnis ludus et tamen in re veritate displicet ubi se putant placituros Narrat fabulose quod minerva iuētis tibi inceptit fistulare. Cum ergo circa aquam quadam sufflato tibi incederet. consideravit buccas suas magnitudine et tumorē visa indecētia vultu suum picit tibi suas nec unquam postea voluit fistulare. Consideret ergo ludens pro se sue conditione et honestate et nihil attēptet quod eum vel statum suum non deceat et spero omnia turpia caueat quod aliquo modo ad peccatum inclinēt. Unde Seneca de quatuor virtutibus. Omnia tolerabilia propter turpitudinem crede. A verbis autem turpibus abstineto: quia licetia eorum impudētia nutrit firmos vtilēs magis quam facetos et affabiles amamiscebis in modum seriis iocis. sed temperatos et sine detrimento dignitatis veteri die. Nam reprehensibilis risus est si immodicus vel imoderatus vel puerilis effusus vel mēbris fractus. Odibile quoque ho-

CA. XV.

minē facit risus aut superbus aut elatus aut malignus. et furtivus et alienis malis euo catus. Hec Seneca de ista honestate et decentia in ludo servanda dicit. Aristoteli. ca. xvi. quod ludus liberalis et disciplinatus differt a ludo servili et distinguitur in hoc quod ludens id discipline exponit se duplici damno. videlicet derisioni et suspicioni. Unde id discipline ludentes in comediis scilicet eum aliquando patiebant derisionem si videlicet inepte dixerunt. Aliquando suspensionem quia videlicet turpia dixerunt: quia probabile est quod quod de turpibus ludunt in turpibus delectantur. Et ideo ex pueris magna sepe intelligimus sicut docet Tullius Oculorum intuitu ex hilaritate et risu et huiusmodi. Sicut inquit idem Tullius de officiis. libro primo. Pueris non omnes licetia ludendi dantur: sed solum circa ea que ab honestis actibus non sunt aliena ut sic in ipso ioco semper aliquid probi ingenii elucescat. Et Ambrosius de officiis libro primo. Caueamus ne dum animam relaxare volumus solvamus omnes armoniam quasi concentum quedam bonorum operum. versus enim cito inflectit naturam. Unde clericos nullo modo deceat peccationes mulierum vel metricea effigiare gestu habitu vel loquela ne homines suspicentur eos in talibus pro cordialiter delectari. **I**tem nec nimie saltationes decet clericos testate illud Crisostomus super Matheum. xiiii. Die autem natalis Herodis saltavit filia herodia dis ubi dicit sic. **V**bi saltatio: ibi diabolus. nec enim ad hunc deus dedit nobis pedes ut cum camelis saltem: sed ut cum angelis choros faciamus. In saltibus exultant demones et letant ministri demonum. Hec ille. Istam honestatem bene servaverat illa virgo Sara filia Raгуelis. propter quod dicere potuit illud

LEC. CLXXIII.

Thobie. iiii. Numquam cum ludentibus miscui me nec cum his qui in levitate ambulat participem me prebui. **S**ecundum quod ludus virtuosus requirit est prouidentia idempnitatis ut ludens semper provideat quod ludus suus sit simplex innocens et innoxius ne aliquis inde ledatur. unde qui nihil in dictis suis ponderant nisi ut risum faciant ne curant que per dicta sua contristent derisores sunt et homolochi. Et non eutrapoli secundum Aristotelem quarto ethicorum. **E**t de tali loquitur Salomon proverbiis. xxvi. Fraudulenter nocet amico suo et cum deprehensus fuerit dicet. ludens feci. Tales ludunt more sampsonis qui tamen seque assistentes ludens oppressit Iudicum xvi. Sed nunquid virtuose ludens poterit alteri conuiciari. Ad hoc satis respondet Aristoteli. iiii. ethi. quod quedam sunt conuicia contumeliosa: quedam non. Dicere autem contumeliam alicui est eum infamare. et ideo talia conuicia dicere nullo modo potest virtuose ludens. Sed hoc apud gentiles legibus prohibebatur. Sunt autem alia quedam conuicia de leuibus que potest convenienter virtuosus dicere. vel propter delectationem: vel propter emendationem sicut exponit ibidem sanctus Thomas. Tercium quod virtuosus ludus exquirat est carētia superfluitatis ne vel nimis frequētur vel nimis continetur: quod fiat quando oportet et sicut oportet. Et quando debeat fieri dicit Tullius libro primo de officiis. Ludo quidem et ioco uti licet. sed sicut somno et quietibus ceteris. tunc videlicet cum gravibus seriis aliisque rebus satis fecerimus. Distinguit enim sanctus thomas triplex genus ludi super. iiii. sententia

narū. dif. xvi. q. vl. ar. i. Est enī ludus turpis ⁊ inhonest⁹ q in se deformitatem importat et tales fecerūt gētiles corā dīs suis i theatri et tēplis ⁊ ille ē simpliciē inhibi⁹ christiānis. de pe. d. v. in fine et in mltis aliis locis. Alius est lud⁹ gaudiū spūal qualē faciūt christiāni in die corporis christi et quales fecit dauid corā archa dñi. ii. Re. vi. Terc⁹ ē lud⁹ hūane cōsolationis. cui⁹ medietas vocatur eutrapolia ⁊ vtuos⁹ ista v̄tute dicit⁹ ab. Arif. eutrapol⁹ que virtus est ita nccia hūano p̄iuncti q se cumdum eū proprium eutrapoli est esse epidoxiotem. ab epi qd est supra ⁊ doxios qd ē apt⁹ quasi optie aptus ad cōiunctū hūanū. Et de tali ludo pōt exponi illud zacha. viii. Platee ciuitatis i plebū f̄ ifatib⁹ ⁊ puellis ludētib⁹

LECTIO. CLXXIII
Quoniam oia idola nationū deos estimauerūt qd nec oculorū visus est ad vidēdū. nec nares ad p̄cipiēdū spūm. nec auris ad audiēdū. nec digiti manū ad tractādū. sed et pedes eorū pigri ad ambulādū. hō enim fecit illos. et q spm̄ mutuat⁹ ē finxit illos. Nemo enī sibi filiz hō pōt deū fingere cū enī sit mortalis mortuū fingit māib⁹ iqs
 ¶ Postq̄ spūs sc̄tus reprobauit tā culturā q̄ facturā. Facturā ū spēalr reprobaui ex parte cāe formal. materialif ⁊ efficiēd̄ a ¶ In ista parte facturā reprobat et etiā cturā ex pte cāe final Finis ei faciēdi idola et colēdi ē spes suffragiū vel auxiliū cōsequēdi cōt defectus vite hūane. sed tales suffragium cōferre nō p̄nt. cū careant oī sēsu motu p̄gressu ⁊ vita ergo frustra fiunt ⁊ colūt. Qd aut careāt oī sēsu probat i ductiue. sicut p̄ in littera excepto sē-

su gustus de quo nō facit mentionē i littera. Sz tamē patet eos sēsu tact⁹ carere ⁊ gust⁹ ē quidā tact⁹ sicut dī. ii. de aia. satis liquet q̄ gustu carēt. Rōnē q̄ re carēt sēsi⁹ asserit impotētiā facientis vel efficiētis. q̄ cū sit mortāl mortuum fingit. i. p̄ponit. fingere enī componere dicit⁹ sc̄d̄z greg. vñ licet mortalis generare possit viuū per naturā. fingere tñ p̄ artē nullaten⁹ pōt viuū. Notādū q̄ veteres doctores vel postillatores istā lra exponūt de mal⁹ pastoribus ⁊ prelatīs quos dupliciē describit Primo a dominatoria administratōe Secundo ab intrusoria institutōe. primo ostendit quales reputantur ab aliis. Secundo quales sunt in seipsis. Reputantur enim ab aliis vt dicit vnde eis fiunt genuflectiones. adorationes: supplicationes. Sapiētie. xiii. Rectores orbis terrarū deos estimauerunt. Sed. i. paralip. xvi. Omnes dii populorū idola. Et quātū ad hoc dicit sic. Omnia idola nationum deos estimauerunt. id est malos pastores. Zacharie. xi. O pastor et idolum derelinq̄nt gregem. Quales autem sunt in seipsis subiūgit. quia aliud sunt q̄ apparent. Apparent enim viuū et sūt mortui. qd manifeste probatur per carentiam sensus et motus a ¶ Deficiūt aut in prelatīs omnes quinque sēsus spirituales qd regē. debēt tā in p̄p̄a p̄uer satōe q̄ i subditōry regimine Prio enī carēt v̄tute visura discretōis ⁊ scie: qua discernē debēt inter leprā et leprā. Carent cognitōe non solū sacre scripturę s̄ et oīs sciētie naturalis et liberalis Isti excecātur puluere terrenorū ⁊ stercorebus hirundinū. Thobie. ii. et ideo dicit⁹. Isa. lvi. Speculatores eius

ceci sūt oēs. Isti nihil vidēt et tñ vidēt tp̄alia ad emēdū ⁊ disponēdū ea Iere. iiii. dicit⁹. Aspexi terrā et ecce vacua erat et nihil. Et sapie. vii. ¶ Diuitias nihil eē dixi. Sc̄do carēt spūali olfactiua quā v̄tute sentiē odor ille. quo aie deuote currūt post sp̄sū. Cant. p. Currē in odore vnguetorū tuorū. Odor spine florētis aufert cani odorē p̄de Moralitē spine florētis sūt diuitie cū hōrib⁹ ⁊ dignitatib⁹ q̄ tñ redolēt in narib⁹ platorū q̄ odorē p̄de celestis v̄ xp̄i quē insequi deberēt currēdo tota liter amiserūt. de qb⁹ p̄ ps. dicit⁹. Nares habēt et nō odorabūt. ¶ Tercio carēt v̄tute tactiua in aurib⁹. Duas enī aures spūales debēt h̄re. Vnā ad audiēdū delectabilē ⁊ libētē v̄bū dei. aliā ad itelligēdū faciūt clamorē egeni. p̄ma auris est dextra. sc̄da est sinistra Sz plati moderni nōnulli more aspidis surde. dextrā aurē obturat terra et sinistrā cauda. q̄ si offerat ei copia v̄bi dei. Dicūt q̄ nōvacat eis audire. Oportet enī eos de tris. redditib⁹. et placitis h̄re cōsilia Si clamēt pauperes p̄ elemosina obturat aurē sinistrā cauda. Dicūt enī. Tāta familia nobis est necessaria tot milites tot clerici tot armigeri. tot seruiētēs: tot famuli: tot ribaldi. q̄ vix sufficiūt quecūq̄ d̄ ecclā possidem⁹. Et iste due surditates. reddunt eorū orōes execrabiles ⁊ inefficaces. De p̄mo puer. xxviii. Qui declinat aurē suā ne audiat legē orō ei⁹ fiat execrabilis. Apocal. ix. Ptās in ore eorū et in cauda eorū. Et cōsiliū ptās p̄latorū est in ore eorū p̄ iperūz in caudis s̄ est in maḡ familia p̄ misteriu⁹. De sc̄da puer. xxii. Qui obturat aurē suā ad clamorē paupis ille clamabit

nō exaudiet ¶ Quarto carent v̄tute gustatiua spūali q̄ gustat⁹ a sc̄is. q̄ suauis est dñs ¶ Patiunt⁹ etiā febres variorū p̄torū q̄a mō ifrigidātur per timorē p̄dendi mūdialia. mō calescūt p̄ rācorē semetipos vlciscēdo de iuria. mō sudāt torpore in deliciis ⁊ desidia ¶ Ideo habēt gustū ifectū ⁊ nō sapiunt que dei sūt. Prop̄t qd Col. iiii. eis dī. Que sursum sūt sapite nō q̄ sup̄ trā Et ps. Gustate ⁊ videte quoniam suauis est dñs. Dicit⁹ Aristo. de p̄leu. p̄tula xxii. p̄leu. v Putridos fruct⁹ comedētibus vinū dulce vidēt amari. q̄a amaritudo manet diffusa in lingua eorū ⁊ magis diffūd̄ p̄ vinū. Moralitē in p̄latis nōnulli fruct⁹ putridos voluptatū carnaliū comedunt. et iō vinū deuotionis et spūalis cōtēplatiōis nihil eis sapit Lu. xiiii. Nēo illoꝝ viroꝝ q̄ vocati sūt gustabūt cenā meā. Quito carēt v̄tute tactiua spūali. et quātū ad hoc dicit q̄ nō sūt ei⁹ digiti manū ad tractādū. Et bñ dicit manū in plurali. q̄a manus spūales habere deberēt: dexterā qua reuerenter tractēt misteria sacramētorū et sinistrā qua suauitē curēt vulnera p̄torū. Prima man⁹ debet eē mūdissima. q̄a tractare debēt filiū dei. p̄. Io. p̄. Man⁹ n̄re tractauerūt de v̄bo vite. Sed ista man⁹ in mltis est leprosa ⁊ ifecta libidine vt meritovni cuiq̄ dicat⁹ illd̄ Exo. xliiii. Mitte manū tuā in sinū tuū. Et istd̄ Io. xx. Noli me t̄gere id est subtrahere te a celebratione diuinorū et administratōe sacramētorū dei p̄t imūdiā vite tue. Job. xiiii. Manū tuā longe fac a me Sc̄da man⁹ debet esse sanissima q̄ tractare debēt vulnera p̄torū. iiii. Re. v. Putabā q̄ egredere⁹ ad me et manu

sua tegeret locū lepre. Et saluator ex tendēs manū suā tetigit locū lepre vel leprosi dicens. Volo mūdare. Math. viii. S; mlti curati & plati sūt his dieb; vt canes q̄ sola lingua lingebāt vlcera lazari. Tales ei sola lingua lingūt vul nera pctōry sed manu nō cōtingūt: q̄ opa mīe nō ipendūt: nec opib; ppriis exēplū pbēt subditis vel pnievelūtut Mat. xxiii. Supra cathedrā moyfi sederūt scribe et pharisei. et infra. Alligāt enī onera grauiā et iportabilia et iponūt hūeris hoīz digito aut suo nolūt ea mouere. Hec ergo dicit morali ter spūs scūs de istōry idolor; .i. malo rū plator; negligētia & defectiua conuersatione. Tales sacerdotes cōparat Greg. Omel. xvii. aq̄ baptismatis qui alios mūdāt & seipōs nō mūdāt dicens sic. Ingrediunt electi sacerdotū manibus expiati celestē patriāz sacerdotes xpi ad etna supplicia festināt. Cui rei sacerdotes malos filios dixerūt nisi aq̄ baptismatis q̄ pctā ceterōry diluēs: illos ad regnū celeste mittit & ipa in clo acā descendit. Prio ergo dicit spūs scūs de istōry idolor; .i. malōry plator; negligētia. Scdo describit eos ab intrusoria istitutōe. **B** Dicit ei q̄ hō fecit illos: is q̄ spiritū mutuat; est finxit illos. et q̄ mortalis mortuū fingit manib; inigs. Et notat modū triplicē quo plati nonūq̄ male istituūt. Quidā ei adipiscunt dignitatē & statū i ecclia p sūguis affectionē. et de talib; dī q̄ hō finxit illos hō scz mo; carne & sūguie et nō spū scō. Quidā adipiscunt p cōmunē cōspiratōez spūs hūani: nō per cōmunē ispiratiōē spūs scī. et de talibus bene dicit Qui spiritū mutuat; est is finxit illos. Spūs enī intdū

pro voce accipiē. Iuxta illud p̄me ad Corin. xiiii. Psallā spiritu: psallam et mente. Is ergo qui spiritū mutuat; est hoc est cōpromissari; quivoces obtinet alior; & pro aliis eligit iste fingit idolū id est falsū plati ad cōmodū ppriū nō ad eccle pfectū. **T**ercū adipiscunt dignitatē ppter nūerū pactionem. & de talib; dicit q̄ mortalis mortuū fingit manib; inigs. Mortalis id est symoniace vedēs beneficiū fingit mortuū id est symōiace p motū. Quo rumvterq; a morte denotat: q̄vterq; peccat mortalit; et pmouēs p motus si de ptractu cōstat. Vterq; talē fingit manib; inigs: hoc est mūerib; datis v; pmissis. De q̄bus dicit in ps. In quorū manib; inigtates sunt dextera eor; repleta est mūerib;. De istōry mūerū acceptiōne dicit Isid. li. p̄mo de sūmo bono ca. iii. Tres sūt mūerū acceptiōnes quib; cōtra iusticiā humanā vanitas militat: fauor amicitiaz; adulatō laudis: et corpalis acceptatiō mūeris. Facili; autē puertit; amū rei corpe munere: q̄ gratia laudis et fauore.

LECTIO. CLXXV.

Melior est enī ipse his quos colit: quia ipse q̄dēvixit cū eēt mortāl. Illi autē nūq̄: sed et aialia miserrima colūt. Insensata enī cōparata his illis sūt deteriora: s; nec aspectu aut quod ex his aialib; bona pōt spicere. Effugerūt autē dei laudē et bñdictionē ei;. **P**ostq̄ reprobata est mltiplicit; idolorū factura. In hac pte finalit; reprobāt idolorū factorū cultura. Et circa hoc duo facit. Primo enī arguit eorū culpā mortālē. Scdo cōcludit eorū penā ppetuā. scda ps ibi. Effugerūt. Circa primū q̄tuor facit. Primo redarguit

CA. XV.

idola fragilia de materia lutea. Scdo colētes aialia. Tercio ostēdit q̄ idolatre sūt finis idolis magis nobiles. q̄to q̄ eorū idola sūt penit; iutilia. **C**irca p̄mū dicit q̄ miser figur; colēs idolū fictile melior est idolo qd colit. Cui; ratio est: q̄a ipse viuūt illā autē nūq̄. Circa scdm dicit q̄ miseri idolatre colūt aialia id est imagines aialiū de quo satis dictū est supra in ca. xiii. Circa tercū pbat q̄ miseri idolatre sūt finis idolis que colūt magis nobiles: q̄a ipsi sentire possūt. illa autē nō vñ dicit. Insensata enī id est idola carētia scsu cōparata his scz suis cultorib; illis sūt deteriora. Circa quartū dicit q̄ nullū ex his aialib; id est idolis aialiū pōt cōspicere bona aspectu iteriori vel exteriori nec per cōsequēs bona cultoribus suis dare. Et ideo subinfer; merito idolatarū pena in genere viz q̄ sūt idigni laudē & bñdictionē dei. vñ subdit Effugerūt dei laudē & bñdictionē ei;. Et pōt legi duplicit; v; q̄a fecerūt se indignos dei laudē et bñdictionē actiua vel sūt indigni vt a deo laudent; & bñdicant;. **S**ed cōtra dicta videtur esse qd dicit Aristo. p̄. ethi. Optimorū ingt non est laus sed aliqd mai; laudē de; optim; est: ergo sibi nō debet laus. Dicēdū q̄ deū dupliciter honoram;. Primo modo scz essētiā suā: que est incōprehēbilis et infinita et sic sibi debet honor patrie. nō autē laus. quia laus pprie loquēdo nō debet alicui nisi ad icitādū eū ad mai; bonū. S; cū ipse sit optim; & vltim; finis noster & felicitas nostra veraz suprema cōpletiua et vltimata. Felicitas autē scdm p̄m nō est de nūero laudabilū s; hōrabilium. Laus igit; cū nō debet fini s; illi

LEC. CLXXV.

quod est expediēs ad finē nō videt; cōuenire deo vt sic. Et sic loquit; ps. scz; trāllationē Iero. ps. vi. Tibi silet laus deus in syon. Nec mirū q̄ maior est oī laudē Eccl. xliii. Alio mō hōram; deū scz effect; suos circa nos & sic possum; sibi laudē attribuere: q̄a effectus sui ad nrāz vtilitatē ordinant;: et sic loquit; ps. frequēter Laudate dñm oēs gētes. **C**irca dei bñdictionē est notādū q̄ q̄tuor dispositōes reperiūt in sacra scriptura que hōi diuinā bñdictionem ipetrāt et acquirūt videlz reuerētia deuotiōis ad parētes: & bñficia cōmunionis ad indigētes: inocētia conuersationis ad cōuenientes: et resistētia correptōis ad insolētes. Prima ergo dispositiō virtuosa que hōiem dei bñdictionē dignificat est reuerētia deuotiōis ad parētes Eccl. iii. Honora patrē tuū vt superueniat tibi benedictio a deo. et benedictio illi; in nouissimo maneat. Exēplis istius sentētie plena est sacra scriptura Iacob meruit benedictionē patris offerēdo ei cibos & vinū de cōsilio matris sue. Gen. xxvii. et illa bñdictiō data fuit a deo & ordinata etiam contra intentionē patris qui putabat se benedixisse esau.

Sed dubiū est quomō bñdixit Iacob pater suus Isaac cōtra intentionem suam. Dicens enim verba consecrationis & non intendēs celebrare vel cōsecrare nō cōsecrat. Eodē modo in aliis bñdictionibus sacramentalib; requiritur intentiō. vnde sacerdos nullum sacramētū confert vel conficit nisi intendat facere sicut ecclia statuit faciendum in sacramento Potest dici q̄ Iacob cōsecutus est beneficiū benedictionis. nō quādo primo benedixit

ei putās bñdixisse Esau. s; postea quā do esau venerat et inotuit Isaac de de ceptōe approbant et rata; habuit bñdco; sibi datā dicēs. bñdixi eiz erit bñdict⁹ Dicit magister q̄ Iacob Bñdict⁹ est scdm verba et nō scdm intētionēz patris. Sicut episcop⁹ ordinat alienuz quē putat suū et ordiat⁹ ē. S; nō videt⁹ sile: q̄ ep̄s intēdit ordiāre illā psonā; sibi pntatā. et nullū aliū pro tunc. vnde intētio ep̄i per se terminat⁹ ad illāz psonā. Sed Isaac nō intēdebat bñdicere Iacob ḡ zc. Pōt dici q̄ q̄m̄s nō itēdebat bñdicē Iacob p̄mo et p̄ncipalit̄ tñ p accidēs videlicet per deceptionēz intēdebat bñdicē illi quē tetigit z quē osculat⁹ ē forte p̄ma respōsio est melior. Huius enim exēplū habet⁹ in saluatore p̄cipuū. de quo dicit⁹ q̄ obtinuit paritib⁹ suis z erat subdit⁹ illis. lū. ii. Intm̄ autē curā honorū habebat matri deferēdi. vt etiā i articlo mortū int̄ verberavūera z iniurias reuerētiam debitā ei exhibuit et de ei⁹ necessitate futura sollicitudiez piā gessit Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Io. xix. Sed nō solū tunc sed etiā nō honorē continuum defert matri cū ei⁹ p̄cib⁹ sp̄ fauet et ipsa rogāte quibuscunq; deliquentib⁹ vitā p̄bet Vñ de eo videt⁹ eē sicut d̄ Coriolano p̄ncipe volscorū de q̄ narrat Vale⁹ B r̄⁹ l. iiii. q̄ fugat⁹ de rōa ad volscos fugitv lateret sed cū prudēs et p̄bus esset ap̄d quos quesuit latibulū adept⁹ est imperiū. Iste ergo romanis ifest⁹ multas cōtra eos obtinuit victorias. tā dē cū duxisset exercitū cōtra romāos in campū p̄p̄us rōan⁹ coactus fuit ab eo pacē postulare. Mittit⁹ ergo ad supplicādū legatū sed nihil p̄fecerūt. Mitit⁹ sacerdotes cū ifulis sed sine effec

tu redierūt. Stupebat senatus trepidabat p̄p̄us viri pariter et mulieres exi cū iminēs lamētābāt. Tūc vecturia Coriolani mater vxorē ei⁹ z liberos se cū trahēs castravolscorū petiit. Quaz stati filii⁹ ut aspexit. expugnasti igtz viciisti irā meā. Patriā p̄cib⁹ hui⁹ admo; cui⁹ vtero q̄uis merito mihi iuisā do no. Et p̄tinue a romanis exercitū suū amouit. Sic oīno christ⁹ se habet ad reuerētā m̄ris sue: q̄ vbi p̄ces cū⁹ cūq; creature r̄pellūt ibi p̄ces marie p̄tine et gratant⁹ exaudiūt⁹ efficacit. Vnde Anf. in quadā orōe sic inqt. O beatissima domina sicut oīs a te auer⁹: et a te despect⁹ necesse ēvt intereat. Ita oīs ad te p̄uersus et a te respect⁹ vt pereat ip̄osibile ē. Istā etiā vt pietatis ad matrem pulchre oñderūt Helinus et Brenin⁹ q̄ cū innumerabilib⁹ exerciti b⁹ cōgredi se parassēt superuenit mat̄ nudat vbera pacē supplicat cōcordantur germani. De ista pietate loq̄⁹ petrus Rauenēsis in quodā sermōe. Se para filiū a paterna denoatione. iam nō est filius sed frater et collega eorū De quib⁹ dicit⁹ Vos ex patre diabolo estis. Et vtq; talis filius maledictōez patris merito promeretur. Deutrono mii. xxvii. Maledictus oīni nō honorat patrem suū z matrē suā: z dicit oīs popul⁹ Amē. Scda dispositio virtuosā que diuinā benedictionē impetrat homini est beneficētia cōis ad indigētes vnde dedit opib⁹ pietatis z elemosine a dño benedicūt. Prouer. xxii. Oīs q̄ p̄nē ad m̄iaz bñdicet⁹: de panibus enim suis dedit pauperi. Est enīz deviro elemofinario sic narrat Merbod⁹ libro suo de lapidib⁹. c. xlvi. Lapide ene ydros. Iste enī lapis sp̄ mit-

tit de se aquas i abūdātia z tñ nūq̄ ex hoc decrescit vel minuit. Cui⁹ causā ē difficile assignare q̄a semper dat et sp̄ abūdāt. Cōsimilit̄ est de viro liberali: q̄ q̄to plura p̄ deo disp̄git: tāto pl⁹ abūdāt frequenter. Prouerbiōz. xi. c. alii diuidūt p̄p̄a et ditiores sūt. alii rapiūt nō sua: z sp̄ in egestate sūt. et tales finālē benedictōz habebūt: q̄n recitatis opib⁹ pietatis dicit⁹ Venite bñdicti patris mei p̄cipite regnū. ii. corin. ix. d̄rj Qui seminat in bñdictionib⁹ de benedictionib⁹ et metet. Tercia dispositio virtuosā q̄ hoi diuinā benedictionē acq̄rit est innocētia p̄uersationis ad p̄nientes. Vnde in ps̄ dicitur. Innocēs manib⁹ z mundo corde: q̄ nō accepit i vano aīaz suā: nec iurant in dolo p̄xi mo suo: hic accipiet bñdictōez a dño. Ecce quattuor ponit. Simplicitatē op̄is seu operationis. Innocēs maib⁹. puritatē cogitōis. mūdo corde. Soliditatē deuotionis. Nō accipit invauū animā suā. et sc̄titatē locutōis. nec iuravit in dolo p̄xiō suo. Tal̄ describit⁹ sc̄tūs. Iob vir simplex et rect⁹ ac timēs deū z iō cito p̄ subiūgit⁹. Opib⁹ manuū eius benedixisti: et possessio eius creuit in t̄ra. et in fine dicit⁹. Dñs autē bene dixit nouissimis iob: magis q̄ p̄ncipio eius. Iob. xlii. b. Sed ē notādū q̄ ē de deo et mūdo sicut fuit de ioseph et Iacob patre suo. Gñ. xlviii. Ioseph voluit vt Iacob benediceret filiis suis duob⁹. Manassen z Effraym. et q̄a ioseph pl⁹ dilexit Manassen: posuit eū ex pte dextera patris sui et effraym ad sinistra applicuit. Sed iacob in struē in spiritu m̄⁹ suas cācellant⁹ z effraym imposuit manū dextera. manasse vero manū sinistra z sic vtq; benedixit. Isto mō moralit̄ mūd⁹ appro-

bat amicos et ponit eos in magna dignitate. sicut sūt domini et prelati et vident⁹ ad dei dexterā applicati. Alios mūdus reprobāt et ponit eos in paupertate in infirmitate et aduersitate z ip̄savit a vident⁹ indigni. Sed quid ē finalit̄? Certe deus cancellat manus et super illū quē mundus approbauit ponit sinistra. et sup̄ illū quē reprobauit ponit dexterā. et t̄n vtq; benedicit. dat ei illis quos mūdus plus diligit. diuitias et gloriā huius vite. et hec ē bñdictionis finistre manus dei. Illis vero quos mūdus reprobāt dat vitā etnā in celo Prouer. iiii. Longitudo dierū in dextera eius et in sinistra illius diuitie et gloria. Et ideo sancti viri qui maledicuntur a mūdo benedicūt⁹ a deo. Vnde dicitur in ps̄. Maledicēt illi z tu benedices. Quarta dispō virtuosā q̄ homini diuinā benedictionē acq̄rit est resistētia correptionis cōtra insolētes. p̄ uer. xxiii. Qui arguūt eū laudabunt⁹ et sup̄ ip̄os veniet benedictio. Arguē enim insolētes z p̄cipue iuuenes de quibus est spes correptōis et p̄fect⁹. ē op̄ maxie caritat⁹ p̄p̄ tria Prio q̄a ipi corrigūt in seip̄is Scdo p̄ h̄ instruūt quō p̄ processū tēpōn vt increpatōes faciant aliis. Tercio quia p̄ h̄ obstitit vicis. Vnde Sen. li. de morib⁹. Viciat r̄mittit ad posteros q̄ peccatib⁹ ignoscit bonis nocet q̄ malis parat. Cauere tamē debz iuste corripēs a t̄b⁹ et a cōsimili defectu et a sp̄s impetu et a peccantis cōtemptu. A cōsimili defectu. Vnde yfido. li. iiii. de sū. bo. ca. xxxii. Nō debet vicia aliena corrigere q̄ adhuc viciōrū cōtagis fuerit inuolut⁹. im probū enī est arguere q̄cū i alio qd̄ ad huc reprehēdit in seip̄o. A sp̄s impetit. q̄a quod

impetuose pferē nō ab amore. s; ab ira procedere videt. et tal nihil corrigit. quia ab amoris cōfistorio nō pcedit. Vñ aug⁹ s; eplam ad gala. Quicūq; lacerato aīo dixeris puniētis est i petus. nō caritas corrigētis. dilige: et quicqdvoles dic. Tercio corripies ca uere debz a peccāt pteptu. semp cogitās q in simili capi possit. Vnde aug de sermōe dñi in monte. li. iii. c. xxx. Cogitem⁹ cū aliquid nos rephendere necessitas cogat. vtrū tale quid habuim⁹ et iā nō habē⁹. et tūc tāgat memoriā communis fragilitas. vt illā correptionē nō odiū: sed miā pcedat. vel sit aliqdviū qd nunq; habuim⁹ et tūc cogitem⁹ nos hoies eēz hre potuisse. et q isto mō corripit et punit delicta benedictionē dñi pmeretur. In cuius figuram. Moyses dixit leuitis qvnuisq; gladiū acciperet et fratrē et aīcū occideret: q vitulū cōflatile adorauerāt Et ipso mandato. Moyse paruissent. Dixit ad leuitas moyses. Cōsecratis manus vestras hodie domino. vnusq; i filioz i fratre suo vt def vobis benedictio. Exo. xxxii. Et per oppositū fauētes insolētibus et eis in eorūde factis adulātes. sūt cā pditōis eorū et cōfusiōnis finalis. vñ de quolibet tali dicit saluator luce. vi. Ve vobis: cū benedixerint vobis hoies. hoies inq; fauētes. defectib⁹ qui errantes nō corrigūt s; adulatorie benedicūt. Cōtra quos p phetā ait. Maledicā benedictōib⁹ vris et maledicā illis. qm nō posuistis sup cor. Malach. ii. Et sicut pallegatū ē. q arguunt zc. **CAPITV. XVI**

LECTIO CLXXVI.

Dropt hec et his silia passi sūt digne tormētar p multitudi

nē bestiarū exterminati sūt p quib⁹ tormētis bene disposuisti populū tuū qbus dedisti cōcupiscētiā delectamenti sui nouū saporē. escā parēs eis ortigometravt illi quidē cōcupiscētes escā ppter ea que illis oīsa et imissa sūt. et a necessaria pcupia auerterēt. Hi autē in breui inopes facti nouaz gustauerūt escam. **¶** Postq; spīritus sanct⁹ reprobauit idolatras per multas vias et declarauit diffuse vnum solum verū deū esse colēdū. Cult⁹ autē vni⁹ dei fuit antiquus potissime apd hebreos. cult⁹ vero idolorū apd egiptios. Modo cōsequēter i ista parte vt cultū vni⁹ dei cōplete suadeat et cultū idolorū perfecte dissuadeat: agit p mixtim vsq; ad finē libri: nūc de suppliciis inflicis egiptiis: nunc de beneficiis collatis iudeis. ostendens q illi erāt iuste puniti ppter eorum iniquitatē. et isti mirabilē visitati a deo ppter eorū pietatē q vnū verum deum fideliter coluerunt. Et huiusmōi pcessū tenuit supra c. v. Diuiditur q; processus suus vsq; ad finē libri in duas partes. Nam primo narrat iustorū et iniustorū cōez retributiōne. Secundo rēdit auctor libri deo pro collatis beneficiis populo dei gratiarum actionē in fine libri ibi. In oībus enim magnificasti. Circa p̄mum duo facit Nā p̄mo narrat malorū mltiplicē tribulationē. Scdo eorū finalē exterminatōz. ibi. Impis autē **A** Circa p̄mū tria facit. Prio oñdit quomō egiptii affligēbāt p bestias et aialia. Secūdo ostēdit quō affligēbāt per res isēfatas et elemēta. Tercio quō affligēbāt per corpora supercelestia. Secūda ps infra c. isto. Negātes enī nosse. Tercia ca. xvii. Magna enī sūt iur

CA. XVI.

LEC. CLXXVI.

dicia tua. In qualibz enī istaz ptiū facit collationēz correspondētiā inter bñficia et supplicia Nā sicut egiptii pmebāt p bestias elemēta et corpora supercelestia. ita hebrei cōtra hec tres mirabiles cōsolatōes habuerūt siue receperūt. Habuerunt coturnices eis datas i escā: vt sicut musce et scinifes affligerūt egiptios. ita volucres nobiles cōsolarēt hebreos. Scdo habuerūt māna de aere descēdēs: vt sic ignis et grādo affligerūt per elemētū aeris egiptios ita māna per idē elemētū descēdēs cōfortaret hebreos. Tercio habuerūt lucē a corporib⁹ supcelestib⁹ semper cū eis pmanētēt corpora celestia qn egiptiis lucē suā subtraherēt eātamē mhulomiu⁹ hebreis exhiberēt. de istis ergo beneficiis et suppliciis agit alternatim p anthitesim p duo capitula. Circa tñ p̄mā athitesim q ē de egiptiorū extēmiatōe: et de hebreorū cōsolatione et vtraq; p bestias et volatilia facit. Nā p̄mo narrat egiptiorum extēmiatōne. Secūdo hebreorū mirabilē cōsolationē. Tercio assignat inter egiptios et hebreos cuiusdā diuersitatis distinctionē. Secūda ps ibi. pro quib⁹ tormētis. Tercia ibi Oportebat Quātū ad p̄mū dicit. ppter hec. i. idolatriā mltiplicēz. et his similia. qā aliq; p̄ modos idolatrie specificauit et aliq; p̄ terminis Passi sūt digne tormēta et p mltitudinē bestiarū extēmiati sūt: qā per mltitudinē bestiarū qdā afflicti et qdā extēmiati sūt. Circa scdūz p̄ p̄riū fecit deus circa pplz suū licz peccassēt i deserto sicut narraē. Exo. xvi. Filii israel i deserto murmurauerūt p̄ dñm dicētes. Vtinā eēm⁹ mortui i egipto qn sedēbāt s; ollas carniū et cōdebat⁹ ad saturitatē. statū ū cū moyses orassz ad dñz

rdiit et rñdit eis Audiuit dñs murmuratōes vrās cōtra eū et dabit vob vespe carnes. Facto ū vespe ascēderūt coturnices de quodā sinu arabico. vbi potissime nutriūt. et trāsito mari in tēmedio ceciderūt inter castra. i. itra tētoria. hebreorū et capiebāt ad nutū ppli. et hāc historiā narraē in littera dicit sic. Pro qb⁹ tormēt egiptiorū p̄ recitat. i. loco tormētōz egiptios illatorū. bñ disposuisti pplm tuū. i. dedisti bñficia pplo tuo qb⁹. i. illis q sunt pplus tuus. Dediisti pcupiaz dlectamētū sui. i. delectationē pcupitā. Iux illā ps. Cōcupierūt pcupiaz i deserto nouū saporē. i. escā noui saporū parans eis ortigometra. Est autē ortigometra auis regia s; magistrū in historiis quā Ioseph⁹ ortigiā vocat a **¶** Grec⁹ ū ortigometram nos vulgo dicit⁹ currilegū a currēdo. Et dicit⁹ ortigometra quasi recta mēsurā. Isido. tñ videt⁹ differētiā ponē it coturnicēz ortigometra. ii. ethi. c. vii Coturnices a sonovocis dicitur q̄s greci ortigias vocant eo q vise fuerūt p̄mo i ortigia isula He adueniē di tpa hnt. Naz estate depulsa maria trāfmeāt. Ortigometra dñ q̄ gregē ducit. Cū at tēre appropiq̄t: accipit vident eam rapit et ppterea cura est vnuerf ducē sollicitare externi generi p quaz caueant extrema pericula. Cibos gratissimos habēt. seminavenenoz q ob causam eas veteres vesci interdixerūt Solū enī hoc animal sicut homo cadu cū patitur morbū. Hec Isi. Vbi patz scdm eum q coturnix et ortigometra nō sunt idem: quia solum illa dicit⁹ ortigometra que ducit exercituz et non alia. quis autē dicat Isido. accipiens a Solino q solū hoc animal morbū patit⁹ caducū. Nō tamē creditur hoc es-

severū. Vulg⁹ enī dicit q̄ auctor libri qui incipit triplex est esse scribit. Illū quidē morbū patiūt passeres. Scribit etiā solin⁹ de mirabilib⁹ hui⁹ mūdi de coturnicib⁹ q̄ q̄n mare transire volūt austro flante nūq̄ exeūt. nāvim flatus tumidioris metuūt plurimūq̄ se aglonarib⁹ credūt vt corpa pinguia z iō tarda faci⁹ puehat fortior acvehemē tior spūs. cū maria trāseūt: impet⁹ dif ferūt et metu spacii lōgioris vires su as tarditate nutruūt. vbi vero frā con spiciunt cateruati coeunt. Deinde cō globate vehemēt⁹ pperāt. que festina tio plerūq̄ exitiū parat nauigātibus. Accidit enī noctib⁹ vt vela incidāt p ponderatis fumb⁹ i alueos mergant Hec Solin⁹ Isto ergo anū genere pa uit dñs filios isrl̄ in deserto cū paterē tur cōcupiscētā carniū quales comederant in egipto vt videlz per illas car nes auerterent a cōcupiscētā quā ha bebāt. Et hoc est quod dicit̄ in l̄ra vt il li qdē id est filii isrl̄ cōcupiscētes escāz carniū scz de egipto auerterent z a ne cessaria cōcupiscētā hoc est violētā. necessariū enī vno mō dicit̄ violētum scdm Aris. v. metha. ca. de necessario fuit aut cōcupiscētā eorū violenta: q̄a oriebat̄ ex cōsuetudine vescēdi carni bus in egipto. Cōsuetudo aut assimilatur nature. vii. ethi. ¶ Cōsuetudo est altera natura. Vt ergo auerterent̄ a neciā p̄cupia p̄p̄t ea q̄ ill' onsa et missa sūt id est prop̄t anialia: que illis missa fuerūt p̄ dinā prouidētā id est cotur nices ideo eis dicit̄ date fuerūt quod et factū pro tūc saltē fuit vt a cōcupi scētia auerterent̄. vñ subdit. Hi autē id ē filii isrl̄ i breui iopes sci. i. idulgē tes cibo nouā gustauerūt escā de q̄ di-

ctū ē. b ¶ Et ē notādū q̄ p̄suetudo maximā habet violētā iclinādi volū tatē ad se. Et iō sicut optimū est assue fieri ad bonas cōsuetudines et vtuosas ita piculosū et pessimū est assue fieri ad vicia. vñ narrat valer⁹ li. vii. c. ii. in fine q̄ Cretenfes cū acerbissima ex ecra tōe vt volūt aduersus eos: quos ve hemēter odiūt optāt vt mala cōsuetu dine delectent̄ modestoq̄ volūtāt ge nere efficacissimū gen⁹ vltiōis euetū reperiūt. hec ille vult dicere: q̄ ipi vi dent̄ modeste male dicere q̄ dicunt hoī mala cōsuetudine delecteris et tñ impcānt̄ eis maximū gen⁹ mali. De malicia ū puer p̄suetudis loq̄r Aug. viii. p̄fes. ca. v. de semetipō dicit. q̄ dif ficilis fuit ad cōuertēdū ad fidē. vñ di cit sic. Ligat⁹ erā nō ferro alieno: sed mea ferrea volūtate. velle meū tene bat iūmic⁹ z ide mihi cathenā fecerat z p̄strinxerat me. q̄ppe ex volūtate puer sa scā est libido. z dū fuiui libidini: scā est cōsuetudo. z dū cōsuetudini nō re stiti scā est necessitas. Hec Aug⁹. Vñ etiā metrice dicit̄. Qui nō assuescit v tuti dū iuuenescit Avicis nescit disce dere q̄n senescit. In cui⁹ figurā salua tor facili⁹ suscitauit puellā in domo z iuuenē delatū in porta. Sz lazary q̄tri duanū i monumēto cū gemitu lacris et clamore Io. xi. Quā historiā expo nēs Aug⁹. sup Mat. om̄. xv. dicit sic. Moles iposita sepulcris ipsa est dura vis p̄suetudis q̄ p̄mit⁹ aia nec resurgē nec spirare p̄mittit⁹ dictū est aut q̄tri duan⁹ ē. Reuera ad istā p̄suetudinē de qua loq̄r de qdā p̄gressu puenit aia. p̄ ma ē quasi scitillatio delectatōis i cor de. Scda cōsensus involūtate. Tercia factū. Quarta p̄suetudo. Hec aug⁹.

LECTIO. CLXXVII
Oportebat enī in illis quidē sine excusatōe supuenire interitū exercē tibus tyrānidē. His aut̄ onde tñ quē admodū inimici illorū exterminabāt Etenī cū illis superuenit seua bestiarū ira morib⁹ puerforū colubrorū exter miabāt ¶ Postq̄ spūs sc̄tus p salomo nē declarant aliq̄nt̄ quō egipti puni ebāt in egipto per scinifes muscas et ranas. q̄a possz aliq̄s dicē q̄ oio p̄simi liter affligēbāt hebrei i deserto p ser pentes ignitos: q̄ populū tactu venēo so i flāmauert et occiderunt: iō placuit auctori diuersitatē assignare in hac p te int̄ afflictōes illatas egiptiis p hui⁹ mōi bestias et castigatōes illatas he breis p̄ p̄similē modum. Et circa hoc duo facit Nā primo assignat miracu losā diuersitatē. Scdo illoz miraclo rū deo attribuit auctoritatē. Secunda ps ibi. Tu es dñe. Circa p̄mū duo fa cit. Prio ondit diuersitatē it̄ egiptios punitos z hebreos ex pte eorū q̄ pati ebāt. Scdo ex pte penarū q̄ eis inflige bāt. scda ps ibi. Sz n̄ in perpetuū. Cir ca p̄mū duo facit. Prio ondit quō di uersimōe digni fuerūt punitōe. Scdo quō hebrei habuerūt se i afflictōe. scda ps ibi. Etei cū ill' ¶ Circa p̄mū sciēduz q̄ egiptii q̄ detinuerāt hebreos. i. fili ios isrl̄ p. cccc. annos in seruitute post mortē Ioseph q̄ etiā ordiauerūt totum masculinū gen⁹ hebreorū int̄fici me rito dēnt t̄di ad iteritū sñ q̄cūq̄ reme dio. et maxie p̄pter duriciā cordis cor rū ad orōez moysi z aaron merito de buerūt morti t̄di: sz hebrei i des̄to ml to m⁹ peccauerūt z iō suffecit q̄ aliq̄ ta li puirēc̄ p̄a p bestias sicut egiptii q̄n dā puiri extiterāt vt castigaret̄ i seip sis z p̄p̄derēt q̄ egipti sustinuerāt in

egipto. Et h̄ ē qd dicit. Oportebat enī illis qdē. i. egiptiis sñ excusatōe. i. sine pene mitigatōe supuenire interitū. id ē mortē. exercētib⁹ tyrānidē in eis. Hec tyrānis tyrānidis ē regimē tyrāni. et ē qdā spēs mōarchie r̄gal̄ q̄n aliq̄s p̄n cipat̄ pp̄lo p̄ eorū volūtate z ad suipsi us solū vtilitatē puatā. scdz Ar. iii. pol z viii. ethi. Vñ tyrānidis ē crudel do minatio. His at. i. filius isrl̄ oportebat onde tñ per sēsibile experiētā i p̄sili b⁹ afflictōib⁹ quē admōdū inimici illo rū s. egipti exterminabāt. hec at̄ p̄p̄de rūt sēsiblr̄ q̄n ipi exterminabāt morib⁹ colubrorū. Et hoc ē qd subdit. Etei cuz ill' supuenit seua bestiarū ira s. serpen tiū ignitorū imissavidelz a deo morfi b⁹ puerforū colubrorū exterminabatur .i. aliq̄ murmurātes p̄ dñz z n̄ peiten tes mordebāt sz n̄ ext̄miabāt. Colu ber ē gen⁹ serpēt̄ z d̄r colub̄ q̄i colens vmbas: q̄a i vmb̄i sepiū p̄morat̄. z di cit̄ deutro. viii. In deserto illo fuerūt sp̄etes flatu adurētes scorpiones z dip sades. Dipsades d̄s. ē gen⁹ serpēt̄ z di cit̄ l̄tie situla p̄ p̄riū q̄a pimit hoies si ti. vas ū situlavocat̄ p̄p̄e qd aufert siti z s̄ iste situle adeo puevt cū calcā vix videāt q̄ venenū an̄ extiguit q̄ sētia f̄: nec tristitiā sēt̄it moritur⁹ sz mgr̄z i historia s̄. viii. c. deut. Et figurat̄ mo raliē iste situle demōes q̄ bonos viros fedis cogitatōib⁹ agitāt z infestāt. Iste etiā s̄ ita parue q̄ vix vidēt̄ et ex mi nima occasiōe surgūt z intoxicāt sine molestia: imo cū delectatōe perimunt q̄n s̄ per delcātōez morose a ¶ Cir ca illā clausulā Oportebat enī ill' sñ ex cusatōe supuenire interitū Notādū q̄ tria s̄t q̄ i excusabiles reddūt omēs pctōres z p̄a dignos ondūt. viz mag nitudō scie in peccāte: similitudo cul P. iii

pe in iudicāte. et ineptitudo cāe i alle-
gāte. Prio ḡ reddit hoīem inexcusabi-
lē magnitudo scie i peccāte. ḡto ei ali-
qs maiorē et clariorē noticiā habz de
deo. tāto magis peccat ceteris parib⁹.
Et iō de phīs dicit apls ad Ro. i. Q d i
uisibilia dei eis p creaturas inotuerūt
et tñ euauerūt in cogitatiōib⁹ suis et
obscuratū ē insipiēs cor corū: intm̄ vt
idola coluerūt. nec sup hoc in aliq̄ ex-
cusāt̄ quasi de deo nullā noticiā habu-
issēt. q̄a inuisibilia dei per ea que fac-
ta sūt intellecta p̄spiciūt: sēpiterna q̄z
virt⁹ et dinitas: ita vt sint inexcusa-
biles. Sile dicit saluator de iudeis. Io.
xv. Si nō uenissē et locut⁹ eis fuissē pec-
catū nō haberēt. nūc at de peccato suo
nō hnt̄ excusatōez. Secūdo reddit ho-
minē inexcusabilē similitudo culpe i
iudicāte. quādo aliqs iudex dephēdit̄
i crimie p̄ q̄ solz alios punire: nullā p̄t
excusatōez p̄tēdere. Exēplz de falsis
iudicib⁹ q̄ uolebāt p̄dēnā susānā. dan.
xiii. Et iō signāt dicit apls. Ro. ii. In-
excusabil̄ es o hō ois q̄ iudicas. in q̄ ei
alterz iudicas teipm̄ cōdēnas. Tertio
reddit hoīez iexcusabilē ineptitudo cāe
i allegāte. q̄n̄ ei cāq̄ allegat̄ maifeste
nulla ē uel p̄ficta p̄ mēdaciū nō ē excu-
satio: s̄z aggrauatio ad p̄cedēs delictū
Exemplū de inuitatis ad cenā. Luce.
xiiii. Qui falsas z fictas excusatiōes
fecerunt et assignauerūt: a cena fueūt
reprobati et alii loco eorū uocati. et iō
contra tales excusationes malitiosas
petit. ps. Nō declines cor meū in uer-
ba malicie ad excusandas excusatōes i
peccatis. Excusant tamen se quadri-
pliciter homines de pctis suis. Quidā
per lasciuā societate: quidā per di-
uinā uolūtate: qdā per carnalē fragili-

tate: qdā p̄ finalē utilitatē. Primi dicūt
cōmunit̄ q̄n̄ dephēdit̄ peccasse: ma-
la societas p̄puliit me ad hoc malū. q̄ q̄
dē excusatio fatuissima putareē apud
iudicē secularē: cū concedat facinus z
alios coaccuset. sed multo magis ap̄
deū nō ualet q̄ nouit mali arbitrii lib-
tatē. Vnde in prouerbis. Omitte ex-
cusatōez nemo peccat inuitus. z ē ex-
cusatio multoz allegatio sotiōrū. Si-
cut dicunt multi. Quare nō licet mi-
hi? Sic enim facit talis et talis. S̄z ista
societas nō excusat peccatē secūdū Ie-
ronimū in quadā eplā. Multitudo so-
ciōrū impunibile nō facit crimē. Se-
cundo quidā se excusat per diuā uolū-
tatē: quoz aliq̄ dicunt deū eos sciuisse
peccaturos et uelle eos uelle eē: nec eis
esse imputādū: s̄z dispōi diuē z corpo-
rib⁹ celestib⁹ et cōstellationi. Et tales
deum blasphemāt q̄ si sit auctor malo-
rū et uindex factorū q̄ hoīes cauere n̄
p̄nt. Isti aliq̄ mō figurāt per iacob vo-
lētē decipere patrē suū: cū pater que-
reret quō tā cito iuenire potuiss̄: ui-
de sibi cibū optatū paraz. Respondit
uolūtas dei fuit vt mihi cito occurre-
ret qd̄ uolebā. Gen. xxvii. Isto mō sūt
nōnulli mūdi sapiētes iuris cui⁹ pe-
riti: quicqd̄ faciūt colorare legibus et
munire rōib⁹ sciunt omnino: vt nihil
faciēs sceleris qd̄ nō sit iurib⁹ excusa-
tum. si homo credere uelit eis. Tales
assimilāt dyonisiō tyrāno de quo nar-
rat ualer⁹. li. i. c. ii. Iste igress⁹ tēpla de-
orū detracto Ioni olinipio magni pō-
deris aureo amictu p̄nū laneū ei cir-
cūdedit et admiratib⁹ illis qui aderāt
q̄ sic sine tiore sctōs suos spoliare pre-
sumpsit. Rndit q̄ illd̄ ad dei sui com-
modū fecisset. Nā aureū aictū grauē

fore p̄ estate et frigidū p̄ hieme lane-
um ū p̄ utroq̄ tēpore aptū. eē dicebat
Iteꝝ esculapio: q̄ fuit barba aurea re-
dimi? dem̄ iussit barbāz auferri. Cui
ius cām assignauit q̄ apollo p̄ suis
imberbis esset et nō decebat patre ca-
rētē barba: filiū apparere barbatū. Ite-
rū uittas aureas et pateras et coronas
q̄ simulachra porrectā maib⁹ sustēbāt
tollebat et se eas accipe: nō auferre di-
cebat. stultū esse cōfirmās a q̄bus bōa
p̄camur: ab his porrigētib⁹ nolle su-
mere. Isto mō prudētes seculi q̄tūcūq̄
flagiciose se habeāt p̄tra iura deū z ec-
clesiā sp̄ colorat̄ rōib⁹ se excusat. Ter-
cio qdā se excusat p̄ carnalē fragilita-
tē et dicūt plane blasphemātes deum
se nō posse a libidimb⁹ abstinē p̄pter
p̄plexionē talē. Cōtra q̄s arguit Iero-
nim⁹ in explanatōne fidei. et allegat
eū mag⁹ s̄uarū. ii. dif. xxxvi. Execra-
m⁹ inquit nos blasphemā eoz qui da-
cūt impossibile aliqd̄ homi a deo p̄ce-
ptū eē et mādata dei nō a singulis sed
ab oib⁹ i cōi posse seruari. Quarto qdā
excusat se per finalē utilitatē et tales
iueniūt nōnulli p̄dones: raptōres z
iniusti exq̄sitores: q̄ auferūt a diuitib⁹
bōa sua sine cōscia colligunt et recon-
dūt et elemosinas cāz finalē pretēdūt
Isto mō diuersi diuersas excusatō-
nes inueniūt: et cū pctōres existant se
tamē cōtra deū de pctis defēdūt. Vn-
de grego. xxi. moralium. Vsitatū gene-
ris hūaniciū ē libido: peccatū cōmit-
tere et cōmissū negando abscondere: z
cōuictū defendēdo excusare. Sicut au-
tē impiū est peccata q̄ cōmissim⁹ nos p̄-
tinacit̄ excusare ita uirtuosū ē ualde p̄-
ximū nō faciliē iudicare sed cōpatien-
do aliquāliter excusare: p̄siderātes cō-

munis fragilitatis cōditionē: sicut fa-
miliaritatis cōmunionē: et vere pieta-
tis exercitacionē. Primo enī cōmunis
fragilitas qua frequent̄ omnes erra-
m⁹: debet nos mouere ad aliquāliter
excusādū: nō tamē pertinaciter defē-
dēdū errores faciles alioꝝ. Vñ bern-
sup̄ cau. ser. xli. Noli iudicare pximū
sed magis excusa intētionē si opus n̄
potes. puta ignoratiā. puta surreptio-
nem: puta casum q̄ si omnes omnino
dissimulationē rei certitudo recusat.
suade nihilomin⁹ tibi et dicitō ap̄ te
metipm̄ uehemēs tētatio fuit. Quid
de me illa fecisset si illa accepiss̄ i me
similiter potestātē? Secundo mouere
nos debz ad idē sicut familiaritatē cō-
muniōis saltē de amicis faciliter ma-
la n̄ credam⁹. nec etiā de pxis. nec de
plā uel etate p̄uēctis Vnde Iero. i e-
pistola ad rusticū. nō ē facile malū p̄-
uēctā etate credēdū quam uita p̄terita
defēdit: et honorat uocabulū dignita-
tis de aico etiā suo Xenocrate cū qdā
platonī dixisset q̄ dixerat de eo malū
rndit nō eē sibi credibile q̄ ille quē tā-
tū amabat eū nō diligēt cūq̄ narrans
dictum suū se p̄baturz assereret. Re-
spōdit plato n̄q̄ xenoc̄tē talia dixisse:
nisi expedire iudicass̄. Tertio mouē
nos d̄z ad idē vere pietatis exercitatio
Pū ē ei alienos defect⁹ si lesiōe iusti-
cie q̄tū fieri p̄t excusare. z famā pxio-
rū q̄tū possibīle ē illesā seruare. Vnde
origenes s̄ leuit. xxxiii. c. Nō uult te
dñs si forte uideri p̄ctm̄ fr̄is p̄tinuo e-
uolare ad p̄blicū z p̄clāre passim et
diuulgare pctā aliena. qd̄ esset utiq̄ n̄
corrigētis s̄z ifamātis. Vñ apli symō
et iudas Nos in nocētes absolue oꝝ no-
cētes ū p̄dē n̄ deꝝ. L. CLXXVIII
P. iiii.

Sed nō impetū ira tua pmāsit sed ad correctionē in breui turbati sūt signū habētes salutis ad p̄memorationē mādati legis tue. Qui eī p̄uers⁹ ē nō p̄p̄t h̄ q̄ videbat sanabaf sed p̄ te oīm saluatore. et in hoc oñdisti inimicis nr̄is: q̄ tu es q̄ liberas ab oī malo. Illos aut locustarū et muscarū occiderūt morsus: et nō est iuēta sanitas aie illoꝝ q̄m̄ digni erāt ab hm̄oi ext̄miari. ¶ Oñesa diuersitate demeriti int̄ egiptios p̄uitos p̄ bestias i egipto et int̄ hebreos punitos p̄ bestias i deserto. In ista pte p̄se quis de eadē diuersitate supplicii fuerūt aut diuersi mode puniti egiptii ad ext̄miationē. hebrei vero ad correctionē. De punitiōe egiptioꝝ p̄ ranas muscas ⁊ scinifas satis est sup̄ tactū. De punitiōe v̄o hebreoꝝ ē sciēdū. q̄ sicut habet Nūe. xxi. Cū p̄p̄s in des̄to cōtra dñz murmurasset imisit eis serpentes ignitos hoc est puos et veloces ad modū scitularū q̄ tactu venenoso istā mabāt̄z cau sabāt̄z tumorē ⁊ ruborē in carne. ad q̄rū p̄cturā vulnerati sūt. Quidā vero mortui. Venerūt ergo ad Moysen ⁊ rogauerūt eū q̄ oraret p̄ eis ad dñm. Ad hui⁹ ergo p̄ces ordinauit dñs: vt faceret figurā sp̄ētis de ezez poneret sup̄ sumitātē p̄ticez faceret illū deferri in pp̄lo et dixit eis q̄ quicūq̄ esset p̄cussus a serpēte ignito statim aspiceret ad serpēte eneū et curaret. Istud miraculosū remediū p̄ndit deus filiis israel i des̄to ⁊ fuit figura p̄cherri ma de passiōe xpi sicut ip̄emet allegauit Iob. iiii. Sicut Moyses exaltauit sp̄ētē in des̄to: ita exaltari oportz filiū hoīs vt oīs q̄ credit in eū nō pereat: s̄z habeat vitā et̄nā. De afflictōe igit̄ he-

breoꝝ p̄ serpētes ignitos et remedio eis cōcesso agit auctor i pte ista declarās qualit̄ egiptii afflictī fuerūt s̄n remedio tanq̄ icorrigibiles. hebrei vero cū remedio tāq̄ filii ad correctōez abiles. Et circa hoc tria facit. Nā p̄mo tāgit hebreoꝝ rōnabile castigatiōez. Secūdo egiptioꝝ miserabile ext̄miationē. Tercio redit ad declarādā mirabile hebreoꝝ liberatiōez in plaga serpētū. sc̄da ps̄ ibi. Illos aut locustarū. et̄cia ibi. Filios aut tuos. Circa p̄mū quatuor facit. Nā p̄mo agit de afflictōnis tedio. Secundo de afflictōnis remedio. Tertio de eiusdē remedii autore precipuo. Quarto de fine per illā remediū p̄cipaliter intento. Secūda ps̄ Habētes signū salutis. et̄cia ibi. Qui enī cōuersus. q̄ta ibi. Et in hoc ostēdisti. Dicit enī sic. S̄z nō impetū ira tua pmāsit. Ira tua. i. pena isticta p̄ te hebreis peccātib⁹ in des̄to: nō fuit exterminatiua oīs gn̄alit̄ s̄z castigatiua tātū vñ subdit. S̄z ad correctionē in breui turbati sūt. Iere. xxx. Nō faciā te i cōsūptionē: sed castigabo te in iudicio vt nō videaris tibi innox⁹ et hoc in breui. q̄ Isa. liiii. In momēto indignationis mee abscondi faciē meā parūper a te. Et tñ cū fuerūt in turbatiōe illa fuerūt habētes signū salutis. s̄z serpēte eneū ad cōmēorationē mādati legis tue. i. sicut cōmēorast̄ in lege tua. Nūe. xxi. Fac serpēte eneū et pone eū p̄ signo. Sed q̄a ille effect⁹ quo curati fuerūt ad inspectiōē serpētis eneī posset a simplicib⁹ ip̄i serpēti attribui nō deo. Iō et̄cio subiūgit. Qui eī cōuersus est ⁊c. per te x̄p̄z figuratū per illū serpētem eneū q̄ oīs est saluator. Figurabat̄ aut̄ x̄p̄s per istū sp̄ētē eneū m̄ultiplicē s̄z

CA. XVI.

quātū ad morū inocētiā. quātū ad sit⁹ eminētiā. quātū ad vite carētiā. et quātū ad salutis efficiētiā. ¶ Primo quātū ad morū inocētiā. q̄a sicut illa figura serpētis venenose appuit. ⁊ tñ nullū venenū habuit. Ita x̄p̄s in carne apparuit et tñ nullū pctm̄ habuit. nec est inuē⁹ dol⁹ in ore ip̄i. Sc̄do quo ad vite carētiā: q̄a sicut sp̄ēs ille vitā nō habuit ⁊ tñ de materia maxime duratiua fuit q̄a es int̄ oīa metalla durabilis est. sicut dicit hec glosa. Ita x̄p̄s v̄e mortu⁹ est sc̄d̄z hūanitatē ⁊ vere et̄n⁹ ⁊ immortalis est sc̄dm̄ diuinitatē. Tercio quātū ad situs eminētiā: q̄a sicut sp̄ēs posit⁹ fuit sup̄ perticā lōgā vt a toto pulo videre⁹ et a gētib⁹. Ita x̄p̄s in ligno crucis ita alte suspēdebat̄ vt a toto pp̄lo videre⁹ vbi etiā adhuc a deuotis mētib⁹ per fidē et amorē cōspici⁹. Quarto quātū ad salutis efficiētiā. q̄a sicut oīs a vero serpente p̄cussus si serpēte eneū aspiceret curabat̄. Ita q̄libet a diabolovulnerat⁹. si x̄p̄s in cruce cōsideret per fidē et veniā roget. sanā⁹. ¶ Quarto subiūgit finē per istā miraculū p̄cipalit̄ intētū. videlz honorē dei cū dicit. Et in hoc ostēdisti inimicis nr̄is q̄ tu es q̄ liberas ab oī malo. i. corporali ⁊ sp̄iali. c. ¶ X̄p̄s ei legi⁹ fecisse miracula p̄pter tria. Primo ad eorū circa quos operabat̄ vtilitātē: q̄a eos frequēter in corpore et in aia curabat. Sc̄do p̄pter alioꝝ cōuersionem: q̄a m̄lti vidētes x̄p̄i miracula cōuertebant̄. Tercio propter dei gloriā et honorē. Iohānus nono. Nec hic peccauit. neq̄ parētes eius: sed vt manifestet̄ opera dei in illo. Et eodē mō in p̄posito de istā miraculū fecit ad vtilitātē bonoꝝ de filiis isrl̄. ad p̄uersionē

LEC. CLXXVIII.

malorū ⁊ ad gl̄az dei dilatādā. ¶ B Z⁹ p̄cipalr̄ i ista lecōe agit de egiptioꝝ in egipto mirabili per bestias ext̄miationē q̄ p̄p̄t eorū maliciā s̄n q̄cūq̄ remedio istigebat̄. Vñ s̄bdit. Illos at̄ id est egiptios locustarū ⁊ muscarū occiderūt morsus. De qb⁹ locustis dicit̄ Exo. x. Dixit dñs ad Moysen extēde manū tuā sup̄ trā egipti ad locustā vt ascēdāt super eā: deuoret oēs herbas q̄ residua est gr̄adimi. De muscis vero Exo. viii. habet. Venit musca gr̄adis in domo pharaonis ⁊c. Locusta sc̄dm̄ glo. super illā Ex. x. dicit̄ q̄si lōga hasta. q̄a habet lōgiora crura retro q̄ añ. Et sc̄d̄z Ibi. xii. ethi. Est aial paruū noxiū habēs dentē et pl⁹ q̄ cetera animalia frugib⁹ nocet. Itē sc̄d̄z Iero. super p̄. c. Iohelis. hm̄oi volatilis tria sūt nomia successiue sc̄dm̄ etatē. Nā fet⁹ locuste añq̄ habeat alas vocat̄ bruce⁹ cū incipit volare vocat̄ acelabus: cū plene volat vocat̄ locusta. De locusta loquēs Basilius in exameron dicit̄ Locusta dicit̄ quasi loco stare faciēs q̄a cū iter arripienti occurrit malū est ⁊ sinistrū sicut bufo dextrū p̄tedit. Vel dicit̄ locusta q̄a nūc saltū dat: nunc loco stat: vel q̄a per modicū t̄ps stat in vno loco Criso. super Math. sic ait. Locuste sūt volatilia mūda q̄dē s̄z parua. et nō satis i altū volantiā q̄ māducauit Ioh. in deserto. Arnulph⁹ etiā q̄dā expositor ait sic Minimū gen⁹ locustarū in deserto iudee q̄ pass⁹ ē Iohēs vsq̄ hodie apparet ⁊ habet corpusculū i modū digiti manus mēbris exilib⁹ ⁊ breuib⁹ i herbis facili⁹ capit̄. Hec ille Talib⁹ ergo locustis et muscis exterminabant̄ egiptiū i cōtemptū ⁊ derisionē ⁊ nō per leones vel vr̄los vel fortia animalia: q̄a digni

erāt ppter eorū idolatriā a talib⁹ ext-
 minari. ¶ Circa illā clausulā. Signūz
 habētes salutis. Notādū q̄ de⁹ hūano
 generi multa signa oñdit beniuolētie
 remiscētie: puidentie: et patie. ¶ b
 Signa beniuolētie sūt oēs creature fa-
 cte et create ad seruiēdū hōi. Est enīz
 signū qd̄ unū offert sensui: aliā itelle-
 ctui. et iō oīs creatura sensibilis seip-
 sam offert sensui et deū representat in-
 tellectui boni viatoris. Nēo pōt hec si-
 gna facere. q̄ tu facis nisi fuerit de⁹ cū
 eo Ioh. iiii. Signa remiscētie sūt septē
 sacramēta ecclie per q̄ reducimur ad
 mēoriā passiōis dñice Heb. ii. Sal⁹ no-
 stra firmata est cōtestāte deo signis et
 portētis: variis v̄tutib⁹: et spūscī distri-
 butionib⁹. Signa puidentie dabit ante
 suū aduētū: ne oīu ueniat p̄cōrib⁹ in-
 prouisus Et hoc est signū magne curi-
 alitatis dīne. Null⁹ ei q̄ aliqd̄ facit qd̄
 vellet occultare approbat aduētū ho-
 minis iprouisū: s̄ p̄cōr q̄libet facit qd̄
 vellet: si posset occultari. et iō de⁹ mū-
 do pleno p̄ctis vētūz p̄mittit signa q̄-
 dā notabilia p̄ que hōies cōtra ipsi⁹ ad-
 uentū sibi puidentēz disponāt. De istis
 signis dicit Lu. xxi. c. Erūt signa i so-
 le et lunaz stellis. Dicit Vegeti⁹ de re
 militari libro. iiii. ca. v. Tria inquit ge-
 nera constat esse signorū pro negociis
 belli videlz. Vocalia: semiuocalia: et
 muta. Vocalia dicunt̄ que hūano vo-
 ce p̄ferunt̄ sicut duces preordināt ali-
 quod certū verbū. quo in cōflictu vtūz
 Sicut deus nobiscū vel triūph⁹ impa-
 toris vel aliqd̄ p̄simile. ¶ Signa semi-
 uocalia sūt: que fiūt per tubā: cornū
 buccinā. Signa muta sūt vexilla aquila
 dracones et circa ista signa poneba-
 tur medietas donatui oīz militū eū-

tium ab bellū ppter duas rōes. vna fu-
 it rōe si ea habuissēt in custodia ppria
 in friuolis expederēt vnde adutilitatē
 eorū puissū fuit q̄ sufficiētē sustenta-
 bant̄ de annona cōi. Alia rō fuit vt p̄
 hoc aiōsius et forti⁹ sequerētur signa
 sua et ea nullo mō relinquerēt ex quo
 peculiū suū castrēse ibidē scaret̄ p̄fiste-
 re: s̄ pot⁹ ea defēderēt quātū possent
 Ista tria signorū gnā faciet̄ xp̄s in ad-
 uētū suo sc̄do. Nā signavocalia crunt
 in illa disceptatōe sicut dī Math. xxv
 Esuriui et nō dedistis mihi māduca-
 rez. Signa semiuocalia: q̄a tuba p̄ce-
 det et de istis fil dicit Ap̄tus p̄. Theff.
 iiii. Dñs in iussu et inuocē archāgeli et
 in tuba dei descēdet de celo. Signav o-
 muta erūt istrumēta passiōis xp̄i: ip̄z
 corp⁹ dñicū vulnerib⁹: signitū Dan. vi
 Ipse est saluator et liberator faciēs sig-
 et p̄digia in celo et in t̄ra. Signa patie
 dat nobis diu expectādo nos ad veni-
 am vt redeam⁹ ad grāz Ephe. iiii. No-
 lite cōtrastare sp̄m factū dei in quo si-
 gnati estis in die redēptōis.

LECTIO. CLXXIX.

Filios aut̄ tuos nec draconū nec
 venatorū vicerūt dētes. mīa eī
 tua adueniēs saluabat illos. In mēori-
 am sermonū tuorū extēmiabant̄ et ve-
 lociter sanabant̄. ne in altam incidētes
 obliuionē: nō possēt tuo vti adiutorio
 Eteī neq̄ herba: nec malagma sana-
 uit eos s̄ tu⁹ dñe sermo q̄ sanat oīa.
 ¶ Explicata tribulatōe egiptiis illata
 per minutas bestias qb̄ sine remedio
 extermiabant̄. Redit ad correptionē
 filiorū isrl̄ in deserto. a qua cū mirabi-
 li adiutorio liberant̄ Et circa hoc tria
 facit. Nā p̄mo oñdit hui⁹ remedii cau-
 sam sup̄naturalē. Sc̄do ponit hui⁹ re-

CA. XVI.

medii causā finalē. Et tercio excludit
 ad hui⁹ remedii efficiētiā oēm causā
 medicāle. sc̄da ps̄ ibi. Ne in altā. ter-
 cia ibi. Eteī neq̄ herba. ¶ Quātū ad
 p̄mū dicit sic. Filios aut̄ tuos et. q̄a fu-
 erūt filii ideo debuerūt castigari Eccl̄
 vii. Filii tibi sūt erudi illosz curua il-
 los a pueritia eorū. In cū figurā dicit
 ps̄. Btūs q̄ tenebitz allidet puulos fu-
 os ad petrā id ē btūs q̄ castigabit fili-
 os suos vel carnales p̄ naturā vel spū-
 ales per curāz allidēs eos petre. i. xp̄o
 assuefaciēs eos ad opa vt uosa. et alibi
 dicit. In matutino inficiēbā oēs p̄cō-
 res terre. hoc est statū in iuuetute vicia
 p̄cōrū p̄ castigatōes cōdignas aputari
 et hoc est cape vulpes puulas q̄ demo-
 liūt vineas. Cant. ii. Vñ Iero. sup̄
 eplaz Ephe. ii. et habet in Cano. dist.
 xxxvii. legant. ¶ Hely sacerdos
 p̄r scūs fuit s̄ q̄a filios n̄ erudiuit i oī
 disciplina et correctōe. sup̄in⁹ cecidit et
 mortu⁹ est Filios aut̄ tuos nec draco-
 nū nec venatorū vicerūt dētes. q̄a nec a
 magnis bestiis quātitate cuiusmōi sūt
 dracones nec a maliciosis in q̄litate: cu-
 iusmōi sūt serpētes miores dño pte-
 gēte ledebant̄ Draco enī fm̄ Isi. vene-
 no caret. xii. ethi. caplo viii. ita scribit
 Draco maior cūctorū serpētū siue oīz
 aiāntiū sup̄ t̄rā Hūc greci draconāvo-
 cāt Vñ deriuatū est in latinū. vt dra-
 co dicere q̄ sepe a spelūcis extractus
 fert̄ in aerē. cōcitā q̄ p̄t̄ eū aer. Est
 autē cristat⁹ ore puoz arctis fistulis p̄
 q̄s trahit sp̄m̄z linguā exerit. V im at
 nō in dētib⁹ sed in cauda habet. v̄bere
 pot⁹ q̄ rictu nocet. innox⁹ est enī ave-
 nenis. et ideo huic ad mortē faciēdaz
 venēa n̄ erūt necessaria. q̄a si que liga-
 uerit occidit. Vñ nec elephas tut⁹ est

LEC. CLXXIX.

sui corporis magnitudie Nā circa seitas
 Delitescēs p̄ q̄s elephātes subito gra-
 diūt̄ crura eorū nodis alligat: ac suffo-
 catos p̄mit. Hec Isi. Fert̄ at̄ sc̄d⁹ Pa-
 piā q̄ herba dracōcea dī q̄ nata sit de
 sāguie draconis: et iō sic vocat̄ ē dra-
 conii coloris. flos ū est sicut ligua dra-
 conis. Si qs radicē hui⁹ herbe sanis cō-
 fricet manib⁹: sp̄pēs sine piculo p̄re-
 det. est at̄ tyriace vtutis si legat̄ mēse
 Iulii. Hec Pap. Mirabile ē at̄. si vene-
 no careat draco. cū fm̄ auctores aurā
 spirādo ificiat̄z flatu mortifero pestes
 igerat. sicut ps̄ ex narratōe Aris. libro
 suo de p̄p̄tatib⁹ elemētory. d̄ eo quod
 p̄tigit t̄p̄e Philippi i armēia. Et solin⁹
 de mirabilib⁹ mundi dicit exp̄sse Qd̄
 nō in dētib⁹ s̄ i cauda venenū habeat
 nec obstat̄ ei⁹ carnes cōedūt ethiopes
 sicut dicit ps̄. Dediisti eā pp̄lo ethiopū
 escā. qd̄ p̄t̄ eēvl q̄a venenū excutiūt ali-
 qua arte sicut medici faciūt d̄ sp̄pētib⁹
 v̄l caudā abscidūt: i q̄ latet venenū dra-
 conis at̄ carovitrei color ē et ifrigidat
 vescētes eā. hic est q̄ ethiopes i feru-
 da plaga hitātes carne dracōis libent̄
 vescūt̄ mercatores etiā: qd̄ ē mirable
 dictū q̄busdā carnib⁹ dracōes faciūt
 māfuetos ad t̄ps qb̄ ifidētes frēo eos
 regūt v̄sq̄ tūc i ethiopā veniūt vbi eos
 vendūt. vt dī in libro de naturis rerū
 Dicit ḡ lra Filios aut̄ tuos nec draco-
 nū: nec venatorū vicerūt dētes mīa
 aut̄ tua adueniēs saluauit eos p̄ aspe-
 ctū serpētis. sicut in lectōe p̄cedēte di-
 ctū est. Subdit autē causā q̄re sic afflige-
 bant̄ et ait. In memoria enī sermonū
 tuorū extermiabant̄ et velociter sa-
 nabant̄ ne in altā incidētes obliuionē
 nō possent vti tuo adiutorio. Et dicitur
 tur tria viz causa afflictōis illate. mo-

us medicie collate. et finis salutis eis date. Puniebatur ei in memoriam sermonum tuorum si est ad memoriam cominationum dei extremabatur. Alii legunt in memoria dictoraliter: quia obliuio diuionum sermonum multos duxit in extremum. Alii legunt examiabatur. alii extremabatur: et potest exponi extremabatur. id est graui ter vexabatur. Modus medicie collate sibi iugiter cum dicitur. Et velociter sanabatur. Finis vero salutis eis date fuit remotio desperationis. Vnde subdit. Ne in altitudine detes obliuione. in altitudine id est in profunditate ut non possit tuorum adiutorio desperatione peruenire cogitationem. Ultimo excludit ab illo remedio causas naturales et dicit sic. Etenim nec herba: nec malagma sanauit eos: sed tuus domine sermo qui sanat omnia. Malagma id est quod emplastrum. et dicitur a malaxo. quod est manulaxare et commere herbas coctas cum oleo vel butiro in aliquo gummi vel aliquas species commiscere per emplastro et nihil tale sanauit eos: sed sermo dei quo precepit serpente eneu fieri et poni per signo. Nume. xxi. Circa illam clausulam Tuus sermo domine sanat omnia. Notandum est quod sermo dei deuote acceptus sanat omnes infirmitates mortales vel morales virtute divina. de quo per quia in peccatis omnia in tuum quia omnia in tuas. Et sicut medicina non sibi sanitate effectum inducit: sed per processum temporis et cum mora. ita verbum auditum aliquoties auditore subito non peruenit sed cum forte in anima eius quod uenit. per. xx. annos. tunc primo incipit operari. hinc autem anima multas infirmitates. quod ad vii. capitales radicaliter educunt et per vii. corporeas infirmitates figurant. Nam superbia frenesi comparatur. patitur ei freneticus mens alienationes: quod nec bene iudicat de seipso nec de aliis: imo seipsum iudicat quanto infirmiore tanto

valentior. Eodem modo superbus omnes potentiam et datur se solum sufficiens reputat et sibi plus quam habet sepe arrogat. Ista mens alienationes patiebatur merito per sua superbia rex nabuchodonosor. De quo dan. iii. quod dixit de aulibus in aula sua. Nonne hec est babilonis magis quam ego edificavi in domum regis in robore fortitudinis mee gratia de consilio mei? et statim virtute dei electus est ab hominibus et cum seipsum vixit et passus est mens alienationes et videbatur sibi quod esset bos in anterioribus et in posterioribus leo et per vii. menses restitutus est ad preces daniel ad seipsum hinc non statim ad regnum et tunc legitur sic dixisse. Omnes vias dei iudicia et gradientes in superbia potest humiliare. dan. iii. Cura ut frenesi in principio est euacuatio sanguis et aliorum superfluorum quod ad cerebrum ascendunt. et perturbant usum rationis. Et eodem verbum vel sermo dei omnes nos vacuos esse ab omni bono quantum ad nos attinet et a deo habere quicquid boni fecerimus quod diu in frenesi superbie detinemur a nobis sanitate mens recuperare non valeamus. iuxta illud ecci. iii. Synagoga superborum non est sanitas. et ideo certe omnes nos sanguine superbie eunt et effundunt superfluos humores reperi temporalium et cum vera humilitate et firma fide currere ad deum. de quo dicitur lu. vi. Omnis turba querebat eum tangere: quia virtus de illo exibat et sanabat omnes. Secunda infirmitas spiritualis est ira: et hec comparatur febri acute eo quod habens eam patitur calore continuu et sitim magnam. secundum Constantinum libro. vii. viatici. capitulo. de ceru vel caupon. Et isto modo est de homine iracundo qui statim ad quodlibet verbum calorem colere sue ostendit gestu verbis et vultu. habet etiam siti magnam semetipsum vindicandi. et talis omni die incendit omnes vicinos suos per nihilum. Hac infirmitate patiebatur Herodes quoniam

videbat quod illusus a magis esset: iratus est valde. et mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem et omnibus finibus eius. Ecce processit calor nimis et secuta est sitis irracionabilis vltionis. Ista infirmitate curat sermo diuini predicatio de diuina dulcedine et pietate dei. In cuius figuram legimus Mar. vi. quod discipuli vengebant multos oleo sanabant. Tercia infirmitas est inuidia et hec comparatur febri seu febricitati. Febricitas namque modo calefit: modo frigescit. Eodem modo inuidus modo gaudet de aduersitate bonorum modo dolet de eorum prosperitate. Ista infirmitate patiebatur Saul. per. Regum. xviii. Quoniam inuicula audiuit canere de dicitur ait Mihi dederunt mille dauid decem milia. Ista infirmitas putrefacit iteriora hominis. et cura eius est sermo diuini persuadens amicitiam et gratitudinem: quia sicut inuidia est putredo anime ita amicitia est eius sanitas. Prouer. xiiii. c. Vita carniui sanitas cordis putredo ossium inuidia. Quarta infirmitas spiritualis est accidia que comparatur paralysi: quod est membrorum dissolutio et debilitatio: ita quod motum debitu perficere non possunt patientes ea. Ista infirmitate patiebatur figura tiue loquedo ille qui. xxx. annis iacuit ante piscinam salutiferam et nunquam descendit in eam sanare. Iob. v. et significat iueteratos diem malorum: quod continue iacet iuxta sacramentum confessionis et penitentiam nunquam curat intrare donec debeant mori. Ista infirmitas sanat per valde calida: quia si ex vna parte considerat calor pene gehennae et ex alia parte calor caritatis christi excitat ad operationes virtutum. statim de tanta accidia potest habere curam Iere. iii. Couertimini filii reuertentes et sanabo infirmitates vestras. Quia infirmitas spiritualis est auaricia

et comparatur idropisi secundum Bedam. Cuius prope tas est: quanto magis bibit tanto plius fit. Et eodem modo auarus nunquam dicit sufficit hac infirmitate patiebatur diues ille qui dixit Lu. xii. Destruam horrea mea et faciam maiora illuc congregabo omnia que nata sunt mihi. Ista infirmitate sanat sermo diuini: persuadens elemosinarum opera pietatis. Isa. lviii. Frange esurienti panem tuum: et egenos vagosque induc in domum tuam: et sequetur. Tunc erupet quasi mane lumen tuum et sanitas tua cito orientur. Sexta infirmitas spiritualis est gula et ebrietas: quod subvertens iudicium rois comparatur ephelene: quod facit homines cadere corpalius specialiter autem et mortaliter ad omnia genera peccatorum: cum sit ingressus iam in vicio. Ista infirmitate patiebatur diues epulo. Lu. xvi. quod iduebat purpuram et bissoz epulabatur quotidie splendide. Loth etiam ebriatus vtriusque filiam cognouit. Gen. xix. Quia hec est infirmitas quod nunquam sola venit. Hac sanat sermo diuini persuadens abstinentiam rationabilem ecci. xxxi. Sanitas est mentis corporis sobrietas potest Septima infirmitas est luxuria et paratur lepre eo quod gratia ex calore corrupto et deordinato. Et ista infirmitate patiebatur Salomon: quod habuit uxores reginas quasi septigentas et concubinas trecentas et cum iam senex esset: depuratum est cor eius per mulieres. iii. Re. xi. Hec est infirmitas contagiosa et abhominabilis. Vna namque persona talis ceterum potest inficere. Et hac sanat sermo dei persuadens homini honestam societatem et penitentiam seueritatem: et deuote orationis instantiam. Hec enim omnia ad curam huius infirmitatis exigunt. In cuius figuram maria lepra percussa per septem dies fuit exclusa a castris et non nisi ad orationem Moysi sanata Nume. xii. Dicite moyse ad dominum. Deus obsecro: sana eam. Sic ergo

sermo dei sanat oia. In can^o figura dⁱ
Luce. ix. q^d xps couocatis. xii. discipu
lis misit eos pdicare regnū dei z sana
re ifirmos. **LECTIO. CLXXX.**
Ues dñe q^d vitez mortis habes
potestātē. Et deducis ad portas
mortis et reducis. Homo autē occidit
per maliciā suāz cū exierit spūs nō re
uertet nec reuocabit aiāz q^d recepta ē
sed tuā manū fugere ipossibile est
Postq^d spūs scūs declarauit diuersitatē
inter punitiōes duas quāz vna est: q^d
exterminauit egyptios et altera q^d pu
niuit hebreos: q^d declarauit quō mi
raculose puidit hebreis de remedio q^d
sanarent^r in deserto viz de spēte eneo
In ista pte istoz miraculoz oiz deo at
tribuit auctoritatē. Et circa hoc tria fa
cit. Nā pmo deo attribuit puniēdi oi
modā potestātē. Scdo attribuit homi
delinquēdi spōtaneā fatuitatē Tercio
ab hoie excludit ipune euadēdi liberā
facultatē scda ps ibi. Hō autē occidit.
tercia ibi. Sz tuā manū. **A** Circa
pmū duo fac. Vnū ē q^d de^o hēt ptātē
vitez mortis: q^d i ipō ē ptāsvitā auferē
dispnadiz afferēdi. Scdz est q^d ipe pōt
hoies deducere p afflictioēs intrisecas
vsq^d ad portas mortis et iterū ad vitāz
salutē reparare. ergo in ipō est oipotē
tia puniēdi. Porte mortis sūt graues
ifirmitates z tribulatōes p quas hoies
moriūt^r. Ad egrediēdū per portas
debem⁹ nos semp parare. Vñ Sene.
ep̄la. lvi. Veniētē mortē nō hilaris
accipit nisi q^d se ad illā diu composuit
Hassus ait tā stultū eē q^d mortē timeat
q^d senectutē Nā quēadmodū senect⁹
adolescētā sequitur: ita mors senec
tutē. Viuere nesciuit: q^d mori nōvult
vita cum acceptione mortis data est.

Ad hāc itur quā ideo timere demētis
est. Quia certa expectāt^r dubia metu
unt. **Q**uis q^dri pōt in eapditōe
sc eē in q^d nō nō est. Prima autē pars
egtatit est eq^dlitat. Hec Sen. Et vult di
cere q^d iniqu⁹ est q^d cōtra mortē mur
murat cū oēz hoiez mori oporteat Se
cūdo attribuit hoī spōtaneā fatuitatē
delinquēdi. Et circa hoc tria facit Pri
mo dicit q^d hō sibi ipsi infligit triplicē
mortē. videlz culpe nature et gehēne
Quātū ad mortē culpe dicit. Hō autē
occidit per maliciā aiāz suā. quātū ad
mortē nature dicit. Cū exierit spūs in
die mortis: nō reuertet^r ad pntē vitāz
naturalit. quātū ad mortē gehēne sb
dit nec reuocabit aiāz: q^d recepta ē sup
ple in iferno. Job. vii. Sicut cōsumit^r
nubes z ptrāsit sic q^d descēdit ad iferos
nō ascēdet. Tercio excludit ab homie
ipune euadēdi liberā facultatē Et quā
tū ad h^o subifer^r. Sz manū tuā effugē
ipossibile ē: q^d sic nec celū effugē po
tes: sic etiā nec manū dei. nā si ad occi
dentē teris ab oriētē fugiēdo: celū sup
te extēsū ē. Si ab aqlone ad austrū sp
a celo p^otineris sicut auis i caueaz effu
gere nō potes. Eodē mō si fugis deuz
placatū. accedis ad deū iratū. q^d cūq^d v
teris sp i manu dei eris: v^l puniēte p
delicto: v^l p^omiāte p meritovñ bñ poe
ta dixit. Quo fugis. Euchilide q^dscūq^d
accesser^r horas. Sub Ioue sp eris An ne
scis lōgis regib⁹ eē man⁹ Hō occidit q^d
dē p maliciā **B** Nota q^d mltā ma
la facit malicia Est ei recte rōis sbuer
sua. hūane cōuersatiōis turbatiua. z i
ppriū auctorē rflexiua. Sciēdū etiā q^d
malicia radicata facit hoiez male eli
gere: z corūpit bonā estimatōez z verā
de reb⁹ sicut dicit Arif. vii. ethi. Hec ē

rō q^dre maliciosi cū sint int^r mille pru
dētes frequēter fallunt^r vt ceci Sap. ii.
Excecauit eos malicia eoz. Vñ Cris.
sup. ii. c. Mat. oñdit quō malicia He
rodis fecit eū eē stultū q^d nitebat^r oc
cidere xp̄z dicit sic Cōsidera hic iusti
ciā mixtā dolo tyrāni. aut ei herodes
credidit scripturis: aut nō Si nō credi
dit q^d interrogabat scripturas: q^ds credi
dit vaniloq^s. Si credidit estimās pphe
tā etiā imobilē quō ergo spabat illuz
regē posse inficē quē futurū dicebat
scripture. Nā si pphetie credidit pla
nū erat ipz aduersus ipossibilia cōari.
Si nō credidit tūc nec sibi timē debuit
nec puero ifidiari. Rūdet Criso. Aia
semel malignitate capta stultior cūctā
efficit Tale ei est vicium malignitāt vt a
nullo plerūq^d ipulsa scipāz p^ocapitet et
sepe absq^d effectu opis erūnosa: ipossi
bilia conat^r efficere. Hec Criso. Quā
uis aut in vtroq^d sexu mltā sit malicia
callidior tñ z cōior i sexu feieo repit.
In x̄ illā Ecc. xxv. Breuis ē oīs mali
cia sup maliciā mlier⁹: fors pctōz ca
det sup illā. vñ in eodē capto pauloan
pparat eā trib⁹ bestis mltū nociuis et
tñ dicit eā in malicia oēs excellē. Cō
parat eā colubro leoniz dracōi. De co
lubro dicit sic Nō est caput neq^s sup
caput colubri: z nō ē ira sup irā mlier⁹
De leone z dracone dicit sic. Cōmora
ri leoni et draconi placebit: q^d hitare
cū mliere neq^s subitellige magis. Cō
parat ergo colubro q^ddruplici rōe Nā
coluber d^r q^dsi colēs vmbas. et mlier
vmbas plus diligit q^d lucē. Scdo colu
ber totū venenū hēt i capite: mlier or
natū p^ocipiū in velis: coronis gēmis z
vnguētis in capite suo portat vt oculos
ituētiū valeat itoxicare. Tercio colub

totū venenū suū colligit in fauces: vt
per os effūdāt mala mlier p osz fau
ces totā maliciā suā mētiēdo p^otedēdo
detrabēdo effūdūt. Quarto coluber si
bilat vt noceat: mala mulier cātando:
adulādo mirabilit^r multos fallit. Vñ
Aug. de singularitate de. ca. viii. Hoc
venenosi⁹ est sup cūcta. q^d psallere de
lectat^r cū cantu est tolerabil^r audire
basiliscū sibilātē. Scdo pparat leoni p
pter tria. p^opter iracūdiā: q^d sicut leo sñ
vindicta placari nō pōt. sic nec mlier.
Ecc. xxv. Nō est ira sup irā mlieris.
Scdo si leonis ossa ad iūicē collidant^r
causat ignē. Eodē mō mlier⁹ vba cō
fabulatiōes et colloq^a: quātūcūq^d vide
antur seriosa. et solida ignē voluntāt
accendūt. Tercio leonis cautela est: q^d
cauda sua vestigia sua tegit. et hoc est
mlierū p^opiū crimia sua excusatiōib⁹
suis z mēdaciis opire. Et iō signat^r d^r
Ecc. xliiii. In medio mulierū nolite
cōmorari de vestimētis enī pcedit ti
near a muliere inq^dtas viri. In antiq^s
vestib⁹ et in nouis filiter nascūt^r tinee
p^opter malā custodiā et certe in antiq^s
misvetulis nutrit^r adhuc tineea libidis
ad lra z Priā inq^dtas viri a mliere p^oces
fit q^d i mltā bōis viris cōit^r euenit Ex ē
plū de sapsoner dalida. Iudi. xiiii. Da
uid z bersabee. ii. Re. xi. Et i mltis ali
is q^dz nō est nūer⁹. Tercio pparat mala
mlier draconi p^opter quatuor. Et eodez
mō mlier neq^s os hēt puū p^ovbor⁹ z vul
tus simplicitatē in p^oncipio. quātūcūq^d
etiā sit cōmessatrix et gulosa sicut se i
aulā tāq^d appetitū careret edēdo ificit
aerē apectu suo sicut basilisc⁹ q^d solovi
su inficit hoiez. q^d nō solū cū videt sed
cū videt occidit hominē. Ad litterā.
b^o Mulier menstruata a spca suo

inficit speculū scdm arst. ii. de sō. et vi
gi. 7 facit in eo maculā. Eodē mō mu
lier mala viri q̄tūcūq; sit speculū oim
sciam repñtās inficit et maculat si mu
lierū cōfortio se immiscet. vt pz de sa
lomone ecci. xlviij. Inclinaſti femora
tua mulierib⁹. Tercio draco icedit cri
stas et iste cristas hñt i capitib⁹ coro
nis et gēmis et variis ornamētis disti
ctas. Quarto elephāti infidiat. Ele
phas enī ē aīal castissimū 7 tm̄ semel
gignit. fm̄ Añ. v. 7. viij. de aīalib⁹. et
cū feia fuerit ipregnata: mas ei nō ap
propinquat. Isti aīali draco infidiatur:
et pedes eius sua cauda cōstrigit et oc
cidit. Moralit̄ q̄tūcūq; hō sit castus: si
mulierū malaz familiaritatē diligit
cōstrigit pedes affectionis sue et occi
dit. Vñ augustinus. de singularitate
de. ca. viij. Semel dixerit oē incōueni
ens societas mulierū gluten ē delicatū
et viscus toxicat⁹ quo diabol⁹ aucupa
tur. Vt sic p̄satis predict⁹ de mulierū
sola malicia possit exponi. qa hō sup
ple per maliciā mulierū ei illicitē com
mūicādo occidit aīaz suā. Vñ versus
Femia corp⁹ opes aīaz vim lumina vo
cem. Polluit annihilat necat eripit or
bat acerbat. redde singula singulis
Secūdo p̄ncipalit̄ malicia ē hūane cō
uersationis turbatia. Persōa enī ma
liciosa nūq; cessat machinari malū: e
tia sub specie factitatis et iusticie. vn
de Hugo li. i. de aīa. Loquit⁹ apud se
maligna cogitatio v̄sq; illū tolero.
Cōfite me ei cōprobor: si eū nō cor
ripio: cōfētēs aut̄ in eū: deū offendō.
Corripia ergo ne deū offendā nihil p
mea: sed pro dei iniuria v̄scēdo totū
facio. imo sic illū sibi restitua. Proxi
mū em̄ corripe 7 eū castigare: hñ nō est pro
xio nocē: sed p̄desse uelle. Sic sepe apd

se loq̄t maligna cogitatio. Excecant
enī eū malicia sua. hec hugo. Hec enī
malicia h̄z currū suū sicut docz. Bern
sup can. quattuor rotis p̄sistētē. q̄ sē se
uicia: impatia: audacia: et impudētia.
Valde enim velox est curr⁹ iste ad ef
fūdēdū sāguinē q̄ nec innocētia sistit.
nec patiētia retardatur: nec timor ser
uat: nec pudore inhibet. Trahit aut̄
a duob⁹ equis ad omnē p̄niciē. qui sūt
terrena potētia: et seculi pōpa. Porro
president his duob⁹ equis aurige duo
videlicet tumor et liuor. Tūor q̄dem
pompā: liuor potētia regit et suū ascē
sorē ducit ad ifernū. vñ Ecc̄s. ix. Cor
da filiorū hominū implēt malicia et
contemptu inuata sua: et post hec ad i
feros deducentur Tercio malicia ē in
auctore p̄priū reflexiua Vñ seneca ep̄
lxxxii. secūdū cōes libros oñdit: q̄ ve
nenū malicie peius ē q̄ venenū serpē
tis. qa licet venenū serpētū mortiferuz
sit alteri tamen serpētū non nocet. S̄z
venenū malicie p̄mo 7 p̄ncipaliter no
cet habētī. Vñde dicit sic. Malicia ip
sa maximā partem veneni sui bibit Il
lud venenū qd serpētēs i alienā perni
ciē p̄ferūt sine sua p̄tinent. nō est hu
ic simile hoc habētīb⁹ pessimū. Hec se
neca Vñde greg. xii. mora. Mens p̄
ua semper in laborib⁹ ē: quia aut mo
litur mala q̄ inferat vel metuit ne sibi
ab aliis inferatur et q̄qd p̄xim exco
gitat: hoc cōtra se a p̄ximis formidat.
Hec greg. Ideo signāt Iere. ii. d̄f. Ar
guet te malicia tua. Et Iere. iiii. Lara
a malicia cor tuū ir̄sm: vt salua fias.

LECTIONE. CLXXXI.
Egātes enim nosse te impii per
fortitudinē brachii tui flagellati sunt
nouis aqs et grandinib⁹ et pluuiis p̄se
cutionē passi sūt et per ignē consūpti.

CA. XVI

Quod enī mirabile in aqs erat: q̄ om
nia extinguit plus ignis valebat. Vi
dex etenī ē orbis iustorū. Postq̄ Spi
rit⁹ sc̄tus declarauit quō diuersimode
flagellati fuerūt egiptii et hebrei per
bestias 7 aīalia: qa egiptii ad extermin
ationē: hebrei ū ad castigationē. In
hac pte p̄sequēt oñdit quō diuersimo
de flagellati fuerūt egiptii et filii isra
el p̄ oppositū cōsolati et hoc p̄ res infē
satas et elemēta. Et circa hñ duo facit.
Nā p̄mo agit de egiptiorū terribili fla
gellatōe. Sc̄do de hebreorū admirabi
li cōsolatōe. Secūda pars ibi. Pro qb⁹
angelorū. Circa p̄mū q̄nq; facit. P̄rio
assignat illi⁹ flagellatōis cāz p̄ncipales
Sc̄do causā instrumētālē. Tercio eiū
de instrumētū actiuitatē sup̄naturalem
Quarto eiūsdē actiuitatis p̄gruitatem.
Quinto asserit instrumētāl actiuitatis
tpālē diuersitatē. secūda ps ibi Nouis
aqs et gradinib⁹. tertia ps ibi. Qd enī
mirabile. quarta ibi. Videx ei. quinta
ibi. Quod enī. Circa p̄mū dicit. Ne
gātes ei 7c. A. Vbi tāgit cāz p̄nci
palē istū flagellatōis et est culpa igno
rātie. Negātes ei te nosse ip̄i. Exo. v.
dixit pharao. Nescio dñz: et isrl n̄ dīt
tā. Secūdo tāgit penā per fortitudinē
brachii tui flagellati sūt vt q̄ nolūt de
um noscere in pace saltē cōfiteānt eū i
tribulatōe sicut pharao fecit. Exo. ix.
Iust⁹ dñs ego aut̄ 7 p̄p̄s me⁹ impius
Vñ greg. Oculos q̄s cl̄pa claudit pena
ap̄it. Cāz at̄ instrumētālē flagellatōis e
giptiorū exp̄mit cōsequēt cū dicit. No
uis aquis 7 gradinib⁹ et pluuiis p̄se
cutionē narrať. Exo. ix. Quia septia pla
ga q̄ dñs p̄cussit egiptū fuit tal̄. Domi
n⁹ pluit de celo gradinē maximā 7 p̄mi

LEC. CLXXXI

xtā igni cū fulgure et tonitruo et occi
dit hoīes 7 iumēta q̄tquot in agro rep
ibāt. Illi at̄ egiptii q̄ dñz timueūt se et
iumēta sua receperūt ifra domos: qa
fuerūt p̄moniti a moyse quo tpe cade
ret gradō et illi nihil mali patiebātur
S̄z illi reprobi q̄ cōmatōes dei non ti
mueūt: sed cū iumētū in agro repta sūt
generalit̄ interierūt. tm̄ in trā yessen
vbi hitabāt filii isrl nō cecidit grandō
talis. Fuit ḡ mirabile et cōtra naturā
q̄ iste ip̄ssiones sil̄ fiebāt f̄igura 7 grā
do: pluuiē et tonitrua. et q̄ ignis de
scēdēs cū gradīe nō liq̄fecit gradinē
nec aqua ignē. S̄z ignis māsit i sua ca
lidity ad p̄būredū. 7 aqua in sua con
gelata frigiditate ad p̄teredū. De ista
ergo mirabili plaga dicit sic Nouis a
quis 7 gradinib⁹ 7 pluuiis p̄secutionē
passi sūt et igne p̄sūpti. illi videlz q̄ ex
tra domos fuerūt. Et dicit nouis aqs:
qa i terra egipti naturalit̄ pluuiā non
descēdit. Sed nūq; pro tpe excrescent
trā irrigare cōsuevit. Et iō fuit eis ista
plaga mirabilis. Sed multo magis
fuit mirabile: q̄ duo p̄ria fuerūt iux
ta se inuicē approximata. et q̄ neutroz
eorū egit i aliud et hoc ē qd̄ subdit. qd̄
enī mirabile erat i aqua q̄ oīa ardētia
extinguit pl⁹ ignis valebat. a. Quār
to assignat h⁹ miracū p̄gruitatē et di
cit. Videx est enī orb̄ iustorū. 7 ignis
et aqua et omnis creatura exerit se in
vindictā impiorū propt̄ iformationē
iustorū. Circa istā clausulā Videx
enim ē orbis iustorū. c. Notādum
q̄ de triplici vindicta legit̄ in scriptu
ra. vna nobis indicat̄: sicut p̄ nos exer
cēda. alia nobis iudicat̄ tāq; p̄caueda.
et tertia nob̄ p̄dicat̄ sicut p̄uidēda. Pri
ma ē vindicta p̄nie tēporāl. secūda est
Q. i.

vindicta maliuolentie mundiālis. tertia
ēvindicta diuē snie generalis. Prima
ergo vindicta ēvltio pnie tēporal quā q
libet debz accipe de seipso. Si puer de
beret verberari mallet ab aico vberari
q̄ ab hoste .et quilibz nostrū meref
p pctō vberari: qa seru? sciēsvolūtatez
dñi sui et n̄ faciēsvapulabit plagis ml
tis. Luce. xii. Ergo o3 qvapulē? hic vl
ī purgatorio vel ī inferno. Si ī purga
torio vl ī inferno hoc fiet p ministeri
um deōnū scđz ml̄tos. Si v̄o ī p̄iti h̄ fi
et ab aico: qavnusq̄sq; maxie ē aic? si
bipi. Sic d̄r. ix ethi. hec q̄ p̄nia ē hic a
nobis exercēda b. **S**z quō legi? in
scripturaveteri testamēti q̄ patres an
tiq̄ in suis penitētiis quattuor faciebāt
caput radebāt. barbā p̄cidebāt. facuz
īduebāt z in cinē sedebāt. sicut īnuē ī
glosa. Isa. xxii. Vocabit dñs de? exer
cituū die illa ad fletū: ad plātū et ad
caluiciū zc. Sic moraliter cōueniens ē
nos facere penitētes vt p̄mo caput tō
de? .i. mētē q̄ ē caput aie exq̄sita dis
cussione denudem? recogitātes omēs
annos n̄ros ī amaritudie aie nostre.
Isaie. xxxviii. Scdo barbā radamus p
nouaculā mūde p̄fessionis. Tercio sac
cū iduam? p austeritate satisfactionis
Ione. iiii. Rex minue reiecit vestimē
ta sua a se z indut? ē sacco. Quarto ī ci
nere sedeam? p memoriā mortificati
onis corpori n̄ri qd̄ in cinerē resoluef
Sap. ii. Extinct? cinis erit corp? n̄r. Iste
cinis impediēt ne coruz? infernal̄ m̄di
ficet ī mētē nostra. Iste cinis sicut cinis
iūmperi p̄seruat ignē p̄ anū: ita serua
bit caritate p̄ totū tēp? vite nostre. Re
fert valer? .li. iiii. c. vi De qdā insolētia
cuiusdā p̄ncipis rōani: q̄ Gaius mari
us dicebat. Iste p̄ ml̄tos triūphos ob

tētos sp̄ de cātarō potare solebat. **E**st
āt cantar? qdā gen? vasis cū duab? an
fis. Regit? qre h̄ facēt: r̄ndit: qa liber
pater post inclitū triūphū quez de asia
obtinuerat semp de isto gnē vasis bi
bit qd̄ ille Gaius imitari decreuit vt ī
ter ipm̄ haustuz vinivictorias suas. dei
suivictorie cōpararet. Qd̄ ille p̄nceps
insolēter fecisse legif: nos ex deuotio
ne facere cōuenit. Christ? vocat peni
tētiā calicē suū z sp̄aliē martiriū. mat
xx. Potestis bibē calicē que ego bibi
turus sū? Istū calicē debem? bibere in
mēoriā victoriāz quā tulit de inimicif
nostris. et sic nobis delectabile videbi
tur penitere. De ista vindicta loq̄ be
atus augustin? de vera et falsa p̄nia. c.
octauo. Et habef in Cano. de p̄nia di.
iii. vbi d̄r. Itē p̄nia ē quedā dolē v̄di
cta puniens in se qd̄ dolet cōmisisse. et
ifra. Cōtinue dolēdū ē de peccato qd̄
declarat ipsa deuotōis virtus. Penite
re enim est ipsā penitētiā tenere vt se
per peniteat in sevliscēdo qd̄ cōmisit
in peccādo. Et istud allegat mgr̄ snia
rū li. iiii. dif. xiiii. De ista eadē vidicta
loquif aplūs. ii. ad corint. vii. Secun
dū deū tristari operatur vindictā. Se
cūda vindicta de qua ē intētio in scrip
tura ē vindicta maliuolētie mundiālis
q̄ hō passus iniuriā . nihil pōt remit
tere proximo nec vltionē deo cōmitte
re. sed ipemet omnino vult semetipsū
vindicare. et istā est iniustū fm̄ iura tā
hūana q̄ dina . et rō est: quia null? ē bo
n? iudex durāte offēsa. Similiē nullus
pōt esse iudex suiipi? Vñ Tull? ī orō
ne pro viatore. Nemo fere ē q̄ sui pe
riculi iudex q̄ nō sibi se equorē q̄ reo
p̄beat. Hinc xp̄us Iacobū et iohēs icre
pauit dure satis. Lu. ix. q̄ ignē de ce

CA. XVI

Io pctiuisse volebāt in vltionē luxurie
quia samaritani christū recipe nole
bāt in quo dat? nobis intelligi: q̄ non
semp in eos q̄ peccāt exercēda ē vindi
cta. sicut notat xxiii. q. iiii. q̄ aut v̄di
cta Ratio aut quare in iniuria nemo
bene iudicat patet p̄ exēplū q̄n̄ nubes
interponūf inter solē et oculū nostrū:
ex motu siue tremorē cāto ī nube me
dia apparet nobis sol tremere dicunt
simplices solē trepidare. et cā hui? de
ceptōis ē tremor in medio per qd̄ vis?
fit. Isto mō moralitē q̄n̄ hō cōsiderat ī
iuriā sibi illatā durāte offēsa siue ran
core et in sefualitate cōsiderat iusticiā
suā per mediū nebulosū. tūc necessa
rio errat in iudicando. Hec q̄ vindicta
est nobis interdīcta sub p̄na grauissā
videlicet q̄ si nō remiserim? p̄xio reif
sionē nō p̄seqm̄ur. Vnde Mat. xviii
Serue neq̄ omne debitū dimisi tibi q̄
miā rogasti me. Sic pater me? celestis
faciet vobis si nō remiseritis vnusq̄sq;
fratri suo de cordib? vris. Vnde reit
tere iniuriā z nō petere vidictā mag
nū gen? elemosine ē. De q̄ dicit cesari
us amonitōe. ii. Qui captiuos rdime
re et paupes pascē z vestire nō p̄ualet
cōtra nullū hominē odiū ī corde ref
uet. et inimicis suis nō solū malū pro
malo nō reddat sed etiā eos diligit z
pro eis orare nō desinat certus de pro
missione et de miā dñi vt libera cōsci
etiā ante tribunal dei dicē poterit. da
dñe quia dedi. dimitte qa dimisi. hec
ille. Quā perfectē aut christus iūri
am sibi factā dimisit notat bern. sup
canti. sermo. lxxxix. Tā liberaliter in
quit dñs dimittit iniuriā vt illā nec dā
net vliscēdo nec confūdat imprope
rando: nec minus diligit imputando

LEC. CLXXXII.

Et pondera illa tria: quia pauci sūt q
vltimū h̄re possint etiā q̄ vindictā re
mittunt. qui duo residua habere possit
Propter hoc signanter d̄r ecci. xxviii.
Qui vindictā vult a deo: inueniet v̄n
dictā: et peccata illius seruās seruabit
Et infra homo homini seruat irā et a
deo querit medelā in hominē similē
sibi nō facit miāz et pro peccatis suis
deprecabitur. Tercia ē vindicta iuditi
alis q̄ nobis p̄dicif sicut cōtinue preui
denda Vnde Gregorius omelia. tri
cesimanona. Presentis temporis agē
da ē leticia. vt nūq̄ amaritudo seq̄ntif
iudicii recedat a memoria Et hugo li
bro suo de aia libro. i. Qui sp̄utas me
mor ent. que tristitia: cū separabūtur
imp̄ia cōsortio sanctorū et a visione
dei. et traditi sūt ī potestate demonūz
et ibūt cū ipsis ī ignē etnū ibiq; sepe
erūt sine fine in luctu et gemitu: vbi e
rit stridor dētiū intollerabilis. fetor ī
comparabilis: timor horribilis. mors
corporis et anime sine spe venie z mi
sericordie vbi nec qui torquet nec qui
torquetur: aliquando moritur sed sic
morientur vt semper viuant et sic vi
uent vt semper moriantur hec ille. p
uerbiorum vi. Zelus et iraviri nō p̄z
in die vindicte: nec agefset cuiusquā
precib?: nec suscipiet p̄ redēptione do
na plurima. Et tunc erit index orbif
terrarū etz

LECTIO. CLXXXII.

Quodam enim tempore man
suetabatur ignis ne cōburerent?
q̄ ad impios missa erant aialia: sed vt
Q. u

ipsi videtes sciret. qm̄ dei iudicio patiebantur psecutionē. Et quodā tpe supra v̄tutē ignis i aqua ardebat vt iniquas tpe nationē exterminaret. **¶** Declarata miserabili flagellatōe egiptiorū per ignē et grādīnē. In ista pte agit de mirabilivariatōe ip̄orū flagellorū. Ignis aut̄ nō vniformit̄ s̄ multū difformit̄ iuxta dināvolūtātē se habuit in agēdo malorū afflictionē. Nā quodā tpe videbat̄ suā naturā cōburendi et ledendi cōtinere etiā a reb̄ que de facili cōbustibiles videbant̄ et extiterūt. nā iunēta et hoies reptos in agro cōbussit. In mētis vero domi detentis peccat. sicut d̄r Exod. ix. vt hoies qb̄ ignis peccat possēt videre. q̄ illi iuste patiebant̄ q̄ in agris remāserūt contra monitionē dñi cū aialib̄. Alio ū tpe circa iustorū afflictionē ignis supra v̄tutē suā exardebat in aq̄: id ē in locis hūdis Sodome et Gomorre: vbi hūido nō obstāte ignis oīa p̄sūpsit Gen. xix. Vt iniquā terre nationē ext̄maret. Sic ergo diuersis t̄pib̄ diuersimode egit ignis vt manifestū esset oīb̄ q̄ nō esset opatio nature: sed vidicta dīne iusticie. Dicit ergo sic. Quodā vero tpe māfuetabatur ignis id est māfue te videbat̄ in p̄cendo. nē cōburerēt̄ que ad ip̄os missa erāt aialia. illa videlicz que de agris missa erāt ad ip̄os domi existētes. S̄ vt ipsi videtes id ē p̄cipietes sciret qm̄ dei iudicio patiebantur psecutionē. Et quodā tpe in subuersiōe videlicz Sodome qm̄ dñs pluit ignē et sulphur de celo in aqua sup v̄tutē ignis exar. et vt exposuit̄ est. Posset tñ p̄ma pticula de māfuetudine ignis exponi et v̄ficari m̄lto euidēt̄ de trib̄ pueris missis in caminū ignis Anania Azaria et Mi-

saēle. Dan. iii. vbi ita mirabilē se habuit q̄ ip̄os positos in fornace nō lesit tamē illos qui circūstabāt et q̄ eos in fornacē mittebāt cōflagrauit. Et vocantur isti pueri aialia ad ip̄os missa p̄pt̄ eorū simplicitatē et captiuitatē in qua tenebant̄ et hec sc̄a sūt vt babiloni videtes sciret quoniā ip̄smet dei iudicio patiebantur psecutionē ab igne p̄pter idolatriā suā. **¶** Secda vero pars lectōnis exponi p̄t de plaga septima egiptiorū videlicz d̄ igne mixto cū grādīne. de qua supra dictū est videlicz de subuersiōe Sodomorū. et in hoc solū stat sn̄a q̄ ignis vario mō se habuit. aliqñ parcēdo: aliqñ agēdo mirabilē et cōtra naturā vt dei obediret volūtati. **¶** Circa illā clausulā. In aqua supra naturā ignis exardebat. Notādum q̄ moralit̄ ignis in aqua est sp̄sctūs in muliere sc̄a. Ignis nāq̄ sp̄s est Act. primo Tāq̄ ignis sedit sup singlos eorum sp̄sctūs. Mulier naturalit̄ est sex̄ fragilis et ido cetis parib̄ amplī cōmēdāda qm̄ virtuosē se gerit. puer. xxxi. Mulierē fortē q̄s iueniet p̄cul et de vltimis finib̄ p̄ciū illi. Est enī iuenire in bona m̄liere iuxta nūer̄ senariū q̄ p̄fectissim̄ est sex̄ p̄rogatiuas cōmēdabiles et amabiles. nam in ipsa reperiunt̄ sine dubio p̄optitudo clemētie. gratitudo beniuolētie. sollicitudo diligētie. magnitudo inocētie. certitudo cōfidētie. et b̄tutudo cōplacētie. In cuius figura dixit Lya gen. xxx. Mecū erit maritus mē eo q̄ ego genuerim ei sex filios. Hoc est me diligit oīs rationalis creatura dicit̄ sexus naturaliter mulieruz eo q̄ in me reperiet sex merito nomie aque poterit designari

¶ In aqua enim sex proprietates habentur. Est enim in aqua liquiditas saporosa. luciditas radiosa. fecunditas fructuosa. sinceritas speciosa. soliditas seriosa et felicitas misteriosa. p̄mo ergo in aqua patz liquiditas saporosa: q̄a q̄tūcūq̄ fuerit cōgelata faciliter liquefcit: et desiḡt p̄mptitudinē clemētie et pietatis q̄ inest naturalit̄ mulieri. Nā ip̄a est cōsolaciū primū hūane imbecillitatis. ip̄a ē nutrimentū hūane q̄tutatis. ip̄a enī est medicamentū oīs infirmitatis. ip̄a est supplementū cuiuscūq̄ egestatis. Ecc. xxxvi. Vbi non est mulier ingemiscit egens. In signū at̄ q̄ in muliere ē omnis clemētia naturalit̄. Filiī dei corpus humane redēptiōis totalit̄ a muliere decreuit accipere Quia. Ecc. x. Nō ē creata iracūdia nationi mulieruz. Iste sexus in q̄ latet omnis mali remediū cōuenienter figurat̄ p̄ aquā piscie p̄batice p̄ quā sanus fiebat: q̄cūq̄ p̄sus in eam descēdebat post motū aq̄: a quacūq̄ detiebat̄ infirmitate. Io. v. Secūdo in aqua est luciditas radiosa. puer. xxvii. In aq̄ resp̄lēt̄ vult̄ p̄spiciētū. Sicut aut̄ in creaturis nihil ē nobilit̄ nec amabilit̄ ip̄a luce: ita nihil repit̄ gratōsius ip̄a gratitudine in muliere. et ideo luciditas radiosa q̄ in aquarū sp̄e cōtinet̄. gratitudinem immortalis affectōnis et beniuolētie rep̄ntat q̄ in bonis mulierib̄ sp̄viget. q̄quā enim christ̄ q̄sdā dū hic viuerēt viros gratos inueniret: nūq̄ tñ tā p̄stātē gratitudinē in petroz Iacoboz iohāne repperit: q̄tā in mulierib̄ sibi deuotis iuenit. Hec sūt que eū p̄ patrias p̄dicatē seq̄bāt̄ m̄strātes ei de facultatib̄ suis. Lu. viii. et mar. xv. He sūt q̄ eū i cruce p̄dētē fugiētibus discipulis comitabāt̄. mat. xxviii

He sūt q̄ mortuo corpori sepulto vnguenta aromatica parauerūt. He sunt q̄ nec tenebrose noctis caligine: nec militū arnatorū furiosa seuitia detrebāt̄ vt x̄ps de eis dicat illud boecii. Has aut̄ null̄ potuit puincere terror. ne nostrū coites p̄seq̄rent̄ iter. Et ideo p̄viris omib̄ x̄ps hūic sexui p̄mū sue resurrectōis nūciauit triumphū. sc̄ies q̄a super oēm gratiā est gratia mulieris. Ecc. xvi. Gratia sup gratiā i muliere sancta et pudorata. Iste sūt aque que sup celos esse dicūt̄: q̄a mulieres super ap̄os dilexerūt. In ps. Aque q̄ super celos sūt laudent nomē domi. hary ḡtutudo nō solū i fidelib̄ cluz mulierib̄: s̄ etiā i ḡtilib̄ sat̄ claret que gratiosior eē poterit et magis pudica penelope: q̄ vlixis absentia. xx. annis expers cuiuslibet virilis amoris alterius expectant̄. Que ḡtis afflictioib̄ angebatur: explicat̄ ip̄a satis in ep̄la sua. dicēs Hāc tua penelope lento tibi mittit vlixes. Nil mihi rescribas attamen ip̄se uenit. Que gratitudie flagratior esse potuit porcia filia cathonis vxore bruti: q̄ viro infēctio viuere noluit. Sed arma qb̄ iterimeret se: statim postulauit. famulis aut̄ arma negantibus: prunas ardētēs trāsglutiuit De q̄ sic scribit Marcialis ep̄g. li. iiii. Cōiugis audiss̄ fatū cū porcia bruti Et subtracta sibi quereret arma dolor. Non dū satis ait: mortem non posse negari. Crediderā satis hoc docuisse patrē Dixit et ardētēs auido bibit ore famillas. Dū n̄c et ferrū turba molesta negat. Que gratiosior esse potuit arria p̄sei iuge: q̄ simul se infecerūt. Illa tñ p̄ semetip̄az gladio mariti p̄cussit De q̄ idem marcial̄ coc. li. ii. scribit. castra suū gladiū cū trahēt arria p̄co. que

Q. iiii.

deviscentibus traxerat ipsa suis. Si qua si
desvultus quod feci: non dolz igitur. Sed quod tu
facies hoc mihi pro te dolz. Que didoe
gratior esse potuit. De qua Iero. con
tra iovinianum. li. i. Et virgilius li. iiii.
eneidos. Dido soror pygmalionis cum
cartagine condidisset et ab hiarba rege
libye in coniugium petere nuptias distu
lit cautelose et tande perditam citate pyram
quedam in memoria mariti sui construxit et
semetipsum piecit in medio et arde quod nu
bere maluit. Quid de lucretia et sabinis.
Iulia filia cesaris sulphicia letulba: al
mene: et de aliis infinitis dici possent.
Tercio in aere fecunditas fructuosa. sicut
ei huore aquo nihil virefcit: nihil cres
cit: vlt florescit vlt frutescit. iux illa ps.
Erit tanquam lignum quod plantatum est et cetera.
Hec autem aqua fecunditas designat terciam mulierem
nobilitate que est sollicitudo diligentie. Mul
ier ei in regedo familiam circumspecta in op
ibus artificiosa: sic se habet in domo quod ois
domus est sicut in ordine: que mulierem caret regimine. et
iuvir et mater non solum capere proiugium: sed etiam
propter administratores yconomicam que sicut in mu
liere propleri non potest sicut docet Aristoteles. In cuius
signum dictum est gen. ii. Faciamus ei adiutori
um simile sibi. De mulieris diligentia
dicitur puerborum. xii. Mater diligens co
roa est viro suo. et. xiiii. et de. Mater sa
da. Et ecci. xxvi. Gra mulier sedule de
lectabit viros suos. Quarto sinceritas est
in aqua speciosa. Aqua ei pura est. et quocumque feda
purificat et emundat. quod designat mag
nitudinem innocentie que iueit in bona muliere
Per aquam ei ad originale innocentiam resti
tumur per aquam mundiabilis emunda
mur Ad ephes. v. Viri diligite uxores
vras sicut Christus ecclesiam. mundas eam laua
cro aqua. Quinto est aqua soliditas seriosa.
Namen iuxta scripturam factam terra que est soli
dissima fundat sicut aqua. In ps. Domini est terra et

plenitudo eius et cetera. Et alibi Fundavit terram
sicut aqua. et designat certitudinem confidentie
quam homo potest habere de bona muliere que infir
mum hominem non detestat: pauperem non aspna
tur: delirus et senilis famulat. i. Corin.
vii. Sanctificat est vir fidelis pro muliere fi
deli. Sic ergo tota viros bonitas et stabili
tas sicut mulieris bonitas gratiosa solidi
tate fundat. Mulier namque formata est de
osse solidissimo. Vir autem de terra arida
et in pluerem facilius redigenda. In cu
ius figura archa cum toto genere humano a
qua supportant. Gen. vii. i. qua octo a
nime salve facte sunt per aquam. i. Pe. iiii.
Sexto in aqua est facilitas misteriosa
Deus enim sacramentorum misteria in aquis
substantia perdidit sicut super tactum fuit. et sig
nificat beatitudinem placetie quam vir ex
santa muliere sortitur. quia ecci. xxvi. Mu
lieris bone beatus vir. Et eiusdem. xxv. Bea
tus vir qui habitat cum muliere sancta. Sic er
go ignis in aqua est spiritus sanctus in muliere
sancta **LEC. CLXXXIII**

Quod quod angelorum esca nutriti po
pulum tuum et panem de celo pre
stitisti illis sicut in labore omne delectamentum
in se habere et ois saporis suavitatem
Substantiam eius tuam et dulcedinem tuam quam in
filios habes ostendisti. et definiens vniuersi
usque voluntati: ad quod quilibet volebat puer
tebatur. Quia principalis auctoris
intentione est mirabilis gubernatione dei re
texere: que populus suum gratiose rexit in des
erto et populus egypti mirabilis afflixit in egi
pto. Et in ista parte immediate precedentem nar
rauit quod afflicti fuerunt terribilis per gndi
nes admixtas ignis: descendetes de ae
re. In parte ista declarat per oppositum. **A**
quod de populo suo sustentavit misericordie per
cibus quedam generati in aere. et persistit hec a
thetesis in isto: quod sicut egyptii affligebant
per corpora descendentia de aere. ita filii israel

portabant per cibos eis de aere missos:
sicut manavit sic fiat pro patio in egiptiorum
supplicia: et hebreis collata beneficia: que
fuerunt per aerem: collata. Nam primo
ages de mane beneficio declaravit quod
dulcis fuit in sapore. **Z**ero quod fuit fortitu
dis in vigore. Secunda pars ibi. **Q**uod enim ab ig
ne non poterat. **C**irca primum duo facit.
Nam primo ostendit que fuerit supernaturalis
delectamentum illius beneficii. Secundo ostendit que
le fuit in naturale tormen egyptiaci sup
plicii. Secunda pars ibi. **N**ix autem et gla
cies. **C**irca primum duo facit. Nam primo ex
plicat huius cibi preminetiam. Secundo affig
nat tanti domini congruetiam. **S**ecunda pars ibi. **S**ed
stantiam eius tuam. De primo dicitur sic per quod. sicut gran
dine pluuia et igne missis de celo ad v
tionem per malos. **A**ngelorum esca nutriti
sunt populus tuus. Et dicit de isto cibo quod quod
vires. **Q**uorum misterio dabitur. quia per age
los. **I**n ps. Panem angelorum manducauit
homo. **S**ecundo per quod dabitur sicut per comodo: quia
ad refectores nutriti sunt populus tuus. **T**ercio
vires mittebat et de quo loco. quia panem age
lorum de celo aereo. **Q**uarta que dicitur eis da
bat et quod: quia prestiti sunt illi sine labore.
Quinto quod alebat mirabili delectamē
to. omne igitur delectamentum in se habere et ois
saporis suavitatem. i. perfecti et dicitur sapor
Exo. xvi. Gustate et quasi sicut cum melle.
Aliis aliter visum est: quod vniuersi sapiebat:
sicut volebat. et sicut diuersis personis et in ea
dem persona diuersis temporibus diuersos saporis
habebat. **V**ires autem. ii. retrac. c. ii. **Q**uod de
mana dixi ad inquit Iamuarii li. p.
Quod vniuersi: sicut per voluntatem sapie
bat: non mihi occurrit unde possit probari:
nisi ex libro sap. que iudei non recipiunt
in auctoritate canonica: quod tamen fidelibus
potuit euemere: non illi aduersus dominum mur
murantibus. quod perfecti alias escas non desi
derarent: si hec eis saperet sicut vellet.

De secundo vires congruetia beneficii fuit ista
ut de sua essentiali suavitatem comunica
ret figurate creature. Sicut enim illud
alimetum vniuersi sapiebat secundum proprias
voluntates. Ita de oibus sibi seruientibus tan
tum retribuet de dcedie quantum meruerunt
per gratiam et liberi arbitrii voluntatem. Unde
subdit Substantiam enim tuam et dulcedinem
tuam quam in filios habes. i. quam filius pa
rauit. et patrem habes ostendisti. et deserui
ens vniuersi: voluntati. s. de bois co
uertebat ad quod quilibet volebat: non na
tura propria sed operatioe divina. malum uero mur
murantibus non tale delectamentum prestitit
imovebat eis in tedium. **N**umeri. xi. **O**
culi nostri nihil aliud respiciebant nisi manam
Sed illud videtur esse dubium. Nam
exo. xvi. dicitur quod sapor manne similis
erat simlagini oleo consperso. quod nulli sa
piebat sicut volebat idifferenter modo vni
modo aliud. **I**tem sicut vniuersi bono sapu
isset sicut volebat: nullus eorum habuit
set causam murmuris: vel desiderium al
terius cibi. **A**d istud respondent ex
positores sic: quod iudei in deserto vesce
tes isto cibo: vel cogitabant cum desi
derio de alio genere cibi pro tunc: vel
non cogitabant. Si cogitabant et deside
rabant aliud genus cibi. statim manna
in eis tale causauit saporis mirabi
le tam in bonis quam in malis. Si non habe
bant actuale desiderium alicuius alterius cibi:
tunc non causabat in comedentibus nisi
naturale saporis. sicut simula oleo con
spsa. **Q**uatum uero ad causam murmurato
nis dicitur promittit: quod fastidium non habe
bant ex sapore manne: sed potius ex co
lore. **V**ires signat dixerunt **N**um. xi. **A**ia
nostra arida est nihil aliud respiciunt
oculi nostri nisi manam. **C**irca illam clau
sulam. **A**ngelorum esca nutriti sunt populus
tuus. **N**otandum quod per manam in sacra scriptura
Q. iiii.

deviscerib⁹ traxerat ipsa suis. Si qua si
desvuln⁹ qd feci: no dolz iqt. Sz qd tu
facies hoc mihi p te dolz. Que didoe
gratior esse potuit. De qua Iero. con
tra iouinianu. li. i. Et virgali⁹ li. iiii.
eneidos. Dido soror pygmalionis cu
cartagine codidisset z ab hiarba rege
libye i coiugiū petere⁹ nuptias distu
lit cautelose z tadē pdita citate pyram
quēdā i meoria mariti sui costruxit et
femetipaz picit i medio z ardē q nu
bere maluit. Quid de lucrecia z sabin
nis. Iulia filia cesari sulpicia létulu: al
mene: et de aliis infinitis dici posset.
Tercio in aq ē fecūditas fructuosa. In
ei hūore aqo nihil virescit: nihil cres
cit: vlt floreat vlt frutescit. iux illd pi.
Erit tāq lignū qd plātātū ē zc Hec au
tē aq fecūditas desigt tercia mlieri no
bilitatē q ē sollicitudo diligētie Muli
er ei i regēdo failiā circūpecta i opi
b⁹ artificiosa: sic se habz i domo q ois
dō⁹ ē sū ordie: q mlieri caret rēgimie. z
iōvir z mlr n solū cā pl⁹ piūgūt: sz etiā
pp⁹ admistratōz yconomica q sū mu
liere pleri n pt sicut docz An. In cui⁹
signū dictū ē gñ. ii. Faciā⁹ ei adiutori
um simile sibi. De mulierz diligētia
dicitur puerbioz. xii. Mlr diligēs co
rōa ē viro suo. et. xiiii. ei⁹ dē. Mlr fa. e
d. f. Et ecc. xvi. Grā mlieri sedule de
lectabit virz suū. Quarto sinceritas ē
i aq spēosa. Aq ei pura ē. z qcuqz feda
purificat z emūdat. qd designat mag
nitudinē inocētie q iueit i bōa mlere
Per aquā ei ad originalē inocētiā resti
tuitur p aquā a mūdialib⁹ emūda
mur Ad ephē. v. Viri diligite vxores
vrās sic xps eccliaz. mūdās eā laua
cro aq Quito ei aq soliditas seriosa.
Nā iux scpturā sacra tra que ē soli
dissima fūdat sū aq. In ps. Dm ē tra z

plenitudo ei⁹ zc. Et alibi Fūdauit tra
sū aq. z desigt certitudinē confidētie
quā hō pt hēre de bōa mlere que infir
mū hoiez n detestat: paupē nō aspna
tur: deliris et senib⁹ famulaf. i. Corit.
vii. Scitificat⁹ ē vir ifidel p mulierē fi
delē. Sic ḡ tota viroz boitas z stabili
tas sū mulierz bonaz gratiosa solidi
tate fūdat Mulier nāq formata ē de
osse solidissimo. Vir autē de tra ari
da: z in pluerē faciliē redigēda. In cu
ius figura archā cū toto gñe hūano a
qua supportaunt. Gñ. vii. i qua octo a
nime salue facte sūt p aquā. i. Pe. iiii.
Sexto in aqua est facilitas misteriosa
Deus enī sacramētoz misteria i aqz
subā pdidit sicut sup⁹ tactū fuit. et sig
nificat btitudinē placētie quā vir ex
scā muliere sortit. qa ecc. xxvi. Mu
lieri bōe beat⁹ vir. Et eiusdē. xxv. Bea
t⁹ vir q hitat cū muliere sēfata. Sic er
go ignis i aqua ē spūs scūs i mliere
sancta

LEC. CLXXXIII

Ro gb⁹ angeloz esca nutriti po
pulu tuū et patū panē de celo p
stitisti illis sū labore oē delectamētuz
in se habētē z ois saporis suauitatem
Substātiā ei tuā z dulcediez tuā quā i
filios habes oñdisti. z desuiēs vni⁹ cur
i usqz volūtati: ad qd qlibz volebat puer
tebatur. Quia principalis auctoris
intētio est mirabilē gubnatōez dei re
texere: q pplz suū gratiose rexit i des
pto. Et i ista pte imēdiate pcedēn nar
rauit quō afflicti fuerit tribilz p gñdi
nes admixtas igni: descēdētes de ae
re. In pte ista declarat p oppositū. A
quō de⁹ pplz suū sustētauit miracice p
cibū quēdā gñatū i aere. z p sicut hec ā
thutefis i isto: q sic egiptū affligēbāt
p corpa descēdētia de aere: ita filii isrl

CA. XVI

portabāt p cibos eis de aere missos:
s. manavit sic fiat ppatio int⁹ egiptoz
supplicia: z hebreis collata bnificia: q
fuerit p aerēvtrisqz collata. Nā pmo
agēs de mane bnificio declarant qlit
dulcis fuit i sapore. Z^o qlit fuit fortitu
dis i vigore. Scda ps ibi Q d enī ab ig
ne nō poterat. Circa p̄mū duo facit.
Nā pmo oñdit qle fuerit supnaturale
delectamētū ill⁹ bnifici. Scdo oñdit q
le fuit inaturale tormitū egiptiaci sup
plicii. Secūda pars ibi. Nix autē z gla
cies. Circa p̄mū duo facit Nā pmo ex
plicat hū⁹ cibi peminētiā. Scdo affig
nat tāti doni pgruētiā. scda ps ibi. Sb
stātiā ei tuā De p^o dic sic p gb⁹. f. gran
dine pluuia z igne missis de celo advl
tionē p malos. Angeloz esca nutriti
sti pplz tuū. Et dicit de isto cibo gnqz
vz. Quoz misterio daba⁹. qa p āge
los. In ps. Panē angeloz māducauit
hō. Secūdo p q daba⁹ f. p cōmodo: qa
ad refectōz nutriti pplz tuū. Tercio
vñ mittebat z de q loco. qa panē āge
loz de celo aereo. Quarta qlit eis da
bat z quō: qa plūstū ill sine labore.
Quito q alebat mirabili delectamē
to. oē iqt delectamētū i se habētē z ois
saporū suauitātē. i. pfecti z dlcis saporū
Exo. xvi. Gust⁹ ei⁹ quasi sile cū melle.
Aliis alitvisū ē: gavnicuqz sapiebat:
sic volebat. z sic i diuersis psois z i ea
dē psoa diuersis tpib⁹ diuersos saporū
hēbat. Vñ aug⁹. ii. retrac. c. ii. Q d de
māna dixi ad isitōes Ianuarii li. p.
Qui avnicuqz fz pp⁹ volūtatem sapie
bat: n mihi occurrit vnde possit pbari:
nisi ex libro sap. quē iudei n recipiūt
i auctoritatē canonicā: qd tñ fidelibus
potuit euenire: nō ill aduer⁹ dñz mur
mūtib⁹. q pfecto alias escas nō desi
derarēt: si hec eis saperēt sicut vellēt.

LEC. CLXXXIII

De scdo viz cōgruētia bnificii fuit ista
vt de⁹ suā eēntialē suauitātē p mūca
ret figuratē creature. Sicut enī illud
alimētū vnicuqz sapiebat scdm ppriaz
volūtātē. Ita de⁹ oib⁹ sibi seruientib⁹ tā
tū retribuet de dlcēdie qtu meruerūt
p grāz z liberi arbitrii volūtātē Vnde
subdit Substātiā enī tuā z dulcedinez
tuā quā i filios habes. i. quā filius pa
rafi. et patā habēs ostēdisti. et deserui
ens vni cuiusqz volūtati. f. de boīs cō
uertebāt ad qd qlibet volebat: nō na
tura ppa sed opatōe dina. mal⁹ ū mur
mūtib⁹ nō tale delectamētū pstitit
i motēbas eis i tediū. Numeri. xi. O
culi nri nihil aliud rēpiciēbāt nisi mā
na. Sz p illud vidē⁹ esse dubiū. Naz
exo. xvi. dicit q sapor manne similis
erat simlagini oleo cōspō. ḡ nulli sa
piebat sic volebat idifferēter mō vni
mō aliud. Itē sū vnicuqz bono saporū
isset sicut volebat: nullus eorū habuif
set causā murmuris: vel desiderū al
terius cibi. Ad istud respondent ex
positores sic: q iudei in deserto vescē
tes isto cibo: vel cogitabant cum desi
derio de alio genere cibi pro tunc: vel
non cogitāt. Si cogitāt z deside
rabant aliud genus cibi. statim man
na in eis talē causauit saporē mirabi
lē tā in bonis q in malis. Si non habe
bāt actuale desiderū alicui⁹ alit⁹ cibi:
tunc non causabat in comedētib⁹ nisi
naturalē saporē. sicut simila oleo cō
spō. Quātū ū ad causā murmuratō
nis dicit p munit: q fastidiū nō habe
bant ex sapore manne: sed pot⁹ ex co
lore. Vñ signat dixerūt Nūe. xi. Aīa
nostra arida est nihil aliud respiciunt
ocli nostri nisi māna. Circa illā clau
sulā. Angeloz esca nutriti pplz a
tuū Notādū q p māna in sacra scptu
Q. iiii.

ra figurat signater eukaristie sacra-
 metu. sicut eni filii isrl traseutes per
 desertu vsus terra eis a dno pmissa ce-
 li refocillabantur alimento: ita nos per
 mudu ad celu pgetes corpus et sanguis
 xpi qtdiano viatico recreamur. Vo-
 catur aut merito panis angelor: tam
 ppter pficietes eukaristia: qd pprvesce-
 tes. Coficiunt aut li sacrametu solumo
 sacerdotes. sicut pz dis. xcv. Ecce ego.
 Sacerdotes u in sacra scriptura ange-
 li noiant p. ad Cori. xi. Mulier debz
 hrevelame ppter angelos. i. ppr reuerē-
 tia sacerdotu q nuci dei sut Malach.
 ii. Labia sacerdotis custodiunt sciam et
 lege regret ex ore ei: qa angel dñi ex-
 ercituu est. Ro at hui denoiatis me-
 thaphorica est. qa sacerdotē decet an-
 gelu in vndeci conditōibz imitari que
 in istis v sibus cotinentur. Pascit et hor-
 tat ducit vehit: excitat arcet. Orat cō-
 gaudet punit laudat sine sūptu. Pria
 ergo opatio āgeli circa nos scdm ordi-
 nem vsu est pascere. Cui exēplū ha-
 bemus. iii. Reg. xix. vbi legim q āge-
 lus detulit panē et aquā ad helyā dor-
 mientē et famelicū inde pauit. Surge
 inqt et comede. grādis eni tibi restat
 via. Isto mō moralit propriū officiu
 sacerdotis est pascere pplm vbo: exē-
 plo et subsidio tpali si possit Vnde si-
 gnater dictū est. Petro ter. pascere: pas-
 cere: pascere. Ioh. xxi. Bis aut ei dictum
 est. Pascere agnos meos. et semel. Pa-
 sce oves meas. ad inuedā differentiā
 inter doctrinā necessariā iuuenibz et
 senibz. Nā simplex admonitio sufficit
 scmbz. Iuuenibz ū op est tāv bis q vbe-
 ribus: vt debite doceatur. Aliē tñ dici-
 tur illā exposuisse qdā nouici arguēf
 q iuuenes fratres deberēt refici bis. et

senibz cōuenit ieiunare. et iō pie dixit
 xps plato bis. pascere agnos meos.
 Scda opatio quā āgelu circa nos legi-
 mus exercere est exhortari. Cui exē-
 plū habem? Math. ii. Angel dñi ap-
 paruit in sōno Ioseph dicēs. Surge et
 accipe puerz et mrez ei et fuge in egi-
 ptū. Hāc opationē imitat sacerdos
 sana cōsilia puatim suggerēdo Tercio
 tenef ducere per bonā et aptā cōuer-
 sationē. Exēplū Raphaelis. Thob. v.
 Ego inqt angel ducā et reducā eū ad
 te. Et sicut victoria exercit est gloria
 boni ducis. ita scitas populi attribuit
 pro merito sacerdoti. Vñ Crisost. de
 dignitate sacerdotali libro. iii. bn āgē-
 ti p plovnu s qz pro merito suo remun-
 nerabit: sacerdos autē pro bonis oibz.
 Habebit eni pro propis bonis aureā:
 pro acqstōe alior aureolā. Hec Cris.
 Et ideo scd3 eūde sup Math. in omf.
 xxxi. Sacerdos est in ppo sicut radix
 est in arbore. et sicut stomach⁹ in cor-
 pore. Quēadmodū inqt cū videris ar-
 borē pallētibz foliis marcidis: itelligis
 quia aliquā culpā circa radicez habet.
 Ita cū videris populū idisplinatūz ir-
 religiosū: sine dubio cognosce: qa sa-
 cerdotiū ei nō est sanū. Hec Criso. Sz
 scd3 pliniūz Isi. ii. ethi. ca. iiii. Salamā-
 dra est serpes qdā cui intvenena ma-
 ximavis est. hic si trūco vel radice ar-
 boris irrepserit: oia poma ei inficit: et
 intoxicat oēs ramos. Reuera isto mō
 diabol⁹ qui more salamadre semp vi-
 uit in igne: radices ecclie id est sacer-
 dotes sic itoxicat et ificit his diebz: q
 oēs rami ecclie ex ei pctis venenū as-
 sumūt. Ad Ro. xi. Si radix scdā: et ra-
 mi. et per oppositū Si radix est ifecta.
 et rami erunt nociui. Vterus dicit.

Cris. q sacerdos est in grege sicut sto-
 machus in corpe. quēadmodū inquit
 medic⁹ qn pmo ingredit ad infirmū:
 statim de stomacho ei introgat et eū
 cōponere festinat: qa si stomach⁹ san⁹
 fuerit: totū corp⁹ validū est. Si aut dis-
 sipatus fuerit: totū corp⁹ infirmū est.
 Ita si sacerdotiū integrū fuerit: tota
 floret ecclia. Si aut corruptū fuerit: to-
 ta fides marcida est et ifirma. Et sicut
 stomach⁹ accipiēs cibū coquit in seip-
 so: et per totū corp⁹ dispgit. Sic sacer-
 dotes accipiūt sciaz sermonis per scri-
 pturas ex deo. et excoquētes eā in se
 id est tractātes et meditātes apd se: vni-
 uerso ppo subministrāt. Et infra. Sicut
 in corpe si mēbrū aliquod ifirmū: fu-
 erit: nō oino lāguet et stomach⁹. Si at
 stomach⁹ languet oia mēbra inueniū-
 tur infirma. Sic si aliquis peccauerit
 xpianor: nō oino peccat et sacerdotes
 Si autē sacerdotes fuerint in peccato
 totus popul⁹ cōuertit ad peccadū. Et
 dicit Isidor⁹ de sūmo bono. ca. xxxvi.
 Sacerdotes pro inqtate populor: dā-
 nant si eos aut ignorātes nō erudiant
 aut peccātes nō arguāt dicēte dno ad
 pphetā Ezech. Speculator⁹ dedi te do-
 mu isrl si nō fueris locut⁹ vt custodi-
 ant se a via sua mala. Ille in inqtate
 ei moriet⁹. sāguinē ū ei de manu tua
 requirā Quart⁹ act⁹ āgeli scd3 pdictos
 vsus est vehere id est trāsportare. De-
 ferūt eni boni āgeli anias morientū
 in celū. Luce. xvi. Factū est aut vt mo-
 reretur medicus et portaret ab ange-
 lis in synuz abrahe. Sic sacerdotes de
 terrenis desideris ad amorē celestiu
 trāsferunt penitētes: qn eis cōfitendo
 peccatis pristinis moriunt p. Petri. ii
 Peccatus mortui iusticie viuamus.

Quint⁹ act⁹ angeli est excitare Actū
 xii. Angel⁹ dñi astuit. et lumē refulsit
 in habitaculo carceris p cussor latere
 petri excitauit eū dicēs Surge veloci⁹
 Petrus in carcere dormiēs. id est. pec-
 cator irretitus mala cōsuetudine iac3
 inē duos milites: vincit cathemis dua-
 bus et duo custodes ante ostiū custodi-
 ut carcerē. Duo milites sūt mors et di-
 abol⁹. mors isidia⁹ croci: diabol⁹ aie
 Due cathene amor deliciadi. et pudor
 reueladi. Duo custodes ne homo per
 p fessōis ostiū exeat. p sūptio venie et
 cōfidētia vite plixe huic debet astare
 sacerdos et āgel⁹ et eū corripiedo ex-
 citare: pcutere nō palpare. Sextus
 actus angeli est arcere demonū pote-
 statē. sicut fecit Raphael de asmodeo
 qui suffocauerat septē viros sare. Tho-
 bie. v. Cōsimilit⁹ sacerdos arcere debz
 malos hoies per censuras ecclasticas
 Demones etiā per cōiuratōes sacras:
 ne noceant bonis viris. Septim⁹ actus
 angeli est orare. Vñ legim⁹ Act. xvi
 q paulo appuit angel⁹ pversū in spe-
 cie viri macedonis dicēs. Trāsiēs ma-
 cedoniā adiua nos: quī dicis macedo-
 nibus ppositus fuisse qui eorū a pau-
 lo petiit salutē. Sic sacerdos pro salu-
 te populi tenef orare. Octauus act⁹
 angeli est pgaudere penitētibz de pec-
 catis Luce. xv. Gaudiū est angelis dei
 sup vno pctore penitētia āgēte. Et pe-
 nitentia populi gaudiū debet esse sa-
 cerdoti. Nonus actus angeli est pu-
 nire. iiii. Reg. xix. Venit angel⁹ dñi
 p cussit in castris assirior: centū. lxxx.
 milia hoim. Sic decet sacerdotes ex-
 cōmunicationū sentētia ferre contra
 cōtumaces et rebelles. Decim⁹ act⁹
 angeli est laudare. Isaie. vi. Clamauit

Duo necessaria sacerdotibus.
 sicut vniuerso. et cogitatio

alter ad alterum et dicebat. Scūs scūs factus dñs de exercituū. Hoc etiā sacerdotib⁹ dinoscit⁹ cōuenire p. Esdre. iiii. Steterunt sacerdotes in ordine suo ut laudaret dñm. ¶ Ultimo āgel⁹ est sū sūptu sicut patuit in āgelo. Thobie. v. qui magne fuit utilitatis. et pui sūpt⁹. Similit⁹ sacerdotes relicta cupiditate rerū tpaliū de decimis et oblatōib⁹ vniūt. Similitēcū spūalia misteria largiantur: nihil p eis dē recipiāt pro mercede: ne symonie vicio maculent⁹ b
¶ Itē notandū q̄ angeli habēt quatuor cōditōes q̄bus sacerdotes cōueniūt eos imitari. Sūt enī imateriales siue substantie sepate sūt intellectuales pleni scie v̄tate sūt motores orbū. ⁊ rectores hoīm. Primo āgeli sūt imateriales. Spūs enī sūt carnē ⁊ ossa nō habēt et tales debēt eē sacerdotes p̄ptinētīā ut motus passio nū nō sequant⁹. In cui⁹ figura dictū est Petro. Caroz san guis nō reuelauit tibi Mat. xvi. Macrobius de lapidib⁹ ca. iiii. dicit quatuor. De p̄mo allectorio q̄ ille lapis nō generat nisi in gallis castratis. Scdo q̄ extinguit sitim Tercio q̄ reddit hominē honorabilē. Et quarto disertum Iste lapis moralit⁹ designat cōtinētīā ⁊ clericalē: que nō iueniūt nisi in his qui se refrenant a carnis desideris p̄pter meritū vite et̄ne Mat. xix. Sūt eunuchi q̄ semetipos castrauerūt p̄p̄ regnū celoz. hec v̄tus extinguit sitim fomitibus carnis ifectez illicita desideria carnalē cōcupiscētīe. Sapie. x. Data est illis aq̄ de petra altissima ⁊ reges sitis de lapide duro. lapis durus est cōtinētīa Durum enī est cōtra stimulos carnis calcitrare hec v̄tus reddit honorabilē: sicut incōtinētīa reddit p̄fusibilē. Iudit

xiiii. Vna mulier fecit cōfusionē in domo Nabuchodonosor Hec etiā virtus reddit hoiez disertū. i. eloquentē ⁊ acceptū in loquēdo. tā in oratōne q̄ in p̄dicatōe. Et p̄ oppositū sacerdotes in famas de icōtinētīa nec digni sūt ora revel p̄dicare. Sint ergo p̄mo sacerdotes imateriales et substantie sepate. In cui⁹ figura dicit⁹ de Nathan p̄pheta. ⁊ quasi adeps sepate est a carne. Et de talibus p̄bis angelis dicit⁹ in ps. Qui facis āgelos tuos spūs Scdo āgeli sūt intellectuales pleni sciez v̄tate et sacerdotes pollere debēt scia sacre scripture et ideo p̄ueniēt est sancitū extra de magrīs. et ne exigāt aliqd̄ pro licētīa docēdi caplo Q̄ d̄ a nōnullis: q̄ magister in theologia semp in metropoli habeat qui doceat omēs sacerdotes Oēs autē tā cathedrales ecclē q̄ alie in q̄bus suppetūt facultates doctores habeant in gramatica. q̄ clericos ecclē gratis instruat: ⁊ etiā alios iuxta posse. Hec est snia illi⁹ capli Et eodē titulo ca. Q̄m̄ in ecclīa gallicana habet: q̄ magistri debēt istitui per singulas ecclēas cathedrales et eis bñficia assignari q̄ paupes gratis doceat ⁊ informēt. Et ideo signāter dicit⁹ Aggei. ii. Int̄roga sacerdotes legē. sup qd̄ v̄bu⁹ dicit Iero. Cōsidera sacerdotū officium esse. de lege int̄rogatos r̄ndere sacerdos est sciat legē dñi si ignorat legem dñi ipse se arguit nō eē sacerdotē dñi Malach. ii. Labia sacerdotis custodiunt legē ⁊ sciaz de ore ei⁹ reqrāt q̄ angelus dñi exercitū est. Tercio sunt motores orbū a quib⁹ causat⁹. et generatur q̄qd̄ inter corpa p̄cedit ad esse. Sic officium sacerdotū est mouere nobiles et potētes. quoz v̄tute regūt

subditi ad cultū dei. Figuratur Io. v. de angelo qui descēdebat scdm̄ tps in piscinā post motionē aque qui pri⁹ descēdisset. in piscinā san⁹ fiebat. Piscina multe aq̄ est p̄sona magne potētīe In hāc descēdit sacerdos ⁊ curat⁹ quādo ei⁹ p̄scētīā examiat: de deliciis mo uet aquā q̄n limitat suā potētīā ad regulas iuris diuini. Quarto sūt āgeli rectores hoīm ⁊ custodes scdm̄ sc̄tos. Et eodē mō sacerdotes ⁊ curati q̄ pro subditoz aiab⁹ corā dño habēt r̄ndere In ps. Angelis suis mādauit de te: ut custodiāt te in oib⁹ viis tuis. S; p̄ch dolor his dieb⁹ v̄ficat⁹ nimis illā Iob caplo. iiii. Ecce qui seruiūt ei id est domino nō sūt stabiles. et in āgelis suis repperit p̄uitatē. Sūt enī qdā de modernis sacerdotib⁹ angeli sathane per discordiā: qdā āgeli apostatici per supbiā: qdā incubi per luxuriā. et qdā angeli abyssi per auariciā. ¶ Quidā sūt angeli sathane ⁊ sūt p̄mi lēz per discordiā. Sathan enī int̄pretat⁹ aduersarius. et tales de oi briga aduersitate et discordiā se itromittūt. cōspirāt p̄lia. Igrediūtur pugnas: exercēt latrocinia ut vix qs possit iuenire comitiam sacerdotū. Isti sūt similes sacerdotib⁹ baal. de qb⁹. iiii. Reg. xviii. dicit⁹ q̄ icidebāt se cultris: lāceolis vsq̄ ad sāguinis p̄fusionē. Demones multū letant⁹ in effusione sanguinis hūani: quilib⁹ talis figurat⁹ per angelū. De quo pro uerbiorū. xvii. Semper malus iurgia querit: angelus malus mitte⁹ contra eum. Secundo sacerdotes sunt angeli apostatici per supbiā Eccl. x. ¶ Intitū supbie hoīm apostatare a deo Hi sunt similes sacerdotibus dagon. De qui-

bus dicitur p. Regū. v. q̄ non calcant sacerdotes. Dagon et oēs qui igrediūtur tēplū dagō sup limē tēpli: limē super qd̄ calcat⁹ p̄fectiōez designat hūilitatis. sup qd̄ stabilit⁹ stātū viri sc̄ti. Istud limē non calcāt sacerdotes abiciofi et supbi qui ad platiōes ⁊ altiores dignitates aspirāt cōtinue adulant⁹ regib⁹ et p̄ncipib⁹ et eos ifatuāt ⁊ finalit⁹ decipiunt. Et sic decept⁹ fuit Anthioch⁹ rex syrie in tēplo Nanae cōsilio sacerdotū sicut dicit⁹. ii. Mach. p̄ ¶ Tercio sacerdotes moderni sūt āgeli incubi per luxuriā. Incubi vel incubones scdm̄ Isid. viii. ethimo. c. vltimo in fine a romanis dicunt⁹ fauni. sūt etiā ut credit⁹ demones corpora assumētēs: vel sibi iūgentes et sic mulierib⁹ se immiscētēs Et demones incubi dicuntur non nūq̄ generare gigantes: ita sacerdotes p̄ vehementiā voluptatis gignūt cōiter pingues grossos et corpulētos. Hi posunt dici sacerdotes priapiv⁹ beelphegor. Fuit enim idolum Moab supra montē phegor Vnde scdm̄ locum dicitur beelphegor Int̄pretat⁹ enim idolum ignominie: et resp̄ntat priapuz quod latini dicūt deū hortoz Fuit ei iuuenis qdā de lāpasco ciuitate helle spōti: quē p̄p̄ magnitudinē mēbrivirilis expulsū de lāpasco in nūerū deorum greci lubrici trāstulerūt sc̄dz Isid. viii. ethimo. caplo. xi. Hunc vilissimū deum excolunt non pauci sacerdotes moderni discipuli illius maligni angeli. de quo loquitur Paulus. ii. Cori. xii. Datus ē mihi stimul⁹ carnis mee angelus sathane: qui me colaphiset. ¶ Quarto sacerdotes moderni sunt angeli abyssi per auariciā Terra nāq̄ abyssum id est infernū credit⁹ p̄tinere

Vnde sacerdotes terrenis dediti lucris videlicet et mercationibus angelis ab yssi dici possunt imitatores illius angelis. de quo Apoc. ix. Locuste habebat super se regem angelum abyssis. tales fuerunt sacerdotes Belus quorum vestigia non nisi per cines sunt coperta et ideo iuste trucidati. Dan. xiiii. Sicut istorum facta per mortem corporis erunt nota et ipsi pro meritis puniti pena perpetua ab illo qui angelis peccatis non peperit: sed rudetibus infirmi detractos in tartarum tradidit in iudicium cruciandos reservare. ii. petri. ii. Non sic boni sacerdotes quibus dicitur Isaie. lxi. Vos sacerdotes domini vocabimini ministri dei nostri. quia math. iiii. Ecce angelus accesserunt et ministraverunt ei

LECTIO. CLXXXIII.

Nix autem et glacies sustinebantur vim ignis et non tabescebant. ut scirent quoniam fructus liquorum exterminabat ignis ardens in gradie et pluvia choruscans. huius autem iterum nutritio iusti ignis sicut vultus oblitus est. Creatura enim tua tibi factori deseruiens excandescit in tormentis adversus iniustos. et lenior fit ad beneficiendum per his qui in te confidunt. Declarato supernaturali beneficio quo filii israel in deserto sustentati fuerunt a domino redit auctor ad enarrandum de mirabili supplicio illato egyptiis in egipto. Beneficium autem hebreis collatum fuit pluvia mane de aere ad eos sustentandam. Supplicium autem illatum egyptiis fuit pluvia niuis et gradis tomitura et fulgura ad egyptios terribiliter flagellandam. Sicut enim exo. ix. narrat in decem plagas hec fuit una quod deus pluit gradinem super terram egypti et cum grandine fuit ignis admixtus que quidem mirabili pluvia occisa sunt omnia que inueniebantur

in agris ab hominibusque ad pecus. Ligna vero et herbe confracta sunt in tota terra egypti. In terra yessen: ubi habitabant filii israel non erat gradus talis: In comparando ista duo ad invicem beneficium videlicet et supplicium deorum auctor quod ignis per naturam diuino subsuebat miraculo utrobique. Et circa hec duo factum Prio narrat miraculi conditionis circumstantiam. Secundo narrat ipsius miraculi veram causam. Secunda pars ibi. Creatura enim tua. **¶** Quatum ad primum dicitur quod nix et glacies sustinebantur ignis ut cum simul de aere descenderent ut essent sufficientes appropinquata sic quod ignis possit naturaliter resoluisse niuem et gradinem. et nix cum gradine extitisse ignem: nullum eorum egit in aliud: sed nix et gradus manserunt in sua frigiditate: sicut ignis in suo calore. Et non tabescebat ut esset similis pene infernalis ubi enim transitur ab aquis niuem ad calorem niuem. Iob. xxiiii. Fuit autem istud miraculum in omnibus egyptiis et israelitis ut exiret de egipto quoniam fructus iniquorum exterminabat ignis ardens in gradie quod fuit terribile tactum et pluvia choruscans quod fuit horribile visum. Sic enim ignis non exercuit actum per circa gradines in supplicio ita nec circa manna in beneficio. nam si fuit mirabile sic israel dicebat: quod manna quod ad exiguum solis radii liquescerat ad calorem ignis durecebat. Et hoc est quod subdit. huius autem iterum ignis. Sed ut nutritio iusti sue virtutis oblitus est. Quia non resoluebat sed potius conseruabat manna in natura sua ut nutritio iusti filii israel in deserto. Consequenter assignat huius miraculi causam: et est obedientia creature ad diuinam voluntatem. que sicut instrumentum diuine voluntatis aliquando excan-

descat in tormentum aduersus malum cum tamen deo placuerit: et aliquando remittatur non agendo ad solacium iustorum cum de hoc voluerit ordinare. Dan. iii. Caldei fornacem accedentes ab igne consumpti sunt in quo pueri custodiebantur illesi. Fecit autem dominus medium fornacis: quasi veteris roris flantem et pueros oino non tetigit ignis neque contristauit. Hec est sententia huius. Ignis sicut virtus oblitus est. Ignis in scriptura sacra caritatem designat. Dicite saluatore. Luce. xii. Ignem veni mittere in terram. Vnde et spiritus sanctus qui est caritas patris et filii in specie ignis missus est. Actum. ii. Ratio huius similitudinis quadruplex esse potest. Prima quia ignis in cetera elementa est maioris actiuitatis. Secundo quia maxime tendit sursum. Tercio quia ignis crescit in infinitum per appositionem combustibilium: sicut dicitur. ii. de aia. Quarto quia ignis est quasi forma omnium elementorum: sic inter virtutes caritas est magis actiua. Amor enim secundum Gregorium nunquam est ociofus. opus enim magna si est. si autem opera renuit: amor non est. Secundo caritas tendit sursum. Nam incipit a deo et omnia ordinat in deum: et sicut ignis maxime calefacit ad superius minus ad latus: minime ad deorsum: ita habes caritatem maxime diligere deum nunquam seipsum et proximum: et minime corpus et mundum. Tercio caritas crescit in infinitum. Nam bonis operibus augetur. nec finem habet augmenti in vita presentis. Quarto vocatur forma aliarum virtutum: quia sine caritate nullus virtutis actus meritorius esse potest. De illo autem igne moderatis temporibus adimpleta est prophetia saluatoris Math. xxiiii. Habundabit iniquitas et refrigescet caritas multorum ut merito dici posset ignis virtutis sue

oblitus est. **¶** Vbi notandum quod de obliuione quadruplici homines sunt arguendi videlicet de obliuione dinorum beneficio: de obliuione propriorum delictorum: de obliuione familiarium amicorum: et de obliuione salutarium mandatorum. Primo arguendi sunt peccatores de obliuione beneficiorum. de quibus dicitur in psalmo. Obliti sunt beneficiorum eius et mirabilia eorum que ostendit eis. Secundo arguendi sunt homines de obliuione propriorum delictorum. Illa enim habenda sunt in memoria ut pro eis indulgentiam supplices. exemplo psalms qui ait. Iniquitatem si aspexi in corde meo. Et iterum iniquitatem meam ego cognosco et peccatum meum contra me est semper. Istud est contra nonnullos qui aliena delicta semper in prospectu aspiciunt et peccata propria non aduertunt. Contra quos dicitur Gen. i. Obsecro ut obliuiscaris sceleris fratrum tuorum. Tercio arguendi sunt de obliuione familiarium amicorum: maxime cum fuerint mortui. Magna ingratitude est tunc amicos deserere cum nostra amicitia primo ceperint indigere. Amici enim nostri quod diu viuunt poterunt se iuuare in his que spectant ad meritum vel demeritum sed cum fuerint mortui fiunt ad merendum penitus impotentes et tunc non habent aliquod refrigerium vel refugium: nisi ad amicos si quos in vita post se reliquerunt ut dicat quilibet illorum illud Iob. xix. Miseremini mei saltem vos amici mei. quia mandatum domini tetigit me. **¶** Hi autem de quatuor generibus hominum conueruntur qui sunt isti. Successores occupantes progenitorum hereditates. executores de fraudantes defectorum voluntates: profectores non presantes fundatorum pietates et medicatores non recipientes benefactoribus suis grates. Primi sunt heredes

ingrati qui succedunt parentibus in terris bonis et redditibus que illi aut superioribus vel sanguine conquisierunt. **I**sti optinent sine labore et tamen vix semel in anno pro eis dici faciunt unam missam. Nota Avic. lvi. hic multa que dicuntur de memoria Ecclesie vi. Si quis genuerit filios centum liberos oblivioni debet nomen eius. **S**candi generum hominum de quo mortui conquirentur sunt executores falsi et fraudulenti defraudantes eorum ultimas voluntates contra quos. xlii. q. ii. Ultima voluntas defuncti omnibus modis servetur. Hoc autem a iure nature processit. Liberum enim debet esse quod iterum non redit arbitrium. unde Alexander nequam libro suo de naturis rebus, non dicit naturam de proportionibus non solum pulchram sed etiam necessariam iurisperiti. In casu hoc probat his verbis quod legem romanam voluntati testatoris. intelligit satis fecisse nisi in proportionibus naturis instructus sit. Igitur quidam lecto doloris detentus videns animam solvendam esse legibus humane finitatis condidit testamentum sub hac forma verborum. Si vxor mea pregnans rem melioris sexus emittit. Delego puero duas partes hereditatis vxori tertiam Si femina ple fecundet gaudeat vxor duabus partibus: filia tertia percipiat. Viro itaque solvente debitum nature tributum vxori eius. Lucina fauens masculum et femineam ple concessit. Questum est enim quod iuris statutum est a iuris pragmaticis hereditatem in septem portiones esse diuidendam. Assignate autem sunt quatuor partes puero due partes vxori et una puelle. Liber enim debet esse superme voluntatis stilus et liberum quod iterum non redit arbitrium. pertulit autem ea portione masculinum ple vxori qua pertulit vxorem proli femine videlicet in dupla. Ideoque

recte dicitur est iudicium heriscunde familiarie. Hec Alexander Pragmaticus dicitur causator. Pragma namque grece dicitur causa latine. Unde pragmatici dicuntur iurisperiti. qui causas et negocia decidunt. Hi autem fraudatores ultimarum voluntatum sacrilegi sunt et fures et pauperum necatores. xlii. q. ii. Clericorum. De talibus conquirentur defunctus dices in psalmo Oblivioni datus sum tanquam mortuus a corde. Sed felices potius executores que dicere poterunt illud psalmo. Nec obliti sumus te nec inique egimus in testamento tuo. Tercium genus hominum de quibus mortui conquirentur sunt pfectores non presantes fundatorum pietates. Hi sunt religiosi possessionati maneris: redditibus et omnibus bonis ditati: non solum ad necessitatem imo ad voluptatem superfluitatem que vix nouerunt nomina suorum fundatorum: quorum quilibet potest de eis dicere illud Osee. xlii. Saturati sunt et leuauerunt cor suum et obliti sunt mei: saturati sunt per gulam: leuauerunt cor suum per superbiam: et obliti sunt mei per negligentiam. **Q**uartum genus hominum de quibus mortui conquirentur: sunt medicatores non recipientes benefactoribus suis grates qui temporalia bona recipiunt et spiritualia non retribuunt vt deberet: qui benefactoribus adulantur donec recipiant et cum receperit deuotionibus et precibus non recipiant. Contra quos Ecclesie. xxxvii. dicitur non obliuiscaris amici tui in auxilio tuo. et non in memoriam sis illorum in operibus tuis. **Q**uarto arguendi sunt homines de oblivione salutarium mandatorum, perfiditas eius peccandi et iueterata consuetudo male uiuendi adimit quasi memoriam diuinorum mandatorum. contra quos psalmo gloriatur quis se peccasse fateatur dicens. Erraui sicut ouis que peritit quere seruum tuum domine.

quia mandata tua non sum oblitus. **L**ECTIO CLXXXV. **P**ropter hoc etiam in omnia tunc transfigurata omnia nutricia gratie deseruiant ad voluntatem horum qui a te desiderati sunt vt scirent filii tui quos dilexisti domine: quoniam non natiuitas fructus pascunt homines: sed sermo tuus hos qui in te crediderunt conseruauit. Posita generali forma mirabilium que deus exercuit circa populum hebreorum in deserto gubernando et circa populum egyptiorum in egypto eos flagellando videlicet obedientiam creature. ad diuinam voluntatem. In ista parte eandem obedientiam applicat singulariter ad illam cibationem gloriosam qua per manna populum suum quadraginta annis in deserto pascuit. Et circa hoc duo facit. Nam primo ostendit miraculi quantitatem. **S**cdo miraculi utilitatem. scda pars ibi. Vt scirent filii tui. Fuit autem miraculi magnitudo ineffabilis in hoc quod omnia cibaria videbantur transfigurata id est transsubstantiata cuiuslibet in quolibet sub specie ipsius manne quod vnicuique sapiebat illud genus cibi que magis dilexit hoc est quod dicit propter hoc id est quia omnis creatura factori deseruiunt ad nutum ideo etiam tunc in omnia transfigurata id est cibaria vel cibos quibus homines pascuntur transfigurata in omnia secundum apparatus et iudicium comedentium quia quod prius sapiebat vnicuique cibum postea videbatur alius et tercio tercius. et sic quodam modo omnia ad esum humanum pertinencia transfigurata. et in omnia omnium nutricia gratie tue id est voluntati gratiose populum nutriendi seruebat ad voluntatem horum qui a te desiderati sunt id est adoptati et dilecti. Hec est ergo miraculi quantitas. et sequitur eius utilitas informatio videlicet fidelium vt con-

gnoscat quod non solum fructus per consuetudinem cursu nature producti conseruabatur homines in vita naturali: sed etiam sermo et imperium dei productis de quolibet quicquid placet. Et hoc est quod dicit Vt scirent filii tui domine: quoniam non natiuitas fructus pascunt homines: id est fructus per consuetum modum nature procedentes: sed sermo tuus id est manna celitus datum ad sermonem tuum: hos qui in te crediderunt conseruauit. **D**ilexisti domine: dilectionem suam deus ad hominem quatuor modis magnificat et commendat. Preuenit enim tarditatem nostre beniuolentie abluit fedilitatem imunde conscientie: superat quantitatem nostre sufficientie: et preparat voluptatem phennis affluente. Primo dico quod sua dilectionem ostendit in hoc quod preuenit tarditatem nostre beniuolentie. p. Ioh. iiii. In hoc est caritas non quasi nos dilexerimus deum sed quoniam ipse prior dilexit nos. Unde Bernardus. Dulcis iesus primus es in accessu: et vltimus in recessu. et ideo conuenienter cor humane exigit sibi dari. Prouer. xxiii. Fili mi prebe mihi cor tuum. Sicut enim ipse primus in accessu preueniendo voluntatem vt ad eum conuertatur et vltimus in recessu: quia prius natura et causalitate homo recedit a deo per peccatum. quod deus derelinquat subtrahendam gratiam. Ita cor humane primum est inter partes corporis quod viuunt. et vltimum quod moritur. In cuius figura dicitur Exo. xlii. Sanctifica mihi omne primogenitum id est omne cor humane quod intra membra corporis primogenitum dici potest. Et hoc est quod signant dicitur. Math. xxii. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo: et ex tota anima tua.

¶ **S**ecūdo oñdit xps suā dilectōez ad nos in hoc q̄ ablūt feditatē imūde cō scientie. Deleuit enī pctm originale p priū sāguis effusione: delet peccatū ac tuale p sacramētalē penitētie lotionē et hoc ē quod nobis cōmēorat. Io. Apoc. i. Dilexit nos et lauit nos a peccatis nrīs i sāguie suo Sāguis significat amorē ⁊ cāt amorē. Vñ sāguinee cōplexions naturalī sūt amatiui et iu uenes magis amatiui q̄ senes. ppt̄ sāguinis abūdātia amphorē. Narrat Ieronim⁹ cōtra iouinianum libro. i. allegās Xenofōtē hec scripsisse de infantia ciri maioris. Scribit inqt Iero. Xenofon occaso Abradato viro quē panteon vxor miro mō dilexerat collocasse se iuxta corpuscū lū et p̄fosso pectore sanguinē suū maritū vulnerib⁹ infūdissē. Isto mō moraliter anime deuote spōse fideles iesu christi: videāt cōtēplādo maritū suū occisū et nō casu liter sed pro earū amore sponte defūctū collocēt se iuxta corpus sacru crucifixi: et illud tā volūtate q̄ intellectu quasi duob⁹ brachiis amplectē cōfodiant pectus suū gladio doloris et cōtritionis ac cōpassionis. vt inde sanguis amoris erūpat et in vulnera saluatoris trāscurrat. Ad hebre. ix. Sñ sāguinis effusione nō fit remissio pctorū. Et hī q̄ si radet apo. ad ephe. v. Ambulate i dilectōe sicut ⁊ christ⁹ dilexit nos et tradidit semetipm pro nob⁹. ¶ **T**ercio xp⁹ oñdit ad nos suā dilectōez maximā i hī q̄ superat q̄tatem nostre sufficiētie. Plura enim nobis tribuit q̄ perfecte i telligere et cōsiderare sciam⁹ nec sufficim⁹ suū amorē recōpēsare. Vñ de apostol⁹ ad ephe. ii. vocat caritatē christi nimia. Propter inqt nimia caritatē qua dilexit nos. Sicut enī dicit Criso-

stom⁹ de reparatōe lapsi. Nemo amicorū carnaliū etiā si sit in hoc sup̄ modū infamiens: ita exardescere pot̄ i amorē dilecte sue sicut de⁹ effūdatur in amorē animarū nostrarū. Quattuor enim defectus in dilectione hominū reperire cōtingit: a q̄b⁹ amor dīn⁹ ē totaliter alien⁹. Sūt enī aliqui licet amētur nō tamē reamāt amatores suos. si cut sūt ingrati. Ecōtra dicit dominus puerbioꝝ. viii. Ego diligētes me diligō. Et Boeci⁹. iiii. de p̄solatōe dicit. P̄cerrimū ditiarū genus ē: amicos inuenisse. Sūt q̄ diligūt sed p̄pter p̄p̄riā utilitatē. Indigēt enī beneficiis amicorū cōtra quos Seneca in quadā eplā. Negociatio est aīcia q̄ ad cōmodū atēdit. Et secūdū Aristotelē. viii. ethi Cū sit amicitia propter vtile: propter delectabile: et p̄pter honestū diligētes: p̄pter vtile sūt minimi amici inter omnes. Et hoc etiā deplāgit ouid⁹ p̄rio libro de ponto. Turpe quidē dictū: s̄ si modovera fatemur vulg⁹ amicitias vtilitate pbat. Sed per oppositū de⁹ diligit nos non prop̄ suā vtilitatez qui nostris non indiget bonis. sed diligit nos ad fructū nostrū. Ephe. i. Gratificat nos in dilecto filio suo gratis. id ē. gratis nō sibi fecit. Osee. xiiii. Sana bo cōtritiones corū: et diligā eos spontanee. Tercii sūt qui diligūt homines sed nō nisi i p̄speritate et felicitate sua De quorū quolibet verificatur illā bo etiā. iiii. de cōso. p̄sa. v. Quēz felicitas amicū ifortuniū facit. inimicū Vñ dixit quidā. Exēplo didici q̄ p̄speritatis amici res amplectāt non nos: sed nostra sequūtur. Et iterū metricus. Nō sūt p̄sōe sed p̄speritatis amici. Quos fortuna tenet dulcis acerba fugat. S̄ per oppositū christus tūc maxime di-

ligit quādo hō a mūdo describitur: et a malis hominib⁹ agitat⁹. Vñ p̄ ps. dic de⁹. Cū ip̄o sū in tribulatōe: eripiā eū et glorificabo eū. ¶ **Q**uarto i mūdānis amicis repit defect⁹ quia multi diligunt viuētes ⁊ mortuos psequūt⁹ et odiūt: cuiusmodi sūt nōnūq̄: frēs filii vxor seruus et executor. Cū ei hō fuerit defūctus tūc illi q̄ de bonis suis eum magis iurare deberēt: spoliāt ⁊ p̄dāt: et sibi appropriāt q̄cqd possūt. vñ metricus dicit. P̄ mortis morsūvertit dilectio dorsū. Finita vita finit ac aōrita. Per oppositū christ⁹ diligit amatōrē dū uiuit et lōge amplī⁹ p̄ mortē. Io. xiii. Cū dilexiss̄ suos q̄ erāt i hī mūdo i finē dilexit eos. i. in p̄petuū dilexit eos. Ieremie. xxxi. In caritate p̄petua dilexi te et attraxi te. Quarto oñdit de⁹ suā dilectōē ad nos i hī q̄ p̄parat nobis voluptatē p̄hēnis affluentie. Vñ de ii. ad Thess. ii. Dilexit nos ⁊ dedit p̄solatōez eternā: q̄ q̄ta sit: sancti nituntur exp̄mē ⁊ n̄ possūt. Vñ aug. d mo rib⁹ ecclie. Tāta ē pulchritudo iusticie: tāta ē iocūditas vite etne hoc ē icōmūtabilis v̄tatis ⁊ sapie: vt etiā si nō liceret i ea aplī⁹ manē q̄vni⁹ diei hora p̄pter hī solū āni hui⁹ vite innumerabiles pleni ditnis ⁊ circūfluentia t̄paliū bonorū certe meritoq̄ cōtēnerēt. Et crisostom⁹ de reparatōe lapsi. Si q̄tidie oporteret tormēta p̄ferre: si ip̄az gehēnā p̄uo tpe tolerare. p̄ eovt x̄p̄z possem⁹ videre i gl̄ia viuētē: scōꝝ ei⁹ numero sciarī nō erat dignū pati oē qd triste ē mōvt tūc tāti bōi tante q̄ glie p̄ticipes haberemur. ¶ **L. CLXXXVI.**
¶ **V**od enī ab igne nō poterat ex termiari: statz ab exiguo radio solis calefactū tabescebat vt notū omib⁹ esset: qm̄ oportz p̄uenire solē ad bñ

dictōez tuā. ⁊ ad ortū lucis te adorare. Ingrati enī spes tāq̄ hibnal⁹ glacies tabescet et disperiet tāq̄ aqua sup̄uacua ¶ **P**q̄ auctor declarauit de illo manā qd de⁹ dedit patrib⁹ i deserto: q̄te fuerit dulcedis in delectādo. In ista pte psequūt⁹ q̄te fuerit fortitudis i durando. Erat enī ip̄i⁹ mira cōditio: qa cum ess̄ liq̄factibil⁹. nō liquefiebat ab omni calore igneo sed a calore solari. P̄io q̄ ponit istū liq̄factōis diuersitatē. Secūdo subdit mirabilis cōditōis vtilitatē. Scda ps̄ ibi. Vt notū ess̄ oib⁹. Circa p̄mū dicit sic. Quod ei ab igne nō poterat ex termiari. i. resolui statim ab exiguo radio solis orētis qm̄ videlicet radii sui sūt debilissimi ad calefaciēdū tū qa cadit oblique super trā. tū qa frigus nocti dñaf i aere: calefactū tabescebat ⁊ deficiebat. Exo. xvi. Cūq̄ ica luisset sol liquefiebat ⁊ añ sol ortū coligebāt illd. Finis siue vtilitas fuit duplex. vna q̄ ad bonos vt essēt p̄moniti quo tēpore debebāt illud colligere. et q̄tū ad hoc dic. vt notū oib⁹ ess̄ hebreis i deserto qm̄ oꝝ p̄uenire solē. i. ortū solis ad bñdictōez. i. ad colligēdū mānā qd erit eis bñdictio. videlicet beneficiū datū a deo. Vñ exo. xvi. Colligebāt aut mānā q̄tuz sufficē poterant ad vesperā. Et ad ortū lucis te adorāe p̄ bñficio māne: qd colligi debuit summo mane. ¶ **F**uerūt mltā mirabilia circa cibū istū Primū qa regulariē dabat omni nocte in abūdātia pro toto p̄p̄lo. Secūdo qd colligētes singuli certā mensuram salz gomor satis i ueniebāt cum illud domi deportassēt quātūcūq̄ essent edaces nec q̄ plus colligerat habuit amplī⁹ nec qui minus parauerat repperit min⁹. Tertio qd nō poterat seruari per noctē vsq̄ ad mae: **R. i.**

sed si seruabat scatebat vermibus. Et tamē feria sexta debebat p duab⁹ noctib⁹ colligi q̄a sabbato nō inueniebat̄ i agro et tūc optime per duos dies potuit seruari. ¶ Quarto fuit mirabile q̄ ad modicū radiū solis liq̄fiebat. et ab igne durefcebat. ¶ Quinto q̄ sapiebat vnicūq̄ secūdu suā volūtātē saltez de bonis vt sup⁹ dictū fuit. ¶ Sexto q̄ poterat redigi in puluerē ⁊ trāsforari in panes. ⁊ ideo merito potit dici dei benedictio. Scđauilitas pueniēs ex ista liq̄scētia ad ortū solis resistētia ad calorem ignis fuit q̄tū ad malos. q̄ si negligeret puenire solē ⁊ differrēt expectando diutius ad colligēdum: frustrarentur spe sua manna tabescente et disparet sicut aqua. Et hoc ē subdit ad litteram. Sicut ingrati enim spes. id est manna speratum durare ab ingrato: qui non credidit mandato domini de tempore colligendi tāq̄ hibernalis glacies. id est hiemalis non vernal. tabescet et disparet tanq̄ superuacua. q̄ ueniēs colligere p̄ ortū nihil inueniebat. sed totū erat liquefactū. Iste ē sensus l̄ral. Exponit tamē de christo sole iustie. cuius ortū ad iudiciū oportet puenire ad habēdā illā bñdictionē. de q̄ math. xxv. Venite benedicti patris mei ⁊c. ⁊ oportet ad ortū lucis id ē i aduētū iudicis adorare. ⁊ tūc ingrati spes tabescat. Ingrati spes tabescebat. ¶ Ingrati sūt deo multiplici peccatores. Quidā enī dona dei nō recogitat. quidā eū de suis beneficiis nō honorāt. quidā ei sua bñficia exprobrant. Et quidā cōtra eū per beneficia pugnat. Primi sūt ingrati q̄ nunq̄ pōderāt precōcessa: s̄ semp aspirāt ad habēdā et nō quid receperit de p̄terito: sed quid recepturi sūt prospiciūt de futuro. Et hec ē p̄ma ac potissī

ma causa ingratitudis. Sicut dicit Seneca tercio de beneficiis fere in p̄ncipio Prima ingt oim ac potissīa cā ingratitudinis est. q̄ nouis sēper cupiditatis occupat. nō quid habem⁹ sed qd petam⁹. nō in id qd ē: sed in id qd petim⁹ intēti sum⁹. q̄qd ē domi vile est Sequit̄ aut. Vbi. Qd acceperis leuē noueris: cupiditas fecit q̄ dator eorū nō sit in p̄cio Et iō nō imerito p̄rebat̄ur. Epycurus assidue. Illud refert seneca cōsequenter: q̄ aduersus preterita sūt ingrati: vt quecūq̄ p̄cepim⁹ bona ad memoriā nō reducām⁹. Nec inter voluptates numerem⁹: cum certi or nulla sit voluptas q̄ que iā eripi nō pōt p̄fētia bōa nōdū tota insolida sūt. futura p̄dēt et incerta sūt. Et iō p̄cludit Sen. q̄ ad hoc q̄ nō ingrati simus indigem⁹ bōa mēoria. q̄a si ad p̄fectā sciām sufficit quedā semel didicisse q̄ sēper postea sciūt̄ur: quedā vt sciānt̄ nō est satis didicisse: intercidit enī eorū scīa nisi contineat̄ geometrica diuisione ⁊ sublimiū cursu. Ita beneficia quedā magnitudo nō cōpatit̄ excidere minora sed numero plura effluūt quia non frequenter illa tractamus: nec libenter quid cui debeam⁹: recognoscim⁹. ¶ Sed hic posset esse dubiū an tales beneficia non recognoscētes sed obliuioni tradētes debeant dici ingrati. Et cū Seneca cū Eburcio amico suo de hac materia disputaret Eburcius tales nō ingratos sed oblitos vocare solebat: tanquā ea res ingratus excuset que facit. aut per hoc accidat alii cui vt non sit ingratus cum hoc nō accidit nisi ingrato. Et ideo distiguit Seneca consequent̄ de ingratis sic. Ingratus est q̄ bñficiū se accepisse denegat quod accepit. B ¶ Ingratus est ille qui dissimulat Ingratus ē qui nō red-

dit. Ingratissim⁹ oim qui oblitus est Et hoc probat. Primo quia alii qui sē memores beneficiorū: licet nō reddāt sentiunt tamē in aīo se esse debitores et p̄nt ex facili occasione ad reddēdū induci. Isti vero videlicet oblitio totū beneficiū elapsū ē. Secūdo q̄a ad reddēdū homo multis indiget meminis se sine impendio potest. Et ideo nunq̄ uoluit esse gratus q̄ beneficiū tā longe proiecit: vt extra cōceptū suū poneret. De quolibz talī uificatur illud. Eccl̄asticū vicesimo nono. Ingratus seru dereliquit liberatē se. Bene enī dicitur ingratus q̄ memoriā perdidit illi⁹ qd semp sensisse debuit. Secūdo sūt ingrati qui deū de beneficiis suis non honorāt bonorū omniū largitorē pro beneficiis gratis impēsis: nec vel mēntali agnitōe nec elemosinarū extrinseca largitōe gratias recōpēsāt filies porcis q̄ glādes cōtinue comedētes ad arbore oculos nunq̄ erigūt cuius fructu incessant̄ depascūt. Cōtra quos Arist. v. Ethic. c. viii. ondit q̄ i famulatu proportionabili cōmanent et cohabitant boni cines et illi q̄ nō possūt cōsimilia retribuere saltē gratiarū sacramētū sponte faciūt vt retributio sit. hoc enī propriū est gratie. Est etiā gratiarum actio. quedā retributio et quasi quoddam sacramētū in eo q̄ non potest retribuire ad honorē vel ualorem. Refamulari oportet ei qui gratiā fecit. id ē ei seruire in recōpensatōe collati beneficii. Hinc poete non ad ueritatē: s̄ ad uoluptatē fabulātes tres sorores esse finxerunt que gratie nomiābatur. Sicut narrat seneca de beneficiis li. p̄. que sorores et filie ueneris ⁊ liberi. secundum aliquos dicūt̄ uirgines etiā cōnexis manib⁹ vt chorū tripudianti

um efficiant ridētes et perlucida veste ac soluta indute quarū due fuerūt ad nos p̄uerse terciū uultū auertit. uirgines fuerūt eo q̄ incorrupta et sincera intentione debēt fieri beneficia. cōnexis manibus circulum quedā efficiunt eo q̄ beneficiū de manu ad manū transit et tandem iterū redit ad auctorem ludētes sūt: quia beneficia hilarem deberēt habere datorē. perlucidaveste ac soluta induuntur: vel secūdū aliq̄s nude fuerūt: quia beneficia conspicuolunt et nō latere. Est ei amicitia beniuolētia nō latēs in cōtra passis. viii. ethi. Due cōuertūt̄ ad nos et terciā p̄cedit auersa facie. q̄a beneficiū simplex a facilitate progreditur: sed dupla redit. Sunt liberi patris filie ueneris. quia p̄pter amorē ⁊ liberalitatem beneficia dari debent. Cū ḡ a deo continue beneficia recepim⁹ sibi cōtinēte regratiari debemus. Vnde dicit beatus augustinus in epistola ad Marcellinum q̄ nihil meli⁹ dicē possum⁹ q̄ deo gratias. Quid inquit melius vel animo geramus vel ore promamus vel calamo scribamus q̄ deo gratias? Hoc enim dicere nihil breuius: nec audiri letius: nec intelligi gratius: nec agi fructuosius quicq̄ potest. Et ideo dicit hermes termegistus libro suo: qui logostileos dicitur in fine q̄ non est cōueniēs deo thus vel mirram incendere ⁊ sic eū adorare si nō inquit gratias agētes adorem⁹. He s̄ enim summe icensionēs cū gratie doaguntur a mortalibus. Sed timēdum est q̄ iam nimis uerificatur prophētia apostoli secunde ad Thimo. tercio. In nouissimis diebus instabunt tempora periculosa et erūt hoīes seipos amantes ⁊ ingrati. ¶ Tertio sunt qui

dam ingrati q̄ deū de suis bñficiis ex-
probrant ad modū vxoris ingrate pro-
quavir in collustrigio posit⁹ cui⁹ ienor-
mitate vxor ei deinceps iproperavit
impetuit. Istā imitari vidēt qui xpo
suorū vulnerū fatue iurādo iproperāt
que nullaten⁹ sustinisset nisi eū cari-
tas ad hoc coegisset Eccī. xxix. Pascet
et potabit ingratos ⁊ adhuc amara au-
diēt ¶ Quarto sūt ingrati q̄ cōtra de-
um p̄ bñficia pugnant q̄ donis dei ad
peccādū vtunt⁹: aliqñ q̄ habūdāt diui-
tis a deo cōcessis vt necessitatib⁹ pau-
perū succurrāt: et hi erūt p̄cipui pau-
perū oppressores. Alii fortitudie cor-
poris sui vigēt: vt deo per p̄nias furiāt:
et hi specialit̄ in seruitus demonū vi-
res suas cōsumūt. ⁊ erūt brigosi. rix-
osi: p̄dones et latrones. Nōnulli vigent
ingenio naturali quo deū colere et se
et alios regere deberēt. et isti fraudi-
bus et dolis intēti circūveniūt p̄cios:
deseruetes diabolo ⁊ nō deo. Contra
quos Greg. xxxii. moral. sup illā Iob
xl. Huic mōtes herbas ferūt dicit sic.
Dū reprobī de diuinit⁹ acceptis neq̄
recta sed praua cogitāt. Quid aliā fa-
ciūt: nisi cōtra deū suis donis pugnat
Quā sniaz exp̄ssius in Omei. quadaꝫ
dicit sup illā Cū audieritis plia ⁊ sediti
ones. Oia inqt que ad vsū vite accepti-
mus: ad vsū culpe cōuertim⁹. trāqlita-
tem quippe pacis hūane ad vsū cōuer-
timus securitatis vane: pegrinationē
terre. p̄ hitatiōe diligim⁹ patrie. salutē
corporū. in vsū redigim⁹ viciorū: substā-
tie habūdātā ad pueritatē itorsimus
voluptatis. Hec ille. Hi sūt similes cu-
culo qui per quādā auiculā dicit foue-
ri in nido quā postea occidit cū etate
adultā habuerit et comedit Et tñ istis

nō obstāt benign⁹ est sup ingratos ⁊
malos Lu. vi. Ingratū tripliciter p̄nu-
tum iuemo libertū Vñ apd atheniē-
ses cōuict⁹ libert⁹ de ingratitudine ad-
uersus patronū: iure libertatis exue-
bat: sicut narrat Valer⁹ libro. iiii. ca.
p̄mo. Dicebat⁹ ei dñs sup sedeo ciuē
tanti mūeris ipiū estimatorē: nec ad-
duci possū vt te credāvrbivulē quē do-
mū scelestū cerno Abi ergo ⁊ esto ser-
uus: q̄a liber esse nesciuit. Sen. in de
clāationib⁹ narrat de quodā ingrato fi-
lio qui ob ingratitudinē fuit a p̄re vin-
culatus. Dicēs liberi parētes alāt aut
vinciant. Et Sene. de bñficiis. Miles
qdā naufrag⁹ littore est appulsus ⁊ in
hospitio cuiusdā per tres dies refocil-
latus: tādē licētā recipiēs ait. Gratias
tibi referā si impatorē meū me vide-
re p̄tingat veniēs apd Philippū regē
macedonū: p̄dia illi⁹ apd quē hospita-
tus fuit poscit: annuit Philipp⁹ vir su-
is expulsus: nō vt inersvel rustic⁹ illū
tulit. sed ad curiā impatoris accessit:
ingratitudinē militis exposuit. Philip-
pus hec audiēs iussit vt reprobissimo
militi et ingratis hospiti stigmata
infigerent. que ei⁹ ingratitudinē p̄pe-
tuo testarent ⁊ hospiti oia redderent
Sic ergo libert⁹ p̄uilegio p̄uabat: ⁊ fi-
lius ingrati parētib⁹ vinculis carcerali-
bus arctabat ⁊ miles ingrati hospiti ⁊
amico stigmatib⁹ p̄petuis notabat

CA. XVII. LE. CLXXXVII

Magna enī sunt iudicia tua
dñez ienarrabilia v̄ba tua p̄
pter hoc idisciplinate anie
errauerūt. Dū enī p̄suasum
habēt iniq̄ posse dñari nationi tue sā-
cte. vincis tenebrarū ⁊ lōge noctis cō-
pediti inclusi sub tectis fugitiui p̄pe-

CA. XVII

tue. prouidentie iacuerūt vel placuerūt
⁊ latuerūt ¶ Ad cōmēdationē diuine
gubernationis et excellētā sapie i cre-
ate. agit auctor in postrema parte sui
de spēali p̄tectione generis iudaici qd̄
deus sibi adoptauerat. et de miraculo-
sa deiectione generis egiptiaci qd̄ fili-
os israel captiuauerat multis ānis. af-
fixit autē de⁹ egiptios decē plagis. Inē-
quas iferebat quedā p̄ bestias et ania-
lia qñ sc̄z illis supuenit seua bestiarū
ira morsib⁹ p̄uersorū colubrorū extē-
miabat: ac draconū et locustarū inua-
sioib⁹ attriti irremediabiliter torq̄bat
Alique p̄ res infēatas et elemēta et a-
lique p̄ corpora supcelestia vt pote i aq̄-
rū noua immisso genere ac gradinibus
et pluuiis de sup immissis: seua truci-
danti interemptione sicut sup⁹ diuisus
fuit. Ideo postq̄ auctor declarauit quō
egipti affligēbat p̄ bestias ⁊ aialia: et
etiā per res infēatas et elemēta. In is-
ta pte oñdit quō idē egipti afficti fu-
erūt per corpora celestia. Dupl̄r enī
p̄uebatur. Vno mō p̄ lumis subtra-
ctōz. Alio mō p̄ p̄mogenitorū occasio-
nē. et secūdū hoc diuiditur processus
in duas ptes. Nā p̄mo agit d̄ noua pla-
ga illata egiptiis que fuit p̄ tenebras
palpabiles sicut dicit exo. x. Secundo
agit de decima plaga q̄ fuit p̄ innume-
rabiles mortes p̄mogenitorū. De qua
exo. xii. Secūda ps ifra c. xviii. ibi. Cū
cogitarēt ¶ Circa p̄mū duo facit. Pri-
mo agit d̄ mirabili supplicio tenebra-
rū illato egiptiis. Secūdo de benefi-
cio spēali luis tūc tēpori collato hebre-
is. ibi. Sctis autē tuis. Circa p̄mū quin-
q̄ facit. Nā p̄mo agit de ist⁹ pene cā-
litate. sc̄do de ei⁹ irremediabilitate. 3^o
de ei⁹ imēitate. quarto de ei⁹ vniuer-
salitate. q̄nto de ipi⁹ eq̄tate. sc̄da ps ibi

LEC. CLXXXVII

Dū putāt se latere. tertia ibi Freq̄ntē.
q̄ta ibi Ille autē q̄ ipotētē. q̄nta ibi. Ois
ei⁹ orbis terrarū. Circa p̄mū duo facit.
Quia p̄mo asseruit tate pene cām. Se-
cūdo ei⁹ de pene posit̄ formā. ibi Invi-
dis tenebrarū. Cā autē ei⁹ fuit duplex
ex parte dei iusta p̄sideratio et ex pte
egiptiorū iniqua cōuersatio. Quātus
ad p̄mū dicit sic. Magna enī sūt iudi-
cia tua dñe q̄bus electos. i. filios israel
gubnasti et eorū aduersarios flagella-
sti et inenarrabilia v̄ba tua id est facta
tua. Deus enim factis loq̄ qui dixit
facta sūt. Luce. ii. Transeam⁹ ¶ a
bethleē ⁊ videam⁹ h̄ v̄bū qd̄ factū ē. Ex
pte egiptiorū fuit duplex iqtas Vna
p̄ deū p̄ rebellionē. ¶ Alia p̄ p̄xim p̄ vio-
lētā opp̄ssionē. Fuerūt enī deo rebel-
les in hoc maxie: q̄ cū eos plagis gra-
uissimis flagellaret: illi nullā discipli-
nā receperūt. Et q̄ntū ad hoc dicit. Pro-
pter hoc id est q̄a iudicia dei ⁊ flagella
ei⁹ nō receperūt egipti ad sui correcti-
onē. Indisciplinate anie errauerūt re-
pugnātes ipiis dei s̄r dimissioe popu-
li sui. Sc̄do peccauerūt p̄ p̄cios: viz p̄tra fi-
lios isrl sup q̄s vsurpabat sibi violētā
opp̄ssionē. Et q̄ntū ad h̄ s̄dit. Dū enī p̄
suasū hnt. i. firmi⁹ credūt: iniq̄ egipti
posse dñari p̄ opp̄ssionez nationi tue id
est poplo hebreorū que de⁹ sibi sācti de-
dicauerat legib⁹ deservire: ecce c̄pa ⁊
stati s̄dit. pene forā vichis tenebrarū
et lōge noctis ⁊c. q. d. Dū egipti diui-
nis p̄digiis factis p̄ moyse rebellarent
et pplz israel seruitute solita cogitarēt
opp̄mē: subito tenebr̄ palpabilib⁹ iclu-
si iacuerūt immobiles. Et tāgit istarū te-
nebrarū tres p̄ditōes graues: viz pal-
pabilitatē cū dicit. Vinculis tenebra-
rū cōpediti. Fuit enī aer n̄ solū priua-
t⁹ lumie: imo sic cōdēfat⁹ q̄ palpari po-
R. iiii.

tuit. Vnde ipsi miseri iacuerunt quasi uiculi in tenebris. Dicunt enim quodammodo quod aer potest condensari per arte itum quod fiat homini impenetrabilis. sed siue hoc sit uerum siue non: saltem hoc tunc a deo factum legitur Exo. x. Erant tenebre in terra egypti uel potest palpari: nec mouit se quicquam de loco in quo erat. **S**ecundo tangit istum ligamentis diurnitatem cum dicitur et longe noctis. Exo. x. Tribus diebus nemo uidit fratrem suum. Tercio tangit ligamentis immobilitatem. cuius dicitur iacuerunt inclusi sub tectis quia nulli libi poterat seruire propter aeris densitatem. Fugitiui propter ueritatem. id est putantes se posse fugere diuinam ueritatem quam est immobilis et immutabilis. Sap. xvi. Manu tua effugere impossibile est. Rabanus et antiqui habent. La tuerunt. et tunc est sensus quod miseri putati satisfecerunt per penas perpetue ueritatem. **M**agna sunt iudicia tua domine. Nota quod diuina iudicia magna sunt propter quatuor. uidelicet propter iudicis infallibilitatem. propter iurisdictionis generalitatem. propter iusticie inflexibilitatem. et propter potentie incomprehensibilitatem. Primum iudicium dei dicitur magnum propter iudicis infallibilitatem. Humanum est iudicium fallit et fallit. uel iudicium ecclesie fallit nonnunquam sicut dicitur ex de setentia. exc. a nob. et xxiiii. q. iii. si quis. Et ca. Cum aliquis certe. Uel ibi dicitur quod ecclesia nunquam in suo iudicio decipit et quod intrat illam per eam excludat et quod foris est intro mittat. Et ideo solum dei est occulta iudicare quod solus nouit corda hominum dicitur ii. q. iii. Consultasti. Et alibi dicitur Diuini iudicium usurpant qui incerta et dubia iudicant. Et ideo dicit beatus augustinus. xix. de ciuitate dei quod ignorantia iudicis est plerumque calamitas innocentium. Debent ei in iudicio diligenter examiatio per

cedere iudicium siue suam. et setentia putatione siue absolutione. Uel fingunt potest sicut tangit Claudianus in fine secundi maioris tres fuerunt filii Iouis. quod sunt Minos Eacus. et Radamantus: quod quoniam in uita sua iustissimi fuerunt. Ideo officium apud inferos exercere dicunt. Uel fingunt tres iudices esse in inferno: quod libet eorum antiquissimum exercens iudicium quod tamen sit qui exercet iudicium uel officium dubium est. quoniam a nonnullis dicitur Minos examinare Radamantus dat cruciam. Quere re de labe tertius frater habet. De istis non est magna cura: sed hoc est certum quod uolebant signare pista quod in omni iudicio ista debet esse. Diligenter inquisitio setentia pronuntiatio. Et eiusdem executio. non si agamus de iudicio humano cum homo iudicare non possit. nisi secundum allegata et probata et frequenter contingat falsa perbatione iuris consequens est omnes tamen iudices fallibilis esse: sed solus deus est qui errare non potest. de quo solouificat illud per. xvi. Diuinitas in labiis regis non errabit in iudicio os eius. Secundo iudicium dei dicitur magnum propter iurisdictionis generalitatem. Nullus enim homo est cuius diuinitas ad omnem locum se extendat deus autem omnes gentes iudicabit. Ioh. v. Pa omne iudicium dedit filio. Et Iohel. iii. Consurgat et ascendant gentes in ualle Iosaphat: quia ibi sedebunt iudicare omnes gentes ii. ad cor. v. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal christi uel referat uel quod quod. Et Crisostomus. ome. xix. loquens in ipso ope de die iudicii sic dicit. In quo die quoniam uenerit in maiestate sua quoniam iam nemo ausus garrula contentione sermonum aut mendacium defendere aut contradicere ueritati quoniam non os loquitur et opus abscondit sicut in hoc tempore: sed est opera singulorum loquentes et ora tacebunt. non persona interrogat et co

CA. XVII

scia non uideat: sed contra per scia discutit et persona confundit: quoniam nemo excusat peccatorem sed omnes accusat: nec aliter per altero iteruenit sed singuli ibi tenebunt: quia in illo iudicio non erunt testes adulescentes sed angeli ueraces non erunt iudicantes personarum acceptores. sed deus quod iustus est rediret uincit per opera. hec Crisostomus. Nar rat Ouidius de ciuitate metha. quod mos erat antiquis in uentis atris lapillis his danare reos illis absolvere de pas. mos enim siue modus fuit suam perferre signo non uoce: quia si accusat debeat absolui effundebat de uerna toto populo aliqui lapilli albi. et si debuit danari nigri. Eodem modo in iudicio generali quilibet fundet de uerna sua de conscientia propria lapides quales ipse metum imisit id est opera dura et in perpetuum perfeuerantia quantum ad meritum uel reatum. et si fuerint opera alba saluabitur: si nigra: peccata condemnat. Nam ii. dicit de danatis. Facies hominum sicut nigredo olle. Tercio iudicium dei dicitur magnum propter iusticie inflexibilitatem. Sicut dicit Iheronimus de summo bono Et in canone. xi. q. iii. Quatuor modis peruertit humanum iudicium. timore: cupiditate: odio: et amore. Deus autem nullo istorum modorum corrumpi poterit. Non timore quia omnipotens est et nulli metu habet. Iob. xxii. Nunquam timens arguet te et ueniet tecum ad iudicium: quasi dicit non: imo quanto potentiores tanto contra eos sententia proferet duriores. Sapientie sexto. Potentes poterit tormenta patiuntur. Et ibidem. Fortioribus fortior instat cruciatio. Figitur quod leo semel tenuit curiam bestiarum. debuit quod uaqueque semetipsum proclamare de culpis coram leone. A sinait Sequabar inquit aliquis plaustrum plenum feno et cum

LEC. CLXXXVIII

manipulum feni cecidit de plastro ac cepi et comedi. Cui leo. Male inquit. errasti miser: et contra legem et fidelitatem fecisti. Debebas enim ei quod perdidit reddidisse. sed de precepto leois uerberabatur ad mortem. Accessit lupus et ait Domine circuiui aliquos greges ouium et armatorum et rapui aliquos agnos tenerum et stragulaui: aliquos pingue uuluum quoniam eum attigere poterat: quoniam oues quoniam heduz. Cui leo dimittas inquit carissime talia ponderare. nimis strictam conscientiam habes. Naturale est tibi sic facere. et nemo facies quod natura dicat: peccat. Sic a falso iudice lupus iustificatur et asinus innocens uerbat. Non sic erit de iudice christo quod nullum timet: imo sicut dicitur sap. vi. Iudicium durissimum his quod presunt fiet: nec corrumpi cupiditate poterit: quia ditissimum est: nec odio quia optimum: nec amore quia iustissimum. Iob. xxxiiii. Vere ei deus non condemnat frustra nec omnipotens subuertet iudicium. Et Thob. iii. Omnia iudicia tu uera sunt. **Q**uarto iudicium dei dicitur magnum propter sue potentie incomprehensibilitatem. Ro. xi. O altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei quam incomprehensibilia sunt iudicia eius: et inuestigabiles uie eius. Ista sunt occulta iudicia dei quibus homines disponit et regit in presenti permittendo iustum affligi: et iniustum extolli: que a nobis modo non uideat: sed patebunt clari quando eum sicut est uidebimus.

LECTIO. CLXXXVIII.

ET dum putant se latere in obscuris peccatis tenebroso obliuiois uelamento dispersi sunt pauentes horrende et cum admiratione uel turbato ne nimis perturbati: neque enim que co

tinebat illos spelūca sñ timore custo-
diebat: qm̄ sonit⁹ descēdēs pturbat il-
los et psone tristes illis apparētes pa-
uorē illis p̄stabāt. ¶ Postq̄ auctor de-
scripsit tenebras triduanas olim illa-
tas egiptiis quātū ad earū dēfinitatē: q̄
fuerūt palpabiles In ista pte describit
eas dē quātū ad puniēdi potestātē oñ-
dēs q̄ nullū remediū potuerūt egiptii
adhibere quo cōtra tenebras se iuua-
rent negabat eis remediū tā intrise-
cum q̄ extrifecū. Intrifecū remediū
possent sibi sperasse per animosā au-
daciā cordis. s̄ cōtra illā remediū ha-
buerūt pauorē maximū: vt null⁹ quā-
tūcūq̄ cordat⁹ poss̄z aliū aiare. Primo
ergo oñdit eos caruisse remedio con-
solatiōis cuiuslibet ab intrifeco. Sc̄do
oñdit eos caruisse remedio q̄ possent
spasse ab extrifeco. Sc̄da ps̄ ibi Neq̄ eī
qui cōtinebat. ¶ Quātū ad p̄mū tan-
git tria graua p̄p̄t que potuit tūc t̄pis
null⁹ alium cōsolari. fuerūt enī disp̄si
locali separatiōe. fuerūt pauidi: p̄culli
stupefactōe: fuerūt turbati et positi in
nimia admiratōe. Vñ dicit sic. Et dū
putāt supple egiptii se latere in obscu-
ris pctis tenebroso obliuiois velamē-
to disp̄si sūt. Ac rē tenebrozūz velamē-
tū obliuionis. sicut enī lumē efficit et
figurāt sc̄iāz: ita tenebre obliuionē de-
signāt et ignoratiā. Dicūt pctā obscu-
ra p̄p̄t effectū: q̄ auferūt cognitionē
vere lucis. Ephe. iiii. Tenebris obscu-
ratū habētes itellectū. Et q̄ ducūt ad
obscuritātē inferni. In ps̄. Obscurent
oculi eorū ne videāt. Sic ergo fuerūt il-
li egiptii disp̄si ab iuicē: q̄ qdā erant
in domib⁹ et qdā in agris: z illi q̄ p̄pe
se erāt reputabāt a se mltū distare p̄p̄t
tenebras palpabiles interpositas Vñ

fuerūt pauētes horrēde z cū admirati
one pturbati. Cōsequēter excludit ab
eis remediū qd̄ possēt spasse ab extri-
seco. Possēt autē spasse triplex remedi-
um ab extrifeco cōtra illas tenebras

a ¶ Primo loci securitatē Sc̄do ig-
nis claritatē. Tercio magorū suoz s̄b
tilitatē. z ideo ista tria ab eis excludit
p̄mū ibi. Neq̄ eī cōtinebat. sc̄dm̄ ibi.
Ignis qdē. terciū ibi. Et magice artis

¶ Quātū ad p̄mū a loco cōtinebat eos
durātib⁹ illis tenebris nullū habebāt
solaciū p̄p̄t duo. Primo p̄p̄t strepituz
quē audiebāt in loco q̄ quēlibet t̄re-
bat ille son⁹. Sc̄do p̄p̄t melācolicas
imaginatiōes de demonib⁹ z mortuis
hoib⁹. Vñ dicit sic. Nec enī illa q̄ cō-
tinebat illos spelūca q̄ ad foueas et
cauernas mltū cōfugerāt sine timore
custodiebat: qm̄ sonit⁹ descēdēs ptur-
babit illos z psone tristes illis apparē-
tes visione imaginaria pauorē p̄stabāt
Et psone tristes illis apparētes ¶ No-
ta q̄ q̄tuor sūt genera mala tristiū p̄-
sonarū que ducūt cōiter in tristitia di-
es suos viz inuidiā: p̄fidiā: cupidit̄z: stupi-
dit̄z. Inuidi mordaces: p̄fidi fallaces. cu-
pidi tenaces. z stulti p̄tinaces ¶ a
Primovidem⁹. q̄ oēs inuidi sūt cōiter
tristes. Vñ Ouidi⁹. ii. Metha. fabu-
latur qualiē Pallas iuit ad iudiā vt p̄-
curaret mortē. Aglares vbi describit
q̄tuor ad iudiā p̄tinētiaz domū: p̄fo-
nā: escā: z viā. Domū describit. Proti-
mus iudie nigro squalētia tabo Tecta
petit dom⁹ et est in vallib⁹ imis. Addi-
ta sole carēs nōnulli puauēto. Tristis
et igravi plenissima frigorē te q̄. Igne
vacet semp: caligine sp̄ abundat Vult
ergo dicere q̄ dom⁹ iudie est situata
in vallib⁹ p̄tato q̄ p̄foē hūiles iudēt su

periorib⁹ z ois iuid⁹ ideo iudet: q̄ se
inferiorē alio ī aliq̄ qd̄ appetit eē videt
Inferior planeta edipstat superiorē z nō
ecōtra. sicut p̄z de lunaz solez ita regu-
larit̄ illi q̄ min⁹ valēt sūt gratis z me-
ritis inferiores obūbrare nitunt̄ p̄ iui-
diā meliores. Et iō signāter dicit Iob
v. Paruulū occidit iuidia Vñ merito
dicit q̄ dom⁹ iudie est in imis vallib⁹
situata. Tectū hui⁹ dom⁹ est cooptum
squalēti tabe id est veneno squalore et
lāguore. Nā tota locutio iuidi est de
pctō tota p̄sidera d̄ defectib⁹ electoz.
Itē dom⁹ iudie caret sole: q̄ nūq̄ gau-
det de prosperitate seu felicitate proxio-
rū: imovēti bonaz narrationū eū oc-
cidūt. Itē dom⁹ iudie ē tristis. Dicit eī
damascen⁹ q̄ iudia ē tristitia de alic-
nis bonis Vñ sicut bufo tristat̄ de bo-
no odore vineaz florētū: ita iuid⁹ de
profectu valētū p̄sonaz. Itē dom⁹ iui-
die sp̄ caret igne et est plena frigore:
q̄ null⁹ iuid⁹ feruet caritate. caligine
tū sp̄ habūdāt: q̄ nūq̄ bñ iudicat inui-
dus de p̄sonis ¶ Sc̄do quātū ad escā
d̄ q̄ Pallas eā iuenit comedētē car-
nes vipeas. Nā ois iuid⁹ pascit̄ de ma-
lignis cogitatiōib⁹ z machinatiōib⁹ tur-
batiuis alioz. Tercio p̄sonā iuidi de-
scribit Ouidi⁹ sic. Pallor in ore sedet
macies in corpe toto Nūq̄ recta acies
luēt rubigine dētēs. Pectora felle vi-
rent lingua est suffusa veneno. Risus
abest nisi quē fecere dolores Nec frui-
tur sōnovigilātibus excitaturis. Sz vi-
det igratos itabescet q̄ vidēdo. Succes-
sus hoiz carpit̄z carpit̄ vna supplicia
q̄ suū ē. Quarto viā et modū icedēdi ī
iudie eūtis v̄sus Athenas describit sic
Indoluit baculūq̄ capit quē spinea to-
tū. Vincula cingebāt optaq̄ nubib⁹

atris. Quacūq̄ ingredit̄ florētia pro-
terit arua. Exuritq̄ herbas et summa
cacumina carpit. Afflatuz suo vrbes
pp̄fosq̄ domosq̄ polluit. Ecce modus
nocēdi quē iuid⁹ semp̄ obseruat. Por-
tat baculū plenū spinis: q̄ illd̄ vñ ful-
cire deberet pūgit et nō portat: q̄ nō
est qd̄ inuidū possēt delectari atris nu-
bibus opitur: q̄ iuid⁹ et detractor nū-
q̄ clarā sed obscurā dicit sniaz: de illo
cui nocere p̄ponit. Itē quacūq̄ ingre-
ditur florētia proterit arua: q̄ iuid⁹ nul-
li nocet nisi aliq̄ virtute floreat. Vñ
Valeri⁹ li. iiii. Nulla tā honesta ciui-
tas que malignitatis dētēs possit vita-
re. Diuites enī sūt alienis iacture: lo-
cupletes fumerib⁹. Vñ qdā it̄roga-
tus quō inuid⁹ nō haberet. Respondit:
si nihil inqt̄ ex magnis rebus habue-
ris. aut nihil felicitatis gesseris: nā so-
la miseria caret inuidia. Vñ Tullius
vltimo rethorice ponit exēplū de co-
lore q̄ vocat̄ gradatio et ait. Affrica-
no iusticia v̄itatē. v̄itas gloriā. et glia
emulationē parit. Quarto dicit q̄ ex-
urit herbas id est iuuenes p̄ficiētēs: si-
cut talpa ceca que morat̄ in terraz ra-
dices herbaz: rodit et ipedit ab aug-
mēto et nō solū herbas inio sūma ca-
cumina carpit q̄ semp̄ cōtra superio-
res suos prelatos et dños inuidus q̄-
q̄ garrit B ¶ Vltimo dicit q̄ ex af-
flatu suo id est v̄bo maliciofo polluit
omnē populū z vrbē quā attingit. Hoc
est primū gen⁹ tristiū p̄sonaz. De qua
tristitia dicit̄ prover. xxv. Sicut tinea
vestimēto z vermes ligno: ita tristitia
nocz cordi Eccī. xxx. Tristitia lōge ex-
pelle a te: mltos eī occidit tristitia. Se-
cūdo videm⁹ q̄ oēs p̄fidi fallaces sūt
cōit̄ mali z tristes. Vñ ypocrite vt de

cupiāt alios quādā exteriorē tristitiā si mulāt et scitātē cōtra q̄s monet saluator Math. vi. Cū ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite tristes. Tales sūt iocū dissimi in occulto et tristissimi quātum ad apparitiā in publico: similes gellie de q̄ Marcialis coc^o li. epig. iii. Sene. ep̄la. xxxv. Ambro. in quodā sermone latet plerūq̄ sub tristi amictu lasciuiā et deformis horror vbiveste obtexit^r vt secreta tegatur petulantiū aiorū. Cōtra tales orati^o Nūq̄ te fallāt ai vel agni sub vulpe latētes. Impia sub dulci melle venena latēt. Terciū gen^o tristiū psonarū sūt cupidi et tenaces imitatores Nabal q̄ semp sūt in timore et dolore quō aliqd acqrāt vel acq̄sita retineāt. Ecc̄s. ii. Cūctis dies ei^o erūms et dolorib^o pleni sūt: nec per noctē mēte req̄scūt Talis fuit ille iuuenis cui saluator dixit. Math. xix. Si vis p̄fectus esse uade et vende oia que habes et da paupib^o et habebis thesaurū in celo. et ueni sequere me et abiit tristis. Erat enī habēs possessiōes mltas. Cōtra q̄s dicit^r Ecc̄s. iiii. Dedina pauperi aurē tuā sine tristitiā. Quartū gen^o male tristiū psonarū in p̄senti sūt stupidi et p̄tinaces qui de dei clemētia et pietate diffidūt quorū aliqui de p̄ctis sic irremediabilē tristitā: vt dicant sacramētū p̄nie eis nō posse sufficere ad salutē. Vel q̄a iustitiā dei non p̄mittat cū p̄nitētib^o misereri. Cōtra quos p̄s. alloquēs aiām suā dicit sic. Quare tristis es aiā mea et quare cōturbas me zc. Aliqui sūt de istis sicut qui mortē amicorū suorū incōsolabilē nimis plāgūt: quasi de eorū b̄titudine et resurrect. one futura desperēt. Cōtra q̄s apls p̄. Thessa. iiii. Nolovos ignorare fr̄es

de dormiētib^o vt nō cōtristemi sicut et ceteri q̄ spem nō habēt. Et q̄ istā gen^o tristitiā sūt patiētes miseri sūt et de miseria p̄ntivadūt ad miseriā eternā. Cōtra q̄s signat^r d̄r. Ecc̄s. xiiii. Felix q̄ nō habuit anīmī tristitiā et nō excidit a spe sua. ¶ LEC. CLXXXIX.

Et ignis qdā nullavis poterat illis lumē p̄bere nec syderū limpide flāme illuare poterāt illā noctē horrēdā. Apparebat enī illis ignis subitaneus timore plen^o et timore illius p̄cussi q̄ facies videbant. estimabāt de teriora eē q̄ nō videbant. ¶ Postq̄ clarauit auctor q̄ egiptiū tenebris fuerūt circūdusi et nullū potuerūt habere remediū a loco eos cōtinēte. In pte ista p̄sequit^r cōsequēter oñdens q̄ nec remediū habere potuerāt q̄cūq̄ luce tenebras expellēte. Expulit autē lux tenebras lux duplex videlz elemētalis et celestis Et ideo oñdendo q̄ nulla talis lux eis valere potuit. Primo oñdit q̄ eis valere nō potuit ignis cōis. Secūdo q̄ nec ignis celestis Tercio q̄ nec ignis in medio aeris ex imp̄ssiōib^o generatus nullū eis adhibuit remediūz imo auxit poti^o eorū tediū. sc̄da ps̄s ibi Nec syderū. t̄cia ibi. Apparebat enī. Quātū ad p̄mū dicit Et ignis qdē nullavis poterat illis lumē p̄bere nec syderū limpide flāme illuare poterāt zc. p̄p̄t dēfinitatē aeris tenebrosi. Et b̄n dicit nulla vis ignis. q̄a nec calor rarefactionis. nec lumē illustratiōis potuit illū aerē illuare nec tabefacere Et qd mirū si ignis matialis et cōis si facere nō posset cū nec syderū limpide flāme illuare poterāt illā noctē horrēdā Cōsequēt oñdit q̄ ignis ex imp̄ressiōib^o gnat^r nullū eis adhibuit remediū imo

auxit poti^o eorū tediūz quātū ad h̄ dicit Apparebat at illis subitane^o ignis timore plen^o. i. subita choruscatio fulguris. S̄p̄tra. Si apparebat illis choruscatio: ḡ aer fuit illuāt^r ¶ Verū est aer fuit p̄ vices obscurat^r et etiā illuāt^r et illa vicissitudo pl^o terruit eos q̄ si fuisset tenebre cōtinuate Vñ qñ dixit q̄ nulla vis ignis potuit illis lumē p̄bere. Intelligit q̄ nullū lumē habuerāt ad eorū solaciū sed poti^o ad penā et supplicium. Simul ei cū illis choruscationib^o illuminatib^o subito aerem caliginosū et spissū apparuerūt illis p̄sone tristes et horribiles demonū accipientiū effigies mortuorū. et facies larvatas ad terrendū eos quod fuit eis valde penale nō solū p̄p̄t illa. que imaginabant^r ex visis. et hoc est qd̄ subdit. Et timore illius p̄cussi q̄ videbant^r specie. Vel corporali visioē v̄l imaginaria estimabāt detiora eē q̄ non videbāt q̄a ex malis visis estimabāt peiora eē futura et sic fuerūt in maximo timore et miseria. ¶ Notandū q̄ pena istorū egiptiorū assimilata in mltis pene ifernali Apparebat inq̄ illis subitaneis ignis timore plen^o. Tū q̄a repente venit. tū q̄a ad plenū punit. ¶ Quātū ad p̄mū p̄. Thessa. vltio. Cū dixerint pax et securitas tūc repētini^o eis supueniet interitus sicut dolor in vtero habētis et nō ef fugiet. Quātū ad sc̄dam Apoca. xviii. Quātū gl̄ificauit se et in deliciis fuit tantū date illi tormētū et luctū. Occasione illius similitudinis moueo istā dubitationē. ¶ Vtrū ignis corporalis punit in iferno dānatos a ¶ Et arguitur q̄ nō: q̄a si sic ignis ille calefacēt corpora dānatorū et sic cū nullū sit resistēs qd̄ possit actōez ignis diminuerē v̄l re

mittere: seq̄ref^r q̄ ignis ille calefaciet de sc̄o: corp^o iude v̄l cuiuscūq̄ alteri^o v̄l tra quēlibet gradū signatū et cū sit aliquis grad^o calor excedēs p̄portōez cōplexionis hūane seq̄ref^r q̄ p̄ calefactōez talē corrūperet corp^o hūanūz fiet separatio aie a corpore. Vel oportebit dicē q̄ aliq̄ caliditas q̄ sufficit corrūpē vitā maxie saneplexiōis nō sufficiet corrūpē vitāplexiōis i cētuplo debilis oris. Sc̄do si ignis affligēt ista corpora futura i iferno ḡ cū sit agēs naturale et nō volūtariū agit v̄niformit^r per mediū v̄niforme et oia corpora eq̄lit^r appropiata ḡ eq̄lit^r affligz min^o mali corporis sic peior^o si fuerit eq̄lit^r appropiatū Tercio si ibi erit ignis ḡ ibi erit aliqd lumē. p̄ns ē falsū q̄a d̄r Mat. xxii. Ligat māib^o et pedib^o p̄icite i t̄nbras extiores. Super q̄ dicit Greg. Si ignis ille lumē h̄ret: i t̄nbras extiores nō dicit^r ceref^r mitti. Et basilius dicit s̄ illd̄ ps̄s Vox d̄ni int̄cedēt flāma ignis q̄ v̄tute diina separabit^r claritas ignis ab ei^o v̄tute adustiva: ita q̄ claritas cedet in gaudiū sc̄orūz adustiuū ignis i tormētū dānatorū ergo ibi nullū lumē erit Quarto si ignis sit s̄b̄ tra h̄ ē per violentiā: s̄ nullū violentū ē etnū. P̄rio de celo. ḡ ignis ille non erit etn^o. Quāto sic. Quero an ifern^o sit idē loc^o cū purgatorio: et ignis eiusdē rōis: hic et ibi vel nō? Si sic: ḡ cōcedēdū est q̄ decedētes cū caritate vadūt ad ifernū. Si nō Contra. Sancti patres ante mortē xp̄i purgabātur: sed non purgabantur in aliquo loco supra limbum patruz: nec in limbo ergo in inferno. Antecedēs istius consequentie est: quia in limbo nō est pena sensus. Ad oppositū videf^r esse illud Mathei vicesimoquinto. Di-

scedite a me maledicti in igne eternū ergo dānādi erūt in igne etno. Qd at ignis corpalis fit dicit gre. iiii. dyalo. Ignē gehēne corporeū esse in q̄ certū est corpa cruciari nō ambigo. ¶ **B** In ista dubitatōe n̄ ē querēda noua fictio: sed cū reuerētia rātāda dicta factōry. Volo igit̄ recitare quid de igne inferni. quid de loco inferni. quid de loco et igne purgatorii sēserūt doctōrs antiq̄. Aug. xxii. sup̄ gn̄. ad līaz sēsit q̄ aie malorū p̄ mortē nō p̄ corpora. s̄ per corporū similitudines in aīa cātas affligūt. Vñ vult ibi q̄ ignis ille spūalis est: nō corporal. Similit̄ dicit de loco: sed postea illd retractat tenēs q̄ loc⁹ ille sit corpore⁹ et sub terra. et q̄ ignis sit corpore⁹ et sub trā ardet. gre. iiii. dyal. dicit Ignē infernalē corporeū esse nō ambigo. De isto ḡ certū ē q̄ nulli p̄ vitas p̄ rōz demonstratū: sed tm̄ p̄ reuelatōes factas scīs viris. et iō seq̄ndo dicta sc̄ti thōe. dicēde sunt iste p̄clones. P̄ia ignis infernalē ē corpens. Scda Ignis iste nō agit i corpa materialē et nō nature: sed spūalit̄ et mō aume. Tercia ē q̄ ignis n̄ calefacit corpa dānādorū. nec illa corpa calefiūt p̄ ignē illū. Quarta ē q̄ ille ignis infernalē affligit sicut istrumētū dīne iustie nō sicut p̄ncipale agēs. Quita ē q̄ infern⁹ ē infra trā. Sexta ē q̄ purgatoriū ē i infernū: et idē ē ignis purgatorii et infernalē. ¶ **P**rimā p̄clōez pbat sic Corpori n̄ pōt coaptari nisi corpea p̄ca. vn̄ de ex h̄ pbat. Greg. q̄ ignis infernalē est corpore⁹ in quē corpa dānādorū p̄ diem iudicii statū retrudunt. Aug. etiā xxi. de ciuitate dei. c. x. dicit. q̄ ignis quo etiā spūs affligūt corpore⁹ sit. Scdaz p̄clōne illā videlicet. Ignis ille

materialit̄ nō agit mō nature sicut ignis calefacit lignū cādo in eo calore qualis est i igne sic declarat magister s̄niarū dis. xliiii. quarto libro. si aliter fieret nccio cāret passiōē i corpe dānati et alteratōz realē. Ois aut̄ talis alteratio p̄supponit motū celi: s̄ post iudiciū motus celi cessabit. ḡ tūc nō erit tal alteratio. Est ergo fm̄ eū et secundū Arist. duplex alteratio siue passio. Vna p̄ modū nature vel materie. q̄n agēs assimilāt sibi passū materialē sicut q̄n ignis calefacit lignū. Alia quādo agēs nō assimilāt sibi passū in q̄litate qua agit sicut obiectū agit in mediu. Albedo enī nō facit mediū albū sed tm̄ cāt i medio sp̄ez albedinis. Cōsimili mō secundum eum corpa dānādorū nō patiēt̄ p̄mo mō passiois sicut mō patiūt̄: s̄ scdo mō tm̄: et sic defēdit q̄ ignis agēdo p̄petue i corpa dānādorū nūq̄ ea cōsumet vel corrūpet. Tercia p̄ ex dicit videlz q̄ nō calefaciet corpa dānādorū nec cōburet: q̄a tātū spūaliter imutabit sicut color mediū vel pupillā. ¶ **Q**uarta cōclō seq̄ ex p̄cedētū: q̄a ignis ibi nō agit alterādo materialit̄ sed spūalit̄. et aliq̄s magis et aliq̄s mī⁹: q̄a agit sicut istrumētū diuine iustie. ¶ **Q**uinta cōclō ē videlicet q̄ infernus sit infra terram declarat ex dictis Gregorii quarto dialogo. et Augustini. xii. super Genesim ad litteram qui duas ad hoc cōgruentias assignāt videlz. Tū q̄a sicut aie peccatorū propter carnis amorez peccauerunt. Ita eis loca exhibētur sicut mortue carni debetur. Tum q̄a sicut grauitas est in corporibus: ita tristitia ē in spiritib⁹: et leticia ē in spiritibus sicut leuitas in corporibus. Lo

cus aut̄ graui⁹ est deorsū: sic etiā loc⁹ est spiritūū pctōry. ¶ **S**extā cōclōsionē tenet videlz q̄ idē est loc⁹ purgatorii et inferni. Ita q̄ illa loca sūt sibi inuicē vicina sup̄ quartū S̄niarū dis. xxv. in respōsione ad argumētū secundū. et ratio sua est ista. Quia lymb⁹ patrū fuit cōiūctus inferno alias Christ⁹ nō dicere ad infernū descēdisse. S̄ lymb⁹ fuit superior q̄ loc⁹ purgatorii ergo loc⁹ purgatorii fuit vicinior inferno q̄ loc⁹ ille siue lymb⁹ patrū. Vult tm̄ dicere q̄ infra ābitū infernalē sūt quatuor loca distincta. In sūmitate lymb⁹ patrū. et postea lymb⁹ puerorū: sc̄cio purgatorium vbi est pena sensus: q̄rto dānādorū. Idē Gañ. viii. quodlibet. q. xxii. Ibi ē locus purgatorii scd̄z legē cōmunē secundum vere priuilegia personalia et dispēsationē diuinā anie quorūdā puniūtur in loco in quo peccauerūt. Tū ad viuorū vicinorū istructionē. tū ad mortuorū subuētione. ¶ **P**er hec ad argumēta. Ad p̄mū patet q̄ ignis iste nō alterat corp⁹ materialit̄: sed tātū spūaliter sicut obiectū mutat intellectū vel sensū. Et ideo nūq̄ corrūpet: imo nec semel corpus ab illa trāspōsitione trāsmutabit̄ in qua ponēs in inferno. Ad scd̄z patet h̄ nō sit agēs volūtariū: agit tm̄t istrumētū agentis volūtariū. Et ideo punit et affligit scd̄z volūtatez ipsi⁹ et nō scd̄z naturā p̄p̄riā ignis. Ad terciū de igne et lūie dicēdū est q̄ locus ille sic erit disposit⁹ sicut cōuenit maxime miserie dānādorū Vñ nō erit ibi lūmē aliqd̄ sed vmbrosū vt illa videāt̄ que afflictionē igerere possūt. Dicit tm̄ q̄ ignis ille est naturalit̄ eiusdem speciei cū igne nr̄o: sed differūt scd̄z matiales dispositiōes. sicut diffe-

rūt flāma et ignis quibus ignis sit eiusdem speciei siue sit materia aerea sicut est in flāma siue in mat̄ia terrestri sicut ē in carbone: q̄a ergo lūmē illd erit in materia fumosa et vmbrosa simpliciter loquēdo dicit̄ loc⁹ ille tenebrosus. ¶ **A**d quartū dicēdū q̄ licet nullū vio lentū p̄petuū ex ordinatōe nature pōt tamē ordinatōe dīne iustie. ¶ **A**d q̄ntū patet p̄ dicta in sexta cōclōsione. Sic ergo totā difficultatē de et̄nitate corporū nō cōsumēdorū per ignē inferni quā p̄tractat Aug. xxiii. de ciui. dei soluit ille doctor p̄ h̄ p̄ncipiū cessāte motu celi nulla pōt fieri in corpibus actio vel passio mat̄ialis s̄ spūalis tantū. Et quibus ista eēt qdā dānatū parisi us: est tm̄ illa s̄nia retractata quātū atinet ad dicta sc̄ti thome p̄ dñm papā Ioh. xxii. Cōtra quē arguit Scot⁹ doctor subtilis dis. xlvi. li. iiii. ad iā dicta cōcludēs. ¶ **LECTIO. CXC.** ¶ **E**t magice artis appōsiti erāt de Arisus et sapiez glorie correptio cūptumelia. Illi enī q̄ p̄mittebāt timores et turbatōes se expellere ab aīa la guēte: hi cū derisu plei timore laquebāt. Nā et si nihil eos ex mōstris perturbabat trāfitu aīalūz serpētū sibilatōe cōmoti tremebūdi pibāt et aerē quem nulla rōne euadere q̄s possit negātes se videre. ¶ **P**ostq̄ declaratū est q̄ egiptii p̄ totū tridū tenebrosū nullū poterāt h̄re solaciū contra tenebras nec ab igne nec a lūie. Hic ond̄it q̄ nec ali quod remediū cōsequi poterāt p̄ eorū magos quos tamē pitissimos habuerūt: imo ipi magi a demonib⁹ derelicti et a deo afflictī deridebāt et eq̄līter cū aliis affligēbāt. ¶ **E**t circa h̄ tria facit. P̄rio ponit eorū densionē. Scdo

ponit derisionis ratione. Tercio excludit quadam obiectione. secunda pars ibi. Illi enim qui permittunt. etiam ibi. Nam si nihil. **Q**uatu ad primum dicit sic. Et magice artis apppositi erant derisus. hoc est tunc temporibus derisibiles ostendebantur magi egiptiaci manifeste qui per magicam artem monstra faciebant quoniam nec sibi nec aliis contra predictas tenebras potuerunt defendere et sapientia gloria correptione cum contumelia quasi diceret: vana gloria quam habuerunt dicti magi egiptiaci de falsa sapientia versus modo fuit in correptione cum contumelia quoniam pharaon et alii nobiles clamantes petuerunt eorum subsidia et cum eos iniurare non possent contumelias intulerunt tanquam fallacibus et propositis deceptoribus. Secundo ponit derisionis occasionem. Illi enim qui permittunt timores et turbationes se expellere ab aia languente hi cum derisum pleni timore languerent ergo manifeste fuerunt derisi et deridendi sicut presertim ptuosus fallaces permittentes se alios adiutores quoniam nec potuerunt succurrere si biis. Tercio quia possent aliquos obiicere quod ipsi non affligebantur ex visione corporalium imaginaria tristitia personarum et monstruosarum effigiarum quia assueti fuerunt talia cernere sicut nec balaam expavit ob locutionem asine: respondet quod nihilominus processu turbabatur maxime tamen extrahitur aialium quod iuxta eos strepitum facientia videbatur eos percucere: et sibilatores fepetium quos tamen non videbant. tamen ex hoc quod negabant se videre aerem sicut non novi esse potest: et hoc est quod dicit. nam si nihil illos ex monstris apparerent choruscatores visibilibus imaginariis prebatur transitu tamen aialium robustorum et fepetium sibilatores permotione ab aialibus percucarentur vel a fepetibus itoxicarentur tremebundi peribant et aerem

quem nulla ratione evadere quos possent negantes se videre quem tamen timebant et tangebant. Et magice artis apppositi erant derisus. **A**d litteras vacantes arti magice multipliciter deridentur. Nam deridentur a demonibus et ab hominibus. deridentur a bonis angelis et deridentur a deo. A demonibus deridentur et decipiuntur frequenter. aliquando ab ipsis spiritibus fallacibus et modo sicut quibus sacrificatur quos colunt sicut patuit de papa siluestro scilicet quod prius dicebatur Gerebertus hic primo monacho floriente. cenobii postea diabolo suadente et enormiter instigante apostatauit diaboli obsequis et arti magice se obligavit ita ut quod diabolo fecit hominibus cum pacto ut ei omnia ad nutum succederent. Auxilio ergo demonis permotus et suffultus factus est primo Remensis archiepiscopus postea Ravenensis tandem papa. et tunc quoniam a diabolo quod diu adhuc viveret in papatu. respondit sibi quod diu non celebraret in hircis. Cum ergo postea celebraret in quadam loco rome quod hircis dicitur in ecclesia sancte crucis ex motu et strepitu demonum mortem sibi sensit adesse. Suspiravit ergo et iugemur et et sceleratissimus esset nullo modo tamen despavit: sed coram omnibus peccatum suum confessus membrata ordinavit diuini corporis suum omnia illa membra dividerentur et asputarentur quibus demones adorauerat. Corporum mortuum super bigam imponitur vbi cum aialia illa trahentia susteret sepeliri. Deo vero signum evidens sue clementie demonstrante tulerunt aialia corporum illa in ecclesia lateranense. In cuius sepulchro litteris exaratum habetur quod tumultu suorum ossium et sudore papae prebet presagium morituro hec in cronica frons martini. De hac eadem persona talis extat versus. Transit a te gerebertus ad ra. post papa reges. Et designant tres

nobiles ecclesie quos exit successu que sunt Remensis Ravenensis Roma. Iste ergo fuit turpis derisus. **C**on simile narra de quodam alio episcopo quod scilicet propter homines sequendos arti magice fuit datus Tadeus scilicet episcopus cum multis haberet aduersarios et esset in castro quodam suo de quo plurimum confidebat cum timeret: consulit demonem suum sub hac forma. Fugias an non? Respondit demon. Non: ista securre Veniet inimici tui suavitur subdentur tibi Accedunt hostes castrum capiunt succedunt Inuocatis ergo demonem in extrema necessitate quoniam sicut quod faceret: et quare eius finaliter sic sefellisset. Et respondit demon quod eum non decepsisset: sed verum dixit si dictum suum intellexisset. Dixi inquam non ista securre id est fugias Veniet inimici tui suavitur et subdetur tibi id est igne. et sic suum famulum in fine diaboli delusit. His similia infinita possunt narrari. Alii autem decipiuntur a spiritibus aliis. Non quod ab ipsis quos iuocant: sed ab eorum principibus quibus sunt potentiores. **V**bi cum quodam teutonico pegrinare ad sanctum Iacobum in quadam villa nauerre quendam nigromaticum obuium habuit. Hic dixit pegrino. Video te carissime esse in piculo mortis: sed si vis mihi repedere mercedem saluabo vitam tuam. Spodet teutonico Volo. Ducit ergo nigromaticus teutonico in quadam camera. parat sibi balneum et ponit eum in aqua: collocat ante eum speculum de calibe: quo magici solent uti. Et querit ab eo quod videat in speculo. Et respondet teutonico quod videret virum et uxorem in domo propria: et nigromaticus quandam imaginem formauerat de cera statum clerici arcu extensor sagitta inuisit sagittaret imaginem Cui nigromaticus. Imago inquit cerea imago tua est.

Vxor uero tuarum clericorum amantissimum in hoc conuenerunt ut te occidat: quia si imaginem illam possit clericus sagittare mortuus est. Custodias ergo te ipsum cum incipit trahere imerge te totum in aqua. sub aqua balnei in qua stas: et sic scido et scio quia pluries non poterit sagittare: fecit sic. Tandem se erigens. scio de aqua respiciens speculum: vidit quoniam uxor cum famula clericum illum subitum mortuum in stabulo quodam sepeliunt. Solunt ergo teutonico nigromatico suo mercedem et scilicet pegrinatione domum rediens que per speculum viderat opera completa prospexit. **V**bi habent tales versus. Teutonico pegrino eo iacobita nauerre. Balneum cum speculo docuere malum mliebre. Te latet ad statuam sub aqua imersio terna. Infatuat fatuam fatuus stabuli tenet ima. **V**bi signat de magico spiritu eum decipiente. Ecc. xiii. Subridens spem dabit narras tibi bona et in nouissimo deridebit te. Secundo deridetur dantes se illi arti etiam ab hominibus sicut nuper patuit nostris diebus de quodam clerico nigromatico cui demon apparere promisit quod esset rex anglie et quod cum tanta militia duceret: in medio anglie sicut unquam. Eduardum filium henrici viderat equitare hic tandem in narthamconia tempore plamenti comitantibus totius regni proceribus tractus fuit et suspensus quod diu ossa ossibus adhererant. Imo generaliter omnes qui tali arti insistent et apud deum et apud homines confunduntur. Sed mihi tempus deficeret si omnia narrare ut merito dicere possint illa presertim. Posuisti nos opprobrium vicinis nostris subfatione et derisum etc. Figura et exemplum. iii. Reg. xviii habentur quomodo Helyas prophetas Baal

derisit qñ dixit. Clamate voce maiori de⁹ vester forsitan dormit aut logtur cū alio aut in diuersorio est vel in itinere. Tercio nō ē dubiū qñ a bonis angelis etiā deridē: qñ sevilissimis spiritib⁹ submittere nō verētur. Vnde angelus obuiās balaa pphete nigromātico cū euaginato gladio satis euz de diis suis cōfidētē derisit qñ afinā eum ad maccriā collidere imperauit. Nūc ri. xxii. Quarto deridebūt a deo finaliē. Iuxta illud ps. Et tu dñe deridebis eos et ad nihilū deduces oēs gētes. i. oēs gētiliē se demonib⁹ submittētes. b. Dubitatio litteral⁹ est. vtrum ars magica sit homib⁹ rōabiliē interdicta qñ nō pbo. Nā ad honorē dei vidē eē qñ homines virtute noim scōry vñ euāgelii vel sacramētoꝝ eccie possit deōnib⁹ imperare. S3 hoc frequē traditur in arte magica videlz iuocare deōnes p nomē dei. qñ nō debet homib⁹ phiberi. ¶ Preterea ad artē magicā videtur pertinere vti imaginib⁹ ad curā hoiz spectātib⁹: sed hoc fieri pōt naturalit⁹: ergo illud ē irrōnabiliē hoī phibitū. minor probat p illud qñ narrat cōmētator super centologiū Ptholomei verbo. ix. vbi narrat se vidisse quedā qñ scilicet pfit figurā scorpionis lūa exñte ī scorpione in signo scorpionis vno de quatuor angulis et qcqd postea impressi onē illi⁹ sigilli habebat siue in cera siue in qcūq; alio a morsu scorpionis curabatur sicut ipse testatur se vidisse: s3 hoc nō fiebat nisi per naturā. ergo rē ¶ Preterea irrationabile est illud phibere qñ a diuersis ē expertū: sed diuersi sūt experti qñ quedā negocia malos euētos denunciāt sicut obuiare lepori est malū et obuiare bufoni sūt

bonū. vestes rodi a foricib⁹. offēdere statū cū homo de domo pcedit z multa huiusmodi habētur p experimentū maxime a mulierib⁹ quibus plus vacat talia considerare que sūt signa fortunivēl infortunivēl: ergo irrationabile est talia prohibere. ¶ Preterea mgr̄ in historia narrat super euāgelia. qñ it̄ iudeos fuerūt qdā exorciste q per exorcismos factos a salomone demones eiiciebant maxie apposita radice cui⁹ dā herbe in narib⁹ obsessi. ergo hoc vidē naturale Et cōfirmat. Quia dicitur cōmunit⁹ q herba Iohānis que dicitur perforata fugat demōes per naturā. ¶ Preterea verbis pferē vis natural⁹ et caracteribus ex stellis et signis celestib⁹. Sed cū reb⁹ naturalib⁹ liceat vti applicādo ad effectū cōsequētē: ergo nō debet rōnabiliter phiberi. Ad oppositū ē augusti. ii. de doctria xp̄iana. Vbi dicit q ad superstitionē pertinent volumina magicarū artium z ligature. que medicōꝝ qz disciplina cōdēnat. siue in impcatorib⁹ siue quibuscūq; votis quas characteres vocāt. ¶ Ad questionē dicēdū q sic rō ē. quia ars magica dicit illa supersticiosa obseruantia qualiscumq; fuerit que auxilio vel cōsilio demonū ad hoc p̄cib⁹ vñ pactionib⁹ vocatoꝝ p̄plef. Vbi p̄ scien dū q deōnes atiquit⁹ tēpore ydolatrie multas obseruātiās hoib⁹ reuelauerūt ad certos effect⁹ cauēdos quos ipimet demones cābāt ad decipiendū homines et cōtrahēdū cū eis familiaritatē et ad fallēdū eos finaliter: et inter taliā vidē ars notoria tenē locū p quaz suadet homini oēs scientiā posse acqri per inspectionē quarūdā figurarū et orōib⁹ dicēdis cū obseruatiōib⁹ que

vel est totaliter inefficax quod ē mihi incredibile vñ per reuelatōez demonū pōt haberi: obseruatis principiis illi⁹ artis q sūt valde difficilia vt p3 artē illā intuētū. ¶ Vltim⁹ ē notādū q int̄ ea que sūt hominib⁹ per deōnes reuelata qdā cōtinēt exp̄llas deōnū inuocati ones sicut p3 de mō inuodēdi spūs z ī aliis demonū superstitionib⁹. qdā alia seruitia exhibitōe rez. qdā cōtinēt qñ vana que tñ deōnes ordiauerūt fieri q b⁹ factis ad modū q illi ordinauerunt accedūt demones nō coacti sed spōte et quasi ex quodā pacto et efficiūt effect⁹ q̄s antiq⁹ p̄miserūt z ī talib⁹ cōstitit tota magica ars. Qualiter aut̄ discerni possit an sequat⁹ effect⁹ ex magica arte vel ex natura rez creatarū est in quibusdā casib⁹ nimis difficile: qñ tamē sic est q nulla cālitās naturalis inueni⁹. quare tal⁹ effect⁹ seq debz. et qñ aliqd admisce⁹ necessario qd causare nō pōt ex natura sua sicut sunt figure characteres vel voces extraneæ vel alia huiusmōi: arbitradū ē talia magica esse omnio. sicut est illud qd scribit Palladi⁹ de agricultura libro. i. vbi agēs de colūbis dicit. Colūbe non pereunt nec locū deserūt si super oēs fenestras aliqd de stragulati hoīs loro vel vinculo vel sūe suspēdas. z ī plimo de historia naturali mltā talia inueniūtur. Sicut in gilbertovbicūq; ponit experimentū intelligit⁹ aliqd supersticiosū q omnia gñalit⁹ spectāt ad aliq̄ pacta antiq⁹ iter deōnes et hoies cōstituta. Tercio notādū q nullavirt⁹ nature corporee lapidis metalli ligni vel herbe. potest deōnes ad aliqd cōpellere quīs figāt se p̄pelli z hoī aliq̄ modo subdi vt per hec familiaritatē cū hoib⁹ p̄trahant et finalit⁹ eos fallāt. Q d aut̄ dī armo

nia fugare demonem non est credendum nisi miraculose a deo sic fuisse creditur de dauid et saule. ii. Re. xvi. Priuolū ē sicut satis innuit beatus augu⁹. x. de citate dei cōtra Porphiriū. S3 sciendū q demon dupl⁹ hoi seruit. Prio mō spōte vt decipiat. Alio mō coacte a superiori spū. Sicut iudei dixerūt d xpo q in beelzebub pncipe deoniorū euiceret deōnia. Math. xii. Vltimus ē notādū de icatatiōib⁹ serpētū q exq̄ nulla cā natural⁹ apparet quare voces tales qualescūq; fuerit faciāt serpētē expectare: nec serpēs intelligit qd pferatur. Vidēnt̄ des icatatiōes per demones effectū sortiri z sūt reliq̄ veteris idolatrie. Inuocatiōes etiā quas vetule per noia barbarica z extraneav⁹ obuatōes ī finitas p morb⁹ curādis sortilegia sūt q̄ns admisceāt qdā de deo vñ de euāgelio. Si q̄s aut̄ cōtra īfirmi tatē appēdi faciāt nomē xpi seu euāgelii ex simplici deuotione nō habēdo spem ad modū ligādi vel scribēdi vñ figurā vñ caractēs nō ē pericūz quīs talia nō ordināf ad expellēdū morbos di recte. Ad rōes. Ad pmā. qd ad honorem dei est rē. Dicendū q nō est ad honorem dei q hoies tñā faciāt ad qren dū auxiliū et cōsiliū a demonib⁹ imo ē eis cōtra eos bellū idictū. vñ expellē eos de corporib⁹ hoiz q̄s vexāt bñ licz sicut faciūt exorciste. Nō aut̄ eos suscitare vt doceāt hoies qcūq; remediā vel vt iuuet ad quēcūq; effectū. Si aut̄ iuenitur hoc aliq̄ fecisse: fecit h dño dispēsate et miraculose cooperāte. ¶ Ad secūdū de imaginib⁹ curātib⁹ īfirmi tates artificialiter factis ī quacūq; materia fuerunt nisi forte ipa materia habeat efficacitā naturalē. Dicit̄ fact⁹ Thomas secunda secunde. q omnes imagines S. i

tales superstitiose et magice sunt quod per ex hoc: quia secundum eum nullum effectum habet nisi in eis quodammodo characteres scribantur. Figura autem non est naturalis actus principium. Hec autem est differentia inter imagines astrologicas et nigromanticas quod nigromantice fiunt per expressam inuocationem demonum. Astrologice per pacta tacita figurarum vel characterum. Ad tertium quod obseruatio a deo habetur tradite antiquorum non sunt causae talium eventuum: sed signa tantum et non naturaliter instituta: nec a deo igitur ab angelo non bono vel ab homine. Ad quartum constat sabonemque aliquando idolatram fuisse. vnde possibile est suos exorcismos per deones ordiatis fuisse: et ideo sunt illiciti. Ad quintum quod figuris et characteribus nulla virtus activa a stellis potest imprimi cum non sint res distincte a rebus figuratis. Si autem dicatur quod ipsius rebus imprimatur propter figuram vel characterem: hoc non est nisi per pacta antiquorum per deones iuta.

LEC. CXCI.

Requet enim preoccupat pessima: redarguente conscientia. Cum sit enim timida conscientia data est in omnium condemnationem sepe enim presumit seu perturbata conscientia. Nihil enim est timor nisi presumptionis adiutorium proditio cogitationis auxilium et dum abintus minor est expectatio maiore reputat penam eius cause de qua tormentum prestat. Enarratis penis multiplicibus quibus afflicti fuerunt egyptii tenebris palpabilibus circumsepti per triduum intra quas penas una de maximis fuit timor qui sepe suspicabatur eis peiora superuenerunt supplicia que fuerunt preterita iam iulata. In ista parte intendit assignare causas huius timoris suspiciosi. Et circa hoc duo facit. Primum assignat huius timoris originem in generali. Secundo magis eam explanat in speciali. ibi. Cum sit enim timida. Circa primum

dicunt sic. Frequenter enim preoccupat pessima redarguente conscientia. quod dicitur. Hec est causa tanti timoris in peccatoribus iam afflictis ut non solum doleant de penis presentibus sed magis timeant penas futuras: quia tales frequenter preoccupat. id est preoccupant. Pessima. id est maxima penalia eis inferenda redarguente conscientia que iudicat sibi penam maiorem deberi quam actualiter inferat. Iere. ii. Argue te malicia tua. Conscientia ergo lesa per culpa facit hominem preoccupare. id est concipere gemitura futura que patitur ut plus torqueatur metu quam sensu. Pessima. id est grauissima tormenta preoccupat malos et est sententia preteritis. Cui sequitur istud magis explanat in speciali. Et ponit istius timoris principium medium et effectum. Principium enim est conscientia que est principalis origo timoris. Et quod ad hoc dicitur. Cum sit enim timida ne conscientia data est in omnium condemnationem. In omnium videlicet malorum siue peccatorum condemnationem. Nam ipsa metum conscientia penam secum habet ne aliquod in vniuerso deordinatum remaneat. Vnde boetius iii. de consolatione. psalmus iii. Sic probitas ipsa est primum: Ita improbis conscientia ipsa est supplicium. Et augustinus. id est confessio. Iussisti domine et sic erit pena sit sibi omnis iordiat animus. Et idem de uia innocetia c. iii. Nulle pene grauiores sunt quam male conscientie. in qua cum non habetur de consolatione non inuenitur. Hoc est ergo principium excessiui timoris in peccatoribus videlicet conscientia que teste eorum conscientia iudicat eos esse malos. Hic enim primum effectus culpe sicut dicit poeta iuuenalis li. v. Exemplo quodcumque malo committitur ipsi displicet actori. Primum est ergo ultio quod se iudice non nocens absoluit. improba quibus gratia fallacis pre

CA. XVII

toris uicenturnam. Modus erat antiquus sicut narrat ovidius. xv. metha. quod propter condemnationem nocentem misit iurnam nigros lapillos et eos postea coram populo effudit et sic reum ostendit esse damnandum. quoniam autem erat liberatur misit lapillos albos quos postea ad ostensionem innocentie effudit. Dicit ergo iuuenalis quod quibus aliquis conscientia siue malicie euadat iudicium propterea. propterea per gratiam et fauorem vincit tamen seipso iudice non absoluit sed dignus supplicio iudicatur. Et ideo dicit seneca de moribus. Mala conscientia sepe tuta est: securam nunquam. Et ideo signatur dicitur quod conscientia data est omnibus in damnationem. Vel sicut alia littera habet dat testimonium perditioni. et eadem sententia est. Et hec est ratio illius quod sequitur. Saper enim seu presumit. id est preoccupat sibi futura penalia et crudelia perturbata vel perturbata seu turbata conscientia hec ergo triplici conscientia perpetrata conscientia dicitur quod omnis culpa pena aliquid debet puniri. et proceptio pene causa timore. Et hec est quod subdit. Nihil enim est timor nisi presumptionis. id est anticipationis vel proceptionis predictae de pena debita inferenda. adiutorium proditio cogitationis auxilium. Prodit enim timor. id est manifestat quod timens habet cogitationem de auxilio accipere et eo ipso quod sollicite desiderat auxilium et nihil videtur bonitatis intrinsecus in seipso unde debeat esse dignus auxilio et eo ipso augetur timor et iudicat penam cause per quam torqueatur esse maiorem. Unde de subdit. Et dum ab intus minor est expectatio de remedio maiorem computat penam a. Vel scias scilicet alia littera credo conscientiam. id est certitudinem eiusdem. id est exterioris rei de qua tormentum prestat. id est a qua infertur sibi pena preoccupat pessima redarguente conscientia

LEC. CXCI

Notandum est quod conscientia hominis multipliciter actum habet. Est autem conscientia accusatrix prave transgressionis. Sicut enim puero datur dicitur in qua defectus sui signatur ut postea verberetur et nullo modo licet sibi abicere dicitur sua: sed per eam accusabitur. Ita cuiuslibet hominis alligatur conscientia in qua omnia peccata notantur ut secundum eum in iudicio accusetur. Ro. ii. Testimonium reddite illi conscientia ipsorum et inter se iuncte cogitationum accusantium et defensorum in die que iudicabit de occultis hominum. Et ideo ista accusatrix maxime timere debet dicitur te Seneca libro suo de moribus. Nullum conscientium peccatorum tuorum magis timearis quam te ipsum. Alienum enim potes fugere te autem nunquam. Item in eodem. Conscientiam magis quam famam timeat. Falli enim sepe potest fama conscientiam nunquam. Sicut enim caritati accusator primo morum ad partem et eum primum in suis defectibus et si se correxerit culpam celat. Si vero corrigere contempserit: publice in iudicio proclamat ita conscientia nostra in presenti quidem nos corripit et reprehendit occulte: sed si nos non correxerimus. in futuro iudicio nos perclamabit. Leuiti. v. Conscientia est sibi nisi iudicauerit portabit iniquitatem suam. Secundo conscientia hominis est eleuatrice sue depressionis. In omni enim depreffione vel turbatione terrena singularis consolatio est bona conscientia. ii. Corin. primo. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. Vnde abraham de officiis bene sibi conscientia: falsis non debet promoueri conuictis nec estimare plus potest in alieno iudicio: quam in sue conscientie testimonio. Et Gregorius super Ezechiel. Omnia nona. Quid prodest si omnes laudent et conscientia accusat? Aut quid obest si omnes derogant et sola conscientia defendat? S. ii.

tales superstiose ⁊ magice sūt qđ p̄s ex hoc: qđ fm cū nullū effectū habēt nisi ī eis qđā caracteres scribāt. Figura at nō ē natural actōis p̄ncipiū. Hec autē ē differētia int̄ imagines astrological et nigromáticas qđ nigromátice fiant p̄ exp̄sā inuocationē demonū. Astrologice p̄ pacta tacita figurar̄ vel caracterū. Ad terciū qđ obseruatiōe a dēoni b̄ tradite antiq̄ nō sūt cāe taliū euentū: sed signa tm̄ ⁊ nō naturalit̄ instituta. nec a deo igit̄ ab āgelo nō bono vel ab hoīe. Ad quartū cōstat salomonez aliqñ idolatrā fuisse. vñ possibile ē suos exorcismos p̄ dēones ordiatos fuisse: ⁊ iō sūt illiciti. Ad quintū qđ figuris et caracterib̄ nulla v̄tus actiā a stellis pōt̄ imprimi cū n̄ sint res distincte a reb̄ figuratis. Si autē dicat̄ qđ ip̄sis reb̄ imprimi v̄t̄ p̄pter figurā vel caracterē: hoc nō ē nisi p̄ pacta antiq̄ p̄ dēones im̄ta. **LEC. CXCI.**

Requēt enī p̄occupāt pessia: redarguētē conscia. Cū sit ei timida negcia data ē in oīm cōdēnationē sep̄ enī p̄sumit seua pturbata conscia. Nihil ei ē timor nisi p̄sūptionis adiutorii proditio cogitationis auxiliōy et dū abintus miōr est expectatio maiorē p̄putat penā ei⁹ cause de qua tormentū p̄stat. **E**narratis penis m̄t̄pli cib̄ qđ afflicti fuerūt egiptii tenebr̄ palpabilib̄ arcūsepti per tridū intra quas penas vna de maxis fuit timor qđ sep̄ suspicabāt eis peiora superuētura supplicia qđ fuerūt p̄fēcialit̄ iā iūlata. In ista pte int̄dēt assignare cāz huius timor̄ suspiciōsi. Et circa hoc duo facit. Prio assignat hui⁹ timoris originē ī ḡnali. Secdo magis eā explanat ī speciali. ibi. Cū sit enī timida. Circa p̄mū

dicit sic. Freq̄nt enī p̄occupāt pessia redarguētē conscia. q. d. Hec ē cā t̄m̄ timoris ī peccatorib̄ iā afflictis vt nō sō lū doleāt de penis p̄ntib̄ s̄ magis timeāt penas futuras: qđ tales freq̄nter p̄occupāt. i. p̄cōcipiūt. Pessima. i. maxima penalia eis īferēda redarguētē conscia que iudicat sibi penā maiorem deberi qđ actualit̄ īferēt. Iere. ii. Argu et te malicia tua. Cōscia ḡ lesa p̄ cl̄paz facit hoīem p̄occupare. i. concipe ḡntora futura qđ pati v̄t plus torq̄at metu qđ sēsū. Vel pōt̄ li pessia esse noiati in casus. Pessia. i. grauissima tormēta p̄occupāt malos ⁊ ē sentētia p̄sitis. Cōsequēt̄ istud magis explanat in sp̄ali. Et ponit istius timoris p̄ncipiū me diū ⁊ effectū. P̄ncipiū enim est negcia que ē p̄ncipal̄ origo timoris. **A** Et q̄tū ad hoc dicit Cū sit ei timida ne quicia data ē in omniū cōdēnationē. In omniū videlicet malorū siue peccatū cōdēnationē. Naz ipsamet negcia penā secū habet ne aliquod in vniuerso deordinatū remaneat. Vñ boeci⁹ iiii. de cō. p̄sa iii. Sic p̄bis probitas ipsa ē p̄miū: Ita ip̄obis negcia ipsa est suppliciu. Et aug⁹. i. cōfess. Iussisti domine ⁊ sic ēvt pena sit sibi omnis iordiat⁹ anim⁹. Et idē de v̄a innocētia c. iiii. Nulle pene grauiorē sūt qđ male cōsciētie. in qua cū nō habetur de⁹ cōsolatio non inuenit̄. Hoc est ergo p̄ncipiū excessiui timoris in peccatorib̄ videlicet negcia que teste eorum cōscia iudicat eos esse malos. Hic ē enī p̄mus effect⁹ culpe sicut dicit poeta iuuenalis li. v. Exēplo qđcūq; malo cōmittit̄ ipsi displicet actori. Prima est ergo vltio qđ se iudice nēo nocēs absoluit̄. improba quis gratia fallacis pre

toris vicenturnā. Modus erat antiq̄ sicut narrat ouidi⁹. xv. metha. qđ p̄tor cōdēnatur⁹ nocētē misit iurnā nigros lapillos et eos postea corā poplo effudit ⁊ sic reū ondit eē dānādū. qñ autē erat liberatur⁹ misit lapillos albos qđ postea ad ostensionē innocētie effudit. Dicit ḡ iuuenal⁹ qđ quis aliq̄ p̄sci⁹ siue malicie euadat iudiciū p̄toris. pretere p̄ gratiā et fauorē vincētē tñ seipso iudice nō absoluit̄ sed dignus supplicio iudicat̄. Et ideo dicit seneca de moribus. Mala cōscia sepe tuta ē: securā nūq;. Et iō signēt̄ d̄r qđ negcia data ē oib̄ in dānatōez. Vel sicut alia literatura habz dat testimoniū dēnationi. et eadē snia ē. Et hec ē rō illi⁹ qđ seq̄t̄. Sēper enī seua p̄sumit. i. p̄cōcipit sibi futura penalia ⁊ crudelia pturbata v̄t pturbata seu turbata conscia hec ergo triplici negcia p̄petrata cōscia dicit qđ ois culpa p̄ea aliq̄ debet puniri. et p̄ceptio pene cāt timorē. Et si ē qđ subdit. Nihil enī est timor nisi p̄sūptionis. i. anticipationis vel p̄cōceptōnis p̄dicte de pena debita īferēda. adiutoriū p̄ditio cogitōis auxiliōy. Prodit̄ enī timor. i. manifestat qđ timēs habet cogitōes de auxilio acgrēdo et eo ipso qđ sollicite desiderat auxiliū ⁊ nihil videt bonitatis īntr̄secus in seipso vñ de debeat esse dignus auxilio et eo ipso augef̄ timor et iudicat penā cause per quam torquet̄ esse maiorem. Vñ de subdit. Et dū ab intus minor ē expectatio de remedio maiorem cōputat penā a. **V**el sciaz scdz aliā literā credo cōsciaz. i. certitudine eiusdē. i. exterioris rei de qua tormentū prestat. i. a qua infertur sibi pena p̄occupat pessia redarguētē p̄sciētia

Notādū ē qđ p̄scia hominis multiplicē actū habz. Est autē cōscia accusatrix prae trāsgressionis. Sicut enī puero datur dica ī qua defectus sui signatur vt postea verberetur et nullo mō licet sibi abiicere dica suā: sed per eā accusabitur. Ita cuilibet hoī alligat̄ cōscia ī qua oia peccata notat̄ vt scdm̄ eū ī iudicio accusat̄. Ro. ii. Testimoniū redde te illi cōscia ip̄or̄ ⁊ inter se iuncē cogitationū accusatiū et defēdētiū ī die qđ iudicabit de occultis hoīm. Et iō istā accusatricē maxie timere debē dicitē Seneca libro suo de morib̄. Nullū cōsciū peccatorū tuorū magis timere qđ temetipsū. Alienū enī potes fugere te at nūq;. Itē ī eodē. Cōsciaz magis qđ famā itēde. Falli enī sepe p̄t fama p̄scia nūq;. Sicut ei caritati⁹ accusator p̄mo monz ad p̄tē ⁊ eū p̄munit de suis defectib̄ ⁊ si se correxerit culpaz celat. Si vero corrigere contempserit: publice in iudicio proclamat ita cōscia nostra in presenti quidē nos corripit ⁊ rephēdit occulte: sed si nos non correxerim⁹. in futuro iudicio nos p̄clamabit. Leuiti. v. Conscius est sibi nisi iudicauerit portabit iūqtatē suam. Secundo conscientia hominis est eleuat̄rix sue de p̄sionis. In oī eī de p̄sione vel turbatione terrena singularis consolatio est bona cōsciētia. ii. Corin p̄mo. Gloria nostra hec est testimoniū p̄scie nostre. Vñ ābro. de officiis bene sibi cōscius: falsis nō debet p̄mo ueri cōuiciis nec estimare plus pōderis ī alieno p̄uicio: qđ ī sue cōscie testimonio. Et Greg. sup̄ Ezech. Omelia nōa. Quid prodest si omnes laudat̄ et conscientia accusat⁹? Aut quid obest si oēs derogat̄ et sola conscientia defendat⁹. S. ii.

Itē Aug. in q̄dā epla. et ponit in Canone. xi. q. iii. senti. loquēs ad Maru cheū dicit. senti de Aug. q̄cqd licz sola me in oculis dei cōscia nō accuset. Et ca. sequēti habet qualif cōstātū mediolaneū. archieps a q̄busdā malignis ifamat⁹ erat de q̄busdā crimib⁹ ppter qd p̄mittebat p̄plo p̄dicare v̄bū: q̄ ista crimia p̄bari nō poterāt. vt̄ ifimi lia fierēt scribit sibi papa Greg. q̄ ad p̄p̄riā sciētā redeat. inde cōsolat⁹ populo nō subtrahat q̄ ei vtilia eē cognoscit quē inq̄t cōscia defēdit liber est in ter accusatōes: z liber s̄i accusatōe eē nō pōt si sola q̄ interi⁹ adurit cōscia accusat. De h̄ etia Aug. notabiliter loquitur super ps. xxxvii. et ponit s̄iliter i Canone. xi. q. iii. Custodi inq̄t int⁹ cōscientiā tuā vbi nēo opp̄mit causā tuā p̄ualebit i te falsū testimoniū s̄z ap̄d homines nūq̄ ap̄d deū valebit vbi causa tua dicēda est q̄n de⁹ erit iudex nō alius testis q̄ tua cōsciētia erit int⁹ iudicē iustū z cōsciaz tuā noli timere nisi causam tuā. Hec Aug. Tercio p̄scia hois est cōseruatric bone possessiōis. Ber. Sanūvas p̄scia z seruādis secretis ydoneum nullis patēs ifidiis nullis violētis cedēs. vtpote nec manu: nec oculis accessibilis q̄cqd iposuerō secur⁹ s̄i. seruabit viuō defūcto restituet q̄cūq̄ vado ip̄a erat mecū. secū ferēs depositū qd seruādū acceperat vbiq̄ gl̄ia vel cōfusio inuitabilis p̄ q̄litate depositi Hec Bern. Est ergo cōseruatric bone possessiōis. Est ei bona p̄scia sicut qdā bona carta in qua merita n̄ra scribūnt per quā affecuramur de p̄mio paradisi p̄. Thi. p̄. Finis autē p̄cepti est caritas de corde puro et cōsciētia bona. Finis p̄cepti p̄t dici p̄miū siue merces

debita p̄ p̄cepto. Habēs igit̄ cartā bonā per quā occupatur⁹ est magnā hereditatē eā diligētē p̄cauet et maxie p̄seruat ne a tineis vel a v̄mib⁹ cōsumatur. **B** Carta autē per quā vitā celestē v̄dicam⁹ est p̄scia bona iformata caritate scripta tota plena bonis meritis: z ideo p̄seruari debet a tineis z v̄mib⁹. hoc autē fit dupliciter. Vno mō si frequēt tractet si respiciat⁹ z tergat⁹. Alio mō si pliniat⁹ cedria que est gūma cedri. Dicit enī Isid. xvii. ethimo. ca. viii. de cedro q̄ resinā quādā habz que cedria dicit⁹ que in seruādis libris adeo est vtilis vt̄ perliniit ex ea nec tineas patiant⁹ nec t̄pe senescāt. Isto duplici mō si cartā n̄re cōscie a corruptiōe suarevelim⁹ p̄mo oportet q̄ frequētē eā tractem⁹ z respiciam⁹ dicta sc̄z cogitatōes diligētē discutiēdo z eā diligētē etiā a puluere detergam⁹ vt̄ nec venialia icōfessa dimittam⁹. **ex**emplo apli pauli q̄ dicebat Act. xxiiii. **S** **S**tudeo sine offēdiculo p̄sciam h̄re ad deū. Studiū est sc̄z Tulliū vehementēs animi applicatio ad aliqd agēdū Cū s̄iū voluptate z reuerētia maxima ai applicatio requir̄ ad b̄n discutiēdū ac discernēdū ac pure cōfiteēdū de p̄ctis. et ideo merito dicit Apl̄s studeo p̄sciaz h̄re: nō leuiter ac perfūctorie loquēdo suo p̄sciaz: sed studeo p̄sciam h̄re z h̄ siue offēdiculo vt̄ nec etiā dimiuta p̄ctāz q̄ p̄tingūt p̄tinue negligāt. Sc̄do debem⁹ istā cartāz perlinire cedria q̄ est resina cedri q̄ si s̄guie crucifixi vel crucis xp̄i frequētē cogitare et meditari. De cedro nanq̄ fuit pes crucis ad l̄az z sic per synecdochen p̄ cruce pōt poni. Habet autē talis meditatio vermes .i. remorsus p̄ccōz ex-

tripare oino. Dicēte ap̄lo. ad hebreos ix Sanguis xp̄i emūdabit cōscias n̄ras ab opib⁹ mortuis. z sicut idē ē pdē hereditatē z talē cartā. ita idē ē pdē cōsciaz bonā z vitā futurā. Et iō illi q̄ se oino depigūt ad fame claritatē nō ad cōscientie veritatē perdēt finaliter lelestē hereditatē. Cōtra q̄s sene. de morib⁹. Plurimi famā pauci cōsciaz verētur. Quarto cōscia ē vindicatrix fracte p̄fessionis. Oēs enī xp̄iana p̄fessioē cēsemur et iō q̄ciēs istā p̄fessioē ifrigim⁹ cōscia n̄ra n̄ solū accusat imo v̄dicat mordēdo z p̄ugendo puer. xii. Est qui p̄mittit z supple nō implet z qua si gladio p̄ugit cōscie. In baptisimali p̄fessione sigillat⁹ imago dei i cōscietā homis p̄virtutes z gratiā que tūc infūdūt̄ puulis etiā carētib⁹ vsū rationis. Et ē ille denari⁹ que sēper christus exigit p̄ tributo p̄ quē p̄fiteri debem⁹ nos eē seruos suos. V̄n cris. sup matheū. xxii. Reddite cesari que sūt cesaris. Numisma cesaris aurū ē. numisma dei hō. In solidis videt⁹ cesar. i hōi b̄ autē de⁹ cognoscit. Ideo diuitias vestras date cesari: deo at cōscie vestre i nocētia r̄seruate. S̄z istis tēporib⁹ p̄sciētā habēt nō nisi q̄drupliciter defectiuaz habēt enī quidā cōsciam dilatātā Qui dā cōsciam infirmatā. qdā p̄sciam perturbatā z qdā cōscientiā habēt cauteriatā. P̄rio inueniūt̄ nonnulli quorū cōscia est nimis dilatata q̄ nūq̄ ponderāt nisi grossiora peccata q̄rū cōsciētia ē sicut rethe habens larga foramina vbi nō cōphendūt̄ nisi pisces maiores sed minores sp̄ euadūt. tales non pōderāt ociosa iuramēta imo nec mēdacia: p̄iuria nisi forte corā iudice sup librū. mēdatia nulli⁹ momēti sūt ap̄d

tales nisi cedāt i diffamationē pximi. Furtū non est ei magni pōderis si fit de bonis regis vel alicui⁹ alterius magni sed tātū si de bonis pauperis fiat furtū: etiā si fiat de bonis personalib⁹ furtū remordet cōscia: sed si de bonis alicui⁹ cōitatis non remordet nec reā net in cōsciētis quorū dā vt̄ peccatūz alicuius pōderis q̄ nimis dilatāt cōscietas suas dicētes. Gn. xliii. nō est i cōscientis n̄ris q̄s eam v̄z pecuniā posuerit in marsupis n̄ris. Alii sūt q̄ habent cōsciaz satis ifirmatā p̄ oppositū qui nō solū peccata magna pōderant. sed etiā parua sicut debēt et plus iusto et que nō sūt peccata iudicāt esse peccata et hec p̄scia frequēt diabolo instigatē generat⁹ q̄ sic inducit homies ad p̄plexitatē peccādi: q̄a q̄cqd cōtra cōsciaz fit etiā erroneā edificat ad gehēnā. et hec ē cōscia ifirma quā apl̄s p̄hibet. i. Corin. octano. Percutiētes cōscietā eorū infirmā in christo peccatē et tales v̄di tēptatiōe cessātē frequēt habuisse cōsciaz nimis largā. Tercio s̄t qui h̄nt p̄sciam perturbatā q̄ p̄t cōmissa desperāt. Cōtra q̄s bern. ser. lxii. supra can. Quid efficacit⁹ ad cōscie v̄nera nec nō ad purgādū aciem mēt̄: q̄ christi vulnerū sedula mediatio. Et idem Turbabor: s̄z nō pturbabor: q̄a vulnerū d̄ni recordabor. Nota. Corin. i. ca. Oē qd in macello venit māducate nihil interrogātes p̄t cōsciaz. De ista cōscia d̄r in l̄ra sp̄ p̄sumit seua perturbata cōscia. Quarto sūt quidā qui habēt cōsciam cauteriatā z hi pōderāt pua s̄z de magnis nihil curāt. Tales fuerunt pharisei decimātes mētā et rutā z oē ol⁹ et grauiora legis p̄mittētes. mat. xxiii. et hi sūt ypocrite de qb⁹ p̄pheta. S. iii.

uit ap[osto]l[us]. i. ad thi. iiii. q[ua] i nouissimis di
eb[us] veniet q[ua]da[m] ypocrite loquētes men
daciū ⁊ cauteriatā hñtes cōsciam. nos
g[er] hui[us]mōi quadruplicē cōsciam depo
nētes faciam[us] q[uo]d scribit[ur] Hebre. x. Ac
ceda[re] cū vero corde ⁊ i pleitudie fidei
asperfi corde a cōscia mala.

¶ LEC. CXCII.

Illi aut[em] q[ui] in potētē venere noc
tē ab ifimis et altissimis supuei
entē eūdē sōnū dormiētes aliq[ui] mon
stror[um] exagitabā[nt] tiore aliq[ui] aie defici
ebāt traductōne. Subitane[us] eī aīme il
lis timor supuenerat ⁊ insperatus.
Hec ē quarta pars huius capitli i qua
agit de veritate noue plage illate egip
tuis per tenebras palpabiles trib[us] die
b[us] durātes. Vñ p[ri]m[us] actū ē de ist[is] pla
ge imēsitate. In ista parte agit de eius
dēvniuersitate. Et diuidit[ur] p[ro]cessus iste
in tres partes. Nā p[ri]mo ostēdit q[uo]d p[er]ea
illa fuit vniuersalis q[ua]ntū ad tēpora. Se
cūdo q[uo]d fuit vniuersalis q[ua]ntū ad persōas
Tercio q[uo]d fuit vniuersalis q[ua]ntū ad cau
sas. Scda pars ibi. Si q[ui]sq[ue] t[er]cia ibi Si
bilās spirit[us]. Prio g[er] q[ua]ntū ad tēp[us] ostēdit
magnitudo illi[us] pene q[ua]ntū ad hoc q[uo]d du
rātib[us] illis tenebris nullū dabat[ur] egip
tuis tēpus solaci vel q[ui]etis. q[ua] siue esset
tēp[us] vigiliā[rum] siue dormitiōis sēper ex
agitabā[nt] tiore. vñ dicit sic. Illi aut[em] id ē
egipti q[ui] i potētē venere noctē. i. i illas
tenebras ad modū nocti se hñtes q[ui] po
tēt[ur] eos oēs ligauit ⁊ ab ifimis ⁊ altissi
mis superueniētē: q[ua] tenebre ille cau
sabāt partim ab ifimis quasi de vapo
rib[us] de tris ascendētib[us] et partim ab al
tissimis. i. corporib[us] celestib[us] lumē su
um subtrahētib[us] sicut absentia guber
natoris nauis d[icitur] eē cā submersiois
nauis. eundē sōnū dormiētes. i. eandē

noctē v[el] tenebras patiētes. aliq[ui] mon
strorū agitabā[nt] timore videl[icet] in som
nis sicut frequē[ter] contingit dormien
tibus per horribiles visiones: aliq[ui] at
puta invigilia anie deficiebāt traduc
tione. i. successiua mutatione de vna
imaginatione ad aliam: sicut eueit ex
istētibus in tenebris et sic deficiebant
traductione aie. i. tali variatōe anime
Vel deficiebāt traductōe aie. i. mor
te per quā anime traducebant[ur] devita
ad mortē: vel de corpore ad ifernū: v[el]
de sēsu ad infaniā: q[ua] fiebāt forte de
mētes pre timore et hoc q[ua] subitane[us]
illis i ipa dormitiōe tior supuenerat: ⁊
iō magis ledebāt. tū q[ua] iprouisus. tū
q[ua] a causis superiorib[us] q[ui] p[er]caueri nō po
terāt. Alia littera habet sic. Illi at[em] qui
impotētē venere noctē. s. patiebā[nt]. et
dicit[ur] q[uo]d nox illa erat vere impotēs ab
effectu: q[ua] egypcios pemit[ur] reddebat i
potētes. eūdē sōnū dormiētes. Sōnus
i sacra scriptura sig[na]t peccatū: et dormi
ēs p[er]tōrē. Ro. xiii. Hora ē iā nos de sō
no surgē. Et Eph. v. Surge q[ui] dormis
et exurge a mortuis et illu. te x[ristus].

¶ Vbi notādū q[uo]d p[ro]munē et cōue
niēt p[er]t[ur]n[us] p[ro]p[ter] sōno p[ro]p[ter] quatuor
rōnes videlicet p[ro]p[ter] sōni causationez
p[ro]p[ter] sōni interpretatiōez: p[ro]p[ter] sēsuū li
gationē: et p[ro]p[ter] iudicii deceptōez
Prio g[er] sōn[us] d[icitur] figurat[us] peccatū p[ro]p[ter]
sōni causatōez. Cā[us] ei sōn[us] ab euapo
ratione ascēdēte ad cerebrū. De nutri
mēto q[ua]d vapor p[er] calorē ascēdit s[ed] cur[us]
ad cerebr[um] p[er]uenit p[ro]p[ter] cerebri frigi
ditatē infrigidat[ur] ibidē: et cū materia
illa fuerit grauis p[ro]p[ter] cōgelationē n[on]
itur descēdere. Descēdēs vero p[er] ventas
obstrunt vias spiritūū: per q[ui]s sēsus ha
bēt exercē act[us] suos ⁊ sic cā[us] impoten

¶ CA. XVII

tia sētiēdi ⁊ retractio calor[is] ad interi
us et hec ē sōn[us] p[ro]uatiō videl[icet] act[us] sētiē
di p[er] euaporatōem sic eleuatā de nutri
mēto ⁊ postea infrigidatā. sicut decla
rat Ar[istoteles]. i. de sōno ⁊ vigilia p[er] septē sig
navbi ostēdit cōsequēter q[uo]d triplex dispo
sitiō hoīs corporis facit hoīez somnolē
tū naturalit[er] videl[icet] si habet caput gra
ue. Vñ aialia hñtia p[er] capita ⁊ p[er] p[ar]tē
de cerebro p[er]t[ur]n[us] dormiūt sicut aues ⁊
aialia hñtia cerebry sicca. Sicut canes
et melācolici parū dormiūt scd[un]d[um] Ar[istoteles]
totalē. Sed si hō h[ab]et caput grāde collū
breue ⁊ venas graciles ē naturalit[er] sō
nolēt[ur]. q[ua] si vene sint graciles euapo
ratio calida et subtilis facit[ur] ascen
dit ad cerebrum et eadem euaporatō
infrigidata in capite et ingrossata dif
ficulter descēdit p[ro]p[ter] gracilitatē venarū
p[ro]p[ter] cōsequēns ille vapor grauis diu re
tinet[ur] in capite et q[ua] diu retinet[ur] obstru
it meat[us] sēsuū et tam diu manēt sen
sus ligati. Similit[er] si hab[et] caput gran
de hab[et] multū de cerebro ⁊ sic multū
de frigiditate i loco illo. Tercio si ha
bet collū breue citi[us] p[er]ueniūt vapores
ad cerebr[um] de stomacho. Isto mō
ralit[er] ē si p[er]sōa habeat caput grāde col
lū breue et venas graciles erit cōsequē
ter p[er] delicias et pigriciā sōnolēta. Ca
put grāde ē magna dignitas puta rex
dux comes: v[el] magn[us] in eccia. Collus
breue ē parua caritas. Caritas enī ē q[ui]
si collū in corpore x[risti] mistico q[ua]d ē ec
clesia p[er]nectēs x[ristum] q[ui] ē caput corpori
suo q[ua]d est eccia. vena ē vas sāguinis.
Sanguis enim cōpassionē ad p[ro]xim[um] si
nificat et reuera q[ui]c[us]q[ue] habet magnaz
seculi dignitatē et ad christū paruam
caritatē et erga p[ro]ximū modicā pieta
tē tal[is] erit necessario sōnolēt[ur]. Isa. xiiii
Oēs reges gētū vniuersi dormierūt

¶ LEC. CXCII

in gloriavir in domo sua. In cuius fi
gurā tres reges siue magi respōso ac
cepto in sōnis ne redirēt ad herodē p[er]
aliā viā reuersi sūt i regionē suā. Ma
thei. ii. Paupib[us] pastorib[us] apparuit an
gel[us] vigilātib[us] s[ed] reges iuenit opp[ro]ssos
sōno. ⁊ ita ē hodie q[ua] paupes iueniūt
vtrūq[ue] vigilātes ad ea q[ui] salutis sue sūt
Sed diuites ⁊ maiores dormiūt i pec
catis: et ideo p[ri]mū celeste nō potuerūt
inuenire. p[er]s testāte. Dormierūt s. s. et
n. in o. vi. di. in. m. s. Secūdo cōparat[ur]
peccatū sōno p[ro]p[ter] sōni interpretatio
nē ¶ Dicit[ur] enī vulgarit[er] q[ui]s non
sit semper verū q[uo]d recta it[er]pretatio sō
ni est exponere sōniū p[ro] oppositum si
cut illi qui artē de significatiōe sōni
rū cōtēpnūt: licet dicat. Ar[istoteles]. de sōno
ca. de dīnatōe q[uo]d oēs vel plures existi
māt habere aliquā significatiōē sō
morū p[ro]stat fidē tāq[ua]m ab expiēna dictuz
Dicit[ur] enī vulgarit[er] q[uo]d sōni averti de
bēt ad cōtrariū sēsuū. Et certe isto mō
est spūalit[er]. Nā sōniantes de honorib[us]
dignitatib[us] ditiis deliciisq[ue] i p[ro]p[ri]i: in fu
turo ponēt[ur] in penis dolorib[us] ⁊ miseriis:
Et per oppositū afflicti tribulatōib[us] ⁊ te
diis i p[ro]p[ri]i p[ro]p[ter] deū in futuro gaudio
replebuntur: et hoc est quod saluator
dixit ad discipulos suos quādo ab eis
de seculo erat recessurus. Amen amē
dicovobis quia plorabitis et flebit[is] v[os]
mundus autem gaudebit v[os] autē cō
tristabimini: sed tristitia vestra verte
tur in gaudium. Ioh. xvi. Gaudiū ve
ro mūdano[rum] i tristitiā v[est]rā. Iob. xxi.
Ducūt i bonis dies suos ⁊ i p[ro]p[ri]o ad i
fernū descendūt. De istis sōnis dicit[ur]
Ecc[lesiasticus]. xxxiiii. Vana spes et mēdaciuz
insensato viro et somnia extollūt im
prudentes. Fingit ouidius secūdo me
tha. q[uo]d halcyone miro feruore dilexit
S. iiii.

virū suū p quo cū mare trāfire tēptat
set naufragiū passa fuisset hāltō exor
sua nesciēs causā oib⁹ dūis thura offe
rebat: s; p̄cipue Iunoni. Iuno ḡ nō fe
rēs vltērī lacrimas halcyones vocauit
iridē fidelissimā nūciā iussit ei vt iter
ad palatiū sonū regis excitaret sonū
p̄cipiēdo ei ex pte. Iunonis q̄ aliquēz
de filiis suis. 1. de sonis qa sonia dicū
tur filii soni mittēt statū ad halcyōz q̄
ei dormiēti oñdat effigiē viri sui i ma
ri s̄bmersi. Iuit ḡ iris famula. Iunonis
ad palatiū sonū regis et iussa iunonis
p̄pleuit. Habet autē son⁹ tres filios po
tissimos q̄s nūq̄ nisi ad reges nobiles
et duces mittit. Prim⁹ vocat morphe
os. Scd̄s ytharos Terc⁹ p̄thefos. **B**
Morpheos habet suū officū q̄ nō ef
figiat in capite dormiēns nisi effigiē
hūanā cū gestib⁹ et loquela cū ceteris
q̄ p̄tinēt ad hūanā naturā. Itharos cau
sat effigiē brutorū: volatiliū cū oibus
gestib⁹ ad bestias p̄tinētib⁹ sed de hūa
nis nullo mō se itromittit P̄thefos at
causat figuras inaiatorū vt lapidū mō
tiū et ceterorū. Rex ergo son⁹ ducēs se
cū p̄mogenitū suū iuit ad halcyonē: q̄
cū puenisset fili⁹ su⁹. Morpheos posu
it se in capite halcyones effigie celsis
naufragi z mortui et sic eā de morte
mariti certificauit z volūtātē Iunonis
expleuit Vult autē Oui. p̄ h̄ tres filios
soni itelligere triplex gen⁹ sollicitudi
nis qd̄ immittit diabol⁹ in corda hoīz
dormiētiū p negligētā vite sue. P̄ria
sollicitudo est circa honores z dignita
tes. Scda est circa voluptates. Tercia
circa cupiditates. **¶** Prim⁹ ergo filius
mittit ad supbos q̄ eis effigiat de no
bilitate hūana de dignitatib⁹ z hōrib⁹
de pōpa sclari i vestitu gestu: famula

tu z egtatu: et isti q̄ten⁹ tales sūt nō cu
rāt mltū de diuitiis vel voluptate. Se
cūd⁹ fili⁹ mittit ad libidinosos: nō re
p̄sentat nisi ea q̄ ad bruta p̄tinēt. Dicit
ei Aris. iiii. ethi. c. xv. q̄ illa delectatio
videf maxie exprobrabil q̄ delecta
mur nō scdm q̄ hoies: s; scd̄s q̄ sum⁹
aialia. talib⁹ ei gaudēz tales diligē be
stiale ē. Iste fili⁹ causat i hoie sollicitu
dinēz curā carnis in desideriiis cibis z
potib⁹ veneris z getis. Et istu p̄ncipalit̄
nō amat corde hōres vel diuitias nisi
secūdario: sed tātūmō voluptatē. Ter
cius fili⁹ soni mittit ad cupidos. Iste
facit hoiez cogitaciū circa inaiata. si
cut sunt aur⁹ et argētū t̄re et mineria
qa si circa oues z boues sollicitent hoc
est secūdario iquātū p talia pecume s̄t
acq̄rēde. Et h̄ oēs p̄ regē sonū regūf
Ro. v. Regnauit mors ab adā vsq̄ ad
moysen. Et iste son⁹ diuitiarū: volup
tatū et bonorū vertef finalit̄ in paup
tatē vilitatē et miserā. In ps. Dormie
rūt sonū suū et nihil iuenerūt viri di
uitiarū in manib⁹ suis. Prouer. ii. No
li diligere sonū ne te egestas opp̄mat
Tercio p̄ctm cōparat̄ sono p̄t̄ sensuū
ligationē. Dormiēs ei sensus sic habz
ligatos q̄ de suis opatōib⁹ nihil exer
cet: s; est q̄si mortu⁹. Eodē mō dormi
ens p̄suetudinē male vite i p̄cto mor
tali: nihil p̄ interi opari meritoriū vi
te et̄ne. Dicit ar. de sono et vigilia q̄
dormiētes in dormiēdo faciētes opa
vigilie nō possūt mēorari op̄z illorū
s; soniorū bñ recordant̄. Eodē mō fa
ciētes opa de gñe bonorū extra carita
tē nō recordant̄ id est nihil recipiēt in
celo de p̄mio essentiali: s; bñ remēo
rabūt se fuisse p̄ eis d̄ t̄paliē p̄miatos
et sic iudicabūt ista opa nō sicut bona

s; pot⁹ sicut sonū bonorū op̄z p̄teris
se Iob. xx. Veld sonū auolās nō iue
niēs: trāsit vel d̄visio nocturna. Quar
to p̄ctm cōparat̄ sono p̄t̄ iudicii sono
rū deceptionē. Sōniās iudicat se q̄nq̄
esse in magnis festis collatū i nē reges
et cū euigilat iuenit se fortassis in car
cere cōpeditū. Sōniās: ū tribilia nō ti
met: qa si q̄s stet ad caput gladio eua
ginato nihil timet. s; de fātasiis p̄p̄riū
capitis q̄ sibi nocere nō possūt timet
supra modū si ignis appropinq̄t vl aq̄
nō timet vel curat. Eodē mō dormiē
tes in p̄ctis falsū habēt iudiciū z tur
batōes scl̄i q̄ nō s̄t nisi fātastice nimis
timēt: penas et̄nas nullaten⁹ formi
dāt: quorū q̄libet pōt dici illd̄ Iob. vii.
Terrebis me p̄ soniā z visioēs horrore
cōcutiēs: qa Ecc̄i. xl. Sōn⁹ noctis imu
tauit sciētā eius.

LECTIO. CXCIII.

Deinde si q̄s ex illis decidisset cu
stodiebat̄ i carcere sine ferro re
clusus. si enī rustic⁹ q̄s erat aut pastor
aut agri laborū opari⁹: p̄occupat⁹. eēt
ineffugabilē sustinebit necessitatem.
Vna ei cathena tenebrarū os erāt col
ligati. **¶** Oñso in pte p̄cedēte q̄ pena
tenebrarū erat vniuersal̄ i egipto per
triduiū z h̄ ex parte t̄pis. In ista parte
oñdit q̄ fuit filit̄ vniuersal̄ ex pte per
sonarū. **¶** Et circa h̄ duo facit Primo
oñdit q̄ fuit vniuersal̄ quātū ad opari
os z rurales Scdo q̄ fuit vniuersal̄ quā
tū ad oēs. scda ibi. Vna ei cathēa Cir
ca p̄mū p̄mo tangūt operari z rura
les id̄iuncte Scdo distincte ibi. Si enī
rustic⁹. Dicit ergo p̄mo sic. Deinde si
q̄s ex illis id est egiptiis p̄cipue opera
riis q̄ foris erūt decidisset forte in fo
ueā custodiebat̄ ibi per tenebras q̄si i

carcē reduc̄t̄ in ferro. Vñ si fuit rustic⁹
cus. i. colēs siue custodiēs rura aut pa
stor aialiu aut porcorū aut etiā labo
rū agri q̄licūq̄. s. q̄ operabat̄ i labori
bus ex agris collecti sic q̄ collectas fru
ges triturāt: si q̄s taliū eēt p̄occupatus
id ē puēt⁹ for̄ per tēpestatem t̄brarū
ieffugabilē. i. quā nullo mō fugē po
terat sustinebat necessitatē Et addit̄ de
ista p̄ea sic Vna ei cathena tenebrarū
idef̄t consimilis cathena tenebrarum
oēs erāt colligati Littera ē satis plana

¶ Circa illā particulā. Custodie
bat̄ i carcē. Notādū q̄ i sacra scriptu
ra legim⁹ de q̄druplici carcē Est ei car
cer corporal̄ coartatōis p̄suetudial̄ op
p̄sionis: medicinal̄ expurgatōis: z in
fernal̄ p̄denatōis. P̄rio corp⁹ n̄r̄z ē q̄si
carcer ipi⁹ aie. Persona n̄r̄z i carcera
ta quātūcūq̄ libav̄ nobil̄ nō exegit vl
vitiū sua libtate: s; s; carcens leges co
artat̄. Eodē mō spūs rōal̄ q̄ ē aia nat⁹
est eē liber z corpori d̄nari: non subici
qm̄ idez spūs deo debite subici noluit
corpori subdit⁹: de palacio corporis si
bi fecit carcē in q̄ passiōib⁹ z tēptati
onib⁹ coartat̄ it̄m vt scl̄i viri iā dissolui
desiderēt eē cum xp̄o dicēte ap̄to ad
Phil. i. Coartor ei de duob⁹ desideriiū
h̄ns dissoluit eē cū xp̄o. Et h̄ ē qd̄ dicit
Sen. epla. ci. Corp⁹ h̄ ai pōd⁹ ēz pena
p̄mēte illo iurges̄ invincis est. Et iō
dicit Plato q̄ in h̄ maxie manifest⁹ ē
p̄hs si aiaz absoluit a corporis cōione
differēt̄ aliis hoib⁹ Et vult dicē q̄ aia
in p̄nti nō pōt totalit̄ a corpori cōione
absolui. Nā esurim⁹ z sitim⁹ z fatiga
mur frequēt̄ q̄b⁹ necessitatib⁹ opoz p̄
uidē de remedio s; a passiōib⁹ volup
tuosis oz verū p̄m aiaz suā absolue z
nequaq̄ i talib⁹ corpori affētre De isto

carcē petit ps. iduci dicēs Educ de car
cere aiaz meā adpfitēdū noi tuo Glo.
Corp⁹ qdē carcer est nō utiq; scd̄z illud
qd̄ defecit bonū: s; scd̄z qd̄ corruptū z
aggrauat aiaz scz corruptōe ei⁹ q̄venit
ex pctō carcer est Et ifra. Nūc ḡ corp⁹
aie carcer est ppt̄ corruptōez. In futu
ro erit dom⁹ in icorruptōez z libertatē
Merita enī carcerē faciūt sicut vnum
habitaclū icluso carcer est: custodia
est dom⁹ b̄ Libertas domū facit
seruit⁹ carcerē Hec glofa. Scd̄s carcer
est psuetudinal opp̄ssionis: pctis nāq;
et pueris morib⁹ ductis in psuetudi
nē: hō quodā mō violentē in malicia de
tinet. Et ideo dicit Arif. ii. ethi. ca. p.
q̄ habit⁹ mali postq̄ sūt generati non
subiacēt volūtati: z trīvident volūtarii
a p̄ncipio quē ad modū p̄ncipiēs lapidē n̄
habet in sua ptāte iā p̄ictū resumere
et tñ fuit p̄ictio volūtaria. q̄a in ip̄so
fuit mittere vel nō mittere a p̄ncipio
Figura ad h̄ ē de Sāfione Iudiciū. xvi.
quē volūtariē fatue femine copulatus
amore philistei ceperūt et vinctū ca
themis in carcere molere coegerūt. Fe
mina at volūptatē designat cui homo
libere et volūtariē se imiscet estimās
q̄ posset libere desistere q̄n placet. S;
certe q̄n grā p̄uat: cathena diaboli ca
pitur et ligat̄ que est iclinatio delecta
bilis ad illecebras z sic per demones i
carcere puerse psuetudis seruire cogi
tur: vt iā sine difficultate magna resi
stere neq̄at cogitatiōib⁹ cōsuetis. q̄nis
enī duplici de causa hoies tēptent viz
ppt̄ exp̄ientiā volūptatis p̄habite z ppt̄
iexp̄ientiā volūptatis ignote Lōge tñ
molesti iclinant̄ expti q̄ in expti ppt̄
im p̄sā mēoriā volūptatē De isto carcē
d̄ Apoca. ii. Ecce diabol⁹ missur⁹ est

exvobis aliq̄s in carcerē vt tēptemini.
De isto carcere dicit. Grego. ii. mora.
Sepe nōnulli exire a p̄uis actib⁹ cupi
unt: s; q̄a eorū dē actū p̄dere p̄mūf
in male cōsuetudis carcere iclusi a se
metipsis exire nō possūt. Cōsuetudo
nanq; mala mirabilit̄ nimis nocet q̄a
iuuetutē allicit et iuadit: senectutē ne
cūt z cōstrin git: affectū fallit z decipit
seu ificit z iudiciū de culpis subuertit
Qd̄ iuuetutē latent iuadit dicit glofa
bede sup illd̄ Prouer. xxii. Adolescēs
iu x̄viā suā gradit̄ etiā cū senuerit nō
recedet ab ea. Greca narrat historia
Alexadrū potētissimū regē q̄ d̄riato
rem et in morib⁹ et in icessu. Leoni
dis pedagogi sui nō potuisse carere vi
ciis qb⁹ puul⁹ fuerat ibut⁹ Qd̄ senectu
tē nectat z cōstringit dicit Grego. xv.
moral. Senectutis ingt̄ prauē cōsuetu
dines que semel receperūt q̄tūdie du
riores existūt et nō nisi pctōris vita cō
sumūtur. Qd̄ aut̄ affectū fallat z ifici
at dicit sene. epla. lxxxv. Dū ingt̄ in vi
ciis iacueris euelli difficile est. Nō ei
ingnati sum⁹ sed ifecti Et Aug. vii. so
liloquor. Prau⁹ vsus vix abolit̄ affi
dua psuetudovicū in naturā cōuertit
anim⁹ in scelerib⁹ constrict⁹ vix euelli
pōt ab eis. Qd̄ at̄ rectū iudiciū de cul
pis decipiat et subuertat p̄z. vii. ethic.
De intēperato in quo ppt̄ psuetudinez
p̄seq̄ndi voluptuosa corrupit̄ bōa opi
nio circa finē. et hoc est qd̄ dicit Aug.
Enche. c. ii. Pctā ingt̄ q̄nis magna et
horrēda cū in psuetudinē venerint aut
parua: aut nulla eē credunt̄ vsq; adeo
vt nō solū occultāda sed etiā p̄dicāda:
diffamādaq; videant̄ Isa. iii. Peccatū
suū quasi zodoma p̄dicauerūt: nec ab
scōderūt: q̄n sicut scriptū est. Laudat̄

pctōr in desideris anie sue et qui iniq̄
egerit. Talis iniqtas in diuinis libris
vocat̄ clamor. sicut apd̄ Isaiā habetur
de vinea mala. v. ca. Expectaui ingt̄ vt
faceret iudiciū: fecit aut̄ iniqtatē z nō
iusticiā s; clamorē vt ē illd̄ Gen. xviii
Clamor zodomorū z gomorreorū ml̄
tiplicat⁹ est corā me eo q̄ pctū suū in
psuetudinē traxerāt puerfā. Hec ille.
Sic ergo tales psuetudine peccādi irre
titi iacet De illis ergo q̄ puerfā psuetu
dine detinetur: nō possūt euadere vi
fica⁹ illd̄ Isa. xlii. In domib⁹ carcerū
absconditi sūt. Figura ad hoc est Act.
xii. Qn̄ Petr⁹ dormiuit in carcere int̄
duos milites vinct⁹ cathenis duab⁹ et
custodes añ ostiū custodiebāt carcerē.
Terc⁹ carcer est carcer medicinal̄ ex
purgatiōis: sicut enī p̄sona debitis ob
noxia carceri aliquoties mācipat̄ pro
debitis: ita aliq̄n aie de corpe recedē
tes pene tpalis debitrices p̄ culpis in
carcere purgatorii retrudunt̄. z istos
icarceratos piissimū evisitare suffra
giis ac orationū z elemosinarū subfi
diis liberare clamāte ad nos vnaq; il
larū et dicēte illd̄ Gen. xl. Facias me
cū miaz et suggeras pharaon vt edu
cat me de isto carcere. Istos sic icarce
ratos valde piū est b̄nficiis iuuare: q̄a
ipsi finalit̄ inde egrediunt̄ ad regnū
celestē et p̄ his q̄ eis b̄nfecerūt int̄ce
dēt Ecc. iii. De carcere cathenisq; in
terdū egredit̄ q̄s ad regnū. Quartus
carcer est carcer ifernalis p̄depnatiōis
qui est carcer ḡuissim⁹ in quo null⁹ al
leuiat̄: null⁹ fugit: null⁹ liberat̄: null⁹
morte t̄minat̄ Quātūcūq; carcerarii
sint feroces z seui in p̄nti necessario p̄
sone eorū euadēt ptātē saltē in morte
S; i illo carcē ē p̄a maxia eo q̄ mori
ibi optat̄ p̄ solatio Habet ei de⁹ sic dic

Iacob⁹ rauenes in qdā fmōe palatiū:
stabilū z hospitale z carcerē. In palatio
erūt boni In hospitali erūt mediocrit̄
boni z mediocrit̄ mali. In stabulo sūt
boni z mali. Carcer q̄ est ifern⁹: penat̄
carcer est hoi: q̄a manib⁹ z pedib⁹ vin
culatur: s; penaliōr: q̄a tenebris iclu
ditur cōtinuis: penat̄issim⁹ q̄a p̄tinuis
fletib⁹ et dentū stridorib⁹ coāgustat̄.
Talis aut̄ erit carcer ifernalis Iux̄ il
lud math. xxii. Ligatis mani. z pedi
zē. Palatiū ē padis⁹: q̄le at̄ palatiū q̄s
sibi h̄ edificat. tale sibi iueniet̄ ibi. Edi
ficat̄ enī de auro dilectōis dei. De ar
gēto dilectōis p̄xi: de lapidib⁹ p̄ciosis
bonorū op̄ez. Iux̄ illd̄ p̄. cor. iii. Si
q̄s at̄ sup edificat sup fūdāmetū s;: au
rū: argētū v̄ lapides p̄ciosos zē. Stabu
lū ē mud⁹ i q̄ hō posuit̄ fuit postq̄ pecca
uit testate ps. Cōparat⁹ est iumētis zē
Et iō ad ei⁹ libationē saluator posuit
se in stabulo. Ve at̄ ill⁹ q̄ stabulū p̄po
nūt palatiō z fetorē stabulū odorib⁹ dul
cib⁹ padisi. Hospitale dei est purgato
riū de q̄ sup dictū ē i q̄ ponit̄ ifirmi
vt sanent̄. De isto carcē scribit̄ Isaiē.
xxiii. de mal⁹ p̄gregabit̄ ip̄gregatōe
vni⁹ fastis ad lacū icludent̄ ibi in car
cere. **LECTIO. CXCIIM.**

Sine sp̄s sibilās aut̄ int̄ sp̄ssos ar
borū rāos aut̄ son⁹ suavis: aut
vis aq̄ discurrent̄ nimitū. aut sō⁹ valid⁹
p̄cipitarū petrarū: aut ludētū anialū
cursus z visus: aut mugietū valida be
stiarū vox: aut resonās de altissis mō
tib⁹ echo deficiētēs faciebāt istos p̄tio
re. Declarato de pena tioris t̄pe tene
brarū q̄ fuit vniuersal̄ egiptiis tā ex p
te t̄pis q̄ ex pte p̄bos. In ista pte de
clarat̄ t̄cio q̄ fuit vniuersal̄ ex pte cau
sarū: z ponit̄. vii. cāe illatiue timoris
Nō qd̄ ex natura sua sed ex p̄ditōne

egiptiorū tūc tps in tenebr̄ existētū
ga pturbata p̄scia sēp p̄sūt seua. Ideo
etiā illa q̄ ex natura bonis hoib⁹ p̄stāt
solatiū p̄scis sibiip̄s d̄ malicia p̄pa p̄
stāt metu: s̄ cā mouēs ad tiorē stat v̄l
i aere vel in aqua vel in tra. i. iuxta t̄-
rā i alto aeris Due differentie ibi erāt
sonus ventorū. et cāt⁹ auū. Quātū ad
p̄mū s̄. sp̄s sibilās id est v̄t⁹ lenit̄ flās
Quātū ad sc̄dm dicit Aut int̄ sp̄s. ar.
ra. zc. S̄ q̄liter erat terribilis si erat su
auis. Sibil⁹ enī v̄t⁹ vel suauitas cātus
ē maxie delectabilis: ga nō iducūt tior-
res: sed ga nō discernit̄ v̄n deueniunt:
possūt aues infeste et feroces dulciter
canere: vt ē cātus syrenarū. Iō p̄t̄ cās
ignotas v̄n fiebāt sibilus et cāt⁹ tribil⁹
erat eis. Et iō dicit Int̄ sp̄s. ar. ra. quia
sp̄silitudo: crudelis negocii significat
absōsionē. Sc̄do in aq̄ fuit duplex dif-
ferētia cāt⁹: deterrētū. Vna ex impe-
tu aque. Alia ex collisione petrarū: cō-
tētā: in aqua Quātū ad p̄mū dicit sic
aut vis aq̄ dis. ni. i. impetuose vel nimi-
um irruēt a sublimi i p̄fūdū. Quātū
ad sc̄dm dicit. aut son⁹ va. p̄ci. pe. des-
videlz pervi aq̄. Tercio in tra. i. p̄pe t̄
rā erat triplex differētia cāt⁹: eos det-
rentiū: ga t̄plex sonos eos pturbabat.
Vnus per motū aialii localē. ali⁹ per
motū aialii vocalē. et t̄rcius p̄ mot⁹
vocalis silitudinarie. Quātū ad p̄mū
dicit. Aut ludētū aia. cur. inui. z i deo
timebāt ne ab aialib⁹ p̄culcarēt. Quā-
tū ad sc̄dm dicit. a mugī. va. best. vox
De t̄rcio dicit. Aut reso. de altis. mō
echo ista iḡ oia dis. i. faci. zc. Circa ge-
nerationē echo notāda sūt duo. v̄nū ē
naturale. aliud fabulosū **A** Naturalē
at̄ ḡnatōez ip̄i⁹ echo declarat
Arist. ii. de aia corr̄ndēte comēto. viii.
Est ei s̄ p̄mētatorē iteratio sōi conf-

uādo figurā suā z fit ab aere p̄cusso et
sonāte cū reflectōe ad aliq̄ obstaculū
maxie cōcām. Poit at̄ ad h̄ exēplum
Arist. de luie Lumē multiplicatū i ae-
re z reflexū ad aliq̄ pollituz reflectit̄
v̄sus illā partē in qua generat̄ sic ma-
mfestū ē in corpore luiofo qd̄ illuina-
tur nō solū p̄ radios incidētes: s̄ p̄ ra-
dios reflexos: aliter esset v̄mbrav̄bicū
q̄ nō incidūt radii sol̄ Aliud exēplū est
in aqua Si enī lapill⁹ p̄iciat̄ i aq̄ fiunt
m̄lte circulatiōes vbi cecidit lapill⁹ et
mior circulus pellēdo cāt maiorē et il-
le aliū et sic deinceps donec deficiat̄
tus p̄mi pellēt. Si at̄ circulatiōes ille
occurrant alicui obstaculo priusq̄ vir-
tus p̄mi pellētis deficiat̄ reputiūf. et
fiūt circulatiōes v̄sus locū vbi p̄ma p̄-
cussio sc̄a ē p̄ lapidē. Eodē mō q̄n ex p̄-
cutiēte z p̄cusso fit son⁹ i aere: ille sō⁹
multiplicat̄ z sō⁹ iste ḡnat̄ aliū z ille ali-
um circularit̄ q̄diu durat̄ v̄t⁹ p̄mi p̄-
ciēt. si at̄ occurrit̄ alicui obstaculo quod
trāsire n̄ possz reflectit̄ son⁹ veniēdo p̄
idē mediū p̄ qd̄ iuit. vsq̄ ad locum sue
ḡnatōis p̄suādo figurā p̄mo cātāz ista
itatio sōi ē echo. Fablose loq̄ndo echo
narrat Oui. iiii. me. fuit ei v̄go qd̄a mi-
re eloq̄ntie q̄ lunonē lōga narratiōe
detinē solebat dūmō iupit̄ i mōtib⁹ a-
d̄lteria sua fecit cū puell. i p̄diebatur
iḡ iuno p̄ narratiōes ip̄i⁹ echo: ne dep̄-
hēdē possz istas puellas ip̄s fugiētib⁹
iunōe detēta narratiōe ip̄i⁹ echo. tādez
iuno h̄ p̄cepto. Hui⁹ ait ligue q̄ sūt dece-
pta ptās. pua tibi dat̄ vocisq̄ breuiss⁹
v̄l Priuauit cāv̄su loquēdi: h̄ solū sibi
relinquēs q̄ fines v̄borū ingeminat.
Hec ergo echo narcissum iuuenē ada-
mauit pulcherrimū sed ab eo r̄pellit̄.
Spreta latet filius pudibūdaq̄ frondi-
bus ora. Protegit z solū ex illo viuūt i

antris. Fatigatib⁹ igit̄ eā amore: dolo-
rez pudore: cui⁹ corp⁹ totū euauit p̄-
ter vocē et ossa. Ossa v̄o p̄uerla sūt in
saxaz tandē sola vox remāsit q̄ vocat̄
echo. Deficiētes faciebāt illos p̄ timo-
re. Quāuis nō fiat hic mētio de bono
timore moralit̄: s̄ t̄n de timore q̄ est
pena. Est t̄n nihilomin⁹ aduertēdū qd̄
timor laudabilis multa bona opat̄ in
hoibus. **C**ausat̄ enī timor in p̄sona
bona de futuris puidētāz circūspecti-
onē de preteritis cōtritiōez p̄niaz in
agēdis discretiōe et diligētā. In pe-
riculis bonā aggressiōez cōfidentā
Primuz oim bonorū que timor opat̄
in hoie est q̄ dat sibi de futuris puidē-
tiāz circūspectiōe. Videl̄ enī qd̄ p̄sū-
ptuosi z supbi z accidiōsi negligenter
omittūt p̄curare que sūt saluti corū: ne-
cessaria. Virtuosi ū timētes puidēt z
puidēt sibi de his que ad salutē suā p̄-
tinēt Ad hoc est exēplū Iosue. ix. Ga-
baonitis q̄ timētes a facie filiorū isrl̄
eos cautelose p̄uenēt z ne eos destru-
erēt. iuramēto p̄strinxerūt eos z reḡsiti
de fraude r̄nderūt. Timum⁹ valde et
puidim⁹ aiabus n̄ris v̄ro t̄rore cōpul-
si. Cōsimilit̄ viri sc̄i in p̄ntivita multa
cōsiderāt eis piculosa futura: et ideo
cū oī diligētā puidēt aiab⁹ suis. Et iō
dixit Epimenides philosoph⁹. Beata
ciuitas que in pace bellū timet. In vi-
tas patrū legit̄ libro. ii. pte t̄cia. q̄ ab
bas helyas ait. tres res timeo. Vna
quō aia egressura est de corpore Alia
quō sū iudici occur̄sur⁹ Tercia quō de
me fuerit p̄ferēda snia. Narrat Ma-
crobi⁹ in saturna. de cōiunio t̄cie diei
fere in fine. Carnes aproz delate in
luie lune. cōtrahūt ex nimia humore
putrefactiōe: ita qd̄ nihil valēt ad esū

hūanū. Cū ḡvenatores illud p̄pendit̄
sent nec possēt de siluis ad ciuitatē p̄-
gere et oēs apros trāsferre. Vn⁹ pru-
dentior ceteris dixit qd̄ carnes illas in
m̄ltis ptib⁹ acutis clauis ereis cōfige-
rent. Infixo ergo vnicuiq̄ parti clauo
eneo detulerūt illas carnes in luie lu-
ne sine q̄cūq̄ iactura carniū Moralit̄
Lumē lune est vana gl̄a mūdi in qua
qui nimis cōuersant̄ p̄p̄t̄ humorē ni-
miū delicias putrefcūt. In p̄s. Putru-
erūt et corrupte sūt cicatrices mee zc.
Vn̄ remediū speciale est cōtra illd̄ ti-
mor futuri iudicii quo homo cōfigat̄
crebro meditādo cor suū. Iuxta illud
p̄s. Confige timore tuo carnes meas
iudicis zc. Solin⁹ de mirabilib⁹ mūdi
caplo. ii. ait qd̄ mutis int̄dū inctamē-
tū vocis necessariū est: ga nō solū acu-
it sed si nūq̄ fuerit extorquet. Deniq̄
cum olimpiade octaua et gn̄gesima
victor cirus itrasset sardis A sie opidū
vbi tūc latebat Cresus fili⁹ achis regis
mutus vsq̄ ad illd̄ tps in vocē metu tū-
moris p̄rupit. Exdamasse enī dicit̄.
Parce p̄ri meo Cirez hoiez te disce v̄l
canib⁹ discē n̄ris. Sic p̄ctōr saltē metu
iudici d̄ni si mut⁹ an fuerit invocem
p̄fessiois erūpat. Thob. xiiii. Cū timo-
rez tremore p̄fitemi illi regēz sc̄lorū
exaltate in opib⁹ v̄ris. **S**c̄do timor
v̄tuosus causat̄ i hoie d̄ p̄teritū p̄niaz z
p̄tritiōe. Est ei sicut tiriaca q̄ expellit
venenū. Sicut ei tiriaca de tiro efficit̄
sp̄tēz est nihilomin⁹ at̄idotū cōtrave-
nenū. Ita timor de pctis oriē z t̄n pctā
Expellit. Ecc̄i. p̄. Timor d̄ni expellit
pctm̄. Nā q̄ s̄n timore est nō pōt iust⁹
fieri. Hinc ē qd̄ tā p̄hi q̄ sc̄i int̄ oēs pas-
siones p̄cipue p̄mēdat̄ v̄cūdiā q̄ est q̄
si qd̄a tior significat̄ p̄niaz de aliq̄ de

defectu. Dicit enim Arif. iiii. ethi. in fine vecūdia est timor inglatiōis id est timor cōfusiōis. De q̄ pbat cōmētator primo q̄ nō ē v̄tus s̄ passio q̄ oñdit. Tū p̄ ei⁹ diffinitionē. tū p̄ effectū ei⁹. Per diffinitionē qdē q̄ timor est vecūdia inglatiōis. Ois aut̄ timor ē passio et nō v̄tus. Per effectū vecūdie pbat idē. Oēs passiōes appetit⁹ sensitiui causant in corpe trāsmutationē ⁊ hoc facit vecūdia. Sicut ei⁹ p̄ timorē in piculis mortis hō pallefcit. Ita p̄ vecūdiā que est timor inglatiōis homo ru bescit. Ratio hui⁹ diuersitatis int̄ timorē et vecūdiā fuit ista q̄ vecūdia sit qdā timor q̄ timor pprie est de piculo mortis vel alicui⁹ nocēsvitā hoīs. Sedes aut̄ vite est in corde: et ideo q̄ cor incipit deficere p̄ timorē natura mittit illuc spūs ⁊ calorē ⁊ ideo tūc retrahit calor a facie cū sāguie ⁊ hō pallescit. Honor at̄ ⁊ ihonor i exteriorib⁹ est. ⁊ ideo q̄ hō timet p̄ vecūdiā p̄dere honorē: spūs et hūores trahūt se ad exteriora sic cōcurrēte sāguie hō exteri⁹ rubescit. scd̄ q̄ ibi pbat Arif. de vecūdia q̄ est passio laudabilis i iu uene. Vñ dicit Laudam⁹ qdē vecūdos. Tercio oñdit q̄ nō cōuenit etati fenili Quarto q̄ nec studioso: q̄ neq̄ senex neq̄ studiosus aliqd̄ debet p̄mit tere vñ debeat vecūdari. Sed certe si senex aliqd̄ p̄miserit turpe. vñ etiā studiosus laudabile est q̄ vecūdef ⁊ illan dabilis obstinatōis signū est nō vecūdari de turpib⁹. Quātū ū sc̄i vecūdiā p̄mēdet. Ecce v̄ba Bernardi sup̄ Cati. fermōe. lxxxvii. B Nescio si q̄cū grati⁹ vecūdia in morib⁹ hoīs dephēdi queat. Verecūdia hoīs est ornat⁹ etatū. Sed in tenera etate apli⁹ pulcriusq̄

enitescit. Quid amabili⁹ vecūdo adolefcēte. q̄ pulcra hec est: q̄ splēdida gēma morū in vultu adolefcētis. q̄ vera et minime dubia nūcia bone spei: bone indolis: iudex sui: v̄ga discipline: ppugnatrix puritatis: innata special: glāscie: fame custos vite dec⁹: v̄tutis sedes: p̄micie nature. laus ⁊ insigne totius honesti: hic est timor necessari⁹. Ecc̄. xxiii. Nihil meli⁹ q̄ timor dñi. Tercio timor bon⁹ causat in agendis diligētā ⁊ discretionē. Ecc̄. vii. Qui timet deū nihil negligit. Quarto bonus timor causat hōi in piculo cōfidētā et aggressionē. Mlti ei⁹ reputāt se debiles q̄ ingruēte timorē cogēte. ardua et difficilia fecerūt Vñ Greg. v. moral. In via dei a timore icapies: vt ad fortitudinē venias. Nā sicut in via sc̄i audacia fortitudinē: ita in via dei audacia debilitatē facit Et sicut in via sc̄i timor debilitatē: ita in via dei timor fortitudinē. Prouer. xiiii. In timore dñi fiducia fortitudinis.

LECTIO. CXC.V.

Omnis ei⁹ orbis trāy limpido illuminabat̄ luiez nō ipeditis opibus cōtinebat̄. Solis aut̄ illis supposita erat grauis nox imago tenebrarū q̄ supuētura illis erat Ipi igit̄ sibi grauiorē erāt tenebris. Declarata super q̄ palpabiles tenebre durātes p̄ tridū affligerūt egiptios vniuersalit̄ s̄ exceptōe. Hic oñdit quō affligerūt eos singlarit̄ s̄ aliorū p̄batōe Et circa h̄ tria facit Vñ est q̄ p̄ter ptes egipti tot⁹ mud⁹ vtebat̄ ⁊ gaudebat suffi ciēter illo tpe lucis bñficio. Aliū ē q̄ soli egipti puniebāt tūc tps tenebrarū supplicio. Tercū ē: q̄ pena illa fuit eis illata iusto dei iudicio. scd̄ ps

CA. XVII.

ibi. Solis aut̄. t̄cia ibi. Ipi igit̄. Circa p̄mū dicit sic. Ois ei⁹ orbis trāy c̄ Ois inqt̄ orbis trāy p̄ter egiptū: imo p̄ter loca in qb⁹ egipti morabāt limpido illuabat̄ luie intātū q̄ hoies vbiq̄q̄ locorū p̄terq̄ in egipto videre potuerūt sufficenter ad q̄cūq̄ opera exequēda Et h̄ est qd̄ dicit. q̄ nō impedit ab opibus cōtinebat̄ Exo. x. Vbiq̄q̄ erāt filii isrl̄ lux erat. De scd̄o dicit q̄ sol illi supposita erat ḡuis nox. i. nebulosa ⁊ palpabilis t̄nbra y obscuritas. Nox dico existēs imago. i. signū ⁊ figura tenebrarū ifernaliū q̄ supuētura illi erat. i. in iferno futura. De t̄cio dicit sic. Ipsi ḡ ḡuiorē sibi erāt tenebris Et fit hic mētio de triplici ḡne t̄nbra y videlicet de t̄nbris mat̄ialib⁹ in p̄nti q̄ fuerūt i egipto in aere. De t̄nbris sp̄ualib⁹ q̄ s̄ p̄ctā q̄ fuerūt egiptiis in mēte. et de tenebris ifernalibus q̄ sunt aggregate ex vtrisq̄ in iferno. Tenebre ḡ culpe fuerūt cause tenebrarū pene Et q̄ culpa plus habet de malo q̄ pena dicit q̄ egipti p̄ctōres ⁊ t̄nbrofi it̄risc̄ p̄ peccatū erāt sibi p̄p̄s ḡuiorē t̄nbra q̄ t̄nbra mat̄iales ext̄iores. Vñ ipi erāt sibi ḡuiorē t̄nbris. s̄ mat̄ialib⁹ ⁊ est idē s̄fus. Grauiorē at̄ t̄nbris erāt **(N**ota q̄ p̄ctā i scriptura sacra p̄ t̄nbras de signant̄ q̄druplici rōc. Sūt enī t̄nbra corpales causa erroris ⁊ deceptōis. Causa tr̄oris ⁊ stupefactōis. Causa lāguorū et desolatōis. Causa torporis ⁊ dormitionis. Et cōsistit est de p̄ctis. Prio ḡ tenebre corpales sūt causa erroris et deceptōis. Vñ q̄ ābulāt de nocte facit cadūt. Io. xii. Qui ābulat in t̄nbris nescit q̄ vadit. Et generalit̄ null⁹ opari⁹ null⁹ artifex in tenebris p̄t ire ad ar tē suā s̄ erroris piculo. Vñ Marcial

LEC. CXC.V.

in ep̄g. li. v. Pictor qdā redargut⁹ a qdā dam pasito. Quare cū pulcherrimas imagines depingeret turpissimos t̄n gnaret filios. Ille respōdit trufādo dices q̄ h̄ eēt iō q̄ gnaret in tenebris ⁊ pingeret in luce. Vñ auctor dicit sic Gaba bon⁹ pictor hoies pinxisse decoros. Fertur ⁊ indecoros p̄genisse duos. Cui ait pasit⁹. Miror bone Gaba cur meli⁹ pingas q̄ facias hoies. Non debet mirū r̄ndit gaba videri pingo die clara. nocte viros facio. Intātū aut̄ tenebre decipiūt hoies occasionalit̄ q̄ ois q̄ male agit odit lucē eo q̄ in tenebris p̄t in malefcis se p̄tegē ⁊ alios im p̄uifos circūuenire: **(A**lmo ip̄ san̄ vecūdiā q̄ est qdā v̄tutis ppugnaculū tenebre auferūt ⁊ expellūt. Et iō ḡnalit̄ oia vicia magis exercēt de nocte crebri⁹ q̄ de die. Denocte loth cū filiab⁹ ices tū p̄miserit. Gen. xix. De nocte mirra patri se supposuit p̄p̄ ices tū a quo imp̄gnata et postea i arbore sui nois mutata est vt dicit. Ouidi⁹. xix. Metha. li. x. vbi dicit. Tenebre minuūt: noxq̄ atra pudorē De nocte de t̄p̄ tenebrarū xp̄s cepērūt iudei. Lu. xxii. Hec est horav̄ ⁊ p̄tas tenebrarū In tenebris. Troia capta fuit p̄dētib⁹ vlixē. Antenorez Enea. Sicut narrat dares frigijs de troiana historia versus finē Vnde etiā Iob. xxiiii. Perfo derūt in tenebris domos sicut in die cōdixerūt sibi Sicut autē corporaliter tenebre sūt occasiōes erroris ⁊ peccati multipliciter. Ita cōsuetudo iacēdi in crimine aufert homini lumen bone discretionis et iducit eū in omne genus peccati. Vnde de talibus in ps. dicitur. Nescierunt neq̄ intellexerūt q̄ in tenebris ambulāt. Et iō dicit Aug⁹.

de sen. prosperi. ca. cccv. Tenebre in-
 gt metuēde sūt mox nō oculorū: 7 si
 oclorū. nō exteriorū vnde discernit n̄
 albū et nigrū: sed iustū et iustū. Et iō
 signat dī. i. ad Theff. v. Oēs enīvos fi-
 liū lucis estis et filiū diei nō noctē neq̄
 tenebras. Fingūt poete sicut figit et
 dicit Claudian⁹ i maiorivolumine li.
 v. q̄ oēs pestes infernales que sūt ap̄d
 eosvicia et supplicia nate fuerūt de no-
 cte et de acherōte. Est at̄ acherō fluvī⁹
 infernal. et sic noīat̄ ab a qd̄ ē sine: et
 cheron saluatio: quasi sine saluatione
 Eodez mō moralit̄ oiavicia oēsq̄ pe-
 stes infernales fuerūt de nocte gnate
 inter diabolū et eūā primā matrē no-
 strā q̄ merito acheronta vel acherō di-
 ci potest quasi sine gaudiōv saluatio-
 ne q̄ n̄ saluata s̄z maledicta fuit a deo
 Gn. iiii. Multiplicabo erūnas tuas et
 oceptus tuos in dolore paries filios.
 In cui⁹ signūvocata ē eua. Cuius nois
 elemēta p̄rio ordie distiguūt̄ ad illi⁹
 salutatis vocabulū qd̄ ē aue: sub cui⁹
 maledictōis dispēdiō totū māsit gen⁹
 hūanū: donec illa veniret que nomen
 eue mutauit in aue. Et veterē testamē-
 ti tenebras in euāgelīūvertit et i lucez
 qn̄ ortū ē in tenebris lumē recti corde
 Aue igt grā plena. luce i. **B** Hoc
 enī salutiferū verbū aue non solū io-
 ciditate bōe significatōis replet. sed
 etiā misticē diuine essentie vnitatē et
 personarū trinitatē: nec nō 7 nostre sa-
 lutis felicitatē designat. Nā illd̄ voca-
 bulū aue in sua resonatōe vtvna dictō
 p̄nūtiat̄. 7 i sua p̄positōe ex trib⁹ i r̄is i
 tegrat̄ In sua significatōe salutē cir-
 iustibz int̄ptat̄. Prop̄t̄ p̄mū designant
 eēntie dinevmitatē. p̄pt̄ secūdū p̄sona-
 rū trinitatē. prop̄t̄ terciū nostre felici-
 ad salutē iportat. Primo ḡ i isto voca-

bulo aue tresvocales existūt: que sūt a
 u 7 e. et tres p̄sonas designāt. A apud
 omnes gentes p̄ma littera dī eo q̄ ip-
 sa nascētib⁹ vocē prior apiat scdm̄ pa-
 piā. Et ideo p̄ a. antiq̄ patris auctori-
 tas. Per u. vni⁹ v̄biveritas. p̄ e. etne e-
 manationis extremitas figurat̄. 7 iō
 in incarnatōis mīsterio vbi fuit i ma-
 ria toti⁹ trinitatis opatio quīs soli⁹ v̄-
 bi incarnatio nō debuit fieri anūtiatō
 nisi ista suaus saluatio aue in q̄ latet
 sūme t̄nitat̄ assilatio p̄cessi s̄z iō istd̄
 est v̄bū nō tetragramatio s̄z trigmatō
 sūme trinitat̄ vestigiū. et imago nō in
 effabile sed sūme effabile et iuge de-
 uotione a xpianis effādū iux̄ exhor-
 tationē ecclie sic dicētis. Verbū bonū
 et suaue p̄so. il. aue p̄ qd̄ xpī fit cō. vir-
 go mat̄ fi. Primo ḡ p̄ istā litterā q̄ est
 a. designat̄ p̄ma p̄fōa scdm̄ ordinez
 originis que ē pater **B** Vbi notā
 dū q̄ iste t̄mī⁹ pater dupl̄r accipit̄ in
 scriptura: essēntialit̄ 7 notionalit̄. Essē-
 ntialit̄ accipit̄ math. vi. Pater noster q̄
 es in celis. Quandoq̄ notionalit̄ vt Io-
 hānis. x. Ego 7 pat̄vnū sum⁹ Ita h̄ ele-
 mentū qn̄q̄ accipit̄ essēntialit̄ et p̄ qua-
 libet p̄fōa suppoit̄. Quandoq̄ notiona-
 lit̄ 7 soli patri defuit. Essēntialit̄ aut̄ et
 p̄ qualibz p̄sona videt̄ accipi a p̄pheta
 Iere. i. A a dñe de⁹ Per h̄ q̄ triplicat
 a. trinitatē significat p̄sonarū. Et p̄ hoc
 q̄ semel 7 singularit̄ subiūgit dñe de-
 us essētie idicatvmitatē. Vñ 7 de⁹ ipse
 se vocari a. Iohanni in apoc. r̄uelauit
 replicatōe triplici. ita dicēs. Ego sū al-
 pha et o: p̄ncipiū 7 finis dicit dñs de⁹.
 Apoc. i. Eadē auctoritatē pluries po-
 nit in eodē libro. i. c. xxi. 7 xx. ii. ad o-
 stēdēdū q̄ hocvocalulū alpha cuiuslibz
 p̄fōe ē cōc. Alpha enī grece a latine
 dicit̄. Sic ḡ qn̄q̄ essēntialit̄ accipit̄ et

de qualibet p̄fōa p̄dicat̄ Quadoq̄ no-
 tionalit̄ accipit̄ 7 soli p̄fōe patris
 deseruit et sic accipit̄. Ioh. xvi. Exiui
 a patre et veni in mundū. Et sic canit
 ecclesia A patre vni genitus ad nos ve-
 nit per virginē baptisma cruce conse-
 crans. Secūdo per hoc elemētū. u. q̄ ē
 secūda vocalis designat̄ vni⁹ v̄bi v̄itas
Vbi breuit̄ notādū q̄ istud elemē-
 tum u quadoq̄ ē vocalis: quadoq̄ con-
 sonans: quadoq̄ nota numeralis quī-
 q̄ designās. Vocalis dicit̄: q̄a p̄ se vo-
 cem efficit scdm̄ p̄sci. in maiori volu-
 mine. Cōsonās q̄a cū alio sonat. et cer-
 te isto mōverbū diuinū fuit quasi vo-
 calis ante incarnatōez: cōsonās i incar-
 natione: nota numeral̄ fuit in passiōe
 Dico ergo q̄ an̄ incarnatōne fuit qua-
 si vocalis quado videlicet non habuit
 nisi vnus nature diuine sonū. Iux̄ il-
 lud In principio erat verbū 7c. Ioh. i.
 Sed certeverbū in incarnatōe factum
 est cōsonās quasi cum alio sonans qn̄
 cū natura hūana cōicauit sonū et ydi-
 oma. Iux̄ illud Verbum caro factuz
 est 7c. Hoc autē factū est per hoc ver-
 bū aue. Et ideo u in hoc v̄bo manet cō-
 sonās et nonvocalis. Sed tandē factū
 ē istud u. id ē v̄bū nota numeralis in
 sua passione. S̄z cuius numeri nota⁹
 Certe quinarī. p̄pter quinq̄ vulnera
 de quib⁹ volo quinq̄ verba loqui. i. Co-
 rin. xiiii. Sic ḡ per hanc vocalē desiḡt̄
 vnusverbi veritas. Tercio per h̄ ele-
 mentum e. eterne emanatōis extrei-
 tas siḡt̄ videlicz sp̄s̄ctūs q̄ est vltima
 p̄fōa originalit̄ in emanando. sicut in
 hocvocalulo aue est vltima in sonādo
 Et videt̄ notādū q̄ i h̄ vocabulo 7 mi-
 stica dictōe aue i qua m̄ta plura sunt
 sacramēta q̄ elemēta Vñ primū ele-
 mētū stat per se: et alia duo ad inuicē

fillabicā ad exp̄mēdū manifeste mo-
 dū originis et emanatōis p̄fōarū. Nāz
 ga pater est a se et a nullo alio. Ideo p̄
 se fillabicat̄: et alie residue ad inuicēz
 fillabicat̄ specialit̄ p̄pter duo 7 in hoc
 cōtenuūt: q̄a vtrāq̄ est ab alia quīs vna
 abvno 7 altera a duob⁹. Et etiā sola e-
 intervocales p̄pe format̄ i gutture. nā
 a format̄ in pectore e in gutture i in
 faucib⁹. o in dētib⁹ u in labiis Et quia
 e format̄ i gutture bene illū designat
 de q̄ canit eccia. Tu rite misso propa-
 tris sermōe ditās guttura. Per guttur
 enim sp̄s̄ vital̄ emittit̄ et sic a patre
 per ecciaz petis. Emitte sp̄m̄ tuū et
 creabūt̄ et renouabis faciē terre. Sic
 ergo h̄ notabileverbū aue: q̄a vtvna di-
 ctio p̄nūtiat̄ diuine essentie notificat
 vnitatē. Et quia ex tribus litteris inte-
 grat̄ p̄sonarū significat trinitatē: q̄a
 salutē cuiuslibet int̄pretat̄ p̄destiatōis d̄
 notat pietatē **S**ecūdo tenebre corpales
 sūt causa horroī et stupefactōis. Isa.
 xxi. Tenebre stupefecerūt me. Et gn̄
 xv. Horror magn⁹ 7 tenebrosus inua-
 sit abrahā: eodē mō p̄ctā reddūt hoīez
 timidū 7 stupidū dictate p̄scia p̄pa se
 fore p̄mēdū a deo. Sicut ei i tenebr̄
 magis potētes sunt deones 7 audacio-
 res et latrones 7 huiusmōi. Ita super
 p̄ctōres pl⁹ p̄nt demones q̄ sup iustos.
 Vñ xp̄iitate crescēte p̄ orbē pro ma-
 iori parte illusiōes demonū cessaue-
 runt **T**ercio tenebre corporales sūt
 cālaguōī et desolatōis. Ois enī infir-
 mitas pl⁹ d̄ nocte q̄ de die affligit i fir-
 mū 7 magis patiūt̄ t̄n̄b̄ q̄ i luce. Vñ
 Thob. v. Quale mihi gaudiū erit qui
 in tenebris sedeo 7 lumē celi nō video
 Dixerunt enim quidā antiq̄ q̄ mediā
 te quadā luce celesti aīa itellectiua cor-
 porī copulatur 7 q̄ onnis sēs⁹ operat̄
 T. i.

quadam luce mediate. Et. Arif. iiii. de anima dicit qd intellectus agens est hitus velut lumē. Et aug. dicit i diuersis locis qd veritas non videtur nisi in quadam luce sui generis que omnia lucis nobilitate ostendit. Et ideo sicut in luce est vita hominis salus et solacium: ita in tenebris est desolatio et omnis languoris augmentum. Sicut autem gratia lux est. Ita absentia gratie tenebre sunt que homines in desperationis labore vel languore inducunt. De quali dicitur. ecci. v. Cuncti diebus vite sue comedet in tenebris et in curis multas et in eruna et in tristitia. Quarto tenebre corporales sunt causa torporis et dormitionis. Et eodem modo moraliter absentia gratie reddit potentias sensitivas victas et ligatas: ita que nihil homini possit homo ad vite eterne meritorie operari. i. Re. ii. Impii in tenebris conticescent: quia non in fortitudine sua roborabuntur viri. Hoc est dictum. Non sufficiunt naturalia hominis ad merendam vitam eternam sine luce gratie coagente.

CA. XVIII. LEC. CXCVI

Sancis autem tuis maxima erat lux et horum quodammodo audivit sed et figuram novit dicitur et quia ipsi non per eadem passi erant magnificabant te: et quia ante lesi erant: quia non ledebant gratias agebant tibi et ut esset differentia te deum petebant. Postquam actum est de tenebris quibus afflicti fuerunt egyptii. In isto capitulo agitur de beneficio lucis que confortati sunt hebrei. Et circa hoc duo facit. Primo commemorat beneficium lucis collatum hebreis in egypto. Secundo beneficium lucis collatum eisdem in deserto. Secunda pars ibi. Propter quod ignis ardentem etc. Circa primum notatur quomodo lucis beneficio deprecabantur. Secundo quomodo propter hoc deo devote regratiabantur. Secunda pars ibi. Et quia non ipsi. Circa primum primo

notatur apud hebreos lucis presentia cum dicitur Sanctus autem tuis maxima erat lux. Secundo apud egyptios lucis careria: que impeditur visum. Licet non auditum. Et ideo dicit. Et eorum quodammodo vocem scilicet hebreorum egyptii audiebant sed figuram corporalem non videbant presentem desitit tenebrarum: que omnimodum lucem impediunt. Exiites enim in tenebris omnibus presentem existetes in lumine videre. Ex quo argui potest quod lux multiplicat species suam per medium tenebrarum: que species non est sicut lux sed intentio lucis: sicut species coloris non est color sed intentio coloris. Nisi enim talis multiplicatio species ponatur infinite difficultates presentie insolubiles apperunt. Sed ad istos egyptios non potuit lux attingere in qua erant filii israel: nec potuit se multiplicare propter aeris vel vaporis densitatem. Consequenter sequitur gratiarum actio ubi narrat duo videlicet quod tunc temporis filii israel duo fecerunt. Nam regratiabantur et deprecabantur. Regratiabantur autem per duobus: videlicet per sui impunitatem et liberationem ab hostium potestate. Quatum ad primum dicit sic. Et quia non ipsi hebrei per eadem passi sunt cum egyptiis magnificabant te. Exo. xv. Ceterum domino gloriose enim magnificatur. Quatum ad liberationem ab hostium potestate subdit. Et qui ante lesi erant sub seruitio pharaonis. Exo. i. Quia non ledebantur a plagis istis gratias agebant tibi. et sequitur eorum deprecatio. Fuit autem eorum deprecatio quod esset dominus in illos et egyptios: id est non sic tractaretur sicut egyptii nec sic tractari mererentur. et hoc est quod dicit. Et ut esset dominus in te deum petebatur gratias agebant. Circa gratiarum actionem notanda sunt tria. Primum qualiter deo gratiarum actio est reddenda. Secundo de qua materia est sumenda. Tercio qualiter gratiarum actio est exemplanda. Circa primum est sciendum quod gratiarum vel gratias agere deo est actus in-

CA. XVIII

tu comendabilis. utpote quia est bonorum operatio. perceptorum augmentatio: divinitatis presentatio et nostre necessitatis demonstratio. Primo gratias deo regratiari est propria operatio beatorum que ad nihil aliud vacat nisi ad deum laudandum. et ei de collatis beneficiis regratiandum. Et ideo illud artificium bonum est addiscere de quo in perpetuum oportet nos vivere: que enim ad curiam regis debet transire tepestitiue presentationes curie debet addiscere. Eodem modo nos convenit in presentia gratiarum actionem addiscere ut sciamus qualiter nos in patria debeamus habere. Quia Isa. li. dicitur. Gaudium et leticia inveniuntur in ea gratiarum actio et vox laudabilis. Secundo gratiarum actio devota est bonorum a deo receptorum augmentatio. Nam sic deum maxime provocamus ad dandum maiora si de presentibus gratias referamus. Vnde Bern. Ad locum unde exeunt flumina gratiarum revertuntur ut iterum fluant. Agricola nimis illam terram diligentius colit et seminat: que fructum reddit uberius. et quanto terra est fecundior tanto meliori semine seminat. Moraliter homo est quasi ager dei. i. Corint. iii. Dei agricultura estis. Ipse enim est sicut agricola Io. xv. Propter me agricultor est. quanto gratias maiores fructum per gratiarum actionem presentia repedit tanto ei libentius dona sua tribuit. Et ideo optimus modus impetrandi est gratias agere de acceptis. et per oppositum que non agunt gratias de receptis merentur puniri et puniam iam habent. Testatur apostolus ad Ro. i. de philosophis que cum cognovissent deum non tamen sicut deum glorificaverunt aut gratias egerunt: sed evanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est insipientibus eorum. Vbi dicit aug. Quod deus dedit gratis: tollit ingratis. Exemplum enim habemus de ezechia Isa. xxxviii. que prout fuit

LEC. CXCVI

propter ingratitude. Cum enim dedisset ei dominus triumphum incredibilem et percussit eum octoginta quatuor milia in castris senacherib et secundum Iosephum hostias eius prope imolasset non tamen digne gratias egit nec canticum ide cantavit sicut patres illo tempore consueverunt. Tercio gratiarum actio est quodammodo divine maiestatis presentatio. In hoc enim quod deo de suis beneficiis regi amur eum dominum nostrum et capitaneum presentiamur. In cuius figure adeps in sacrificio soli deo offerri debuit. Levit. iii. Ovis adeps domini est iure perpetuo. Vnde christus volens de quatuor panibus festum facere quod non fuit festum humanum sed divinum gratias agens fregit et dedit discipulis suis ut apponeret turbe. mar. viii. Quarto gratiarum actio est nostre necessitatis demonstratio. Qui enim regratiatur suam necessitatem presentatur. Et hec est ratio moralis quare decem istute fuerit et deo specialiter dedicate. Est enim decem limes et perfectio numerorum: et ideo dum nobis novem retinemus et deo decimum dandum imperfectionem nobis inesse fatemur. et omnem perfectionem soli deo attribui. Eodem modo dum deo gratias agimus de receptis presentiamur quod nihil nisi de eius munere possidemus. Secundo notandum quod materiam regratiandi sumere debemus ex divinis beneficiis que sunt potissime sex: videlicet creatiois. redemptionis. expectationis. iustificationis. conservationis et premiationis. De ope creationis bern. in quodam sermone dicit sic. Considera deum in beneficio creationis que creavit te sine modo suo presentia ait. Bonorum meorum non indiges. sine merito tuo quia nihil ante premeruit qui penitus nihil fuit. Cogita qualiter te fecit secundum corpus egregiam creaturam. sed aiaz magis egregiam utpote

te imagini creatoris ifignē. rōis p̄tici pē b̄titudinis ſempit̄ne capacē. Cōfideraz d̄n̄atōis p̄tātē Terror ei homis ſup cūcta aiantia in minimo diſcerni tur. Cōfidera ḡ largitatē admīſtratōez quāta tibi largit̄ ē ad ſuſtētatōez: quāta ad eruditionē: quāta ad p̄ſolatiōez: quāta ad correptōez: quāta ad delectationē. Sc̄do deo gratias agam̄ de ope redēptiōis Bern. in q̄dā alio ſmōe. O bone ieſu qd tibi mortu. Nos debui- muſ tu ſolu: nos peccauim̄: tu lu- is. O pietas op̄ ſine exēplo gr̄a ſi me- rito caritas ſine mō. ¶ Tercio de bene- ficio expectatōis quo nos peccātes ex- pectat gr̄a: actōis mat̄ia ſumi debet quotiēs p̄ctōr p̄meruit q̄ ei t̄p̄us p̄nie auferret. Et ſtat q̄tiēs mortalit̄ pecca- uit idign̄ eſt vita et̄na ſtatit̄ ſic eſt in- grat̄ auctoritate. Frequent̄ at̄ habet p̄ctōr p̄ſiderare quotiēs in ſtatu dāna- tionis exiſtēs in piculo mortis ſuit v̄l ab ifirmitate it̄ri ſeca. v̄l ab aduerſita- te extriſeca. Eſt ei b̄n̄ficiū ſi q̄s addic- t̄ ſuſpēdio et̄ ſiue iā applicato ad collū vel ſi vinculat̄ mēbrū extēdit mutila- tori: ſi tūc talis ab aliquo libaret̄: ma- ximū b̄n̄ficiū eē diſcōſcere. Quo ḡ tūc p̄ctōr diuertiffet ſi tūc liberat̄ nō fuiſſet niſi ad ifernū p̄ ſemp̄. Huī ḡ li- beratōis b̄n̄ficiū ſempit̄nū vindicat amorē hūanū Caſſiodor̄ de ope vario rū dicit ſic Elephātē igemo hoīs poſſe capi. Cū ei ſe arbori ſemiſuccaſe appo- diauerit ⁊ arbore fracta ceciderit per ſe reſurgere neq̄: ſ; hūano ſolatio: cu- ius parte iacuit belua ſuis ḡſſib̄ re- ſtututa: mēor eſt b̄n̄ficiū ſui. In mḡm quippe recipit quez ſibi b̄n̄ficiū fuiſſe agnoſcit: ad ip̄i arbitriū mouet ḡſ- ſus: ip̄i volūtate abos capit iuicē ma-

nus pmuſcidā tēditz a mḡo p̄ futura gr̄a tantū accipit: q̄a ſe ip̄i cura viuē poſſe itelligit. Si ḡ beſtia rōez nō ha- bēs tanta liberatori gr̄as agit q̄ lapſū ad ḡſſum reducit longe magis ho- mo gr̄as iſſerre tenet̄ illi q̄ pluries la- pſum de iferni voragine pluries libe- raui. ¶ Quarto de b̄n̄ificio cōſerua- tionis tā i eſſe nature q̄ in eſſe gratie grates referēde ſūt. Vnd e Auḡ. de ſancta v̄ginitate. Oia p̄ctā ſic habēda ſunt tanq̄ dimittant̄ a q̄b̄ deꝝ cuſtodit ne cōmittant̄. Et iſra q̄ſq̄ ab iūio pu- dicus permāet ab illo regit̄ ⁊ q̄ſq̄ ab ipudico pudic̄ ſc̄s eſt ab illo corrigi- tur ⁊ q̄ſq̄ in finē ipudic̄ eſt ab illo de- ſeritur: occulto q̄dē iudicio ſed nō ini- quo. Et ideo ſignant̄ dicitur hic in l̄ra Quia nō ledebātur gr̄as agebāt. Nā ſc̄iri nō ſoiū de ſibi dimiſſis gratias agūt deo. ſed ⁊ de his a q̄b̄ ſūt per ſuū adiutoriū p̄ſeruati. Vltia mat̄ia gr̄a- rū actōis eſt cōſideratio p̄miatōis: q̄a deꝝ talia p̄parauit electis que i cor ho- miſa ſc̄dere nequeūt ip̄i. ¶ Tercō notādū quō vel q̄liē gr̄a: actio eſt ex- plēda. a ¶ Debet ei h̄re quatuor cō- ditiones ſi debito mō debet expleri. Prio debet h̄re magnitudinē Sc̄do af- ſiduitatē. Tercio vniuerſalitātē. Et q̄r- to hilaritatē. Prio ḡ debet h̄re magni- tudinē: et rō eſt q̄a homo pl̄ accepit a deo q̄ aliq̄ creatura: et ideo decet euꝝ magis magnifice gr̄as agere. Nā lu- cis eſt talis nature q̄ vbi plures radii ad aliq̄ ſolidū dirigūt ibi maior eſt reflectio et maior ſplēdoris mlti- plicatio. Vnd iuxta terrā eſt maior calor q̄ in medio interſticio aeris p̄pter ma- iorē et dēſiorem radiorū ſolarū mlti- tudinē. Sic moralit̄ eſſe debet quo nā

CA. XVIII

q̄ homies plures diuinoꝝ b̄n̄ficiorū radios recipiūt: eo per gratiarū actio- nes plures radios i deū reflectere con- uenit. ii. Mach. i. De magnis piculis a deo liberati magnifice gratias agi- ipi. Sc̄do debet habere aſſiduitatē. p̄. Theſſ. ii. Gratias agi deo ſi i termiſ- ſione. Hec eſt rō q̄re omnes horas cō- nicas p̄ deo gratias termiam̄. In ſig- nū q̄ oia opa noſtra i eius debēt gra- tiarū actione termiari. Tercio d̄z ha- bere vniuerſalitātē vt pro oib̄ nō ſolu p̄ placētib̄ ⁊ p̄ſpis. ſ; etiā p̄ aduerſ do- gr̄as reddamus. Ephe. v. Gr̄as deo a- gentes ſp̄ p̄ oib̄. Añ. ii. politicorū pro- pe finē dicit. q̄ plato inter leges ſuas ordinauit q̄ cives ſe exercitaret̄ p̄vſū ⁊ ſtudiūt fierēt ambidextri vt vtraq̄ manus fieret vtilis ad bellādum. Iſto mō moralit̄ nos exercitare debemus vt ambidextri ſiam̄ vt videlz nō ſolu tēpore proſperitatis: ſed etiā aduerſi- tatis contra fortunam pugnare ⁊ deo ſemper regratiari ſciam̄. Dicit autēz galiennus q̄ mulier vtraq̄ dextras ha- bens nō ſit: vir nanq̄ q̄nq̄ vtitur vtra- q̄ p̄ dextra: mulier n̄. Ita moralit̄ eſſe m̄iativtraq̄ fortunā equanimē ſuſti- nere nō p̄nt ſed tantū proſperitate ſci- unt vt i. Per oppoſitū viri ſc̄i omi for- tuna benev̄tū ad honorē dei et victo- riā. Talis fuit ap̄lus q̄ dicebat. ii. Cori. ii. Deo autē gratias q̄ ſemp̄ triūphat nos i xp̄o ieſu. Quarto debz hilarita- tē ſiue iocūditatē vt fiat n̄ ex triſticia v̄l neceſſitate Soli de mirabilib̄ mū- di dicit q̄ in aleſa regiōe ē fōs quiet̄ q̄ ſcaturit ſp̄ et infra riuos ſuos manēs niſi ad cātū ſiue ad citharā vel tibiā. ¶ Statim vero ad ſonitū melodie int̄tē ſcit et alueū ſuū excedit. Fōs oīs boni- tatis deus eſt hic ad letā gratiarū acti-

LEC. CXC VII

onem ſtatim exuberat et b̄n̄ficia ma- iora impēdit: et ſubtrahit ei q̄ gratia- rū actiones letē nō repēdit. In cuiꝝ ſig- nura d̄i Nee. xii q̄ iudei puocauerūt le- uitas vt dedicationē facerēt muri hie- ruſalē i leticia gratiarū actiōe et cym- balis ⁊ cātico: ſic ergo gratias agebāt in cantico. ¶ LEC. CXC VII.

¶ Propter qd̄ ignis ardentē colū- nā habuerunt ducē ignote vie et ſolē ſine leſura boni hoſpiti preſtitu- ſti. Digni quidē illi erāt carere luce et pati carcerē tenebrarū q̄ in cluſos cu- ſtodiebant filios ſc̄tos tuos p̄ quos i- cipiebat corruptū legis lumē ſc̄to da- ri. ¶ Poſtq̄ tactū eſt de beneficio luīs collato hebreis i egipto q̄n egiptū te- nebrarū nubilo triduo tenebantur In iſta parte agit de alio luminis b̄n̄- ficio collato filiis iſrael in deſerto. Et circa hoc duo facit. Prio recitat̄ bene- ficium luīs collatū filiis iſrael in deſ- to. Secundo oſtenditur per oppoſitū q̄ digni fuerūt egiptū puniri et affli- gi tenebrarū ſupplicio. Secunda pars ibi. Digni quidem erant. Conceſſum autem fuit filiis iſrael beneficiū lucis dum per deſertum tranſirent per mo- dum illū q̄ nocte et die lux eis ſerui- uit ducendo eos perviam ignotā: no- cte apparuit columna ignis et i die co- lūna nubis. Vnd e exo. xiiii. Nunq̄ eiſ deſuit colūna nubis per diem: neq̄ de- fecit eis colūna ignis per noctē vt dux eſſet itineris vtroq̄ tempore. Et hoc ē qd̄ dicit Propter quod quia filii iſrael tibi gratias agebant et de nocte pete- bant adiutoriū tuum et habuerunt ar- detē colūnam ignis duceꝝ ignote vie per noctem videlicet et in die cum ſuf- ficenti luce ſolis habuerūt colūnā nub̄ ne lederent̄ eſtu ſolis. et hoc eſt quod

dicit. Et solē sine lesura boni hospitii
pstitisti. i. tranquille ptectionis. inēpositio
enim nubis tpabat solis ardorē: vt ef-
set ill' refrigeriū qd alias fuisset eis in-
cēdiū. Et pot' esse qvapor eleuat' vno
tpe nubes fieret. et alio tpe igniebat'
et fieret colūna ignis. Moralit' scdm
Greg. In nocte aduersitatis oñdit de
us electis suis ignē cōsolatōis ⁊ i die p
spitatis nubē sustinē obscure aduerfi-
tatis monet q' in eis sibi p'cauere du-
pliciter. Primo ne aduersitas frangat
Secdo ne pspitas dissoluat Cōsequēnt' oñ-
dit q' iuste egiptiū p'babat' bñficio lu-
mis i egipto. et dicit sic. Digni quidē
illi. id est egiptiū erāt carere luce exte-
riori: q' carebant luce iteriori gratie
⁊ pati carcerē tenebrarū q' inclusos cu-
stodiebat' filios scōs tuos israelitas nō
pmittētes abire. sicut mādauit domi-
n' p moysē: p quos incipiebat incor-
ruptū legis lumē. i. lex incorrupta et
illuminās scō dari: q' ipsi filii israel
ppter miracula que uiderāt in egipto
preparabant se ad legē suscipiendā. id
est ad eūdū in desertū ubi legē accep-
turi erāt. Circa illā clausulā Ardētem
colūnā habuerūt ducē. **A** Notan-
dū q' status boni plati describitur pe-
nes quatuor p'ditōes i his v'bis. Debet
enim bonus prelatus habere zelū fer-
uoris et sc'tē correptōis: statū uigoris ⁊
supportationis: locū amoris et cōica-
tionis: motū p'cessoris et informatio-
nis. Primo ergo plat' debet habere ze-
lū feruoris et sc'tē correptōis vt sit ar-
dēs p i' dustrā: nō tepid' p ignauā nec
fumigās p inanē gloriā: non extinct' p
infamiā. Ardētem iquit colūnā. In
cui' figurā dicit' de helia. Eccī. xlviii.
Surrexit helias quasi ignis et verbu;

illius quasi facula ardebat. Est ergo p
latus quasi ignis ardēs p sincerū zelus
sed isti igni qnq' adiungit' sulphur et
qnq' tus. qn enim tus admisce' igni
tota dō' suauitate redolet: qn vero sul-
phuri adiungitur ignis uehement' ac-
cēditur sed tota dō' fetore replet'. ⁊ is-
to mō ē de plato nōnūq'. Contingit ei
quādoq' q' prelatus collaterales et cō-
siliarios sibi assumit et p'fos sulphu-
reas incēdētes p maliciā ⁊ fetētes per
ifamiā et qn sic ē dom' replet' abhoiā
tōe et fetore et tribulatiōe. Apoc. xxi
Pars illorū i stāgno ardente igne ⁊ sul-
phure. Isa. xxxiiii. Cōuertētur torren-
tes eius in picem et humus eius i sul-
phur et erit terra eius in picem ardē-
tem die ac nocte. Quādoq' enim fit
q' prelatus collaterales et cōsiliarios
sibi facit de sc'tis personis et deuotis ⁊
fame honeste et tūc nulli dubium qn
domus tota repletur dulcedine dile-
ctionis et suauitate pacis que per tus
figurant'. Et v'ificat' de tali plato illā
Eccī. i. Quasi ignis effulgēs et tus ar-
dēs in igne. **H**ic ei ē notādū qual' cō-
ditōis debz eē plat' a q' d'z p'p's cōsiliū
petere qd pulchre et eloqnt' describit
ambro. de officiis li. ii. Aduertēdū in-
quit q' i acquirēdis p'silis plurimū va-
let vite p'bitas: v'itutū p'rogatiua: beni-
uolētie vsus: facilitatis gratia. Quis
enim in ceno fōtem reqrat? Quis de
aqua turbida potum petat? Itaq' vbi ē
luxuria ibi est intemperātia. vbi vicio-
rū cōfusio quis inde sibi aliquid hauri-
endū existimet? Quis vtilē iudic' cāe
aliene: que videt inutilem vite sue q-
mō eum potero iudicare consilio sup-
iorem: quem video moribus inferio-
rem. Supra me debet esse cui me cō-

mittere paro. an eū putabo idoneū q
mibi det cōsiliū q non dat sibi: ⁊ mibi
eū vacare credā qui sibi nōvacat: cui'
animā voluptates occupāt. Libido de-
uincit auaricia submergit cupiditas p-
turbat. hec ambro. Secūdo prelat' de-
bet habere statū uigoris et supportati-
onis vt sit colūna fortis supportās re-
giminis sui on'. Vñ plato Ieremie. i
dicit'. Dedi te hodie in ciuitatē muni-
tā et colūnā ferreā q'diu enim colum-
na est recta bñ supportat omus suppoi-
tū: sed q' cito incipit curuari statim to-
ta fabrica cadit. Ita ē moraliter q'diu
seruat prelatus rectitudinē et iusticiā
sequens iura et bonā cōsciētā: meri-
torie supportat et exeqr' cām suā. quā
dovero declinat ad latus ppter affecti-
ones vel offensā nō repmēdo defecti-
uos et fouēdo bonos: tunc tota fabri-
ca cadit. Iudicū. xvi legi' q' sāson con-
cutiēdo duas colūnas qb' tota dom'
imitebat': domū p'strauit et oēs q' i ea
erāt occidit. Isto mō ē de diabolo. Af-
fectat ei aliq'n v'nā cōgregationē deuo-
tam subuere et eos occidere: hoc ē
eis caritatē que ē vita spiritual' aufer-
re Et vt illud fiat breuiorē viā nō ha-
bet nisi colūnas illius cōgregationis cō-
cutere et allidere p turbationes et cō-
motiones. Iob ix. Qui terrā p'mouet
de loco suo et colūne eius cōcutiētur.
Legim' enim in historia scolastica s'c-
gen'. Qd cham fili' noe septē artes li-
berales in quatuordecī colūnis descri-
psit. quarum septē erāt eree: et septē
latericie vt cōtra diluuiū ignis et aq' i
perpetuū permanerēt. In figurā q' i
prelatis qui colūne dicūt': sufficiēs sci-
entia debet eē ⁊ nō ignorātia. Et ideo
sapia dicit' excidisse colūnas septē. p-

uer. ix. Quia nisi prelati ecclesie sciē-
tia et sapiētia fuerit informati fabri-
ca ecclesie cito rueret. Tercio prelat'
debet habere locū amoris ⁊ cōicatōis
vt per beniuolētiā et bonam affecti-
onē subditos habeat ⁊ a subdit' habe-
atur. et hoc notatur cū dicit'. Habuerūt
Debet enim prelatus haberi ab omi-
bus et non a quibusdam tantū et a q-
busdam non: sed omnibus et singulis
debet esse cōmunis. Vnde in laudez
Traiani cesaris dicitur q' cum argue-
rent eum amici sui de nimia cōmuni-
tate et q' ad simplices nimis esset affa-
bilis vltra id quod etiam imperialem
dignitatem deceret. Respondit talem
se uelle esse imperatorē priuatis: qua-
les sibi esse imperatores priuatus op-
tasset. Sicut dicit Eutropius Romane
historie libro octauo. Et sic etiam Iu-
lius cesar amorem suorum militum
meruit: quia eos non milites sed com-
militones appellauit. Sicut de eo nar-
rat Suetonius libro. primo. Et vegeti-
us. de re militari. li. iiii. ca. primo docz
q' in exercitu bene ordinato debēt ef-
se tres duces. Primus secundus ⁊ ter-
cius. Primus autem qui precipuam
sustinet potestatem debet esse in par-
te dextera et inter equites et pedites
vt et consilio regere tam equites q' pe-
dites et auctoritate ad pugnam possit
hortari. **B** Moraliter sic plat' p'lo-
na cōmunis debz esse: vt et maiorib'
et minoribus suā beniuolentiā oñdat
nō semp cū eqtib' p'priū reqrat hono-
rem nec sepe cū peditib' subiectus ni-
mie negligētie torpore sordescat Sic
ei chris' in familia sua hoc est inter a-
postolos se habebat. Nā aliquādo ex-
hibebat se vt superior. Io. xiii. Vos vo-
T. iiii

catis me magister et dñe. et bñ dicitis
Sū eteni. Aliqñ se habebat vt inferior
Lu. xxi. Ego aut in medio vestrū sū
sicut q misstrat. Aliqñ vt equalis. Ioh.
xv. Iam nō dicā vos seruos s; amicos
meos. Amicicia enī eq̄litate requirit
viii. ethi. Eodē mō plat⁹ inē subditos
aliqñ debet eē maior aliqñ minor ali
qñ equalis. Maior quātū ad corrigē
dum iniq̄tate. Ad Titū. ii. Argue cur
oi iperio Minor quātū ad humilitatē
repñtatoēs. p. ad Thess. ii. Facti sum⁹
puuli in medio vestrū. Equalis quātū
ad amicabile opationē vel cōueratio
nē. Eccī. xxxii. Rectorē te posuerūt no
li extolli: sed esto in illis quasi vn⁹ ex
illis. Ista tria tāgit btūs Aug. in regu
la vel speculo clericorū. Hōre corā vo
bis platus sit vobis. Ecce reuerētia au
toritatis: timore corā deo substrat⁹ sit
pedib⁹ vestris: ecce repñtatio hūilitatē
ergo oēs semeti p̄z bonorū operū se p̄
beat exēplū amicitatē. ecce cōuer
satio eq̄litate scd; Aris. xiii. de aiali
bus. Cor est cōe p̄ncipiū a quo oia mē
bravitā et virtutē recipiūt. Declinat tñ
magis ad sinistrā partē q̄ ad dexterā
quātū ad suū sitū. Isto mō moralit̄ pla
tus ē cor in corpe xp̄i mystico a q̄ oēs
subditi recipe debēt virtutē et solatōē
et influētiā sui mot⁹. Debet tñ ad ifirmi
ores cōpatiēdo fauorabilit̄ declinare
Vñ in libro de pōderib⁹ ppositōe quā
ta dicit sic. Si brachia libre fuerit ine
qualia equalib⁹ appēsis ex pte lōgiori
mot⁹ fiet. Moralit̄ libra est plat⁹ q̄ scā
suorū subditorū. scd; regulas iusticie li
brare tenet. Isa. xl. Librauit in pon
dere mōtes et colles in statera. Aliqñ
ergo cōtingit q̄ ista libra habet longā
et magnā affectionē p̄uatā et p̄talē ad

vnā psonā Et breuē et puā ad aliā: cer
te tūc brachia libre sūt inequalia et sta
tera necessario est dolosa. Nā illa pso
na que iacet in brachio longiori ma
ioris affectōis lic; sit equalis alteri in
rei veritate vel forte min⁹ bon⁹ p̄pōde
rabit alteri iacētī in brachio breuiori
Et iō nō sic formalit̄ iudicat de isto p̄
latus su⁹ sicut talis est in rei veritate:
s; oportet supponere q̄ plat⁹ sit statera
iusta et nō de nūero eorū de qb⁹ p̄s.
Medaces filii hoīz in stateris vt deci
piāt: s; debet haberi plat⁹ a subditatē
p̄sona cōis a qua qlibet p̄simili mō cō
soa tionē: eruditionē: istructionē: ex
emplū habere possit vt merito subditi
dicāt ei illd Thob. x. Oia in te vno ha
bentes te nō debuim⁹ dimittere ire a
nobis. ¶ Quarto debet plat⁹ habere
motū p̄cessoris et iformatōis. Et h̄ nota
tā cū dicit. Ducē Vñ ad boni ducis
strēnuitatē nō sufficit bñ mouere: p̄ci
pere: et corripere: et solis smōib⁹ or
dinare: s; necesse est eū strēnue se h̄re
et virtuose p̄ loco et tpe militare: et qd
p̄cipit aliis exercere aliquoties factis
suis debet implere. p. Macha. ii. Ies⁹ na
ue impleuit verbū fciis est dux in ecclia
Talis dux fuit Iul⁹ cesar q̄ nūq̄ dixit
militibus suis Ite: sed semp venite Et
subiunxit causā. Labor inqt p̄cipat⁹
cū duce videf militib⁹ esse miōr. sicut
de eo scribit Iohēs. galēsis. Talis fuit
dux. Abimelech q̄ p̄cides arboris ra
mum ipositūq; ferens humeris soci
is suis dixit. Quod me videritis face
re cito facite Ergo certatim ramos de
arboribus p̄cidentes sequebant̄ ducem
Iudicum nono. Ergo ardētē colum
nam et cetera.

LECTIO. CXC VIII.

CA. XVIII.

LEC. CXC VIII.

Dum cogitarēt iustorū occidere
infantes et vno exposito filio et
liberato in traductionē illorū m̄stitu
dinē filiorū abstulisti: parit illos i aq̄
p̄didisti valida. Illa aut nox cognita ē
ante a patrib⁹ n̄ris vt vere sciētes Q in
b⁹ iuramētis crediderūt aie getiores
essent. Suscepta est aut a pplo tuo sa
nitas iustorū et iustorū extm̄tiatio. Si
cut enim eiecisti aduersarios n̄ros sic
nos puocās magnificasti. ¶ P̄ q̄ actū
est diffusio de nona plaga illata egipti
is per tenebrosi aeris obscuritatē. In
ista pte icipit agere de decia plaga illa
ta eis dē per p̄mogenitorū extm̄tiatōē
Et circa hoc duo facit. Nā p̄mo agit d
morte mirabili p̄mogenitorū in egi
pto. Scdo de submersiōe totali et rōna
bili egiptiorū in mari rubro. scda ps
ibi. ca. vltimo. Impiis aut. ¶ Circa p̄
mū duo facit. P̄mo agit de pena mor
tis que iflicta fuit egiptiis per diuinā
ai aduersiōē. Secudo de quadā pena
mortis indicta hebreis p̄pter eorū re
belliōē ibi. Tetigit aut et tūc. Circa p̄
mū duo facit. Nā p̄mo agit de illi⁹ ex
terminatiōis qualitate. Scdo de eiusdē
quātitate ibi. Simili aut pena. ¶ Cir
ca p̄mū quatuor fiūt. Nā p̄mo ondif
q̄ ista extm̄tiatio p̄mogenitorū fuit
egiptiis iuste illata Scdo q̄ fuit hebre
is iuste p̄us p̄phetata. Tercio q̄ fuit a
iustus laudabilit̄ acceptata. Et quarto
ondif qliter diuersimode se habuerūt
egipti et hebrei cū pena fuisset illata
Scda ps ibi. Illa enī nox est. t̄cia ibi.
Suscepta est. quarta in lectōe sequēti.
Abkōserc. Legēda est ḡ lra sic. Cum
cogitarēt egipti iustorū id ē iudeorū
occidere ifates. sicut ad lōgū habetur
Exo. p. Vno exposito filio id ē Moy

se p̄iecto in aqua in fiscellā et liberato
a morte per filiā Pharaonis et sororē
matris moyi cōsiderantē euentū rei
Exodi. ii. In traductionē illorū id ē vt
traduceret filios isrl de egipto. Multi
tudine filiorū abstulisti. i. p̄mogenita
egiptiorū occidisti Exo. xii. et parit il
los id est egiptios p̄didisti in aq̄ vali
da in mari rubro. Exo. xiiii. quasi di
ceret. Nō solū filios egiptiorū occidi
sti. S; etiā patres eorū occidisti. Moy
se liberato. Cōsequenter dicit quō hec
nox fuit hebreis p̄phetata. Hec at nox
qua p̄mogenita egiptiorū p̄cussisti nō
subitanea fuit et iprouisa: imo de hec
aī r̄uelauerat Abrahā: Isaac: et Iacob
dicēs eis q̄ in manu forti et ablaturus
esset filios isrl de egipto. Vñ Genes.
xv. scito p̄nosces dixit dñs ad abrahā
pegrinū futurū semē tuū in t̄ra non
sua et subiciēt oēs fuituti et affligent
quadringētis ānis. Verūtū gentē cui
feruntur sūt ego iudicabo et post hec
egredient̄. Dicit ergo Illa nox q̄ mor
tua sūt p̄mogenita egiptiorū cognita
ē a patrib⁹ n̄ris sc; deo eis reuelate vt
vere sciētes qbus iuramētis id est fir
mis p̄missiōib⁹ crediderūt aie quietio
res essent id est magis patientes. Nam
certitudo de liberatōe futura facit ho
minē magis patientē in iuria siue in
iuriis. suscepta est a pplo tuo sanitas
qdē iustorū. i. debita iustis. In iustorū
aut extm̄tiatio q̄si diceret. Vtrūq;
istorū sc; iustorū sanitas et iustorum
extm̄tiatio factū est ad vtilitatē ppli
tui. Nā sicut eiecisti aduersarios no
stros. i. egiptios: sic nos puocās magni
ficasti id ē te dñe magnificare fecisti.
Vno filio exposito. i. libato. extra de
ifāub⁹ et lāquidis expositis. Si a patre

De expositōe taliū sic det̄minat iura. Si a patre suo sciēte: aut ratū habēte de negato pietatis officio infās expositus extiterit hoc ipso a ptate p̄ris est liberat⁹. Nā in hoc casu in īgenuitatē libert⁹. et serū in libertatē eripit⁹. Idē de languidīs cuiuscūq; fuerint etatis. Moralit̄ mūd⁹ iste filios suos tractat diuersimōe q̄sdā sibi applicat ⁊ pficit. quosdā abdicat ⁊ exponit. Applicat sibi diuites ⁊ abdicat sibi paupes sic egriptus filios egiptiorū saluauit. et filios isrl̄ submersit tñ de isto nocumēto puenit vnū lucrū. Nā diuites remanēt in tutela mūdī sp̄ subiecti ipsi⁹ ptati: s; certe paupes eximunt⁹ a mūdī huius ptate: eo ipso q̄ a mūdī huius amicitia deserūt. Et sicut quē impi⁹ ⁊ crudel pater naturalis exponit: pius et generosus hō intdū adoptat ita quē mūd⁹ exponit de⁹ adoptat ⁊ a fuitute mūdī liberat. Ro. viii. Nō enī accepistis sp̄m seruitutis itez in timore. sed accepistis sp̄m adoptiōis filiorū dei in q̄ clamam⁹ Abba p̄r. **A** Circa illā clausulā. Sciētes q̄b⁹ iuramētis crediderūt Notādū q̄ bona credulitas siue fides q̄tuor ipetrat fore appetēda. Procurat enī fides bñ credēti pctōry remissionē demoniorū cōfusione: optatorū cōsecutionē: et electorū bñdictōez. Primo enī fides cōfert credēti pctōrū remissionē Act. x. de xp̄o dī. Huic ōs pphē testimoniū phibēt remissionē pctōrum accipe per nomē ei⁹ ōes: q̄ credūt i eū. Exēplū Ione. iiii. Crediderūt viri m̄nūte in dño ⁊ pdicauerūt ieiuniū Docet Arist. in p̄mo rethorice in p̄ncipio q̄ tria sūt q̄ faciūt dictū alicui⁹ credibile q̄uis demōstratiue loquat⁹ v; prudentia: virtus: et beniuolētia. Cui⁹ causa ē

secūdū eū: quia ppter opposita istorū discredim⁹ alicui nō demōstratiue loquenti videlicet. Aut propter imprudentiā quia reputam⁹ eū ignarū: aut ppter maliciā: quia q̄uis vey: sciat nō tñ est amic⁹ veritatis ⁊ iusticie: aut ppter defectū beniuolētie. quia in casu licet sit prudēs et vtuosus nō tñ reputam⁹ eū ita beniuolū q̄ velit nobis cōsulere qd nobis expediēs iudicat. S; qñ ista tria cōcurrūt in cōsiliario s; q̄ reputamus eū prudētē: vtuosū ⁊ nobis beniuolū. tñ absq; dubio credim⁹ dictū eius: q̄uis ea nequaq; demōstret. Sic d xp̄o loq̄mur q̄ venit in mūdū p̄uadē et pdicare: nō dicta sua scientifice demōstrare. et ideo doctrina sua: nō sciētia sed fides noiā. Sūt tñ dicta sua nihilomin⁹ credibilia ppter tres rōes pdictas. Tū q̄a in eoviguit prudētia: cū esset sapiā dei patris: tū q̄a in eo fuit v; q̄a oīa bñ fecit. Marc. vii. tū q̄a in eo fuit beniuolētia ad nos: q̄a dilexit nos et lauit nos a pctis nr̄is in sāguie suo Apoc. p̄. Et ideo signatē dicit ps. Testimonia tua credibilia scā sūt nimis. Secūdo opaf fides demoniorū cōfusione. Marci vltimo. Signa eos qui in me crediderūt sequētur. In noiē meo demonia eiiciēt. Et ideo fides dicitur scutū spūale in quo demoniavincim⁹ Ephe. vi. In oibus sumētes scutū fidei i quo possitis oīa tela nequissimi ignea extinguere. Dicit Pap. et habetur i expositiōe sup Iuuenalē Satira. ii. q̄ Numa p̄pilio sacrificatē cecidit quoddā scutū de celo quod ancyle dictum fuit. datūq; est responsū q̄ illuc foret romanū imperiū terminatū vbi ancyle foret seruātū Numavnde cum alia scuta fecit vt essēt duodecim

CA. XVIII.

nūero vt qd illd de celo deciderat maneret occultū. Moralit̄ scutū fidei d celo cecidit qñ xp̄s veniēs de celo fidē hoibus pdicauit ⁊ vbi cūq; fuerit scutū illud seruātū: demonis exstirpabitur dñiū ⁊ p̄seuerabit diuinū iperū. Hec aut scuta duodeci sūt: q̄a fidei artidos duodeci apli fūdauerūt. Istud scutum liberat a demonib⁹: qd in Daniele figuratū fuit cōueniēter: q̄ licet in lacu cū leonib⁹ moraret: nulla tñ lesio inuēta ē in eo: q̄a credidit deo suo Dan. vi. Tercio cōfert fides optatorū cōsecutionē Marci. xi. Quecūq; orantes petitis credite q̄a accipiet ⁊ fiet vobis. Narrat mgr̄ in historiis: q̄ cū alexāder venisset in mōtes caspios miserūt ad eū filii captiuitatē decē tribuū egrediendi licentiā postulātes cūq; q̄sisset causā captiuitatis r̄ndē: q̄ eo q̄a recesserūt a deo isrl̄ vitul aureis imolādorū p̄phetas dei dictū esse eos nō redituros. Tūc respōdit alexāder q̄ arctius eos icluderet. Cū ḡ āgustaviarū iciperet obstruere molib⁹ bituminat et vidit hūanū laborē nō posse sufficere rogauit deū isrl̄ vt illud op⁹ cōpleret. Et ecce nutu dīno p̄rupta mōtiū ad se iuicē accesserūt ⁊ scūs ē loc⁹ imeabilis. Et vt ait Ioseph⁹. De inq; qd factur⁹ ē p̄ fidelib⁹ suis: cū p̄ fidelib⁹ ab eo auxiliū petētib⁹ tāta miraculorū īsignia voluit opari. Exēplū ad istā p̄s Io. iiii. de regulo: cū fili⁹ ifirmabat capharnaū Cui⁹ reguli fides: s; eēt diminuta q̄a nō credidit xp̄m posse sanare filiū suū nisi descēderet corporaliter ad eū ⁊ salutē tñ filio ipetravit. Patet etiam istud exemplū in cēturiōe. Mat. viii. Cui pro salute serui depcātī finaliter responsus fuit Vade: sicut credidisti

LEC. CXC VIII.

fiet tibi. Quarto fides bene credenti cōfert electorū bñdictionē Io. xx. Dixit iesus: q̄avidisti me thoma credidisti: bti q̄ nō viderūt⁹ crediderūt. Quod exponēs Gre. dicit sic. In hac snia nos specialit̄ signati sum⁹: q̄ eū quē carne um videm⁹ mēte retinem⁹ si tñ fidem nr̄az opib⁹ seq̄mur. Ille eteivē credit q̄ exercet operādo qd credit. Distinguūt aut doctores de fide: q̄ fides quedā ē iformis: qdā formata. Informis ē qñ est sine caritate sicut est in demonib⁹ et malis hoib⁹. Formata dicit qñ caritate unificat⁹. Et ideo dicit mgr̄ sniaz li. iiii. ca. xxiii. **B** Aliud est credē deū et aliū in deū et aliū deo credere. Credere deo est credere eē vera q̄ loq̄tur. qd et mali faciūt: et nos credim⁹ hoī sed nō in hoiez. Credere deū ē credere q̄ ipse sit: qd etiā mali faciūt. Credere in deū est credēdo amare ⁊ amādo in eū ire. Et hec est illa credulitas sola q̄ fac hoiez siue aīaz hoīs eē rectā. Per cū⁹ p̄riū dī Abacuc. ii. Qui incredul⁹ ē aīa ei⁹ nō erit recta i semetip̄o. Iust⁹ at ex fide suavinit⁹ signat dīc q̄ aīa icreduli q̄ fidē formatā nō hēt nō est recta. **V**bi notādū q̄ est de aīa hūana moralit̄: sic de triāgulo naturalit̄ stat eē Null⁹ ei triāgul⁹ plures angulos rectos h̄re potest s; tñ vnū ⁊ tamen ab illo totus triāgul⁹ denoiat⁹ rectangulus vel ortogonus. sicut in penultima conclusionē. et primo Euclidis patet. Cuius figuram ipse Pitagoras nominavit dulcarnon. Sicut enim Narrat Alexāder nequā libro de naturis rerū dulcarnon fuit figura Pitagore. Et dicit⁹ dulcarnon a duha carnis id est ab imolatione carnis tauri quem idem plus imolauit Io.

ui ob inuētōne dicte cōdōms. Ab hac ergo cōdōe habeo q̄ toꝝ triāgulꝝ abvno anglo recto triāgulꝝ denoiatur rec tangulꝝ. Et codē mō est de aīa hūana moraliē. Aīa enim humana triāgularis esse dinoscit̄ p̄ mēoriā: intelligētiam et volūtātē. Vñ aug. x. de trinitate c. xviii. nulla istarū p̄sōarū seu virum dīr anima esse recta nisi a sola volūtate. Nō enī dicit̄ aīa recta p̄p̄t bonitātē mēorie: nec a subtilitate intelligētiae. Multi enī iueniūt̄ vāde fecunde memorie et subtilis et p̄spicacis itelligētiae qui tamē nō sunt recti nec iusti. Imo quandoq̄ valde distorti et iniusti. Relinq̄t̄ q̄ anīa humana dīr esse recta a sola volūtate a quo sola exīte recte hō dicit̄ iustꝝ et rectus. et iō rōnabiliē cōcludit. Ansel. viii. de li. arbi. q̄ iusticia ē rectitudo volūtatis Est q̄ magna vāitas q̄ hō nitiē totis viribꝝ illas ptes rectificare que eū non faciunt rectum et illā potētā dimittat incultam a qua tota ipsius sūit̄ rectitudo. Sunt enī homines p̄muniter curiosi vt mlt̄ tarꝝ sciētiarū veritates mēoriē teneāt cteas p̄ intelligētā diligēt̄ discutunt sed q̄ volūtas eorū amore dei et p̄ximī inflāme nō curāt. a q̄ solo hō dicitur rectꝝ. Cā. i. Recti diligūt te: et iō nō īmerito plāgit̄ ppheta. Mich. vii. Perriit̄ sc̄tus de trā et rectꝝ i hoībꝝ nō ē. Cur̄cā assignat̄ ecc̄s. vii. Solūmō hī iueni q̄ de fecit̄ hoiez rectū et ip̄e se imiscuit̄ ī finit̄ q̄stionibꝝ. Et iō vt recte credamꝝ et bñdōez elcōz habeamꝝ fidem nostrā catholicā caritate īformare debemus. Galla. iiii. Qui ex fide sūt benedicē. **LEC. CXCIX**

Abscōse enī sacrificabāt iusti patri bonorū iusticie legē in concordia disposuerūt simul iter bona et ma

la recepturos iustos. patrias decātates laudes. Resonabat autē incōueniens inimicorū vox et flebilis audiebat̄ plāctꝝ ploratorꝝ īfātū. **¶** Postq̄ tacta ē plāga mirabilis q̄ p̄mogeniti egiptiorū fuerunt occisi. Hic agit de plāctu miserabili quo oēs vniuersalit̄ sūt lamentati. Et circa hoc duo facit. Nā p̄mo agit de hebreorꝝ leticia et exītatōe. Secūdo de egiptiorū lamētatiōe et tristitia. ibi Resonabat. Circa p̄mū narrat q̄ hebrei nocte illa īsteterunt totalit̄ laudi diuine: opere: corde: et ore. Opere q̄ sacrificabāt: corde q̄ ad legem iustam seruādā se parabant. ore quia laudes deo decantabant. Et hoc est q̄ dicit. Abscōse enī sacrificabāt iusti p̄teri bonorꝝ. i. hebrei filiū p̄riarcharū. occit̄ fecerūt phasē: exo. xii. qd̄ etiā de nocte fecerūt. sic ibi patet. Et ī doibꝝ inclusi. Et ideo abscōse fecerūt et q̄tū ad tēpꝝ et q̄tū ad locū et figurā et modū Abscōditū fuit illd̄ sacrificiū: q̄a figura fuit sacrificiū n̄ri ī noua lege. Et iusticie legē ī p̄cordia disposuerūt. i. disposuerūt istā bonū fore ī p̄petuū de celebratiōe phasē ī p̄cordia. i. ī p̄uatiōe gēt̄ illiꝝ: q̄a ex̄ne nō vecebat̄ ex eo nisi circūcidēt̄ sꝝ q̄ p̄cepit eis deus. Et ecce quō disposuerūt se ī corde triplici. Nā disposuerūt se deo fore obediētes: disposuerūt se fore patiētes et disposuerūt se fore grās deo agētes. Quātū ad p̄mū disposuerūt legē ī p̄cordia sicut̄ expositū fuit. q̄tū ad sc̄dꝝ dicit̄: q̄ disposuerūt se iustos recepturos sicut̄ bōa et mala. i. disposuerūt patiētiē et eq̄nimitē se recepturos a deo. tā p̄spa q̄ aduersa. aduersa sū murmuratiōe. p̄spa sū elatiōe q̄tū ad t̄ciū dicit̄ q̄ hec disposuerūt decātates laudes p̄riās. i. laudes q̄s a patribꝝ didicerāt qd̄ est p̄tra nōnullos q̄ n̄

laudes sc̄torꝝ patꝝ sed cātēnas peligūt cātare meretricū. Alia l̄ra habet. Patri oim decātates laudes et snia p̄. Sꝝ q̄lit̄ tūc se habuerūt egiptiū declaraf̄ cū se quif̄. Resonabat autē incōueniens inimicorꝝ discordās egiptiorꝝ vox. Erāt ei plāgētes sū p̄cordia et sine cōueniēti p̄portōe erexerūt voces suas et flebil̄ audiebat̄ plāctꝝ ploratorꝝ īfātū. Magna enī fuit mat̄ia doloris tot inocētes occidi sicut̄ subito p̄siderare. **¶** Circa illā clausulā. Iusticie legē in cōcordia disposuerūt. Notādū est q̄ rectores reipublice quicūq̄ circa leges statuendas ad cōmodū subditorꝝ in his v̄bis q̄drupliciē īformant̄. Requirit̄ nāq̄ leges ad hī q̄ debito mō fiāt subtilitātē nature deliberatiōis et vtilitātē secure cohabitatiōis auctoritatē m̄surre obligatiōis: et eq̄litatē mēsurez distributiōis. P̄rio mōvt̄ quo ad subtilitātē debito mō statuendē requirit̄ maturitas deliberatiōis. et hoc notat̄ cū dicitur. Disposuerūt. Nō enī subito neq̄ ex abrupto possūt leges vtilit̄ et vniuersaliter statui. In cuiꝝ figurāz Moyses cū d̄no. xl. diebꝝ fuit q̄n legē scriptā accepit. per qd̄ etiā t̄ps ieiuniū fecit̄ p̄tinuū ad designādū q̄ legislatores sobrietati nō festis et cōmuni vacare debēt p̄ t̄ps quo leges cōdūt. Sūt enī leges que ordinant̄ ad bonū aīe p̄ncipaliores artibꝝ medicaminū que ordinantur ad bonū corporis: sic dicit̄ Arist. iiii. Pol. Cū q̄ leges medicinales homibꝝ nō denē sine p̄na meditatiōe sollicita et securā seu matura cōstat q̄ nec leges morales sū maturitate debita dari debēt. Et ideo scribit̄ iustinianꝝ ī p̄logo institutionū q̄ cū sūma diligentia et sūmis vigilis p̄prudētissimorꝝ vi-

rorꝝ solertiā leges fecit̄ in illd̄ v̄no volumē p̄pingi. Est ei legispositiū p̄ncipalis p̄s politice. et maxime necessariū est cōitati hūane q̄ aliq̄ fiant boni legispositiui siue legislatores. Sicut̄ docet̄ Arist. x. ethi. a. **¶** Probat̄ ē ibidē Arist. tribꝝ vltis capis tres p̄clusiones. P̄ria ad faciēdū hoies v̄tuosos nō solū sufficit̄ s̄mo p̄suasiū. Sc̄da ē q̄ ad hī necessaria est bona cōsuetudo. Tercia ē q̄ bona p̄suetudo sū bonis legibꝝ haberi nō pōt. P̄ria cōclusio p̄s: q̄a iuuenū aliq̄ sūt libales: aliq̄ degeneres. et aliq̄ īsanabiles. Libales sūt q̄ apti nati sūt fugē turpes delectatiōes ex sola v̄cūdia. Degeneres sūt iobediētes q̄ q̄lescūq̄ delectatiōes p̄sequūt̄ nisi per penā cōtrariā castigent̄. Insanabiles sūt q̄ neq̄ p̄suasiōibꝝ neq̄ penis a prauis delectatiōibꝝ retrahunt̄. Pro p̄mis autē iuuenibꝝ sufficit̄ sermo p̄suasiū q̄ statim alliciunt̄ ad v̄tutē: cōsiderata turpitudine viciōse delectatiōis et pulchritudine honeste v̄tutis. Pro iobediētibꝝ et rebellibꝝ nō sufficit̄ sermo p̄suasiū sꝝ requirunt̄ p̄nez punitiōes ī p̄lo nisvel ī rebꝝ. Pro īsanabilibꝝ q̄s nos īcorrigibiles vocamꝝ requirit̄ exēmiatiō siue mors. Dicit̄ Galienꝝ ī dynamide vt recitat̄ Victorinꝝ. xxxi. li. suo naturaliū. c. cci. Oē auxiliū medicinē toti us corporis triptitū est v̄z medicamēto ferro: et igne. Qd̄ si medicamēto curari nō pōt: ferro igne curet̄. Si autē nec ferro igne curetur. Qd̄ aut̄ nullo istorꝝ triū curari pōsit̄ icurabile est: imetur. Moralit̄ medicamētū est occulta correptioz caritatiua ferrū p̄clatio: ignis excōicatio. vel seq̄stratio corporis. Et q̄ nullo istorꝝ triū ē curabilis īsanabilis iudicat̄. cui debet̄ mors vel

extrematio scd3 Arif. Patet g q no suf-
ficiat ad huanavtute sol9 fmo p suafiu9
Scda upclufio q ad h necessario bona
psuetudo reqrat sequit ex pdictis. Il-
lud ei necessariu est ad salute p quod
extremia passio idinas ad viciu: s3 hu-
iufmodi est sola bona psuetudo: ergo
zc. ga sicut dictu e: sola doctna no suf-
ficiat. Triplex ei sunt atiqs snia de eo
qd e hoiesvtuosos fieri. Dixit ei qda
q hoies fiut boi p natura: puta ex na-
turali coplexioe cu ipressioe corporu
supcelestiu. Alii dixerut q hoies fiut
boni ppt exercitiu Terciu dixerut q p
doctna. Et ista tria dicta sut aliqleua
Na qda mox a natitate sunt dispositi
ad fortitudinē vltēperatā: s3 hec natu-
ralis dispositio e vt impfecta. sicut di-
cit. vi ethico. Vñ ad ei pfectionē req-
rit doctna q e pfectio rois. S3 cu vtu-
tes morales sint in appetitu no suffi-
ciat naturalis dispositioe doctna: s3 vlti9
reqrit cōsuetudo p qua ipe appetitus
idinet ad bonu Habet eni cōsuetudo
bona quadāviolētia iclinatē ad bonu.
Ex q p3 q ad bonitate moru reqritur
bonapsuetudo Tercia pclusio viz q ad
bonapsuetudinē reqritur bone leges
sic ondiē. Bona cōsuetudo iō necessa-
ria e ad bonos mores: ga psuetudo bo-
na iducit necessitate quadaz ad bonu:
s3 hec necessitas sine legib9 bn ordina-
tis no habet. Habet ei lex quadā vim
coactiuā iquātū p mltitudinē vltē
per aliquā. s. psonā qvicē mltitudis ge-
rat istituē: iō necessariu e hñe bonos
legislatores: tū ppt iuuenes q sn diffi-
cultate a vanis no retrahūt tū ppt vi-
ros i pfecta etate vt p leges bonas boe
psuetudies i eis referuēt Reqrit g le-
ges quātū ad sui istitutionē subtilita-
tem mature delibatois qd notat cū di-

ci9. Disposuerūt. Eccī. xix. In oi sapia
dispositio legis. Scdo reqrit leges vt
litate securē cohabitatois. Hec e causa
finalis legū vt hoies possūt ad iuicē cō-
cordit hitare. qd notat cū dī. In pcor-
diā Vñ dicit Arif. iiii. Pol. q citas est
cōicatio bonarū actionū ppt bñviuere
ex gētib9 z domib9 grā vite pfectez p
se sufficiētis viii. ethi. c. p. dicit q ami-
cicia maxie videt p̄tinere citates. z le-
gispositores magis student circa eā q
circa iusticiā Cōcordia ei aliqd simile
amicicie videt eē Hāc at maxie appe-
tūt: z p̄tētionē iimicā existentē maxie
expellūt Hec arif. Et iō s3 Ii. ii. ethio.
c. iiii. In descriptōe ppli cadit p̄cordia
Dicit ei q pplis e hūane mltitudis ce-
tus iuris cōsensu z cōcordi cōione so-
ciatus. Et cōcordat cū dictis Aug9. de
v̄bis dñi in mōte sermōe. xxvi. vbi cō-
mēdās vnitatē dicit sic. Vñ cogitate
frēs mei z videte i ipā mltitudine: si de-
lectat nisi vñū. Ecce deo ppicio q mlti-
estis. Quis vos ferret nisi vñū sapere-
tis? Vñ de mltis ges ista. **B** Da
vñūz pplis e: tolle vñū z turba est. Hec
Augustinus Secundo tamen de ciui-
tate dei caplo. xxii. dicit Augustinus
quid sit pplus scd3 sniam Scipionis z
dicit q respublica e res ppli. pplz at di-
cit Scipio no oēs cetū mltitudis: s3 ce-
tū iuris cōsensu vt vtilitat cōione socia-
tū. Aliā adhuc replicat diffinitōez po-
puli. xix. de ci. dei. c. xxii. q e talis. Po-
pul9 est cet9 mltitudis rōal: ver9 quā di-
ligit cōcordi cōione sociat9 P̄ria tamē
diffinitio videt melior q pplm ponit
eē cetū iuris cōsensu sociatū. S3 in oib9
istis diffinitōib9 satis h̄qt q nulla ml-
tudo sine p̄cordia pplis dici pōt. Res
vero publica sine pplō esse no pōt. Et
ideo dicit aug9. recitans verba Scipio-

nis. ii. de ciui. dei ca. xxi. q quēadmo-
dum armonia in cātu est ita est cōcor-
dia in ciuitate. Sicut eni ex distinctis
sonis in fidibus et in tibiis cōcors cō-
cētus efficit. Ita ex sūmis ifimis: me-
diis infiectis ordinib9 p̄cordia statuit
ciuitatis. Hec cōcordia: hec vnanimi-
tas z dilectio mutua finis est quē legis
positor intēdit. Ro. xiiii. Plenitudo le-
gis est dilectio. Et p. Thi. p. Fims aut
p̄cepti est caritas. Tercio reqrit leges
in republica q̄lencūqz autoritatē man-
sure obligatiois: vt sicut no sine sūmo
p̄silio istituūtur: ita nec sine causis ma-
ximis abrogētur Recitat aut Arif. le-
gē ypodamivni9 de atiqs legislatorib9
in. ii. Pol. in mltis z specialit9 ga statu-
it talē legē quātū ad legislatores q q-
cūqz adiueneret aliqd nouū expedies
ciuitati honorē aliqū reportaret. Et
ga ista lex videt habere bonā appare-
tiam occasioe hui9 legis disputat istaz
q̄stionē. Vtrū ciuitati semp expediat
mutare patrias leges p meliorib9 legi-
bus nouit adiuētis. Et videt q sic: q-
drupliciē Tū ga sic est in aliis artib9 q
buscūqz sicut i medicinali z in musica
q aliq̄ approbata ab atiqs doctoribus
sūt mutata: tū ga mltē de legib9 talib9
sūt valde barbarice z irrōnabiles. sicut
q ciues poterāt v̄dere vxores suas p
ferro: tū ga hoies atiqz fuerūt q̄si bru-
tales z isefati: tū ga leges sūt scripte vni-
uersalit9: act9 at hoiz p̄ticulares sūt z va-
rii: nec p̄nt pvnā legē regi. **A**d istā
q̄stionē vult Arif. dicere q nullo mō
expedit ciuitati q faciliē muret vlt ab-
roget leges antiq̄s p nouis legib9 etiā
si aliqd modicū vtilitatis ciuitati pue-
niret per nouas. Et iō dicit q illa lex
ypodami mala fuit qua statuit q ad-

inueniēti nouā legēz vtilē ciuitati ali-
quis honor dare: ga p hoc iuuenes z
ingeniosi isisterēt circa adiuētione no-
uarū legū sub specie boni cōis: ad ab-
rogationē veterū. sic de facili iducerēt
mutationē toti9 veterū policie. Et iō
dicit Arif. q leges antiq̄ debēt eē ma-
gne reuerēte z stabilitat. Vñ faciliē
cōdere leges nouas: mutare antiq̄s e
mltipliciē nociuū: ga hō nihil aliud est
q̄ assuefacere hoies ad soluēdū leges
et ad p̄pēdendū obligationē legis z
ideo meli9 est finire modicos z leues
errores q̄ soluere leges antiq̄s: ga qui
frequēter leges mutat pl9 nocēt q̄ p̄sūt
ga assuefaciūt ciues ad nō obfūada sta-
tuta p̄ncipiū et p̄cepta. Vñ tenet Arif.
q q faciliē legē mutat: legis v̄tutē de-
bilitat. Nec e sile scd3 eū de artib9 z le-
gib9. Na v̄tus z efficacia artiu z sciāz
fūdat sup rōez z ex tali rōne naturali
habet vim suā. Leges at positue i ml-
tis no hñt obligatōez nisi ex cōsuetu-
dinez obfūatiā z vetustate: z iō debili-
tare cōsuetudinē e debilitare legē. ff.
de legi. z sena. cōsul. z lōga cōsuetudie
Lege no de oi q̄ a maiorib9 cōstituta
sūt rō reddi pōt. z l. sequēt. z iō rōnes
eoz omniū que istituūtur ingri non
oportet aliq̄n multa ex his que cer-
ta sunt subuertent. Si vero essēt ali-
que leges antique que manifeste cōti-
nerēt p̄niciē ciuitatis de maturo cōsi-
lio abrogare deberēt. sed qd nullo cō-
sensu: nec hoc cōmuniter frequētare
Et ideo dicit signāter. Valeri9 li. ii. d
istitutis Marsiliensiu q in eoz ciui-
tate. cōdita vrbe seruatus est quidam
gladius vsqz ad tēpus suū q noxii ru-
gulabatur: rubigine exelus: vix suffi-
ciēs mīsterio. s3 iudex in mīmis quo-

q̄ reb⁹ omnia antiq̄ cōsuetudis moni
mēta seruare debet In hui⁹ figurā lex
mosayca in lapidib⁹ scripta erat. Le
ges etiā rōanorū. i duodeci tabul ebur
neis scribebāt i signū stabilitatis et in
debilitatis future. Narrat ad istud p
positū Trogus pōpeius. li. vi. ca. v.

Quarto r̄quirūt leges equalitatē mē
sure ⁊ distributōis: vt videlz leges sint
omnib⁹ pēs qui sūt eiusdē cōditōis: vt
qd̄ vni taliū liceat oib⁹ liceat: et qd̄ in
dicē vni omnib⁹ sit interdictū. Hoc tñ
sic intelligi nō debet q̄ omnis lex eq̄li
ter oēs ciues cōplectat̄ cum alie leges
debeāt militib⁹: alie agricolis: alie ar
tificib⁹: alie dñis: alie seruis: sed omi
bus eiusdē stat⁹ cōditōis debet lex eis
data esse cōis. Et ideo q̄ volunt aliquā
republicā seu cōitatē quācūq̄ cōsti
tuere ex psonis omnino equalib⁹: ne
cessario destruunt ordines et pulchri
tudinē reipublice q̄ stat in diuersorū
graduū cōuenienti pportione. vt dicit
Aug⁹ .xix. de ci. dei. ca. xxiiii. q̄ pax
oim rerū est tranquillitas ordinis. Or
dovero ē pariū et dispariū rerum sua
cui⁹q̄ loca tribuens dispositio Ac per
hoc vbi est omnimoda paritas ibi nul
lus est ordo. An. dicit. vii. poli. q̄ lex ē
quidā ordo et bōa legislatio est bona
ordiatio. Et iii. poli. dicit q̄ iustū ē eq̄
les scd̄z v̄tutē. eq̄le meritū recipe et in
equales ineq̄le. Est enī vnitas ciuitatē
sicut vnitas aiāl: q̄ i bōa pportōe p̄sistit

LECTIO. CC.

Simili autē pena seru⁹ cū domio
afflict⁹ ē et p̄laris hō regis simi
lia passus. Similiter et oēs ḡvno noie
mortis: mortuos habebāt innumerabi
les: nec enī ad sepeliēdūz viui sufficie
bāt: q̄m̄ vno momēto q̄ erat p̄clarior
natio eorū extēmiata est. De oib⁹ enīz

nō credētes p̄p̄t beneficia tūc cuz pri
mū fuit extēmiū p̄mogenitorū spo
pōderūt se pplm̄ dei eē. Postq̄ actuz
ē de mirabili extēmiatōe p̄mogenito
rū in egipto q̄ntū ad qualitātē ei⁹. Hic
agit de eiusdē pene magnitudie q̄ntuz
ad ipsius multiplicē acerbitatē. Circa
qd̄ tria facit Prio oñdit q̄ illa p̄ea nul
li peccit p̄p̄t generis nobilitatē. Secū
do q̄ nulli peccit prop̄t t̄pis importū
tatē. Et tercio q̄ nulli peccit prop̄t sta
tus infēibilitatē. Scda ibi. Cū enī ge
tū. Tercia ibi. Tūc p̄tinuo. Circa pri
mū dicūt tria. Nā p̄mo enarrat pene
ḡnālis indifferētia. Secūdo sepulture
legalis insufficiētia. Tercio cōtritōis a
liqual euidētia. Circa p̄mū dicit q̄
i pena ip̄i⁹ plage q̄ exterminabant̄ egi
ptiorū p̄mogenita fuit duplex indiffe
rētia: q̄ cōit̄ et indifferēt affligēban
tur dñs et seruus rex et vulgus. Simi
li inqt̄ pena ⁊c Et exl̄ cōcludit q̄ om
nes sit vno nomine mortis mortuos
habebāt innumerabiles. Insufficiē
tiavero sepulture subiūgūt pro tanto
q̄ mortui fuerūt tot q̄ viui defecerūt
pre tristitia: nec suffecerūt ad sepeliē
dū mortuos. Vñ subdit nec enīz ad se
peliēdū sufficiebāt: q̄m̄ vno momento
q̄ erat p̄clarior natio eorū. i. p̄mogeni
ta: extēmiata est ⁊c Et terciū est aliqua
lis contritōis euidētia que tūc in egip
tis apparuit: quid illi q̄ nullo mōvole
bāt credere propter ipsa bñficia. tunc
q̄ extēmiū factū ē p̄mogenitorū spo
ponderūt se pplm̄ dei esse: id ē prou
serunt iē velle subici deo tali pacto q̄
plaga cessaret. Vel legitur ali
ter de hebreis qui añ mortē p̄moge
itorū visis aliis plagis egiptiorū et be
neficiis prestitis non crediderūt per
fecte in deū: sed tūc p̄mo cū viderent

CA. XVIII

mortē p̄mogenitorū cōfessi sūt se po
pulū dei eē. Et nota q̄ tria ponūtur
hic historialiter peccata q̄ quotidie fie
ri cernim⁹ inter gētes. Dicitur enī q̄
de qualibet familia iacebat vñ mortu
us. et q̄ iste erat de natiōe clariori: q̄
p̄mogenitus. Et visa illa plaga egiptū
egerūt p̄nīaz fictā et spopōderūt se fi
lios dei esse. Isto mō moralit̄ si scrute
mur vix est aliq̄ dom⁹ vel familia in q̄
nō iaz aliq̄ mortu⁹ peccato: imo for
te plures: q̄ stultorū infinit⁹ ē nume
rus. Fccs. i. Itē cōsiderem⁹ ad oc̄m. Il
li q̄ debent esse p̄clariores et nobilio
res ḡne plurimū iueniuntur mortui
morte culpe. Itē et hoc p̄pedere possu
mus euidēt q̄ ficta est penitētia nōn
lorū: q̄ tēpore ifirmitatis vel aduersi
tatē clamāt ad deū p̄tiorē pene q̄ amo
re iusticie. Et iō q̄n restitūt̄ sanitati
vel p̄speritati redeūt ad solitā peruer
sitatē. Sicut d̄ lupo metrice dicit̄. heu
cū laguebat monach⁹ lup⁹ esse volebat
Sed dū cōualunt mansit vñ añ fuit. Itē
dū fero lāguorē fero religiōis amorē
Exps lāguoris nō sū mēor hui⁹ amo
ris. Sic antioch⁹ a deo p̄cuss⁹ p̄misit se
iudeū futurū ⁊ oēs locū t̄re pambula
turū ⁊ p̄dicaturū dei potestatē. ii. ma
cha. ix qd̄ nō fecit a. Circa illā dau
sulā. P̄p̄lar̄ hō regi filia pass⁹. Notan
dū est q̄ aliq̄ circa statū regiū decreue
runt antiq̄ solliciti⁹ obseruāda s. prela
tōis regie necessitatē: istitutōis cōgrui
tatē: executōis auctoritatē: ⁊ bonē cō
uersatōis p̄bitatē. Circa p̄mū ē aduer
tēdū q̄ necessitatē regie p̄latōis pul
chre declarat. Petr⁹ rauanē. i suo ep̄la
ri ep̄la. i. vbi dicit sic. Ad extollēda iu
storū p̄conia ⁊ rep̄mēdas isolētias trāf
gressorū. p̄spiciēs e celo iusticia erexit
i pplis regnatū solia et diuersorū p̄n

LEC. CC

cipū ptātes. Caruissz nāq̄ libēt⁹ hūa
na cōditio iug a dominū: nec libtates
a se quā eis natura dōauerat hoies ab
dicassēt nisi q̄ ipunita licētia scelerz in
euidētia humani ḡnis perniciē redū
dabat. Et sic necessitate quadā oportu
it naturā subesse iusticie et seruare iu
dicii libertatē: sed nec extrisec⁹ ex qu
ri decuit sp̄m̄ aliquā creature: cui se
repūtata per hoiez celestis imago sub
iiceret sed hō plat⁹ ē hoivt gratiorem
p̄laturā efficeret idēptitas sp̄i: potissi
me cū diuina snia p̄fecit ad regimen
p̄p̄lorū rōanorū iperiū: dū oñsa sibi fi
gura numismatis in redditōe cēsus ⁊
solutionib⁹ t̄butorū p̄ ceteris regib⁹ ce
saree fortūe p̄signiuit fastigiū: cui s̄b
iecit omimodas natōes: nō ad hoc so
lūt̄ eis iperando p̄fess: sed vt ipsi⁹ po
t̄ iustie copiā misrādo p̄desset ne p̄ i
punitatem criminū conualescat isolē
tia trāsgressorū. Hec ille. In qua sen
tentia tres q̄stiones soluit̄. P̄ria qua
re necesse fuit regimē regis inter ho
mines introduci cū hō desideret natu
ralit̄ libertate gaudere. Rō est: ne im
punita licētia scelerū iusticiā extirpa
ret. ⁊ iō oportuit libertatē subeē iusti
cie. Secūda quare nulla sp̄s aiāl crea
ture assumpta ē in regimie hois vide
licz: q̄ hō ē animal rōale hñs i se ima
ginē trinitatē: ⁊ iō nulli creature subi
ci debuit corpali q̄ imagini tali caret:
nec angel⁹ ei plat⁹ ē s̄z hō hoivt gratio
re p̄laturā efficit idēptitas sp̄i. Tercia
q̄ ex snia dicta liquet quis int̄ re
ges regēdi teneat fastigiū: q̄ viz ipa
tor ex snia saluator̄. mat. xxii. Red
dite ḡ q̄ sūt cesar̄ cesari ⁊ que dei deo.
Regna ū quatuor impialia p̄terisse co
gnoscimus secūdū Croicas. Et in pro
pheta legi⁹ Dan. vii. videlz. Assirio
V. i.

rū. Persarū Grecorū et Romanorū Imperiū vero romanorū qđ p cōstātinū ad grecos fuit deuolutū: transtulit rōmana ecclia i teutonicos i personaz karoli magni filii pipini tpe Stephaī secūdi. Eā de elec. et elec. potestate. c. Venerabilē. Hic at ē rex regū cui oēs subsūt nationes et populi: q videlicet tpalia ab eo recipiūt. Sacerdocio tam ac sūmo pōtifici dēnt subeē. sicut declaraf eā de maioritate et obediētia ca. Solite. Pōtifex ei i spūalib⁹ aūcelit que tāto tpalib⁹ sūt digniora quāto aīa preferf corpori. Vñ imperatori pcellere declaraf i decretali p̄dicta duplicitel duplici auctoritate. Quarū vna ē q dñs dixit Ieremie q sacerdos fuit. Ecce p̄stitū te hodie sup gētes et regna. Iere. i. Alia ē gñ. i. ibi dic q de us fecit duo magna iūaria. i. duas potestates iſtituit q sūt pōtifical et regal ptās ad ecclie firmamētū: s; illa q pest diei. i. spūalibus maior ē: q vero nocti id est carnalib⁹ mior ē. Scđo de regie iſtitutōis cōgruitate ē sciēdū q iſtitutio regis siue p̄ncipis q̄drupliciua solet eē legittia. v; dīna puifione: ecclie collatōe: gñis successiōe: et vnanimi electōe. Exēplū p̄mi de Saul et dauid. i. regū. x. Exēplū scđi quō moyses p̄fecit Iosue. Deu. xxxi. et samuel vnxit dauid i Regē: in figura q̄vicari⁹ xp̄i p̄lat⁹ ecclie cōfert p̄ncipatū et regiā potestate ad vtilitatē ecclie. Vñ et vis et auctoritas ex amianđi p̄sonaz electā i rēge et pmouēdi ad iperū ad papā spectat. sicut patet eā de elec. ca. venerabilē. Exēplū terciū d salomōe filio dauid et mult aliis. Exemplum quarti de vespasiano et mult aliis q electōne ppli vñ senat⁹ adepti sūt regiā dignitatē. De qđā at p̄ncipis electōne mirabili

narrat Solin⁹ de mirabilib⁹ mūdi ita dicēs apud Trachiā in regis elcōe nō nobilitas pualet s; suffragiū vniuersorū. Popul⁹ eni eligit spectabilē i moribus vel inueteratū clemētia: vñ magis graue sed i eo q̄rif cui liberi nulli sūt. Nā qui pater fuerit etiā si vita polleat nō admittit ad regēdū. et si forte dū r̄gat genuerit exiūf ptate. Iō si maxie custodit ne fiat hēditariū regnū dein de. si rex p̄ferat maximā eqtate nolūt ei totū licere: sed. xl. rectores accipit ne in causis capitū sol⁹ iudicet et si displiceat iudicatū ad pplm reuocat. at; ita datus iudicib⁹. lxx. ferf snia cui ne cessario acq̄scere ē. Hec solin⁹. Tercō de regie executōis auctoritate pōt exponi illud puer. xx. Rex q sed; i solio iudiciū dissipat oē malū intuitu suo. Vbi quatuor cōditōes ponūt necessario requisite ad hoc q̄ r̄gia auctoritas executionē debitā sortiāt s. trāgilitas in p̄fidēdo. qđ notatur cū dicit. Rex q sed; eqtas in discernēdo: qā i solido iudiciū. p̄spicacitas i iqrēdo. intuitu suo et veritas i puniēdo. dissipat omē malū Quarto p̄cipue p̄fabāt antiqui regie cōuersationis p̄bitatē: vt sicut p̄cedit et p̄cellit ceteros dignitate regali sic antecedat bonitate morali. Vnde Seneca epla. ii. Nature est nō deteriorib⁹ potiora submittē: sed meliorib⁹ Arietes q ducatu p̄sūt gregib⁹ aut maxima cornua hñt: aut vehemētissima. i. fortiffia. Nō p̄cedit armēta āgener taur⁹ s; q magnitudie cetos mares vicat Elephātorū gregē excellētissimus ducit. Sūma felicitas erat gētū i auro seculo: i quo nō poterat potentior esse nisi melior. In illo igit̄ seclo auro q̄ phibeel penes sapiētes fuisse regnū possu m⁹ iudicare qñ officiū erat imperare:

nō regnū. hec Sen. Et boeti⁹ de conso. li. ii. p̄sa. iiii. dicit sic. Tu igt hāc sniaz ore Platonis sanxisti. Beatas fore res publicas si eas vel studiosi sapie regeret vel earū rectores studere sapie cōtingeret. Vñ metce dicit. Regna beata foret si vel ptingeret eē. Philosophos reges vñ reges philosophari

LECTIO. CCI.

Quonia et nox in suo cursu medium iter haberet oportet sermo tuus domine exiliens de celo a regalibus sedibus venit durus debellator in media exterminii terram per illi gladium acutum insinulatū impertū tuū portās. Et stās omnia repleuit morte et vsq̄ ad celū attingebat stās in terra. Postq̄ oñsū ē q̄ pena exterminatiōis p̄mogenitorū nulli peccit p̄t̄ gñis nobilitate: qā eq̄liff afflixit regē et vulgū et dñm et seruū. In ista lra cōsequēt declaraf q̄ etiam nō peccit aliqb⁹ p̄pter temporis iportunitatē Cū nox sit tps hūane geti deputatū molestū affligit oīs aduersitas. Vñ i ista lra tria fiūt: qā p̄mo describit̄ hora decurrēs. Scđo cā efficiens. Tercio effect⁹ sequēs. Scđa ibi. Omni potēs fmo. terciā ibi. Stās oia re. Circa p̄mū dicit sic. Cū eni getū silētiū tenerēt oia. i. media nocte qñ hoies dantur geti et cōtinēt se a strepitu et tumultu sc; in tēpesto et nox in suo cursu et c. Septē ei sūt hore nocti fm Isidorū. v. ethimo. c. xxxiii. videlz: vesper; crepusculū: et cōticiuū: et itēpestū: galliciniū: matutinū: diluculū. Vesperū d̄r a stella q̄ solē occidētē seq̄ vno tpe et alio tpe p̄cedit. Vñ eadē stellavocaf hēsp⁹ qā seq̄ solē p̄cedēs t̄bras nocti: et tūc d̄r lucifer: qā p̄cedit solē i auro et vñ boe. i. de p. me. v. At q̄ p̄mo no

cū tpe agit algētes hēsp⁹ ort⁹ solitas iterū mutat habenas. Phebi pallēs lucifer ortu. Crepusculū idem ē q̄ dubia lux. Nā creper; dubiū dicit̄ hē int̄ lucē et t̄bras. Cōticiuū dicit̄ qñ oīs solēt p̄ticēscē qđ idē ē q̄ silere. Intēpestum mediū ē et iactuosū tps noctis qñ agi n̄ p̄t et oia i sopore et gete sūt. Mediū at nocti actu carz. Galliciniū d̄r illa p̄f noctis i q̄ galli. lucē p̄nūciāt suo cantu Matutinū d̄r i abcessu t̄brarū et aurore aduētū. Diluculū d̄r q̄ incipiēs pua diei lux Ergo i tēpesto qñ oīs sūt i silētiū. et nox i suo cursu mediū iter h; . Nox ē qñ sol ē sub t̄ra et spaciū noctis ab occidētē ad oriētē sub t̄ra solē cursus s; damascenū li. i. ca. v. In medio ḡ illi⁹ nocti t̄ribi⁹ ops fmo tu⁹ dñe. i. p̄ceptū tuū qđ ē xp̄svl angel⁹ fmois tui nūci⁹ vñ executor p̄cepti. Ecce cā efficiēs ist⁹ Exiliēs de celo et regalib⁹ sedib⁹ veit. i. ab āgelī q̄b⁹ de sed; dur⁹ d̄ bellator i mediā extmuni t̄ra. i. i mediū egipti q̄ fuit tūc t̄ra extmuni gladi⁹ tu⁹. i. fmo tu⁹ vñ āgel⁹ hñs gladiū a cutū iſtatū. i. verū. et nō fictū ipiū tuū portās ecce hora decurrēs p̄soa occidēs et seq̄ effect⁹ s; b̄seq̄ns et stās r̄pleuit oia morte. i. oīs domos repleuit mortuis Exo. xii. Nōerat dom⁹ vbi n̄ iacēt mortu⁹ et vsq̄ ad celos attingebat stās i t̄ra. Ecce ieuuitabilis de q̄ null⁹ eradere potuit a. Hic ē dubitatō lral Vtrū āgel⁹ extmimator egipti fuerit bonus. Et videtur q̄ sic. Nā de illo angelo d̄r Actū. vii. Hūc s. moysen de p̄ncipē redēptorē q̄ misit i manu āgelī q̄ apparuit ei i rubro. hic eduxit eos faciēs prodigiarū signa i t̄ra in egipto in mari et in deserto q̄draginta annis Itē ad hebre. i. Qui facit angelos suos spūs. Vbi Greg⁹ Ad exercitiū vi.

dicte mittit deus angelos suos ut in zodomam. g. boni angeli exterminatores fuerunt zodomorum: et eadem ratione egyptiorum. Itē I sa. xxxvii. Egressus est angelus domini et percussit in castris assiriorum. clxxxv. milia. g. angelus bonus percussit assirios. et eadem ratione egyptios. Ad oppositum Eze. xxx. Dissipabo terram ponam eam in manibus alienorum. Greg. in moral. Non est angeli sed mali tortores sunt. Itē aug. sup illud ps. Misit in eos iram indignationis: immisiones per angelos malos. Possunt inquit sine dubio malis angelis attribuere mortes per mitiorum et iduraciones egyptiorum. Rursus. Hic est duplex modus loquendi. Unus quod angelus malus erat exterminator egyptiorum: sed postea misit deus angelum bonum qui malum cohiberet: ne sicut exterminaret hebreos. et de illo dicitur ut in lra ps. Attungebat usque ad celum. Alius modus dicens est quod fuit angelus bonus. Et hoc magis concordat cum lra huius lectiois: quia aliter eēt nimis distortum exponere primam partem de angelo malo: et scilicet de angelo bono quoniam dicitur. Stans omnia replent morte usque ad celum attingebat stans in terra. Et quod angeli boni exterminant malos corporaliter expressit dicitur per rationes. Mali vero puniunt aliqui bonos corporaliter tantum. sicut per Iob. i. et ii. Ecce in manu tua est: verum tamen animam eius serua: sed malos puniunt boni angelus corporaliter et spiritualiter. **B**om vero angeli puniunt malos homines in corporalibus penis non spiritualibus. Hec glo. sup illud ps. Immisiones per angelos malos. **A**d primum in oppositum de dicto Greg. dicens quod illud dicitur debet sic intelligi: quod angeli boni non sunt tortores bonorum sed malorum ut per in zodomitis assirius. **A**d secundum dicens quod aug. non determinat quod fuerit de fco: sed quod pos-

sit attribui angelo malo. Et vult dicitur quod angelus malus potest facere mutationes naturarum: sicut mutare aquam in sanguinem vel creare ranas sed occidere pecora primitiua et obdurare. id est temptare de obduracione possunt sed demones de parte eis concessa a deo. Possunt etiam dici in proposito nostro quod angelus bonus vtebatur demonibus eos cogendo exterminare egyptios: sic ista exterminatio fuit per angelum bonum et per malum. Sed ex dictis oritur alia dubitatio. et est ista: quia dictum est quod angeli boni non puniunt bonos. **V**trum autem in purgatorio puniuntur per angelos bonos vel per malos. **B** Et ad hanc questionem dicens quod non puniuntur per bonos nec per malos. Non per bonos: quia non esset puniens quod concives suos ita vehementer affligeret. Nec per malos licet decet fieri: quia non decet bonas animas ita per illos torqueri quorum prius extiterunt victores in via. Et ideo per solam divinam iusticiam ignis affligit animas in purgatorio existentes committentes tantum bonis angelis demones ad loca penalia animas ducit et etiam animas ibidem afflictis assistit ut de earum pena satientur. Assistent etiam morientibus ad explorandum in exercitu si aliquid in eis calumniare possint. **V**ide sancti Thomam sup. iiii. in i. ar. dis. xxi. q. i. ar. iiii. Iuxta illam clausulam. Cum eis getum filium teneret omnia. **N**otandum est quod quiescent filium puniunt coniungunt quia nihil magis tranquillitati est contrarium quam nimia loquacitas. **b** Est etiam virtuosum filium moraliter custos prescientie: frenum insolentie: de cor innocencie: et signum sapientie. Est ei primo moderatum filium custos prescientie. nam in multiloquio non deest peccatum. **V**n credo vbi cum quod homo prius est ad loquendum prescientia cito ledet et sicut nullus thesaurus secure ponitur in cista quam non habet seras: ita nec virtutes diu manent in prescientia hominis qui est immoderatus ad

loquendum. **H**omines tempore belli habitant in civitatibus muratis libenter ex: quia ibi est maior securitas propter fortitudinem muri ita bonae praesentiae et silentio bene murate sunt quasi fortia castra dei. I sa. xxx. In silentio et in spe erit fortitudo vestra. **S**econdum cunctum silentium est fremum insolentie. **N**ota quod nobiles equi frenantur et viles agrarii et nullius valoris frenis non videntur. Et eodem modo moraliter viri sancti qui christum ferunt per obedientiam frenantur per silentium a sermonibus indiscretis piciosis retrahuntur. **E**cce xxviii. Verbum tuis facito statera et frenos ori tuo rectos. **T**ercio silentium est decor innocencie. Zacharias in silentio genuit iohannem. **S**cilicet quod maiores sonum faciunt ligna arctia quiviretia: ita a ride praesentiae frequenter sunt vbose. I sa. xxxii. Cultus iusticie silentium. Valerius li. vii. ca. ii. Xenocrates cum quodam tempore maledicorum sermoni interesset summo silentio: vno ex his praesentiae. **C**ur solus lingua cohiberet. **Q**uia dixisse me inquit aliqui penituit: tacuisse vero nunquam. **I**tem alii philosophi cum dicerent sibi Male de te dixit tal. **N**on curo inquit: quia auditus debet esse robustior lingua: cum singulis hominibus sint singule lingue aures bene. **V**nde quodam cuidam vobis dixit sic. **C**um nihil auscultes sed plurima vana loquaris. **V**na tibi melius auris quam ora duo. **N**am geminas aures nobis deus os dedit vnum. **N**os audire decem plura pauca loquor. **Q**uarto silentium moderatum est signum sapientie. **V**n Iero. si ecclesiasten. **P**itagoricos disciplina est tacere per quinquenniū et postea eruditus loquor. **I**ob. xiii. **V**tina taceret ut putarem in sapientes. **S**cilicet quod aqua quanto profundior tanto getior. **E**t eodem modo sapientes quanto profundius sciunt tanto getius silent. **P**rouer. xiii. **A**quas profundas ex ore sapientium viri. **E**xpositum est frequenter quod pauper mercator transiens

per villam plura habet vasa quam diues. **I**ta est interdu quod pauca sciens sepe est iactatus de nihilo. **p**uer. xiiii. **V**bi plura sunt vasa ibi frequenter egestas et per oppositum abundantes ditius sapientia cum modestia et silentio exprimit se suum. **I**sa. viii. **A**quas filioe currunt cum silentio. et ecci. ix. **V**bi sapientium auditum cum silentio plures clamor principis iter stultos. **V**ersus Scire loquor decem est et scire tacere. **H**ec duo si poterit scire perit et eris

LECTIO CCII.
Unus continuus malorum somnorum turbauerunt illos et tiores superuenerunt isperati et alius alibi piecit seminiu per praesentia quam moriebatur demonstrabat visones eius quod illos turbauerunt hec praemonebant: ne inscii quilibet mala patiebatur periret. **P**ro quod onus est quod peccata illata egyptiis in morte praemogeitorum nulli pepercit propter generis nobilitate: nec propter tempore ipor tunitate. **I**n hac parte declarat quod nulli peccat propter statum infirmitate siue qlitate: in illa namque nocte infecois praemogeitorum non pepercit dinavidicta dormientibus: sed idifferenter praemogeita egypti infecit siue dormiret siue vigilarent. **I**n hiis autem divina seueritas tempamento clementie mixta fuit quod perituros per somnia et visiones praemouit: scientes quare fuerunt in praesentia puniendi temporaliter: si uellent eternaliter per penam saluarentur. **A**tria ergo dicitur in lra ista. **P**rimum est quod dormientes praemonebantur per somnorum apparitionem. **S**cilicet est quod expellebantur a locis suis per corporalem violentiam. **T**ercium est quod immissio visionum fuit eis ad cois reat euidentiā. **P**rimo ergo quod somnorum apparentia dicitur sic. **T**unc continuo id est statim sine impedimento: quia sententia divina decreuit hanc mirabilem plagam inferre egyptiis illa nocte. **V**isus somnorum. id est fata matum subito apparen-

tū turbauerūt illos. ⁊ timores supue
nerūt isperati i illis q se ad sōnū posu
erunt p gete. Sic moralit mundiales
dormiētes in peccatis quīs i delectati
omb⁹ semper itēdāt quiescere. r̄mor
su tñ p̄scie turbātūr cōtinue quē secū
hāt. ⁊ n̄ solū sic pturbabāt egiptū spū
ali⁹ ⁊ imagiariē s̄z etiā trāsserebāt cor
poralit de loco ad locū. Et h̄ ē qd dicit
Et ali⁹ alibi p̄iectus seminiu⁹. i. vn⁹ i v
no loco ali⁹ i alio loco iacint seminiu⁹
⁊ deficiēs ab actu vitali q ē s̄sus v̄l mo
tus. Demōstrabat cāz pp̄t quā morie
batur. i. mod⁹ moriēdi: ita irregularis
fuit ex diuersis circūstātiis q euiden
ter apparuit: q nō habuerūt cāz effici
ētē nisi deū. **¶** Notādū moralit q
duo faciūt vitā spūalē aievi⁹ ⁊ et sciē
tia. Virt⁹ i volūtate siue affectu. scia i
i intellectu. Quādo ergo v̄t tollit ⁊ rēa
net scia tūc talis p̄fōa r̄liḡf seminiua
Scit ei bñ agere: sed tñ nō opaf. Et ta
lis tāq̄ vilis p̄iciēd⁹ ē i foueā ifernalez
Lu. x. Plagis ipoitis abierūt seminiu
uo relicto Hoc ē q amō. i. diabol⁹ r̄asit
dimidiā barbā nūciōz dauid ⁊ decur
tant vestes eoz vsq; ad nates. ii. Re. x
Moralit dicit fama clar⁹ ⁊ vita sordi dus
Apoc. iii. Nomē habes q̄ viuas ⁊ mor
tu⁹ es. Tādē finalit dicit in littera: q
talis apparētia visionū dormiēdo fu

it facta eis ad cōis reat⁹ euidētiā v̄t
delicet p̄monerēt de peccatis suis ne
ignorarēt q̄re tot mala patiebāt. Vñ
dicit sic. visiones ei q illos turbauerūt
hec p̄monebāt ex dei mīa: ne isci. id
est igonrātes quare mala patiebāt p̄i
rent. Vbi dicit rabanus i glosa. Hoc
dīne bonitatis ē q peccātes castigat vt
abstineāt a peccatis suis ⁊ p̄nāz agāt
Si autē dei patia abutunt sine excusa
tiōe ieternū puniēt. Quia hic dicitur
q egiptū fuerunt p̄mo puniti p̄ visio
nes sōmōz fit dubitatio litteralis
Vtrū diuinatio p̄ sōnia sit licita. ⁊ ar
guit q nō. Nā Leuit. xix. dicit. Non
augurabimini nec obseruabitis som
nia. Et similit̄ deutro. xviii. prohibet
sōmōz obseruatiō. ḡ ē illicitū. Ad op
positū scribit̄ Iohel. ii. Iuuenes vestri
visiones videbūt. et senes vestri sōnia
sōniabūt. Et Iere. xxiii. Propheta q h̄z
sōniū suū. ḡ licitū ē i casu p̄ sōnia dī
uinare. Et cōfirmat p̄ textū hui⁹ lecti
onis. Visiones inq; eos turbauerūt:
hec p̄monebāt eos. ergo ille visiones fu
erūt signa futurōz euentuū ergo lici
tū ē per tales visiones sōniales diuina
re. Itē in scriptura sacra legim⁹ multa
per sōnia diuinasse Gen. xxxvii. de
Ioseph q dixit. Vidi per sōniū quasi
solē ⁊ lunā ⁊ stellas duodecim adora
re me ⁊c. Et iudic septio. de sōnio me
diāte q cōfortat⁹ gedeon. ⁊. ii. mach.
xv. sōnio digno fide onso Iude ma
chabeo. Igit̄ aliqua sūt sōnia digna fi
de. **¶** Pro dubitātiōe ista vidēdū ē p̄mo
quid sit sōniū ⁊ qd diuinatio Sōniū secū
dū Arist. ii. de sōnio ⁊ vigilia. est fantas
ma factū a motu simulacroz in sim
plicit̄ dormiēte. Remanēt enī simu
lachra idola siue spēs in organo fāta

sie et ex illis cānt̄ idola in organo sē
sus cōmunis et etiā in organis exteri
orū sensuū sicut visus audit⁹ et sic de a
liis. Et sic apparet homi q videat au
diat et tangat eo q aīa v̄t̄ simulachri
rerū p reb⁹ i p̄is. et ideo dicit aug⁹. xii
sup gen. ad litteraz q tunc est somniū
cum inter species receptas ⁊ veras res
cuius sunt species non discernitur ⁊ iō
christus nunq̄ somniavit Diuinare ve
ro est predicere euetum futurum vel
ignotum quantum ad propositū per
tinet. Istis visis dico tria. Vnum ē q
diuinatio per sōnia est licita in casu.
Secūndum est q talis diuinatio non ē
ab omnibus expectanda. Tercū ē q
talis diuinatio est multū periculosa.
¶ Primā conclusio patet sic. Diuina
tio per sōnia est naturalis aliquando.
ergo tunc est licita. Consequentia pa
tet. Antecedens est Aristotelis. secun
do de somno et vigilia: de diuinatiōe.
vbi dicit Aristoteles. q diuinatiōez
quam in somniis agunt: nec est contē
nere idoneū nec omnino suadere. vbi
dicit Cōmētator q null⁹ hō ē quinon
vidit somnium quod enuntiauit sibi
aliquid futurū: ergo ⁊c. Exq; ergo di
uinatio per somniū non est nisi som
nium significatiuū. et manifestum ē
multa sōnia esse significatiua pla
num est diuinatiōem per somnium
esse licitam in casu. **¶** Confirmatur
per dictum Aristotelis. vii. Ethicorū
Fama non omnino perditur quā oēs
famāt. Multi autē existimāt somnia
signationem habere tanq̄ ab experiē
tia moti. scdm Arist. de som. ⁊ vigilia
vbi prius. Vnde verisile ē diuinatiōē
eē silez ⁊ p̄ p̄ns in casu licitā. **¶** Est er
go aduertēdū sicut extrahi p̄t ex dicit̄
bū aug. xxii. s̄f Gen. ca. xliiii. Et Arist.

de sō. ⁊ vigi. ⁊ etiā Albt̄ i li. suo de eis
de. Sōnia sumūt originē m̄tip̄r. Ali
qn̄ a corpore hūano: aliqn̄ ab ania: ali
qn̄ a corporib⁹ sup̄celestib⁹: aliqn̄ a spi
ritib⁹ bonis: aliqn̄ a spiritib⁹ mal⁹ Ex p̄
te qdē corpori originalit̄ oriūt̄ sōnia cō
muit̄ i hūore. Vñ qn̄ i corpe hūano
sup̄abūdat hūor flegmatic⁹ accedēs ad
organū fātasie: fātasia fit sicut idoluz
sile illi hūori ⁊ hōi q est i aliquo hūi
do sicut in aqua: vel q gustat aquam.
Sic qn̄ hūor dulcis ⁊ flegmatic⁹ descē
dit a capite apparz illi q ip̄e gustet dī
cia Cōsist̄ colera nigra abūdate in cor
pore sōniat hō frequēt̄ d̄ incēdiis ⁊ cō
flagratōe domoz et h̄mōi. Et sic nar
rat Albert⁹ quēdā sōniasse picē arden
tē fuisse i vētrē suū. ⁊ cā fuit: qā i eo a
būdauit colera nigra. vñ exurgens e
misit colerā nigrā i magna q̄titate. ta
lia ḡ sōnia manifesta sunt significatiua
futuraz ifirmitatū frequēt̄. ⁊ d̄ talib⁹
sōnis bñ iformāt̄ medici ad iudican
dū de p̄ditōe infirmi. Alia ū sōnia o
riūt̄ ex p̄te aie vñ hoies folliciti et co
gitati cū aliq; negocia facere cogitant
frequēt̄ sōniāt de eis dē. Ecc̄. v. Per m̄
tas curas sequūt̄ sōnia Et hec ē cā q̄re
hoies frequēt̄ sōniāt d̄ aicis suis ⁊ nos
suis ⁊ citi⁹ d̄ eis q̄ de ex̄neis. ⁊ plura d̄
eis p̄uidēt. Amici enim procul existē
tes maxime folliciti sunt de se iuicez
Sicut docet Aristoteles vbi prius Hec
est etiā causa quare dedit vilius vigi
lādo: vilia somniant dormiendo. ⁊ q̄
re tātus p̄t esse habit⁹ honestatis in vi
gilādo q p̄sona etiā non assentiet dor
miendo feditibus nec voluptatibus
carnalibus. sicut docet Aug⁹. x. cōf̄es.
q tātū habitū honestatis p̄t homo ac
quirere: q̄ virtute istius habitus disti
pabuntur fātasie male: que p̄ sōnia

ingerunt dormiēti. Tercio sūt sōnia q̄ causant̄ in hoie v̄tute corpore supcelestiū. Nā corpa supcelestia influēdo v̄tutē nr̄is corporib⁹ alterāt corpora nostra in sōno. et tūc cōtingit fātasā sibi formare species: idola cōformia q̄litateb⁹ in corpore causatis. et sic apparet̄ aīe aliq̄ effect⁹ futuri. sicut de bell⁹ et fertilitate sterilitate t̄re et huiusmodi: q̄ a corporib⁹ celestib⁹ causā habēt. sicut fuit de sōno Pharaonis de septē bob⁹ et septē spicis Gen. xlii. Quarto originat̄ in nobis nōnūq̄ sōnia a spiritib⁹ bonis sicut p̄ Math. ii. de āgelo q̄ apparuit in sōnis Ioseph⁹ in aliis scripture locis. Et tale videt̄ sōniū simonidis. De quo narrat Valer⁹ li. p. c. v. Simonides cū ad litt⁹ nauē applicuiss⁹ inhūatūq̄ corp⁹ iacēs repperisset et ilud sepulture mādasset: admonit⁹ ido per sōniū ne p̄xima die nauigaret: in t̄ra remāsit: q̄ vidit naues solui fluctibus et pcellis in ei⁹ spectu obruti sūt. ipse letat⁹ est q̄ vitā suā sōno q̄ nauē credere maluisset et meor̄ bñfici ele gātissimū carmen et mutati cōsecrauit meli⁹ illi et diuturn⁹ hoī in aīa cōstitutus sepulch⁹ q̄tū in desertis et ignotis arenis construxerat. Hoc sōniū ab aliquo bono spū potuit fieri in recōpensationē pietatis Simonidis: c̄. Quanto originant̄ nōnūq̄ sōnia a mal⁹ spiritib⁹. sicut p̄ devxore Pilati: que ociosa die parasceues dormiebat: mlt̄ taq̄ passa fuit per visū de xp̄o demōc imittēte: vt per tales visioēs seu apparitionē nr̄az ipedire potuisset redemptionē. Vñ mlier mandauit viro suo Pilato dicēs taliter Nihil tibi et iusto illi. Multa enī passa sūt per visū hodie ppter eū. Math. xxvii. Et a tali spūvi

detur illud somniū causatū esse quod narrat Valer⁹ vbi pri⁹ de cassio permēsi Huic dormiēti qdāpcere magnitudinis et nigri coloris appuit squalidus barba: et capite demisso int̄rogatus q̄s esset r̄ndit kakodemō. Cassius pterrit⁹ familiā excitauit et q̄siuit si q̄s talis carnerā suā fuisset ingressus. respōderūt q̄ nō. Rursus obdormiuit et rursus eadē species appuit Lumen ergo iussit afferri: et pueros sibi assistere p̄cepit. Et ecce ifra modicū t̄pus p̄n̄ de mādato cesaris capite punit⁹ ē. Ex dictis ei patz q̄ sōnia siue vno mō siue alio modo causent̄ frequēt̄ ptingit q̄ sūt futuroȳ euētū signa. Ex q̄ p̄ vitas p̄me cōclusiōis q̄ dinatio per sōnia in casu est licita. Scda cōclusiō ē q̄ diuinatio ista in oib⁹ sōnis nō ē expectāda. Vñ arif. de sōno et vigilia vbi p̄us distiguit sic. Quēdā inq̄t sōnia sūt signa alioȳ effectū: qdā caule: qdā accidētia. i. p̄tinētia ad futuros euēt⁹. Signa sūt sicut patuit supius de hūoribus colericis et flegmaticis. Cause sūt inēdū q̄ aliqui homo vel sollicitat̄ circa opus inchoatū vel inchoandū q̄ in dormiēdo pfecte cōprehēdit modum cōueniētē quo illd̄ op⁹ pficiet. et postea iuxta fātasā pducit ppositū ad effectū. Et sic est sōniū causa euēt⁹ futuri. Sūt etiā quedā accidētia et imptinētia ad euētū futurū q̄ nec sunt signa nec causa alicui⁹ euēt⁹ futuri. et ex talibus sōnis nullo mō est diuinatio expectāda. et sic p̄ scda cōclusiō. Tercia cōclusiō est q̄ sōnoȳ diuinationi indulgere est mltū piculosū. Hec cōclusiō p̄ pri mo ppter deceptionē maloȳ spiritūū q̄ per sōnia nitunt̄ decipere illos vel seducere q̄ sōnis fidē p̄stāt. et ideo faciliē

posset homo nimis credēs sōnis labi in desp̄atiōez ad suggestiōē diaboli. Scdo ppter diuersitatē significatiōis in sōnis. Potest ei sōniū equocēz equaliter mlt̄a significare. et iō hō applicās ad vñ p̄ticulare statū decipit. Tercio q̄ nōnulla sōnia habēt interpretari p̄ similez nōnulla per p̄trariū. et in hoc casu difficile est discernere. Quarto q̄ sicut dicit Arif. hez sōnia sūt significatiua futuroȳ aliq̄n. tñ nō ē necesse euētū sōnoȳ accidere: q̄ possūt superiores cause ipedire. Sicut enī nubes q̄ sūt cause pluuię: aliq̄n habūdāt et signāt pluuiā futurāz tñ per aliam causā supiorē eos disp̄gentē contungit pluuiā ipediri. Cōsimilit̄ i volūtariis opatōib⁹ q̄s habet q̄s ad aliqd̄ faciēdū et firmū ppositū ad illd̄ exequēdū: nō tñ est necesse q̄ sic faciat. p̄t ei forti⁹ p̄siliū supuenirez totū mutare ppositū. et iō interpretator sōnoȳ non debet dicere de t̄mate q̄ sic eueniet sicut sōniū signat: sed cū cōditione nisi fortior causa supueniēs ipediat. Et cōsimiliter debet astronomi diuinari Vnde dicit Albert⁹ vbi p̄us q̄ astrologi dicēt de t̄mate q̄ talis effect⁹ eueniet faciūt scīaz astrologi c̄vilescere: cū tñ in scia astrologica viciū nō iueniat: s̄ in astrologo de t̄minatēz absolute p̄ferēte. Periculōsū est q̄ p̄ sōnia nimis cōiter diuinare: q̄ poetice dicit̄. Sōnia ne cures nā fallūt sōnia plures. Et ecci xxxiiii. Vana spes et mēdaciū isensa to viro et sōnia extollūt iperitos. Quasi q̄ apphēdit vmbra et persequit̄ ventū: sic q̄ attendit ad v̄sa mendaciā: secūdo hoc visio sōnoȳ r̄c. Et ifra. Sic pturientis cor tuū fātasias patiet̄ nisi ab altissimo emissā fuerit visitatio. Et

sic p̄ ad dubitationē. Ad rōez i op̄ positūz inhabet̄ ne supsticiose hec fiat nimis cōiter. Nō aut̄ qn aliq̄n liceat si cut declaratū est.

LECTIO. CCIII.

Etigit autē et tūc iustos tēptatio mortis et cōmotio in here mo facta est mltitudis: sed nō diu permāsit ira tua p̄perās ei homo sñ q̄rela dep̄carip̄ p̄lis p̄ferēs fututis sue scutuoz orōez et per icēfū dep̄catiōez allegans restitit ire. et finē imposuit necessitati oīdēs qm̄ tu⁹ est famul⁹. Postq̄ actū est de pena mortis iflicta egiptiis per diuinā aiaduēsiōez. hic trāsfert se auctor ad tractādū de qdā isolita pena mortis iflicta hebreis ppter eoz̄ rebellionem. Vbi notādū q̄ sicut Narratur Nūe. xvi. Chore fili⁹ ysuar fr̄is amrā q̄ fuit p̄ moysi et aarō iuidit eis dē murmurās p̄tra eos: q̄ vn⁹ eoz̄ sibi sacerdotiū sup̄pauerat: ali⁹ p̄ncipatū.

Voluit q̄ fieri sacerdos et fūgi sacerdotio qd̄ soli aarōz̄ filiis ei⁹ cōcesserat: in q̄ etiā p̄posito adiūxerat sibi. ccl. leuitas q̄s oēs dignos p̄ferēbat sacerdotio: et in odiū ipi⁹ Aarōz̄ in sup̄plātationē ipi⁹ moysi q̄ erat dux p̄li adiūxerat sibi datā et abyro: q̄ fuerūt rubemte qb⁹ dicebat deberi potissime p̄li p̄ncipatū: eo q̄ erat de ruben pri mogenito Iacob. Deo q̄ vltiōe isolitā infligēte Dathan et Abyro a t̄ra abforpti sūt s̄ et ignis i maxima quātitate egressus de thuribulis: chore et aliorū leuitarū q̄ cū eo eiūsdē cōspiratiōis fuerūt eos viuos in fauillā redegit Aaron iuxta illos stāte illeso. Istis penis visis adhuc murmurauit p̄plis cōtra moysē et Aarō. Sequētī die oīs. s. mltitudo filioȳ isrl̄ p̄uenit dicēs. Vos mi

hi interfecit ppls dñi. Cūq; voluisset eos ppls lapidare fugerūt Moyses z Aarō in tabernaculū. z opuit eos nubes et stati egressus ignis de tabernaculo cepit ppls pflagrare. Dixitq; Moyses ad aaron Tolle thuribulū tuū et hausto igne de altari pone thimiama et vade rogare p pplo. Accurresq; Aaron cū thuribulo stetitq; inter viuos z mortuos orās dñz z plaga cessauit. Fugerūtq; pculsi q̄tuordecim milia z septingēta absq; his q; pierāt in seditōe Chore. Et de hac scda historia hic auctor agit. ¶ Et circa h̄ duo facit. Nā p̄mo narrat breuiter quō pena morā fuit hebreis tribuit illata. Scdo quō fuit suauiter mitigata ibi. S; non diu pmāsit. ¶ Circa p̄mū tagit penā et pene causam: cū dicit Tetigit autē tūc iustos. i. hebreos tēptatio mortis id ē plaga in cēdiū q̄ mortuū fuerūt mlti de p̄lo et tēptatio mortis in murmuratiōe p̄li p̄p̄t quā fuerūt digni morte. Et sequitur causa pene illate: cōmotio facta est in heremo mltitudinis: tra moyses aaron S; quō dicit q; tūc tetigit hebreos tēptatio mortis. Nūqd ei illa p̄motio fuit tūc qñ p̄mogenita egiptiorū occisa sūt? Et manifestū est q; nō s; bñ p̄. Et dicēdū q; in h̄ loco tūc nō dicit similitudinē in tpe s; cōueniētiā in gñe pene. et forte i greco sonat talit. ¶ Tūc id ē p̄. Qualit̄ at illa pena fuit suauiter mitigata subdit p̄sequentvsq; i finē capti. Mod̄ ei quo illa pena sopita fuit: finita cōtinet triaviz ipi? Aaron deuotā orōez: dine cōsideratiōis allegatōez: z sacras: vestiū repñtatiōez: p̄p̄t hec enī tria āgelū cedētē p̄p̄t cessare fecit a plaga. P̄rio g; agit auctor d̄ ipi? Aarō deuota supplicatiōe. Scdo de ip-

sius rōnali corā dño allegatōe. Et tercio de vestiū suarū q̄b; idut erat repñtatione. scda ibi. ¶ V̄incit autē turbas. tertia ibi. Investe poderis ei. Circa p̄mū dicit sic. S; nō diu pmāsit ira tua id ē pena ex zelo iusticie dine pueniēs. Propterās ei hō id ē Aarō sñ q̄rela: q; viz habuit se ad deum pie: ad seipz sobriez ad pximū iuste: z iō dign̄ p̄ces deo fūdere fuit et de p̄cari p p̄lis id ē ad de p̄cādū p his q̄s incēdiū cōsumauit: p̄ferēs fuitutis sue scutū s; orōez. Est ei orō akēsus mētis in deuz scdm Damascenū. Hec orō est scutū prelati triplici v̄tute cornutū ad modū scuti: ga scd; Ber. Oratio est intētio cordis fide: spe z caritate subnixa. z d̄ scutū seruitutis p̄lati: ga debitū ānexū officio p̄lati est orare p subditis. g; sacerdotis officiū ē orōes fūdere z p iustis: ne cadāt p p̄cōribus vt resurgāt. Ad heb. v. Debet quēadmodū p p̄lo z ipse p seipō orare. Et p incēsu de p̄cōez allegās. Obtulit ei thimiama z de p̄ca tus est p p̄lo Nūe. xvii. Fuit at thimiama puluis p̄positus ex stacteonicha galbane z thure. sicut p; Exo. xxx. Et vocat̄ hic incēsu et signat deuotionez orōis. Apocal. xviii. Ascēdit fum̄ in censorū de orōib; scōz. Et cassiodor? Oratio sine deuotiōe est sicut corp̄ sñ aīa. Corp̄ sine aīa est cadauer z fetori pximū qd idignū est offerri deo z factus eius. Sic g; disposit? Aarō restitit ire id ē pene imisse a deo. z finē i posu it necessitati id ē violētie mortis vt d̄ v. Metha. c. de necessario onidēs quoniam tuus est famulus id est pastor z prelat? cui? est pro grege se exponere qñ de p̄p̄t suū castigat. ¶ Circa illam clausulā. Proferēs seruitutis sue scu-

tum orōez. a ¶ Notandū est q; deuota oratio est rōnabilit̄ scala nostre ascētionis. scutū nostre defētionis: et nūcius nostre legatōis: et reddit? nostre subiectōis. Primo est scala nostre ascētionis. B ¶ Per hāc enī ascēdimus ad deū z a t̄renis ad celestia nos leuam?. Eccl. xxxv. Oratio hūiliantis se penetrat celos et nubes. Sed dubiū esse pōt qd intendim? dū deū oram?: ga vel petim? op̄erē illā qd disposuit se facturū p tpe. et hoc videt̄ frustra. Nā sine n̄ris p̄cib; q̄cqd disposuit se facturū proficiet. vel petim? mutet volūtātē et dispositionē et velit si cut nos volum?. et hoc est ip̄ossibile: cū deus mutari nō pōt. S; dicēdū est q; nō intēdim? deū nec dinā dispositiōē mutare: s; magis illare q; cōpleatur i pleat. Sic ei de? disposuit q; ea q; circa nos cōsumabunt̄ per n̄ras orationes cōsumari merebunt̄. Et iō dicit Boeti?. v. de cōso. profa. iii. q; ponūt oīa de necessitate euenire auferūt huiusmani gn̄is cū deo illā singulare cōmerciū s; orōez. Non ergo cū oram? deū mutare proponim? vel ad nos idiare s; magis nos ad deū leuare et nostrā volūtātē suo bñplacito cōformare. Et hoc pulchre declarat Dyonisi?. iii. ca. de dinis noib; sub duob; exēplis. Quo rū p̄mū tale est. Si imaginemur vnā cathenā luis de celo depēdentē et nos alternādo manus nitamur illā ad nos trahere: nō eā descēdere facerem? eq̄liler: sed nosmetipos per eā ad superius agerem?. Sic in proposito est de oratione. Secūdū exēplū est tale. si es sem? in navi existente in aqua et tene remus funes fortes in manib; extētos ad nos de aliq; rupe imobilī z tra-

herem? fortit̄ illos funes: nō mouere mus rupē ad nos s; ecōtra et nos z nauē mouerem? ad rupē. Sic cū oram? nō mouē? ad nos imobilē dei v̄tutē: s; poti? trahim? nos ad eū. ¶ Scdo orō ē scutū n̄re defētionis. Vñ hic d̄. Proferēs sue fuitutis scutū. i. orōez. Narrat historia Britonū q; rex Arctur? il lustris depictā habuit i fra scutū imaginē v̄ginis bñdicte filiū suū in brachiis suis baiulantē. Ad hāc imaginē quotiēs in p̄ssura belli incepit fatigari respexit. Cui? statim intūtu latēter vires recētes recepit. Vñ li. vii. ca. v. dicit q; clype? ei? prilken vocabat̄ i q; imago scē dei genitricis depicta fuit. Moralit̄ isto mō debet scutū n̄re orationis ornari vt viz i trinfec? heat imaginē v̄ginis bñdicte. ¶ Si ei imaginemur v̄ginē bñdicatā in iteriori parte scuti stātē: ip̄a videbit̄ scutū nostre orōis deferre. Studeam? ergo scutū nostre orōis ipi? imagine exornare. z pōd? nostre de p̄cōis sibi imponere: z ipsa dignabit̄ nostrā orationē portare et pro nobis filio suo p̄sentare. Nā quicqd filio suo offert: necessario acceptū est. Et ideo dicit Bern. sup missus est Crede frater quicqd illd est qd deo offerre paras? Marie cōmendare memento: vt eodem alueo ad largito rem gratie gratia redeat qui influxit ergo orōez nostrā duo debēt cōplere. Christus viz et Maria. Dicūt grāmatici q; inter ptes orationis p̄ncipaliores sūt nomen et verbū. Inter nomē verbum talis differentia datur q; nomen significat substantiam cum qualitate sine tempore. Verbū significat personā agere vel pati. aliquid cū tpe. De natura etiā nois est reddere sup-

positū ipsi v̄bo. ⁊ de rōe v̄bi est regere nomen sibi i orōne supponens. sicut i grāmatica iter puerilia docti sum⁹. Moralit̄ loquendo carissimi ad h̄ q̄ nostra oratio q̄ ad p̄ns f̄moni debet p̄ mitti inueniatur cōgrua conueniens ⁊ p̄fecta necesse est q̄ ex nōie v̄bo ⁊ ponat̄. Verbū aut̄ qd̄ nostrā orōnez i gredi debeat certe est illd̄ v̄bū de quo dicit̄: q̄ de⁹ erat verbū ⁊ verbū caro factū est. Io. i. Istud verbū p̄sonā significat: imo est p̄sona filii dei. Significat etiā cū tpe: q̄a q̄n̄ veit p̄cūto tps̄ m̄ sit de⁹ filiū suū ad Gal. iii. Similiter istd̄ v̄bū tā actōez q̄ passiōez importat. Istus ei verbi actōe secula formata sūt: quia ad hebre. xi. Fide intelligim⁹ secula opata esse dei verbo: vt ex iuisibilib⁹ visibilia fierēt. Istius ei verbi passiōe cūta sūt reformata q̄n̄ verbū ens altissimi corporali passū est carne sūpta. Habem⁹ ergo v̄bū qd̄ nostrā orationē i gredi debet. Sed qd̄ est illd̄ nomē qd̄ i oratiōe istū v̄bo debet iungi? Reuera nō inuenit̄ nomē sub celo qd̄ istū verbo ꝑueniēt⁹ iungi possit q̄ illd̄ de q̄ Lu. i. Nomē v̄ginis Maria ecce substātia: virgo ecce q̄litas ⁊ hoc sine tempore. Cuius cā est ista. iiii. Phis. dicit̄ q̄ tēpus est cā corruptōis. oīa ei corrupūtur ⁊ tabescūt in tpe. Ille ergo m̄lieres q̄ p̄mo sūt virgines ⁊ postea fiūt matres sed nō sine corruptōe ⁊ generatio ne certe ille m̄lieres sūt v̄gines in tempore. Sed hec benedicta ⁊ singularis q̄ virgo cōcepit: virgo peperit ⁊ post partū virgo quē genuit adorauit. Reuera ip̄a est virgo sine tempore. Versus. Trāsit ad ethera v̄go puerpera v̄gula yesse. Nō sine corpore sed sine tpe transit ad esse. Habem⁹ ergo nomē ⁊ verbū p̄ nostra oratiōe formada. Sed vt in h̄c

omnimoda p̄gruitas ostēdatur restat vidē quō ⁊ quādo istd̄ nomē huic v̄bo suppositū reddidit ⁊ quō v̄go ab eod̄ verbo r̄gebat̄. Reuera charissimi q̄n̄ illa b̄ndicta ab et̄no p̄destinata: p̄facticata ⁊ dei filio cōsecrata ⁊ cūctis creatur̄ supposita: ab angelo extitit salutata et ip̄a hoc nō obstāte quasi v̄niuersis suppositū reddendo dicit̄. Ecce ancilla domini. Et certe eadē hūilitate quā sic suppositum verbo reddidit ab ip̄o ꝑsequent̄ regi petiit q̄n̄ subiūxit. Fiat mihi sc̄dm̄ verbū tuum. Ecce inq̄t̄ ancilla d̄ni: fiat mihi sc̄dm̄ verbū tuū. De dictis hic dubitatio oritur. Impossibile videtur apud grāmaticos: q̄ nomē reddat suppositū verbo et t̄n̄ nō regatur a verbo. Modo inuenio istū verbo reddidisse suppositum quādo nequaquā recta videt̄ a verbo. Quādo certe verbū incarnatū pepēdit in cruce ip̄a reddidit suppositū istū verbo. sicut Io. xix dicitur. Stabat inquit iuxta crucē mater hiesu et soror matris ei⁹. Qd̄ aut̄ v̄go ista tūc tēporis recta nō fuit a verbo: ꝑbatur: quia si sic fuisset recta a v̄bo in morte sicut in ortu: certe tūc sicut ip̄a v̄bū peperit sine pudore. ita v̄bū vidisset mori sine dolore sed sic nō fuit. q̄a ip̄a maxie doluit. ergo iter nomen et verbū. viz matrē et filiū q̄ deberent esse partes orōis nostre tūc tēporis mala grāmatica fuit. Ad istā questionem tripliciter respondeo. Vno modo potest cōcedi cōclusio q̄ videlicet tēpore mortis x̄pi grāmatica mala fuit in mundo et homines loquebantur falsum latinum. Multi ei latinū tūc temporis loquebant̄ falsū de x̄po. Videmus enī quādo grāmaticus scribit falsū latinū hoc est icongruū. pōit

crucē in margine vt postea corrigat̄. Vñ in illa l̄ra que ē ꝑpingor cruci de notat̄ eē mala grāmatica. Ergo cū illa b̄tā v̄go tūc tps̄ stetit ꝑpingor iuxta crucē nō est mirādū si in ea mala grāmatica fuit et si v̄bo supponēs a v̄bo: more solito recta nō fuit. Cōfirmatur hec r̄nsio: q̄a sicut tūc tps̄ false fuit astronomia in mūdo q̄re nō potuit esse mala grāmatica. Dicat astrologus. Quare eclipsis sc̄a fuit in sole: luna existēte in oppositione. Et dicit grāmatic⁹ qualis defect⁹ fuit in regimine v̄bi: noīe existēte ad verbū in debita suppositōne. Sed q̄a hec respōsio nō saluat bonā grāmaticā fuisse tunc. Ecce alia r̄nsio ⁊ melior. Verū est q̄ nomē in nomiatiuo casu regularit̄ loquēdo nō ponit̄ absolute q̄n̄ a v̄bo regatur. Sed in ablatiuo casu valde cōit̄ absolute ponit̄. et dicit̄ a grāmaticis ablatiu⁹ casus absolut⁹. Modo moraliter Maria in morte verbi incarnati fuit totalit̄ in ablatiuo casu absolute posita q̄n̄ aīa x̄pi absoluebat̄ a carne ⁊ corpus filii auferebat̄ a matre. Isaie. xxxviii. Generatio mea ablata est et cōuoluta est a me. Sed certe in cōceptione verbi ip̄a stetit totalit̄ in nomiatiuo casu. In cui⁹ signū euāgeliū narrās x̄pi cōceptionē replet noīb⁹ passū illū. Lu. p̄. vbi d̄r. Cui nomē nazareth Cui nomē Ioseph ⁊ nomē virgis Maria ⁊ vocabis nomē ei⁹ iesus. Ecce q̄ posuit totalit̄ in nomiatiuo casu. S̄z certe euāgeliū Io. vbi narrat̄ quō suppositum in morte vbi nomē marie subicetur. Stabat inq̄t̄ iuxta crucē mat̄ iesu ⁊c. vt p̄ h̄ signat̄ denotaret q̄ ip̄a nō stetit in nomiatiuo casu s̄z magis in ablatiuo. Act. xxvii. Iā ablata erat oīs spes sa-

lutis. Sed t̄cia r̄nsio dari pōt q̄ nec ipsa fuit a regimie totalit̄ ablata: s̄z certe recta fuit a verbo s̄z nō imediate: t̄n̄ mediāte quodā aduerbio. Vñ donatus. Aduerbiū est ꝑs orōis q̄ adiūcta verbo significationē ei⁹ explanat atq̄ implet. s̄z null⁹ magis significationē verbi explanauit eiusq̄ volūtātē cōpleuit q̄ verbi carissim⁹ Io. euāgelista. Vñ sicut x̄ps vocat̄ verbū: sic Io. pōt dici aduerbiū: ⁊ certe x̄ps verbū exprās in cruce ꝑmisit Io. aduerbio regimie matris sue dicēdo. Mulier ecce fili⁹ tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mat̄ tua. Io. xix. Et ex illa hora accepit eā discipulus in suā. Notate modū x̄pi loquēdi. ecce fili⁹ tu⁹. Potuit at̄ dixisse. Iste est fili⁹ tu⁹ ⁊ ista ē m̄r tua. Nō ē aduerbiū in mūdo qd̄ regat nomiatiuū casu nisi h̄ aduerbiū ecce vel en qd̄ idē est. Voluit ḡ in hac extrema morientis locutiōe aliq̄ verborū vocat̄ sono expr̄mere hoc aduerbio ecce i signū q̄ illa b̄ndicta nō deinceps imediate a x̄po verbo corporali p̄ntia: s̄z mediāte aduerbio Io. regeret̄. Habem⁹ ḡ nomē ⁊ verbū. Tercio orō est nūc n̄re legatōis. Vñ Aug. sup̄ ps. lxxv. Oratiōis pure maḡ virt⁹ est et velut fidelis nunci⁹ mādātū pagit̄ illuc penetrat quo caro nō ꝑuenit. Vñ ps. Intret in cōspectu tuo orō mea iclīna aurē tuā ad ꝑcē meā. Cū ei tres sint satisfactōis ptes: elemosina orō ⁊ ieiuniū dubiū pōt eē q̄ istarū est potior ad satisfaciēdū. Et dicit̄ qd̄a q̄ oratio ē potior. S̄z in cōtrariū dicēdū et tenēdū ē q̄ elemosina ē potior. Nā ꝑtinet in se tā virtutē oratiōis ⁊ ieiunii et ideo sicut aīa intellectiua est nobilior sensitiua ⁊ vegetatiua: quas virtualiter cōtinet: ita elemosina efficacior

est ad satisfaciendū q̄ ieiuniū vel oratō de natura sui ceteris parib⁹. Continet enī elemosinā virtutē ieiuniorōnis duplici rōe. Primo: q̄a elemosina cōstituit eū cui dat̄ debitorē ad orādū r̄ ieiunādū p̄ eo q̄ dedit. Scdo q̄a elemosina est q̄dā oblatio sc̄a deo q̄ vim orationis habet. Similit̄ elemosina cōtinet ieiuniū iquātū p̄ elemosinā bona extiora q̄ ad corpus sustētatiōez ptinet̄ diminiuntur. Oratio verō ptinet̄ ieiuniū in virtute. Nā extēsiō intellect⁹ in deū debilitatē corpis parit sicut etiam ieiuniū. Et ideo int̄ ista tria min⁹ ē ieiuniū: elemosina maximū: r̄ oratō tenet mediū. Quarto oratio est redditi⁹ nostre subiectiōis. Cadit ei oratio sub p̄cepto det̄miatēz indet̄miatē. Determinate q̄dē quātū ad mīstros ecclīe q̄ ex statutoz p̄cepto ad horas canonicas dicēdas obligant̄. Indet̄miatē vō quātū ad oēs Ois ei hō tenet̄ suā salutē p̄curare: q̄ sine oratōe adulto uō cōcedit̄. et iō orare mētali vel vocaliter est de iure nature r̄ reducit̄ ad secūdū p̄ceptū p̄me tabule. Memētovi diem sabbati sc̄ifices. Tēp⁹ ū orādi laicis videt̄ institui ex statutis canonū dieb⁹ festiuis: q̄n tenet̄ dinis officiis itē esse: vt mīstros p̄ pp̄lo orātib⁹ suā intētiōē cōfirmēt. Est ḡ oratio q̄si quidā reddit⁹ quē de⁹ a nobis exigit sibi dari. Osee xiiii. Oēs aufer̄ iūqtatē r̄ accipe bonū et reddem⁹ vitulos labiorūz nostrorū id est orōes deuotas.

LECTIO. CCIII.

Dicit aut̄ turbas nō in v̄tute corporis: nec in armatura potētie: s̄ v̄bo illū q̄ se vexabat subiecit: iuramēta patrū et testamētū cōmēorans. Cū enī iā acruatim cecidisset sup̄ al-

terutū mortui int̄stitit̄ āputauit̄ impetum ignis: diuisit̄ illā que ad vitos ducebat viā. **P**ostq̄ tactū est de forma quā sūm⁹ pōtifex Aarō obfauit̄ in fedādo diuinā offēlā p̄tra pplz quātū ad supplicationē. In hac pte p̄seq̄ de eadē forma placādi deuz quātū ad familiarē allegationē. Allegaunt̄ autē Aarō deo p̄ pp̄lo saluādo p̄ficiēt̄z antiquā dei ad pplz iudeorū vehemētē affectionē cōmēorās ei mlt̄a fact̄a q̄ fecerat patrīb⁹ eorū vt sic mēor̄ amicitie veteris nouas offensas remitteret. Duo ḡ sūt in l̄ra ista. Primo oñditur quō Aarō adept⁹ victoriā p̄ dīne affectionis allegatiōez. Scdo ponit̄ eiusdē victorie exēpli explanationē. sc̄da ps̄ ibi. Cū ei iā. Circa p̄mū duo facit. Primo excludit̄ illā q̄ videbat̄ statui pōtificali cōtrariū. Scdo subiūgit̄ illā q̄ eidē statui nosc̄it̄ eē necessariū ibi. S̄z verbo. **C**ōtrariū enī videt̄ statui pōtificali armata potētia seu virtute corporis vim i ferre: nisi fortassis vim repellēdo q̄ natura cōcedit̄ cūlibz. Et iō dicit̄ d̄ Aarō sic. Vicit̄ at̄ f̄bas n̄ v̄tute corporis. Turbas. i. pestes f̄bates pplz sibi subiectū virtute corporis sicut Sanson vicit̄ Philisteos Iudicum. xv. Nec armatura potētie: s̄z verbo pure orōis illū q̄ se vexabat id ē āgelū punientē pplz subiecit̄ id ē a plaga incēdi cessare fecit. Et nota q̄ vexationē populi dicit̄ suā fuisse more bōi plati. ii. ad Corint. xi. Quis ifirmat̄ r̄ ego nō ifirmor. Sic moyses p̄verbū orōis deuicit̄ Amelechitas. Exo. xvii. Subiecit̄ inq̄ iuramēta patrū id ē p̄missiōes patrīb⁹ sc̄as r̄ testamētū cōmēorās id est legē eis datā. Cōsequēt̄ istī⁹ historie ponit̄ explanationē dicēs. Cū enī iam

CA. XVIII.

acruatū id ē p̄ acruos cecidisset sup̄ alterutū: id ē vn⁹ sup̄ aliū mortui: igne eos occidētē int̄stitit̄ Aarō int̄ viuos r̄ mortuos opponēs se q̄si murū p̄ viuētib⁹ p̄tra ignēz āputauit̄ ipetū ignis pplz incēdētis. Hec āputatio sc̄a ē gladio verbi orōis: q̄a vt ait Cris. Nihil ē potētī⁹ hoīe pure orāte. Et diuisit̄ illā viā ignis q̄ ducebat ad viuos. i. diuisit̄ flāmā tēdētē v̄ p̄ viuos. Vñ i ps̄. Vox dñi int̄cidēt̄ flāmā ignis. Moralit̄ sic ignis ille corporalit̄ incēdēs pplz: oēs n̄ tebat̄ occidere: ita ignis libidinosē luxurie q̄ in p̄cupia carnis viget. pplz id est mltitudinē hoīz cotidie nitit̄ cōflagrare. Bom ḡ pastoris puidētia more ipsī⁹ Aarō cōsideret̄ diligent̄ q̄ sūt illi q̄ iā sūt occisi p̄ pct̄m r̄ adhuc imunes et inocētēs. p̄ malū at̄ exēplū r̄ corruptionē aliorūz ad pct̄m tēptati. r̄ ponat̄ p̄lat⁹ se mediū int̄ illos p̄ vigilatē p̄fidentia diuidēs viā ignis: ne ad viuos attingat. et ne inocētēs a corruptis iā mortuis incendant̄. **L**uxta illā clausulā Vicit̄ at̄ turbas. Notandū ē q̄ septē sūt vicia capitalia que nos turbat̄ et q̄ nos bellādo tenemur euicere per septē dona sc̄i spūs p̄ quaz septē p̄licā victoria septiformia nobis i apocalipsi p̄mia p̄mittunt̄. Designātur at̄ hec septē vicia p̄ septē gētes pestiferas q̄s ipsi hebrei expugnauerūt r̄ vicerūt q̄s gentes dimisit̄ dñs vt sup̄aret̄ eas filii isrl̄ sicut Iudicū. iii. cōtinet̄: q̄ fuerūt Gergesei Amorreī. Euei. Ethei. Chananei. Iebusei. et Ferefei. Deut. vii. Gergese⁹ interpretat̄ colonū eiciēs r̄ significat̄ supbiā: q̄ p̄mū āgelū de celoz Adā Colonū paradisi eiecit. Hāc vice re debet̄ qlibet̄ nostrū p̄ domū timoris: r̄ tūc p̄missionē cōsequēt̄ q̄ ponit̄

LEC. CCIII.

Apoca. iiii. Qui vicerit faciā illū colū nā in tēplo dei mei. De nature colūne est fortit̄ supportare q̄d sibi supponit̄. r̄ cōditio supbie est nihil tolerare sibi suppositū: q̄a nitit̄ eē sup̄ alios nō sub aliis: et iō illū q̄ vicerit supbiā faciet de⁹ columnā. Amorre⁹ interpretat̄ amaricās vel amara loquēs r̄ significat̄ inuidū. q̄ tot⁹ est fellit̄ intrinsec⁹: q̄ in se semp amaricat⁹ semp amara et fūdit. Dicit̄ Aris. ii. de aialib⁹ ca. ii. q̄ abane est aial magnitudine cerui q̄d cōtra naturā oīz aliorūz aialiū habz fel in aure simile felli hoīs i colore. r̄ est aial amari et velox nimis. Et significat̄ inuidū q̄ fel in aure gerit̄ q̄a q̄cqd audit in offēsiōē amaritudinis p̄uertit̄ Ouidi⁹. ii. metha. Pectora felle virēt̄ lingua suffulaveneno. Risus adest nū q̄ nisi quē fecere dolores. Iste Amorreus v̄ncēt⁹ est p̄ donū intellect⁹ q̄ hō aduertēs p̄ximū sue nature p̄cipem dulcē se p̄beat p̄xio suo r̄ p̄passiōē fauēt̄: sic v̄cēdo p̄seq̄ p̄missiōez q̄ Apoca. ii. ponit̄ Vicit̄ dabo māna abkōditū. Terc⁹ ē Eue⁹ q̄ interpretat̄ lapides colligēs r̄ figurat̄ iracūdūz rixosū. hic colligit̄ petras offēsiōis r̄ lapides sc̄da livt̄ i iurgio iaceat̄ p̄ximū. Sic Semei ḡdiebat̄ maledicēs r̄ mittēs lapides p̄ dauid. ii. Reg. xvi. Istū vincere debet̄ per donū cōsiliū sequēdo xpi p̄silia de patia et toleratia iuriarū. Mat. v. Ego aut̄ dico vobis non resistere malo: s̄z si qs te p̄cussit in maxillā vnā p̄be ei r̄ alterā. Et talis victor erit securus de p̄missiōe sc̄a Apoca. ii. Qui vicerit nō ledetur a morte secūda id est ifernali pena. Quart⁹ est Ethe⁹ qui interpretatur stupor v̄l formido. et significat̄ accidia: que facit̄ hoīez stupidū r̄ formi

dātē opavirtuosa. Ille vincēdē per do-
nū fortitudis. De quo grego. vi. mox
Iustorū fortitudo ē carnē vincere: pro-
priis voluptatib⁹ cōtraire: delectatōez
vite p̄sentis extinguerē: hui⁹ mūdī a-
spera p̄ eterni p̄miis amare p̄speritatē
blādīmētā p̄tēnere aduersitatis metū
cordis audacia supare. Reproborum
fortitudo ē transitoria sine cessatione
diligere: cōtra flagella ip̄i⁹ p̄ditoris in-
sēsibiliter p̄durare: ab amore reꝝ tē-
poraliū nec aduersitate q̄scere ad ia-
nē gliaz etiā cum vite detrimētō p̄uei-
re: malicie argumētā acgrere: bono-
rū vitā nō solū verbis et morib⁹: s; eti-
am gladiis ip̄ugnare: i semetip̄is speꝝ
ponere: iniquitatē sp̄ sine vllō penitētie
desiderio p̄petrare. Sed victori huius
ethei p̄miū p̄mittit. Ap̄c. iii. Qui vi-
cerit. dabo illi sedem mecū in throno
¶ **Q**uint⁹ ē chanane⁹ q̄ interpretat⁹ pos-
sessor vel negociator ⁊ signat auarū et
cupidū: q̄ p̄ diuersas negociatōes pos-
sensiones acq̄rit et auget. Vñ aug⁹ de
dñi verbis. ser. xxv. Que ē illa auiditas
cōcupiscētie cū et ipsa habet belue
modū? Tūc enī rapiūt q̄n esuriūt: par-
cūt vō p̄de cū sēsierit fatūtatē: insatia-
bil⁹ est sola auaricia diuitū: semp̄ rapit
et nūq̄ satiat⁹: nec deū timet: nec homi-
nē reueret⁹: nec p̄ri parcat: nec matreꝝ
recoquoscit: nec fratri obtēpat: nec aī
co fidē p̄stat: viduam opprimīt: et pu-
pillū inuadit: liberos in seruciū reuo-
cat: testimoniū falsū p̄fert: res mortu-
nequiter occupat. Et que ē ista isania?
Animarū aittere vitā appetere mor-
tē: acgrere auz et perdē oclū. Iste cha-
nane⁹ ē p̄ donū pietatē: q̄ mouet ad dā-
dū pauperib⁹ p̄p̄t deū. Narrat Iulius
sext⁹ Strategematō. li. i. c. iiii. q̄ cū e-
mili⁹ paul⁹ cōsul rōan⁹ in lucanis iux

litt⁹ angusto itinere exercitū ducēt et
tharētini ei classe ifidiātes agmē eius
scorpionib⁹ essēt aggressi captiuis late-
ra euntū p̄textū: quoz respectu ho-
stis imbuere tela. Sic moralit⁹ diuites
si tela demonū vel vltiones diuinas e-
uadere velit ponāt iux latera sua pau-
peres elemosinas largiēdo et circum-
dēt latera sua paup̄ib⁹ p̄p̄t quos deus
frequenter parcat ab vlciscēdo et deo-
nes cessant a nocēdo: ⁊ tali⁹ vincētū da-
bit⁹ illud in futuro qd̄ p̄mittit. Ap̄c.
xxii. Qui vicerit possidebit hec: ⁊ ero
illi deus et erit ip̄e mihi fili⁹. ¶ **S**ext⁹
est Iebuse⁹ q̄ interpretat⁹ p̄sepe. et signi-
ficat gulā q̄ suadē homini sēp̄ stare ad
p̄sepe sicut asin⁹ vel iumētū. ⁊ iste vi-
ci debet p̄ donū sciētie: qua sciā viue-
re tēperate. Iux illud apli ad phil. iiii
Scio abūdare et penuriā pati. et sic vi-
cētū dabit⁹ qd̄ p̄mittit. Ap̄c. ii. Vincētū
dabo edere de lignovite. Ad litte-
rā. Temperatā etiā p̄ntē vitā plōgat.
Ecc̄i. xxxvii. Qui abstinens est ad iu-
cēt vitā. et per oppositū gula in morbū
⁊ in mortē inducit. Ecc̄i. xxxi. Vigi-
lia et colera et torturaviro infrumto.
Ad litterā excessus gule cat defectū
suavis sōni et colerā et fomidicā pas-
sionē torturā id est torsiones ventris.
Et hec omnia facit gula viro infrum-
to. Dicit⁹ autem infrumtus quasi sine
frumine. i. sine sapore. Est enim fru-
mē illa ps gutturū que saporem sentit
Gulosus autē morsellos deglutit sine
sapore ad modū lupideuorādo. Vel
dicit⁹ ifrunit⁹ quasi sine fruno qd̄ ē cō-
fectio qua coria frumūt. Vel dicitur
a frenesi vel a fronte vñ a freno Ver-
sus. Frons frenesis frumē frumia fre-
na dabis. a ¶ **S**eptim⁹ ē phere⁹: q̄ in-
tēpretatur disseminās terrā. et sigt lu-

bricū ⁊ illecebris datū q̄ illicite seinat
semē suū ⁊ metit momētaneā delecta-
tionē ⁊ i fine penā etnā. Ad galk. vi. q̄
seiat i carne: vincēdē ⁊ metet corrup-
tionē. Iste vincēdē ē p̄ sapientā. i. p̄ sa-
porē celestiu⁹: q̄ gustatis cessat omis
delectatō carnal. ⁊ q̄ sic vicēit p̄ssionē
p̄seq̄ q̄ poit apoc. iiii. q̄ vicēit hic veste
tur vestimentū albis. He sūt turbe sep-
tē q̄s vicē nos oz. Est ei de xpo sic de
Marco furio camillo. De q̄ narrat se-
xtus iuli⁹ Strategematō. li. vii. c. iiii.
Iste itur⁹ ad bellū in exercitu p̄clama-
re fecit se nō recepturū: quēq̄ in castra
nisi victorē. reductisq̄ militib⁹ in aciē
victoria potitus est Isto mō xps nullū
recipit in celū in die iudicii nisi fuerit
p̄ victor. Et iō has septē p̄missiōes fa-
cit sub sola p̄ditōe victorie. Propt̄ qd̄
dicit⁹ ysa. ix. Letabū corā te sicut qui
letāt in messe sicut extāt victores ca-
ta preda q̄n diuidūt (spolia) L. CCV
¶ **I**n veste enī poderis quā habe-
bat tot⁹ erat orbis terrarū ⁊ paren-
tū magnalia i quatuor ordib⁹ lapidū
erāt sculpta ⁊ magnificentia tua i dya-
dēate capitis illi⁹ erat scripta. His autē
cessit q̄ extēminat. et hec extumuit.
Erat ei sola tēptatio ire sufficiens ¶ **A**
P̄ q̄ declaratū ē qualit⁹ sūm⁹ pontifex
Aaron diuinā placauit offēsā ⁊ ange-
lum occidētē pplm p̄ incendiū cessare
fecit plagā p̄ deuotā supplicationē ⁊ p̄
dine federē allegationem. In ista par-
te p̄seq̄ quō ad eūdē effectū cōmodi⁹
exeq̄ndū adiunxit sacrarū vestiu⁹ rep̄n-
tationē. Fuit enī indut⁹ pontificalib⁹
vestibus que misteriis plene erant.
Et circa hoc duo facit. Nā p̄mo descri-
bit sacerdotalis ornat⁹ p̄uenētā. Se-
cūdo oñdit quātā ip̄i aaron siue orna-
to p̄stitit angelus reuerētā ibi. His at

cessit. In describēdo autē ornatū sacer-
dotalē non enumerat oēs vestes. de
q̄b⁹ exodi. xxviii. agit s; tm̄ tria orna-
mēta describit in quibus omia alia in-
telligivoluit. Sūt autē ista. Tunica iaci-
ctina rōnale et lamina aurea q̄ pende-
bat in frōte. In hoc autē ornatu tripli-
ci erat representatio orbis terrarum:
cōmemoratio paterne nobilitatis: et
declaratio dñe maiestatis. Dic̄ ḡ sic.
i veste poderis. ē at poderis tunica talarū. ⁊
d̄r a pos podis grece qd̄ ē pes. dis. lati-
ne ga erat tunica iacictia vsq̄ ad pedes
descēdēs. Vnde dicit⁹ poderis quasi pe-
dibus inherēs. Erat autē de duab⁹ inci-
sionib⁹ facta: cōsuta sup humeros et p̄
latera i modū dalmatice facta: man-
cas ei usq̄ coloris habuit: capuciū ha-
bēs nō extrā fuerit sup scapulas: s; lō-
gā sectionem habebat ista vestis a pec-
tore vsq̄ ad medias scapulas: cui aper-
ture: ne turpit⁹ apparet ante et retro
assuta erat vitta: q̄ sup scapulas hinc
de vasculis constringebat⁹ Habebat au-
tē hec solēnis tunica pontificalis p̄ fi-
bris. lxxii. tintinabula aurea q̄b⁹ erāt
imixta totidē vascula quasi malapuni-
ca ex iacincto ⁊ purpura ⁊ cocco bis ti-
cto: itavt post tintinabulū esset mala-
granatum quasi intercalari modo po-
sitū: vt audiretur sonus quādo ingre-
diebatur sacerdos sanctuariū. De hac
igit⁹ veste p̄ntificali dicit⁹ hic. In veste
enim poderis. Et est cōstructio intran-
situa. Quā habebat tot⁹ orbis terrarū.
Stat autē hic poderis nō solū p̄ tunica iā
descripta. imo p̄ toto ornamēto sacer-
dotali: p̄ qd̄ fm̄ suas diuersas ptes to-
tus orbis terrarū mistice significabatur
¶ **V**bi notādū q̄ sicut dicit magister
in historis. Exo. xxviii. Quattuor e-
rāt vestes tā miōrib⁹ sacerdotib⁹ q̄s cō
X. i.

mimes vocabat q̄ principi sacerdotis
 que arabarchū appellabāt cōes ⁊ alie
 quattuor erāt quib⁹ sol⁹ arabarch⁹ sup
 illis quatuor vtebatur. Quatuor p̄me
 erāt femoralia: camisia talaris: et bal
 the⁹ lat⁹ ad q̄tutātē q̄tuor digitorū itex
 t⁹ florib⁹ coccineis: purpureis iacinctis
 et thiara. Quatuor ū pontificales ve
 stes qb⁹ sūm⁹ sacerdos iduebatur fue
 rūt iste. Poderis de q̄ sup⁹ dictū ē. Su
 per humerale qd̄ habuit formā q̄drā
 guli i pectore et duos lapides onichi
 nos sup⁹ vtrūq̄ hūer⁹: i vno erāt scripta
 puincialib⁹ lris sex noīa filiorū isrl⁹ et
 in alio alia sex. Rōnale fuit terciū or
 namētū et quadrāgulū iux̄ mensurā
 aperture i suphūerali ex q̄tuor colorū
 b⁹ s̄biss⁹: purpura: iacincto cocco bis
 ticto ⁊ auro cōtextū: sicut ⁊ suphūera
 le. Et erāt in eo duodeci lapides auro
 firmi⁹ idusi p̄ q̄tuor ordies tres i sin
 gulis ordib⁹. In p̄mo ordie sardi⁹ topa
 sius ⁊ smaragd⁹. In sc̄do carbūcul⁹ sa
 phir⁹: et iaspis. In tercio ligurius aga
 tes ⁊ ametist⁹. In quarto crisolit⁹ oni
 chin⁹ et berill⁹. In qb⁹ erāt scripta no
 mia. xii. filiorū isrl⁹ iux̄ ordies natita
 tis sue: singula i singul⁹. Quartū orna
 mētū sacerdot⁹ sūmi erat capit⁹: qd̄ cōi
 ter thiara mitravel ifula d̄r. s̄z sp̄cali⁹
 cydaris: et erat iteri⁹ totalit̄ iacinctina:
 q̄ circūdabat⁹ exteri⁹ auro circulo tri
 b⁹ ordib⁹ facto: cui⁹ sūmitas i acutissi
 mū acumē tēdebat: sup̄ frōtē tēdebat
 lamina aurea ad modū dimidie lune
 sc̄a q̄ arcuatiōez suā habuit⁹ sus sursū
 et per anulū aureū. vici nō iserebatur
 q̄ thiare affix⁹ erat. i. hac lamia scul
 ptū erat Ayoth Adonay .i. magnū no
 mē dñi s̄z teteqramaton qd̄ ineffabile
 d̄r: nō ga dici n̄ poss⁹: sed ga rē ineffabi
 lē significat qd̄ hus lris scribitur. He

Ioth Beth V au: q̄ sonāt p̄ncipiū vite
 passionis iste: qd̄ ē dictū p̄ passionē il
 li⁹ que p̄figurat iste sacerdos renūciat⁹
 vita i adā pdita. Ista sūt ornāmēta sū
 mi sacerdotis. De qb⁹ nota mgr̄m in
 historiis s̄r exo. xxviii. p̄lchrez diffu
 se. qm̄ ergo d̄r Investe poderi⁹ stat li po
 deri⁹ p̄ totali ornāmēto sacerdotis ⁊ i il
 tis figurabat⁹ totus orb⁹ terrarū. Nam
 femoralia ⁊ camisea linea: ga de lino
 erāt figurabāt trā. Balthe⁹ oceanum
 Tunicavero iacinctina ipso colore suo
 aerē p̄ferebat. Tintinabula rōe sui so
 nitus tonitruū. Malogranata coru
 scatōes. Ephothverovel suphūerale p̄
 pter varietatē suoz colorū: celū syde
 reū figurabat. p̄vero aurū quatuor a
 liis colorib⁹ itextū erat significat q̄ ca
 lor vital⁹ penetratvniuerfa. Duo sardo
 nites solē ⁊ lunā significabāt. Duode
 cim gēme pectorales duodeci signa i
 zodiaco ostēdebat. Rationale quod e
 rat in pectore significabat q̄ trena ad
 herent celestibus ⁊ q̄ ratōe cūcta sunt
 plena. Cydaris celū est empireū. La
 mina superposita deū oib⁹ presidētēz
 Sic ergo patet s̄sus litteralis hui⁹ te
 xtus in quo sic dicit̄. In veste poderis
 quā habebat tot⁹ erat orbis terrarū s̄z
 Iosephū ⁊ iudeos. Scdm̄ ornāmētum
 qd̄ specificat⁹ hic in lra ē rōale siue lo
 gyon: siue pectorale i quo erāt fm̄ eū
 quatuor ordies. Duodeci gēme i qb⁹
 sculpta fuerūt duodeci noīa filiorum
 isrl⁹ vt sup⁹ dictū fuit. et q̄tū ad h̄ dicit
 Et parētū s̄. duodeci priarchaz filio
 rū iacob magnalia id ē magnū aliqd̄
 signātia sculpta erāt in q̄tuor ordini
 bus lapidū. i. gēmarū. Terciū ornāmē
 tū qd̄ specificat⁹ hic i lra est cydar⁹ pō
 tificalis q̄ a sui parte vocatur videlicet
 a lamina: que pendet in fronte pon

tificis. Vnde dicit sic. Et magnificen
 tia tua. i. magnificū ⁊ ineffabile nomē
 tuū erat scripta i dyademate capitis il
 li⁹ id ē lamina aurea ad modū dimi
 die lune corniculatē q̄ p̄debat in frō
 te pōtificis ⁊ dyadēati. i. sidarivel m
 itre fuit inserta. et sic stat totum p̄ par
 te. Cōsequēt̄ oñdit quātam reuerētiaz
 fecit angelus Aarō sic indutovbi dic̄.
 His autē cessit. his autē. id est que scri
 bebātur et figurabantur p̄ sacerdotis
 vestes cessit angel⁹ siue bon⁹ siue mal⁹
 qui extirpauit populū. ⁊ isup̄ hec ex
 timuit non timore qui est passio: s̄z ti
 more q̄ est reuerentie exhibitio. Sed
 cum fuerit angelus bon⁹ incōueniēs
 erat q̄ istis cederet et ad horū resp̄en
 sationē punire cessaret. Eni p̄ ga: quia
 erat sola tēptatio ire sufficiens. i. timor
 quē habuit popul⁹ dei iusta deivindic
 ta q̄ videbat tantā multitudinē sub
 to cōflagratā sufficiens erat ad deletio
 nē sceleris sui. Sūt autē quidam facilis
 correptōis quibus sufficit verbū corri
 piētis. quidā autē nō sic se h̄nt post ver
 ba oportet addē verbera. p̄uer. xxiii.
 Seruus verbis erudiri nō potest. Imo
 sicut legit̄ Eccl. xxxiii. In opa p̄stitue
 euz sic condecet illum q̄ si non obau
 dierit curua illum cū pedib⁹. ¶ Nota
 moraliter q̄ persona eccl̄astica queli
 bet debet indui isto triplici ornamen
 to podere: rationali et dyademate vt
 sit poderis in corpore: rationale i pec
 tore: et dyadema i capite. a ¶ Po
 deris nanq̄ significat continentia ca
 lutatis: dyadema vero eminentiā san
 ctitatis: rationale sciētia veritatis. Pri
 mum ergo vestimētum quo debet se
 vestire persona eccl̄astica est poderi⁹
 cōtinētie vt totū corp⁹ a motib⁹ lasci

uie: petulatiē ⁊ ifolētie cōpescat. ⁊ hec
 merito vocat⁹ talaris. Fingūt poete vt
 patz in scitillario poetarum q̄ mater
 achillis achillē natū tinxit in aqs sty
 giis. id est in aqua cuiusdā fluminis i
 fernalis quātū ad corpus totū excep
 to talo: et ideo achilles muulnerabilis
 fuit p̄ totū corp⁹ nisi dūtaxat i talo. cū
 ergo capt⁹ amore Polimene in tēplo
 thori persone statuisset a paride in ta
 lo percuss⁹ occubuit. Et quia paris s̄b
 simulacro apollinis latuit in tēplo ab
 scōditus fingit apollinē teluz paridis
 direxisse in talum achillis et mortu⁹
 est. ¶ Istius p̄oesis sensus litteralis est
 iste. Vene que sunt in talo ad reuz
 et femoz atq̄ virilium pertinent ra
 tionez. Vnde orpheus principalē lo
 cū libidinis dixit esse i talo. Achilles
 est homo p̄fect⁹ quem matervirt⁹ in
 tinxit in aquis stygiis: quia virtus con
 tra omnes labores homies munit so
 lū talū nō tinxit ga quātūcumq̄ homo
 per humanā virtutē fuerit munit⁹ sē
 per ad libidinis ictus patet nisi per di
 uinam gratiā p̄seruet. Et ideo signan
 ter dicit Salomon Sapientie. viii. Sci
 ui quia aliter non possū esse continēs
 nisi deus det: et ideo hec species iusti
 cie generalis siue virt⁹ que est continē
 tia ē a deo cōtinue postulāda: et sic so
 lūmodo haberi pōt. Iuxta illud Eccl.
 xxvii. Si sequaris iusticiā que est con
 tinētia qua corpus recte agit̄ apprehē
 des illā et indues illā quasi poderē ho
 noris. Vocatur etiā talaris cōtinētia
 gavisq̄ ad finē vite cōtinuari debet. ii.
 Regū. xii. Thamar erat induta huius
 cemodi talari tunica. Filie at̄ regū vir
 gines huiuscemodi tunica vtebantur
 ¶ Secundū ornamentū p̄sone eccl̄ia
 X.ii.

stice debet eē rōnale scie. In isto rōali scribebat doctrina et vītas. Hec enī debet esse pncipalis intētio dericivt pos sit vera addiscere z vera docere. In col lationib⁹ patry li. x. c. xxix. dicit sic B. Dixit abbas Palladi⁹ q̄ aīam se cūdū x̄ pivolūtate p̄versantem oportz aut discē fidelē que nescit aut docere manifeste que novit. Si autem vtrūq̄ si possit nōvult infamie morbo laborat. Initū ei recedēdi a deo fastidi um est doctne. et cū non appetit id qd aīa semp̄ esurit q̄ diligit deū. De isto ornamēto dicit Eccl. xx. Ornamētū aureū prudētī doctna. Tercū orna mētū quo se debet iduere p̄sona ecclē siastica est dyadema capitis. Est ei dy adema isigne regale p̄ qd discernitur rex ab aliis. Sicut certe caritas sola di vidit int̄ filios regnī et p̄ditōis scdm̄ Aug. Vñ Hester. vi. dicit in figura. Homo quē rex honorare cupit debet indui veltib⁹ regis. et iponi equo q̄ de sella regis est z accipere regiū dyade ma sup̄ caput ei⁹. Vestes ei⁹ regis no stri x̄pi sūt v̄tutes quas etiā p̄his vocat habit⁹: equ⁹ de sella regis fuit crux et dyadema regis caritas. Et ideo p̄ hec tria hōrabiles nos faciem⁹ ap̄d deū et ap̄d hoies: viz v̄tutib⁹ p̄nia et caritate.

CA. XIX. LECTIO. CCVI.

Impis aut̄ vsq̄ in nouissi mū sine mīa ira supuenit. p̄sciebat ei⁹ et futura eorū: qm̄ cū ipsi reuerfi essent et p̄mississet vt seducerēt. z cū magna sol licitudie p̄mississet illos p̄seq̄bat illos act⁹ p̄nie. Adhuc ei⁹ it̄ mā habētes lu ctū et deplorātes ad monumēta mor tuorū. aliā sibi assūpserūt cogitationē inscie. et quos rogātes p̄ccerant: hos

tanq̄ fugitiuos p̄sequebant. Postq̄ auctor cōmēdavit dei sapiāz iuste oīa gubernātē a mirabili extmīatōe pri mogenitorū in egipto. In hoc vltimo caplo cōmēdat eadē a t̄ribili submer sione egiptiorū in mari rubro. Et circa h̄ duo facit. Nā p̄mo agit de terribili extmīnio in mari rubro. Scdo de multiplica patrociniō hebreorū in deserto. scda ps̄ ibi. Oīs enī creatura. Et de istis duab⁹ agit alternati. nūc de patrociniō collato hebreis. nūc de ex terminio illato egiptiis vsq̄ ad finem libri. Et circa hoc duo fiūt. Nā pri mo agit de peccantiū graui malicia Secūdo de pene eorū p̄ueniētī iusticia ibi Ducebat enī illos. Circa primū tria narrat. Primo quō iusti et impii a deo diuersimode puniebant. Scdo quō malorū scelera p̄nta et futura a deo nō abscondēbant. Tercio p̄sequit̄ q̄ rōnabilit̄ submergi merebant. se cūda ibi. Presciebat ei. tertia ibi. Qm̄ cū ipsi. Dicit ḡ p̄mo sic. Impis at̄c. q̄ si diceret Hebrei rebelles z murmurā tes cōtra dñz occisi sunt: p̄ pte p̄ ignis incēdiū: s̄ nō totalit̄ defecit in pplm̄ ignis ille: q̄a sedat⁹ fuit p̄ pōntificis sup plicātis remediū. S̄z certe ipiis id est egiptiis p̄sequētib⁹ hebreis ifra mare rubrū absq̄ remedio vsq̄ i nouissimū s̄n̄ mīa ira supuenit Ira id est vindicta iusta cōsūpti sūt: q̄a vsq̄ ad mortē vel vsq̄ in nouissimū id est quēlibet: quia null⁹ de illa submersiōe liberatus est. hec ira supuenit a deo tanq̄ pōd⁹ quod sustinere nō possēt. A Ratio aut̄ hui⁹ varie punitōis iustorū z ipiorū sub iūgit̄ q̄a dñs p̄sciebat q̄ ipsi hebrei pe niterēt et se corrigerēt. et ideo p̄citiū ē eis Presciebat aut̄ q̄ egiptiū p̄duraret

CA. XIX

finalit̄ obstinati. z ideo p̄mittētib⁹ cor rectionē pepcit. et p̄ponētes p̄natiāz extmīatōe fiali p̄cussit. z hoc ē qd di cit Presciebat ei futura illorū id ē sce lera illorū futura si p̄missi fuisset. De inde cū dicit. Qm̄ cū ipsi p̄mississent de clarat qm̄ rōabilit̄ meruerūt submer gi p̄t maliciā q̄ duplicit̄ patuit in ex itu israel de egipto. Nā cū vidisset egi ptū decimā plagā q̄ fuerāt occisi pri mogeniti: ascēdēt z p̄miserūt q̄ filii isrl̄ intrarēt desertū ad sacrificādum deo suo: imo cōpellebat eos exire. sic p̄z exo. xxxiii. et tñ hoc nō obstāte sta tū displicuit eis q̄ eos p̄mississet re cedere. z tāq̄ fugitiuos p̄sequebant Hec ergo falsitas et icōstātia in propo sito suo aggrauat malitiā eorū. Itē q̄ ita recēt cū adhuc erāt occupati circa luctū et septurā suorū mortuorū redi erūt ad exercēdū maliciā et iniuriam in hebreos et p̄sequēdo volētes eos reuocare satis oñdit eorū maliciā idu rata fuisse z eos de bñ actis nō de cul pis penitere. et ideo eos submersione mirabili dignos esse dicit Igitur verū est q̄ de p̄sciuit eos finaliter fore ma los qd ex hoc satis patuit: quoniā cuz ipsi egiptiū reuerfi essēt ad cor: videliz ad dei cogitōz aliqualē q̄ p̄mississet li cētiādo hebreos vt se ducerēt sc̄z de egipto vel vt seducerēt id est seorsū du cerēt egiptū hebreos int̄ mōtes z ma re rubrū et cū magna sollicitudie re misisset illos s̄. hebreos: cōsequebatur illos actus penitētiē: ipsi sc̄z egiptiis penitētib⁹ d̄ bono p̄ eos facto hebreis Istis malis egiptiis de bono opere pe nitētib⁹ similes sūt nonnulli religiosi mali: qui de statu p̄fessiois penitēt ad quē perpetuo sūt obligati. Contra q̄s Isa. i. dicit. Ego at̄ nō p̄tradico retror

LEC. CCVI.

sū nō abii. Et ecce q̄ fatue fecerūt egi ptii: adhuc in man⁹ luctū habētes id ē materiā luctus. i. funera suorū et de plorātes. i. valde plorātes ad monumē ta mortuorū: aliā sibi assūpserūt cogita tionē inscientie. id est per quem facti sunt insipiētes et fatui. et quos proie cerāt. i. eiecerāt de egipto. Hos tāq̄ fu gitiuos p̄sequebat Exo. xiii. Indu raunt dñs cor pharaonis regis egipti: et persecut⁹ ē filios israel a Circa illā clausulā. In nouissimo ira dei su peruenit. Notandū ē q̄ ira dei que ni chil aliud est q̄ iusta dei vindicta sc̄z Aug⁹. de ci. dei li. v. c. xxv. quatuor h̄z conditōnes propt̄ quas merito debet formidari Ira enī dei nō declinat viri um potestate: nō debilitatur tempōr tarditate: in plures excitatur vni⁹ pra uitate: nullatenus mitigatur sine hui litate Prima ergo p̄ditio ire dei ē q̄ n̄ declinat viriū potestate. Ab ira ei ho minis potest aliq̄s se fortassis abscondē vel subterfugere v̄ resistere s̄z ira dei nec loco metitur nec finit̄ tpe nec vir tute descēdit. Nauz p̄. ca. Quis stabit ante faciem indignationis eius et q̄s resistet ire furoris eius? Et ps̄. Quis no. po. ire t. et pre. ti. t. i. t. di. quasi di ceret nemo. Probat Boecius. i. de con so. metro quarto. q̄ sapiens non habz timere iram cuiuscūq̄ tyrāni quatuor cūq̄ seuiat cōtra eū. Sapiens enī est facere irā ipsius inermē: q̄a si sapiens nihil timeat perdere qd tyrān⁹ potest auferre: nec aliqd pōt ab eo sc̄ipe qd tyrannus pōt ei cōferre: reddit irā ty ranm̄ totaliter impotentem et priuat eam totaliter armis suis. Vnde dicit sic. Quisq̄ composito serenus euo zc̄ Et infra. Quid tantū miserū seuos ty rannos mirantur sine virib⁹ furentes.

Nec speres aliqd nec ptimescas. exar
maueris ipotētis irā. Aut q̄s trepi-
dus pauet vel optat q̄ nō sit stabl̄ sui
q̄ iuris Abiecit clipeū loco q̄ motus.
Nectit quavaleat trahi cathenā. Qui
cūq̄ hō sic hui⁹ vite appetit imodera-
te honores ⁊ diuitias vel abhorret pu-
sillamini⁹ aduersitatē fortune talis de
suis passionibus et affectioib⁹ facit ca-
thenā qua hac et illac p̄ amorē vel irā
alteri⁹ trahi possit. Mō si loquamur d̄
deo nō possum⁹ eū facere sic impoten-
tē nō appetēdo q̄d pōt cōferre: nec pt̄
mescedo quod pōt inferre. Nā beati-
tudinē quā pōt cōferre naturalit̄ om̄s
appetimus et miserā quā pōt inferre
naturalit̄ abhorrem⁹. Omnes enī
homines beati esse volūt idq̄ vnū ar-
dētissimo amore appetūt. Sicut docet
Aug⁹ xiii. de tri. c. xv. Et alibi dicit q̄
nullo mō possum⁹ velle miserī eē. er-
go non restat nobis aliud nisi dinā vo-
lūtātē explere. ex q̄ naturalit̄ appeti-
mus quod sine eo habere nequim⁹
Secūda p̄ditō ire dei ē q̄ nō debilitat
temporis tarditate. Vnde valerius li-
bro vii. c. ii. Lento enī gradu advindi-
ctam sui. dei ira procedit et tarditate
supplicii grauitate sui cōpensat. Ecc̄.
xvi. In gēte incredibili exardescet ira
Fert̄ de quadā citate que bello laceffi-
ta misit ad quendā principē p̄ succur-
su habēdo et vt illi de ciuitate ei⁹ ani-
mū citius inclinarēt: exponūt sibi for-
titudiez citatis ī muris et turrib⁹ ⁊ fos-
satis: qb⁹ ille p̄ respōso remisit. Est ne-
inqt vestra ciuitas sup̄ coopta: ita q̄
ira dei sup̄ ip̄as descēdē neq̄at. Q̄d si
ē libēt veniam et defēdā vos. Sin autē
cōtra irā dei p̄pter peccata vestra pug-
nare non audeo. In quadā etiā patria

in anglia que Nortfolthia nomiatur
dicit̄ cōtigisse q̄ blada ī estate p̄cher-
rima creuerāt. et ecce appropiq̄ntē te
pore messiū uenit q̄dā gen⁹ muscarū
in tāta multitudine q̄ totū bladū ī tā-
tū cōsūperūt q̄ vix in gn̄q̄ miliariū
spacio vnus modi⁹ iueneretur: homies
de illa patria quasdā de ill⁹ muscas ce-
perūt et diligētē inspicientes quales
essent: quia nunq̄ pri⁹ cōsiles viderāt: ī
uenerūt eas habere litteras depictas
in alis suis: in vna ala scribebatur ira:
in alia dei: vt manifestū est p̄pter de-
merita populū vindictā diuinā fuisse.
Iuxta illud Ieremie. xii. Seminaue-
runt triticū et messuerūt spinas: here-
ditatē acceperūt et eis non proderit.
Cōfūdemini a fructib⁹ vestris p̄pter
irā furoris domini. Tercia cōditio
ire dei est q̄ in plures excitat̄ ob vnū
p̄rauitatē. Nā p̄pter vnū p̄sonē malici-
am flagellat de⁹ aliquādo vnā magnā
multitudinem. Ex eplū Exo. xxi. vbi
dicitur q̄ tota domus abimelech steri-
lis facta fuit p̄pter demeritū abime-
lech: et totus ppl⁹ isrl̄ p̄pter peccatū
Achor punit⁹ fuit. Vnde dicitur ibi.
Non poteris stare cōtra inimicos tu-
os: donec delea⁹ ex te q̄ cōramiat⁹ ē h̄
scelere dicit dñs ad iosue. Iosue. vii.
Propter quod legim⁹ phinees dixisse
cudā patri filiorū isrl̄ Iosue. xxii. vos
hodie dñs reliquistis ⁊ cras in vniuer-
sū israel ira ei⁹ defeuiet. Nōne achor
filius zare p̄terit mādātū dñi ⁊ super
omnē ppl⁹ isrl̄ ira ei⁹ icubunt⁹. Domi⁹
enim aliquando punit vnum hominē
p̄ p̄ctō alteri⁹ temporalit̄ sed etnaliter
nō. **¶** Quarta cōditio ira dei est
q̄ non mitigatur nisi p̄ humilitatem.
Natura enī leonis ē nō irasci nisi leda

tur Prostratis ei hoib⁹ p̄cedē Iux illd̄
poeticū. Parcere p̄stratis scit nobil̄ ira
leonis. Eodē mō xps nō irascit nisi le-
sus. vñ Isa. lxiiii. Ne irascā dñe satif
⁊ ne vltra memineris iniquitatū nostra-
rū. Vnde nota q̄ q̄tūcūq̄ deū offēderi
si te hūilaueri placabis eū. ii. pali. xii.
Qua hūiliati s̄t auersa ē ira di ab eis

LECTIO. CCVII.

Ducebat enī illos ad hūc finē di-
gna necessitas. et horū q̄ accide-
rūt cōmemorationē amittebāt vt ea q̄
deerat tormētis replet punitio et
popul⁹ q̄dem tuus mirabilit̄ transfret
illi aut nouā mortē inuenirēt. **¶** P̄ q̄
declaratū ē q̄ egiptii p̄sequentes fili-
os israel vtebāt contra eos vehemēti
malicia. In ista parte oñdī cōsequēter
q̄ statim postea submersi fuerunt ex
cōueniēti dina iusticia Et p̄mo tangi-
tur eorū pena. Secūdo ipsius pene fia-
lis cā ibi. Vt ea que deerat. Ex parte
pene dicit̄ sic. Ducebat enī illos f. egi-
ptios ⁊ p̄secutores filiorū isrl̄ ad hunc
finē: sc̄vt perclitarēt ī mari rubro
digna necessitas. i. exigentia culpe: q̄
talē mortē meruit. Nā oim̄ plagarū
precedentiū q̄ eis acciderant obliti fu-
erūt ex eorū p̄tinaci malicia. Et iō di-
cit. Et horū que acciderāt cōmemora-
tōez amittebant Cā ū finalis tangitur
in gn̄e cum d̄r. Que deerat tormen-
tis replet punitio id est id q̄ deerat
plagis quas euaserāt replet id est p̄-
fecte cōsumaret punitio vsq̄ ad mor-
tem. Sed in specie ipsa cā finalis ma-
gis exp̄mit̄ qua s. egiptii submersi s̄t
in mari rubro. Cuius submersiois du-
plex est rō. Vna fuit vt popul⁹ dei trā-
siret magis mirabilit̄. Alia vt egiptii
inuitata morte p̄rēt miserabil̄ Pro

pterea enī magis miramur filios isrl̄
impune transisse: cedente illis mari:
qa etiam videm⁹ egiptios submersos
fuisse: mari sup̄ eos denuo redeūte. et
hoc ē q̄d dicit. Et ppl⁹ q̄d mirabiliter
transiret. i. p̄ siccū in medio maris. Il-
li autē id est egiptii nouā mortē inue-
nirēt. Hec mors dicitur noua fuisse: n̄
qa multi hoies añ submersi n̄ fuisset
s̄z p̄pter modū submerēdi. qa nutu
diuino recepit eos om̄s mare: stās ab
vtraq̄ parte sicut mur⁹. Et cum om̄s
submersi fuissent et filii israel iam lit-
tora attingisset diuisit mare ī alueū su-
um et oēs egiptios concludit. Morali-
ter loq̄ndo sic frequēter accidit q̄ illud
q̄d ē materia p̄mouionis ī p̄ncipio: est
cā p̄fusionis ī termino. Mūdus quā-
doq̄ cedit hōi ī p̄ncipio fauendo sibi:
dādo sibi dītas ⁊ honores: donec fue-
rit p̄fecte implicatus curis et sollicitu-
dinib⁹ ⁊ superbia seculari. et tunc q̄n̄
credit se esse in optimo statu et apice
sue dignitatis commouet p̄turbatio-
nes ⁊ persecutiones deiciendo eum.
vt in ps̄. dicitur. Deiecisti eos dum al-
leuarentur. **¶** Circa illā clausulaz.
Ducebat enī illos digna necessitas ad
hunc finē: Notādū est q̄ q̄tuor modis
cōmuniter homines male ducuntur.
q̄dam enim abducūt illecebrosa s̄sua-
litate. quidā pernicioza familiaritate
quidā presumptuosa temeritate: ⁊ q̄-
dā malicioza seueritate. Primo ducū-
tur quidam illecebrosa sensualitate.
Hi sunt qui nō secūdū rōnē: sed sc̄dm
passionem viuunt: qui non quod hōe-
stum: sed quod est delectabile in omi-
bus querunt. Sic ductus est iuuenis il-
le vecors quem mulier irretiuuit mult̄
sermonibus ⁊ blandiciis labiorū p̄tra
X. iiii.

xit illū ⁊ statū illā sequit̄ quasi bos ductus ad victimā. Prouer. vii. Narrat Fulgēt̄ p̄mo mitologiārū q̄ cū Admetus rex Alcesta duxerat in vxorez cōtigit. Admetū ifirmari cōsuluīt apollinē quō possz ab ifirmitate curari respōsū ē p apollinē q̄ curari nō posset nisi aliqs de suis p̄pings pro eo moreret volūtariē. Quo itellecto Alcesta mortē spōte subiit: ⁊ ad iferna descendit Quo cū Hercules venisset: vt in de cerberū traheret Alceste p̄patiens eā ab iferis liberauit. Moralit̄ mens hūana ⁊ sensualitas adiūicē copulan̄ sicut spōsus et spōsa: vir et vxor. vir in firmat̄ q̄n cogitatōibz variis agitur clamat ad deū cū p̄s. Misere mei domine q̄n ifirm̄ sū sana me dñe. quia sic orare debem̄ q̄n mēs ifirmat̄. i. tēptat̄ hoc est deū sapie pro p̄silio regre: rñdit aut̄ de p̄ scripturas suas q̄ oportz ad hoc q̄ spūs cōsequat̄ salutē vnū de propings suis volūtariā mortē subire: id est carnē nostrā volūtariis penitētis mortificari: quia nisi caro moriat̄ spūs vitā grate nō habebit Et hoc est qd̄ dicit̄. Ad Ro. viii. Si scdm carnē vixeritis: moriemini. Si aut̄ facta carnis mortificaueritis: viuetis. Caro mortificata p̄ p̄niaz rōabilē tandē descendit ad iferos q̄n in t̄ra de qua nat̄ ē finalit̄ reuertet̄: s; p̄ herculē v̄tuosū p̄ quē xp̄s accipim̄ in resurrectionē gñali resuscitabit̄ et viro suo p̄petuo iūget̄ Caro igit̄ in hac vita ductrix nostra eē non debet vt scd̄z sensuales illecebras ducamur: s; magis scd̄z spm̄ duci debeam̄. Ad Gal. v. Spū ābulate et desideria carnis nō pficietis. Et ifra. Si spū ducim̄: nō estis sub lege viz carnalis p̄cupiscētie: que lex carnis dicit̄.

Ad Ro. vii. Video aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee. Scdo sūt qd̄a q̄ ducunt̄ p̄niciofa familiaritate. p̄niciofa res est numia familiaritas cū personis viciosis. Et rō est: q̄a sic dicit̄ Hugo de scōvictore li. suo d̄ arra aic̄ Ea est vis amor̄: vt te talē esse necesse fit quale fit illd̄ qd̄ amas ⁊ cui per affectū cōiūgeris in ip̄i similitudinē dilectōis societate p̄firmaris. Nec mirū: cū scd̄z Dyoniū. iiii. c. d̄ d̄imis nominibz. Amor habet quādā vi excitatū: vnitiuā: et trāformatiuā: q̄ nō dimittit amatores sui ip̄i eē: s; amatorū Et a conditionibz illi quē amat pōt hō v̄issime describi si tñ ei cōditiōes cognoscat. Vñ signat̄ scribit Valer̄ ad Ruphinū Ethicū est. Cui des vidento. quasi dicit̄. q̄ hō videat cui dat bōa sua. Illd̄ bñ ē Ethicū. i. ad v̄tutes morales pertines sicut qd̄a pars ei pertinet ad v̄tutē libalitat̄: s; videat cū hō det seipsū per amorē et familiaritatē seu amicabilē cōicationē et hoc nō est ethicū quasi pars ethice: s; ethica id ē tota v̄t̄ moralis. Istud ḡv̄bū est sūme iuuenibz ip̄rimēdū. Vñ qd̄a senex filiū suū iformās: ne familiaritatē euz viciosa p̄traheret aut meretrice dixit. Talē quēq; fore qualē sibi neccit̄ amore. Sermo v̄dicus ait ip̄e fit alē amic̄ Huic dicto alludēs Arif. ix. ethi. c. xi. dicit q̄ amic̄ ē alē ip̄e. Huī ei mores venerare: cui amorē appetis Vñ qd̄a metrista. Quisq; amat reprobos reprobis se facit̄ amicū Se negat eē pbū se scō clamat iniquū. Itē q̄ tangit picē tingit se turpi colore. Sic tibi sume vicem q̄ flagras turpis amore. Et cōsequēt̄ explanat senex quē vocat turpē et dicit sic. Turpē tetra cutis nullū

faciet noīari. S; mēs pollutis fcis cupiēs maculari. Et in fine alloquēs filiū sic cōcludit Ergo caue fili turpatos crimievoli. Ne tu cōsimili turperis fine senili. Notādū q̄ Arif. ix. Ethic. soluit tres notabiles q̄stiones ad p̄positū ptinētes. P̄ia est ista Ponam̄ q̄ aliquis acceptet ad amicitia virū bonū q̄ postea mutat̄ et fit mal̄. Questio est vtrū amicitia ad talē sit dissoluenda. B̄ Scda q̄stio est ista. dato q̄ sic vtrū statū amicitia ad talē sit soluēda v̄ debet hō expectare. Tercia q̄stio ē vtrū ad talez post dissolutionē amicitia se debeat habere alienus vel ifamiliaris q̄ si nūq; fuisset amic̄. Ad p̄maz q̄stionē rñdet Arif. dicens duo. Vñ ē q̄ ip̄ossibile est q̄ talis amē a v̄tuoso cū malicia est manifesta v̄tuoso: q̄a solū bonū honestū amat a v̄tuoso. Secūdo dicit q̄ vir honest̄ nō debet amare talē s; oīno debet dissoluere amicitia ad talē. et rō est: q̄a nō est possibile q̄ diu seruet̄ amicitia ad talē nisi causetur aliq; similitudo malicie. Ad secūda q̄stionē distinguit: q̄a talis q̄ fcis est mal̄: vel est oīno insanabilis s; q̄ nō pōt reduci ad statū virtutis v̄ non. Si nō: sic nō debet statū dimittere amicū suū: s; auxiliari ad hoc q̄ recuperet bonos mores. et mltomagis debet amic̄ eū ad hoc iuuare q̄ ad recuperādū diuitias vel pecuniā: quāto virtus est maī bonū q̄ substantia corpalis Si vero sit oīno insanabilis. sicut sūt in ueterati diez maloz statū debet amicitia ad eū dissolui. Nec est incōueniens hoc facere: q̄a nō erat amic̄ huic vel tali sc̄z vicioso s; virtuoso. Et iō dicit Arif. in eodē caplo q̄ illi q̄ simulāt se virtuosos vt amicitia cōtrahāt cum

v̄tuosis. et tñ sūt latēt̄ mali. sūt magis criminādi q̄ illi q̄ corrūpūt numifmata: quāto nobilior est v̄t̄ q̄ pecuniā Vñ q̄ simulāt v̄tutes. maligniores sūt q̄ qui fingūt falsā monetā. Ad t̄cia q̄stionē rñdet. q̄a aut sit dissolutio amicitie p̄pter miōrē bonitatē in amico. aut p̄pter habūdantē maliciā. Si se cūdo. mō nihil debet hō familiarit̄ exhibere tali magis q̄ cuiusq; extraneo imo rōnabile est: q̄ min̄ p̄ quāto euz decept̄ v̄ ecūdiā fecit. Verecūdū enī est v̄tuoso amicū fuisse vicioso. Si p̄mo modo fiat amicitie dissolutio. sicut cōtigit de duobz quoz vn̄ stat in gradu remisso v̄tutis. et alius pficit in gradu intensū. tūc enī nō est possibile q̄ pficiēs seruet̄ amicitia ad nō pficiēs tem scd̄z Arif. q̄a nō de eis dē gaudēt et tristant̄: quod est propriū amicoz Tūc in tali casu hō debet se exhibere magis beniuolū p̄pter p̄teritā amicitia q̄ si nūq; fuisset amici. Illi vero qui ifanabiles oīno sūt: abiiciēdi sūt oīno a cōicatione v̄tuosoz quātū possibile est. Nec curādū est: si homo eis displicet vel offēdat cū v̄tuoso semp debet eē p̄p̄riū displicere pessimis. Sicut dicit Boet̄ p̄mo de p̄so. p̄sa. iii. Hoc est enī scd̄z quod est v̄tuoso maxime cauendū et vitandū tam prop̄ cōsciam q̄ propter famā p̄niciofa familiaritas ad p̄sonas corruptas v̄ ifectas prop̄ quā mlti inocētes in p̄ncipio corrupti et abhoiabiles fcī sūt in breui: ducti ⁊ abducti p̄mo a v̄itate p̄scie et tandem a serenitate fame sue: quoz cui libet dicere pōt illd̄ Iere. xxxviii. Seduxerunt te et p̄ualuerunt aduersū te viri pacifici q̄ dimererūt in ceno et in lubrico pedes tuos et recesserunt a te.

xit illū z stati illā sequit̄ quasi bos du-
ctus ad victimā. Prouer. vii. Narrat
Fulgēt̄ p̄mo mitologiarū q̄ cū Ad-
metus rex Alcestā duxerat in vxorez
cōtigit. Admetū ifirmari cōsuluit a-
pollinē quō possz ab ifirmitate curari
respōsū ē p apollinē q̄ curari nō pos-
set nisi aliqs de suis ppings pro eo mo-
rere volūtariē. Quo itellecto Alce-
sta mortē spōte subiit: z ad iferna de-
scēdit. Quo cū Hercules venisset: vt in
de cerberū traheret Alceste p̄patiens
eā ab iferis liberauit. Moraliē mens
hūana z sensualitas adiuicē copulanē
sicut spōsus et spōsa: vir et vxor. vir in
firmat̄ qm̄ cogitatōibz variis agitatur
clamat ad deū cū ps. Miserē mei do-
mine qm̄ ifirm̄ sū sana me dñe. quia
sic orare debem̄ qm̄ mēs ifirmat̄. i. tē
ptat̄ hoc est deū sapie pro p̄silio reqre-
re: n̄dit aut̄ de per scripturas suas q̄
oportz ad hoc q̄ spūs cōsequat̄ salutē
vnū de propings suis volūtariā mor-
tē subire: id est carnē nostrā volūtariis
penitētis mortificari: quia nisi caro
moriaf̄ spūs vitā gratie nō habebit. Et
hoc est qd̄ dicit̄. Ad Ro. viii. Si scdm̄
carnē vixeritis: moriemī. Si aut̄ facta
carnis mortificaueritis: viuetis. Caro
mortificata p̄ p̄niaz rōabilē tandē de-
scēdit ad iferos qm̄ in t̄ra de qua nat̄ ē
finalit̄ reuertet̄: s; p̄ herculē v̄tuosū p̄
quē xp̄s accipim̄ in resurrectōe gn̄ali
resuscitabit̄ et viro suo p̄petuo iūget̄.
Caro igit̄ in hac vita ductrix nostra eē
non debet vt scd̄z sensuales illecebras
ducamur: s; magis scd̄z spm̄ duci de-
beam̄. Ad Gal. v. Spū ābulate et de-
sideria carnis nō pficietis. Et ifra. Si
spū ducimī: nō estis sub lege viz car-
nalis p̄cupiscētie: que lex carnis dicit̄.

Ad Ro. vii. Video aliā legē in mē-
bris meis repugnātē legi mētis mee.
Scdo sūt qd̄ q̄ ducunt̄ p̄niciofa fami-
liaritate. p̄niciofa res est nimia fami-
liaritas cū personis viciosis. Et rō est:
qa sic dicit̄ Hugo de scōvictore li. suo d̄
arra aie. Ea est vis amoris: vt te talē esse
necesse sit quale sit illd̄ qd̄ amas z cui
per affectū cōiūgeris in ip̄i similitudinē
dilectōis societate p̄firmaris. Nec mi-
rū: cū scd̄z Dyomisū. iiii. c. d̄ dimis no-
minibz. Amor habet quādā vi excita-
tuā: vnitiuā: et trāformatiuā: q̄ nō di-
mittit amatores sui ip̄i eē: s; amatorū
Et a conditionibz illi quē amat pōt hō
v̄ssime describi si tñ ei cōditioēs co-
gnoscat. Vñ signat̄ scribit Valer̄
ad Ruphinū Ethicū est. Cui des vide-
to. quasi dicit̄. q̄ hō videat cui dat bōa
sua. Illd̄ bñ ē Ethicū. i. ad v̄tutes mo-
rales pertinēs sicut qd̄ pars ei perti-
net ad v̄tutē libalitat̄: s; videat cū hō
det seipsū per amorē et familiaritatē
seu amicabilē cōicationē et hoc nō est
ethicū quasi pars ethice: s; ethica id ē
totā v̄t̄ moralis. Istud ḡ v̄bū est sūme
iuuenibz ip̄rimēdū. Vñ qd̄ senex fi-
liū suū iformas: ne familiaritatē euz
viciosa traheret aut meretrice dixit.
Talē quēq; fore qualē sibi nectit amo-
re. Sermo vidicus ait ip̄e fit alt̄ amic̄
Huic dicto alludēs Aris. ix. ethi. c. xi.
dicit q̄ amic̄ ē alt̄ ip̄e. Huī ei mores
venerare: cui amorē appetis. Vñ qd̄
metrista. Quisq; amat reprobos re-
probis se facit̄ amicū. Se negat eē pbū
se scō clamat iniquū. Itē q̄ tangit picē
tingit se turpi colore. Sic tibi fume vi-
cem q̄ flagras turpis amore. Et cōse-
quēt̄ explanat senex quē vocat tur-
pē et dicit sic. Turpē tetra cutis nullū

faciet noiari. S; mēs pollutis fc̄is cur-
piēs maculari. Et in fine alloquēs fi-
liū sic cōcludit Ergo caue fili turpatos
crimievili. Ne tu cōsimili turperis fi-
ne semli. Notādū q̄ Aris. ix. Ethic.
soluit tres notabiles q̄stiones ad p̄posi-
tū p̄tinētēs. P̄ia est ista. Ponam̄ q̄ ali-
quis acceptet ad amicitia virū bonū q̄
postea mutat̄ et fit mal̄. Questio est
vtrū amicitia ad talē sit dissoluenda.
B̄ Scda q̄stio est ista. dato q̄ sic vtrū
stati amicitia ad talē sit soluēda v̄l de-
bet hō expectare. Tercia q̄stio ē vtrū
ad talez post dissolutionē amicitia se
debeat habere alienus vel ifamiliari-
us q̄ si nūq; fuisset amic̄. Ad p̄maz
q̄stionē r̄ndet Aris. dicens duo. Vñ ē
q̄ ip̄ossibile est q̄ talis amef̄ a v̄tuoso
cui malicia est manifesta v̄tuoso: qa
solū bonū honestū amat̄ a v̄tuoso. Se-
cūdo dicit q̄ vir honest̄ nō debet ama-
re talē s; oīno debet dissoluere amici-
ciā ad talē. et rō est: qa nō est possibile
q̄ diu seruet̄ amicitia ad talē nisi cau-
setur aliq̄ similitudo malicie. Ad se-
cūndā questionē distinguit: qa talis q̄
fc̄is est mal̄: vel est oīno insanabilis
s; q̄ nō pōt reduci ad statū virtutis v̄l
non. Si nō: sic nō debet statū dimittere
amicū suū: s; auxiliari ad hoc q̄ recu-
peret bonos mores. et mltomagis de-
bet amic̄ eū ad hoc iuuare q̄ ad recu-
perādū diuitias vel pecuniā: quāto vir-
tus est maī bonū q̄ substātia corpalis.
Si vero sit oīno insanabilis. sicut sūt in-
ueterati diez maloz statū debet ami-
cicia ad eū dissolui. Nec est incōueni-
ens hoc facere: qa nō erat amic̄ huic
vel tali sc̄z vicioso s; virtuosō. Et iō di-
cit Aris. in eodē caplo q̄ illi q̄ simulāt
se virtuosos vt amicitia cōtrahāt cum

v̄tuosis. et tñ sūt latēter mali. sūt ma-
gis criminādū q̄ illi q̄ corrupūt numis-
mata: quāto nobilior est v̄t̄ q̄ pecunia.
Vñ q̄ simulāt v̄tutes. maligniores sūt
q̄ qui fingūt falsā monetā. Ad ter-
ciā q̄stionē r̄ndet. qa aut fit dissolutio
amicicie p̄pter miōrē bonitatē in ami-
co. aut p̄pter habūdantē maliciā. Si se-
cūdo. mō nihil debet hō familiarit̄ ex-
hibere tali magis q̄ cuiusq; extraneo
imo rōnabile est: q̄ min̄ p̄ quāto euz
decepit: v̄cūdiā fecit. Verecūdū enī
est v̄tuoso amicū fuisse vicioso. Si pri-
mo modo fiat amicitie dissolutio. si-
cut cōtigit de duobz quoz vn̄ stat in
gradu remisso v̄tutis. et alius pficit in
gradu intensū. tūc enī nō est possibile
q̄ pficiēs seruet amicitia ad nō pficiē-
tem scd̄z Aris. qa nō de eis dē gaudēt
et tristant̄: quod est propriū amicoz.
Tūc in tali casu hō debet se exhibere
magis beniuolū p̄pter p̄teritā amici-
ciā q̄ si nūq; fuisset amici. Illi vero qui
ifanabiles oīno sūt: abiiciēdi sūt oīno
a cōicatione v̄tuosoz quātū possibile
est. Nec curādū est: si homo eis displi-
ceat vel offēdat cū v̄tuoso semp debet
eē p̄priū displicere pessimis. Sicut di-
cit Boetī p̄mo de p̄lo. p̄la. iiii. Hoc est
enī scd̄z quod est v̄tuoso maxime ca-
uendū et vitandū tam prop̄ cōsciam
q̄ propter famā p̄niciofa familiaritas
ad p̄sonas corruptas v̄l ifectas prop̄
quā mlti inocētēs in p̄ncipio corrupti
et abhoiabiles fc̄i sūt in breui: ducti z
abducti p̄mo a v̄tate p̄scie et tandem
a serenitate fame sue: quoz cuilibet
dicere pōt illd̄ Iere. xxxviii. Seduxe-
runt te et p̄ualuerunt aduersū te viri
pacifica q̄ dimererūt in ceno et in lu-
brico pedes tuos et recesserunt a te.

De hac materia videlicet de vitia societate mala: quae ducit homines in vitam viciosa. Loquitur Seneca ad Lucillum epistola xviii. secundum integros libros. Si vis inquit habere peregrinationes tuas iocundas comitem tuum seruum: herebit tibi auaricia quod diu auarum sordidumque peruenies: herebit tumor quod diu superbo conuersaberis nunquam seruicia in tortoris contubernis pones: incidet libidines adulterorum sodalicia. sive libis viciis cedere. longe a viciis exemplis secedendum est. Ad meliores transferi. Hec Seneca. De tali genere corruptore puerum ductore dicit Proverbia xvi. Vir iniquus lactat amicum suum ducit eum per viam non bonam. Tercio quod ducunt presumptuosa temeritate quales sunt plerumque inexperiti adhuc quod proprio sensui nimis adherent quod ut dicit Vegetius de re militari li. iii. Imperita rusticitas plura permittit credit se scire quod nescit: et ideo propter inexperientiam passio inuictus est presumptio timiditas se nectutis. sicut dicit Aristoteles xii. rethorice. Et de talibus beneficiat illud Math. xv. Ceci sunt et duces cecorum etc. Quarto quod ducunt maliciose seueritate: hi sunt potentes et nobiles quod latera sua stipant maliciose et persequuntur quorum instigationibus ad iniurias varias agitantur: nunc ad pauperum deceptiones deperdatos nunc ad iniustas perquisitiones: nunc ad iniurias seditiones per quas res publica dissipantur. et pax civilis turbatur et quod peius est ecclesia dei pedibus calcatur. Et verificat illud Isaie. v. ca. propterea ductus est populus meus captiuus. quia non habuit scientiam et nobiles eius interierunt fame et multitudo eius siti exaruit. et est propheta tam de culpa preterita quam de ultione futura.

LECTIO. CCVIII.

Omnis enim creatura ab initio ad suum genus refigurabat deferuies tuis preceptis ut pueri tui custodirent illesum. Nam nubes eorum castra obumbrabat. et ex aqua que ante erat terra apparuit arida et in mari rubro via sine impedimento et caput germinans de profundo nimio: per quem omnis natio transiit: que tegebatur manu tua videtur tua mirabilia et mostra. Actus est superius de exterminio egyptiorum mirabili in mari rubro. Hic agit consequenter de favorabili patrocinio collato hebreis in recedendo de egipto. Et circa hunc duo facit. Nam primo ostendit in generali qualiter omnis creatura famulabat diuini voluntati ad hebreorum liberationem. Secundo si ipsum manifestat in speciali per particularem deductionem ibi. Nam nubes Circa primum est sciendum quod sicut omnis creatura libera diuinitate producta est de nihilo: ita omnis creatura diuini voluntati sua operatione vel exercendo vel suspendendo pro tempore famulabat. Et ideo cum deus voluerit solē et lunam retrahit et motum eis sistit. et cum voluerit mundum ac lucem illuiat et motum persequitur. sicut miraculose factum fuit tempore passionis christi quo ad subtractiones et etiam tempore Iosue quo ad stationem etc. Et sic est de omni alia creatura. Et hoc est quod dicit. Omnis enim creatura ad suum genus refigurabat reflectendo se ad suum genus quod deus est. et conformabat illi voluntati. Sicut enim docet Aristoteles v. methaphisicorum. c. de genere. Genus vno modo dicitur illud a quo multitudo aliqua sicut a primo generante producit. Et secundum illud modum loquendi deus potest dici omnium rerum genus

CA. XIX.

Apocalypsis xii. Ego sum radix et genus omnium. Ad hoc genus omnis creatura refiguratur. id est reuertendo conformatur. deferuies tuis preceptis. Ad hunc enim omnis creatura condita est ut conditori suo per omnia obediat. Et multipliciter refiguratur per benignam gubernationem hebreorum. Et ideo subdit. Ut pueri tui videlicet famulantes tibi hebrei. puer enim dicitur famulus custodirent illesum: scilicet in egipto: in mari rubro: et in deserto. Hanc autem obedientiam creature ad deum et solatiū hebreorum in speciali declarat dupliciter in columnis quibus quod eos preterit per diem: ne calore solis comburerent et in recessu maris rubri quo dedit eis viam siccam in qua sine impedimento graderentur. Unde dicit sic. Nam nubes illorum castra obumbrabat que tria eis fecit. Nam diuidebat inter eos et hostes. compescuit solis ardores et lucebat per noctes. Item quantum ad recessum maris dicit sic. Et ex aqua que ante erat supple in loco suo terra apparuit arida: in mari rubro via sine impedimento caput germinans de profundo nimio id est locus speciosus et ita securus amen per itinere ac si fuisset campus germinans. Per quem caput siue locum ad modum capiti se habentis. omnis natio hebreorum transiit quod tegebatur manu tua. id est parte videtur tua mirabilia quo ad transitum eius sicco pede per medium rubri maris et mostra quo ad submersionem egyptiorum in illo. Circa illam clausulam Ad genus suum refigurabat. Moraliter genus nostrum considerare debemus quadrupliciter ex parte patris: ex parte matris: ex parte germanorum: ex parte filiorum. Pater est deus mater est terra: germani sunt angelus: filii sunt opera. Seruum igitur in nobis ratione patris: nobilitate ratione matris. humilitate ratione fratrum: stabilitate ratione filiorum

LEC. CCVIII.

id est operum utilitate. Primo ergo cum sumus de genere ipsius dei oportet quod simus nobiles: non degeneres. Actus. vi. Fecit ex vno homine omne genus hominum. Et infra. Igitur cum sumus deus dei non debemus estimare auroz argēto: aut lapidi sculpture artis. et cogitationi hominis diuinum esse sibi. Nobilitas autem ista non est nisi bonitas moralis. Unde omnis virtuosus est nobilis et generosus et omnis viciosus degener est et ignobilis. Et ideo contra viciosos glantes de sua generositate carnali roborabiliter iuehit Boetius. iii. de consolat. vi. probas homines viciosa esse ignobile et homines virtuosos nobile. Et dicit sic. Omne hominum genus in terris simili surgit ab ortu. Unde enim res per est vno quod cuncta ministrat. Ille dedit phebo radios dedit cornua lune. Ille homines etiam terris dedit sidera celo. Hic membris clausit anios celsa sede petitos. mortales igitur cunctos edit nobile germe. Quid genus prauos strepit si per mordia vestra. Auctorem deum spectes nullus degener extat. Ni viciis peiora foues propter deserat ortum. In hoc metro. v. Boetius dicit primo quod homines siue diuites siue pauperes similem habent ortum: quia anima de deo corpus autem de terra. Secundo quod deus est pater omnium rerum tam hominum quam aliorum. Tercio dicit quod iste pater est valde nobilis: quia omnia produxit et omnia ministrat in celo quam in terra. Dedit phebo radios et cornua lune. Quarto enim dicit quod fatuum est genus prauos ad iactantiam recitare. Quinto quod omnis virtuosus est nobilis sed ille degener efficitur qui deserens deum implicat se viciis. Huic concordat Seneca quere. c. viii. lectionis tercie. Recognitates igitur genus nostrum ex parte patris simus tales in moribus ut non mentiamur cum dicimus

Pater n̄r zc. Mat. vi. c. S; vt de nobis possit veracit̄ dici illud. i. pe. sc̄do Vos aut̄ estis gen⁹ electū regale sacerdotiū gēs sancta et pp̄lus acq̄sitionis zc. Sc̄do it̄elligentes gen⁹ nostrū ex parte matris: seruē hūilitatē. Terra enī est mater nostra. Sc̄d; ph̄m̄ terra est infimū et vltimū elemētū. Narrat valeri⁹ li. vii. ca. iiii. de Iunio bruto q̄ cū a rege. Tarquio auūculo suo oēs nobilitatis indolē videret extirpari: int̄q̄ ceteros fratrem suū qui vegetioris ingenii erat interfectū animaduertens ob tufi se eē cordis simulauit. eaq̄ fallacia maxias virtutes textit. Profect⁹ etiam delphos cū tarquinii filiis quos is apollinē phitiū munerib⁹ sacrificiis q̄ honorandū miserat aurū deo doni cā cauato baculo inclusū intulit: q̄ tu mebat ne sibi celeste numē apta liberalitate omnino totū nō esset. Peractis deide mādatis pat̄i apollinē iuuenes cōsulerūt q̄nā ex ipsis rome regnatur⁹ videret. At is penes eum supremavia vr̄bis nostre potestate futurā Respondit q̄ ante omnes osculū mat̄ri dedisset. Tunc brutus prouide ac si casu prolapsus de industria se subiecit. terramq̄ cōmunē oim̄ mat̄rē existimās osculat⁹ ē. Q̄ d̄ tā vāstrū telluri impressū osculū vr̄bi libertatē. Bruto p̄mū in fastis locū tribuit. Et illo mō moralit̄ q̄cūq̄ ad regnū aspirat celeste nocē h̄nt se in p̄nti hūilit̄ tenē simplices se simulare et esse terrā mat̄rē p̄ mort̄ recordatōez osculari vt sciat q̄libet cuius ḡnis sit ex pte mat̄rē: q̄ n̄ est celestis s; t̄ren⁹. z dicat illd̄ sap. vii. Sū qdē z ego mortal̄ hō z ex ḡnē t̄reni ilius q̄ p̄mo sc̄s ē. Tercio remēorantes genus nostrū ex parte frat̄rū q̄ sūt angeli seruē stabilitatē in bono. Di-

ci⁹ enī natura hūana germana āgelo rū. Vnde cū thobias a raphaelē vellz gen⁹ ingre: r̄ndit. Gen⁹ queris mercenarii: an ip̄m mercenariū q̄ cū filio tuo eat? Sed ne forte sollicitū te reddā Ego sū azarias magni ananie filius. Thobias r̄ndit. Ex magno ḡnē es tu. Thob. v. Verz dixit angel⁹ fm̄ nominis interptationē. Azarias nāq̄ it̄rptatur adiutor. Ananias gl̄ia dei. Erat enim adiutor glorie dei. Quando ergo recogitam⁹ āgelos fratres nostros germanos esse in tāta gloria z nos ad eos nō posse ptigere nisi frat̄rū nr̄is assimilemur. conari debem⁹ totis viribus nostr̄i ip̄os fratres nostros imitari in signū fraternitatis istius Raphael qui z azarias: quez thobias vicissim frat̄rē vocat. Tho. vi. Obsecro te Azaria frat̄. Et thob. ix. Frater peto te vt auscultes verba mea. et angel⁹ ad euz Tho. xi. Thobie frat̄ scis quē admodū reliquisti patrē tuū zc. Sūt ḡ tā hō q̄ angelus de parētela diua: s; certe homo multiplic⁹ cum sit triplex cognatio s. legal̄ p̄ adoptionē. sp̄ial̄ p̄ sac̄mētū susceptōez. z carnal̄ p̄ carnis ppagatōnē Angeli tm̄ att̄nēt deo s; zgnatōz legalē. q̄ p̄ grām sūt adoptati. Hō aut̄ at̄tinet deo triplici cognatōe. Legal̄: q̄ est fili⁹ dei adoptiū. Ad Ephe. i. Predestinauit in adoptōnem filiorum dei Et̄iā est filius dei sp̄ial̄: q̄ per baptisum nos regenerauit. Io. i. Dedit eis potestātē filios dei fieri. Et et̄iā carnalis frater: quia de nostra p̄genie natura assūpsit. Ad hebre. i. Nusq̄ anglos apprehendit: s; semē abrahe: z ideo possumus dicere angelo illud. ii. Macha vii. Noli putare gen⁹ nostrū a deo de relictum esse Quarto recordātes genus nostruz ex parte filiorū fuemus i

morib⁹ vtilitatē Filii enī nostri opera nostra sūt Eccl. xi. Ante mortē ne laudas hoīem: q̄m̄ in filius suis agnoscat vir id est in opib⁹ p̄fectis sc̄dm̄ glo. ibi dē Apocal. xx. Iudicatū est de singlis sc̄d; opa eorū. Et Apocal. xiiii. Opera enī illoz sequit̄ illos. In istis ergo filiis seruem⁹ vtilitatē: vt sint nobis mentorū ad gl̄iaz et nō ad penā q̄ est q̄n̄ op⁹ nr̄z p̄ducit̄ a grā diuina et libero arbitrio. Q̄n̄ ū p̄ducit̄ a diabolo carne vlt̄ mūdō z libero arbitrio est quasi spuriū genus. Et nō pōt cōsequi hereditatē celestē. Et iō phibe⁹ pōt̄fici legis veteris sub figura Leui. xxi. q̄ nō cōmifceat stirpē sui generis vulgo gētis sue: q̄a ego d̄ns q̄ sc̄ifico eū zc.

LECTIO. CCIX.

Tanquā enī equi depauerūt escā ficātes te d̄nē: q̄a liberaſti illos. Meores enīz adhuc erant eorū q̄ incolatu eorū sc̄a fuerat. quē admodū p̄ natione aialiū p̄duxit t̄ra muscas. et pro piscibus eructauit flum⁹ m̄ltitudinē ranarū. Nouissime aut̄ viderūt nouā creaturā auū: cū adducti p̄cupia postulauerūt escas epulatōis. In allocutiōe enīz desiderioz descendit illis de mari orti gomētra. ¶ Postq̄ actū est de mirabili hebreoz gubernatōe tā in mari rubro q̄ in deserto. In ista pte agit de inenarrabili exultatōe eorū dē in vtroq̄ loco. Et circa hoc duo fiūt. Nā primo oñdit̄ quō letabant̄ p̄ miraclo trāsitu maris rubri. Sc̄do oñdit̄ quō letabāt̄ de delicioso cōiunio cuiusdā noui cibi et hoc in loco deserti ibi. Nouissime aut̄. Circa p̄mū duo facit. Nā p̄mo de scribit̄ eorū exultatio p̄ trāsitu maris rubri. Sc̄do exaggreat̄ eorū p̄iuratio ex his q̄ viderāt in t̄ra egypti ibi. Me-

rores ei adhuc. Describit̄ aut̄ eorū exultatioz gaudiū sub figura dupliciū equoz z agnoz. Equi enī depascētes bona pasciat̄ agni in iuuetute tenera lasciuēz leticie m̄ltū vacāt. Cōueniens enī nutrimentū et etas tenera iuuetutā in hoīb⁹ q̄ in bestias causare solet leticiā. Et iō d̄r de hebreis Tāq̄ ei equi depauerūt. i. sic exultaueūt sicut eq̄ depascētes bonā escā. Sic ei d̄r hoīe exultantez lasciuēte: p̄bēda sua pūgit euz tāq̄ agni exultaueūt q̄ p̄ corpis gesticationē leticiā cordis oñdūt Eodē mō loquēdiūsus est ps. Describēs leticiāz filioz israel post trāsitu maris rubri. Mare vidit̄ fugit zc. et sequit̄. Mōtes exultaueūt vt arietes z colles sicut agni ouū. Saltē mod⁹ loquēdiū triū. q̄ s; tā p̄phete in psalmo q̄ sapiēt̄ in isto loco p̄cordat. Exultaueūt igit̄ magnificātes te d̄nē. i. te magnificū colaudātes. Exo. xv. Cātem⁹ d̄no: gl̄iose enī magnificat⁹ est q̄ liberaſti illos tā de pharaonis p̄tate q̄ de via maris rubri. Depauerūt. i. audacter z sine pauore se habuerūt sicut equ⁹. Job. xxxix. Exultat audacter z in occurſū p̄git armat⁹ p̄tēnit pauore: nec cedit gladio. Cōsequēt̄ narraſt̄ gaudiū eorū de trāsitu maris rubri. Recordabant̄ ei tūc t̄pis cum viderēt eis cedere aq̄s maris rubri quō aq̄ cōtra egyptios pugnaue rūt z q̄i cōtra naturā aq̄z illaz egypti os afflixerūt: p̄bētes eis ranas p̄ piscib⁹ Terra et̄iā exhibebat eis muscas p̄ vtilib⁹ aialib⁹. Et illa recordatio n̄strū augmētabat leticiā hebreoz q̄n̄ p̄pēdebāt t̄raz aquā iimicis eorū resistē z ecōuerso eis tā bēigne fauē. Et h̄ ē qd̄ d̄c. Meores enī adhuc erāt q̄ incolatu eorū dū adhuc accole egypti fuerūt factā fuerāt quē admodū p̄ natiōē vtiliū aia

lū pduxit tra muscas Exo. viii. Venerūt musce grauissie i oi domo pharaonis: p piscib⁹. i. loco pisciū eructant flum⁹ in littore mltitudinē ranarū. Exo. viii. Ascēderūt ranez operuerūt tra egipti. ¶ Circa illā clausulā. Quē admodū pro natiōe aialiū pduxit tra muscaszē Notādū est q̄ moralit̄ in p̄mitiua ecclā fuerūt p̄onevalide p̄ vite scitātē. Vñ erāt q̄si fortia animalia Apocal. iiii. Aialia req̄e nō hñtia die ac nocte dicētia. Scūs scūs scūs dñs deus ops: s̄z heu modernis t̄pib⁹ loco fructuosorū aialiū successerūt muscevolātes p̄ supbiā: fedātes p̄ luxuriā: mordētes p̄ iracūdiā mugietes p̄ auariciā. Sap. xvi. Illos aut̄ muscarū locustarū occiderūt morsus nō est iuēta sanitas aie eorū. Eodē mō in scā religiōe p̄s p̄mitiui fuerūt q̄si boues p̄p̄t maturitatē solide p̄uerfatōis: p̄p̄t mugitū sono re p̄dicationis z p̄p̄t fissā vngulā recte discretōis: ac p̄p̄t cornua debite p̄lationis. S̄z iā loco bouū successerūt muscevolātes p̄ discursus z euagatōez fedātes p̄vilēz scādaloſā p̄uerfatōez mordētes p̄ malicioſas detractōez mugietes p̄ suspicioſas ipactōes Cōsiliū q̄ ad scolā. P̄rio p̄ piscib⁹ sūt mō rane. Fuerūt ei atiq̄ studētes rimātesz scrutātes tā phie q̄ theologie pfūda fluuio-rū more pisciū p̄scrutātes Job xii. Volatilia celi indicabāt z narrabāt ea p̄scēs marī. Distiguit ei mgr̄ Rodolph⁹ Beluacēf tria ḡna clericorū sic narrat Gerald⁹ Cābrenf i p̄logo p̄mi speculi ecclē. a ¶ Sūt ei q̄dā supseiatī: q̄dā p̄ānosī. q̄dā passatī z massatī. Primi p̄termisso grāmāte fūdāmēto supēdificāt varias facultates supficiales n̄ existētes: statiq̄ imaturiz impfēcti ad magisteriū festinātes: q̄b⁹ illā plinū

ogruē adaptat̄ Sūmo sole sp̄sa semia se lōge celerit̄ effūdūt: mutata sp̄icas herbule i māib⁹ aristis an̄ mellis t̄pus flauescūt z s̄fatis oīno vacue fructib⁹ emarcescūt Scd̄i de singlis sciētis aliquid hñt vbiq̄ pegrin nūsq̄ māfuri: q̄ cū nihil existāt oīa se eēvidēf. Tercii sūt paupes: q̄ lrature solidū fūdāmētū cetarūq̄ facultatū edificii p̄struūt inēdū iōuulſū. Hec ille. Et tales fuerūt atiq̄ piscēs. i. studētes. Iā v̄o loco pisciū surgūt rane garrulātes: saltantes: in luto morātes z aquā turbātes. Garrulātes p̄ excessiua loq̄citātē: saltātes p̄ nimie expeditōnis velocitatē: q̄a nec plāe necotinue nec ordiate addiscūt: s̄z an̄q̄ sciūt p̄tes saluūt ad artes et inde de libro ad libz se mouētes: q̄ vtilia z difficilia sūt trāsiliūt. z scolasticos grad⁹ attingūt In luto etiā morāf p̄ carnis desideria z aquā. i. sciaz f̄bāt. p̄ ipropetaz mīsteria. Cōsequēt ponit̄ in lra quō filii isrl̄ letabāf in deſto p̄delicioso p̄uino cuiusdā noui cibi: q̄n̄ v̄iz ipis desiderātib⁹ vesca carnib⁹ dñs dedit eis coturnices sicut expositū fu it sup⁹. c. xvi. Vñ dic̄ sic Nouissie at̄ vidēf nouā creaturā auiū: nō de nouo creatā: s̄z tūc de nouo eis adductā. Dicit ḡ nouissie: vt distiguat̄ triplex t̄ps: v̄iz t̄ps more i egipto: t̄ps exit⁹ de eadē. z t̄ps p̄gress⁹ in deſtū. Et tūc i h̄ nouissio t̄pe datū fuit eis p̄uino istud Alioq̄n apperet falsū qd̄ sc̄z d̄f hic nouissime: q̄a ipi filii isrl̄ tard⁹ habuerūt coturnices q̄ māna Exod. xvi. Vesp̄e cōcedet carnesz māe saturabimī panibus. Seq̄f. Cū ducti p̄cupia postulauerūt escas epulatōis. i. escas d̄lectables carniū q̄b⁹ vsi fuerāt i egipto: q̄r̄ desiderio deſatiffecit. In allocutiōe desideriorū. i. scd̄z desiderii eorū qd̄ ē qdā

allocutio apd̄ deū: descēdit ill⁹ d̄ mari ortigometra. i. coturnix. d̄ q̄ sup̄. c. xvi in p̄ncipio dictū ē. ¶ LEC. CCX. ¶ Vexatōes p̄ctōrib⁹ supueiebāt p̄ vi fluminū Iuste ei patiebāt scd̄z suas neq̄cias. Ete i detestabiliore ihospitalitatē istituert. Alii qdā ignotos nō recipiebāt aduenas. Alii at̄ bonos hospites in fuitutē accipiebāt nō solū h̄ s̄z ali⁹ erat respect⁹ illorū: q̄m iunte recipiebāt eāneos. Qui at̄ cū leticia receperūt hos q̄ eis dē vsi erāt istitutū seuiſsimus afflixerūt dolorib⁹. p̄cussi sūt aut̄ cecitate sicut illi i forib⁹ iusti cū subitanis coopti essēt i tenebr̄ vnusq̄ q̄ osti sui trāsitiū q̄rebat: z. ¶ Enarrato p̄ocino fcō hebreisz designata eorū leticiar̄ exultatōne redit auctor ad explicādū de ext̄minio fctō egiptiis: ac eorū maliciar̄ p̄uaricatiōe. Et circa h̄ tria fac̄ Nā p̄mo p̄oit̄ eorū penā. Secūdo explicat pene iustā cāz ibi. Iuste ei. Et t̄cio ponit̄ p̄ca eorū notav̄i noua ibi. Percussi sūt. Circa p̄mū dic̄. Et vexatōes. i. punitōes supuenert̄ p̄ctōrib⁹ sc̄z egiptiis p̄ vi fluminū i mari rubro nō s̄n̄ ill⁹ argumēt. i. miris signis v̄l argumētatiōib⁹ q̄ p̄cesserūt i egipto ad eorū correctiōez. Cōsequēt explicatā p̄ca subdit̄ culpa q̄ fuit pene iuste causa. z dic̄ sic. Iuste ei patiebāt̄ illas vexationes siue punitiōes fm̄ suas neq̄cias. ¶ Fuit at̄ hec neq̄cia specialit̄ p̄ia hospitalitatē: p̄ quā q̄druplicit̄ peccauerūt. Quidā hebreos i tra egipti nō receperūt. Alii v̄o ipos receperūt sed cū malavolūtate Alii v̄o ipos receperūt: s̄z postea receptos fuitute. et aliis dolorib⁹ afflixerūt. Alii at̄ nō solū ipos n̄ receperūt: imo recipiētes seuisis dolorib⁹ cruciauerūt. Dicit̄ igit̄ sic B̄ndi

ctū ē q̄ iuste p̄uiebāt̄. etei detestabili orē istituert̄ ihospitalitatē ipi egipti. q̄a ihospitales z crudeles erāt nimis. Qd̄ p̄z s̄b̄ differētia q̄druplici. Nā alii qdā ignotos nō recipiebāt aduenas q̄ totalit̄ erāt inhūani. Alii v̄o ipos receperūt: s̄z bonos hospites in fuitutē accipiebāt: i luto z latere ipos seruitute cogētes Exo. p̄. Tercio nō solū h̄ fecerūt: s̄z amarissie ipos cruciauerūt: q̄a et ali⁹ erat respect⁹ illorū. i. itētio iporū q̄a nō solū fecerūt illibalit̄ z ihūane i h̄ q̄ vexauerūt bonos hospites seruitute: s̄z etiā in h̄ q̄ malā habuerūt ad eos volūtate p̄p̄t h̄ solū q̄ fuerūt eāneis. z iō d̄cit. Qm̄ iunt recipiebāt eāneos Quarto h̄ fuit i eis pessimū q̄ si erāt aliq̄ q̄ cū leticia receperūt pegrinos naturalisp̄passiōe. Illi t̄n̄ q̄ nō receperūt: tales grauissimis dolorib⁹ afflixerūt. Et iō subdit. Qui aut̄ cū leticia receperunt hebreos z alios pegrinos hos sc̄z recipiētes q̄ z eis dē istitutis vsi erāt sc̄z p̄p̄t deū recipiēdo eāneos seuiſsimis afflixerūt dolorib⁹ est sensus. q̄ illi qui statuerūt nō recipiēdos hospites eē: illi hos q̄ receperūt acrit̄ punierūt. Cōsequēt ponit̄ p̄uenēs z p̄portionata pena istorū. Sicut ei Zodomite ihospitales āgelos in forma hūana a Loth receptos in hospicio. i. g nominiō se tractasse volebāt. et iō merito puniti sūt cecitate z tenebris. Ita isti egipti nō hospitalit̄ tractātes hebreos palpabilib⁹ tenebris per triduū puniti fuerūt. sicut supra dictū est c. xvii. Et hoc ē q̄ dicit. Percussi at̄ sunt egipti: v̄iz cecitate z tenebris. Exo. x. Sicut z illi. i. zodomite: q̄s in detestatiōne nephādissimi vicij et abhoiabilis noiare nō curat. Sicut nec dñs de diuine epulone cur⁹ de noiē subicēdo. solū

lazarū recitare dignabat. Luc. xvi. sic
fili de pmo i forib' iustu s. loth cū sub
taneis esset coopti tenebris. gen. xix.
Vnusq; transitū hospiciū sui a
q̄rebat s; introitum ostiū ipsius loth
nec inuenire poterant. Gen. xix. Per
cussi sūt cecitate a mimo vsq; ad max
imū: itavt ostiū inuenire nō possēt
Circa op' hospitalitatis ē notādum q̄
hospitalitas grata deo quattuor debet
habere: dōtōes s. hilaritatē sine mur
muratione: securitatē sine turbatione
saturitatē sine diminutiōe: et pietatē
sine negotiatiōe. Primo igitur debz
hospitalitas habere hilaritatē s; mur
muratione. i. Pe. iiii. Hospitales inu
cē sine murmuratione. Hilarē ei se o
stēderet miles si rex ad suū manerius
.i. hospiciū declinare dignaret. S; r̄x
noster christus totiēs hospicio nostro
recipit quotiēs qualiscūq; in ei' noie
receptat. Vñ dicit Mat. xxv. Hospes
eram et nō collegistis me. et ideo cuz
magna hilaritate recipiēdi sūt hospite
tes. Exēplo abrahe. Gen. xviii. Qui
cū vidisset tres viros occurrit eis z ado
rauit in terra. Cōsimiliē loth Gn. xix
Et discipuli. Lu. vi. coegerūt xp̄s ma
nere cū eis. Vbi dicit glo. q̄ h' exēplo
docemur q̄ pegrinū nō sūt solū ad ho
spiciū vocādi: s; etiā trahēdi. Sc̄do de
bet hospitalitas habere securitatē sine
turbatōe. Defēdebāt enim antiquitus
hoies hospites suos sub piculo suo. si
cut narratur i policato li. viii. c. xiiii
vbi dicit q̄ criminis incurrebat notā
q; q; per qnq; dies hosti. i. pegrino hūa
nitatis hospiciū denegabat. Ob egta
tē enī hospitiū exhibendā hostis an
tigitus dicebatur: quē nunc dicim' pe
grinū. Dicit hostis ab hostire qd ē eq̄
re scdm papiā. Cui q̄cūq; fuerat ihūa

mus de iure antiquo iniqu' erat. Qui
cūq; vero fuisset eis hūan' et pius eq̄
et iustus cēsebatur. Exemplū de loth
gen. xix. Qui p hospitiū defēdēdis fi
lias suas obtulit z dormitis: quīs ex p
turbatōe animi: nō sano tamē vsus cō
filio hec dixisset. Vnde nec i h' ē imi
tand' q̄ nō sūt faciēda mala vt eueni
ant bōa. hoc tñ ideo dicit q̄ mos erat
fidelīū hostes. i. hospites suos ab omī
iūria defēdere. sicut mḡr in historiis
suis dicit. Tercō debz hospitalitas ha
bere saturitatē sine diminutiōe: vt om
nia necia hospiti mīstrē. Vnde cum
leuita dixisset sem Iudic. xix. Nulla
re idigem' nisi hospicio. Rndit senex
gabonita ego sū pbebo oia que necia
sūt tibi: tñ q̄so in platea nō maneat.
Exēplū etiā ad hoc i sunamite habē
i. Re. iiii. Que dixit viro suo amm
aduerti q̄ vir dei factus ē iste q̄ transit
p nos frequent. Faciam' g' illi cenacu
lū puū z pōam' in eo lectulū z mēsam
et sellā et cadelabrū: vt cuz venerit ad
nos maneat ibi. Istā ē cōtra nōnullos
qui seruiūt hospitiū suis pulchris ver
bis tñ. et de peiori potu quē habēt in
domo propināt illis. Quarto hospita
litas debz h're pietatē sine negotiatio
ne. vt p dno amore: nō pro nūmo vel
lucro hospes admittat. tales enī rece
perūt mercedē suā. Ad hebreos decio
tercio. Caritas fraternitatis maneat i
vobis. et hospitalitatem nolite obliui
sci. **¶** Ecōtra q̄ recipit quattuor i
se seruet. i. vt sit cōtēt' p acceptatōz: sit
hospiti gratus p gratiarū actōez: caue
at in domo dñationē: nec nimis vexet
amicū p frequētationē. Primo sit con
tēt' p acceptatōez z gratant accipiat q̄
spontanee cōferunt. Hāc caritatē xp̄s
docuit discipulos suos. lu. x. In eadez

CA. XIX.

domo manere edētes z bibētes q̄ apd
illos sūt. Vñ dicit qdā metrice. Cum
tibi pbem' letovultu qd habem'. Qd
tibi sit gratis accipe sit q̄ satis. Vñ re
citat Sen. q̄ socrates cū hospites suos
satis tenui cena suscipe pararet et ai
ei h' iproperaret. Rndit. Si boni sint
equanimit ferēt: si mali turbabūt. Se
cūdo sit hospicio suo grat'. sic narrat
dares frīg' d bello troiāo q̄ theleph'
ipediuit lociū suū achillē: ne rgē Teu
cratē occideret: mēor q̄ cuz patre suo
hercule oli apd teucratē hospitāt' fuis
set. Itē Sene. li. iiii. de bñficiis narrat
q̄ miles igrat' hospiti stigmatib' isig
nif. q̄re s; i ca. xvi. lec. dxxxvi. i fine.
In li. ecciastice historie narrat q̄ cuz
greg' eps vrgēte tps z pcellē āgustia i
alpb' i fanū apollinis diuertiss; a sa
cerdote s; pphāo obsequissie ē recep
t'. p' cuz digressū accessit sacerdos ex
more poscēs p̄sulta z r̄nsa. s; nlla r̄n
sioveiebat. tūc itery z itery sacerdos vic
tias r̄petit: nihilo' sp̄ silētiū pmāebat
Cūq; sacerdos stupore estuaret: in sō
nis demō assisit dixit se nihil posse. p
cūctātī cāz ait. p aduētū gregorii esse
expulsū. z cū pgrēt sacerdos qd tūc re
medii daref. ait. nō alit sibi igrēdi li
cē nisi greg' admittēt. Quib' audīt sa
cerdos secut' ē beatū gregoriū ad eū
q̄ pueniēs rē pādīt ex ordie hūaitatī
sue z hospitalitatē eū admonuit: q̄relā
exp̄si numis exposuit: adēptā facta
tē sui q̄st' deplorat: ac reddi sibi oia ad
p̄stinū statū deposcit. Sc̄psit greg'. epi
stolā i hec v̄ba dicēs greg' apollini. p
mitto te redire ad locū tuū et agē q̄ cō
sueuisti. quā cū sacerdos posuiss; iu
silacy affuit demō r̄nsa dicit poscenti
qd iste admirās z dicēs penes se q̄ gre
gori' maior erat isto. clauf ianuis pha

LEC. CCX.

ni adiit gregoriū z p̄trauit se ad pe
des ei' rogās vt illi se deo offerat cuz
vtute greg' diis gētiū iperabat. Qui
cū istetiss; cathecumī' fact' ē ab ip̄o et
p'ea baptismū p̄secutus itn vite me
rito ac sic dei vtute p̄fecit vt ip̄e beato
gregorio i epātu successit. Laudāda ē
g hospitalitas sacerdot' ifidel'. venerā
da factas pōtificis mirifica et pietas
saluator' sac̄dotē iustificāt p̄mēdāda.
Tercio caueat hospes nimā dñatōnē
i domov' familia sui hospiti: quimo
dño dō' obtpare studeat diligēt. ē enī
nimis rep̄hēsihle si ordiatōnē dñi do
m' hospes p̄sumēt reprobare: cū tene
at oia obfuarē q̄ dñs dō' ordiauerit.
Iu x̄ illā metricū. Cū facis igrēssū stu
deas sic eē modest'. Vt p' discēssū de
te sit r̄ior hōestus. Quarto caueat ni
miā frequētatiōem. Iu x̄ illā puer. xxv.
Subthe pedē de domo pxi tui ne for
te faciat' oderit te. Et eodē mō p̄pt eā
dē cāz caueat magnā morā cū hospite
suo p̄hedā p̄pt familiaritatē nimā: per
quā i ip̄i' p̄tēptū facil' eadē poss; **¶**
Z' p̄siderādū est q̄ hospitalitatē q̄tuor
sūt emolumēta. Nā pmo dispoit ad di
p̄gnitōez: p̄fert tpaliū mltiplicationē
excludit dināvltonēz meref dei z ā
gelorū susceptōnē. De pmo exēplū lu
ce. vi. de duob' discipul' q̄ cognouerūt
deū i fractōe pais. Sic nōnūq; dina co
gmto alicui ifūdīt occasione viri facti
i hospicio suscepti. De sc̄do p̄z iiii. r̄gū.
xvii. de vidua q̄ heliā suscepit hospiciū
suo cui farinula n̄ defect nec lechitus
olei minut' ē. De t̄cio p̄svt hēf Iosue
vi Sola raab mere xvuiat eo q̄ explo
ratores hospicio recepiss;. De quarto
mat. x. Qui vos recipit me recipit. z ad
hebre. xiii. Hospitalitatem nolite obli
uisci. Per hāc ei qdā placuerūt āgelis
Y. i

hospicio recepti sic abraham gen. xix. Ferre quod quidam senator sibi castri destruxit pulcherrimum si cuius ianuam sic metrico scripsit. Decretum dei ne dormiat aut epuletur. Hic gesvillana sicut achilles platon dyana. Intendens per hunc ordiari quod nullus ad illud castrum ad hospiciu vel prandiu recipere nisi esse miles vel pater aut domina nobilis. Cuius christus appuit in somnis et ait. Me et meos a castro tuo conari excludere propter quod et te castro meo quod celum esse debeo iuste punire. Cuius senator iudicialiter acceptus esset sententiam inposuit se supplicans mater dei et obtinuit senatorivite sue ploratorem et precepit illi quod versus illis sic dicta delet et hospitalitati devote se daret et dixit sibi sic. Muta decretum sanctorum suscipe cetus. Nudum martinum Iacobum lazary pegrinum

LECTIO. CC. XI

In se esse elementa dicitur quatuor: sic in organo qualitates sonus imitatur et omnia sunt sonus custodiunt. Vnde non est iari ex ipso certoviso potest. Agrestia enim in aquatica quatuor vertebatur et quatuor erant natantia in terra transibant. Ignis in aqua valebat super virtute sua et aqua extinguitur nature obliuiscere flamma est pro corruptibili aialius non vexaverunt carnes coagulatum nec dissoluebant illa que facile dissoluebatur. sicut glacies bona est. Reprobata crudelitate in hospitibus egyptiorum et omnino quod digne per illa humanitate fuerit percussus tibras cecitate. In ista parte redit auctor sicut abrupte tractando de divina parte in operando mirabilia per filios israel in transitu maris rubri et in itinere per desertum Dixit enim super in isto ca. quod omnis creatura reflectebat se quod dammodo applicato cursu nature ad obedientiam divine voluntati circa gubernationem elementorum suorum: illa eadem conditione peccat in lectione hodierna. Et circa hoc duo facit

Quia primo declarat obedientiam creature tamen in elementis que in elementis in generali. secundum modo applicat obedientiam illam ad res gestas in speciali. ibi. Ignis in aqua valebat Circa primum duo facit. quia primo ostendit quod elementa tunc recesserunt deo iubente a nature sue consuetudine non tamen recesserunt ab armonice dispositione. 2o declarat quomodo aialia inter se quodam nova vicissitudine suas proprietates percaverunt ibi. Agrestia ei. Dicitur ergo primo sic quod sicut organum in quantum quod instrumentum musico efficit armoniam ex diversa ratione et moderacione cordarum iuxta scientiam artem sue et per libitivoluntatis sue facit eadem corda: modo reddere acutum sonum modo grave et tamen per servat bona armoniaz consonantia delectabili operacione sua. Eodem modo de virtute voluntate sua elementa et ceteris creaturis ad beneficia elementorum et supplicia reproborum per libitivoluntatis sue. et tamen non obstante consonantia armonica que est in elementis non dissoluitur. Dicitur ergo per similitudinem. Dum elementa in se quatuor vertuntur. id est. dum elementa suas virtutes mutant vel intermittunt. sicut in organo quatuor musicali qualitates secundum ypalage. id est. qualitates loci imitantur per voluntate organum et omnia elementa sunt sonus custodiunt que ad versus modulaciones ita quod sicut non tollit melodia per mutaciones sonorum in diversis cordis instrumenti ita nec in elementis tollit eorum proprietatem armoniaz propter mirabiles operaciones que de se fecerunt per ea. Non enim de se perdidit creaturam sibi propriam. sicut sue voluntati per se teneat. Vnde in dicitur quod fecit est iari ex ipso certo visu potest quod non ex consuetudine nature: sicut ex voluntate conditorum ista fiebat. sicut in speciali stati declarat. Agrestia ei. id est. homines et aialia in aquatica quatuor vertebatur. id est. ad modum piscium aquaticorum in fundo maris ambulat. et quatuor erant natantia vel rane in terra transibant. hinc quatuor ad aialia. Quatuor vero ad elementa: ignis in

CA. XIX.

aqua valebat super virtute. id est. ignis mixtus cum gradie de celoveiebat: nec ignis aqua nec aqua igne inpediebat. Exo. ix. Vnde si bedit et aqua extinguitur nature obliuiscere .i. non extinguebat ignem cum que de celoveiebat sicut expositum est capitulo. xvi. Cosequetur subdit effectus mirabiles divine gubernationis in speciali quatuor ad elementa.

A Vbi sciendum quod flamma siue ignis duplicem habet virtutem in duplici materia. Nam flamma naturaliter perurit siccat et dissolvit humidum congelatum in glacie. Sed sicut mirabile quod flamma deovolente etiam passim suis approxiata neutrum horum fecit. Vnde subdit flamma est pro .i. per naturam suam non vexaverunt carnes inflammabiles corruptibili aialium coagulatum per desertum et potest intelligi de serpentibus ignitis quorum corpora non fuerunt consumpta per flammam in eis contentam Vnde de hominibus qui per serpentes non ledebantur postquam serpentes enee inspexisset. Vnde de aialibus. vel de iumentis que non ledebantur per illos serpentes ignitos. Nec flamma dissoluebatur illam bonam escam scilicet manna que tamen facile dissoluebatur sicut glacies ad calorem ignis Sicut supra dictum est capitulo. xvi. Sed dirbius est de eo quod superius dixit Quod quatuor erant natantia in terra transibant Vnde universaliter enim loquitur. et tamen non legimus quod pisces in terra transibant. Dicendum quod pisces erant mortui. Exodi. vii. Pisces qui erant in flumine mortui sunt et pro piscibus eructavit fluvius ranas. Vnde non erant alia tunc natantia nisi rane.

LECTIO. CCXII.

In omnibus enim magnificasti populum tuum domine et honorasti et non despexisti in omni tempore et in omni

LEC. CCXII -

loco assistens eis Postquam auctor huius libri a capitulo. xvi. inclusive: iustam ostendit tamen circarbonos que circa malos gubernationem. In hac finali clausula exurgit auctor in gratiarum actionem per beneficium miris iustis et magnis ostentis populo hebreorum. Regratia autem de tribus magnis beneficiis: videlicet de inimicorum subiectione: de miraculorum per ostentationem de indeficiente sue bonivoluntatis continuatione. Quatuor ad primum dicit sic. In omnibus enim magnificasti. Magnificasti specialiter in hostium destructione et eorum liberatione. Per hunc enim factus est israel magnus in terra quod populus vicerunt: et eorum terras possiderunt Iere. v. Magnificasti sunt et ditati: in crassati sunt et inpinguati. Et honorificasti in miraculorum ostentatione. hinc enim mirabiliter cessit ad honorem populi illi quod deus per existantia miracula fecit super partem de plagis egyptiacis. Sicut etiam patunt de statore sol tempore Iosue et etiam de eiusdem regressu tempore Ezechie. Et de multis aliis propter que populus iudeorum honorabiliter videbatur: ut in psalmo. Honorabile nomen eorum coram illo etc. Et sequitur divine affectionis in sublimando populum indeficientes continuatione et quatuor ad tempus et quatuor ad locum. Vnde dicit. Non despexisti eos: viz. per teneo: etiam cum tibi peccasset hinc eos demerit flagellaverunt: tamen eras assistens illis in omni tempore. etiam in tempore tribulationis sicut in psalmo. Clamaverunt ad dominum cum tribularentur: et de necessitatibus eorum liberauit eos Et in omni loco Actus decimo septimo. Non enim longe est abvnoquoque nostrum In ipso eivium movemur ut sumus A Circa istam clausulam Magnificasti populum tuum domine Notandum est quod quatuor genera pecca

torū magnificat seipos. et quadruplicat de⁹ magnificat suos electos. Magnificat ei seipos quadruplices hoies i hac vita: videlicet iactatores pōposi: simulators dolosi: pquisitores pecuniosi: et pctores mōstruosi. Primo g magnificat semetipos iactatores pōposi. Hi sūt q sibi mēdose attribuūt grās quas nō habēt vel quas habēt nimis extolunt. hi sūt q sibi cōmēdatōres pducūt vt d eis talia dimulgēt qualia in ore p prio credibilia forte nō essēt. hi sūt q spreto testionio prope pscie viuūt cōfidētes i amicis de sola excellētia laudis aliene. a **U**actātia nō est viciū laudis huane. Sicut dicit Aug⁹. xii. de ciu. dei. c. viii. sed est viciū aie puerse amātis laudē hūanā: spreto testionio prope pscie Tales sūt nōnulli milites et armigeri q strēnuā scā de ipsis congūt vt attribuūt sibi metipis q p alios gesta fuerūt Tales et sūt nōnulli Pscudo phi q sibi arrogāt z attribuūt labores aliorū qstiones. tractat⁹. et cōpilatōnes studiosorū quas vix intelligūt in quib⁹ nihil habēt propriū nisi q peius recitat talia q fuerāt ab auctorib⁹ cōpilata qualis fuit ille Fidētū que lepide deridet Marcial coqu⁹ Epi⁹. li. pmo. Iste Fidētū libros quos Marcial ediderat dū recētes erāt surripuit z discipulis suis legit. et tñ eos pfecte nō intellexit. Rephēdēs ergo eū super hoc Marcialis sic scribit. Quē recitas meus est Fidētine libell⁹. S; male dū recitas icipit eē tu⁹. Int istā qd maiora tur p rarefactionē illā qd maiora p augmentationē differētia est: qā illā qd rarefit acgrit maiore quātitate z occupat maiore locū q pus. et tñ nō pl⁹ est in substātia de raro q fuit in dēlo pri⁹

sicut patet quarto Phisicorū capto de vacuo. Sed illud quod realit⁹ augmentatur crescit tā in substātia q in quātitate et maiore locū tenet et pl⁹ de substātia quā pri⁹ habuit. Sicut patz. ii. de aia. et pmo de gnātōez corrup. Et isto mō moralit⁹ est de istis abiciosis scolari⁹ q p solas cōmēdatōes laicorū nomē clerici sibi querūt z acgrūt statū et locū maiore per mēdofas iactātiā lz idigne. De pfectōe tñ scie nō pl⁹ hnt q pus Ali⁹ aut est de addiscētib⁹ solide et de his q iactātie viciū phorrescunt. Hi ei sicut crescūt in hōrez stat⁹ sublimatōe: ita crescūt in valore scie augmentatōe. Tales g iactatores male magnificat semetipos. Ipi ei sūt q magis amant: vocari rabi q eē: magis amāt appere sapiētes q eē. Amat hōres: fugiūt labores: appetūt fastigiū: z nesciunt fūdamētū. De qb⁹ d⁹ Mat. xxiii. Dilatāt philacterias suas z magnificat fimbrias zc. Et p istis rogādū ē cū ps Dispdat dñs vniuersa labia dolosa z lingua magniloquā. Qui dixerūt linguā nrāz magnificabim⁹. z iter⁹. Vt non apponat se hō vltra magnificare sup trā Scdo se magnificat viciose simulators dolosi: vt sunt adulatores q magnificat alios vt ecōuerso magnificēt eos. Nā p h⁹ q aliis adulātes eos magnificat ab eis ecōtra magnificari sperāt. Vñ iactatores z adulatores sp sūt amici. Est enī adulator qsi spectaculū supbi. Senes qz oclī incipiūt caligari hnt istrumētū qdā qd vocat⁹ spectackz siue berill⁹: qd tenēt it oculūz lrāz quā volūt legē z tūc statū lrā q ē in se valde gracilis apparet grossa propter dēfitatem lapidis trāsparens q est in illo istrumēto per cui⁹ mediū transit lrā ad

oculū hoc ē multiplicat spēs suā Isto mō cōtingit aliqñ q hō q puus ē et hui⁹ mil⁹ parū reputat de seipō: sed si accedit vni⁹ adulator attribuit sibi gratias z vtutes mirabiles quarū forsan nullā habet et si aliq⁹ habeat illā mendacit⁹ extēdi et ampliāt. z statū paup⁹ q de se nihil estimat incipit qual⁹ nō ē se reputare **B** Sicut dicit seneca i epla. ii. Incredible ē q magnos viros dulcedo abducit ostētionis Et Alan⁹ de plāctu nature dicit sic Hui⁹ mōi pestilētia pcutiūt pncipū laterales Palatini canes Adulatonis artifices. Fabri laudis. Figuli falsitatis. Hi sūt q magniloqua cōmendationis tuba in diuitūz aurib⁹ cytharifant. Qui mellite adulationis fauos foris emittūt: qui vt emūgāt mūera caput diuitis oleo adulationis vngūt. Prelatorū aurib⁹ pulunaria laudū subiciūt qui ab eorum pallis aut ficticiū puluerē excutiunt Aut vestem sophisticē deplumāt iplumē Et ifra Adulatores: avlūtote vultū: ab aiovbū: a mēte liguā: ab itellcū loqlā. aple distictōis inuallo dissimulant: plerūq⁹ ext⁹ placabilē applaudēdo collaudāt quos iter⁹ p⁹tradictoria derisiōe defraudāt: foris vultu applaudūt virgineo: int⁹ scorpionis pugūt adulationis: int⁹ detractiois euomūt tēpestates. hec ille. p istos magnificatores d⁹ Eccī. x. Glia ditiū honoratorū z pauperū timor dñi ē. Noli despice hominē iustū paupē z noli magnificare virū diuitē peccatorē. Tercio viciosi se magnificat pquisitores pecuniosi q dilatāt horrea sua pecora z armētaz familiā multiplicāt z supuacuas hitatōes edificāt. Sic magnificat⁹ fuit Nabal de q. i. Re. xxv. Hō ille magn⁹ nimis erat

diues z dur⁹: pessim⁹ z maliciosus. Talis aliqñ fuit Salomō q dicebat. Magnificauī opa mea edificauī mihi domos z plātū vineas: feci ortos z pomeria et cōseui i eis cūcti gnīs arbores. Eccō ii. De ista magnitudie excusat se ps. Neq⁹ igt abulauī in magnis. Quarto viciose se magnificat peccatores mōstruosi. Naturalit⁹ ei qñ i aliquo idiuiduo magitudo nimia repit⁹. z qñ i vno indiuiduo diuerse spēs pcurrūt: dicit⁹ mōstrū i natura. vt si vnu indiuiduum esset i parte porcus et i parte bos merito diceretur mōstrū. Et qto spēs ille magis distaret fm pfectionē nature: tāto magis vno nature eorū mirabil⁹ appareret Vnde turp⁹ mōstrū essz cōpositū ex boue z hoie: q ppositū ex boue z asino. **M**oralit⁹ peccatores dicit⁹ mltipl⁹ mōstruosi. qā vel excessu sua magnitudie vni⁹ pccī. vt ex aggregatione magnorū et grauiū pctōez se cūdū spēs distictorū. imo qsi p⁹riorum Sūt enī qdā vicia q quis nō sūt p⁹traria p⁹venū tñ vt p⁹it ad diminutōz alēius auget⁹. Sicut supbia z luxuria nō sūt vicia p⁹ria: qā nō sūt eiusdē gnīs tñ naturalit⁹ luxuria habz ex sua feditate corrupe supbiā Vñ p⁹oe mltū date lubricitati iueniūt⁹ cōmunit⁹ sociales z non mltū supbi. Sitr supbia corrūpit luxuriā ex sui nobilitate. Sūt ei nōnulli ex indignatiōe supbie luxurie feditatem detestātes. Si igt aliqs inueniat⁹ q ex vna pte sit lubricissim⁹ z imūdissim⁹: z ex alia pte supbissim⁹: tal⁹ debz monstruosus reputari vt pote q ē hō p naturā: demō p supbiā: et taur⁹ p luxuriā. z tal⁹ assilat⁹ miotauro filio pasiphaes vxor⁹ Minois quē ipa de tauro cepit marito morāte i bello: z iste miotaurus fuit semibos. z semivir. vñ ppt⁹ ve

recūdiā sui gn̄is excogitauit. Dedal⁹
labyrinthū i q̄ Minoisvitā finiuit Ta
lia etiā mōstra modernis t̄pib⁹ occidū
tur Eodē mō mōstruosus pctōr occidi
debz cuiuslī vt vizvita cuiuslī p̄uef vel i
labyrintho p̄petuo p̄seruef De tali tur
pit̄ ma gnificatio dicit dñs p̄ p̄phetam
Isa. x. Visito sup fructū magnifi
ci cordis regis assur. Assur iterptatur
arguesvl̄ p̄uicēs. z tal̄ arguit̄ vel cōi
cū a seip̄o. Et Iere. ii. Arguet te mali
cia tua et increpabit te. (Scdo nota q̄
de⁹ magnificat hoiez mltiplr̄ viz. pdu
cēdo curiose: redimēdo copiose: iustu
ficādo grōse: z b̄tificādo glōse. Prio
p̄ductio hois oñdit hoiez magnū esse
apud deū. Cū q̄dā ei curiositate p̄duc
t̄ videt̄ q̄n̄ dixit de⁹. Faciā⁹ hoiem ad
imaginē z similitudinē nostrā gn̄. i. Job.
vii. Quid ē hō: q̄a magnificas eū? zc̄
Scdo magnificat hoiez redēptio copt
osa. vt merito x̄ps dicē possit illd. i. re
gū. xxvi. Magnificata ē hodie aima
tua i ocul̄ meis Tercio magnificat de
us hoiez iustificādo gratiose. Arguit
ei magnū p̄ciū hois q̄ de⁹ n̄vult eū p̄
dere etiā si sit dign⁹ p̄di. Ad ro. viii.
Quos at̄ iustificauit illos z magnifi
cauit zc̄. Quarto magnificat hoiez p̄
miādo glōse dādo hoī semetip̄s. i. Re.
xxvi. Magnificet̄ aīa mea i ocul̄ dñi
z liberet me de oī āgustia: q̄d nob̄ p̄ce
dat q̄ s̄n̄ fine uiuit z regnat. Amen

Explicit postilla fr̄is Rober
ti Holkot sup libro sapiētie.

O Si iusti meditatib⁹ sapiam.
ps. xxxvi. Omis sapia siue
hūanit⁹ adiuēta siue diuinit⁹
i spirata tā i doctore q̄ i au
ditore abilitatē regit idoneā iux̄ ipsi

us sc̄ie qualitatē. Null⁹ ei q̄tūcūq̄ doc
t⁹ naturali īgenio nisi abilitatē p̄ficiet
ad q̄cūq̄ facultatē. Hic est q̄ p̄ueri ad
mathematicāz ad logicā: adolefcētes
phīaz: senes vel iā p̄uecti ad ethicā ap
tiores credūt. z h̄ ē q̄ dicit ar̄. i. ethi. c
iii. vbi docz q̄ iuuenis n̄ ē p̄p̄ auditor
politice. z vi. ethi. c. vi. dic̄ q̄ aliq̄s p̄t
ēē mathematic⁹ dū ē p̄uerz null⁹ p̄t ef
se phīfic⁹ vl̄ sapiēs dū ē p̄uer. Quanto
igit̄ facultas aliq̄ dignior ēz nobilior
tāto ad ip̄i⁹ acq̄rēdā noticiāz sincerior
p̄exigit̄ aptitudo z abilior dispō i stur
dētē: z iō cū sacra sc̄ptura q̄ singularit̄
sapiā vocat̄ oēs trāscēdit sc̄iaz sc̄larē vt
pote cū materia nobilior: cuius for
ma facilior: cū finis vtilior: cū effi
ciens sublimior iuenit̄. Nccē ē q̄ volē
tē i sacra sc̄ptura studē dispōes p̄ueniē
tes habē. Nō ei ad h̄ sufficiūt grāmāti
corū rudimēta: rethoricorū ornamēta
dialecticorū documēta: nec medicorū
expimēta. Pl⁹ nāq̄ ad sacra sc̄pturā in
telligēdā p̄desse poterit deuota depre
catio q̄ p̄fūda p̄scrutatio: pl⁹ p̄fert ima
culatā p̄uersatio q̄ intricata disputatio
magis etiā valz diuine bonitatē p̄tēplatio
q̄ mūdane curiositatis occupatō. z m̄
to pl⁹ valz mētal̄ suauitatē degustatō q̄
f̄mocnal̄ idagatio. H⁹ q̄ tā sacratissime
facultatē sol⁹ ille auditor repit̄ idone⁹
q̄ fuerit moralit̄ vtuos⁹. Et q̄a iusticia
gn̄al̄ ab arist. d̄f̄ sapia v. ethi. c. i. iō sa
cratissime theologie auditori approp̄at̄
nomē iusti. Os iusti medi. sa. In q̄bus
v̄b̄ iformat̄ deuot⁹ theolog⁹ vl̄ catholi
c⁹ q̄ sacre sc̄pture noticia p̄ occasiōez q̄
druplicē ipetrat̄. Per officiosā suppli
catōz: p̄ fructuosā p̄uersatōz: p̄ seriosāz
p̄siderationē: p̄ saporosā delectatōnez
Os sigt̄ officiosā supplicatōz. iusti fruc
tuosā p̄uersatōz: meditatio seriosā p̄fi

deratōz: z sapia saporosā delectōz. Os
iusti me. sa. P̄ria q̄ noticia sacre sc̄ptu
re ē a deo attrahēda p̄ officiosā suppli
catōez. z q̄tū ad h̄ p̄mittit̄ os. ps. os me
um aperui z attraxi sp̄m. i. de sc̄ptura
fac̄ nō lr̄alē s̄z sp̄ialē sc̄sū: q̄a lr̄a occi
dit sp̄s at̄ viuificat. ii. ad cor. iii. Sicut
illi pulli auuū facili⁹ reficiūt a m̄re q̄ i
nido iacētes capita alti⁹ leuāt z os spa
cōsi⁹ dilatāt. ita scolares deuoti q̄ i ni
do sc̄pture iacētes tato a x̄po vberiori
noticia recreāt̄ q̄to p̄ orōis istātiā de
um deuoti⁹ de p̄cat̄: i p̄o dicete i ps. Di
lata os tuū z i plebo illd. z lu. xxi. Ego
dabo vob os z sapiāz cui n̄ poterit resi
stē nec p̄dicē os aduerfari v̄ri. z h̄ ē q̄d
dicit. b. greg. i. mora. c. xxvii. Ea q̄ p̄
scrutari i nob̄ m̄timur sepe meli⁹ orā
do q̄ iuestigādo penetram⁹. Hic ē q̄ si
cut scribit Iero. ad demetriādē v̄ginez
Loz̄ iqt̄ frequētr̄ r̄p̄at orō z aīaz iu
git̄ adhēntē deo ḡtavi c̄s̄tudo sc̄tē oc
cupatōis accēdat. Sic b. aug⁹ i oib⁹ p̄it̄
lib̄i suis cū p̄scrutatōez z studio deu
otā orōz admittit. Sic s. thōas de agno q̄
tiēs p̄plexis difficiltatib⁹ agebat̄: deu
otōi legi se dedisse. z sic suā sc̄iaz pl⁹ de
uotōis subsidio q̄ iuestigatōis studio
d̄f̄ acq̄sisse. Sic paul⁹ se p̄m̄dat ephesi
is. ad eph. vi. Orātes sit oī t̄pe i sp̄u:
vt de⁹ m̄ibi f̄mo i aptōe or̄ mei cū fi
ducia notū facē misterii euāgelii. Of
ḡ deuoti theologi ad h̄ q̄ digne. (B
sc̄pture sacre difficiltatē attrahat q̄dru
p̄r se dispōat. Sepe⁹ a luto lubce vili
tatē: expurge⁹ calclo celice sc̄itatē: cibe
tur cibo solide vitatē: z arme⁹ gladio
feneritatē. Prio q̄ os deuoti theologi te
pari d̄z a luto lubce vilitatē. Iē. xv. c. Si
sepauer̄ p̄cōsū avili q̄i os meū er̄. Pre
cōsū avili. i. aīaz p̄cōsā a carnalib⁹ desi
deriis: vilib⁹ z lutosis. Sap. xv. Luto

vilior vita illi⁹. Z^o d̄z expurgari calcu
lo celice sc̄itatē iux̄ illd̄ Isa. vi. Volauit
vn⁹ ad me de seraphi z i manu ei⁹ cal
cul⁹: quē forcipe tulerat de altari z te
tigit os meū z dixit. Ecce tetigi hec la
bia tua. et auferet̄ iniquitas tua et pec
catū tuū mūdabit̄. Moralit̄ altare est
sacra scriptura: calcul⁹ difficiltatē sc̄sus e
ius: forceps subtil̄ eius dē difficiltatis
extractio. Ad litterā angelici sp̄us de
uote studētēs illuīant z expurgāt ne i
sc̄pturis aberrēt. Tercio os deuoti the
ologi cibari debz libro solide vitatē: d̄
q̄ apoc. x. Accepi lib̄z de manu āgeli
et deuorauī illū. z erat in ore meo tā
q̄ mel dulce. Iste liber est scriptura sa
cra: que non debet dentibus conteri:
sed potius deuorari: quia credi debet
per f̄: dem integralit̄ et sūmatim et n̄
per rationē discuti minutatim: et sic fit
tāq̄ mel: imo plus q̄ mel dulce. Iuxta
illud ps. Quāz dulcia faucibus meis
eloga tua super mel ori meo. Quar
to debet os theologi armari gladio ri
gide feueritatis ad destruēdū hereses
z errores vicia z malos mores. Isaie.
xlix. Posuit os meū vt gladiū acutum
vt illi assimilef. De q̄ apoc. xix. Vidi
celū apertum et ecce equus albus et q̄
sedebat super illū vocabat̄ fidel̄ et ve
rax: et ex ore eius procedebat gladi⁹
acutus: vt in ipso p̄cutiat omnes gen
tes. Et apoc. ii. Pugnabo cū illis i gla
dio oris mei. Sed dolēdū ē de theolo
gis his diebus quorū os locutum est
vanitatem et dextera eorū dextera i
iquitatis. In ps. In quorū quibusdam
inuenitur os dissolutōis z i nōnulli os
detractōis: i plerisq̄ os ambitōnis: in
multis os adulatōnis. Os dissolutio
nis habent illi quorū oīs sermo turpi
loq̄oz scurrilitatib⁹ admiscetur. Cōtra
Y. iiii

quos Coloc. iiii. Deponite turpē fmo
nē de ore v̄ro. Et ad Ephe. iiii. Ois ser
mo mal' de ore v̄ro nō pcedat. Os de
tractionis habēt illi q nō cessāt detra
here paup̄tati quā x̄ps docuit: castita
tem deridēt quā x̄ps cōsuluit: paupes
pupēdūt q̄s x̄ps elegit. Hi sūt pseudo
pphē. De quorū ore nihil aliud nisi ra
nebane garrulitatē pcedūt. Apoca. vi.
Os abitois hnt illi qui sacre scripture
noticiā ad hūanos hōres ordināt ⁊ ec
clesiasticas dignitates ad officia pbē
das ⁊ grad' in eccl'as sequēdos. Isti p se
allegāt q̄ ter dictū ē Petro. pasce oues
meas Ioh. xxi. Et qui ep̄atū desiderat
bonū op' desiderat. p. ad Thi. iiii. Hi sūt
viles ypocrite: cū sola trena desiderāt
De celestib' vero nō curāt Iux̄ illā ps
lxxi. Posuēnt in celū os suū ⁊ lingua eo
rū trāsiuit in t̄ra. Liugua. i. lingue in
tētio corrupta. Os adulatōis hnt illi q
statū plature tenētes et in suis subdiū
scādaloſa vidētes cātāt sp̄ placebo sed
dirige nūq̄ cātāt. De qb' v̄rificat illud
ps. xl. Hec via illorū scādalum ī pis. Et
postea in ore suo cōplacebūt. ¶ Scdo
pncipalit' sacra scriptura est a theolo
go exercēda p̄ fructuosā cōuersionē
vt sit nō solū doct' in sc̄ia: s; iust' in vi
ta Os inq̄ iusti. Nō eī auditores legis
iusti sūt apud deum sed factores legis
iustificabunt' Ro. ii. Distinguit enim
Aris. v. ethi. iusticiā quadruplicē. s. di
stributiua: cōmutatiua: dñatiua. ⁊ pat
nam. b ¶ Prio q̄ deuot' moral' de
bet h̄re iusticiā distributiua: vt qd̄ s̄n'
fictiōe didicit s̄n' iudicia cōicet alios li
beraliter instruēdo. Prouer. x. Labia
iusti erudiūt plurimos. Iusticiā cōmu
tatiua debet h̄re vt nequaquā p̄ doctri
ne merito famā hūanā intēdat p̄ pre

mio Mat. v. Attēdite ne iusticiā v̄rā
faciatis corā hoib' s; p̄ t̄pale lucrū
sed ppetuū Dan. xii. Qui ad iusticiam
erudiūt mltos q̄s stelle ī ppetuas etni
tates. Habeat' sc̄io iusticiā dñatiua in
stinct' bestiales carnis p̄scēdo legib'
rōis. Et h̄ ē qd̄ docz Plato in Phedro
ne ante mediū. In h̄ inq̄ manifest' ē
Phus si absoluat aiaz a corpis cōione
differēt' aliis hoib'. Et cito post. Aia
phi ihōrat corp' et fugit ab eo. q̄ritq̄
ip̄a sc̄z seip̄z fieri Isti p̄cordat Cōmē
tator Auerrois ī p̄logo. vi. phisicorū.
vbi loquēs de idinatioib' carnis ⁊ cor
poris passioib' dicit sic. Studētes inq̄
cū sciuerit vilitatē earū expellēt eas a
se. et odiēt eas maxio odio. ⁊ sic erunt
casti retinētes leges dñas ⁊ obediēt
legib' naturalib' Hec cōmētator. ps.
Dñabūtur eorū iusti ī matutio. Habe
at quarto iusticiā p̄nā: hūanitatē pa
tris erratib' exhibēdo. Sap. xii. Docui
sti pplz tuū p̄ talia qm̄ oportz iustū et
humanū eē. ¶ Tercio pncipalit' sacra
scriptura ē a theologo p̄spiciēda p̄ ser
os am̄sideratiōez. qd̄ notat' cū ifertur
Meditabit' In ps. In lege dñi volūtas
ei' ⁊ ī lege ei' meditabit' die ac nocte.
Ista meditatio tēpat corpis voluptatē
mitigat mūdi tēpstatē: p̄dicat dei pi
etatē: excitat hois caritatē. Primo di
co q̄ hec meditatio tēpat corpis vo
luptatem Ecc̄s. xii. Freq̄ns meditatio
carnis afflictioez tēpat. Et Iero. Ama
sc̄iaz scripturaz ⁊ carnis vicia nō ama
bis Scdo hec meditatio mūdi mitigat
tēpstatē. Vñ Iero. s̄ ep̄l' ad Ephe.
Si aliqd̄ ē qd̄ ī hac vita vir' sapiētē te
neat' int' p̄lluras ⁊ tēptatiōes mūdi eq̄
aio pmanē firadeat. Ad illā p̄mū esse
reor meditatiōez ⁊ sc̄iaz scripturarum

Tercio hec meditatio p̄dicat dei pie
tatē. In ps. In matutis meditabor ī te
ga fuisti adiutor me' Quarto ista me
ditatio excitat hois caritatē. In ps. In
meditatiōe mea exardescet ignis. Ista
meditatio sacre scripture nō d; eē trā
sitoria. sic de dialectica dixerūt qdā atiq̄
q̄ ē a limie saltāda s; d; eē morosa et
diuturna ⁊ t̄nua. et eo fuerētior q̄ hō
senior iuenit' Ecc̄. xiiii. Btūs vir q̄ in
sapia morabit' ⁊ q̄ iusticiā meditabit'.
Vñ Iero. ad demetriadē v̄ginē Sacra
rū scripturaz ardor nulla p̄fus etate
extinguit': imovt sc̄laris aucto' vtar:
sc̄ia pot' etate iflāmaf. Et Greg'. xx.
moral. c. p. Scriptura sacra puulis hūi
li sermōe blādif' q̄ nec sic clausa ē vt pa
uefcē debeat: nec sic p̄z vt vileſcat: sed
v̄su fastidiū tollit ⁊ tāto diligēt' q̄to pl'
meditat'. ¶ Quarto pncipalit' scriptu
ra sacra ē recolligēda cū saporosa de
lectatiōe. Et iō merito vocat' sapia qua
si sapida sc̄ia: d̄ qua loq̄ns Hugo d̄ sc̄o
victore li. suo p. d̄ aia dicit sic. Nihil in
hac vita dulci' fētū ⁊ nihil auidi' sumi
tur Nihil ita mētē ab amore mūdi se
parat: nihil sic aiaz tēptatiōes roborat:
nihil ita hoiez excitat ⁊ adiuvat ad oē
bonū sic studiū sacre scripture Et ī eo
dē volūte li. iiii. dicit In refectorio sacre
scripture ponūt tres mēse. i. tres itel
lect' dñe sc̄pture ponūt s; historial:
mistic' ⁊ moral. p̄ma mēsa simplicib'
sc̄da doctorib'. sc̄cia cōis ē vtrifq̄. In p̄
ma ē cib' grossior. ī sc̄da subtilior. ī
sc̄cia dulcior. Priapinet saporē exēplo
rū. sc̄da v̄ gestorū. sc̄cia d̄lcedinē morū
Et ifra In hac sc̄ptura qcqd̄ docef: v̄i
tas. qcqd̄ p̄cipit. bonitas. qcqd̄ p̄mitti
tur felicitas Nā de v̄itas ē s̄n' fallacia
bonitas s̄n' malicia: felicitas s̄n' misia

Hec Hugo. Est q̄ ista sc̄ia iobuscabil' ī
decore In sepabil' ivigore. In app̄cia
bilis ī valore. Int' miabil' ī hōre. Prio
dico q̄ ē iobuscabil' ī decore. Sap. vi.
Clara ē. ⁊ q̄ nūq̄ marcescet sapientia
Scdo ifupabil' ivigore Sap. v. Melior
est sapia q̄ vires. Et Sap. x. Oipotētior
est sapia. Tercio ē iapp̄ciabil' ī valore
Prouer. viii. Melior ē sapia cūct' opi
bus p̄ciosissimis. Quarto int' miabil'
ī hōre: q̄ Sap. vi. Cōcupia sapie de
ducet ad regnū ppetuū Ad qd̄ nos p̄
ducit q̄ s̄n' fine viuūt ⁊ regnat. Amen.

¶ Opus preclarissimum eximii
doctoris Roberti Holkot sacre the
ologie moralissimi atq; doctissimi p̄
fessoris ordinis fratrum predicatorum
super sapientiā. Salomonis. Impres
sum. Anno incarnationis dominice
Millesimo quadringentesimo octo
gesimo nono. die viceſima p̄ma Mē
fis octobris.

Aron quō elect⁹ et vocat⁹ fuit ad honorem. Lectōe. cxv. ante. B.
Aaron et p̄byterorū vestimēta que ⁊ q̄ta lec. ccv. pertotū et quid significēt. Abrahā futur⁹ iustus prestitus fuit in turris babilonice edificio le. cxxvii. a. Abrahāvtrū peccauerit dicēdo vxorē suam sororem ibidem infra. Abraham docuit egiptios arismetri- cam ⁊ astrologiam ibidem autem. B. Abraham comēdatū per aristotelem in libro de pomo. ⁊c. ibidem. Abbatis paphi doctrina et disciplina lectione. vii. prope finem. Abortire facit pregnātes fetor cāde- le extincte lectione. xxxiiii. post. B. Abuti ⁊ vti qd fit fm iuristas. l. dix. a. Acceptio p̄sonarū. fit pec. l. lxxix. p. a. Acceptio p̄sonarū qd fit ibidē post. b. Acceptio p̄sonarū v. fit in deo ibi p. B. Acceptio p̄sonarū vtrū fit in p̄motiōe consanguineorū vel nobiliū ibidem. Acceptio personarū in qua donatōne possit contingere ibidem. Acceptio tal' vtrū p̄mittat dispensādo cū nobilib⁹ ⁊ nō cū paupib⁹ ibidē ifra. Acceptio talis quō fiat in electiōibus canonicis vel quomodo non ibidem. Acceptio talis quomodo facit i exhibi- tione reuerentie ibidem in fine. Accusatio iudeorū x̄p̄s p̄ duodeci ar- ticulos cū d̄f̄sorib⁹. l. xxiiii. ⁊ seq̄ntib⁹. Accusationes peccatoris in iudicio fi- nali que et quot erunt lec. lvii. post. a. Ade cōtulit sapiētia q̄nq̄ gratias spe- ciales lectione. cxxv. A. Adam ⁊ filii sui statim in p̄ncipio de- um esse predicarunt lec. clvii. ante. a. Adā in statu inocētie vtrū rationabili- ter fuit custodit⁹ a deo lec. cxxv. p. A. Aduētus christi ad iudiciū erit i voce- terribili lectione. lvii. ante. a.

aduentus x̄p̄i sc̄dus quō differt a p̄mo lectione. lxxi. A. et lec. lxxviii. A. adulterii grauitas p̄s ex trib⁹. l. xlii. b. adulteriū assimilatur homicidio et est maius furto ibidem infra. adulteri periculum ex prolis peruer- se procreatione ibidem. adulteriū d̄testat⁹ aues ibidē circa fi. adultera in quos specialit̄ peccet ibi. adultervtrum grauius peccet q̄ adul- tera lectione. xlvi. b. adulterorū filii n̄ diu durāt. l. xlii. p. A. adulterorū filii tanq̄ rami inutiles ci- to confringūtur lectōe. xlvi. A. adulterina ḡnatio nūq̄ insuet leges rōnales et māsuras lect. xlvi. post. A. adulterina propagatio cur nō sit vtilis rei publice lectōe. xlvi. B. aduocatorum falsorū clausula de dā- natis lectione. lvi. a. aduocati falsi reprobāt⁹ p̄pt. iiii. ibidē aduocati tales p̄panē diuersis ⁊ s̄ peto- res mētricib⁹ ibidē ifra. Et plura talia aduersitas cur accidat bonus ⁊ q̄ fit vti- lis lectione. ix. per totum. aduolores sūt iimici pessimi. l. cxxxi. A. et ibi de aliis inimicis affectio animi duplex secundū An- selmum lectione. iiii. B. affectio hominis dupliciter deordina- tur lectione. lxiii. ante. A. affectuosa noticia qd fit. l. liii. añ. A. alimenta nostra debēt esse opera san- ctorum lec. xlvi. ante. a. alexandri dictum laudabile lect. lix. prope finem. alexāder magnus nullum ducē insti- tuit nisi sexagenariū le. ii. ppe finem alexandri studiū ⁊ aristotelis sollicitu- do circa ipsum lectōe. lxxv. B. ambicio et simia caritatis lectōe. v. B. ambiciosi homines decident in iudi-

cio lectione. lvi. post primū. a. ambiciosorū picula ⁊ labores. l. xx. b. amicie cōtrariat⁹ susurratio lectōne xxviii. post. A. amicia qd fit fm Tuliū. l. xxx. p. C. amicia m̄plex ⁊ q̄ melior. l. xlv. B. amicos ab inimicis discernere vtilissi- mum est lectōe. cxxxi. ante. a. amicia cui fit congrue sociandū le- ctione. ccvii. B. amicia viri boni ⁊ postea puerivtrū fit dissoluenda lectō. ccvii. ibidem. B. amicia talis virivtrū statim an p̄me- ditate fit dissoluenda ibidem. amicum talem vtrum tanq̄ extraneū tenere liccat ibidem. amicis p̄ferēda est v̄itas le. lxxxvi. b. amor feruentior inter nobiles osten- ditur lectione. cv. ante. a. amor dei finis ē sacre sc̄pture. l. ciii. A. amor dei ad animā humanā ex trib⁹ patet lectione. lii. post. B. angel⁹ exterminator egipti vtrū fuit bonus vel malus lectione. cci. a. angeli boni vel mali vtrū puniāt aīas purgatorii ibidem. B. angeli cur gaudeant de pctōre p̄niam agente lectione. cxlix. post. a. angelorū imagines quales solent pin- gi ibidem infra. et quare sic. angeli significāt aliquādo sacerdotes p̄pter similia officia le. dxxxiiii. angeli sathane apostate incubi ⁊c. sūt mali sacerdotes ibidē infra in fine anima quid fit triplex opinio falsa ⁊c. lectione. xvi. ante. A. anima humana ex tribus probat⁹ deo placida lectione. lii. post. B. animam mortale ponētes quō cōdusi- ue dicant lectōe. xx. A. Et. l. xv. p. A. animā mortale ponētes fatui probat⁹

multipliciter ibidem infra. anima hūanavtrū sit immortalis. l. xv. a. animā esse immortalē vtrū possit p̄bari ratione naturali ibidem. anumarū electarū dotes et opationes que sint lectione. xxxvi. A. animas suas vendunt aliqui perdunt alii impignorant alii pro nihilo dant lectione. lii. vsq̄ in finem. anima humana quomodo comparet̄ triangulo lec. cxcviii. B. anima sc̄dm voluntatē x̄p̄i cōuersans discat aut doceat lectōe. ccv. B. anima habet corpus obligatū ad tri- plex officiū lectione. cxxiii. post. a. aievitā sp̄ialē duo faciūt. lectōe. ci. a. anime defunctorū vtrū habeāt distun- cta receptacula lectione. xxxi. B. anime iustorū multipliciter sūt in ma- nu dei lectione. xxxi. vsq̄ in finem. anime purgatorii conquerūtur de tri- plici genere hoim lec. xliii. post. b. Et Item de quatuor lect. dxxxiiii. B. anime peccatorū vtrū ⁊ quomodo sint in manu dei lec. xxxi. in fine. anima non est perfecte bona nisi per gratiam lectione. cxvii. A. animabus purgatorii suffragari mo- neamur quatuor rōnibus lec. xliii. B. animarum retributio qualis erit lecti- one. xxxi. A. anima separatur a deo per peccatum lectione. xliii. A. annivite humane vtrum intelligant̄ centumviginti gen. vi. lec. xliii. p. A. antithetō vel antithesis qualis figura sit lectione. xxxii. apollophani scriptū de solo stante tē- pore ezechie lec. xcix. a. appetere debet homo sapientiā ⁊ reli- gionem lectione. ii. B.

Appetit⁹ bonorū inflat nisi p̄diat⁹ sale
discretionis. l. xlvii. post. b.
Appetitus nullus est in homie qui nō
possit implere virtuose vel actus. lect.
xliiii. post. A
Aqua in scriptura plura significat.
lectione. cxxxviii. A
Aque amare tripliciter dulcescūt. lec-
tione. cxxxiiii. B
Aqua pluuiialis qd̄ causet et qd̄ mora-
liter significet. ibidem
Aqua penitētie abluit sordes pctōrū
z̄c. lectione. cxxxviii. B.
Aque sex pprietates significāt cōditō-
nes bonas mulierum. l. dxxxii. A
Arche noe officii. l. dxii. A
Arche foratio z̄ dispō. l. cxxvi. B
Arciū glia diuersimode sūpta ē. l. i. A
Arc⁹ christi lux scripture mors natu-
re lex censure. l. lxvi. post. A
Arc⁹ diaboli tres carnal⁹ cōcupiscētie.
ifernal⁹ iudētie: mūdial⁹ p̄scie ibidez.
Argentū p̄paf⁹ luto p̄pter aliq̄s natu-
rales similitudines. l. xcii. post. A.
Argētū viuū quō sisti possit. z̄ quō cor
nostrum stabiliatur. l. vii. B
Arma christi portando ī corpore no-
stro. lectione. cxxiii. post. B
Armatura nostra spiritalis que sit
lectione. lxxi. post. a
Ars magica v. sit hominibus ratiōa-
biliter interdicta. l. xc. b.
Ars notoria cōputatur inter supersti-
ciosa Ibidem infra
Astutia quō faciat apparentem q̄tita-
tē z̄c sicut aqua p̄ tria. l. cxxxviii. B
Astucia secularis duo ḡna hominum
producit Ibidem infra
Athomus quid sit subtili diffinitione
lectione. ci. post. a
Audaciā loq̄ndi duo p̄stāt. l. xlix. p⁹ C
Aue litteraliter et sillabalter exponi

tur. lectione. cxv. B
Aue quomodo significet sanctam tri-
nitatē Ibidem infra
Aues p̄dales qd̄ significēt. l. lxv. a.
Aurū z̄ argētū cū sint sub tra vident⁹
nō necessaria humanis v̄sib⁹. l. xcii. A.
Aurea quō sit corōa aie. Sed aureola
redundat etiā in corp⁹. l. xl. post. b.
Auditores sacre theologie quatuor
habeant. lectione. prima. post. a.
Aurū cur cōparetur arene. l. xcii. B
¶ Barlaā anachoreta quomodo iosa-
phat filiū cuiusdā regis docuerat. lec-
tione. liii. prope finem
Beatitudo quid sit secundum boeciū
lectione. xxxii. post. A.
Beatitudinis cōmendatio bernardi
lectione. cxxi. in fine.
Beatitudinis tria media. cura dilectō
custodia. lec. lxxxiiii. a
Beatitudinez hic querentes redargu-
it augustinus lectōe. lxxxii. in fine.
Beati v. post diem iudicii gaudebunt
de penis damnatorum. lec. lxxi. a
Bellū vtrū sit licitū xp̄iano. l. cxi. B
Bella iterdicit⁹ p̄ncipib⁹. l. lxxxvii. B
Bellū licitū sedz̄ antiq̄s doc. quinq̄ re-
quiritur. l. cxiiii. B
Benedictio iacob p̄ ysaac vtrū tenuit
ex q̄ non intendit. l. dxxv. a
Beneficia nō recognoscētes vtrū de-
beant dici ingrati. l. dxxxvi. post. A
Beneficia creationis delicta preuari-
cationis z̄ tempora concessa remissio-
nis hic si numerauerimus sine nume-
ro r̄cipiem⁹. l. cxliii. post. b.
Benedictionē diuinā merēt⁹ correcto-
res et p̄cipue inueni. l. dxxxv. post. b.
Benedictōez diuinā meretur honor
parentum. l. dxxv. a. secundo
Bemulōntie dei erga nos tres effec-
tus. l. liii. ante. A.

Benedictionez diuinā merēt⁹ qui mi-
feretur indigentibus. lectōe. dxxv. B.
Benedictionem diuinā acquirat in-
nocentia conuersationis ibi infra.
Beneficentia mutua comparat⁹ ludo-
pile. lectione. cxiii. post. a.
Bestialitatis malicia quomodo fugi-
enda. lectione. vi. A.
Bestie quomodo incutiunt timorem
et quid significet. lectione. cxlii.
Bigamus efficitur qui contrahit ami-
ciam cū mendacio. lectione. xi. B.
Bōitatē dīne dīcedo p̄bat⁹. l. cxlvi. a. a.
Bonitatem duplicem potest habere q̄
uis persona. lectione. xlvi. A.
Bonum prolis et bonum sacramenti
in matrimonio. lectōe. xliiii. post. A.
Bonos et electos deus transfert tripli-
citer. lectione. l. B.
Boni corrumpuntur inter mūdianos
per duo infectiua. lectione. li. A.
Boni cur ante senium plerumq̄ mo-
riantur. lectione. l. A.
Bona proximi non possunt videre in
uidi. lectione. xxv. A.
Brachium nostruz̄ christus est per qd̄
munimur z̄c. lectione. lxx. in fine.
Breue est oē gaudiū mūdi. le. xxii. a.
Brucis quid sit. lect. dxxviii. post. B.
¶ Cabo et crabo et scrabo quomodo
differant. lectione. cxlviii. ante. a.
Cadendi in peccata qualis sit ordo. le-
ctione. xxxvii. post. A.
Calandrus auis cuius sit nature. lecti-
one. lxxv. prope finem.
Canis est animal sagacissimum et qd̄
significet. lectione. cxli. post. A.
Capitalia vicia sunt septem que tene-
mur euincere. lectione. cciiii. a.
Capitalia vicia per q̄ vicere poterim⁹
et quō significetur p̄ chananeos ibidē
Cayn transgressio. lect. cxxvi. in fine.

Cayn quid obtulit. lectōe. xlvi. a. B.
Caritas sumia est ambitio. lectō. v. B.
Caritas facit ammam leuem cupidi-
tas grauem. lectione. xxv. in fine.
Caritatē venenū ē iuidia. l. xxx. i. fine.
Caritatē igne dulcoratur omnis tern-
poralis amaritudo. lect. xlvi. ante. b.
Carcer quadruplex in sacra scriptura
lectione. cxciii. A.
Carnis voluptas difficulter curabilis
lectione. vii. ante. B.
Carnem mortificare debent filii dei.
lectione. xxiiii. a. Et lectione. cvii. A.
Carnis opera per que excusentur in
matrimonio. lectione. xliiii. B.
Carnis voluptas suauius apparet s̄z̄ in
tus amare scit. lectione. xlvi. ante. B.
Carnales delectationes non sunt ve-
ra bona. lectione. li. circa finem.
Caracteres et figure vtrum habeant
aliquam virtutem. lectione. cxc. i. fine
Cartule vel sacra verba vtrū licite pos-
sint collo. suspēdi z̄c. l. dx. in fine.
Cardinales virtutes que sint et quare
ita dicantur. lectione. cix. ante. B.
Casus ablatio quoddam mirabile sed
tamen naturale. lectōe. xxv. ppe finē
Casa quid significet. lectōe. cxxxvi. a.
Casteviuere cū sterilitate mel⁹ q̄volu-
ptuose cū fecūditate. l. xxxix. in p̄n⁹.
Casta generatio cum caritate melius
dicitur q̄ cum caritate. lectō. xliiii. B.
Castitas coniugalis vt debite seruetur
tria requirit. Ibidem. A.
Castrare seipsum vtrum aliquādo sit
licitū p̄pter continētiā. lectōne. xl. A.
Cautela mag⁹ nob̄ sit ī faciēdis. l. vii. A
Cautela duplici pugnauit alexander
et vicit. lectione. cxxxiii. prope finem
Cecitates septē inducūt septem mor-
talia. lectione. xxix. B.
Celestia melius vident humiles q̄ sup

bi. lectione. xxvii. post. B.
Cibus simplex vtrum sit leuioris di-
gestionis macrobius. lectoe. clxxii. B.
Ciuitatem debite ordinandam que
requirantur. lectione. xlvi. a.
Clamant ad dominum quattuor ge-
nera peccatorum. lectione. lxxix. A.
Claritas et animarum dotes quare in
animabus erunt. lectione. xxxiiii. a.
Clementia precipue decet reges et pn-
cipes. lectione. lxxxvii. B.
Clementia. potentia. fortitudo et ma-
fuetudo naturaliter coniungunt. lec. d. a.
Clerici sunt dispensatores bonorum chri-
sti non possessores. lectoe. lxxxiii. p. b.
Clerici induantur podere continete
et. lectione. ccv. ante. B.
Clericorum vita qualis esse debeat et
qualis heu simulata appareat. lectoe
xxiiii. ab. a. vsq. ad finem.
Clericus litteratus sit argusv centum
oculorum. lectione. xxxvii. post. a.
Codrus rex atheniensium quomodo
figuret christum. lec. xxviii. ppe finem
Et lectione. cxxix. prope finem.
collatio optima monachorum et fratrum
mendicantium. lect. xxvi. post. a.
cogitatio mundanorum qualis et quotu-
plex. lectione. v. in medio.
cogitationum quatuor genera. l. v. p. a.
cogitatio mundanorum quibus rebus co-
paretur lectione. v. ibidem.
cogitatio sancta vel contemplatio ex-
cellit omnia ibidem.
cogitatio duplex fecundat mentes ibi
prope finem.
cogitatio peruersa quomodo et quali-
ter seperet a deo lect. v. in principio
cogitatio cineris vel pulueris ad quid
utilis lectione. xvi. B.
cogitationes voluptuose licet pue cito
sunt repellende. le. v. Et. l. lxxx. ppe finem

Cogitatio mortis initium sapientie.
lectione. lxxxviii. A.
Cognitio supernaturalium excedit li-
mites humane fra. lectoe. cxxiiii. A.
Cognitione dei sunt proximi impediunt
diuitie temporales lectoe. cviii. B.
Coluber quilibet spens sit. l. clxxvii. an. a.
Columna ecclesie sit prelatus exemplo
vite lectione. cxvii. a.
Conceptus hois et natiuitatis dies fm
macrobiu sunt magistralit. l. lxxxix. b.
Conceptus humani corporis quos circa
stantie turpes lectoe. lxxxix. A.
Conceptus variat per picturas et ima-
ginationem ut per exempla. l. cxxx. A.
Cocupiscentia vera beatitudinis derelin-
quit tria genera hois. l. lxxxiiii. post. A.
Comparatio regis ad subditos. lectio
ne. lxxxvii. in fine.
Comparatio patris ad filios. l. lxxxvii. in fine.
Comparatio pastoris ad oues lectoe
lxxxvii. in fine.
Confessionis sigillum et secretum non re-
uelandum lectoe. xxv. post. A.
Confessionem quomodo nitatur impe-
dire diabolus lectoe. cxv. b.
Confessio impiorum inutilis quomo-
do incipiat lectione. lx. A.
confessio impiorum tempore congruo et in spe
perfecta foret multis ad salutem. Ibidem
confessionem impiorum tria faciunt inuti-
lem lectione. lix. A.
confessionem inutilem concludunt impii
per tria lectione. lxi. A.
confidendum in deo propter tria lectio-
ne. cli. post. B.
confidere debemus in christo in virgi-
ne maria lectione. xxxvi. B.
confidentia in deum necessaria tribus ge-
neribus hominum. Ibidem.
coniugium institutum est ad officium remedium
et immortalis memoriam lect. xliiii. post. B.

coniugium moderni temporis heu ali-
ter sit lectoe. xlv. post. B.
coniugium fare raguelis ponit pro ex-
emplo coniugatorum. Ibidem.
coniugale premium potest excedere statum
aliquarum virginum lectoe. xlv. A.
coniugatus resuscitatus vtrum teneat redi-
re ad uxorem. ibidem infra
coniugari volens quatuor notet circa
uxorem. ibidem. a.
computacionis septem species fm algori-
smum complebit de nobiscum. l. clxxix. p. a.
computant nobiscum triplices perso-
ne. ibidem infra
conscientia hominis multiplicem actum
habet lectoe. cxci. a.
conscientie carta quomodo prefuetur
a corrosione. ibidem. B.
conscientia defectiua quadruplex ibidem infra
conscientie domus ut sit quietata quat-
tuor habeat lectoe. cxv. B.
conscientia non sit sicut domus deda-
li vocata labyrinthus ibi in fine
conscientiam defectiuam multi habent
et in quibus lectione. cxci. b.
conscientie causa negligi potest fama
lectione. cxv. A.
conscientia mala non potest fugere se-
ipsam nec deum ibidem
conscientie bone quatuor conditiones lec. cxci. a.
consideratio creature ad quid sit utilis
per bona lectione. xliii. B.
consilium est terminum equo lect. cxxiii. A.
consilium quatuor modis capi. l. cxxiii. A.
consilium quale sit in deo ibidem.
consilium capiendi triplex deliberatio le-
ctione. xciiii. prope finem
consiliatores aliqui sunt inimici pesti-
mi lectione. cxxxi. a.
consiliariorum bonorum et malorum
plures conditiones notabiles secundum
ambrosium lectione. cxcvii. post. A.

consuetudo habet maximam vim in-
clinandi voluntatem lec. clxxvi. b.
consuesci mala pessimum est Ibidem
consuetudinis male maliciam narrat
augustinus Ibidem
consuetudo bona cum legibus bonis proficit
et ibi tres conclusiones lec. cxix. post. a.
consuetudo mala sequitur motum natu-
ralem quod debilis est in principio et for-
tior in fine lectione. xliii. post. A.
consuetudo mala mirabiliter nocet le-
ctione. cxiii. b.
contentio quid sit lect. xxviii. post. A.
continens quod dicitur secundum aristotelem. lec. cxxii. b.
contumelia quid sit et quomodo dif-
fert a conuicio lec. xxviii. post. A.
contubernium quid sit et unde dicitur.
lectione. cvi. post. A.
coniuua quatuor ad quatuor genera hominum iuita
sed quartum deo propria lectoe. iii. B.
conuicium quid sit lec. xxviii. post. A.
cor humanum vult sibi deus dari tri-
pliciter lectione. iiii. in fine
cor humanum difficile regitur lec. vii. B.
cor humanum citius ab amore speciei et
cocupiscentia subuertitur lectoe. clvi. b.
cor nostrum demus deo. sed non veda-
mus neque mutamus lect. iiii. in fine
cor nostrum assimilatur argentoviuo
propter motum lectione. vii. B.
chore historia compendiose narratur
lectione. cciii. A.
corpi debent tria sic suo. l. cxxiii. p. a.
corpus gloriosum vtrum sit quatuor
dotibus dotandum lectione. xxxiiii. B.
corpus primi hominis vtrum fuisse in
corruptibile si non peccasset. l. xxx. B.
correctio fraterna est optime maxime ca-
ritatis propter tria lectione. clxxv. b.
corrector viciorum caueat a tribus.
Ibidem infra.

Corrigi voluit alexander magnus ex
humilitate. lec. lx. in fine
Corona quadruplici coronat hominē
iusticia. lec. xliii. B
Corpus alligatur anime ad triplex of
ficium. lec. cxxiii. B.
Creatura omnis tria principaliter sci
re debet. lec. xliii. A.
Creatura omnis loquitur nobis trib⁹
vobis Ibidem. b.
Creature omnis plasmatio ppter nos
moueat nos ad quinq. Ibidem B.
Credere deo: deum: in deū quomodo
differant. lec. cxcviii. post B.
Cresis sexta die ptigēs ē ad malū. sep
tia ū ad bonū sic spūalē. lec. lxix. a
Credendum est christo propter tres
rationes. lec. cxcviii. post A.
Cupidi et tenaces sunt communitē
tristes. lec. cxxxviii. post B.
Cupiditas diuitiarum aufert ab hoīe
miseriordiam et pietatem. l. xxiii. a
Cupiditas terrena grauem facit ani
mam. lec. xxv. circa finē
Cura dei duplex. lectione. cxlix. a.
Cura dilectio et custodia sunt media
ad cognoscendum deum. l. lxxxiiii. a
Cura discipline dilectōnem operatur
Ibidem post a.
Curiositas humana valde reprehendi
tur. lectione. cxcviii. in fine.
Damnatorū septē penalitates ppe
septē morū abusiones. lec. lvi. a
Dānos habere requiem domicis di
ebus falsum probatur. lec. lvi. post A.
Damnativtrum puniuntur per corpo
rales tenebras. lec. lxxi. b
Damnativtrū i inferno agāt pñiaz de
ptis. l. lxxviii. a. vsq in fi.
Damnati quomodo patiantur ab ig
ne in animabus. lec. clxxxix. post a
Debitorē sū deo qdruplr. l. clxxi. a.

Debitorē sū carni triplr ibi infra
Debitorē sū pxiō i tē⁹ ibi vsq i fi.
Deceptores operiunt falsitatē sub spe
cie boni. lectione. xv. A.
Defunctorum diuersitas triplex. lec
tione xliii. ante B.
Defuncti conqueruntur de tribus ge
neribus hominum. lectione. xliii. p. B
Defunctos fraudant mali ecclesiasti
ci in tribus Ibidem infra.
Defectus proprios videre debemus
non aliorum. lectione. xxvii. b
Delectatio triplex. lectione cxvi. B
Delectatō tria facit i homie ibi supra
Delectatio que fit bona meliorvel op
tima. ibi circa finem.
Delectationes eterne et temporales
in quantis differant. l. clvi. ppe finez.
Delectatio dei semper est vna z sic e
rit eterna. Ibi in fine
Delectantur homines mundi diuer
sis vanitatibus. lectione. clvi. ante. b
Delectationes tres proicit diabolus
ante peccatores. vt cursum vite impe
diat. lectione. xliii. In fine
Delectatio naturalis est in operibus
virtuosis. lectione. lxxvii. a.
Delectatio est morum regulatiua. zc
lectione. cxvi. B.
Delectationes mundi amaritudie ple
ne. lectione. cxxxiiii. ante B.
Deliciarum exteriorum et interiorū
maxima differentia. lectione. cxv. a.
Delicatus ornatus iudicat vite lasciu
am. lectione. xxii. a
Demones quomodo subseruiunt ho
minibus dupliciter. l. cxc. prope finez
Demones non fugantur per herbas
sicut aliqui dicunt. ibidem supra
Demonum virtute fit incantatio ser
pētū et nō aliē. l. cxc. circa finem
Denarii valor probatur in quōr sic z

nos spūalit. l. xxxiii. in fine.
Dentes naturales z tropici. l. cii. A
Et vnde eorū dolor causē
Dentiū naturalium et mysticorū tria
notabilia ibidem.
Dentiū tres ordines in bestia dani
elis. l. x. b. detractionem significāte
Derisio quid sit et q̄ contraria virtuti
lectione. lx. B
Deriserūt christū quatuor gñā hoim
qui adhuc deridēt statū religiosorum
lec. lx. a.
Derisio quōr mala facit. l. lx. ppe fi.
Derisioz quatuor mine penarū pessī
me ibidem in fine.
Derisores assilant milus Ibidē añ. b
Derogatio quid sit. l. cxxxi. b.
Desideria carnis tradantur obliuioi.
lec. cxliii. in medio
Desperatio grauius peccatū q̄ presū
ptio. l. xxv. circa finē
Desperandū non est de quocūq̄ pec
catore et qualiter hec. l. xxv. B.
Detractor pti⁹ linguā suā. l. x. a.
Detractores triplr infamantur p pro
phetam ibidem. post a
Detractoris figurā daniel ponit i vr
so ibidē. b
Detractionis quatuor modi pestiferi
Ibidem
Detractionem euitare possum⁹ p tri
plex remedium Ibidem. c.
Detractionem pati q̄ salubre nob sit.
Ibidem. c. vsq in finem
Detractores assimilantur hyene. Ibi
dem in fine
Detractores sunt falsarii monete le
galis. lectione. x. post. c.
Detractores et mali quandoq̄ bonis
proficiunt. lec. x
Detractoris os est sepulchrum patens
zc. lectione. x. ante b

Deuotio populi cur modo non est tā
ta sicut olim. l. lxxxviii. B.
Deuotionē tangentia quere Inuenis
salicit. lec. liiii. post A
Deū debere querere quatuor modis
liiii. p totū Et l. viii i fie. z l. clvii. a.
Deū temptant quatuor gñā hominū
lec. liiii. in principio
Deus videt oia z ideo cauti sim⁹ i fac
tis minimis. l. viii. i pncipio. et. viii. Et
ibi Exemplū de dauid. A.
Deum habere patrem magna nobis
gloria. l. xxvi. A
Deus per se est notus sicut prima pñ
cipia. l. lxxxii. a.
Deus dat quicq̄d boni habemus. lecti
one. cxcviii. B.
Deum esse infinite potentie multipli
citer potest cōcludi. l. ci. A. Et q̄ sit vbi
q̄ et quomodo. Ibidē
Deus venter habet templum altare
zc. lectione. cxli. post b.
Deus quomodo iustus pbatur in om
nibus operibus. l. cl. A
Deus solus debet dominus nomina
ri ibidem in fine
Deo soli ppetit vaciter eē. l. clv. a
Deus omnia regit et spiritaliter ami
mam humanam potentia mixta cur
miseriordia. l. cxliii. A. Et l. cxlv. A.
Dei pgnitōz habuissēt gētiles si p de
bita merita arguissēt. l. clvi. in pnci.
Deus quadrupliciter magnificat su
os electos. l. cxxii. post. A
Deo dignum fieri quid regrat cur sit
difficile. lec. xxxii. A.
Deum super omnia p̄mendantia sūt
quatuor. l. dxix. A
De⁹ ē nomen equiuocū. l. clxvi. a
Deus est querendus tripliciter. lectio
ne quarta in fine
Deus benedicat et mundus sed valde
Z. i

diuersimode le. cxv. b
Deus dedit chananeis locū et tēp⁹ve-
nie lectione. cxlix. A
Deo attribuit omnimoda puniendi
potestas. l. dxxx. A
Deus quantūcūq; offendatur humi-
litate tamen placatur. l. ccvi. in fine
De⁹preuidit ab initio q̄ simul iunge-
ren^t demētia ⁊ fortitudo. l. d. post a.
Deo vtrū debeat laus. l. cxv. a
Deum nosse negant tria genera hoīz
lectione. dii. a.
Dei benedictiōes impetrāt q̄tuor ho-
minis dispositiōes l. cxv. post a
Deū omnipotētē q̄s cōpellat ad puni-
endū l. cxviii. post B
Deus vtrum sine nauis subsidio pos-
sit hoīes saluare in maris piculo lectō-
ne clxi. post A
Dei sermo quō sanet infirmitates mo-
rales l. dxxxix. in medio
De⁹puniēdo fuat duas p̄ditōes valde
necessarias iudicib⁹ l. di. A
Deus quomodo in qualibet creatura
sit adorādus l. ci. B.
Deū cōpellit ad puniēdū aliq̄s et non
miserandum. l. cxviii. post B.
Diabolus q̄ caute pugnet contra ele-
phantes id est prelatos lectōe. cxxxiii
prope finem
Diabol⁹ sūme laborat vt corpora dili-
gam⁹ ⁊ aias negligam⁹ l. cxlv. a
Diabol⁹ nemī pōt p̄ualere nisi q̄ velit
succūbere l. xliii. B
Digni deo qualiter effici poterimus
vtrūq; saltem l. xxxii. a.
Diligere iusticiā quomodo teneātur
principes et prelati. l. iiii
Diligere debem⁹ christū mltiplici ra-
tione l. dxxxv. post. a
Diligere toto corde quid sit l. iiii. i. fie
Dilectio plena totius veritatis magi-

stra l. lxxxiii. B
Dilectionem suam deus ostendit ad
homines quadrupliciter l. dxxxv. a
Dilectio hominum deficit in quattu-
or Ibidem B.
Dilectio est medium perfectum cog-
noscendi deum. l. lxxxiii. B
Dilectio christi ad nos probatur fuisse
maxima mltiplici ratioe l. dxxxv.
Dilum generalis cause quadruplices
lectione. cxxvi. a
Discere debent reges et prefides hu-
militatem lectione. lxxv. B.
Discendi audivitas antiquorum quan-
ta fuerit Ibidem post B
Disciplina quid sit f̄z hugo l. lxxxi. b.
Disciplina accipiē trip̄r. l. cvii. a
Disciplinam derelinquunt tria gene-
ra hominum. l. lxxxiii. post. A.
Discipline dei sunt medicine rei. id ē.
peccatoris. l. cvii. B
Discretionis sal condiat appetituz bo-
norū lectione. xlvi. prope finem
Discretio inter amicos et inimicis val-
de est necessaria l. cxxxi. ante. a
Disputatio quibus modis nō fiat bo-
na lectione ix. in fine
Distantia nimia facit errare tripliciter
lectione clvii. b
Diuitiarum cupiditas aufert ab hoīe
pietatem. l. xxii. post. b
Diuitie dāt p̄pter pauperes l. xxvi. B
Diuites tenentur subuenire pauperi-
bus lectione. xxvii. In fine
Diuitis gloriari quomō fatuum sit.
lectione. lxiii. post. B.
Diuitie q̄ta mala faciant et quāta bo-
na auferant Ibidem infra
Diuitie non auferunt sed afferunt ve-
ram indigentiam Ibidem.
Diuitie dicuntur esse nihil triplici de
causa. lectione. xci. prope finem

Diuitiarum ad sapientiam et bonam
vitam nulla est cōparatio. l. xcii. p⁹. a.
Diuitiarū cupido generat bella cum
omni dolo lec. xcii. ante. A.
Diuitie impediunt cognitionem dei
et proximi sed et sui. Ibidem ante. a.
Disertus quid significet. l. c. B
Diuitie vere sūt virtutes et bona ope-
ra. l. cviii. A. et quomodo amande
Diuitie sūme nihil timere nisi deum
⁊ nihil p̄ter eū cōcupiscere. Ibi. p⁹ A
Diuitiarū tria genera ibidem. B
Diuitie male quid faciūt. l. cviii. p⁹ B
Diuinatio p̄ soniavit⁹ sit licita. l. ccii.
p⁹. a. Et qd sit dīnatio ibidē infra.
Draco quid sit Et dracōcea vnde na-
scatur. l. dxxxix. post. A.
Dracones duozc quid significant. le-
ctione. cxlii.
Draconis quatuor proprietates qui-
bus comparatur mulier. l. dxxx. b.
Doctor docens sacram scripturaz tria
habeat. lectione. i
Doctores theologī debēt esse robusti
⁊c. lectione. ii
Doctrina claritate fulgeant predica-
tores. lectione. xxxiiii. B. secūdo
Docere oia spiritum sanctum quali-
ter intelligatur lec. lxxxiiii. B.
Doctores qdā pascūt p̄p̄m d̄ qnq; pa-
nibus qdā de septem. lec. xcvi. an. B
Doctrina debet esse clara et brevis le-
ctione. cxvi. post. A.
Doctrina bona confertur iustis p̄ ma-
lorū punitionem. l. di. B
Dolere nimium de morte aliena fa-
tuum l. xxxi. ante. B.
Dolere de viris sanctis morientibus
tres cause nos inducāt l. dxiiii. i. fine.
Domini terreni habent tres maxios
defectus. l. d. in fine

Domini terreni plus habent timere
q̄ timeri. Ibidem infra
Domus conscientie quomodo sit be-
ne fundata tecta ornata et mundata.
lectione cxv. B
Donatū nescientes expellētur a cetui
bonorum. lectione. xxxiii. post a
Dormire in peccatis quare faciat dia-
bolus lectione l. lxxxii. B
Dormiente leone in nauī periclitat⁹
nauis. lectio. cxxxiiii. post. A
Dormiēs platus q̄s excitabit eū ibid.
dormire nimium quas infirmitates ge-
neret l. lxxxii. i. fine
dotes corporis gloriosi que et quot sit
lectione xxxiiii. a
dotium illarum ratio consistit in qua-
tuor Ibidem infra
dulcedo diuina quanta sit in mentib⁹
iustorum. lectione. cxlvi. B
dulces quō fiāt aq̄ aīre. le. cxxxiii. B.
dulcedo gaudiū quō hic in t̄ra misce^t
amaritudine. l. cvii. prope finem
dulcescunt sanctis amaritudines vite
presentis l. cxxxiiii. post B
dulcis officium habeat prelati bon⁹
lectione. cxvii. post b
ducunt homines multipliciter i hoc
mundi bello. lectione. ccvii in princi-
E littera qd significet in verbo aue
l. cxv. vltra mediū
Ebrietas quid sit l. cxii. b
Ebrietas infert quatuor mala ⁊ preci-
pue ex vino l. xxi. post B
Ebrii cui⁹ dā ⁊ fatui pulchra delusio p̄
vxorem. l. cxii. in fine
Ecclesiasticū sūt filii dei et debēt assi-
milari deo. l. xxiiii. ante. a.
Echo qualiter cause^t ⁊ quid significet
lectione. cxc. iiii. A
Eclipsis lune vnde cause^t. l. xix. i. fine
Z. ii

diuersimode le. dxxv. b
Deus dedit chananeis locū et tēp⁹ve-
nie lectione. cxlix. A
Deo attribuit omnimoda puniendi
potestas. l. dxxx. A
Deus quantūcūq; offendatur humi-
litate tamen placatur. l. ccvi. in fine
De⁹preuidit ab initio q̄ simul iunge-
rent demētia ⁊ fortitudo. l. d. post a.
Deo vtrū debeat laus. l. dxxv. a
Deum nosse negant tria genera hoīz
lectione. dii. a.
Dei benedictiōes impetrāt quatuor ho-
minis dispositiōes l. dxxv. post a
Deū omnipotētē q̄s cōpellat ad puni-
endū l. cxviii. post B
Deus vtrum sine nauis subsidio pos-
sit hoīes saluare in maris piculo lectō-
ne cx. post A
Dei sermo quō sanet infirmitates mo-
rales l. dxxix. in medio
De⁹puniēdo suat duas pōitiōes valde
necessarias iudicib⁹ l. di. A
Deus quomodo in qualibet creatura
sit adorādus l. ci. B.
Deū cōpellit ad puniēdū aliq̄s et non
miserandum. l. cxviii. post B.
Diabolus q̄ caute pugnet contra ele-
phantes id est prelatos lectōe. cxxxiii
prope finem
Diabol⁹ sūme laborat vt corpora dili-
gam⁹ ⁊ aīas negligam⁹ l. cxlv. a
Diabol⁹ nemi pōt pualere nisi q̄ velit
succūbere l. xiii. B
Digni deo qualiter effici poterimus
vtrūq; saltem l. xxxii. a.
Diligere iusticiā quomodo teneātur
principes et prelati. l. iii
Diligere debent⁹ christū multiplici ra-
tione l. dxxxv. post a
Diligere toto corde quid sit l. iiii. i fine
Dilectio plena totius veritatis magi-

stra l. lxxxiii. B
Dilectionem suam deus ostendit ad
homines quadrupliciter l. dxxxv. a
Dilectio hominum deficit in quattuor
or Ibidem B.
Dilectio est medium perfectum cog-
noscendi deum. l. lxxxii. B
Dilectio christi ad nos probatur fuisse
maxima multiplici ratiōe l. dxxxv.
Diluuii generalis cause quadruplices
lectione. cxxvi. a
Discere debent reges et presides hu-
militatem lectione. lxxv. B.
Discendi auiditas antiquorum quan-
ta fuerit Ibidem post B
Disciplina quid sit s̄ hugo l. lxxx. b.
Disciplina accipit tripl^r. l. cvii. a
Disciplinam derelinquunt tria gene-
ra hominum. l. lxxxiii. post. A.
Discipline dei sunt medicine rei. id ē.
peccatoris. l. cvii. B
Discretionis sal condit appetitus bo-
norū lectione. xlvi. prope finem
Discretio inter amicos et inimicis val-
de est necessaria l. cxxxi. ante a
Disputatio quibus modis nō fiat bo-
na lectione ix. in fine
Distantia nimia facit errare triplici^r
lectione cvii. b
Diuitiarum cupiditas aufert ab hoīe
pietatem. l. xxii. post. b
Diuitie dāt ppter pauperes l. xxvi. B
Diuites tenentur subuenire pauperi-
bus lectione. xxvii. In fine
Diuitiis gloriari quomō fatuum sit.
lectione. lxi. post. B
Diuitie q̄ta mala faciant et quāta bo-
na auferant Ibidem infra
Diuitie non auferunt sed afferunt ve-
ram indigentiam Ibidem.
Diuitie dicuntur esse nihil triplici de
causa. lectione. xci. prope finem

Diuitiarum ad sapientiam et bonam
vitam nulla est cōparatio. l. xcii. p⁹. a.
Diuitiarū cupido generat bella cum
omni dolo lec. xcii. ante A.
Diuitie impediunt cognitionem dei
et proximi sed et sui. Ibidem ante. a.
Disertus quid significet. l. c. B
Diuitie vere sūt virtutes et bona ope-
ra. l. cviii. A. et quomodo amande
Diuitie sūme nihil timere nisi deum
⁊ nihil pter eū cōcupiscere. Ibi. p⁹ A
Diuitiarū tria genera ibidem. B
Diuitie male quid faciūt. l. cviii. p⁹ B
Diuinitas p̄ sōnauit fit licita. l. ccii.
p⁹. a. Et qd sit dīnatio ibidē infra.
Draco quid sit Et dracōea vnde na-
scatur. l. dxxxix. post. A.
Dracones duozc quid significant. le-
ctione. cxli.
Draconis quatuor proprietates qui-
bus comparatur mulier. l. dxxx. b.
Doctor docens sacram scripturaz tria
habeat. lectione. i
Doctores theologi debēt esse robusti
⁊c. lectione. ii
Doctrina claritate fulgeant predica-
tores. lectione. xxxiiii. B. secūdo
Docere oīa spiritum sanctum quali^r
intelligatur lec. lxxxiiii. B.
Doctores qdā pascūt pplm d̄ qnq; pa-
nibus qdā de septem. lec. xcvi. an. B
Doctrina debet esse clara et breuis le-
ctione. cxvi. post. A.
Doctrina bona confertur iustis p̄ ma-
lorū punitionem. l. di. B
Dolere nimum de morte aliena fa-
tuum l. xxxi. ante. B.
Dolere de viris sanctis morientibus
tres cause nos inducāt l. dxiiii. i fine.
Domini terreni habent tres maxios
defectus. l. d. in fine

Domini terreni plus habent timere
q̄ timeri. Ibidem infra
Domus conscientie quomodo fit be-
ne fundata tecta ornata et mundata.
lectione cxv. B
Donatū nescientes expellētur a cetu
bonorum. lectione. xxxiii. post a
Dormire in peccatis quare faciat dia-
bolus lectione l. lxxxii. B
Dormiente leone in nauis pericula^r
nauis. lectio. cxxxiiii. post. A
Dormiens platus q̄s excitabit eū ibid.
dormire nimīū quas infirmitates ge-
neret l. lxxxii. i fine
dotes corporis gloriosi que et quot sit
lectione xxxiiii. a
dotium illarum ratio consistit in qua-
tuor Ibidem infra
dulcedo diuina quanta sit in mentib⁹
iustorum. lectione. cxlvi. B
dulces quō fiāt aq̄ aāre. le. cxxxiiii. B.
dulcedo gaudiū quō hic in t̄ra misce^r
amaritudine. l. cvii. prope finem
dulcescunt sanctis amaritudines vite
presentis l. cxxxiiii. post B
dulcis officium habeat prelati bon⁹
lectione. cxvii. post b
ducunt homines multipliciter i hoc
mundi bello. lectione. ccvii in princi.
E littera qd significet in verbo aue
l. cxv. ultra mediū
Ebrietas quid sit l. cxxii. b
Ebrietas infert quatuor mala ⁊ preci-
pue ex vino l. xxi. post B
Ebrii cui⁹ dā ⁊ fatui pulchra delusio p̄
vxorem. l. cxxii. in fine
Eclasticiviri sūt filii dei et debēt assi-
milari deo. l. lxxxiii. ante a.
Echo qualiter cause^r ⁊ quid significet
lectione. cxc. iiii. A
Eclipsis lune vnde cause^r. l. xix. i fine
Z. ii

Eclipsis solis tempore passionis christi probatur fuisse miraculosa quatuor tripliciter lectio. xcix. vsq; in finem
Educatio filiorum virtuosa in duobus consistit lect. cvii. post. A.
Egiptiorum punitio fuit donationis eorum inchoatio lect. cxxxix.
Egiptus vtrum aliquid profectus euenerit ex plagis dei lect. cxl.
Egiptiorum punitio declarat multiplex lectio. clxxvi. A. et infra
Egiptii quod demerito tanta flagella passifunt lectio. dxxvii. A.
Egiptiorum plaga de muscis et locustis declaratur lect. clxxviii. B.
Egiptiorum in plagis adhuc duplex iniquitas declarat lect. clxxxvii. a.
Egiptios cur permisit deus submergi lectio. ccvi. A. Et. l. sequenti due rationes
Elemosina est potior inter satisfactoria lect. ccii. et prope finem
Electos suos temptari permittit deus propter tria lect. xxxii. B.
Electi dei probantur a deo multipliciter sicut nouici lectio. xxxiii. a.
Eligendum non est aliquid quicquid utile nisi sit honestum lect. xciii. B.
Electio prelatorum quomodo fiat Et forma eiusdem lectio. cxx. a.
Electionum peruersitas modernarum. Ibidem.
Electores prelatorum vtrum teneantur eligere meliorem ibidem infra.
Eloquentia sine scientia licet periculosa. non tamen omnino contemnda lectio. c. B.
Eloquentia summa quod homo sit tardiloquus Ibidem infra
Episcopus quidam post episcopum episcoporum per magiam deceptus lectio. cxc. A. et infra
Error nunquam est primum peccatum actua-

le lectione. xxix. A.
Errant a deo et celestibus elongati tripliciter lectio. clvii. b.
Errare facit tripliciter nimia distantia. Ibidem.
Euangelium deferre secum. vel aliam cartam qualiter sit licitum lectio. clx. prope finem.
Eunuchi facti sunt aliquando propter tres causas lect. xl. post. A. et quid requiritur ut saluentur infra
Examinatio probandorum in quinque articulis lect. xxxiii. post. a
Exaudiri non meretur oratio quod non procedit de cordis intimo. l. cxvii. an. B.
Excusatur actum matrimonii fides proles et sacramentum le. xliiii. ante. B.
Excusabilem faciunt hominem tria lectione. clxxvii. post. a
Excusationes sceleratorum reprobande que sint ibidem
Excusare debemus peccata proximorum quantum possumus: sed non sic nostra ibidem infra
Exercitus ut bene ordinetur requirit tres duces lectio. cxvii. B.
Ezechias in quo offendit deum ut infirmaretur lectio. xcii. a
Facere quedam oportet. quedam credere sufficit lect. lxxxiiii. B.
Falconibus comparantur mali milites et c. lectio. lxxv. post. a
Falco quomodo differt a proprietatibus galline ibidem infra
Fama dicitur a fando lect. cxii. A.
Fama oritur a vulgo. honor a senioribus Ibidem
Fama hominis comparatur paraturre pomi lect. xviii. B.
Fama hominis ut sit bona tria habeat. Ibidem infra
Fama claritate fulgeat. l. xxxiiii. p. B. ii

Fama figurabatur ab antiquis tali imagine l. cxiii. post A
Fame bone memoriam pro se reliquat bonus homo et virtuosus l. cxiii. p. A
Fama negligere vtrum deceptus virtuosus l. xviii. vsq; in finem. Et nota bene
Fama virtuosorum tria debet habere l. xviii. b
Fama hominis dupliciter divulgatur. ibidem. A
Fama gloriam diuulgantes reprobatur Ibidem infra
Fame contrariatur detractio lectione xxviii. post A
Familiaritas viciorum periculosa sima. lectio. ccvii. B
Fragilitas humana magis respectu primitiuorum l. v. in fine
Fascinatio quid significet et unde dicitur l. li. post A
Fascinantur boni per societatem malorum. Ibidem
Fatuus triplex hominum mundanorum lectio. xv. p. B
Fatuus duplex de morte. lectio xxxi. post A
Fatuus proditur per vinum immoderate sumptum. lectio. xxi. B
Fatuus viros mulieres et conuersos. lectio. xxxviii. A
Fauentes viciosis sunt causa perditionis et consequuntur maledictionem lectio. clxxv. in fine
Felicitas humana que sit. lectio. li. prope finem
Felicitas humana duplex l. liii. i medio
Felicitas querenda quia propria operatio hominis l. dviii. in principio
Felicitatem aliqui posuerunt in ludo quod multipliciter reprobantur. lectio. clxxxiii. a. et infra.
Felicitas humana comparatur quando quod rebus instabilissimis l. lxxiiii. p. totum.
Femine quanta mala fecerint aliquae

lectione. cxxviii. post a
Femine allocutio mira fuit a apostolis de christo ibidem B
Festa duo fecit christus cibando populos. lectio. xcvi. post A
Fetor infamie solet multipliciter nocere. lect. xxxiiii. post B. secundum
Fletus quomodo sit in inferno. lect. lxxiii. prope finem.
Ficus comparatur virgo maria. l. xli. B
Fides vera siue credulitas quid mereatur. l. cxviii. A
Fides in matrimonio non accipitur pro virtute theologica. l. xliiii. post A
Fides talis quid exigit ibidem
Fides quid sit secundum hugonem. l. xxix. ante. B
Filia dei veritas sed mendacium eius a quo processit iniquitas. lect. xi. B
Filii dei specialiter sunt viri ecclesiastici lectio. xxiiii. B
Filii dei quadruplici zona debent preungi. Ibidem infra.
Filii dei deberent mortificare carnem suam nunc autem sunt hostes christi. Ibidem infra
Filius cuiuscumque hominis et spurius poterit esse virtuosus. l. xlii. post A
Filio illegitimo inferitur duplex damnum sine sua culpa Ibi infra
Filii vtrum de iure aliquod damnum portent ex defectu natalium. Ibi. a
Filius vtrum teneatur patri obedire in differenter per omnia. l. xliiii. p. p. fi.
Filii dei pro tria cognoscuntur quod non habet ypocrite. l. xxiiii. a. et infra
Filius inconstanter breuitatis tangit auctor. lectio. li. in fine.
Fons habet in se tria et competit christo. lectio. ci. post. a
Fons gratie totus suauis est christus ibidem
Fornicatio quod sit et unde dicitur. lect.

one. cxlii. A. secundū
Fornicatōis p̄fēs et etiā delectationis
est mortalis. l. xxii. B
Fornicatio simplex solutorū trā sit
pctū mortale. ibidem. a.
Fornicādo. v. ceteris parib⁹ plus pec-
cetvir q̄ mulier zc. l. xlvi. post b
Fores aut porte per quas aīa ingredi
tur ad deū q̄ sint. l. lxxxii. a
Fores aut sapie dicūt doctores ad q̄s
vigilandū est. ibidem infra
Fortitudo et clemētia zc. naturaliter
comungūt. l. cl. a
Fortuna sp̄ ē bōa sapiēti. le. xc. B
Fortuna aduersa plus prodest q̄ pro-
spera. l. cvii
Fuc⁹ est equocum. l. clx. B
Fugē dem⁹ carnē z mudū. l. ccviii. a
Fugiamus carnales homines et besti-
ales. ibidē propter tria
Fugiamus ad montē dei id est sancte
religiōis. ibidem infra in fine
Fulgeam⁹ claritate fame vite et doct-
ne. le. xxxiiii. B
Futurorū euetū obseruationes quā
do rep̄hēdāt z q̄ nō. l. clx. B
Fructus centesim⁹ quare debeat v-
gimib⁹ sacris. l. xli. post. A.
Fructus bon⁹ quadruplex. Et similit̄
fruct⁹ malus. ibidem. infra.
Fructus hoīs op̄ ei⁹. ibidem
Fruct⁹ inflat honoris nisi cōdiatur sa-
le discretionis. l. xlvi. ppe finem
Frumē Inde infrumtus quid signifi-
cent. l. cci. ppe finem
¶ Gaudia mūdī z lasciuia valde sunt
breuia. l. xxii. ante. a
Gaudiū virtutis excedit et ē via salu-
tis. l. lxxvii. B
Gaudentes cū mundo gement in fu-
turo. l. lvi. prope finem

Gaudii materia potest esse aliqd du-
plicia. l. lxx. post a
Gratia prima datur homini sine me-
rito preuio. l. cxvii. a
Gratia gratis data pōt esse sine carita-
te. l. ciii. post. a
Gratiarum actio qualiter reddenda z
qualiter explenda. l. cxvi. i principio
Et lectione. dxxxvi. post B.
Gratiarum actiones bonos habent cō-
ditiones. Ibidem. a.
Gradatio color rethoricus quando fi-
at. l. lxxxiiii. post. a.
Grad⁹ felicitatis p̄. l. bxxxiiii. post A.
Gemit⁹ ē presentis temporis vsq̄ i di-
em liberationis. l. cxliii. in medio
Generādi actus virtuosē exerceri po-
test. l. xliii. post A
Generatiōis humane bonum est du-
plex. l. xxii. post a.
Gradus iusticie quidecī. l. lxix. p⁹ B.
Generositas humana reputetur vilis
et vana. lectione. cvi. a.
Genus nostrū salubriter speculandū
quadrupliciter. le. ccviii. A
Genus autem spurium hereditat in-
fernum. Ibidem in fine
Generis nostriveri memoria pdest si
fit continua. l. lxxxix in fine
Gentiles p̄i de tribus p̄cipaliter re-
prehendi. l. clv. a
Gentiles qualit̄ nōdum cōmuniter s̄
iformati in fide christi. l. xxix. ante a
Glia temporalis debite cōsiderata vīl
erit reputata. cxliii. ante. b
Glorie vane remediū. l. xvi. a
Gloriari de mala pace. gloriari ē fatuc.
lectione. cxvii. B.
Gloria vera et magna hominū. habe-
re patrem deū. l. xxvi. A
Gloriantur plures de variis. sed hec

glā vilis ē et inanis. l. xxvi. post. A
Gula plerq̄ causa est mortis subite.
lectione. xxix i fine
Gula ex suo officio p̄p̄at v̄rfo. l. cxlii. i
principio. Et iebuseo. l. cci. in fine
¶ Hebrei in deserto peccauerūt et iō
puniti sunt. l. dxxvii. in principio
Hebreorum multiplex consolatio. l. c
lxxvi. post. A. infra
Hebreorū qualis cū fuerit i deserto:
l. ccix. i fine
Heli s̄m hiero. sc̄tus. pater sunt sed p-
pter filios subito mortu⁹. l. dxxix. A.
Hyena quale animal sit et quō detrac-
tores figuret. le. x. in fine
Hyskyromones simulāf presumptuo-
sis. l. cxii. post. a
Hylaritatem auferunt ab homine di-
uitie. le. lxiii. B
Holocaustum ē optimū sacrificiū et i-
ter actus bonos martyri. l. xxxiii. A.
Homo quid sit diffinitue. z q̄re. le. x.
A. et. lectione. xi. a
Homo quomodo habeat imaginem
dei. l. xxx. post. A
Hominis creatio quō differt a creati-
one aliarū creaturarū. Ibidem. A
Hominū quatuor genera auium qua-
tuor generibus comparant̄. le. lxxv. a.
Hominū tria genera negant se nosse
deum. lectione. di. a
Homo prauus peior est diabolo. Crif
lectione. lii. B
Homo maliciosus comparatur sagit-
te. lectione. lxxvi. A
Homo naturaliter ordinat̄ ad beatitu-
dinē supernaturalem et per que. lecti-
one. lxxxiiii. A
Hoies de⁹ creant ad tria. l. cxviii. a
Hō ē imago dei nō parit. l. ci. p⁹. b.
Hō iſtigit fibi p̄i triplicē mortē. lectio-
ne. dxxx. a

Hominum fatuitas spontanee delin-
quendo notatur. l. dxxx. A
Homini excluditur euadēt impune
facultas. l. dxxx. A
Homo volens cū aliis conuersari de-
bet se eis cōformare. l. cxii. post B.
Homo bene cōsideras est debitor ml-
torum. l. dxxi. a
Homo assimilatur arbori multis re-
spectibus et auctoritatib⁹. l. xlvi. post
a. et le. xlvi. post. a
Hominū multorū fruct⁹ mali diuer-
simode. Ibidem infra.
Homines fructibus crudis delectati
abhorrent cibos sanos Ibidē infra
Hoies in primitiua ecclia fuerunt vt
fortia animalia nuc sicut musce lectō-
ne. ccix. in principio
Hominum mundanorum triplex fa-
tuitas. lectione. xv. post B
Homini repugnat falsitas. l. xi. a.
Homo natus cum viuere incipit mo-
ri incipit. l. lxxvii. A
Hominū diuerforū diuerse cupidita-
tes sunt. l. cviii. post. A.
Hō seducit̄ quatuor modis. l. ccvii. a
Hominū immunitas z duricia probat̄
per ouidiū. l. xxiii. post A
Hominē non decet mentiri propter
tria. le. xi. a
Homo debet mendacium detestari.
Ibidem
Hominū venenum est mendacium
Ibidem
Homo quomodo figuratur in vtero-
matris. le. lxxxix
Honestatem debet habere fama hoīs.
lectione. xviii. b
Honestatem aufert hominū inu-
moderate sumptum. le. cxv. C
Homo preciosior est inter omēs crea-
turas. lectione. cxxxvii. post. a.
Z. iiii

Honor mundi est sicut equi ministralli
lectione xci. B
Honor magisterii an deceat religio-
sos lectione xcvi. post. b
Honor quatuor contrariant in pro-
ximo lectione xxviii. post. A
Honoratum quid faciat Et quid sit ho-
nor lectione xlix. A
Honorari volentes imagines sibi fe-
cerunt lectione clxv. A
Honorem exhibere vel quomodo sit
scipere debeamus. Ibidem. a
Honor triplex a romanis exhibeba-
tur triumphantibus Ibidem post. a
Honor talis ne extollat triplices mo-
lestiam intulerunt eisdem Ibidem
Honor triplex in scriptura reperitur
et quis cui. Ibidem. B
Honor debetur virtuti probatur per
exemplum Ibidem in fine
Honorari debent prelati quauis sint
mali lectione lxxvi. in fine
Honorum sedes sunt periculose do-
lose lectione xci. B
Honor non acquiritur nisi per virtu-
tem lectione clxv. a
Hospes actiuus quid faciat passiuo lec.
lxviii. post. A. et quid hec significet.
Hospitalitatem nullam vel mala aut
in uoluntariam fecerunt egyptii hebre-
is et propter hoc iuste puniti sunt l. ccx. A
Hospitalitas deo grata quattuor ha-
bet conditiones lectione ccx. a
Hospicio receptus quattuor debet ha-
bere Ibidem. B
Hospitalitatis quattuor sunt emolu-
menta Ibidem. b
Hospitalitatem solis diuitibus facere
volens gratiam per mariam meruit
dolens Ibidem in fine
Humana consideratio ad quattuor ex-
tenditur lectione xxvii. post. B

Humana stabilitas comparatur rebus
variandis in instanti lectione. cxliii. a
Humana mens ordinatur ad deum per
tria lectione. iiii. in principio
Humana miseria qua solus homo nu-
dus nascitur et ierimus per se neque com-
edes neque bibes. l. xc. B. et ratio crucif. ibidem
Humilitatis meditatio pulchra l. cxix. p. b
Humiles melius vident celestia quam su-
perbi lectione xxvii. b
Humilitate abscondi debent virtutes
ut salue sint. Ibidem viz le. cxix. an. b
Iactantia non est vicium laudis hu-
mane sed est victum anime peruerse
amantis laudem humanam lec. ccxii. a
Iacob et esau designatur carne et spiri-
tum et c. historic moralis lectio. cxxx. B
Iacob due uxores quid significant.
Ibidem in fine
Iacob repatriando tres difficultates
habuit lectione cxxxi. A
Idolum accipit tripliciter lectio. cxii. a
Idolorum quatuor genera reperiuntur
adhuc in ecclesia lec. cxliii. a
Idolorum adinventionis diuersae histo-
rie lectione cxliii. A
Idolorum gentiliu nomina progenies et
diuersae substitutiones lec. clv. B
Idolum quartum dicitur mulier ornata
meretricio ornatur fugiendum l. cxliii. a
Idolatriam fatuitas notatur le. clvii. A.
Idolatrie inutilitas Ac nauis fructu-
osa comoditas ostenditur lec. clxi. A
Idolatrarum stulticia diuersimode con-
funditur lectione clx. A
Idolatriam vanitas ex quattuor causis
idolorum lectione. clxx. A
Idolatre redarguuntur de falsa opinio-
ne circavite humane moralem boni-
tatem lectione clxxiii. A
Idola facientes arguuntur de multis
lectione clxxii. A

Idolatria mater multorum malorum.
lectione clxvii. A
Idolatria generabat. xv. corruptiones
morum Ibidem. a
Idolatrare fatuitas reprehenditur ex
causa finali quia idola non habent sensus
Ideo nec ferre possunt auxiliari
lectione clxxiii. A
Idolatrare culpa irremissibilis et ra-
tio iuste punitionis l. clxiii. A
Idolatrare fatuitas ex causa efficien-
te et materiali idoli l. clxxi. A
Idolatre tripliciter sunt infelices lec.
clviii. in principio
Idolatre ligna adorantes reprobantur
tripliciter lectione clx. A
Idolatre merito deridetur a deo. ho-
minibus angelis et demonibus le. cxc. A
Idolatrandi causa ars et subtilitas le-
ctione clxvi. A
Idolatrie diuersos errores enumerat
lectione cxli. A
Idolatrie replicatur adhuc malicia.
lectione clxxviii. A
Iesus quale nomen sit et quomodo no-
bis laudandum l. cxxxv. a
Iesus nomen triplicis excellentie.
Ibidem. B
Iesu nomen quomodo nouerit conuer-
sum liberauit Ibidem prope finem.
Iesu nomen quomodo dyonisiu conuer-
tit Ibidem in fine
Ignis infernalis qualis et quomodo sub ter-
ra ardeat lec. dxxxix. B
Ignis duplicem virtutem in duplici mate-
ria sed tunc neutrum fecit l. ccxi. A
Ignis mirabilia diuersis temporibus
variantur lectione clxxxii. A
Ignis moralizatur de maria ibidem.
Ignis apud egyptios quomodo egerit
lectione clxxxiii. A
Ignorantia duplex l. xxxix. post. A

Ignorantia nostra duplex ex parte a-
nime et corporis l. cxxiii. a
Ignorantia sunt principalis causa fla-
gellationis egypti lec. dxxxix. A
Imagines astrologice certis temporibus
facte v. sint alicuius virtutis le. clx. b.
Imagines tales quomodo differunt a
nigromanticis ibidem infra
Imaginum usus triplici causa institu-
tus lectione clviii. B
Imaginum usus quomodo sit introdu-
ctus lectione clviii. ibidem
Imagines vtrum liceat christiano ado-
rare lectione clviii. a
Immortalitas primi hominis vtrum fu-
erit naturalis lectione. iiii. post. B.
Impiis quatuor sunt onera grauiora le-
ctione xxv. a
Impotentia omnium terrenorum in tribus
lectione cl. circa finem
In quid significet et quomodo equi-
vocetur lectione clx. ante. a
Incantatio serpentum fit virtute demo-
num et non aliter le. cxc. circa finem.
Incontinentia quid sit et quomodo. iiii. fugi-
enda in moribus lec. vi. A
Infelices tres in mundo lect. xxxvii. a.
Infirmitates nostre per christum prudenter
curantur lect. cxxix. post. B
Inferni dispositio quomodo erit post iudici-
um lectione lxxi. post. b
Infernale spatium in quattuor portiones
distinguitur lectione xxxi. post. B.
Infirmitas corporalis tolleranda est pro-
pter quattuor bona le. xciii. post. A
Infirmitates anime ad septem reducuntur
lectione clxxix. in medio
Infirmitates corporales Et spirituales
in iuuentute lectio. xlix. C
Infirmitates huiusmodi grauiore et pec-
cata in semetipsum grauiora ibidem
Ingenium bonum tria faciunt ostendunt

et corrumpunt lec. cxvii. B
Ingratus quis sit ingrator ingrati-
mus lectione clxxxvi. B
Ingratitudinis exempla plura. ibidē
ante. B. et post. b. Et lec. cxx.
Inimicos quatuor habem⁹ lect. cxxxi. a
Inimica qdā apparēt s; tamē sūt ami-
ci ibidem circa finem
Ioseph sustinuit duas tribulatiōes in
iniurias lectione cxxxii. A
Iocalia preciosa cooperiuntur cristallo
propter duo lectione cxxix. post b
Ione natiuitas et resuscitatio et ex vē-
tre ceti liberatio zc. lec. lxxxvi. post b
Imperia quatuor fuerūt lec. cc
Imperium quando teutonici habue-
runt lectione cc.
Imperatores propter duo pape subie-
cti sunt le. cc.
Iniquus est qui cōtra mortē murmu-
rat lectione clxxx. post. a
Iniquitatē septemvie difficiles lectiōe
lxii. A
Iniusti tripliciter anxiantur lec. lvii. a
Iniusti damnabunt finaliter sepe-
rabitur potēntialiter zc. l. lxxiii. a
Iniusti nobiles quare subuertentur.
Ibidem. a
Iniusticia vnde pueniat in genere hu-
mano l. xliii. post A
Insolubilia trib⁹ modis antiqui⁹ sol-
uebantur le. lxxx. prope finem
Intemperatus z incōtinēs quomodo
differunt l. cxxix. A
Inuidia designat i odore fumi l. cxli
prope finem
Inuidi cōmuniter omnes sunt tristes
z de quatuor pertinētis ad inuidiam
lectione clxxxviii. a
Inuidia est toxicū caritatis ostiū inig-
tatis zc. l. xxx. ppe finē. z. l. xxix. p⁹ B
Inuitatoriuū qdruplex cantat l. xx. B

Ippomenes vginis fabula mysticatur
lectione xliii. post B
Ira dei quatuor habet pditiones lec. ccvi. a
Ira est vna de peiorib⁹ int⁹ affectiones
iudicis lectione. iiii. in medio
Ira qta mala opef l. cxxvi. in pncipio
Iracūdy tercia species lec. cxix. c. et
quomodo vincantur in fine.
Ira est quedā ifirmitas spiritualis cō-
parat febris acute le. clxxxix. i medio.
Iracundus iniuriā deo tripliciter le-
ctione cxxvi. in principio
Ira cōparatur lapidi quivocatur onix
lectione cxxvi. in fine
Irrisio et subsannatio quid sint z quo-
modo ipii finalit⁹ irrident⁹ lect. lv. A.
Israelite nō fuerūt plagati cū egypti-
is lectione cxxxvii. A
Israelitarū trāsitus per desertū et oīa
alia q eis ibidē ptingebāt le. cxxxvi. B
Israelitarū māfiones per desertū z pe-
ricula l. cxxxvi. A.
Israelitarū punitio cū fiti l. cxxxix. A
Israelitarū iubilū narrando quattuor
facit l. cxxxv. A
Israelitarū trāsitus est nobis moralis
sensus l. cxxxiiii. in medio
Israelite mutuātes bona egyptiorum
vtrū peccauerūt lec. cxxxiiii. ibidē. A
Israelite habuerūt tres difficultates.
Ibidem infra
Inde factū mlti execrant⁹ z idē faciūt
lectione cliiii. i medioz le. xxvi. an. B.
Iudex qualis esse debeat l. lxxvii. a
Iudeorū popul⁹ tria beneficia habuit
a sapientia l. cxxxiii. A
Iudex male sententiās ex maliciā vel
ignorantia ad quid teneat l. lxxvii. a
Iudex tria debet seruare volens legez
dei custodire ibidem. B
Iudices propter tria declinat a rigore
iusticie l. clxix. post. A

Iudices aures prebent et vendunt zc.
lectione lxxvi. post. A
Iudices nō excusant⁹ a pctō false snie
nisi liberēt ibi nocētes l. cliiii. in me⁹
Iudices paratū interdū reis ppter be-
nivolentiā impotentiam negligentia
lectione lxxix. A
Iudiciū pena durissima sicut pilati dis-
ferenter a iuda ibidē le. lxxviii. p⁹. A
Iudicum z prelatorū interrogationes
dure et durissime le. lxxviii. ibidē
Iudicibus et platis ne icurrāt horren-
dum dei iudicium duo sūt necessaria
lectione lxxx. A
Iudicib⁹ malis tria predicunt⁹ de chri-
sti aduentu l. lxxviii. A
Iudici vtrū liceat condemnare inno-
centem propter allegata l. lxxix. a
Iudicium christi fiet sine omni simi-
lacione l. lxxix. A.
Iudicium humanū peruertitur quat-
tuor modis l. lxxvii. A
Iudicium vt sit actus iusticie tria req-
rit ibidē i fine. exēplū theodosii
Iudicia diuina magna sunt ppter q-
tuor rationes l. clxxxvii. b
Iudicium humanum fallit et fallitur
Ibidem infra
Iudicii potestas quibus concedetur.
lectione. xxxv. post. C
Iudicandi participatio distribuet⁹ qn-
q⁹ modis l. xxxv. C
Iudicii dei equitas et diaboli protesta-
tio contra peccatorem ibidem
Iudiciū vltimū semp cogitandū z qtu-
i n hoc sclo letandū l. xxxv. post. B
Iudiciū dei cōparat⁹ arcui triplici rōe
lectione. viii. in fine
Iudicare terram exponit⁹ quadrupli-
citer l. iiii. prope finem
Iudiciū precedet triplex dei preceptū
lectione l. lvii. in fine

Iudiciū quodlibet requirit quatuor p-
sonas l. lviii. A
Iudiciū dei habet tria terribilia ibidē.
Iudicio dei qnq⁹ cōcurrūt Ibidem
Iudicii discussio de duobus ibidē. B
Iudicii temp⁹ quō sit incognitū nisi q⁹
pueniet antix ps ibidem in fine
Iudiciū erit aliquatiter cum disceptio-
ne vocali ibidem. a
Iudicii interrogationes erunt de tri-
bus lectione. viii. in medio
Iudicii vltimi aspitas. qa nulla inter-
locutio nulla appellatio lec. xliii. p⁹ A
Iuppiter qliter depigebat. z mercuri-
us cum capite canino lec. cxli. post. A
Iurare an liceat aliquo mō l. clii. p⁹ A
Iurandi frequentia est piculosa z deo
iniuriosazc. ibidem. B. z lec. clxviii. a
Iuramentum vt licitum sit tria requi-
runtur lectione clii. ibi in fine.
Iuramenti materia requirit tria lect.
clii. post. A
Iusticia quid sit secundum Anselmū.
lectione. iiii. ante. a
Iusticia dupliciter distinguitur lectōe
cix. A. et lectione. iiii. post. C.
Iusticia quō describit⁹ le. xliii. ifra. B
Iusticia originalis quinq⁹ includat ad
donum supernaturale ibidem. B
Iusticie xv. grad⁹ lectiōe. lxix. post. B
Iusticiā faciunt quattuor genera ho-
minum sed non diligunt lectōe. iiii. a
Iusticia nō habet vtutē nisi inuoluat⁹
argento sicut iaspis lect. xcii. ante. a
Iusticia an vtilior sit reipublice vel a-
micicia lectione. iiii. C
Iustus quis sit rite dicend⁹ lect. lxix. B
Iustus merito letari debet in presen-
ti et in futuro lectione xc. A
Iusti dicuntur stare ad quatuor actus
lectione lviii. ante. a
Iusti sūt multiplicat⁹ pputati l. clxix. B

Iusti in pñti fulgere dēt triplici claritate. l. xxxiiii. B. ii.
Iusti ⁊ iusti dissilis exit⁹ ē l. xlviii. A
Iusti timēt deum ⁊ penā i pñti ad remediū. lectione. lvii. a
Iniusti timebūt penā in iudicio ad exitiū ibidem
Iustorū aie in presentivita sunt i manu dei quadrupliciter. l. xxxi. c.
Iustorū pñs vexatio ⁊ futura i idipsū recōpēsatio. l. xxxii. A
Iustorū ⁊ impiorum differentia viuēdo moriendo patiēdo ⁊c. l. xxxi. C
Iuuetus omnium istruatur ad bonū lectione. liiii. post B
Iuuentutis. iiii. semia crescūt sine fructu. lectio. xciii. B.
Iuuentutem decet acgrere habitum viuēdi bene l. xlix. post. C
Iuuentus pauli et barlaam. l. liiii. i. fi.
Iuuenū conditiones ponit Aristoteles. l. liiii. post A
Iuuenes quadrupliciter teneantur ad virtutes. lectione. liiii. a
Iuuenes tripliciter instruebantur sc̄pturis picturis ⁊ figuris. Ibidē
Iuuenum vestis pretexta. qualis et qd significabat ibidem
Iuuenes quō castigētur ne hely periculum incurrat. ibidem
Iuuenes pce sustētādiz quō ibidem
Iuuenes initio iudicādi sūt Ibidem
Iuuenibus tria precauēda tria ipōnēda. ⁊c. l. cxii. in medio.
Iuuenes cur sint presūptuosiz animo si Ibidem
Q Labor human⁹ fit tollerabilis tripliciter l. clxx. a
Labor multiplex i pñtivita. ibidē. B.
Laboratiū seu molentium tria genera. ibidē infra
Laborare debē⁹ i presentivita virilit

et virtuose propter tria. l. cxxi. a
Lacrimarū virtutes. l. cxlvi. post a
Laus maḡ m̄ierū bōarū. lec. clxxxii circa medium
Leges prias mutare p̄ meliorib⁹. v. expediat ciuitatib⁹. l. cccix. post B
Legislatores distāt quō fiāt et obseruentur leges. l. cccix. A.
Legislatores attēdant tres condōnes Aristotelis. ibidem. a
Liberalitas dei magna probatur tripliciter. lectione. xciiii. A
Ligno crucis m̄plex iusticia facta fuit. l. cxii. post a
Lignū crucis pons lectus scala libra. lec. cxii. post B
Ligua ē data hoi ad duo offi. l. x. A
Lingue uicia. vii. quib⁹ nocem⁹ pxio lec. xxviii. In principio.
Lingue examinatio anteq̄ loquatur. l. vii. prope finem
Locusta qd fit. l. dxxviii. p⁹. B. Ibidē
Brucus et Acelabus
Ludibrium qud fit. l. cliiii. A
Ludus quomodo sit bonus et necessarius. l. lx. post B
Lusoꝝ excessi uocāc̄ belmolothi Ibidem. Et infra quatuor mala facit
Ludis triplex genus. l. dxxiiii. i. fine
Ludi vt fiant virtuose tria requirunt Ibidem. B
Lutum et amatores pecunie equiparantur l. xcii. post A
Luxuria carnalis multum est nociua l. xxii. post. B
Luxuria designatur per bestia spirātem vaporē. l. cxlii. circa medium
Luxuria ē ifirmitas spiritualis et cōparatur lepre. l. clxxix. in fine
Luxuriosi excusāt se tripliciter ad ce nam vocati. l. cxlv. post. B
Luxuria debent fugere ministri dei

lectione. cccix. post. b.
Luxuriam fugiunt demones lec. eadem per exemplum
Magica ars multipliciter deridet lectione. ccc. A.
Magistrandi probant̄ in trib⁹ et nos pbamur sp̄aliter lectione. xxxiiii. b.
Magnetis mirabilis v̄tus quid significet lect. xxv. post. a. et lec. cvii. B
Magni dñi diuersimode possidēt p̄ciosa et vilia lectione. clxix. a
Mali quare p̄sperant̄ lec. ix. p⁹. A. Et le. liii. per totum fere
Mali senes cōparatione bonorū iuuenum cōdēpnant̄ lect. xlix. per totum
Malos semper oportz bonus esse per mixtos lect. l. post. A
Malefactorum ex trib⁹ cōfidūt impune transire lect. xxxv. añ. B
Malicia qd fit ⁊ quō fugiēda le. vi. A
Malicia habet currum suū cum quatuor rotis lectione. clxxx. prope finē.
Malicia habet duos equos ⁊ duos aurigas in currū ibidem
Malicia m̄ta mala facit lec. clxxx. B
Malicia mulieris longa est sup oēs Ibidem infra et comparatur colubro propter tria
Malicia mulieris p̄parat̄ leonem ⁊ draconem propter quatuor infra ibidem
Mandragore proprietates et natura lectione. lxxxii. post. B
Manne miraculum quo ad qualitatem et vtilitatem lectione. dxxxv. A
Manna habebat multa mirabilia lectione. dxxxvi. A
Manna liq̄ scebat vtilit̄ ibidē añ. A ⁊ p⁹
Manna mirabilis plūtū et omne habens delectamētū lectioe. clxxxiii. A
Manna p̄ quā cōsiderem⁹. ibidē infra
Manna qualem saporem habuerit ad vnūq̄q̄ Ibidem infra

Manna signat sacramētū eucaristie et q̄revoce⁹ p̄tis ageloz ibidē ifra. a.
Mansuetudo dei mira ad pctā malorum lectioe. cxlvi. ante. a.
Manus dei in qua sumus qnq̄ habet digitos lectione. xc. viii. B.
Maria v̄go facta est digna habitatio dei quādo christus in ea carne assumpsit lectione. clx. in fine
Maria fuit terra sc̄ta in vtero matris sanctificata lec. clxi. B
Marie p̄ceptio qñ fuerit sc̄a. l. clxi. B
Marie sc̄da sanctificatio in conceptione christi fuit ibidem infra
Marie grata postulatio apud christū lectione. dxxv. B
Marie cōmendatio multiplex ppter fructum optimum lect. xli. post. a
Maria cōparat̄ ficū mirabili in idia Ibidem infra
Marie fruct⁹. fruct⁹ lucis crucis ducis nucis Ibidem infra ante. B
Marie imago in scuto regis britonū picta profuit lectione. xxxvi. post. B
Maria p̄ achatē lapidē declarat̄ ex suis proprietatib⁹ Ibidem
Maria medicina queratur si christus medicus irascatur Ibidem in fine
Maris mortui d̄itōes l. cxxviii. p⁹. A
Matrimonii quid sit lec. xlii. post. A
Matrimonii habet tria bona correspondentia castitati lect. xliiii. post. A
Meditatio mortis est vtilis l. xlvi. a
Matrimonio iungi volens vir quatuor sciat lectione. xlv. post. a
Medicine nostre sunt flagella vel discipline lectione. cvii. B
Melancolica sunt boni somniores. lectione. ciii. prope finem
Memoria triplex i sc̄pturis in quibus erit iustus lectione. ccciii. a
Memoria primam beneficiorū tria

impediunt Ibidem infra
Mendacium dedecet hominem pro-
pter tria specialiter lectione. xi. a
Médax mltō peior venefico Ibidem
Médaciū est filia diaboli Ibidem. B
Mendax quilibet christianus effici-
bigamus Ibidem post. b
Mendaces possunt se iactare igenio-
sos sed non sapientes Ibidem in fine
Mens humana ad deū ordinatur per
tria lectione. iiii. A
Mercurius quid sit. et quid aceruus
mercurii lectione lxxix. in fine
Minerua immortalis dicta que vocat
etiam tritona et pallas le. cxiii. p. A
Miraculum fuit q̄ ignis non extin-
guebatur in aqua lectione clxxx. a
Miraculi hui⁹ cōgruētia le. clxxx. a
Miracula cur non fiant modernis tē-
poribus lectione cxxxiii. B
Miracula in fine mūdi rarissime fi-
ent per bonos Ibidem infra
Misericordia domini dicit̄ magna.
lectione cxviii. in fine
Misericordia domini vnde habet or-
tum lectione d. post. a
Misericordia christi est magna hoc
furgit ex tribus lectio cxviii. B
Misericordia dei est fortis intensiue
extensiue ⁊ duratiue lectio. cxvii. B
Misericordia magna theodosii secū-
dum Ambrosium Ibidem
Misericordia hominis ad hominem
debilis Ibidem in fine
Misericordia dei ē generalis ad om-
nē creaturā vtr. Et mirabilis circa ho-
mines specialiter. Et deus diligit q̄-
quid p̄duxit eternaliter lect. cxliiii. A
Misera humana qua sol⁹ homo mu-
dus nascit̄ ⁊ ieremis p̄ se neq̄ cōdēs ne-
q̄ bibens le. xc. B. et ratio Crif.
Misericordia sex impioꝝ christum perse-

quentium lectione. xxxviii. A
Moyses et helias apparuerūt cū do-
mino in monte lectio. vi. B.
Vtrum vere apparuerint itransfigu-
ratione Ibidem post. a
Monachi presumptiosi conditiones
pessime fm Bern. lectione cxii. p. a
Moribus sūt p̄trarie tres species fm
Aristotelem lectione vi. A
Mors quō itrauit mūdū l. xxx. añ B
Mors est porta āgusta l. lxxiii. post. a.
Mors p̄mogenitorū i egipto per tria
contingebat l. ccii. A
Mors christi ignominiosa fuit ex quat-
tuor l. xxviii. post B
Mors triplex in scripturis reperitur
lectione xii. B
Mors quare vocat̄ facta religio ibidē
Mors corporalis ad quid meditanda
Ibidem. b
Mors infernalis q̄ pessima ibi in fi-
ne et vita eidem contraria
Mors semper est meditanda. sed nō
dedināda. nec formidāda l. xlvi. B.
Mors quid sit et quomodo describa-
tur lectione. xxxi. post. A
Mortis tormētū p̄sistit in trib⁹ Ibidē
Mortē nimis dolere fatuitas est Ibidē
Mors p̄occupat dupliciē p̄ A l. xlvi. B
Mors vtrum sit pena inflicta p̄ pecca-
tis primorū parentū Ibidem. a
Mors primogenitorum fecit hebre-
os vere credulos l. cc. A
mors p̄mogenitorū quomodo mora-
lisetur pro nobis Ibidem infra
mortis aduētus nō timēdus propter
duo lectione xviii. post. A.
mortis mēoria bona le. xii. ppe finē
mortis timorē reprobat seneca lectōe
cxiii. in fine
mortē triplicē hō sibi iflugit l. clxxx. a

mortis tempore duo mala solēt ho-
minem occupare lec. xliii. A
mortis tormētū in trib⁹ ē l. xxxi. p. A
mortui flendi quō sint et qui lectione
xxx. prope finem.
mortuos lamētantur nunc homines
multipliciter lectione xliii. B
mortuos p̄tinaciū lugētū fatuitas oñ
dit̄ ex decē cōsideratiōib⁹ ibidē infra
mortuos laudabiliter lugere contin-
git tripliciter ibidem in fine
Mortuus aristoteles q̄ sapiēt̄ cū
discipulis loquebat̄ lectione clv. B
mortuū quartū non suscitauit christ⁹
lectione. xii. inter. a. ⁊. B
mūdānorū iudiciū peruertit̄ circa bo-
na triplicia lectione li. a
mundani tales audiant Senecam ar-
guentem post. a
mundus dicitur nobis mare propter
tria lectione cxxxiii. post. A
mundi pars maior hominū in quat-
tuor decipitur lectōe clvi. B nota bñ
mundi prudentes quomodo facinen-
tur lectione li. post. A
numerus acceptiones sunt tres lecti-
one clxiii. in fine
mulier tripliciter ledit sensibiliter le.
cxviii. B. Et ideo diligēt̄ fugiēda.
Mulier sc̄ta designat̄ in aqua p̄pter si-
bi inatas sex p̄petates l. clxxxii. i me^o
mulier menstruata aspectu suo specu-
lum inficit lectione clxxx. b
mulieris astute fraus q̄ decepit in te-
stamento mariti lec. cxi. ante. B
mulieres etiā religiose vitande lectio-
ne cxxviii. post. B
mulierū prauarū cōfortiū cur sit dete-
standū p̄pter q̄tuor le. xxxviii. a
mulierū species est vna inter tempta-
tionū occasiones l. xxxii. in fine
murmuratio quid sit ⁊ quāte grauita-

tis lectione. ix. in principio
murmuratio contra deum cōtra pre-
latū et contra pximū Ibidem
murmurant mundani cōtra deū pro-
pter quatuor Ibidem
murmurationis exempla et fabule.
Ibidem
maria omnes virtutes operuit cristal-
lo humilitatis lectione cxix. b
Nabuchodonosor quō peccauit in
his q̄ de⁹ p̄cepit lectōe xxxvii. in fine
Narcissi pulchritudo mirabilis dispe-
riit lectione clvi. ante. b
Natiuitas christi ex vtero t̄pus nouē
mensū ⁊ vi. diēū lectōe. lxxxix. p. A
Nauis benedicta lectōe clxii. A
Nauis significat penitentiā l. lxxiii. a
Nauis periclitanti quadrupliciter suc-
curritur lect. lxxiii. B
Nauigantiū tria sūt pericula magna
Ibidem post. B
Necessitas duplex lectione cxlvi. b
Negligētia quō sit causa p̄mordialis
pene in angelo et hoīe lec. xxxvii. A
Negligentia quadruplex in homib⁹
mundanis Ibidem. B
Negligentia an sit peccat⁹ mortale.
Ibidem. b
Nobiles moderni comparant̄ alba-
ne animali magno lect. lxxvi. in fine
Nobilitat̄ magne inter corporalia sunt
tria sol. stelle. et lux. lectione ciii. A.
Noctis sunt septem hore v̄l tempora
lectione cci. A
Noe viuente ex tribus filiis suis nati
sunt xxiii. milia hoīm lec. cxxvii. A
Noe liberatio lectōe cxxvi. A
Noia noua fiūt triplici rōe le. cxxxv
post. a. Sic et deus fact̄ ibidem
Nomē maria quō significet sine tem-
pore lectione ciiii. circa medium
Nomē maria quō rectū sit v̄l nō aver-

bo in cruce pendēte. Ibidem
Nō: ad alia v̄ba nō addit̄ per p̄pōem
nisi ad tria. l. xlvi. in fine
Nouici monachi de q̄nq̄ interrogan-
tur. l. xxxiii. ante. B
Nouici xpi in q̄nq̄ pb̄at̄. l. xxxiii. B
Nubium generatio quō fiat natura-
liter. l. xvii. A.
Nugax ⁊ nugas quid sit. lectiōe. xxvi
In principio.
Nugacitas quid significet. l. li. p̄. A
Nuda oīa in iudicio erūt. l. lvii. a. B
Nubē volens realiter quō p̄cedat i q̄-
tuor cum amica. Sic salomon sapien-
tiam contracturus. l. cv. A.
O multipliciter accipī. l. cxlvi. p̄. A.
O multipliciter dicitur sc̄dm̄ pr̄sca-
num. lec. xliiii. ante B
Obedientia iuuenum ad senes. lectio
ne. cxii. circa mediū
Obedientia filiorum an debeat esse
omnimoda. l. xliii. C.
Obedientia iuuat̄. l. xcvi. post B
Obluio quadruplex in hominibus. l.
dxxxiii. a
Obluio beneficiorum causatur per
tria. l. cxiii. post. a
Ocium est cauendum iuuenibus. lec.
cxii. In medio
Ociositas perdit animam. l. lii. post b.
Et l. cxxix. post. a
Occidere per vim an liceat christiano
paganū. l. lxvi. post A.
Occidere vxorē deprehensam in adul-
terio an liceat viro. l. xlii. post. a
Opinio reprobanda perfidorū de im-
mortalitate anime. l. xv. A
Opiniones quatuor false de essētia a-
nime. l. xvi. Ante A
Opprimere iustum per potētiam an
licitum sit. l. xxiii. a
Oppressores paup̄varū. l. xxiii. a. a

Oratio quid sit. l. cciii
Oratio sine deuotione est sicut corpus
sine anima. Ibidem
Oratio habet quatuor proprietates
Ibidem infra
Oratio dominica scilicet pater noster
est optima. l. cxxxix. post. a
Orando quid intendas. l. cciii. B
Oratio quomodo sit sc̄cutuz̄ nostre de-
fensionis Ibi post. B
Orationis sc̄utum studeamus exor-
nare nomine sancte marie. Ibidem
Oratio nostra cōponatur ex nomine
marie et verbo incarnato. Ibidem infra
Oratio quomodo cadat sub precepto
Ibidem. l. cciii. prope finē
Oratio inter satisfactiones an sit poti-
orvel queis alia Ibidē
Oratio pure orantis multum potens
est. l. cciii. post A
Ore occidere animā monstruosum ē
et innaturale. l. xi. A
Ordo in peccata cadendi quis sit. lect.
xxxvii. post. A
Ordo quid sit. l. cxcix. in fine
Organa corporis ad regendum tria
difficilia. l. vii. a
Oris officia naturalia plura sunt. lec-
tione xi. A
Origenes se castrauit. lectione xl. p̄
A secundum
Originale peccatum inducit duplices
penā. l. liii. B
Ortometra quid sit. vel Curlegiuz̄.
lec. dxxvi. a
Ortigiavel Coturnix. Ibidem
Papa precellit Imperatorem pro-
batur l. cc. in medio
Papa siluester secūd̄ nigromātic̄ fur-
it et quis eius finis. l. cxc. A.
Pacem et cōcordiam conseruet prin-
ceps l. xxiii. ante a. et post A

Patientia est signū magne sapientie
lectione. lv. post B
Pacis nomine appellat̄ plerūq̄ tria
magna mala. l. cxvii. b
Pax triplex carnaliū mūdialiū curia-
liū. Ibidem vsq̄ ad finē
Palatū est paradysus respectu carcer̄
lec. cxlii. in fine.
Palescere vel rubescere in facie vnde
pueniat. l. cxlii. ante. B
Palme arboris natura. l. xli. post. B
Partus vtrum sequi debeat ventrem.
lectione. cvi. post B.
Parentes primi fecerunt tria. l. xliii.
post A
Parcitur quatuor generibus hominū
etiam malis. lectione. xxiii. A
Passio christi et nostra redemptio p̄-
ciosa r̄c̄l. cxxxvii. b
Passio christi qualis fuerit. l. xxviii. B
Pat̄ duplici accipitur in scriptura no-
tionalis. l. cxv. b
Patre deo m̄lta inueniūt̄ pro quibus
gloriamur. lec. xxvi. post. A
Patris auctoritas in filios dupliciter
mensuratur. l. xliii. c
Patrem triplicem habem̄. factitatis
potestatis pietatis. l. cxxxix. A
Pater noster est optima oratio vtilis
Ibidem post. a
Patrem corporalem debem̄ triplici
honore. Ibi post. a
Patrem spiritualem debemus hono-
rare per obedientiam beniuolentiaz
et honorem prope finem
Pauiloquiū inter omnia reddit ho-
minē commendabilez̄. l. xcvi. a
Paupertas triplex in hominibus. lec-
tione. xxiii. B
Pauperes honesti habent triplicē se-
curitatem. Ibidem

Pauperes nō pauperes nihil habētes
et omnia possidētes. Ibidem a. finē.
Paupertas voluntaria tria cōfert. Ibi
dem circa finē.
Paupertas vanitatis aliquoruz̄ philoso-
phorum in fine
Paupertas iuuat ad vitam eternam le-
ctione. ix. prope finem.
Pauperes facit murmurare defectus
fidei lectione. ix. in fine
Pauperes nō reputantur. tria genera
hominū nihil h̄ntū. l. xxiii. circa finē
Pauperes voluntarii securi sunt i tri-
bus. l. xxiii. post. B.
Peccatū tria dāna facit cōtra hominē
lectione. liii. A.
Peccator vellet tria latē. l. vii. p̄. A
Peccatum quare nō amandum sit. pp-
ter duo motiua. l. xii. A
Peccatū vocatur mors triplici conuei-
entia. Ibidem. a
Pctā p̄m̄di tres cāe. l. dxiii. B
Peccata quelibet comparantur ania-
libus quorum natura concordet cum
illis. l. cxlii. per totum.
Peccatuz̄ facit animā rigidā frigidā
fetidā putridam Ibidem
Peccata quatuor reperiuntur dama-
re ad dom̄num. l. lxix. A
Peccata magis exercentur i nocte q̄ i
die. lec. cxv. a
Peccata per p̄m̄tētia condonata an i
iudicio sint reuelanda generaliter lec-
tione. viii. post A
Peccata septem criminalia p̄pan̄t̄ se-
ptem infirmitatibus. l. dxxix. In me.
Peccata septē capitalia c̄vana gloria
figurantur per octo gn̄a chananeorū.
lectione. cciii. per totum post. a
Peccatum comparatur sono propter
quatuor. lectione. cxii. A

Peccatū dissuadēs hoim formatur nō
ex bonitate dei. l. xiii. post A
Peccatores sūt deo ingrati multiplici
ter lec. dxxxvi. Inter A et B
Peccatores per tria reddūt inexcusa
biles et digni pena. l. clxxvii. a
Peccatores quadrupliciter se solēt ex
cusare. Ibi infra
Peccatorum quatuor genera magni
ficant seipfos. l. cxxii. a
Peccatorum triplex excusatio exdu
dit l. xiii. post A
Peccatorum carnaliū et spiritualium
differentia greg. l. v. a
Peccatorū triplici generi correspōdet
triplex umbra. l. lxiiii. post A
Peccatores elongati a deo errant tri
pliciter circa gloriā futurā. l. dvii. i. fi
Peccatorū distātia et auium differētia
l. lxxv. post A
Peccare presumūtur picipes ex ma
licia non ex ignorātia. l. lxxiii. post a.
Per que quis peccat per hec et torque
tur est regula l. cxli. post A
Pecunia q̄ta mala faciat. l. cxliii. B
Pecuniatio triplex per Arif. Ibi. infra.
Pecunie gloriatio p alanū. l. dii. i. fi
Pecunie amor causat tria in homini
bus mala. l. xcii. post A.
Pecunia heu p̄iudicat sapientie i m̄
tis. Ibidem infra
Penam̄ pro alio datur triplici ratio
ne. l. liii. post B. et lectione. liiii. A
Pena maxima est mala cōscientia. le
ctione. cxci. post. A
Penitentia significatur per aquā : ga
lauat flectit coquit. l. cxxxviii. post. B.
Penitentia habet quinque porticus ibi
dem infra et qui sint.
Penitētiavtilis duo requirit. l. xlix. B
Penitētie quatuor incitāmēta z qua-

tuor ipedimēta l. cliiii. a vsq̄ in fine
Pnie q̄tuor documēta. l. lii. a
Penitētie stat⁹ p̄parat⁹ nauī triplici ra
tione. l. lxiiii. a
Penitētes diuersificat⁹. l. cxxi. B
Penitētiā agente dicitur in euange
lio et nō cogitāte. zc. l. clxix. a n̄ b
penie quatuor emolumēta. Ibidē
penitētia hominis r̄formatia tres ha
beat p̄ditōes. l. clxix. b
penitentes et impenitētes nō equalit̄
corripit⁹. l. vi. ante a.
penitētiis suis antiqui quatuor facie
bāt sic z nos debem⁹ facere. l. dxxxix. b
penitētis dolor an possit eē nimius le
ctione. lix. a
penitētis triplex dolor debet esse.
Ibidem. B
peregrinus tria facit: tria uitat: tria re
portat. l. cxlvii. post a.
peregrini duplices sūt Ita z nos mora
liter l. li. A
perfidet fallaces sunt communit̄ tri
stes. l. dxxxviii. B
petere quomodo debeam⁹ docet salo
mon. lectione. xix. A
petrus an in orto peccauerit p̄tuen
do seruū p̄ntificis l. lxvi. circa finem.
perurium ortū quomodo sit ex ido
latria lectione cxlviii. a.
periu⁹ est multipliciter detestād⁹ Ibi
dem infra.
periuri audiant sensum suorum iur
ramentorum. Ibidem infra.
philosophi non potuerūt deū cogno
scere bonorū remūeratorē zc. l. clv. a
philosophivtrū de nō agnoscedi deuz
possint aliqua rōe excusari. l. cvii. A.
Etvtrū noticia habeat aliqua demon
stratōnev̄ naturali istigatōe. l. cvii. A
pietas dei puniētis probatur in trib⁹.

lectione. cxlviii. A
pilatus licet multa fecit vt christū libe
raret zc. tñ nō excusat⁹. l. clviii. b
plage epiptiorū in multis assimilant⁹
penis inferni l. dxxxix. A
plaga septima egipti declaratur. lec.
clxxxi. post A
pragmatic⁹ qs dicit⁹ l. dxxxiiii. i fine
preceptum datur multitudini duplici
ter lectione xxxix. in fine.
precordia qd̄ sunt. l. cxvii. ante. b.
prelatus quō segerat int̄ subditos. lec
tione. cxvii. post B.
prelatū bonū quatuor commendant
lectione. cxxxiii. b
prelat⁹ vt bñ p̄sit sit luosus oposus ḡ
tiosus animosus l. lxxviii. B
prelati moderni in tribus reprehēdū
tur. Ibidē in fine
prelatus etiā mal⁹ interim q̄ tolerat⁹
ab ecclesia debet reuereri propt̄ tria.
lectione. lxxvi. in fine
prelati z sacerdotes docēt tria l. iii. a n̄ a
prelati instruntur in quatuor bonis.
lectione. cxx. in medio
prelati tres species. l. cxx. prope fines
prelati mali deficiunt in omnib⁹ quī
q̄ sensibus spiritaliter. l. cōe dxxiiii. a.
prelati debēt habere duas mā⁹ suauis
simas. ibidē infra
prelati multi nūc sola lingua lingunt
vlcera peccatorū ibidē infra
prelati triplici mō male instrunt⁹ Ibi
dem infra. B
prelatorū confusio si nō inueniēt scri
pti in libro vite. l. lvi. in fine
prelatis a quo cōsiliū petat quomo
do sit dispositus. l. cxvii. post A
prelati boni describuntur iuxta qua
tuor conditiones l. cxvii. A
prelati boni cōditōes. xl. aut plures le

tionē. cxiiii. ante B
prelatis cur dicitur diligite iusticiam
et nō prudētia zc. l. iii. post. b
premiū duplex sc̄torū. l. xl. b
premiū accidentale dicitur duplici
Ibidem infra.
premiū excellentisvictorie triplici
dicitur aureola Ibidem infra.
presbyter qualis sit habet per versus.
l. xlvi. c. et infra
presbyteri interpretatio laudabilis et
lamētabilis Ibidem. c
princeps talem se debet populo osten
dere qualernvult deum habere. lectio
ne. lxxxvii. prope finem
principes presumēdi sunt peccare ex
malicia nō ex ignorātia. l. lxxiii. p⁹. a
principat⁹ politica tres species z totidē
corruptiones. l. xci. p⁹ A
poderis vestis pontificis quid signifi
cet et vnde deriuetur l. ccv. A
potētia dei q̄ sit oipotēs l. cxli. A
pontificali statui cōtraria armata po
tentia l. cciii. A
popul⁹ qd̄ fit aug⁹. l. lxxxvii. a
potētes tria faciunt sapientibus. lecti.
cxii. post A
popul⁹ diffinitur dupl̄ l. cxcix. B
ponderem⁹ q̄tū debeam⁹ ex bñficiis z
pōd⁹ magnitudinis. l. cxlii. in fine
portenta: signa: mōstra l. cxxxii. a
prodigia quō differūt l. cxxxii. a
potentie generadi nature ratōnali da
ta est sub duab⁹ legibus l. xlii. A
potentes comparantur volatui auis p
pter tria. l. lxxv. A
proci qui dicantur l. cvi. A
professio mōachal ne faciat pplexita
tem nō fit nimis stricta l. xliii. in fine
proles indisciplinata rependit paren
tib⁹ cōfusione l. xlvi. a

Prophetia compatitur maliciā morū
nō autem viciorum l.ciii. B
Problema arif. vtrū homo magis cō
tinuare possit ābulando per viā planā
q̄ aliquantulum montuosam hoc spi
ritualiter lectione lxii. post a
Problema secundū quare via igno
ta videtur nobis longior q̄ nota Ibidē
vsq̄ in finem
Processus iustorum cōtra impios in
iudicio finali lectōe lviii. post A
Prouisio dei in roba sicut dñorū p fa
milia secundū tempus lect. xxxiiii. a
Prouidentia q̄druplex necessaria ad
pfectū regimē hūane vite l. lxxxiii. b.
Prudentia ponit̄ pro sapientia et nō
dicitur astucia l. lxxxiiii. post B
Prudentia serpētis quā imitemur est
triplex lectione lxxxiii. b
Prudentie tres ptes l. lxxxiii. post. B
Prudentia quadruplex est necessaria
Ibidem. b
Pfitacus salutabat karolum magnū
lectione. x. post A
Puerorū cōditiones septem reperiū
tur in sanctis lectione cxix. B
Pueri cōmūter omnes nascunt̄ flē
dor̄. lectione xc. post A
Pulchritudo est bonum defectiuū z
deceptiuum lectione xciii. a
Punicio chanāeos aliquos traxit ad
duo lectione cliii. A
Puniendi potestas deo attribuit̄ om
nino lectione clxxx. A
Punitorum maliciā et indurata lecti
one cxlviii. a
Purgatoriū est hospitale dei l. cxliii.
in fine
Purgatorii pena quomodo differt a
pena inferni lectione lxxiii. in fine
Punētis dei pietas probatur in trib⁹
lectione cxlviii. A

Puerorū cōditiones debent habere vo
lentes deo placere lectione cxix. a. b.
Quasi in scripturis diuersimode
ponitur lectione clxiii. a
Quare post comestione sūpticorū pō
ticorum vinū vel aq̄ potata videt̄ dul
cis lectiōe clxxii. circa finem.
Quare moriamur queritur qa mor
tibus viuimus lectione cxix. C
Quare via plana cōtinuata plus fati
get q̄ aliquantū mōtuosa l. lxii. post. a.
Rabi nomiari an liceat religiosis.
lectione xcvi. post b
Radix est cogitatio hoīs lectōe. v. p. c
Rationē habem⁹ ponere corā deo in
extremo iudicio le. clxix. circa finem
Ratis vel nauis puppis et prora quid
significent lectōe clxi. a
Regem habere per electionē vel suc
cessionē qd̄ illorū melius l. cxx. post a
Regis potentia quanta debeat esse.
Ibidem infra.
Regis electio mirabiliter fit apd̄ tra
chiam lectione cc. circa finem
Regius stat⁹ q̄liter fit seruad⁹ lec. cc. a
Regere vel regi a natura qualiter fiat
sm̄ aristotelē l. cxliii. post A
Regimē exigit statutorū ordinatiōez
Et subditorū obtpationē zc̄ Ibidem
Rex quō coronad⁹ fit et q̄ habet iura
re et quō inungatur l. lxxv. post A
Regum et iudicium tria notabiliaz q̄i
propria l. lxxvi. A
Rex illitteratus est asinus coronatus.
lectione lv. b.
Regnū triplex. decoris. timoris. hor
roris l. lxx. A
Regnum quid sit. Et mocracia zc̄. le
ctione xci. post A
Regna duo sunt in hac vita permixta
lectione. xi. b
Regratari debem⁹ deo de omnib⁹ q̄

habem⁹ l. xcvi. a. z l. cxvi. z clxxxvi
Religio oīs cur fit iustuta l. xcvi. B
Religiosis licet vacare studio probat̄
per sex cōclōnes. Ibidē infra
Religiosi professionē repenitētes lec.
ccvi. post A
Religiosis quomodo cōpetat predica
re verbum dei. l. xcvi. circa finem
Religiosivtrū liceat studere artes li
berales l. xcvi. a
Religiosus resuscitat⁹ vtrum teneat
sue religioni l. xlvi. post A
Renum infirmitas difficilis curatio
nis. z spūaliē l. vii. post a
Re⁹ patiē tria valde graua que z pec
catorib⁹ erūt l. xxxv B
Resurrectio vtrū sit oīm generaliter
futura. l. lxix. A
Respondere oportet nos quatuor ar
guentib⁹ et dispu. cōtra nos. l. lxxx. a.
Respublica ex tribus consistit. lectōe
lxxxvii. post a
Romanorum senatores ad quid elec
ti fuerint l. cxxi. B
Rosa describit̄ i quatuor l. xxii. A
Rubor vult⁹ vnde proueniat l. cxliii.
post B
Sacerdotes dēt esse āgeli. i. ange
los imitari in xi. officiis lectione. clx
xxiii. post a
Sacerdotes itē debēt habere quatuor
cōditōes angelorū Ibidē. b
Sacerdotes mali sunt qui istas condi
tōnes nō habent Ibidem b
Sacerdotes moderni angeli fathane
sunt per multa. supbiā luxu. ibi. ifra.
Sacerdotales vestes q̄ sint z quid signi
ficēt lec. ccv. A
Sacerdotaliū vestīū numer⁹ et nomi
na et que fuerūt cōmunes. Ibi post A
Sacerdotū vestes moraliter exponun
tur ibidē. a

Sancti habebūt triplicem prerogati
uam l. xxxv. A
Sancti dominabūt in honore corona
bunt̄ cum decore. conseruabunt̄ sub
bono tutore et defensabunt̄ a dei tio
re lec. lxx. ante A
Sctōz fruct⁹ z opa sūt omnibus viuē
tibus spiritalia alimēta l. xlvi. p. A
Sācti an iudicabūt actiē l. xxxv. b
Sanguis hūan⁹ habet tria naturaliter
in se l. cxxxvii. b
Salamādrevenenū appropriatur dia
bolo ificiētī sacerdotiū. l. clxxxiii. p. a
Salomō petit sapiam vt p eam regat̄
et regat l. cxxi. A
Salomō oñdit quō p sapia orabat et a
deptā quomodo ap̄ciat̄ l. xci A
Salomō gloriaē se habere immortali
tatē p dote finali l. cxiii. A.
Salomō p creaturis extollit deū i tri
bus l. cxviii. A
Salomō ppter prerogatiā p̄pōit ma
ritare sapiam l. cxi. A
Salomō gloriatur de dote quadā sue
charissime l. cxii. A
Salomō habuit a spōsa sua p̄la emoli
menta l. cxi. ante B
Salomō attribuit sue spōse septez pre
rogatiuas l. cvi. post A
Salomō loquitur de tercia prerogati
ua sue sponse l. cvii. A
Salomon ponit vltimas duas prero
gatiuas l. cone. cviii. A
Salomō dicit se miserū ex trib⁹ i sua
natiuitate l. xc. A
Sanitas maxie affectat̄ l. xciii. a. A
Sapia que de⁹ est nō querit̄ nisi prius
inueniatur l. lxxx. b.
Sapiētia quo mō loco et tempore que
ratur vt inueniatur l. lxxx. b
Sapie thesaur⁹ quis sit z quō differt a
thesauro mūdi et qualiter conuincan
AA. iii.

dus l. xcvii. añ A
Sapiētia duplex immitur l. lxxxvi A
de quib⁹ loqui pretendit zc
Sapiētia comēdat^r i quib⁹ l. cxxii. A
Sapiētia tribuit quinq⁹ spiritales vir-
tutes sapiēti l. cxvi. A
Sapiētia quatuor habet annexa lec.
lv. post A
Sapia amabil^r ppt. vii. l. cxi. ante A
Sapiētia inuenit^r facili^r ex tribus l.
lxxxiii. post A
Sapiētia post speculum dicitur etiā
imago bonitatis dei l. ci. b
Sapiētia dei christus ē candor lucis
per corporis puritatē Ibidem
Sapiētia non pcedit duo genera ho-
minum et ideo insipienter agūt l. xcv
ante. a
Sapia pfert abūdantiā scē iocūditatis.
l. xcv. ante. A
Sapia aufert ignorantiā innate cecitatē
Ibi. B. Et l. cxxiii. ante A
Sapie figura sicut appuit boecio de-
scribit^r Ibi post B
Sapiētia scdm athenienses tripliciter
figurā Ibi b
Sapiētia pferat salomō saluti z pul-
chritudini notabile l. xciii. A
Sapiēti probato ne ducat uxorem cō-
sulit hugo l. xlv. post c.
Sapiētia cōparatur vaporī zc lec. ci.
post a
Sapiētia triplicivitate vna causat i
hominib⁹ tria l. ciii. A.
Sapiētia est conuincanda prop^r plu-
ra l. xcvii. ante. A. et post.
Sapiētia maxie comēdat^r i regimie
vite humane l. lxxxvii. A
Sapiētia preoccupat concupiscētēs se
zc l. lxxxii. in principio
Sapia preponderat auro et argento
ex duobus exemplis l. xcii. post. A

Sapiētia ē preponēda regnis hono-
ribus et diuitiis l. xci. per totum
Sapiētia duplicem pfectionē cōfert
hoi ad cultū dei ptnētē. l. lxxxiii. A.
Sapiētiā quatuor pdecent mod⁹ acq-
rēdi pgnosce. zc. l. lv. post. A.
Sapiētia quō depingebatur et p om-
niū deorū principe colebatur Ibidem
Sapiētia non acquiri^r sine amore la-
bore humilitate. zc. Ibidem
Sapiētia cognosci^r per patientiam.
Ibidem infra
Sapiens non suscipit iniuriā nec p-
tu meliā Ibidē infra.
Sapiēti actus sunt tres. Informare
pbare et ordinare. Infra.
Sapiētie fruct⁹ qs sit Ibidē. in fine
Sapia comēdat^r et rebus nobilibus
comparatur l. lxxxiii. A
Sapiētia cordis in quo pstat bern.
Ibidem. a
Sapiētia oris in tribus pstat. Ibidē
Sapiens in opere patiet^r cōtinē^r obe-
dienter cōuersatur Ibidem
Sapiētia triplex: mūdialis: bestialis
spiritualis Ibidem B
Sapia spūalis est pudica z pacifica cō-
tra alias duas Infra
Sapia dei facili^r habet^r patet ex tri-
b⁹ l. lxxxii. i pncipio. z l. lxxxiii. añ. B.
Sapia lz appropriat^r filio tamē etiam
dicitur de spū scō. l. c. A
Quia non dicitur relatiue de filio
Sapiam qualē et quomodo salomon
petiit. l. cxix. A
Sapiētiā vel sciētiā necessario
tria pcedunt vigilia ieiunium casti-
lectione. lxxxii. post B
Sapiētie largitor z oim gratiarum cō-
seruator pbatur de l. cōe. xcvi. A
Sapie abusers q sint l. xcvii. post B.
Sapie subuersores qui sint Ibidem.

Sapiētiē acq⁹siō habet facilitatē
et possessio eius felicitatē l. lxxxiii. A
Sapiētes debēt quatuor habere humi-
litatē subti. zc. l. lxxxv. A
Sapiētie attribuit^r sufficiētia celeri-
tatis. Et coexistētia pntialitatis. lectio
ne. ci. A
Sapiētie vere et fctie huius mundi
qta differentia. l. cxv. p⁹. a.
Sapiētib⁹ dantur tria a potētib⁹ rati-
one doctrine. l. cxii. post B
Sapiētie septimū emolimentū dig-
nitas regiminis. l. cxiiii. A
Sapie vltimum emolimentū iocūdi-
tas solaminis. l. cxv. A
Sapie qs finis sit. l. lxxxiii. in princi-
p. Scala quā vidit iacob in sōnis et late-
ra z grad⁹ qd significēt l. cxxx. b
Scandala quando: et quādo nō sūt fu-
gienda l. lxxxvi. post B
Sciētia facit hominem honore dig-
num l. cx A
Sciētiē omnia scibilia gloriatur salo-
mon suam amica l. cx. A.
Sciētia triū est nobis necessaria fla-
gicioz beneficioz zc. Ibidē infra. a.
Scolaris sciētie sapiētie teneat mod-
finē et ordinem. l. xcvi. A
Scolaris sapiētie preponat vtilitatē
subtilitati zc. Ibidem
Scolares hui⁹ temporis triplices tanq⁹
rane respectu pisciū l. cxix. a
Secretū ē duplex scz confessionis et
nō cōfessionis l. xxv. post A
Sedere in sedibus vel in cathedris est
periculōsū l. lxxxv. a
Seminū tria genera in agro iuuentu-
tis absq⁹ zizaniis rarissime cōualescūt
l. cvi. b
Senatores romanorū quando z ad qd
electi sūt l. cxxx. B
Senectus bona multipliciter vtilis et

ideoveneranda l. xlix. b
senes iniusti cōdemnāt^r respectu iu-
uenū iustorū l. liiii. A
senū descriptio l. xlix. prope finem
senum duo genera sūt culpāda l. xlix
prope finem
senū cōditiones que sint l. xlix. post. c.
senectus bona in quibus consistat. lec.
xlix. a.
sensus humani decipiuntur multipli-
citer l. lxxxiii. post A
sensus cōsumatus est cogitare de sapi-
entia Ibidem post A
sensus a n puniendi sint cū peccauerit
volūtas zc. l. cxli. b
sermo dyonidis ad alexandrū de iu-
sticia l. iiii. post b. nota
serpētis enei quē moyses fecit mira-
culū z qd pēdit l. clxxviii. in pn.
seruire deo est regnare et probatur.
lec. xxxv. post A
signa dei beniuelētie remiscētie p-
uidētie patientie l. clxxviii. b
signa pro negociis belli tria vocalia:
zc. l. clxxviii. b. et infra
signa illavnde procurabantur et qua-
re ibidem infra
signa pcedentia extremum iudiciū
l. lxxii. a
signa belli faciet etiam christ⁹ ante di-
em aduētus sui Ibidem
silitiū comēdat^r l. xii. p⁹ B. z añ
silitiū pmedatio et bona notabilia q⁹
tuor l. ci. bvsq⁹ in finē
simonia tangitur l. cxxxii. B
simulachra adinuēta sunt primo sine
tolerabili l. clvii. post. B.
simplicitas ēplex z q fit bōa l. liiii B
singularis quisq⁹ odiosus erit per v⁹
salustii l. cxxii. post B
sobrietas triplex necessaria virtuoso
lectione. cxxii. a

Sodomitarum pena quare fuit talis. lectione cxxix. A
Singularitas est quarta species arrogantie lectione lxxxviii. a
Sodomitarum vndecim incensura lectione cxxix. a
Sodome subuersio et loth liberatio quomodo fuit lectione cxxviii. A
Sol an illuminat stellas omnes super se et infra lectione ciiii.
Sol an illuminat sub terra lecto. ciiii.
Somniū quid sit lectione ccii. i medio
Somniorum origo multiplex et conclusiones Ibidem
Somniorum interpretatio est periculosa Ibidem b
Somnium significatiū quid vel quale sit lectione cii. b
Somnia significantia cōmunitē fiunt tribus generibus hominum circa finem Ibidem
Somniū mirabili focii interfecti. declarans facta lectione ciii. post b
Somnia interpretari per oppositū est vulgare puerbiū lectione cxcii. p. A. a
Somniū causa et dispositio hominum ad somnum. post A
Somnus habet tres filios quos mittit ad reges Ibidem B
Somno nimio tres morbi eueniunt et significatio eorū spiritali l. lxxxii. i fi.
Spado castus et eunuchus quomodo differant lectione xl. A
Spadoni duo sunt necessaria. vt sit felix lectione xl. post A
Speculum est sine macula et imago dei per diuinam personalitatem christus sapientia lectione cii. post a
Spes describitur quid sit l. xliii. post. A
Spes et confidentia tribus generibus hominū necessaria ē lectione xxxvi. B
Spes nostra precipue tribus temporibus

est recolligenda lectione cliii. A
Spes impiorum comparatur quatuor rebus transitoriis lectione lxiii. A
Spes presentis vite et patrie debet oriari bonis in malorum punitione lectione lxiii. A
Spiritus sancti. xx. cōditiones p quas nominat tanq̄ per adiectiua le. c. a
Spiritus sapientie ipeditur per duo ne hominem inhabitet lectione. v. A
Spūs scūs ē benignus tripliciter le. vii. A
Spiritus sancti missio necessaria fuit propter tria lectione cxxiii. post A
Spūs scūs missus fuit in triplici specie lectione cxxiii. ante B
Spūs scūs pntis aliq̄ sūt signa l. cxlvi. a.
Spiritus sanctus an detestetur omnē fictionem lectione. vi. a
Spiritus scūs gratia an necessario deus hōi pparati se q̄tū pōt le. cxlvi. b
Status penitentie cōparatur nauis triplici ratione lectione lxviii. a
Stellarum motus an sit aliqua sciētia lectione xcix. A
Studium scripturarum valet ad multa lectione lxcvi. post B
Stupidi et p̄tinaces sunt semper male tristes lectione clxxxviii. in fine
Subditi mouētur ad motū prelatorū sicut corpora celestia lectione. iii. p. A
Sulphur in scriptura significat peccata lectione. v. post b
Superbia vnde nascatur Et per qd cōpescatur Bern. l. lxxxviii. post A
Superbia laborat in tribus que Salomon abiicit lectione lxxxviii. A
Superbia in tribus precellit alia peccata in nascendo generosum et lectione lxiii. A
Superbia est animosa et nō p̄cit p̄sonenam xpm inuasit Ibidem post A
Nec loco. nec tēpori. nec statui. vt nō sit qui se abscondat.

Taciturnitas cōmēdat l. xii. p. B
vbi silentiū lectione. cci. b. vsq̄ in finē.
Tactus naturalis et mathematicus quō differunt lectione xxxi. post A
Talentū quere infra thesaurus
Templum ventris et altare sabbatū et sacrificia et c. p ordinē lectione cxli. p. b
vsq̄ in finem
Templum secundum atrium habuit tria genera sedilium lectione lxxxv. A
Tentare quid sit deum l. iiii. p. A
et infra
Tentant aliqui clementiam dei et lectione. iiii. ante. a
Tentare deo cōuenit improprie. l. xxxii. post. a. et d̄r q̄drupliciter tentare
Tentari deus permittit ppter tria. lectione xxxii. B
Tentationum que sint cause scdm hugonē lectione xxxii. b. vsq̄ in finē.
Tenebre triplices lectione cxcv. an A
Tenebre quare vocentur peccata in scriptura Ibidem infra
Tenebre causāt quatuor mala l. cxcv a principio vsq̄ in finem
Tenebrarum plaga i egipto fuit mirabilis lectione clxxxvii. A
Tenebrarū plaga abstulit ab egiptiis oē remediū eis p̄trariū l. clxxxviii. A
Et lectione cxcii. A.
Tenebris durantibus egiptii nullum habuerunt solatium Ibidem
Theologia studere quis sit idoneus sermone finali A
Theologia p quadruplicē occasionē impetratur Ibidem infra
Theologi vt sint abiles se remoueat et applicent Ibidem B.
Theologie scolares habeāt iusticiā q̄druplicem Ibidem b
Theologi meditatio seriosa quatuor facit Ibidem C

Theologi meditatio sit p̄tinua ibid. c
Theologie refectoriū habeat iiii. mēsas In fine totius libri
Terra sancta est deo cara carior carissima lectione cxlvii. a
Thesaurus qui absconditur vel talētum lectione xcvi. B
Testimonium triplex tenet omnis homo habere lectione xviii. prope finē.
Testis considerari debet in tribus lectione cxxiii. B
Teuthonicus qdā nigromatice soluit mercedem lectione cxc. B
Timor dei causat multa bona in homine lectione cxciii. post A
Timor qualiter in nobis causet sapientiam lectione lxxxiii. ante B
Timoris principium medium et effectum lectione cxcii. A
Thomas videndo credidit non tangendo lectione. vi. prope finem
Traducere quid sit lectione. xxv. an. A
Transfiguratio christi an fuerit ficta vel vera lectione vi. post a
Tristitia mala lectione clxxxviii. B
Tristitia quadruplex gen. Ibidem.
Turris babilonie edificata l. cxxvii. p. A
Vanū quid sit lectione xxxviii. p. A.
Vana gloria est vitanda exemplum. lectione xvi. a
Vani sunt omnes homines in quibus non subest scientia dei et c. lec. clvi. A.
Vani gloriosi circumscribunt magistraliter per alatum lectione cxxii. B
Vendunt aliqui patris potestatem. aliqui filii veritatem Aliqui spiritus sancti mitatem lectione cxxii. B.
Verecundia quid sit secundum bernardum lectione cxxiii. B
Verecundia cui competat secundum aristotelem Ibidem
Veritas triplex. sermonis opationis

intentionis lectione lxxxvi. a
Veritas iterū triplex. doctrine iustu-
cie vite Ibidem. B
Veritas acquirēda quō sit defendēda
preponēda post B
Veritas an sit sponsa formosa ama-
bilis et fecunda lectione xi. post b
Vertex et vortex vtrum differant et
quomodo lectione dix. post a
Vespertiones quare debiles oculos
habent lectione xxvii. b
Vestimenta sunt duplicia que rear-
ma et vestes. c.
Vestimentorum consideratio bona
et vtilis lectione cxxiii. B
Vigilandū est in omnibus ad doctri-
nā sapiēz xpi i euāgelio l. lxxxii. p. B
Vigilant multi sed nō ppter deū sed
carnem lectōne lxxxiii. ante B
Vigilia an consequat naturam in pri-
ma creatōe an somn⁹ l. lxxxix. post. b
vindicta triplex reperitur in scriptu-
ra lectione dxxx. c
vindicta prima est faciēda. secūda ca-
uēda. tertia vitanda Ibidem.
vini vsus an sit hoi licitus l. xxi. p. A
vinum tribus generibus hominū p-
hibitum est lectione xxi. b
vinū qre phibeat regib⁹ et qtu noceat
ebrietas l. cxxii. post b et l. xxi. ppe fi.
virginitas accipitur quandoq; pro vir-
tute morali lectione xxxix. a
virginitas accipitur multipliciter Ibi-
dem infra.
virginitas plus est q continentia Ibi-
dem infra
virginitatem declarantes vel ostendē-
tes et quatuor conclusiones Ibi infra.
virginitas virtus quomodo possit re-
cuperari vel non ibidem circa finem.
virginitati debetur aureola lect. xl. B
virginitas corporis tantum non repu-

tabitur lectione. v. C
virtus quā sit describitur lecti. lxvii.
virtutis gaudium quadrupliciter gau-
dium mundi excedit lectōe lxvii. p. a
virtus facit duplicem paradysum. Ibi-
dem. B
virtuosa mens assimilaf paradiso ce-
lesti in quatuor post B. Ibidem
virtutum mgri pauciviciorem totus
mundus plenus Ibidem in fine.
virtutes theologice compndunt sub
cardinalibus lectione cix. ante B.
virtutes cardinales quadrupliciter va-
riantur fm Macrobiū Ibidem.
virtutes morales an sint connexe. Ibi
B. et. xxxix. in fine
virtutes theologice que sint et ad qd
vtilis lectione liii. a
virtutes cardinales an maneāt in pa-
tria lectione xiiii. a
virtutis tria signa in operatione hu-
mana lectione lxvii. a
virtutem vnam habens quomodo ha-
beat omnes lectione xxxix. in fine.
virtus dupliciter corrumpitur in ho-
mine lectione. l. post A
virtutes sequitur artes quarū alique
pceptorie alie futricēs l. cix. i medio
virtuosi fiunt homines tripliciter le-
ctione cxcix. post a
virtuosi nomen tria debet habere le-
ctione xviii. b
vita nostra a trib⁹ describit^r lec. xv. B.
vita mala vel viciosa duo mala facit
homini lectione xlix. in principio.
vitam nostrā virtuose regere pōt qua-
druplex consideratio lectōe. xxvii. b.
vita humana comparatur reb⁹ transi-
toris lectione xvii. b. et lectōe xix. a
vita humana an sit denuo reparāda.
lectione xvii. a
vita chrisiani homis est duplex acti-

ta et contemplatiua lectione lxii. a.
vitam meritoriam in presenti faciūt
quatuor lectione. iiii. post. B
vite huius breuitas cōsiderāda est no-
bis lectione dxxii. b
vite premiuz quid sit et quomodo ad
illud vememus lectione dxix. ante. a.
vite huius qualitas mutabilis confi-
deratur lectione dxxii. a
vocationes diuine quid sint et excusa-
tiones lectione cdlv. B
Et excusantiū punitiones per ordinē
vocationes specialiores. iiii. sunt lectō-
ne cdlv. circa finem b
voluptas carnalis est mala propter q̄t
tuor lectione xxii. post B
voluptuositas impiorum notatur in
tribus lectione xxi. A
voluptatis cincture sunt q̄tuor qbus p̄-
cingi debēt filii dei lectōe xxiiii. p. a
vortex et vertex quomodo differant.
lectione dix. post a
votum qd sit apud iuristas l. clx. p. A
votum quid secundum magistrū sen-
tentiarum Ibidem
vox tube ante iudicium extremum q̄
lis erit. l. lvii. ante. a
vox tube an sit resurrectionis effect⁹
causalis. lectione. lvii. B.
vulnera chrisi an post resurrectionē
fuerunt vera. lectione. vi. ppe finem
vxor quomō regenda sit lectōe xlv. b
vxor secreta corrigenda Ibidem p. b
vxoris dilectio tripliciter sumitur per
apostolum. Ibidem. infra.
vxores bone ex tribus commendant^r
Ibi. C.
vxorem ducē volens notet verba hu-
gonis. Ibidem. c.
vxorum malarum condiciones. Ibi-
dem vsq; in finem

vxor quomodo sit eligenda discrete
et l. xlv. post. a
vxor ad⁹ quatuor solet facē l. cxvii. A
vxoricidium nō est grau⁹ q̄ matrici-
dium l. xlii. ante a.
v. littera eplicat accipit l. cxv. circa fi
Xps fuit adeo paruus in vtero matr^{is}
q̄ nullus vnq; puer fuit tam paruus. l.
lxxxix. B
Xps fuit speculum planū concuum
conuexum et l. cii post. a
Xps nos quesit in terra in aere in
inferno l. lxxxiii. B
Xps est dominus misericordie prop^{ter}
tria l. cxviii. post. a
Xps cur vocauit indoctos et antixpus
vocabit doctos lectione xcvi. b
Xps figurabatur per serpentem ene-
um mltipliciter l. dxxviii. in pncipio
Xps fecit nobis triplex argumentum
demonstratiuum lectione cx. B
Xps exigit a nobis tria: cor manus et
aures lectione lxxvi. in medio
Xps probat suos sicut pbant^r nouicii i
monasteriis in qnq; lectōe xxxiii. B.
Xps medicus p̄gustauit nobis ama-
ram medicinam lectōe xxxi. post. c.
Xps vt medicus princeps et iudex nos
liberat lectione cxxix. B
Xps comparatur soli propter multas
conuenientias lectione lxi. post A
Xpm solem nostrum tria nobis sub-
trahunt Ibidem a.
Xps sol quomodo complet cursus su-
um Ibidem B
Xps habet arma arcus et sagittas: ad
defendendum et diabolus ad sagitta-
dum lectione lxvi. post A
Xps fecit mirabilia sua in genere p-
pter tria lectione dxxviii. c
Xps fleuit quater vt legitur in euan-
gelo lectione xc. a

Xps fuit lignū moralit̄ propter duo l. dxi. post. a
Xps lignū plātātū in uero uirginis marie l. dxi. vsq̄ in finē
Xps lignū floruit frondit et fructus fecit l. bidem
Xps ueniēs ad iudiciū quomodo erit armatus cum exercitu l. lxxi
Xps passus est in omni suo sēsu folueret omnium sēsu delcā. l. dxi. B.
Xpi passio est nostra redēptio p̄iosa: dolorosa rē. l. cxxxvii. a. n. b
Xp̄i uulnera cicatrices an post resurrectionē fuerint uere l. vi. ppe finē
Xp̄o ueniētī ad iudiciū omnia seruet̄ contra reprobos l. lxxii. A
Xp̄i natiuitas quere sup̄ natitas xp̄i.
Xps sapia increata liberat homines ut medicus ut princeps et iudex. lecti one. cxxxix. B
Zel? accipit̄ quicq̄ modis l. viii. p. A
Zizania quid significet mystice l. xcii. prope finē
Zizania raro deest tribus semibus sparsis in agro inuentus l. dvi. b
Vtrū abrahā peccauerit dicendo uxore suā sorore suā eē. l. cxxxvii. a
Vtrum acceptio personarum sit peccatum lectione. lxxix. post a
Vtrum acceptio personarū sit dispensatio cū nobilibus et non cum pauperibus l. lxxix. post B
Vtrum adam in statu innocētie rati onabiliter fuit custoditus a deo. lect. c. xxv. A. a
Vtrum in actu adulteriū vir grauius peccet q̄ mulier l. xlvi. b
Vtrū amicitia boni viri postmodum peruersi sit dissoluēda l. cvii. B.
Vtrū amicitia talis sit statim dissoluēda ante premeditationem l. bidem
Vtrū amicum talem habere debeat

tanq̄ alienū q̄i nūq̄ fuisset amicus. ibi
Vtrū angelus exterminator egipti fuerit bonus l. cci. a
Vtrū angeli boni puniāt aīas in purgatorio. l. bidem. B
Vtrum aīe defūctorū habeant distincta loca. l. xxxi. B
Vtrū anima sit immortalis l. xv. a
Vtrū possit probari ratione naturali animam eē immortale l. bidem
Vtrū ars magica sit hoibus rationaliter interdita l. cxc. b
Vtrū beati post diem iudicii gaudebunt de penis damnatorū. l. lxxi. a
Vtrū benedictio iacob p̄ ysaac tenuit ex q̄ non intendit. l. dxxv. a
Vtrū bñficia nō recognoscētes debent dici ingrati. l. dxxxvi. post A
Vtrū characteres et figure habeant aliquam potestatem uel vim l. cxc. in fine
Vtrū cartule uerba sacra continentef sint licite portande l. dx. in fine
Vtrū coniugat̄ resuscitatus teneatur cōiungū uxori pristinae. l. xlvi. post A
Vtrum corpus primi hominis fuisset incorruptibile si rē l. xxx. B
Vtrum corpus gloriosū quatuor dotibus sit dotandū l. xxxiiii. b
Vtrum damnati puniantur per corporales tenebras l. lxxi. b
Vtrū damnati in inferno agant penitentiam de eo q̄ peccauerūt l. lxxviii. a vsq̄ in finem
Vtrum deus possit sū nauis subsidio homines saluare in maris periculo lectione. dxi. post A
Vtrū diuinitio p̄ somnia sit licita lectione cii. post a
Vtrū electores prelatorū teneant eligere meliorem l. cxx. a
Vtrum filius teneat̄ per omnia parētibus obedire l. xliii. C

Vtrū filii ppter defectū parentū licite patiant̄ damnum l. xlii. a
Vtrū fornicatio simplex sit peccatus mortale l. xxii. a
Vtrum fornicando uir plus peccet q̄ mulier l. xlvi. post b.
Vtrum homo ad int̄ gratia dei possit mereri ad p̄dignū l. xxxvi. a.
Vtrum homo ex caritate plus teneatur diligere deum q̄ seipsum lec. xx. a
Vtrum ignis corporalis punit in inferno damnatos lectione dxxxix. a
Vtrum ignis purgatorius inuoluat reprobos lectione lxxi. B
Vtrum imagines aliquas liceat christianis adorare lect. dlviii. in p̄ncipio.
Vtrū imagines astrologice sint aliquis ututis l. dx. in fine.
Vtrum israelite fecerint furtū spoliantes egiptum l. cxxxiiii. A
Vtrum iudei cognouerint christum esse deum lectione xxvii. a
Vtrum leges patrias liceat mutare p̄ melioribus lectōe cxcix. post B
Vtrum in iudicio dei fiat aliqualis disceptatio uocalis lectione lviii. a
Vtrum iurandi frequentia sit peccatum lectione dxxviii. a
Vtrum iusticia utilior sit in republica amicicia lectione. iiii. C
Vtrū iusticia originalis includat aliquod donum sup̄naturale lec. xliiii. B
Vtrum matrimonialis actus sit uirtuosus lectōe xliiii. b
Ibidem habentur sex conclusiones.
Vtrum manna unicuiq̄ sapuerit ad beneplacitum lectione dxxxiiii. A
Vtrum misericordia dei tantū egent peccatores lectione d. a
Vtrū moyses et helias uere apparuerint cū dño in trāsfiguratiōe l. vi. p. a
Vtrum mundus purgandus sit per ignē lectione lxxii. B
Vtrum negligentia quilibet sit peccatum mortale lectione xxxvii. A
Vtrum occidere liceat uiro uxore suam adulterā dephēsa le. xlii. ante. b
Vtrum occidere liceat xp̄iano pagano per vim lectione lxxvi. post A.
Vtrum omnia subduntur gubernationi diuine lectione cv. a
Vtrum omnia deus disponat misericorditer lectione cv. a
Vtrum opprimere iustum per potētiā sit licitum lectione. xxiii. a
Vtrum opera dei omnia misericordia et iusticia pagant̄ eq̄lit̄ l. liii. p. A
Vtrum oratio sit potior inter ptes satisfactorias lectōe cciii. prope finem
Vtrum omne corpus humanū sit incinerandū lectione xvi. A
Vtrum peccata penitētia deleta sint in iudicio generaliter reuelanda lectione. lviii. post A
Vtrum pena damnatorū debeat dici corporalis lectione lxxiii. B
Vtrum penitētis dolor possit esse nimis lectione lx. a
Vtrū penitere possit, malus senex in articulo mortis utiliter le. xlix. post a
Vtrum petrus peccauerit peccando seruū p̄tūficis in orto le. lxxvi. in fine
Et ibidez habet̄ de moyse qui occidit egiptium
Vtrū philosophi possint aliqualis excusari de nō p̄gnoscēdo deū l. dlvii. A
Vtrum proles sequi debeat p̄ditionē patris in libertate in fuitute l. cvi. B
Vtrū prophetie donū conferat̄ solis amicis dei lectione ciii. a
Vtrum religiosus liceat intendere studiis litterarum lectione xcvi. a.
Vtrum religiosus resuscitat̄ teneat̄ ad suā religionem lectione xlv. p. A

Vtrum religiosus liceat predicare v-
bum dei lectione xcvi circa finem

Vtrū resurrectio omnium generaliter
sit futura lectione xix. A

Vtrum sacerdos plus peccet fornicā
do q̄vir adulterādo lectōe xlvi. C

Vtrū sacerdos secularis fornicando
plus peccet q̄ religiosus nō sacerdos.
lectione xlvi. in fine

Vtrū trāfiguratio xp̄i fuerit vera v̄
ficta lectione. vi. post a

Vtrum saluti necessaria fuerint sup
naturalia reuelanda lectione. xxix. a

Vtrū sci iudicabūt actiue le. xxxv. b

Vtrū secretū sue fidei cōmissū sit re-
uelādū ad p̄ceptū sui iudicis l. xxv. A

Vtrū senex mal⁹ possit fructuose pe-
nitere lectione xlix. post a

Vtrū signorū obfuitio ad cognoscē-
dum futura sit licita lectōe clx. post B

Vtrum stellarum motus habeat sciē-
tiam lectione xcix. A

Vtrū sp̄s sc̄i gr̄a necessario detur
hoi. q̄tū potest se p̄paranti lec. cxlvi. b

Vtrum veritas sit sponsa formosa et
amabilis zc̄ lectione xi. post B

Vtrū vigilia consequatur natum in p̄-
ma creatione an somn⁹ l. lxxxix. p̄ b

Vtrū vinivfus sit hoi licit⁹ l. xxi. p̄ A

Vtrū v̄ginitas sit v̄t⁹ moral l. xxxix. a

Vtrū v̄gitati debeat aureola l. xl B.

Vtrum v̄tutes cardinales manebūt
in patria lectione xiiii. a

Vtrum p̄ter v̄tutes morales acq̄sitas
necesse sit ponere theologicas l. iiii. a

Vtrum vita humana sit denuo repa-
randa lectione xvii. a

Vtrū vulnera xp̄i et cicatrices post re-
surrectionē fuerūt vere l. vi ppe finē

Vtrū christus oravit pro omnibus
iudeis in cruce lectione xxvii. B

Vtrum christus fuerit violenter occi-
sus lectione xxviii. post B

Vtrum christus necessario mortuus
sit lectione lxxxviii. B.



25-5-57

